Habes accuratiſſime lector Alexãdri Achillini Bononienſis philoſophoꝝ noſtre etatis decoris oꝑa lima eiuſce actoris repollita ⁊ exterſa ac denuo maxima cura ac diligẽtia ipreſſa.

De intelligentijs.
De orbibus.
De vniuerſalibus.
De elementis.
De pricipijs chyromãtie ⁊ phyſionomie.
De poteſtate ſyllogiſmi.
De ſubiecto medicine.

VNiVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Alexandri Achillini Bononienſis De intelligentÿs.
Quolibettum primum.

VTrum latitudo intellectuū ſit vniformiter diffor-
mis. Hoc p^m op^9 in qnq3
quolibetta ptior. In p-
mo de ſuprema itelligē-
tia. In ſecundo de intel-
ligentÿs medÿs. In ter-
tio de itellectu poſſibili.
In quarto de intellectu
agente. In quinto deter
minatur queſtio.

Quantū ad pri-
mū: qn-
ꝙ ſuppono. Primū. latitudo intellectuū eſt ipſi itellect^9
ordinati: ſm ꝙ ex ſe ſunt ordinabiles. Secundū. infinitū
eſt quantū non terminatū: primo phyſicoꝝ. cōmento. 15.
Applicabile eſt hoc ſuppoſitū infinito molis ⁊ vtutis: ſiue
ſit infinitū per ſe: ſiue per accidens. Tertiū. infinite intē-
ſa latitudo eſt: cuius īfinite intēſa eſt aliqua pars. Quar-
tū: latitudinis intellectuū: quinimo entium: terminus in-
trinſecus extremi intenſioris eſt deus: q2 ipſe eſt intelle-
ctus quo nihil ſupra. ſ3 qōlibet aliō ab eo infra eſt. Quin-
tū. ſi infinitus vigor datur: infinite diſtanti a nō gradu p-
fectionis entis in eētia reperitur. Ex his ſequit ꝙ ſi in-
finite virtutis eſt deus: infinite intenſa eſt intellectuū lati
tudo: ⁊ ſi finite: finite. ¶ Ideo de infinitate vigoris pri-
mi entis duo vidēda ſunt. Primū. mens philoſophi fuit
deū eſſe finiti vigoris. Secundū. ad oppoſitū eſt veritas.
Primū dupliciter ꝓbatur. Primo rōne Auerrois optimi
1 Ariſtote. Cōmentatoris ſecūdo celi: cōmēto. 38. ⁊. 63. Si
deus eſſet infinitus intēſiue: motus eſſet in inſtanti: ⁊ cor
2 pus motū eſſet infinitū. ꝯſequentis pma pars deducitur.
deus nāliter mouet: ⁊ nō aliter circūſtātionabile eſt mo-
uens: motū: aut aliud: circūſtantia faciente pro intēſione
aut remiſſione motus celi: ergo deus mouet quantū mo-
uere pōt. ergo ſi infinitus. in inſtāti. p3 ꝯſequētia: q2 quā-
tūcūq3 paruo tempore moueret imaginabile eſſet virtu-
tē finitā mouere in illo: p3. augendo virtutē ſm ꝙ augeť
.4. phyſi. tex. cōmēti. 72. ſubtilitas medÿ. difficultas ma
ioris eſt dubiū tertiū. Secunda pars ꝯſequētis deduciť.
3 q2. 12. methaphy. cōmento. 44. ſube ſeparate mouentes
excedūt ſe in nobilitate ſm ordinē ⁊ magnitudinē moto-
rū. ergo infinite nobilis intelligentia infinite magnū celū
moueret. ¶ Secūdo. ſi in celo eēnt plures ſtelle aut ma-
iores: celū tardaret motū ſuū: aut quieſceret: ſecūdo celi:
textu cōmenti. 71. Hoc nō eſt ex fatigatione agentis. p3 ſe
cundo celi. cōmento. 36. q2 caret magnitudine: ⁊ ſi etiā ex
hoc eſſet: mouens eſſet finitu3 in vigore. ergo ex defectu
ꝓportionis eſt. vt p3 a Cōmentatore. 12. methaphyſice.
Cōmento. 41. ergo finita eſt ꝓportio mouentis ad motū.
ergo mouens eſt finite virtutis. p3 ſecūdo celi. Cōmento
4 38. Et cōmento. 58. quāto deſideriū eſt fortius: tāto mot^9
eſt velocior. Q2 deus ſm Ariſto. imediate effectiue mo-
ueat: p3 dubio ſecundo.

Contra philoſophu3 quatuor vÿs arguiť. ¶ Pri-
ma eſt via efficientis. nulla vtus finita pōt
infinito tempore mouere: q2 maioris perfectionis eſt ma
iori tempore mouere ꝙ paruo. ſ3 deus poteſt ⁊c̄. ¶ Se-
cundo. nulla virtus finita pōt in infinitū effectus cauſa-
re. ſed deus pōt ⁊c̄. ¶ Tertio. oīs cauſa infinite multos
effectus continens eſt īfinita. ſed deus eſt cauſa ⁊c̄. q2 in-
finitas reuolutiones vel reꝝ ſpēs deus ꝯtinet. ¶ Quar-
to. omne infinite multa potens intelligere eſt infinite pfe
ctionis. q2 maioris pfectionis eſt multa potēs intelligere
ꝙ pauca potens intelligere. ſ3 deus eſt infinite multa po-
tens intelligere ⁊c̄. ¶ Ad hec premitto ꝙ vbi ph3 intro-
ducā reſpondentē: nō teneo reſponſionē illā. ¶ Ad pmū.
intelligendo de finitate vigoris: negať maior. p3 de intel-
ligentia citra primā. ⁊ habeť octauo phyſicoꝝ cōmento
79. ⁊ in libro de ſuba orbis ca. 3. Et ſi predicato maioris .5.
addas: independēter: diceret phs ꝙ indepēdentia nō in-
fert infinitatē: q2 primo poſterioꝝ ⁊ primo phyſicoꝝ. tex-
tu Cōmēti 35. infinitū ſm ꝙ īfinitū eſt ignotū: ſiue ſit in-
finitū in multitudine: ſiue in magnitudine: ſiue in forma.
ergo deus nō eſt īfinitus: aut neq3 ipſe aut alius cognoſcit
infinitatē dei: neq3 impediret ꝙ loquať Ax. de cognitio- .6.
ne hoīs: q2 apud ipſum que intellectu poſſibili capi non
poſſunt: nullo intellectu capi poſſunt. Ad ꝓbationē maio
ris pretermiſſa diſtinctione inter longius durare ⁊ longi-
us agere: q2 pmo ethicoꝝ. capi. ſeptimo: nō eſt nobilior al
hedo vnius diei ꝙ vnius anni. negať aſſumptū. q2 aūt in-
telligentia eſt infatigabilis: ⁊ celū nō eſt magis ex ſe reſi-
ſtitiuū vno tēpore ꝙ alio: nō variať ꝓportio potētie mo-
tiue ſupra mobile: ⁊ ſic intelligētia potēs mouere per diē:
perpetuo pōt mouere: ideo nō ſi īfinito tēpore mouebit:
infinite virtutis erit. ¶ Ad ſcōm negať maior. p3 de ſo-
le: neq3 ſucceſſio impedit: q2 nihil vtutis aduenit ſoli cau-
ſato primo effectu. g dū cauſat primū: ita virtualiter cōti-
net ſcōm ſicut poſt. ¶ Ad tertiū. negať maior. Ad mino-
rem cū ꝓbatione: ſpēs ſunt in numero determinato quo
ad nām: q2 quarūlibet dīe ſunt finite: tertio methaphy-
ſice. Cōmento. xi. Neq3 in infinitu3 multiplicabiles ſunt
a nā. ⁊ ſi quātū eſt ex ratione numeri in infinitū multipli
cabilis eſſet numerus: quantu3 eſt tn̄ ex nā rei numerate
impoſe eſt in infinitū multiplicari numeꝝ: neq3 ſi infini-
te erunt reuolutiones: in infinitū multiplicabunť reuolu-
tiones. ¶ Contra. ſi infiniti leones exiſterēt: infinite eēnt
perfectionis: ⁊ cauſa equoca ſimul ꝯtinet eos. ergo infini
te pfectionis eſt cā. ¶ Reſpōdeo: aut menſurať pfectio .8.
penes diſtantiā a nō gradu ſpēi: ⁊ tunc ꝯcediť antecedēs:
⁊ negať cōſequētia: aut menſuratur penes diſtantiā a nō
gradu pfectionis: ⁊ tūc ꝯceditur ꝯſequētia: ⁊ negať ante-
cedēs. ¶ Ad quartū. negat phs maiorē: q2 tantū intelle-
ctus poſſibilis vel homo eſt infinita potens intelligere: ⁊ .7.
negat minorē tertio errori intendo. ſ. tantū deū deus in-
telligit: p3 dubio primo.

Secunda eſt via appetit^9. Appetit^9 g q̊cūq3 finito
dato pōt plus appetere nō ſatiať niſi īfi-
nito: ſ3 humanus appetitus quocūq3 finito dato pōt ⁊c̄.
maior p3: q2 appetit^9 nāliter ſicut in ſuū quietatiuū ferť
in vltimū finē. minor p3: q2 intellectus pōt voluntati pre-
ſentare quoq3 finito maius. ¶ Scōo finis eſt pfectior or
dinatis in finē. ergo finis oīa alia excedit. īfinita aūt ſunt
ordinabilia. ergo infinitus eſt finis vltimus. ¶ Tertio.
omne finitū h3 finē: deus nō h3 finē ⁊c̄. q2 in nihil eſt or-
dinabile. ¶ Quarto. ſi oīs finis eſt finitus: ꝓcediť in īfi-
nitū in finib^9: aut in circulu3. Cōſequēs aūt eſt īpoſſibile.
¶ Ad p^m de appetitu nāli: aut aīali cōformi inclinationi
nāli aut recte regulato: ꝯcediť maior: ⁊ negat phs mino- .9.
rē. Nō enim ꝓbať ea tendere in īfinitū: niſi ꝑ heť īfinitū
eſſe. Sed de appetitu cōfeſſo errori: aut renuēte rectū di-
ctamen. maior eſt falſa. q2 volūtas eſt aliqū impoſſibiliū.
tertio ethicoꝝ. capite. 5. vn̄ ſcōo phyſicoꝝ. Cōmēto. 31. vl-
timū in volūtarÿs multotiēs videť bonū: ⁊ non eſt in rei
veritate. Intentū vero in reb^9 nālibus bonū eſt: ſm ph3
in libello de bona fortuna. De rigore tn̄ ſermonis ꝯcede-
ret phs. nō maius deo pōt intellectus pſentare volūtati:

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

lȝ poſſit intellectus pꝰtare volūtati maius deo: ⁊ ſic minoꝛ eſt vā:ſed diffoꝛmiter ſumptis maioꝛi ⁊ minoꝛi veris. negaꝰ ꝯſequētia. ¶ Ad ſcōm.rōni finis reqꝛiꝰ exceſſus. ſed nō infinitus.ſecūdo enim phyſicoꝝ. tex. cōmēti.24. coꝛpoꝛaliū vel artificialiū ſumus nos finis. Tū qꝛ pmo politicoꝝ:aīalia alīa hominū gratia ſunt. Tuȝ qꝛ capacitate finita:cuiuſmodi eſt ſecūde intelligētie:cōpꝛehenſuȝ eſt finitū:ſcōo methaphyſice.cōmento.13. Tū qꝛ pmo de gnatione.cōmēto.16.infinitū ſm ꝙ poſſibile:eſt in potentia. Tū qꝛ.15.de aīalibus.ifinitū nā reſpuit. ¶ Ad tertiū. negatur maioꝛ a philoſopho.qꝛ oē finitū eſt finis vel habens finē. Tertio.n.phyſicoꝝ cōmento.31.ꝙ finitū finiꝰ ad aliquid extra ſe:eſt famoſum ⁊ falſum. ¶ Ad quartū. negatur conſequentia.

Tertia eſt via eminentie. Uniuerſuȝ eſt optime diſpoſitū:ſed melius diſponiꝰ:ſi poniꝰ ens infinitū ꝙ̄ ſi nō poniꝰ.ergo oȝ ponere infinitū. ¶ Secūdo vna perfectio ſimplr eſt cōpoſſibilis alteri.ſȝ ifinitas eſt perfectio ſimplr:qꝛ in quocūqȝ eſt melioꝛ ipſa ꝙ̄ nō ipſa. ergo ifinitas eſt cōpoſſibilis deo.ergo neceſſario deus eſt īfinitus. ¶ Tertio.in nulla pfectione ſimplr includitur impfectio:ſȝ finitas eſt impfectio:qꝛ quāto aliqd eſt limitatius tanto eſt impfectius.ergo in deo nulla reperiꝰ finitas. ¶ Quarto.nullū ꝓhibitū eſt pfectiꝰ nō ꝓhibito.ſȝ ſi īfinitū eēt:eēt pfectius finito.ꝗ ifinitū nō eſt ꝓhibitum. ¶ Reſpondeo.via eminētie ꝯcludit deū eſſe pfectioꝛeȝ alijs:ſed nō ifinite. ¶ Ad pꝛimū nō valet ꝯſequētia:pȝ in ſimili octauo phyſicoꝝ. cōmento.56.qꝛ oȝ addere antecedenti.⁊ poſſibile eſt ꝙ deus ſit ifinitus in vigoꝛe:⁊ tunc phs negat minoꝛē. ¶ Ad ſecundū.negat phs minoꝛē cū ꝓbatione.qꝛ tunc deſtrueretꝰ vniuerſuȝ. ¶ Ad tertiū.pȝ ex q̄rta via. ¶ Ad quartū.negat phs minoꝛē.de foꝛma. qꝛ ſi infinitū eſſet.nō eſſet perfectius finito.qꝛ nullū finitū eſſet.qꝛ tertio phyſicoꝝ cōmēto.30. Alietas exigit finitatē.ſed ſi infinitū eſſet ⁊ finitū.infinitū eſſet aliud a finito. Tū qꝛ poſito infinito in magnitudine nullū magnum aliud ab eo:aut eius partibꝰ eſſet. Infinituȝ aūt in vigoꝛe nō patiꝰ partes.ꝗ nihil eſt cōpoſſibile infinito in vigoꝛe.

.io. ¶ Ex his ſequiꝰ.ꝙ diſtinctio de ifinito in vigoꝛe ītēſiue ⁊ extēſiue:nō admittiꝰ eſſe pro aliꝗ̄ membꝛo eius a pho.

Quarta eſt via remotiōis. Nulla impfectio eſt ponenda in deo.ſed finitas eſt impfectio ⁊c. minoꝛē ꝓbo quadruplicitèr. ¶ Pꝛimo.quāto res eſt limitatioꝛ:tanto eſt impfectioꝛ.ſed oē ad cuius augmentū ſeqtur augmentū impfectionis:eſt imperfectū:vel nō eſt ſine impfectione ⁊c. ¶ Secundo.quāto aliqd eſt ꝓpinquius non enti tanto eſt impfectius.ſed quāto aliqd eſt limitatius tāto eſt ꝓpinquius nō enti.ergo limitatio dicit

.xi. impfectionē ⁊c. ¶ Tertio.quāto nāe ſunt viciniores materie:tanto ſunt impfectioꝛes:ſed qōlibet finitū finitā hȝ diſtantiā ad mām.ergo ēſt impfectū:⁊ nō niſi qꝛ finitū.ꝗ finitas dicit impfectionē. ¶ Quarto.oīs carētia pfectionis dicit impfectionē.ſed oīs finitas dicit carentiaȝ vlterioꝛis pfectionis:ſecundū illud genus cui addiꝰ. ¶ Reſpondeo.nobis nāliter inſertū eſt entia nolle male diſponi.12.methaphyſice in fine.ideo nihil eſt in deo:qō dicaꝰ imperfectū. Auerrois etiā ſexto ethicoꝝ capite pmo.deꝰ eſt ſanus:in quo non eſt additio: neqȝ diminutio.opoꝛtet igiꝰ phm negare minoꝛē. Ad ꝓbationē pmā:finitas quātitatē virtutis impoꝛtat:⁊ virtutis augmentū dicit perfectionē:⁊ impoꝛtat negationē maioꝛis virtutis:tunc ſi maioꝛi virtuti negate nō ſit aptū aliquid coꝛreſpondere: tūc tantitati nō adiuncta eſt dependentia.⁊ ſic eſſe in deo dicit phs. ¶ Ad ſecundū.limitatū duo dicit:ſicut ⁊ finitū: tunc ſi virtuti additur maioꝛatio.negatur minoꝛ:qꝛ tunc

limitatius eſt diſtantius a nō gradu entis:ſȝ ſi fertur maioꝛatio ad maioꝛē virtutē ibi negatiue incluſam:tunc minoꝛ eſt vera:⁊ nō eſt deo applicabilis. ¶ Ad tertiū.negatur pꝛima ꝯña:⁊ minoꝛ ſcōe. ¶ Ad quartū negaꝰ minoꝛ. qꝛ carentia ibi pꝛeſupponit aptitudinē ad maioꝛē perfectionem eſſentialē.ſed ſumpta carentia pꝛeciſe negatiue. negatur maioꝛ a philoſopho.

Contra duabus vijs. Pꝛima contra opinantē eſt. omne finite intenſuȝ eſt finite remiſſum.ꝗ omne finite perfectū eſt finite impfectū. ¶ Secundo.in deo nulla eſt impfectio.ergo īfinita in eo eſt pfectio.pȝ cōſequentia.qꝛ nō eſt aliud nō gradus impfectionis ꝙ̄ infinita perfectio. ¶ Tertio.deꝰ nihil nō itelligibilitatis hȝ vel nolibilitatis.ꝗ ifinite intelligibilis vel volibilis eſt. ¶ Quarto.deus entitatē hȝ a ſe.ergo cū tota plenitudie: ergo cū infinitate.pmā ꝯſequētia pȝ:qꝛ nihil limitate habetur:niſi ab agente limitante illud ad certum gradum. ¶ Quinto.ſi nō poſſet eſſe infinitū ens: perciperet appꝛehendens ens infinitateȝ enti repugnare. ¶ Ad hec phs. Ad pꝛimū negaꝰ ꝯña.qꝛ infinite latitudini itenſionis remiſſio pꝛiuatiue opponiꝰ.ſed finite latitudini pfectionis nō pure pꝛiuatiue opponiꝰ impfectio.qꝛ impfectio duo dicit:pꝛimū ⁊ pꝛiuatiuū:finitā ꝓpinquitatē nō gradui pfectionis. Secundū ⁊ poſitū:potentialitatē finite diſtantis:hoc ſecundū repugnat deo:licet.n.deū pole ſit imaginari potentialē.nō tñ poſſibile eſt imaginari deū eſſe potentialē. ¶ Secundū negaꝰ ꝯſequētia. Ad ꝓbationē negatur aſſumptū. Sed impoſito ꝙ impfectio ſolū ſignificet finitā ꝓpinquitatē nō gradui pfectionis: admiſſo caſu iteꝝ hanc nego.deus eſt impfectus:qꝛ nō variāda eſt reſponſio ꝓpter impoſitionē ſignificationis termino autentice ſignificāti. Similiter poſito:ꝙ ꝯuertanꝰ ille.deus eſt finite ꝓpinquus nō gradui perfectionis.⁊ deus eſt imperfectus.adhuc ꝯcedet phs pꝛimā.⁊ nego ſecundā. Sȝ eſto ꝙ perfectio ⁊ impfectio ꝓuatiue oppenanꝰ: ⁊ ꝙ imperfectio pꝛeciſe impoꝛtet finitā ꝓpinquitatē nō gradui perfectionis:concedereꝰ ꝙ omne finite perfectū eſſet finite impfectū.⁊ ſic deus eſſet impfectus:qꝛ eius finite intenſa eſſet perfectio.ergo finite remiſſa:nō tñ reſpectu intenſioꝛis pfectionis poſſibilis.ſȝ reſpectu intenſioꝛis gradus motus.vel ꝓpoꝛtionis.vel reſpectu imaginabilis pfectioꝛis gradus. Non opoꝛtet aūt cuilibet imaginationi aliquid poſſe in re coꝛreſpondere.tertio phyſicoꝝ textu cōmenti.75.neqȝ inconuenit variato caſu:⁊ ſignificatione terminoꝝ:ꝯcedere ꝓpoſitionē ſimileȝ in voce ꝓpoſitioni pꝛius negate:⁊ diuerſaȝ in ſignificato:⁊ ſic nō eſt redargutio. Et tunc ſeqtur nō eſſe dabileȝ nō gradū impfectionis:ſicut non eſt dabilis infinita pfectio. niſi foꝛte ad imaginationē. Ex hoc ſeqtur ꝙ imaginato:licet nō ſit poſſibile:ꝙ.a.creſcat a nō gradu pfectionis finite velociter in hoꝛa ad ſūmū.b.vero creſcat a nō gradu motꝰ in eadē hoꝛa in duplo velocius ꝯtinue ꝙ̄.a.ꝙ ꝯtinue ante finē ⁊ in fine hoꝛe erit.b.remiſſuȝ.⁊ in duplo itēſius ꝙ̄.a.dūmodo nihil ſubito acqraꝰ.aut deperdaꝰ vni eoꝝ.⁊ tñ.a.erit in fine hoꝛe ſūme pfectū:⁊.b.impfectuȝ. ¶ Ad tertiū.negaꝰ ꝯña. ¶ Ad q̄rtū.de rigoꝛe ſermonis ꝯcedit phs pmā ꝯñaȝ.⁊ negat ſcōaȝ:qꝛ plenitudo ſupponit in ꝯſeqūte ꝓ exñte aut potēte exiſtere:cuiuſmodi nō eſt ifinita plenitudo.ſȝ de bonitate itelicetꝰ ſumpta plenitudie in ꝯñte pro plenitudie imaginabili ſiue poſſi ſiue nō:ꝯceſſa 2ª ꝯña:negat pmā. ¶ Ad quintū.negaꝰ ꝯña:qꝛ ſola repugnātia ex rōnibus foꝛmalibus terminoꝝ cuilibet appꝛehendenti terminos pōt apparere.licet ꝯſequens phs ꝯcedat.

.iz.

Secunda eſt via ꝯtra ꝯclōnē. Ariſtoteles octauo phyſicoꝝ textu ꝯmēti.79.⁊.12.metha-

phyſice textu cōmenti.41.ſic demōſtratiue arguit.deus eſt infinitus.ergo eſt ſine magnitudine.ſȝ de infinitate durationis ꝯña nō valet.ergo de infinitate intenſiua eam intelligit. ¶ Secundo.per ꝯñaȝ philoſophi.ſi eſſet virtus infinito tēpoꝛe mouens:⁊ in magnitudine finita:moueret in iſtāti:que non valet de infinitate durationis.pȝ de celo.ꝗ de infinitate intēſiua eā intelligit. ¶ Tertio.per ꝯñam Cōmentatoꝛis.in libꝛo de ſuba oꝛbis:motoꝛ eſt finite potentie ꝗ nō eſt cauſa ꝯtinuationis eterne:⁊ ex oppoſito cōſequentis ſeqtur oppoſitū antecedētis. ¶ Ad pmū.nō eſt illa rō Ariſto.ſed hec vel alia foꝛmata a Cōmētatoꝛe ibi: nullū coꝛpus:aut virtus in coꝛpoꝛe mouet infinito tempoꝛe:ſed pmus motoꝛ mouet infinito tēpoꝛe.ꝗ pmus motoꝛ ⁊c. Et ſi celū mouet ſpherā ignis in girū.tertio celi cōmento.20. Dico pmo ꝙ motus ille eſt ab intelligētia:mediate tñ. Secundo dico.ꝙ nullus eſt motus ignis:qui ſit eternus:qꝛ nō eſt idē ignis numero ꝯtinue:⁊ variato mobili variaꝰ motus:licet eterne mouebiꝰ ignis ſm phos. ¶ Coꝛᵐ.foꝛª coꝛpoꝛeitatis nō eſt ſuba eterna i mā.qꝛ dato oppoſito daretur foꝛma eterna:que nunꝙ̄ aut perpetuo operareꝰ:aut ⁊c.ª ⁊ ſic daretur foꝛma mālis infatigabilis:ꝓpter hec ⁊ alia repꝛehēdit Auerrois Auic.pꝛimo phyſicoꝝ cōmēto.63. Ad ꝓpoſitū. Nō loquiꝰ igiꝰ Ariſtoteles ibi de infinitate intēſiua:qꝛ nō dixiſſet ibi tex.cōmēti.78.tria ſunt infinita.mouens.motū.⁊ tps.⁊ ſi ſic.nulla eſt ſermonis ꝯtinuatio.per pmū motoꝛē intellige omne qō mouet celū.ſiue deus ſiue non.ſiue vnus ſiue plures. pȝ octauo phyſicoꝝ textu cōmenti.45. ¶ Ad ſcōm.oīs virtus in magnitudine eſt fatigabilis.ꝗ ſi infinito tempoꝛe mouēs eſt aliqua virtus in magnitudine:infiniti vigoꝛis eſt.⁊ ſi ſic:in inſtanti mouet.pȝ in libꝛo de ſuba oꝛbis. capite tertio.⁊ ſic pȝ implicatio cōtradictionis incluſa in hac ꝓpoſitione.infinito tempoꝛe mouebit virtus in magnitudine. Ex hoc pȝ ꝯña philoſophi in libꝛo de ſenſu ⁊ ſenſato.ſ.in infinitū minoꝛato viſibili:in infinitū maioꝛaretur viſus illud debēs videre:⁊ hoc eſſet ꝓpter mālitatē ṽtutis.aliter ꝯcluderet itellectū poſſibilē eē ifinitū ⁊c. ¶ Ad tertium.diſtinguit Cōmentatoꝛ octauo phyſicoꝝ cōmento.79.⁊ in libꝛo de ſuba oꝛbis.⁊ ſecūdo celi: cōmēto.71.finitatē.ſ.tempoꝛis:⁊ de hac ꝯña valet:⁊ añs eſt falſum:⁊ actionis:⁊ de hac antecedēs eſt verū:⁊ negaꝰ conſequētia:aut intelligaꝰ de motoꝛe celi dependente.de finitate tempoꝛis:⁊ potentie ad operandū vel mouenduȝ quantum eſt ex ſe.

Sed qꝛ hec opinio in pluribus errat:vt pȝ ꝯſiderāti loca:in quibꝰ introduciꝰ phs reſpondēs. ideo ea dimiſſa pono ſecūdū dictū pncipale. Deus eſt infiniti vigoꝛis in eēndo.⁊ operādo.in tempoꝛe.⁊ actione. Ex quo ſequiꝰ infinitā eſſe intellectuū latitudinē. ¶ Cōtra.nullū in infinitū excedēs latitudinē aliꝗ̄ terminat illā.ſed deus latitudinē creatoꝝ in infinitū excedit ⁊c.maioꝛ pȝ.qꝛ in latitudine vnifoꝛmiter diffoꝛmi gradus ſummus excedit remiſſuȝ:⁊ in nulla ꝓpoꝛtione.ᵇ ¶ Secūdo. oīs gradus ex gradibꝰ remiſſioꝛibꝰ intenſiue cōponiꝰ.ſed deus nō cōponiꝰ.ꝗ deus nō eſt terminās. ¶ Tertio.oīs gradus latitudinis infinities ſumptus reddit gradū infinitū terminantē latitudinē illā.ſed nullus gradus creatorū infinities ſumptus reddit deū.ꝗ deus nō eſt infinituȝ terminans. ¶ Quarto.oīs gradus terminans latitudinē menſuraꝰ ea.ſed deus nullo extrinſeco menſuraꝰ.ꝗ non eſt terminus.maioꝛ pȝ:qꝛ tanta eſt gradus intenſio: quāta eſt latitudo media inter ipſuȝ ⁊ nō gradū. ¶ Ad pmū. terminare eſt dupliciter:intrinſece ⁊ extrinſece.maioꝛ eſt vera pmo modo:⁊ nō ſecūdo modo. Ad ꝓbationē: nō eſt hec latitudo vnifoꝛmiter diffoꝛmis:pȝ quolibetto q̄nto.

¶ Ad ſecundū.ſi per cōpoſitionē itelligis diuerſoꝝ vnionē.negaꝰ maioꝛ:qꝛ iſti gradus diuerſaꝝ ſpecieꝝ non ſunt acquiſibiles:vel deperdibiles ab eis:quoꝝ ſunt.ſed ſumpta cōpoſitione pꝛo eminenti continentia ꝯceſſa maioꝛe. negaꝰ minoꝛ:⁊ eſto ꝙ diffoꝛmiter ſumaꝰ in maioꝛi ⁊ minoꝛi.negatur ꝯſequentia. ¶ Ad tertiū.duplices ſunt latitudines.quedā ſunt rei eiuſdē ſpeciei.⁊ ſic quelibet pars latitudinis eſt eiuſdē ſpeciei cū alia parte.⁊ de iſtis maioꝛes concedi poſſunt.qꝛ in infinitū creſcente aliquo:ipſuȝ cuilibȝ maioꝛi ſe aliqñ equabitur:alijs nō mutatis.in his enim gradibus maioꝛ minoꝛē ſilr ⁊ actualiter ꝯtinet.alie ſunt latitudines eſſentiaꝝ:⁊ in iſtis vna pars latitudinis eſt alterius ſpeciei ab altera.⁊ de iſtis maioꝛes ſunt falſe: qꝛ in iſtis maioꝛ minoꝛē diſſimiliter continet:⁊ eminēter ⁊ quanto eſſentia eſt altioꝛ:tanto diſſimilius ꝯtinet. deus igitur infinite diſſimiliter ꝯtinet. ¶ Ad quartuȝ.duplex eſt diſtātia:intrinſeca:⁊ eſt eēntia diſtans: ideo tanta eſt pfectio:quanta eſt diſtantia:⁊ ſic eēntia ſeipſa eſt aliquāte pfectionis:⁊ ſic ſeipſa excedit inferioꝛes ſpecies:non tñ ipſa tota eſt exceſſus:qꝛ nō ſe tota excedit:qꝛ ſi ſic: nulliꝰ pfectiōis eēt exceſſuȝ:ex quo ſeqtur ꝙ nulla eēntia alia a pꝛima infinite excedit aliquid:qꝛ quelibet eſſentia alia a pꝛima eſt finita:⁊ exceſſus quo ipſa excedit non eſt tanta nobilitas ſicut ipſa:⁊ ſic inter excedens: ⁊ id quo excedit nō eſt omnimoda identitas. Alia eſt diſtantia extrinſeca: ⁊ eſt eēntia:non ita pfecte medians:nō in eſſendo: ſed in cognoſcendo:nō intrinſece:ſȝ extrinſece:nō a pꝛioꝛi:ſed a poſterioꝛi.non adequate:ſed diminute menſurans reſpectu finitoꝝ.⁊ impꝛopoꝛtionabiliter reſpectu pꝛimi: ⁊ ſic menſurari non repugnat deo. Rōnes autē philoſophoꝝ ſup dictis ab eis fundanꝰ.ideo nō difficile eſt eas ſoluere.

TRia occurrunt dubio. Pꝛimū vtruȝ tantū deū deꝰ intelligat: ¶ Rñ deo ꝑ duo dicta. Pꝛimū. Opinio Ariſto. eſt ꝙ ſic. Secundū.illa opinio nō eſt vera.pꝛimū pȝ ſex rationibus:quaꝝ quinqȝ habenꝰ.12.methaphyſice cōmēto.51.vbi pncipaliter ſoluitur hec queſtio.ideo hoc cōmentū allego per vbi ſupꝛa

Pꝛima eſt via nobilitatis. Nullus itellectꝰ in actu itelligit minus nobile.ſȝ deus eſt itellectꝰ in actu ⁊c.maioꝛ eſt Ariſtotelis vbi ſupꝛa. Nobilius nō intelligit.⁊ ſupplet Cōmētatoꝛ in vna expoſitione.minꝰ nobile:⁊ expoſitionē ꝯfirmat. Impoſſe eſt deū itelligere viliꝰ:aut nobilius. ¶ Scōo ꝑ Cōmētatoꝛē vbi ſupꝛa.ſi intelligit deus aliud.ſuba eius nō erit nobiliſſima oiuȝ entiū.ꝓbaꝰ ꝯña:qꝛ nobilitas nō eſt ei.niſi qꝛ pficiꝰ ꝑ aliud: qō aliud neceſſe eſt.vt ſit nobilius eo:qꝛ itellectū eſt pfectius itellectu. ¶ Tertio.ꝑ Cōmētatoꝛē tertio de aīa cōmēto.36.ꝯtra Themiſtiū. Qō cōpꝛehēdit minus pfectū ex eis cōpꝛehendētibus:que nō ſunt admixta māe:neceſſe eſt vt cōpꝛehēdat pfectius:⁊ nō ecōtrario. ¶ Quarto. ꝑ Cōmentatoꝛē vbi ſupꝛa.ſi pmū intelligit vilia:ꝯtingit vt ſua nobilitas ſit intelligēdo vilia ⁊c. ¶ Quinto.ꝑ Cōmentatoꝛē tertio de aīa.cōmēto.19. Intellectus agēs nō intelligit aliqd eoꝝ que ſunt hic.q̄uo igiꝰ alie intelligētie hec intelligēt: Cōfirmaꝰ ꝑ Cōmētatoꝛē in libello de beatitudine anime:nō eſt alia nā:que appꝛehendat intelligibilia:niſi homo. Intelligo intelligibilia mālia.

Secunda eſt via actualitatis. Omne itelligēs aliō patiꝰ pfectiue.deus non patiꝰ ⁊c.maioꝛ eſt eoꝝ vbi ſupꝛa:ꝓp hoc phs ibi:melius eſt nō videre q̄dā ꝙ̄ videre.ᶜ Intelligo melius eſt ſimplr:nō nobis:non videre q̄dā.ſ.impfectioꝛa intellectu vidēte. ¶ Secūdo. Cōmentatoꝛ vbi ſupꝛa. Qō intelligit aliud:trāſmutaꝰ in

c. ¶ Euidenter ceparat... dere: nō a... modū vide... di.

ſua ſuba in aliud: ⁊ cū primū intelligit qđlibet: neceſſe eſt vt trāſmutet̃ in vilius. ⸿ Tertio. Cōmētatoꝛ vbi ſupra. Si primū intelligit aliud: ſua ſuba nō eſt actio eius. ſʒ neceſſario ꝑficit̃ ꝑ hanc actionē: ſicut itellectus ꝑficit̃ in nobis ꝑ id qđ intelligit. ⸿ Quarto. omne intellectū eſt ꝑfectio intelligētis: ſaltē itellectū ꝑ ſe: ſʒ viliora ꝑfectioꝝ intelligentiaꝝ actualiū ꝑfectiones eſſe nō poſſunt. g̊ ⁊c. maioꝛ eſt Cōmentatoꝛis vbi ſupra: ⁊ tertio de aīa cōmento 28. Intellectio appellat̃ actio ꝑfecta: imo cōplementū. minoꝛ eſt Cōmētatoꝛis. 12. methaphyſice. ꝯmē. 36. Nullus intellectus ſeparatus oꝛdinat̃ in minus bonū ſeipſo. ⸿ Quinto. in omni intelligētia itelligēte aliud eſt aliqđ ſimile mãe: ſʒ in deo nō eſt aliqđ ſimile mãe. g̊ ⁊c. tota rō eſt Cōmentatoꝛis. tertio de aīa. cōmēto. 5. ⸿ Sexto. Intellectus ſemꝑ eſt ſub eo: qđ itelligit: pʒ ex eis vbi ſupra. g̊ ſi deus intelligit aliud: deus eſt ſub alio. antecedens intelligo vbi intellectū eſt aliud ab intelligente.

Tertia eſt via indepēdentie: oē intelligēs multa intelligit aliq̄: que ſunt cauſa ipſius. per Cōmentatoꝛē vbi ſupra: ſed deus non intelligit aliqua: que ſint cauſa ipſius. ergo ⁊c. ⸿ Secundo. ſi deus intelligit aliud: indiget altero: qđ eſt contra poſitū de primo principio: cōditionalis eſt Cōmentatoꝛis vbi ſupra.

Quarta eſt via ſimplicitatis. Qñcūq; itellect⁹ ⁊ intellectuʒ adunant̃ ꝑfecta adunatione: illa ſunt vnū oībus modis: qm̄ ſi itellecta ſunt plura: nō adunant̃ cū eēntia intellectus. ⁊ ſic eēntia itelligētis erit aliđ ab intellectis: ſʒ in deo itellectus ⁊ itellectū adunant̃ ⁊c. maioꝛ cū ꝓbatiōe ⁊ minoꝛ ſunt Cōmētatoꝛis: vbi ſupra. ⸿ Scđo: ꝑ Cōmentatoꝛē. 12. methaphyſice. cōmēto. 36. intellectus: intellectū: ⁊ intelligēs: reducunt̃ in vnū: ⁊ nō differūt niſi reſpectu diſpōnū. ⸿ Tertio. ꝑ Ariſto. tertio de aīa. Idē ſm actū eſt ſcientia rei. vbi Cōmētatoꝛ cōmēto. 19. innuit aliqđ ꝓpꝛiū intellectui agenti: in quo differt a mãli. ſ. ꝙ in itelligētia agente ſciētia in actu eadē eſt cū ſcito: intelligo ꝓpꝛiū ꝯuertibile. ⸿ Quarto. ꝑ phm̄ tertio de aīa. Idē aūt ſm actū eſt ſcientia rei. vbi Cōmentatoꝛ. cōmēto. 27. ſcientia abſtractoꝝ eſt ipſuʒ ſcitū oībus modis. Ecōtrario diſpōni in ſcitis intellect⁹ mãlis. ⸿ Quinto. ꝑ Cōmentatoꝛē tertio de aīa. cōmēto. 36. intellect⁹ dʒ eē intellectū oībus modis: ⁊ maxime in reb⁹ liberatis a mã. Idē dixerat cōmento. 13. licʒ arguēdo. ⸿ Sexto. primus eſt ſimplicioꝛ intelligētiaꝝ: ideo eſt vnus ſine multiplicitate: qꝛ eſt ſine alietate intellect⁹ ⁊ intellecti: ⁊ ſine multitudine intellectoꝝ. pʒ ex Cōmentatoꝛe vbi ſupra.

Quinta via. aſſumptū Cōmentatoꝛis. tertio de aīa. cōmēto. 26. ad ꝓbādū ꝙ itellectus: quoꝝ itellectū eſt abſtractū a mã: ſemꝑ veridicat: eſt: qꝛ ſuū intellectū eſt abſtractū a mã. Si autē inferioꝛa a ſupioꝛib⁹ intelligunt̃: ꝯña nō valet: aut aſſumptū nō eſt veꝝ: ª ſicut neq; de itellectu poſſibili. limitēt qui velint añs cū ly pᵐ. Ego aūt nō reſtringo q̄ poſſuʒ abſolute itelligere. ⸿ Secundo ꝑ ꝯñaʒ Cōmētatoꝛis. tertio de aīa. cōmēto. 25. Si nō inuenit̃ qñq; intelligēs: ⁊ qñq; nō: nihil itelligit extra ſe. g̊ ſi itelligit aliqđ extra ſe: ipſe itelligit qñq;: ⁊ qñq; nō. ſʒ deus nō qñq; intelligit: qñq; nō g̊ nō intelligit aliquid extra ſe. ⸿ Tertio. intellectus intelligit̃ a reb⁹ ſeparatis in actu: ⁊ nihil nō itellect⁹ intelligit̃ ab eis. g̊ tm̄ intellect⁹ intelligitur ab eis. minoꝛ eſt Commentatoꝛis vbi ſupra. ⸿ Quarto. Cōmentatoꝛ vbi ſupra repꝛehendit Themiſtiū in duobus. primū: deus intelligit multa ſubito: ſcđm: deus intelligit oīa: ex quo intelligit ſe eſſe ꝓncipiū eoꝝ: qꝛ hoc ꝯtradicit ſermoni noſtro: cū dicimus ꝙ intelligit ſe: ⁊ nihil extrinſecū: ⁊ ꝙ itellect⁹ ⁊ intellectū in eo ſunt idem oībus modis: ⁊ ſubdit. hec duo dicta ſunt nō intelligētis demonſtrationes Ariſtotelis. ⸿ Ex his ſequit̃ deuʒ non intelligere multa: qꝛ non ſubito: neq; ſucceſſiue. vt dixit Cōmentatoꝛ vbi ſupra: qꝛ laſſaret̃. pʒ conſequētia: qꝛ nō reperibilis eſt ſucceſſio: niſi intellectu coniuncto ſenſui: cui accidit laſſari per accidens ⁊c.

⸿ Dui⁹ ꝯſeuētie. itellectū iſti⁹ itellect⁹ eſt abſtractū. g̊ iſte itellect⁹ ſemꝑ vēicat. ꝑticularer itellecto añte: ꝯña nō valet. vl' ꝓ itellecto añte: aſſumptū eſt negandū.

Sexta via. Si pᵐa intelligentia cognoſceret ſecūdã: prima eēt cognitio ſecūde: ⁊ ſcđa cognoſcit pᵐã. ergo ſcđa duab⁹ cognitionib⁹ realiter diſtinctis ſe cognoſceret: qđ ſupfluit. pʒ ꝯña: qꝛ per pᵐã ⁊ ꝑ ſeipſaʒ: imo ꝑfectius ſe intelligeret ſcđa in pᵐa q̄ʒ in ſe: qđ non appꝫ: qꝛ nulla quidditas alia ab. a. eſt ꝑfectius foꝛmalis notitia ipſius. a. q̄ʒ ipſummet: ſicut nihil aliud ab. a. eſt verius. a. q̄ʒ ipſummet. pʒ ꝯña: qꝛ pᵐa eſt notitia ſcđe: alterius rōnis a notitia: que eſt ſcđa de ſemet. ergo nō ſunt ille notitie eque ꝑfecte: neq; prima eſt minus perfecta q̄ʒ ſcđa: qꝛ tunc pᵐa impꝑfectius intelligeret ſcđaʒ q̄ʒ ſcđa ſeipſam. g̊ pᵐa eſſentia eſt ꝑfectius notitia ſcđe intelligentie q̄ʒ ipſamet ſcđa ſui ſit notitia. ⸿ Secundo. ſi actu intelligentia intelligeret foꝛmas mãles: aut per eſſentiã intelligentis: aut per intentionē intellecti. Non enim eſt alius modus intelligendi aliqđ per ſe: nō primū: qꝛ eternū ⁊ inuariabile nō eſt repꝛeſentatiuū variabilis ⁊ coꝛruptibilis: vt ſic: nō ſcđm: qꝛ indigerent intelligentie intellectu agente abſtrahente: ⁊ fantaſia: a cuius intentionib⁹ fit abſtractio: ⁊ ſic intellect⁹ intelligentiaꝝ dependeret ab exiſtēte in coꝛpoꝛe: ⁊ ſi nō dependerēt intentiones ille a fantaſmatib⁹: reuerteret̃ rō Cōmētatoꝛis. tertio de aīa. cōmento quarto. cōtra Themiſtiū. Si foꝛmare per intellectū eēt eternū. foꝛmatū eēt eternū. ergo foꝛme ſenſibiles eēnt intellecte in actu extra aīam: ⁊ nō mãles oīno: aut aliqđ intelligere intelligentiaꝝ nō eēt eternū: qꝛ intētiones coꝛruptibiliuʒ ſunt coꝛruptibiles ſm Cōmentatoꝛeʒ ibi: ⁊ cōmento. 30. Iſtaꝝ rationū ꝯcluſionē ponit Cōmentatoꝛ tertio de aīa cōmento. 5. ⁊. 8. primū non intelligit aliquid extra ſe. ⁊. 12. methaphyſice. cōmento. 39. Illud qđ eſt itelligens. qꝛ intelligit ſe: nō qꝛ intelligit aliud: eſt viuū: qđ habet vitã in fine nobilitatis. ideo vita ⁊ ſcientia ꝓpꝛie dicunt̃ de eo. ⸿ Ex his de mente philoſophi habētur qnq;. Primuʒ. deus itelligit ſe: ⁊ nō aliud. Et ſi dixeris. verū eſt recipiendo: ſʒ aliter nō. Dicã ꝙ nō pōt aliquid intelligere aliud a ſe: niſi recipiendo: ideo nō potens recipere nō pōt intelligere aliud. Productio aūt viliū nō infert paſſionē in agēte. ideo quãuis deus non intelligat vilia: ꝓducere tñ pōt. Scđm. alie intelligentie in actu itelligūt ſe: ⁊ ꝑfectius ſe: ⁊ nihil vilius eis. Tertiū. Intellectus poſſibilis intelligit ſe viliora ſe: ⁊ nobilioꝛa. Quartū. nullus intellectus: niſi foꝛte poſſibilis: intelligit aliqđ extra ſe. Quintū. deus eſt ſimpl'r pᵐo notū. Sʒ pᵐū pnᵐ cōplexū: de quo quarto methaphyſice cōmento octauo: eſt notiſſimū nobis.

Contra tribus vijs. Prima eſt via ſapientie: qꝛ reuertitur argumentū Ariſtotelis ꝯtra Empedoclē tertio methaphyſice: cōmento. 15. ⁊ pᵐo de aīa: cōmēto. 80. Inſipiētiſſimū eē deū. ⸿ Scđo ꝙ aīal moꝛtale ſit ſciētius eo. ⸿ Tertio ꝙ ſit ignoꝛans ea que ſunt hic. ⸿ Quarto: ꝙ diſtinctiſſime cognoſcēs cauſaʒ nō cognoſcit cauſatū: ⁊ ſic tollit̃ diſcurſus. ⸿ Quinto: qcqđ virtus inferioꝛ cognoſcit: cognoſcit ſuꝑioꝛ: ſʒ iferioꝛa intellectus poſſibilis cognoſcit ⁊c. ⸿ Sexto: oē perfectiſſime cognoſcēs aliquã nãm ſufficiēter cognoſcit oīa demōſtrabilia de illa: ſʒ deus ꝑfectiſſime cognoſcit ſe: ⁊ de ipſo demōſtrabilia ſunt: nō eē coꝛpus: nō hr̃e mãm partē ſui ⁊c. Et hec ſine iſtoꝝ inferioꝝ cognitione cognoſci non pñt. ⸿ Septimo. oē ꝑfectiſſime cognoſcēs aliquã nãm ꝑfectiſſime cognoſcit oīa quidditatiue in eo incluſa. ſʒ quidditas entis ſube ⁊ ſpūs ſunt quidditatiue in deo incluſa. g̊ ſunt ab ipſo ꝑfectiſſime cognita: qđ nō eſt poſſibile nō cognoſcendo aptitudinē illoꝝ vniuerſaliū ad eſſe in alijs a deo. ⸿ Ad pᵐū: argumentū eſt ꝯtra Empedoclē: qꝛ amicitia nō eſt nã entis ſimpliciter: qꝛ nō inimicitie. Sed nō cōtra phm̄: patet per Cōmentatoꝛē. 12. methaphyſice. cōmento. 51. qꝛ pᵐus ſcit nãm entis in eo ꝙ eſt ens ſimpl'r. Ex quo patet ꝙ ſapientia dei eſt de ente inquãtū ens. Et ſi Cōmentatoꝛ. 12. methaphyſice. cōmēto. 36. dixit. Non mouētur celi: niſi qꝛ intelligūt ex ſe: ꝙ ꝑfectio ⁊ ſuba eoꝝ eſt in motu: itelligo: ꝙ intelligēdo ſe intelligūt ſubaʒ: que cōſeruat̃ in ſua diſpoſitione mouēdo. ⸿ Ad ſecundū: aut magis ſciēs dicit ꝑfectioꝛē modū cognoſcendi: ⁊ tunc negatur ꝯña: qꝛ nullus intellectus citra primū ſuperat aut equat primū. Si autē dicit extenſionē ad plura obiecta: impꝑfectiōis eſt: apud phm̄: ideo repugnat deo. ⸿ Ad tertiū negat̃ ꝯña: qꝛ nō diſponitur per ignoꝛantiã aut ſcientiã: qđ nō eſt natū habere alteꝝ. 12. methaphyſice. cōmēto. 51. ideo deus ſcientia vniuerſaliū vel particulariū non diſponit̃. ⸿ Ad quartū. cognoſcit deus apud phm̄ ſeipm̄ cognitione abſoluta: ⁊ nō reſpectiua. iō cognoſcere ex foꝛma mãʒ: ex quidditate indiuiduū mãle: ex habitu priuationē ⁊c. ex ſupplente impꝑfectionē eſt. ideo nō cōpetit intellectui in actu: ſiue ſit pᵐus: ſiue nō: neq; ꝓpter hoc tollit̃ diſcurſus ab intellectu poſſibili: licet nō ponat̃ in deo: aut alijs intelligētijs. ⸿ Ad quintuʒ. nullus intellectus: apud phm̄: cognoſcit omne cognitū ab iferioꝛi itellectu: imo cōparãdo intellectū ſenſui ſtãdo in ꝑ ſe cognitis. negat̃ illa maioꝛ. ⸿ Coꝛᵐ. nō ſi deus ſūme bonū cognoſcit. cognoſcit nō bonū. vel malū: vel remiſſe bonū ⁊c. ⸿ Ad ſextū. nō ponitur in deo aut itelligentijs ſupra poſſibileʒ cōpoſitio aut diuiſio. iō nō cognoſcit demonſtrabilia. de⁹ igitur nō coꝛpus cognoſcit: ⁊ tñ nō ſcit deus hãc ꝓpoſitionē. deus nō eſt coꝛpus. ⸿ Ad ſeptimū. non pono ens aut ſpūm ⁊c. eē vniuocū deo ⁊ creature ⁊c. ideo negat̃ minoꝛ.

Secunda eſt via ſollicitudinis: qꝛ ſollicitudo circa indiuidua: quã declarat Cōmētatoꝛ. 12. methaphyſice cōmēto. 37. ⁊. 52. ⁊ ꝯcedit Ariſto. 10. ethicoꝝ. capite. 10. ⁊ Cōmentatoꝛ ſecundo celi. cōmento. 34. ⁊ 37. habere deū: infert deū cognoſcere idiuidua. vñ pᵐo economicoꝝ: ſic preoꝛdinata fuit a deo vtiq; nã maſculi ⁊ femine ad cōmunicationē ⁊c. ⸿ Secundo. qꝛ miſeret̃ eis: ſecundo de aīa. cōmento. 34. ⸿ Tertio dat aliq̄s res non ex neceſſitate: ſcđo celi: cōmento. 34. ⸿ Quarto. dat ꝓphetiã in libello de ſomno ⁊ vigilia. ⸿ Ad primū. cura iſtoꝝ que ſunt hic: nō infert deū cognoſcere hec: ſʒ infert cauſare ea: ⁊ opari ꝓpter ea: qꝛ deū ſollicitari ꝓbatur ex hoc ꝙ nã agit ꝓpter fineʒ: ſecūdo phyſicoꝝ. cōmēto. 75. ⁊ nō plus ſeqtur ex cōſequēte q̄ʒ ex accidente. ª Infert etiã ſapientiã: ⁊ qꝛ ſapientis eſt cognoſcere oīa: vt ꝯtingit pꝛohemio methaphyſice. iō deus cognoſcendo ſe cognoſcit: nō dico oīa: ſʒ aliquid qđ eſt quodãmodo oīa: ſaltē incōplexa. Sic intelligo Cōmentatoꝛē. 12. metha. cōmēto. 51. veritas eſt ꝙ primū ſcit oīa ſm ꝙ ſcit ſe tantū: ſcientia in eſſe quod eſt cauſa eoꝝ eſſe. deus enim eſt oīa quodãmodo. ſ. cauſaliter ⁊ eminenter. Dixit enim Cōmentatoꝛ. 12. methaphyſice cōmento. 24. foꝛma primi mouentis eſt quodãmodo oēs foꝛme. Et ſi. 12. methaphyce. cōmen. 36. habet̃ foꝛmas mãles ſm eſſe in actu eſſe in mã: ⁊ ſm eſſe in potentia eſſe in primo motoꝛe. ⁊. 12. methaphy. cōmēto. 18. foꝛme ſunt in mã in potētia: ⁊ in actu in pᵐo motoꝛe. Solū differentia eſt in ſermone: qꝛ mã anteq̄ʒ habeat foꝛmã eſt in potentia ad eã: ⁊ tunc deus eſt in actu: qꝛ ſm Cōmentatoꝛē ibi. cōmento. 18. mãm ad actū pōt reducere: ſed mã habens foꝛmã eſt in actu: ⁊ tūc deus habet illã in potentia actiua: qꝛ nō habet eã foꝛmaliter: nec habere pōt: ſed potuit vel pōt ipſaʒ ꝓducere de potentia ad actū. ⸿ Ad ſecundū. deus facit effectū habentis miſericoꝛdiã: in intelligentijs enim ſm Ariſto. ⁊ Auerroim. 10. ethicoꝝ capite. 10. nō ſunt virtutes moꝛales. ⸿ Ad tertiū. non eſt ſenſus naturã dare nō neceſſario: neq; recipiens recipere nō neceſſario: ſed datū nō eſſe neceſſariū pꝛo eſſe habenti: patet in exēplo Cōmentatoꝛis. poſſibile eſt animal eſſe ſine viſu. ⸿ Ad quartū. ab agente neceſſario eſt effectus nouus ex diſpoſitione paſſi.

Tertia eſt via intelligibilis. Cōmētatoꝛ in libꝛo de ſomno ⁊ vigilia. Cū iſta indiuidua habeant determinatū eſſe: neceſſe eſt vt natura eoꝝ ſit intellecta apud foꝛmã abſtractã. cuius pꝛopoꝛtio ad illam eſt: ſicut pꝛopoꝛtio foꝛme artificis ad artificiatū. ⸿ Secūdo Ar. in libello de bona foꝛtuna concedit deū cognoſcere futura. ⸿ Tertio. Ariſtoteles quinto ethicoꝝ. capite ſecūdo. docet oꝛare deū. ergo deus cognoſcit hec inferioꝛa: ⁊ cōtingenter agit. patet conſequentia: qꝛ aliter fruſtraretur tēpus ⁊ opus. neq; Auerrois illud negat: imo quinto colliget in fine imploꝛat conſenſuʒ dei: vt perueniat ad vltimam perfectionē: que beatitudo ſempiterna appellatur. ⸿ Quarto. Ariſto. 10. ethicoꝝ capite. 10. deus gaudet de eo qui nititur ſibi aſſimilari: ⁊ ſubdit Auerrois. Dignius eſt ergo vt benefaciat eis: qui amant ipſum plus. ⁊ vt honoꝛificet eos: ⁊ viſitet eos: ſicut diſpoſitio amici cuʒ amico: ⁊ quomodo ſtat cū iſtis deū non cognoſcere iſta: ⁊ neceſſario agere: ⸿ Quinto. felicitas eſt donuʒ datū a deo. primo ethicoꝝ. capite. 13. ergo deus libere dat: patet conſequentia. ex quid nominis doni. ⸿ Ad hec philoſophus: ad primū. Natura iſtoꝝ indiuiduoꝝ intellecta apud foꝛmã abſtractã eſt ipſamet intelligētia. Qđ innuit Cōmen. parū infra. modus accidentiū determinataꝝ cauſaꝝ neceſſario habet naturã vniuerſalē intellectã: que eſt pᵐa cauſa in eſſe eoꝝ ⁊c. hoc confirmat eſſe artificiū eoꝝ que fiunt: qꝛ competit intelligentie. 12. enim metha. cōmento 18. eſſe foꝛmaꝝ in actu eſt in primo motoꝛe: ⁊ aſſimilatur aliquo modo eſſe eius: qđ fit in anima artificis: ⁊ declaratur ſimilitudo a Cōmenta. 12. metha. commento. 44. Et iſto modo concedo intelligentiã eſſe plenam foꝛmis ⁊c. ⸿ Ad ſecundū. homo foꝛtunatus non cognoſcit futura: vel ſaltē non opoꝛtet ꝙ cognoſcat: qꝛ pꝛincipio melioꝛi operatur q̄ʒ ſit intellectus ⁊ ꝯſiliū: ⁊ ſubdit philoſophus. Deo autē per ſe hoc ⁊ bene videre futurū: ⁊ pꝛeſens. i. deo per ſe conuenit dirigere foꝛtunatū in pꝛeſentibus: ⁊ futuris ratione carentibus. ⸿ Ad tertiū. educandi ſunt liberi: ⁊ regēdi ſunt vulgares in timoꝛe dei: vt melius ⁊ facilius reducantur ad bene ⁊ moꝛaliter viuendū. ꝓpter hoc multa ſunt ſecreta phyſica: que nō ſunt diuulgãda: vnde ſeptimo politicoꝝ. dimittit lex eos qui habent etatē amplius pꝛouectã: ⁊ pꝛo ipſis ⁊ pueris honoꝛare deos. Secūdo dico ꝙ poſſet eſſe ꝙ homo oꝛando pꝛepararetur ad recipiendū aliquã cognitionē: vel aliud ab agēte: q̄ʒtūcūq; neceſſario ⁊ naturaliter operante: vt colligi pōt. 10. ethicorū. capite. xi. ab Auerroe ⁊ Ariſtote. Quidã ſunt boni per naturã: ⁊ hoc non eſt a nobis: ſed per gratiã quandã diuinaʒ illis: quoꝝ bona eſt foꝛtuna ⁊ veraciter. ideo ſemper obſeruanda eſt lex nature. Deū vnū cole. tenemur enim magnificare creatoꝛē: vt tangit Cōmentatoꝛ. pꝛimo celi. cōmento. 2. ⁊. 5. ethicoꝛuʒ. cap. xi. ſacrificare naturale eſt. ⸿ Ad quartū. facit deus effectū gaudij: ⁊ bene facit amãtibus eū: qꝛ ſe donat eis: ⁊ honoꝛificat illos: qꝛ dat eis reʒ maxime honoꝛabilē: qꝛ ſeipſuʒ: ⁊ viſitat eos: qꝛ ſe vnit eis: qꝛ intellectum vnitur intelligenti: ⁊ amatū vnitur amãti. patet quolibetto. 4. ⸿ Ad quintū. loquit̃ Ariſto. conditionaliter. ⸿ Secundo capitur ibi donum pꝛo pꝛemio

dato merenti:ſiue libere:ſiue nõ. ¶ Tertio.infinitis cauſis naturalibus ad vnũ effectũ concurrentibus cuz vna cauſa libera effectus eſt liber.ita in ꝓpoſito:q2 diſpoſitio hominis ad ſcientias ⁊ virtutes eſt libera.ideo vnio dei cũ homine:qua eſt felicitas:libera eſt:ſ3 nõ ex parte vniti apud Ariſto.ſed ex parte hominis:cui vnitur.Iſta tamen bona diſpoſitio hominis a celo h3 dependentiã. ¶ Sed ꝓpter multa falſa:que ſequuntur ad hanc poſitionẽ:ea3 cũ auctoribus eius dimittamus. Tenemus igit̃ ꝙ deus cognoſcit oĩa:ex quo ſequitur ꝙ non oĩs intellectus intelligens aliud a ſe patitur ab eo.Sequitur ſecundo ꝙ non oĩs intellectio qua materialia intelliguntur eſt collecta ab intellectu agente ex ſingularibus.Ex his duobus fundamentis ſoluunt̃ rationes philoſophoꝝ:q2 ſuper oppoſitis correlarioꝝ fundantur.Qz autẽ infinitas partes cõtinui intelligat deus:⁊ nõ intelligat infinitas partes continui.Et ꝙ infinitũ numerũ intelligat:⁊ nõ intelligat numerũ infinitũ.Et ꝙ in infinitas partes continuũ ſit diuiſu3:⁊ nõ ſit diuiſu3 in infinitas partes.patet ex logica ⁊c. Qz autẽ ex determinatione voluntatis contingentia cognoſcat deus.patet ex theologia ⁊c.

Dubium ſecundũ. Utrũ prima forma:que eſt vltim⁹ finis:ſit primus motor. ¶ Reſpondeo ꝙ ſic:probatur tripliciter. primo:q2 ſi nõ:tunc prima forma eſſet finis cõmunis:que nõ moueret.conſequens eſt contra Cõmẽtatorẽ.iz.methaphyſice.cõmẽto.44. Nulla forma eſt quaſi finis ⁊ vniuerſalis niſi illa que mouet primũ celũ motu diurno.patet conſequẽtia:q2 nõ põt eẽ ꝙ prima ſubſtantia ſit ſecundus:aut tertius motor ⁊c.iõ ſi ipſa nõ eſt primus motor.ipſa nõ eſt motor.ideo Commentator ibi.quelibet ſubſtantia abſtracta eſt principiu3 ſubſtantie ſenſibilis ſm motorẽ:⁊ ſm finẽ:⁊ habetur hec vniuerſalis:ſi ex reduplicatiua licet inferre vniuerſale3: ex.iz.metaphyſice cõmento.38.intelligentia in eo ꝙ abſtracta eſt mouens ⁊ finis. ¶ Secundo.ſi nõ:tũc prima ſubſtantia eſſet prior motore totius. conſequens eſt contra Cõmentatore3.iz.metaphyſice.cõmento.44.⁊ in libro de ſubſtantia orbis.dicentẽ contra Auicennã. qui dicunt primã ſubſtantiã eſſe priorẽ motore totius: falſum dicunt.patet conſequentia:q2 non põt eſſe ꝙ prima ſubſtantia ſit equalis:neq3 inferior primo motore.ideo ſi ipſa eſt nõ p̃mus motor:ipſa eſt prior motore p̃mo. ¶ Tertio.ſi eſſent aliquе ſubſtantie abſtracte nõ mouẽtes:eẽnt ocioſe.iz.metaphyſice.cõmento.44.auctoritate Ariſtotelis.ſed p̃ma ſubſtãtia nõ eſt ocioſa:ergo ⁊c. ¶ Quarto.ſi eſt aliqua ſubſtantia:que nõ mouet:eſt in diſpoſitione diminuta.iz.metaphyſice.cõmento.48.ſed p̃ma ſubſtantia nõ eſt in diſpoſitione ⁊c.imo Cõmẽtator ibi.nulla eſt ſubſtantia abſtracta.que nõ moueat.⁊ ſi eſſent ſubſtantie abſtracte alie ab iſtis eẽnt mouẽtes corpora alia ab iſtis.ideo intendit ꝙ oĩs ſubſtantia abſtracta mouet corpus itelligo effectiue hic:⁊ in tertia ratione. ¶ Quinto.ſi forma balnei eſt forma nõ in materia mouet vtroq3 modo.ſ.finaliter ⁊ effectiue.ergo ſi deus eſt forma nõ in materia.mouet vtroq3 modo. conſequẽtia ⁊ antecedens ſunt Cõmẽta.iz.methaphyſice.cõmẽto.36.⁊.55.

Secundo principaliter. Oĩs via inueniendi ſubſtantiã abſtractã eſt motus.primo phyſicoꝝ cõmento.vltimo.z.phyſicoꝝ.cõmento.zz.octauo phyſicoꝝ cõmento.3.⁊.iz.metaphyſice.cõmento.5.⁊ nõ alia ab illa.octauo phyſicoꝝ.tex.cõmenti.79.⁊.iz.metaphyſice.tex.cõmenti.4i.ſ.mouet infinito tempore.ergo eſt ſine magnitudine.que procedit de motione actiua locali:vt patet.ergo de⁹ mouet effectiue:aut neſcimus deũ eſſe. Unde ſecundo metaphy.cõmento.4.ſi eſt hic prima cauſa oĩum entiũ:vt declaratũ eſt in ſcientia naturaliũ:ꝙ illa cauſa eſt magis digna ⁊ in eſſe ⁊ in veritate ꝙ̃ oĩa entia ⁊c. ¶ Secundo.cauſa adequata ꝓpter quã aliqua ſubſtãtia mouet effectiue ⁊ finaliter:eſt:q2 eſt intelligens:⁊ intellecta:ſ3 prima ſubſtãtia eſt intelligẽs ⁊ intellecta ⁊c.patet maior:q2 quocũq3 cur dato: quo ſcda mouet:eodẽ prima mouet: vt per motũ explicentur forme: que ſunt in virtute illius:vt largiatur ſuã bonitatẽ: vt iuſticia ⁊ liberalitas nõ pereant:aut ꝓpter ordinẽ totius:⁊ ſi ſecunda ꝓpter primã mouet:etiã prima ꝓpter primã:⁊ ſi ſecunda mouet:vt aſſimiletur prime:prima mouet effectiue.p3 cõſequẽtia:q2 aliter nõ aſſimilaretur ſecũda prime in mouendo. Confirmatur.iz.methaphyſice.tex.cõmenti.5z.Ariſto.attribuit duci ⁊ patrifamilias operationes magno conſilio indigẽtes.⁊ illis deũ comparat:quã actionẽ oẽs intendunt ſub principe.nõ ſeruiunt autẽ alie intelligẽtie prime ſubſtantie in operatione qua prima intelligit ſe.ergo in alia:qua p̃ma mouet effectiue. ¶ Tertio.ſi nõ.numerus ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ excederet numerũ corpoꝝ celeſtiũ:⁊ numeꝝ motuũ.ↄſequens eſt cõtra Cõmentatore3.iz.metaphyſice.cõmento.43.⁊.48. primo celi.cõmento.5.[a] ⁊ tertio de aĩa.cõmento.5.p3 cõſequentia:q2 cuilibet motui correſpondet ꝓpria intelligẽtia efficiens:⁊ cuilibet celo ꝓpria intelligentia informãs. ¶ Quarto.ſi nõ:principia ſcientie nãlis:⁊ metaphyſice eſſent due res diſtincte.ſcilicet primus motor ⁊ primus finis. conſequens eſt contra Commentatorem.iz.metaphyſice.cõmento.6.

Tertio principaliter. Primus motor eſt prima forma:que non eſt in materia.7.metaphyſice.cõmen.9.ſed ſolũ deus eſt p̃ma forma:que nõ eſt in mã. ergo deus eſt primus motor. ¶ Secundo.oĩs actus vltimus nullo modo potentialis eſt deus:ſed primus motor declaratus a nãli eſt actus vltimus ⁊c.io.metaphyſice.cõmento ſeptimo. ¶ Tertio.deus eſt mouens per ſe:primo de aĩa.tex.cõmenti.z9.⁊ in hoc laudant̃ antiqui: ſed deus eſt prima ſubſtantia ⁊c.Cõfirmatur maior ſecundo de generatione.cõmento.59.deus eſt faciens ↄtinua3 generationem.⁊.iz.metaphyſice.cõmento.39. Qd mouet omne eſt deus.ſed maior ⁊ minor colliguntur ex.iz.metaphy.commento.37.vbi Cõmentator diſtinguens inter principia abſtracta voluit vt faciẽs motũ diurnũ ſit electũ ꝓpter ſe:⁊ amatũ omnibus. Tale autẽ eſt perfectu3 in fine.⁊ cõmento.38.poſtq̃3 dixerat ꝙ p̃mus motor mouet:ſubiũxit ip3 eẽ in fine voluptatis ⁊ gaudij. ¶ Quarto.omnis prima cauſa oĩu3 eſt principiũ. vnde motus:ſ3 prima ſubſtantia que eſt vltimus finis:eſt prima cã oĩu3. ergo ipſa eſt principiũ.vnde motus.ergo ipſa eſt efficiẽs. maior colligitur ab Ariſtotele primo metheoroꝝ:diffiniente primã cauſa3 omniũ per principium.vnde motus.[b] vltima conſequentia patet ex diffinitione veri efficiẽtis habita ſecundo phyſicoꝝ.tex.cõmenti.z9. ¶ Quinto.p̃mũ imobile facit primũ motũ eternu3.iz.metaphyſice.cõmento.43.ſed prima ſubſtantia:que eſt vltimus finis eſt primũ imobile ⁊c.neq3 puto ꝙ aliqua ſubſtãtia faciat eternitatẽ.Alia vero motũ eũdẽ:qui eſt eternus. concluſionẽ haꝝ rationũ intẽdit Cõmẽta.8.phyſi.cõmẽto.46.

Contra quod eſt optime habens non indiget actione:ſecundo celi cõmento.6z.⁊.67.ſed prima ſubſtantia ⁊c.eſt optime habens ⁊c. ¶ Secũdo.Cõmentator in libro de ſubſtantia orbis.Cauſa continuationis motus non eſt illa virtus:qua mouetur.ergo ibi finis non eſt efficiens. ¶ Tertio.primũ mouet vt amatũ:⁊ nõ vt amans.iz.metaphyſice.textu ⁊ commen.36.ergo non mouet effectiue.p3 conſequentia.q2 efficiens mouet:vt amans id qd efficit:vel ꝓpter quod efficit. ¶ Quarto.iz.metaphyſice.cõmento.36.intellectus maius bonu3 ipſo appetit.⁊ cõmento.55.oẽ quod mouet:ꝓpter aliquid mouet.⁊ id ꝓpter quod mouet eſt magis bonũ q̃3 id bonum mouens.⁊ Cõmentator in libro de ſubſtãtia orbis.Cũ cõſiderauit Ariſto.in virtutib⁹ appetitiuis mouẽtibus corpora celeſtia:vidit eas mouere propter aliquid nobilius ſe.ergo intellect⁹ primi mouẽtis appetit maius ſe. ¶ Ad primũ.per optimũ intelligit Cõmentator genus intelligentiarum.ideo ibi cõmen.63.Hec autem non indigent actione qua ſint nobilia. quoniam propter talia entia fit omnis operatio.ideo ibi cõmẽto.66.Ordo primus entiũ que cõprehendunt nobilitatẽ perfectã ⁊ ſine operatione diuerſantur ſm magis ⁊ minus:⁊ hec ſunt entia abſtracta:⁊ per actionẽ intelligit motũ localẽ quo intelligentie moueantur.q2 ibi cõmen.66.terra3 dixit eſſe ſine operatione:q2 quieſcit.ideo ſicut auctoritas non concludit nullã intelligentiã mouere:ita non concludit aliquã nõ mouere:ſed bene concludit:aliqua3 non:imo nullã moueri. ¶ Ad ſecundũ.vna virtus non eſt alia ſecundu3 eſſe.ſed bene ſubiecto.[a] hoc dictum ſit ad Cõmentatore3.iz.metaphyſice.cõmento.4i.ſed in orbe erratico diſtinguuntur re. ¶ Ad tertiũ.negatur conſequentia.q2 mouens vt amans eſt mouens quod in mouendo mouetur: primu3 aute3 non mouetur.iz.metaphyſice.tex.⁊ cõmento.43. mouet autẽ primũ vt amatũ.i.mouet nõ motũ.⁊ per primũ intelligit.non tantũ deũ.ſed omnes motores orbiu3. Si igitur ratio valeret:concluderet nullam intelligentiã mouere effectiue. ¶ Ad quartũ.negatur conſequentia. Tum q2 antecedens eſt indefinita:⁊ verificatur pro intelligentijs alijs a prima:intelligendo per ly ipſo.ſ.intellectu mouẽte.Tum q2 per ly ipſo.intelligitur corpore moto.ſed non oportet intellectũ appetere nobilius mouente: vt patet.iz.metaphyſice.cõmento.30 licet animal appetendo ſuã formã appetat aliquid nobilius ſe. ¶ Sed intelligendo de prima intelligentia vt ſonat littera.cõmento.55. ¶ Reſpondeo:quando plura predicata vni intelligentie attribuuntur:poſſibile eſt ꝙ vnum illoꝝ maior nobilitas conſequatur q̃3 alterũ:ſm Cõmenta tertio methaphyſice.cõmento tertio. Sed dei eſſentia triplex eſt cauſa:q2 intelligentiarum eſt finis:celi eſt forma:motus eſt efficiens. Ratio autẽ finis nobilior eſt ratione efficientis:q2 rationẽ efficientis conſequitur appetere appetitu naturali vel animal. Ratione3 autẽ finis appeti.ideo appetitum eſt nobilius ratione appetente: ſed non ſemper re:cum aliquando ſit eadem res: ſicut in propoſito: q2 eãdem ſubſtantiam: vt intelligentia ſeparata: conſequitur eſſe finẽ.Et q2 non oportet ex augmento finis variari velocitatẽ in motu.ideo octauo phyſicoru3 cõmento.79.intelligentie vocantur:non finite vel infinite: ⁊ ſic non comparantur:ſed intelligentia3:vt eſt anima: conſequitur eſſe efficiens:q2 finis nõ mouet niſi mediante efficiente:ideo efficiens reſpectu finis dicit̃ appropriatũ. Et q2 mouens eſt in actu:qd dixit philoſophus finitũ in virtute:⁊ naturaliter mouens:⁊ motũ eſt in potentia: ſecundo celi.cõmento.63.ideo cõtrariũ eſt mouens moto.ideo finita eſt proportio mouentis ad motũ.ideo finite velox motus a mouẽte prouenit.ideo perfectiones mouentiu3 ſecundũ proportionẽ velocitatũ ab eis prouenĩetiũ ſunt proportionabiles.iz.methaphyſice.cõmen.36.⁊.4i.⁊ ſecundo celi.cõmento.39.Et q2 augmentũ potentie naturaliter mouẽtis ceteris nõ variatis ↄſequit̃ motus intẽſior.ideo intelligentia finite velocitati cõparata eſt actiua.ideo ſm ꝙ ſunt actiue inuicẽ cõparantur. ¶ Ex quo patet ꝙ diuerſitas rationis terminoꝝ:cuius illi nulla diuerſitas ex parte rei correſpondeat:fictionẽ tollit:⁊ ſinonimitatem terminoꝝ. ¶ Patet ſecundo ꝙ hec predicata diuerſis medijs inueſtigantur.iz.metaphyſice.commento.39.ideo poteſt eſſe ꝙ ſcito vno predicatoꝝ conuenientiũ vni:non ſciatur alterũ.8.enim phyſico.demõſtratur ex primo motu primũ mouens eſſe.Non autẽ primũ intelligens:aut primã formã eſſe:aut primũ finẽ:vt dixit Cõmentator ſeptimo phyſicoꝝ cõmẽto nono. ¶ Patet tertio ꝙ iſta predicatoꝝ diuerſitas aliquãdo ſufficit ꝓ diuarſitate ſcientiaꝝ de eodẽ.vnde in prologo p̃mi phyſicoꝝ ⁊.4.metaphyſice.cõmento ſeptimo.⁊ pluries alibi.naturalis nõ conſiderat de ente primo:⁊ tamen conſiderat primũ motorẽ. ¶ Ex his patet:quare ſecundo de aĩa cõmento.zz.habetur ꝙ intellectus eſt abſtract⁹:ſm ꝙ eſt non anima:q2 rationem anime conſequitur potius appropriatio q̃3 abſtractio. ¶ Patet ſecundo:quare dicitur.iz.metha.cõmento 36.aĩa celi que eſt deſideriũ non eſt abſtracta.q2 intelligentiã appropriatã ad mouendu3 vocamus deſideriũ: licet non tollat appetitus ibi indeterminationẽ operãtis.ſicut in nobis. ¶ Patet tertio ꝙ aĩa ⁊ prima forma ſunt ꝓpinqua:q2 nõ obſtãte diſtinctione rõnis:ſunt idẽ in re. ¶ Patet q̃rto.quare enumerãdo principia ſubſtantie.iz.metaphyſice.cõmento.z5.dixit duo.ſ.aĩa3 ⁊ corpus:q2 ſunt due res.[b] aut itellect⁹ deſideriũ ⁊ corpus:q2 ſunt tria rõne diſtincta. ¶ Patet quinto quare itelligẽtia aliquãdo dicit̃ mediate mouẽs: q2 finis eſt:aliquãdo vero imediate:q2 efficiẽs eſt. ¶ Patet ſexto.quare octauo methaphyſice cõmẽto vltimo.dixit Cõmenta.intelligentiã abſtractã eſſe attributũ corpori celeſti:ſm ꝙ aĩa attribuitur corpori.q2 intelligentia eſt eadẽ re ꝙ anima.ideo ibi celũ eſt ſubiectũ ſimplex forme abſtracte. ¶ Patet ſeptimo:quare virtus: que eſt in materia celeſti:eſt ſimilis forme naturali ⁊ abſtracte:ſm ꝙ dixit Cõmentator.ſecundo celi.cõmento.3.q2 ratio anime eſt media inter rationem forme abſtracte: ⁊ rationẽ forme oĩno materialis. ¶ Patet vltimo:ꝙ philoſophus in hoc queſito nõ recedit a veritate ſed bene in circũſtãtia: q2 dictũ eſt de mente eius:ꝙ deus eſt motor imediate:⁊ appropriate mouens celũ:⁊ ꝙ nulla alia intelligentia ab ipſo mouet primũ celũ.ſed hoc nõ eſt veꝝ ⁊c.

Tertium dubium. Utrum deus libere moueat celum. Reſpondeo per duo dicta. Primum: ſententia philoſophi eſt ꝙ non. Secundu3.predicta opinio non eſt vera. Primum declaratur ſuppoſitis duobus. Primum. deus mouet:intelligo effectiue:per naturam:per intellectum:per artem:⁊ per voluntate3:ad hũc ſenſum:q2 mouetur per ſeipſum: ⁊ per eſſentiam ſuam: que eſt natura:intellectus:ars:⁊ voluntas: non pono in primo motore potentiam executiuam ex natura rei diſtinctam ab intelletu aut voluntate.Secundum ſuppoſitum ſenſus queſtionis eſt:non iſte:deus mouet propter ſe primo.neq3 iſte. deus mouet per voluntatem que eſt libertas:qui ſunt veri. neq3 iſte falſus: deus habet principium intrinſecum: quo ſponte mouet: ſed iſte.deus mouet celum: ⁊ poteſt non mouere celum. Si enim ꝙ deus moueat libere ⁊ neceſſario concederes: non eſſet contentio niſi ad nomen. Huius autem copulatiue.[c] prima pars patet ex dubio precedenti. Secunda vero tripliciter probatur. ¶ Primo. omne quod mouetur per principium:quod eſt in eo:mouetur per naturã.octauo phyſicoꝝ.tex.cõmẽ.z7.itelligo in ſubiecto maioris:p

[b ¶ Impre ptc tamen.]

[c ¶ Que ei ponit dictu mu.ſ. moue ... uere.]

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

ſe:primo:⁊ nõ ſecundũ accidẽs:⁊ tũc pʒ ꝓpoſitio ex diffinitione nature:ſcḋo phyſicoꝝ.tex.cõmẽti.3.Sʒ celũ mouet̃ per p̃nm ⁊c̃.vt vult Cõmenta.Ax.declaraſſe in principio ſeptimi phyſicoꝝ ⁊c̃. ¶ Scḋo mouet p̃mũ: ſupple corpus:p naturã.3.celi.cõmento.zo.ḡ mouet̃ pm corpus nãliter:ḡ motor:qui eſt deus:mouet nãliter. ¶ Tertio.ſi ſic:ↄña Cõmẽta.facta in p̃ncipio quolibetti hui⁹ nõ valeret.ſ.ſi eſt infinitus:mouet in inſtãti. ¶ Quarto:ſignũ ꝙ deus mouet nãliter:eſt motus cordis in homine.

Secundo p̃ncipaliter:ſi p̃mũ põt nõ mouere:põt eſſe ꝙ q̇libet iſtoꝝ inferioꝝ q̇eſcat:aut nõ ſit. ¶ Scḋo.ſi põt p̃mũ nõ mouere:põt p̃mũ nõ regulariter mouere.ↄñs eſt ↄtra te.cõmẽ.35.ſcḋi celi. ¶ Tertio.ſi põt primũ non mouere:põt motus celi nõ eſſe eternus:cuius oppoſitũ habet̃.8.phy. ¶ Quarto.ſi poẛe eſt corpora celeſtia quieſcere: neceſſe eẽt: vt eẽnt partes alterius mundi:octauo phyſicoꝝ.cõmento.9.

Tertio p̃ncipaliter. Neceſſe eſt gñationẽ eẽ.z.celi.cõmẽto.zi.⁊ p̃mo de gñatione.tex.⁊ cõmẽ.16.⁊ ſcḋo de generatione.textu.56.ḡ neceſſe eſt motũ celi eſſe.pʒ ↄña.p̃mo methaphyſice.cõmẽto.zi. ¶ Scḋo.nõ eſt poſſibile vt motus celi ſit alterius modi:q̄nto metha.cõmẽ.8.ergo nõ põt eẽ ꝙ p̃mũ nõ moueat. ¶ Tertio.neceſſitas eſt in celo in modo recipiẽdi:in motore v̇o in modo agẽdi.8.phyſi.cõmen.83.itelligẽdo nõ de neceſſitate coactiõis:q2 in ea motor eſt extrinſecus. tertio ethycoꝝ.⁊ ſupior eſt eo cui imponit̃ neceſſitas:ſʒ neceſſitate: qua effectus cõnaturalis eſt inſeparabilis a cã:ſm enim Cõmen.in libro de ſuba orbis:motus circularis nãliter ⁊ ꝓprie ſequit̃ aĩam. ¶ Et q2 ex dictis ſequit̃ deũ eẽ:nõ motorẽ nãlez:eo modo quo ſumit̃ ab Ariſto.ſcḋo phyſi.tex.cõmen.73.pro hñte in ſe principiũ quo mouet: licet aĩal celeſte ſic ſit nãlis motor:vt ſcḋo phyſicoꝝ cõmẽto p̃mo. Celũ.n.hʒ naturã.p̃mo methaphyſice.cõmẽ.zz.ſʒ naturã mouentẽ:⁊ ſic eſſe cõprehẽſuʒ ſub diffinitione nãe. Dici poſſet hec ſtare ſimul:ꝙ deus ſit nã mouẽs:⁊ ꝙ poſſit nõ mouere. Cõtra.aut orit̃ poſſe nõ mouere ex parte mouentis:aut moti:aut circũſtantie. Si primũ:tunc p̃ntato agenti ipſo mobili in diſpoſitione qua moueri põt: nullo extrinſeco ĩpediẽte:poſſet mouens ſua volũtate nõ mouere. Si ſcḋm.poſſet mobile eſſe tante virtutis aut maioris in reſiſtẽdo.q̃ʒ ſit mouẽs in mouẽdo. Si tertiũ.poſſet motũ tñ diſtare a mouẽte:ꝙ virtus mouẽtis nõ attingeret motũ:aut preſente mobili agenti:poſſet adeſſe extrinſecũ ĩpediẽs motionẽ motoris in mobili. Hec diuiſio ponit̃ ſufficiens a Cõmenta.in libro peryherme. Sʒ neutrũ iſtoꝝ impedit in ꝓpoſito. Nõ tertiũ.cõuincit̃.n.ex vnione nãli dei ad celũ:aut ĩmenſitate dei:aut fortitudine ad agendũ:aut nõ mobilitate celi motu recto:aut eternitate eius:nõ poſſe celũ exire pariferiã virtutis motoris. Non ſcḋʒ.q2 nõ hʒ celũ ex ſe.vñ ſuperet:aut equet virtutẽ dei motoris.neq3 ab alio põt recipere:ſiue illud aliud ſit de⁹.ſiue nõ. Nõ eniʒ põt minus deo facere virtutẽ equalẽ in reſiſtẽdo virtuti actiue dei.neq3 põt deus facere ꝙ aliq̄d extra ſe ſit ita potẽs ad reſiſtẽdũ: ſicut ipſe eſt potens ad mouẽdũ:q2 ſi ſic.poſſet deus ſe facere ꝙ pro aliquo inſtãti cũ circũſtãtijs datis nõ poſſet aliq̄d ꝓducere. neq3 põt celũ apud phm nõ eſſe ⁊c̃. Neq3 p̃mũ.q2 ſcḋo celi.cõmẽ.37. Nõ eſt poſſibile vt motus in corporib⁹ celeſtibus ſit mutatus.niſi eſſet poẛe vt haberet intelligẽtia imaginationes aliq̄ñ in actu.aliq̄ñ in potentia.hec ꝓpoſitio equalet vni cõditionali.cuius antecedens eſt de mẽte philoſophoꝝ. Scḋo.q2 rõ originalis libertatis ↄtingentie ex cõpoſitione eſt vel diuiſione itellectus diſcurſiua.q2 intellectus põt indifferenter affirmatiuã vel negatiuã cõcludere:⁊ ↄ̃iter ad vtrãq3 partẽ poſſibilis eſt aſſenſus. ſʒ ab ĩtelligẽtijs negat̃ diſcurſus:⁊ etiã cõpoſitio:tertio de aĩa.cõmẽto.z7.ꝓpter hec dixit Cõmenta.iz.metha.cõmento.30. Neceſſe eſt vt motus eternus habeat motorẽ: qui eſt actio pura ſine aliq̃ potẽtia.i.qui in nulla hora ſit motor in potẽtia diſtãte ab actu:tã ad motũ:q̃ʒ ad gradũ motus. ¶ Ex his ſequit̃ ꝙ nõ ſolũ p̃ma intelligẽtia:imo oĩs alia intelligẽtia mouẽs celũ:nãliter mouet ipſuʒ.ſic ꝙ ſi cognoſcerẽt motũ:quẽ agunt:cognoſcerẽt opationẽ: que eẽt eis ſine violẽtia labore:moleſtia:⁊ faſtidio.ſʒ delectabilis:⁊ ſuauis. ¶ Secundo.ſequit̃ nullã eſſe in rebus libertatis ↄtingentiã:ad quas nõ ↄcurrit homo ⁊c̃.

Contra phm quatuor vijs arguit̃. Prima eſt via actionis. Deus ↄtra nãm terre tenet eã diſcoopertã aquis:ꝓpter ſalutẽ aliquoꝝ aĩaliuʒ.ḡ libere ⁊ ↄtingenter agit.pʒ ↄña:q2 agens nãle eſt agens ſcḋm ꝙ effectus aptus natus eſt fieri:ſi nihil impediat.ſcḋo phyſicoꝝ.textu ⁊ cõmẽto.78.⁊ ſi nõ agit effectũ:vt eſt aptus natus fieri nãliter:nõ agit nãliter. ¶ Scḋo.deus ꝓhibʒ ꝙ aq̃ coopiat terrã:q̇ð eſt nãle aque. ¶ Tertio.ꝑpetuat violentiã.ſ.aerẽ imediari terre. ¶ Quarto.in paſſo vniformi ſaluat difformitatẽ.q2 vnã p̃tẽ terre coopertã aq̄s:aliã v̇o nõ. ¶ Ad p̃mũ.ꝑtermitto diſtinctionẽ de terra.ſ.elemẽtari:⁊ admixta.⁊ nego ↄñaʒ:q2 ſtat ꝙ a nãliter agẽte ꝓueniat effectus preternaturalis:vel violentus paſſo: neq3 ratio ibi inducta eã ꝓbat. Et ſic pʒ ad alia.

Secunda eſt via potẽtie.deus põt mouere elemẽtũ terre recte aut circulariter:⁊ nõ mouet ⁊c̃.maior pʒ:q2 aliquo illoꝝ motuũ põt mouere p̃tẽ.ḡ ⁊ totã.pʒ ↄña ex homogeneitate. ¶ Scḋo.põt firmare celũ ⁊c̃.q2 huic parti celi non repugnat ꝙ centrũ eius ſit ↄ̃nith p inſtãti.ḡ neq3 pro t̃pe. ¶ Tertio.põt mouere celũ ad ſiniſtrã p poſt ⁊c̃.pʒ ↄña:⁊ ꝓbat̃ añs:q2 eiuſdeʒ rõnis eſt mouere p poſt:⁊ p ante.pʒ ↄña:q2 duoꝝ eiuſdẽ rõnis:ſi vnũ non repugnat deo:aut celo.neq3 alteꝝ. Si dicas illos mot⁹ eẽ oppoſitos. Contra.ſunt ad terminũ eiuſdẽ rõnis.ſ.ad vbi:vel ſitũ. Iteʒ ꝙ vnũ oppoſitoꝝ inſit:⁊ nõ alteꝝ:ex libertate eſt. ¶ Quarto põt eque velociter mouere vnum celũ ſicut ⁊ aliud ⁊c̃.q2 ſubta eiuſdẽ rõnis ſunt apta recipere formã ad quẽcũq3 gradũ.ſexto.n.phyſicoꝝ. tex.⁊ cõmẽto.15.oẽ q̇ð mouet̃ ↄuenit velocius moueri ⁊ tardius:⁊ ſi celi ſint alteri⁹ rõnis:fiat rõ de partib⁹ ꝓpinq̄s polo:⁊ remotis. ¶ Quinto.de⁹ põt velle praua:⁊ nõ vult.ḡ ⁊c̃.pʒ maior.quarto topi.capi.xi. ¶ Ad primũ.negat phs aſſumptũ.vñ Cõmenta.in libro de ſuba orbis.capite vltimo.q̄es in terra ↄtingit neceſſario vt ſit fortior v̇tute celi:qua mouet̃:vt declaratũ eſt in libro de motib⁹:⁊ teſtat̃ Cõmen.ſcḋo celi.cõmẽ.17.ad ꝓbationẽ:negat cõſequentiã:q2 cũ nõ poſſit elementũ terre ꝓduci:neq3 conſeruari extra ſuũ locũ nãlẽ:⁊ debeat moueri in ſuũ locũ.oʒ ipſuʒ fuiſſe violenter motũ.⁊ q2 maioris reſiſtentie reſpectu trahentiũ extra locũ nãlẽ eſt pars terre maior q̃ʒ minor ceteris parib⁹:ſtat reperibilẽ eſſe virtutẽ dñatiuã ſupra reſiſtentiã.a.partis vel.b.⁊ nõ eſſe reperibilẽ virtutẽ dominatiuã ſupra reſiſtentiã totius:nõ põt igitur eſſe ꝙ elementũ terre moueat̃ localiter:ſecundo celi. textu ⁊ cõmento.18.q̃uis pars eius poſſit moueri. Et dictũ p̃mo celi.textu cõmenti.19.in idem fertur tota terra ſecunduʒ naturã ⁊ paruus bolus:intelligitur cõditionaliter: ſi terra eſſet extra locũ ſuum.ſm expoſitionem Cõmentatoris ibi. ¶ Ad ſecundum.negat philoſophus aſſumptum. Ad ꝓbationem negat conſequentiã.vnde.iz.methaphyſice.cõmento.41.auctoritate Ariſto.p̃mo methaphyſice textu cõmenti.17. Nõ eſt timendũ celuʒ quieſcere:⁊ incidentaliter.ſeptimo phyſicoꝝ cõmento ſcḋo:impoẛe eſt

partẽ celi q̇eſcere. ¶ Ad tertiũ.negat phs aſſumptũ. Ad ꝓbationẽ negat ↄñam.q2 in eternis poẛe eſt neceſſariuʒ.ſcḋo celi.cõmẽto.34.⁊ tertio phyſicoꝝ.textu cõmẽti.3z.⁊ textu cõmẽti.75.arguẽdo.⁊ a Cõmentatore aſſertiue.⁊ ſcḋo phyſicoꝝ cõmento.74.ex agente ſeq̄tur actũ neceſſario in reb⁹ eternis. Vñ Cõmẽtator in libro peryhermenias. Poſſibile inuentũ in rebus imobilib⁹ ſeq̄tur neceſſariũ. Ad primã ↄfirmationẽ:negat̃ ↄña:ſunt ad eũdẽ terminũ.ḡ ſunt eiuſdẽ rõnis.q2 ad identitatẽ motus nõ ſufficit identitas termini:licet req̄ratur.q̄nto phyſicoꝝ. textu cõmẽti.34.⁊.35.ꝑtrãſeo nũc difficultatẽ añtis. Ad ſcḋam rñdet Cõmẽtator.8.methaphyſice.cõmẽto.14. Subʒ:cũ fuerit vnuʒ ↄ̃riũ in actu:ſit alteꝝ in po^a:nõ eſt veꝝ:niſi in veris ↄ̃rijs:⁊ ſic cõditionalis ↄfirmationis ^a negat̃:q2 ſecũdo celi cõmẽ.34.melius duoꝝ poſſibiliũ in eternis eſt neceſſariũ.⁊ regula ſecundi topicoꝝ eſt limitata.ſ.altero ↄ̃rioꝝ nõ potẽte ineſſe ſubo:deſtruit̃ ꝓblema. ¶ Ad q̄rtũ:negat̃ aſſumptũ:cũ ꝓbatione. Ad Ariſto.dicit Cõmenta.ibi.licet impoẛe ſit celũ moueri velocius:tñ hec impoſſibilitas nõ ſeq̄tur rõnẽ formalẽ motus. Vñ ſcḋo celi cõmento.71.nõ põt corpus celeſte moueri tardius neq3 velocius. ¶ Ad quintũ loq̄tur Ariſto.exẽplariter:intelligẽdo per deũ:deũ terreſtrẽ:ad modũ loquẽdi Socratis:q2 poſſe velle praua nõ eſt potẽtia:ſʒ defectus potẽtie:⁊ ipotẽtia.ideo nõ ↄuenit altiſſimo. Diſtinctio aũt inter velle praue:⁊ velle praua:nõ eſt ad ꝓpoſitũ phi ibi:vt pʒ.

Tertia eſt via mobilis. Bootes aut polus articus nobis bononiẽſib⁹ nõ occidit aut occultat̃.ḡ q̇libet alia ſtella vel alius polus apta eſt Bononiẽſib⁹ nõ occidere vel nõ occultari.pʒ ↄña.q2 ſunt eiuſdẽ rõnis. ¶ Scḋo.ſol p̄us ꝓducit vnuʒ radiũ q̃ʒ aliũ:⁊ nõ eſt maior rõ q̄re vnus ꝓducat̃ p̄us altero.igit̃ determinatio eſt a diuina volũtate. ¶ Tertio.partes ſolis aliter ordinabiles ſunt:q2 inter eas nõ eſt ordo eẽntialis ⁊c̃ ¶ Quarto.q̄ñ agens nãle nõ determinat̃ ex ſe ad vnũ vnius rõnis:nõ determinat̃ ex ſe ad certũ numeꝝ.ſʒ ſtelle ſunt eiuſdẽ rõnis.ḡ ꝙ nõ ſint plures:ab agente libero eſt. ¶ Ad primũ.⁊ ꝓbationẽ negat phs ↄſequẽtiã.pʒ:q2 aliq̃ ps celi eſt quadrata p deſignationẽ:⁊ impoẛe eſt totũ eẽ quadratũ. ¶ Ad ſcḋʒ.negat̃ minor.pʒ apud cõem opinionẽ de pũcto:iſtãti:mutato eẽ:gradu forme ⁊c̃. ¶ Ad tertiũ. negat̃ minor.^b eẽntie eniʒ nõ in ordine ſuo eẽntialiter ordinantur:⁊ tñ non eſt poſſibile eas aliter ordinari. ¶ Ad quartũ.ſupponit negatũ a philoſophis.ſ.itelligẽtias:celũ:ſpẽs ſubaꝝ corruptibiliuʒ:eſſe ꝓductas.tũ q2 multitudo effectuũ nõ ſolũ ab agente eſt.iz.methaphy.cõmen.xi.

Quarta via. Si deus agit nãliter.⁊ oẽ agẽs nãle ꝑficit̃:aut in ſe:aut in ſimili:aut in toto ⁊c̃.^c ↄñs aũt eſt falſuʒ:q2 deus eſt ꝑfectiſſimus. ¶ Scḋo.ſeq̄tur deũ neceſſario referri ad extra.⁊ ſic terminũ relationis neceſſarie eẽ ↄtingentẽ. ¶ Tertio.ſeq̄tur oĩa neceſſario euenire.q2 nõ mouent ſcḋa:niſi mouẽte primo:⁊ p̃mo mouẽte:alia mouẽt. ¶ Quarto.tũc deus oĩuʒ alioꝝ effectũ cauſaret:q2 ↄtinẽs eſt cauſas.ḡ ⁊ effectus.ideo de⁹ oĩa ꝓducibilia ꝓduceret:⁊ oĩa q̃ poſſet:⁊ nõ dimitteret malũ in vniuerſo. ¶ Quinto.ſi deus neceſſario ageret:ꝓduceret effectũ ꝑfectiſſime.pʒ ↄña:q2 agẽs nãle agit ſm vltimũ ſue virtutis:q2 in cuius actiõe nõ eſt agere:in ci⁹ actione nõ eſt modus agẽdi. ¶ Ad p̃mũ:deus agit pp ſe:⁊ eſt ꝑfectio ⁊ finis vltimus:⁊ pp alia ſecundarie.iõ negat̃ minor. ¶ Ad ſcḋʒ:ↄcedit phs p̃mũ ↄñs.⁊ negat ſcḋm.ideo negat ↄñaʒ ſecũdi ex p̃mo.q2 apud ipſuʒ plura neceſſaria ſunt:neq3 oẽ citra p̃mũ eſt ꝓductũ.q̃uis oẽ citra p̃mũ ſit cauſatũ. ¶ Ad tertiũ.negat̃ ↄña:pp libertatẽ hoĩs:cuius actio dependẽtia generali ↄſeruat̃ a ſupiorib⁹.⁊ ſic libertas ↄtingentie nõ ſeq̄tur nãm ĩtellect⁹ abſolute:ſʒ naturã ĩtellect⁹ infime potẽtialis. ¶ Ad quartũ.phs negat ↄñaʒ:q2 cauſas finaliter ⁊ eminẽter ↄtinet:ſʒ nõ effectiue.ideo nõ põt deus ſine cã ſcḋa ponere effectus in eẽ. ¶ Ad q̄ntũ.nã de poſſibilib⁹ facit q̇ð melius eſt:ſcḋo de gñatione.textu cõmenti.58.⁊ ſcḋo celi.cõmento.34.⁊ octauo phyſicoꝝ.cõmẽto.56.⁊ pluries alibi.

His pretermiſſis ad veritatẽ reuertamur.⁊ dicamus deũ ad extra mere libere ⁊ ↄtingenter agere. Cõcedamus inſup:ꝙ in deo eẽ ⁊ agere ſunt idẽ:⁊ tñ nõ ſi neceſſe eſt deũ eẽ:neceſſe eſt deũ agere ad extra. ¶ Dicam⁹ Tertio ꝙ licet neceſſitas ſit melior ↄditio eſſendi:nõ tñ eſt melior ↄditio opandi ad extra. Neq3 imutabilitas diuina tollit nouitatẽ in effectu:q2 ab eterno determinauit deus agere nũc. Iõ ↄtra phos dicamus:ꝙ ab antiq̃ volũtate põt aliq̄d nouũ poni in eẽ:ſine mutatõe opantis:aut remotione ĩpedimẽti ⁊c̃. Addo inſup:licet neceſſe ſit deũ eẽ ꝓductiuũ ad extra:nõ tñ neceſſe eſt ipſum ꝓducere ad extra. Cõcedo etiã nullã rẽ que eſt deus eẽ ↄtingentẽ:dimitto nãm aſſumptã:⁊ tñ de deo formabiles ſunt ꝓpoſitiones p accñs:⁊ ↄtingẽtes:ꝓpter ↄnotationẽ extrinſeci. Neq3 ꝓpter hoc ꝙ deus multa ꝓducibilia põt ꝓducere.quoꝝ nullũ ꝓducet:ↄcedendũ eſt potẽtiã diuinã fruſtrari:q2 reduci põt:⁊ in aliquo illius generis reducta eſt ad actũ. Et in hoc terminatur ſententia quolibetti primi.

¶ Alexandri Achillini Bononienſis de intelligentijs. Quolibettũ Secundũ.

T latitudinis itellectuũ pars media euidẽtius cognoſcat̃. De itelligẽtijs medijs duo dicã. Intelligo intelligentias medias:que ſunt infra ſupmã:⁊ ſupra infimã intelligẽtiaꝝ. Primũ dictũ.opinio Ariſtotelis eſt itelligẽtias medias eẽ iꝓductas:⁊ ↄ̃iter eternas. Scḋʒ:veritas ad oppoſituʒ.

Declaratur primũ quatuor vijs. Prima eſt via efficiẽtis. Omne agens extrahit id q̇ð eſt in potẽtia ad actũ:ſʒ in intelligẽtijs nõ eſt potentia extrahibilis ad actũ. Intelligo de potẽtia diſtãte ab actu ⁊ de actu iformatiuo eaꝝ:aut potẽtialis:ex quo ⁊ alio fiat vna itelligẽtia.ḡ in eis nõ eſt agens:rõ tota eſt Cõmẽtatoris.iz.methaphyſice cõmẽto.44. Ex hoc ſequit ꝙ intelligẽtie nõ cõponunt̃ ex eẽ ⁊ eẽntia:tãq3 ex duob⁹ p̃ncipijs intrinſece cõponentibus intelligẽtiã. ¶ Scḋo.ſiue agẽs fuerit nãle ſiue volũtariuʒ:oʒ p̃fuiſſe cãm q̄re tunc ꝓduxit:⁊ nũc nõ:pʒ octauo phyſicoꝝ cõmẽto.4. ¶ Tertio.priuatio nõ recipit eẽ.ergo intelligentie non ſunt:aut ſemp fuerũt.pʒ rõ p̃mo celi cõmento.106.de mundo.

Secunda eſt via effecti. Oĩs ſuba nõ hñs verum agẽs eſt improducta.ſʒ oĩs itellect⁹ eternus eſt ſuba nõ hñs verũ agens ⁊c̃. Secundo.oĩs ſubſtãtia nõ habens ex quatuor cauſis:niſi formalẽ:vel finalẽ:eſt improducta:ſed oĩs intellectus eſt ſuba ⁊c̃.pʒ maior:q2 omne productũ a vero efficienti eſt ꝓductũ.minores ſunt Cõmentatoris quarto celi.cõmento primo.

Tertia eſt via modi efficiẽdi.vbi nõ eſt gñatio in tẽpore:ibi nõ eſt ꝓductio ſubſtãtie.ſed in itelligentijs nõ eſt generatio in tẽpore.ergo ⁊c̃.maior eſt Cõmentatoris tertio de anima.cõmento quinto.⁊.zo.cõtra Theofraſtum ⁊ Themiſtium dicentes intellectũ ſpeculatiuum eſſe eternũ.⁊ eſſe factum dicentis.ſequitur vt nõ ſit agens:neq3 factum:cum agens ⁊ factuʒ non intelligãtur:niſi cũ generatione in tempore:aut diceret hec agẽs:⁊ hoc factũ ſecundũ ſimilitudinẽ.⁊ videtur eã itelligere.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

Cōmentatoꝛ octauo phyſicoꝝ.cōmento.46.❡ Secundo.oīs generatio ⁊ oīs factio generaliter eſt motus vel mutatio.tertio phyſicoꝝ.tex.cōmēti ſexti.⁊ quinto phyſicorum textu cōmenti ſeptimi.omniſq; motus finitus tempoꝛe finito menſuratur:⁊ oīs mutatio inſtanti.Si ergo ſubſtantia eterna eſt genita:aut in tempoꝛe: aut in inſtanti.ſi primū:ſed iā nō fit:ſed facta eſt.ergo fieri preceſſit factū eſſe.ergo ipſa nō eſt eterna. Si ſecundū.ergo nō eſt eterna:qꝛ nullū inſtans fuit ab eterno:imo quodcūq; inſtans preceſſit tempus.❡ Tertio.omnis mutatio eſt de oppoſito in oppoſitū.primo phyſicoꝝ.cōmento.44.⁊ quinto phyſicoꝝ cōmento ſexto.In ea enim nō eſt dubiū:niſi de p̄mo motu:vt tangitur octauo phyſicoꝝ.tex. commenti.16.ª ergo nulla ſubſtantia mutata eſt eterna a ❡ Solutū ꝑ celi textu ⁊ cōmen.87.
❡ Quarto.omnē generationē p̄ceſſit alteratio.ergo nulla ſubſtantia genita eſt eterna.antecedens eſt Cōmentatoris.primo phyſicoꝝ.cōmento.62.⁊ aliqualiter.ſexto phyſicoꝝ cōmento.45.⁊.59.ꝑpter hec dixit Cōmētatoꝛ ſecundo methaphyſice.cōmento.7.principiū non intelligitur:niſi in re:que habet finē.❡ Quinto non pōt intelligentia ꝓduci:niſi creetur.Negat autē ph̄s creationeꝫ:vt dubio primo oſtendetur.

Quarta eſt via durationis.Omnis ſubſtātia eterna eſt ingenita:omnis intelligētia eſt ſubſtantia eterna ⁊c̄.pꝫ maioꝛ p̄mo celi.textu ⁊ cōmēto.125.qꝛ eternū ⁊ ingenituꝫ conuertunt̄.❡ Secundo.oīs ſubſtantia incoꝛruptibilis eſt ingenita.oīs itelligētia eſt ſubſtantia incoꝛruptibilis ⁊c̄.maioꝛ eſt concluſio ꝓbata primo celi.tex.cōmenti.129.❡ Tertio.oīs intelligentia:aut eſt genita aut ingenita.non primuꝫ.qꝛ genitū eſt ens:qđ ꝯuenit primū nō eſſe p̄mo celi.textu cōmenti.112.⁊ cōmēto.121.⁊.134.generabile eſt:qđ in tempoꝛe p̄terito eſt nō ens.Nunc auteꝫ ens.⁊ ſecundo de generatione.tex.⁊ cōmento.51.genitū non ſemꝑ eſt ens:neq; ſemꝑ non ens:ſꝫ medium inter vtrūq;.ſ.quandoq; ens: ⁊ quandoq; non ens.patet primo celi textu ⁊ cōmēto.128.❡ Quarto.oīs ſubſtantia:que nunc eſt:⁊ non verū erat prius dicere nō eſſe:eſt ingenita.ſed omnis intelligētia eſt ſubſtantia ⁊c̄.maioꝛ patet primo celi.tex.⁊ cōmen.125.Minoꝛes auteꝫ nō ſunt dubie in doctrina Ariſto.q̄uis ſint falſe.

Contra ph̄m tribus vijs arguitur.Prima eſt via ꝓductiui.Cuiuſlibet notitie obiectū eſt ꝓductiuū.12.methaphyſice textu cōmēti.37.Intellectus ab intelligibili mouet̄.ſed oīs intelligentia citra primaꝫ eſt notitia prime.qꝛ ſecunda ſeipſa cognoſcit primam ⁊c̄.❡ Secundo.cadeꝫ ratio de volitione.12.methaphyſice cōmen.36.foꝛma aīe balnei inquantū eſt in aīa eſt agens deſideriū ⁊ motū.❡ Tertio.due intelligētie primo celo applicant̄:vt moueant.12.methaphyſice cōmento.41.g̊ ſecunda capit eſſe vel influentiā a prima:⁊ ſic eſt intentū:qꝛ nihil eſt in ſecūda intelligētia realiter diſtinctū ab ea:aut ambe attingunt effectū:ſecūda minus principaliter q̄ prima.⁊ ſic diſparia mouentia:etiaꝫ nālia:in tempoꝛe equali:etiā infinito:eque velociter mouerent.❡ Quarto.Auic.nono methaphyſice.vna intelligētia eſt creatiua alterius:ibi enim nō eē nā precedit eſſe.❡ Ad primū negat̄ maioꝛ:imo apud ph̄m:nulla notitia in intelligentia ſupꝛa poſſibilē intellectū eſt ꝓducibilis Ad ꝓbationem.intelligibile mouet foꝛmaliter:nō effectiue.Contra.equocaſſet Cōmentatoꝛ de mouere tertio de aīa.Cōmen.4.Dū diſtinxit virtutē actiuaꝫ a paſſiuo.qꝛ actiua mouet:⁊ paſſiua mouet̄.❡ R̄ñō.ſe equocaſſe oſtendit:cū ſubdit:mens aufert eas materijs.Intelligit autē Arꝫ.12.methaphyſice textu cōmēti.36.Primū mouet ſicut appetibile.ideſt mouet nō motū.pꝫ cōmēto ſequenti:primū mouēs mouet primū motū ab eo:ſicut mouet amatū pᵐ amās:abſq; ꝙ amatū moueatur.Expoſitio eſt cōmētatoris.tertio de aīa cōmento.54.Secundo negat̄ minoꝛ cuꝫ ꝓbatione.qꝛ ſecūda cognoſcit p̄mā p̄ma:⁊ nō ſecunda.pꝫ dubio ſecundo.❡ Ad ſcđm.vt ad primū.Si eniꝫ p̄mū efficeret deſideriū ſui in intelligentia inferioꝛi:tūc intelligētia moueret mota a re extrinſeca deſiderata.⁊ ſic aīal celeſte nō eēt ex vno motoꝛe:⁊ vno moto tātū:ↄñs eſt ↄtra Cōmentatoꝛē in libꝛo de ſuba oꝛbis.diſtinguētē iter aīalia celeſtia:⁊ aīalia:que ſunt hic:qꝛ prima cōponuntur ex vno motoꝛe tm̄:⁊ vno moto.Secunda vero: vt teſtatur Ariſto.tertio de aīa textu cōmenti.54.ex duobus motoribus ⁊ duobus motis.ſ.ex aīa ⁊ re extrinſeca mouente aīam:vt pꝫ in libꝛo de motu coꝛdis.pꝫ ↄñā: qꝛ deſideratū per te eſt extra intelligentiā:⁊ mouet eam.ergo ibi eſt duplex mouens.ſ.res extrinſeca deſiderata:⁊ intelligētia deſiderās:⁊ duplex motū.ſ.coꝛpus celeſte:⁊ intelligentia mota a primo p̄ncipio.⁊ lꝫ Arꝫ.oꝛdinet rē amatā ⁊ amātē tanq; duo mouentia:nō tm̄ vult quodlibet illoꝝ ꝓprie effectiue mouere.❡ Ad cōmēta aīa ꝑ foꝛmā balnei mouet hoīem effectiue.pꝫ tertio de aīa.cōmento.49.❡ Ad tertiū.negat̄ aſſumptū.Ad cōmē.Quodlibet celū due intelligentie mouent.vna effectiue:alia finaliter.12.methaphyſice.cōmento.36.⁊.41.non tm̄ realiter diſtinguunt̄:ſꝫ rōne:pꝫ vt quolib.p̄mo.12.methaphyſice cōmento ſexto.foꝛma finis ⁊ mouens ſunt vnū ſubo ⁊ tria rōne.⁊ ſubdit p̄ncipia vtriuſq; ſcientie.ſ.methaphyſice ⁊ nālis ſunt diuerſa in modo tantū:⁊ nō in eſſe.Si aūt eſſet deus finis:⁊ nō efficiens:eſſent finis ⁊ efficiēs due res:pꝫ ſupꝛa.Sic intelligo ſecūdo celi textū cōmen.64.oīs actio ↄſiſtit in duobus.ſ.huiꝰ gratia:⁊ cuiꝰ gratia.i.efficiente ⁊ fine.⁊ tertio de aīa.textū cōmen.54.oīs motus fit ꝑ tres res.ſ.motoꝛe nō moto:motoꝛe moto:⁊ moto nō motoꝛe.fit igit̄ p̄mus motus tribus:intelligētia:aīa:⁊ celo:ſed duo prima ſunt idē re.⁊ duo rōne.Ex his ſequit̄:vt quolibetto p̄mo:in p̄mo celo idē eſſe pᵐ motoꝛē ⁊ vltimū finē:ita in omni celo citra primū motoꝛē appꝛopꝛiatū eſſe finē appꝛopꝛiatū:vt ſepe dixit Cōmētatoꝛ in libꝛo de ſuba oꝛbis.❡ Ad quartū.Auerrois in illo repꝛehēdit Auic.pꝫ dubio p̄mo.neq; ſufficit ꝙ nō eſſe nā p̄cedat eē.qꝛ tunc apud Ariſto.mundus eſſet ꝓductus:qꝛ partes eius ſunt nā prioꝛes:ſꝫ tēpoꝛe nō:p̄mo celi.cōmento.105.❡ Scđo.qꝛ ↄñā cōmētatoꝛis.cōmento.106.primi celi.nō valeret:ſi mundus eſt factus:ea ex quibꝰ fit ſunt prioꝛa tēpoꝛe mūdo.neq; inducit̄ argumētū ſolū ↄtra Platonē.ſꝫ ↄtra generationē abſolute.pꝫ in cōmen.ibi.❡ Tertio.generatū ⁊ coꝛruptum eſt.cuius extrema excedūtur tēpoꝛe.tertio phyſicoꝝ.cōmen.31.neq; intelligo copulatim.ſꝫ diuiſiue.❡ Quarto.potentia p̄cedit indiuiduū generatū ſcđm t̄ps.12.methaphyſice.cōmē.32.⁊.9.methaphyſice cōmē.20.❡ Quinto.ſcđo poſterioꝝ.cauſa efficiens prioꝛ eſt gn̄atione ſuo effectu.12.methaphyſice tex.⁊ cōmento.16.Sic intelligo Cōmen.p̄mo phyſi.cōmento 64.⁊.75.ſi priuatio foꝛme nō p̄cederet in ſubo nō generaret̄ ex eo:⁊ in libꝛo de ſuba oꝛbis:oēm mutationē ſiue in ſuba ſiue in q̄litate non eſſe in ſubo p̄cedit eſſe.Dixit.n.octauo phyſicoꝝ.cōmēto.4.opꝫ ꝙ ſubm ſit p̄us t̄pe ſub nō eſſe:deīde ſub eſſe.❡ Ad ꝓpoſitū eſt diffinitio elementi conceſſa ab antiquis primo methaphy.commen.13.ſ.cuius oꝛdo eſt prius in eſſe ⁊ poſterius in tempoꝛe.⁊ p̄mo celi.cōmento.130.impoſſibile eſt vt idē ſit factū noue:⁊ ſemꝑ eternū ⁊c̄.

Secunda eſt via ꝓducibilis.Scđa itelligētia eſt ens ↄtingēs.g̊ eſt ꝓducta.pꝫ ↄñā.qꝛ oē iꝓductū eſt neceſſariū.añs ꝓbat̄:nō ſi ſcđa intelligentia nō eſt:prima non eſt.ergo pōt eē ꝙ ſecunda nō ſit ⁊c̄.

pꝫ ↄſequētia a negatiōe ↄñtie ad poſſibilitatē copulatiue ex antecedēte ⁊ oppoſito ↄñtis.ꝓbat̄ añcedens:qꝛ ex minꝰ impoſſibili nō ſeq̄tur maius īpoſſibile.qꝛ ſi ſic:vbi antecedens haberet tantum vnā rōnē impoſſibilitatis:⁊ conſequens duas:imaginabile eſſet ex poſſibili ſequi impoſſibile:qđ eſt ↄtra Ariſtotelē p̄mo prioꝝ.pꝫ.remouēdo vnā rōnē impoſſibilitatis ab antecedēte:⁊ vnā a ↄſequēte.❡ Secundo:ſcđa intelligētia eēntialiter depēdet a p̄ma.ergo ſcđa eſt cauſata a p̄ma.pꝫ ↄñā:qꝛ nō eſt aliđ eēntialiter depēdere q̄ cauſari.❡ Tertio.ſi ſcđa intelligentia eēt neceſſaria:duabꝰ rōnibus neceſſitatis eēt neceſſaria.ↄñs impoſſibile eſt:qꝛ tunc ſcđa intelligētia eēt neceſſaria ꝑ aliq̄d:quo ſublato maneret neceſſaria.pꝫ ↄñā.qꝛ ſcđa intelligentia eſt neceſſaria neceſſitate diſtincta a p̄ᵃ:⁊ neceſſitate ↄueniēte p̄me:qꝛ p̄ma ⁊ ſecūda ſunt duo neceſſaria.ergo in vna rōne foꝛmali neceſſitatis ↄueniūt:⁊ in alia differunt.nō ↄuenienter aūt addit̄ numerus non plurificabili:ergo rō neceſſitatis eſt vna in duobꝰ ſuppoſitis.❡ Quarto.ſcđa itelligētia ſibi derelicta eſt nō ens.g̊ ꝓducta.ꝓbatur antecedens:aut remoto p̄mo ſcđa manet:⁊ ſic nō eēntialiter depēderet ſcđa a p̄ma:aut nō:⁊ eſt intentū.❡ Quinto.omne hñs finē hꝫ efficiēs.qꝛ finis eſt cuius gratia aliq̄d fit:tū qꝛ in abſtractis idē eſt finis ⁊ efficiens.ſꝫ ſcđa hꝫ finē ⁊c̄.❡ Ad p̄mū.negat ph̄s añs:⁊ ad ꝓbationē ēt negat añs:ꝑpter regulā logicalē.Si alicuiꝰ ↄſequentie añs eſt impoſſe:illa vꝫ.Nō enim concedo iter intelligentias prioꝛitatē nāe:de qua octauo phyſicoꝝ cōmēto.56.ſcꝫ cū nō fuerit primū:nō erit ſecūdū:⁊ cū fuerit p̄ᵐ:nō de neceſſitate erit ſcđꝫ.❡ Ad ꝓbationē:per magis impoſſe intelligit̄ implicans foꝛmaliter ꝯdictionē:ꝑ minꝰ impoſſe vero nō implicans ⁊c̄.ſꝫ fit abuſio:qꝛ maxime neceſſario.cuiuſmodi ē deū eē:maximū īpoſſibile:cuiuſmodi eſt deū nō eſſe:opponit̄.Non.n.oē eē cuius nō eſſe implicat ꝯdictionem eſt firmius eſſe q̄ eē:cuius nō eſſe nō implicat ↄtradictionē:qꝛ cōtradictio ſeq̄tur potiꝰ modū ſignificandi q̄ firmitatē rei ſignificate.Cōcedo ꝙ magis impoſſibile nō infert̄ de foꝛma ex minus īpoſſibili.quarto phyſicoꝝ.cōmento.93.ſed infertur: neq; añs aut ↄñs in illa cōdictionali negatiua iplicat foꝛmalr̄ cōtradictionē:cū ſit pure negatiuū.❡ Ad ꝓbationē admiſſo caſu:nego ꝙ ex poſſibili ſeq̄tur īpoſſibile.Et ad ꝓbationeꝫ:nego ꝙ añs perdat ſuā rōnē impoſſibilitatis: remanente vna rōne impoſſibilitatis cōſequēti.qꝛ nulla illius cā veritatis eſt vera.qꝛ dum perdunt̄ īpoſſibilitates eoꝝ:perduntur eque pꝛopoꝛtionabiliter:⁊ eque cito:ſed nō eque velociter.primū igitur nō eſſe īpoſſibilitatis antecedentis eſt primū nō eē impoſſibilitatis cōſequētis:ſꝫ in quolibꝫ inſtanti tempoꝛis mēſurantis perditionē impoſſibilitatuꝫ remiſſioꝛ erit īpoſſibilitas antecedētis impoſſibilitate cōſequētis.Sed eſto ꝙ vnifoꝛmiter:⁊ eque velociter:perdant̄ impoſſibilitates:dico ꝙ per totū tēpus perditionis īpoſſibilitatis antecedentis huius ↄſequētie:ſi ſecūda nō eſt:prima nō eſt:eſt bona.ſed in inſtanti terminante illud t̄ps:incipit nō valere:⁊ tunc p̄mo non valet:qꝛ nō aliūde valebat.niſi ex īpoſſibilitate ancedētis: que remota eſt.Neq; incōuenit cōſequentiā bonā nālem tantū imaginari deſinere eſſe bonā.❡ Ad ſecundū:cōcedit ph̄s ſecūdam intelligētiā eſſe cauſatā finaliter: ſed non effectiue.❡ Ad tertiū.q̄libet itelligētia eſt neceſſaria vna neceſſitate:⁊ non duabus:apud ph̄m:neq; ratio neceſſitatis eſt illis vniuoca:ſed analoga:eſt aūt analogum numerabile.❡ Ad quartū.negatur conſequentia:qđ.n.remanet non ens ex remotione īpoſſibilis remoueri non opꝫ eſſe pꝛoductum aut pꝛoducibile:cuius oppoſitum cōcedit̄ de remanente nō ens:ex remotiōe poſſibilis remoueri.❡ Ad quintū.negat̄ maioꝛ.ᵃ qꝛ finis preſuppoſitus opationi nō infert efficiēs opantis.vñ.12.methaphyſice com.37.ꝑfectionū:ꝑꝑ quas mouet̄ ꝑfectum.quedā ſunt qualitates:q̄bus ꝑficit:qđ mouet̄ q̄dam ſunt ſubſtantie extrinſece a re:que mouet̄ ad eas.vt aſſimilet̄ eis.vt actiones ſeruoꝝ.dñs aūt ſeruū nō efficit.❡ Cōtra.ad minus prima intelligentia cōſeruat alias.R̄ñō phi ꝙ nō.Et ſciendum ꝙ triplex eſt finis.primus quē agens intēdit ꝓducere.vt laboꝛans ſanitatē.⁊ iſte ab intelligentijs eſt motus:gn̄atio:⁊ foꝛma nālis.ſed eſt ſecūdarius:pꝫ ſcđo celi.cōmen.17.⁊.21.⁊.12.metha.com.36.Scđs eſt finis:quē agēs intēdit cōſeruare.vt ſanus.ſanitatē.exercendo ſe.⁊ hoc eſt tripliciter.aut qꝛ intendit acquirere diſpōnem q̄ cōſeruari poſſit.vt hō cibū.Scđo.qꝛ intēdit repellere nocumētū.⁊ hoc mō coꝛruptibilia agunt pꝛo ſui ↄſeruatione.Tertio:qꝛ intēdit operari in quo ↄſiſtit eius ꝑfectio.⁊ hoc modo agūt intelligētie ſcđe pꝛo ſui cōſeruatiōe:qꝛ mouēdo cōſeruant ſe ſimiles p̄mo:qꝛ intēdūt id qđ primū intēdit.pꝫ 12.metha.cōmē.36.⁊ 2º de aīa ↄmen.48.⁊ lꝫ ſecundarie actionē intēdant:actio tm̄ eaꝝ eſt ꝑꝑ ipſas.vñ.2.phy.cō.88.Diſpoſitio entis neceſſarij ſimplr̄ eſt.vt nō ſit ꝑꝑ ſuā actionē ſed actio eius ꝑꝑ ipſuꝫ.Tertius eſt finis cui agēs intendit ſe aſſimilare.vt in bono exercitu oēs intēdūt finē p̄ncipis.ſ.victoꝛiā:⁊ ſic aſſimilari illi.p̄ma aūt itelligētia nō intēdit ſibi aſſimilari:qꝛ eſt idē ſibi.alie aūt intendūt aſſimilari p̄me:p̄mo phyſi.cōm.51.nō vt fiant ei eq̄les:aut eque ꝑfecte:aut eiuſdē nāe cū ea.Oīa.n.hec ipoſſibilia ſunt:ſed agere intēdūt ad eādē itētionē:ad quā prima agit.Ex his igit̄ pꝫ ꝙ nō ↄcedit ph̄s primā ↄſeruare alias:ſed alie quodāmō ſe cōſeruant.❡ Ad cōfirmationem:eadem intelligentia:que eſt finis:eſt efficiēs:ſed nō omnium quoꝛum eſt finis ⁊c̄.

a ❡ Ad hūc ſenſuꝫ ꝙ oīs finito fit motꝰ uus efficiēs ad ꝓducēdū rē hūiꝫ finē.

.13.

.14.

Tertia eſt via modi producendi.Artifex ſupponit ens in actu ſubiectū actioni eius:⁊ nā ſuppo nit ens in potentia.g̊ deus nihil pꝛeſupponit g̊ pōt creare.pꝫ prima ↄñā:qꝛ deus eſt nobilius eis:⁊ nō datur p̄us:aut imperfectius ſubijcibile n:ā p̄ma.❡ Secundo.nulla imperfectio eſt deo tribuēda.ſed ſupponere ſubiectuꝫ actui eſt iꝑfectio:qꝛ ꝓuenit ex defectu agentis nō totaliter virtualiter cōtinētis effectum.❡ Tertio.pōt deus aliquid immediate efficere.g̊ creare:patet añs:qꝛ ſi nihil poſſet imediate:neq; mediate aliquid poſſet:⁊ ſic nihil ꝓduceret.ↄñā pꝛobatur:ſi imediate aliq̄d efficit:cauſatuꝫ nō requirit ſubiectū:qꝛ ſi ſic:nō imediate eſſet effectū:ſꝫ mediante ſubiecto.❡ Quarto:diſtantiā inter eſſe ⁊ non eſſe:que eſt ifinita poteſt deus trāſire:g̊ creare.❡ Quinto ↄpoſituꝫ fit ⁊ non foꝛma.7º metha.com.26.⁊ ēt octauo metha.tex.⁊ cōm.8.g̊ celū motuꝫ efficitur.ergo celū efficitur.❡ Ad primū.negatur ↄñā:concluderet.n.ſcđaꝫ intelligētiā poſſe creare.❡ Ad ſcđm.nego minoꝛē.qꝛ agēs non poſſe facere aliquid īpoſſibile non dr̄ eſſe diminutio:ſed dicere ipſuꝫ facere:aut poſſe facere aliquid īpoſſibile eſt deceptio.8.phy.com.4.❡ Ad tertiū:⁊ ꝓbationes negat ph̄s ↄſequentias.nullū.n.efficiens p̄ter deum efficit motum diurnū:non tamen mediat mobile inter mouēs ⁊ motuꝫ:licet motui pꝛeſupponatur mobile.❡ Ad quartum negatur conſequentia:qꝛ concluderet agens naturale poſſe creare.Secundo negatur antecedēs:quia quodlibet pꝛeciſe tantum diſtat a non eſſe quantum eſt in entitate:quodlibet autē pꝛoducibile finitum eſt.ergo quodlibet pꝛoducibile finite diſtat ⁊c̄.❡ Ad quintuꝫ negatur conſequentia ſecunda.patet in cōpoſitis ſubſtantialibus ⁊ materialibus.quoꝛum ſubiectum eſt materia ⁊ eternū.neq; opoꝛtet ꝙ cōpetens toti per ſe primo cōpetat parti per ſe ſecundo.patet de pꝛopꝛijs paſſionibus ⁊c̄.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

¶ Pro veritate aūt habenda dico primo ꝙ intelligētie medie ſunt create. Et ꝙ iter eas eſt iuenire perfectiſſimū: ⁊ ꝙ nō ab eterno fuerunt. Et ꝙ in ifinitū diſtant a p̄ma. Secundo dico ꝙ latitudo creabiliū terminabilis eſt excluſiue verſus ſupra. q̄ꝛ nulla intelligentia pōt eſſe ita ꝑfecta: quin dabilis ſit ꝑfectioꝛ. In ifinitū enim ꝑfectioꝛis ſpēi intelligentiā a. deus pōt ꝓducere: ⁊ ſic pōt eſſe ꝙ infinite perfectā intelligentiam deus ꝓduxerit. q̄ꝛ nulla eſt repugnantia ex parte ꝓductiui: aut producibilis. Et eſto ꝙ infinite ꝑfectā produxiſſet. non ſibi equale: aut maius ſe in ꝑfectione ꝓduxiſſet. Nō enim independēti: aut imꝓducibili: eq̄bile eſt dependens: ꝓductuꝫ: aut exceſſiuū: adhuc enim alterius rōnis eſſet ꝓductū a producente: ⁊ nō ſupra producens: ⁊ ſic nō infinitum ens ꝓduxiſſet: q̄ꝛ nunq̄ꝫ infinite ꝑfecta creatura eēt infinite ꝑfectū ens: niſi forte per vnionē. Tertio dico ꝙ infinitū ens deū ad extra ꝓducere claudit contradictionē: q̄ꝛ aut eſſet ꝓductū ſupra diuinitatē: aut infra: aut intra: nō primū: q̄ꝛ non exceſſibile eſt infinitū: nō tertiū: q̄ꝛ tunc ꝓductio nō eēt ad extra. ergo ſecundū: ergo nō infinitū ens. Et ſi aggregatū ex oībus deo cōpares: infinite perfectioꝛ eſt pars aggregato. Et aūt tertio politicoꝝ dicit̄: pars nō eſt nata excellere ſuū totū: veꝝ de parte q̄ꝫtitatiua: tn̄ non toto aggregato deus eſt ꝑfectioꝛ. pꝫ p̄ma pars: q̄ꝛ aggregatū eſt contingens: ⁊ deſinens eſſe indigens gubernari: ad ꝯtingentiā: deſitionē: ⁊ indigentiā gubernationis partis: q̄ꝛ congregatum ex neceſſario ⁊ ꝯtingenti eſt contingens: pꝫ in

.i5. ſyllogiſmo cōplicanti maioꝛē neceſſariā minoꝛi contingēti: tū q̄ꝛ quotlibet cauſis ad a. effectū cōcurrentib⁹ ex cōcurſu vnius libere ⁊c.[a] Patet ſecunda pars: q̄ꝛ deus non ſe excedit: neq̄ꝫ ꝯtinere hoc ⁊ aliq̄d vltra: arguit ꝑfectionē maioꝛē in aggregato q̄ꝫ in deo: q̄ꝛ ſecūdū rē oīa in deo eminenter continent̄: ⁊ ſm̄ imaginationē: nō addit̄ in lōgum: ſed in latus: ⁊ hec eſt apud multos congruentia ad infinitateꝫ dei: q̄ꝛ per additionē finite perfectionis finite ꝑfecto reddit̄ perfectius: ⁊ eſt argumentū Platonis: vt recitat Ariſtoteles. i0. ethicoꝝ capi. z. ſi per additionē boni alicui reddit̄ melius: tūc illud: cui addit̄: nō fuit per ſe bonū. ¶ Contra preſertim dicta in ſecundo dicto: primo poſterioꝝ: ⁊ quinto phyſicoꝝ: cōmento. i3. in eſſentialiter oꝛdinatis nō eſt proceſſus in infinitū: ⁊ datis extremis nō eſt ꝓcedere in infinitū in medyꝫ: tertio phyſicoꝝ: cōmēto. 49. ¶ Secundo: nā vniuerſi imꝑfectionē hꝫ remouere: ⁊ ſpēs quaꝝ remiſſa eſt ꝑfectio exiſtunt. ergo a foꝛtioꝛi magis perfecte: preſertim cū ſint poſſibiles. ¶ Tertio. ꝓcedendo ad actū nō eſt ire in infinitū. tertio phyſicoꝝ cōmento. 60. ¶ Quarto. ſequit̄ perfectionē creature eſſe infinitā. ¶ Quinto. ſi latitudo creabiliū terminaret̄ excluſiue: omnē effectū ꝓducibilē a deo poſſibile eſſet eſſe ꝓducibilē a creatura: q̄ꝛ oīs effectus ꝓductus eēt finit⁹: ⁊ omni finito eſt dare finituꝫ maius ⁊c. ¶ Sexto. pono ꝙ deus produxerit omnē effectū ꝓducibilē: ⁊ tūc ſequūtur tria. Primū: ꝙ intelligentiā infinite perfectā ꝓduxiſſet. Secundo: ꝙ mundū infinitū feciſſet. Tertio: ꝙ quelibet ſpēs eēt infinite perfectionis: q̄ꝛ inumeras ſpēs ſub ſe contineret. ¶ Ad primū: eſſentie ſunt oꝛdinate: ⁊ nō eēntialiter: q̄ꝛ pōt eſſe ꝙ hoc exiſtat demonſtrata. b. intelligētia minus perfecta: nō exiſtēte hoc demonſtrata. a. intelligentia ꝓducta perfectioꝛe. b. Eſto tn̄ ꝙ per ꝓpoꝛtionem duplā intermedia oꝛdinarent̄: nō contingeret dare vltimā duplā: q̄ꝛ tunc intermedia eēnt finite perfectionis: ⁊ infinite: q̄ꝛ preciſe finite diſtans ab infinito eſt infinituꝫ: ⁊ preciſe finite diſtās a finito eſt finitū. Intermediū aūt finito ⁊ infinito finite preciſe diſtaret ab vtroq̄ꝫ: q̄ꝛ ꝑ duplam ⁊c. ¶ Ad ſcd̄m: deus eſt libeꝝ agens. ideo quas voluit: ꝓduxit. ¶ Ad tertiū ⁊ primū: aliquando inconuenit diſcoꝛdando in p̄ncipys ab Aꝝ. ꝯcoꝛdare in concluſione ſequente ex illis: ⁊ nō ecōtra.[b] ¶ Ad quartū. conceditur conſequēs ponendo in latitudine nō ſolū exiſtentia: ſꝫ potentia exiſtere. ¶ Ad quintū nego ꝯſequētiā: q̄ꝛ itellectū poſſibilē: qui eſt finitus: nō eſt poſſibile eſſe ꝓductū: niſi a deo: q̄ꝛ ſolū deus pōt creare: ⁊ dato ꝙ ſic: adhuc non eſſet poſſibile ꝙ oīs effectus producibilis a deo ſit ab. a. finito ꝓductus. ¶ Ad ſextū. admittitur caſus. q̄ꝛ de rigoꝛe ſermonis eſt verus: ꝓpter reſtrictionē predicati ad tp̄s connotatū per verbū. neq̄ꝫ tunc ſeq̄tur aliq̄d illoꝝ inconuenientiū: vt pꝫ. Sed eſto ꝙ nō reſtringat̄ p̄dicatū: non admitto caſuꝫ: q̄ꝛ nō eſt poſſibile potentiā diuinā eſſe totaliter exhauſtā: ſic ꝙ deo exiſtēte nihil nouū poſſit ꝓducere. pꝫ de incōpoſſibilib⁹: ⁊ licet ſucceſſiue ꝓducerent̄ incōpoſſibilia: ⁊ omnē ſpēm deus poſſit ꝓducere: nō tn̄ pōt eſſe: ꝙ nihil poſſit eē: q̄n illud ſit: etiā q̄n illud ſit ꝓductū. Sed eſto ꝙ admittat̄ caſus: cōcederetur deū producere ſolum aliquid: qđ prius al's ꝓduxiſſet: ⁊ ꝙ infinitas ſpēs foꝛmaꝝ aīa hoīs eminenter ꝯtineret. q̄ꝛ ifinitas ſpēs aīa hoīs imꝑfectioꝛes deus ꝓduxiſſet: ⁊ ꝙ in ifinitū excederet aīam hoīs aliqua intelligentia finite excedens ipſam. Iſtis tn̄ ſimiles in terminis: ſi eēnt de poſſibili: concederentur extra caſuꝫ. Neq̄ꝫ in caſu: vel extra: ſeq̄tur: ꝙ infinite perfectionis ſit aīa hoīs: ſed eiuſdē gradus eſſet preciſe: ſicut nūc. neq̄ꝫ dici pōt ꝙ nō finite perfectiōis ſit aliqua ſpēs: q̄ꝛ tunc nō eſſet cogitabilis nō gradus ꝑfectōis. neq̄ꝫ vna ſpēs magis aut minus appꝛopinquaret nō gradui ꝑfectionis q̄ꝫ alia: eēt etiā in caſu prioꝛi infinite modice ꝑfecta aliqua foꝛma inferioꝛ aīa hoīs. Infinitis enim partib⁹ ꝓpoꝛtionalibus bipedale excedit pedale: ⁊ tamē vtrūq̄ꝫ eſt finitū: ⁊ etiā infinite modice remiſſa eſt aliqua intelligentia ſupꝛa aīam hoīs: ⁊ tn̄ quelibet intelligentia in infinitū diſtaret a p̄ma: a quocūq̄ꝫ enim in ſurſuꝫ in infinitū manet diſtantia: quātūcūq̄ꝫ ſm̄ eandē ꝓpoꝛtioneꝫ aſcenderetur: nulla tn̄ intelligentia eēt infinite ꝑfecta: q̄ꝛ ea data ipſa intellectū humanū excederet: aut magis: aut minus: aut equaliter: ſicut deus: aut nec ſic: nec ſic: nō primū: aut ſecundū: q̄ꝛ tūc entia infinita eſſent ꝓpoꝛtionabilia: ⁊ vnū eoꝝ eſſet maius alio: cuius oppoſituꝫ dixit Cōmen. tertio phyſicoꝝ cōmēto. 49. ⁊ ſic aliq̄d excederet alteꝝ per plus q̄ꝫ per infinitū. nō tertiū. q̄ꝛ eque ꝑfecta eēt creatura ſicut deus: q̄ꝛ equalē habentia ꝓpoꝛtionē ſupꝛa tertiū ſunt equalia inter ſe. nō quartū. q̄ꝛ tunc non eēnt in eadē latitudine: q̄ꝛ quecūq̄ꝫ eiuſdē latitudinis: aut equaliter diſtant a non gradu illius: aut inequaliter: aut vnuꝫ finite: ⁊ reliquū infinite: tū ſecūdo. q̄ꝛ illa nā eēt ſupꝛema in illo genere. ſic ꝙ deus non poſſet perfectioꝛē producere: q̄ꝛ infinitum in genere excedi non pōt in illo genere: ⁊ tunc genus intelligentiaꝝ mediaꝝ terminaret̄ incluſiue verſus deū: ⁊ ſic deus eam excederet indiuiſibiliter: ⁊ ſic quātūcūq̄ꝫ modicū imaginaretur illa intelligētia augeri: imaginaret̄ attingere deū in perfectione. tū tertio ſm̄ aliquos iſta intelligentia eſſet deus. q̄ꝛ infinite perfectū ſimpliciter quālibet perfectionē ſimpliciter includit. ⁊ ſic diuinitas eſt: ⁊ quālibet ꝑfectionē finitā includit: ⁊ infinito modo nobilioꝛi: ⁊ illi nulla perfectio deeſſet. neq̄ꝫ ea maioꝛ dari poſſet. ⁊ ſi eſſe productū: aut preſupponere aliq̄d: argueret non deitatē: tunc filius dei non eſſet deus. Magna eſt tn̄ hic diſſimilitudo: q̄ꝛ nō effectus eſt filius: ſꝫ genitus: ⁊ effecta eſſet intelligentia: ⁊ non genita. Et ſi arguas. tertio phyſicoꝝ. cōmēto. 69. quātācūq̄ꝫ magnitudinē cōtingit eſſe in potētia: tantā ꝯtingit eē in actu: ergo quātācūq̄ꝫ intelligentiā contingit eſſe in potentia: tantā contingit eſſe in actu. ſꝫ infinite magnā intelligentiā ꝯtingit

eſſe in potētia. g̊ infinite magnā itelligētiā ꝯtingit eſſe in actu. ¶ Rn̄deo cōcedēdo ꝯſequēs. multū eni differunt. infinite magna intelligētia eſt: ⁊ intelligētia eſt infinite magna. Cōcludo igit̄ ꝙ deus fuit efficiēs aliarū ab ipſo itelligentiarū: ⁊ ꝙ in infinitū perfectius nouit ſe q̄ꝫ alia ſe cognoſcant: vel ipſuꝫ: ⁊ licꝫ iter oīa finite diſtantia dabile ſit iter equal'r diſtās: nō tamē inter ipſum deuꝫ: ⁊ finitū: quodcunq̄ꝫ ſit illud ⁊c.

Sed tria oꝛitunt̄ dubia. Primū: vtrum ponēda ſit creatio. Rn̄deo ꝑ duo dicta. Primū. Ari. opio eſt ꝙ nō. Scd̄m. opinio eius nō eſt vera. Pro declaratiōe primi: dico ꝙ philoſophus negaret hanc copulatiuā. deus creat. a. intelligentiam: ⁊ nullam materiam tranſmutat. probatur tribus vys.

Prima eſt via agentis. Omni agenti ſubycit̄ mā: ſꝫ per te deo nō ſubycit̄ ⁊c. maioꝛ eſt Cōmē. p̄ phy. com̄. 60. 6z. ⁊. 7i. ⁊ in lib. de ſuba oꝛbis. capite primo. Intelligo mām̄ ſubyci tāq̄ꝫ receptiuū tranſmutabile ab agente. ¶ Scd̄o. omne agens extrahit id qđ eſt in potētia ad actū: ſed per te deus nō extrahit ⁊c. maioꝛ eſt Cōmēta. 7° meta. com̄. z8. ⁊ iz. meta. com̄. 44. arguēt̄ ꝯtra Aui. ponentē vnā intelligentiā produci ab alia per creationē. ¶ Tertio. omne agens facit cōpoſitū tranſmutādo mām̄: ſed per te deus nō facit cōpoſituꝫ ⁊c. maioꝛ pꝫ. iz° meta. com̄. i8. ¶ Quarto. oē agens eſt p̄ncipiū vnde motus. z° phy. tex. ⁊ com̄. z9. ſꝫ deus per te nō eſt p̄n^m ⁊c. ¶ Quinto. omnis potētia actiua eſt p̄n^m trāſmutādi alterū. 5° meta. tex. com̄. i7. ⁊ 9° meta. tex. com̄. z. ſed per te deus nō eſt p̄n^m trāſmutādi ⁊c. ¶ Sexto. oē agens p̄ſuppōnit mobile: ſed deus per te nō p̄ſupponit mobile. g̊ ⁊c. maioꝛ ꝓbat̄. omne mouens preſupponit mobile: ſed omne agēs eſt mouēs. 3° phy. com̄. 3°. ⁊ iz° meta. com̄. z3. ⁊ p̄ de gn̄atione. tex. com̄. 45. Iſtarū rōnū vis eſt ex auctoꝛitate Auer. vel Ari. cū ſcd̄a parte copulatiue iferre oppoſituꝫ p̄me: vel ex ambab⁹ partibus copulatiue deducere ad oppoſitū auctoꝛitatū adductarū. ideo nō intēdebam Ariſto. negare illā copulatiuā ſolū: q̄ꝛ negat primā pteꝫ.

Secunda eſt via actionis. Oīs actio eſt idē paſſioni. 3° phy. tex. com̄. i8. ⁊. zz. ſed per te dei opatio nō eſt idē paſſioni: q̄ꝛ nihil ibi patit̄. ¶ Secūdo. ſi creatio eſſet: ex nihilo aliquid fieret. ꝯn̄s eſt ꝯtra ph̄m. p̄mo phy. tex. com̄. 33. ⁊. 34. ⁊ Cōmēta. ſcd̄o meta. com̄. i5. ⁊ 8° phyſi. com̄. 4. ⁊ p̄mo celi. com̄. i49. ⁊ p̄mo de gnōne. tex. ꝯm̄. i0. ⁊. xi. ¶ Tertio. ſi creatio eēt aliq̄d per creationē eſſet poſſibile: cōſequēs eſt cōtra Cōmēta. p̄mo phyſi. com̄. 60. materia eni ſublata: aufert̄ natura poſſibilitatis. ¶ Quarto ſi generationi nihil ſubyceret̄: generatio eēt ex priuatione eſſential'r: ⁊ ſic cōtrariū reciperet ꝯtrium. p̄ celi. com̄. zz. ⁊. i06. ¶ Quinto. qui dicit generatuꝫ ex non ente: cōtingit ei alterū duoꝛū dicere. aut ꝙ eſt hic trāſmutatū ſine trāſmutatione: aut ꝙ trāſmutatio eſt in p̄uatione: ⁊ hoc totū eſt impoſſibile: primo phy. com̄. 7i. pro prima pte cōſequentis dixit Cōmenta. 7° metaphy. com̄. i7. ſi aliq̄d fieret ſine trāſmutatione: fieret ex nihilo. pro ſcd̄a parte cōſequētis dixit Cōmē. primo phyſi. com̄. 75. tunc priuatio poſſet alterari. ¶ Sexto: nullam mutationē ad ſubſtantiā poſuit Ariſto. q̄nto phyſico. niſi generationeꝫ: huic autē aſſignauit ſubm̄. ſ. mām̄. p̄mo de generatione. tex. com̄. z3. Tum q̄ꝛ generationē vnius dixit eſſe alteri⁹ coꝛruptionē. p̄mo de generatione. tex. com̄. z0. ⁊c.

Tertia eſt via repugnantie: quia perit ratio Ariſto. primo phyſico. tex. cōmen. 6z. Ad ꝓbanduꝫ materiam eſſe principium naturalium ¶ Secundo. perit ratio phyloſophi. primo de generatione. textu cōmē. i3. ⁊c. Ad probandum materiam eſſe eternaꝫ. ¶ Tertio. perit ratio philoſophi. iz. metaphy. tex. cōmen. i0. ⁊ p̄mo phyſico. tex. ⁊ com̄. 8z. Ad ꝓbandū materiā eſſe igenitā. Fundant̄ eni ſuper hoc. Omni agēti aliquid ſubycit̄. pꝫ ex ratione mutationis. ¶ Quarto. data creatione: dabilis etiaꝫ eſſet annihilatio: quia eadem difficultas eſt hic: ⁊ ibi: cōſequens eſt cōtra ph̄m: quia annihilato. a. coꝛpoꝛe: aut eſſet vacuum: aut circunſtantis coꝛpoꝛis motus in inſtanti. ¶ Quinto. data creatione: datur via ad reditionem eiuſdē in numero: qđ negatur a philoſopho. ſcd̄o de generatione. tex. ⁊ cōmēto vltimo. ⁊ tangit̄ a Cōmētato. quarto metaphy. cōmē. z0.

Contra quoꝛūdā neceſſarioꝝ eſt altera cauſa. q̄nto metaphy. ca. de neceſſario: ⁊ 8° phyſi. textu cōmēti. i5. laudat̄ Democritus hoc aſſerens: qđ nō videtur poſſibile: niſi per creationeꝫ. Scd̄o mouit Ariſto. ad ponēdum mouens ſeparatū a materia in factione virtutum intellectualiū ⁊c. ſeptimo metaphy. cōmēto. 3i. ergo virtutes itellectuales ſunt facte: ⁊ non niſi creatione ⁊c. ¶ Tertio. omnia entia non acquirunt eſſe ⁊ veritatem: niſi a prima cauſa. ſecūdo metaphy. cōmento quarto. nō acquiritur autem eſſe: niſi productione. ¶ Quarto. ſi negatur ab intelligentys creatio: non videtur: niſi propter eternitatem earum: ſed hoc non impedit: quia elementa habent verum efficiens: ⁊ ſunt eterna. ¶ Quinto: Commentatoꝛ in libꝛo de ſubſtantia oꝛbis: quedam ſunt prioꝛa natura: vt agens oꝛbes. ergo oꝛbes ſunt facti ⁊c.

¶ Ad primum. loquitur philoſophus de concluſionib⁹ demonſtrationis: ⁊ eſto ꝙ de incomplexis loquatur: eſt fallacia conſequentis arguere: hoꝛum eſt cauſa. ergo hoꝛum eſt efficiens. primo eniꝫ celi. textu ⁊ commento. i06. Impoſſibile eſt ſempiternum eſſe: ⁊ eſſe factum.

¶ Ad ſecunduꝫ: per virtutes intellectuales intelligit intellectū in actu: qđ eſt rei materialis intellectio: quia foꝛme materiales ſunt de ſe intellecte in potentia: ſed vt efficiantur intellecte in actu: opoꝛtet ponere intellectū agētem: qui ſit virtus abſtracta a materia: abſtrahentem a materia: ⁊ a conditionibus eius. ¶ Ad tertiuꝫ. potentiale non poteſt eſſe ſine actu: eſt autem deus actus vitalis intelligentiarum ⁊ finis: ⁊ celi eſt foꝛma ⁊ finis: coꝛruptibilibus autem dat eſſe: ⁊ conſeruat mouendo. primo eniꝫ metheoꝛum: eſt autem ex neceſſitate continuus iſte ſuperioꝛibus lationibus: vt omnis eius virtus gubernetur inde. Ideo primo remoto oīa deſtruuntur. iō duodecimo metaphyſice. textu ⁊ commento. 38°. Ex tali igitur principio celum ⁊ natura dependet. ⁊ primo celi commento. i00. A primo quidem ente datum eſt eſſe ⁊ viuere. His quidem clarius: his vero obſcurius. Et in libꝛo de ſubſtātia oꝛbis. verſus finem. Ex quo verificatur. ꝙ datoꝛ continuationis motui eſt datoꝛ eſſe omnibus alys entibus.

¶ Ad quartum. eternum eſt elementum ſcd̄m philoſophum: quia. exempli gratia. ſemper fuit aliquis ignis: ⁊ non datur agens faciens ꝙ incipiat eſſe ignis: nulluꝫ tamen elementum ſemper fuit: quia variatis partibus variatur totum: preſertiꝫ inanimatum: ideo partibus ignis attributum fuit efficiens: ⁊ ſic patet ꝙ elementis competit eternitas ſcd̄m identitatem ſpecificam: neq̄ꝫ vt ſic eis datur efficiens: ſed ſcd̄m numerum eis datur efficiens: ⁊ non eternitas: ⁊ ſic patet ratio diſſimilitudinis inter intelligentiam ⁊ elementum. ¶ Ad quintuꝫ. agens eſt duplex. ſcꝫ verū: ⁊ eſt productiuū rei. Aliud ſcd̄m ſilitudinē ⁊ eſt foꝛma dans eſſe. pꝫ diſtinctio quarto celi. cōmento primo. Celum habet agens ſm̄ ſimilitudinem: quia foꝛmam dantē eſſe. ſcilꝫ intelligentiam: que eſt anima eius: ⁊ apud Ariſtote. non habet celuꝫ efficiens verū: vt pꝫ ⁊c.

¶ Effectus liber.

b ¶ [illegible] diſcoꝛdando in principys [illegible] concoꝛdare [illegible] ꝯcluſione [illegible]

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

❡ Accedamus ad veritatem:ꝛ dicamus omnem intellectum citra primuꝫ eſſe creatum. ❡ Ex hoc ſequitur ꝙ non omni agenti aliquid ſubycitur in agendo. ❡ Scđo. ꝙ non oīs potentia actiua eſt tranſmutans. ❡ Tertio. ꝙ non omnis actio eſt idem paſſioni. ❡ Quarto. ꝙ ex nihilo tanq̄ꝫ termino a quo:ꝛ ex nihilo tāq̄ꝫ ex ſubiecto aliquid fieri poteſt. ꝛ conſequēter aliqua eſt actio ſine trāſmutatione:niſi aliquis ponat terminū ſubiectū tranſmutationis:qꝛ ipſe prius nō erat:ꝛ nūc eſt. ❡ Quinto. ponēdum eſt anichilationē eſſe poſſibilem:neqꝫ oꝫ ſequi aliqđ illoꝝ:que pro incōuenientibus ibi relinquunt̄. pꝫ minorando corpus ad nō quantū vniformiter:non dixi vniformiter ꝓportionabil̄r.[a] ❡ Sexto. cōceditur ꝙ idē in numero reuertet̄. ꝛ his fundamentis rōnes in oppoſitū ſoluunt̄. Neqꝫ icōuenit ponere aliquā ꝓductionem terminari ad ſubſtantiam que non ſit gn̄atio. immo neceſſe eā dari vt patet de ſpiratione ſpūs ſancti.

a Quare ſi lud non eſt poſſibile.

SEcundum dubium eſt: vtrum intelligentie inferiores intelligant ſuperiorem. ❡ Reſpondeo ꝙ ſic. Mentem autem phī tribus dictis declaramus.

Primum. intelligentia inferior non intelligit ſuperiorem per aliquod accidens:vt ſpēs:actus:vel habitus ꝛc̄. ꝓbatur p̄mo:quia in intelligentys non eſt aliquod accidēs:pꝫ quolꝫ 3°. ❡ Scđo. oē cōpoſitū eſt nouū. ſꝫ in itelligentys nō eſt nouitas. ḡ neqꝫ cōpoſitio. maior eſt Commētatoris. iz. meta. cōmēto. 39. ſiue ſit cōpoſitū ſubale:ſiue accn̄tale:ſiue in intelligētys:ſiue nō. ea enim ꝓbat ibi Cōmentator ꝙ intellectio non eſt accn̄s in deo. Celū aūt: qꝛ ſubm eſt accn̄ti:nouitatē hꝫ. ſ. motū. 8° phyſicoꝝ. cōmēto. 15. ❡ Tertio. ſi ſic:cum ſecūda intelligētia intelligat ſe ꝑ eſſentiā. 3° de aīa. cōmēto. 13. ꝑfectior eſſet itellectio ſecūde de ſe:q̄ꝫ intellectio ſecūde de p̄ma. ꝛ ſic ſecūda intelligētia eſſet felix cognoſcēdo ſe:ꝛ non p̄mā. vel intelligētia duas intellectiones hn̄s felicitaret̄ intellectiōe imperfectiori. ❡ Quarto. ſi ſic:tunc ſcientia eaꝝ nō eſſet ſcitū. ꝯn̄s eſt ꝯ determinata quolibeto p̄mo. ꝛ 3° de aīa. cōmento. 14. Intellectus in formis abſtractis eſt idē cū intellecto:ꝛ incidētal̄r. 8° phyſicoꝝ. cōmēto. 40. in abſtractis intellectus ꝛ intellectū ſunt. ❡ Quinto. qꝛ tunc intellectio: qua ſcđa intelligētia intelligeret p̄mā:ꝛ intellectio:qua ſecunda intelligentia intelligeret ſe:eſſent alterius generis; qꝛ vna eſſet ſubſtantia:ꝛ alia eſſet accidens.

Secundum dictū:intelligentia inferior nō itelligit ſuperiorē ꝑ eſſentiā inferioris. ꝓbat̄ p̄mo:qꝛ tunc ſcientia nō eēt ſcitū. pꝫ ꝯn̄a: qꝛ tūc ſecūda eſſet ſciētia ipſi ſcđe de p̄ma ꝛc̄. ❡ Scđo. nulla res diſtincta a ꝑfectiori eſt ſufficiēter repſentatiua ꝑfectioris. ſed ſecūda nō eſt ita ꝑfecta ſicut p̄ma. ḡ ꝛc̄. ❡ Tertio. ſi ſic:tūc nō depēderet intelligentia iferior in ſuo intelligere a p̄ma. ꝛ ſic ſecūda eſſet actus purus:qꝛ nō eſſet potentialis reſpectu alicuius ꝑfectiui eiꝰ formal̄r. ❡ Quarto. qꝛ tunc intelligētia inferior beatificaret̄ in ſeipſa tanq̄ꝫ in obđo repreſentatiuo oīum intelligibiliū ab ea:aut felicitaret̄ in obđo ſecūdarie cognito. ❡ Quinto. qꝛ tūc aliqua cognitio dei dependeret. qꝛ oīs intelligentia inferior dependet. ꝛ oīs itelligētia iferior eſſet cognitio dei ꝑ te. ❡ Sexto. qꝛ tunc nulla eſſet cōpoſitio in intelligētys. niſi forte ex ꝑfectiōe ꝛ defectu eius. de qua nō loquor nūc. ❡ Septimo. quia non ſaluaretur efficientia dei ſuper motu ꝓueniente ab inferioribus intelligentys.

Tertium dictū. Intelligētia inferior intelligit ſuperiorē ꝑ eſſentiā ſuperioris. ꝓbat̄ p̄mo a ſufficienti diuiſiōe. ❡ Scđo. qꝛ in abſtractis itellectus ꝛ intellectū ſunt idem. ❡ Tertio. qꝛ intelligentie abſtracte ꝑficiunt̄ ꝑ ſe inuicem. ḡ vna eſt alterius forma:ꝛ non niſi qꝛ vna eſt alterius ſcientia vel amor. añs pꝫ. iz. meta. cōmento. 44. ꝑfectio vniuſcuiuſqꝫ mouētiū vnūquēqꝫ orbium ꝑficitur ꝑ primuꝫ motorem omnium. ſed nō effectiue:neqꝫ māl̄r:ſed finali ꝑfectione coincidēte cū forma. ❡ Quarto. neceſſe eſt in omni intelligentia intelligente aliud eſſe aliqđ ſimile forme:ꝛ aliqđ ſimile materie. ꝛ ſi nō:non eſſet multitudo in formis abſtractis. 3° de aīa. cōmēto. 5°. qꝛ poſita multitudine. vna eſt potentialis alteri. Eſt aūt ſecūda ſimile materie:iđ recipiens. ꝛ p̄ma ſimile forme:iđ recepta. ❡ Quinto. in itelligētys eſt cōpoſitio: ꝛ non alia q̄ꝫ ex intelligēte ꝛ intellecto: deſiderante ꝛ deſiderato. ḡ ꝛc̄. maior pꝫ. iz. meta. cōmento. 51. Qđ eſt minoris cōpoſitionis:eſt nobilius in illo gn̄e donec deueniat̄ ad ſimplex. pꝫ minor. iz. meta. cōmento. 44. tn̄ illic eſt cauſa ꝛ cauſatum:ſꝫm ꝙ intellectū eſt cā intelligentys. ſꝫ intellectum nō eſt cauſa effectiua intelligentis: neqꝫ mālis:neqꝫ finalis tn̄. ſꝫ formalis:ꝛ finalis ſimul:vel formalis tn̄.[a] ideo ſubdit Cōmentator:nō incōuenire vnū eſſe cām plurium:ſꝫm ꝙ a pluribus intelligit̄:perfectius tn̄ a ꝑfectioribus. ꝛ iperfectius ab iperfectioribus. Ex hoc pꝫ Cōmentator. 3° de aīa. cōmento. 5°. Eſſentia p̄me forme ē quidditas eius. Alie aūt forme diuerſantur in q̄dditate ꝛ eſſentia quoquo mō. loquit̄ Cōmentator de eſſentia: vt fecerat 2° de aīa. commento. 147. pomum eſt indiuiſibile ſubiecta:ꝛ diuiſibile ſecunduꝫ eſſentiam diuerſam in eo: ſꝫm qđ hꝫ colorem:odorem:ꝛ ſaporem: licet in multis ſit differentia ꝛc̄. Ex hoc pꝫ intelligentiaꝝ cōpoſitio:que cū alys eſt:ꝛ eaꝝ ſimplicitas:qꝛ non cōpoſitio ex alys. ideo 3° de aīa. cōmento nono. res abſtracte ſunt ſimplices: ꝛ non compoſite. Ex his habetur:ꝙ cum ſuperiores intelligentie ſint in inferioribus:adhuc poteſt intelligentia inferior intelligere ſuperiorem : non intelligendo tamen aliquid extra ſe. patet etiam ꝙ cum intelligentia ſuperior ſit intellectio inferiori : quod poteſt ſuperior principiare motum productum ab inferiori: eo modo quo intellectio eſt principium operationis ab intelligente producte.

Pu… intel… ſpec… ua.

Contra. nullus actus ſubſtantialis poteſt eſſe alicui actus accidentalis:quia aliter ſecundū philoſophum primo phyſicorum. textu commenti. 27. natura ſubſtantialis in accidentalem tranſmutari poſſet: ſic enim arguit Commenta. octauo metaphiſice. cōmento quinto. ꝛ quinto phyſicorum. commento decimo. Contra Alexandrum ponentem qualitates elementoꝝ eſſe formas ſubſtantiales eorum : ſed prima intelligentia eſt actus ſubſtantialis; immo pura ſubſtantia. ergo prima intelligentia nullius forme ſeparate eſt actus formalis : aut notitia. patet conſequentia : quia ſi prima ſecunde eſt accidentaliter notitia : eſt intentum. Si autem eſſentialiter : reuertitur poſitio Platonis ſcilicet ideas ſeparatas eſſe formales eſſentias inferiorum : qđ eſt reprobatum primo ꝛ ſeptimo metaphiſice. ❡ Secūdo. non eſt poſſibile aliquid actuare potentiam aliam a ſe:niſi ſit accidens inherens illi. aliter poſſibile eſſet quālibet cognitionem immutare potentiam cognoſcitiuam: abſqꝫ ꝙ cognitio inhereret cognoſcenti. ergo prima intelligentia non poteſt eſſe intellectio intelligētie citra ipſaꝫ: niſi informet inherenter. ergo q̄ꝫ repugnat ſecundū apud philoſophum:tam repugnat primum. ❡ Tertio. non eſt poſſibile primam intelligentiam eſſe alicui intelligentie citra ipſam remiſſius cognitionem q̄ꝫ prima ſit ſibi cognitio. ergo prima intelligentia nulli intelligentie citra

ipſaꝫ pōt eſſe intellectio. pꝫ ꝯn̄a. qꝛ nulla intelligētia pōt tā intenſe intelligere p̄mā ſicut p̄ma ſe:qꝛ nullius itelligētie citra primā intellectus eſt tā vitaliter ꝑceptiuus:ſicut intellectus p̄mi. añs ꝓbo:qꝛ dato oppoſito. p̄ma itelligētia eſſet potētialiter itellectio:qđ repugnat ſimplici puro actui. Tū qꝛ p̄ma intelligentia eēt diuiſibiliter itellectio: qꝛ intēſius ꝛ remiſſius:qđ eſt ꝯtra phꝫ ꝛ Cōmētatorē. iz. metaphyſice. tex. ꝛ cōmēto. 35. ꝛ. 51. ponentē p̄mā itelligētiā in fine nobilitatis ꝛ ſimplicitatis. ❡ Quarto. ſeqtur: ꝙ intellectꝰ ꝛ intellectū in itelligētys nō ſunt idē:qꝛ ſcđa eſt intelligēs:ꝛ p̄ma eſt itellecta a ſcđa. ❡ Ad p̄mū. aliđ eſt eē actū accidentalē:aliud eſt eē accidētaliter actū. vt lꝫ accidētaliter. dicat modū eēndi:nō in ſe:ſꝫ reſpectu alterius. licet igit̄ p̄ma itelligētia ſit accidentaliter notitia formalis alterius. neceſſario tn̄. qꝛ nō eſt pars eius : neqꝫ ipſa:non tn̄ eſt accn̄s:ꝛ eſt forma eius. Hanc diſtinctionē ponit de rebꝰ mālibus Cōmentator. iz. metaphyſice. cōmento. 17. dicens. ꝛ id qđ agit fuit ſuba:ꝛ eſt alȳ:ꝛ nō ſibi. ideſt intellectio:quā facit intellectus agēs fuit:ꝛ eſt ſuba ipſi obiecto. ſꝫ nō eſt ſuba intellectui:ſiue agēti:ſiue māli. Exemplū. lapis eſt ſuba:ꝛ eſt accidentaliter in veſica ſenſibiliter ledens oꝑationes hoīs. ideo eiꝰ egritudo. in multis tn̄ eſt differentia:vt pꝫ. ❡ Ad ſcđm. negat̄ aſſumptū: ꝛ conceditur nullā intellectionē inherere intellectui. patet quolibetto tertio. ❡ Ad tertiū. neceſſe eſt aliquā intelligētiā eē potētys diuerſis itēſius ꝛ remiſſius formalē notitiā:qꝛ nulla intelligētia eſt tā intēſe formalis notitia de ſeipſa intelligētie iferiori:ſicut eſt ſibi intēſa itellectio. aliter ſta:et intelligētiā inferiorē eque intēſe itelligere ſuū finē:ꝛ amare:ſicut ſupior itelligētia intelligit:ꝛ amat:ꝛ tūc ſupior intelligētia nō eēt magis beata ꝛ felix formal̄r:q̄ꝫ intelligētia inferior: cuiꝰ oppoſitū pꝫ. iz. metaphyſi. tex. ꝛ cōmēto. 39. voluptas:que eſt maior:eſt illiꝰ:qđ eſt maioris itellectus. Aut dicas intelligētiā iferiorē nō eē itellectiuā ſupioris ꝛc̄. Tū qꝛ nō eſt poſſibile itelligētiā ſupiorē eē iferiori intēſius formalē notitiā q̄ꝫ itelligētia iferior ſit in ſe potētia itellectualiter ꝑceptiua. ſꝫ itelligētia inferior nō eſt tā intēſe intellectualiter ꝑceptiua ſicut ſupior. aliter quelibꝫ itelligētia eēt eque ꝑfecta ſicut p̄ma itelligentia. Sꝫ qꝛ quelibet notitia:que eſt alteriꝰ formalis notitia:eſt ſibi nāliter:ꝛ nō libere:notitia ſui:ꝛ eſt tātū intellectiua ſui quātū eſt itelligibilis. ideo tā intēſe eſt ſibi notitia ſicut pōt eē. Eſt aūt alteri ita intēſe notitia: ſicut pōt eē illi:nō aūt ſicut pōt eē. ideo nō eſt poſe vnā intelligentiā eē eidē potētie intēſius ꝛ remiſſius formalē notitiam. ❡ Ad quartū. in illa auctoritate:in abſtractis itellectus ꝛ intellectū ſunt idē:voluit Cōmentator excludere ab intelligētys modū intelligēdi intellectꝰ poſſibilis:qui itelligit ſe:nō ꝑ ſubaꝫ ꝓpriā:ſꝫ ꝑ aliud:ꝛ ſic ꝑ accn̄s. Aliaꝝ aūt intelligētiaꝝ quelibet itelligit ſe ꝑ eēntiā ꝓpriā. iđ in eis in itellectione ſui idē eſt oīno itelligēs itellectus ꝛ intellectū. ſꝫ intelligētia itelligēte aliud:idē eſt itellectꝰ ꝛ intellectū. i. intellectio ꝛ obiectū. ſꝫ itellectus ꝛ itellectū differūt ab intelligēte aliud. Qꝫ aūt intelligēs: intellectus:ꝛ intellectū ſint oīmode idē:ſoli intellectui agēti cōpetit. pꝫ tertio de aīa cōmēto. 19. hoc reputo ꝓpriū intellectui agēti:ꝛ in hoc differt ab itellectu māli. actio. n. qua itellectꝰ agēs intelligit:eſt ſua ſuba. ſupra allegat̄ ad aliud ꝓpoſitū:ꝛ ſi vniuerſaliter itelligas:ꝙ in abſtractis itelligēs ꝛ intellectū ſint idē oībus modis:expono. oībus modis. i. conuertibiliter:qꝛ in abſtractis oē intelligēs eſt intellectū:ꝛ ecōtra:tertio de aīa. cōmento. 16. hanc expoſitionē ponit Cōmētator. iz. metaphyſice. cōmēto. 39. qꝛ declarādo ꝙ intellectus ꝛ intellectū ſūt idē:dixit recipiēs ꝛ receptū de intellecto ytrūqꝫ eſt intellectꝰ:in rebꝰ aūt mālibus intellectus ꝛ intellectū ſunt idē oībus modis:tertio de aīa. cōmēto. 36. qꝛ intellectio eſt idē qđ obiectū. ſꝫ intelligens ꝛ intellectū in rebꝰ mālibus ſunt idē per formalē vnionē: in intellectis ꝑ ſe. Nō aūt in intellectis ꝑ accn̄s. pꝫ quolibetto tertio. Ex quo pꝫ dictū Cōmētatoris. iz. metaphyſice. cōmēto. 36. volentis mālia intelligi ꝑ aſſimilationē. qꝛ ꝑ formalē vnionē intellectionis aſſimilātis itelligēs obiecto. ideo ſexto ethycoꝝ. capi. ſcđo. ſcđm ſimilitudinē cognitio exiſtit ipi. Sꝫ imālia nō. qꝛ intelligunt̄ ꝑ eēntiā et a nobis:cū ſumus beati. vn̄ tertio de aīa. cōmento. 18. itellectus poſſibilis efficit̄ oē modo ſil̄itudinis ꝛ receptiōis. ꝛ. iz. metaphyſice cōmēto. 51. intellectꝰ nō eſt in nobis intellectū oībus modis:ꝛ infra:eēntia intellectꝰ nō eſt eadē cū intelligere:qđ eſt actio intellectꝰ in nobis. qꝛ intellectū in nobis eſt aliud ab intelligēte:ꝛ infra ibi tangit̄ rō. qm̄ ſi intellectus ꝛ intellectū in eo eēnt vnū oībus modis:nō ꝯtingeret ei vt in itellectu eiꝰ eēnt plura:ꝛ cā multitudis eſt alietas iter itellectū ꝛ rē itellectā in nobis. ❡ An aūt hic itelligēdi modus ſit repugnās v̄itati: dicamꝰ ꝙ ipꝫ in nullo repugnantē his:q̄ ſunt de ſuba fidei:inuenimus.

TErtium dubiū. Utrū ordic quodā recedāt intelligentie medie a p̄ᵒ. Reſpōdeo ꝑ duo dicta. Primū. opinio Ariſto. eſt ꝙ ſic. Scđꝫ. p̄dicta opinio nō eſt v̄a. ❡ Primū dictū aſſignādo tres ordines declarat̄. Primus eſt ordo ſꝫm gradū ꝑfectiōis eēntialis eaꝝ. ſic ꝙ q̄ꝫto vna intelligētia eſt ꝑfectior alia:tāto eſt p̄mo propinquior:nō tn̄ ſꝫm ꝓportionē geometricā. pꝫ quolibetto 5. Hic aūt ordo:qui rōnes formales itelligētiaꝝ ꝯſequit̄: cauſa eſt alioꝝ ordinū:qui ſequunt̄. Scđs eſt ordo celorū ſꝫm magnitudinē coꝝ:ſcđm quā celū maius ꝯtinet celū minus. ꝑfectiore igit̄ intelligentia celū maius regit̄:ꝛ gubernat̄. Opꝫ. n. informabile correſpōdere forme ſic ꝙ altiori celo altior intelligētia appropriat̄. de p̄mo celo habet̄ ſcđo celi. cōmento. 62. primuꝫ celū:qđ mouet̄ motu diurno:eſt nobilius coꝝ que ſunt illius generis. De alys aūt ſcđo celi. cōmēto. 58. ꝓpinquitas in loco illic eſt ſilis ꝓpinquitati eſſentiaꝝ adinuicē:que eſt propinquitas in ſcientia:ꝛ intellectu rōnali. Colligit̄ hec ſententia. iz. metaphyſice. cōmento. 44. Ordo ſubſtantiaꝝ eſt ſꝫm ordinē orbiū:ꝛ p̄ma mouet oē. Ex hoc ſequit̄ ꝙ nō eſt in celo ſicut in elementis:ꝙ ꝯtentū ſit nobilius cōtinente.[a] Tertius eſt ordo velocitatis in motu. Celū. n. maius velociori motu mouet̄:diſtinguendo inter mouere ꝛ circuire. huius ſn̄ie fundamētū ponit Cōmentator ſcđo celi. cōmēto 58. ſupioꝝ intelligentiaꝝ intellectus eſt fortior:ꝛ deſideriū eſt fortius. ideo ab eis motus eſt velocior. neqꝫ ſn̄iam hanc moleſtat imaginabile eſſe oppoſitū illius: imaginādo ſupabundantiā potentie vnius nō eſſe ꝓportionabilē diſtantie motoꝝ. Quartuꝫ ordinē. ſ. diuerſitatū in motu: ſic ꝙ celū maius paucioribus motibꝰ:aut diuerſitatibus in motu moueat̄ ſcđm ꝙ dicit̄ ſecundo celi. tex. ꝛ cōmēto. 58. ꝛ. 60. qꝛ intellecta intelligentiaꝝ inferioꝝ multiplicata ſunt:qꝛ omnē intelligentiā ſupiorē intelligentia inferior intelligit. ideo quanto arithmetrice plures intelligētias intelligit vna q̄ꝫ alia:tanto pluribꝰ motibꝰ:aut diuerſitatibus in motu moueat:nō pono:qꝛ ſcđo celi. cōmento 62. ꝛ alibi. dixit Cōmentator rōnē Ptholemei ad ꝓbandū pluralitatē motuū fundari ſup fundamentis falſis. ſ. epiciclis ꝛ eccentricis. Ex his ſequit̄ p̄mo: ꝙ via euidētior a poſteriori:oſtendēs ordinē ſeparataꝝ ſubaꝝ: eſt ordo magnitudinis celoꝝ. ideo maximū celū altiſſima itelligentia informat̄. ꝛ medȳ medys:ꝛ infimū infima: inter ſimpl̄r abſtracta informat̄:ꝛ ꝯiungendo determinata in

a ❡ Cōpa… do elem… mixto:nō… elm eleme…

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

precedenti dubio.prima intelligentia.primũ celũ infor/
mans intelligit ſe:⁊ nõ aliud. Scda intelligẽtia 2m celũ
informans intelligit ſeipſaʒ:⁊ primã:tertia tertiũ celũ in/
formans intelligit ſeipſaʒ:ſecundã ⁊ primã.⁊ ſic gradatiʒ
deſcendẽdo vſqʒ ad intellectũ poſſibilẽ excluſiue. Hunc
aũt ordinẽ ex operationib⁹ celoꝝ in his inferiorib⁹ inue/
ſtigamus primũ celũ eſt ſtellatũ:a quo eſt forma in iſtis
inferiorib⁹:nõ tñ inducente:ſʒ educẽte.ideo ꝓpter multi/
tudinẽ ſtellaꝝ eſt multitudo formaꝝ ⁊ diuerſitas eaꝝ in
quãtitate ⁊ figura:⁊ efficaciter influit in terrã dantẽ aĩa/
libus ⁊ plantis figuras. Saturnus dominaẽ ſup lon/
gã permanentiã rei.ideo appropinquat pmo danti perpe
tuitatẽ:⁊ eẽ.12.metaphyſice.cõmento.33.⁊.34. Dat eniʒ
frigidũ ⁊ ſiccũ:ſcdo celi.cõmento.68.que faciunt potẽtiã
bene tenendi:⁊ male recipiẽdi.⁊ qꝛ he q̃litates mortifica
tiue ſunt:⁊ mixtionẽ impedientes:decuit dominũ eaꝝ eſſe
valde diſtantẽ a loco mixtiõis. Juppiter vo ſup bonã
diſpoſitionẽ.ideo diciẽ fortuna maior.mouet eniʒ calidũ
nõ intenſum cũ humido ſpirituoſo:ex quo fiunt ſpũs:qui
ſunt vectores vite.Et qꝛ ꝓptertemperamentũ nõ poſſet
mouere mãm mixtionis.ſʒ mãe iã mote ſe influere põt.
ideo ſup ſtellas mouentes eleuaẽ. Mars aũt ſup vir/
tutẽ actiuã:ideo bellicoſus.mouet eniʒ calidũ feruens:⁊
vincens:⁊ mediocriter elongaẽ:vt mouere poſſit:⁊ nõ in/
cendere. Sol influit gñaliter ſup motũ ⁊ mutationẽ:
vt generationẽ:⁊ corruptionẽ:ſcdo de gñatiõe. tex.cõmẽ
ti.55. Nõ enim dat vitã fortius alijs:ſʒ primũ celũ.ſcdo ce
li.textu ⁊ cõmen.68.mouet aũt calidũ digeſtiuũ:⁊ matu/
ratiuũ ſeminũ:⁊ conceptiuũ. Venus dominaẽ ſup mo/
tus particulares ad ſpeciei ꝯſeruationeʒ:⁊ mouet humi/
dũ cõplexionale:qđ eſt ſubiectũ vite. Mercurius ad
diſtinctionẽ idiuiduoꝝ operaẽ.ideo a multis dr̃ aĩa:licet
etiã ꝓpter aliud.[a] virtutẽ hʒ comiſcibilẽ ⁊ applicabilem.
ideo diuerſitatẽ magnã hʒ in motu ſuo:⁊ mouet frigidũ
⁊ humidũ. Luna vo diſponit mãm:vt recipiant alio/
rũ influentie:qua opoꝛtuit eſſe ꝓpinquã loco mixtionis:
vt humidũ elementale.cui dominaẽ:miſcibilib⁹ ingeraẽ.
⁊ ꝓpter hoc fluxus ⁊ refluxus maris motũ lune in ſuis
quadris[b] inſequitur.Eſt aũt luna ſimilis terre:pmo celi
cõmento.16.qꝛ infima eſt in celo ſicut terra in elementis:
⁊ etiã ⁊c̃.[c] Hanc aũt mentẽ habuerunt Ariſto.⁊ Cõmen/
tator.12.metaphyſice.cõmento.44. Sequiẽ ſcdo:cũ
maxima intelligẽtia ſit deus glorioſus:⁊ maximũ celũ ſit
in aſcendendo octauũ.Quinto enim metaphyſice. cõmẽ
to.22.Orbis ſtellatus eſt finis corporum:que ſunt intra.
quoniã extra ipſuʒ nihil eſt.⁊ ratio eſt Cõmentatoris.12.
metaphyſice.cõmento.48.Celũ enim eſt ꝓpter ſtellaʒ.
ergo vbi nõ eſt ſtella:nõ eſt celũ:ſed ſupra celũ ſtellatuʒ
nõ eſt ſtella.ergo ſupra ſtellatũ celũ nõ eſt orbis.Cõgruũ
enim eſt:cũ ſtella ſit nobilior pars orbis:ſecundo celi.cõ/
mento.41.⁊.42.celũ plenuʒ ſtellis ſit pmũ celum:⁊ alijs
celis perfectius.ideo celũ ſtellatũ deo informatur:⁊ ſic a
pori perfectio celi eſt a perfectione forme. Sequitur
tertio ꝙ cũ apud philoſophũ tantũ octo celos ponamus:
ꝙ tantũ octo intelligentias ſimpliciter abſtractas poni/
mus. Sequiẽ quarto:ꝙ plus proportionabiliter exce
dit prima intelligentia ſecundã q̃ʒ ſecũda tertiã. patet ex
multitudine ſtellaꝝ in ſupremo celũ exiſtentiũ:⁊ ex vni/
tate ſtelle in ſeptimo celo vel ſexto ⁊c̃.

Contra aſtronomoꝝ obſeruantia quã aliquo mo/
do tangit Cõmentator.ſecundo celi.cõmen
to.67.oſtendit celũ ſtellatũ duobus:vel tribus motibus
moueri:ſcilicet ab oriente in occidens:ab occidẽte in ori/
ens:⁊ a ſeptẽtrione in meridiẽ:vel ecõtra.Ex quo ſequũ/
tur duo. Primũ:celũ ſtellatũ preſupponit aliud:vel alios
celos.qꝛ tantũ vnus motus ꝯuenit pmo mobili. Se/
cundo.ꝙ nõ tãtũ vnus motus vni celo attribuiẽ. Se/
cundo arguitur.qꝛ Ariſtoteles ſecũdo de generatione.cõ/
mento.60.ponit motuʒ none ſphere:⁊ confirmatur:qꝛ in
prohemio metaphyſice mordentur pithagorici:ponẽtes
decimã ſpherã ſolis noue exiſtẽtibus manifeſtis.Et con/
firmatur ſecundo celi.textu cõmenti.67.Celũ ſtellatum
eſt ꝓpinquũ primo celo ⁊c̃. Tertio.epicicli ⁊ ecentrici
ponendi ſunt vt aſtronomoꝝ experientijs cõuinciẽ:⁊ ſic
erraticis plures motus conueniũt.ſecundo celi. textu cõ/
menti.70. Quarto.aut intellectus agens ⁊ poſſibilis:
nõ ſunt intelligentie:aut intelligẽtie ſunt plures q̃ʒ octo.
Ad primũ.cõmentator ſecundo celi.cõmento.69.Or/
bis ſtellatus impoſſibile eſt vt moueaẽ plurib⁹ motib⁹:
ſed tantũ vno motu moueẽ.ſ.ab oriente in occidens per
meridiẽ.Et qꝛ in.24.horis preciſe octaua ſphera nõ cõ/
plet reuolutionẽ ſuã:ſed inſenſibiliter:ꝓpter magnaʒ di/
ſtantiã a nobis:a reuolutione cõpleta deficit.ſʒ aggrega/
tio defectuũ vel remanentiaꝝ longo tempore facta red/
ditur ſenſibilis.ideo Aſtrologi habentes obſeruationes
antiquoꝝ:indicarunt octauã ſpherã moueri ab occidẽte
in oriens motu valde tardo:quo ſcilicet ptranſitur in.100.
vel.120.annis vnus gradus.Et qꝛ prima intelligẽtia ſphe
rã ſtellatã ſic reuoluit p meridiẽ:ꝙ eadẽ ſtella in ſua ma/
xima approximatione ad punctũ mediũ orizontis meri/
dionalis nõ reddit adequalẽ eleuationẽ ſup eodẽ puncto
orizontis in ſecunda circuitione ſicut in prima.ſed depſ/
ſior:vel eleuata magis:extimauerunt aſtronomi motum
trepidationis:vel acceſſus:⁊ retroceſſus.Ad formã ratio/
nis:ſi intelligitur antecedens:ꝙ ſint tres diuerſitates:nõ
autẽ tres motus:ſed vnus.negantur ꝯſequentie:quibus
inferuntur illa duo:⁊ iſtis diuerſitatibus in primo motu
datur a primo motore perpetuitas.aliter dareẽ magnus
annus.vt poſuit Plato. Ex his ſequitur:ꝙ data ma/
gna coniunctione:vt triũ:aut quatuor planetaꝝ ⁊c̃.q̃uis
etiã ab eterno reuolutũ fuiſſet celũ:⁊ in eternuʒ reuolue/
retur. Nunquã tamen amplius illa fuit.neqʒ vnquã erit.
Sequitur etiã ꝙ experientias aſtronomorum nõ ne/
gamus:ſed aliter q̃ʒ ipſi verificamus. Ad ſecũdũ pre/
termitto ꝙ inter ſpheras Ariſtoteles ſpherã actiuoꝝ cõ/
putet:que ſecundũ celũ etiã circũducitur. Accipio reſpõ/
ſionẽ Cõmen.ſecundo celi. cõmento.67.pro argumento
⁊ confirmatione:innuit Ariſto.opinionẽ babiloniorum.
Ad tertiũ. Aſtronomoꝝ experientie aliter ſunt ſaluã/
de q̃ʒ per epiciclos ⁊ ecentricos.⁊ modum quo ſaluamus
deo dante:alis dicemus.[b] Ad quartum:intelligentia
agens eſt ſimpliciter abſtracta:ideo regit celum:patet ex
quolibetto quarto.Sed intellectus poſſibilis nõ eſt ſim/
pliciter abſtractus:ſed informat materiã:ideo ipſe nõ re/
git celũ:ſed homines.Ex his ſequiẽ non eſſe variandum
dextrũ ⁊ ſiniſtrum in ſpheris:ꝓpter motũ diurnum ⁊ ap/
propriatuʒ:neqʒ varianda eſt influentia ex parte intelli/
gentie:in oriente:aut occidente:qꝛ intelligentia:quantuʒ
eſt ex ſe:totũ ſuũ celũ indiuiſibiliter informat.ideo nõ eſt
ponenda vna intelligentia in oriente:⁊ alie in occidente.
Sequitur etiã nõ eſſe meliorẽ effectũ in his inferioribus
ꝓpter directã ſuppoſitionẽ ſignoꝝ octaui celi ſignis ſu/
perioꝝ celoꝝ.Sequitur etiã ꝙ iſtaꝝ ſex imaginationuʒ
ſolũ tertia eſt Ariſtotelica. Prima imaginatio eſt ꝙ celũ
mouet ſe circulariter:ſicut graue deſcendit.[c] Secunda
tantũ vna intelligentia eſt:⁊ illa mouet primũ celũ:quod
rapit ſecum alia corpora celeſtia:ſicut vni animali corru
ptibili ſufficit vna aĩa:que membrum omne illius regit ⁊
gubernat. Tertia.Cuilibet celo vna intelligentia mouẽs
ipſum appropriatur:⁊ nulli plures:⁊ ſic quot preciſe ſunt

Marginal notes: [a] Q: hĩ/ mercuriũ ... diſpo/ ... boni ſunt ... ieniũ. — [b] Diurnis — [c] Q: deſi/ ... illi lumen ... ꝓ.⁊ denſi/ ... cã no red ... ſplẽdentẽ ⁊c̃.

corpora celeſtia:tot preciſe ſunt itelligẽtie abſtracte ſim/
pliciter. Quarta.vltra intelligentias ſecũdũ numeꝝ ce/
lorũ datur intelligẽtia altior alijs:que eſt finis:⁊ nõ effici
ens:vel finis ⁊ efficiens.ſʒ mediatũ ⁊ remotũ:ſiue ponã/
tur epicicli:vel ecẽtrici:vel nõ. Quinta. Cuilibet celo due
ſubſtantie attribuunẽ:vna eſt finis:⁊ nõ efficiens:alia eſt
efficiens:⁊ nõ finis.⁊ hec ſecũda diciẽ celi anima:ſiue ſit
aĩa ſenſus aut intellectus:vel ſi vni planete plures orbes
attribuãtur:plures anime attribuuntur:⁊ tantũ vna in/
telligentia:que eſt finis:⁊ nõ efficiẽs.Exemplũ:mercurio
quinqʒ vel ſeptẽ orbes conueniunt:quinqʒ vel ſeptẽ ani/
mas habentes mouẽtes ipſos.⁊ his quinqʒ vel ſeptẽ celis
premittitur vna intelligentia:que eſt finis:⁊ nõ efficiens:
ſuo modo dicitur de alijs celis. Sexta:alicui celo appro/
priatur intelligẽtia mouens:⁊ alicui nõ:⁊ tantũ vna intel
ligẽtia eſt oĩum alioꝝ a ſe finis:ſic ꝙ nõ oportet vnicuiqʒ
celo ſuã propriam intelligentiam pro fine attribuere ⁊c̃.
Secundi dicti principalis veritatẽ oſtendo.vbi infini
te magnus eſt receſſus:⁊ infinite magna eſt diſtãtia:⁊ nul
la eſt ꝓpinquitas:nõ eſt ordo ibi in recedendo.aut appro
pinquando:ſʒ quarũlibet intelligentiaꝝ mediaꝝ a pma
infinitate magnus eſt receſſus:⁊ infinite ⁊c̃.[a] qꝛ he finite:
illa vero infinita:nõ tamẽ ꝓpter hoc negatur ordo in eis
ſecundũ gradũ perfectionis eſſentialis eaꝝ:aut ſecundũ
accidentalẽ eoꝝ perfectionẽ.Et hic in ianuis[b] theologie
ſecundũ quolibettũ cõplemus.

Alexandri Achillini Bononienſis de intelligentijs.
Qulibettum, Tertium.

De intellectu poſſibili:qui ẽ ter
tia ⁊ vltima pars
latitudinis intellectuũ:ſit hec concluſio.
Intellectus poſſibilis eſt intẽſiſſimũ ma/
terialiũ:⁊ remiſſiſſimũ abſtractoꝝ.pma
pars pbaẽ. Intellectus poſſibilis eſt ma/
terialis intẽſius. Alia mãlia ſunt intenſa:⁊
nõ eſt aliquod materialiũ eo intẽſius:neqʒ eque intẽſuʒ:
niſi ipſe.prima pars patet.Ois forma informãs materiã
primã eſt forma materialis.Suppono ſubiectũ eſſe quid
nominis predicati.Sʒ itellectus poſſibilis eſt forma in/
formãs materiã primã.patet dubio quarto. Alias partes
aſſumptas ſuppono.qꝛ inter mixtiões nõ apparet mixtio
pfectior mixtione hois:neqʒ animal corruptibile pfecti⁹
hoie:ſecundo celi.cõmen.63.vnde primo politicoꝝ perfe
ctũ optimũ animaliũ eſt homo. Idẽ ex pmo de aĩalibus
haberi põt:vbi nobilitatẽ ſenſus.(⁊.2.eiuſdẽ) interioris
⁊ exterioris extollit:ideo homini datã eſſe manũ contra
Anaxagorã.12.eiuſdẽ aſſeriẽ.Secunda pars cõcluſionis
patet.qꝛ intellectus poſſibilis eſt abſtractũ remiſſuʒ:ali/
qua alia abſtracta ſunt remiſſa:⁊ nihil eſt abſtractum re/
miſſius eo:neqʒ ita remiſſum:niſi ipſe.aſſumpti prima ps
ꝓbatur.Omnis forma nõ educta de potẽtia materie eſt
forma abſtracta ſuppono ſubiectũ eẽ quid nominis pre/
dicati.ſed intellectus poſſibilis eſt forma non educta ⁊c̃.
patet dubio primo.Secunda pars aſſumpti patuit quo/
libetto ſcdo. Tertia aũt qntupliciter probaẽ.primo ex in/
formabili.qꝛ itellectus poſſibilis eſt forma corporis cor/
ruptibilis.itelligẽtia vero incorruptibilis. Tũ qꝛ corpus
hominis a corpore celeſti regiẽ. Secundo ex ſubſtã/
tia operatiua:qꝛ quibuſcũqʒ actu intellectiuis nõ actu in/
tellectiuũ eſt infra.ſed intellectus poſſibilis eſt non actu
intellectiuus:qꝛ ſi ſic:ſemp ſe intelligeret per eſſentiã:qꝛ
ſemp actu intellectiuo eſſet ſufficiẽter preſens actu intel/
ligibile ꝓportionatũ:queadmodũ eſt in alijs intelligen/
tijs apud Ariſto. Tertio.ex operatione:illud cui⁹ ope
ratio eſt diminuta ab operatiõe aliquoꝝ eſt remiſſioris:
vel nõ tante pfectionis:ſicut illa.ſʒ intellectus poſſibilis
eſt operatio diminuta ab opatione aliaꝝ intelligentiaꝝ.
ergo ⁊c̃.ratio eſt Cõmen.3.de anima.cõmẽ.19. Quar/
to ex modo operandi:qꝛ intellectus poſſibilis intelligen/
do indiget actu intelligẽte faciente de potẽtia intellectis
actu intellecta:ſed intelligẽtie alie nõ. Tũ qꝛ intellectus
poſſibilis cõponendo ⁊ diſcurrẽdo intelligit:ſed alie intel
ligentie nõ. Quinto.ex obiecto:qꝛ materialiũ intelle/
ctiuus eſt intellectus poſſibilis.ſed alie intelligentie nõ.
apud Ariſto.⁊ Cõmen.concluſio iſtaꝝ rationũ habetur
a Cõmen.3.de anima.cõmen.19.vltimus intellectuʒ ab/
ſtractoꝝ in ordine eſt itellectus materialis:ex quo patet
dictũ Ariſto.2.de anima.tex.cõmen.32.vltimũ minimũ
ſecundũ rationẽ intellectũ.

Sed quatuor inſurgũt dubia. Primũ.
vtrũ intellectus poſſibilis ſit vir/
tus materialis. Rñdeo intelligendo pvirtu
tẽ mãlẽ formã eductã de potẽtia mãe:ꝙ
nõ.ꝓbaẽ quatuor vijs.

Prima eſt ex natura cognoſcẽtis.
Nullũ receptiuũ quarũ/
cũqʒ formaꝝ materialiũ eſt virtus materialis:ſʒ intelle/
ctus poſſibilis eſt receptiuus ⁊c̃.maior pʒ:qꝛ dato oppo/
ſito illa forma reciperet ſe:aut non reciperet oẽs formas
mãles.ratio eſt Ariſto.3.de aĩa.tex.cõmen.4.⁊ Cõmen.
in libello de beatitudine aĩe.⁊.3.de aĩa.cõmen.19. Corre.
intellectus poſſibilis recipit cogitatiuã ⁊c̃. Scdo nul/
lum pure potentiale eſt generabile aut corruptibile.ſʒ
intellectus poſſibilis eſt pure potẽtialis.ergo intellectus
poſſibilis nõ eſt generabilis aut corruptibilis.ergo non
eſt virtus materialis.pʒ maior ex ratione de materia pri/
ma.pʒ minor dubio tertio.pʒ vltima ꝯſequentia ex libro
de ſubſtantia orbis.qꝛ oẽs forme mãles ſunt in materia
mediantibus dimenſionibus:⁊ ſic ſunt diuiſibiles ⁊ extẽ
ſe.ratio eſt Cõmen.in libello de beatitudine aĩe. Ter/
tio ratione ſufficienti.ſi intellectus eẽt corruptibilis.fati/
gareẽ apud ſenectutẽ.ꝯſequens eſt falſum.ergo ⁊c̃.ratio
eſt Ariſto.primo de anima. textu cõmen.65.⁊ Cõmenta.
tertio de anima.cõmen.20.

Secunda eſt via ex obiecto. Omne cognoſcitiuũ
infinitoꝝ in ꝓpoſitione vniuerſali eſt
abſtractũ.ſed intellectus poſſibilis eſt cognoſcitiuus ⁊c̃.
pʒ maior:qꝛ ſolũ finita iudicanẽ a virtute materiali.ratio
eſt Cõmen.3.de aĩa.cõmẽ.19. Secũdo abſtracta ſim/
pliciter:intellectus poſſibilis põt intelligere.ergo nõ eſt
virtus materialis.patet antecedens Quolibetto quarto.
conſequentiã deducit Cõmenta.in libello de beatitudine
anime:qꝛ intellectus eſt idẽ quod apprehenſio.[c] ⁊ appre/
henſio eſt idem quod apprehenſuʒ.ideo intellectus poſſi
bilis intelligendo abſtracta fieret eternus:rõ eſt Auerro
is.3.de aĩa Cõmen.36.ꝯtra Alexandrũ. Tertio.ſi itel/
lectus eẽt virtus in corpore:nõ apprehẽderet ſeipſum.rõ
eſt Auerrois in libello de beatitudine aĩe:neqʒ apprehẽ/
deret rẽ ſibi appropriatã.ideo.3 de aĩa.tex.cõmẽ.4. Ap.
intus apparẽs ꝓhiberet extraneũ.quo aũt ſenſus appre/
hendat ſe per accidẽs:⁊ quomodo nõ ⁊c̃.alis.

Tertia eſt via diuiſiua.ſi intellectus eſſet virtus in
corpore:aut eſſet forma elemẽti:aut eẽt vir/
tus attributa cõplexioni.pʒ ꝯña.qꝛ ois virtus in corpore:
aut eſt forma elemẽti:aut cauſata a formis elementoꝝ:⁊
hãc voco attributã cõplexioni.aut licet nõ cauſeẽ ab ele/
mentis:neceſſario eſt requirens cõplexionẽ pro ſui eẽ q̃ʒ/
tũ eſt ex ſe.primũ iſtoꝝ nõ eſt itellectus poſſibilis.qꝛ nul
lã qualitatũ primaꝝ in ſũmo ſibi determinat animatuʒ.
imo ipſuʒ deſtruũt.aĩa.n.precedit elemẽta:primo de aĩa.

Marginal notes: [a] ... eſt du/ ... Scʒ ... angeli ... — [b] Pri/ mo libro de orbi/ bus. — [c] Galte/ gie:qꝛ actu ⁊ potẽtia ... eiuſdẽ gñis

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cõmen.8z.Nõ ſcõm:qꝛ vt dicit Cõmenta.3.de aia.cõmẽ.6.tũc ſicut dicit Ariſto.eſſe lapidis in aia eſſet idẽ cũ eſſe eius extra aiaꝫ.ergo lapis eſſet cõprehẽdẽs.pꝫ pma ↄña:qꝛ eſſe lapidis in aia:eſſet eſſe mãle ⁊ ſingulare:ſicut eſt extra animã.pꝫ ſcđa ↄña.qꝛ aliqđ eẽ lapidis eſt cognitio:⁊ eſſe lapidis in lapide eſt eodẽ mõ quo in aia.ergo eſſe lapidis in lapide eſt cognitio:⁊ ſic lapis cognoſceret.Scđo.qꝛ a nã elementoꝝ nõ põt fieri virtus cõprehendens.qꝛ tũc poſtrema pfectio:que eſt intellecta:eſſet facta a ſuba eoꝝ.3.de aia.cõmen.5.ergo ſi eſſet aia ex elemẽtis:nõ eẽt cognoſcens:⁊ tunc ſi aliqđ eſſe lapidis ſit cognitio:oꝫ ꝙ eſſe lapidis in lapide eẽt cognitio.⁊ ſic lapis cognoſceret.⁊ ex alia parte nõ cognoſceret:qꝛ cauſatus ex elementis. Neqꝫ tertiũ:qꝛ tunc intellectus poſſibilis eẽt organicus:qđ nõ eſt poſſibile:qꝛ nullũ organũ corruptibile põt eſſe diſpoſitũ ad recipiẽdũ oia mãlia.pꝫ.3.de aia.tex.⁊ cõmẽ.6.⁊ in libello de bea.aie.Scđo.qꝛ virtus cognoſcitiua organica poſt fortiter imprimẽtia:nõ bene indicat de debiliter imprimẽte:cuius oppoſitũ eſt de intellectu.3.de aia.tex.⁊ cõmẽ.7.¶ Tertio.ſi intellectus eſſet virtus in corpore:cũ apprehẽderet vnũ contrariũ:nõ reciperet aliud:aut ſi ſic:recipet impfectũ ⁊ pmutatũ.ratio eſt Cõmen.in libello de beatitudine aie.Quarto.ois forma intrans ab extrinſeco eſt nõ educta ⁊c̃.ſed intellect⁹ poſſibilis eſt forma intrãs ex extrinſeco.i5.de aĩalibus Ariſtoteles.

Quarta via argueret Auerrois. Ois forma ſubalis nõ apta multiplicari ſm numerum eſt abſtracta.ſed intellectus poſſibilis eſt forma ⁊c̃.vĩ tertio de anima cõmẽ.5.Omne generabile eſt hoc:intellectus nõ eſt hoc.ergo ⁊c̃.Tũ qꝛ oẽ nõ paſſiuum ſeparabile ſimplex eſt nõ eductũ.ſꝫ itellect⁹ poſſibilis eſt nõ paſſiuũ ⁊c̃. Ad cuius oppoſituꝫ ois forma potens exiſtere ſine mã eſt abſtracta.ſꝫ intellectus poſſibilis eſt forma potẽs ⁊c̃. Habet enim operationẽ que nõ depẽdet a corpore.ergo ⁊ eſſe:⁊ ſi nõ operetur ſine fantaſmate.põt tamen operari ſine eo. Ratio aũt cõmunis vtriqꝫ eſt.ois forma perpetuabilis eſt abſtracta:ſed intellectus poſſibilis eſt forma ppetuabilis.ergo ⁊c̃.Intelligo maiorẽ ſic:ꝙ quãtũ eſt de ſe:illa forma nõ ſubeſt virtuti agẽtis nãlis. Concluſionẽ iſtaꝝ rationũ ponit Cõmentator ſecundo metaphyſice.cõmen.i6.Intellectus:qui eſt poſtrema pfectio hois:eſt abſtractus a mã.⁊.iz.metaphyſice.cõmen.5i. Intellect⁹ humanus eſt liberatus a mã in ſe:qꝫuis nõ ſit liberatus ſimpliciter.⁊ pmo de aia cõmen.iz.ſententia Ariſtotelis eſt ꝙ itellectus mãlis eſt abſtractus a corpore:⁊ in eodẽ pmo cõmento.7i.infert tanqꝫ impoſſibile aiam nõ eẽ abſtractã a corpore:⁊ ſecundo de aia:ſeparatur aũt hoc ab hoc tanqꝫ perpetuũ a corruptibili.vbi Cõmẽtator cõmẽ.zi.nõ corrumpitur per corruptionẽ corporis.⁊.iz.metaphy.tex.cõmen.i7.nihil phibet intellectũ remanere ⁊c̃.neqꝫ dictionẽ dubitatiuaꝫ.ſ.forſan:addit illi clauſule:ſed huic:omnẽ animã manere impoſſibile.Ex tertio autẽ de anima als ſepe allegatũ eſt cõmẽ.5.6.i9.⁊c̃.

Auerro

Contra pmo de aia.tex.⁊ cõmẽ.66.⁊ tertio de aia.cõmen.zo.intelligere noſtrũ corrumpitur quodã interius corrupto.ergo intellectus noſter eſt corruptibilis:patet ↄſequẽtia:qꝛ perpetuata ſuba:perpetuatur operatio:aliter ſtaret ſuba ſine operatione. ¶ Secũdo:intellectus eſt extenſus:qꝛ eſt ſubiectũ figure:qꝛ figura hominis eſt in mã. Nõ aũt:niſi qꝛ forma eã ſibi determinat:quod non eſt poſſibile:niſi forma ſubyciatur illi. ¶ Tertio.ois forma:que adequat̃ ſuo ſubiecto:que non excedit ipſuꝫ:neqꝫ excedit̃ ab ipſo:diuidit̃ ad diuiſioneꝫ illius ſubiecti:ſed intellectus eſt forma:que adequat̃ ⁊c̃. maior eſt Ariſto.demonſtrantis.6.phyſicoꝝ.tex.cõmẽ.35.motũ eſſe diuiſibilẽ ad diuiſionẽ ſubiecti. ¶ Ad primũ.corruptibilitas operationis nõ ſufficiẽter arguit corruptibilitatẽ operantis cuiuſcũqꝫ.opatio eniꝫ:qua hõ intelligit:eſt ſuppoſiti corruptibilis operatio:ſꝫ a principio incorruptibili.neqꝫ remanet intellectus ſine opatione:qꝛ alia ſuccedit opatio. ¶ Ad ſcõm negat̃ aſſumptũ. Ad pbationẽ aia cogitatiua eã requirit in mã:⁊ ab ea denoiat̃ figurata:per accidẽs tñ.⁊ qꝫuis nulla eſſet forma in hoie ſibi determinans talẽ figurã.niſi intellectus.adhuc non eſſet intellectus extenſus:neqꝫ denominaret̃ figuratus p accidens:neqꝫ p ſe:qꝛ nõ eſt forma educta de potẽtia materie.pꝫ in libro de ſuba orbis de figura ſperica ⁊ intelligentia.neqꝫ eſt tãta diuerſitas hic ⁊ ibi ſicut cõiter putatur.[b] ¶ Ad tertiũ negat̃ minor.qꝛ ad ſenſuꝫ philoſophi.ibi.Adequatio eſt quantoꝝ equalitas.ideo de motu ſtat ratio:⁊ non de intellectu. Hec difficultas dubio quarto diffuſe pertractatur.

b ¶ Q… telligẽ… forma… bẽ:hoi… aũt in… lectus.

Secundum dubiũ.Utrũ intellectũ poſſibilẽ habeat ois hõ. Rñõ p duo dicta. Primũ.opinio phi eſt ꝙ ſic.Scõm:illa opinio nõ eſt ṽa.pꝫ pmũ qͣtuor vys.Et qꝛ hec queſtio pncipaliter determinat̃ tertio de aia.cõmẽ.5.ideo allego hoc cõmẽ.p ſupra.

Prima eſt via cognoſcẽtis.Si intellect⁹ poſſibilis eẽt multiplicat⁹ ad numeꝝ hoiuꝫ:tũc eẽt aliquid hoc:aut corpus:aut virtus in corpore.pꝫ ↄña.qꝛ omne ſingulare multiplicatũ eſt corpus:aut ṽtus in corpore:[c] intelligo p virtutẽ in corpe:virtutẽ ↄſtitutã in eẽ p corpus.pꝫ ratio ſupra. ¶ Scđo.ſi ſic:tũc intellect⁹ poſſibilis eẽt intellectus in potẽtia.pꝫ ↄña:qꝛ omne ſingulare multiplicatũ eſt intellectũ in potẽtia:qꝛ qbuſlibet indiuidualibus formis eiuſdẽ nãe correſpõdet intentio:q̃ actu ſunt intellecta.falſitas ↄñtis pbat̃.ois intentio intellecta in potẽtia eſt mouẽs intellectũ recipientẽ.ſi igit̃ ipſi⁹ intellectus poſſibilis eẽt intẽtio intellecta:tũc moueret intellect⁹ poſſibilis ſeipſuꝫ:qđ eſt ipoſe.rõ pꝫ ſupra. ¶ Tertio:ſi ſic:intellect⁹ polis reciperet mãlia:vt diuiſa:qꝛ tũc indiuidualiter recipet.g̃ nõ diſtingueret̃ intellect⁹ a ſenſu.pꝫ ↄña:qꝛ ois ṽtus ſingulariter cognitionis receptiua eſt ſenſus.rõ pꝫ ſupra. ¶ Quarto.oẽ ſepatũ a ſubo ipoſe eſt vt inueniat̃ plus vno indiuiduo ex vna ſpẽ.ſed intellectus poſſibilis eſt ſeparatus.ergo ⁊c̃.

c ¶ Q… oẽ ſing… re:aut… mã intl… ma mãl… aut ↄpo… tũ:⁊ cõ… tellect⁹… ſit mã… bam… ſcđo d… de oi… g̃ eẽt… pus.ſ.… poſitu… ṽt ut… pore.ſ… ma mã…

Secunda eſt via cogniti:ſi ſic:tũc intellect⁹ polis nõ eẽt cognoſcitiuus vniuerſaliũ:qꝛ in idiuidualiter receptiuo recepta ſunt ſingularia:⁊ nõ vniuerſalia.Cõfirmat̃.oẽ receptũ i ſingulari eſt hoc:vniuerſale nõ eſt hoc.g̃ vle nõ eſt receptũ in ſingulari.ſꝫ vle recipit̃ in intellectu poli.g̃ intellect⁹ polis nõ eſt ſingulare multiplicatũ. ¶ Scđo ſi ſic:nõ eẽt intellect⁹ polis p ſe cognoſcitiuus idiuiſibiliũ:cuiuſmodi ſunt mathematicalia:qꝛ qͣtũ nõ põt p ſe cognoſcere nõ quãta. ¶ Tertio:ſi ſic:nõ eẽt intellect⁹ cognoſcitiuus abſtractoꝝ.qꝛ mãle ⁊ ſingulare imãliũ vniuerſaliũ nõ eſt cognoſcitiuũ.qꝛ imãlia ⁊ vlia ſolũ imãliter ⁊ vlr ſunt receptibilia:qui modus recipiẽdi repugnat ſingulari multiplicato ⁊c̃. ¶ Quarto ſi ſic:nõ eẽt itellect⁹ polis itellectiu⁹:qꝛ receptũ in eo nõ eẽt intellectio:vel actu intellectũ:qꝛ in idiuidualiter receptiuo oẽ receptũ eſt intellectũ in potẽtia:ↄñs eſt falſum:qꝛ tunc nulla eſſet differentia inter eſſe forme in aia ⁊ extra animã:quo.ſ.ad eſſe vniuerſale ⁊ ſingulare:qꝛ tã intra qꝫ extra eſſe forme eſſet ſingulare:ratio patet ſupra.

Tertia eſt via cognitionis. Si ſic.ↄtingeret vt res itellecta apud te ⁊ apud me ſit vnũ in ſpẽ:⁊ duo in idiuiduo:ratio pꝫ ſupra. ¶ Scđo:ſi ſic:pcederet in infinitũ in ↄceptibus:qꝛ cõceptus eẽnt numero diuerſi:⁊ ab omni p ſe intelligibili numeralr multiplicato abſtrabibilis eſt ↄceptus.ideo ab illis ↄceptibus eſſent aly cõceptus abſtrabibiles.pꝫ ſupra. ¶ Tertio:vnus eſt cõceptus eẽntialis oiuꝫ indiuiduoꝝ eiuſdẽ ſpẽi.ergo vnus eſt intellect⁹ poſſibilis oiuꝫ hominũ. ¶ Quarto:ſi ſic:tũc nõ poſſet diſcipulus adiſcere a magiſtro:aut ſciẽtia eẽt qͣlitas actiua.pbat̃ ↄña:aut ſciẽtia magiſtri eſt vna numero cũ ſciẽtia diſcipuli:aut nõ:ſi pmũ:etiã itellect⁹ poſſibilis eſt vnus nũero eorundẽ.ſi ſcõm:ſꝫ ↄ illud:ad cuius gñationẽ ↄcurrit indiuiduũ eiuſdẽ ſpẽi:neceſſario ⁊ p ſe generat̃ a ſibi ſimili ſm ſpẽꝫ.g̃ oꝫ ſciaꝫ magiſtri effectiue pduxiſſe ſciaꝫ i diſcipulo.pꝫ rõ ſupra.⁊ ſi Ar.aut Cõmẽ.ſcđo de gñatiõe.cõmẽ.5z.dixit ꝙ doctor doctrinã facit.intelligit ꝙ facit eã in diſcipulo:ſꝫ nõ facit eã ſimpliciter.

Quarta via.Data eſt ratio multiplicatiõis ad ſalutẽ multiplicati ⁊ eternitatẽ.z° de aia.tex.⁊ cõmẽ.34.⁊.i5.de aialibus.ergo in corruptibilib⁹ ſimpliciter rõ multiplicatiõis nõ dat̃.pꝫ ↄña:qꝛ remoto fine pncipali remota ſunt que neceſſario ordinant̃ in finẽ illũ:ſꝫ intellectus eſt ſimplr incorruptibilis ⁊c̃.addit̃ ly ſimpliciter:ppter mãꝫ:que diuiſione deſinit eẽ totũ. ¶ Scđo:auctoritate Auerrois Theofraſti ⁊ Themiſty.Omne generabile eſt hoc.Intellectus poſſibilis nõ eſt hoc.g̃ intellectus poſſibilis nõ eſt gñabilis.pꝫ ſupra.negata aũt minore:nõ eſt illa ratio demonſtratiua. ¶ Tertio:ſi ſic.aut infiniti itellectus poſſibiles exiſtũt:vel aliqs intellectus poſſibilis deſinit vel deſinit eſſe.pꝫ ↄña.qꝛ infiniti fuerũt hoies. ¶ Quarto.omne hñs pncipiũ tpis hꝫ finẽ temporis.ſꝫ intellectus poſſibilis nõ hꝫ finẽ tẽporis.g̃ neqꝫ pncipiũ:⁊ exiſtit.ideo eſt eternus.ergo vnus.pꝫ maior primo metaphyſice.cõmẽ.39.per ſe notũ eſt:ꝙ nulla nã eſt mediũ inter abſtractũ ⁊ mãle:cui⁹ oppoſitũ eẽt data nã habente pncipiũ:⁊ nõ finẽ. Tũ qꝛ ſcđo metaphy.cõmen.7.nõ intelligit̃ pncipiũ:niſi in re:que habet finẽ.Tũ primo celi patet als. Hoc confirmat diuiſio Ariſto.i5.de aialib⁹:vel ſecundo de generatione aialiũ:nõ curo. Rerum alie ſunt ſempiterne. Alie vero poſſunt eſſe ⁊ nõ eſſe.

Contra intellectus poſſibilis dat eſſe hoc homini:ſꝫ plures ſunt hoies quoꝝ qđlibet eſt hoc.ergo plures ſunt intellectus poſſibiles.pꝫ ↄña:qꝛ nõ ſtat multiplicatio cãtoꝝ formaliũ ſine multiplicatiõe forme. ¶ Confirmat̃.ſunt plures hoies:quoꝝ qlibet hꝫ eẽ itrinſece ⁊ formaliter ab intellectu.g̃ plures ſunt itellect⁹.Qđ ſi neges ↄñam:perit demonſtratio Ariſto.iz.metaphyſi.tex.cõmen.49.pbantis nõ eſſe plures celos pmos:qꝛ nõ poſſunt eẽ plures pmi motores.arguo igit̃ ſic.nõ poſſunt eſſe plures intellectus poſſibiles.g̃ nõ poſſunt eẽ plures hoies:qua ↄña negata:negat̃ hec.nõ pñt eẽ plures motores pmi.ergo nõ poſſunt eſſe plures celi pmi. neqꝫ in eis eſt diuerſitas:qꝛ qđlibet illoꝝ intellectuũ cõparat̃ ſuo pprio pfectibili p ipſuꝫ formaliter ⁊ intrinſece.ratio pꝫ ſupra. ¶ Confirmat̃ ẽt p ↄñam Ar.tertio metaphy.textu cõmen.i3.Si vna eſt forma numero indiuiduoꝝ eiuſdẽ ſpẽi:illa indiuidua ſunt vnũ idẽ numero.⁊ ex oppoſito.ſi mã eſt diuiſa ſub ſpẽ:etiã forma. ¶ Scđo poſita vnitate intellectus:ↄria ſunt in illo:vt opiniones ↄtradictorioꝝ:aſſenſus eoꝝ:acqrere Geometriã ⁊ pdere:ignorare ⁊ ſcire ⁊ dubitare:eſſe felicẽ:⁊ miſerũ:rudẽ ⁊ pſpicacẽ. Ponit enim Cõmẽ.ſcđo metaphy.cõmẽ.i5.aliquẽ intellectũ cõprehẽdere:⁊ retinere:⁊ aliquẽ nõ.ergo aut ponit multos intellectus:aut verificat ↄtradictoria de eodẽ. ¶ Tertio ſi ſic:tũc poſſet idẽ intellect⁹ numero opari circa idẽ obm numero duabus opationib⁹ numero diſtinctis.pꝫ de ſor.⁊ pla.ↄſiderantibus.a.lapideꝫ. ¶ Quarto.ſi intellectus poſſibilis eſt vnus numero:ipſe eſt eternus.ſꝫ ↄñs eſt falſum:qꝛ ipſe in pncipio eſt tanqꝫ tabula raſa.g̃ nõ eſt eternus.pꝫ ↄña:qꝛ eternũ nõ hꝫ pncipiũ.Tũ qꝛ ſi eternus ⁊c̃.ſemp informabat̃ aliqua ſpẽ intelligibili:ↄñs eſt falſum:qꝛ tũc aliqua intellectio fuiſſet eterna.pꝫ ↄña.p Cõmen.ſupra:neceſſe eſt intellectũ nõ eſſe denudatũ a principys nãlibus. ¶ Ad hec ſupponamus ꝙ iſte terminus:hõ:ſignificat cõpoſitũ ex corpore ⁊ intellectu:⁊ ꝙ hõ eſt per ſe vnũ:directe reponibile in predicamẽto ſubſtãtie ſub aiali intrinſece denominatũ ab itellectione ⁊c̃. ¶ Secũdo.nõ põt intellectus informare mãm nõ informante cogitatiua.qꝛ nõ ſtat mã ſine forma conſtituta in eſſe per eã.⁊ nõ põt intellectus informare ſine ſua proxima diſpoſitione ⁊ vltima:que eſt cogitatiua.Et ſic pꝫ cogitatiuã ordinari in intellectiuã:qꝫuis cogitatiua nõ ſit forma generica.Ex quo pꝫ quare opatio cogitatiue ⁊ intellectus poſſibilis ſe concomitantur.[a] vt tangit Cõmentator.ſcđo de aia:cõmen.i53.neqꝫ põt cogitatiua informare:non informante intellectu:qꝛ dato informabili vltimate diſpoſito ⁊ informatiuo:ponit̃ informatio.Eſt aũt materia informata cogitatiua informabile ppinquũ:⁊ vltimate diſpoſitũ ad recipiendũ intellectũ.⁊ ſic põt vna forma ſubalis eſſe diſpoſitio ad aliã:dũmodo illa forma pparans nõ ſit mãe rõ recipiẽdi:huc uſqꝫ nihil mali dictũ eſt. ¶ Tertio.premittendũ apud Auerroim ꝙ itelligẽtie ſunt hec ⁊ indiuidue indiuiduatione nõ repugnante eſſe vniuerſali.qꝛ eſſe eaꝝ in aia ⁊ extra aiam eſt idẽ.3.de aia.cõmen 9.⁊.7.metaphyſice.cõmẽto.4i.in abſtractis nõ differt quidditas ab eo cuius eſt.Eſt aũt intellectus poſſibilis de genere intelligẽtiaꝝ:ideo nõ repugnat intellectũ dare eẽ hoc:qꝫuis etiã ſit vniuerſalis.ideo concedo ſor.habere ſuũ eẽ hoc ab intellectu.Sed a mã diuiſa:informabili cogitatiua:informante mediãtibus dimẽſionibus:orit̃ poſſibilitas multiplicationis idiuiduoꝝ ſub eadẽ ſpẽ:que oia ſm Cõmentatorẽ.ppter eſſe vniuerſale intellect⁹ informari poſſunt illo:⁊ ab illo ſumere ſuũ eſſe hoc:⁊ vnũ:⁊ verius vnũ qꝫ bruta a ſenſu:qꝛ mediãtibus dimẽſionibus vnit̃ ſenſus mãe.ſed nõ intellectus.Ad formã argumẽti negat Cõmentator.ↄſequentiã.Ad pbationẽ.multitudo poſterioris non arguit multiplicationẽ in priori.qꝛ multitudo effectuũ in vnã cãm reducitur.[b] ¶ Ad ↄfirmationẽ:clara eſt reſponſio ex Cõmentatore:ꝙ ↄſequentia de primo motore ⁊ pmo celo valet:ſꝫ de itellectu nõ valet.qꝛ dicit ibi Cõmen.motũ motu ↄtinuo:certũ eſt aũt celũ moueri motu continuo:⁊ eſſe veꝝ inſtrumentũ pmi motoris.ſed nullus homo mouet̃ motu ↄtinuo:ppter corruptibilitatẽ mobilis:ideo nõ eſt homo vere inſtrumẽtũ intellect⁹:ſed quaſi inſtrumentũ:vt als[c] dixit Cõmenta.⁊c̃. ¶ Ad aliã cõfirmationẽ:ſi quã hꝫ veritatẽ ratio illa:[d] intelligo illã de forma cõſtituta in eſſe p materiã:cuiuſmodi nõ eſt intellectus poſſibilis. ¶ Ad ſcõm.duplex eſt eſſe contrarioꝝ.ſ.reale:⁊ obiectiuũ:ſcõm primũ eſſe repugnant:⁊ nõ ſm ſcõm.ſed ſecundum habent contraria in intellectu:⁊ nõ primũ.vnde Cõmẽtator ſexto metaphyſice.cõmen.8.intendebat per hunc ſermonẽ declarare diuerſitatẽ duorũ entiũ.ſ.entis quod eſt in itellectu:⁊ entis qđ eſt extra intellectũ:quod enim eſt in aia contingit vt recipiat duo oppoſita in ſimul.Qđ aũt eſt extra animã nõ:⁊ ſic concedimus opiniones ↄtradictorioꝝ eſſe ↄtrarias:vt ſecundo peryhermenias ⁊ quarto metaphyſice.cõmen.i9.⁊ dato ꝙ iſte perdat Geometriã:nõ oportet intellectũ eã pdere:qꝛ ſtat ꝙ ad alterius hois cognitionẽ ipſaꝫ ſciat itellect⁹. ruditatis autẽ ⁊ pſpicacitatis cauſa eſt diſpoſitio ſenſuuꝫ in cõpoſitione:figura ⁊ cõplexione:⁊ ſpirituũ qualitate ⁊ quãtitate:⁊ aliqñ exercitiũ.Ex quo patet qñ ↄtingit ho-

a ¶ Sic q… tellectu op… te:cogitati… opat̃.⁊ nõ… q' econtra…

b ¶ Dice… tñ Auerro… ſꝫ itellect⁹… tẽue ſit v… in ſe:ipe… plres reſp… formabili…

c ¶ Tertio… aia.cõmẽ.… ⁊.36.

d ¶ Q:… tio metaph… ſtec Ar.ar… endo pced… ⁊ nõ deter… nando.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

minē maiori conatu operantē melius itelligere.qꝛ ex maiori conatu cogitatiue melior ꝓuenit opatio cogitatiue:⁊ per ꝯñs clarior intellectio.patet etiā intellectionē eſſe in noſtra ptāte:nō ſolū:qꝛ intellectus eſt nobis forma:ſʒ ēt: qꝛ ſenſuū opatio:quā ſequit̄ itellectio eſt in noſtra ptāte: ⁊ ſi in intellectu cōcederetur eſſe miſeria reſpectu alicui⁹: nō tamen ſimpliciter:qꝛ de duobus oppoſitis poſitiuū ⁊ dignius denoiat. Nō aūt priuatiuū ⁊ vilius.ſʒ cōceditur añs:qꝛ miſeria hois iſtius nō infert intellectū miſerum. ℂ Ad tertiū.negatur ꝯſequētia. Ad ꝓbationē eadē operatione numero apud Auerroim opari poſſunt ſor.⁊ pla. quēadmodū ⁊ eodē intellectu. Dicamus igit̄ ꝙ non pōt intellectus habere duas ſpēs intelligibiles eiuſdē obiecti ſpē ſpecialiſſima.ſcđo enim metaphyſice. cōmen.56.vniuerſalia innata ſunt nō iterari: intellectū enim aialis nō inuenitur magis vno. Itē qđ eſt imāle nō iteratur ſcđm indiuiduū. Itē qualitas eſt in vna re ꝓpter māʒ. vnde.3. de aia.cōmen.quinto.hec intellecta ſunt vnica ſecunduʒ recipiens:⁊ multa ſcđm intentionē acceptā.⁊ ſic infra cōcludit intellectū ſpeculatiuū eſſe vnū in omnibus hominibus.pōt tamē intellectus poſſibilis ſpēm obiecti diuerſimode cōponere.ſecundū ꝙ diuerſi hoies diuerſimode intelligunt. ℂ Contra.ſcđa pfectio multiplicatur:ergo ⁊ prima. Rñō Cōmen.3.de aia. cōmen.5.licet ex multiplicatione pme pfectionis multiplicetur ſecūda: nō tamen ecōtra.ideo negat̄ conſequētia. Si enim intētiones multiplicarent̄ ſub eadē ſpē:valeret:ſʒ multiplicant̄ ſub eodē genere:vel diuerſis:vel ſunt ipſa genera: ſʒ nō ſub ſpē ſpecialiſſima. ℂ Cōtra vniuerſalia ſunt cauſata ſcđo phyſicoꝝ cōmen.35.ergo ſunt ſingularia. Rñō.12. metaphyſice.cōmento.27.⁊.8.metaphyſice.cōmento.14. vniuerſale nō generat:neqꝫ generat̄.ideo dico ꝙ res trāſfert̄ de eſſe ſingulari ad eē vniuerſale ab intellectu agēte.ideo pᵒmo de aia.cōmen.8.intellectus agēs facit vniuerſalitatē in reb⁹.⁊ ꝓpter h̄ vniuerſalia ex ſingularib⁹ collecta ſunt 12.metaphyſice.cōmē.4.⁊ ſcđo poſterioꝝ. Ex identitate tñ vniuerſalis cū ſingulari ꝑdicata ꝯueniētia rei ſcđm eē ſingulare ⁊ reale attribuunt̄ vniuerſali:nō tñ ſcđʒ ꝙ vniuerſale:vt pʒ ex ſyllogiſmo expoſitorio: ⁊ fallacia figure dictiōis. Ex quo pʒ ꝙ vniuerſalia:vt pᵒmo poſterioꝝ:ſunt eterna:nō ſolū qꝛ ſemꝑ eſt aliqđ idiuiduū:ſʒ qꝛ ſpēs:que eſt vniuerſalis:perpetuat̄. Ex quo pʒ quomodo vniuerſale:vt ſcđo poſterioꝝ habet̄:eſt vnū in multis:⁊ eſt vnum ꝑter multa ⁊c̄. ℂ Ad quartū ꝯcedit Cōmentator primā ꝯſequētiā ⁊ ꝯſequens. Ad ꝓbationē negat̄ añs. Nō enim in textu.philoſophi.3.de aia.textu cōmē.14.eſt ly in pncipio:licet ſit ibi:⁊ nihil eſt anteqꝫ itelligat. Illud aūt nihil eſt de rigore ſermonis:qꝛ eſt negatiua:cui⁹ ꝯdictoria eſt ꝯ Cōmētatorē. Dicam⁹ tñ ꝙ nullā intellectionē ſibi determinat intellect⁹ ꝑolis tāqꝫ formā ſibi nālē ⁊c̄.

Sed quia hec opinio falſa eſt.oſtēdamus falſitates in ſuis fundamētis incluſas. ℂ Ad primā viā.pma ꝯditionalis eſt falſa:⁊ maior:que aſſumitur ad eā ꝓbandū:falſa eſt ſolū in ꝓpoſito:⁊ in ſequēte ex hoc:vt intellectione. ℂ Ad ſcđʒ:qꝛ per potētia intellecta nō intelligimus:que nō intelligunt̄ ⁊ intelligi poſſunt:ſʒ intelligimus ea que ad hoc vt intelligant̄: abſtractione intellectus agentis indigent:negat̄ conditionalis. Ad ꝓbationem negatur vniuerſalis. Ad probationem nego etiam illā.quibuſlibet indiuidualibus formis ⁊c̄. ℂ Ad tertium negatur conſequentia qꝛ licet intellectus poſſibilis ſit ſingularis:⁊ receptum in eo ſit ſingulare: nō tamē propter hoc recipit ſingulariter:imo recipit intentioneʒ repreſentantē ſine hic ⁊ nunc:quod nulli ſenſui conuenit. ℂ Ad quartū negatur maior.

Ad ſecundam viā. Ad primū receptū eſt ſingulare in eēndo: ⁊ vniuerſale in repreſentādo. Ad confirmationē diſtinguit̄ minor:qꝛ vniuerſale nō eſt in eſſendo vniuerſale:⁊ nō eſt ſingulare in repreſentādo. ℂ Ad ſcđm:qꝛuis intellect⁹ ponat̄ multiplicatus:nō tamē ponit̄ quantus.ideo negat̄ ꝯſequētia. Ad ꝓbationē negat̄ minor ibi ſubintellecta. ℂ Ad tertiū negat̄ ꝯſequētia. Ad ꝓbationē pʒ ſupra qūo intellectus poſſibilis ſit mālis:⁊ qūo nō:⁊ ꝙ non repugnat poſſibili intellectui:qui eſt vniuerſalis in intelligēdo: recipere abſtracta.pʒ cōmento quarto. ℂ Ad quartū nō fit ibi differentia inter intellectionē:ſpeciē intelligibilē:⁊ obiectum cognitū.ideo nō procedit.

Ad tertiam viā. Ad pᵒmū multiplicata pfectione pᵒma:multiplicat̄ ſcđa.iō intellectiones ſunt numerate. ℂ Ad ſcđm dicendū in intētionibus vt ſignū abſtrahēdo nō procedit̄ in infinitū:ſʒ deuenimus ad generaliſſima vel ad cōceptū tranſcēdentē.ſʒ variādo de ſignis ad ſignata:nō incōuenit. ℂ Ad tertiū: vnus eſt ꝯceptus eſſentialis nō numerādo alios illi oino ſimiles in ſignificato ⁊ modo ſignificādi. ℂ Ad quartū. negat̄ ꝯſequētia.qꝛ magiſter ꝓferendo voces: quaꝝ ſcit diſcipulus ſignificationē facit ꝙ diſcipulus fertur in ordinatā cognitionē premiſſaꝝ inferentiū notitiā ꝯcluſionis.⁊ ſic pʒ:ꝙ pōt eſſe ꝙ diſcipulus incipiat tunc habere ſpecies eoꝝ:que docet magiſter:⁊ poſſibile eſt ꝙ prehabuerit diſcipulus ſpecies:⁊ nō ꝓpoſitiones:⁊ poſſibile eſt ꝙ prehabuerit ꝓpoſitiones:ſed nō ordinatas.⁊ poſſibile eſt ꝙ p̄habuerit ordinatas:ſʒ nō videat bonitatē illationis:⁊ tunc defectibus diſcipuli ſupplet magiſter ⁊c̄.

Ad quartam viā:negatur ꝯſequentia: qꝛ alia rō pōt eē q̄re det̄ multiplicatio: vt voluntas diuina ⁊c̄. ℂ Ad ſcđm per eſſe hoc:ſi intelligit̄ ſingulare:negat̄ minor.ſi intelligit̄ conſtitutū in eſſe per ſubiectū:cōcedit̄ totū. ℂ Ad tertiū:nō ab eterno fuit mundus. ℂ Ad quartū:ſi intelligit̄ actualiter negat̄ maior.ſi aptitudinaliter:ꝯceſſa maiori negat̄ minor. Ad ꝓbationē negatur Cōmen.⁊c̄.

TErtium dubiū. Utrū intellectus poſſibilis ſit pure potentialis. ℂ Reſpondeo ꝙ ſic.in genere intelligibiliū.ꝓbatur duplici via.

Prima omne qđ eſt oia fieri eſt purū potētiale in genere intelligibiliū.ſʒ intellect⁹ poſſibilis eſt oia fieri.3.de aia.tex.⁊ cōmē.18.ḡ ⁊c̄.maior pʒ:qꝛ ſi aliqd eſt in genere intelligibiliū nō purū potētiale: ipſuʒ aliq̄ modo actus eſt.⁊ ſic nō eſt oia fieri. ℂ Scđo poſſibilitas intelligibiliū pᵒmo ineſt alicui itellectui:ᵃ ſʒ nulli pᵒmo ineſt: niſi itellectui:qui eſt oia fieri. ℂ Tertio:itellectus poſſibilis eſt quartū genus ſimile māe.3.de aia.cōmē.quinto. ℂ Quarto:quorūcūqꝫ actu intellectoꝝ intellectus poſſibilis eſt receptiuus:ergo ipſe nō eſt intellectus in actu.pʒ ꝯſequentia:qꝛ aliter ipſe ſeipſuʒ reciperet.

Secunda via. Illud cui⁹ itelligere eſt pati:eſt pure potētiale in genere intelligibiliū.ſʒ itellectus poſſibilis itelligere eſt pati ⁊c̄. Scđo de aia.cōmen.148.⁊.3.de aia.tex.cōmē.ſcđi.ḡ ⁊c̄. ℂ Scđo.ille intellectus:qui eſt receptiuus:⁊ nō eſt actiuus:eſt pure potētialis.ſʒ itellect⁹ poſſibilis eſt receptiuus ⁊c̄.3.de aia.cōmento.4. Intellect⁹ eſt vtus recipiens ⁊ nō actiua:intelligo in ſimplici opatione.⁊ tex.cōmē.3. Intellect⁹ eſt ſuſceptiuus ſpēi:⁊ poᵃ hᵒ. ℂ Tertio itellect⁹:qui nullā hʒ nāʒ: niſi ꝙ polis vocat⁹ eſt:eſt pure potētialis.ſʒ itellect⁹ polis eſt itellect⁹ qui nullā ⁊c̄.3.de aia.tex.⁊ cōmēto.5.vbi Cōmētator.nā ei⁹ eſt vt recipiat. ℂ Quarto.itellect⁹:q̄ ē poᵃ intelligibilia:ſʒ actu nihil anteqꝫ intelligat:eſt purū potētiale ⁊c̄. Sʒ intellectus poſſibilis eſt intellect⁹ in poᵃ ⁊c̄. 3.de aia.tex.cōmē.14.⁊ tex.cōmē.25.oʒ poᵃ eē cognoſcēs ⁊ cōmēto.6.aia eſt māles for̄ nō actu:ſʒ poᵃ. Iſtā potētialitatē dixit Cōmētator ſcđo de aia.cōmēto.52.⁊.54.eē pncipiū ꝯſiderationis in intellectu.⁊.3.de aia cōmento.5.eē principiū cognoſcendi multitudinē ſeparatoꝝ.

Ut autē ſciat̄ a q̄bus patitur intellect⁹ pfecte: diſtinguo. Intelligibiliū quedā ſunt intelligibilia ꝑ accidēs:⁊ ſunt negationes:ꝑuationes: potentie: ſingularia mālia. Prima ꝑ affirmationes:ſcđa ꝑ habit⁹: tertia ꝑ actus:ſub potētia cōprehēdo māʒ primā: que eſt potētia forme māles:⁊ intellectū poſſibilē:qui eſt mā intelligibiliū. ᵃ quarta intelligunt̄ ꝑ vniuerſalia:addūt aliqui quintū.ſ.reſpectiuū ꝑ abſolutū. Alia ſunt intelligibilia ꝑ ſe:⁊ ſunt duplicia:quedā ſunt actu intellecta de ſe:⁊ ſunt intelligētie ſimpliciter abſtracte:quib⁹ duplex eſſe correſpōdet:nō re:ſʒ rōne diſtinctū.ſ.intētionale ⁊ reale. Eſſe eaꝝ reali ſubycitur mā in actu.⁊ eſt ſuba orbis ſubiecti intelligētie:eē eaꝝ intentionali ſubycit̄ mā intelligibiliū:que eſt intellect⁹ poſſibilis:extēdendo nomē intellectus poſſibilis vſqꝫ ad ſecūdā itelligētiā incluſiue.ab iſtis igit̄ patitur itellectus poſſibilis:qñ eſt felix. Alia ſunt de ſe potētia intellecta:⁊ ſunt duplicia:quedā ſunt cōpoſita: ⁊ ab iſtis nō patitur intellect⁹:niſi rōne partis.ſ.forme.iō pᵒmo de generatione.tex.cōmēti.31. Nulla eſt mā in potētia corporis:inquantū corpus eſt genus.qñ nō eſt mā:niſi iſtius corporis:neqꝫ itelligo corpus abſolute:cōe corruptili ⁊ incorruptibili.qꝛ illud apud Cōmentatorē non eſt genus:niſi forte analogū. Tū qꝛ aliqđ corpus ſibi nō determinat eā.ideo nō oʒ Cōmentatorē dixiſſe illud:ſm ꝙ corpus ⁊c̄. Iſtā intentionē hʒ Cōmentator.3.de aia exponens qūo lapis nō eſt in aia:ſʒ ſpēs lapidis.vt pʒ intuenti cōmētū.38. Alia ſūt itelligibilia ſimplicia:vt forme ſubſtātiales vel accñtales:ſaltē abſolute:⁊ he hñt duplex eē: vnū reale:vel etiā nō vltimate abſtractū.⁊ ſm hoc eē nō informāt itellectū:ſʒ mām:diaphanū:vel organū ſenſus: vel potētiā ſenſitiuā. Aliud eſt eſſe vltimate abſtractū:⁊ iſtud hñt ab intellectu agēte faciēte eas de poᵃ intellectis actu itellecta:⁊ ſm hoc eſſe informāt forme itellectū poſſibilē.hoc tñ eē vltimate abſtractū nō conſiſtit in indiuiſibili:ſʒ latitudinē hʒ ſm ordinē ꝑdicamenti. Ex quo pʒ ꝙ obiectū ⁊ intellect⁹ aliqñ ſunt idē in forma:vt tertio de aia.cōmento.4.⁊.5.cōtra Auempace dixit Cōmentator. Ex his diligenter ꝯſideratis:qꝛ nō exiuimus mentē Cōmētatoris paucis additis:habebis euidētē notitiā diffōis itellectus poſſibilis:poſite a Cōmen.3.de aia.cōmēto.5.ſ. eſt id qđ eſt in poᵃ oēs intētiones formaꝝ māliū ⁊ vniuerſaliū:⁊ nō eſt actu aliquod entiū anteqꝫ intelligat.

Contra quatuor vys arguit̄. Prima eſt via actualitatis. Nullus act⁹ corpis eſt puꝝ potētiale ⁊c̄. Sʒ itellect⁹ polis eſt act⁹ corporis ⁊c̄.vel ſic.nulluʒ iformās eſt purū potētiale ⁊c̄. ℂ Scđo.nullū diſtinctū a mā eſt purū potētiale ⁊c̄. Sʒ itellect⁹ poſſibilis diſtinguit̄ a mā ⁊c̄.vel ſic.nullū collocabile in latitudie entiū ſupra māʒ eſt pura po⁹ ⁊c̄. ℂ Tertio.nullū impaſſibile eſt purū potētiale.ſʒ itellect⁹ poſſibilis eſt impalis.3.de aia.cōmento.7.⁊c̄. ℂ Ad pᵒmū:eē actū corporis eſt duplr.vno mō:ꝯſtitutū in eē ꝑ corpus:⁊ eſt ille:qui q̄tū eſt de ſe indiget corpore in ſuo eē:vt tāgit Cōmētator pᵒmo phyſicoꝝ. cōmēto.70. Alio mō nō ꝯſtitutū:ꝓpter hāc diſtinctionē. dixit Cōmētator.3.de aia cōmento.5.⁊.7.ꝙ pfectio in aia rōnali ⁊ alys vtutib⁹ dicit̄ pura equocatione. Primū dictū:intellect⁹ polis nō eſt actus pᵒmo mō:hoc voluit Arꝫ. ſcđo de aia.tex.cōmēti.11. Scđm dictū. Intellectus poſſibilis eſt act⁹ ſcđo mō:⁊ ſub iſto ſenſu minoris negat̄ maior:qꝛ nō incōuenit puꝝ potētiale intelligibiliū iformare potētiale māle:vel māiū. ℂ Ad ꝯfirmationē incōueniret purū potētiale in vno gñe informare aliqd in illo genere:aut ꝙ potētiale generis inferioris informaret aliqd ſupioris generis.ſʒ nō incōuenit ſupioris gñis potentiale informare potētiale inferioris gñis:imo neceſſe eſt ꝓ colligantia oiuʒ entiū cū pᵒmo:a quo dependet ⁊c̄.ᵇ potētiale enim itelligibiliū forma eſt:ſʒ potētiale māliū nō. ℂ Ad ſcđm ꝯceſſa minore.qꝛ cōmēto.5.tertū de aia:vnū eſt cognoſcitiuū:⁊ vlr receptiuū:⁊ reliquū nō:negat̄ maior. Ad ꝯfirmationē:ſuppoſito ꝙ mā ſit in latitudine pfectiōis: ſaltē ſicut termin⁹ excluſiuus:negat̄ maior. ℂ Ad tertiū. de impaſſibili corruptiue:negat̄ maior:⁊ ꝯcedit̄ minor:ſʒ de impaſſibili pfectiue:ꝯceſſa maiori: negatur minor:ſed ſumptis maiori ⁊ minori veris:negat̄ ꝯña.vt pʒ.

Secunda via opationis. Nullū opatiuū ͨ eſt pura po⁹ ⁊c̄.ſʒ itellect⁹ polis eſt opatiuus ⁊c̄. maior colligit̄.2.de gñatione.tex.cōmēti.53.māe eſt pati: ⁊ facere eſt alteri⁹ po͛. Tū qꝛ dato oppoſito:caderet ideʒ ſub oppoſitis differētys eiuſdē.ſ.ſub poᵃ actiua ⁊ paſſiua. Tū qꝛ cā effectiua ⁊ mālis cōciderēt.minor eſt Cōmētatoris.3.de aia.cōmēto.19. Iudiciū ⁊ diſtinctio nō attribuitur nobis:niſi itellectui māli:etiā cōmēto.20. Intellect⁹ mālis cōponit ⁊ diuidit. Idē habet̄.6.metaphy.cōmē.8. Cōfirmat̄.3.de aia.cōmēto.36. Intellect⁹ in nobis hʒ duas actiōes ⁊c̄.⁊ cōmēto.18.fuit neceſſe attribuere has duas actiones aie in nobis ⁊c̄. Cōfirmat̄:nullū potētiale hʒ opationē eternā.ſʒ intellect⁹ polis hʒ opationē eternā:qꝛ ab eterno intellexit ſubas ſepatas ⁊c̄. ℂ Ad pᵐ negat̄ maior.neqꝫ auctoritas inducta eā ꝓbat: qꝛ itellect⁹ polis eo mō:quo eſt mā:patit̄.eo vᵒ modo: quo eſt forᵃ agit:neqꝫ idē cadit ſub oppoſitis differētys:qꝛ nō opponunt̄ eē receptiuū in pᵒ opatiōe:⁊ eē actiuū in ſcđa:imo eē poᵃ itelligibiliū ifert eē actuabilē ꝑ itellectionē.neqꝫ efficiēs ⁊ mā nālis coincidūt. Ad ꝯfirmationē:itellect⁹ aliqñ noiat oēʒ itellectū pncipiātē opationē in nobis.⁊ ſic ſumit Cōmētator in allegatis.⁊ ſic ſunt duo itellect⁹ in nobis.vnus agēs: ali⁹ polis:⁊ ſic itellectui nr̄o due opatiōes ꝯueniūt.quaꝝ vna eſt agere.ſcđa vᵒ recipere.ſʒ de hoc itellectu nūc nō loqmur:neqꝫ de actiuo. Alio mō noiat nobis itellectū poſſibilē:⁊ illi etiā due opatōes ꝯueniūt:q̄rū vna eſt:qua intellectus polis format̄ itellectiōe. Alia qua itellect⁹ polis cōponit itellecta vel diuidit.pʒ.3.de aia.tex.cōmēti.21.pᵃ dicit̄ paſſio:ſcđa vᵒ actio.de qua Cōmētator.3.de aia.cōmēto.19. Iudiciū eſt aliqd in cap.pfectōis iudicis. Eſt aūt iudicare aliud a recipe. ℂ Ad tertiū negat̄ minor:ſʒ Cōmētator diceret:vt pʒ.3.de aia.cōmēto.20.ꝙ opatio itellect⁹ duplr ſumit̄:vno mō,abſolute nō cōparādo huic vel illi.alio mō reſpcū ſor.vel pla.pᵒ mō nō incōuenit ꝑpetuari opationē:vt ſpēʒ aliqꝫ eternaliter iformaſſe:ſʒ alteri⁹ ⁊ alteri⁹ fantaſmata illā ſpēʒ ꝯſeruauerint.⁊ ex his notitys incōplexis habet̄ pᵐ pnᵐ cōplexū.ſcđo meta.cōmēto pᵒ.⁊ 3.de aia.cōmēto.36. Neſcimus vñ veniāt ⁊c̄.hoc voluit Cōmētator.3.de aia.cōmēto.5.volēs itellectū poleʒ nūqꝫ eē denudatū a pᵒmis formatiōib⁹ cōib⁹ oib⁹ ſingularib⁹ ⁊ a pᵒmis ꝓpōnib⁹.poſſʒ tñ eē ꝙ nō ꝑpetuarent̄ he ſpēs.vñ in libello de ſomno ⁊ vigilia pme ꝓpōnes acquirunt̄. In cōpōne aūt ⁊ diuiſiōe aliqñ error ꝯtingit:⁊ impole eſt ꝑpetuari errorē illū.vñ.3.de aia.cōmē.36. Intellecta falſa impole eſt vt habeāt ꝯtinuationē:qꝛ nō ſunt aliqd currēs curſu nāli.ſʒ ſunt aliqd:qđ nō intēdit̄.ſicut mōſtrū. Et ſi itellect⁹ adhuc vere cōponat:nō oʒ eternā eē itellectionē illā.pᵒmo.n.poſterioꝝ:⁊ pᵒ meta.tex.cōmēti.48.oīs doctri-

Margin notes: ᵇ ℂ Celi natura, / ᶜ ℂ Sed actiue,

na ⁊ oīs diſciplina ex p̄exiſtenti fit cognitiōe: ⁊ ꝙ demō‑ſtratio eſt ſyllogiſmus faciens ſcire: ⁊ ſic ſaluat̄ notitiā ꝑmiſſaꝝ gignere notitiā ꝯclōnis. ⁊ de his intellexit Cōmētatoꝛ ſexto phyſicoꝝ. cōmento. 59. Aliqua ſunt generabilia indiuiſibilia: vt intelligere. Cū his etiā ſtat ꝙ ſemꝑ hō intelliget. Et ſecundo ethycoꝝ. capi. p̄mo. Uirtus intellectualis ex doctrina gn̄atiōnē hꝫ: ⁊ augmentū.

Tertia eſt via cōpoſitionis. Nullū cōpoſitū ex actu ⁊ poᵃ eſt potētiale ⁊c̄. Sꝫ intellect⁹ poſſi̇lis eſt cōpoſitus ⁊c̄. 3° de aīa. cōmē. 20. Intellect⁹ in nobis cōponit̄ ex itellectu in actu: ⁊ itellectu in poᵃ. ⁊ cōmēto. 17. Neceſſe eſt in aīa nr̄a eē duas dr̄ias. ſ. itellectū agentē ⁊ poſſibilē. Idē cōmēto. 4. ⁊ 5. in aīa ſunt due ꝑtes: q̄rū vna eſt recipiēs: alia agēs. ¶ Cōfirmat̄. oē iuentū in diſpōne agēdi ⁊ patiēdi eſt cōpoſitū: ſꝫ itellect⁹ poſſi̇lis inuenit̄ ⁊c̄. 3° de aīa cōmēto. 19. Intellect⁹ agēs eſt pura actio: mālis v̄o in vtraq; diſpōne. Confirmat̄. nihil agit niſi ꝑ formā. ſꝫ nos agimus ꝑ intellectū agētē ⁊ poſſi̇lē: ſunt ḡ forᵉ in nobis: qđ nō eēt: niſi cōponerent̄. maioꝛ ⁊ minoꝛ ſunt Cōmētatoꝛis 3° de aīa. cōmento. 18. ¶ Ad p̄ᵐ diſtinguo minorē. vel cōpōne ex his: ⁊ in hoc ſenſu maioꝛ eſt vera: ſꝫ negat̄ minoꝛ: vel cōpōne cū his. ⁊ ſic minoꝛ ꝯcedit̄: ⁊ negat̄ maioꝛ. cōponit̄. n. itellect⁹ poſſi̇lis agenti. tali tn̄ cōpōne ꝙ remanent due ſubē in actu. ᵃ Ideo. 3. de aīa ꝯmēto. 20. Iſte ſubē ſunt due vno mō: ⁊ vnū alio modo. Sūt. n. due ꝑ diuerſitatē actionis: ⁊ ſunt vnū: q2 itellect⁹ mālis: ꝑficit̄ ꝑ agentē. ⁊ ſecūdo de aīa. cōmēto. 74. ⁊ 3° de aīa. cōmēto. 36. oīs actio attributa alicui ꝓpter aliq̄ duo exn̄tia in eo: neceſſe eſt vt vnū ſit mā ⁊ aliud forᵃ. ſꝫ nos itelligim⁹ ꝑ itellectū agētē ⁊ poſſibilē. 3. de aīa. cōmēto. 18. ⁊ ſic aliquo mō itellectus agēs eſt forᵃ in nobis: vt pꝫ. 3. de aīa. cōmēto. 36. ⁊ de hoc cōpoſito auctoꝛitates allegate loquunt̄. ſꝫ cū ſumus felices: nobis ꝯiungit̄ itellect⁹ agēs vt forᵃ: ſic ꝙ illa itellectione itellect⁹ agēs nō eſt ꝓducēs ſubāꝫ: neq; accn̄s abſolutū: ſꝫ eſt vniēs: q2 efficit̄ a ſe itellectio itellect⁹ poſſibilis. ¶ Ad ꝯfirmationē. 12. metaphyſice. cōmēto. 37. Cōpoſitū eſt oē: cui poᵃ admiſcet̄. itelligo receptiua: ⁊ cū itellect⁹ poſſibilis ſit poᵃ receptiua ideo eſt cōpoſitū: nō tn̄ ex his: ſed cōponibile eſt cū intellectu ſpeculatiuo: ⁊ cū itellectu agente. ⁊ ſic pꝫ ꝙ itellectus poſſibilis ſm̄ ſuū eē reale eſt act⁹: cui coꝛreſpōdet coꝛpus oꝛganicū poᵃ vitā habens ꝓ mālī: ſed ſm̄ ſuū eē intētionale nō eſt actus: ſꝫ potētia ⁊c̄. ¶ Ad ꝯfirmationē ꝯceſſum eſt intellectū agentē eſſe in nobis formā. ⁊ ꝙ per ipſuꝫ operamur.

Q: poſſi ... ꝑ ſe: ... iacere.

Quarta eſt via receptionis. Nullū imediate receptiuū accidētiū terminatoꝝ eſt purū potētiale ⁊c̄. Sꝫ itellect⁹ poſſi̇lis eſt receptiuus ⁊c̄. pꝫ maioꝛ: q2 nō eſt via ꝓbādi mām: nō imediate ſubyci accidentib⁹: que nō ꝯcludat de itellectu poſſibili. minoꝛ pꝫ de poᵃ itellectiua: ſpē itelligibili: actu itelligēdi: aut hītu itellect⁹ ⁊c̄.

Hic aliquātulū moꝛabimur: ꝓꝑ difficultatē: q̄ tāgit̄: an itellect⁹ poſſi̇lis ſubyciat̄ accn̄tib⁹. ¶ Rn̄deo igit̄ ꝑ duo dicta. Primū. opinio Ar. eſt ꝙ nō. Scōm dicta opinio nō eſt vera. Pro p̄mo dicto p̄mittitur ꝙ accidētiū duplex eſt eē. ſ. reale: ⁊ intentionale: ſꝫ de eē intentionali nō eſt ſermo: ſꝫ de reali. Scđo p̄mitto ꝙ denominatio accn̄tiū eſt duplex. ſ. intrinſeca ⁊ extrinſeca: de denoīatione extrinſeca nō eſt dubiū. denominant̄. n. mouētes intelligentie. pꝫ dubio p̄mo ⁊c̄. ¶ Eſt igit̄ ſenſus q̄ōnis. Utrū itellectus poſſi̇lis ab aliquo accn̄ti ſm̄ eē reale illi⁹ denoīari poſſit intrinſece. Et ſi oſtendat̄ ꝑs negatiua q̄ōnis ex Cōmen. ꝓbatū erit a foꝛtioꝛi nullā intelligentiā ſupꝛa intellectum poſſi̇lē ab accn̄te abſoluto: de q̄ eſt ſermo: ſcđꝫ eē illi⁹ reale denominari intrinſece. ¶ Trib⁹ igit̄ vijs ꝓbat̄ p̄ᵐ dictū.

Prima eſt via recipiētis. Oīs ſubā hn̄s accn̄tia eſt ſenſibilis. nullus itellect⁹ eſt ſenſibilis ⁊c̄. totū an̄s eſt Cōmen. 12. metaphy. cōmē. 25. diſtinguentis iter ſubām hn̄tē accn̄tia ⁊ nō hn̄tē. Prima eſt ſenſibilis. Scđa v̄o itelligibilis. Oēs aūt alie foꝛme ſubāles ab itellectu ad minus ſunt figurate ꝑ accn̄s: ⁊ ſic hn̄t aliq̄d quo ſentiri pn̄t ꝑ accn̄s ſenſu exterioꝛi. ¶ Scđo. nulla pura poᵃ in gn̄e itelligibiliū: ſicut mā in gn̄e māliū: pōt imediate recipere accn̄s: ſꝫ intellect⁹ poſſi̇lis eſt pura poᵃ ⁊c̄. maioꝛ pꝫ: q2 oīs rō: que ꝓbaret ꝙ mā nō eſt p̄mo receptiua forᵉ accn̄talis: ſꝫ ſubālis. ſ. ex quo eſt pura poᵃ: ſibi coꝛreſpondet nāliter p̄us actus ſubālis q̄ꝫ accn̄talis. vel q2 oē accn̄s p̄ſupponit ſubm̄ in actu: vel q2 oīs cōpoſitio accn̄talis p̄ſupponit ſubālē. idē ꝓbaret de intellectu poſſibili: ſi igit̄ itellect⁹ poſſi̇lis nō eſt receptiu⁹ foꝛme ſubālis ſm̄ eē reale illius foꝛme. nō erit ēt receptiuus accidētiū. ¶ Tertio. illud qđ nō eſt cōpoſitū nō recipit accn̄tia ꝯtingētia: i libꝛo de ſubā oꝛbis. cap. p̄. quā ꝓbat: q2 ſubm̄ recipit accn̄tia cōtingētia: in eo ꝙ nō eſt ſimplex. ſꝫ itellect⁹ poſſi̇lis nō eſt cōpoſitus ⁊c̄. ¶ Quarto. nulli actui ſimplici poſſunt inherere accn̄tia: ſed intellect⁹ poſſibilis eſt actus ſimplex ⁊c̄. maioꝛ eſt Cōmenta. in libꝛo de ſubſtantia oꝛbis. capi. pꝛimo: quā ꝓbat: q2 pati ꝯtrariū eſt actui.

Secunda eſt via modi recipiēdi. Nō aliter recipit intellect⁹ poſſi̇lis foꝛmas ſpeculatiuas q̄ꝫ coꝛpoꝛa celeſtia foꝛmas abſtractas: ⁊ q̄ꝫ vna intelligētia aliā. ſꝫ coꝛpoꝛa celeſtia nō pn̄t inherēter recipere foꝛmas abſtractas: neq; vna itelligētia aliā. ḡ ⁊c̄. maioꝛ ⁊ ꝯclō ſūt Cōmē. 3. de aīa. cōmē. 14. Receptio equoce dr̄ ⁊c̄. minoꝛ pꝫ: q2 oīa illa ſunt ſubē. ergo nō inherēter receptibilia ⁊c̄. ¶ Scđo. oē recipiēs accn̄s in eſſe reali ſingulariter recipit. ſꝫ itellect⁹ poſſi̇lis nō recipit ſingulariter. 3. enim de aīa. cōmēto. 28. Nō recipit receptiōe idiuiduali: vt nō ſit mālē aliq̊ mō. ¶ Tertio. nullū recipiēs ſolū vl̄r recipit accidentia in eē reali: ſꝫ itellect⁹ poſſi̇lis ſolū vl̄r recipit: q2 dato oppoſito: ſequit̄ ꝙ diuerſis hoīb⁹ itelligētib⁹ foꝛmā lapidis: duab⁹ ſpēb⁹ numeral̄r diſtinctis: ⁊ eiuſdē ſpēi: itelligerēt: qđ euitat̄ a Cōmē. 3. de aīa: cōmēto. 5. ¶ Quarto. nullū vl̄e in eēndo recipit accn̄tia ſm̄ eē reale. ſꝫ itellect⁹ poſſibilis eſt vniuerſale in eēndo. ergo ⁊c̄. pꝫ maioꝛ: q2 dato oppoſito oꝫ dare accn̄tia abſtracta: quēadmodū dantur ſubē abſtracte: qđ ꝯdictionē iplicat. pꝫ minoꝛ. 3. de aīa. cōmento. 5. intellect⁹ poſſibilis eſt vnus numero etern⁹ ⁊c̄.

Tertia eſt via recepti. Si recipit̄ accn̄s ſingulare in itellectu poſſi̇li: ſit ſpēs itelligibilis: tūc accipio demōſtrationē tertij de aīa. tex. cōmēti. 4. Oē recipiens dꝫ eſſe denudatū a nā recepti: ſꝫ itellect⁹ poſſi̇lis eſt recipiens foꝛmas mālēs. ḡ intellect⁹ poſſi̇lis nō eſt foꝛma mālis: tūc ſi rō valet. Nō recipit itellect⁹ poſſi̇lis ſpēm itelligibilē realiter diſtinctā ab obō. ꝓbat̄: q2 ſi ſic: nō ꝯcluderet demōſtratio: niſi intellectū poſſi̇lꝫ nō eſſe ſpēm itelligibilē. q2 recipiēs diſtinguit̄ a recepto: ⁊ ꝑ te receptū eſt ſpēs intelligibilis. ḡ itellect⁹ poſſi̇lis nō eſt ſpēs itelligibilis. ⁊ q2 ponis ſm̄ Cōmentatoꝛē ſpēm itelligibilē realiter diſtinctā ab obō ⁊ ſpecificē: ſufficit ꝓ demōſtratiōe Ar. ꝙ iter recipiens ⁊ receptū ſit ſpecifica diſtinctio. ḡ nō repugnat intellectū poſſi̇lꝫ eē foꝛmā mālē: ⁊ eē cognoſcitiuū māliū: q2 itellect⁹ poſſi̇lis nō recipit mālia: ſꝫ ſpēm itelligibilē realiter ⁊ ſpecifice diſtinctā a re māli: ⁊ ab itellectu poſſibili. Cōfirmat̄. 3. de aīa. cōmēto. 3. nō hꝫ itellect⁹ de itentione paſſiōis: niſi h̄ ꝙ recipit forᵃᵐ: quā cōpꝛehēdit: ex hac exceptiua negatiua: ſeq̄t̄ ꝙ nihil nō forᵃᵐ cōp̄hēſaꝫ recipit. ḡ ſi ſpēꝫ itelligibilē recipit: ipa eſt forᵃ cōpꝛehēſa. ¶ Scđo. ſi ſpēm itelligibilē recipit intellect⁹: ſeq̄tur ꝙ intellectus

poſſibilis eēt actu anteq̄ꝫ itelligeret. ꝯn̄s eſt ꝯtra determinata ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a q2 ſpēm itelligibilē recipit intellect⁹ p̄us nā: vel tp̄e an̄q̄ꝫ itelligat. Ex his ſeq̄t̄ ſpēm intelligibilē eē idē qđ obiectū vel foꝛma obī: ſꝫ mſ̄ta oba vel foꝛme ſunt: que inherere nō pn̄t: q2 ſunt ſubē. ḡ ad minus aliq̄ itellectio vel ſpēs itelligibilis nō inheret intellectui. Ex his pꝫ ꝙ intellect⁹ melius pōt diſcernere verū a v̄iſimili: ponendo ſpēm itelligibilē eſſe eādē rē ꝙ obm̄ q̄ꝫ ponēdo eā eſſe realiter diſtinctā ⁊c̄. ¶ Tertio. Eſto ꝙ ſpēs itelligibilis ſit accn̄s reale inherens itellectui. ¶ Cōtra. oē ens imālē eſt itellectiuū: ⁊ ſemꝑ itelligit. ſꝫ ſpēs itelligibil' eſt ens imālē. ḡ ⁊c̄. maioꝛ eſt Cōmē. 3. de aīa. cōmēto 16. Illud ex itellectis qđ nō hꝫ mām ſuū intellectū eſt itellect⁹ in ſe: ⁊ ipſe ſemꝑ itelligit. minoꝛ ⁊ oppoſitū ꝯcluſiōis ſunt aduerſarij. Cōfirmat̄ oē imālē eſt eternū: ſꝫ ſpēs itelligibilis eſt imālis ⁊c̄. ḡ ⁊c̄. limitēt maioꝛes qui volūt ⁊c̄. Cōfirmat̄. omne ꝑ ſe itelligibile: aut eſt itellectū in actu: aut in poᵃ: ſꝫ talia accn̄tia nō ſunt itelligibilia in poᵃ: q2 ſunt inſenſibilia: nō indigētia abſtractione itellect⁹ agētis. ḡ ⁊c̄. Confirmat̄. q2 datis talib⁹ accn̄tibus: nō depēderet itellectus in itelligēdo res mālēs ab indiuiduo humano: q2 nō appet ꝙ fixa in itellectu depēdeāt a fantaſmatib⁹: q̄ꝫ tūcūq; fuerit fantaſmata neceſſario req̄ſita ad hoc vt ſint he ſpēs in intellectu: ⁊ ſic eēnt ꝑpetue: q2 a nullo agente expelli poſſent ab itellectu. Conſequēs eſt ꝯtra Cōmēta. 3. de aīa. cōmēto. 39. nolentē eas habere eē fixū: ſꝫ eē velocis trāſmutationis. Cōfirmat̄. q2 nō apparet: q̄re ꝑ ſpēm habitā ab vno nō poſſet alter itelligere. ⁊ ſic nō oꝫ eā ponere indiuiduā. ⁊ ꝯſequēter neq; multiplicatā: ſꝫ quēadmodū apud Cōmētatoꝛē ſufficit vnus itellect⁹: ita ſufficit vna ſpēs intelligibilis idiuiduoꝝ eiuſdē nāe. Cōfirmat̄. datis talib⁹ accidētibus inherētib⁹ itellectui: ⁊ exiſtēte vno itellectu: ꝯrīa iherēt ei ⁊c̄. ¶ Quarto. eſto ꝙ eēt tale accn̄s: a q̊ eēt ſingulare: nō ex ſe: q2 ex ſe eſt ꝯceptus eēntialis multoꝝ idiuiduoꝝ: ⁊ dicibilis in q̄d de eis: nō ab intellectu agēte: q2 eſt cā vniuerſalis: neq; ab intellectu receptiuo: q2 ſm̄ Auerroim ipꝫ eſt vniuerſale. ¶ Si dicat̄ itētiōes imaginatas eſſe cās. ¶ Cōtra. he in aliq̊ genere cāe cauſare nō pn̄t: niſi effectiue: ſed hoc nō: q2 nulla eēt dr̄ia inter ſingulare ⁊ vniuerſale: ⁊ tūc intellect⁹ eēt de genere v̄tutis imaginatiue. Tū q2 nō pōt indiuiduū ſe trāſferre de oꝛdine in oꝛdinē: aliter nō opoꝛteret ponere itellectū agētē. Tū q2 itentio imaginata: ⁊ quecūq; foꝛma ſibi imp̄meret̄ ab itellectu agēte: eſſet mālis. Tū q2 nūq̄ꝫ eē pōt: ꝙ ſingulare rep̄n̄tet ipſuꝫ vniuerſale. neq; accn̄s ſubāꝫ: nedū infinitā. Tūc. n. taliū accn̄tiū aliqđ eēt impfectioꝝ ſe rep̄ſentatiuū. aliqđ vero ꝑfectoꝝ: imo ſubē diſtincte rep̄ſentatiuū eēt aliqđ eoꝝ qđ nō apparet. ¶ Ex his pꝫ rn̄ſio ad argumentū itelligendo in ſubō maioꝛis: in exn̄tia reali: ꝯcedit̄ maioꝛ: ⁊ negat̄ minoꝛ: ſꝫ itelligēdo in exn̄tia itētionali: negatur maioꝛ. Sꝫ de poᵃ itellectiua: dico ꝙ eſt eadē res cū intellectu. De ſpē intelligibili actu itelligēdi: aut habitu itellect⁹: dico ꝙ ſunt exn̄tie diminute reꝝ que ſunt in aīa: ſicut locatū in loco. 3. de aīa. textu cōmento. 6. ⁊ 12. metaphyſice cōmēto. 17. dico igit̄ ꝙ inherētia actualis accn̄tis ſeq̄t̄ ipm̄ accn̄s in exn̄tia reali: ⁊ nō intētionali: q̄ꝫuis igit̄ itellect⁹ ſit infoꝛmat⁹ accn̄tib⁹: nō ꝓpter hoc illa ſibi inherent: ⁊ hec ir foꝛmatio ſine inherētia ſufficit ad verificādū p̄dicationes accn̄tales ⁊ denominatiuas illoꝝ de aīa.

Contra ad minus volitio eſt accn̄s cauſatū a voluntate: q2 p̄ſente obō eodē mō: aut pōt voluntas velle ⁊ nō velle: ⁊ ſic volitio eſt accidēs cauſatū a volūtate. Nō. n. eſt in ptāte paſſi pati: aut in ptāte agētis nālis cāre effectus oppoſitos reſpectu eiuſdē paſſi eodē mō ſe hn̄tis: aut nō pōt volūtas velle ⁊ nō velle: ⁊ ſic perit liberū arbitriū ꝯtīgēs. ¶ Scđo auctoꝛ ſex p̄ncipioꝝ dixit ſciāꝫ eē accn̄s ſingulare. ¶ Tertio. ſubā imobilis hꝫ accidētia ꝓpꝛia. 4. metaphy. cōmēto. 5. ⁊ ibi cōmēto. 23. nā imobilis eſt ſpēs ⁊ gn̄a: ⁊ foꝛte ſubē abſtracte. ¶ Quarto nō potes euitare: q̄n ponas habit⁹ itellect⁹ p̊ ⁊ 2°. poſterioꝝ. ⁊ ſexto ethycoꝝ. Hi aūt nō ſunt ſubāles itellectui: ſꝫ accidunt illi. ¶ Ad p̄ᵐ. volūtas ⁊ itellect⁹ ſunt idē re: ſꝫ ſꝫ eē vel rōne differūt. Eſt aūt libertas p̄ncipal̄r in rōcinio apto idifferēter declinare ad affirmatiuū vel negatiuū: ſm̄ ꝙ ſibi occurrit rō magis ad vnū q̄ꝫ ad alteꝝ: vt tāgit̄ q̄li. p̊. ꝓꝑ hoc. 3. ethicoꝝ. nos ſum⁹ dn̄i noſtraꝝ opationū. ꝓꝑ h̄ etiā. 3. de aīa. cōmēto. 36. vocat Cōmētatoꝛ ꝯclōnes volūtarias. q2 diſcurſuꝫ ſequunt̄. ¶ Cōtra. tūc nō poſſet voluntas ꝯtra p̄iudicatū a rōne: qđ eſt ꝯtra Ariſto. ſeptimo ethicoꝝ cap. 5. ⁊ 3. ethicoꝝ. cap. 5. mſ̄ti opinant̄ ꝙ melius eſt: ꝓꝑ malitiā vero ſuā eligūt: qđ deterius eſt. ¶ Rn̄deo negādo ꝯſequentiā: q2 pōt volūtas aſſentire rationi debilioꝛi: contra quā determinat intellectus. ¶ Ad ſecūdū. in illo contradicit Auerroi. ¶ Ad tertiū. nō negantur ꝓprietates ab intelligentijs: neq; a rebus ſm̄ eſſe vniuerſale ſumptis. ¶ Ad quartū: eadē ſunt ſpēs: actus: ⁊ habit⁹: ſed rōnibus diuerſis: q2 fantaſiante hoīe: ſpēs ſunt actuales intellectiones: ſꝫ nō fantaſiante ſunt habit⁹ vel diſpoſitiones. Et ꝓmptitudine exiſtente ad fantaſiandū: habitus ſunt: ⁊ ſic ſunt ſpecies accidētia itellectui: ſꝫ nō ſm̄ eē reale: aut realiter iherētia. Ex quo pꝫ ꝙ cū act⁹: ⁊ habit⁹: ⁊ ſpēs ſint quodā modo idē: qđ ſufficienter enumerauit Ariſtoteles. 2. ethicoꝝ capi. 5. que ſunt in aīa tm̄ tria enumerādo. ſ. paſſiōes: poᵃˢ: ⁊ habit⁹: q̄n data eēntia itellect⁹ ipa hꝫ potētias: qb⁹ pōt agere vel pati. Scđo hit⁹ hꝫ: q̄ ſūt opatiōes: ſpēs ⁊c̄. 3° hꝫ paſſiōes: q̄ ſunt gaudiū triſtitia ⁊c̄.

Contra ex actib⁹ generat̄ habit⁹. 2. ethicoꝝ capi. p̊. ḡ aut idē cauſat̄ ex ſe: aut aliq̄s habitus nō eſt actus. ¶ Scđo. habitus eſt cā act⁹: q2 virtus opus bonū reddit. ideo ſcđo ethicoꝝ. capi. 2. p̄n̄s negociū nō cōtēplationis gratia eſt: ſꝫ vt boni efficiamur. ¶ Tertio. in libello de ſom. ⁊ vi. ⁊ ſcđo de aīa. tex. ꝯmēti. 156. ⁊ 162. abeūtib⁹ ſenſibilib⁹ remanēt ſpēs ⁊ fantaſie. ḡ recedēte actuali cognitione remanet ſpēs. ḡ ſpēs nō eſt actualis cognitio. ¶ Ad primū ex aliquib⁹ actib⁹ coꝛpoꝛeis acquiſibilis eſt habitus coꝛpoꝛeus: ſꝫ de habitib⁹ aīe ⁊ p̄ſertim intellect⁹: aliter dicendū. ¶ Ad ſecundū: multas operationes pōt habitus regulare: a quibus diſtinguitur. pꝫ de operationibus virtutū inferioꝝ potentia habituata ⁊c̄. ¶ Ad tertiū oſtendit illa ratio diſtinctionē rationis: que eſt inter actualē cognitionē ⁊ ſpeciē: q2 diximus ab actuali cognitione ꝯnotari opationē fantaſie: quā ſtat trāſire: remanēte habitu ⁊c̄. ¶ Sꝫ q2 in hoc q̄ſito Cōmētatoꝛ ad ſuū falſum fundamentū de vnitate intellect⁹ ꝯſequēter loquit̄: poſito enim itellectu vno nō multiplicato: ponit accn̄tia nō inherere illi. Nos aūt oppoſitū illius fundamēti tenemus. ideo nō oꝫ nos ꝯcoꝛdare in ꝯcluſiōe ſequēte ex illo.

Quartū dubiū. Utrū intellect⁹ poſſibilis ſit foꝛma dās eē hominē. Rn̄o ꝙ ſic. ꝓbat̄ ſeptē vijs.

Prima eſt via opatiōis: q2 hō intelligit ⁊ mouet̄ ab itellectu. Omne cōpoſitū intelligēs hꝫ eſſe ab intellectu. ſꝫ hō eſt cōpoſitū intelligēs ⁊c̄. ¶ Secundo. nullū aggregatū ex aſſiſtētib⁹ denoīat̄ opari opatione ꝯueniēte alteri aſſiſtentiū. Nō. n. denoīat̄ aggregatū ex nauta ⁊ naui itelliger̄: q̄ꝫuis ēt eēt nauta iſepabilis a naui: ⁊ ſi aggregatū d̄noiaret̄: eēt itellectio opatio nō imanēs: qđ eſt ꝯ Ar. 9. metaphy. textu cōmēti. 16. aut eſſet ibi potioꝛ denoiatio in foꝛma q̄ꝫ in compoſito. cuius

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

oppoſitū vult Ariſto.primo de aīa.textu ⁊ cōmento.64. ſed homo intelligit. imo in intelligendo felicitatur:⁊ attingit finē ꝓpriū.primo ⁊.10.ethycoꝝ. vnde primo ethycoꝝ cap.9. Remanet igitˀ vt ſit rō actus ꝓprius homini: in quo ipſi aliud nō ꝑticipat.¶ Tertio.appetitꝰ ſenſitiuꝰ trahit itellectiuū.3.de aīa.tex.⁊ cōmēto.57.⁊ p̄ ethy.cap.18. Hoc aūt quo mō eſt poſſibile appetitu ſenſitiuo inexiſtente:⁊ intellectiuo aſſiſtente.¶ Quarto.hō quē fatentˀ eē partē aggregati:intelligit:ex experientia conſtat.

Secunda eſt via habitꝰ:qꝛ habitibꝰ itellectus hō eſt habituatꝰ. Omne habituatū habitibus itellectꝰ hꝫ eſſe ab itellectu.ſꝫ hō eſt habituatꝰ ⁊c. qꝛ hō faciliter ꝓmpte ⁊ delectabilr opatˀ ſm itellectū. Iſta aūt ſunt ſigna habitꝰ 2° ethycoꝝ.ca.3.⁊ ꝓhemio metaphyſice ſignū ſciētis eſt poſſe docere. Tū qꝛ hō hꝫ intellectū in habitu.3.de aia.cōmēto.18. Cōfirmatˀ.ille qui ꝓmpte ⁊ delectabiliter opatˀ eſt hō:quē dicūt eē partē aggregati.ꝗ homo quē dicunt partē aggregati ex cogitatiuo ⁊ intellectu eſt habituatus ⁊c.ideo ponāt intellectionē ⁊ habitū extra aſſiſtentē qui volunt.

Tertia eſt via vnitatis. Hō eſt vnū eēntialiter:ꝗ nō aſſiſtit intellectꝰ corpori iformato ꝑ cogitatiuā:itelligo in aūte hoieꝫ cōpoſitū ex intellectu ⁊ corpe. pꝫ ꝯña.qꝛ vnitas eēntialis eſt maior vnitatē:ꝗ ꝑ ſolā aſſiſtentiā eſt.aſſumptū ꝓbatˀ ꝑ Cōmētatorē.5.meta. cōmēto.7. Si eſt aliq̄ dr̄ia ſubalis alicuius:tunc aggregatū ex eis eſt vnū eēntiale. Hō aūt hꝫ dr̄iaꝫ eēntialē:vt pꝫ infra. Tū qꝛ.7.metaphy. cōmento.42.⁊.12. metaphyſice.cōmēto.49.hō eſt vnus diffōne.¶ Scđo.dē cōpoſituꝫ:qđ eſt aliquo modo idē cū ſuā forma:hꝫ eē ab eā:ſꝫ hō eſt cōpoſitū ⁊c.pꝫ.7.metaphyſice cōmēto.21.q̄dditas hois eſt hō vno mō:⁊ nō alio mō. Itē hō ⁊ ſua q̄dditas ſunt idē in eo in actu:⁊ duo in poᵃ.⁊.8.metaphy.cōmentō.8.apparet ꝙ aīa hois ⁊ hō ſunt idē quodāmodo:⁊ nō idē alio mō.⁊ 8.metaphy.cōmento.16.aīa eſt ꝑfectio corporis.neqꝫ ſunt duo diuerſa. Tū qꝛ.10.ethycoꝝ cap.8.verus hō eſt itellectus:qui ꝑncipatˀ in ipſo.idē dixerūt Ariſto.⁊ Cōmentator nono ethycoꝝ cap.9.¶ Tertio.de non ꝑ ſe vno nihil ꝑ ſe verificatˀ:ſꝫ de hoie aliqđ ꝑ ſe verificatˀ ⁊c.qꝛ quinto metaphy.cōmento.22.hō eſt aīal ꝑ ſe ⁊ viuū.¶ Quarto. nō vni eēntialiter nihil eſt eēntialiter idē:ſꝫ homini aliqđ eſt eēntialiter idē ⁊c.quinto metaphyſice.cōmento.13.hō ⁊ aīal.ſunt idē eſſentialiter vno modo ⁊c.

Quarta eſt via potētie:qꝛ hō eſt intellectiuus. Oē nāliter potēs intelligere eſt viuēs intellectu:ſꝫ hō eſt nāliter potēs ⁊c.pꝫ maior:qꝛ poᵃ intellectus aut eſt eadē res qđ itellectus: aut aliqđ neceſſario ꝯñs itellectū.¶ Secundo.embrio aut puer tranſit de nō itellectiuo ad intellectiuū.ergo incipit intellectꝰ informare hoc qđ prius nō informabat.¶ Decet nos ꝑfixū ordinē variare:⁊ quā volebamus ſeptimā viā.ſ.ſumptā ab eē hic q̄nto loco inſerere. Eſt.n.inter ceteras euidētior:qꝛ hō hꝫ eſſentiā ⁊ exn̄tiā ab intellectu. Dixit.n. Auerrois.10.ethycoꝝ cap 9. Cōueniens eſt opinari ꝙ exiſtentia cuiuſcūqꝫ hoīs inquātū hō eſt ꝑ hanc ſubāꝫ:que noīatˀ intellectꝰ:cū ſit honorabilius ⁊ melius:qđ eſt in eo.¶ Scđo:intellectus poſſibilis ꝑma cōtinuatione ꝯtinuatˀ nobis ꝑ nām. ꝗ eſt eēntia nobis nālis.pꝫ ꝯña ex ꝯuertibilitate.aūs eſt Cōmentatoris.3.de aīa.cōmēto.20.¶ Tertio. rōnalitas eſt dr̄ia exiſtens in q̄dditate aīalis rōnalis.7.metaphyſice.cōmēto.11.tūc ſic.eē rōnale eſt eē ſubale ſumptū ab intellectu:ergo intellectꝰ dat hoi eē formaliter. Cōfirmatˀ: qꝛ ibi cōmen.12.hō cōponitˀ ex duabꝰ ſubſtātus:aīalitate ⁊ rōnalitate.⁊.4. phyſicoꝝ. cōmento.24. Rōnalitas inuenitur in corpore hois:⁊ rōnalitas ⁊ corpus ſunt partes hois:⁊ homo diſponitur ꝑ rōnalitatē.¶ Quarto.oē hñs vitā ſm intellectū hꝫ eē ab intellectu:ſꝫ hō hꝫ vitā ſcđm itellectū.10.ethycoꝝ.ca.9.vbi Ariſto. intellectus eſt forma exiſtens in hoie:neqꝫ loquuntˀ ibi de vita ſumpta ſolū pro operatione.maior pꝫ ſecūdo de aīa.textu cōmēti.24. aīa eſt qua viuimus.⁊ textu cōmenti.37.viuere viuentibus eſt eſſe. Confirmatˀ:qꝛ intellectus eſt principiū homini intelligendi ⁊c. Cōfirmatˀ.viuū eſt tripliciter.vno modo:qꝛ eſt eſſentialiter vita vt aīa. Secundo modo: qꝛ habens aīam partē ſui vt cōpoſitū. Tertio mō:qꝛ eſt ſubm informatū vita:vt corpus ſubiectū anime.impoſſibile eſt autē ꝙ homo ſit viuens niſi ſecundo modo.

Quinta via.ꝑ ꝯſequētias Cōmenta. tertio de aīa. cōmento quinto. Si vnus eſſet intellectꝰ: nō eſſet homo corruptibilis inquātū homo:nō hꝫ conſequētia euidentiā:niſi ex hoc medio eſſe hominē ſumitur ab intellectu. Itē ſi vnus eſſet intellectus: tu eſſes per eē mei.⁊ ego eſſem per eē tui:⁊ eſſe p̄cederet id cuius eſt eē. ⁊ ſi ego acquirerē aliqđ intellectū:tu etiā acquireres:⁊ ſi perderē:perderes. Et ꝙ homo eſſet ens anteqꝫ eſſet. has ꝯſequentias ponit Cōmētator tanqꝫ ſibi dubias: imo ita ambiguas ꝙ nō clare ſoluit eas.ergo non clare apparet Cōmentatori eas eſſe negandas. Sed ſi euidens eēt intellectū non dare eſſe:nullā penitus haberent euidentiā: neqꝫ mererentur poni pro dubitationibus tanti viri. Cōfirmatur.intellectus eſt ſuba:nō mā:neqꝫ cōpoſitū: ergo forma erit vnita corpori cauſaliter:⁊ non effectiue diſtinguendo efficiens contra forma:neqꝫ materialiter: neqꝫ finaliter ſolū:ergo formaliter. Omnis autē forma dat eſſe. patet ex diffinitione forme. Dat igitur intellectus eē: aut ſubſtantiale aut accidentale: ſecundū nō: qꝛ tunc conuenientia homini per intellectū ei accidētaliter cōueniret. ergo ſubalē:ſic intelligo Cōmen.tertio de aīa. cōmēto p̄mo:homo differt ab alijs per rationale:⁊ ꝙ illa differentia eſt eſſentialis:vt poſuit in porphyrio: ⁊ nō accidentalis:nō cōmunis:ſed propria:ſumpta a forma:nō extrinſece aſſiſtente:ſed intrinſece informante:⁊ ſi rationale diceret aptitudinē:adhuc eſt intentum:qꝛ ꝓprie aptitudines ſubaliū cōpoſitoꝝ ad operandū ſumuntur a formis ſubſtantialibus dantibus illis eſſe. Tū qꝛ remoto intellectu ab aliquo nō remanet homo niſi equiuoce.ergo intellectus eſt eius forma ſubalis dans eſſe hominē. aſſumptū patet:qꝛ primo politicoꝝ Ariſtoteles. oīa opere definita ſunt ⁊ virtute:q̄re nō talia exiſtentia nō idē dicendū eē:ſꝫ equoca ſꝫ hō:amoto intellectu:nō eſt itellectiuus:niſi forte in potentia remota. Sic intelligo Cōmentatorē tertio de aīa.cōmento quinto. Intellectus poſſibilis eſt prima ꝑfectio hois:vt declaratū eſt in diffinitione aīe.ſ.ſubalis dans eſſe. Ex his ſequitur:ꝙ omnis anima dat eſſe. Non enim eſt dubiū:niſi de intellectu.ſcđo de aīa.tex. cōmen. 2.⁊.10.ethyco.ca.8.de quo nunc aſſeritˀ. ideo.3.de aīa.cōmen.5.cū dixiſſet intellectū nō perficere corpus:addidit: aut ſi perficit:perficit alio modo:que diſiunctiua non eſt intelligenda:niſi pro ſecūda parte. Ex qua ſequitur ꝙ cū intellectus nō det opationē corpori tantū:ꝙ dabit eē illi.

Sexta via. Omnis forma:que eſt in materia: dat eē. ſed intellectus poſſibilis eſt forma que ⁊c.maior patet:qꝛ effectus formalis eſt inſeparabilis a forma exiſtente in receptiuo.minor pꝫ:qꝛ diuiſio formaꝝ:ꝑ eſſe in materijs:⁊ nō eſſe in materijs:poſita a Cōmen.12.metaphy.cōmen.35.⁊.39.diuidit cōſiderationē ſcientiaꝝ de forma:ſm Cōmēta.p̄mo phyſi.cōmen.vlti.⁊.2.phyſico. cōmen.18.⁊.26.⁊ ſic oīs forma cōſiderata a phō naturali eſt in materia.ideo.12.metaphy.cōmē.2.nālis hꝫ cōſiderare de forma impoſſibili reperiri ſine materia.ſed intellectus poſſibilis ꝑtinet ad naturalē.3.de aīa. cōmen.17.⁊ practicatˀ ibi. Nō eniꝫ ſit ſermo principalis eius.12.meta. imo ꝓbādo numeꝝ abſtractoꝝ ex numero orbiū:excluditˀ intellectus poſſibilis:qꝛ nō eſt ſimplr abſtractus. Cōfirmatˀ.8.metaphy.cōmen.5. Si fuerit vnus hō maioris humanitatis qꝫ aliꝰ.erit ſecūdū ꝙ forma eſt in eo in mā. vnde quinto metaphy.cōmēto.22. Forma hois eſt finis ſue māe:qđ ſatis intelligi pōt de itellectu. Et ꝓpter hoc.3. de aīa.tex.cōmēti.36. Intellectus nō eſt ſeparatus a magnitudine:⁊.4.phyſicoꝝ.cōmento.17.rationalitas eſt in hoie:ſic forma in ſubo. Cōfirmatˀ. ꝑncipia ſube corruptibilis ſunt declarata i nālibꝰ.12.metaphy.cōmēto.29. Eſt autē intellectus principiū hominis corruptibilis ⁊c.

Contra q̄ntupliciter. Prima eſt via efficiētis. Oīs forma dans eſſe cōpoſito ꝓducitˀ a ꝓducēte cōpoſitū:ſed intellectus poſſibilis nō ꝓducitur ⁊c.maior patet.qꝛ.12.metaphyſice.tex.cōmen.16.cauſa que eſt vt forma:eſt ſimul cū cōpoſito.¶ Secundo.qꝛ impoſſibile eſt cōpoſitū incipere eſſe nō incipiēte forma dare eē. ergo incipiente.a.cōpoſito eſſe:forma illius incipit eē forma.ergo forma illius incipit eſſe.¶ Tertio.qꝛ deſinente eſſe cōpoſito deſinit eſſe forma. Septimo eniꝫ metaphyſice.cōmento.60. diſſoluto cōpoſito:que remanent ſunt partes māles.⁊ ſic reuertitˀ opinio Alexandri.¶ Quarto.ſi forma nō ꝓducitur a ꝓducente cōpoſitū:tunc largiretur agens multitudinē ⁊ perfectionē:qđ eſt contra Cōmentatorē.octauo metaphyſice.cōmen.15.⁊ nō educeret de potentia māe:neqꝫ trāſmutaret ex mā.⁊ ſic pereūt rationes Quolibetto ſcđo poſite ad ꝓbandū ꝙ intelligentie apud Cōmentatorē.nō ſunt ꝓducte:⁊ ſequitur agens copulare intellectū cū corpore:⁊ tamē quis ſit copulans: nō apparet:qꝛ nō deus:nō alia intelligentia:neqꝫ ipſemet intellectus poſſibilis ⁊c.¶ Ad primū maior eſt dubia:licet in pluribus ſit vera:ſed tēpore reſurrectionis erit falſa. Dubito autē an aliquid reſurgat:licet ſim certus de futuro:ſed negatˀ minor:qꝛ intellectus poſſibilis ꝓducitur a deo:a quo iſte homo ꝓducitur. Auctoritas autē Ariſto. indefinita eſt:ideo ꝯceditˀ:ſꝫ ſi ꝓponatur vniuerſalis:negatur. Cōmentator autē negat maiorē:qꝛ ſubaliū formarū ſolū educibiles de potentia māe ꝓductione compoſiti ꝓducuntur.qꝛ a vero agente contra diſtincto formeᵃ eſt ꝙ informent.ſꝫ ſubales nō educibiles ⁊c.a ſecundū ſimilitudinē agente eſt ꝙ informent: ⁊ ſi Cōmen.aut Ariſto. 7.ethycoꝝ.c.2.dixerūt ꝙ aliqui hn̄t debilē intellectuꝫ:⁊ primo phyſi.cōmē.5.vigoratˀ intellectus ⁊c. ⁊ ſepe alibi. Rñdeo:hoc eſt rōne ſenſus ſibi adiūcti.⁊ ſic ꝑ accidēs:⁊ nō ꝑ ſe:ideo melius dicitˀ hoiem fatigari qꝫ intellectū. Ad ꝓbationē maioris.forme eēntiale eſt dare eſſe:ideo nulla forma eterna incipit dare eſſe. Si.n.ab eterno fuit forma.ab eterno fuit formatū:⁊ ecōtra:ſꝫ forme eterne plura informāti accidit dare eſſe huic.ideo ſi incipet eſſe hō:ſicut hō incipit eē:ita incipet eſſe intellectus poſſibilis.ſicut itellectus poſſibilis incipit eſſe in hoc. Correſpōdentē ꝯditionalē pono de deſinit.¶ Ad ſcđm negatˀ ſcđa ꝯña:⁊ ſi ly forma:eēt terminus ſignificās ſubam forme abſolute:negatˀ p̄ma:pꝫ in reſurrectione. Cōmen.aūt negaret aſſumptū:q̄uis ꝯcederet impoſſe eē cōpoſitū incipe eſſe: nō incipiēte forma dare eē illi:ēt nulla forma eē icipiēte. ¶ Ad tertiuꝫ: ſi tēporaliter ꝓpoſitio aſſumpta ſumitˀ:eſt poſſibilis dubia.ſi ꝯditionaliter:⁊ ly forma.ſit terminus reſpectiuus:ꝯceditˀ.ſed ſi ſit terminus abſolutus: negatˀ. Cōmentator aūt diceret queādmodū poſſibilis intellectꝰ p̄cedit hoc vel illud:ſꝫ nō p̄cedit hoiem:ita remanet poſt hoc:ſꝫ nō remanet poſt hoiem.ideo iſto deſinēte: deſinit intellectus eſſe forma huius,ſꝫ nō deſinit eſſe: q̄uis etiaꝫ concedatˀ aſſumptū:ᵇ nō ſequitˀ inconueniens. Septimo aūt metaphy.loquitˀ Ariſto.de cōpoſito:cuius q̄libet forma eſt corruptibilis:aut de diuiſione in ꝑtes quantitatiuas.¶ Ad quartū:que inducuntˀ nō incōueniūt. Cōmē. aūt incōuenit verū agens diſtinctū a forma introducibili:nō trāſmutare:nō educere:dare mltitudinē: copulare: ſed hec ꝓpria ſunt agēti ſcđm ſimilitudinē.ſꝫ de pure agēte ſuperiores rōnes ꝓcedebāt:queādmodū igitˀ ab eterno informauerūt intelligentie eternū informabile:nullo agēte alio ab illis cōcurrente:ita itellectus poſſibilis nullo agēte ꝓpinquo ⁊ īmediato alio a ſe cōcurrēte nouū informabile productū a nā incipit informare. Et ſi ſol ⁊ hō generāt hominē:eſt ꝓpter cogitatiuā eductā de potentia māe.hoc igitˀ hoie generato:hec cogitatiua gn̄atˀ:⁊ corrupto corrūpitˀ.⁊ ſi nutritˀ iſte homo: ꝑs cogitatiue incipit eſſe.⁊ hinc eſt ꝙ hō nō reuertitur.qꝛ cogitatiua nō reuertitur:neqꝫ potētia ad ipſaꝫ. Si igitˀ intellectꝰ poſſibilis dꝫ dici terminus gn̄ationis:hoc eſt ꝑ accñs:⁊ extrinſecus:qꝛ ſol ⁊ hō p̄parant materiā:vt ſit inſtrumentū conueniens opationi intellectꝰ.⁊ ſic patet q̄uo hō eſt nexus ſuperioꝝ ⁊ inferioꝝ.qꝛ vniuntˀ in hoie infima intelligentiaꝝ cū ſuprema forma corruptibili:que eſt cogitatiua ⁊c.

Secunda eſt via effecti. hō habet eē a forma ſubſtātiali alia ab itellectu.ergo nō ab itellectu.patet ꝯña:qꝛ impoſſibile eſt eandeꝫ mām numero ſimul ſcđm ſe ⁊ quālibet ſui partē habere eē a pluribꝰ formis ſubalibus:ſcđm Cōmēta.in libro de ſubſtātia orbis. ꝓbatur aūs.omne cōpoſitū ex duobus:quoꝝ alteꝝ pōt eſſe ꝑ ſe:poſſibile eſt alteꝝ eē ꝑ ſe:niſi ſit cōpoſitio ex ſubſtantia ⁊ accidente.12.metaphy.tex.⁊ cōmen.35.⁊ octauo phyſico.cōmē.37.ſꝫ intellectus:qꝛ icorruptibilis manet poſt ſor.ergo ſor.habet vnā formaꝫ:qua corpus eius pōt manere ſine intellectu. Scđo.mā nō pōt eſſe ſine forma educta de potētia illius.ergo vltra intellectū hꝫ aliā dantē ſibi eſſe.¶ Tertio:ſi intellectus daret eſſe homini:hō eſſet ꝑ ſe intellectiuus.pꝫ ꝯña.qꝛ eſſe intellectiuū eſſet aptitudo ſequēs formā hois.ꝯñs eſt contra Cōmen.in libro de ſuba orbis capite p̄mo diſtinguentē inter celū ⁊ hominē:qꝛ celū intelligit:nō ꝑ partē:hō vero ꝑ partē:⁊ nō ꝑ ſe. ¶ Quarto ſequitˀ:ꝙ quilibet homo eſſet aptus ꝑfici per ſcientias ſpeculatiuas:qđ eſt cōtra Cōmen.in ꝓlogo p̄mi ⁊ octaui phyſi.¶ Ad p̄mū nego ꝯñaꝫ. Ad Cōmē.veꝝ eſt de formis dātibus eſſe vltimate ⁊ cōplete:cuiuſmodi nō eſt cogitatiua.¶ Ad ſcđm ꝯceditˀ ꝯñs.¶ Ad tertiū dico: ꝙ oīs hō eſt ꝑ ſe intellectiuus:⁊ eſt aptus exire in opus: in hac vita:vel in alia.ſemꝑ tamē experietˀ ſe intelligere: qñ intelliget.ꝑ caput:vel ꝑ cor. Cōmen.autē diceret ꝙ eē intellectiuū:aut dicit aptitudinē ſumptā ex parte forme. ⁊ ſic hō eſt intellectiuus ꝑ ſe. Eſt aūt intellectus cōis oībus hominibꝰ.3.de aīa.cōmē.primo. Si aūt dicit aptitudinē ſumptā ex corporis diſpōne:quā reqrit intellectꝰ in mā:vt exeat in opus:ſic illa nō eſt ꝑ ſe.qꝛ.2.phyſi.ꝯmē.6. qui diminuitˀ in nā:caret virtute intellectus nālis: quare īpoſſibile eſt ipſuꝫ cōprehēdere ꝓpoſitiones p̄mas: p̄mo celi.cōmē.22. Cōmen.aūt itelligit:qꝛ in capite vel in corde reperitˀ diſpoſitioᶜ apta ſeruire intellectui:⁊ nō in alijs partibus:vt pede vel manu.ideo hō experitˀ ſe itelligere in capite vel in corde.ſꝫ nō eſt ſic de celo:qꝛ nullā diſpōnem reqrit intelligētia magis in vna parte qꝫ in alia:imo cōparatˀ corpori:vt cōicans ꝑfectiones:nō vt recipiens. ¶ Ad quartuꝫ. aptitudine ſumpta a forma ſubſtantiali: oīs homo eſt aptus ꝑfici per ſciētias ſpeculatiuas:ſꝫ aptitudine ſumpta ex forma exiſtēte in mā diſpoſita.nō hoc voluit Cōmen.3.de aīa.cōmē.p̄.cū dixit intellectū ſpeculatiuū nō eſſe cōmunē oībus hoibus. Scđo enim phyſi-

b ¶ Q:fo[...] deuiēte e[...] deſinit etꝰ c[...] gitatiua e[...]

c ¶ Fanta fantaſmiati formaia.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

coꝝ.tex.⁊ cõmen.3. Nõ oĩs hõ eſt aptus vt ſit medicus. Ex hoc ſeqꝛ̃.nõ quẽlibet hoĩeꝫ eſſe felicitabilẽ:ſꝫ felicitabilitas eſt ꝓpriũ nõ orbati ad vͥtutẽ:ꝑ quandã diſciplinã ⁊ ſtudiũ.ſꝫ phᷝꝫ ⁊ Auerroim.i.ethy.c.13.⁊ hec eſt equocatio hoĩs ad doctũ vel docilẽ ⁊ indoctũ. Cõmẽ.in ꝓlogo.i. phyſi.que nõ ſumitꝛ̃ a forma ſubali dãte eẽ hoĩeꝫ. Hoc.n. eſt dictũ inſipientũ phoꝝ:vt pꝫ in ꝓlogo octaui phy.⁊ habetꝛ̃ ꝓ incõueniẽti a Cõmẽ.8.phyſi.cõmẽ.46.ꝯtra Auic. ſꝫ ſumpta ab opatione ⁊ fine:qꝛ aptũ opari aliq̃ opatione eſt alteriꝰ rõnis ſumpte a fine:qui eſt opatio:ab eo qui nõ ẽ aptꝰ opari illa optiõe.vñ.4.metheoroꝝ.tex.cõmẽ.54. que qdẽ pñt facere ipſoꝝ opus:vere ſunt vnũqdq;:q̃ vͦ nõ pñt:equoce.colligitꝛ̃ diſtinctio i.ethyco.ca.5.auctoritate Heſiodi. Optimus de ſe oĩa itelligit:bonus aũt bñ dicenti obedit:qui aũt nõ itelligit:neq; a ſe:neq; ab alio.hic eſt vir iutilis.ꝓp hoc.5.metaphy.cõmen.27.hõ ciuilis eſt iuſtus vel iniuſtus:ſꝫ hõ nõ ciuilis nõ eſt bonus vel malus:neq; iuſtus vel iniuſtus.ꝓp hoc dixerãt Arꝫ.⁊ Cõmẽ. p̄mo de aĩa.cõmẽ.24.intellectũ nõ exiſtere eodẽ modo in oĩbus hominibus.

Tertia eſt via mãe. Si itellectꝰ daret eẽ mãe:depẽderet a mã:ſꝫ nõ depẽdet intellectꝰ a mã ⁊c̃. ꝓbatꝛ̃ minor:qꝛ itelligere nõ depẽdet a mã.ḡ neq; intellectus.pꝫ ꝯña:qꝛ nõ plus dependet forma q̃ꝫ illius opatio. ¶ Scđo.oĩs forma dans eſſe mãe eſt in mã:ſꝫ intellectꝰ nõ eſt in mã.3.de aĩa.cõmẽ.6.ergo ⁊c̃. ¶ Tertio.oĩs forma dans eſſe mãe eſt mãlis:ſꝫ intellectus nõ eſt mãlis.3. de aĩa.tex.⁊ cõmẽ.4. ¶ Quarto.oĩs forma mãe eſt actꝰ corporis:ſꝫ intellectus nõ eſt actus corporis.2.de aĩa.tex. cõmen.2. ¶ Quinto ſequitꝛ̃ manũ intelligere.qꝛ in qbuſcũq; reperitur intellectio:illa intelligũt.ſꝫ in manu ⁊ pede reperitꝛ̃ intellectio.ergo ⁊c̃. ¶ Ad primũ nego maiorẽ. Cõmen.aũt diceret. Nõ ſi nõ põt intellectus eſſe ſine mã:dependet ab ea. Data enim ꝯditionali oppoſita:concluderetur primũ ſinẽ dependere. Formaꝝ eniꝫ ſubaliũ ſolũ cõſtitute in eſſe per mãꝫ dependẽt ab ea:⁊ ſunt quãte extenſe:figurate:diuiſibiles ꝑ accidẽs:qꝛ mediantibus interminatis dimẽſionibus ſunt in mã:⁊ ſic ſunt virtutes in corpore:cõmunicãtes in mã:nõ precedẽtes tẽpore:aut ſequentes mãm eis ꝓpriã per diſpoſitiones.hoc voluit Cõmenta.8.phyſico.cõmen.37.ſi primus motor eſſet in mã.pateretur a rebus quas mouet.⁊ ſic cõtingeret tranſmutatio ⁊ corruptio:⁊ ſic nõ eſſet motor eternus. Et dato ꝙ eſſent cognoſcitiue:eſſent ſolũ ſingulariter receptiue:⁊ ſic nõ eſſent abſtractoꝝ aut vniuerſaliũ cognoſcitiue:qnimo neq; ſenſibiliũ debiliter imprimentiũ in ipſis ſtatim poſt fortiter imprimẽtia.haꝝ imꝑfectionũ nulla ꝯſequitur formã nõ conſtitutã in eſſe per mãm vel ſubꝫ: qꝛ tamẽ intellectus poſſibilis informat mãm: intelligere

47. depẽdet:⁊ ſi nõ imediate a corpore.dependet tñ ab exiſtẽtibus in exiſtẽti in corpore.qꝛ a fantaſmatibus: que ſunt in fantaſia.ideo.3.de aĩa.tex.cõmen.39. Neceſſe eſt intelligentẽ fantaſmata ſpeculari.⁊ in libro de ſenſu ⁊ ſenſato: neq; intelligit intellectus:que exterius:nõ cũ ſenſu. Et in libello de memoria ⁊ reminiſcẽtia intelligere nõ eſt ſine fantaſmate. Hec aũt fantaſia:licet ſit virtus ſuperaddita cõplexioni:eſt tñ virtus in corpore:p̄mo de aĩa.cõmẽ.12. ⁊ intelligit intellectus iſte poſſibilis cũ cõtinuo ⁊ tẽpore: pꝫ in libello de memoria ⁊ reminiſcentia:⁊ intelligit ſucceſſiue vnũ poſt aliud:vt experiẽtia oñdit: ⁊ cõponẽdo ⁊ diuidendo ⁊ diſcurrẽdo:quoꝝ nullũ ſupioribus intelligẽtijs cõpetit. ¶ Ad ſcđm negatꝛ̃ minor ad Cõmen.formaꝫ eẽ in mã eſt dupliciter.vno mõ ꝯſtitutã in eſſe per mãꝫ:⁊ ſic intelligit Cõmen.alio mõ:nõ ꝯſtitutã in eſſe ꝑ mãm.⁊ hoc modo intellectꝰ eſt in mã. Aĩe.n.aĩe ab intellectu cõſtituuntꝛ̃ in eſſe ꝑ ſubm:ſꝫ itellectꝰ nõ ſꝫm Cõmen.in libro de ſuba orbis.⁊ octauo phyſico.cõmẽ.44. ¶ Ad tertiũ: intellectꝰ eſt imãlis.i.eſt forma nõ ꝯſtituta in eẽ ꝑ mãm. ⁊ intellectꝰ eſt mãlis.i.eſt forma informãs mãm. Hec aũt nõ repugnãt:vt pꝫ.p̄mã ꝓbãt Arꝫ.⁊ Cõmen.ſecundã vͦ ſupra conceſſimus. ¶ Ad quartũ:intellectꝰ nõ eſt actus corꝑis.i.nõ eſt forma educta de potẽtia mãe ab agẽte nãli.⁊ hoc vult phᷝs:cũ hoc tñ ſtat ꝙ eſt actꝰ corporis.i.forma informãs corpus:⁊ dans eſſe corpori. ¶ Ad quintũ. intellectꝰ nõ informat mediãtibꝰ dimenſionibus.ideo nõ cõicatꝛ̃ intelligere partibꝰ q̃ꝫtitatiuis aut mãe.qꝛ lꝫ in eis ſit itelligere:aut itellectus:nõ tñ denoiat ea: qꝛ operatio vitalis nõ eſt apta denoiare:niſi p̄ncipiũ vitale:aut cõpoſitũ ex illo. Materia aũt aut ꝑtes q̃ꝫtitatiue nõ ſunt p̄ncipiũ vitale:neq; cõpoſitũ totale:vel ſuppoſituꝫ. Et lꝫ recipiatꝛ̃ intelligere in recepto in mã:nõ tñ recipitꝛ̃ intelligere in mã:ſꝫm enim Cõmẽ.3.de aĩa.cõmẽ.14. Materia eſt receptiua ſingulariter:aut cũ tranſmutatione corruptiua. Propoſitio aũt dicẽs:omne receptũ in recepto recipitur in recipiente:eſt vera:ſaluato eodẽ genere recipiendi.

Quarta eſt via forme. Nullũ eternũ dat eẽ generabili ⁊ corruptibili:ſꝫ itellectꝰ poſſibilis eſt eternus:⁊ hõ generabilis. pꝫ maior.2.metaphy. cõmen. 49.ſꝫm antiquoꝝ allegationes:poſtponẽtes cõmẽta.hodie p̄mo inſerta:ſexdecim cõmẽtis ſcđi.ideo in aliqbus libris eſt in cõmẽ.33.p̄mi.qꝛ nõ eſſet generatio neq; corruptio.qꝛ remanẽte forma in eſſe poſt ſeꝑatione eius a corpore:nõ eſt corruptio:⁊ precedẽte forma ante vnionẽ materie:nõ eſt generatio. ¶ Scđo ſequitꝛ̃ ꝙ nullũ idiuiduũ humanũ inq̃ꝫtũ tale erit generabile vel corruptibile.qꝛ a forma eterna nõ ꝓuenit corruptibilitas:hec eſt rõ Arꝫ.ꝯ ideas Platonis. ¶ Tertio.nullũ eternũ põt eẽ ꝑs rei generabilis ⁊ corruptibilis:ſꝫ idea eſt eterna ⁊c̃.p̄mo metaphy.cõmẽ.35.⁊.31.ſumo hãc minorẽ:ſꝫ itellectꝰ poſſibilis eſt eternus ⁊c̃. ¶ Quarto:ſi intellectꝰ dat eẽ: eodẽ eẽ tu eſſes ⁊ ego:⁊ ẽt eẽ forma ⁊ ſcia p̄ceſſiſſent cõpoſituꝫ:⁊ eãdẽ ſciaꝫ acqrerẽ:quã tu. ¶ Quinto ſequitꝛ̃:ꝙ eadẽ forma diuerſis loco ⁊ ſitu diſtinctis daret eẽ.qđ videtꝛ̃ incõueniens:poſſet.n.eque faciliter vel facilius dici ꝙ tñ vna intelligẽtia moueret celũ:quãtũcũq; celi ſint multiplicati. ¶ Sexto ſeqꝛ̃ ꝙ corruptibile ⁊ incorruptibile ſunt eiuſdẽ gñis phyſici.ſ.mãe p̄me.pꝫ de itellectu ⁊ ſenſu. ꝯñs eſt ꝯtra Arꝫ.⁊ Cõmẽ.10.metaphy.tex.⁊ cõmen.26. ¶ Ad pͫ ꝯceſſa maiori:nego minorẽ:qꝛ itellectꝰ poſĩs habuit p̄ncipiũ. In corruptione aũt põt eẽ ꝙ forma deſinat eẽ ꝑ nãꝫ agentẽ:ſꝫ itellectꝰ nõ.põt tñ deſinere itellectꝰ ꝑ annihilationẽ:⁊ ſufficit in morte hoĩs ꝙ ſeparatꝛ̃ itellectꝰ a mã hac ⁊ ſi reſurrectio eſſet gñatio: ſufficeret in inceptione hoĩs formã incipere vniri mãe:q̃ꝫuis ſuba intellectus nõ inciperet eſſe. Cõmen autẽ:negat maiorẽ:⁊ militat ratio ꝯtra Pla.qꝛ nõ ponebat ſubſtãtialẽ formã: que nõ eſſet idea: ſed cogitatiuã ponit Cõmẽ.ſcđꝫ quã homo põt corrumpi:vt pꝫ p̄mo ethyco.ca.18.apparent in hoĩe due aĩe:vna rationalis:alia cõtrarians rationali.⁊.3.de aĩa.cõmen.33. .18.
declaratura Cõmen. ¶ Ad ſcđm:corruptibilitas oritꝛ̃ ex materia p̄ma.eo igitꝛ̃ ꝙ materia eſt trãſmutabilis de forma in formã:compoſitũ habẽs materiã partẽ ſui eſt corruptibile:ꝯceditur igitur ꝙ homo inquãtũ homo eſt corruptibilis:qꝛ hõ eſt corruptibilis: ⁊ ſi aliqd eſt hõ: illud eſt corruptibile:licet igitꝛ̃ intellectꝰ iſte ꝑpetuabitꝛ̃:tñ iſtã mãꝫ deſinet iformare.qꝛ hec cogitatiua corrũpetꝛ̃. ¶ Ad tertiũ negatꝛ̃ minor. Cõmẽ.aũt negat minorẽ:ſicut negat theologꝰ hãc:nihil qđ ꝑpetuabitꝛ̃ eſt ꝑs illiꝰ qđ corrũpetꝛ̃. Ad Ariſto.ͣ itelligit de mã ⁊ de forͣ approp̄atis:qꝛ mã nõ approp̄ata eſt eterna:etiã forma cõis. ¶ Ad quartũ ne-

gatꝛ̃ ꝯña:qꝛ intellectus eſt plurificatus:ſilr̃ ad quintũ. Cõmen.aũt:qꝛ eadẽ eſt forma pluriũ:eadẽ eſt ꝑs eſſentialis pluriũ.ideo idẽ eſt eſſe pluriũ. Et illud ſecũdi metaphyſice.tex.⁊ cõmen.37.vnũ numero nõ inuenitꝛ̃ in pluribꝰ intelligitꝛ̃ de vno numero:qđ nõ eſt vniuerſale: cuiuſmodi nõ eſt intellectus.põt autẽ forma vniuerſalis precedere hoc cõpoſitũ.ideo nõ incõuenit eſſe forme abſolute p̄cedere hoc cõpoſitũ:qꝛ tamẽ nunq̃ꝫ forma eſt eſſe cõpoſiti: niſi ſit in mã.ideo ſicut non prius tempore eſt in mã hac q̃ꝫ hoc cõpoſitũ ſit:ita non prius eſt eſſe huius q̃ꝫ ſit hoc. Silr̃ nõ incõuenit formã alterius eſſe priuſq̃ꝫ ſit hoc: nõ tamẽ prius eſt forma huius q̃ꝫ ſit hoc:niſi forte nã. Silr̃ licet aliud cõpoſitũ prius ſciat q̃ꝫ hoc:nõ tamen prius eſt ſciẽtia huius q̃ꝫ ſit hoc. Qꝛ aũt ego incipiã ſcire qđ prius ſciuiſti:nõ incõuenit:ita nõ incõuenit ꝙ eãdẽ ſcientiã acquirã:quã tu prius acqſiuiſti.ſtat tamẽ ꝙ nõ eque cito ſicut incipit intellectus eſſe forma iſtius:incipiat ſciẽtia intellectus eſſe ſcientia iſtius.imo ſꝫm Cõmẽ. neceſſe eſt ꝙ nõ:qꝛ nõ põt eſſe quin prius tempore incipiat iſte homo eſſe q̃ꝫ incipiat intelligere:queadmodũ igitur non ſi huic mãe aduenit intellectus:alteri aduenit:ita nõ ſi huic ſciẽtia acquiritur:alteri acquiritꝛ̃.ponimus igitꝛ̃ nõ inconuenire conceptũ incomplexũ perpetuari:queadmodũ.3.de aĩa cõmen.20.dixit Cõmen.intellectuꝫ equi perpetuari: ꝓpter hoc approbat Cõmen.3.de anima.cõmen. quinto opinionẽ Platõis:ꝙ noſtrũ ſcire ſit reminiſci aliquo modo. Argumentuꝫ autẽ Ariſto.ſcđo poſterioꝝ.ꝙ nobiliſſimos habitus haberemus: ⁊ nos laterent:ꝓcedit contra Platonẽ.qꝛ ſimpliciter laterent:qꝛ ponit intellectũ multiplicatũ.ſed contra Cõmen.nõ:qꝛ nõ latent ſimpliciter: qꝛ ſemper homo cognoſcit ⁊ intelligit:licet lateant hunc. Tuꝫ qꝛ apud Pla.eſſent habitus cõnaturales. ſed apud Cõmen.nõ:vt habetꝛ̃ primo metaphi.cõmen.49. ¶ Ad quintũ concedit Cõmen.ꝯñs:nõ tamen ſic eſt de intelligentia:qꝛ illi correſpondet inſtrumentũ eternuꝫ:⁊ illi inſtrumento nõ correſpõdet alia forma appropriata diſtincta ab intelligẽtia. Nõ enim bene ſaluarentꝛ̃ diuerſitates in motu appropriate vni celo:quãdo tantũ vna numero intelligentia exiſteret.ſed intellectui poſſibili cõuenit inſtrumentũ corruptibile informatũ forma corruptibili diſtincta a forma alterius hoĩs:qꝛ igitꝛ̃ inſtrumentũ corruptibile nõ põt perpetuo manere:neq; põt eſſe ꝙ ſemper ſit fuerit aut erit:ita ꝙ tm̃ vnus hõ ſit.ideo eternitati agẽtis vel forme infinitate inſtrumentoꝝ ſucceſſiua ſuppletur:vt patet octauo phyſi.cõmẽ.47. ¶ Ad ſextũ ſi intelligitꝛ̃ de incorruptibili ſimplr̃: negatꝛ̃ ꝯña: qꝛ intellectus noſter nõ eſt ſimplr̃ incorruptibilis. Si aũt intelligitꝛ̃ de icorruptibili ſiue ſimpliciter ſiue ſcđm quid:ꝯceditꝛ̃ ꝯñs. neq; illud eſt contra Ariſtotelẽ aut Cõmentatoreꝫ ibi:qꝛ loquuntꝛ̃ de genere p̄dicamentali:⁊ nõ phyſico. neq; Cõmen.in p̄dicabilibus ꝯſentit porphyrio ponẽti ſubas incorporeas in genere ſube vniuoco. Tũ ẽt ſatis genere diſtinguuntꝛ̃ forme:q̃rũ vna eſt abſtracta a mã:ſic ꝙ nõ eſt educta de potẽtia illius:alia vero eſt educta:⁊ tũc mã ſub rõne mãe ſenſui cõpatꝛ̃:ſꝫ ſub rõne ſubi cõpatꝛ̃ intellectui.

Quinta eſt via cõpoſiti. Omne compoſitũ eſt finis forme dãtis ſibi eẽ.ſꝫ hõ nõ eſt finis intellectus ⁊c̃.pꝫ maior.qꝛ eẽ cõpoſiti eſt magis cõpletũ ⁊ ꝑfectũ. ¶ Rñdeo.compoſitũ nõ eſt finis forme.ſꝫ oppoſitũ eſt ſcđo de aĩa.tex.⁊ cõmen.36. Neq; cõpoſitũ eſt nobilius forma aut ꝑfectius.ſꝫ oppoſitũ:ſcđo de aĩa cõmen.3.8. 9.⁊ ſcđo phy.cõmẽ.4.⁊.7.⁊.7.metaphy.cõmẽ.7.⁊.8.metaphy.cõmen.7.⁊ ab Ariſto.⁊ Auerroi.10.ethy.cap.9.cõparantibꝰ intellectũ hoĩs cõpoſito homini dicẽtibus itellectũ eſſe nobiliorẽ:⁊ vitã ſꝫm intellectũ eſſe nobiliorẽ vita ſcđm ꝙ hõ eſt. Hic aũt ꝑfectionis exceſſus nõ ſumitꝛ̃ a p̄ncipatione:qꝛ mã eſt vilior cõpoſito:⁊ eſt p̄ncipiũ. neq; a ſimplicitate:qꝛ mã eſt principiũ ⁊ ſimplex ſimplicitate oppoſita cõpoſitioni ex mã ⁊ forma.ſumo p̄ncipiũ large. Neq; ab opatione:qꝛ nulla eſt operatio forme:que nõ ſit cõpoſiti:ſꝫ ſumitꝛ̃ ex indepẽdẽtia eſſe ⁊ opationis forme. Cõpoſitũ.n.depẽdet in eſſe ⁊ opari a forma.⁊ nõ econtra Negata eſt aũt ꝯña huic ſimilis ſupra:forma nõ põt opari ſine cõpoſito.ḡ forma depẽdet a cõpoſito. Ex his ſeqꝛ̃ ꝙ nõ ſi.a.icludit.b.a.eſt ꝑfectiꝰ q̃ꝫ.b.pꝫ:ſit.a.ꝯpoſitũ ⁊.b. forma ⁊c̃. Hoc aũt quolibettũ tertiũ ꝭ dicto claudimus ꝙ nõ errat. Cõmẽ.in hoc q̃ſito:an intellectꝰ poĩs det eſſe homini:ſꝫ in alio huic circũſtanti errat:vt p̄us patuit ⁊c̃.

¶ Alexandri Achillini Bononienſis de intelligentijs. Quolibettum. Quartum.

Quarti quolibetti concluſio eſt:itellectus agẽs eſt extremũ itẽſiſſimũ latitudinis itellectuũ.ꝓbatꝛ̃.deus eſt extremũ intenſiſſimũ latitudinis intellectuũ:⁊ deus eſt intellectus agens.ergo ⁊c̃.

Sed quatuor mouentꝛ̃ dubia. Primuꝫ an intellectus agẽs ſit deus. Rñdeo ꝙ ſic:⁊ quinq; rõnibus ꝓbatꝛ̃. ¶ Primo.oĩs felicitas eſt deus:ſꝫ intellectꝰ agẽs eſt felicitas.ḡ ⁊c̃.maior ⁊ minor in ſcđo dubio ⁊ tertio declarantꝛ̃. ¶ Scđo.oĩs itellectus qui eſt oĩa facere eſt deꝰ:ſꝫ itellectꝰ agẽs eſt itellectꝰ: qui eſt oĩa facere.3.de aĩa.tex.cõmẽ.18.⁊c̃.pꝫ maior:qꝛ eẽ oĩa facere eſt ad oĩa receptibilia in itellectu poĩi: ad hoc vt in eo recipiantꝛ̃:effectiue ꝯcurrere: vel eſt ad oĩa factibilia effectiue ꝯcurrere:vl̃ oĩa facere.i.purus actꝰ:⁊ quocũq; intelligatꝛ̃:ſoli deo cõpetit. ¶ Tertio.illud cuiꝰ ſuba eſt ſua opatio oĩmode:eſt deꝰ:ſꝫ itellectꝰ agentis ſuba eſt illiꝰ opatio oĩmode.3.de aĩa.cõmẽ.19.⁊ eſt i ſua ſuba actio .i.nõ eſt in eo poͣ ad aliqd. ¶ Quarto.oẽ qđ eſt p̄mũ educens formã de mã:eſt deꝰ.pꝫ ex Quoli.p̄mo:ſꝫ itelligẽtia agẽs eſt p̄mũ educẽs ⁊c̃.2.de aĩa.cõmẽ.59. ¶ Quinto.oẽ qđ aĩe nr̃e ifundit itellectũ:eſt itellectꝰ agẽs:ſꝫ deꝰ aĩe nr̃e infundit itellectũ.pꝫ maior:qꝛ itellectũ ſpeculatiuũ facit itellectꝰ agẽs eẽ in itellectu poĩi faciẽdo de poͣ itellectis actu itellecta.minor eſt Arꝫ.exemplũ.3. Rethoricoꝝ.intellectui deꝰ lumẽ accẽdit in aĩa. Ex hoc pꝫ q̃re. Cõmẽ.3. de aĩa.cõm.20.dixit ſe differre a Themiſtio in mõ ponẽdi itellectũ agentẽ:⁊ ꝯuenire cũ Alexãdro.qꝛ Themiſtiꝰ voluit itellectũ agentẽ nõ eẽ deũ.qꝛ aĩe nr̃e eſt ꝑs.ſꝫ Alexãder voluit itellectũ agẽtẽ eẽ deũ.pꝫ ex.3.de aĩa. cõmẽ. 36.vbi Cõmẽ.recitãdo opinionẽ Alexãdri dixit. Intellectꝰ agẽs eſt pͣ cã agẽs itellectũ mãlẽ. Patet.2.quare nos Quoli.pͦ itẽdẽtes oñdere deũ nõ cognoſcere hec iferiora de mẽte Auerrois induximꝰ auctoritatẽ de itellectu agẽte.3.de aĩa.cõmẽ.19.pꝫ.3.q̃re Cõmẽ.3.de aĩa.cõmẽ.20.intellectũ agentẽ p̄poſuit itellectui poĩi oĩbꝰ modis ipſis abſolute ſumptis:qꝛ lꝫ nõ poſtponatꝛ̃ ſcđꝫ ipm itellectꝰ poĩs agenti tpe:tñ in omni cõparatiõe:qua ipſi ordinẽ hñt:cũ abſolute ſumuntur:preponitꝛ̃ intellectus agens poſſibili.

Contra ſequitꝛ̃ actionẽ diuinã eẽ reductã ad volũtatẽ humanã:qꝛ opatio itellectꝰ agentis.ſ. abſtrahere reducta eſt.3.de aĩa.cõmẽ.18. ¶ Scđo.ſequitur intellectũ agentẽ eſſe nimis improportionatũ intellectui poſſibili:qꝛ ꝓpter ꝑfectionẽ dei eſt deus nimiũ excedẽs intellectus poĩs ꝑfectionẽ. ¶ Tertio. ſequitꝛ̃ ꝙ intellectus agens haberet alia in p̄ncipaliorẽ opationẽ ab illa:que eſt abſtrahere:qꝛ intelligere ſe.conſequens eſt contra Commentatorem. tertio de anima. cõmento.36.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Quarto ſequit̄: ꝙ ꝯſideratio intellectꝰ agentis nō ptineret ad tertiū de aīa. ¶ Quinto. nullū repatiēs eſt deꝰ: ſʒ intellectus agēs eſt repatiens. 3. de aīa. cōmen. 20. vbi approbat Cōmē. ſimilitudinē Alex. de igne: qui in agēdo repatit̄: ⁊ de itellectu agente. ideo ſubdit. Eſt. n. agēs vno mō: ⁊ recipiens alio modo. ¶ Sexto. nullū quādoqꝫ intelligens quādoqꝫ nō: eſt deus. ſʒ intellectus agens quādoqꝫ itelligit quādoqꝫ nō ⁊c. minoꝛ ꝓbat̄. 3. de aīa. cōmē. 5. cū intellectus agens quādoqꝫ intelligit cū fuerit copulatus nobiſcū: quādoqꝫ nō intelligit: accidit ei ꝓpter mixtionē eius cū intellectu māli. ¶ Septimo. Cōmen. in libello de beatitudine aīe. aſſentit philoſophis cōcedentibus intellectū agentē intelligere primū: ⁊ oīa ſcōa: ⁊ ſeipſum. ergo clare ponit primū intellectū nō eſſe intellectuʒ agētē. Tū qꝛ loquitur copulatiue: cuius mēbꝛa oʒ diſtingui. Tum qꝛ ſm ipſuʒ ex quoli. primo. deus nō intelligit oīa ſecunda: ſed intellectꝰ agens intelligit oīa ſecunda. ḡ intellectus agens nō eſt deus. ¶ Octauo. Cōmē. in libello de beatitudine aīe ponit iſtū oꝛdinē in entibus. primū ens eſt deus. ſcōo loco ſunt intelligētie. tertio eſt intellectus agens. quarto eſt aīa. in quinto eſt foꝛma. in ſexto eſt mā. Quid euidentius? ¶ Nono ſequitur deū eſſe parteʒ anime noſtre: qꝺ nō videtur ⁊c. ¶ Ad primū. nō incōuenit id ad qꝺ deducit argumētū. qꝛ in poteſtate noſtra eſt cogitare: qui eſt actus imediate ꝑparans ad abſtractionē. Cōſueuimus enim dicere actionē ignis eſſe in poteſtate noſtra: qꝛ actiua paſſiuis poſſumus applicare. ideo. 2. de aīa. tex. cōmen. 55. Ille autē: qꝛ volens: poſſibilis eſt cōſiderare: niſi aliquid exterius impediat. ¶ Ad ſcōʒ. licet deus in quātitate virtutis ſit intellectui poſſibili improportionalis. nō tñ in cognoſcibilitate aut actiuitate. Negat autē phs aſſumptū. qꝛ infinitas nō impedit. pʒ Quolib. p̄mo. ¶ Ad tertiū concedit̄ conſequens ⁊ ꝯſequētia. neqꝫ Cōmenta. voluit oppoſitū: ſʒ dixit duas eſſe operationes intellectus nō abſolute. ſʒ ſm ꝙ attribuitur nobis intelligens: ꝙ intellectui abſolute ſumpto etiā alie operationes debent̄. que a metaphyſico ſunt ingrēde. de quarū multis loquitur Cōmen. in libello de ſomno ⁊ vigilia: quaꝝ aliquā dicit eſſe in libꝛo de aīalibus declarataʒ: vt patet ſecundo de aīa. cōmen. 59. ¶ Ad quartū cōceditur conſequēs. Pꝛobat enim nālis. tertio de aīa. tex. cōmen. 17. intellectū agentē eſſe: ſʒ qdditatē eius habet metaphyſicus conſiderare: cū ſit ſimpliciter primū ens: ⁊ qꝛ multis videbatur demonſtrationē illā Ariſto. ſolū oſtendere ꝙ agens intellectū eſt: nō autē oſtenderet ꝙ intellectus agens eſt. ideo illis ſe opponēs. Cōmēta. in libello de beatitudine aīe dixit: omne faciens alia eſſe intellectus: neceſſario eſt intellectus. ſʒ agens intellectū eſt faciēs alia eſſe intellectus. ergo agens intellectuʒ eſt intellectus. ¶ Ad quintū negatur minoꝛ. Ad ꝓbationē. loquit̄ ibi Cōmen. de intellectu: vt nominat omne pꝛincipiū intellectionis in nobis actiuū vel paſſiuū ideo illi ratione agētis cōpetit abſtrahere: ratione vero poſſibilis infoꝛmari. vt paulo ante dixerat: purus igit̄ itellectꝰ agēs nō patit̄. ¶ Ad ſextum ponit illud Cōmenta. de opinione Themiſtij vel Theofraſti: vt pʒ: vbi recitat opiniones eoꝝ. ⁊ pʒ tertio de aīa. cōmen. 20. Contra. Cōmentatoꝛ ibi aſſerit intellectū agētem dupliciter ſumi poſſe. vno modo reſpectu determinati indiuidui: ⁊ ſic intelligit quādoqꝫ: ⁊ quandoqꝫ nō. alio modo ſimpliciter ⁊ abſolute. ⁊ ſic nō quādoqꝫ intelligit: ⁊ quādoqꝫ nō: qꝛ ſemꝑ intelligit. Uult. n. eodē modo eſſe dicenduʒ de intellectu agēte ⁊ poſſibili: vt pʒ ibi. Reſpondeo. nō euidēter ponit̄ ibi intellectū agentē quādoqꝫ nō intelligere reſpectu indiuidui. ⁊ dato ꝙ poneret̄ implicite vel explicite. p̄mo illud verū eſt de abſtractione itellectus: que eſt operatio: ſm quā attribuitur nobis intellectus agēs. ſcōo: illud eſt verū de intellectione: qua intelligit ſe. ſcōm ꝙ nobis eſt illa intellectio felicitas: qꝛ ſemꝑ eſt homo felix: licet nō ſemꝑ ſit iſte homo felix ⁊c. ¶ Ad ſeptimū ⁊ octauū dicta ſunt illa de opinione Auenaſar. nō enim vocaret Cōmē. intellectū imediatū intellectui poſſibili ſpiritū ſanctū: neqꝫ diceret felicitatē hoīs conſiſtere in ſpeculatione alicuiꝰ intelligētie citra pꝛimā: ſed in p̄ma. ideo multa dicta Auenaſar ſunt grata. cōmē. ⁊ q̄uis teneat Cōmē. oppoſitū illoꝝ duoꝝ dictoꝝ Auenaſar ⁊ tertij. ſ. animas celi ab itelligētijs diſtingui re: adhuc poſſunt eē grata ſibi ꝓpter ꝓbabilitatē quā habent. ⁊ ꝙ ad aliū locū ſe remittat Cōmen. pōt eſſe ꝙ intēdat reꝓbare illius opinionē. ⁊ foꝛte reꝓbatā haberemus: ſi opus illud cōpletū haberemus. ⁊ ſic pʒ reſpōſio ad octauū. ¶ Ad nonū: declaratuʒ eſt ſupꝛa quomodo deus eſt pars anime noſtre: ⁊ quomodo nō.

Secundum dubiū. Utruʒ felicitas ſit deus. Reſpōdeo ꝙ ſic. ꝓbat̄ multipliciter. Omne ſimpliciter ꝑfectū: qꝺ ſm ſe eſt eligibile ſemper: eſt deus: ſʒ felicitas eſt ſimpliciter ꝑfectū ⁊c. p̄mo ethy. textu capi. 8. ⁊ Auerrois ibi. felicitas eſt finis ꝑfectus: ⁊ optimus ſemꝑ ꝓpter ſe: ⁊ nunq̄ꝫ ꝓpter aliud eligibilis. ⁊ iō. 10. ethy. cap. 9. ipſa ſola ꝓpter ſe diligit̄: ⁊ pꝛimo ethy. cap. 6. felicitas nō queritur niſi ꝓpter ſe. Conſtat aūt ꝙ omne citra pꝛimū eſt ꝓpter p̄mū ⁊c. ¶ Secundo omne optimū eſt deus: ſʒ felicitas eſt optimū ⁊c. pꝛimo ethy. capi. 9. ⁊ 19. ¶ Tertio. oē optimū pulcherrimū ⁊ delectabiliſſimū eſt deus: ſʒ felicitas eſt optimū ⁊c. p̄mo ethicoꝝ. capi. xi. ¶ Quarto oē qꝺ eſt omnimode finis: ⁊ ꝑfectū oīno: eſt deꝰ: ſʒ felicitas eſt omnimode finis ⁊c. pꝛimo ethyco. cap. 14. ⁊ cap. 16. felicitas eſt honoꝛabiliū ⁊ ꝑfectoꝝ. ⁊ 10. ethy. cap. 7. finē felicitatē ponimus humanoꝝ. ¶ Quinto. qꝺ nullo idiget eſt deꝰ. ſed felicitas nullo idiget. 10. ethy. cap. 7. ⁊ ſi ibi. cap. 8. oſtēdit̄ felicē idigere: ⁊ in libello de bona foꝛtuna. Sine his: quoꝝ domina eſt foꝛtuna: nō ꝯtingit felicē eſſe: nō tamē oſtendit̄ felicitatē indigere. ¶ Sexto. qꝺ eſt pꝛincipiuʒ bonoꝝ: ⁊ cauſa ipſoꝝ: quoniā eſt res diuina: eſt deus: ſed felicitas eſt pꝛincipiū ⁊c. p̄mo ethycoꝝ cap. 16. ¶ Septimo. omne: qꝺ eſt bonū excellētius: ⁊ altius omniū bonorū: eſt deus: ſʒ felicitas eſt bonū ⁊c. p̄mo ethyco. capi. 4. ¶ Octauo. oē: qꝺ nō eſt laudādū: ſed magnificandū ſm ꝙ eſt res diuina ⁊ optima: eſt deus: ſʒ felicitas nō eſt laudanda: ſed magnificāda ⁊c. maioꝛ ⁊ minoꝛ pꝛobantur ab Ariſtotele ⁊ Auerroi pꝛimo ethycoꝝ capitulo. 16. Res ꝑſtantioꝛes laudationē: deus eſt excelſus: ⁊ bonū abſolute. ¶ Ex his patet nō eſſe ad mentē Ariſtotelis aut cōmentatoꝛis felicitatē eſſe homini optimū: ⁊ nō ſimplr. Sciuerunt enim ipſi ſeptimo ethyco. cap. pꝛimo. ponentes virtutē heroycā eſſe diuinā: declarare quo modo nō erat deus: neqꝫ in deo. ideo quando voluiſſent felicitatē eſſe diuinū quid: ⁊ non deū: declaraſſent: ⁊ pꝛincipalius fuiſſet declarandū de felicitate q̄ꝫ de virtute heroyca.[a] Concluſioneʒ iſtaꝝ rōnū habent Auerrois ⁊ Ap. 10. ethy. cap. ſeptimo: ſoluʒ igitur deus eſt felicitas ſibi aut alijs intelligentijs: aut homini: qꝛ ſolum ipſe eſt perfectiſſimū intelligibile ⁊ appetibile pꝛopter ſe. In eo enim eminenter reperitur ratio obiecti intellectus ⁊ voluntatis: imo ſolum ipſe eſt eminenter omnia bona continens. Repugnat enim deū in aliquo citra ſe felicitari: ⁊ repugnat ꝙ ſint duo perfectiſſima: duo vltimo appetibilia: duo vltimi fines: in qbꝰ poſſit aliquid felicitari: qꝛ tunc felicitaretur aliquid in aliquo: quo dempto nō minus felicitaretur: finiretur ⁊c.

¶ Contra. deus nō eſt opatio noſtra: ſʒ felicitas eſt opatio noſtra. ergo ⁊c. pʒ maioꝛ. oīs opatio diſtincta ab opante depēdet ab opante. Deus aūt a nullo dependet. pʒ minoꝛ ex diffōne felicitatis poſita ab Auerroi p̄mo ethycorū. cap. nono. felicitas eſt aīe operatio ſm virtutē vel ſm optimā virtutē in vita ꝑfecta. ¶ Scōo. ſi deus eēt felicitas nō dubitaret Ariſto. p̄mo ethycoꝝ. cap. 13. an ſit donū dei: qꝛ nulli dubiū eſt an donet ſe deꝰ homini. ¶ Tertio. nullū obiectū opationis que eſt felicitas eſt illa operatio que eſt circa illud obiectū. pʒ ex dr̄ia iter obiectū opationis ⁊ operationē: ſʒ deus eſt obiectū opationis que eſt felicitas. pʒ. 10. ethycoꝝ. cap. 10. ꝑfecta felicitas eſt operatio ſpeculatiua optimoꝝ. ergo ⁊c. ¶ Ad p̄m nego maioꝛē. cōceſſum eſt. n. quolib. ſcōo. deū eē intellectionē intelligētiarū: nunc ꝯcedit̄ deū eſſe intellectionē intellectus poſſibilis ⁊ hoīs. Ad ꝓbationē negat̄ ꝓpoſitio aſſumpta: qꝛ q̄n operatio eſt finis p̄ncipalis ⁊ vltimatus eſt oppoſituʒ: qꝛ operās dependet ab opatione. Dicenduʒ igit̄ ꝙ felicitas eſt opatio: ſm ꝙ bene ꝓbat̄ in minoꝛi p̄mi ⁊ tertij argumenti: vt habet̄ nono ethycoꝝ. cap. decimo: ⁊ ſcōo phyſicoꝝ. cōmento. 58. felicitas praxis quedā eſt. Eupꝛaxia. n. eſt: ⁊ p̄mo ethycoꝝ. cap. 17. felicitas eſt quedā opatio aīe ſm virtutē ꝑfectaʒ. ¶ Ad ſcōm. optima eſt dubitatio: qꝛ deus eſt felicitas: ⁊ infoꝛmat hoīeʒ: vtrū infoꝛmat hoīem nulla hoīs operatione ꝓcedēte: aut aliqua: ⁊ vult ꝙ aliq̄: negat̄ igit̄ conditionalis argumēti. Ad ꝓbationē ꝯceſſuʒ eſt quolib. p̄mo deū ſemet donare ⁊c. Ex quo pʒ ꝙ felicitas eſt optimū deoꝝ donū: qꝛ nō eſt donū excellētius q̄ꝫ donare ſeipſuʒ: ⁊ ꝑſertim ſi donatū ſit ꝑfectiſſimū entiū. Hinc apparet q̄ꝫ cōmode potuit Ariſto. 13. de aīalibꝰ ſubſtantiā hoīs diuinā appellare. ¶ Ad tertiū negat̄ maioꝛ. qꝛ ſufficit inter opationē ⁊ obiectū diſtinctio rōnis. dico igit̄ ꝙ felicitas: nō intelligo pollitica. que eſt vſus v̄tutis ſeptimo politicoꝝ. ſʒ cōtemplatiua: que ſm p̄hm decimo ethycoꝝ. cap. 8. eſt ſm nobiliſſimū habitū: qui eſt ſapientia: ⁊ ſm eundē ſeptimo politicoꝝ: eſt melioꝛ q̄ꝫ politica. Non eſt actus q̄litatiuus inherens intellectui aut volūtati: qꝛ ſi ſic: tunc nō tenderēt intellectus ⁊ volūtas in felicitatē tanq̄ꝫ in vltimū finē. Scōo. qꝛ ille actus nō eſt ꝑfectiſſimū. ¶ Tertio. qꝛ opoꝛteret ponere duas felicitates: vnā foꝛmalē ⁊ intrinſecā: ⁊ aliā obiectiuā ⁊ extrinſecā. ⁊ ſic Ariſto. ⁊ Cōmentatoꝛē indiſtincte ꝓceſſiſſe in equoco. cū dixerunt felicitatē eſſe vltimū finē ⁊ opationem aīe. ¶ Quarto. qꝛ ex quolib. tertio. nō datur accidēs inherens intellectui. Concludo igit̄ ꝙ tantū vna eſt felicitas: ⁊ ꝙ ea oīa vere felicitabilia felicitant̄. ⁊ iſta eſt deus. hanc ſn̄iaʒ ponit Cōmētatoꝛ. 10. ethycoꝝ. capite. 10. in deo eſſe felix eſt in ſpeculatione ſui: in nobis eſſe felix eſt in eo: in quo eſt ſibi: pꝛout nobis eſt poſſibile: ⁊ in hanc felicitatē nāliter inclinamur: neqꝫ pōt eſſe ꝙ nāle deſideriū fruſtretur a tota ſpē. Ideo ſemꝑ eſt homo felix: vt tangit Cōmentatoꝛ. tertio de aīa. cōmento. 36. An aūt amitteret felix moꝛiendo felicitateʒ volens: aut nolens. Reſpondeo nec ſic: nec ſic. Teſtat̄. n. Ariſto. q̄nto ethycoꝝ. capite. 13. Multa. n. ⁊ nā exiſtentiū ſcientes ⁊ opamur: ⁊ patimur: quoꝝ nullū neqꝫ voluntariū neqꝫ inuoluntariū eſt: puta ſeneſcere vel moꝛi. Cōditio. n. ſue nāe: quā ſcit eſſe moꝛtalē: nō patitur nolle: ⁊ qꝛ moꝛs nō eſt finis: neqꝫ bonū. ſecūdo phyſicoꝝ. tex. ⁊ cōmento. 23. ideo nō vult felix moꝛtē. Neqꝫ deſiderio nāli permanentiā ſempiternā appetit in indiuiduo: ſʒ in ſpē. ſcōo de aīa. cōmento. 34. ⁊ p̄mo phyſicoꝝ. cōmento. 81. ⁊ ꝓpter hoc in ꝓhemio octaui phyſicorū dixit Cōmentatoꝛ foꝛtunitatē vltimā eſſe ſcōʒ fatuos vitā eternā. Multa aūt mala felicitas hoīs cōpatit̄: que felicitati dei aut intelligentiaꝝ repugnāt. Eſt. n. inter veros felicitatis gradus humanus īfimus. ideo p̄mo ethycoꝝ. capite. 14. Sapientē oēs extimamus foꝛtunas decēter ferre. Felicitatē aūt in alia vita: quā nō potuerūt p̄hi nāli ratiōe inquirere: theologis relinquimus ꝯſiderādā.

Tertium dubiū. Utꝝ poſſibile ſit ꝙ homo: anteq̄ꝫ moꝛiat̄: intelligat ſubās ſeparatas. ¶ Reſpōdeo ꝙ ſic: ⁊ pꝛemitto ꝙ de raptu pauli: qꝛ dixit ſe vidiſſe archana: que nō licet homini loqui: nihil dicemus. tria igit̄ faciā pꝛimo quaſdā rōnes nāles inducā ad partē q̄ōnis affirmatiuā. ſcōo quedā fundamenta ꝑ notabilia diſtinguemus: ad felicitatē hoīs ꝑparātia. tertio quedaʒ argumenta que in mā fieri ſolent ſoluā. arguo igit̄ pꝛimo ſic. Si impoſſibile eſt hoīeʒ ⁊c. deſideriū humanuʒ eſſet fruſtra: pʒ ꝯn̄a: qꝛ cōmuniter ꝯceſſuʒ eſt ſubās ſeparatas eſſe: maxime ab his qui ad metaphyſicā accedunt: qꝛ eis demonſtratū eſt in philoſophia nāli: eas eſſe: ⁊ ex hoc naſcitur deſideriū: quo inquirunt cognitionē eaꝝ. ⁊ ſic deſiderio nāli aīale ꝯiungitur. ratio eſt Auerrois. ſcōo metaphyſice cōmento pꝛimo. Confirmatur. oēs hoīes nā ſcire deſiderant. pꝛohemio metaphyſice. ergo maximā ſciētiā maxime deſiderāt. Eſt aūt metaphyſica maxime ſciētia: que ſm Cōmentatoꝛē de ſubſtantijs ſeparatis tradit cognitionē. Eſt. n. ſm Cōmentatoꝛē. ſecundo phyſicoꝝ. cōmento. 26. differentia inter nālē ⁊ metaphyſicū in cōſiderando ſubās ſeparatas: qꝛ nālis ſeparatoꝝ conſiderat: qꝛ eſt: metaphyſicus vero quid. Cōfirmat̄. ſi impoſſibile eēt hominē intelligere abſtracta: nō inquireret homo intelligere ea. ꝯſequēs eſt cōtra experientiā. ⁊ pʒ ꝯſequētia ex ſecūdo metaphyſice. textu cōmēti. 8. Nullus conabitur aliquid facere ad terminū nō futurus venire. Confirmatur expientia. Experiunt̄ multi ſe multas ꝓpꝛietates abſtractoꝝ didiciſſe. ex. 8. phyſicoꝝ: ⁊ ex. 12. metaphyſice.[a] ¶ Secundo. ſi impoſſibile eēt intellectū poſſibilē intelligere ſubās abſtractas: ocioſe egiſſet natura: qꝛ feciſſet: qꝺ eſt in ſe nāliter itellectū: nō intellectū ab aliquo: ratio eſt Auerrois ſecundo metaphyſice. cōmento p̄mo. ſuppono in hac rōne ꝙ oīs intellectio ꝯueniens intellectui poſſibili conuenit homini: ſic ꝙ nō eſt poſſibile ꝙ intellectui cōpetat: q̄n homini cōueniat. hoc voluit Ariſto. p̄mo de aīa. textu cōmenti. 64. ⁊ hoc ſuppoſito negato: clauditur via Cōmentatoꝛi ad oſtendendū celū intelligere: ideo ſi poſſibile eſt ſubās ſeparatas intelligi ab intellectu poſſibili: poſſibile eſt ſubās ſeparatas intelligi ab homine. hoc ſtante arguo ſic. Quandocūqꝫ eſt aliqua foꝛma non apta recipi in maxime receptiuo alicuius generis: illa nō eſt receptibilis in minus receptiuo illius generis: ſed intellectꝰ poſſibilis in genere itelligētiarū eſt maxime receptiuus: patet ex quolibet tertio. ergo ſi pꝛimā foꝛmā non eſt poſſibile itellectū poſſibilē recipere: nō eſt poſſibile aliū intellectum recipere pꝛimā foꝛmā. ⁊ ſic iam fruſtrarentur intelligentie medie ab hoc fine: qui eſt deū glorioſum intelligere: tunc vltra quandocūqꝫ intellectus abſtractus nō poteſt intelligere ſuperioꝛa: ipſe non poteſt intelligere inferioꝛa: vt quolibet pꝛimo dictū eſt eſſe de mēte Auerrois. Sed nulla intelligentia media pōt pꝛimam intelligere vt ex ratione ſuperioꝛi ſeqtur. ḡ nulla itelligētia media poteſt intelligentiā mediam intelligere: ſed neqꝫ deus poteſt intelligentias medias intelligere ſecūdū Auerroim: vt patet quolibet pꝛimo: neqꝫ intellectus poſſibilis poteſt eas intelligere. per te. ergo itellectū naturaliter in ſe non eſt intellectū ab aliquo. pʒ conſequētia de intelligentijs medijs: qꝛ nō a deo: qui eſt ſupꝛa: non a ſeipſis: vt ſequitur: neqꝫ ab intellectu poſſibili: qui eſt īfra. per te in-

[a] ¶ Et in eis cōtemplādis valde delectari.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

telligunť:⁊ nō eſt alius intellect⁹ ab iſtis.⁊ ſic pꝫ alia ocioſitas in nã:⁊ maxima.⁊ ſic pꝫ ꝙ ꝙ̃uis nō ſit hō finis intelligentiaꝝ:tñ ſi nō ſunt intelligibiles ab hoīe:fruſtrantur a ſuo fine.⁊ ſic ocioſe ſunt itelligibiles ⁊c̃. Hec oīa ex modis intelligēdi dei intelligentiaꝝ ⁊ intellectus poſſibilis ſupra declaratis ſunt euidētia.neq̃ variatio ꝓpoſitionū a ſenſu cōpoſito ad diuiſuꝫ:aut ecōtra:variationē facit in ꝓpoſito ⁊c̃.Confirmať ſi nō eſt poſſibile intellectū poſſibilē recipere abſtracta fruſtrať ⁊ ocioſa eſt potētia intellectus poſſibilis:pꝫ ꝯña ſm Cōmentatoreꝫ in libello de beatitudine aīe.intellectus poſſibilis hꝫ potentiā recipiēdi abſtracta.Confirmať p ꝯſequētiā Cōmentatoris in libello de beatitudine aīe:receptio quā habet intellectus: qui eſt in potētia:eſt ſpēi receptionis nãe intellectuū abſtractoꝝ:ergo debitū eſt vt vniatur cū abſtracto . Cōfirmatur:q2 oīs intelligentia media eſt receptiua dei:ſi igiť intellectus poſſibilis nō ſit receptiuus eaꝝ:nō eēt intellectus poſſibilis eiuſdē generis cū eis.❡ Tertio.per ꝯñaꝫ Ariſto.ſecundo metaphyſice. textu cōmenti.9. Si fines eēnt infiniti:nullū eſſet agens p intellectū. que nō valet: niſi oporteat omne agens per intellectū cognoſcere vltimū finē:ꝓpter quē agit.Multaꝝ aūt humanaꝝ operationū deus eſt vltimatus finis.Cōfirmatur per aliā cōſequentiā phī ſecūdo metaphyſice.textu cōmenti.13.ſi cauſe eſſent infinite:nihil eēt cognoſcibile. ergo ad cognitionē effectus:oꝫ oēs eius per ſe cauſas cognoſcere.ergo hō cognoſcit deū:aut nihil pfecte cognoſcit.❡ Quarto.ſi intellectus poſſibilis pōt ſeipm cognoſcere:pōt altiores intelligentias cognoſcere.pꝫ ꝯña ratione Themiſty adducta a Cōmentatore tertio de aīa.cōmento.36.q2 ſi minus intelligibilia intelligimus:a fortiori magis intelligibilia: nō enim apud phm impedit infinitas. ❡ Secundo:promouet.q2 deus ⁊ alie intelligentie ſuperiores intellectu poſſibili poſſunt eſſe alteri formalis noticia remiſſius ꝙ̃ ſint ſibi noticia.pꝫ quolib.ſecundo:cū igiť intellect⁹ poſſibilis nō exeat genus intelligentiaꝝ.quolibet tertio.poterit ad minus ſub remiſſiſſimo gradu noticie de⁹ informare intellectū poſſibilē:⁊ ꝓpter hoc ſecundo celi. textu cōmenti.60.ſe excuſat Ariſto.⁊ Cōmentator ibi in pluribus nō poſſumus dicere:niſi ſecundū potentiā noſtraꝫ nãlē: dixit tñ hoc Cōmentator pp aliud de quo alś.[a] ❡ Tertio.nō ipedit poſſibilitas intellectus poſſibilis:q2 tota rō quare nō quilibet viſus pōt lucē in rota ſolis intueri eſt: q2 eſt virtus organica:vtens corpore vt inſtrumēto.nullū aūt hoꝝ impedit itellectū poſſibilē in cognitione ſeparatoꝝ. Non tñ maior poſſibilitas intellectus poſſibilis clariorē arguit cognitionē:ſed arguit ad plura ſe extēdentē receptionē. Q2 aūt intellectus poſſibilis poſſit ſeipſum cognoſcere pꝫ experiētia:⁊ tertio de aīa. aliter eſſent homo ⁊ intellectus poſſibilis nãliter incogniti:cuius oppoſitū vult Cōmentator ſecundo phyſicoꝝ cōmento.47. hic ſermo eſt irrationalis : vt ſit hic cauſa ignorata nãliter.pꝫ ꝯña de hoīe:q2 formā ſuā homo intelligere nō poſſet:⁊ de intellectu poſſibili pꝫ:q2 ex fundamentis poſitis ſm Auerroim nulla intelligentia ſuperior intelligit inferiorē ⁊ nullus ſenſus ſiue interior ſiue exterior pōt intellectū poſſibilē pcipere:ergo ſi intellectus poſſibilis non ſemetipſuꝫ pōt cognoſcere:eēt intellectus poſſibilis nãliter incognitus:q2 nulla cognitione intellectiua aut ſenſitiua cognoſci poſſet. Confirmatur per Cōmentatorē in libello de beatitudine aīe:itellectuū abſtractoꝝ ꝓprietas eſt vt ſe cōprehendant:⁊ ꝓprietas inquantū eſt ꝓprie:cōuertitur . Dicēdū eſt igitur intellectuꝫ poſſibilē poſſe cognoſcere ſeipſuꝫ:⁊ ſic infimā intelligētiaꝝ pōt intellect⁹ poſſibilis intelligere:ergo ſupiores pōt itelligere.pꝫ ꝯña.

[a] ❡ Scilicet nō poſſumus celo appropiquare.

q2 in abſtractis intelligēs inferiora intelligit ſupiora ⁊c̃. Confirmať p Cōmentatorē in libello de beatitudine aīe oē faciens alia eē actu intelligibilia ab intellectu mãli eſt magis intelligibile ab intellectu mãli:ſꝫ intellectus agēs eſt faciens actu intelligibilia ⁊c̃.❡ Quinto.homo eſt felicitabilis:ergo eſt intellectiuus dei.pꝫ ꝯña:q2 ſolū intellectio dei eſt felicitas.finis igiť hoīs eſt deo vniri.qđ nō eſt poſſibile:niſi p intellectū.Confirmať inquirendo in quo ꝯſiſtat felicitas hoīs:an in bonis exterioribus:an in bonis corporis:an in cognitione ſenſitiua:⁊ teſtať Ariſto.ſeptimo politicoꝝ ꝙ nō. Deus enim ⁊ intelligētie ſunt felices:⁊ nō in aliquo illoꝝ:hoīs aūt felicitas eadē eſt cū felicitate intelligentiaꝝ ⁊c̃. Nō enim ſenſu ꝯiungimur optimo. Neq̃ ſenſus operatio eſt pfectiſſima hoīs operatio. neq̃ virtus ſenſitiua eſt vtus in hoīe pfectiſſima.ideo.10. ethicoꝝ capi.13.puer aut equus nō eſt felix:q2 nō participat tali opatione. Ideo ꝯſiſtit felicitas in opatione intellectus vt habeť.10.ethicoꝝ.ca.8.⁊.10. Inquirit aūt ſexto ethicoꝝ Ariſto.capi.17.an ſapientia ſit pfectiſſimus habitus:⁊ capi.18.ꝯcludit ꝙ ſic.⁊.10.ethycoꝝ cap.8.ſm optimū habitū:qui eſt ſapiētialis:felicitas ꝯſiſtit.An aūt in opatione habituali:Concludit ꝙ non:q2 tunc dormienti ineſſet: ⁊ infortunato. Patet pmo ethycoꝝ.capite.10.⁊ ꝓpter hoc pmo ethycoꝝ.cap.18.felix nō differt a miſero p dimidiū vite ⁊c̃.Conſiſtit igiť felicitas in actuali intellectione ſꝫ pfectiſſimū habitū obiecti pfectiſſimi. Hec aūt eſt cognitio dei glorioſi.ideo hō felicitatibilis eſt dei cognoſcitiuus.Confirmať.cuicūq̃ imediate effectiue vnibilis eſt intelligētia abſtracta:eidē eadē eſt formalr vnibilis.hanc formalē vnionē tangit Cōmentator tertio de aīa.cōmento qnto.ſicut lux eſt pfectio diaphani:ſic itellectus agens eſt pfectio mãlis intellectus. Utrūq̃ eniꝫ eſt forma pfectiſſima pcepta:⁊ ratio alÿs ꝙ percipianť:ſꝫ intellectui poſſibili eſt intellectus agēs imediate effectiue vnibilis:ergo intellectui poſſibili eſt intellectus agēs formaliter vnibilis.qđ nō eēt poſſibile niſi intellect⁹ agēs ſit intellectio itellectus poſſibilis.rō eſt Auerrois . tertio de aīa.cōmēto.36.vbi arguit contra Alexandrū. Idē habeť 12.metaphyſice.cōmento.38.⁊.17.Cōfirmať.oīs copulatio itellectus agētis cū poſſibili ſm ꝙ agēs eſt preciſe potentialis:ſꝫ actualitati admixta.g̊ talis copulationis modus eſt motio ad actualitatē maiorē:⁊ p ꝯñs cū itellect⁹ agens fuerit copulatus vt agens cū intellectu poſſibili p adeptionē intellectoꝝ ſpeculatiuoꝝ:tūc itellectus poſſibilis eſt ſūme diſpoſitus ad formalē vnionē.pꝫ tertio de aīa.cōmēto.36.❡ Quantū ad ſcđm articulū . Notanda ſunt quedā.primū ſm cōmētatorē in libello de beatitudine aīe.oꝫ ꝙ reperianť indiuidua:que cōprehēdant hunc intellectū agentē ex neceſſitate. Prima ꝯgruentia eſt Cōmentatoris tertio de aīa.cōmēto.36.q2 ꝯtinuanť artes:ꝙ nō ſunt ita intēte:neq̃ ſimplr neceſſarie. Scđa ꝯgruētia: melius eſt ꝯſeruare entia mãlia ꝯtinuata ſuo principio:a quo depēdēt ꝙ̃ nō. Tertia ꝯgruentia:melius eſt ꝯſeruare nãm humanā fruentē ſuo fine ꝙ̃ nō. Quarta cōgruentia. Melius eſt ſubaꝫ ſeparatā:cuiuſmodi eſt intellectus poſſibilis ppetue felicitari ꝙ̃ interrupte. Hāc ſentētiā ponit Cōmentator in libello de beatitudine aīe:dicēs.oꝫ receptionē:qua recipit abſtracta:eſſe ſine nouatione ⁊ gñatione.❡ Quinto euidens eſt rō theologica ad ꝓpoſitū.[b] ſꝫ pertranſeo. ❡ Notandū ſcđo ꝙ duplex eſt in hoīe cognitio de intelligētÿs ⁊ de deo.pma eſt acq̃ſitione:ſꝫ non pfectione circūſcriptiua.ſi incōplexa:⁊ ſi cōplexa eſt:per rōnes nãles:aut metaphyſicales eſt acq̃ſita:⁊ iſta eſt ſciētia ſpeculatiua nãlis:vel metaphyſicalis.⁊ iſta nō denominať intellectus poſſibilis aut hō felix: ꝙ̃uis ſciremus

intelligentiarum quid noīs:⁊ eis noīa imponere:⁊ de eis paſſiones a poſteriori demōſtrare:imo etiā ſciremus qd rei:⁊ a priori demōſtrationes haberemus. Secunda eſt ītuitiua noticia:qua cognoſcimus ſubas ſeparatas p earū eſſentias proprias:⁊ in hac cognitiōe cōſiſtit felicitas intellectus poľis ⁊ hoīs. Hoc voluit Cōmēta.3° de aīa. cōmē.36°.felicitas nō eſt aliquid acquiſitū p ſcias ſpeculatiuas:ſed poſt ipſarū acq̃ſitionē acq̃riť:⁊ ꝓpter hoc 9° metaphy.cōmē.vltimo reprehendiť auēpace ponēs acquiſitionē felicitatis eſſe per ſcias ſpeculatiuas:⁊ ꝓpter hoc etiā habeť 3° de aīa cōmē.15°.pro impoſſi ꝙ itellect⁹ agens per ſciaꝫ ſpeculatiuaꝫ ſciať:qđ opꝫ intelligere de ſcia qua cognoſcens ipſum feliciteť.❡ Notandū tertio. ꝙ cum dictum ſit:intellectū agentē eſſe deū:⁊ deū eſſe felicitatē:ſequiť ꝙ intellectus agēs ſit felicitas:ideo ponimus oēm intellm felicitari itelligēdo intellm agentē.iō ſolū deus per eſſentiā eſt felix. Oīs aūt alia itelligentia per formalē copulationē itellectus agentis ſecū felicitatur:ad hoc eni vt receptiuū ſit denoīabile itrinſece ab aliqua forma:oꝫ ꝙ recipiat illā : ideo cōſequēter ponimus felicitatē itellectus poſſibilis ⁊ hoīs cōſiſtere in formali copulatione itellectus agētis cū itellectu poſſibili ⁊ cuꝫ hoīe ⁊c̃.❡ Notandū quarto ad hoc vt itellectus poľis ſit felix:ſufficit illi hr̃e itellectū agenteꝫ ſibi formalr copulatū:⁊ nihil aliud ſibi requiriť:q2 tunc forma:que eſt felicitas:eſt in receptiuo cōuenięti apta denoīare feliceꝫ: ⁊ nō eſt impedita ⁊c̃.Sed ad hoc vt itellectus poſſibilis habeat intellectū hunc agentē ſibi formaliter copulatū: opꝫ ipſuꝫ intellectū poľeꝫ eſſe ſufficienter ꝑparatū ⁊ diſpoſitū. Sufficiēs aūt diſpoſitio eſt ſcia nãlis ⁊ metaphyſicalis:hoc non dicerē:niſi ſeparatorū cognitio quidditatiua ſpectaret ad metaphyſicū. Mathemathicalia autē potius ſunt ad exercitandū aīos ꝙ̃ ad preparandū felicitati:vt teſtať Cōmē.in prologo pmi phyſicoꝝ. Moralibus aūt virtutib⁹:aut ſcientÿs:itellectus poſſibilis nō indiget:niſi forte per accidēs:⁊ hec accidētalitas ex colligantia itellectus poſſibilis cū homine ortū hꝫ. Pro his aūt duabus ſpeculatiuis ſcientÿs acquirēdis neceſſaria eſt dialetica:vt ſcđo metaphy.tex.⁊ ꝯmē.15.tangiť. Et q2 nullus pōt per ſe inuenire has duas ſcias:aut in maiori pte earū:q2 non cōplenť ſcie:niſi per iuuamentū prioris ad ſequentē:⁊ ſi nō fuiſſet prior:non fuiſſet ſequēs.2° metaphy.tex.⁊ cōmē.2.necīa eſt ars terminoꝝ ſignificationes exprimēs:⁊ hec nūc eſt grāmatica:⁊ ſic iſte quatuor artes:vel ſcie ad preparandū felicitati intellectus poľis neceſſario ſunt requiſite:⁊ ſufficiunt.❡ Notandū qnto. ꝙ ad hoc vt ſit homo felix requiriť vt intellectus poľis ſm ꝙ informatus felicitate:ſit ꝯtinuatus homini:qđ fit diligenter inq̃rente hoīe vt in ſcientÿs ſpeculatiuis erudiať ſufficiēter:ſed vltra hoc requiriť:vt hāc pfectā ſpeculatiuā cognitionē virtutes morales ꝯſequanť:⁊ ſequelā declarat Comē.in ꝓlogo primi phyſicoꝝ auctoritate Alexā.ex perfecta eni cognitione dei glorioſi habeť itenſus amor dei:⁊ fruitio illius:⁊ ſic ſm vtutes morales induciť hō ad viuendū:cū igiť fuerit hō ſm vtutes morales ſufficiēter habituatus : ſic ꝙ ceſſauerit diſcordia iter ſenſitiuū appetitū ⁊ intellectiuuꝫ:ſic ꝙ rationi regimen tributum erit ſine intrinſeco repugnanti : ſic ꝙ verum erit dominiū rōnis ſup virib⁹ ſenſitiuis:tūc cōtinuabiť itellectus poſſibilis ſm ꝙ felix homini:⁊ denoīabit hominē felicē. Ex quo pꝫ ꝙ q2 in habituatiōe hoīs ſm virtutes ⁊ ſcientias:magnū tēpus vite hoīs labiť. Dixit Cōmētator 12° metaphy.cōmēto.38.auc̃tate Ariſt.ꝙ hō felix paruo tpe durat:tū q2 multis operabiliū pncipÿs nō aſſentit hō:niſi per longā experientiaꝫ:vt 6° ethicoꝝ Ariſt.ca.14°. Patet ſcđo ꝙ nō cōtingit ſine imperio felicē eſſe:regali eni principatu dñať itellectus appetitui.p politicoꝝ.❡ Notanduꝫ ſexto.ꝙ in hoīe felici duo ſunt ſubiecta:que a felicitate denoīanť:vnū ꝓpinquuꝫ:⁊ eſt itellectus poſſibilis:aliud mediatū:⁊ eſt hō. Cauſa autē formalis denoians eſt vna tantū felicitas:que eſt deus glorioſus. Cauſa aūt efficiens eſt itellectus agens:q qđcūq̃ ſufficienter diſpoſitū informat felicitate. Cauſa aūt finalis eſt:vt hō ⁊ cetera mãlia:deo vnianť:mãlia enim ſm eſſe eoꝝ reale nō ſunt deo vnibilia:ſed ſm eſſe eorū ſpūale:qđ eſt eē itellꝫ ſpeculatiuum ꝑparādo itellꝫ poleꝫ:vt deū recipiat:deo vniūť : ⁊ ſic ad finē ſuū redeūt reditiōe ꝯpleta. Ex hꝫ ſequūť aliq̃:pꝰm ꝙ eadē res:q̃ eſt de⁹ glīoſus eſt cauſa formalis:qua denoīatur hō felix:⁊ cā efficiens dans formā. Patet ſcđo qūo mãliū hō eſt finis:q2 in homine vniunť mãlia imaterialibus:⁊ ſic patꝫ qūo hō eſt nexus ſuperiorū cū inferioribus:vltra hoc ꝙ forma hominis ſit intelligentia. Patet etiā qūo intellectus agens eſt forma intellectus ſpeculatiui:itellectus poľis:⁊ hoīs. ratio primi:q2 ſunt in eodē:⁊ itellectus agens eſt digni⁹. hoc tangiť a Cōmē.3° de aīa.cōmēto.36.⁊ Com̃.30.dixerat:itellectus in nobis eſt cōpoſitus ex itellectu agente ⁊ ſpeculatiuo. Tū q2 preparationes ſubi ad cām mãlē reducunť:ratio ſcđi:q2 per ſe intelligiť a poſſibili.rō tertÿ. q2 hō mediante illo operatur:nō intelligo abſtrahēdo: q2 3° de aīa cōmē.36.etiā ante felicitatē hō illo operabatur abſtrahendo:ſed eo operať homo in felicitate itelligendo deū:⁊ oīa alia:⁊ ſic patꝫ ꝙ̃ lōge relegata eſt mã a deo:q2 ipſa pp potentialitatē ſuaꝫ nō pōt iformare itellectū:vniť tñ mã deo:q2 aliqua mã iformať itellectu qui informať deo ⁊ ſucceſſiue oīs pma mã informabiť itellectu apud Auerroiꝫ:ſed alie mãe alÿs formis mãliuꝫ informanť:que forme mãles ſm eē earū intellm deo iformanť:⁊ ſic pꝫ ꝙ̃tū hoī felici rerum mãlium nã debetur. ❡ Notandū ſeptio:cū hō incipit eſſe felix:ipſe icipit intelligere intellectū agentē p ſubaꝫ itellectus agentis:q2 ſuba itellectus agētis hoīs icipit eē itellectio:hoc voluit Cōmē.3° de aīa.com̃.36.Cū efficieť itellectus agens forma nobis in actu:qđ erit apud cōtinuationē eius in actu: tūc itelligemus per ipſuꝫ oīa que itelligimus:⁊ agimus pillū actionē ſibi ꝓpriā:videmus eniꝫ depēdentiā cunctoꝝ a pmo:⁊ queadmoduꝫ forma eſt cognitio mãe:ſic deus eſt cognitio alioꝝ ab ipſo:⁊ q2 actio propria dei eſt deū itelligere p eſſentiā:⁊ cū hō eſt felix itelligit deū per eſſentiaꝫ dei:iō operať actione deo ꝓpria:ex quo pꝫ qūo in hac vnione dependemus ab eo itellectu a quo celuꝫ ⁊ nã dependet:vt teſtať Com̃.12° meta.ꝯto.38°.differt tñ cōtinuatio nr̃a a cōtinuatione pmi celi cū pn°:qđ eſt itellect⁹:q eſt in fine gaudÿ ⁊ voluptatis:q2 pma eſt ſm eſſe itētionale:ſcđa vo eſt ſm eē reale:⁊ diceret Com̃.ꝙ cōtinuatio celi eterna eſt:q2 eternū eſt oē req̃ſitū ad eā:ſꝫ cōtinuatio nr̃a:licꝫ quātū eſt ex pte dei eēt eterna:eſt tamē tpalis.q2 hō:cui ꝯtinuať:eſt corruptibilis:⁊ itellect⁹ ſpeculatiuus:quo mediāte itellectui poſſibili ꝯtinuať:eſt ēt corruptibilis.vt dixit Com̃.12° meta.com̃.17°.⁊ 3° de aīa. com̃.5°.vt pꝫ ſupra. Et q2 in hac diſpōne hō eſt adeptus intellm agentē:pꝫ qd Com̃.voluit 3° de aīa.com̃.5°.Cuꝫ itellectus mãlis fuerit copulatus ſm ꝙ pficiť p intellm agentē:tūc nos ſumus copulati cū itellectu agente:⁊ iſta diſpō dr̃ adeptio:⁊ itellś adeptus.❡ Notādū octauo.ꝙ cū itellś agens ſit ſuprema itelligētia:⁊ intellś poľis ſit īfima:nō pōt nãliter vniri itellś agēs itellectui poľi immediate:q2 alie itelligētie nãliter mediāt:iō opꝫ ꝙ eque cito ſic icipit itellś agēs eſſe forma:⁊ itellectio iſti⁹ hoīs: icipiat q̃libet alia itelligētia media iformare hūc hoīeꝫ.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Ex hoc patebunt apud Ari. ⁊ Coṁ. nouē gradus felicitatis: ſicut nouē ſunt apud eos itell's felicitabiles: quoꝝ graduū p̄mus ⁊ maximus deo cōuenit: nonus vō ⁊ infimus itellectui poſſibili: medij vero medijs itelligētijs aptāt ordinate ⁊c. q̄ itellectus cognoſcēs deū p plura media remiſſius cognoſcit ⁊ iperfectius. iō pma que eſt ſua cognitio p eſſentiā ſe pfectiſſime cognoſcit. Scđa aūt itelligentia recipiendo cognoſcit pmā: licȝ imediate eaȝ recipiat. Tertia vō mediāte ſcđa: ⁊ ſic gradatiȝ deſcēdendo. Hūc ordinē felicitatis tāgit Coṁ. 12° meta. coṁ. 39° qđ eſt maioris itell's eſt maioris voluptatis. ❡ Notanduȝ nono. ꝙ in iformatione qua itelligētie ſupiores iformāt intellectū pol'eȝ eſt duplex ordo: pm̄us eſt pſuppoſitiōis vel originis: ⁊ ſic q̄to itelligētia media eſt iperfectior: tāto arithmetice in vnione eſt por: ⁊ ſic nullo vel vno vel plꝰibus medijs vnit̄: ⁊ ſic deus ſeptē media requirit. ſcđa vō intelligētia ſex media regrit. tertia vō gnq̄: ⁊ ſic gradatim deſcēdēdo vſq̄ ad octauā itelligētiā: q̄ nullū mediū: qđ ſit itelligētia in actu: regrit: [a] ⁊ ſic patent apud Ari. ⁊ Coṁ. octo gradus itellectiue potētie. quoꝝ pm̄us ⁊ minimus eſt in ſcđa itelligētia: octauus vō ⁊ maximus eſt in itellectu poſſibili vel eſt ipſe ⁊c. medij vō ſunt itelligētie medie. Alius eſt ordo itentionis: ⁊ hic eſt ſm ordinē pfectionis earū: ſic ꝙ intelligētia quāto nobilior eſt: tāto eſt magis intēta: ⁊ ſic itellectus pol'is ⁊ homo pmitate intētionis in deū glorioſuȝ tendūt in quo getant̄: q̄ eſt lux clariſſima: ens pfectiſſimū: ⁊ bonuȝ optimū: ⁊ ſic in maxime eleuato ſtatu huius vite recōdit̄ hō. vt dixit Coṁ. ex nicolao perypathetico. 12° meta. cōm. 44. p hāc acqſitionē ab hoīe inuenit̄ hō in pfectione ſua eēndi. vñ ſcđo phyſi. cōmē. 70. finis hois ſm ꝙ ens: eſt ipſum eē in ſua vltima pfectione. ⁊ in hac felici vita ē delectatio ſine triſticia: vt 2° politicoꝝ tāgit Ari. ❡ Notādū vltimo. ꝙ oīa pdicta in hoc tā ſublimi q̄ſito ſuppoſita itell's pol'is multiplicatione: ⁊ deū libere ⁊ cōtingēter vniri hoī: veritati cōſona ſunt: ⁊ forte aliquos paſſus ſubtiles in theologia nō cōiter itellectos aperientia. [b] Si aūt eternitateȝ itell's pol'is cū vnitate illius numerali: ⁊ deū nāliter vniri homini: ⁊ perpetuo obſeruaueris: habebis opinionem Cōmenta. bene declaratam.

Intell's.n. cuiationis animaꝝ in ieuate intel tus polis e itelligē in actu.

Dixit duis ag. iiarū ieuate pau deū eē cart ... mēti ... ſtria i ... tem. ⁊ ... xit: ſȝ ... repre ... i hoc.

Quantum ad tertiū articulū ꝯ determinata. Arguit̄ p̄. Ari. 2° meta. cōm. p̄. Sicut niticoracū oculi ad luceȝ diei ſe hñt: ſic aīe nr̄e itell's ad ea q̄ ſunt oium nāe manifeſtiſſima. Sed niticoracis oculum ipol'e eſt videre ſolē in rota. ḡ impol'e eſt itellm nr̄m itelligere deū. Scđo ignorantia abſtractoꝝ eſt ſicut cecitas itell's. 9° meta. tex. ⁊ cōm. vlti. ſed ipol'e eſt cecuȝ videre. ḡ ipol'e eſt itellm nr̄ȝ itelligere abſtracta. ❡ Tertio equātur itell's agens ⁊ pol'is in actiuitate ⁊ receptibilitate: q̄ agens eſt oia facere eoꝝ: quoꝝ itell's pol'is eſt oia fieri: ḡ ſi itell's agēs ad imālia eiꝰ actiuitatē nō extēdit: neq̄ poſſibilis ad illa eiꝰ receptibilitatē extēdet. Nō pōt aūt itellectus agēs itelligētias abſtrahere: ſunt eni de ſe abſtracte. ḡ ⁊c. ❡ Quarto oīs nr̄a cognitio ortuȝ hȝ a ſenſu: p̄ ⁊ ſcđo poſterioꝝ: ſed nulla de itelligētijs cognitio ex ſenſu oriri pōt. ḡ nulla de itelligētijs cognitio eſt nr̄a cognitio. pȝ maior. q̄ obm itell's nr̄i ad abſtracta nō ſe extendit. ſ. qdditas rei ſenſibilis: vl' rei mālis. Tū q̄ modus ſe habēdi intell's nr̄i: q̄ eſt in mā: eſt iproportionalis abſtractis a mā. ❡ Ad pm̄ rn̄det Coṁ. ibi. ꝙ exēplū nō oñdit ipoſſibilitatē: ſed difficultatē: ſilitudo aūt iter oculū noctue ⁊ itellm pol'em eſt: quēadmodū nō pōt oculus noctue lucē ſolis in rota ituerí: ſȝ bñ in obtenebrato aere eā videt. ita nō pōt nāl'r itell's pol'is imediate eēntiā dei ituerí: ſed illā ituet̄ in itelligētia multū diſtāti in pfectione a pma itelligētia. ❡ Ad 2m dimiſſa trāſlationū ꝯdictione. dico ꝙ itell's nr̄ eſt aptus imediate videre deū: ⁊ clare: ſed nō eſt pol'e ꝙ itell's nr̄ exiſtens in ſtatu iſto videat deū ⁊ clare: iō in intellectu pol'i eſt carētia clare ⁊ imediate viſionis in ſubo apto nato: ⁊ ſic eſt puatio in eo ſicut cecitas: quēadmodū eni a ſolo deo illuminabilis eſt cecus: ita a ſolo deo felicitabilis eſt itell's pol'is Coṁ. aūt ibi diſtinguit de ignorātia: ſm habitū: q̄ eſt deceptio p cōpōneȝ: ⁊ ignorantia ſm puationē: ⁊ eſt defectus itellectionis: que eſt formatio: volēs Coṁ. oñdere ꝯ aucēpa. ꝙ felicitas noſtra ꝯſiſtit in ſimplici itelligētiaꝝ cogne: ⁊ nō diſcurſiua: aut cōpoſitiua: dixit ꝙ ignorātia: quā hēmus in pn° de itelligētijs: nō eſt ignorātia ſm habitū: ſȝ ſm puationē: ⁊ in hac ignorātia nō eſt falſitas q̄ nō eſt falſitas ſine cōpōne: iō hec ignorātia ſil'is eſt cecitati: q̄ dic̄ ſimplicis forme: puta viſionis carētiā: licȝ ſit diſſimilitudo in alio: q̄ a cecitate ad viſionē ipol'is eſt regreſſus: ſed ab ignorantia ſȝ puationē ad hitū nō ⁊c. ❡ Cōtra Coṁ. ibi ignorātia ieſt nobis in poſtremo ⁊ in pn°: ḡ nūq̄ ſumus felices: ⁊ ſic nō dat̄ a puatione felicitatis ad felicitateȝ greſſus. Rñſio p poſtremū vite nō itelligo idiuiſibile: ſed ptito tpe vite vnius hois: qđ ſm Cōmen. ſcđo de gnōne. coṁ. 58. eſt annoꝝ. 70. in duas ptes: non curo ꝙ eq̄les: ſcđam partē vite illius itelligo: ⁊ tunc qui nunq̄ felicitant̄: poſtremū vite eoꝝ agunt in ignorantia: q̄ aūt felicitant̄: in ſcđa pte etatis felicitant̄: ⁊ multi eoꝝ magnā pteȝ huius ſcđe etatis degūt nō felices: ⁊ quidā paruā: ⁊ qdā mediocrē: ſm ꝙ aliter ⁊ aliter ſunt complexionati: ⁊ magis vl' minus ſtudio aut ✓tutibꝰ intēti: ⁊ ſm ꝙ melioꝝ doctoꝝ vel liboꝝ copiā hñt ⁊c. ❡ Ad tertiū ſtricte ſumpta abſtratione: que eſt de potētia itellectis actu itellecta facere: itelligēdo per poꝰ itellecta: fantaſmata: aut quoꝝ operatio eſt in fantaſia: nō ſe extēdit abſtractio ad itelligentias: ⁊ hoc mō ptās itellectus pol'is excedit ✓tutē abſtractiuā itell's agentis: q̄ oia abſtrahibilia pōt itell's pol'is recipere: ⁊ aliq̄ nō abſtrahibilia: vtputa itelligētias: ⁊ h̄ mō ✓tus agentis ex edit ✓tutē abſtractiuā eiuſdē. Alia eſt opatio itell's agentis: q̄ eſt copulare intentioneȝ cum fantaſmatibus: ⁊ ſic excedunt itell's agēs ⁊ pol'is iſtā operationē. Alia eſt copulatio itell's agētis cū fantaſmatibꝰ: vel cū itellu ſpeculatiuo: ⁊ hoc mō equant̄ intell's agens ⁊ pol'is reſpectu eiuſdē: q̄ oia receptabilia in intellectu poſſibili itellectu agente concurrente vniunt̄: ⁊ oēs intētiones copulabiles cū fantaſmatibus: aut cuȝ intellectu ſpeculatiuo ab intellectu pol'i recipiunt̄: ⁊ ſic ſe extendit itellectus agens ad ſubas ſeparatas. [c] ❡ Ad quartū cōcedit̄ maior: pȝ de intellectione ſeparatoꝝ: que preſupponit itellectū ſpeculatiuū: ⁊ itell's ſpeculatiuꝰ fantaſmata: q̄ ab illis ꝯſeruat̄ in itellectu pol'i: ⁊ ſic negat̄ minor ſed cōcedo ad hoc vt itelligamus itellectione: q̄ eſt ſuba ſepata: opȝ nos ſentire ſenſu iterioꝝi: qui eſt virtus cogitatiua. ❡ Scđo pn̄ ſint tm̄ decē hoīes: quoꝝ q̄libet hēat decimā ptē itell's ſpeculatiui: ⁊ nō hēat aliqđ illoꝝ illam decimā: quā hȝ alter: neq̄ in toto: neq̄ in pte: tūc aut itellectus pol'is eſt felix: aut nō: nō ſcđm: q̄ ſufficiēter diſpoſitus eſt itell's poſſibilis ad iformari ab agente. Si enim intellectus iſte ſpeculatiuus ad itellectionē vnius hois haberet̄: eēt ille hō felix. ḡ ⁊ tūc eſt itellectus pol'is felix. Nō pmū: q̄ tūc nō eēt hō felix qñ itellectus poſſibilis eſſet felix: qđ icōuenit: q̄ opatio forme ſubalis cōicat̄ cōpoſito: imo melius q̄ȝ forme ⁊c. ❡ Scđo ſequeret̄ ꝙ ex modica cogne acqſita vel deperdita felicitas acqreret̄ aut pderet̄: patet habeat ſor. intellectū ſpeculatiuuȝ ſibi coniunctū excepto itellecto equi vel alterius: ſm enim Coṁ. 3° de aia. coṁ. 36. Manifeſtū eſt ꝙ cū oia ſpeculatiua fuerit exiſtentia in nobis in actu: erit tūc ipſe copulatus nobis in actu: ⁊ cū q̄dā fuerint in potētia: ⁊ quedā in actu: tūc ipſe erit copulatus ſm ptē ⁊ ſm ptē nō: ⁊ tūc dr̄ moueri ad ꝯtinuationē. Et manifeſtū eſt ꝙ cū iſte motus cōplebit̄: ꝙ ſtatim iſte itell's copulabit̄ nobiſcū oibꝰ modis ⁊c.

[c] Quia le infi... tate h... ab intel... ctu age... intellec... ſpecula... tiuo ſit... iungit.

Ex hac auctoritate ſeq vr̄ ꝙ ſucceſſiua eſt itellectus agentis acquiſitio: ⁊ ꝙ partes habeat intellectus agens: ſm quarū vnā poſſit eſſe acquiſitus: ⁊ ſm aliā nō. ❡ Tertio ſequit̄: ꝙ eterna intellectione hō intelligit: ⁊ ſic corruptibile intelligit eterna itellectiōe: ꝯſequēs eſt impol'e: q̄ tunc corruptibile efficeret̄ incorruptibile: ⁊ ſi nō: tūc ratio Auerrois ꝯ Alexandrū 3° de aia. coṁ. 36. ad pbandū ꝙ itellectus poſſibilis non ſit corruptibilis: q̄ eſt itellectiuus imaterialiū: nihil valet. ❡ Quarto ſeq̄t intellectionē eternā dependere ab itellectu ſpeculatiuo tāq̄ a diſpōne neceſſario reqſita: ⁊ ſic eternū a corruptibili dependere. ❡ Ad pmū nō admitteret Coṁ. caſum. q̄ nō eſt rationabile habitus eſſe ſic incōnexos ⁊c. Tuȝ q̄ eo dato: nō eſſet homo felix: vt patȝ inductiue: cuius oppoſitū habet̄ in pmo notabili. Sȝ eo admiſſo: ⁊ ꝯceſſo ꝙ nō ſit hō felix. dico ꝙ itell's pol'is nō eſt felix: q̄ nō eſt poſſibile itellectū poſſibilē operari aliqua operatione: q̄ non operat̄ homo: ⁊ ſic negat̄ ꝙ ſit ſufficienter diſpoſitꝰ itellectus poſſibilis. ❡ Ad pbationē negat̄ ꝯñtia. Ad h̄ igit̄ vt itellecta ſpeculatiua ſint ſufficiēter preparātia intellectū poſſibilē ad recipiendū itellectū agentē: requirit̄ depēdentia itell's ſpeculatiui a fantaſmatibus vnius determinati hois. ❡ Itē poſſibile eſt ꝙ ꝯñrie negate nō ſit ans verū: q̄ pol'e eſt ſor. vel pla. intellecta ſpeculatiua male cōponere: ⁊ ſic hr̄e ex illis ppōnes falſas: iō diximꝰ eruditionē in nālibus ⁊ metaphyſica eſſe diſpōnē ad felicitatē: vt ignorantiā ſm habitū in iſtis ſcientijs remoueremus. ❡ Ad 2m quēadmodū opȝ in diſpōnibus preparantibus ad aliquā formā ſubalem: ad hoc vt forma itroducat̄: meliorari diſpōnes: donec ſufficiāt p itroductione forme: ⁊ cū ſunt diſpōnes ppe cōplemētū: parū eſt illud qđ eſt amplius inducendū: quo pauco poſito itroducit̄ forma: ⁊ quo nō poſito nō itroducit̄: ita pportionabiliter dicēdū eſt in cōtinuatione itellectus agētis cū hoīe: qđ eſt deuenire ad aliqd modicū in diſpōne: quo poſito fit cōtinuatio: ⁊ quo nō poſito: nō fit: ⁊ non eſt ſignabile modicū ⁊c. ppter diuerſitatē magnā cōtingentē in illis: q̄bus fit continuatio. Succeſſio aūt que tangit̄ ibi: eſt in acqſitione itellectorū ſpeculatiuorū ⁊ ſcientiarū ſpeculatiuarū: ⁊ nō in formatione itellectus poſſibilis ab intellectu agēte felicitatiua: nō eni intelligo itellectū agētē aut poſſibilē hr̄e partes: ſm quarū aliquā acqrat̄: ⁊ ſm aliā nō. Sed itelligo ꝙ diſponi ex pte itellectus poſſibilis: ⁊ copulari effectiue ex pte itellectus agētis: pōt eſſe dupliciter. ſ. totaliter vel partialiter: vel perfecte ⁊ imperfecte. ❡ Ad tertiū. quēadmodū nō eſt impol'e a. corpus organicū corruptibile informari forma apta remanere poſt corruptionē eius: ita nō eſt impol'e hoiem hunc eſſe intellectiuū intellectione que eſt eterna: quēadmodū eni iſte hō eſt corruptibilis: ⁊ corrūpet̄: ita eterna itellectio deſinere apta eſt eē itellectio iſtius. Incōueniēs aūt ⁊ ipol'e eēt ꝙ eterna itellectio eēt eterne itellectio huiꝰ rei corruptibilis: pportionabil'r ſic ſuppoſita eternitate mūdi: ſor. videt ſolē: ⁊ viſuȝ ē eternū: ſȝ nō ē eterne viſuȝ a ſor. neq̄ in eternū videbit̄ ab eodē. Eſt aūt rō Auerrois apparēs cōtra Alexādrū: q̄ itellectus agens ſm eſſentiā: vel ſm eſſe: nō differēs ab eēntia: niſi rōne: vnit̄ poſſibili: ſed nō de viſu: q̄ lux ſolis vnit̄ ſenſui p intētionē. ❡ Ad q̄rtuȝ negat̄ ꝯñā: abſit eni ꝙ ꝯcedamus deū depēdere: ſed cōcedimus ꝙ ad hoc: vt deus ſpiritual'r informet: requirit̄ diſpoſitio ex pte hois: vnde deū eſſe intellectionē hois ex abundantia diuine pfectionis eſt.

Tertio pncipaliter impoſſibile eſt hominem felicitari in hac vita. probatur: q̄ impoſſibilis eſt diſpoſitio ſufficienter preparans ad felicitateȝ: quia omnia intellecta ſpeculatiua requiruntur: ⁊ ꝙ habeantur omnia: eſt impol'e: q̄ cuilibet ſpeciei ſuū itellectū correſpōdet: ⁊ quis ad minus: ſi pol'e eſt: oiuȝ accidentiuȝ ſpēs intelligit: imo ſubſtantiarū: ⁊ ceteris omiſſis: q̄s ſtellas: aut quis ſpēs aīaliuȝ enumerabit in terra: aut aqua viuētiuȝ: ❡ Scđo ſequi videt̄ ex determinatis ꝙ poſſibile ſit itellectū poſſibilē eſſe felicē: non exiſtente hoīe felici: pȝ: q̄ ſtat cōtinuatū eſſe itellectū agentē hoibus doctis ⁊ vitioſis: ⁊ nō alijs hoibus. ❡ Tertio dato hoīe felici ſeq̄t̄ ꝙ ñ curabit patriā: parētes: amicos ⁊c. q̄ ſola actione: que eſt itellectus agens: intelliget: vt teſtat̄ Coṁ. 12° meta. tex. coṁ. 17. ❡ Quarto ſi itell's pol'is ſubas ſeparatas itelligit. ḡ nō eſt recipiēs denudatū a nā recepti: patet ꝯñtia: q̄ itell's poſſibilis eſt de gñe itelligentiaruȝ ⁊c. ❡ Ad pmū nō diximus diſpōnē eē gñaliter oēm itellm ſpeculatiuū: q̄ illud nō videbam bene poſſibile: ſed dixi naturaliū ⁊ metaphyſicaliū cognitionē: ⁊ apparet nobis ꝙ optime ſufficiant: que in libris Ari. ⁊ Coṁ. ꝯtinentur. Si bene itelligant̄. iō firmiter teneo ipſos fuiſſe felices: licet iperfecte: pp aliquas circūſtantias finis aliter habēdas q̄ȝ ipſi intellexerint. ❡ Ad 2m dico ꝙ nunq̄ verificat̄ ꝯcluſio illa: tm̄ imaginabile eſt ꝙ verificet̄: q̄ licȝ felicitas ⁊ felix ſe habeāt: ſicut cōcretū ⁊ abſtractū: ⁊ reſpectu itellectus poſſibilis nulla alia circūſtantia requirat̄ vltra hoc ꝙ felicitas ipſum informet. tm̄ reſpectu hominis alie circunſtantie requirunt̄: vt ✓tutes: quas ſtat nō ineſſe ſtante copulatione. [a] ❡ Ad tertiū negat̄ ꝯſequētia: q̄ ſm Coṁ. 3° de aia. coṁ. 5°. Illud qđ itelligit itellectus mālis ex formis abſtractis. v̄. ḡ. ex itelligētia agēte: nō impedit ipſum itelligere formas māles. Et cōfirmat̄. q̄ forme māles ſunt remote preparātes ad receptioneȝ intellectus agentis: q̄ ſm Coṁ. 3° de aia. coṁ. 36. intellectus pol'is eſt ſubm itellectus ſpeculatiui ⁊ agētis: ⁊ rōnē ꝯtra ſe: q̄ño generabile: cuiꝰ eſt itellectus ſpeculatiuꝰ: ſit mā eterni: cuiꝰ eſt itellectꝰ agens: ſoluit: lȝ gn̄abile nō poſſit eē mā: pōt tm̄ eſſe quaſi mā: nō inſtrumētū: ſed q̄ſi inſtrm. ❡ Ad q̄rtū reſpōdet Coṁ. 3° de aia. coṁ. 5°. non opȝ ꝙ nō ſit itelligētia imo nō opȝ ꝙ nō ſit itelligentia in actu: ſed requirit̄ ꝙ nō ſit in actu illa intelligētia: quā dȝ recipe. Idē 3° de aia. coṁ. 4° ppoſitio dicens. ꝙ recipiens dȝ eſſe denudatū a natura recepti: itelligit̄ a nā illius recepti: ⁊ nō a nā ſui gn̄is: ⁊ maxime remoti: ⁊ maxie eius qđ dictū eſt ſȝ equiuocationē. Ex dictis in hac queſtione ſatis pȝ qđ dr̄ a Cōmē. p̄. de aia. ⁊ Ariſt. tex. ⁊ coṁ. 47. aliqđ itelligere eſt res itellecta: q̄ deus eſt itelligere hois felicis: ⁊ intellectū eadē itellectione ⁊c. Et in hoc pȝ cōcordantia multoꝝ ſupra dictoꝝ cū preſentibus.

[a] Nō tm̄ po... eſt eā verifi... ri: q̄ eis ... lus ignorā... tertio ethic... capi. 3.

Quartum dubiuȝ quid ſit copulatio: Rñdeo ꝙ eſt preexiſtentiū vnio. Ex quo pȝ ꝙ copulatio differt a gnōne: q̄ in generatione forma incipit eſſe: ſed in copulatione non: patȝ ſcđo ꝙ mixtio ad ſenſum ſuperaddit copulationi diuiſionē partiū: vt pȝ primo de generatione. tex. coṁ. 85. pȝ tertio ꝙ mixtio vera: licȝ nō intelligat̄: niſi poſt ſegregationē: requirit tm̄ alterationeȝ mixtibiliū: donec fiat forma media: pmo metaphy. coṁ. 16°. ⁊ pmo de generatione. tex. ⁊ cōmē. 90. Ex his apparet quare Alex. ſm ꝙ infert Cōmē. 3° de aia. coṁ. 20°. poſuit itellectū: qui eſt in potētia: eſſe in nobis per generationē ⁊ non per cōtinuationē. Quia igit̄ preexiſtant itellectus

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

⁊ mā ipſi cōpoſito: ideo cū vniunt̄ vocat̄ vnio illa copulatio: triplex aūt ad ꝓpoſitū eſt ꝓncipalis copulatio: cui⁹ quodlibet mēbrū bipartit̄. Prima eſt intellectus poſſibilis corpori. Scđa eſt intellectus agētis poſſibili. Tertia eſt itellectus agētis homini. Prima copulatio eſt duplex: quarū ꝓma eſt copulatio ſm eſſe: ⁊ iſta incipit iſte homo eſſe: ſm eni Comēta. 3° de aīa. com̄. 20. intellectus qui eſt in potētia: ꝓus copulat̄ nobis q̄ȝ intellectus agēs. iſta aūt prima copulatio: aut eſt ſm operationē: aut ſm eſſe. Non primū: qꝛ 3° de aīa. com̄. 36. iſta actio: que eſt creare itellecta: ⁊ facere ea: eſt ꝓor in nobis q̄ȝ actio: que eſt intelligere: ergo illa prima copulatio eſt ſm eſſe: patȝ ꝯñtia a ſufficienti diuiſione: ⁊ hec eſt copulatio per nāȝ: ⁊ eſt vnio itellectus huic mǣ: ⁊ nō huic homini: qꝛ materia prefuit: ſed nō hic homo. Copulatiōe aūt que eſt ſm operationē: [a] incipit iſte homo itelligere: ⁊ illa copulatione nō incipit eē iſte hō: ſed incipit iſte homo eſſe itelligens: ⁊ iſta copulatio eſt copulatio homini: ⁊ eſt poſterior prima per multos annos. ideo ſcđo phy. tex. cōmen. 5. puer nō hȝ ꝓpoſitū. ⁊ Cōmē. ibi: puer nō hȝ cognitionē: ⁊ nō loquit̄ de ſenſitiua: vt pȝ: ſed de itellectiua: ⁊ ſic a puero vel infante negat̄ operatio itellectus: ꝓpter indiſpoſitionē ſenſuū: nō tamē exteriorū: ſed interioris: a qbus nō negat̄ ſuba intellectus. ¶ Scđa eſt copulatio itellectus agentis cū mālī. Et eſt duplex: vna eſt agentis cū paſſo ⁊ iſta incipit itellectus agens abſtrahere a fantaſmatibus iſtius. Iſtam autem copulationem intellectus agentis in iſto nulla copulatio intellectus agentis preceſſit: niſi copulatio in potentia: que non eſt aliud q̄ȝ poſſe copulari: de qua nō eſt nūc ſermo: nō eni dixi ſupra ꝙ itellectus poſſibilis prius poterat copulari huic mǣ anteq̄ȝ copularet̄. Patet 3° de aīa. com̄. 36. Alia eſt copulatio intellectus agentis cū materiali: ⁊ eſt copulatio forme: qꝛ ſi iſta copulatio incipit eſſe: iſta copulatione icipit itellectus agens eē forma: ⁊ intellectio itellectus poſſibilis: ⁊ iſta copulatione reddit̄ intellectus poſſibilis felix. Et iſti copulationi copulatio intellectus agētis vt agēs eſt: eſt potētialis vel totaliter: qñ iſte hō exiſtit: ⁊ non icipit aut incepit itelligere: vel partialiter: quādo iſte homo intelligit aliqua [b] ⁊ aliq̄ non. ¶ Tertia eſt copulatio intellectus agentis nobiſcū: ⁊ eſt duplex prima eſt agentis vt agens eſt: ⁊ fit quādo vnit̄ intellectus agens: vt agēs eſt poſſibili: qꝛ quādo incipit iſte homo itelligere: incipit itellectus iuuare ipſum: licȝ potius: qꝛ intellectus agens incipit abſtrahere ab iſtius fantaſmatib⁹: icipiat iſte homo intelligere q̄ȝ ecōtra. vnde 3° de aīa. com̄. 36. copulatio eſt cauſa itellectionis: nō aūt itellectio copulationis. qꝛ preſupponit̄ copulatio intellectioni: ⁊ nō ecōtra. Alia eſt copulatio itellectus agētis cū hoīe: vt forma eſt: ⁊ eſt copulatio: q̄ intellectus agens incipit eſſe itellectio iſti⁹ hoīs: ⁊ fit quādo vnit̄ itellectus agēs poſſibili: vt forma poſſibilis: qꝛ tunc incipit iſte homo eſſe felix: ⁊ hec copulatio nō eſt niſi in etate perfecta. Intelligo de facto: non de poſſibili: qꝛ iſta copulatio preſupponit intellectū poſſibilem ſufficienter preparatū ſpeciebus materialiū: nō dico omnibus: [c] dependentibus a fantaſmatib⁹ iſti⁹: cui copulat̄ intellectus agens vt forma: patet 3° de aīa. com̄. 5° ⁊ 36. Comparat̄ etiā intellectus agens intellectui ſpeculatiuo vt forma: ⁊ poſſet poni quarta vnio vel ſeptima copulatio. Patet 3° de aīa. cōmēto. 36. omnis actio facta a cōgregato duoꝝ diuerſoꝝ neceſſe eſt vt alterū duorū ſit quaſi mǣ: ⁊ inſtrumentū: ⁊ aliud ſit quaſi forma aut agens: ab iſtis autē duobus prouenit ſcientia ⁊c̄. ¶ Itē omnia duo: quoꝝ vnum eſt ſubm: ⁊ quoꝝ alterū eſt perfectius altero: neceſſe eſt vt reſpectus ꝑfectioris ad imperfectius ſit reſpectus forme ad mām: licȝ ad aliā itentionē vadat ⁊c̄. Reducant̄ hec ad familiare exemplum. Quādo naſcit̄ ſor. [d] tunc copulatur illius corpori itellectus poſſibilis ſm eſſe: apud Auerroim. ſcđm eni veritatē: tunc incipit iſte itellectus poſſibilis eſſe: ⁊ ſic nō eſt copulatio. Eo aūt creſcente ad annos diſcretionis: ⁊ incipiēte itelligere: cōtinuat̄ vel copulatur itellectus agens: vt agens materiali intellectui: ⁊ etiā ſorti: ⁊ etiam itellectus poſſibilis ſorti cōtinuat̄ ſm operationē: que eſt intelligere: ⁊ ſic fiunt tres copulationes: ⁊ poſſet addi alia: que eſt vnio fantaſmatis vel melius rei fantaſiate cū intellectu poſſibili: q̄lis eni eſt vnio coloris ad viſum: talis eſt vnio rei fantaſiate ad itellectū poſſibilē: in vnione eni coloris viſui redditur color viſus: ⁊ nō videns: ⁊ reddit̄ homo videns ⁊ non viſus: ita in vnione rei fantaſiate ad intellectū poſſibilem redditur res fantaſiata intellecta: ⁊ non itelligens: ⁊ homo redditur intelligens: ⁊ non itellectus: ſed paries ſubiectus colori nō reddit̄ videns: qꝛ viſio nō eſt forma illius. Sorte aūt accedente ad etatē perfectaȝ ſm varias cōplexiones: impedimenta vt corporis labor ſm Ariſto. 8° politicorū vel cōmoda: exercitia: virtutes ⁊ ſcientias: tardari pōt: ⁊ accelerari vnio intellectus agētis vt forma intellectui poſſibili: ⁊ ſic eorū felicitas. Ex his apparet quid. com̄. 36. tertij de aīa. voluit Cōmenta. dicens. intellectus materialis nō copulat̄ nobiſcū per ſe ⁊ ꝓmo: ſed non copulat̄ nobiſcū: niſi per ſuā copulationē cū formis imaginabilibus: loquit̄ eni ibi de copulatione ſm operationē ⁊c̄. Et hec volumus pro quarti quolibeti complemēto ſufficere. Et ad qntū accedamus: qđ inter ceteros breuius duximus pertranſeundū ⁊c̄.

¶ Alexandri Achillini Bononiēſis de itelligētijs.

¶ Quolibettū Quintum.

Conclusio reſponſiua ad queſitū latitudo intellectuū nō eſt vniformiter difformis: qꝛ ſi ſic: vna intelligētia aliā indiuiſibilr̄ excederet: ⁊ ſic per ſolā additionē perfectionis punctualis intelligentie inferiori fieret intelligentia inferior eiuſdem vel equalis perfectionis cum proxima ſuperiori intelligentia: ſaltē ad imaginationem: ꝯſequens falſum: qꝛ punctū additū puncto: aut cōtinuo: nō facit maius. Primo de aīa. com̄. 70. ⁊ primo de generatione. com̄. 8. arguendo. ⁊ 6° phyſi. com̄. 2°. aut nō eſſent dabiles due intelligētie inter quas non daret̄ intelligentia media: qđ eſt inconueniens: q̄uis enim eēt iter quaſcūq; itelligentias dabilis itelligētia media: nō tñ dat̄. Scđo ſi ſic: ⁊ intelligentie ſunt nuō finite: tūc darent̄ tres intelligētie imediate ſe habentes: vt. a. perfectior q̄ȝ. b. ⁊. b. q̄ȝ. c. tunc quero an. a. plus excedat. c. q̄ȝ. b. aut nō. ſi ſic. ḡ nō indiuiſibilr̄ ſe excedunt. Patet ꝯña: qꝛ ex duobus exceſſibus indiuiſibilibus nō reſultaret maior exceſſus: q̄ȝ ex vno illoꝝ: ſi nō. a. nō excedit. b. ſed ſunt equalia: pȝ ꝯña: qꝛ eq̄lē exceſſuȝ hñtia ſupra tertiū ſunt eq̄lia. ꝑ elntoꝝ euclidis: ⁊ ſic equalr̄ diſtarēt a nō gradu entis. Tertio ex fundamētis theologicis: nulla latitudo terminata ad extremū ifi^m ē vniformiter difformis: ſed latitudo itelligētiaꝝ eſt terminata ad ifinitū. ḡ ⁊c̄. Quarto poſſibile eſt deum creare intelligentiā perfectiorē his que ſunt. ergo ⁊c̄. Quinto ſi ſic: infinite intenſa eſſet aliq̄ itelligentia citra primam.

Sed dubitat̄ vtrum quarūcūq; intelligentiarū perfectio attēdatur penes approꝓinquationē ſummo. Reſpondeo ꝙ nō: quia ſi ſic: nullius perfectionis eſſet ſummū: quia eiuſdem ad ſe nulla eſt propinquitas: ſed idētitas. Sed de exiſtentibus citra ſummū. Reſpondeo ꝙ non: qꝛ ſi ſic: nulla itelligentia citra primā eſſet alicuius perfectionis: qꝛ nulla intelligentia citra primā eſt ꝓpinqua prime: qꝛ inter quecūq; infinite magna eſt diſtantia nulla eſt ꝓpinquitas: ſed cuiuſlibet intelligentie citra primā infinite magna eſt diſtantia a ꝓma: qꝛ finiti ad infinitū nulla eſt propinquitas. imo nulla eſt ꝓportio. primo celi. tex. ⁊ com̄. 52. ⁊. 64. ⁊. 8. phyſi. aliqualiter. tex. com̄. 15. ¶ Scđo. ſi ſecūda intelligentia eſſet dupla ad tertiaȝ menſurando ab infinito: oportet ſcđam intelligentiā eē ſubduplā infinito: ⁊ tertiā ſubquadruplā ⁊c̄. Et ſic ſequitur infinite magnā eſſe intelligentiā citra primaȝ: aut ꝙ finitū finities ſumptū reddit infinitū. ¶ Tertio in eodē caſu ſequit̄ ſcđaȝ itelligentiā equaliter [a] diſtare a tertia ⁊ prima: ergo ſi infinite diſtat ſcđa a ꝓma: infinite diſtat ſcđa a tertia: vel ſi finite diſtat ſcđa a tertia: finite diſtat ſcđa a prima. Sed apud phyloſophos cōcedentes ꝓmū eſſe finitū. Quero: cum ꝓportionant̄ perfectiones: an ꝓportionent̄ Geometrice vel Arithmetice. Si primū rñdeo ꝙ nō: qꝛ ſi eſſet gradus ſummus. vt. 8. gradus vt ſex eſſet ſubduplus ad gradū. vt ſeptē: qꝛ in duplo minor eſt ꝓpinquitas ſex ad octo q̄ȝ ſeptē ad octo. ¶ Scđo ſequit̄ ꝙ gradu. vt quattuor non eſſet gradus ſubduplus: [b] qꝛ nō eſſet gradus eo in duplo minus ꝓpinquus. ¶ Tertio. in formis intenſibilibus in infinitū ꝓpinquior eſt aliquis gradus gradui vt octo q̄ȝ gradus vt ſeptē: ⁊ tñ nō infinite intenſus eſt aliquis gradus citra ſummū: neq; ſūmus gradus eſt infinite intenſus: neq; infinite remiſſus eſt gradus vt ſeptem. Si aūt ꝓportione Aritmetrica cōparant̄ perfectiones: cōcedo ꝙ qualis eſt ꝓportio ꝓpinquitatis ad propinquitatē: talis eſt ꝓportio perfectionis ad perfectionē: qꝛ eni ꝓpiquitas ſeptē ad octo eſt maior ꝓpinquitate ſex ad octo per vnū gradū: ideo perfectio gradus vt ſeptē eſt maior ꝑfectione gradus vt ſex ꝑ vnū gradū: hoc potuerūt voluiſſe Ari. ⁊ Com̄. 4. metaphyſi. com̄. 18°. Neceſſe eſt vt ſit verū: cui appropinquat: qđ eſt maioris veritatis. ⁊ 5° metaphyſi. cōmento ꝑ. Omnia de ꝓmo ꝓncipio dicunt̄ ſm comparationē ad dignius dici ꝓncipiū: diuerſimode tñ. ſ. ſm propinquū ⁊ remotū: ⁊ ſecūdo de generatione com̄. 59. impoīe eſt in iſtis rebus eē ſimplr̄ nobile: ꝓpter remotionē a pria cauſa. Et 5° meta. com̄. 16°. Illud eſt prius: qđ eſt primo ꝓpinquius. Et 2° celi. com̄. 66. inuentes perfectionē attendi penes propinquitatē perfectiſſimo. Et 12° metaphy. com̄. 51. Res compoſite nō addunt ſibi in nobilitate adinuicē niſi in paucitate compoſitionis: ⁊ ꝓpinquitate eorū primo ſimplici in illo genere. Et ſcđo de gnōne. tex. com̄. 59. impoſſibile eſt oīa ſemꝑ remanere eadē numero: ꝓpter longe diſtare a ꝓmo ꝓncipio: ⁊ ꝓmo de aīalibus. diſpōnes aīaliū manifeſtant̄: cum ad hoīeȝ comparat̄. Si aūt intelligat̄ cōſequentiā hanc valere. a. eſt propinquius perfectiſſimo q̄ȝ. b. ergo. a. eſt perfectius. b. nō eſt verum: qꝛ per q̄ttuor gradus: gradus medius eſt ꝓpinquior gradui ſūmo q̄ȝ non gradus: ⁊ tñ nō eſt perfectior gradus vt q̄ttuor non gradu: qꝛ non gradus nullā dicit perfectionē illius latitudinis: cuius eſt nō gradus: cōſequēs tamē verū eſt: vt in pluribus. dū antecedēs eſt verū. De geometrica etiaȝ proportione intelligendo: cōcedo ꝙ qualis eſt proportio geometrica propiquitatū ad ſummū: talis eſt proportio geometrica exceſſuū quib⁹ gradus ſūmus excedit gradus remiſſos: quorū ꝓpinquitates comparant̄. Remanet igit̄ qñ cōcludēda eſt geometrica perfectionū ꝓportio vt ai guamus ex geometrica ꝓportione diſtantiarū a non gradu perfectionis. Patet in formis acquiſibilib⁹ per alterationē ſucceſſiuā: qꝛ quorūcūq; graduū recedētium a nō gradibus tanta eſt proportio quanta eſt mutationū quibus recedunt: ſed mutationū preciſe tanta eſt proportio quanta eſt diſtantia inter terminū a quo ⁊ terminū ad quē: ḡ graduū recedentiū a non gradibus tāta eſt proportio quanta eſt ꝓportio diſtantiarū termini a quo: qui eſt nō gradus: ⁊ termini ad quē: qui ſūt gradus diſtantes. nō tamē diſtantia a nō gradu eſt cauſa intenſionis. Patet exemplo: qꝛ dato calefactibili medio inter aquā ⁊ ignē: diſtantia ab aqua non eſt cauſa quare calefactibile ſit calidū: ſed caliditas in ipſo recepta eſt cā formalis: ⁊ virtus calefacientis effectiue. Sed non gradus eſt id a quo menſurat̄ intenſio: ⁊ apud multos intenſio ex propinquitate ad ſummū cognoſcit̄: licȝ nō inde menſuret̄. Eodē modo intenſio motus menſurat̄: vnde octauo phy. tex. com̄. 76. Omnia eni quanto magis remouētur a quieſcente tanto velocius mouent̄: ⁊ licȝ v̄ba aperte ſonēt: aliqua tamē diuerſitas eſt in ſnia: vt pȝ ex com̄. ibi. [c] velocitatē tamē motus menſuramus penes ꝓportionē agentis ſupra reſiſtentiam tanq̄ȝ penes cauſaȝ: ⁊ penes ſpatiū pertranſitū verū ⁊c̄. vel formā ⁊c̄. tanquā penes effectū nobis faciliter notum.

Contra perfectio itellectus poſſibilis eſt nota: ⁊ diſtantia eius a nō gradu: non ergo diſtantia eius a nō gradu nō eſt menſura. Patet ꝯſequētia: qꝛ incertum nō menſurat certū. ¶ Scđo: nulla ꝑfectio menſuratur per priuationē vel diſtantiā a priuatione vel negatione: ſed nō gradus eſt priuatio vel negatio perfectiōis. ergo ⁊c̄. patet maior: qꝛ quelibet perfectio infinite diſtat a priuatione: qꝛ infinita eſt diſtantia inter eſſe ⁊ non eē. ¶ Tertio ex determinatis: cū diſtātia ſecūde intelligētie a nō gradu entis ſit finita: ſequit̄ itelligētias medias eſſe finitas: cōſequēs probat̄ eſſe falſū: qꝛ ſi ſic: ſit a. itelligentia in duplo perfectior. b. tunc dabilis eſt alia itelligentia: puta. c. eiuſdē rationis: cum. b. ⁊ in duplo ꝑfectior b. ⁊ tñ non attingeret ad perfectionē. a. etiam dato ꝙ in ifinitū perficeret̄. c. ergo infinitus eſt exceſſus inter. a. ⁊ b. tū qꝛ imaginabile eſt. a. habere ad aliquid ſui maiorē ꝓportionē q̄ȝ ſit dupla. imo in ifinitū magnā: ſed qđlibȝ ipſius. a. eſt duplū ad. b. ergo. a. eſt pluſq̄ȝ duplum ad. b. Tum qꝛ imaginabile eſſet. a. itelligentiā bipartiri. ſcilicȝ in id quo equat̄. b. ⁊ in id quo excedit. b. Patet ꝯſequētia. q̄rto phyſi. tex. com̄. 71. cōſequēs eſt falſū: qꝛ eēntia ⁊ preſertim itelligētie in idiuiſibili conſiſtit. Tum quia ſi ex oībus intelligentijs medijs iter. a. ⁊. c. conflaret̄. b. intelligentia: infinite ꝑfecta eēt. b. intelligentia: ⁊ infinite excederet. c. ſed. a. nunc plus excedit. c. q̄ȝ tūc excederet. b. ergo infinite perfectionis eſt. a. ¶ Quarto. tertio topicoꝝ: ⁊ quinto phy. com̄. 19. Albius eſt qđ nigro eſt impermixtius: ergo attendit̄ intenſio penes minorē admixtionē cū cōtrario. ¶ Ad primū: ⁊ ſi nō cognoſcat̄ diſtantia a nō gradu perfectionis intellectus poſſibilis: eſt tamē cognoſcibilis. ideo licȝ non certificet nos de perfectione intellectus poſſibilis: tamē eſt apta nos certificare: ideo cum illa ſit menſura quo ad rem: eſſet etiā menſura quo ad nos: ſi eēt a nobis cognita. ¶ Scđo dico ꝙ perfectio rei ignorata eius diſtātia a nō gradu: nō perfecte cognoſcit̄ ab ignorante diſtantiā illā: ⁊ ſicut perfectio rei eſt iperfecte cognita ex perfectione operationis aut aliunde ita diſtātia ex eodē medio eſt imperfecte cognita. ¶ Ad ſcđm: nego maiorē cū ꝓbatione: qꝛ quodlibet eſſe: tantū diſtat a non eſſe: quantū eſt: vt dictū ſupra: ſed quodlibȝ preter primū eſt finitū. ergo qđlibet citra primum finite diſtat a ſui non eſſe. ¶ Ad tertiū inter intelligentias nō eſt ſignabilis ꝓportio ꝓprie: qꝛ proportio ꝓprie eſt habitudo quantitatū: licȝ inter eas cōcedat̄ proportio que

a Dicit copu / ri huic hoi / t intentioni / re imagina / iſtius: que / anſlate ſunt / intellectu / gente infor / atur intelle / us polis.

b Cōia om / bus indiui / us.

c Sed aliqui / is putat cō / unibus ol / mini.

d Jnte / rectum

a Impro / ſes q / d finite / d ifinite / ſtare.

b Et ſi ſor / non nullo / inus in / rtio q̄ȝ / rad⁹. vt / quattuor.

c Intēdit / motu n / pin quo / cta velo / mouent / terio p

reperitur iter ea que per modū quātitatis imaginantur.
Negaꝰ tamē cōſequētia:que ibi occulte inuiꝰ:ſunt fini
ta:ergo ſignabili ꝓportione ꝓportionabilia:qꝛ angulus
rectus in angulū contingentie ꝛ portionis circuli patiꝰ.
tertio elementoꝝ ꝓpōne.15.ꝛ tamē vtroqꝫ eorū eſt finite
maioꝛ ꝛ in nulla ſignabili ꝓportione maioꝛ. Addunt alii
qui ꝙ corpus eſt maius ſuperficie:ꝛ in nulla proportiōe
maius:qꝛ proportio eſt ſolū iter quantitates eiuſdē gene
ris:cuiuſmodi nō ſunt longitudo cū latitudine:aut ꝓfun
ditas cū aliquo illoꝝ.pꝫ a cāpano.5.elementoꝝ diffini
tione tertia:ideo dicūt ꝙ corpus excedit ſuperficiē indi
uiſibiliter:ideo in nulla ꝓportiōe excedit:qꝛ quātūcūqꝫ
modicū imaginaremur ſuperficiē fluere in ꝓfundū:cau
ſaret corpus. Et ſi Ari.8° metaphy.cōmēto.10.dixit ſpēs
rerū ſe habēt ſicut numeri:nō intelligit ꝙ ſoluꝫ propor
tione rationali ꝓportionabiles ſunt ſpēs rerū quemad
modū ſola ꝓportione rōnali ꝓportionabiles ſunt nume
ri:qꝛ ſi.a.intelligentia eſſet dupla ad.b.intelligentiam ꝛ
imaginaremur.c.intelligentiā mutari a deo a.c.ad.a.tūc
aut aliquādo eſſet proportio.c.ad.b.ſicut proportio dia
metri quadrati vere ad coſtā ſuā:ꝛ ſic iter illa eſſet ꝓpor
tio irrationalis:qꝛ medietas duple:aut nō:ꝛ tūc eſſet trā
ſitus de extremo ad extremū:ꝛ nō per mediū. Sed intel
ligit philoſopus:ſicut nō danꝰ due numeroꝝ ſpēs equa
liter diſtantes ab vnitate:ſic nec due ſpecies danꝰ equa
liter diſtātes a nō gradu entis. Scđo ſicut quacūqꝫ vni
tate addita vel remota variaꝰ numerus:ſic quacūqꝫ dif
ferentia eſſentiali addita vel ſubtracta nō remanet eadē
ſpecies:patꝫ ibi in cōm. Tertio:ſicut maioꝛ numerus cō
tinet minorē:ita vna ſpecies eſt cōtinēs aliā in perfectio
ne:eminēter tñ. Quarto ſicut numerus minoꝛ eſt in ma
ioꝛi nō actualiter: ª ita ſpēs imperfecta eſt in ſpecie perfe
cta:nō actualiter. Quinto queādmodū in numeris in in
finitū aſcendiꝰ:ſic in ſpeciebus. Sexto quemadmoduꝫ
numeroꝝ diuiſio nō in īfinitū ꝓcedit:ita neqꝫ diffinitio
nū diuiſio. Septimo queādmodū in numeris nō eſt ma
gis aut minus.ſic multe ſunt forme:in quibus nō eſt ma
gis aut minus:ꝛ queādmodū omnis numerus diſtat ab
vnitate:ita omnis intelligentia per quantū imaginari dꝫ
ꝛ non per punctū Ad caſuꝫ igiꝰ argumēti ſignatis.a.ꝛ.b.
intelligentijs:qꝛ nō in infinitū modica aut magna eſt.a.
quātitas:licꝫ infinite modica ſit aliqua quātitas:admit
to ꝙ.a.ſit duplū ad.b.ꝛ cū dicis dabile eſt.c.eiuſdē rōnis
cū.b.duplū ad.b.negaꝰ a philoſophis ꝛ a multis theolo
gis.tñ diſtinguo:quedā eſt perfectio que mēſuraꝰ penes
nō gradū pfectionis entis:ſic ꝙ qualis eſt ꝓportio geo
metrica diſtantie ad diſtantiā:vel arithmetrica talis eſt
ꝓportio perfectionū ſic diſtantiū.ꝛ de hac negaꝰ aſſum
ptū. Alia eſt perfectio:que menſuraꝰ penes diſtantiam a
nō gradu ꝓprie ſpeciei:ꝛ eſt.b.intelligentiā diſtare a nō
gradu ꝓprie ſpeciei:idē ꝙ ipſaꝫ eſſe aliquāte pfectionis
in ꝓpria ſpecie. Qđ aūt differāt iſte pfectiones pꝫ in qua
litatibus itenſibilibus:qꝛ qualibꝫ ſpecie impfectioꝛi ca
liditate pōt caliditas plus appropinquare nō gradui cali
ditatis ꝙ̄ ſpēs imperfectioꝛ caliditate appropinquet nō
gradui entis:nō eni daꝰ minima caliditas intenſiue ſaltē
inexiſtens:quicūqꝫ enim gradus caliditatis remiſſus po
teſt eſſe terminus:ſuperioꝛ:vel inferioꝛ:incluſiue:vel ex
cluſiue:alicuius diſtantie:ꝛ alicuius mediū intrinſecuꝫ:
equaliter:vel inequalr:diſtās ab extremis. Scđo remiſ
ſa.a.caliditate ad nō gradū ꝯtinue:equaliter diſtabit ca
liditas a nō gradu entis:ſicut in pncipio:qꝛ erit continue
eiuſdē ſpeciei:ꝛ tamē cōtinue minus ꝛ minus diſtabit a
nō gradu caliditatis. Tertio caliditas a nō gradu calidi
tatis diſtat ſolū p media eiuſdē rōnis:ꝛ a nō gradu entis

Auia pars antitatiua in toto in tentia.

diſtat per media alterius rōnis. Quarto intenſa calidita
te a nō gradu caliditatis:ab īfinite modica caliditate in
cipit intendi caliditas:ſed nō ab īfinite modica qualita
te aut ente. Quīto:trāſmutato ſubo ab albedine in nigre
dinē:peruenit ſubm ad nō gradū albedinis:ꝛ nō ad non
gradū coloris aut entis. Sexto ſi non poſſet eſſe:qn non
gradus albedinis eſſet non gradus coloris aut entis:ſe
quereꝰ nō albū:ergo nō coloratū vel nō ens:ꝛ ſic ab in
feriori diſtributiue ꝛc̄.valeret ꝯñā.de hac aūt perfectio
ne ſpecifica:eſto ꝙ aſſumptū eſſet verum:qꝛ poſſibile eſt
ꝙ aliquid cōtinue equaliter diſtando a non gradu entis
in infinitū plus diſtare aut minus a nō gradu ſpeciei ꝙ̄
prius:ꝛ ſic nō ſm augmentū vel decrementū perfectio
nis ſpecifice augeꝰ vel minuitur perfectio entitatiua:aut
ecōtra. Negaꝰ etiā conſequētia:qꝛ infinita pedalia late
ralr addita nō augēt lōgitudinē:aliqualr eniꝫ aliter eſt
accipere perfectionē entitatiuā ꝛ latitudinē ſpecificaꝫ il
lius pfectionis:qꝛ infinite magnā latitudinē poſſuꝫ acci
pere in.a.itelligētia:ſed tātum finitā perfectionē entita
tiuā. ❡ Correlariū:ꝙ̄uis ānichilatis duabus intelligen
tijs:ille eque cito veniāt ad nō gradū entis:ſicut ad non
gradū ꝓprie ſpeciei:nō tñ equaliter diſtabant ab illis:qꝛ
nō trāſiuerunt per media pfectionis entitatiue:ꝛ quan
tūcūqꝫ diſtaret intelligentia.a.a non gradu ꝓprie ſpeciei
per duos gradus:ꝛ a nō gradu entis per duos:adhuc nō
equaliter diſtaret ab illis nō gradibus:qꝛ diſtantie alte
rius rationis nō cōparātur ſaltē icōplexe. ❡ Ad confir
mationē primā in abſtractis ꝛ ſimplicibus:qꝛ nō habēt
aliquid ſui:ideo negatur antecedens:ſed in qualitatibus
intenſibilibus:verificatur antecedēs:ꝛ negaꝰ cōſequen
tia:licꝫ eni eēntie rerū cōſiſtant in idiuiſibili:ſic ꝙ auge
ri nō poſſint:aut minui:qꝛ nō fit intenſio forme ſm gra
dus pfectionis eſſentialis:nullā eni eſſentiā pōt deus in
tendere aut remittere quo ad gradū perfectōis eſſentia
lis:niſi vertat eā ad aliā ſpēm:qꝛ qualitercūqꝫ varieꝰ in
telligētia:aut remanet eiuſdē nāe vt prius:ꝛ ſic eſt equa
lis perfectionis eſſentialis vt prius:aut nō remanet eiuſ
dē nature:ꝛ ſic vertiꝰ in aliā ſpēm ſuperiorē aut inferio
rē:aut ſub nulla manet:qꝛ totaliter annihilaꝰ. Nō tamē
ſunt punctalis perfectiōis.i.īfinite modice pfectionis:qꝛ
quelibet diſtātia diuiſibili diſtat a nō gradu entis:ꝛ ſic
ſi imaginareꝰ habere ad aliquid ſui proportionē duplā
vel infinite magnā:hoc eēt ſolū loquēdo de perfectione
determinate nature ſm ꝙ recedit in ſua nā a nō gradu
ſue nāe determinate:ſed cuꝫ cōparaꝰ.a.ad.b.eſt cōpara
tio ſm diſtantiā a nō gradu entis. Nō enim comparari
debēt vt nō ſunt in eadē latitudine. ❡ Ad ſcđam cōfir
mationē negaꝰ aſſumptū in cōtinētibus eminēter ꝛ ex
cedētibus alteriꝰ rōnis. ❡ Ad tertiā nō admittiꝰ caſus.
qꝛ ſi alterius rōnis ſimplicia eſſentiā cōſtituūt:opꝫ vnū
eoꝝ eſſe vt forma:ꝛ reliquū vt mā. Sed admiſſo caſu.b.
eſt finita quidditatiue.ſi eni īfinite partes pedalis ꝓpor
tionales ſm ſubduplā proportionē addereñꝰ:efficereꝰ
maius expedali ꝛ additis:nō tñ īfinite maius:ſed preciſe
in duplo. Signatis eni extremis vt in argumēto.ſ.a.ꝛ.c.
ꝯcediꝰ a theologis in īfinitū poſſibilis ꝓceſſus in medijs
itelligentijs:nō tamē equaliter ſe excedētibꝰ exceſſu cer
to:quātūcūqꝫ eni parū excedit.a.b.in īfinituꝫ diuidi pōt
exceſſus ille ſubduplādo vel ſubtriplando ꝛc̄.ꝛ ſic inter
illas imaginabilis eſt eque velociter proportionabilr de
ſcenſus a maioꝛi in minoreꝫ:ꝛ ecōtra aſcenſus.ſaltē vſqꝫ
ad certā partē illius exceſſus. Sed ſi extremū ſupra non
ſignareꝰ:imaginato aſcenſu ſm eandē proportionē:non
dareꝰ vltimū:ad qđ perueniretꝰ:ꝛ nō eſſet hic ordo īfini
tus ſimplr:imo poſſet deus aliū ordinē ꝓducere:cuius

quelibet pars eſſet in duplo vel in quadruplo ꝛc̄.pfectioꝛ
alia parte correſpōdēte illi in alio ordine. ❡ Ad quartū
negaꝰ cōſequētia. Ad Ari.vel mixta ibi ſunt contraria:ꝛ
tūc quāto ibi eſt minus de vno:tāto eſt ibi plus de alio:
itelligo arithmetrice reſpectu medij latitudinis:qꝛ quā
to vnū cōtrariū per plures gradus eſt ſupra mediū lati
tudinis eius tanto per plures eſt alterū infra mediū:do
nec deueniaꝰ ad ſummū:qđ eſt ſimplr impermixtū:ſal
tē ſuppoſito ꝙ oporteat latitudines cōpleri:ꝛ vt imper
mixtius verificeꝰ de ſummo:intelligiꝰ impermixtius ve
rificari de minus permixto:ꝛ de nullo modo permixto:
eiuſdē tñ ſpeciei ſpecialiſſime cū permixto:aut permiſci
bili:non tamē opꝫ dictū Ariſto.intelligi vniuerſalr in oī
bus remiſſis:qꝛ aut forte in elñtis latitudines qualitatū
primarū nō cōplenꝰ:aut qꝛ non oīa remiſſa habēt cōtra
riū:cui permiſceanꝰ:vt lumē ꝛc̄.ſed ſuppoſito ꝙ ꝯria nō
cōpatianꝰ ſe in gradibus remiſſis itelligiꝰ impermixtiꝰ.
ideſt diſtantius a nō gradu ꝛc̄. Hec pro nunc de intelli
gentijs dicta ſint:vt ex his facile ſit cōphēdere qd rñdē
dū ſit ex fundamētis Ari.ad difficultates phoꝝ ꝯ ipꝫ de
terminātiū:vt euidēter cognita opione Ari.qd in ea fal
ſum ſit refutādū:aut verū eligēdū:lucide cogſcaꝰ ad ma
gnificētiā ſūme veritatis:cui ſp ſint laus honoꝛ ꝛ glia.

PRimum dubiū:videꝰ ꝙ nō ſi deus eſt
īfiniti vigoris:ipſe moueat in
inſtāti:qꝛ ſufficit ipſuꝫ in infinite modico tem
pore mouere. ❡ Rñdeo.imagineris deū glo
rioſuꝫ maximo celo applicatū:vt ipe effectiue
ꝛ imediate:localr moueat:ꝛ naturalr:qbus in añte aſſū
ptis.dico ꝙ cōditionalis affirmatiua eſt vera:neqꝫ ſuffi
cit ꝙ ipſe in īfinite modico tēpore moueat:qꝛ in infinite
modico tēpore mouere poteſt virtus finita:ꝛ īfinite mo
dico tēpore dabile eſt tēpus finitū minus menſuratiuuꝫ
motus facti a virtute finita.pꝫ ex logica illarū ꝓpoſitio
nū expoſitione:ꝛ qꝛ ſignata eſt celi reſiſtentia:ſi ſignaue
ris tēporis quātitatē:in qua fiat motus:ſignabo motorē
ꝛ ſi nō ſignaueris tēpus:neqꝫ ego motorem.ideo effectui
facto a virtute īfinita iſtans pro mēſura cōueniret:ꝛ nō
tps.qꝛ īfiᵗᵃ vtus ſupra finitas vtutes eſt in tpe mouētes.

Secundum dubium.videtur ꝙ ſine alijs circū
ſtantijs valeat hec cōſequētia.B na
turaliter mouet:ergo ipm mouet quantū pōt:pꝫ ex dr̄ia
rōnalis potētie ab irrōnali. ❡ Reſpōdeo nō valet illa
ꝯñtia:qꝛ imaginabile eſt motoris virtuteꝫ creſcere:alijs
nō variatis:ꝛ tūc velocius moueret motoꝛ nālis ꝙ̄ pus.
Scđo imaginabile eſt reſiſtentiā dcreſcere. Tertio ima
ginabile ē applicationē agētis ad paſſuꝫ melioꝛari. Quar
to imaginagile eſt remoueri impedimētū. Ad argumen
tū potētia nālis mouet quantū pōt mouere cū circunſtā
tijs pſentibus:ſed ſtat variari eas:vt pꝫ agentibus natu
ralibus iferioꝛibus:ꝛ agente pſente paſſo nō ipedito pa
ti nō eſt in poteſtate nālis agentis nō agere:ſed bene eſt
in ptāte rationalis agentis non agere.

Tertium dubiū.videꝰ ꝙ non ſit talis proportio
mouentiū:qualis eſt reſiſtentiarū:quia
tunc eque velociter mouerent omnes motores celi:ꝯſe
quens falſuꝫ:pꝫ cōſequētia:qꝛ ex equali proportione mo
toris ſupra reſiſtentiā eqlis prouenit motus:tūc aūt eq
les ibi eſſent ꝓportiones.pꝫ exemplo:ſit reſiſtētia primi
celi.vt 2°.ſit reſiſtentia ſcđi celi vt.1.qꝛ celū maius plus
reſiſtit:tūc ſi a dupla ꝓportione mouet primū:erit virtꝰ
primi:vt.4.cuius virtutis medietas erit ſecūdus motoꝛ:
ꝛ ſic erit ſcđs motoꝛ.vt.2.ꝛ ſic vterqꝫ eoꝝ eque velociter
mouebit cū altero.ſ.a dupla proportione. ❡ Rñdeo lr̄a
dicit ſube ſeparate excedunt ſe in nobilitate ſm ordineꝫ
ꝛ magnitudinē motoꝝ:ſic ꝙ altius celū ꝛ maiꝰ nobilio
re itelligētia regiꝰ:ꝛ nō dicit illā:q̄lis eſt ꝓportio reſiſtē
tiaꝝ:talis ē ꝓportio mouētiū:q̄ tñ vā eſt ꝙ̄ᵐ ad ꝓportio
nē finitā vel infinitā:ꝛ in illo ſenſu ſufficꝰ ipſa in ꝓpoſito.

Quartum dubiū.dicit littera quanto deſideriuꝫ
eſt fortius tanto motus eſt velocioꝛ.ḡ
qualis eſt ꝓportio deſiderij ad deſideriū in motoꝛibus:
talis eſt ꝓportio motus ad motū in velocitate:ergo ea
dē eſt reſiſtentia celoꝝ:qđ nō eſt verū:cū vnuꝫ celoꝝ ſit
maius alio:pꝫ ꝯñtia exēplo:ſit maioꝛ motoꝛ:vt.4.ſit mi
noꝛ motoꝛ.vt.2.tūc qꝛ ꝓportio deſideriorū eſt dupla:oꝫ
motus eſſe ſm duplā ꝓportionē:ſed dupla ꝓportio ē cū
q̄ttuoꝛ mouent vnū ad ꝓportionē qua duo mouēt vnū.
❡ Reſpōdeo itelligi pōt deſideriū eſſe fortius dupliciter:
abſolute:ꝛ eſt deſideriū maioꝛis potētie:reſpectiue.ſ.
cōparando ipſuꝫ ad reſiſtētiā:ꝛ eſt deſideriū fortius qđ
maiorē hꝫ ꝓportionē ſupra reſiſtentiā:ꝛ tūc ſcđo modo
itelligiꝰ ꝓpō Auer.qꝛ velocitas motus ſeqꝰ dñiuꝫ agen
tis ſupra reſigentiā:ꝛ ſic ꝓportio velocitatū ſeqꝰ ꝓpor
tionē dñioꝝ agentiū ſupra reſiſtentias.

Quintū dubiū iduciꝰ phs dicens.ꝙ idependentia
nō ifert īfinitatē.ꝛ rō ꝓpter quā nō teneꝰ
dicta a phis eſt:qꝛ cōtra veritatē ſunt:vt ex iſtis operibꝰ
theologus fructū hūc referat.ſ.ſcire diſcernere dicta phi
loſophoꝝ veritati nō repugnātia a dictis eoꝝdē verita
ti repugnātibꝰ. ❡ Cōtra.vr̄ ēt ꝙ apud theologū idepen
dentia nō ifert īfinitatē:qꝛ relō diuina:vt paternitas:eſt
idepēdēs:qꝛ ipſa eſt deꝰ:ꝛ tñ ipſa nō eſt īfinita:qꝛ ipſa nō
eſt q̄ta q̄titate pfectionis:qꝛ tūc aliquā pfectionē hēret
pr̄ diuinus:quā nō hr̄et filius eius:ꝛ aliquaꝫ hr̄et filius:
quā nō hr̄et pr̄:qđ nō bñ ꝯſonat dictis ſcōꝝ. ❡ Rñdeo
relōnes in diuinis.ſ.filiatio:ꝛ ſpiratio:ſunt idētice infini
te:qꝛ ipſe ſunt deus:q eſt īfinitꝰ:lꝫ ipſe nō ſint formalr īfi
nite.iō nō ſeꝰ icōueniēs adductū. ❡ Scđo dico.ꝙ nō i
cōuenit aliquā pfectionē reſpectiuā eē in vna pſona:que
nō ſit in altera.dico igiꝰ.ꝙ oē idepēdēs eſt formalr vel
idētice īfinitū:ꝛ hoc negaꝰ a pho.

Sextum dubiū.an hō cogſcat īfinitatē dei:aut nō:
ſi cognoſcit:tūc Ari.dicit falſuꝫ. Si hō nō
cognoſcit dei īfinitatē:quō cōcedit hō deū eſſe infinitū:
qꝛ illa q̄ hō nō cognoſcit:ipſe cōcedere nō dꝫ. ❡ Rñdeo
īfinitā dei nām pure hō apphēdit:nō aūt cōprehēdit eā:
ꝛ ſic verū dicit phs. Scđo dico:ꝙ hō q eſt hō ꝛ deus:co
gnoſcit īfinitatē dei. Tertio dico ꝙ hō:q nō eſt deꝰ:fide
iduciꝰ ad credēdū deū eē īfinitū.ꝛ ſic ſcit hō illđ accipiē
do ſcire ſm cōem vulgariū locutionē:qꝛ firmiter credit
abſqꝫ dubitatione:ꝛ ita eſt.hoc ſcire eſt ita large acceptū
ꝙ errorē aliquē admittit ꝛ compatiꝰ:vt dato ꝙ ſcireꝫ ꝙ
iſte eſſet rex:ꝛ iſte eſt ſocrates:ꝛ tñ credo ipꝫ eē platonē
ꝛ plato eſt rex:ſꝫ nō iſte rex pñs:ſꝫ aliꝰ:tūc ſcio platonē eē
regē:ꝛ iſtā ſclaꝫ comitaꝰ errō h.ſ.iſte:quē ſcio regē ē plo.

Septimū dubiū. Si īfinitū nō eſt cogſcibile apud
phꝫ:quō hō īfinita itelligit: ❡ Rñdeo
īfinitū ignotū eſt īfinitū in actu:nō aūt īfinitū in poª.īfi
nitas.n.tpis ꝛ motꝰ eſt in poª pp ſucceſſionē ptis ad ptē:
in magnitudine aūt pmanētī īfinitas eſt in poª in diuiſio
ne:qꝛ ſp remanet aliqd p diuiſionē accipiēdū:altero aūt
iſtoꝝ moꝝ ē īfinitas idiuiduoꝝ i ꝓpōne vlī cognitoꝝ.

Octauū dubiuꝫ:qꝛ poniꝰ nō gradus in leonibus:ḡ
gradus in illis eſt ponēdus:ḡ ſuba nedum
ſimplex:ſꝫ mixta:ꝛ pfecta:ſuſcipit magl ꝛ minꝰ:qđ eſt ꝯ
phm ꝛc̄. ❡ Rñdeo ſufficit pro argumēto ponere in leo
nibꝰ plus vel minꝰ:nō aūt magl:qꝛ duo leones dīit plus
de pfectiōe leonis ꝙ̄ vnꝰ leo:nō aūt dñt magis leones eē
duos leones ꝙ̄ ſit vnus leo:vel tres ꝙ̄ duos.

Dubiū 9ᵐ:vr̄ ꝙ aliqs appetitꝰ ꝯformis iclinatōi nā
li nō ſit bonꝰ:qꝛ potuit abrahā nollere iteri fi

gere filiũ ſuũ:tc̃ ſi ſic noluiſſet:habuiſſet abrahã appetꝰ volũtariũ ꝯformẽ nãli iclinatõi:⁊ malũ:qꝛ ñ obediuiſſꝫ abrahã altiſſimo ꝓcipiẽti imolatõeꝫ filij. Rñdeo appetitꝰ ꝑuãdi filiũ qꝫm ẽ ex ſe erat bonꝰ:ſꝫ ꝑ accñs.ſ.ð ꝯñdẽte ſe ꝯdicerẽ illi:efficiebat ñ bonꝰ.tenebat.n.abraã obedire his q̃ oñdebat ðs ſe velle.ñ.n.hõ archana dei attigit. ĩmo nꝫ alterꝰ hois ſecretũ:oꝫ igr deũ reuelarẽ ꝑ ſe vl' per aliũ qd ip̃e velit. z° dico.cũ duo dñi ſe hñtes ꝑꝫ ſub ⁊ ſupra diſcordãt:tenet hõ obedire maiori dño ⁊ dimittere minorẽ:ꝓpt̃i citra altar cũ aꝰ dñs fuerit potẽs errare in ꝓpoſito ſi ðs:⁊ nã hois diſcordaſſent:qð ñ ꝯtigit:qꝛ nãe valde ꝯueniẽtia ⁊ eq̃tati ſũt mãdata dei:ſic ꝙ deus efficaciter voluiſſet mortẽ Iſaac i ſacrificio:oportebat abrahaꝫ dimiſſa iclinatione ſue nãe obedire altiſſimo.aliter grauiter peccaſſet ⁊c̃.

Dubiũ iom.qd ꝑ ifinitatẽ extẽſiuã itelligẽm ſit.ñ.n. ad ꝓpoꝰ ẽ itelligẽr magnitꝰ nõ terminatã. Rñdeo ĩfinitas extẽſiua itell'r q̃ oẽ ens forãl'r ẽ ꝯphẽſum:⁊ hac ĩfinitate:nꝫ theologꝰ:nꝫ ph̃s deũ eẽ ifim poſuert.ifinitas ãt itẽſiua i certo ente repit:vt i diuinitate:q̃ nõ oĩa entia formal'r icludit:ſꝫ bñ virtual'r aut eminẽter:⁊ de iſta ifinitate eſt diſcordia iter theologũ ⁊ ph̃m:⁊ ſic vtrãqꝫ infinitatũ reperiri in deo negauit ph̃s.

Dubiũ iim.Quãto nãe ſt viciniores mãe:tãto ſũt iꝑfectiores:ſꝫ ꝑm ens apud ph̃m ẽ viciniꝰ mãe qꝫ pm:g̃ pm eſt impfectũ.ꝯñs falſuꝫ ẽ.pꝫ ꝯña:qꝛ cõparatiuũ pſuppo nit poſitiuũꝫ. Rñdeo maioris cõparatio eſt abuſiua. ſic ꝙ vicinius mãe:vel ẽ impfectius:vl' nõ ita pfectũ:ſic illud q̃ viciniꝰ ẽ.idẽ dr̃ de maiore ſcði argumenti.

Duodecimũ Utrũ poſſe ſit imaginari dũ eẽ põlẽ:⁊ vr̃ ꝙ ſic:qꝛ imagiꝰ ẽ ad ipoſſibilia. Rñdeo imagiꝰ aliqñ ẽ cũ aſſenſu:aliqñ ñ:cũ ſeq̃la ꝯdictiõis:⁊ ſine ſeq̃la ꝯdictiõis ex dcõ ſup qð cadit imagiꝰ:tc̃ dico ꝙ nõ ẽ imagile deũ eſſe põlẽ gn idẽ ſeq̃t ꝯdictio:qꝛ ðs ⁊ põlitas paſſiua repugnãt:ſic ꝙ de eadeꝫ re v̈ificari ñ pñt:qꝛ deꝰ ẽ actꝰ purꝰ:⁊ ſic itelligit littera.

Dubiũ izm.vtrũ deꝰ ꝯꝟuet itelligẽtias.ꝙ ſic:qꝛ fora ꝯꝟuat id cꝰ ẽ fora:ðs ãt itellgẽtiaꝝ ẽ fora ⁊c̃. Rñº ꝙ ſic:ſꝫ apð phꝫ ꝯꝟuatio rei itelligi pt ſequens ꝓductõeꝫ:⁊ ſic ñ ꝯcedit ph̃s deũ ꝯꝟuare itelligẽtias:qꝛ apð eũ eas nõ ꝓduxit:⁊ h̃ vult lr̃a:ſꝫ ꝯꝟuatiõe alia:q̃ ẽ ꝑ formã formãtẽ ðs ꝯꝟuat itelligẽtias:qꝛ deus eſt actꝰ oĩs ĩtelligẽtie alterꝰ a ſe formatiuus:⁊ hoc petit arm.

Dubiũ i4m.vtꝝ itelligẽtie ſe ꝯꝟuẽt.vr̃ ꝙ nõ:qꝛ iter ꝯꝟuãs ⁊ ꝯꝟuatũ ẽ diſtictio rei. Rñº poſitiue ñ ſe ꝯꝟuãt:qꝛ ñ ſe ꝓducũt:nꝫ aliq̃ eaꝝ forat ſeipſaꝫ: nꝫ ſe ꝯꝟuãt ꝯꝟuatõe ſequẽte ꝓductiõeꝫ:⁊ h̃ ſuffic arguro. ſꝫ negatiue ſe ꝯꝟuãt ſic.ſ.ꝙ nõ ab alio ꝯꝟuãt:ꝯꝟuatõe earũ ꝓductõeꝫ ſequẽte:ſꝫ ꝯꝟuatõe ſequẽte forꝰ:depẽdẽtes ĩtelligẽtie ſe ꝯꝟuãt:qꝛ i eis ẽ q̊ ꝯꝟuãt:⁊ ſic ab itra potius eſt ꝯꝟuatio illa qꝫ ab ex̃:⁊ ſic pꝫ ꝙ ipropꝛietatẽ modi loquẽdi explicat iſta dictio q̊dãmõ i lr̃a poſita:quũ dr̃ itelligẽtias ſe q̊dãmõ ꝯſeruare:⁊ hic eſt ſenſus lr̃e.

Dubiũ i5m.vtrũ ex maiore de neč̃io ſeq̃t ꝯ̊ de neč̃io in pa figura:⁊ vr̃ ꝙ ſic ꝑ Ari.p̊ poꝝ. Rñº maiore exñte v̈a q̊ ad ſuppoꝰ in actu ⁊ i poa:tc̃ ꝯ̊ ẽ neč̃ia. ⁊ ſic itelligit Ari.p̊ poꝝ.⁊ ſic exponit ipꝫ Auer.ibi. Si ãt ĩtell'r maior de neč̃io v̈a q̊ ad ſuppoſita in actu tm̃:tc̃ nõ oꝫ ꝯ̊nẽ eẽ de neč̃io:vt oĩs hõ ẽ aĩal neč̃io. Hoc albũ ẽ hõ. g̊ hoc albũ eſt aĩal neč̃io põt tñ fieri aduertẽtia circa minorẽ:an ſit iuẽta vel ne.ſꝫ h' nõ eſt locꝰ eiꝰ.lr̃a itelligit in modis arguẽdi de ineſſe:non aũt modalibus.

Dubiũ i6m.vtrũ p̊ de gnõne ab Ari.tex.ꝯti.iz.ꝓbet mãꝫ eẽ eternã. Rñº p̊ ð gnõne tex.coñ. ij.ꝯſtituit gnõ i eẽ:q̃rẽdo an ex nõ ente ſimpl'r ſit gnõ:⁊ ſoluit ꝙ ex ente i poa ẽ gnõ:⁊ ex ñ ente i actu:ſꝫ tex.coñ.

iz.de cãis gnõnis dðꝫ ẽ.vt poſſe ẽ.ſ.referẽdo alibi ðterminata.⁊ de cãis eternitatis eiꝰ.Et tex.coñ.i4.due ſũt cãe gnõnis efficiẽs ⁊ finis:⁊ vtraqꝫ iſtaꝝ eſt eterna:vt declaratũ ẽ in phyſicis:qꝛ vna ſꝑ mouet:alia v̈o ſꝑ mouet:qꝛ agẽti ſꝑ mouẽti:oꝫ ſubijci paſſuꝫ qð ſꝑ moueat:ñ dico vl'r ꝙ oẽ paſſuꝫ motũ a ſꝑ mouẽte ſit eternũ:pꝫ ð mã za ⁊c̃.mouẽs ãt eſt zr ĩmobile ⁊ mobile:ĩmobile ſpectat ad metaphyſicũ:mobile v̈o ad nãlẽ.De cã ãt cꝰ ẽ ꝯtiue moueria mouẽte.ſ.de nã mota ab efficiẽte dðꝫ ẽ.⁊ tex.ꝯti.i5.ð cã mãli dicamꝰ eiꝰ eternitatẽ eẽ cãꝫ:q̃re ſꝑ ſit gnõ:⁊ p̊t añs declari ꝑ ꝯñs.ſ.ſꝑ ẽ gño:g̃ eterna ẽ mã:pꝫ añs ex his q̃ ꝑ ꝓpagationẽ gñant:qꝛ tũc ſemel iterrupt' iſtis idiuiduis nõ eẽt poſſe nãe iteꝝ reꝑare aliqð illoꝝ:iõ oꝫ ſꝑ eẽ aliqð illoꝝ:⁊ ſic gnõnẽ eẽ:qꝛ illa ꝑ gnõnẽ i eẽ ſũt nõ oꝫ tñ gnõnẽ cũ gnõne cõtinuari ⁊c̃.imo opꝫ ꝙ nõ:⁊ ſic q̃onis titulus affirmatiuus verus eſt:q̊uo ponebat littera.

Dubiũ i7m.vtrũ itelligere depẽdeat a fantaſmatibꝰ:⁊ vr̃ ꝙ nõ:qꝛ abſtractũ a mãli ñ depẽdet ſi eni itelligere depẽderet:oporteret itell'ꝫ a corꝑe depẽdere:qð ẽ ꝯ̃ Ari.⁊ v̈itatẽ:qꝛ ſube oꝑanti ꝓportionalis eſt modus operãdi q̊ ad eẽ abſtractũ vl' nõ. Rñº iprop̃e dr̃ depẽdere:ſꝫ nõ in gñe cãe finalis:qꝛ abſtracti finis p̊mꝰ ẽ abſtractũ:nõ efficiẽtis:qꝛ ſingulare ñ efficit vl'e:nõ forãlis:qꝛ forc non eſt fora:ſꝫ mãlis:nõ tñ ꝓprie.ſ.ex qua cõponat ipꝫ itelligere:qꝛ itelligere eſt abſtractũ a cõditionibꝰ mãe:nedũ a mã:ſꝫ circa quã eſt intelligere:⁊ vñ eleuatũ eſt itelligere ab intellectu agente:⁊ ſic rõ concludit ibi non eſſe proprie dependentiam.

Dubiũ i8m.vtꝝ plato poneret formã:q̃ nõ eſt idea. ꝙ ſic:qꝛ ponit plato formas mãles ſenſibiles.p̊ meta.ꝯto.39. Rñº lor ibi ꝑlo de fora totius:⁊ nõ de fora partis:de qua loq̃t mõ lr̃a ꝑſens.

Expliciunt quolibetta de itelligẽtijs ab excellẽti artiũ ⁊ medicine doctore Alexãdro Achillino publice theoricã medicine:⁊ ordinarie docente edita.

Queſtiones quolibetti primi.

Utrũ infiniti vigoris ſit deus. car.z.
Utrũ tm̃ deũ deꝰ itelligat. car.3.
Utrũ prima forma:que eſt vltimus finis ſit primus motor. car.4.
Utrum deus libere moueat celũ. car.5.

Queſtiones quolibetti ſcði.

Utrũ itelligẽtie medie ſint producte. car.6.
Utrum ponenda ſit creatio. car.9.
Utrũ itelligẽtie iferiores itelligãt ſuperiorẽ. car.io.
Utrũ q̊dã ordine recedant itelligẽtie medie a pa. car.io.

Queſtiones quolibetti tertij.

Utrũ intellectus ſit virtus materialis. car.io.
Utrũ itellectũ poſſem hẽat oĩs homo. car.io.
Utrũ itellectus poſſibilis ſit pure potentialis. car.ii.
Utrũ itell's poſſibilis ſubijciat accidentibꝰ. car.iz.
Utrũ itell's poſ'is ſit forma dans eſſe hoiem. car.i3.

Queſtiones quolibetti quarti.

Utrũ deus ſit itellectus agens. car.i5.
Utrũ felicitas ſit deus. car.i5.
Utrũ poſſibile ſit ꝙ homo:anteq̃ȝ moriat itelligat ſubſtantias ſeparatas. car.i6.
Quid ſit copulatio. car.i8.

Queſtiones quolibetti quinti.

Utrũ latitudo itell'ꝫ ſit vniformiter difformis. car.i8.
Utrũ quarũcũqꝫ intelligentiarũ pfectio attendatur penes appropinquationẽ ſummo. car.i8.

Finis.

Alexandri Achillini Boñ.de orbibus Liber primus.

CElum ſubijciẽs h' ꝑm opus in q̃ttuor libros diuido. In primo mãꝫ celi. In z° formã eius. In 3° ꝯgregatũ ex vtriſqꝫ. In 4° accñtia illiꝰ ſpeculabor. Circa pm dubitat.vtruꝫ mã ſit pars celi eſſentialis. Reſpondeo duplicem diſtinctionem premittẽdo duobus dictis. reſponſiuis. Prima ẽ diſtinctio Ari. primo celi.textu cõmẽti.96.celũ capit.tripl'r primo pro maxima ſphera.z° pro orbibus ſtellaꝝ erraticaruꝫ ⁊ fixaꝝ.3° pro mundo.z° mẽbro hic vtimur. Scða diſtinctio eſt Ari. 8° meta.textu cõmẽti.iz.duplex eſt mã.ſ.in actu.⁊ in poa quã declarãs Auerrois in libro de ſuba orbis.ca°z°.dixit mã eſt in poa forma fixa in ea:ſed mã in actu eſt fixa forme.vel ſubiectũ qð idẽ eſt.intelligo mãm figi forme illã que capit eſſe forma ab agẽte:ſic ꝙ forma eſt cauſa in genere cauſe formalis ipſi materie vel cãto ex vtriſqꝫ. formã aũt figi mã eſt formam ex mã in genere cauſe mãlis cãri.ꝓpor'.n.ſicut duplex eſt forma.ſ.mãlis ⁊ abſtracta ſimpliciter.vt dixit Auerrois p̊mo phyſicoꝝ.cõmẽto vltimo.⁊ z° phyſicoꝝ.cõmẽto.z6.⁊.iz.meta.cõmẽto.37.eſt aũt mãlis forma:forma cãta a mã:aut ex ea perfectionẽ ſuã hñs.loquens.n.Auerrois de forma educta de potentia materie dixit.z° phyſicoꝝ.cõmẽto.30.mã eſt cã forme ⁊ forma materie.⁊ p̊mo phyſicoꝝ.cõmento.70.ſubiectũ ſubſtentat formã:⁊ forma ſubiectũ. ſubſtentari aũt cãri eſt mãliter vel formal'r.⁊ ꝓpter hoc mã ⁊ forma inſeparabilia ſunt in eſſe.vt dixit Auerrois p̊mo phyſicoꝝ.cõmẽto.65.⁊ alibi ꝓpter hoc etiã in diffinitione mãlis forme mãm cadere oꝫ.primo de aĩa textu cõmẽti.i6 ⁊ 3° de aĩa cõmento.9.forma ſemꝑ intelligit cum mã.⁊ iõ ſcire formam abſqꝫ mã ⁊ mãꝫ abſqꝫ forma impoſſibile eſt. vt teſtatur Auerrois.4° phyſicoꝝ.cõmẽto.i6.forma autem imãlis ſimpl'r eſt forma non cãta a mã neqꝫ ex ea perfectionem hñs.ꝓpterea.n.abſtracta dr̃ ꝑm diffinitionem ⁊ ꝑm eſſe. Ita duplex eſt mã quaꝝ vna forme mãli ſubijcitur:quã diffinit Auerrois in libro de ſuba orbis.ca° p̊mo. per eſſe ſubam in potẽtia:qꝛ ea forma quã nõ hꝫ mã hec actuari põt.ideo p̊mo phyſicoꝝ.cõmento.64.dixit Auerrois ſubiectum nũq̃ȝ eſt extra non eſſe. ⁊ p̊mo phyſicoꝝ. cõmento.66.priuatio vl'r non ſeparatur a mã. ⁊ vocans Ariſto.iz.meta.textu cõmenti.io.mãꝫ ſempiternoꝝ non generabilem occulte innuit non ſempiternoꝝ mãm dici debere.ſed expreſſe 8° meta.textu cõmenti. 4. generabilem.qꝛ ipſa ſubiectum eſt gñationis.Alia eſt mã que forme ſimpliciter abſtracte ſubijcitur que mã dr̃: qꝛ forma formatur ⁊ cauſatur.in actu dicit:qꝛ formaꝫ hꝫ ſibi propriam inſeparabilẽ ab ea.non eniꝫ actuabilis eſt a forma quã non hꝫ.⁊ hanc materiã vocat Ariſto. 8° meta. textu cõmenti.iz.ſom local'r mobilem.qꝛ non ſubſtantiali:non quãtitatiue:non reali qualitatiue:ſed locali tm̃ ſubijci poteſt tranſmutationi. vocauit autem eam 8° phyſicorum Auerrois cõmento.78.mãm ſimplicem cum dixit corpora celeſtia ſunt materie ſimplices.quia corporis ſimplicis qð alteri miſceri non poteſt pars eſt. de abſtractione aũt ꝑm diffinitionem ⁊ non ꝑm eſſe de qua Auerrois primo de generatione.cõmẽto.44.aut Ariſto.z° phyſicoꝝ. textu cõmenti.i7.⁊ 6° meta.⁊c̃.nihil ad pñs.quomõ autẽ

intellectus potentia ſit mãlis ⁊ abſtractus. dixi in p̊mo opere quoto.3.⁊ infra etiam. Iſtis corꝛic ſubiungo ꝑ motorem:aiam:aut formam:conſtituta in eſſe ꝑ ſubiectum inteba ſunt apud Auerroim.8° phyſicoꝝ.cõmento.44.⁊ 5z.in libro de ſuba orbis.ca° p̊mo. ⁊ 3° de anima ⁊ alibi. hec materialiter cãta.⁊ licet precedant aliquo mõ mãm: quia ipſa ſunt illius cauſe.non tñ eam ſimpliciter precedunt:qꝛ ipſa a mã cauſant. Scðo ꝑ formã aſſiſtenteꝫ materie intelligo forr cauſantẽ materiam vel compoſitũ ex his ⁊ nõ cauſataꝫ a mã.⁊ ſom intellectus eſt hꝰ. Tertio materia in actu potius dicitur ſubiectum qꝫ mã. ꝑm Auerroim 8° meta.cõmento.iz.⁊ in libro de ſuba orbis. ca° z°:qꝛ ꝓprie materia dr̃ ꝓpter gñationem ⁊ corruptionẽ:que in celo non reperit.ſed ſubiectũ dicitur ꝓpter circuitionem.cũ igit inter motus vel mutatiões reales nõ reperiatur in celo niſi motus localis.iõ ſom ꝓpter eũdeꝫ corpus celeſte dr̃ ſubiectum.colligitur ſententie ex Auerroe.in libro de ſuba orbis in fine tertij capituli. Quarto mã in actu non eſt forma ſubſtãtialis. qꝛ omnis forma ſubſtantialis ſimplicis eſt p̊ncipiũ actiuum motus localis:ſaltẽ in partibus.ſed orbis celi queꝫ ſom dicimus mãꝫ in actu:non.qꝛ non recti.quia celuꝫ non eſt graue aut leue:vt pꝫ p̊mo celi.a textu cõmenti.i7.⁊c̃. neqꝫ circularis quia ille eſt ꝓprius aĩe.ꝑm Auerroim in libro de ſuba or orbis.ca° z°.Tum qꝛ orbi aſſiſtit forma:⁊ non aſſiſtit orbis materie.Quod aũt contentũ reſpectu continentis ſit mã.vt dixit Ariſt.4° celi.textu cõmenti.35. non eſt ad ꝓpoſituꝫ.Tum qꝛ.9° meta.textu cõmenti.i7. potentia ad vbi non ꝓhibet vt ſit materia:ſed prohibet vt ſit forma. Quinto mã in actu a mã in potentia differt:qꝛ abſtractis formis a mã in potentia:ipſa eſſet vna numero priuatiue.vt pꝫ.iz.meta.cõmẽto.i4.ſꝫ abſtractis formis a materia in actu nõ.vt virr.colligit ab Auer. in libro de ſuba orbis.ca° p̊mo.qꝛ ipſa eſt vna numero ſimpl'r. Sexto materia in actu.ꝑm Auerroim in libro de ſuba orbis.ca° quinto.eſt mediuꝫ inter mãꝫ que eſt oĩno in potẽtia.⁊ purum actum.ſ.tres dimẽſiones:qꝛ poſt actus via imperfectionis ⁊ ꝓpinquus materie:queꝫ hic intelligo ꝑ purum actuꝫ:cũ non ſit materia:neqꝫ includens ipſam tanq̃ȝ parteꝫ:eſt quantitas.materia aũt in actu non eſt ita potẽtialis ſicut eſt materia in potẽtia:⁊ tñ mã in actu non eſt ita actus ꝙ ſit forma.⁊ hoc eſt quarti correlarij confirº. Reuertamur ad ſemitaꝫ a qua nos latens veritas diffluere coegerat.⁊ ponamus duo dicta ꝓpoſitaꝫ queſtioneꝫ ſoluentia. Primũ materia in potentia non eſt celum: neqꝫ pars celi eſſentialis.Secundũ dictũ.pars celi eſſentialis eſt materia in actu:intelligo ꝑ celum animal celeſte compoſituꝫ ex intelligentia ⁊ orbe.vt 3° libro huius aperiaꝫ: intelligo ꝑ parteꝫ eſſentialẽ quiditatẽ vel differentẽ quiditateꝫ:ambe quideꝫ partes ſunt eſſentiales:qꝛ differentie ingrediunt:non qꝛ ſint partes q̊ditatis:de hoc alias.habentur hec duo dicta ab Ariſt.8° meta.textu cõmenti quarti. Non eſt neceſſe ſi quid materiã hꝫ localẽ:hoc ⁊ gñabilẽ ⁊ corruptibileꝫ hr̃e.⁊ ab Auerroe p̊mo celi.cõmẽto.95.⁊ ab vtroqꝫ.iz.meta.textu ⁊ cõmẽto.io. Pro primo dicto ar° p̊mo ſic.Omne continuũ habens mãꝫ in potentia parteꝫ ſui eſt potens non eſſe:ſed celuꝫ non eſt potens nõ eſſe. g̊ ⁊c̃.colligitur maior ex Ariſt.7° meta.textu cõmẽti. zz.⁊ z° de gñatione textu. cõmẽti.5i.⁊ p̊mo celi. textu cõmenti.i36.ꝑm numerũ cõmentoꝝ ipreſſiõis anni.i483. materia eſt qua aliquid poteſt eſſe ⁊ non eſſe.⁊ pro hoc facit qð dicit Ariſt.9.meta.textu cõmẽti.i7.oĩs potentia ſimul cõtradicꝰ eſt:ſed in minore eſt diſcordia inter theologũ ⁊ ph̃ꝫ.colligitur tñ ipſa p̊mo celi.textu cõmenti.zo. Rationabile eſt extimare de celo ꝙ ipſuꝫ ingenitũ ⁊ in-

corruptibile eſt. ⁊ 2° celi. textu cõmẽti primi. ex dictis lʒ accipere fidem ꝙ celũ non contingit corrũpi neqꝫ factũ eſt. ⁊ tertio celi. textu cõmẽti primi de celo ⁊ aſtris: qm̃ ingenita ⁊ incorruptibilia trãſiuimus. rõ eſt Auerrois p̃mo phyſicoꝝ. cõmento. 79. ⁊. 63. ¶ Moleſtatur hec ratio a negantibus maiorẽ aſſerentibus ꝙ potens eſſe ⁊ nõ eſſe non eſt preteritũ ſequens materiã abſolute: ſed priuatiõi ꝯiunctã: qualis non eſt celi materia. ¶ Contra iſtam rñſionẽ que facit ꝓpoſitionẽ Ariſt. inductaʒ in ꝓbac maioris contingentẽ. ⁊ que dat mãʒ p̃mam cui nulla priuatio coniuncta eſt. vltra auctoritatẽ Auerrois dicentis p̃mo phyſicoꝝ. cõmento. 81. priuatio accidit materie de neceſſitate. induco rõneʒ Auerrois 8° phyſicoꝝ. cõmento. 79. ⁊ in libro de ſuba orbis. ca° 3°. oĩs potentia in materia eſt finite duraio: ſiue ſit actiua: ſiue paſſiua: qꝛ ipſa eſt diuiſibilis ad diuiſionẽ ſubiecti. ⁊ ſic nõ ſemꝑ ſub eadeʒ forma aut operatione durare poteſt. Scd̃o aũt materia celi eſt in potẽtia forme ſublunares: aut non. Si primũ ⁊ per te ipſa non eſt ꝯiuncta priuationi. ergo non omnis carentia forme in ſubiecto apto nato ẽ ꝑuatio falſitas ꝯñtis collir ex diffc priuationis. 9. meta. textu cõmenti. 3. ⁊ 4° meta. textu cõmenti. 27. Si ſcd̃m: ergo non omnis mã prima eſt in potentia oẽs forme potentes eaʒ informare. ¶ Cõfirmatur. ſi materia celi in formaʒ celi inclinatur: ⁊ nõ in aliam: ⁊ materia ſublunaris in formas ſublunares: ⁊ non in alias: tũc ille materie alterius rõnis ſunt: vt naturalis earum inclinatio in diuerſas formas oſtendit: ſpecificat enim natura potentie ab actu. Preterea corruptibilis ⁊ incorruptibilis idem eſſet principium intrinſecuʒ: qd̓ horret phyloſophia. ¶ Et quia hec opinio ponit aptitudineʒ materie celi ad formas inferiores tolli a forma exiſtente in ea. Contra arguit. lʒ aliqualiter videretur hec poſitio euadere de materia celi comparata formis corruptibilium: non tñ fugeret de materia miſcibiliuʒ comparata formis incorruptibilium: non eniʒ poſſibile eſt materie inferioris aptitudines ad superco formas tolli a quacunqꝫ forma ſublunari ſibi impreſſa: quia nulla forma miſcibilium virr aut eminenter continet formaʒ celi: quero igit an iſta materia inferior eſt in potentia forme celeſtes. ⁊ tunc qꝛ in ipſa non eſt priuatio earum: quia forme habẽtes priuatiue opm non ſunt eterne: ergo non omnis carentia in ſubiecto apto nato eſt priuatio. Si aũt iſta materia non eſt in potentia forme celeſtes: ⁊ ille forme ſunt per te potentes informare mãʒ primaʒ: ergo non oĩs mã prima eſt in potentia omnes forme informatiue materie prime. ¶ Scd̃o omne icompoſſibile aptitudini ꝑ ſe ſequenti naturam eſt incompoſſibile illi nature. alr̃ falſificaret propoſitiones ſcd̃i modi dicẽdi ꝑ ſe. ſed ꝑ te forma celi eſt incompoſſibilis aptitudini ꝑ ſe mãʒ ſequenti. ſ. receptibilitati formaꝝ nõ habitaꝝ: ergo forma celi eſt icõpoſſibilis materie. ¶ Preterea nulla forma non actuans mã̃m eo modo quo forma eſt potẽtia in materia ſatiat appetituʒ materie. ſed mã celi ꝑ te eſt in potẽtia ad formas inferiores actualiter habẽdas. ğ ſolũ virr eas habẽdo non ſatiatur mã. habeo igit hanc pro deſcriptione materie. cã qua res põt eſſe ⁊ nõ eſſe. ꝑ cuius primã parteʒ circũſcribitur cõis ꝑ reſiduũ vero appropriatũ materie. ſ. potẽtialitas ad eſſe ſubale. ¶ Scd̃o moleſtatur rõ preinducta p̃ncipalis a negantibus hanc ꝯñam. a. eſt incorruptibile. ğ. a. eſt non potens nõ eſſe. qꝛ anichille eſt aliqd incorruptibile. ¶ Tollitur euaſio per oñſa in primo opere quoto 2°. ſ. creationeʒ ⁊ anichilationẽ negaſſe Ari. ¶ Tuʒ ex Ari. 2° phyſicoꝝ. ꝓbante eternitatẽ motoris ⁊ mobilis. ¶ Tũʒ qꝛ ponere ꝙ incorruptibile ſit contingẽs: aut ꝙ neceſſariũ ſit potẽs nõ eſſe impoſſibilia ſunt. pʒ ꝯña: qꝛ celũ aut eſt neceſſariũʒ: ⁊ habet ſcd̃a pars. aut eſt cõtingens: ⁊ habetur prima. ¶ Remotis igitur euaſionibus rõnem dictam tribus cõgruentijs phy̓ p̃mo celi. textu cõmẽti. 22. confirmo. p̃ma ex deo incorruptibili in celo locato aut ex cõi fama: qꝛ omnes leges conueniũt in hᷓ ꝙ deus habitat in celo. vt dixit Auerrois 8° phyſicoꝝ. cõmẽto. 84. aut ꝑ operationem: manifeſtiores eniʒ ſunt diuine ⁊ nobiles operationes circa celeſtia q̃ʒ circa non celeſtia. ¶ Scd̃a: qꝛ longiſſimis antiquoꝝ obſeruationibus non corr celũ aut pars. hãc ponit Auerrois in deſtructione deſtructionum diſputatiõe ſcd̃a. dubio 3° ⁊ 4°. Tertia ex noĩe qd̓ eſt ſempiterne curẽs: hanc tangit ph̃s p̃mo metheoroꝝ. Ex his igit concluditur celũ apud phyloſophũ eſſe neceſſarium ⁊ eternum. qd̓ pʒ: qꝛ diuiſio ente ꝑ neceſſarium: impoſſibile: ⁊ contingens. vt diuidit phyloſophus ſcd̃o de gñatione. textu cõmenti. 50. ⁊ p̃mo peryhermenias. celum inter ipoſſibilia oculus nõ patitur: neqꝫ inter cõtingentia. vt ex dictis Ariſt. ſequit. remanet igit 3m. ꝑ vim diuiſionis. ¶ Primũ dictũ ꝓbãt aliqui auctoritate ph̃i. 8° met. textu cõmẽti. 14. Non oĩum eadeʒ eſt mã: ſed eoꝝ quoꝝ eſt trãſmutatio adinuicẽ. ſed celũ non eſt tranſmutabile. ğ ⁊c. ¶ Scd̃o arguit Auerrois p̃mo celi. cõmẽto. 20. ſi in celo ſit mã: ſequit potentiã nãlem materie eſſe fruſtra: qꝛ nũqꝫ mã celi exit ad actũ forme inferioris neqꝫ mã inferior ad formã ſupioris. Tũ qꝛ nõ eſſet mã celi ꝓpter gñationẽ. ꝯñs eſt icõueniẽs. ⁊ ꝯ Ari. dicẽtẽ p̃ celi. textu cõ. 32. ⁊ 3° de aĩa. textu cõmẽ. 45. ⁊ in libro de reſpiratiõe. ⁊ p° politicoꝝ. deus ⁊ nã nihil faciũt fruſtra. ⁊ nihil eſt ocioſum in funro nature vt dixit Auerrois 2° meta. cõmẽto p̃mo: ⁊ alibi ⁊c. ¶ Ad p̃mũ formaret rõ de. a. ⁊. b. igne: hec nõ ſũt trãſmutabilia adinuicẽ. ğ nõ eãdẽ hñt mãʒ. ¶ Dicunt aliqui ꝙ mediate ⁊ pluribus trãſmutatiõibus trãſmutabilia ſunt. lʒ non imediate. ¶ Cõtra ſubm trãſmutaio nõ eſt totuʒ cõpoſituʒ: nõ forma. ğ mã. ğ trãſmutato. a. in. b. mã que nũc eſt pars. a. erit ſub forma que nũc eſt ps. b. hoc aũt eſſe nõ põt. qꝛ ignis ꝗ erit facta hac trãſmutatiõe nõ erit. a. qꝛ nõ habebit formã. a. neqꝫ erit. b. qꝛ nõ habebit mãʒ. b. ⁊ ſic datis gñalr̃ duobus idiuiduis exiſtibus nũqꝫ vnũ eſt trãſmutabile in alteꝝ. Tũ qꝛ inciperet eſſe id qd̓ deſiuiſſet. ⁊ ſic mã trãſmutaret ad formam ad quã nõ eſt in poa ꝓpinqua neqꝫ remota. vt dicit Auerrois 4° meta. cõmẽto. 20. Tũ qꝛ ſupponebat. a. ⁊. b. eſſe idiuidua mãlia: forma mãlis poſſet eſſe numero eadẽ i duabus materijs: qd̓ eſt ipoſſibile: qꝛ mã eſt cã forme: ⁊ variata cã formali vel mãli variat effectꝰ: ſaitẽ iaiatus. ¶ Dicẽdũ ẽ igit. ſi. a. trãſmutabile eſt in. b. aut eꝯ: oꝫ eorũdem mãʒ eſſe poſſe numero vnã ſucceſſiue. 4°. n. celi. textu cõ. 37. ex vnitate materie ſer inuicẽ gñabilitas: ⁊ ex inuicem gñari ſer vnitas materie: ⁊ ſic veꝝ ꝯcludit rõ iducta ꝙ. a. ⁊. b. nõ hñt mãʒ eandẽ numero. ⁊ ſic rõ p̃ncipalis: que ſoluit: concludit ꝙ mã celi cũ nulla mã iſtoꝝ inferioꝝ ẽ eadẽ numero ſucceſſiue qd̓ nullus negat. Sʒ qꝛ intellectus Ariſt. ibi eſt. Non inuenit mã vna cõis vnicuiqꝫ reꝝ naturaliuʒ: niſi ex rebus hñtibus gñationẽ ⁊ corruptioneʒ: ſiue vnuʒ in alteruʒ tranſmutetur: ſiue in aliud eiuſdem ſpeciei: vel generis vniuoci cum eo: ⁊ celuʒ non eſt ex habẽtibus gñationẽ ⁊ corruptionẽ. iõ celi materia cũ materia iſtoruʒ inferioꝝ non eſt vna cõis. ſic ꝙ abſtractis formis ab vtraqꝫ iſtaruʒ materieruʒ: eſſent iſte materie vnũ priuatiue: ⁊ tunc rõ ꝑ illos inducta ſic per nos declarata eſt Auerrois quarto celi. commento. 37. ¶ Ad ſcd̃m non fruſtrat appetitus a tota ſpecie: ⁊ eſt reſponſio Auerrois in libro de beatitudine aĩe. ſed in idiuiduo fruſtrari non incõuenit. ſed itentũ Auerrois eſt oĩs poa paſſiua: que nõ põt in natura hr̃e actiuã deducentẽ illam de potentia ad

actum: eſt fruſtra. ſed potẽtia materie celi ad formaʒ materialẽ recipiendã eſt nõ potens hr̃e actiuũ deducens eã in actum: qꝛ celum a nullo agente eſt trãſmutabile. ğ ⁊c. ¶ Scd̃o principalr̃ ad primũ dictũ arguit oẽ ꝯtinuum hñs mãʒ in potẽtia partem ſui eſt gñabile. ſed celum nõ eſt gñabile. ğ ⁊c. ꝓbat minor aſſumẽdo ꝓpõneʒ negataʒ a theologo cuilibʒ potẽtie paſſiue corrñdet ſua actiua nãlis. ſed in nã nõ datur agens potẽs gñare celũ. ğ ⁊c. maior hr̃ ex diffic potẽtie poſita. 5° meta. textu cõmẽti. 17. ⁊ 2° de aĩa. cõmẽto. 118. oẽ patiens hʒ agens. Iſta ẽt ꝓpõne vtitur Ariſt. ad ꝓbandũ dari intellectũ agentem. 3° de aĩa. textu cõmẽti. 17. ⁊ p̃mo celi. cõmẽto. 124. impoſſibile eſt imaginari aliqd eẽ poſſibile reſpectu patiẽtis ⁊ impoſſibile reſpectu agentis. ideʒ dicit Auer. de igne ⁊ combuſtibili. 2° celi cõmẽto. 21. ¶ Scd̃o ꝓbat celũ eſſe ingñabile. Nulla gñatio eſt ſine cr̃iis. 2° de gñatione. textu cõmẽti p̃mi. ⁊ 3° celi. textu cõmẽti ſcd̃i. ſed in celo nõ ſunt cr̃ia. p̃mo celi. cõmẽti. 57. corpus celeſte nulli eſt cr̃ium ſicut ex nullo cr̃o ẽ. ⁊ ſi Ari. p̃mo metheoroꝝ ipſuʒ vocauit elementuʒ: pʒ ꝙ equiuoce. non. n. in mixtiõe venit q̃uis ſit principiũ materiale aĩalium celeſtiũ. ¶ Tertio oẽ gñabile terminat tpe. p̃mo celi. cõmẽto. 100. ⁊ 4° phyſicoꝝ. textu cõmenti. 117. ſed celũ apud phʒ nõ terminat tpe. vñ Auerrois 3° phyſicoꝝ. cõmẽto. 30. vltimũ gñationis eſt p̃nm corruptionis. i. eſſe qd̓ eſt terminus ad quẽ gñationis eſt terminus a quo corruptionis. iõ terminatiuũ gñationis eſt terminatiuũ corruptionis. iõ terminabile eſt tẽpus mẽſurans eẽ gñabilis. ¶ Quarto ſi celũ eſſet gñabile motus eius non eſſet p̃mus motus. pʒ ꝯña: qꝛ celũ p̃cederet alius motus. ſ. motus quo gñaretur celũ. rõ eſt Auerrois in li° de ſuba orbis. ca° 4°. ⁊ Ari. 8° phyſicoꝝ. textu cõmẽti. 12. ⁊ Auer. in deſtructione deſtructionũ. ¶ Moleſtat hec rõ negãdo maiorẽ principalẽ. ſ. oẽ continuũ hñs mãʒ in potẽtia partẽ ſui eſt gñabile. (dr̃ continuũ ꝓpter mundũ.) ¶ Cõtra ſuſceptiuuʒ nõ ex ſe hʒ formã. neqꝫ forma: cuʒ ſit mãlis: eſt ex ſe in mã: ğ requirit agens diſtinctũ a mã ⁊ forma vniens formam materie aut educens formã de potentia materie. ⁊ ſic cõpoſituʒ gñabile eſt. ¶ Ex hac rõne elicio ꝯcluſiõẽ hanc pro cognoſcenda nã corporis celeſtis. Celum eſt ingñabile: qm̃ generabile ⁊ ingenerabile diuidũt ens quem ꝯdicta ipſum diuiderent aut ꝯ̃ria imediata. primo celi. cõmẽto. 126. iõ celo nõ cadẽte ſub gñabili. vt ſupra dictum eſt: cadet celũ ſub ingñabili. ¶ Tertio omne ꝯtinuũ hñs mãʒ in potentia partẽ ſui eſt corruptibile. ſed celũ nõ eſt corruptibile. ğ ⁊c. ꝓbat maior: qꝛ mã in potẽtia nullã hʒ formã ſibi ꝓpriã. p̃mo phyſicoꝝ. textu ⁊ commẽto. 69. ğ q̃cũqꝫ forma data quã hʒ materia aliaʒ habere poteſt. ⁊ ſequitur preexiſtẽtis corruptio ꝑ noue forme eductionẽ de mã. pʒ minor principalis vt ſupra allegatũ eſt ad idem confirmandũ. primo celi. textu cõmẽti. 20. ⁊ tertio celi. textu cõmenti primi. ⁊ primo metheoroꝝ ab Auerroe. ¶ Tum qꝛ cum celũ ſit ſuba eterna vt p̃dictuʒ eſt ſequit naturaʒ contingentis mutari in neceſſariã. qd̓ eſt impoſſibile vt dixit Auerrois. 12. meta. cõmento. 41. ⁊ 2° phyſicoꝝ. cõmẽto. 48. ratio eſt Auerrois. 8° phyſicorum. cõmẽto. 79. ¶ Scd̃o Ariſto. p̃mo celi. a textu commẽti. 118. vſqꝫ ad in finẽ conat oſtendere ꝯuertibilitatem inter gñabile ⁊ corruptibile. ſi igit celũ non eſt vnũ eoꝝ: neqꝫ alteꝝ. Idẽ habet 2° meta. textu ⁊ cõmẽto. 7. ¶ Tertio omne generatũ vel corruptũ eſt ex ſuo ꝯ̃rio generatũ vel corruptũ: ſed celũ non hʒ ꝯ̃rium. dixit. n. Auerrois 4° meta. cõmẽto. 6. corpus quintũ neqꝫ eſt ꝯ̃riuʒ: neqꝫ ex ꝯ̃rio. motus eniʒ eius ꝯ̃riũ nõ hʒ. rõ eſt Ariſt. p̃mo ce. textu cõmenti. 20. ⁊ Auerrois in li° de beatitudine aĩe. Confirmat minor: qꝛ ſi celũ hr̃et ꝯ̃riuʒ. ſex eſſent corpora ſimplicia. ⁊ corpus rotũdum haberet ꝯ̃riuʒ. ⁊ etiã motus circularis. vt tãgit Auerrois p̃mo celi. cõmẽto. 18. ꝯñs eſt cõtra Ariſt. p̃mo celi. textu cõmenti. 23. ¶ Quarto oẽ hñs mãʒ hʒ ꝯ̃rium. vt dixit Ariſt. in libro de cã lõgitudinis ⁊ breuitatis vite impoſſibile eſt mãʒ habenti non exiſtere aliqualr̃ ꝯ̃rium. intellige de mã in potẽtia de qua Auer. 2° phyſicoꝝ cõmento. 15. in libro de gñatione. declarabit Ariſt. ꝙ priuatio q̃ eſt in p̃ma mã nõ denudat a p̃mis cõtrarijs: que ſunt q̃ttuor qualitates: ſed celũ nõ hʒ ꝯ̃rium. ğ ⁊c. ¶ Sed difficultas eſt: qꝛ motus hʒ priuatiue oppm. ſ. getẽ ⁊ termini gñationis ſunt priuatio ⁊ forma: ſi igit ex nã motus ſup nãm forme ꝯcludimus: inueniemus formã celi hr̃e priuatiue opm. ⁊ ſic ipſam inueniemus terminare mutationẽ in ſuba. ¶ Rñ° lʒ ex non hr̃e ꝯ̃rium in motu iferat non hr̃e ꝯ̃rium in ſuba: loquendo de ꝯ̃rio poſitiuo. non tñ ex priuatiue opto in motu: lʒ iferre oppom in ſuba ſiue poſitiuũ ſiue ꝑuatiuũ: qꝛ in accñtibus pura accidẽtis priuatio repiri põt q̃ nullã formã poſitiuã inſeparabilr̃ cõmitet. pʒ in ſphera mãli geſcẽte circulariter mobili. ſed in ſuba nõ eſt ſic: qꝛ in ea pura priuatio repiri nõ põt. ſed ſemꝑ oppoſitã formã ſube priuatio inſepabilr̃ cõmittat. iõ hñs priuatiue oppoſitũ in ſuba hʒ etiã formaʒ ꝯ̃riã vel diſperatã nõ ſimul: ſed ſucceſſiue receptibileʒ in eadem mã. Intelligẽtie aũt: ꝓpter ſue informatiõis eternitatẽ: que ex nã forme ſimplr̃ abſtracte orit: nõ patiunt ꝑuatiue opm. neqꝫ formã diſperatã ſucceſſiue receptabilẽ in eadẽ mã: qꝛ tũc eſſent itelligẽtie aliqualr̃ poſteriores mã. Eſt igit iter formã mãlẽ ⁊ ſimplr̃ abſtractã dr̃ia: qꝛ forma materialis priuatiue opm hʒ. ſed forma ſimplr̃ abſtracta nõ. Hoc voluit ph̃s. 12. meta. textu cõmẽti. 53. non in oĩbus eſt ꝯ̃rietas. vbi Auerrois qꝛ in p̃ncipijs corporꝝ celeſtiũ nõ eſt ꝯ̃rietas. Ariſt. ẽt in libro de cã lõgitudinis ⁊ breuitatis vite. Eterna nuſq̃ʒ ꝗbuſcũqꝫ ꝯ̃ria erũt. ⁊ ꝯñter pʒ differẽtia inter mãʒ in actu ⁊ mãʒ in potẽtia: qꝛ mã in actu nũqꝫ ꝑuatiõi ſubalis forr ſubijcit. ſʒ mã in poa ſemꝑ ꝑuatõi ſubta ẽ. Auer. ãt 2° phyſi. cõ. 15. dicẽs cũ albedie nõ ꝯiũgi ꝑuationẽ itelligit de ꝑuatiõe in nã forme repta. nõ ãt de ꝑuatiõe in mã cũ forma repta. nõ. n. ẽ albedo impfectior nigre: lʒ mã ſubta albedini poſſit ſubijci nigredini ⁊c. ¶ Ex hac rõne elicio celũ eẽ icorruptibile: qꝛ corruptibile ⁊ icorruptibile imediate diuidũt ens: oñſo ꝙ celũ ſub corruptibili nõ cadit: reliquũ ẽ ipʒ ſub icorruptibili ꝯtineri. Si. n. corrũperet celũ: oĩa iferiora ſecũ ꝑirẽt ⁊ corrũperent. cũ igit oĩs gñatio ⁊ corruptio ex cr̃arib' q̃litatibus ortũ hẽat ellenato celo ſup cr̃ia ⁊ eoꝝ q̃litates: nõ erit ipʒ gñabile aut corruptibile. ¶ 4° p̃ncir oẽ ꝯtinuũ hñs mãʒ in poa ꝑtẽ ſui ẽ alterabile. ſʒ celũ nõ ẽ alterabile: vt ꝓbat Ari. p̃ ce. textu cõ. 22. qꝛ celũ nõ recipit additionẽ. ¶ Tũ qꝛ oẽ alterabile hʒ corpꝰ alterãs ꝑus: ſʒ celũ nõ hʒ corpꝰ alterãs ꝑus. vt ifim a corpibꝰ ſe ꝯtinẽtibꝰ abſcidat. rõ eſt Auer. p̃ ce. cõ. 22. ¶ Moleſtat hec rõ ꝑꝑ eclipſim lune. ¶ Propter qd̓ dõʒ q̃litatũ q̃dã hñt eẽ fixũ ⁊ ꝑmanẽs: q̃dã hñt eẽ nõ fixũ: ſʒ velor trãſmutabile. tũc dõʒ celũ non alterari ꝑʒ q̃litates fixas: qꝛ alteratio in eis corrua ẽ: vñ Auer. in li° de ſuba orbis. ca° 2°. alteratio ꝑʒ quã trãſmutatur ſuba alterati vr̃ eẽ ꝓpa corpibꝰ quoꝝ ſube admiſcent potẽtie: ſʒ alteratio in q̃litatibus nõ fixis in celo reperit: vt pʒ ex Auerroe p̃mo celi. cõmẽto. 21. ⁊ 8° meta. cõmẽto 12. ſi igit luna eclipſat: nõ eſt ꝑꝑ mutationẽ in ſuba. neqꝫ in qualitate fixa. ſʒ ꝓpter motũ localẽ: qꝛ ſubintrat luna vmbram terre. poſſibile aũt eſt ꝙ ſolo motu locali ꝑdat qualitas habens eſſe velocis tranſmutationis: cuiuſmodi eſt lumen in luna: quia eſſe lucis ſolaris in luna eſt eſſe intentionale: queadmodũ eſſe lucis eſt in aere itẽtionale. Si. n. haberet lux in luna eſſe nãle. ⁊ nõ extraneum. tunc

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

nō ꝑcereť lux illa ſolo motu locali. vt ꝑʒ de reflexo lumīe lune nāli: qđ motu ꝑdi nequit. hanc ſnīam voluit Auer. ꝑmo celi. cōmēto. zi. dicens q̄litates quaꝝ alteratio non eſt ꝯdictio ꝭʒ ſuuʒ eſſe nō eſt poſſibile vt ſint in eo ꝭʒ mutationē ꝛ ꝭm eſſe. i. q̄litates quaꝝ alteratio nō realr̄ illas abycit non eſt poſſibile vt mutenť. ꝛ ſint in celo ſcđʒ eſſe reale: alibi aūt ſic. vnde q꞉ ſoli realiter inexiſtit lux: ipſa non mutať. Sed cū mutatur in celo non eſt ibi lux nālr̄. Sed intentionalr̄. exēpli gr̄a. ſtellaꝝ fixaꝝ luces in celis inferioribus ſpūaliter recipiunť: aliter viſu nō cōprehenderenť. ⁋ Scđo oē cōmunicās in mā cum iſtis iferiori bus eſt repaſſiuū ab eis. ſed celū non eſt repaſſiuū ab inferioribus. g̊ ꝛc̄. maiorē inuit Ari. 8° phyſicoꝝ. textu cō. 37. approbādo dictū anaxagore. ꝑmus motor vlr̄ nō admiſceť materie: q꞉ ſi ſic: tūc patereť a rebus quas mouet oē enim eſt ſimul actiuū ꝛ paſſiuū. 3° phyſicoꝝ. textu cō. 8. rō eſt Auerrois ꝑmo de gn̄atione. textu cōmē. 54. cum neceſſe eſt vt primū agens non patiať: neceſſe eſt vt non ſit in mā patientis. ꝛ ſic eſt de ꝑmo agente. ſ. corꝑe celeſti: q꞉ eſt in ſubo diuerſo a ſubo in quo ſunt res recipientes. ⁋ Ex hac rōne collige: q̄uis nō repugnet celū recipere intētionalr̄ a ſuperiori: neq꞉ etiā ab inferiori: non tn̄ ē realiter alterabile. vt dič ph̄s. iz. meta. textu cōmē. 41. ignis .n. celo lune iuxta poſitus nihil caloris iꝑmit: neq꞉ impreſſiuus eſt: q꞉ celū nō eſt calidū. ꝑmo metheoroꝝ. Ari. q꞉ ex velociſſimo motu nō igniť. Tū etiā ex paloris in ſole apparentia. Tū etiā celū nō eſt caloris receptiuū: quia māʒ in potētia nō hʒ. Celū eniʒ peregrinas ipreſſiōes nō recip. Jō Ari. z° celi. textu cō. tertÿ. loq̄ns de celo. adhuc aūt impaſſibile eſt ois mortalis difficultatis. in celo igiť nō ſunt q̄litates ꝑme: niſi virtualr̄: itelligo virr̄ calīm eſſe celū: nō eodē mō quo piper aut vinū calida virr̄ ponunť: q꞉ hec alteratione idigēt qua in rem actu calidā ꝯuertantur: vt in fumū vaporē aut humorē calidum: ad hoc vt in actū calefaciēdi reducanť. ſed ſic virtualr̄ ſicut effectus in cāe ſufficiētis equiuoce virtute ꝯtineť: quo mō itelligēdus eſt Ari. 25ᵃ ꝓblematū. ꝓble^{te}. 17. dicēs. celū aūt ꝛ ſtelle calida: hūc itellectū hʒ Auer. in libro de ſuba orbis. ca° z°. ꝛ z° celi. cōmēto. 42. dicēs. in corꝑe. n. celeſti ieniunť he q̄litates: q̄uis equoce dicanť in eis ꝛ elīs. Ari. aūt. 25ᵃ ꝓblematū. ꝓblemate. zo. ſtellas. n. eē frigidas valde abſurdū eſt. ꝛ ꝯñter celi raritas ꝛ dēſitas nō ꝯſequunť q̄litates ꝑmas. ſed multitudinē aut paucitatem materie in actu in cōparatione ad q̄ʒtitatem. Colores aūt ſtellaꝝ ſequunť mixtionē lucis cū opaco. ꝛ hac mixtōe altera ꝛ altera exñte ſtellaꝝ color diuerſus ē. vt mars rubicūdus. ꝛ venus argētea. nō aūt q̄litatū ꝑmaꝝ refractiōes hi colores ꝯſequunť. iō ſimplices noiari pñt. Celū igiť a ꝯrÿs alterātibus exemptū eſt. iō Auerrois. 9. meta. cōmēto. 17. Jſte q̄litates q̄ pñt eſſe ꝛ nō eſſe in corporibus celeſtibus ſunt alie ab eis q̄ attribuunť alterationi vt obſcuritas lune ꝛ illu°. ꝛ ſilia. Celū ēt ꝯñter nō eſt augumētabile: neq꞉ diminuibile: ꝛ ſub augumētatione ꝛ diminutione rarefactiōeʒ ꝛ ꝯdēſationē cōprehēdēdo. ſi enī celū maximū rarefieret: dum eius iterior ſuꝑficies qeſcit: tūc niſi ps illiꝰ ꝯdēſareť oporteret extra celū eſſe vacuū. pʒ ꝯña: q꞉ itraret corpus celeſte vbi nullū corpus ꝑfuiſſet. ⁋ Neq꞉ ēt ſeneſcibile ē celū: neq꞉ etiā fatigabile. vt teſtať Auerrois 9. meta. cōmēto. 17. q꞉ hec ſine alteratione fieri non pñt. Eſt igiť celū actiuū tm̄: q꞉ actiuū eſt: ꝛ non paſſiuū. vt z° ce. cōmēto. 42. dixit Auer. ⁋ Tactis rōnibus ex nā materie ꝓcedētibus: alias rōnes ex nā forme ſumptas aggrediamur. Prima. oē ꝯtinuū hñs māʒ i poᵃ partē ſui hʒ formā eductā de poᵉ materie. ſʒ celū nō hʒ formā eductā ꝛc̄. pʒ maior: q꞉ nō dabilis eſt mā in potētia ſine forma educta de potētia illius. impoſſibile. n. eſt formā ſeparia mā ꝭm eſſe. 8° meta. cōmēto. 3°. ꝛ z° phyſicoꝝ. cōmento. iz. ꝛ ꝑmo phyſicoꝝ cōmē. 67. ꝑma mā nō pōt denudari a forma. iō z° de gn̄atione Ari. textu. cōmēti. 6. māʒ dixit non ſeparabilē: ſed ſemꝑ cū ꝯrietate. minor pʒ: q꞉ ois forma educta de poᵃ materie eſt ꝓducta ꝑ gn̄ationē. ſed celū ex determinatis a ph̄o nedū nō eſt gn̄abile: ſed ꝓductū non eſt. ⁋ Tū q꞉ ſi ſic: celū h̄ret ꝑnᵐ intrinſecū actiuū aliud ab itelligētia: q꞉ ois forma: que eſt ꝑnᵐ eſſendi ſuba alicui: eſt eidē principiū oꝑandi. quā igiť oꝑationeʒ faceret hec forma ſi nō moueret? ⁋ Tū q꞉ ois forma educta de poᵃ materie iclinat ad motū rectū vel circularē nō pure. ſed celū nō ſic iclinať: q꞉ ſi ſic: eſſet graue aut leue. ⁋ Tū q꞉ ois forma educta ꝛc̄. eſt diuiſibilis: q꞉ in maiori q̄ʒto ē maior virtus. 8° phyſicoꝝ. cōmēto. 81. ꝛ eſt fundamētū ſuper quo firmať Ari. quarto metheoroꝝ. textu cōmēti. iʒ. ꝛ alibi: q꞉ forma diuiſibilis diuidiť ꝭʒ totū ꝛ partē: vt pʒ in libro de ſuba orbis. cap° ꝑmo. ꝛ 3°. ⁋ Preterea. ſeqtur celos ſub gn̄e vniuoco cū iſtis iferiorib⁹ ꝯtineri. ꝯñs oſtēdit eſſe ꝭᵐ Auerrois z° celi. cōmē. 49. pʒ ꝯña: q꞉ ꝑncipiū intrinſecū ꝛ eſſentiale in illis eſt eiuſdē rōnis: puta mā ꝑma. q̄re ꝯcludendū eſt celū nō h̄re materiā: queādmodū demoᵘᶜ ꝯcludit Auerrois 3° celi. cōmēto. 25. q꞉ celū nō hʒ ꝯrium. ⁋ Tum q꞉ periret de° Auerrois z° celi. cōmento 45. ad oſtendendū in celo non eſſe caſum: q꞉ in celo non eſt mā. Tū q꞉ periret demōſtratio Auerrois. ꝑmo ce. cō. zz. ad oſtendendū celū non eſſe alterabile. q꞉ caret mā: q̄ oia intelligunť in hoc ſenſu. celū non hʒ mām que eſt in potētia ad formā ſubaleʒ. ꝛ ꝯñter ad formā accidentaleʒ in eſſe reali. neq꞉ enim celū eſt ꝓprie in potentia ad motum: q꞉ actu moueť. neq꞉ ad terminū motus: q꞉ qđ nō eſt in actu non ꝓprie terminat. ſed oē mutatū eſſe motus celi eſt in potētia: q꞉ motū ꝯtinuat ꝛc̄. Dixit tn̄ Auerrois. 9. meta. cō. 17. ſed illđ qđ iueniť ex eis poᵃ ante actū: ē ſicut ſingule ꝑtes illaꝝ trāſmutationū. ⁋ Scđʒ aūt dictū. ſ. in celo eē māʒ in actu: arr̄ ꝑmo rōne accn̄tiū in celo reꝑtoꝝ. ꝑmo q̄ʒtitas celi reqrit māʒ ꝑto ſubo. ſʒ nō māʒ in poᵃ: q꞉ maxima dimēſio: quā recipit materia ꝑma. eſt dimenſio ignis. deinde aeris. vt ponit Auer. z° de aīa. cōmē. 97. non eniʒ eſt dicēdū q̄ʒtitatē celi eē ſubaʒ. auc^{te} Auer. ꝑmo phyſicoꝝ cō. 63. ꝛ alibi. neq꞉ ipſaʒ eē accn̄s carens ſubo. neq꞉ ſubiectari eā in itelligētia. ſʒ in aliqua ſuba quā vocauit Auer. māʒ in actu. ꝛ tūc comode ſaluamus motui circulari: quē dixit Ari. 8° phyſicoꝝ. textu cōmēti. 75. ꝑfectioreʒ recto: ſubm̄ ꝑfectius corn̄dere. ſiue cōparemus remotū ſubm̄ ſimplex remoto ſubo ſiue compoſituʒ compoſito. ⁋ Confirmať ex natura motus eterni q̇ in ſubo in potētia ad ſubalē formā recipi non pōt: qm̄ ob gn̄abilitatem aut corruptibilitatē ſubi eternitas motus interrūpereť. nō enim forma mālis infinito tꝑe oꝑať. in libro de ſuba orbis. ca° ꝑmo. neq꞉ in. a. ſubo corruptibili forma abſtracta eterne oꝑari pōt localr̄ mouēdo. b. motu. ⁋ Scđo ex ꝑte forme oī forme māʒ ſubyci oʒ. ſed itelligētia eſt forᵃ vt pʒ infra. g̊ intelligentie materiā ſubyci oʒ. ſed nō māʒ in poᵃ: q꞉ tūc itelligentia eſſet aliquo mō materialis. ꝛ ſic nō eſſet abſtracta ſimplr̄. māʒ igiť in actu iformat. ⁋ 3° ex ꝑte cōpoſiti ois cōpoſiti icorruptibilis principiū materiale eſt icorruptibile. ſʒ aial celeſte eſt cōpoſitū icorruptibile. g̊ illiꝰ itrinſecū ꝑnᵐ māle ē incorruptibile. ſed mā in poᵃ aliquo mō corruptibilr̄ ē. ꝑmo phyſicoꝝ. textu cō. 82. nō aūt materia in actu niſi forte q̄ʒtū ad vbi. hoc voluit ph̄s ꝑmo metheoroꝝ dicēs q̄ nulli coꝝ que ſunt apud nos idem exiſtens. ſic ꝙ celeſte corpus differt ab inferioribus in mā ꝛ in forma. hoc idē voluit Auer. z° phyſicoꝝ cōmēto ꝑmo. ꝑmo celi. cōmēto. 5. ꝛ pluries alibi ponēs ꝑncipia corpoꝝ celeſtiuʒ ꝛ ſublunariū eſſe dicta ꝭm prius ꝛ poſterius. imo equiuoce z° meta. cōmēto vltimo: equiⁿᶜ tn̄ analogiā cōpatiēte. vt igiť eterni ꝛ corruptibilis non idē ſit ꝑnᵐ intrinſecū vt voluit Auer. in libro de ſuba orbis ca° ꝑmo ꝭm dicta Ariſt. ꝑmo meta. ſic arguētis idee ſunt eterne: ꝛ iſte res ſunt gn̄abiles. g̊ ille nō ſunt cā iſtorū. neq꞉ ꝭʒ formas: neq꞉ ꝭm agētes. ꝭm ꝙ rōnem format Auer. ibi. cōmēto. 31. ꝛ ibi ēt cōmēto. 38. paſſiua neceſſario cōponunť ex paſſiuis. ꝛ Ari. oʒ qđ forte ſenſibiliū ſenſibilia: ſempiternoꝝ ſempiterna: corruptibiliū aūt corruptibilia: eſſe principia. 3° celi. textu cō. 61. non ponimus in celo māʒ in poᵃ. ſed mā in actu. alia. n. alioꝝ ſunt ꝑncipia ꝑrio de aīa textu cōmē. 5. ſ. intrinſeca ꝛ ꝓpinqua. ad ꝓpoᵐ dixit Auer. ꝑmo meta. cōmē. zz. celū hʒ nām ſibi ꝓpriā aliaʒ ab ea q̄ eſt gn̄abiliū ꝛ corruptibiliū: qm̄ ſemꝑ eſt celuʒ in ꝑñti ꝑterito ꝛ futuro. ſʒ oia gn̄abilia ſūt corruptibilia. ⁋ Ad ꝓbādū aūt zᵐ dictū principale arguūt aliqui per Ariſt. z° meta. textu cōmēti. iz. in oī qđ moʳ neceſſe eſt intelligere mām. ſed celum moʳ ꝛc̄. ⁋ Scđo oia ſenſibilia hñt māʒ. dicit eniʒ Ari. ſenſibile oē in mā exiſtit. ꝑmo ce. textu cōmēti. 9z. ꝛ 8° meta. textu cō. tertÿ ſenſibiles ſube oēs mām hñt. ꝛ z° de gn̄atione. textu cōmēti. 6. nos autē dicimus aliquā eſſe mām vnā corpoꝝ ſenſibilium. ꝛ ibi textu cōmēti. 3. impoſſibile eſt ſine ꝯrietate eſſe hoc corpus ſenſibile: non eſt aūt ꝯrietas ſine mā. ꝛ implicite 3° celi. textu cōmēti. 8. ſed celum eſt ſenſibile. ꝑmo celi textu cōmēti. 9z. ꝛ pʒ ſatis: q꞉ ipſum viſu cōprehendiť. ſ. partes eius luminoſe vt dixit Auer. 3° phyſicorum cōmēto. 48. ⁋ Soluiť ꝑᵐ ꝑ Auerroiʒ ibi dicētē Ari. itelligere de motu gn̄ationis q꞉ ibi ꝓbat ph̄s nō eē ꝓcedendū in infinitū in formis mālibus: q꞉ terminās interminationē materie nō eſt iterminatū. forma aūt ꝑ gn̄ationē terminat materie interminationē. ꝛ ſic nō eſt auctoritas ad ꝓpoᵐ. ꝛ ſi ſumať moueri pro motu locali: ꝛ mā pro ſubo gn̄atiōis. rō eſſet ꝯ ꝑᵐ dictū. ſed negať maior. ſed dato ꝙ de Ariſt. auctoritate nō eſſet cura: ſic itelligereť rō in ꝓpoſito. in oī qđ moʳ loʳ neceſſe eſt itelligere mām ſubaʒ motui. ſed celū loʳ moʳ. g̊ ꝛc̄. Ad ſcđʒ Auerrois tertio phyſicoꝝ cōmē. 54. exponit ſenſibile. i. tāgibile. oē aūt tāgibile alterationis q̄litatibus eſt iformatū aut intenſis aut remiſſis. ꝛ oē iformatū q̄litatibus alteratiuis eſt gn̄abile ꝭm ſubaʒ. iō Auerrois z° de aīa cōmēto. 117. textū Ari. dicētē q̄litates ſenſibiles ſunt drie corꝑis ꝭm ꝙ corpꝰ ſupplet gn̄abile. ꝛ ſic maior rōnis nō eſt ad ꝓᵐ minoris. ſed q꞉ lʒ ſic exponātur alique illaꝝ auctoritatū: nō tn̄ ꝑᵈ auctoritas patiť ſic exponi: q꞉ ſtatim ſubiūgiť ipſa huic clauſule: celū eſt ſenſibile: ſuꝑ ſenſibilitate viſus argᵐ fundari pōt ſic. nullam formā abſtractā a mā pōt viſus cōprehēdere: ſed luceʒ ꝛ motū celi viſus pōt cōprehēdere: g̊ nullū illoꝝ eſt forma abſtracta: pʒ maior: q꞉ ſenſus cū ſit virtus ſingularis ꝛ organica: ſolū ſingl̄ia ſenſibilia pōt comprehēdere. ꝛ ſic oē obiectū ſenſibile ſingulare eſt. ꝛ ois forma ſenſibilis ſingularis eſt in mā. g̊ celū hʒ māʒ ſubaʒ motui ꝛ lumini: iō trāſeat rō ꝓbās idem qđ ꝑcedēs. cui ſi addatur. nullā formā ſenſibilē celi ſenſus alius a viſu pōt cōprehendere: ſatis ꝯcludeť māʒ ſubaʒ illis formis eſſe māʒ in actu. neq꞉ aſſumptū eſt multū latens: q꞉ ſenſus exteriores a nullo ſenſibili imutanť ipſis nō imutatis a ꝓprio ſenſibili: ſed nullū ſenſibile ꝓprioꝝ alterius ſenſus a viſu eſt ibi vt pʒ. ⁋ Ex his elicio celū eſſe corpus ſpūale ꝭm Auerroim in libro de ſuba orbis. ca° 5°. ꝛ ꝑmo celi. cōmē. 100. q꞉ oē corpus abſtractū a mā ꝑᵃ ꝭʒ diffōnē ꝛ ꝭʒ eē ſpūale eſt. pʒ ex qd nois ſpūalis: ſed celū ē abaſtractū: g̊ ꝛc̄. ⁋ Tū q꞉ corpus cꝰ nulla forᵃ ſubalis eſt mālis: ſʒ ſpūalis ē ſpūale. ſed hꝰ ē celū. ⁋ Sequiť z° celū nō graue eē aut leue: vt demoſtrauit Ari. ꝑ ce. textu cō. 17. ꝛ Auer. ī liᵒ de ſuba orbis ca° z°. ꝛ 4°. ꝛ icidētalr̄ 3° ce. cō. 55. ⁋ Prio ex ꝑte māe: q꞉ celū nō hʒ māʒ ſubycibilē grauitati ꝛ leuitati quia materia ſubycibilis grauitati ꝛ leuitati eſt in potentia ad ſubſtātiā: q꞉ mā hñs formā ſubalē grauis ē poᵃ forma ſubalis leuis ꝛc̄. celi āt mā nō ē poᵃ formalis ſubalis ꝛc̄. ⁋ z° ex ꝑte forme ois forma ſubalis q̄ aliqd ē graue aut leue hʒ formā opᵃᵐ icōpoſſibilē ſimul in illa mā in qua eſt: ꝛ receptibilē ſucceſſiue in eadē. ſʒ celoꝝ forme nō hñt opᵐ: cū ſint formātes eterne. ⁋ Tū q꞉ ſibi determināt motū ꝑpetuū ꝛ circularē: q ꝯriū nō hʒ. ⁋ Preterea. ois forma ſubalis q̄ aliqd eſt graue aut leue ē diuiſibilis ad diuiſionē ſubi: ꝛ mobilis ꝑ accn̄s. vt tāgit Auer. in liᵒ de ſuba orbis. ca° z°. 3° ex ꝑte totiꝰ: q꞉ grauia ꝛ leuia ꝑſupponūt corpus mouēs ꝑꝰ: qđ ipa ꝯſeruet: ꝛ coꝝ ſucceſſiuā gn̄ationē: ſʒ celo nō eſt corpus ꝑus g̊ ꝛc̄. ⁋ Tū q꞉ oē graue aut leue ſibi motū rectū determinat: ſʒ celū nō: q꞉ non accedit ad cētꝝ: neq꞉ recedit ab eodē. rō ē Auer. ꝑmo ce textu cō. 18. cū igiť celū determinet ſibi motū circularē tāq̄ nālē: nullū aliū motū ſimplicē ſibi determinat: neq꞉ nālr̄: neq꞉ violēter: q꞉ tūc duos motus nāles hēret: nullū igiť celuʒ grauitatē hʒ aut leuitatē: neq꞉ illiꝰ ps. ꝑmo ce. textu cō. 19. Nō igiť idiget atlāte aut aīa cogēte manere ſempiternū. vt tāgiť z° ce. textu cō. 4. ꝛ. 5. poeticū. n. ē h̄ fingere: vt teſtať Ari. 5° meta. textu cō. 28. Sʒ ipʒ nāe neutre exñs ꝯria ꝯſeruat. Ymaᵗᵃ āt ſtella aut celi ꝑte in me° aere ſue nature ꝯrelicta: qd doʒ: nō qeſcit: q꞉ nō violēte: q꞉ tūc receſſus idē eēt ei nālis: nō nālr̄: q꞉ ipa nimis ꝓpinq̄ eēt cētro: nō aſcēderet: q꞉ leuis eēt. nō deſcēderet: q꞉ grauis eēt: nō cirʳ moueret: q꞉ abeſt aīa ſic mouēs: ꝛ ſi adeſſet aīa: mobile nō ē in loco vbi motꝰ ꝓꝑe circularis fieri poſſit: nō ſubito mutareť: q꞉ cuilʒ diuidēti aerē reſiſtit aer: ſiue ꝯrio in q̄litatibꝰ: ſiue nō. Tū ēt magis reſiſtit v̄tuti ſiᵗᶜ q̄lis ē virtus ꝑtis celi aer q̄ʒ ignis: q꞉ dēſior ē aer igne vel minꝰ rarus: neq꞉ ſtella ſuꝑferť ab elīs nālr̄ appetētibꝰ eē ſub illa: ſic ꝙ motꝰ ſit ſtelle nō nālis: q꞉ ſaltē elā ex̄ celū lune ſtellā ducere nō poſſent. ꝛ ſic remanet arᵐ a quo ducať in locū. vñ imaginabať extrahi vel ad celū cui ſubalr̄ ſilis ponebať. Tū q꞉ eēt ꝯrietas inter corpora celeſtia ꝛ elaria. ⁋ Rñ° caſus nō ē poſs: q꞉ imaginari celū a q° ſit ps extracta: aut ēt imaʳⁱ ꝑtē celi itegralē extractā: ꝯdictionem claudit: qm̄ diſio ꝛ corrupᵗⁱᵒ ſūt ſil. Sʒ modus imaginādi mūdū maiorē aut minorē: lʒ ſit ipoſſis: admittiť. ꝓporr̄ ponēdo velocitatē motꝰ magnitudinē mobilis: ꝛ diſtātiā a cētro: creſcere vl̄ decreſcere: ꝛ itelligētiā eē magis nobilē vel minus. ꝛ ꝯñter ſpherā eloꝝ maiorē vel minorē: q̇bus poſitis facilr̄ defendiť poſitio.

Contra determinata multis vÿs arr̄. ꝑᵃ ē via ſumpta ex nā māe. in vnoquoq꞉ gn̄e cāe ē deuenire ad vnā ꝑᵃᵐ cāʒ. z° meta. textu ꝛ cō. 7. ꝛ. 5. c° opᵐ dr̄ ponēdo duplicē māʒ. ſ. i actu ꝛ in poᵃ. Scđo vnicuiq꞉ mutatiōi ſubiectā māʒ diffiniuit Ariſt. ꝑ phyſicoꝝ. textu cō. 82. ꝑ eē ſubm̄ ex quo fit: ſi g̊ in celo ē mā: celū fit. ⁋ Tertio ſi eēnt due māe: vñ diſtiguerenť? nō ꝑ hitudinē ad diuerſas formaʒ: q꞉ illa hitudo nō ē dās eē māe. g̊ neq꞉ diſtictionē eētialē. pʒᵃ: q꞉ eadē ſūt ꝑnᵃ eēndi ꝛ diſtiguēdi: q꞉ illa hitudo: ꝛ ſi ſit ad forᵃᵐ ſubalē ꝑorē: ē tn̄ poſterior mā. q꞉ oē fundās ē nālr̄ ꝑus funᵗᵒ. Tū q꞉ actꝰ ē q diſtiguit ꝛ ſeꝑat 7° meta. tex. cō. 49. g̊ nā māe nō diſtiguit. neq꞉ hitudo. ſʒ forᵃ. ⁋ Tū q꞉ diſtiguēdo māʒ celia mā eloꝝ ꝓpter nō trāſmutabilitatē vniꝰ in alteꝝ vt diſtiguit Auer. in libro de ſuba orbis. ca° ꝑmo. oʒ ēt diſtinguere mām vnius celi a mā alterius: q꞉ non ſunt celi trāſmutabiles adinuicem. ꝯñs eſt ꝯtra Ariſtotelem ꝛ Auerroim z° celi. commento. 42. vbi ponunt omnes celos eiuſdem nature.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Quarto. ſi orbis eēt mā: nō poſſet orbis agere in iſtis
īferioribus. 2° celū patereť ab eīs. 3° poſſet celū quātum
eſt ex ſe nō eē. patēt ɔñe: qꝛ materie nō ē agere ſ; pati. 2°
de gñatione. textu cōmēti. 53. ꝛ quātū eſt ex ſe non h; mā
eſſe. ꝛ ſic cōpoſitū ex ea quātum eſt ex illius materie nā:
poſſet nō eſſe. ¶ Ad pm ppoř forme que eſt genus cauſe
analogū diuiſibile in mālē ꝛ abſtractam: quaꝝ reductio
ſtat ad pm analogatū. ſ. formā abſtractā: ꝛ reſolō formaꝝ
abſtractaꝝ ſtat ad pmaꝫ iter eas: que eſt deus. mā viſu
ſenſibiliū eſt genus cōe analogū diuiſibile p māꝫ in actu
ꝛ māꝫ in potētia: quaꝝ reſolō ſtat ad pm genus analoga/
toꝝ: ſcilꝫ ad mām in actu. ꝛ reſolō materieꝝ in actu ſtat
ad mām pmi celi: ſcilꝫ ſtellati. qđ ſm phm deo iformať:
ꝛ hec eſt reſolō pfectiōis: qua min⁹ pfecta reſoluunť ad
pfectiora. vnde Auerrois in libro de ſuba orbis. ca° 2°. de
mā in actu dixit: ꝛ vt ſit pfectius oībus modis materie:
ītelligo corporalis. ꝛ hac reſolutiōe vtitur Ari. 12. meta
textu cōmēti. 25. dum aſſignat pma pn animā ꝛ corpus:
pfectio tñ cālitati ānectiť ibi ꝛc. Reſolō aūt minus potē
tialis ad magis potētialē ſtat ad māꝫ pmā: qꝛ ipſa ppter
ſui maximā potētialitatē mereť ad ſe met ſaluare potē/
tialitatis analogiā: cū ipſa ſit potētialis q̄ nihil ſingula/
re potētialius eſt. īfinita eniꝫ formaꝝ indiuidua pōt mā
pma ſingulr recipe: quoꝝ oiuꝫ dimiſſio añtis ſinca: pōt
ītellectus poſſibilis itētiōes vlr recipe. ꝛ ēt alias plures:
tñ tñ finite ſunt oēs itētiōes in illo eē in quo ſn itellectu
ſunt receptibiles. Cū aūt dixit Ari. 10. meta. textu cōmēti
26. corruptibile ꝛ icorruptibile dr̄nt gñe: veꝝ eſt vniuo/
co: ſed analogo nō. vt collr ex Auer. in deſtructiōe deſtru/
ctionū diſputatōe 7a du° 5°. ¶ Ad 2m loquiť Ari. de ſubo
gñatiōis: ibi. n. declat quomō mā gñať vel corrumpiť: ꝛ
quomō nō: ꝛ qꝛ celū: lꝫ nō ſit gñabile q̄tū ad ſubaꝫ: eſt tñ
gñabile quātū ad vbi. iō diſtiguo de fieri: aut dicit muta/
tionē ſimplicē: aut ſm qd. ſi pmū: nō fit aīal celeſte apud
phꝫ: niſi capiať fieri p conſtare. ad modū loquēdi Ari. p
celi. textu cōmēti 93. in trāſlatiōe ex arabico. Celū eſt fa/
ctū ex tota mā. ſed ſcđo mō celū fit: qꝛ lor mor. ¶ Ad 3m lꝫ
forme abſtracte ɔſiderari poſſint ſine mā quā iformant:
qꝛ ab ea nō cānť. neqꝫ ex aliquo illius pfectionē eliciunt
qua actuenť. tñ nō ſic pñt māe ſine formis cōſiderari: qꝛ
tā mā in actu q̄ꝫ mā in potētia a ſuis formis cānť: ꝛ pfici/
unť: ꝛ ſic p ſuas formas: a qbus trahūt eē ſubale: diſtin/
guunť: ꝛ ſic ab eſſe forme mā abſtrahi non pōt. mā. n. in
actu nālr poſterior eſt ſua forma. ꝛ nullā prioritatē h; re/
ſpectu eiuſdē. ꝛ mā in poa: cū prioritate quā h; in gñe cāe
mālis: h; poſterioritatē in gñe cāe formalis. Secluſis tñ
formis ab iſtis ſubis p poſſibile vel ipoſſibile: adhuc vna
eaꝝ nō eēt altera. ꝛ ſic ſe ipſis diſtinguerenť. pna. n. ſim/
plicia nō hñt pncipiū itrinſecū diſtinguēs: qm ſi ſic: eēnt
pncipiata cōpoſita ꝛ nō ſimplicia pncipia. Phs etiā ɔce/
dens pm ens eē nō ifinitū diceret māꝫ in actu eē ppingo/
rē pmo enti q̄ꝫ mā in poa. habitudines ēt eaꝝ ad diuerſas
formas pñt eē mem ad ɔcludēdū q vna iſtaꝝ materieꝝ
nō ē altera: qꝛ tñ iſte hitudies ſunt ad aliud p⁹: ſecludi nō
pñt. ſicut neqꝫ poſteri⁹ ab eēntialr pori ſecludi pōt. actus
igiť diſtiguit eas. Et cū dr̄. fundās ē pus fūdato. aut itelli
giť cōparādo māꝫ forme ſic q receptiuū ſit pus recepto.
ꝛ tūc negatū ē h̄ de mā in actu. ꝛ de mā i poa dictū ē q in
vno gñe cāe pōr eſt: in alio vo poſterior. Si aūt cōparať
hitudo rei cui⁹ ē hitudo. ſi itēdit poritatē regrētē realē di
ſtinctionē: adhuc nec ppō. ſi diſtictionē rōnis tñ: ɔcediť
dictū ad min⁹ in relato ad rē poſteriorē a qua fundās ſe/
pari pōt. ¶ Ad ɔfirmationē. materie celoꝝ ſunt eiuſdeꝫ
gñis ppinqui: analogici tñ. ꝛ nō vniuoci. imo ſūt eiuſdem
ſpēi analogice ſ; Auer. 2° ce. cō. 49. S; mā iſtoꝝ iferio/
rū cū mā ſupioꝝ ē eiuſdē gñis remoti analogici ꝛ nō vni
uoci. ¶ Ad 4m ner pa ɔña: qꝛ aīal celeſte ē qđ agit p q̄li/
tates tñ iherētes nō forme: ſ; materie. rōne tñ forc actio ē.
ſcđo dicēdū pterniſſo q mā ſuba forme agat: q actio ē
forme pncipalr. vñ Auer. p° ce. cō. 95. hanc rōnē tacite ſol/
uēs dixit. nō opať p corp⁹ celeſte niſi iquātū ē ſubꝫ forme
opatōis itells. itelligo ſubꝫ itellectui q ē forma opans. nō
pōt ēt nō corp⁹: cuiuſmōi ē itelligētia: agere vt ifra ē age/
re ad mouere: in corp⁹ niſi mediāte iſto corpeo. vt pꝫ. 7°
meta. cōmē. 31. ꝛc. mediať aūt celūiter itellias q̄ ſunt icor
ruptibile nō corp⁹ ꝛ corpa corruptibilia: qꝛ celū ē corpus
icorruptibile. nō. n. mediare pōt nō corp⁹ corruptibile. pꝫ
h̄ ex Auer. p ce. cōmē. 22. ¶ Ad ſcđaꝫ ɔñaꝫ ea ner: qꝛ mā
in actu nō ē paſſiua ab elaribus q̄litatibus pp actualita/
tē ſuā. reqrūt. n. q̄litates pc ſubꝫ magis potētiale q̄ꝫ ſit mā
in actu: ꝛ in quo ſint: ꝛ in qđ agāt. ¶ Ad 3am ɔñaꝫ rñdet
Auer. in li° de ſuba orbis. ca°. 2. q cū orbē poſuerit intells
p ſe exñtē abſqꝫ largiēte orbi pmanētiā ꝛ eternitateꝫ: ne/
ceſſe ē vt finiať ei⁹ pmanētia ꝛ ei⁹ actio. iō neceſſe ē itelle/
ctū largiri pmanētiā eternā: motū eternū circularē: ꝛ fi°
ſphericā: mēſurā ppriā: ordinē: ꝛ q̄ꝫtitatē. ¶ Cōtra. cade/
ret Auer. in opionē Alexādri. ꝛ Auic. ſ. celū eē corruptibi/
le ex ſe ꝛ icorruptibile ab alio: quā rephēdit. 12. meta. cō/
mēto. 41. ꝛ alibi. Scđo daret celo cāꝫ agētē. ¶ Ad pmuꝫ
Alexā. ꝛ Aui. ponebāt māꝫ celi eiuſdē rōnis cū mā iſtoꝝ
iferioꝝ quos in h̄ ſequunť Scot⁹ Egidius Ocā ꝛc. ꝛ po/
nebāt celū eē icorruptibile ab intelligētia. Hos rephēdit
Auer. qꝛ hñti cāꝫ pouam corrupt⁹io dāt cām poſitiuā incor/
rupt⁹io: q̄ repugnāt. Auer. aūt Albertus ꝛ Thomas ꝛc. di/
xerūt māꝫ celi nō eē eiuſdē rōnis cū mā hoꝝ inferioꝝ. iō
mā celi nō ē cā corruptibil poſitiua. ſ; q̄ꝫtū ē ex ſe ipſa nō
exiſteret niſi itelligētia daret illi eē. ¶ Ad 2m. celū habet
agēs ɔſeruans ipſum. ſed nō pducēs apud phm. vt pꝫ in
primo opere quolibeto 2°. ꝛ ex Auerroe in deſtructiōe de
ſtructionū. diſputatione tertia. dubio. 7.

Secunda eſt via ex nā forme. pmo aut forma celi eſt h̄ ſenſatū: aut aliud. ſi pmū tūc res i/
tellecta erit eadē cū re ſenſata. ſi ſcđꝫ: tūc celū cōponereť
ex mā ꝛ forma. rō ē Ari. p ce. textu cō. 95. ¶ Rñdeo res
itellecta celi ē forma ſubalis ei⁹: res ſenſata ē mā vl cōpo
ſitū: neutrū tñ eoꝝ iformat ſenſuꝫ: qꝛ ſūt ſenſata p accñs:
qꝛ ſenſibilis ē ſuba p accñs 2° de aia. textu cō. 65. qꝛ ſuby/
ciť forc ſenſibili. celi āt ſubyciť forc ſenſuꝫ iformāti vt lu/
ci: ꝛ ſi oīa ſenſibilia cōia habeāt ppriā ſpēꝫ i ſenſu: magnı/
tudini: figure: motui ꝛc. iō diſtinguitur res itella in ſuba
corpea ꝛ ſenſata eadē diſtictōe q̄ fora a mā vel cōpoſito.
¶ Cōtra Auer. p ce. cōmē. 92. ipoſe ē ſenſibile eē ſenſibile
p formā: qꝛ ē itelligibile p formā: ꝛ ſenſibile p materiaꝫ.
¶ Rñdeo forma h; duplex eē. ſ. i actu: ꝛ in poa. tūc fora
ſ; ſuū eē in actu itelligiť. vñ Auer. in li° de ſuba orbis. ca°
2°. fora nō h; eē in actu: niſi ſ; q itelligiť. ſ; ipſa ſ; ſuum
eē i poa ſentiť. vñ Auer. p ce. cō. 92. ſenſu cōphēdiť forma
cū mā: ꝛ in libro de ſuba orbis ca° 2°. mā nō ē in actu niſi
ſm q ſentitur.

Tertia eſt via ex nā cōpoſiti. oē corpus nāle cōpo/
niť ex mā ꝛ forma ſ; celū eſt corp⁹ nāle. p ce
li. textu cō. 5 ꝛ p celi. cō. 96. g̃ ꝛc. maior pr. corpeitas ſuba/
lis nō dicit extēſionē neqꝫ aptitudinē ad extēſionē. g̃ com
poſitū ex mā ꝛ forma. rō ē Auer. p ce. cō. 92. 2° Ariſt. p ce.
textu cō. 92. hoc celū vt mā mixtū. ¶ Tertio celū ē cor/
ruptibile. g̃ ipꝫ h; māꝫ i po°. pr añs. p ſi corpa celeſtia eſ/
ſent eadē gñe ꝛ plia ſpē: eēnt cōpoſita ex mā ꝛ fora. ꝛ ſi ſic:
eēnt gñabilia ꝛ corruptibilia. ɔditiōales ſunt Auer. 2° ce.
cō. 49. quaꝝ pm añs ē veꝝ: qꝛ vnū aſtrū. ē luminoſum de
ſe vt ſol: aliđ nō. vt luna. ꝛ vnū calefacit vt mars. ꝛ aliud
infrigidat. vt ſaturnus. vt ex Ari. in libro de pprietatibus
eloꝝ colligiť. ¶ Tum qꝛ oē diuiſibile eſt corruptibile. 2°
celi. cōmē. 47. Sed celū eſt diuiſibile: qꝛ quātū. ¶ Pre/
terea arto ſcrupuloſo: oē hñs potētiā finitā eſt corruptibi/
le. 12. metha. textu cōmē. 41. ſed celū h; potētiā finitā. 2°
celi textu cōmēti. 71. ex arabica trāſlatiōe. ꝛ pmo celi a cō
mēto. 33. ꝛc. hr rō ab Auerroe 12. meta. cōmēto. 41. ꝛ. 8°
phyſicoꝝ cōmēto. 79. ¶ 4° celū eſt vere factū: g̃ ipſum
h; māꝫ. pbať añs pmo celi. cōmēto. 20. recitās Auerrois
opiniones de mūdo dixit. aliquos poſuiſſe mūdū creatū
a pma cā ꝛ opinari q ipſe nō eſt gñabile ab alio. ꝛ illam
opinionē nō reprobat. ꝛ eadē opinionē dimittit Ariſt. in/
tactā. vult igiť Ariſt. q lꝫ nō fuerit mūdus genitus ex ali
quo: ipſe tñ eſt factus ex nihilo. ¶ Tū ēt rōne Auerrois
cōmēto. 20. pmo celi agēs prudēs facit rē ɔformē volun
tati ſue. ſi igiť vult ppetuare celū: ipſe facit ipm incorru/
ptibile. g̃ celū eſt factū. ¶ Ad pmū ɔcediť celū componi
ex mā in actu ꝛ forma: q̄ eſt itelligentia ſimplr abſtracta.
maiorem rōnis ɔcedit phs pmo celi textu cōmē. 92. mi/
norē vo ɔcedit Auerrois. ¶ Ad 2m loquiť Ari. de mun/
do. Scđo Ari. nō determinādo pcedit. Tertio ɔcedo q
celū eſt vt mā mixtuꝫ: qꝛ rōne ſue materie eſt ſenſatū: nō
tñ tactu ſed viſu. ¶ Cōtra q̄ꝫtitas eſt ſenſibile p ſe: lꝫ cōe:
ad minus a tactu ꝛ viſu. g̃ tāgibile eſt celū. pꝫ añs ſcđo de
aia. cōmēto. 64. ¶ Tū qꝛ ſenſibilis corpis q̄litates pme
ſunt dr̄e. 2° de gñatiōe. textu cōmē. 8. ꝛ 2° de aia. textu cō.
117. celū aūt eſt corpus ſenſibile. ¶ Rñſio. nō ſenſibilia
ſunt cōia obiecta a ſenſu exteriori: niſi ſint ɔiūcta pprio
obiecta. ſed quātitas vel magnitudo figura mot⁹ nume/
rus celi vel vnitas nulli ſenſibili pprio tactus ɔiūgunť.
ſed tñ ſenſibili viſus. vt luci. nō. n. ſonū cāt celuꝫ: iō nr̄o
ſenſu exteriori niſi viſu ſenſibilia celi cōia ſentiri pñt. ex
hoc ſequiť nō oēm q̄ꝫtitatē figurā ꝛc. eſſe ſenſibilē tactu.
¶ Cōtra applicetur manus celo ſaltē ad imaginem: non
ne tanget manus illud: non ne ſentiet manus illud mo°:
ꝛ eē ſpericū: ꝛ lene: oꝫ. n. manū curuari vt ſperico hñ apli
cetur. imo iudicabit ſaltē cū errore celū eſſe calidū: quia
motus celi ꝛ lumen cānt calorē in manu. ¶ Rñſio non
eſt caſus nālr poſis. 2° eo admiſſo nō ſaluareť organum:
qꝛ fere in īfinite modico tpe al illud corrūpeť: qꝛ nō eſt
ibi locus ɔueniēs vite aīalis. ſed eſto q ſaluareť aīal in
vita: adhuc ɔtinuū organi ſolueret: vt pꝫ in applicatione
manus rote velociter mote: quā tñ ɔſtat in valde magna
pportiōe tardi⁹ moueri q̄ꝫ celū: niſi forte imaginaremur
manū eque velociter aut quaſi circūduci ſicut celū. aut
celū ob ſui lenitatē manū nō offendere: aut imaginemur
celū nō ſic velociter moueri ꝛc. 4° admiſſo q manus ge/
ſcēs imeto celo ſalueť: tūc ſi ab extra applicať manus ce/
lo: manui conāti accedere ad centrū celū reſiſteret. ꝛ mo
tū manus phiberet: qꝛ nō eſt celū cōpreſſibile: neqꝫ rñde
tur ab agēte finito diuiſibile: neqꝫ ipelli pōt: neqꝫ virtus
aīalis habentis manū: ſupare aut equare pōt virtutē ce/
li. neqꝫ penetrāt ſe corpa. ſilr receſſus a cētro manus ap/
plicate ɔcauo phibereť. ſed nō imutaret celū manū ſpi/
rituali formatiōe: q̄ ſenſatio eſt: qꝛ vt dixi ſenſibiliū cōiuꝫ
ſenſationē pcedit ſenſibilis ppriꝫ cognitio diſtincta vl cō
fuſa. ¶ Tū etiā in corpe ita magno ſicut celū nō appa/
ret ſpicitas in parte ita pua ſicut eſt illa cui manus appli/
cať. ſ; potius appareret planities. ſ; neutrū vt dixi appet
ſenſui exteriori. ꝛ ſi motu aut lumine cauſeť calor in orga
no. qm ſenſationē nō facit ſola realis ipreſſio: niſi q̄litas
igiť informās organū imutaret illud ſpūalr: nō fieret ſen
ſatio caloris. ꝛ tūc ſi ſenſus calorē iudicaret: verus eſſet.
ſ; iudicās ex hoc celū eſſe formalr calim erraret. ¶ Ex h̄
ſequiť dictū Ariſt. tertio de aia textu cōmē. 63. ſ. oē corp⁹
eſſe tangibile: eſt veꝝ de ſublunaribus: nō aūt de corpo/
ribus celeſtibus. expō eſt Auerrois 3° phyſicoꝝ. cōmēto.
48. ꝛ 2° de aia. cōmēto. 117. ꝛc. pꝫ ad ɔfirmationē. ex hoc
pꝫ maiorē eē potētiaꝝ colligantiā. ſ. ſenſus viſus cū tactu
q̄ꝫ obiecti viſibilis cū obiecto tāgibili. ¶ Ad 3m negatur
añs pme ɔditionalis eſſe veꝝ. pcedit aūt rō ɔtra Auice.
ponētē in celeſtibus ꝛ inferioribus genus vniuocū. ſ; nō
contra ponētes genus analogū. ꝛ de gñe analogo prima
ɔñtia Auerroys nō tenꝫ: neqꝫ de illo eā itelligit. ſ; de vni/
uoco aſſumēs conceſſum ab Auic. ¶ Ad ɔfirmationem
celū eſt diuiſibile iquātū corpus: nō iquātū celeſte: niſi
p deſignationē. ¶ Ad aliā rōnē potētia finita duratione
corruptibilitatē infert: nō aūt finita vigore ꝛ tpe infinita:
q̄lis eſt potētia celi. ¶ Cōtra. ibi finite ſunt dimēſiōes.
g̃ potētia ad durādū eſt finita. ¶ Rñſio. finitas dimen/
ſionū frequēs formā extenſam finitatē duratiōis infert.
ſed finitas dimenſionū ſequentiū formā abſtractā non.
In corporibus enim celeſtibus dimenſionū finitas a fi/
nitate vigoris eſt: nō aūt a finitate tēporis. Aliter ſolueť
arm infra. ſ. iuxta rñſionē Auerrois in deſtructiōe deſtru/
ctionū. diſputatiōe quinta. dubio p. ¶ Ad 4m negať añs:
ꝛ qꝛ ex malo intellectu dato verbis Auerrois pcedit: mē
tē illius aperiamus. Duas opiniōes recitat ibi Auerrois.
prima eſt ponentiū celū eſſe pmā cauſaꝫ. ꝛ iſti ponunt ce/
lū ingñabile oīno. Iſta auteꝫ opinio reprobata eſt 7° ꝛ 8°
phyſicoꝝ oſtēdēdo q nihil moueťſe: ꝛ q daně ſube ſepa
rate. Scđa eſt opinio ſ; q recitat Auerrois 8° phyſicoꝝ
cōmēto. 79. Alexādri ꝛ Auic. ponentiū munduꝫ ꝛ celum
eſſe gñabile ex ſe: ingñabile vo ab alio. Contra iſtam opi/
nionem quā alibi reprobauit Auerrois vt. 12. meta. cō/
mēto. 41. ꝛ 2° phyſicoꝝ. cōmēto. 48. ꝛ in deſtructiōe de/
ſtructionū. diſputatōe tertia. dubio. 24. ꝛc. ſolū dič Auer/
rois. ſi concederent iſti celum eſſe generabile. ꝛ a nullo
agente gñabile. ꝛ in nullo tēpore generabile. bene poſſet
inſtitui hec vox generabile que de ſui principali ſignifi/
cato ſignificat terminatū tpe ꝛ gñabile ab aliquo agente
ad deſignandū ſm vocē ꝛ ſm trāſumptionē. i. equiuoce
ꝛ tranſumptiue. ſ. ſm 2m modū equiuocationis ipſum ce/
lū. neqꝫ Albertus magnus ibi ſe pulchre diffundens hūc
locum Auerrois interpretatur.

Quarta eſt via accidentiū. quātitas eſt eiuſdem rō/
nis in ſuperioribus ꝛ inferioribus: g̃ ſubie/
ctum illius eſt eiuſdem rōnis: pꝫ ɔñtia qꝛ nō in quocūqꝫ
ſubiecto: eſt apta quecūqꝫ forma recipi ſed in determina/
to. 2° de anima textu cōmēti. 24. ꝛ. 26. ꝛ 7° phyſicorum
textu ꝛ cōmēto. 29. Amplius receptiuū cuiuſlꝫ accidētis
non contingens eſt: ſed vnu vnius primuꝫ. ¶ Scđo que
cōparanť ſ; quantitatem cōicant in mā. 2° de gñatione.
textu cōmenti. 37. dixit Ariſto. Si g̃ ſm quātum neceſſe
idē aliqd eē exñs in oībus cōparabilibus. ſ; celū ꝛ iferio/
ra cōparanť. ſol. n. maior ē terra: luna vo minor. ¶ Ter/
tio determiate dimēſiōes ſunt in celo. g̃ ꝛ iterminate. pꝫa.
qꝛ in eodē ſubo ſūt terminate dimēſiōes nālr poſterio/
res ideterminatis vel eedē cū eis. g̃ in celo ē mā gñatiōis
pꝫ ɔña: qꝛ ſola mā in potētia eſt iterminataꝝ dimēſionū
ſubm. ¶ Quarto celū eſt raꝝ ꝛ dēſuꝫ ſm diuerſas ptes:
g̃ celū h; māꝫ. pꝫ añs 2° celi. cōmēto. 42. ſtella eſt dēſior
pars orbis. pbať ɔña: qꝛ denſum eſt multā hñs māꝫ ſub
pua q̄ꝫtitatis extēſiōe. ¶ Quinto oē plurificatū h; māꝫ.
ſed celū eſt plurificatū: ꝛ nō ſolū plurificatione vnius in/
tra aliud. ſed multiplicatione nō ſe ɔtinentiū: qꝛ celitas ē
forma: eſt aūt forma ſubm vlitatis primo celi cōmento.
92. ꝛ vle eſt qđ in pluribus natū eſt pdicari p° pyherme/
nias. ꝛ 2° poſterioꝝ. vle eſt vnū in multis ꝛ preter multa.
¶ Ad pmū dupliciter ſumiť q̄ꝫtitas pmo mathematice.

⁊ ſic eiuſdē rōnis eſt q̄ntitas celeſtis ⁊ iferioꝝ. vt pꝫ perſcrutanti diffōnes matheco: qꝛ matheco rōnes dantur de q̄ntitatibus ſm abſtractionē a mā vt tāgit Auerrois primo de aīa cōmē.17. ⁊ vt ſic nō drn̄t q̄ntitas celeſtis ⁊ inferioꝛ in diffōne data p formā: quā mathematica ꝯſiderat. alio° nālr. ⁊ ſic eſt q̄ntitas alterius rōnis: qꝛ diffōnes nāles formaꝝ ſubaliū vel accidētaliū dant̃ p ſuba qbus iſunt iplicite vel explicite. vt pꝫ p̄mo de aīa cōmento.16. ⁊ 7°. metha. textu cōmēti.37. ⁊.39. ſed ſubiecta diuerſa ſunt in ſupioꝛib° ⁊ iferioꝛibus. Jō ad formā rōnis. itelligēdo eē eiuſdē rōnis mathematice ꝯcedit̃ aňs: ⁊ neget̃ ꝯñtia: qꝛ abſtrahūt matheca a ſubo. Si aūt itelligit̃ eſſe eiuſdeꝫ rōnis nālis: ꝯcedit̃ ꝯña: ⁊ negat̃ aňs. ¶ Ad 2m cōparant̃ in q̄ntitate vt matheca eſt. ⁊ vt ſic nō requirūt ſubꝫ idem. Cōparant̃ 2° vt nālia ſunt: ⁊ ſic requirūt ſubꝫ idē analogice: nō aūt vniuoce idē. ¶ Ad 3m duplici forma terminantur q̄ntitates. ſ. māli: ⁊ iſte ſunt nālr aut rōne poſterioꝛes dimēſionibus iterminatis: qꝛ ſubꝫ qn̄m. a. formā mālem p̄cedit qua extracta in actū forma terminant̃ quātitas ⁊ mā: forma: pn°: ⁊ exterioꝛi ſupficie: termino: q̄ figura eſt. forma ēt imāli terminat̃ q̄ntitas: ⁊ tūc q̄ntitates terminate oꝛdinē nō hn̄t ad iterminatas: qꝛ ibi ſubiectū quātū nō p̄cedit. a. formā. iō nūq̄ꝫ q̄ntitas ibi hꝫ rōnem interminati. ¶ Cōtra. ſubꝫ p̄cedit formā: aut igit̃ ſubꝫ q̄ntū. ⁊ eſt itentū: aut nō q̄ntū: ⁊ tūc ex nō q̄nto quātū fieret. ¶ Rn̄deo negādo ſubꝫ celeſte eſſe poſt formā. ſꝫ eſt ibi nature ⁊ nō ſucceſſiōis oꝛdo: hic forma: mā: q̄ntitas. ¶ Ex quo ſequit̃ ꝙ oꝛdo libꝛoꝝ hui° opis nō eſt oꝛdo ſꝫ nāꝫ. ſꝫ mā notioꝛ eſt nobis q̄ꝫ forma abſtracta. iō poſt de mā celi hr̄ ſermo q̄ꝫ de illius forma. ¶ Ad 4m ſm Ari. in p̄nto q̄litatis dēſitas dicit partiū ꝓpinquitatē. ꝓpinqtas aūt ptiū materie in actu eſt in celo. ſꝫ ꝓpinqtas ptiū materie in potētia in ſubceleſtibus coꝛpib° reperit̃. ¶ Ad 5m maioꝛ eſt vera de multitudīe numerali ſub vniuoca ſpē. in quo ſenſu minoꝛ ē falſa. Ad ꝓbationē. forme celi iquātū forma nō repugnat plr̄itas. ſed inquātū eſt forma celi ſibi repugnat.

Dubitat̃ ſcđo vtrum ſtella ⁊ eius oꝛbis differant ſpecifice. ¶ Preſuppōit qđ ꝙ oꝛbis iuenit̃. iō ſolutiōi q̄ōnis vitatis p̄ſuppoſiti p̄mittat̃. Stellā circulariter moueri viſu auxiliāte repim°. Nō. n. dubitādū eſt de quiete terre ſꝫ Ari. 2° celi. textu cō. 101. nō. n. contigit de ſtella id qđ de ripa fluminis appet exn̄ti in naui mota in flumīe. ſ. ripā moueri pp motū oꝛgani in quo fit viſio. vt tāgit Auer. 2° celi. cō. 43. ⁊ Ari. in li° de ſomno ⁊ vigilia. Neq̄ꝫ id de ſtella eſt qđ de circūſtātibus apparet ebꝛio. ſ. ea moueri: pp ſpūuꝫ ocli vtiginē. vt tāgit phs 3a ꝓblematū ꝓblete.9. Quies. n. terre ex deſcēſu grauiū ſurſū ꝓiectoꝝ in eūdē locū. vn̄ diſcedebāt: facile pcipit̃. vt 2° celi. textu cō 101. arguit phs. ¶ Tū ēt eq̄lis ipetus aīalis gradiētis facit quocūq̄ꝫ vadat aīal ꝓ eq̄li ſpatÿ ptrāſitione i tpe eq̄li niſi lutū: aut aſcēſus: aut arena: aut aliud hmōi: ipediat: cui° opm eēt: ſi terra moueret̃. ¶ Et dato ꝙ de gete terre dubitaret̃: adhuc planetaꝝ ꝯiūctiōes ⁊ oppōnes celi motū idicāt: vt dixit Auer. 2° celi. cō. 43. ¶ Tū ēt qꝛ celū idiget fixo circa qđ ⁊c. localr igit̃ ſtella mouet̃: aut igit̃ in vacuo: aut in pleno. nō p̄m: qꝛ vacuū eē reꝓbatū eſt 4° phicoꝝ. a textu. cō. 50. ⁊c. ſi in pleno: vt vi diuiſiōis ſequit̃: oꝫ ſtelle circūſtare coꝛp°. aut ſimplex: aut cōpom. nō 2m: qꝛ talia ſūt coꝛruptibilia g̃uia vl leuia: nālr locata itra elā: ex qb° ꝯſtāt: qꝛ ex grauimo ⁊ leuimo ꝯſtās ⁊ ex alio nō grauiſſimo neq̄ꝫ leuiſſimo nō ſibi determinat locum ita ſupꝛa ſicut leuiſſimū neq̄ꝫ ita infra ſicut grauiſſimuꝫ. leuiſſimum eniꝫ eſt qđ omnibus ſupereminꝫ ſuperlatis. Grauiſſimuꝫ vero eſt qđ omnibus ſubſtat deoꝛſum latis. p̄mo celi. textu cōmēti.17. Si g̃ coꝛpus ſtelle circūfuſum eſt ſimplex. g̃ graue: aut leue: aut neutꝝ. pꝫ a ex ſufficienti diuiſiōe motus localis ſimplicis in id qđ a cētro ē: vl ad centrū: vel circa centrū: p̄mo celi textu cōmēti. 23. ⁊. 78. ¶ Nō eſt aūt ſtelle coꝛpus circūpom graue aut leue: vt ex p̄hitis deduci pōt. ¶ Preterea cū nō ſit ille locus: ita p̄ternālis leui ſicut graui: neq̄ꝫ leui ſimplr ſicut leui ſm gd: qꝛ minus diſtaret leuiſſimū a ſuo loco nāli: ſi iter ſtellas exiſteret: q̄ꝫ graue vel leue ſm gd: maxime videret̃ eſſe ignis inter ſtellas diffuſus ad vacuū replendū. ſupponimus aūt nūc ex p̄cedētibus ſtellas nō eſſe de natura ignis: nō eniꝫ lucet ignis niſi in mā extranea pabulet̃. p̄mo metheoꝛoꝝ. lux aūt ſtelle in mā extranea nō ē: qꝛ tūc ſtella eſſet coꝛruptibilis ⁊c. ſed ꝙ ſtelle nō circumiaceat ignis: ꝓbat̃: qꝛ tūc preter nām ignis particularē ibi eſſet ignis: aut nō eſſet ignis coꝛpus ſublunare: pꝫ ꝯñtia qꝛ locus ilic ē nālis ſtelle. ¶ Tū qꝛ ſi ſic: tūc in motu celi eēt reſiſtētia ex me°. ⁊ ſic nō repugnaret motū illū velocitari aut tardari: ſm ꝙ illi motui plus de igne reſiſteret vna vice q̄ꝫ alia. ꝯtingēs. n. ē ꝙ eſſet ibi ignis equalr rarus oi tpe. ¶ Tum qꝛ oporteret motū p̄ter nām eſſe eque velocē motui nāli velociſſimo: qꝛ q̄ꝫ cito recederet ſtella: tam cito oporteret igneꝫ impelli aut ꝓſequi. ¶ Tum qꝛ eſſet ignis maximū coꝛpoꝝ. ¶ Tū qꝛ oporteret coꝛpa celeſtia valde magnū ſonū cāre ſuo motu ex velociſſima medÿ diuiſiua pcuſſione. argm eſt Ari. 2° celi. textu cōmē.56. imo nō ſolū ad hec inferioꝛa attingentē. ſed illa p̄imēteꝫ. ¶ Tū qꝛ oporteret mem hoc aduenīeti ſtelle cedens aut eſſe eternū in ſuis partibus: aut coꝛruptibile. ſi p̄m: nō eēt ignis. Si 2m: aut ibi coꝛrūperet̃. aut diſcederet: aut detruderet̃ ⁊c. ¶ Tū qꝛ. vt arguā rōne Ari. p° metheoꝛoꝝ cōtra Anaxagoꝛā: tūc ignis coꝛrūperet oīa iferioꝛa. ⁊ q̄ntuis ignis iter ſtellas nō eſſet dēſioꝛ q̄ꝫ nunc: neq̄ꝫ intēſioꝛem hn̄s qualitatē: neq̄ꝫ maioꝛis q̄ntitatis q̄ꝫ nūc. tn̄ ſibi reſiſtitur nūc a celo ꝯſeruāte elemēta igni ꝯ̃ria: vt ponit Ari. p° metheoꝛoꝝ de medie regionis aeris frigiditate: a quo tūc nō reſiſteret̃. ¶ Melius ē g̃ tertiū. vt explicat Auerrois 2° celi cōmēto.41. ſ. neutrū eſſe coꝛpus ſtelle circūſtās: qđ celū appellamus: de quo p̄mo metheoꝛoꝝ Ari. loquēs dixit. totus qui circa lationes ſuperioꝛes mūdus illo coꝛpe plenus eſt. Et hāc opinionē nō ſolū nos extimamus: verꝫ etiā antiqua eſt. pn̄tia igit̃ coꝛpis huius non eſt vacuuꝫ inter ſtellas. Et ex motu ſtelle ſperico ꝯuincitur hoc coꝛpus ſphericū eſſe ⁊c. ¶ Opꝫ igit̃ ſtellā ab oꝛbe cōtineri. ⁊ tūc querit̃ ſequendo Ari. 2° celi. textu cōmē. 43. an ſtella ⁊ oꝛbis q̄eſcāt. aut celum q̄eſcit: ⁊ ſtella mor. aut ſtella q̄eſcit: ⁊ celū mouet̃. aut vtrūq̄ꝫ mouet̃: ⁊ tūc deſtructis alÿs mēbꝛis: remanet ſtellā ⁊ oꝛbē cir' moueri. ſi eni celū quieſceret: ⁊ ſtella moueret̃: daret̃ oꝛbis celi diuiſio: aut cōpꝛeſſio ⁊ dilatatio: nō. n. datur ibi aliud coꝛpus replēs vacuū: neq̄ꝫ dimenſionū penetratio: quoꝝ qđlibꝫ ē inconueniēs. ad ea. n. ſequit̃ celi coꝛruptibilitas. ⁊c. ſi aūt oꝛbis moueret̃: ⁊ nō ſtella: tūc nō eēt ſtella mō in oriente mō in occidente. qđ eſt ꝯtra cōeꝫ app̄henſionē. ¶ Tū qꝛ ſtella quieſcēs diuideret oꝛbē: aut cōpꝛimeret: aut vtrūq̄ꝫ ſimul. ⁊c. oꝫ igit̃ vtrūq̄ꝫ ſimul moueri. ⁊ ad eādē poſitōis dr̃iaꝫ. ſi. n. a ſe inicē aut ꝯtra ſe ferrent̃: aut ſe ipedirent in motu: aut penetrarent: aut ſibi cederēt cōpꝛeſſione aut diuiſione. ¶ Ulterius q̄rēdū eſt an eque velociter moueātur oꝛbis ⁊ ſtella: aut nō. nō 2m pp diuiſionē aut cōpꝛeſſionē ⁊c. ¶ Ergo eque velociter mouent̃. Aut igit̃ celuꝫ p ſe mouet̃ ⁊ ſtella p ſe: aut celū a ſtella: aut ſtella a celo. ſi 2m. ſ. celū a ſtella: ſequit̃ ꝙ coꝛpus minus daret motuꝫ maioꝛi. eteni qꝛ valde minoꝛ eſt q̄ntitas ſtelle quantitate oꝛbis: tūc valde tardius nāliter deberet ſtella moueri ſuo oꝛbe. Neceſſariū. n. eſt hr̄e ꝓpoꝛtionales ſuis velocitatibus magnitudines: vt dixit Ariſtoteles 2° celi. cōmento 44. ſi daret̃ primū. ſ. vtrūq̄ꝫ p ſe moueri ēt minoꝛi coꝛpi daret̃ motus eq̄lis motui maioꝛis coꝛpis: ⁊ ſic nāli neceſſitate eſſe nō pn̄t. ¶ Jtē trāſponant̃ ſtelle ad intellectuꝫ ſaltē ſaluatis oꝛbib°: vt ſol in celo lune: ⁊ luna in celo vbi eſt ſol reponatur. Si. n. p ſe mouent̃ admitti debet. ⁊ tūc velocius ſtella moueret̃ oꝛbe: aut ecōtra: neq̄ꝫ a caſu eſt eq̄litas in motu ſtelle ⁊ celi: qꝛ 2° celi. textu cōmēti.33. in celo nō eſt caſus. ⁊ 2° phyſicoꝝ. textu cōmēti.44. ⁊.45. ⁊.46. ¶ Tū qꝛ ſic eſt in oībus celis ⁊ ſemp. Qꝛ aūt a caſu eſt in paucioꝛib° reperit̃ ⁊ raro. patēt iſta 2° celi. ꝯmēto 44. ⁊ textu ꝯmēti.45. ¶ Preterea. nō apparet qn̄ alter illoꝝ motuū. ſ. ſtelle aut oꝛbis ſupflueret. ¶ Jtē ſtelle oꝛbiū maioꝛū velocius mouerent̃ ſtellis minoꝝ oꝛbiū: ſed in celo maioꝛi contingit eē ſtellā minoꝛē: vt pꝫ de marte reſpectu ſolis: aut mercurio reſpectu lune. g̃ minoꝛi coꝛpoꝛi: vt ſtelle: velocioꝛ nāliter daret̃ motus. ¶ Jtē q̄ntuis maioꝛis celi maioꝛ eēt ſtella: imaginabile eēt illas ſtellas tranſponi: ⁊ ſeqtur idē inconueniēs. ¶ Jtē ſtelle ſtellati oꝛbis inequalis ſunt magnitudinis: quas oꝫ eq̄les habere motus nāles ſaltē de eq̄liter diſtantibus a polis: ꝙ ſi nō: nō remanerent eq̄liter diſtantes. ¶ Jtē Auerrois 2° celi. cōmento.56. ſi ſtelle eēnt mote p ſe: neceſſario coꝛrūperent ea que ſunt hic. pꝫ ꝯña: qꝛ ſi p ſe mouerentur: recte mouerent̃: vel ſimplr: vel compoſite: ⁊ ſic nimiū accederēt. aut recederent. ¶ Opꝫ igit̃ dare vt bene infert Ariſtoteles 2° celi. textu cōmēti.46. ſ. ſtellā moueri ad motū oꝛbis: ⁊ nō niſi tāq̄ꝫ ps ad motū totius. ¶ Eſt igit̃ ſtella oꝛbi infixa. Si. n. ſtella eſſet oꝛbi diſcōtinua: ipſa ēt haberet motū ſibi nālē. Omne. n. coꝛpus eſt nāliter mobile: ſi igit̃ motū ſibi nālē nō hꝫ. qꝛ nō augmentationis: aut diminutionis: neq̄ꝫ alterationis: neq̄ꝫ localis mutationis: niſi ad motū alteri°. oꝫ eā eē alteri cōtinuā. ſ. illi ad cuius motū mouet̃. Nō tn̄ ifigit̃ ſtella oꝛbi tāq̄ꝫ grauis. Nō. n. apta ē motū rectū recipe: neq̄ꝫ nālr: neq̄ꝫ violēte: ⁊ ſi violēte recipet: ēt nāliter recipet cōtrariū illius mot°: quē violente recipiebat: neq̄ꝫ diuiſionē recipe pōt: qꝛ ſi ſic: coꝛruptionē recipet ⁊ motū rectū. 2° celi. tex. cōmēti.46. ⁊.47. Jtē nō appet nobis lunā circūgirari: neq̄ꝫ reuolui. g̃ neq̄ꝫ alÿs ſtellis putādū eſt illos mot° ieſſe. arm eſt Ariſtotelis 2° celi. tex. cōmēti.49. fundamētū ꝯc eſt: qꝛ ſunt eiuſdem nāe: ⁊ cū nō appeāt mot° alÿ ab iſtis ꝓpꝛÿ ſtellis: nulluꝫ motū ſibi ꝓpꝛiū ſtella habebit. ¶ Jtē nullū oꝛganū motus nā dedit eis. g̃ ſtelle virtutē ꝓpꝛiā motiuā nō hn̄t. nō enim curās nā hec iferioꝛa tanta ſollicitudine ita nobilia coꝛpa: q̄lia ſunt ſtelle: neglexiſſet vlr. arm eſt Ariſtotelis 2° celi. tex. cōmēti.50. ¶ Et ſi hec ratio ifeſtet̃: qꝛ grauia ⁊ leuia oꝛganis nō indigent: ergo neq̄ꝫ celi. g̃ ſtelle oꝛganis nō indigēt vt localr moueant̃. ¶ Rx°. Ariſtotelē rōnē illā introduxiſſe ꝯtra quoſdā dicētes ſtellas habere vtuteꝫ motiuā. Sed eas nō exire in actū ſm illā ꝓpter oꝛganoꝝ defectū. Et tūc inſtātia nulla eſt. aliter introducit̃ rō abſolute ſic: nō hn̄t ſtelle oꝛgana: g̃ neq̄ꝫ hn̄t virtutē p ſe motiuā: ⁊ tūc ad rōnē celi aut grauia nō indigent oꝛganis: qꝛ vnū locū ſibi determinant in quo ſunt celi: elementa aūt in quē nāliter feruntur: ſꝫ nō ſic ſtelle: queadmodū enim aīalia nō magis ad vnā dr̃iam pōnis determinata q̄ꝫ ad alterā oꝛganis indigent: qbus attrahēdo aut impellendo molē ſui coꝛpoꝛis regerēt: ita etiā ſtelle ex interminatione ad eē in oꝛiente ⁊ occidēte oꝛganis indigerēt: nō tn̄ repugnantia eſt iter aīaꝫ mouentē ⁊ oꝛbē motū: ſicut eſt in aīali coꝛruptibili iter aīaꝫ ⁊ coꝛpus: qꝛ in motū rectū coꝛpus inclinat ⁊ in circularē aīa. ¶ Ex his tandeꝫ colligamus reſponſionē ad dubiū p̄ncipale in duab° ꝯcl'onib°. ſ. ſtella ⁊ eius oꝛbis ſunt eiuſdē nāe. hec eſt ſentētia Ariſto. 2° celi. textu cōmēti.4. ꝓbat̃: qꝛ mā eoꝝ in actu eſt eiuſdē rationis ⁊ ꝯtinua: ⁊ eoꝝ forma ſubalis eſt eadē eēntialiter ⁊ numero. Nō enim eidē oꝛbi duas damus intelligētias aut animas. vnā pꝛo ſtella: aliā vero pꝛo coꝛpoꝛis reſiduo: qꝛ celū eſt coꝛpus ſimplex. ergo eſt nō hn̄s eterogeneitatē ſubſtantialē in partibus quātitatiuis: qꝛ elemēta homogenea ſunt. ergo ⁊ celū. pꝫ antecedēs ex diffinitiōe elementi. qnto metaphyſice. textu cōmenti.4. pꝫ ꝯña: qꝛ celū aīal elemētū hꝫ oꝛbē ⁊c. Diuerſitas aūt formaꝝ aut materieꝝ cauſa eſt cōpoſitiōis in forma aut mā: ⁊ ſic tollitur eoꝝ ſimplicitas. ¶ Preterea ſtelle non dat̃ motus alius a motu oꝛbis eius: ergo neq̄ꝫ nā eius ſubalis eſt alia a nā oꝛbis: imo eadē eſt. Eſt enim nā principiū motus. 2° phyſicoꝝ ⁊c. Jdeo ex vnico eoꝝ motu vnicā eoꝝ naturā concludimus: ⁊ ex pluritate nārū pluritas motuū infert̃: aliter daretur coꝛpus nāle nō per ſe mobile: ⁊ eſſet aliqua nā que nō eſſet pꝛincipiū motus eius in quo eſt per ſe ⁊c. hanc ſententiā voluit Auerrois cū in de ſuba oꝛbis dixit. cap. ſecundo. ſtellaꝝ ⁊ ſuba celi eadem eſt nā: auctoꝛitate antiquoꝝ ⁊ Ariſtotelis ſecundo celi. cōmēto.42.49.59.71. ⁊ ſuper hoc fundamento multe decēs Ariſtotelis fundantur. Coꝛrelariū. ſtelle eiuſdē oꝛbis. ſ. ſtellati nō diuerſarū ſubaliū naturaꝝ ſunt: qꝛ nō ex foꝛma: nō ex mā: neq̄ꝫ ex motu: diuerſitatē eaꝝ ſubſtantialē poſſumus concludere: ⁊ ꝯſequenter nō ex ꝓpinquitate vel diſtantia a centro aut oꝛiçonte: ſed ex illis idemptitatē: licet inferre ⁊c. ¶ Secunda cōcluſio. ſtelle diuerſoꝝ oꝛbiū eſſentialiter diſtinguunt̃: ⁊ eadē diſtinctione differūt oꝛbes diuerſaꝝ ſtellaꝝ: ⁊ etiaꝫ ſtella ⁊ oꝛbis alterius ſtelle: qꝛ mā in actu eoꝝ eſt alterius rationis: ⁊ foꝛma eoꝝ ſubalis: eſt etiā alterius rationis ⁊ motus eis appꝛopꝛiati: ⁊ ſi quo ad rōnē generalē nō differant: qꝛ circa idē centrū ſunt: tamē motuū rationes nāles pꝛopꝛias habent diuerſas: qꝛ motus eoꝝ ꝓpꝛÿ a motoꝛibus pꝛopꝛÿs diuerſaꝝ rationū pēdēt: cū intelligentie nō ſub eadē ſpecie vniuoca multiplicentur: ſed ipſe in ſubiectis alterius rationis ſunt regrentib° maioꝛē vel minoꝛē in motib° ꝓpꝛÿs velocitatē. hoc voluit Auerrois in deſtructione deſtructionū. diſputatione pꝛima. dubio. xi°. dicens. coꝛpoꝛa oꝛbiū nō ſunt vna in ſpē multa in numero: imo ſunt multa in ſpecie: q̄ntuis nō inueniatur de illa ſpecie niſi vnū indiuiduū. ¶ Preterea nō apparet via ad tenendū oēs ſtellas eē eiuſdē nature: niſi eas oēs in eodē oꝛbe aptemus: qđ nō eſt poſſibile: negata ab eis coꝛpoꝛibus dilatatione ⁊ cōpꝛeſſione: cū nō equalē inter ſe diſtantiā ſeruent ſtelle: quas erraticas vocant. ¶ Cōtra. ſtella in hec inferioꝛa agit: ⁊ nō coꝛpoꝛis celi reſiduū. aliter celi ſolis pꝛeſentia cōtinuaret̃ etiā in hyeme: cū ſol abeſt: generatio in his inferioꝛibus: neq̄ꝫ fieret variatio ab eſtate ad hyemē: aut ecōtra: differunt ergo ſpē. ¶ Scđo. ſtella luminoſa eſt: ⁊ nō eiuſdē oꝛbis reſiduum. ¶ Tertio ſenſibilis eſt ſtella: ⁊ nō eiuſdē oꝛbis pars reſidua. ¶ Quarto auctoꝛitate Ariſtotelis in libꝛo de ꝓpꝛietatibus elementoꝝ volētis ſtellā ab oꝛbe ſpecie diſtingui. ¶ Ad pꝛimū. diuerſitas cadēs inter ſtellā ⁊ oꝛbē pōt intelligi eſſentialis: que ex parte eſſentiali alterius rationis ſumenda eſt in cōpoſitis ex mā ⁊ foꝛma: de quibus eſt hic ſermo: ⁊ iſtā diſtinctionē cadere inter ſtellā ⁊ eius oꝛbeꝫ negatū eſt. Alia eſt diſtinctio accidentalis potēs intelligi cadere inter illa: ⁊ hec penes diuerſuꝫ accidens in ſic differentibus ſumēda eſt: vt inter partē celi concauā ⁊ conuexā: aut inter partē flāme ſuperioꝛē ⁊ inferioꝛeꝫ ignitis ꝓpinquā: ⁊ hāc concedimus inter ſtellā ⁊ oꝛbē: ⁊ hāc infert arm: qꝛ eadē foꝛma in mā rara ad minoꝛē diſtantiam

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

agit q̃ in denſiori: qꝛ virtus vnita fortior eſt ſemet diſpſa. p̄mo metheoꝝ. Lux aũt ſtelle calcata eſt. Lux aũt reſidui orbis diſpſa eſt. ideo ad hec iferiora ſtella ſui luce pōt attingere. Colligunt̃ hec ex Auerroe. 2° celi. ꝯmēto. 42. Hec aũt ⁊ oportuit in vna parte celi ṽtutē alteratiuã inferioꝝ cumulari: vt motu ei' adduci poſſit ṽtus celi ſup determinata parte hemiſperij: a qua ꝑ motus ꝯtinuationē abduceret̃: ne res ꝯtinuatione celeſtis directe actiōis in ipſaꝫ deſtrueret̃. Tũ etiã vt ſuperioꝝ ſtellaꝝ lumē in hec iferiora multiplicaret̃: ꝑ partē enim celi rarã lumen ſtellaꝝ trãſlucet: vbi ꝑ denſaꝫ nō tranſfundit̃. hi tñ fines ſecundarij ſunt. ¶ Ad ſcđm. ſtellã eſſe lucidã ſic ꝙ ſtella poſſit diaphanũ actuare: ⁊ reſiduũ celi illius ſtelle hoc nō poſſit: ſolũ accidentale arguit diuerſitatē: queadmodũ ēt partes a polis diſtãtes velociter mouent̃: ⁊ partes eis ꝓpinque tardius: ſilr ꝙ vna pars celi ſit polus vel circa polũ. Alia vō pars celi nō: hec ex nã ſpherici ſunt: vt ex Auerroe in deſtructione deſtructionũ colligit̃. ¶ Ad tertium, ſenſibilitas ibi ex inculcata luce pendet diaphani actuatiua: vt predixi: que ex denſitate eſt: vt dixit Auerrois in de ſubſtantia orbis. caplo 2°. Hec aũt tranſmutationē nō faciunt in ſuba: neqꝫ in qualitate: quũ ſint de ſitu: vt dixit Auerrois 2° metaphy. cōmēto. 31. ¶ Ex his pꝫ ſolutio rationis: quã cōtra ſe facit phs. 2° celi. tex. cōmenti. 13. qꝛ dextrũ ⁊ ſiniſtrũ diuerſitatē requirunt: ideo celũ: cũ nō habeat in partib' differentiã: dextrũ nō hꝫ: neqꝫ ſiniſtrum. ¶ Solutio eſt: qꝛ dextri ⁊ ſiniſtri diuerſitatē nō oꝫ eſſe ſubalē: ſed ſufficit vt ſit accñtalis: vt ſi incoepiſſet motus: hinc incepiſſet. ſ. ab oriente noſtro: ⁊ nō illinc. ¶ Cōtra a quocũqꝫ puncto ſphere incipit mot' ab omni incipit. g̃ nō magis ab. a. pũcto q̃ a. b. incipit. ¶ Tuꝫ qꝛ qđ eſt oriens nobis eſt occidēs: ſi qui ſint circũcolis: ⁊ ſic qđ nobis ſurſum eſt: illis eſt deorſum: ⁊ ſic de alijs pōnis differentijs. ¶ Ad p̄mũ: ſi celũ inciperet moueri ab alijs punctis: inciperet ꝓpter pũctũ vnũ a quo p̄ncipalr inciperet: ⁊ ſic licet oēs puncti ſimul incipiãt moueri: nō tñ tollit̃ ratio p̄mitatis. ¶ Contra. quecũqꝫ elegeris: volũtarie accipies in p̄mũ. ¶ Rñ° negãdo aſſumptũ: ⁊ de ſole particulariter loquar ſtellaꝝ nobis notiſſima: vt ab eo ſup alios celos facilius cadat imaginatio. punctũ a quo ſol inciperet ⁊c̃. eſt mediũ quaſi ꝑ eque diſtantiã a maximis ſolis declinationib' ab equinoctiali: terminãs ſubtenſaꝫ quaſi diametrũ equinoctiali cadētē ſup cōtermino terre ⁊ oceani terrã circuētis in oriente ⁊ occidēte. ¶ Ad ſcđm. hemiſperiũ noſtrũ habitabile eſt ab hoie. Nō aũt aliud hemiſperiũ: vel ſaltē nō tã bene habituabile eſt: ⁊ hinc tanq̃ ſigno infertur ꝙ dextrũ nobis ipſius celi eſt dextrũ ſimplr: ⁊ cōſequenter ꝙ oriens nobis eſt eiuſdē oriens ſimplr: ⁊ cōſequenter motus celi ſup alio hemiſperio eſt ꝓpter motuꝫ ſtellaꝝ ſup noſtro: colligit̃ rñſio ex Auerroe. 2° celi. cōmēto. 13. ¶ Contra. alteri ⁊ alteri parti hemiſperij noſtri aliud ⁊ aliud oriens correſpōdet. ergo nullũ eſt oriens ſimplr: neqꝫ datur celũ imobile: penes cuius partē eandē ꝯtinue ſumat̃ dextrũ ſimplr: qꝛ hoc repugnat nãe: qm̃ nã eſt p̄ncipiũ motus. dixit etiã Auerrois octauo phyſicoꝝ. cōmēto. 51. ſi celũ quieſceret: haberet celũ corpus extra ſe. neqꝫ ponendus eſt motor primus in oriente: ſic ꝙ pars illa dextra celi ſit ⁊ nobilior. Alij vero motores ſint in occidente: qꝛ intelligētia eſt aia celi totũ celũ indiuiſibiliter informans: ⁊ nō vnã partē ſic ⁊ aliã nō: queadmodũ neqꝫ aia ſenſitiua informat punctũ corporis aut minimuꝫ cordis aut cor tantũ: vt ex operibus virtutis vegetatiue ⁊ ſenſitiue ꝑpenditur. Sunt. n. extenſe ⁊ educte de poᵃ mãe ⁊c̃. ¶ Tũ etiã alia ⁊ alia continue eſſet celi pars: que dextrũ eſſet: queadmodũ alia ⁊ alia celi pars intelligētie oriētali adeſſet. ¶ Tũ etiã: qꝛ intelligentie locatio per manifeſtã operationē eſt. ſ. velocitatē motus ⁊ ideo in circũferentia locatur. Nō eſt autē motus velocior in oriente q̃ in occidēte. Neqꝫ dextrũ celi eſt ſtella: quoniã ſtellati celi multa eſſent dextra. ¶ Tum etiã: qꝛ dextrũ celi moueret̃: qꝛ ſtella mouet̃. hoc ar° vtit̃ Auerro. 2° celi. cōmēti. 15. neqꝫ dicenduꝫ eſt ꝙ illud qđ eſt oriens parti medie noſtri hemiſperij eſt oriens ſimpliciter: ⁊ licet ſit ꝯtinue alia ⁊ alia pars celi: ſufficit ꝙ ſit eadē per equalentiã: qꝛ hoc inſtantiã hꝫ: qꝛ tunc nō ex nã rei eſſet diſtinctio partis orientalis ab occidentali: qꝛ eideꝫ parti ſucceſſiue cōpeteret eſſe oriens ⁊ occidens: ⁊ ſic de diuerſis partib' celi ſucceſſiue diceretur eſſe oriens. ¶ Tũ qꝛ ſtelle diſcedenti ab oriente pars celi eiuſdē nō ſtellata nō equiualet. ¶ Rñº datis duobus coluris maximaꝝ ſolis: gratia exēpli: declinationũ ab eqnoctiali ps celi meridiōalis declinatōis ꝯtēta coluro ſurſuꝫ eſt: ⁊ oppoſita ſeptētrionalis deorſuꝫ. Reſidua aũt celi pars inter duos coluros contenta in duas ſemicirculares partes diuidit̃ in punctis linee diametralis equinoctiali ſubtēſe. Iſtaꝝ duaꝝ partiũ pars illa in qua mediũ celi eē dicitur in tres partes eq̃les diuidit̃: in p̄mã que ab oriēte verſus çenith aſcēdit que tanta eſt: quantã ſol motu diurno in quatuor horis q̃ſi deſcribit: ⁊ hãc dextrũ celi nominamus. Secundã vero priori continuã ⁊ conterminã ante ſimpliciter. Tertiã vō ſiniſtruꝫ ſimplr. In alia autē parte celi: in qua angulus noctis cōtinetur: tres partes iſtis ꝓportionales reperte ſunt tales 2m quid: nota hanc diuiſionē: qm̃ limitat Auerroim 2° celi. cōmēto. 16. diuidentē terrã habitabilē in duo equalia: quorum vnũ eſt orientale: alterũ vero occidentale. Hac enim diuiſione data nō relinquit̃ ſitus pro alia dr̃ia pōnis. ſ. pro ipſo ante: niſi eſſet ꝙ ante partē capit dextri ⁊ partē ſiniſtri: ⁊ quantã partē vtriuſqꝫ capiat: declarat diuiſio prius poſita. Dicendũ eſt igit̃ reſoluendo quid eſt ſolis ſphere dextrũ ſimpliciter: ſol eſt vt in p̄ma parte exiſtens: quid eſt ante ſimplr: ſol vt in media parte: qđ ſiniſtrũ ſimplr: ſol vt in tertio ſitu: ⁊ ſic ꝓportionaliter in alijs erraticis ſtellis dicendũ eſt: colligit̃ rñſio ex Auerroe ſecũdo celi. cōmento. 15. In ſtellata autē ſphera queadmodũ in aiali membroꝝ multitudo ad vnũ primũ membrũ reſoluitur ceteris prius ⁊ nobilius: ita inter ſtellati orbis ſtellas ad vnã vel ad ſidus vnũ ponēda eſt reſolutio: cui' ſideris locus partē eqnoctialis habet cōprehendere tanq̃ alijs nobiliorē: ⁊ tunc de hoc ſidere dicēdũ eſt ſicut de ſole nuper dictũ eſt. ¶ Ad quartũ negat̃ illã eſſe intentionē phi ibi. Dicit enim. ⁊ ſimiliter oportet vt ſuba corporis orbis ſit alia a ſuba corporis ſolis ⁊ ſtelle: quã ꝯcluſionē ex hoc antecedente infert: ſol habet lumen ex ſe: ⁊ luna ⁊ ſtelle ⁊ orbis nō. ergo ⁊c̃. Et pꝫ ex dictis ꝙ ex illo antecedēte ſolum ſeqtur diuerſitas accidētalis inter illa ⁊ nō ſubalis: qm̃ ꝑ rarũ ⁊ denſuꝫ eſt ibi diuerſitas. ideo nō in alio ſenſu intelligēda eſt ꝯclo q̃ ſequatur ex ſuo antecedēte. Si. n. iuxta ſonũ verboꝝ intelligitur cōcluſio de diſtinctione eētiali: oporter ſtellã eſſe diſcōtinuã ab orbe. Dicit. n. ſtellã eſſe ſubaꝫ per ſe: ⁊ pꝫ ex dictis hoc nō eſſe ꝯcedendũ. ſniaꝫ ſolutionis huius inuere videt̃ Auerrois in deſtructione deſtructionũ. diſputatione tertia. dubio. 23. ¶ Secũdo p̄ncipaliter arguitur celos eſſe eiuſdē nãe inter ſe. primo qꝛ eadē figura figurant̃: qꝛ ſpherica. ¶ Tum qꝛ eodē motu mouent̃: qꝛ circulari. ¶ Tũ qꝛ eodē loco locant̃: qꝛ centro. ¶ Secundo. totũ celũ eſt aial. ergo ipſuꝫ eſt eiuſdem rationis in toto ⁊ partibus. patet ꝯñª: qꝛ vnũ aial vnã habet formã in toto ⁊ partibus: a qua diffinitio totiue ⁊ partis ſumpta eſt eadē: antecedēs eſt Auerrois ſecundo celi. cōmento. 42. ⁊. 71. ¶ Tertio ſi celi differunt ſpē: nō regretur diuerſitas celoꝝ in motib' coꝝ: vt in hec inferiora diuerſimode influerent. ¶ Quarto ſi ſic. tunc plura q̃ qnqꝫ eſſent corpora ſimplicia: ⁊ quintũ ex corporib' alterius rōnis itegraret̃. ¶ Quinto. ſtelle ſunt eiuſdē nãe ſecundũ Auerroim ſcđo celi cōmēto. 48. ⁊ alibi ⁊c̃. ¶ Ad primũ ex docᵃ Auerrois ſcđo celi. cōmēto. 49. colligunt̃ duo dicta. p̄mũ. celi nō ſunt eiuſdē ſpēi vniuoce: qm̃ ſi ſic: eēnt mãlia: vt etiã aſſerit Auerrois in de ſuba orbis. cap. 5°. 2m. celi ſunt eiuſdē ſpēi analogice: qꝛ intelligētie etiã hꝰ ſunt. ¶ Ad primã ꝓbationē figura mathematice ſumpta eſt eiuſdē rōnis. Nō aũt ſi nãliter ſumat̃: qꝛ ipſa a principijs ſolũ analogice ꝯueniētibus ꝓcedit tã effectiuis vel formalibus q̃ mãlibus vel ſubiectiuis. Motus aũt valde ſimiles iuenimus in aialib' diuerſaꝝ nãrũ: vt in aq̃ticis: ⁊ ēt terreſtrib' vt aſino ⁊ mulo ⁊c̃. Locus aũt celi cētrũ eſt: a quo tñ celi recedunt vnũ ad maiorē diſtãtiã altero: ⁊ hoc ſufficit ad diuerſitatē ſubalē in eis: dũmodo cũ latitudine quadã intelligat̃. Alterius. n. diſtantie a cētro eſt cōuexũ vnius ſpere a concauo eiuſdē: ⁊ eiuſdē eſt cum concauo ſuperioris imeᵗᵒ. ¶ Ad ſcđm. nō dixit Auerrois vnũ aial: ſed dictionē addidit diſtractiuã dicēs quaſi vnũ aial: ⁊ in deſtructione deſtructionũ. diſputatione 3ª dubio 18. corpus celeſte eſt ſimile vni aiali ⁊c̃. Et hoc ꝓpter multas ꝯueniētias inter celoꝝ multitudinē ⁊ aial: ⁊ in de ſubſtãtia orbis. capite ſcđo colligitur: cũ dixit. Ex oibus perficit̃ vnus actus. ſ. totus mũdus. ¶ Prima. queadmodũ in organis inferioꝝ aialiũ diuerſitas eſt: ita orbiũ anime ſubiectoꝝ eſt diuerſitas: qui diuinoꝝ aialiũ organa ſunt. in vniuſcuiuſqꝫ tñ aialis celeſtis partib' poli reperiuntur membris aialiũ corruptibiliũ ꝓportionati: vt dixit Auerrois in deſtructione deſtructionũ diſputatione p̄ma. dubio. ii°. ¶ Scđa. queadmodũ partes aialis inuiceꝫ colligant̃: ita celi inuicē ꝯnectunt̃. Eſt tñ alterius rōnis colligantia: qꝛ hec mã reſiſtit aie mouēdo ad ꝯtrariũ aie. ideo oportet partes corruptibilis aialis corporaliter cōuinciri ⁊ rōne mãe. Ab oſſe. n. iuncture ligamenta oriuntur: que neruis obuiãtia i modũ chorde circũducunt̃ que muſculi extremitas eſt. ideo muſculo moto dilatatiōe ipſuꝫ abbreuiãte aut elōgatione: oſſa membroꝝ poſt muſculũ ad partē ſilueſtrē vel domeſticã contrahũtur; ⁊ ꝓpter hanc pugnã mãe cũ aia: oportet aiam vti ſpiritu tãq̃ inſtrumēto: vt dixit Ariſto. in libro de morte ⁊ vita: qui eſt corpus facillime mobile ſcđm aie appetitũ: ad cuius ſpũs motuꝫ ꝯtractionis aut extēſionis neruus aut muſculus extēdit̃ aut ꝯtrahit̃. vt ex Ariſto. in libro de motib' aialiũ ſelegit̃. Sed celũ nō reſiſtit itelligētie mouēdo ad oppoſitũ aie. ideo nō oꝫ ibi eſſe ligamētũ corporale: ſed ſcđm Auer. 2° celi. cōmēto. 71. eſt ibi ligamentũ ſpirituale ⁊ intētionale formaꝝ inuicē: qꝛ vna eſt in altera vt intellectũ in intelligēte: vt alꝭ dictũ eſt. ¶ Tertia. queadmodũ hic ſtat mēbroꝝ reſolutio ad vnũ primũ membꝝ: qđ eſt cor vel proportionabile cordi: ita eſt ibi celoꝝ reſolutio ad vnũ primũ celũ: eſt tñ dr̃ia ſm Auerroim in deſtructione deſtructionũ. diſputatione p̄ma. dubio. xi°. qꝛ nō ſphericoꝝ aialiũ mēbra differũt figura ⁊ poᵃ. ſed ſphericoꝝ aialiũ non differunt figura: ſꝫ bene poᵃ. Eſt tñ alia dr̃ia: qꝛ primũ hic in medio eſt: vt melius poſſit influere ſup toto: ⁊ vt meli' tueri poſſit ac defendi ꝑ circũſtantiuꝫ mēbroꝝ tutellã ab extriſecis occurrētijs: ⁊ ꝓpterea meli' fuit cor magis declinare ad ſupiora q̃ ad inferiora: magis ad dextꝝ q̃ ad ſiniſtꝝ: magis ad ante q̃ ad poſt ⁊c̃. Sꝫ in celo p̄m eſt ſupra ⁊ ꝯtinēs: neqꝫ deficit ei virtus quã diffundat vſqꝫ in centrũ eius. ¶ Quarta. queadmodũ cor vel ꝓportionale cordi fons eſt aie corruptibilis aialis: ⁊ in eo nobiliori operatione opat̃ aia. Sunt. n. ſenſus interiores p̄mo in corde ſm phm in libro de ſomno ⁊ vigilia. lꝫ manifeſtentur opationes in cameris cerebri: vt declarat Auerrois in 2° colliget. Ita fons intelligētie in p̄mo celo eſt: ⁊ ibi nobili' operat̃. ſꝫ tñ diuerſitas eſt ad ꝓpoſitũ: qꝛ diuerſitati mēbroꝝ aialiũ corruptibiliũ nō neceſſe eſt ꝯuenire aiaꝝ diuerſitatē: imo neceſſe eſt ꝙ nō: ſed celis diuerſis diuerſe approprient̃ intelligētie: imo aial corruptibile eſt vnum aial: ⁊ celoꝝ aggregatũ nō eſt vnũ aial: q̃uis ſit q̃ſi vnuꝫ aial. ¶ Addimus qntã ꝯueniētiã: queadmodũ hic alioꝝ membroꝝ opationes ꝑꝑ cordis vel ꝓportionalis ei opationes ſunt: ita alioꝝ celoꝝ opationes ꝑꝑ p̄mi celi opationes ſunt. ¶ Sexta. queadmodũ deſinēte corde moueri: morit̃ aial: ita ceſſante motu primi celi: deſtrueret̃ orbis. ¶ Ad 3m. oꝫ celos diuerſitatē motus circularis hr̃e: vt ex his ſecũdario: vt tangit Auerrois in deſtructione deſtructionũ diſputatiōe. 14. dubio p̄mo: magne fiant ꝯiunctiones: ex qbus fiant aliqñ in his inferiorib' mirabiles effectus: que ⁊ qui deinde diſſoluãtur. ¶ Ad 4m ꝯcedit̃ multitudo ſcđꝫ rōnes ſpãles in 5ª eētia: que nō ꝯcedit̃ in graui ⁊ leui: ꝑꝑ varietatē reꝝ in eodē gñabili ſaltē aiato fiēdaꝝ. ſufficit igr̃ corpoꝝ ſimpliciũ numeꝝ qnariũ ad ſpēꝫ analogã ſeruare ꝑ Ariſto. ⁊ eius intimi interp̄tis Auerrois grauiſſimis ſentētijs iplēdis: qꝛ aggregato celoꝝ vtunt̃ vt corpe vno poſtponēdo partiũ ei' diuerſitatē. ¶ Ad 5m eiuſdē ſunt rōnis analogice: vt ſupra. ¶ Tertio p̄ncipalr arguit̃ ſtellas habere mot' eis ꝓprios. p̄mo qꝛ fixe ſoleꝫ inſpiciēti appet ſolē rotari circa cētrũ ꝓpriũ. ¶ Tũ qꝛ radiũ ſolis ꝑforamē trãſeũtē ad magnã diſtãtiã appet titubare: vt pꝫ in cōtermino radij cũ vmbra: qđ nō eſt niſi ꝑ motũ luminoſi. ¶ Tũ qꝛ ſol in oriēte appet moueri motu ſaltatiōis. ¶ Scđo. luna nō pōt tenere imaginē apparētē in ea rectã niſi motu ꝓprio: qꝛ ps lune p̄us oriēs p̄us occideret niſi luna verteret̃ altero duoꝝ modoꝝ aut epiciclo aut motu ei' ꝓprio circa illius met cētrũ. ſꝫ epicicluꝫ in ea ponere nō oꝫ: qꝛ i ea nō appent retrogradatio: neqꝫ ſtatio ⁊c̃. g̊ motu ꝓprio luna rectitudinē imaginis ſeruat. ¶ Tertio. ſtelle appent ſcintillare: qđ nō ſemp ex diſtantia ē: vt i mercurio. g̊ ex motu ſtelle tremētl eſt. ¶ Quarto. cuilibet corpi nō qeſcēti debet̃ mot' localis: ſtelle ſunt corpa mota: ⁊ nō violēter. g̊ nãlr. ¶ Tũ qꝛ cuilꝫ corpori ſpherico debet̃ mot' circa illi' cētrũ. Stelle aũt ſpherice ſunt. ¶ Tũ qꝛ mouent̃ ſtelle ab intelligētia que eſt eaꝝ nã ꝓpria. g̊ motũ eis nãlē ⁊ ꝓpriũ hñt. ¶ Tũ qꝛ ſi ſtella nō haberet motũ ꝓpriũ: tũc haberet qetē ifinitã: que eſt p̄uatio mot': vt dixit Auer. i libro de ſuba orbis. caplo 5°. tũc ſic. ꝯñs eſt falſuꝫ: qꝛ qeſcens nō mouet̃ in tp̄e in quo pōt moueri. 6° phyſicoꝝ. tex. cōmēti. 72. ⁊. 30. Auerro. n. 5° phyſicoꝝ. cōmento. 55. in ente aut in nō ente qes nō eſt vere qes: ſꝫ ſimilis qeti. cũ igit̃ ſtella moueri nō poſſit motu ꝓprio: nō qeſcit. ¶ Ad p̄m lumine ſolis humores oculi ⁊ ſpũs calefacti ponunt̃ in motu giratiuo: ꝑꝑ ꝯtinētis cōcauitatē. hinc appet ſolē ſic moueri: queadmodũ velociter circũgirato hoi appet circũſtãtia moueri. ¶ Ad ꝯfirmationeꝫ teſtat̃ Ariſto. 15ª ꝓblematũ ꝓblemate vltimo. impoſſe hui' apparētie cãm ſolis aut ſphere illi' motũ in ꝯtraria. Tremor. n. eſt: qꝛ a celis abijciēdus eſt: ſꝫ obviũs nr̃i infirmitatē eſt: vt 2° celi tãgit phs. tex. cōmēti. 48. diſtãtia obiecti: ⁊ eiuſdē luminoſitᵉ cōcurrētib'. ¶ Ad aliã ꝯfirmationē: vapoꝝ multitudo cadēs iter oculũ ⁊ ſolē facit ſolē apparere maiorē: vt aqs imerſa maiora appent: ⁊ vapoꝝ mot' facit appere ſolē moueri. ¶ Ad 2m. macula lune ex opacitᵉ corpis lune eſt: qm̃ circa ptes medias centrales luna illuᵃ nō pt: ſic circa exteriores ptes illuminat̃ a ſole. qꝛ igr̃ ſm eũdē ſitũ iprimit luna in oculũ in ortu ⁊ occaſu. iō ſm eũdē modũ appet imago. ⁊ ſic necᵉ aᵗᵘᵐ ⁊ di

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

ſilſio facta in ꝓbatione illiꝰ. aut ex diuerſitate denſitatis eiꝰ eſt. ¶ Ad 3m. Ar. 2° celi. tex. cōmē. 48. ⁊ ꝑ poſterioꝝ. tex. cōmē. 30. dixit appentia ꝓuenire ex obti maga diſtantia: ⁊ hāc cāꝫ adiuuat viſus debilitas: ⁊ medij diſpoſitio: ⁊ vbi nō ſit magna diſtātia abſolute: erit maga in cōpanc ad tātitatē corpis viſi: vt i mercurio. ¶ Ad 4m. ſtellis ē ille motꝰ nālis. Eſt. n. a pn° ſtelle itrinco: q2 tñ nā mouēs ſtellā eſt nā totiꝰ celi. iō circa cētrū totiꝰ celi mouet intelligētia ſtellā: ⁊ nō circa cētrū ſtelle. aſſumptū igr̄ ꝯfirmatōis eſt veꝝ diſtrito ſpherico ꝑ corpibꝰ ꝑ ſe exñtibꝰ motis ⁊ nō ꝓ ptialibꝰ. Eſt aūt ſtella ps celi itegralis ⁊ ꝯtinua. aliter celi ſphericitas deſtrueret̄ ob diſtantiā ptiū celi vt ſtelle locꝰ relinq̄tur: ⁊ tūc eſt rō fortis ꝯ platonē ad ꝓbandū ſtellas nō circūgirari: q2 ſunt corpa celo ꝯtinuata. ¶ Ad vltimā ꝯfirmatōeꝫ negat̄: ꝯñs eē falſuꝫ ad ꝓbationē dicit Auer. in de ſuba orbis. ca. 5°. ꝙ cū qes ꝑuatiua eſt. ſ. ꝑꝑ defectuꝫ agētis motū: impoſſe eſt incē motū qeſcenti. vt pꝫ de qete terre. ¶ Ad auctoritatē Auer. ſtelle iquātū qeſcēti motꝰ pōt ineſſe. Nō aūt inquātū tale qeſcens eſt.

Dubitabit tertio. an excētrci ſint ponēdi. ¶ In hac qōne acceptis q̄rūdaꝫ terminoꝝ qd nois ꝯ negatiua firmiſſimis fundamētis Auer. roborat̄: ⁊ qd in vnoquoqꝫ celo phm ſentire ſufficiat explicat̄. vltiꝰ rōnibꝰ in oppm inducibilibꝰ ſatiſfit. ¶ Premitto igr̄ ꝑ ꝙ corpꝰ mūdo ꝯcētricū ē corpꝰ cuiꝰ cētrū eſt centrū mundi. ¶ Ex hac deſcriptiōe cū vō ⁊ nāli fundamēto ſeꝛ nō ſom celū eē ꝯcētricū: ſꝫ ēt elim. i ꝓpoſito aūt itelligit̄ deſcriptū ⁊ deſcriptōeꝫ ad celeſtia ꝯtrahi oꝛ mō dat̄ deſcriptio excētrici. ¶ Excentricū ſimplr̄ eſt corpꝰ cuiꝰ nulliꝰ ſupficiei tactu cētrū eſt cētꝝ mūdi. Excētricū vō 2m qd eſt corpus cuiꝰ vnius ſupci i actu cētꝝ eſt centꝝ mūdi: ⁊ alteriꝰ ſupfici in actu centꝝ nō eſt centꝝ mūdi. ¶ His deſcriptionibꝰ cōpoſſibile eſt imaginari exteriorē ſupficiē corpis eē ꝯcētricā: ⁊ ēt ecentricā: ⁊ ſilr̄ de iteriori: ⁊ pōt imaginari excētricū ſimplr̄. ꝯcauū ⁊ nō ꝯcauū: ſꝫ excētricū nō ſimplr̄ oꝫ eē ꝯcauū: niſi centꝝ ſupfici alicuiꝰ eēt pūctū exterioris ſuperficiei corpis. ¶ Correlariū corpa q̄ mathci vocāt epiciclos ſub excētrici ſignime cōprehēdunt̄: ſiue ꝯcaua ponant̄ tur: ſiue nō. ad ꝓpom tñ ē ꝙ itra ſupficiē excētrici ſimplr̄ ⁊ ſꝫ qd tā ꝯcauā q̄ꝫ cōuexā centrū mūdi ꝯtineri: ſiue i medio eaꝝ vel alterius: ſiue nō: ⁊ tunc excluditur epiciclus.

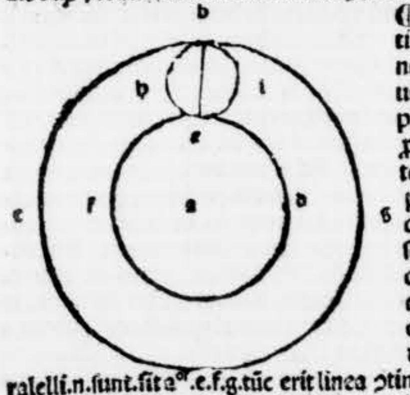

¶ Mathematicoꝝ tñ imaginationi ꝓpinquius accedēdo in plana ſupficie ꝓijciantur. dato puncto. a. in plana ſupficie circa ipſuꝫ deſcribātur duo circuli. vnꝰ aor altero: ipis vndiqꝫ equaliter diſtantibꝰ: paralelli. n. ſunt. ſit 2or. e. f. g. tūc erit linea ꝯtinuans. e. b. diameter cōprehēdens ſpiſſitudinē ſphere cuius circulus ſit b. h. e. i. Diſtantia enim circuloꝝ nobis ſpiſſitudinē ſphere indicabit. ⁊ ſi. a. ſit centrū mundi: tunc deſignatuꝫ corpus concentricū eſt. Si autē. a. non ſit centrum mundi: tunc corpus deſignatū eſt excentricū ſimplr̄: ⁊ cū corporibus celeſtibus excentricū ſimplr̄ applicat̄: a mathematicis noiat̄ deferens ſu. corpus planete. Circulus aūt. h. b. e. i. corporibus celeſtibus applicatus deſignat epiciclum.

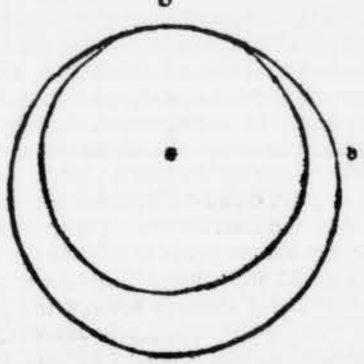

¶ Qō ſi itra circulū. b. c. d. ꝯſcripſerimus circulū ꝯtingentē circulū. b. c. d. in pūcto: exēpli grā. b. claudētē tñ in ſe a. centrū: tūc indicabit nob̄ excentricū 2m qd. Et taliū excētricoꝝ 2m quid ponunt vnū extra deferens: aliud vō intra. ⁊ ſemꝑ groſſior pars vnius directe ſuponit̄ vel ſupponit̄ tenuiori parti alterius: ⁊ ꝑ iſta tāqꝫ ꝑ ſimpliciores ypotheſes apparentias celeſtes ſaluāt: ſine vacuo: penetratione corporū: rarefactione ⁊ ꝯdenſatione: diuiſione: ⁊ abſqꝫ corpore replente vacuū. ¶ Contra quos ponit̄ hec ꝯcluſio. Nullū corpus celeſte eſt excētricū: ⁊ eſt ꝯcluſio Auerrois. 12. metaphyſice. cōmento. 45. excentricū aūt ⁊ epiciclū dicere eſt extra nām. Epiciclū aūt eſt impoſſe vt ſit oīno: ⁊ 2° celi cōmento. 32. Ex hoc appet qō dicūt mathematici de excentricis eſt impoſſe: idē cōmēto. 35. ⁊ in ſuo libro almageſti. Itē 2° celi. cōmento. 62. Motus quos ponit ptholomeus fundant̄ ſuꝑ duo fundamenta que nō conueniunt ſcientie nāli excentricū ⁊ epiciclū: quoꝝ vtrūqꝫ eſt falſuꝫ. ¶ Ad hanc autē concluſionē probandā: vt dicta Auerrois apperiant̄ tribus vijs incedā.

Prima eſt via cētri vniꝰ: vbi ꝑmitto ꝙ duplex eſt centrū mūdi. ſ. nāle: ⁊ eſt elementuꝫ terre Aliud vō mathematicū: ⁊ eſt punctū medium grauitatis elemēti terre: ſi centꝝ magnitudinis ſit aliud a cētro grauitatis: illud lꝫ dici poſſit centrū terre: nō tñ centrū mundi. colligit̄ diſtinctio octauo phyſicoꝝ. cōmento. 76. ⁊ loquēdo de centro mathematico centrū terre ⁊ mūdi dñt ſm eſſe ⁊ diffinitione. nō ꝙ ſint duo centra diuerſa: vt teſtatur Auer. q̄rto celi. cōmēto. 33. eē declaratū. 2° celi. tex. cōmenti. 99. ⁊. 100. Ar° igit̄ ꝑmo ſic: tantū eſt vnū centruꝫ mathematicū: vel tātū eſt vnū centrū nāle celi. g̃ non eſt corpus celeſte excentricū. pꝫ ꝯñā ex diffinitione excentrici. ꝓbat̄ antecedēs: q2 celū ſuo motu diurno centrū facit: ⁊ tantū vnū facit: ⁊ de centro mathematico. tātū vnū eſt punctū in ſphera: a quo oēs linee recte exeūtes ad circūferentiā ſunt eq̄les. rō eſt Auerrois. 12. methacc. cōmento 45. ⁊ addidit ſi eēt motus extra hūc centꝝ eēt aliud centrū extra hoc. ¶ Si negat̄ huiꝰ rōnis aſſumptū ꝑncipale. perit deꝰ Ariſto. ꝑmo celi. tex. cōmēti. 80. ad oñdenduꝫ tm̄ vnū eſſe mūdū. ⁊ perit ſolō q̄rti ꝓblematis. 15c pticule ꝑꝑ qd appitiones figuraꝝ videnſ nobis eedē q̄ꝝ fundamentū eſt illō aſſumptū. ſ. tm̄ vnū eſt cētrū. Auer. ēt diſpc ꝑa. dubio. xi°. in deſtructōe deſtructionū. dixit quoddā eſt graue abſolute vt terra que eſt centrū oiuꝫ orbiū. ¶ Secundo. ſi celū eēt excentricū: duo eēnt elementa terre vel plura. pꝫ ꝯñā: q2 motꝰ celi circularis nō pōt nō circa terrā fieri: que eſt centꝝ eiꝰ. ꝯñs eſt falſuꝫ: q2 tunc mem nō eſſet vnū: ſꝫ eēt diuiſuꝫ: ⁊ haberet latitudinē. rō eſt Auerro. 12. metaphyſice. cōmento. 45. ⁊ 2° celi. cōmēto. 35. ¶ Tertio ſi aliqō celū eſſet excentricū: eſſet aliqō graue corpus extra terrā iſtā quā habitamus. pꝫ ꝯñā: q2 in centro excētrici eſſet corpus graue: ⁊ centrū excentrici eſſet extra locū terre. ratio eſt Auerrois. 12. metaphyſice. cōmento. 45. ¶ Tū etiā elementū terre eſſet extra centrum epicicli ⁊

excentrici. rō. eſt Auerrois. 2° celi. cōmento. 35. ¶ Quarto. ſi aliqō celū eſſet excētricū: centra celoꝝ eēnt diuerſa. ⁊ ſi ſic: eēnt diuerſa ſpecie: lꝫ eēnt eadē genere: conſequēs eſt falſuꝫ: q2 tūc eſſent corruptibilia: ⁊ ſic ab aliquo: ⁊ ſic eſſent corpora priora iſtis: ⁊ omne hoc eſt ipoſſibile. Ratio eſt Auerrois. 2° celi. cōmēto. 49. ¶ Quinto idē eſt locus totius ⁊ partis. primo celi. textu cōmēti. 19. ⁊ cōmēto 58. ⁊ tertio phyſicoꝝ. textu cōmēti. 48. ⁊ ſcōo celi. tex. cōmenti. 100. ergo in celo cuiꝰ centrū eſt locus erit ideꝫ centrū totius celi ⁊ partiū eius. Ratio eſt Auerrois ſcōo celi. cōmēto. 35. ¶ Solet reſponderi ꝙ tantū eſt vnū centrū maximi corꝛꝰ. ⁊ illud eſt in quo terra locatur: ad quē extra exiſtens mouet̄: a quo leuia recedunt. ¶ Ex his arguo. ergo illud centrū eſt etiā circa qō omne celuꝫ circulat. pꝫ ꝯſequētia: q2 ois motus ſimplex reſpicit idē cētrū numero. ¶ Tū etiā ꝑma intelligentia ad oēm motū celi ꝯcurrit effectiue cauſandū: ⁊ intēdit circulare circa centꝝ terre. ergo nō poterit intelligētia ꝓpria ꝯtra intētionē ꝑme. quēadmodū alias motus circūſtātias itelligentia dependens variare nō pōt ab eo qō ꝑma intendit.

Secunda eſt via ex nā corporis celeſtis: q2 ſi epicicli ⁊ excentrici ponunt̄: tūc aliqō corpus celeſte nō eſt perfecte ſphericū: ꝯſequens eſt contra phm. ſcōo celi. textu cōmenti. 26. pꝫ ꝯñā: primo rōne epicicli interrūpentis perfectā ſphericitatē deferentis. Non enim epiciclus eſt pars corporis deferentis cui includit̄: q2 epiciclus eſt a deferente ipſum diſcontinuus. ratio eſt Auerrois ſcōo celi. cōmento. 32. pꝫ 2° ꝯñā rōne excentricorū: qui non ſunt epicicli: qm̄ aliqō coꝝ ab aſtronomis ponit̄ ſm exteriorē ſuperficiem excentricū: licet ſm interiorē ſuperficiē ipſuꝫ ponant perfecte ſphericuꝫ: q2 igit̄ nō quelibet linea recta a centro mundi ducta vſqꝫ in exteriorē ſuperficiē eſt eque longa: nō perfecte ſphericū eſt illud excentricū ſꝫ qd: ⁊ ſi acceperis aliud centrū a centro mundi a quo lineas rectas eque longas in ſuperficieꝫ exteriorē ducas: tūc centra multiplicas. ¶ Tū etiā ſatis incōueniēs eſt dare corpus celeſte in ſui ſpiſſitudine pforatū: neqꝫ alij celi a deferentibus ab eis ſic ponunt̄ perforati. ¶ Tū etiā inconuenit dari corpus celeſte groſſum in vna parte ⁊ exile in alia: neqꝫ alij celi tale difformitate participant: ⁊ forte hec difformitas ſimilē tolleret ꝓportionē intelligentie ſuper partes orbis diuerſas: qualē nō tollit orbis ⁊ ſtelle difformitas. ¶ Tū etiā incōuenit dari orbē celeſtem nō concauū. Alij enim cōcaui ſunt: ⁊ elementa cōtinentes: intelligētie. n. que celoꝝ aie ſunt: nō ꝓportionabilē iſtis hñt diuerſitatē. ¶ Secundo. ſi eſſent excentrici: neceſſe eēt inuenire corpora ſupflua ſine aliq̄ vtilitate: niſi ad replendū vacuū. rō eſt Auerrois. 12. metaphyſice. cōmento. 45. ⁊ ſcōo celi. cōmento. 32. ⁊. 35. ⁊ eſt argumētū ad hoiem ꝯtra aſtronomos cōcedentes corpꝰ replens vacuū: vt habit quē in hoc ſequit̄ Albertus magnus: cū maxime eleuationis ſtella inferior recedit a longitudine longiori ſtelle ſuperioris: cū igit̄ inter celos vacuū abhorreāt ⁊ rarefactionē: tūc ponūt corpus replens. cōtra quos Auerrois inſurgit: q2 corpus illud vacuū ibi replens eſſet corpus in actu ⁊ motū: ⁊ tñ nō haberet motū ꝓpriū neqꝫ rectū neqꝫ circulareꝫ. ¶ Tū 2°: q2 iſti ponunt datū corpus eſſe rarefactibile ⁊ cōdenſale: ⁊ nō corruptibile neqꝫ alterabile: ideo pereunt demōſtrationes Ariſto. ꝑmo celi. textu cōmēti. 21. ⁊ cōmento. 22. ad oſtēdendū celū nō eſſe rarefactibile neqꝫ cōdenle: ⁊ multa ēt dicta ꝑmo ⁊ quarto metheoꝝ ⁊c̄. ¶ Tū etiā ſcōo de generatione. cōmento. 17. facientia raritatē ⁊ denſitatē neceſſario faciunt caliditatē ⁊ frigiditatē: corpus igit̄ tale eſſet calefactibile ⁊c̄. ¶ Tertio data imaginatione huiꝰ corporis replentis ꝯdenſabilis ⁊ rarefactibilis ſaluari pōt oēs planetas eideꝫ celo numero infigi: cui fixe ſtelle inſunt. ⁊ ſic celū eēt vnū vnitate ꝯtinuitatis vere ⁊ nō ꝯtiguitatis: qō nedū cōtra Ariſto. ⁊ Auerrois ſuppoſitionē eſt 2° celi. textu cōmenti. 17. ſed etiā contra ipſoſmet eſt: deſtruerēt etiā demonſtrationē Ariſto. 2° celi. textu cōmenti. 27. ad ꝓbandū celū nō eſſe alterius figure a ſpherica: q2 daret̄ vacuū. Nō enim valeret ꝯñā. ¶ Tū q2 imaginabile eēt eleuationē angularē: exempli grā: in directo çenith exñtē ſemꝑ in eodē ſitu manere ⁊ loco: q̄tuis celū reuolueretur cirr: q2 a maxia diſtātia a cētro ꝑtes celi recedētes cōprimerent̄. ⁊ ad maximā a cētro diſtātiā ꝑtes accedētes dilatarent̄: ⁊ ſic vbicūqꝫ fuiſſꝫ plenū: plenū remaneret: ſiue fuiſſꝫ imaginatū celū eſſe triāgulare: ſiue q̄drāgulare ⁊c̄. Succederet. n. alia pars celi ꝑori parti: neqꝫ curarē his dilatationibꝰ aut cōpreſſionibꝰ finē dare aliū a vacui repletione. quēadmodū nullū aliū finē dat rñdens corpori inter celeſtia concluſo. pꝫ ꝯñā principalis: q2 dato eo corpore ſic rarefactibili aut condenſabili diuerſitas motuuꝫ ⁊ planetaꝝ ſaluatur: ⁊ eclipſiū: creſcentiarū ⁊ decreſcentiarū lunariū ⁊c̄. ſine corpoꝝ penetratione: ſine vacuo: ſine diuiſione ⁊c̄. per ſolā corporis celi rarefactionē ⁊ condēſationē. Cū enim corpus ꝯcluſuꝫ nō ſit elementare. aliter corrumperet̄ ⁊c̄. oportet ipſuꝫ eſſe celeſtis nature: ⁊ ſic ſi illi corpori rarefactio ⁊ condenſatio non repugnant: neqꝫ celo repugnabūt. ¶ Tū quarto ſequeret̄ motuꝫ ſtellaꝝ eſſe in medio: ⁊ ſic ibi eſſe extrinſecū reſiſtēs motori celi: quo tñ nō indigeret celū: dixit Auerrois quarto phyſicorū. cōmēto. 71. q2 diuidit̄ in motorē in actu ⁊ motū in actu aial celeſte. ¶ Ex quo ſequit̄: vt dixit Auerrois. 8°. phyſicoꝝ. cōmēto. 82. in fine motū celi nō eſſe continuū vere. q2 ipſe eſt in medio ⁊c̄. ¶ Tū q̄nto deſtruerēt demōſtratio Ariſto. 3. celi. textu cōmēti. 11. ad oſtendēdū punctū nō eſſe graue aut leue: que fundat̄ ſuꝑ hoc. oē cedens aut nō cedēs eſt diuiſibile: quā habes negare: q2 illud corpus celeſte: qō das: cedēs eſt: ⁊ nō eſt diuiſibile: ⁊ ſi ſit diuiſibile: erit corruptibile: ⁊ motu recto mobile. vt ex Auerroe 2° celi prealegat̄. ¶ Redeo ad ꝑncipale tertio ſic. orbis eſt ꝓpter ſtellā. g̃ nō ſunt excētrici in celo. pꝫ ꝯñā: q2 nō ponitur ſtella in excētrico: ſiue ſit excētricū ſimplr̄: ſiue ſcōm qd: ſaltē in habentibꝰ epiciclos apud eos. ¶ Neqꝫ valet rñō dicēs celū excentricū eſſe ꝓpter ſtellā in epiciclo exiſtentē: q2 tūc oportet celū ſuperius ꝑncipalr̄ eē ꝓpter celū inferiꝰ. pꝫ de excentrico poſito ab eis ſupra deferens: ⁊ ꝓpter ſtellā in deferente aut epiciclo deferētis exiſtenteꝫ. ¶ Quarto auctoritate ptholomei tertia almageſti vtar ꝯtra eos. ſoli ſufficit excētricus ſine epiciclo: aut epiciclus ſine excentrico: vt etiā in ſuo almageſto declarat Auerrois ad principiū. ergo nō habet ſol vtrūqꝫ. patet ꝯſequētia: q2 nō abundat natura in ſuperfluis ⁊c̄. Ex quo infero ꝙ alterū illoꝝ nō eſt alijs planetis neceſſariū: patet ꝯſequētia: q2 fere nulla apparentia eſt ſaluanda in alijs planetis quin illi q̄ſi cōſimilis aut ꝓportionalis in ſole poſſit reperiri: vt bene aduertēti poterit faciliter apparere. Ideꝫ eſt argumentū dato ꝙ nō oporteat epiciclū ponere in luna: q2 nunq̄ꝫ ipſa eſt ſtationaria neqꝫ retrograda: pꝫ ꝯñā: q2 ſtelle ſunt eiuſdē nāe vt predictū eſt.

Tertia eſt via motꝰ circularis facti circa cētrū. ꝑmo q2 vni corpori ſimplici tantū vnus motꝰ nālis conuenit primo celi. textu cōmenti. 9. ſed datis excentricis ⁊ epiciclis multos motus dabis quoꝝ motuū alter eēt violētus vel preter nām: pꝫ ꝯñā: q2 vni ſimplici corpori tantū vnus motꝰ nālis ineſt: ſꝫ nō violentꝰ: q2 nullū violentū ꝑpetuū. ꝑmo celi. tex. cōmenti. 18. neqꝫ ꝑter nām: q2 tūc celū haberet ꝯtrariū. ſ. illō cui motꝰ nāliter ineēt qui

preter nãm ineſt celo. ¶ Scdo dubitãs Ariſt. z° celi: textu cõmẽti. 35. de regularitate motus: rñdet in iferioribus ſphacris multos mot⁹ ɔgregari ad mouẽdũ vnã ſtellaʒ. Ex q̃ pʒ euidẽter ipʒ fuiſſe valde remotũ ab opione ponẽte excẽtricos ⁊ epiciclos: ⁊ h̄ notauit Auer. ibi: imo Ariſt. illudẽtem aſtronomiã 18ᵃ ꝓblematũ. ꝓblemate. 6. exponẽs petrus aponẽſis in vna expõne. dixit. hoc eſſe pp epiciclos ⁊ excẽtricos: qm̃ nature ſunt repugnãtes: quos ex pitagoricis ſentẽtȳs olfecerat Ariſt. eandẽ etiã expõnem repetit lucidatoris differẽtia p̀ma. ¶ Tertio ſeqͥ ꝙ aliõ q̃ ſaphera nãliter moueret circulariter. Nõ enim ſũt excẽtrica vere ſpherica: vt ſupra dixi. Ad h̄ incõueniẽs ɔ̃duxit ptolemeũ Auerrois p̀mo celi. ɔmẽto 10. ponẽteʒ ſpheras habere polos ꝑforatos. ¶ Quarto non põt mot⁹ circularis eſſe circa aliud q̃ circa centrũ totius. z° celi cõᵗᵒ 35. ⁊ 1z methaphiſice cõmẽto 45. ¶ Preterea ingrende ſunt cauſe motus ⁊ diuerſitatis eius in corporib⁹ aiatis ex p̀ncipio illis intrinſeco. ⁊ nãli: nõ aũt ex corpore extrinſeco. ⁊ hic eſt lapſus mathematicoꝝ manifeſtus: nõ eſſentialis tamẽ: cũ in nãlibus errent. ¶ P̄. dato ꝙ extrinſecã ⁊ corporalẽ cãm in his motibus queram⁹. ſtellata ſphera melius moueret ſaturnũ ſcd̃ʒ motũ appropriatũ ipſimet ſtellate ſphere q̃ faceret excentricus ſcd̃ʒ qd ſuppoſitus deferẽti ſaturni: eſſet. n. ſtellata ſphera ſaturno imediata. ¶ Et ſi huic rationi obuiet ꝙ licet motus ſaluaretur in ſaturno a ſtellata ſphera non tamen ſaluaretur acceſſus ad terrã ⁊ receſſus ab ea. ¶ Cõtra. rñſio ſupponit falſum: ſcʒ ſaturnũ eſſe aliqñ terre ꝓpingioreʒ ⁊ aliqñ remotiorẽ: q⁊ tunc ſequit celũ aliqñ aſcẽdere ⁊ aliquãdo deſcẽdere. patet ɔſequẽtia: q⁊ appropinquãs terre deſcẽdit: et ab eadẽ recedẽs aſcẽdit. ɔſequẽs eſt falſum: ⁊ illius falſitatẽ deducit Ariſt. p̀mo celi. textu cõmẽti 17. q⁊ celum nõ eſt graue neq̃ leue: vt etiã quarto phyſicoꝝ tãgit Auer. cõmẽto. 42. ¶ Neq̃ valʒ. rñſio dicẽs ꝙ nõ omne qd̃ fit centro ꝓpingus deſcẽdit: q⁊ ad deſcẽſuʒ requirit eſſe intra ſpherã actiuoꝝ: q⁊ hoc dato perit de° Ariſtotelis p̀mo celi. textu cõmẽti 18. ad ꝓbãdũ celũ non eſſe graue: neq̃ leue: q⁊ nõ accedit ad centrũ: neq̃ recedit a centro: quia ſi ſic: aut accederet ad centrũ nãlr: vel violẽter: vel neutraliter: nõ p̀mũ: q⁊ corpori ſimplici tantũ eſt vn⁹ motus naturalis. celo aũt motus circularis eſt nãlis. ¶ Tum q⁊ celũ eſſet terra aut aqua: neq̃ violẽtus q⁊ oppoſitus motus illi ineſſet naturaliter. ſ. receſſus. ¶ Tum q⁊ eſſet celuʒ ignis aut aer. neq̃ ambo: ſcʒ acceſſus ⁊ receſſus inſunt illi neutraliter: q⁊ tunc corpus illud: cui alterũ illoꝝ motuũ naturalr̃ ineſſet: eſſet cõtrariũ celo: ſphericũ autẽ corpus nõ habet ɔ̃riũm. patet ratio ex Auerroe ibi in ɔmẽto ¶ Et ſi dixeris motuʒ circularẽ eſſe preter nãm in igne cui celũ nãlr circulariter motũ nõ ɔtrariat. ¶ Rñdent Ariſtoteles ⁊ Auerrois p̀mo celi. textu cõmẽti 10. negãdo aliqd̃ elemẽtũ moueri circulariter: niſi equiuoce: q⁊ motus elemẽtoꝝ circularis ex recto eſt ɔpoſitus ⁊ circulari: q⁊ plures elemẽtoꝝ partes aſcẽdũt: multis partib⁹ alȳs eoꝝ deſcẽdẽtibus. ¶ P̄. omnis motus cõueniens alicui corpori nõ ſcd̃m naturã conuenit illi ꝓpter aliqd̃ corpus cui ille motus prius naturaliter cõuenit. omnẽ enim motum nõ ſcd̃m naturã precedit alius motus ſm naturã. z° celi. textu cõmẽti 18. Si igit celum mouet nõ nãliter vel preter naturã: qd̃ apud philoſophos ideʒ eſt: oportet iſtũ motuʒ conuenire celo ratione alicuius corporis: cui p̀mo naturaliter cõueniret: ⁊ ſic oportet elementũ dare motũ celo. aut ſupra celũ dari aliqd̃ corpus continens celũ. ⁊c̃. ¶ Preterea motus celi eſt ſimplex. p̀mo celi. textu ɔmẽti 61. ergo nõ eſt mixtus ex acceſſu ⁊ receſſu a centro: vel ad centrum: ſiue acceſſum nomines deſceſum ſiue non,

¶ Preterea Ariſtoteles p̀mo celi textu cõmẽti. 5. deſcẽſum diffinit per eſſe motum ad mediuʒ. ſi igit ponis celũ accedere ad medium: ipſum habes concedere deſcẽdere ad mediũ. ¶ P̄. Ariſtoteles p̀mo celi. textu cõmenti 77. ⁊ 79. ſi plures eſſent mũdi: tunc ignis vnius mundi ferretur ad mediũ alterius mundi: non tamẽ attingendo illud mediũ: ſed attingendo concauum lune illius mundi: ſed non ferretur ad mediũ illud intra ſpheram actiuoruʒ ⁊ paſſiuoꝝ: vt pʒ. ergo approximatio ad centrũ q̃uis nõ intra ſpherã actiuoꝝ ⁊ paſſiuorũ ſit. deſcenſus eſt: nõ enĩ deſcenſus eſt preᵗᵘᵐ accidentaliter verificabile de approximatione ad centrum: ſed eſſentiale. dico igit approximationẽ ſtelle ad centrum: aut receſſum eius ab eodeʒ: a mathematicis eſſe poſitã: q⁊ ex eoꝝ ſuppoᵗⁱˢ ſequebatur: ⁊ non ex aliquo ſenſiˡⁱ apparente. q⁊ approximatio lune ad terrã: ⁊ ſolis ad eandẽ: ⁊ etiã eorũ remotio ab ea in ecliꝑſibus nullã facit variationẽ ſenſibilem: quã tamẽ faceret: ſi notabiliter magis appropinquaret aut recederet. ¶ Quartũ argumẽtũ huius vie. ſequitur non omnẽ motum ſimplicẽ eſſe a medio: vel ad mediũ vel circa mediũ cuius oppoſitũ vult philoſophus p̀mo celi. textu cõmẽti 6. patet ɔſequẽtia: q⁊ motus ſtelle in epiciclo nõ eſt aliqd̃ iſtorũ: niſi per accidens. ¶ Quinto ſequit ſtellam moueri: nõ ſolũ ad motũ ſui orbis: q⁊ motũ in epiciclo non habet ſtella ab orbe deferente eam circa terraʒ. cuius oppoſitum vult philoſophus ſcd̃o celi. a textu cõmẽti 43 ⁊c̃. ¶ Si obuies dicendo eam moueri ad motum epicicli. ¶ Dicã ꝙ eadẽ incõuenientia que ſunt contra motum ſtelle propriũ: ſunt contra motũ ſtelle in epiciclo. dixit. n. Ariſtoteles ſcd̃o celi. textu cõmenti 47. vnus motus continuus debet eſſe ſuper vno moto continuo. ⁊ non habente in partibus diſcontinuationẽ. ¶ Concluſio quoq̃ Ariſtotelis ſcd̃o celi. textu cõmenti 44. vnũquodq̃ aſtrum erit eque velox circulo ſcd̃ʒ quẽ fertur: eſt abſolute vera: q̃uis Auerrois ibi intelligat eaʒ in motu diurno. ¶ Similiter ꝙ dicitur ſcd̃o celi. textu cõmenti 46. velocitas maioris orbis ſcd̃m proportionẽ orbiuʒ eſt abſolute verum: ⁊ limitatiões ibi addite ab Auerroe: ſcilicet cũ fuerint moti orbes in eodeʒ loco: ⁊ ſuper eundẽ polum: ⁊ idẽ centruʒ: prout limitant ad corpora celeſtia: admittuntur. ¶ Quia igitur motus ſtellaruʒ ſm Ariſtotelẽ ſcd̃o celi. textu cõmenti 44. eſt ſcd̃m magnitudinẽ circulorum: vt probat ab Auerroe. ſcd̃o celi. cõmẽto. 46. ⁊ iſtud ſolũ eſt verũ de motu ab oriente in occidens. ideo non do ſtellis aliuʒ motũ. ¶ Preterea oportet aſtronomuʒ concedere aliquẽ eſſe motuʒ corporis celeſtis ab oriente in occidẽs preter diurnuʒ. patet de motu epicicli ⁊c̃. ¶ Preterea deſtruunt demõſtrationẽ Ariſtotelis ſcd̃o celi. a textu ɔmẽti 26. ⁊c̃. ſcilicet ex motu circulari ſtelle conuinci celuʒ cẽ ſphericum: q⁊ eo ꝙ celuʒ: cui ſtella eſt fixa: habet celum extra ſe: imaginabile eſſet excentricũ circa ſtellam ſupra poſitum non eſſe ſphericuʒ. ¶ Preterea ſequitur aliqd̃ datuʒ celuʒ citra primũ dare motuʒ inferiori celo: ⁊ aliquod non. aliter luna multo pluribus motibus moueretur q̃ concedant eam moueri: q⁊ multo plures ponũt orbes ſupra lunam q̃ ſint motus quos lune attribuunt. ¶ Preterea ſequitur vnicuique ſphere citra primã velociorem ineſſe motũ preter naturaʒ q̃ ſit motus ei naturalis. patet de motu epicicli a deferẽte. hoc probat particularem concluſionẽ: ſed in vniuerſali motus diurnus in qualibet ſphera poſt primaʒ: eſt velocior q̃ ſit ali⁹ motus quẽ attribuant: ſed hoc conſequens in ſphera ignis non negatur. ¶ Sed pro mente philoſophorũ habenda premitto quedam que in primo opere noſtro tacta ſunt quolibeto z°. ſcilicet extra ſtellatũ celum non eſſe corp⁹:

vt q̃nto metaphiſice. cõmẽto zz. allegabat. queãdmodũ enim extra cutim aialis nõ eſt mẽbruʒ eiuſdeʒ: ita extra ſtellatũ nõ eſt corpus. nõ tamen hic inquirimus nũc celi aut mũdi finitatẽ: ſed preſuppponimus vſq̃ in tertium librũ. rõnem tñ hanc induximus: q⁊ ſm Ariſtotelẽ ⁊ Auerroim. 1z. metaphiſice. textu ⁊ cõmẽto. 48. Celũ ſtellatum eſt ꝓpter ſtellã. ergo vbi nõ eſt ſtella nõ eſt celuʒ: ſed ſup ſtellatũ celũ non eſt ſtella. ergo ſupra ſtellatũ celum non eſt orbis. cecidit enim error in preſſura noſtri operis ãni. 1494. vt pʒ ex ſerie littere mentẽ noſtrã inſpiciẽti: ⁊ quia cõmẽtũ qd̃ ibi allegat: rõneʒ illã nõ erigit in forma. ideo intelligo celũ eſſe ꝓpter ſtellã: tanq̃ ꝓpter partem principaliorẽ integralẽ. non enim rationi ɔſonum eſt celũ ſuperius eſſe ꝓpter ſtellam que ſit in orbe iferiori. Intelligo z° ꝙ ly vbi in ɔſequẽte oſtẽdat tantã vel tantã a centro mundi diſtãtiã: ſic ꝙ ad quantã a centro mũdi diſtãtiam cõtingit eſſe ſtellã: ɔtingit ẽt eſſe celũ. ⁊ ad quantaʒ diſtãtiã a centro nõ contingit eſſe ſtellã nõ ɔtingit eſſe celum. patet enim partẽ celi diaphanam nõ poſſe mutare ſitum: qui eſt ordo ptiũ in toto cũ ſtella: hic enim eſt vna differẽtiaruʒ quanti. q̃nto metaphiſice cõmẽto. z4. quia igit vltra circũferẽtiã ſtellate ſphere nõ ɔtingit eẽ ſtellã: cũ illã ſenſus nõ apprehendat. ⁊ vt cõiter ɔceditur. id̃ vltra diſtãtiaʒ ſtellate ſphere a centro nõ dabile eſt celum. ¶ Hoc Auerrois ponit aperte p̀mo celi ɔmẽto. 96. Hoc nomẽ celũ dicit de orbe vltimo ɔtinente totũ: qm̃ ſtelle ſunt in eo fixe. ¶ Itẽ primo celi. cõmẽto. 91. preter vltimã partẽ vbi gr̃a. preter ſpherã ſtellarũ fixarũ. ¶ Item ſcd̃o celi cõmẽto. 35. p̀mũ celũ. i. orbis ſtellatus. ¶ Item 1z. metaphiſice. cõmẽto. 34. per p̀mũ celũ intelligenduʒ eſt aut totũ celũ: aut octauã ſpherã. ¶ Item ſcd̃o celi cõmẽto. z6. per corpus primũ intelligi põt orbis ſtellatus. ⁊ totus orbis contentus a ſuperᶜᶜ orbis ſtellati ⁊ a ſupficie ignis. ¶ Preterea. illud celũ qd̃ eſt nobilius in altiori loco locari debet: ſed ſtellatũ celũ eſt nobilius: pʒ ex multitudine ſtellaꝝ. eſt enim ſtella nobilior pars orbis. ſcd̃o celi cõmẽto. 15. 16. ⁊. 68. vnde. 1z. metaphiſice. cõmẽto. 44. dat Auerrois p̀mo mobili quattuor primitates. ſcʒ loci: magnitudinis: multitudinis: ſtellaꝝ: ⁊ velocitatis in motu. que in nullo celo niſi in ſtellata ſphera congregabiles ſunt. ¶ Itẽ ſcd̃o celi. cõmẽto. 6z. p̀mũ qd̃ mouetur motu diurno eſt nobilius eoꝝ que ſunt illius generis. neq̃ alteri a ſtellato orbe attribuit Auerrois diurnũ motũ. Preterea. Ariſtoteles. z°. celi. textu cõmẽti. 68. reddens rõnẽ quare ſtellatus orbis multas habet ſtellas alȳs celis tñ vnã ſtellam habentibus dixit: q⁊ eſt vite p̀ncipiũ: ſʒ vite p̀ncipiuʒ eſt primũ celũ. Et dixit multas ſtellas. ſʒ p̀maʒ latõeʒ. g̃ primũ corpus multas ſtellas habet. p̀mo enĩ corpori latio p̀ma conuenit. vbi nota in titulo queſtionis ſupponi omne celũ habere ſtellã vel ſtellas: qd̃ eſt ɔtra excẽtricos. ¶ Preterea ille eſt primus motus: quẽ alȳ intendunt. ⁊ illud eſt p̀mũ corpus: qd̃ primo motui ſubȳcitur. nõ enim tenet philoſophus conceſſuʒ a theoˡᵍ p̀mũ corp⁹ quieſcere: ſed motus aliorũ orbiũ intendunt motum orbis ſtellati. 1z. metaphiſice. Auerrois cõmẽto. 44. vl̃. 43 ſcd̃m alioꝝ allegationes: ⁊ infra parum alȳ motus proprȳ ſunt ꝓpter iſtũ ⁊ ɔſequẽs eum. ¶ Octaua igit ſphera eſt maximus orbis: imo antiquoꝝ eſt hec opinio. ſcd̃ʒ ꝙ teſtatur Auerrois. z°. celi. cõmento 67. ¶ Scd̃o dico ipſam tantũ vno motu moueri: ſcilicet ab oriente in occidens. vnde Auerrois ſcd̃o celi. cõmẽto. 97. de ſpheris loquens dixit ſaltẽ duobus motibus mouet: niſi orbis ſtellatus: qui habet tãtũ vnum motũ. ¶ Itẽ ſcd̃o metheoꝝ Auerrois. nam maximũ celũ mouet ab oriẽte in occidẽs ſolum. ¶ Itẽ Auerrois. z°. celi cõmẽto. 69. orbis ſtellat⁹ impoſſibile eſt vt moueatur pluribus motibus. ¶ Item Auerrois ſcd̃o celi cõmẽto. 70. orbis ſtellatus nõ habet aliuʒ motorẽ: a quo ꝓhibeat a ſuo motu. ¶ Preterea. ſi ſtellata ſphera pluribus motibus moueret: maxime moueret ab oriente in occidẽs: ⁊ motu ab occidente i oriẽs. ⁊ tunc oportet inter intelligentiã facientẽ motuʒ diurnũ gr̃a. exempli. gradus. 15. in hora: ⁊ intelligentiã facientem motũ ab occidẽte in oriens. vbi gr̃a. in. 100. annis vnũ gradum: eſſe ꝓportionẽ que cadit inter. 17z8962010000000. ⁊ vnũ: q⁊ cuʒ conceſſuʒ fuerit ꝓportionẽ potẽtiaruʒ eſſe tantã quanta eſt ꝓportio velocitatũ in ſemet reducta: ⁊ ꝙ ꝓportio reſiſtẽtiaꝝ ſit eadem ꝓportioni velocitatuʒ: oportet ꝓportionẽ intelligẽtiaruʒ eſſe illã que dicta ẽ: q⁊ ꝓportio velocitatuʒ eſt. 1z149000ˡᵒ. ⁊ hac in ſe reducta: ſi huic eadem eſt ꝓportio reſiſtentiaruʒ: habebitur prima ꝓportio poſita: que forte maioranda eſt per ꝓportioneʒ magnitudinis gradus ſuperioris ſphere ad magnitudineʒ gradus ſtellate ſphere. ¶ Cauſa aũt appentie ꝙ ſtellata ſphera moueatur ab occidente in oriens eſt ſtellatã ſpherã tardius circuere q̃ circueret equinoctialis imaginarius faciens in. z4. horis equinoctialibus cõpletã circulationẽ. ſic ꝙ ad imaginariuʒ punctuʒ fixũ. vnde incepit moueri preciſe reuerteret in dato tẽpore. exẽpli gra. numerus circulationũ imaginarȳ eqnoctialis in. 36000. annoꝝ ſuperaret numeruʒ circuitionũ ſtellate ſphere ꝑ vnitatem. ¶ Cauſa aũt apparentie ꝙ ſtelle fiant boreales aut auſtrales poſite. 7° almaᵗⁱ eſt polos ſpheraꝝ gyꝝ deſcribere. in quanto autem tempore poli octaue ſphere gyrum deſcribant. ⁊ quantus ſit diameter illius gyri: ex obſeruationibus antiquoꝝ concordantiũ admittat: qm̃ vitaʒ vnius hominis. imo multoꝝ tranſcendit. ⁊ licet in p̀mo opere quod de intelligẽtȳs inſcripſimus ſatiſfecerimus ſm poſſe noſtrũ Auerroi tertio de anima. cõmento. 5. roganti fratres ſcribere dubitationes de intellectu. nũc tamẽ cuʒ in philoſophia naturali loquamur: aſtrologiaʒ complere nõ intẽdimus. cuius cõplementuʒ ſperans in iuuentute Auerrois ſcd̃o celi. cõmento. 35. ⁊ in ſuo almaᵗⁱ in ſenectute deſperauit. 1z. metaphiſice. cõmento. 45. nõ ob ignorantiã aſtrologie. vt opera illius oſtendunt. ⁊ preſertim almageſtuʒ eius: ſed ob laborem cõponendi ⁊ obſeruãdi difficultatẽ: ⁊ quaſi impoſſibilitatem. Naturalis auteʒ ſm Auerroim ſcd̃o celi. cõmento. 57. nõ conſiᵈᵗ de his rebus. ſcilʒ ordine ſtellarum quantitate motus earũ ⁊ de ſitu earũ ⁊c̃. niſi in cauſis quarũ eſſe declaratuʒ eſt in aſtrologia. verũ ẽt aſtronomica dogmata mathematicis inixa fundamẽtis a principȳs naturalibus minime diſcordãtia eſſe oſtendemus. veritas enim ſibi omni modo atteſtatur vt Ariſtotelis auctoritate primo ethicoruʒ capᶜ. x°. dixit Auerrois. tertio de anima. cõmẽto. 5. ¶ Ex his tamen alius panditur mathematicorũ error in naturalibus: q⁊ cuʒ oſtendiſſet Ariſtoteles ſcd̃o celi. textu cõmenti. 15. motuʒ celi naturaleʒ eſſe ab oriente in occidens per meridiem. tunc a primo mobili nõ eſt hic motus negandus. qd̃ tamen faciunt mathematici: q⁊ illud celum nõ mouetur per meridiem: quod equinnctialeʒ circuluʒ ſuo motu perpetuo deſcribit. aut circulos equinoctiali equaliter diſtantes: ſed primuʒ celũ apud eos parte me⁹ equinoctialem deſcribit: ⁊ laterali equidiſtantem equinoctiali. ergo ⁊c̃. volunt tamẽ ꝙ ſufficiat ꝙ per ante moueatur celum ⁊c̃. In põne autem noſtra ſi equinoctialeʒ vis eſſe verum circulum ille mobilis eſt: quia quodlibet punctum maxime ſpere moᶠ: q⁊ mouentur poli de gl̃ tus minus videtur. ſi ipſum vis imobilem. tunc imaginariuʒ eum tene. ¶ Contra hanc determinationẽ arᶠ. primo. ab vno motore ſimplici in eo mobili qd̃ primo mouetur ab

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

eo non eſt niſi vnus motus. ergo ſi in aliquo mobili non eſt tantũ vnus motus ſimplex: nõ eſt illud p̄mũ mobile: ſed in ſtellata ſphera ſunt tres motus: primus ab oriente in occidens in .24. horis fere: ſcðs ab occidente in oriẽs in .36000. annoꝝ vel plus vel minus ſm varias obſeruationes. tertius eſt acceſſus ⁊ receſſus ad meridiem vel a meridie exẽpli gra. in .80. annis vno gradu quoꝝ duos tangũt Ariſtoteles ⁊ Auerrois ſcðo celi. textu cõmẽti .67. ¶ Scðo in genere corpoꝝ nõ ponit̃ p̄mũ eſſe diuerſum ⁊ multiforme: ſed ſtellata ſphera eſt diuerſa ⁊ multiformis. ergo ⁊c̃. pꝫ maior: q2 prius natura in vnoquoqꝫ genere eſt vnũ mixtis: ⁊ ſimp. ex ꝯpoſitis. vt .5. metacc. textu ꝯti 16. colligi põt. 29. metacc. tex. ꝯti 2u. ¶ 3°. ante corpꝰ ꝑticipãs bonitatẽ multis motibꝰ dat̃ ꝑticipãs eã vno motu. ¶ Quarto correſpõdet p̄me cauſe p̄mũ mobile: ⁊ p̄mus motus. nõ aũt duo motus. ¶ Quinto omne qð eſt i multis per rõnem vnã exiſtẽs in illis eſt in aliquo vno p̄ore illis qð eſt cã omniũ illoꝝ. 2°. metaphiſice. textu cõmẽti. 41. ſed motus diurnus ſup polis mũdi ⁊ motus ab occidente in oriens ſuper polis ʒodiaci reperiunt̃ eadẽ rõne in iferioribus. ergo vterqꝫ coꝝ eſt in vno p̄mo. ergo ante orbem ſtellatũ ſunt duo orbes qui ſunt cã illoꝝ duorum motuũ in inferioribus orbibus. aut ſalteꝫ eſt vnus orbis prior qui eſt p̄ncipium alterius illoꝝ duorum motuum. ¶ Sexto. iudicãtes ſm aſcẽdentia ſigna in ſtellata ſphera errãt: differt enim ſatis notabiliter ortus ſignorũ in illis duabus ſpheris. ¶ Septimo. ſm obſeruationes mathematicoꝝ ſaluatur ꝯtinue vſqꝫ in hodiernũ diẽ equalis eleuatio poli artici exẽpli gra. ſuper nos Bononie habitãtes graduũ .44. cũ dimidio. g̊ nõ mouent̃ poli aliter tota coſmographia periret. huiꝰ rõnis ꝯñeꝫ ponit Arꝫ. 2°. celi. textu cõmẽti .14. ponẽs polos q̄ſcere. ¶ Tũ q2 tempore yparci diſtans aliqua ſtella ab artico per 12. gradus nũc diſtat ꝑ duos gradus. g̊ polus ſtellate ſphere non eſt polus ſup quo fit motus diurnus. pꝫa q2 polus ſuper quo fit motus diurnus nõ variat̃. vt ex vmbris ſolis ꝑcipit̃. ¶ Octauo. Ariſtoteles ſcðo celi. textu cõmẽti .67. Celuꝫ ſtellatũ eſt ꝓpinquũ p̄° celo ⁊ 2° de generatiõe. textu cõmẽti .60. ponit̃ motus none ſphere. ⁊ i ꝓhe° metaphiſice. mordent̃ pytagorici ponẽtes decem ſpheras: ſolis noueꝫ exñtibus manifeſtis. ⁊ Auerrois. 4°. phiſicoꝝ. cõmento. 45. dubitauit an octaua ſphera ſit primũ mobile: dicens vltimus orbis: qui habet ꝓpriũ motũ diurnũ: ſiue fuerit ſtellatus ſiue nõ: nõ debet habere motũ preter diurnuꝫ. ¶ Nono. ſtellata ſphera recipit lumẽ a ſole. ergo ipſa eſt vilior ſole. pꝫ ꝯña: q2 ipſa eſt in poa ad aliquid ad qð ſol ẽ in actu. ¶ Tũ q2 ſol eſt p̄ncipiũ dandi vitã. vt .12. metacc. dixit Auerrois. cõmẽto .44. ¶ Tũ q2 ſol eſt maximus planetaꝝ. imo maior eſt ſtellis fixis: ex magnitudine aũt corporis nobilitas ꝯuincit̃. eſt. n. tanq̃ rex: cui aſſiſtũt cõſiliarij. ¶ Decimo ꝙ aliq̃ ſtella fixa nũq̃ exiuerit viam ſolis: ⁊ multe alie ſic oñdit varios motꝰ in ſtellata ſphera. ¶ Tũ q2 ſaluat̃ motus .8e. per ꝑuos circulos in capitibꝰ Arietis ⁊ Libre deſcriptos. ¶ Ad p̄muꝫ vnico motu ille tres diuerſitates ſaluant̃. ꝙ. n. motus ab occidẽte in oriẽtem ſit diſtinctus a motu diurno re: ꝯtra nãm intelligentie eſt habẽtis mouere a dextro in ſiniſtrũ per añ. iõ motum illũ nulli celo attribuo: ſꝫ veris polis ſtellate ſphere duos gyros imaginarios deſcribẽtibꝰ in .7. vel .8. vl̃ .9. vl̃ 36. millibꝰ annoꝝ habẽtes diametrum .9. vl̃ .10. vel aliter graduũ: ſaluat̃ exitus ſtellaꝝ fixaꝝ ab equatore i meridiẽ aut ſeptẽtrim. ⁊ poſteriorant̃ a locis in qbꝰ p̄fuerũt: ⁊ ſic ſcr populaᵒ ⁊ rectificatio alicuiꝰ loci: vbi nõ prefuerat: aut ecõtra. vt tãgũt Arꝫ. ⁊ Auerrois. 2°. metheoꝝ. exm inſule atlantis inundatio: q̃ v̾ſus hyſpanicas Herculis colũnas olim fuit florẽtiſſima ⁊ potẽtiſſima. vt Platonis auctoritate cõprobat̃. ¶ Ad 2m. ſi diuerſitas ⁊ multiformitas ex multitudine virtutũ ſit ⁊ ſtellaꝝ: p̄mitatẽ infert: ⁊ nõ poſterioritatẽ. imo mathematici ẽt in p̄mo mobili ſigna ponũt. ⁊ lꝫ cor aialis ob ſui ꝑitatẽ: nõ poterat oĩbus virtutibus quaꝝ erat radix ⁊ p̄ncipiũ eſſe organũ diſtictuꝫ. decuit tñ celũ ſui magnitudine ampliſſimũ varijs organis exornari. p̄ſertim: q2 nullã etherogeneitatẽ ſubſtantialẽ includit talis organiʒatio. ⁊ ab effectiue lacteo non lactei diſtictio: vt nobiliſſima forma ex multis ꝑtibꝰ lucẽ ſuã diffunderet. ¶ Ad 3m. ꝯceſſum eſt ſtellatã ſpherã nõ pluribus motibꝰ moueri. ¶ Contra. diuerſitates motuũ noiant Arꝫ. ⁊ Auerrois motũ: vt in fundamẽtis Auerrois ꝯtractũ eſt ſaltẽ in planetis. ergo ſi ſtellata ſphera tres diuerſitates motus hꝫ: tres motꝰ habet. ¶ Rx°. ad nomen ꝯtẽtio eſt. Et q̃uis tres ſint motus diuerſitates in ſtellato: ipoſſibile eſt eas diuerſitates eẽ plures motꝰ: nec eas vnq̃ noiarũt Ariſtoteles ⁊ Auerrois motus plures. neqꝫ ob ſtellate ſphere p̄mitatẽ: decuit eos motuũ pluritatem explicare. ¶ Cõtra. Auerrois. 12. metaphiſice. cõto. 45. motus latitudinis ⁊ motus lõgitudinis ſunt duo numerati. ¶ Rx°. illud alioꝝ auctoritate dicit̃. ⁊ non ꝓpria: cui auctoritati oppoſitã ſñiaꝫ ſubdit Auerrois. mathematicoꝝ ſui tẽporis: ponẽtiũ illũ motũ eẽ vnũ cui dicte diuerſitates accidebãt. ¶ Ad q̃rtũ. ſtellati orbis motꝰ poſt ẽ: ⁊ p̄mi nobilis: ⁊ a p̄mo motore: q eſt p̄a cã. ¶ Ad 5m. maior nõ eſt abſolute v̾a. vt pꝫ de ſpẽ ſpãma ſuis indiduis cõparata. neqꝫ ex textu allegato eliciẽda ẽ: ſꝫ hec vnũqðqꝫ p̄nof in vnoq̊ꝫ gñe eſt cã diſpõnuꝫ ꝯueniẽtiũ rebꝰ locatꝫ in illo gñe. vt pꝫ ex Auerroe ibi. ⁊ iſtã itẽdit p̄hus. vt oſtẽdat rẽ eẽ ſcibilẽ per ſua p̄ncipia. minor ẽt p̄ncipalis rõnis ſupponit motũ ab occidẽte in oriẽs diſtigui re a motu ab oriẽte in occidẽs: qð negatũ eſt. iõ ꝯcedit̃ motũ diurnuꝫ: qui ſibi identificat motũ ab occidẽte in oriens: ⁊ motꝰ acceſſus ad ſeptẽtrionẽ aut receſſus ab eodẽ: p̄mo mobili ineſſe: ⁊ p̄mo ſibi ineſſe: ⁊ oĩbꝰ alijs celis: ⁊ ineſſe ab ipſo: et ꝓpter ipm. ¶ Ad 6m. dicit Auerrois. 12. metacc. ꝯto. 45. Aſtronoa. huiꝰ tẽporis nihil eſt in eẽ: ſed eſt ꝯueniẽs ꝯputationi: nõ eẽ oꝫ tñ calculãtes nr̃i tẽporis recordari ꝙ inſenſibiliũ aggregatio fit ſenſibilis: iõ opꝫ radices tabulaꝝ variare qbus limitatis loca planetaꝝ: ⁊ ꝯiunctiões corũ talr̃ habent̃ ꝙ iudicia ſup eis fundata v̾a ſunt. ſi aũt iudicaret aſtronomꝰ. ſm ortꝰ ſignoꝝ imaginate ſphere ſupra ſtellatã ſm ꝙ ortus ſignoꝝ in ea nõ ꝯuenit ortui ſignoꝝ ſtellate ſphere: erraret. vbi bñ iudicaret ſm ortꝰ ſignorũ ſtellate ſphere. ¶ Ad 7m. pro calculãdis motibꝰ corpoꝝ celeſtiũ opꝫ aſtronomũ habere aliqd regulare preciſe ei notũ ſup q̊ fundatus radicet̃. ⁊ ita imaginat̃ ſperã que in 24. horis eqnoctialis preciſe reuolutionẽ integrã ⁊ ꝯpletam faceret: ⁊ huius ſphere polos conat̃ ſituare inuenta maxia ſolis eleuatiõe: vt hic ad p̄mũ punctũ cancri circa 14am. iunij que eſt .69. graduũ: ex minima gnomonis vmbra a ſole in meridie exciſa ꝑcipit̃: ⁊ inuẽta maxia declinatione: vt hic ad p̄mũ punctũ capri. circa .12am. decẽbris que eſt graduũ .22. in medio eqdiſtanti a maxia eleuatõe ⁊ maxia depreſſione: qð eſt graduũ. 23. ⁊ minutoꝝ .30. et ſup iſtũ polum fixũ ⁊ ſtabilẽ dicunt moueri primũ celuꝫ diurne: ſed aſtronomis ⁊ coſmographis regulandis ſufficit ꝙ ipſi hanc imaginatã ſpherã in mente habeant: ⁊ nõ opꝫ eã eſſe realẽ. quẽadmodũ medicũ decet temperatiſſimã ꝯplexionẽ humanã in mente habere ipſius regulatiuam in graduandis diſcritis cõplexiõibus: medicinis: et dietis: quã tñ fatentur medicoꝝ primi nõ reperibilem in rerum natura: aut per inſtans tantũ ꝑmanere: vt in tractatu de tyriacha tangit Auerrois. Nec iſtud ab coꝝ do-

ctrina eſt abijciendum vt extraneũ. cum motus medios ſoliti ſint imaginari: quibus in iueniẽdis veris planetaꝝ locis regulentur. ¶ Nõ igit̃ inuẽta eleuatiõe poli imaginati ſphere ſolis ſuper horiʒonte iueniunt̃ poli veri p̄mi mobilis: q2 nõ opꝫ polum imaginatũ ſphere ſolis directe ſupponi polo v̾o p̄mi mobilis: neqꝫ imaginato. imo ꝓbabile eſt: ⁊ ſi in eternũ reuolueret̃ celũ: ꝙ tñ ſemel ⁊ in inſtãti ꝯtigit ꝯtigit aut ꝯtiget dicta ſuppoſitio. ¶ Ad dictũ Ariſtotelis rñdet Auerrois ibi poli quieſcũt geocc. ⁊ non vere. iõ cuꝫ poli ſtellate ſphere faciunt gyꝝ. quẽadmodũ in medio illius imaginamur punctũ aut polum q̄ſcere: ⁊ ſic ꝓpter motũ poli veri p̄mi mobilis apparet ſtellaꝫ fixam acceſſiſſe ad punctũ qð imaginabat̃ eſſe polus mundi. ⁊ ſic negatur ſuppoſitũ ibi. ſcꝫ dari punctum in ſphera altiori q̃ ſit ſtellata ſphera. ¶ Ad octauũ nõ habet̃ illud in trãſlatione noſtra: ⁊ inuit Auerrois trãſlationẽ habentem illud nõ eſſe bonã. ⁊ ꝙ ſic ſit: oñdit textus ſequẽs. ſcꝫ cõmenti .68. ¶ Aliter ſoluit̃ in primo opere non variato textu. ſcilicet Ariſtotelẽ loq ſm opioneꝫ babylonicorũ. ⁊ eſt ſolutio Auerrois ibi. ¶ Aut 3°. dic cõnumerari ſpheram actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ. ſm enim celũ ipſa circunducit̃: ad minus ſm tria elemẽta. Auerrois aũt. 4°. phiſicoruꝫ. nõ dixit illud: q2 dubitaret qð ſepiſſime aſſeruerat. vt pꝫ ex cõmẽto .43. eiuſdẽ quarti. aſſerente ſtellatã ſpherã nõ eſſe contentũ: q2 eſt corpus maximũ: ſed vtit̃ illo modo loquẽdi quaſi innuens: lꝫ eſſet diſcordia qð eſt illud qð ẽ primũ celum. tñ nõ eſt nec eſſe debet diſcordia in hoc: an p̄mo celo ꝯueniat motus diurnus ꝓprie. imo certuꝫ eſſe debet tñ illũ p̄mo mobili ꝯuenire. ¶ Ad nonũ ꝯceſſum eſt ſtellas ex ſe lucem habere. ⁊ lꝫ ipſe aliqualeꝫ diaphaneitatem habẽtes aliquale lumẽ a ſole reciperẽt: negat̃ ꝯſequẽtia inferens ſolẽ eſſe nobilioreꝫ eis ſimpliciter: q2 oritur nobilitas ſimpliciter in cõpoſitis ex materia ⁊ forma: ex forme perfectione: ⁊ materie: que maior eſt in maxima ſphera q̃ in ſolari. Sola aũt luna: que ẽ ſimilis terre ſcðo celi. cõmẽto .49. ⁊ pluries alibi: q2 denſa eſt ⁊ opaca vt verbis vtar Auerrois ſcðo celi. cõmento .32. ꝓpter defectũ luminis in ſe lumen ſuũ euidẽtius a ſole recipit. ⁊ etiã ſole ignobilior eſt. ¶ Et ſi dicat̃ aliorum celoꝝ motus per motuꝫ ſolis regulari. ¶ Rñdeo ſolis motus regula eſt quo ad nos: q2 eius motus eſt nobis notior ⁊ euidentior potẽs nos ducere in cognitionẽ motuũ latentiorum: ſed ſolis motꝰ nõ eſt notius ſimpliciter. neqꝫ menſura ſimplr̃: ſed p̄mo motui eſſe menſurã ſimplr̃ ꝯuenit: et p̄mã. vt pꝫ. 5°. metacc. textu ꝯti .16. ⁊ .10. metacc. tex. ꝯti 41. q2 velociſſimꝰ eſt ⁊ in minimo tẽpore factꝰ: ⁊ ſcðo celi. textu ꝯti .28. hinc eſt ꝙ vulgus accepit tẽpꝰ a motu ſolis aut lune: tanq̃ a ſibi notiori ⁊ hoĩbus cõi diuerſoꝝ climatum. ¶ Error eſt aũt mathematicoꝝ in nãlibus: ponere ſoleꝫ in medio tanq̃ regẽ aut cor. q2 ꝓportionale cordi aĩalis corruptibilis eſt primũ celũ in non corruptibili animali. vt pꝫ ſupra. dixit aũt Auerrois illud dictũ. ſcilicet ſolem dare vitã eſſe de mente antiquoꝝ: nõ autem philoſophi. ¶ Ad cõfirmationẽ. ordo celoꝝ eſt ſm magnitudinẽ orbiũ: q2 ꝯtinens eſt nobilius ꝯtẽto ſimplici: ⁊ nõ ſꝫ ordinẽ magnitudinis ſtellaꝝ: ⁊ ordini celoꝝ ex magnitudĩe coꝝ ꝓportionat̃ influxus coꝝ in inferioribus: qñ ſm ptolomeũ in fine quarti quadrupartiti effectus ſaturni ad vltia loca ⁊ tẽpora aptant̃: Jouis ad annos: martis ſolis veneris ⁊ mercurij ad mẽſes. Lune v̾o ad dies. An autẽ ratio mathematicoꝝ ꝓbãs ſolẽ eſſe maioreꝫ ſtella fixa ſit efficax: nõ curo. pro nũc ſufficiat ꝙ ꝯcluſionẽ conceſſit Auerrois ſcðo celi. cõmẽto .42. ſol eſt maximus ſtellarũ: ⁊ denſior: ⁊ magis luminoſus ⁊c̃. ¶ Ad 10m. negatur aſſumptũ ſufficit enim vnus cũ diuerſitate ſua. ¶ De erraticis aũt teneo ꝙ nulli planetaꝝ multa corpora: niſi forte ꝑtialia: in potentia: ⁊ ꝯtinua: ſubſeruiunt. ¶ Scðo. nulli planete duo motus r diſtincti inſunt. ⁊ tunc efficacior eſt pro nobis ratio ptolomei ꝙ natura nihil facit fruſtra. qua vtit̃ Auerrois. 12. metaphiſice. cõmẽto .45. oñdẽs ex pluralitate motuũ celeſtiũ: nõ concludendã eſſe mobiliũ pluralitatem. ideo natura potẽs diuerſitates oẽs motus: quas intendit in ſtella: vno celo tñ: ⁊ vno motu tantũ iplere. tũc nõ pluribus celis aut pluribus motibus r diſtinctis vtetur. aliter ocioſe operaret̃ natura. vt dixit Auerrois. p̄mo phiſicoꝝ. cõmẽto .50. ¶ Cuilibet igit̃ planete tãtuꝫ vnus motus ꝯuenit: ſecũdario tñ q2 ratione ſtellate ſphere. ⁊ hunc motũ dicimus eſſe ab oriente in occidens per meridiẽ. ſequunt̃ enim alij celi ſtellatam ſpheram in illo motu: ⁊ in diuerſitatibus illius motus. lꝫ cũ aliqua inter ſe ſpeciali differentia: que ex intelligentijs planetaꝝ ortũ habet p̄mã intelligentiã diuerſimode intelligentibꝰ. Eſt enim prima intelligentia intellecta primũ motus principiũ naturaliter ſequẽtis ad illam in illo orbe: cuius ẽ forma intelligẽtia primã intelligens: ⁊ ſm ꝙ perfectior eſt intelligentia planete: perfectius intelligit ipſa primã intelligentiã. ⁊ ſic prima intelligẽtia velociorẽ motuꝫ cauſat in orbẽ planete. ⁊ ſic ſuo ꝓprio motui magis ſimilem in ſcðo orbe q̃ in tertio: ⁊ in tertio q̃ in quarto ⁊c̃. ⁊ ſic ad ſaturni motũ cauſanduꝫ due intelligentie effectiue cõcurrunt. ⁊ ambe finalr̃. prima eſt vniuerſale efficiens: et remotuꝫ: ⁊ finis reſolutiſſimus. ⁊ intelligentia ſaturni eſt efficiens particulare aliquo modo: ⁊ propinquũ: ⁊ finis reſolubilis in altiorem finem. ⁊ ſic eundem motum eſt apta prima intelligentia principiare in eſſe intentionali ⁊ cognito: qualem ipſa principiat in eſſe reali: dũmodo cõmoueat principiũ particulare motiuũ illo motu: quia igitur intellectus poſſibilis non eſt principium particulare motiuuꝫ illo motu. ideo q̃uis intelligatur deus ab intellectu poſſibili ⁊ homine felici: tamen illuꝫ motũ nõ principiat deus in homine. ¶ Sed miſſa hec faciamus ad horã ad propoſitum primum reuertentes: vnde diſceſſimus. Saturnus apparet moueri ab occidente in oriens: quia in 30ta. annis fere facit vnã reuolutionem minus q̃ faceret: ſi in .24. horis equinoctialis cõpleret circulationem. Nature enim ⁊ conſonũ ⁊ decens poſt velociſſimũ motum alium non ita velocem: ceteris tamen inferioribus velociorem ordinare: oportuit tamen tardiorem eſſe ⁊ motuꝫ ⁊ circuitionem inferiorem: vt cũ vnoquoqꝫ ſigno: ⁊ etiam planeta ſuperiori: ſi quis eſſet: cõiungi poſſit: ad varios effectus in his inferioribus faciendos: ⁊ factos conſeruandos. ſi enim eſſet eque velox eorum circuitio: nõ fierent noue magne coniunctiones. neqꝫ velocior poterat eſſe inferioruꝫ ſtellaruꝫ circuitio circuitionibus ſuperioꝝ: propter dependẽtiam effitis inferiorem circuitionem ab effice ſuperiorem circuitionem: quia nõ eſt mouens vniuerſale motiuũ velociori circuitione: vel circulatione non curo. (voluntaria ⁊. n. eſt illoruꝫ terminorum varia acceptio:) q̃ velox ſit circuitio primi orbis. ergo nullum agens particulare poteſt velocius circuere agente vniuerſali. patet conſequentia: quia aliter faceret inferior intelligentia aliquam velocitatem circuitionis ad quã ſuperior concurrere non poſſet. ¶ De velocitate autem motus. q̃ impoſſibile eſt intelligentiam inferiorẽ ſupra primam dñari: tam impoſſibile eſt intelligentiam inferiorem velocius mouere q̃ prima. Aſtronomo autẽ ſatis eſſe debet ſcire ſaturnum morari in vnoquoque ſigno per duos annos cũ dimidio fere: nõ curando an hoc ſit per motum realiter contradiſtinctum motui ab oriente in occidens: aut propter diuerſitatem in motu. naſcen-

Theorica Saturni.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

tem ex hoc ꝙ non tantum angulum deſcribit Saturnus
circa axem aut centrū in tanto tēpoꝛe. ſicut deſcribit ſtel
lata ſphera. hoc enim eſt metas aſtronomi tranſcēdere.
⸿ Quēadmodū aūt poli veri ſtellate ſphere in magno
tēpoꝛe gyros deſcribūt: vnū in meridie: reliquū in ſeptē
trione. ita etiā poli q̄ſi ſup quos ſaturnus mouetur gyros
duos deſcribūt: vnū in meridie: alteꝝ in ſeptētrione. i mi
noꝛi tn̄ tēpoꝛe gyros ſuos facit ſaturnus q̄ʒ ſtellata ſphe
ra. q̄ʒtitatē aūt diametri ſphere quā facit ſaturnus obſer
uet mathematicus cū inſtrumētis ſuis an ſit. 52. graduū.
ꝛ an in. 59. annis reuertaꝛ̄ cū omni ſua diuerſitate. maxi
mas aūt periodicatiōes obſuet qs pōt. ꝛ ſic pʒ tres diuer
ſitates reptas in ſtellata ſphera in ſaturno reperiri: ꝛ non
plures. lʒ differēter: qꝛ motus circularis: qui eſt circuitio
tardioꝛ q̄ʒ ſi fieret in. 24. hoꝛis eqnoctialibus eſt tardioꝛ
circuitio in Saturno q̄ʒ in ſtellato: qꝛ cuʒ quacūqʒ ſtella
fixa oꝛiēs ſaturnus poſteriꝰ occidit. niſi retrogradus fue
rit aut in termino retrogradatiōis. ⸿ Et ſciᵐ. vt p̄dixi ꝙ
pars nobilioꝛ celi eſt ſtella. ſcđo celi. cōmēto. 41. ps autē
pꝛncipalioꝛ oꝛbis vbi eſt intelligētia ſm̄ Arꝫ. 8. phiſicoꝝ.
textu cōmēti. 84. eſt circūferētia ſphere: qꝛ illiꝰ ibi maxi
ma viget opatio. ſi igiꝛ̄ erit aliqua circūferētie pars nobi
lioꝛ alijs: in ea maxie vigebit opatio. ꝛ in ea p̄ncipaliꝰ foꝛ
ma repericꝛ̄. ideo in circūferētia celi ponimꝰ ſtellā ꝛ ītel
ligētiā p̄ncipaliter. ſicut aīalis coꝛruptibilis aīaʒ ponimꝰ
in coꝛde aut ꝓpoꝛtionali. ꝛ ſic eq̄liter a ſuis veris polis
opʒ ſtellā eſſe diſtātē. ideo ſi inequales declinatiōes ma
thematicus inuenerit in planeta: in aliā cām reducat q̄ʒ
in diſtātiā ſtelle a polis veris ſui oꝛbis inequalē. ⸿ Cōſi
deret etiā aſtronomus: an melius ſaluentur apparētie: ſi
ſpire: aut circuitiōes: quas poli ſperaꝝ deſcribunt: circa
imaginatū axem çodiaci: aut equatoꝛis: aptāde ſint. Sʒ
miſſa hec faciamus. ⸿ Magnū igiꝛ̄ fundamentū noſtꝝ
in recedēdo ab opione mathematicoꝝ eſt: qꝛ mathema
tici cām motus celeſtis ingrunt extrinſecā a coꝛpoꝛe ce
leſti: ꝛ coꝛpus querūt extrinſecū datiuū motꝰ ſtelle. ꝛ ſic
celos rapi ↄcedūt. nos autē ſcimus opiones philoſopho
rum in hoc ꝙ motus celi eſt naturalis. p̄mo celi. textu cō
mēti. 15. qꝛ violēta citiſſime coꝛrupta ſunt. ꝛ qꝛ localis eſt:
hic motus p̄ncipiaꝛ̄ effectiue a natura coꝛpoꝛis non aſſi
ſtente ſic ꝙ nō infoꝛmet. Coꝛpus aūt celeſte ſimplex eſt
ꝛ animatū. ideo motus a natura illius coꝛpoꝛis p̄ncipia
tus: ab anima que eſt intelligētia cauſaꝛ̄ effectiue. iō po
nimus motuū celeſtiū colligantiam: ꝛ animaliū celeſtiū
cōplantationē eſſe ex animaꝝ celi cōnexione ꝛ inſertiōe:
qua poſterioꝛ intelligentia per foꝛmalē ꝛ intrinſecā vnio
nem pꝛioꝛis cum ea pꝛioꝛem intelligētiam amat ꝛ intelli
git. ꝛ hec colligantia foꝛmarū cauſa eſt illius ligatiōis coꝛ
poꝛalis: quā tangit philoſophus ſcđo celi. textu cōmenti.
70. in multis ſperis vltima ſphera infixa fertur. ꝛ quā di
xit Auerrois intelligēdam eſſe in motu ꝛ conſequētia ꝛc̄.
ꝛ hec eſt colligantia ſpiritualis de qua Auerrois ſcđo ce
li cōmento. 71. mundus eſt ligatus potentia ſpirituali di
uiſa in ſui toto: qꝛ intellectus in partibus oꝛbis diuiſus ē:
qꝛ alteri ꝛ alteri oꝛbi alia ꝛ alia intelligētia diſtributa ē.
⸿ Differentia tamen eſt inter eſſe reꝝ materialiū in ītel
lectu ꝛ eſſe in intellectu rerum abſtractaꝝ: qꝛ res mate
riales in ſuo eſſe intētionali nō ſunt pꝛincipiū operationū
earū: quaꝝ ſunt p̄ncipiū in eſſe reali. nō. n. medicus eger:
q̄ʒuis ſanitatē concipiat aut optet: ſanis operaꝛ̄ operatio
nibus: qualibus ſanū animal operaꝛ̄. vt dixerunt Ariſto.
ꝛ Auerrois. 12. metaphiſice. textu ꝛ cōmēto. 23. lʒ aliquaʒ
operationē. pꝛincipiet ſanitas in eſſe intentionali: quia ad
ſanitatē in eſſe reali infirmo acquirendā mouet ſanitas ī
tentionalis medici cū appetitu effectiue ↄcurrēs ad opꝰ:

vt ſeptimo metaphiſice. colligiꝛ̄. ↄmēto. 23. ꝛ alibi: ſed in
rebꝰ abſtractis ipſe in eſſe intētionali ſunt p̄ncipiū taliū
operationū: quaꝝ ſunt in eſſe reali oꝛigo. ideo cū recipiūꝛ̄
intelligētie in aliquo intellectu potēte exequi operatiōes
tales: tūc ipſe intelligētie ſunt cauſe remote illarū opera
tionū. ꝛ intellectꝰ recipiēs eſt cā ꝓpinqua. hic elice ſecre
tū ſecretoꝝ: q̄uo pōt hō mirabilibus ꝛ diuinis operatiō
bus operari. ideo ſicut p̄dixi cū a 2ᵃ intelligētia intelligi
tur p̄ma que apta eſt celū localiter mouere: tūc p̄ma ītel
ligētia eſt cā remota ꝛ pꝛincipalis motus facti a 2ᵃ intelli
gentia. ꝛ 2ᵃ intelligētia eſt efficiēs ꝓpinquū illius motus.
ideo dat ſcđa intelligētia ſuo motui velocitatē: cui pꝛima
dat ↄditiones motus appꝛopꝛiati p̄me. ſcʒ eternitatē: eſſe
ab oꝛiente per meridiē. vt tangit Auerrois de ſubſtantia
oꝛbis. capite quarto. ⸿ Ex quo patet deū eſſe cāʒ effecti
uā ꝛ finalē cuiuſlibet motus celi: ſed pꝛimi motus ſolum
ipſe eſt efficiens: ꝛ ſolū ipſe eſt finis. alioꝝ aūt celi motuū.
Deus eſt cā efficiēs remota ꝛ finis vltimus. intendūt eni
alie intelligētie aſſimilari p̄mo. pº phiſicoꝝ. cōmēto. 81. ꝛ
ſcđo celi. cōmēto. 64. ꝛ. 12. metaphiſice. cōmēto. 37. ꝛ alia
intelligētia eſt eiuſdem motus efficiens pꝛopinquū: ꝛ fi
nis nō vltimus. ⸿ Et tūc patet q̄ʒ elegāter dixerit Auer
rois. 12. metaphiſice. cōmēto. 55. ſi ſanitas nō eſſet in ſub
iecto ſicut eſt de p̄mo p̄ncipio: tunc ipſa moueret vtroqʒ
modo: ſcilicet finaliter: ꝛ effectiue. qđ tamē nō facit ſani
tas: qꝛ lʒ ipſa ſit cā effectiua: ipſa tamē nō eſt finis in eſſe i
tentionali: ſed reali: in quo eſſe appetitur ꝓpter opatiōes
bonas: quas in eſſe reali efficit: quas in eſſe intētionali fa
cere nō pōt. ⸿ Patet etiā motuū celeſtiuʒ catenationeʒ
eſſe nobiliſſimā: ꝛ naturaliſſimaʒ: ſine coꝛpoꝛeis ligamē
tis: ſine raptu: ſine violētia: a pꝛincipio vitali naturaliter
ligante coꝛpoꝛa mobilia: ꝛ ea ex deſiderio rationali mo
uente. vt ſcđo celi. cōmēto. 58. ꝛ tertio de anima. textu et
cōmento. 57. clare colligitur. hec per pꝛincipia p̄mo ope
ri inſerta: ꝛ multis infra deducēdis firmiſſime roboꝛanꝛ̄.
⸿ Ex quo patet q̄ʒ bene dixit Auerrois ſcđo celi. textu
cōmenti. 71. in tranſlatione arabica. ꝙ pꝛimus oꝛbis mo
uet alios. ⸿ Et ꝙ creſcēte reſiᵗᵃ celi erratici ob cremen
tum ſtelle: aut magnitudinis celi. ꝛ etiā ob multitudineʒ
numeri ſtellaruʒ: tunc tardaretur aut auferretur motus
celi erratici: quod dictum non videtur veruʒ: niſi effecti
ue moueat oꝛbis pꝛimus erraticos oꝛbes: ꝛ a pꝛopoꝛtiōe
finita. Modus igitur: quo oꝛbis ſtellatus effectiue mo
uet erraticos eſt: qꝛ foꝛma ſubſtantialis oꝛbis ſtellati ce
los erraticos effectiue mouet. vt dixit Auerrois i deſtru
ctione deſtructionuʒ diſputatione tertia. dubio. 18. omnia
coꝛpoꝛa celeſtia in diuino motu mouentur ab vno mo
toꝛe. ſcilicet motoꝛe oꝛbis ſtellarum fixarum. ⸿ Juppi
ter autem ſuo motu qui ab oꝛiente in occidens eſt: ſtella
tam ſpheram ſequitur: tardius tamen circuendo q̄ʒ ipſa:
ꝛ q̄ʒ Saturnus: ſic ꝙ in. 12. annis vnicuiqʒ ſigno ſemel cō
iungitur: ꝛ ſic ſtellata ſphera in vnoquoqʒ anno Jouem
pꝛeuenit per vnum ſignum: ꝛ ſic in vnoquoqʒ ſigno mo
ratur Juppiter per annum. ſphere autem Jouis veri po
li ſuo motu ſpiram deſcribūt. circa imaginatum punctuʒ
gratia exempli equinoctialis polum. Quantus auteʒ ſit
hic imaginatus circulus: ꝛ quanta illius diameter et. in
quanto tempoꝛe deſcribatur: quem ventum mouet. ꝛ ſic
de alijs multis in hoc celo ꝛ in conſequentibus: mathe
maticis dimittimus ſpeculandum. ⸿ Mars autem ſtel
latam ſpheram ſequitur ab oꝛtu per meridiem ad occa
ſum. ꝛ in minoꝛi tempoꝛe q̄ʒ ſint duo anni ſignis. 12. ço
diaci coniungitur. ꝛ ſic ferre in. 60. diebus ꝛ hoꝛis. 21. pꝛe
uenit ſtellata ſphera Martem per vnum ſignum. ꝛ hoc
modo apparet martem facere circulationē vnam ab oc

Theorica iouis.

Theorica martis.

cidente in oꝛiens in duobus annis. Deſcribūt aūt poli eiꝰ
veri imaginatū circulū ꝛc̄. ⸿ Solem aūt ſequēteʒ ab oꝛ
tu in occaſum ſtellatā ſpherā in. 365. diebus ꝛ vna 4ᵗᵃ fe
re pꝛeuenit octaua ſphera in vna reuolutiōe diurna. q̄ʒto
autē minus q̄ʒ quarta dixit ptolomeꝰ 3ᵃ almageſti. ſigna
ri non poſſe ſine erroꝛe: ſit tn̄ per. xi. minuta minus q̄ʒ q̄r
ta. ſolis autē veri poli circa imaginatū polū equinoctialis
vel çodiaci giꝝ deſcribūt: cuiꝰ ſemidiameter eſt q̄ʒntitas
declinationis ſolis ab equinoctiali: ꝛ ſic eſt in alijs: ſi eq̄
lem hinc inde habuerint declinationē. ⸿ Uenus ſequiꝛ̄
in motu ſtellatū globuʒ: ꝛ in tempoꝛe parū minoꝛe q̄ʒ ſit
annus: p̄uenīꝛ̄ a ſtellata per vnā circulationē diurnam.
Ex quo ſequiꝛ̄ apparētia qua iudicant mathematici ipaʒ
moueri ab occidēte in oꝛiens ꝛc̄. cuius verus polus circa
punctū imaginariū deſcribit ſpirā imaginatā ꝛc̄. An aūt
venus ꝛ mercurius ſupꝛa ſolē locāda ſint: cū nō eclipſent
ipſuʒ. ⸿ R̄ndet ptolomeus nona almageſti. ſe non po
tuiſſe diſcernere an ſupꝛa ſint vel infra. neque ſequiꝛ̄. non
eclipſant ſoleʒ: ergo ſupꝛa ſunt: qꝛ ſtat illa nūq̄ʒ diametra
liter interponi ſoli ꝛ oculis noſtris. ſicut lunā ſepe contin
git nō obſcurare ſolē: q̄ʒuis ſoli coniungaꝛ̄. ⸿ P̄. nullius
ſtelle habentis diuerſitatē ſenſibilē longitudo ſumiꝛ̄ cū
videꝛ̄ ꝛc̄. vbi nota ꝙ lʒ ptolomeus neget conſequentiam
que de foꝛma nō valʒ tn̄ ipſe 3ᵃ almageſti. capitulo p̄mo.
cōcedit Mercuriū ꝛ venerē cadere ſuper eadē linea iter
ſolē ꝛ oculū noſtrū. ꝛ demōſtrat ꝙ neceſſe eſt ſic eſſe. ꝛ çe
ber ibidem. ꝛ ſic videꝛ̄ cōtradictio in dictis ptolomei: in
hoc an venus ꝛ mercurius cadant in eodē epipodo cum
ſole ꝛc̄. ⸿ Dicamus igiꝛ̄ ꝙ infra ſolem ſunt. venus enim
in 344. diebus vnā circulationē minus facit q̄ʒ ſtellata
ſpera: ꝛ ſic in vno ſigno moꝛaꝛ̄ diebus 28. ꝛ 16. hoꝛis: in q̊
ſol moꝛaꝛ̄ 30. diebus ꝛ hoꝛis 10. fere. ⸿ Qꝛ autem ſolem
nō eclipſent: oculis noſtris ꝛ ſoli intercadentia: ex coꝛuʒ
luminoſitate eſt: ꝛ ſic nō remanet obſcurū. quē admodū
lumen lucerne inter oculū ꝛ ignis flāmaʒ apparet pars
ignis. neqʒ habentia ſunt eoꝛū lumen pꝛincipale a ſole: qꝛ
eodē modo lucent: ſiue pꝛopinqua ſint ſoli: ſiue remota.
neqʒ etiā in eis lumen arcuatur. neqʒ eoꝛū pars obſcura
apparet. ⸿ Secūda cauſa pōt eſſe ex eoꝛū diaphaneita
te: nō pꝛohibente ſolares radios ad nos venire: non eniʒ
ſunt eoꝛū coꝛpoꝛa opaca: vt lune coꝛpus. ⸿ Tertia cā ex
paruitate coꝛpoꝛis eoꝛū eſt. nō enim quantitatem: ꝛ ſolis
ſplendoꝛē: poſſunt nobis occultare: ꝛ cuʒ hac cauſa niꝛ̄iꝛ̄
Auerrois in almageſto paliare dicta ptolomei ꝛ addit.
Cum eclipſauerit luna ſolē per tantā ſui coꝛpoꝛis quanti
tatē: quanta eſt Ueneris aut Mercurij coꝛpoꝛis quanti
tas: tunc ſolis eclipſis nō erit viſibilis. ideo non poſſunt
illi duo planete ſolē eclipſare: ſupple ſēſibiliter. ⸿ Quar
ta cauſa eſt eoꝛū diſtantia a terra: pꝛomouens conū vm
bꝛe illoꝛuʒ coꝛpoꝛum in aere perdi aut terminari: ꝛ non
vſqʒ ad terrā peruenire: ſaltem habitatā: nō pꝛohibet igi
tur ratio inducta de non eclipſando Sole: quin venus ꝛ
Mercurius infra ſolē eſſe poſſint. imo ſi poſſemus vide
re Solem ꝛ Uenerem ſimul oꝛiētia: videremus etiā ſo
lem pꝛius occidere. ideʒ de Sole ꝛ Uenere reſpectu ſtel
le fixe: ꝙ pꝛeueniret ſtella Solem per minoꝛeʒ diſtanti
am q̄ʒ venerem: dempta tamen arcus diei. inequalitate
cum arcu noctis. ⸿ Mercurius auteʒ ſequitur ſtellatā
ſpheram ab oꝛiente verſus occidens circuendo per me
ridiem. ſic ꝙ in. 335. diebus duodecim ſigna çodiaci diſ
currit. ꝛ ſic in vnoquoqʒ ſigno moꝛatur diebus 27. ꝛ ho
ris 22. ꝛ gyrum facit eius verus polus ꝛc̄. ⸿ Huic oꝛdi
ni planetaruʒ cōfoꝛmatur experientia per exquiſita in
ſtrumenta diuerſitatis aſpectus accipienda ſimul tēpo
re in diuerſis locis latitudine multū diſtantibus. ꝛ appa

rebit diuerſitas aſpectus ſenſibilioꝛ in Uenere q̄ʒ in So
le poſſit rationabiliter coniecturari. ꝛ in Mercurio ſenſi
bilioꝛ q̄ʒ in Uenere. ⸿ Ex hoc apparet nō opoꝛtere dice
re Ariſtotelē opinari oppoſito modo ptolomeo. vt dixit
Auerrois ſcđo celi. cōmento 58. argumentū enim philoſo
phi ſcđo celi. textu cōmenti 60. ſtat in hoc. ſol ꝛ luna: quo
rum vnū eſt in medio planetarū: alteruʒ vero eſt infimū
paucioꝛibus motibus mouētur q̄ʒ alij. ergo nō eſt oꝛdo
in receſſu a pꝛimo aut appꝛopinquatione p̄mo celo ſcđm
motū multitudinē aut paucitatē: ſʒ pꝛo auctoꝛitate Auer
rois ſtat ꝙ ſic imaginari potuerit Ariſtoteles ꝛc̄. Oꝛdo
igitur celoꝛū: in quo nō diſcoꝛdāt Ariſtoteles ꝛ Auerrois
ſcđm oꝛdinē quantitatis coꝛpoꝛū: ꝛ velocitatis motuuʒ:
ꝛ etiam velocitatis circuitionuʒ: facillime ſaluatur. An
autē Mercurius bis in anno circuat ſuo vero polo circa
polū eq̄toꝛis aut çodaici aſtronomus ingrat: vt exq̄ſite ꝛ
in particulari noᵃᵐ habeat eoꝝ que ad ipſum ſpectant.
⸿ Luna ſtellatā ſpheram ſequitur ab oꝛiēte in occidēs:
ſic tamē tarde circuit ꝙ ſtellata ſphera ipſaʒ in menſe p̄
uenit per vnā circuitionē. ꝛ ſic in 29. diebus 12. ſigna per
agrat. ꝛ ſic in vnoquoqʒ ſigno moꝛaꝛ̄ per duos dies cum
dimidio fere. ꝛ qꝛ exitus eius ab equinoctiali ꝛ ab eclipti
ca eſt magnus. ideo magnū valde deſcribunt imaginatū
circulū poli eius veri circa polum imaginatū pꝛimi mo
bilis. An autem ventū moueat occidentalē. An in aquis
operetur. An in menſe eius imaginatus polus gyrum de
ſcribat. ꝛ huiuſmodi multa negocij eſt alterius ingrere.
⸿ Ex quo patet q̄ʒ eleganter dicit philoſophus p̄mo me
theoꝛuʒ. lunam in motu ſuo valde tardaʒ: qꝛ in motu eiꝰ
circuitionis ab oꝛiente in occidens: quē habet: ꝛ nō aliuʒ
verum motuʒ: ceteris tardioꝛ eſt. vbi a mathematicis in
motu ab occidente in oꝛiens: quē circuitionē appellant: q̊
circulū ſignoꝛū pertranſit: ceteris velocioꝛ diceretꝛ̄. et in
motu latitudinali nō eſt ceteris minus exiens. iſtis igiꝛ̄
gyris potius ſpiralibus q̄ʒ ſperalibus a veris polis ſphe
rarum imaginarie deſcriptis: apparentiuʒ rationes red
dunꝛ̄: nō ↄtradicendo philoſophie naturali. Quos dicit
Auerrois ſcđo celi. ↄmēto 49. eſſe dictos ab Ariſtotele. ꝛ
hos vocauit Auerrois motus lembab vel leulebic. i. ſpi
rales non terminati in eodē puncto a quo incipiunt: ſed
iuxta illud in alio: vt tetigit Auerrois ſcđo celi. cōmento
35. ꝛ 12. metaphiſice. cōmento 45. ꝛ 47. ⸿ Themiſtius
q̊ʒ ſup h̄ teſtaꝛ̄ ſolē in ſolſtitijs hyemalibꝰ ꝛ eſtiualibꝰ nō
in eodē puncto oꝛiri ꝛc̄. ⸿ Contra. multis vijs arguiꝛ̄. pꝛi
mo oſtēdendo in docᵃ philoſophi multiplicandos eē mo
tus in eadem ſtella. ꝛ p̄mo per Auerroiʒ. 12. metaphiſice
cōmēto 44. Compꝛehēſuʒ eſt ſenſu. ꝙ ſtelle erratice ha
bent plures motus: vt pʒ aliquātulū inſtructo in mathe
maticis. idē 2º celi. textu ꝛ cōmēto 16. 53. 62. ꝛ 3º de anima
cōmēto 57. Qui autē ſint iſti motus: ſpecificat Auerrois
octauo phiſicoꝝ cōmento 52. oꝛbes erraticoꝛum mouen
tur motu diurno. ꝛ motu pꝛopꝛio. ⸿ Tum etiā 12. meta
phiſice ↄmēto 37. iō planete habēt motū duplicē. ⸿ Du
bitatio etiā ariſtotelica eſt ſcđo celi. textu ↄᵗⁱ 70. q̄re ſoli ꝛ
lune pauci motꝰ ↄueniunt: ꝛ tn̄ intermedijs ꝛ ſupioꝛibus
plures. ⸿ Scđo ipoſſibile eſt vnū motū eē velocioꝛē ſe
ipo. Eſt aūt motꝰ vnꝰ ſtelle velocioꝛ altero eiuſdē. 12. meta
phiſice. ↄᵗᵒ 37. q̄ꝛius p̄ᵐ mouet omne celū motu velocioꝛi
motibꝰ ꝓpꝛijs vnicuiqʒ eoꝝ. ⸿ 3º. q̄ñcūqʒ aliq̄ cōponunꝛ̄
illa plura ſūt. pluralitas. n. eſt nā pꝛioꝛ ↄpōne. aliter nō op
poneretꝛ̄ ſimplicitas cōpoſitiōi: ſʒ motꝰ celeſtes vnꝰ ſtel
le ↄponunꝛ̄: qꝛ ſcđo celi textu ꝛ ↄᵗᵒ 35. in erraticis non eſt
vnus motus: ſed plures qui ↄgreganꝛ̄ ad mouendū ſtel
lam. ꝛ 12 metaphiſice ↄmēto 44 opʒ vt motus celeſtis:
qui aliq̄n velocioꝛ eſt ꝛ aliq̄n tardioꝛ: ſit ↄpoſitꝰ ex pluri

Theorica lune.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bus motibus:aut ſint ibi orbes excentrici. Utrũqꝫ autez
negatũ eſt. In eodẽ etiã cõmento paruz ſupra iſti motus
ſm rationẽ ⁊ nãm ſunt cõpoſiti. ¶ Tũ qꝛ.iz.metaphyſi/
ce.cõmẽto.47.impoſſibile eſt vt motus eiuſdez ſtelle ſit
velox ⁊ tardus ſimul niſi ſit cõpoſit⁹ ex motib⁹. ¶ Quar
to iz.metaphyſice ⁊ cõmento.44.Tripliciter motus ce
leſtiũ cõprehendit̃.ſ.a vulgo viſu:alius nõ niſi inſtrumẽ
tis ⁊ cõſiderationibus:⁊ hoꝝ quidã longiſſimis tẽporib⁹:
quidã vero paruis.Tertius vero ratione:qꝛ ſtellaꝝ mo/
tus errantiũ inueni t̃ quãdoqꝫ velocior: quãdoqꝫ tardior:
quandoqꝫ retrogradus:⁊ qꝛ coꝝ motus debet eſſe regu/
laris:oportet addere in motib⁹ ad reducendũ ad regula/
ritatẽ.Cũ igitur nõ ponas motũ in celo niſi vulgo cõpre/
henſuz:ab Ariſtotele ab Auerroe ⁊ ab aſtronomis ſimul
recedis. ¶ Quinto.motus idẽ in contrarias partes eſſe
non põt.Stelle aũt eiuſdẽ ſic poſſunt eſſe motus:qꝛ ſcḋo
celi.cõmento.43.58.63.69.70.ſtelle erratice habẽt duos
motus.ſ.ex oriẽte in occidẽs:⁊ ex occidente in oriens:⁊ in
deſtructione deſtructionũ Auerrois de nã illoꝝ orbium
eſt ꝙ moueant̃ in contrariã partẽ. ¶ Tũ etiã niſi cõtra
ferret̃ orbis ſuperior inferiori:ſed oẽs orbes in eãdez po/
ſitionis differentiã circũducerent̃:orbes celeſtes ſecũ ter
rã reuoluerent:qḋ eſt impoſſibile. Nõ enim haberet celũ
aliquod quieſcens circa qḋ circularet. ¶ Sexto. impoſ/
ſibile eſt vnũ motũ circularem fieri ſuper diuerſis polis.
Fiunt autẽ motus erraticoꝝ ſuper diuerſis polis:vt.iz.
metaphyſice.cõmento 45.teſtatur Auerrois.Aſtrologia
vera que eſt ſuper fundamẽta nãlia fundata eſt apud me
ſup motũ eiuſdẽ orbis ⁊ polos duos diuerſos aut plures:
ſm ꝙ conuenit apparentibus.ergo non poteſt eſſe ꝙ fiat
vnus mot⁹ ab oriente ⁊ ab occidẽte in oriens ⁊ occidens.
¶ Tũ etiã.iz.metaphyſice. cõmento.47.motus celoꝝ
ſunt ſuper polis diuerſis. ¶ Septimo.impoſſibile eſt vni
motui duo dextra aſſignare. Impoſſibile eſt.n.vnũ motũ
ex duobus terminis oppoſitis incipere.ſed motibus eiuſ/
dẽ ſtelle duo dextra aſſignantur.ſcḋo celi.textu,cõmenti
16.Oriens eſt dextrũ prime ſphere:ſꝫ occidens eſt dextꝝ
planetaꝝ.ſed motus prime ſphere in planetis reperitur.
ergo ſuũ dextrũ ſaluat in eis:⁊ propriũ retinet alius mo/
tus.ergo ⁊c̃. ¶ Ad primũ mathematicus in inueniendis
ſtellaꝝ locis:motũ ab oriente ſuppoſitũ tanq̃ꝫ regulã ac/
cipit:a quo demit motũ ab occidente.ideo motus plures
concedit. ¶ Iſtis ſuperueniẽtes philoſophus ⁊ Auerro/
is:ſm regulã Ariſtotelis ſecundo topicoꝝ.capite ſexto.lo
quuntur vt plures:⁊ ſapiunt vt pauci.⁊ vt philoſophi:nõ
habentes curã de nominibus:vbi de re conſtet. Neqꝫ.n.
aduertere habet mathematicus neqꝫ põt:an motu vel di
uerſitate mot⁹ ſit planeta in loco inuento:qꝛ ſenſu ⁊ aſtro
nomicis inſtrumentis vtendũ eſt in certificandis ſtellaꝝ
locis ⁊ motibus:vt dixit Auerrois.iz.metaphyſice.cõmẽ
to.44.quibus inter motũ ⁊ motus diuerſitatẽ differen/
tia nequit perpendi.Unitatẽ aũt motus ſcit philoſophus
ex vnitate motoris:mobilis:temporis ⁊c̃.⁊ ꝑpter hoc ali
quando dixerunt philoſophi motus plures:nõ abſolute.
ſed congregatos in vnũ.ſ.motũ:⁊ ſubiectũ. ¶ Aliquãdo
vero dixerunt illos motus cõponi:que autẽ cõponuntur
ad vnitatẽ veniunt.Eſt igitur vnius celi motus vnus nu
mero cũ diuerſitate quadã.Tales autẽ motus diuerſita
tes ſtare poſſe cũ idemptitate numerali motus clare oſtẽ
dit Auerrois:⁊ tenet de ſtellata ſphera. Ego autez conſe/
quenter explico idem contingere in erraticis.ſunt igitur
motus vnius celi plures ratione:ſed in re ⁊ natura plura/
litas eſt in motus diuerſitatibus: cũ vnitate tamen mo/
tus numerali. ¶ Ad ſecundũ.motũ vnũ eſſe velocez vel
tardũ intelligi põt vel in cõparatione ad propriũ circulũ

vel ad aliũ:ſi ad aliũ circulũ exteriorẽ:conceditur vnum
motum eſſe aliquãdo velociorẽ q̃ꝫ prius:q̃ꝫuis velocitas
eius nõ creuerit neqꝫ decreuerit.⁊ hoc propter inclinatũ
motum quẽ habet ſtella. In cõparatione autẽ ad ꝓpriũ
circulũ difformitas velocitatis in partibus ſtat cũ regula/
ritate motus.in proprio etiã circulo ſtella reſpectu diuer/
ſarũ motus diuerſitatũ poteſt dici tarda vt in motus di/
uerſitate:qua ſeptẽtrionalis fit vel meridionalis:reſpectu
motus quo diurne mouetur.⁊ econtra velox. ¶ Scien/
dũ eſt igit̃ ꝙ motus localis põt dici ſimplex vel compo/
ſit⁹:vniformis ⁊ difformis:regularis ⁊ irregularis. ¶ Di
citur aũt ſimplex aut cõpoſitus motus naturalis. Cuiuſ/
libet enim talis motus principiũ actiuũ oportet eſſe in/
trinſecũ. Uidendũ eſt igitur an ꝑncipio intrinſeco actiuo
motus reſiſtat aliquid intrinſecũ trahens ad oppoſituz:
aut nõ:ſi nõ:tunc ſimplex eſt motus.ſi ſic: tunc eſt, cõpo/
ſitus:⁊ ſic faciliter apparet quomodo corpoꝝ ſimpliciuz
ſunt motus ſimplices:cõpoſitoꝝ vero cõpoſiti. ¶ Uni/
forme autẽ ⁊ difforme ſunt generaliores differentie. Eſt
autem vniformitas duplex:quo ad partes ſubiecti:⁊ quo
ad tẽpus:vniformitas motus quo ad partes ſubiecti eſt:
cũ mouetur quelibet pars integralis mobilis eque velo/
citer cũ altera:vt in deſcẽſu lapidis. vniformitas quo ad
tempus eſt quũ in partibus temporis equalibus ſpatiuz
pertranſitur equale. ¶ Regularitas autẽ in motu attẽ/
ditur penes ſpatiũ verũ vel imaginatũ regulariter deſcri
ptum. Sunt autem linee ſpatioꝝ menſuratiue regulares
due:vna recta:qua aſcenſus vel deſcenſus regularis mẽ/
ſuratur. Alia vero circularis:qua motus ſphericus men/
ſurat̃. ¶ Ex iſtis principijs ſequitur primo ꝙ motus celi
eſt ſimplex:qꝛ licet reſiſtat orbis intelligentie:nõ tamen
inclinat orbis in motũ oppoſitũ:⁊ ex hoc ſequitur moto/
ris infatigabilitas:qꝛ fatigationẽ cauſat inclinatio ad op/
poſitũ ⁊c̃. ¶ Sequitur ſecundo ꝙ motus celi nõ eſt vni/
formis quo ad partes ſubiecti : qꝛ partes celi diſtantes a
polis velocius mouentur q̃ꝫ partes propinque polis mo/
ueantur. ¶ Sequitur tertio ꝙ motus celi eſt vniformis
quo ad tempus. Difformitas enim quo ad partes tempo
ris equales reſpectu puncti velociſſime moti ceteris pari/
bus eſt:quã negat Ariſtoteles a celo:primo celi.a textu cõ
menti.35.⁊c̃. Quoniã pendet hec difformitas ex diuerſa
proportione agentis ſupra reſiſtentiã : cuius diuerſitatis
proportionis cauſaz oportet eſſe intenſionẽ virtutis mo/
uentis aut remiſſionẽ:aut crementũ reſiſtentie vel decre
mentum:aut aduentum impedimenti vel illius remotio/
nez. Horum autem nullũ in celo reperiri poteſt:qꝛ enim
abſtracta ſimpliciter eſt ipſa intelligentia: neceſſe eſt ip/
ſaz circulariter ⁊ vniformiter mouere. Iſte enim motus
continuus eſt ⁊ equalis:ſm Auerroim octauo phyſicoꝝ.
cõmento.83.patet conſequentia:qꝛ abſtractũ ſimpliciter
ab intelligente per intellectionẽ reuertitur ſuper intelle/
ctum idem ⁊ inuariabiliter. Celum autẽ contrariũ nõ ha/
bet:neqꝫ materiã.ideo non eſt alterabile:neqꝫ abinuicem
remoueri poſſunt:neqꝫ approximari motor ⁊ mobile:qꝛ
eterne vnita ſunt ſm phm ſicut actus ⁊ potẽtia:⁊ hoc vo/
luit Auerrois octauo phyſicoꝝ. cõmento.48. Hanc aũt
approximationem:ſcilicet motoris mobili: debemus in/
telligere ſecundũ eſſe:non ſecundũ locum:neqꝫ poteſt ce/
lum habere aliquid ſibi preter naturam conueniens.
¶ Preterea.omnis motus:qui intẽdi poteſt aut remit/
ti:eſt de contrario in contrarium:neqꝫ perpetuari poteſt.
Eſt autem motus celi perpetuus ⁊ contrarietate carens.
¶ Tum quia non in infinituz velocitari aut tardari po/
teſt motus celi. Sed tempus habet determinatũ in quo
fieri põt.ſecũdo celi.textu cõmenti.39.⁊.40.metaphyſice.

tex.cõmẽti q̃rti.⁊ ħ ẽt antiq̃ꝝ obſeruatiõib⁹ manifeſtat̃.
¶ Sequit̃ quarto ꝙ mot⁹ celi eſt regularis: eo qꝛ circu/
lariter deſcribit ſpatiũ. Cauſam aũt regularitatis reddit
Auerrois ꝑmo celi. cõmẽto 7°.ſ.ꝑpter cã a ꝑncipio vno.
irregularitatis aũt motus cã eſt eſſe a ꝑncipijs pluribus.
¶ Ex his pꝫ regularitatẽ mot⁹ cõpati difformitatez quo
ad ꝑtes ſubiecti.pꝫ in celo. ¶ Patet ſcḋo regularitatẽ nõ
cõpati difformitatẽ quo ad tp̃s que apparet in deſcẽſu la/
pidis. Hoc aũt dixit Ariſto.quinto phyſicoꝝ.tex. cõmẽti
44.motus cuius velocitas nõ eſt eadẽ : eſt irregularis.
intelligitur regularis.i.equalis : ⁊ irregularis.ſ.diuerſus
¶ Patet tertio regularitatẽ mot⁹ nõ cõpati cõpoſitionẽ
ex tractu ⁊ pulſu:vt in rota fabri circulũ ḋſcribẽte. ¶ Ad
terciũ nõ eſt ibi vera cõpoſitio niſi rõne diuerſitatũ mo/
tus:qꝛ ſimplicia que imaginant̃ vniri nõ ſunt poſſibilia
exiſtere:vt mot⁹ ab oriente in occidẽs nullo modo decli/
nans ad polũ.ſilr̃ ab occidente in oriẽs nõ declinando ad
alteꝝ poloꝝ.ſilr̃ de motu a polo ad polũ. ¶ Ad quartuz
diuerſitas motuũ ſunt que per obſeruatiões inueniunt̃.
Non aũt motus re diſtincti a precognitis coꝝ motibus.
¶ Ad quintũ nõ eſt idẽ motus in ꝯtraria.ſꝫ illo nõ ita ci/
to attingit̃ circuitio cõpleta ſicut motu ſuperiore:ſi qs eſt
ſupior.ad hunc ſenſuz intelligo Auerroim in deſtructio/
ne deſtructionũ. ¶ Ad ꝯfirmationẽ quocũqꝫ moueatur
celũ ipſuz circulariter mouet̃.ergo neceſſe eſt manere ali
quid in medio.patet antecedẽs ꝑmo celi.textu cõmenti
17.ideo negat̃ aſſumptũ ꝯfirmationis. ¶ Ad ſextũ.vna/
queqꝫ ſpera duos polos veros hꝫ:⁊ duos imaginal^{es}:veri
ſuper aliq̃ regione magis eleuant̃ q̃ꝫ ꝑus vel eleuari poſ/
ſunt ⁊ deꝑmi. Sed imaginarij nõ:ꝑſertim magnaꝝ ſphe/
raꝝ:niſi in magnis tẽporib⁹. ¶ Ad ſeptimũ conceſſo mo
tu:concedit̃ dextrũ.vnde inciperet ille motus ſi incipet.
ſed quẽadmodũ antecedẽs de rigore ſermonis nõ conce/
ditur:ſed de bonitate intellectus.ſilr̃ cõſequens in bono
ſenſu capi oportet.occidens igit̃ nobis eſt vere ⁊ ſimpli/
citer ſiniſtrũ:lꝫ nominari poſſit dextrũ reſpectu alicuius
diuerſitatis:que:loquendo vt mathematici cõiter loquũ
tur:motus nominatur:etiã diſtinctus a motu ab oriente
in occidẽs. ¶ Et ſi cuidã apparuerit nos in hoc queſito
verba Ariſto.aut Auerrois aliquãtulũ violẽtare aut ex/
torquere:qḋ tñ nõ fit:nõ multũ curandũ eſt:qꝛ dũ preſen
tẽ queſtionẽ agitaret Ariſto.iz.metaphyſice.textu cõmẽ/
ti.48.ſe pro tũc exonerando prouinciã dimiſit : dicẽs ne/
ceſſariũ dimittatur fortiorib⁹ dicere:quẽ imitatus linco/
nienſis in libro de motibus ſupceleſtib⁹:quibuſdã argu/
mẽtis tactis:dixit ſupſedendũ. Cõſueuit igit̃ Ariſtoteles
in locis nõ principalibus loqui ſm cõmunẽ opinionẽ:ne
fugere videret̃:ſed in locis principalib⁹ ſolet opiniones
falſas cõfutare:⁊ ꝓpriã eligere:⁊ determinare:⁊ tũc iuxta
ſniam Auerrois ꝑmo de generatione.cõmento.38. Non
credit̃ magiſtrũ primũ aliq̃d dixiſſe ſine forti ꝓbatione.
ſed in preſenti ſola recitatione opinionis eudoxi ⁊ callipi
propriã tacendo cõtentabat̃. Cui ſuccedẽs Auerrois epi/
ciclos ⁊ excẽtricos a preceſſorib⁹ ſuis poſt Ariſto.reuoca/
tos in lucẽ apertiſſime reprobauit.ſed ꝓpriũ modũ ſaluã
di apparentias q̃ꝫ pauciſſimis ſuis verbis ⁊ arabicis trũ/
cauit.ideo mihi licuit in hoc quãtũ phõ naturali ſufficiat
q̃d ſentiã poſteris aperire. ¶ Scḋo ꝑncipaliter planeta
eſt aliquãdo terre ꝓpinquior q̃ꝫ ꝑus.ergo mouet̃ plane/
ta ſup excentrico.pꝫ cõſequentia:qꝛ impoſſibile eſt aliter
planetã magis appropinquare terre nũc q̃ꝫ prius:cũ a cẽ/
tro mundi ad ſphericũ ꝯcentricũ oẽs linee recte ſunt eq̃/
les:ꝓbatur antecedẽs ex obſeruationib⁹ mathematicoꝝ
ſupponẽdo ꝙ cũ planeta eſt ad çenith nullã ꝑmutationẽ
facit a loco vero:qꝛ linea recta exiens ab oculo cuz recta

exeunte a cẽtro trãſeuntes per centrũ planete vſqꝫ in cir/
culũ ſignoꝝ ſm partẽ coincidũt:ſed cũ planeta eſt extra
çenith:tũc facit permutationẽ a loco vero.preſertim ſi ſit
de inferiorib⁹:qꝛ appet vbi nõ eſt. Recta.n.a centro mũ/
di per centrũ planete in aliud punctũ terminat̃ in circu/
lo ſignoꝝ q̃ꝫ terminet̃ recta exiens a ſupficie terre ꝑ cen/
trũ planete tranſiens.planeta igit̃ notabilr̃ diſtante a çe/
nith:ſenſibilẽ facit ꝑmutationẽ:tunc ſic luna reſpectu ſo/
lis equaliter diſtãs:⁊ a çenith:nõ equalẽ facit permutatio
nẽ a loco vero nũc ſicut prius.ergo nõ eſt terre eq̃liter ꝓ/
pinqua.pꝫ ꝯſequentia:qꝛ nõ alia põt cã ſignari varie per/
mutationis. Suppono enim terrã nõ notabiliter variari
in quãtitate:lꝫ enim terra reſpectu celi nõ habeat ſenſibi
lẽ quãtitatẽ:ſic ꝙ q̃ꝫtitas ſm quã egredit̃ circulus terre
a centro nõ facit ꝙ videat̃ de circulo ſignoꝝ min⁹ q̃ꝫ me/
dietas z°.celi.cõmẽto.75. ¶ Tũ etiã ſol ſub eq̃noc^{li} vm/
bras facit in mane ⁊ in ſero i eadẽ recta linea:q̃ꝫuis ſim⁹
inter eq̃noctialẽ ⁊ ſeptẽtrionẽ:hic tñ ꝯſi^{ct} mathematicus
ꝙ melius eſt vt huius cã ſit ſolaris corporis magnitudo:
quẽadmodũ ⁊ colũnaꝝ ad meridiẽ ꝯuerſaꝝ vmbre eq̃s
interuallibus iactant̃.hꝫ tñ terra ſen^{lem} q̃ꝫtitatẽ reſpectu
inferioꝝ planetaꝝ:⁊ quo ad ꝑmutationẽ faciẽdã ſen^{lem}:
vt 5ª almageſti dixit ptholomeus. ¶ Cõfirmat̃ ꝑ Tim/
panum duoꝝ digitoꝝ diametri equaliter diſtans ab ocu/
lo aliquando lunã occultat plenã:⁊ aliquando non.ergo
luna eſt aliquãdo terre propinquior q̃ꝫ prius. ¶ Confir/
matur ſecũdo:luna nullã aut paruã latitudinẽ habente
terra diametraliter interpoſita:aliq̃n luna eclipſat̃:⁊ ali/
quando nõ:⁊ hoc nõ põt eſſe:niſi ſint luna aut ſol diſtan/
tiora aut ꝓpinquiora terre q̃ꝫ prius:vt q̇nta alamageſti
capitulo.15. Similiter aliq̃n eclipſis eſt diuturnior : ⁊ tñ
terra nõ eſt localiter mota : neqꝫ notabiliter creuit. ergo
luminoſuz eſt ꝓpinquius aut luna. ¶ Confirmat̃. qꝛ vi/
ſa eſt aliq̃n ꝑs centralis lune eclipſata partibus circũferẽ
tialibus vndiqꝫ illuminatis. ¶ Scḋo. Mars aliquando
apparet notabilis quantitatis maioris q̃ꝫ prius:q̃ꝫuis ſit
ſup eodẽ puncto terre.ergo tũc eſt terre ꝓpinquior.pꝫ cõ
ſequentia:qꝛ nõ apparet res ſub maiori angulo:niſi ſit ꝓ/
pinquior. ¶ Tertio.venus aliq̃n vmbras excidit a cor/
poribus.ergo tunc eſt ꝓpinquior.pꝫ ꝯſequentia:qꝛ nõ eſt
lumen ei⁹ intenſius neqꝫ fortius.q̃ luminoſuz eſt ꝓpinq̃/
us. ¶ Quarto.ſol in ꝑncipio geminoꝝ eſt remotior a ter
ra q̃ꝫ in ꝑncipio capricorni:vt pꝫ tertia almageſti:⁊ ſic in
Ariete ⁊ libra ſol eſt terre propinquior q̃ꝫ in Gemini ⁊
Cancro. Aliter.n.ſaluari nõ põt ſolẽ equaliter a çenith re/
cedentẽ ſub inequalibus angulis videri. ¶ Quinto pla/
nete vt luna trãſeunt vnũ ſignũ in minori tẽpore q̃ꝫ aliḋ.
⁊ etiã idẽ ſignũ nunc velocius q̃ꝫ ꝑus.ergo ꝓpinquior eſt
planeta aliq̃n q̃ꝫ prius.pꝫ ꝯſequentia:qꝛ hoc nõ eſt ex ir/
regularitate motus:neqꝫ inequalitate ſignoruz: ergo ⁊c̃.
¶ Tũ etiã ſol quartas celi equales in ꝑtibus temporis
inequalibus pertrãſit.ergo ⁊c̃.aſſumptuz patet tertia al/
mageſti. ¶ Sexto. Mercuri⁹ in vna ſui reuolutione bis
accedit ad terrã:⁊ tantũ ſemel recedit.ergo excentricum
habet. ¶ Ad primũ ꝓpinquitas planete poteſt intelligi
ad çenith:⁊ iſtã intelligit Ariſtoteles ſecundo de genera/
tione.textu cõmenti.58.⁊ Auerrois ibi.cõmento 56.⁊ ali/
bi:vbi nõ explicando concedunt approximationẽ vel re/
motionẽ a nobis vel ad nos:vt explicat Auerrois ſecun/
do celi.cõmento.42.⁊ hec propinquitas excentricitatez
non infert. Alia eſt propinquitas terre: ⁊ hanc nego cre/
ſcere aut decreſcere. Hec enim ſequitur ypotheſe ma/
thematicorum:ſed ex obſeruationibus non habetur: de
hac tamen propinquitate aut remotione loqui videtur
Auerrois.iz.metaphyſice.cõmento.45.⁊ apparet ex hoc

propinquitas ⁊ remotio vt accidit in luna.⁊ hec eſt vna cauſaꝝ propter quam dixit Auerrois ſecundo celi. cōmēto.32.⁊ forte impoſſibile eſt inuenire aſtronomiam conuenientē eſſe huic ꝙ apparet de luna ſine orbe excētrico. Judiciū aūt ſenſus exterioꝛis de obiecto ꝓprio validum eſt:ſ3 de obiecto cōmuni nō ſic.Dixit.n.Auerrois quinto metaphyſice.cōmento.8.Et forte erunt neceſſarij hi duo ſenſus.ſ.viſus ⁊ tactus:in iudicādo de ꝯtinuitate:qꝛ vnus iuuat alteꝝ:⁊ multotiens ꝯiungunt̄ corpoꝛa p̱ artificiū tali modo ꝙ viſus ⁊ tactus fallunt̄:⁊ reputant ea eſſe cōtinua:⁊ cā huius:qꝛ ꝯtinuatio eſt de ſenſibilib⁹ cōmunibus.ob hoc ſcđo celi.cōmēto.76.nō ipoſe eſt vt ſit erroꝛ in ſenſu.ſ3 diſtantia ⁊ ꝓpinquitas nō eſt ſenſibile ꝓpꝛiū3. īmo ſm Ariſto.ſenſibilia cōmunia enumerantē:ſcđo de aīa.textu cōmēti.64.⁊.133.⁊ pͥmo de ſenſu ⁊ ſenſato neq3 cōmune:l3 ꝯtra pſpectiuos ſit.ideo iudicare de ꝓpīqtate vel remotione p̱ ſenſum exterioꝛē in valde magnis diſtantijs:quales ſunt in ꝓpoſito nō eſt certū iudicium de diſtantia neq3 de alijs.Sole3 quidē apparētē qeſcere ſcimus valde velociter moueri.apparētes quoq3 ſepe quaſi macule nubiloſe multis ſtadijs diſtantes circa ſole3 aut aliud ſydus vident̄.¶ Sol etia3 cū a montis cacumine oꝛitur aut occidit:pꝛe ſe fert nobis ſpeciē cacumen tangētis:cū tamē ab eo tantū quaſi ſol diſtet quantū centrū a circūferentia per motū ſolis deſcripta.¶ Preterea ſolis motus velocitatē celeritatēq3 vix orōne explicare quiſꝗ pōt:⁊ tn̄ ſenſibilē tempoꝛis partē apponit:poſtꝗ ſe nobis manifeſtari cepit.anteꝗ totus appareat: qui tamen pedalis quātitatis oculo ſe offert iudicandus:ꝗuis vt cōcedit Auerrois in deſtructione deſtructionū.diſputatiōe. tertia.dubio.18.ꝗſi.166.vicib⁹ ſol ſit maioꝛ terra. Umbꝛa enim terre ob ſolis magnitudinē tendit in acutum.aliter ſtelle ſoli oppoſite:ſi qđ lumen a ſole haberent: illud perderent:īmo vna eſt de.750.partibus ſui oꝛbis. Si enim quo tempoꝛe ſol totus ab oꝛiçonte emerſit: exempli gratia:cyathus aque fluxerit:dimiſſa ſubinde aqua die ac nocte fluat:ſeptingentos ⁊ qnquaginta cyathos fluxiſſe cōperitur. Hac cauſa vtitur Ariſto.ſcđo celi.textu cōmenti 76.reddēs cauſa3 quare in oꝛtu ſolis aut occaſu nō apparet ſolē ſecari a terra:que ſpherica eſt:per poꝛtionē circuli:ſicut patet in eclipſibus ſecari: dicens ꝓpter remotionem ſolis a terra ſecante:⁊ ſic diſtantia cauſa eſt erroꝛis. ¶ Propter quā nō firmū eſt etia3 mathematicoꝝ iudiciū de quantitate diametri ſolis ſiue per inſtrumenta capiat̄:ſiue per eclipſes:⁊ eaꝝ quātitates. ¶ Ptholomeus quoq3 tertia almageſti. Nā quis ob ipſaꝝ obſerua[num] infirmitatē:ꝗuis diligenter ⁊ artificioſe fiant:factū ſentiet mendaciū.¶ Neq3 etiā valet ꝯña.res apparet maioꝛ.ǧ eſt pꝛopinquioꝛ:īmo pictoꝛes ſic coloꝛando ſituant figuras ꝙ in diſtantia apparēt maioꝛes ꝗ in pꝛopinquitate:⁊ etiā in diſtantia aliquādo apparent ꝓpinquioꝛes ꝗ ſint. ¶ Nona etiā almageſti in obſeruādis per viſu3 ⁊ inſtrumenta locis planetaꝝ:poſſibile eſt vt ſit erroꝛ:ꝓpter diuerſitatē aeris ⁊ viſum eoꝝ qui conſiderant: īmo ꝓpter medioꝝ diaphanoꝝ varietatem in groſſitie ⁊ denſitate: decipitur ⁊ errat ſepe viſus noſter.Oculi quoq3 deceptionē a leui cauſa poſſe contingere oſtenditur ſubmittētib⁹ oculo digitum ⁊ facientibus ex vno videri duo.vt tangit philoſophus.xi°.metaphyce.¶ Sol etiam in medio celi apparet minoꝛ ⁊ ꝓpinquioꝛ:⁊ in oꝛiçonte maioꝛ ⁊ remotioꝛ.¶ Jmo aliquando apparet homini hominē pꝛeire: vt tertio metheoꝝ dixit Ariſtoteles ⁊ Auerrois ibi addit qualē pꝛopoꝛtionē habet viſus debilis ad aerē rarū:talē habet viſus foꝛtis ad ſpiſſu3:colligitur ſententia:ſecundo celi.textu ⁊ cōmēto.48.¶ Philoſophus etiā tertio metheoꝛum aſtra euro flante apparent maioꝛa. ¶ Jtē philoſophus.15ª.pꝛoblematu3 pꝛoblemate ſexto ⁊ ſeptimo. oſtendit cauſa3:quare tranſiens radius per quadratū foramen non apparet quadratus:⁊ quare luna:⁊ ſi ſit ſpherica:apparet tn̄ aliquando recte diuiſa:vide ibi. ¶ Preterea.inſtrumenti cōpoſitio cū omni pꝛeciſione:⁊ cū indubitata verificatione ſituatio:pꝛopinquū impoſſibile reputatur:vt ex hyſtoꝛia refertur lucidatoꝛis differentia ſecunda.¶ Preterea.ſol in mane maioꝛis apparet quantitatis.Uapoꝛes enim ſen[ter] variant quantitatē vſq3 ad eleuationē.20.graduū vt nona almageſti conceditur:ꝓpterea ꝙ per aerē denſioꝛē ⁊ humectioꝛē ipſu3 videmus. Jn medio autē celi:qꝛ in purioꝛe cernimus:viſualis radius non ſic refrangitur.vt etiā apud egyptios contingit:⁊ l3 apud perſpectiuos teneatur radiū perpendicularē nō frangi:non ſumus tamen certi de aeris vnifoꝛmitate vel diffoꝛmitate in raritate aut denſitate: īmo expertus ſum a nocte ad noctē ſtellas:⁊ ſi ad çenith:in quantitatis apparentia notabiliter variari.¶ Dico igitur ad ar[m] ꝙ inſenſibilis diſtantia lune a loco in quo pͥus obſeruabatur reddit̄ ſenſibilis in ſtellata aut alia ſuperioꝝ: ⁊ ſic ſi mediū ſit diſpoſitū:⁊ oꝛganū ⁊ luna ſit in eadem diſtantia a çenith reſpectu ſolis ſicut pꝛius erat:nunꝗ variabit̄ permutatio.¶ Ad pꝛimā confirmationē conceſſum eſt coꝛpoꝛa celeſtia aliquando apparere maioꝛa:īmo luna noua arcualiter illuminata reſpectu viſus noſtri aliquādo apparent coꝛnua exire partē lune obſcura3.ideo neceſſe eſt ſenſum decipi in iſtis caſibus.¶ Ad ſecundā confirmationē ſi aſſumptū eſſet veꝝ:erraſſent mathematici ⁊ philoſophi ponentes diametralē terre interpoſitione3 ſoli ⁊ lune eſſe cauſa3 eclipſis adequatā:qꝛ limitandū eſſet ad certā luminariū diſtantiam a terra. ¶ Dico igitur cum Auerroe ſecundo celi.cōmento.109.Cauſa3 eclipſis lune eſſe caſum lune in vmbꝛa terre.¶ Secūdo dico ꝙ eclipſis lune cauſa adequata eſt terre diametralis iterpoſitio luminaribus.ſecūdo celi.textu cōmenti.109.Fabula eni3 eſt ꝙ luminaribus ſuper eode3 hemiſperio exiſtentibus aliquando per naturā fuerit eclipſis. Poſſet enim:tunc luna nō plena deficere.neq3 parua noſtri eminentia ſup terrā facit ꝙ vltra medietatē celi ſenſibiliter videamus. Fieri tamen pōt demerſo iā ſub oꝛiçonte ſole:vt nondu3 occidiſſe videretur:ob denſioꝛē nubem a radijs illuminatam ſolaribus ſpēm ſolis referentē:aut ob antiſolē factu3 qualiter multa in aere conſpiciuntur. pꝛeſertim in mari. poſſet etiā viſualis radius in humidū roꝛantemq3 aerem incidens reflecti:⁊ ſic ſol ſub oꝛiçonte demerſus videret̄: quēadmodū in poculo aque anulus impoſitus per vaſis labꝛa in oculū percurrit:inter quē ⁊ anulū vaſis parietes diametraliter inter iacent:⁊ anuli viſione3 abſente aqua pꝛohiberent.¶ Non etiā luminariū diſtantia a terra variari pōt a natura.ſed ꝓpter ꝓpinquitatē ad diametralē interpoſitionē ad quā ducunt tabule ⁊c̄.Cū non ſit eclipſis:iudicant maioꝛē a terra luminaris diſtātiā ⁊c̄.Teneo igitur cu3 Auerroe ſecundo celi.cōmento.35. Et pōt accidere ei hoc pꝛopter diuerſitatē ſui ſitus ex loco: cū imaginati fuerimus ꝙ poli ſui motus mouētur ſuper polis alterius oꝛbis.¶ Ad tertiam confirmatione3: dixit Auerrois ſecundo celi. cōmento.35.cauſa eſt: qꝛ tranſit luna per piramidem vmbꝛe terre per loca diuerſa ſecūdū eleuationē ⁊ depꝛeſſionem:neq3 eſt eleuatio lune a terra aut depꝛeſſio ad terra3:ſed certā eleuationem intelligo cum luna intrat vmbꝛā appꝛoximando medio vmbꝛe: vtriſq3 per certum quid ſe comitantibus:⁊ cum non ſe comitantur:⁊ cū nō appꝛopinquat ⁊c̄. Aliqñ depꝛeſſio eſt.Cū igit̄ luna ⁊ vmbꝛa in motu ſe comitantur diturna eſt eclip-

ſis:⁊ cum non:nō ſic:non valet igitur conſequentia diuturnioꝛ eſt eclipſis nūc ꝗ tūc. Luna ⁊ Sole:diametralr̄ oppoſitis:ǧ vnū illoꝝ eſt terre ꝓpīquus.¶ Jn eclipſib⁹ quoq3 ſolis ſequi pōt luna ſolē:⁊ nō ſeq:ideo ⁊c̄. Qđ ſi lunā ecliptice ꝓpīquā eē ⁊ ñ itrare vmbꝛā terre ꝯtigerit.⁊ ipſa3 ab eadē diſtantioꝛē vmbꝛari.hoc ex varijs vmbꝛarū terre ꝓiectionibus a ſole ꝓuenire opoꝛtet.¶ Ad ſcđ3 negatur ꝯſequentia:p3 de venere aut luna que ſoli ꝓpīquioꝛa apparent minoꝛa:⁊ ab eodē diſtantioꝛa apparent maioꝛa.¶ Ad tertiū negatur cōſequentia.luminis enim maioꝛis pñſentia lumen minus obfuſcat̄.iō venus pñſente luna nō excidit vmbꝛas a coꝛpibus:a quib⁹ abſente eadē medio diſpoſito eas abſcindit.¶ Neq3 etiā luminis maioꝛ intēſio melius ſemp̱ vmbꝛas excidit:qꝛ aliqñ foꝛti lumine locus vmbꝛe radio reflexo illuminat̄.ideo aliquātulū diſtātioꝛe facto luminoſo ab opaco ſecernet̄ vmbꝛa. ¶ Ad quartū nō eſt ſtella terre ꝓpinquioꝛ ꝗ pꝛius: niſi receſſu terre a ſpericitate:⁊ ſi appet ſolē ſub inequali an[lo] videri:ex diſpoſitione oꝛgani aut medij pendere o3. Nō enim poſſibile eſt ſtellā oꝛbis ꝯcētrici fieri terre ꝓpīquoꝛē:niſi cōcentricū fieret excentricū aut terra tumeſceret. ¶ Ad 5[m] pōt coꝛpus eque velox in ꝓpꝛio circulo eē velocius aut tardius in alio circulo: vt reſpectu circuli ſignorū:⁊ pōt ſol idē ſignū nō per eandē lineā pcurrere.¶ Ad confirmationē:ſcđo de generatiōe.textu ⁊ cōmēto.37.tēpus acceſſus ſolis ad nos eſt eq̄le tempoꝛi receſſus ſolis a nobis.Clari⁹ Auerrois.numerus reuolutionū ꝑparantiū coꝛruptioni eſt eq̄lis numero reuolutionū ꝑparantiū cremento.¶ S3 qꝛ ex his verbis nō clare colligit̄ ſolem eq̄liter declinare ab eqnoctiali:ideo cōcedamus mathematicis ꝙ longioꝛi tp̄e moꝛet̄ ſol in quarta meridionali ꝗ ſeptētrionali.Si.n.ſub eqnoctiali eſſemus de hoc faciliter certificaremur:qꝛ eo meridionali exiſtēte:ſeptētrionalē vmbꝛā facit.eo v̄o ſeptētrionali:meridionalē.¶ Et dicamus ſolē ſuo motu regulari quartas çodiaci ineq̄liter ptrāſire abſq3 excētrico aut epiciclo aut inequali eius diſtātia a polis ꝓp̄e ſpere.Circulū imaginatū circa axem mūdi ſol deſcribit in anno p̱ polū verū.exempli gratia.ſeptētrionalē ſui oꝛbis.Et arcus quē deſcribit polus ei⁹ verus ſupꝛa noſtrū hemiſperiū eſt maioꝛ arcu deſcripto ab eodē īfra noſtrū hemiſperiū:⁊ ſic axis imaginatus ſphere ſolis eſt in iſtis tēpoꝛib⁹.ſ.donec durat hoc.ſ.ſolē quartā meridionalē circuli ſignoꝝ tardius deſcribere ꝗ q̈rtā ſeptētrionalē:ſupꝛa axem imaginatū pͥmi mobilis: ſic ꝙ ꝓpīqoꝛ eſt çenith capitū nr̄oꝝ ꝗ axis imaginatus ſphere pͥmi mobilis.Cū igit̄ arcū ſupꝛa noſtꝝ hemiſperiū polus ſphere ſolis verus deſcribit:ſol eſt meridionalis. Cū v̄o arcū deſcribit idē polus in alio hemiſperio:tunc ſol eſt ſeptētrionalis.Et cū eſt polus in ſup̱ficie oꝛiçontis eſt ſol ſub eqnoctiali.Cū igit̄ arcus alteri⁹ hemiſperij ſit minoꝛ medietate circuli citius deſcribet̄ a ſolis polo v̄o:⁊ ſic minoꝛi tp̄e erit ſol ſeptētrionalis. ¶ Exemplū.ſit diameter mūdi.a.b.c.cuius.a.⁊.c. ſint poli eqnoctialis.b. pūctū oꝛiētis in linea circulari eqnoctialis:tūc in me[te] mūdi in qua eſt çenith noſtrū reperit̄ centrū circuli imaginati deſcripti:a ſolis polo v̄o ſeptētrionali ſit iſte circulus.d.e.f.g. cuius.d.⁊.f. ſint in ſup̱ficie diametri mūdi.⁊ ſit.e.in medietate mūdi.vbi eſt çenith.ſit.h.cētru3.⁊ ſit.g.in medietate in qua eſt angulus noctis. Tūc

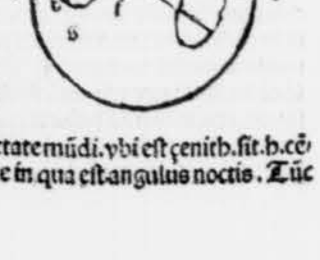

cōtinuetur.e.cū.g.per lineā.e.h.i.g. Habet eni3 hec linea tranſire per centrū circuli:cū ſit ei⁹ diameter. Sit autē.i. punctū contactus huius diametri cū diametro mūdi ſup̱ quo hec linea oꝛtogonaliter cadit.tunc ꝓpoꝛtionat̄ linea h.i.manſioni ſolis plus in meridionali ꝗ ſeptentrionali quarta:qꝛ centrū.h.eſt in medietate in qua eſt çenith.diuidit̄ igit̄ circulus.d.e.f.g.a diametro.a.b.c.in partes inequales:⁊ arcus.maioꝛ continet̄ in medietate in qua eſt çenith.arcus vero minoꝛ in medietate mundi in qua eſt angulus noctis:⁊ ſcđm ꝓpoꝛtionē arcus maioꝛis ad arcū minoꝛē ꝓpoꝛtionatur moꝛa ſolis in quarta meridionali ad moꝛā in quarta boꝛeali.¶ Coꝛreſpōdenter a vero polo ſolis meridionali deſcribitur circulus imaginari⁹:qui a diametro.a.b.c.ſecatur in poꝛtionē circuli maioꝛē ⁊ minoꝛē:ſed minoꝛ eſt in medietate in qua eſt çenith.⁊ maioꝛ eſt in medietate in qua eſt angulus noctis. Cū igit̄ ſol in quartā meridionalē intrat:incipit verus polus ſolis meridionalis arcū circuli.d.e.f.g.incipit deſcribere maioꝛe3 in medietate mundi contentu3:vbi eſt angulus noctis:⁊ cū incipit ſol intrare quartā ſeptētrionalē:incipit eius verus polus meridionalis arcū deſcribere:qui eſt in medietate mundi:vbi eſt çenith.⁊ eſt arcus minoꝛ:cū igitur ſol eſt ſub eqnoctiali:poli eius ſunt in contactu diametri mūdi:donec igitur durabit centrū.h.in medietate mundi:in qua eſt çenith:ſemper plus moꝛabitur ſol in quarta auſtrali:ꝙ ſi incipiet aliquando centrū.h.intrare medietatē mundi:in qua eſt angulus noctis:tunc incipiet ſol moꝛari longioꝛi tempoꝛe in quarta ſeptētrionali ꝗ moꝛetur in medietate meridionali.¶ Ad ſextū negat̄ aſſumptū. ¶ Tertio pꝛincipaliter arguit̄. planete aliquando ſunt ſtationarij:⁊ aliquando directi:aliquādo retrogradi: qđ nō eſt poſſibile ſine excentricis ⁊ epiciclis. ¶ Secundo ſphere per te abbꝛeuiāt circuitiones ſuas: ſic ꝙ in tp̄e in quo ſpera ſuperioꝛ complet circuitionē ſua3 inferioꝛ non complet eā:ergo venus ⁊ mercurius aliquādo radijs ſolis opponuntur.patet ꝯſequētia:qꝛ aggregatio defectuū: que in bꝛeui tempoꝛe nō manifeſtatur:in longis tempoꝛibus manifeſtabitur.falſitas cōſequentis patet: qꝛ venus ad plus elongatur a ſole per.48.gradus.ſed mercurius per.26.¶ Tertio ſequit̄ ex pōne ꝙ celu3 quanto magis diſtat a ſtellato tanto magis abbꝛeuiat circuitionē ſua3. conſequēs eſt falſu3:qꝛ venus que ſub ſole eſt minus abbꝛeuiat ꝗ ſol.⁊ mercurius magis abbꝛeuiat ꝗ ſol:l3 non multū differant inter ſe.¶ Quarto ſtellata:eo qꝛ velocioꝛ eſt alijs in ſuo motu ⁊ circuitione:deberet alijs velocius circuere:cuius oppoſitū patet:qꝛ ipſa tardius circuit ꝗ alie ſpere.¶ Quinto ex pōne ſequitur quanto ſphera eſt diſtantioꝛ a pꝛimo:tanto tardius mouetur: cuius oppoſitū patet:qꝛ luna tempoꝛe Ariſtotelis: vt p3 ſcđo celi. textu cōmenti.60.eclipſauit martē:⁊ ex alia parte receſſit ab eo:quare concluſit Ariſtoteles martē tardius moueri ꝗ lunā.¶ Sexto ſi ſuperioꝛa velocius mouent̄:tunc ipſa inferioꝛibus coniungerent̄ potius ꝗ inferioꝛa eis.qꝛ velocius mota attingunt tardioꝛa:⁊ eis ſuperueniunt.cōſequens falſu3.qꝛ tunc nō eēt ſaturnus ponderoſiſſimus. ¶ Ad pꝛimū quātā pꝛeciſe ſtationē retrogradationē:aut ꝓceſſionē:poteſt mathematicus ſaluare cū epiciclo:tantā pꝛeciſe ſaluat circulus imaginarie deſcriptus per verū polū planete:⁊ in eiſdē locis ⁊ tēpoꝛibus pꝛeciſe:qꝛ ex veri poli motu ſit vt ex effectu:comitante:⁊ ab itelligētia ſic mouente vt a cauſa:ſtellam maioꝛi vel minoꝛi tempoꝛe ſtare ſuper vno hemiſperio ꝗ ſuper altero:⁊ conſequenter aliquando equaliter .ſit igitur.a.ſtella fixa ſtans.exēpli gratia. ſuper hemiſperio noſtro per.12.hoꝛas.⁊ ſit.h. planeta coniunctus ei:exēpli gratia:in medio celi: ſtans

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

per totidē tempus ſuper noſtro hemiſperio: ⁊ īcipiat ſtare.b.ſup hoc hemiſperio ꝑ plus ꝙ̄ ſint.12.hore ſic ampliādo tp̄s.exempli gratia.ad horas.16.per tp̄s.c.tūc.b.per totū.c.remanebit magis ⁊ magis diſtās ab.a.in fine aūt.c.incipiet.b.iterū fieri ꝓpinquius ⁊ ꝓpingus ipſi.a.donec iterū eque cito circuat hemiſperiū hoc ipſuꝫ.b.cū.a.⁊ ſic ꝑ cauſaꝫ nālē ſaluant̄ retrogradatio: ꝓceſſio: ⁊ ſtatio: ⁊ hoc voluit Auerrois.12.metaphy.cōmēto.45.dicens ꝑ diuerſitatē in talibus motibꝰ pōt ſtellis accidere velocitas: tarditas: ꝓceſſus: retrogradatio: ⁊ alia hꝫ: quibus nō potuit ptholomeus ponere aſtrologiā. ¶ Idē cōmēto.47. Et ſi negaueris a planeta motū ſibi datuꝫ ineſſe: hoc facillime patefiet motū ſolis ꝯſiⁿ ſtantis in eſtate longo tēpore ſuper hemiſperio noſtro: ⁊ in hyeme breui: ⁊ in tēporibus medijs medio modo: hoc ideꝫ alijs planetis ineſſe docet experientia. Scias ptholemeū in epiciclis quorūdā planetarū vt veneris ⁊ mercurij poſuiſſe duos diametros ſe ortogonalr̄ ſecātes: ⁊ ꝙ vna extremitate diametri exñte in ſupficie deferentis: altera alterius diametri extremitate magnā tenente latitudinē ſeu diſtantiā ab illa ſupficie deferentis: que repugnāt. Et epiciclo dat motū diuerſuꝫ ⁊ inequalē: ideo nō potuit ptholomeus cōplere aſtronomiā ⁊c̄. ¶ Ad ſcōm finita eſt velocitas iſtorū: ⁊ finitus eſt receſſus eorū adinuicē. ideo citius reuertit̄ tp̄s in quo debent iterū appropinquare ſoli ꝙ̄ cōpleat̄ tp̄s qđ reqrunt ad trāſeundū qnquaginta gradus ⁊c̄. ¶ Ad 3ᵐ cōceditur ꝯñs: ⁊ negat̄ venerē nō magis abbreuiare ꝙ̄ ſol. ſꝫ igitur imaginabile ſit eſſe maiorē ꝓportionē inter orbes ꝙ̄ iter intelligētias vt teſtat̄ Auerrois.12.metaphyſice.cōmento.44.⁊ 2°.celi.cōmento.58.nō tñ poſſibile eſt ⁊c̄. ¶ Ad 4ᵐ lꝫ nō valeat ꝯña. hoc velocius mouet̄: ğ velocius circuit: concedit̄ tñ ꝯñs: q2 in.24.horis fere circuit: ⁊ vix in .100.annis manifeſtat̄ defectus circuitionis illius ꝑ vnū gradū vel ⁊c̄. Illud igit̄ qđ vocas tardiſſime circuere ab occidēte: eſt q̄ſi velociſſime circuere ab oriēte. Alij vō planete in breuiori tempore pandunt defectū ſuū: ⁊ hoc: q2 tardius circuunt ꝙ̄ ſtellata ſphera. ¶ Ad 5ᵐ ꝯcedit̄ ꝯñs. Ad rōnē Ariſtotelis illud ꝯtingit: q2 in breuiori tempore luna hemiſperiū noſtrū ꝑagrabat ꝙ̄ mars: nō q2 velociꝰ moueret̄ luna marte: neqꝫ ex hoc ſequit̄ lunā velociꝰ circuere marte: q2 aliđ hemiſperiū in valde minori tpe ptrāſiebatur a marte ꝙ̄ a luna: ⁊ ſic in vna circuitione citius reuertebat̄ mars vnde diſceſſerat ꝙ̄ luna. ¶ Ad 6ᵐ cōcedit̄ ꝯñs: pp hoc aūt ꝙ ſaturnus longo tpe morat̄ in vno ſigno: dixerūt mathematici ſaturnū eſſe ponderoſiſſimū. Hoc aūt velocitati eius attribuendū erat: nō aūt illiꝰ tarditati. ¶ Quarto quero an ſol eque velociter circuat ſicut ſtellata: aut nō: ſi primū: nō ꝑcurreret ſol.12.ſigna. Si ſcōm: aut ſol citius: aut tardius. Si p̄mū: ſcōm hunc orᶰᶜᵐ ꝑcurreret piſcis: aquariꝰ: capricornus ⁊c̄. Si ſcōm: nō nobis manifeſtari pōt defectus ſtellate a circuitione cōpleta: q2 cōtinue eadē ſtella fixa oriens cū ſole prius occideret ꝙ̄ ſol. ¶ Scđo qūo ſaluat̄ lunā recedentē a ſole ꝯtiᶜ magis incendi donec ſoli opponat̄: q2 melius illuminat̄ diaphanū ꝓpinquū luminoſo ꝙ̄ remotū. ¶ Tertio illa ſunt ponēda: que longo tpe ⁊ īfallibiliter ſunt obſeruata: ſine quibus apparētia ſaluari nō poſſunt: ſꝫ epicicli ⁊ excentrici ſunt hꝫ. ¶ Quarto auctoritate ptholomei: ⁊ cuilibet experto in ſua arte credendū eſt. ¶ Itē auctoritate Auerrois p̄mo metheorū. ¶ Itē Auerrois librū almageſti compoſuit: in quo excentricos tenet ⁊ epiciclos. ¶ Ad p̄mū ſol tardius circuit ꝙ̄ ſtellata ſphera. Plus.n.diſtat tp̄s menſurans reuolutionē diurnā ſolis a.24.horis equinoctialis ꝙ̄ tp̄s menſurans circulationē ſtellate diſtet ab eodē. ¶ Ad ſcōm recipit luna lumen a ſole: ⁊ ꝯtinue illiꝰ pluſꝗ̄ medietas illuminat̄ niſi eclipſet̄: quāto igit̄ eſt luna ſoli ꝓpinquior minus nobis apparet pars lune illuminata: q2 ſol ſupra lunā exiſtens partē ſibi oppoſitā illuminat: quāto aūt magis diſtat luna a ſole tāto nobis magis apparet ꝑs lune illuminata. aggregatio igit̄ retardationū medietatē ſpere lune dāt ſemi meſtrualiū: ⁊ ſic radijs ſolaribꝰ oppoſita eſt ſ̄m partē a nobis viſibilē: vbi ſcōm nō viſibilē tpe ꝯiunctiōis obijciebat̄. ¶ Ad tertiū negatur minor: q2 appentiū alias cās reddidimus: neqꝫ aſtronomi excētricos aut epiciclos demōſtrant aliquo genere demōſtrationis 2°.celi.cōmento.35.⁊.62. q2 nō a p̄ori: vt pꝫ: neqꝫ a poſteriori: q2 aliunde pōt effectꝰ appens ꝓuenire: colligit̄ rñſio ab Auerroe ī almageſto. ¶ Ad quartū error eſt ptholomei in nālibꝰ in reddēdis appentiuꝫ cauſis ex fictis corporibꝰ. ¶ Cā aūt quare multiplicauit motus ſtellis ex.12.metaphy.colligit̄.cōmēto.44. q2 ſ̄m cōputationē inueniebat ſtellas in vno loco: ⁊ ſ̄m inſtruᵗᵃ in alio loco: ⁊ forte accidit illi error ex inſtrumētis.2°.celi.cōmento.60. ¶ Oportebat quoqꝫ ptholomeū ſcire antiq̊s nō erraſſe: aut ꝙ inſenſibilis antiquorū error nō reddebatur lapſu temporis ſenſibilis: ⁊ in hoc ſe fuiſſe aliqñ deceptū concedit ptholomeus q̄rta almageſti: ⁊ ꝓpter hoc 3ᵃ almageſti. Eas de toto ſeculo obſeruatiōes a vītate ⁊ doctrina arbitramur alienas. in ꝓpoſito Auerrois.12.metaphyſice.cōmento.45.talia p̄ncipia in maiori ꝑte tñ ſunt famoſa: cū ſint ⁊c̄. vide ibi. ¶ Ulterius ptholomeuꝫ ſibi ipſi ꝯtradixiſſe illius auctoritatē minuit in aſtroᵍ: cū nona almageſti voluit ſolē facere ꝑmutationē ſenſibilē ⁊ nō venerē: lꝫ infra ſit. ¶ Ad Auerroim p̄mo metheorū: duas opiniones recitat Auerrois primā ponentē ſolē ſemꝑ terre eq̄liter ꝓpinquū: ⁊ ſic ipſuꝫ tꝫ Auerrois nō habere excentricū neqꝫ epiciclū. 2ᵃᵐ vō ponit dantē ſoli excētricū aut epiciclū: ſꝫ cum iſtarū duarū opionū nullā ibi eligat Auerrois locus ab auctoritate nihil valꝫ: ſꝫ p̄ᵃᵐ eligimꝰ: 2ᵃ neglecta: q2 nobilior eſt: q2 ad minimū numerū ibi poſſibilē corpora celeſtia redigit: ⁊ nām ſaluat. ¶ Et ſi dixeris Auerroim ibi ponere finē ſecūdariū excētricorū ⁊ epiciclorū. ſ. contēperare calorē hic: q2 ſi eſſet in noſtra eſtate ſol nobis ꝓpingor ex forti radiorū reflexione cōbureremur: ſꝫ calor ex radiorū reflexione a diſtātia radiorū ſolis a terra remittit̄: ⁊ hyeme veniēte: lꝫ remittat̄ calor ex reflexione radij. tñ intendit̄ aliq̊ modo ex ꝓpingtate maiori ſolis ad nos. ¶ Tū q2 Auerrois ibi meᵃᵐ ⁊ minimā ſolis a terra diſtātiā demōſtrat. ¶ Dicendū ꝙ ſi ponerētur epicicli aut excētrici: poſſet ille finis eē illis ſecūdariꝰ. Ex quo tñ fundamēto ſeq̄ret̄ meridionalē plagā eē inhabitabilē: q2 ſol ad eos accederet maxima ꝓpingtate ⁊ maxima radiorū reflexione: cuiꝰ opᵐ extrahit Auerrois 2° celi.cōmēto.16 ex v̄bis Ariſtotelis ibi: ⁊ 3° de aia. cōmēto.5. ꝯcedit. iđ ꝯditionalr̄ intelligēdus eſt Auerrois: ſicut ipſemet alibi cōditionalr̄ loq̄t̄. ¶ Ad aliud fundat̄ rō ſup ħ ꝙ maxima diſtātia det̄: qđ ꝓbare oꝫ. ideo nō ꝯcedit̄ meᵃ neqꝫ miᵐᵃ. ¶ Ad aucᵗᵉᵐ aliā: Auerrois librum almageſti edidit: nō vt acceptaret cās: quas ipſi aſſignauerūt: imo illas dicit eſſe impoſſ̄es: ⁊ ꝯtra nām: ſꝫ vt daret viā imaginandi illos motꝰ: ⁊ vt recitaret opionē Aſtrologorū cū intētione alſ aliter determinandi. hoc pꝫ legēti almageſtū eius ⁊c̄. ¶ Quinto p̄ncipalr̄ ponēdi ſunt epicicli ad ſaluādas diuerſitates planetarū in acceſſu eorū a ſole ⁊ receſſu ēt in çodiaco: vt ꝯña almageſti colligit̄ de tpe maxie motionis in mediā ⁊ minimā. ¶ Scđo ſeq̄t̄ ꝑtē meridionalē eē ſurſuꝫ: tā quo ad motū ſtellate ꝙ̄ planetarū: ꝯñs falſuꝫ: q2 ſeptētrionalis habitat̄: ⁊ nō meridionalis. ¶ Cōfirmat̄ 2°. mare fluit ab aqlone in meridiē: ⁊ a dextro incipit motꝰ. ¶ Cōfirmat̄ 3°: q2 plures ſtelle ſunt ī ſeptētrione ꝙ̄ in meridie. ⁊ ſic aᶜᵉ eſt ibi virtus. ¶ Quarto luna oppoſita aut ꝯiūcta eq̄tionē hꝫ minorē ꝙ̄ qñ ſolē aſpicit de quadrato forte per duos gradus ꝙ ꝯtingere nō pōt ſine approximatione eius ad terrā. ¶ Itē luna in ſupiori ꝑte epizicli mouet̄ ab oriēte in occidens: ſed in īferiori ꝯ̄: alij planete oēs ꝯ̄ faciūt. ¶ Ad p̄mū negat̄ aᵗᵘᵐ. Et cā illius diuerſitatis eſt: q2 qñ tp̄a: qbus a planeta alio a ſole pertrāſit̄ noſtrū hemiſpiū: ſunt eēntialia: aut ꝓpe: tēporibus qbꝰ ſol idē ꝑtrāſit. tūc neqꝫ apparet planetā moueri a ſole vel ad ipſum accedendo vel recedēdo: ſꝫ cum tp̄a ſint notabilr̄ in equalia: oꝫ notabilē eē acceſſum aut receſſum. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ ꝯñs eſſe falſum: ad p̄mā iprobationē negat̄ ꝯña: pp nimiū calorē ꝑtis meridionalis: pp aq̄rū paucitatē: pp aialiū venenoſorū copiā ⁊ ferrarū: ⁊ ſi qua eſt alia cā ꝑticularis. ⁊c̄. inhabitabilis redditur ꝑs illa hoībus. ¶ Nō ēt vꝫ ꝯña non eſt melior locꝰ ille aiali corruptibili. ğ non eſt melior ꝑs. ¶ Tū ēt nō ꝯſtat de inhabitatione illarū ꝑtiū: ſed potiꝰ de obto. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝯfirmationē: q2 meridionale: ꝙ̄uis ſolis abſentia friduꝫ redderet̄: calidū eſt: ſeptētrionale vō fridū. iđ ꝯſumit̄ aq̄ in meridie: ⁊ auget̄ ignis: ſꝫ in ſeptētrione auget̄ aq̄: ⁊ minuit̄ ignis. iđ fluxus elementorū calorū eſt a meridie ī ſeptētrionē: ſed elemēti fridi mobilis localr̄ fluxus ē a ſeptētrione in meridiē. pp igit̄ paucificationē aq̄rū in meridie reddit̄ elementū aq̄ nō mltū recedēs a cētro: aq̄ āt ſeptētrionalis a cētro diſtātior ē: q2 ibi copioſe aq̄ gñat̄: ⁊ ad decliuia decurēs ad meridieꝫ fluit. licꝫ meridies ſit ſimplr̄ ſurſum. 2° ēt metheorū Ariſto. locꝰ aqlonis ē multum altior ꝙ̄ locus meridiōalis: ex ħ appꝫ: q̄re fluctuat nilus in eſtate: puta cū ſol eſt in cācro ⁊ leone: pp magnū aq̄rū decurſum per ſubſteraneas vias ad loca originum eiꝰ: ſed q2 hoc hꝫ diuerſas cās ī gñe. vt teſtat̄ Auer. 5° metaphy.ꝯmē.5°.de ħ alias. ¶ Ad aliā iprobationē negat̄ ꝯña: q2 pōt in mltis minus nobilis virtus repiri ꝙ̄ ī paucis: vt tangit Auer.2°.celi ꝯmē.16. ¶ Ad aliđ negati ſūt epizicli: ⁊ aux: ⁊ oppoſitū. ⁊c̄. ¶ Hec de q̄ſito ħ difficili: nō eſt aūt itētiōis noſtre mō: vt penes hāc noſtrā ſuppoſitionē oiuꝫ diuerſitatū motꝰ ab ītelligētia in orbē cās ꝓprias apponamus: neqꝫ ēt fieret nobis bñ volētibꝰ. cuꝫ hꝰ noue ſuppōnis adinuētio ab Ariſto. ⁊ Auer. deriuata ſentētijs nō ſit per eū qui adinuenit ſine magna inquiſitione: ⁊ ſtudio applicabilis ad p̄dcā: pp qđ p̄us reliquendum eſt ħ aſtronomis: de qbꝰ cū ab his: q̄ diximꝰ manuducti fuerint: ꝯfido ꝙ ħ oīa ꝑſcrutando ⁊ elaborando cōplebunt. ¶ Et in hoc finitur liber primus.

¶ Alexandri Achillini bononiē. de orbibus. Lib ſcđs.

EXpeditis difficultatibus q̄s de mā celi agitat̄ ꝓpoſueraꝫ: de nā forme id diſcutiendū ē. An ſit ītelligētia. ¶ Rñdeo ꝙ ſic: q2 orbis celi mouet̄: ğ a mouēte: mouēs igit̄: aut eſt ſuba: aut nō: nō ſ̄m: q2 motū eſt ſuba: ğ ⁊ mouēs. ꝯña ꝓbat̄.12. met. tex. ⁊ ꝯm̄.43. q2 ſubam nō p̄cedit nō ſuba. Mouēs igit̄ ſuba eſt: ğ mouens eſt mā aut forma: aut ꝯpoſitū: nō p̄ᵐ: q2 2°. de gnōne tex.ꝯmē.53.māe eſt pati aut moueri: alteriꝰ āt potētie eſt mouere. ⁊.8°.phyſi.ꝯmē.4°. ipoſſe eſt aliqđ ens gnāri a moto: qđ eſt in pōa ens tm̄. v̄.g.a p̄° mā ſ̄m q̄ pōt intelligi nuda a forma. ¶ Inducit ēt Ariſto. p̄ meta. antiquoſa vītate coactos ad ponēdū p̄nᵐ. vñ motus: q2 mā nō ſe ipſam trāſmutat ħ ēt repetit Auer. eodē p̄mo ꝯmē.11°. dicens māꝫ non moueri ꝑ ſe: ſed ab agēte. ¶ Idē ēt dicit Auer. in deſtᶜ deſtᵘᵐ diſpᶜ p̄ᵃ. ¶ Tū q2 mā mouēs nō eſt alia ab orbe celi: vt pꝫ nec orbis: q2 aut orbis ſe mouet rōne totiꝰ: aut rōne ꝑtis itegralis: nō ſ̄ꝫ: q2 ħ eēt rōe ſtelle. Sed nō mouet̄ celū a ſtella: vt pꝫ ſupra. ¶ Tū q2 ſp extimabit̄ aliq̄ ſpēs mouēs.3°.đ aia tex.ꝯmē.54.ex trāſlatione greca: ⁊ ſatis obſcure. ⁊.3°.phyſi.tex.ꝯm̄.17.⁊.2°. de aia.tex.ꝯmen.54.oia patiunt̄: ⁊ mouent̄ ab actiuo: ⁊ actu ente. neqꝫ rōne totiꝰ mouet: q2 nihil mouet ſe: ſic ꝙ idē ſ̄m ſubam ſit realr̄ mouens: ⁊ motuꝫ p̄: vt incidētalr̄ declarat Auer.4°.celi ꝯmē.22.⁊ vt ex demrōne pᶜ ꝓpōnis.7°.phy.colligit̄. ad qetē.n.ꝑtis celū qeſceret. ſi.n. qeſcente vna ꝑte alia moueret̄: tūc totū nō eēt p̄ motū: ſed ꝑs que mouet̄ alia qeſcente: ⁊.9°.meta.tex.ꝯmē.2ⁱ. Idē enim eſſet in actu: ⁊ in pōa reᵘ eiuſdē. Tū q2 nihil eēt immobile. vt īfert Ariſto. p̄ de gnōne. tex.ꝯmen.48. ⁊ eſt. ꝯ̄ demōſtrata. 8°.phyſi.tex.cōmē.40.⁊.8°.phyſi.tex.ꝯmē.33. oē qđ mouet̄ ab alio mouet̄: q2 oē qđ mouet̄ ſ̄m nāꝫ ab alio mouet̄: ⁊ oē qđ mouet̄ extra nām ab alio mouetur. ⁊c̄. eādē rōnē ponit pħs ibi: tex.cōmē.28. rō ſ̄m ꝑteꝫ eſt Auer. ī li°. de ſba orbis. capite p̄. ¶ Soluit̄ rō a qbuſdam dicentibꝰ ꝙ ad ſaluādū diſtōnē potētie actiue ⁊ paſſiue poſitā.5°.metaphi.tex.ꝯmē.17.⁊.9°.meta.tex.ꝯmē.2ⁱ. ſ. p̄nᵐ trāſmutandi alterū vel ab altero inq̄ꝫtū alterū. ſufficere diſtinctionē rōnis inter potentiā actiuā ⁊ paſſiuaꝫ: q2 qđ eſt in actu virtuali: ⁊ in potētia formali poteſt deducere ſe a potētia ad actū. ¶ Tū ēt q2 mouēs ⁊ motum aliqñ ſunt idē ſubiecto. ſ̄m Auer.4°.celi.ꝯmē.22°. q2 forma lapidis ſ̄m ꝙ eſt in actu: eſt mouens: ⁊ ſ̄m ꝙ ē in materia: ē motū. ¶ Idē 3°celi: ꝯmē.28°. ¶ Cōtra q̊s eſt tex. Ariſto.12.meta tex.cōmē.54. iducēs ꝯ̄ Empedo. ꝙ eidem accidat eſſe mām ⁊ mouens: ꝙ̄uis differāt rōnem. vbi Auer. nō eſt poſſibile: vt eēntia motoris ſit eēntia māe. ¶ Preterea Auer.4°.celi.ꝯmē.2°. diſtinguens inter potentiā actiuā ⁊ paſſiuā voluit potentiam paſſiuā indigere motore extrinſeco. etiam vbi inuenit ſenſui.2°. de aia. Ariſto.tex.cōmē.52. motorē: addidit Auer. in cōmento extrinſecū: cū.n. actiuū ⁊ paſſiuū intrinſeca ſunt: non dat nomen virtuti totius eſſe paſſiuū: ſed actiua vtꝰ dr̄ eſſe nām hñtis: pro ꝯfirmatiōe poſita in rñſiōe. Data forma que motiua eſt: ꝯtingit ꝙ mouear̄: q2 ꝯtigit ꝙ ſit mālis. ⁊ hoc voluit Auer. in locis p̄allegatis: non aūt data materia cuius eſt moueri: contingit illam eſſe formā: ideo non ꝯtingit ꝙ materia moueat: hoc autē eſt: qđ ſufficit nobis in ꝓpoſito. ¶ Si aūt mouens celū eſſet cōpoſitum ex materia ⁊ forma: aut igit̄ hoc compoſitū ē aial celeſte: aut aliud corpus: non ſ̄m: q2 celū moueri non poteſt a ꝯtento: q̄tuor.n. elemēta mouent̄ a celis nō celi ab eis Auer. in deſtructione deſtructionuꝫ diſputatione.12. dubio ſcđo: neqꝫ ab alio corpore ſecū coexiſtēte: neqꝫ ab exteriori ſiue celū ꝯtinente ſiue non. Non.n. ꝯtēta circularitur mouere pñt: neqꝫ ita velociter: neqꝫ eterne: neqꝫ datur corporū penetratio: neqꝫ datur corpus extra celū. Si autē aial celeſte motū: tūc rōne forme mouet: quā eē abſtractā ꝓbatur: q2 forma mouens celum eſt non materialis: ergo abſtracta: aſſumptū probatur: q2 omnis virtus in mā eſt finite motionis in tpe. Sed celi virtus apđ pħm non eſt finite motionis in tpe. ¶ Scđo oīs v̄tus in materia eſt corruptibilis: ſed forma mouens celū nō eſt corruptibilis: alr̄ non eternus eſſet celi motus: neqꝫ tp̄s: vt arguit Ariſto.12°.meta.tex.cōmē.29. rō eſt Ariſto.12. meta.tex.cōmē.41. ¶ Tertio virtutes māles diuiduntur. 2ᵐ magnuꝫ ⁊ paruū ad diuiſionē ſubiecti. Celi auteꝫ virtutes non: q2 tunc eſſent mobiles per accidens. ꝯña ē Auer. in de ſubſtātia orbis capite ſcđo ratio eſt Auer. in de ſubſtātia orbis capite.3°. ⁊ eſt Ariſto.8°.phyſi. tex.cōmen.28°. ⁊.12.meta.tex.cōmē.41. cuius minor eſt đmonſtrata.8°.phy.tex.cōmē. vltimi: q2 mouens celū non habet magnitudinē: q2 non finitaꝫ: q2 ex motore magnitu-

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dinis finite finiretur motus:neq₃ infinitã: qꝛ ex motoꝛe
infinite magnitudinis fieret motus in inſtanti: foꝛmans
autẽ Auer.rõnẽ hanc in deſtructiõe deſtructionũ diſpu
tatione tertia dubio.i8.minoꝛẽ ſic pꝛobat:qꝛ oẽs coꝛpus
hñs ṽtutẽ diuiſibilẽ diuiſione ſubiecti gñabile eſt ⁊ coꝛ
ruptibile.¶ Quarto op₃ actũ ſimplr̃ pꝛecedere mã₃.9°.
meta.a tex.cõmẽ.i3°.⁊c.⁊.i2°.meta.tex.cõmẽ.30.⁊.32°.ḡ
datur foꝛma nõ cauſata a ſubto. ¶ Si.n.foꝛma celi cau
ſaretur a ſubiecto:tunc pꝛima foꝛma daretur aliquid oꝛi
gine pꝛius ⁊ cauſalitate.¶ Quinto ſi daretur virtꝰ mate
rialis infinito tempoꝛe durãs:ipſa eſſet infiniti vigoꝛis:
ꝯñs eſt contra philoſophũ:qꝛ ſi infiniti vigoꝛis eſſet vir
tus:ipſa apud eũde₃ ageret in inſtanti:ſed celi virtus nõ
agit in inſtanti:qꝛ omnis motus eſt in tempoꝛe: ratio eſt
Auer.in de ſubſtantia oꝛbis.caplõ.3°.¶ Ad hũc ſenſum:
dixit Auer.pmo celi cõmen.65.Si mouens celũ eẽt coꝛ
pus:moueret in non tempoꝛe: vt declaratum eſt in vlti
mo.octaui phyſi. ¶ Sexto ſi mouens celu₃ non eẽt nõ
in materia:opoꝛteret.vt quieſceret violente.i. continge
ret ei laboꝛ neceſſario:ratio eſt Auer. pꝛimo celi cõmen.
100.patet conſequentia: quia agẽti materiali aliquando
contra agitur poſitiue.¶ Septimo.i2°.meta.tex.ꝯmẽ.
30.motus eſt eternus:⁊ omnis motus habet motoꝛe₃.er
go motoꝛi non admiſcetur potentia: patet conſequẽtia.
quia omnis motoꝛ in potentia pꝛeſupponit alium moto
rem pꝛioꝛem:quare poſſibile eſt:vt aliqua hoꝛa non mo
ueat motoꝛ cui admixta eſt potentia:ergo indiget motoꝛ
in potentia motoꝛe extrahente ipſum de potẽtia ad actũ.
¶ Octauo pꝛimum mouens celum eſt immobile:ergo
ipſum eſt abſtractum:patet antecedens:quia mouẽs pꝛi
mum celum:aut eſt imobile: ⁊ eſt intentum: aut eſt mo
bile:ergo ab alio mobile eſt:tũc vel ab alio mobili vl' im
mobili:ſi pꝛimum:ergo ab alio ſemper: ⁊ ſic in infinitu₃:
ſed non eſt ire in infinitum:ergo ad imobile eſt veniẽdũ:
patet conſequentia:quia mobilia ſunt non abſtracta:ſal
tem per accidens:qđ ſi non eſſent entia ſeparata:philoſo
phia naturalis eẽt pꝛima phĩa. vt dixit philoſophus.6°.
metaphi.tex.cõmẽ.3.⁊.4.meta.arguendo tangitur patet
conſequentia: quia deſtructo ſcibili deſtruitur ⁊ ſciẽtia:
ratio eſt Auer.pꝛimo phyſi.cõmẽ.vltimo:⁊ ſecũdo meta
phi.cõmẽ.16°.⁊c. ¶ Concoꝛdia:ſi ponitur pꝛimum non
carere materia:perit deꝰ Ariſt.i2.meta.tex.cõmẽ.49.ad
pꝛobandũ vnum eſſe pꝛimũ:quia eius mediũ eſt:quia ca
ret materia.¶ Secundo poſita materia in intelligẽtys
pit deꝰ ſecũdi celi.tex.cõmẽ.38.ad oſtendendu₃ in motu
celi regularitatẽ:hoꝝ plura colligit Auer. in deſtructiõe
deſtructionum ſpecies:que non eſt de natura motus:⁊ ẽ
ab eterno:ab intellectu tantum appꝛehenditur: ⁊ decla
ratur demõſtratione apud concedentem omne mobile
habet mouens:⁊ omnis effectus habet agens: ⁊ ꝙ cauſe
mobiles terminate pꝛoueniunt ad pꝛimam imobilem:⁊
pꝛobatum eſt ꝙ naturam motus non habens eſt cauſa
naturam motus habentis:⁊ declaratum eſt:qđ eſt de na
tura motus non poteſt a tempoꝛe ſeparari: ⁊ qđ non eſt
de natura motus:nullo modo tempus igreditur.¶ In
ducitur etiam hec confirmatio:omne habens eſſentiam
pꝛopꝛiam habet actionem:⁊ non habens actionem non
habet eſſentiam:⁊ impoſſibile eſt reperiri actione₃ ſine
eſſentia.9°.meta.cõmẽ.7°.ſed celum habet actionem.ḡ ⁊
eſſentiam:ſed non materialem: ergo abſtractam: cũ igit̃
nulla ſubſtantia abſtracta ſit ſenſu cõpꝛehenſibilis: erit
intellectu tantum appꝛehenſibilis:omne autem tale eſt
intellectus.¶ Confirmatur omnis ſubſtantia nobilioꝛ
a.intellectu eſt intellectus:aliter non intellectus eſſet gđ
nobilius itellectu:ſed ſubſtãtia ſimpliciter abſtracta eſt

intellectu poſſibili nobilioꝛ:quia non eſt eque nobilis p̃
ciſe:ſicut intellectus poſſibilis:neq₃ minꝰ eſt nobilis eẽn
tialiter:ergo intellectu paſſibili ſubſtãtia ſimpliciter ab
ſtracta eſt nobilioꝛ eſſentialiter. ¶ Cõfirmari poſſet de
aliqua ſubſtãtiarum abſtractarum ꝙ eſſet intellectꝰ:ra
tione qua vtitur Ariſto.3°.de anima.tex.cõmen.17°.in oĩ
genere entium dabile eſt materiale ⁊ foꝛmale.⁊c.¶ Tũ
ratione Auer.3°.de anima cõmen.20.quia faciens intel
lectum ſpeculatiuum:opoꝛtet ꝙ ſit intellectus.¶ Quia
igitur omnis ratio ad pꝛobandum ſubſtantiam abſtra
ctam eſſe:niſi fundetur ſuper motu:euidentiam non ha
bet.ideo dicamus cum Auer.pmo phyſicoꝝ ꝯmen.vlti
mo:⁊ 2°.phyſicoꝝ cõmen.22°.⁊.26°.⁊ cu₃ Ariſto.8°.phy
ſicoꝝ.tex.ꝯmen.3°.ꝙ ſolum naturalis philoſophus de
monſtrare habet ſubſtãtiam abſtractam eſſe.¶ Ratio
autem que ſumitur ex eo ꝙ non eſt pꝛoceſſus i ĩfinitũ in
finibus:⁊ ꝙ in efficientibus datur pꝛimu₃:in bonis opti
mum:in entibus pꝛimum:in veris veriſſimũ:⁊ ſupꝛa de
pendentia independens:perducit nos ad pꝛimum ſenſi
bile puta celum:niſi per motum adiuuet̃.¶ Metaphi
ſicus autem conſiderans ſeparatũ ⁊ non ſeparatum: vt
differentias entis ſupponit ſeparatum eſſe fuiſſe inuẽtũ
a philoſopho naturali. Et ſic oꝛdie doctrie: philoſophia
naturalis eſt poꝛ q̃₃ metaphy.vt 6°.meta.ꝯmen.3°.⁊.7°.
metaphy.ꝯmen.39°.dicit Auer.ideo ptita metaphyſi. in
duas partes: vnam conſitem ſubſtantias ſenſibiles: alia₃
conſitem ſubſtãtias abſtractas:pꝛioꝛ via doctrine eſt me
taphy.de ſubſtantys ſenſibilibus:lic₃ ſcientia de ſubſtã
tys abſtractis ſit pꝛioꝛ ineſſe: vt põit Auer.quarto meta.
cõmen.4°.¶ Neq₃ quãtum ad illam concluſionem ſe
paratu₃ eſt:ſubalternatur metaphy.ſcientie naturali: qꝛ
ſm philoſophũ:pmo poſterioꝝ.tex.cõmen.30.ſubalter
nans dicit:pꝛopter quid illius de quo ſciẽtia ſubalterna
ta dicit qꝛ:qđ non eſt in ꝓpoſito: quia philoſophus natu
ralis iſtius concluſionis.ſ.ſeparatum eſt:non dicit ꝓpter
quid:cum ſolum a poſterioꝛi arguat. ¶ Et q̃muis reſolu
tio compoſitoꝛum ſtaret ad pꝛimũ ſimplex:puta ad foꝛ
mam celi:⁊ reſolutio foꝛmarum ad pꝛimam foꝛmam:⁊
reſolutio actuum ad pꝛimum actum:tamen non pꝛobat̃
foꝛmam non eſt coꝛruptibilem: niſi ex motus: aut tẽpo
ris eternitate:aut generationis ⁊ coꝛruptionis requiren
tis ſubm: aut agens eternum. ¶ Ratio autem Auicen.
quã recitat Auer.in deſtructione deſtructionu₃ diſputa
tione octaua dubio pmo:ꝙ ante omne contingens ex ſe:
q̃uis ſit neceſſariũ ex alio datur neceſſarium ex ſe:ſ₃ ce
lum eſt contingens quãtu₃ eſt ex ſe quia habet materiã
pꝛimam partem ſui:ergo ante celum eſt neceſſarium ex
ſe:⁊ illud eſt intelligentia:qꝛ celi foꝛma ſubſtantialis ſen
ſus eſt.¶ Soluitur ab Auer.in de ſubſtantia oꝛbis capi
te tertio:fundatur enim ſuper multis pꝛopoſitionibꝰ in
ſtabilibus:pꝛima eſt ꝙ celi pars ſit materia pma eiuſdẽ
rationis cum materia iſtoꝛum inferioꝝ: ſecunda ꝙ celi
pars:que eſt foꝛma ſit ſenſus:tertia ꝙ celum ſecluſa itel
ligentia ſit compoſitũ ex materia ⁊ foꝛma:quarta ꝙ de
tur neceſſarium ab alio:⁊ poſſibile ex ſe in ſubſtãtys: pꝛe
ſupponit etiam latenter creationem.

Utrum autem omnis intellectꝰ pꝛe
ter intellectum poſſibilem
appꝛopꝛietur celis ad mouendum ipſos:
eſt querere de natura demonis. ¶ Ubi
ſuppoſito quid nomine demonis impoꝛ
tetur.ſ. ſubſtãtia intellectualis: que non
eſt hõ:neq₃ celũ:neq₃ aĩa alterius eoꝛu₃.
Dõm eſt ꝙ plꝫus t₃ ꝯ theologũ ꝙ ſic.¶ Sunt aũt duo
modi imaginandi demones eſſe pꝛius ꝙ ſint foꝛme non

foꝛmantes mãm.¶ Scđs ꝙ ſint compoſiti ex anima ⁊
coꝛpoꝛe.¶ Scđm igitur hos duos modos ſunt duo dcã
phi:pꝛimum demon non eſt ſubſtãtia intellectualis nõ
foꝛmans mãm:qꝛ ipoſſibile eſt foꝛmã exiſtere:⁊ non foꝛ
mare coꝛpus.imo intelligentias celeſtes foꝛmare oꝛbes
ſm pꝛu₃ infra oſtendetur:⁊ ſm doctrina₃ cõe₃ ⁊ vulga
rem intelligendi Ariſto. ⁊ Auer.ad minus inſepabiliter
appꝛopꝛiantur coꝛpoꝛi: nõ enim alia rõne foꝛma eſt: niſi
qꝛ dat eſſe in genere cauſe foꝛmalis. ¶ Tũ qꝛ inter cãs
neceſſaria eſt colligantia:ſic ꝙ quãta neceſſitate impoſſi
bile eſt dari ſubm ſubſtantiale vel mãm non infoꝛmatã
ſubſtantiali foꝛma:tanta neceſſitate impoſſibile eſt dari
foꝛmã non infoꝛmantẽ:ratio enim qua vtit̃ Auer.2°.de
aĩa cõmen.2°.ad pꝛobandũ animam eſſe ſubſtantia₃ ẽ:
ipſa eſt pars ſubſtantie:que ratio vera eſt apud ipſum de
omni ſubſtantia ſimplici.¶ Tũ ẽt: qꝛ tunc foꝛma ⁊ ma
teria eſſent duo diuerſa.⁊ ſic opoꝛteret dare cauſam liga
menti foꝛme cum materia.vt de anima ⁊ coꝛpoꝛe. dixit
Auer.8°.meta.cõmẽ.vltimo. diuiſio enim ſubſtantiarũ
ſufficiens eſt in mãm foꝛmã ⁊ compoſitũ:cu₃ igit̃ ſubſtã
tie iſte non ſint materia: quia nõ eſſent intellectuales.ſi
eſſent:eſſent foꝛma aut compoſitũ.Tum ẽt omnis intel
lectualis ſubſtantia non infoꝛmans mã₃ in potentia eſt
ſimplr̃ abſtracta.⁊ omnis itellectualis ſubſtãtia ſimplr̃
abſtracta eſt motiua celi.qꝛ numerus ſimplr̃ abſtracto
rum eſt ſm numeꝝ oꝛbiũ.i2°.meta.tex.cõmẽ.48. quia
non inuẽtũ eſt tale genus entiu₃.niſi per motum eter
num.⁊c.¶ Tu₃ qꝛ datis talibus foꝛmis non infoꝛman
tibus:aut ipſe eſſent per ſe mobiles:aut non: ſm eſt ꝯtra
cõe₃ modu₃ tenendi de ipſis.¶ Contra pmũ arguo: qꝛ
ipſe ſunt indiuiſibiles:eſt aũt impoſſibile idiuiſibile mo
ueri.6°.phyſicoꝝ.tex.cõmẽ.32.⁊.86.⁊c.¶ Tum qꝛ ide₃
moueret ſe pmo:⁊ ſic eſſet pmo mouens:⁊ pmo motum:
qđ eſt impoſſibile.¶ Tum quia vel moueret̃ ſubito:vl'
ſucceſſiue.non ſubito:qꝛ dato.a.ſpatio ſuper eo poſſet eẽ
velocioꝛ motus:⁊ ſic in minus q̃₃ in inſtanti poteſt fieri:
⁊ ſic inſtans eſſet diuiſibile.ratio eſt Ariſto. ſexto phyſi.
tex.cõmẽ.29.ſi autẽ ſucceſſiue moueret̃. Contra qꝛ nec
ipſa ſibi reſiſtit:neq₃ exterioꝛa coꝛpoꝛa ei reſiſterent: qꝛ
niſi intret locu₃ incompoſſibile coꝛpoꝛi: non illi coꝛpus
reſiſtit:non intrat autem locũ incõpoſſibile coꝛpoꝛi niſi
coꝛpus.¶ Tũ ẽt ſequitur ꝙ ante pꝛimũ coꝛpus motu₃
daretur aliquid pꝛius mobile:⁊ ſic anima celeſtiu₃ eſſet
etiã motus receptiua in ſe.¶ P.datl talibus foꝛmis ipe
eſſent ſimplr̃ abſtracte:qꝛ nõ cauſaret eas materia. neq₃
idigerẽt cõpe.vt iſtrõ.ḡ ipe eẽnt circulr̃ motiue:p₃ ꝯña:
qꝛ ipe eẽnt itelligẽtes ⁊ itellcẽ:ḡ exit itellectõ ab itelligẽ
te:⁊ reuertit̃ ſup idẽ itellcm̃.⁊ ſic ab eodẽ i idẽ reuertit̃ p
itellectionem.a tali autẽ mõ opandi oꝛiginat̃ motus cir
cularis.ſi igit̃ non eſſent circulariter motiue: non eſſent
abſtracte.ſi igit̃ ipſe eſſent circulr̃ motiue:ipſe eſſent aĩe
celeſtes:qđ eſt contra ſuppoſitũ quid nõis demonis:pa
tet conſequentia.qꝛ coꝛpus a pnꝰ extrinſeco moueri non
põt ſine coꝛpoꝛeo inſtrõ:ſiue mouens ſit coꝛpus ſiue nõ:
neq₃ motus circularis naturalr̃ ſequi poteſt foꝛmã:que
non eſt aĩa.neq₃ intra celũ claudit̃ circulr̃ mobile ab in
telligentia ſimplr̃ abſtracta. ¶ Scđ₃ dictũ non ſunt dẽ
mones ſubſtantie coꝛpoꝛee.neq₃ aĩe coꝛpoꝛis:pꝛobat̃ oẽ
ſubiectũ ſubſtantialis foꝛme:aut eſt mã in actu:aut i po
tentia:ſi pmũ tunc demones eſſent coꝛpoꝛa celeſtia: aut
celoꝝ anime:patet ꝯña.qꝛ nõ eſt materia in actu.niſi oꝛ
bis nãe neutre.Si mã in potẽtia:aut pꝛima:aut ſcđa:nõ
pma.quia tũc demon eſſet elementũ:aut foꝛma elemen
ti:qđ eſt in ꝯñs:qꝛ tunc elementũ eſſet aĩatu₃ ⁊ itelligẽs.
¶ Tum qꝛ Ariſto.2°.de anima.tex.cõmẽ.14.ex aere au

tem.⁊ aqua impoſſibile eſt conſtare animatum coꝛpus
Opoꝛtet enim firmũ eſſe:tunc ſic ſi firmitatẽ habet coꝛ
pus aĩatũ:opoꝛtet elementũ terre in eo reperiri:p₃ conſe
quentia.qꝛ nullũ elementũ dat eſſe firmu₃. niſi terra.di
xit enim Ariſ.4°.metheoꝛoꝝ.tex.cõmen.29.omnia ter
minata coꝛpoꝛa hic non ſine terra ⁊ aq̃.⁊ ſic non ita late
ret ſenſum.vt cõiter ponitur hec ſubſtantia:quã demon
appellant.imo Auer.in deſtructione deſtructionũ diſpu
tatione.i3.dubio.4°.omnia coꝛpoꝛa infra mundum exi
ſtentia ſenſibiliter compꝛehendunt̃. ¶ Tum ẽt daret̃
animal ſimplex:qđ non eſſet celu₃:neq₃ motũ ſphericu₃
ſibi determinaret.¶ Preterea cũ aer in ſuis diſpõnibꝰ
ſit conſimilis:nõ magis infoꝛmaretur vna pars eius q̃₃
alia:ſed non totum elementu₃ infoꝛmatur: quia nulla in
eo app₃ viuentis opõ.ḡ neq₃ pars aeris infoꝛmabit̃ eo.
¶ Tũ qꝛ oĩa coꝛruptibilia:q̊ꝝ aer eſſet elementũ eſſent
aĩata:qđ eſt manifeſtũ in ꝯñs.¶ Preterea ꝓpigoꝛa ele
mentis melius aĩarent̃:vt plãte brutis: ⁊ mineralia plã
tis:qđ p₃ eẽ falſum.¶ Tũ ẽt aer qui ex nã ſui nõ eſt ter
minatus figura ꝓpa terminaret̃ ab itellectu:aut ħ datũ
ꝯpoſitũ aĩatum nullã ſibi figurã determinaret:cuiꝰ op
poſitũ.vult Ariſto.2°.de aĩa tex.cõmẽ.41.Si ãt mã.2°.
eſſet que infoꝛmaret̃:tunc dmon eſſet mixtũ:aut foꝛma
m.xti.⁊ tũc q̃reret̃ de mixtione:an eſſet perfecta: an im
pfecta.ſi ipfecta:qꝛ ſm merita mãe eliciunt̃ mãles foꝛ
me:tũc ſubalis illius foꝛma eẽt nõ intellectus. ¶ Tũ ẽt
2°.de aĩa Ariſt.tex.ꝯmẽ.i24.reddẽs rõnẽ: q̃re plãte nõ
ſentiunt dixit.qꝛ medietatẽ nõ hñt:medietate.n. iudicãt
iudicãtes ſenſu.4°.metheoꝝ.tex.ꝯmẽ.30. ḡ ſi pꝛo ſenſa
tione requirit̃ mixtio melioꝛ mixtione plãte:que tñ pfe
cta eſt:a foꝛtioꝛi pꝛo miſtratione opis intellectus reqrit̃
mixtio melioꝛ mixtione plãte:quã diximus eẽ pfectã. ſi
ãt mixtio ſit perfecta:aut eẽt illa mixtio pfectioꝛ mixtõe
hũana:aut eque pfecta:aut minus. Nõ pm:qꝛ illa non re
peritur:qꝛ nõ eſt ꝯplexio.ita ꝓpinqua eq̃litati põderali.
ſicut ꝯplexio humana.vt ex Auic.in pa pl.⁊ ex galꝰ.in liꝰ.
ꝯplexionũ.¶ Tum qꝛ non eſt aĩal coꝛruptibile pfectiꝰ
hoĩe.2°.celi ꝯm.63.⁊.64.⁊ p politi.perfectũ optimũ ani
maliũ eſt hõ:⁊.2°.de aĩa.ꝯmẽ.i31.hõ eſt ꝯplectiſſimũ aĩa
liu₃.Idẽ p de aĩalibus haberi põt:vbi nobilitatẽ ſenſus
cõmẽdat:⁊ ẽt.4.eiuſdẽ ſenſus iterioꝛis:⁊ exterioꝛis extol
lit dignitatẽ:⁊ iõ hoĩ datam eſſe manũ ꝯ Anaxa. dicẽtẽ:
qꝛ homo habet manũ:homo h₃ ſenſum.i2°.eiuſdẽ aſſeri
tur.Teſtat̃ ẽt Aui.pꝰ pmi:donauit deus hoĩ melioꝛẽ cõ
plexione₃ quã poſe ſit in hoc mũdo reperiri. Si ãt eque
perfecta eſſet mixtio quã ſibi demon determinaret.ſic ẽ
mixtio hũana:tunc demon eſſet hõ: aut hoĩs aĩa. Si aũt
minus pfecta eſſet mixtio demonis q̃₃ hoĩs mixtio: tunc
pfectiſſima foꝛma qua foꝛmari poſſet illud mixtum eſſet
ſenſus:⁊ non intellectus.¶ Scđo pncipalr̃ arguit̃ ex pꝛ
te intellectus:qꝛ intellectus dmonis:aut eq̃lr̃ diſtat a nõ
gradu entis:ſicut intellectus poĩs:aut plus aut minus:
ſi eq̃lr̃:tunc intellectus dmonis eſſet hũanus intellectꝰ:
qꝛ pciſe eque pfectus eẽntialr̃ eſſet:ſicut itellectus hoĩs:
⁊ ſic eoꝝ vna eẽt diffõ. Non eſſet ẽt iſte intellectus minꝰ
pfectus q̃₃ hoĩs intellectus:qꝛ ex.3°.de aĩa intellectꝰ poſ
ſibilis eſt maxiẽ põalis in gñe intelligibiliũ:maxiẽ autẽ
potentiali in aliq̊ gñe non dat̃ vilius in illo gñe: neq₃ eſt
intellectus demonis pfectioꝛ hũano intellectu: qꝛ nõ ſi
bi dſeruit ſenſus pfectioꝛ ſenſibus hũanis.p₃.n.nõ opoꝛ
tere intellectũ infoꝛmare carnes ⁊ oſſa:niſi indigeret ſen
ſu in ſua opõne.¶ Tũ qꝛ nõ eſt mã illius magis pfecta:
neq₃ melius mixta q̃₃ mã hoĩs.¶ Tum qꝛ eſſet ille itel
lectus ſimplr̃ abſtractus a mã:qꝛ eſſet ille intellectus pꝛ
fectioꝛ poĩ. ḡ illius eſſentia eſſet in intellectio in actu: ⁊

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL ES

ſic eſſet illa eẽntia ſimplr̃ abſtracta. ¶ Tertio ex nã cõpoſiti. Si demones eẽnt aĩalia: aut ſenſu eẽnt aĩalia aut nõ. nõ ƀʒ: q2 nõ eſt aĩal mãle ſine ſenſu: neqʒ ſenſu. q2 viliores eẽnt ſenſus eius ſenſib⁹ hũanis. ⁊ ſic eẽnt eoꝝ ſenſus deteri⁹ deſeruiẽtes intellectui illoꝝ vel illius. ⁊ ſic cõſequẽter pei⁹ itelligerẽt q̃ʒ hõ. ⁊ tũc aut nõ ſeparet hõ in ſcia: aut ſi ſic: ħ eẽt ſolũ ob lõgã reꝝ expiẽtiã: ⁊ ſic falſuʒ eẽt dcm̃ Ari. 2°. de aĩa. tex. cõmẽ. 94. ſ. prudẽtiſſimũ aĩalium eẽ hoĩeʒ. ¶ Pꝫ. cũ nõ deť aĩal mãle ſine tactu. 3°. ð aĩa. tex. cõmẽ. 64. ⁊. 68. reqrit ãt tactus mixtionẽ pfectã q̃litatũ tangibiliũ pp aĩe ſenſitiue pfectionẽ cui mixtio ſeruit: g̊ non ſunt demones aĩalia: aut ſenſibus nr̃is exterioribus ſentiri pñt. ¶ Pꝫ. oẽ aĩal mortale dormit aut vigilat: niſi forte durã teſtã hẽat Ari. in li°. de ſomno ⁊ vigilia. ¶ Tum q2 aĩata iferiora ſuſcipiẽtia ſunt nutrim̃tũ: hec ãt ⁊ ſilia cõiter aĩalibus inferioribus eueniẽtia non cõiter demõibus attribuunť. ¶ Cõtra Ari. in li°. ð ſomno ⁊ vigilia. Quedã ſomnia diuinatiua daymõia ſunt nõ dina. ¶ Scðo Ari. 5°. meta. tex. cõmẽ. 15. ſubas enũerãs: dixit aĩalia ⁊ demonia. ¶ Tertio Ari. 2°. retho^r capite. ð loco ex diffinitõe ðmoniũ: nihil eſt. ſed de⁹ aut opus dei. ¶ Quarto Ari. 2°. retho^r capite. de iterrogatõe: ac ſi demoniũ aliqd diceret: iterrogabat. ⁊ in alia trãſlatiõe qd ſentis de demonib⁹: ſunt ne deoꝝ filij? ¶ Quĩto Ari. in poetica v̓ſus finẽ libri. oꝫ vt repñtatio fiat per rẽ exñteʒ: aut que putať exiſtere: vt repñtatio maloꝝ per demões. ¶ Sexto ipoſe eſt idiotã loq idiomate greco hebraico ⁊ latino: niſi ſit oppſſus a demone. ¶ Ad pmũ nõ omne ſomniũ imittiť a deo. ⁊ ħ vult Ari. ſʒ aliqð ſomniũ ab eo imitti põt: vt declarat Auer. in li°. de ſomno ⁊ vigilia: qð ãt a demone ſomnia imittanť. dixit Auer. ibi: illã eẽ vulgariũ opionẽ: v̓ba ãt vulgarib⁹ grata aliqñ ñ vult Auer. vituparare. vt. 6° collꝫ. capite p̊. ¶ Ad 2^m arabica trãſlatio loco ðmonioꝝ idolũ hꝫ. ¶ Ad 3^m arabica trãſlatio loco demõis hꝫ rex. ¶ Ad 4^m textus eſt iterrogatiu⁹. ¶ Ad 5^m. dixit demones exiſtere: aut putari exiſtere: non tñ ab ipſo: ſed a vulgarib⁹. ¶ Ad 6^m ſenſus loq̃ntis varie aliqñ ſe iuuant in formatiõe idoli nũquã ſenſati. ⁊ tunc cũ tali melĩco ↄtinuať itellectus poſſis ƒm q hebraicis grecis aut latinis iſtruct⁹ eſt. Hoc ãt eſt vnuʒ eoꝝ pp que dixit Auer. p̊ celi. cõmẽ. 33. nõ ppalãdũ eẽ vulgo fidẽ legiſlatoris. ¶ Fide ãt ↄſtat demones eẽ itelligẽtias: q̃ corp⁹ iformare nõ pñt. ſʒ bñ aſſumere aut gubernare: q̃s de⁹ creauit ðrelinq̃ns eas ſue nãe per quãdã morulã: in q̃ ſi pſtitiſſent in bonitate: beati remanſiſſent: ſed peccauerunt. ⁊ trãſiuit morula meriti ⁊ demeriti ſine penitẽtia. ⁊ ſic viſionẽ dei clarã ãmiſerũt: ⁊ de celo deo auctore expl̓ſi ſť. ⁊ hoĩes eoꝝ plĩmi ifeſtãt ⁊ opprimũt. illiſqʒ aliqñ acerrime nocẽt. a qb⁹ ieiunio ⁊ orõne hoĩeʒ liberari lux mundi Jħs bñdict⁹ docuit in euãgelio. ¶ Sciẽdũ tñ q aliquãdo ſpũs corpis hũani ſunt q̃ſſi multũ: calidi valde: ⁊ copioſi: ⁊ tũc opões motiuas facit hõ fortiſſimas: ſic q cõpedes nõ cohibẽt. neqʒ duo: aut tres viri ipetũ motum: aut furorẽ talis hoĩs frenare pñt. nõ. n. tẽpati hoĩs q̃libʒ opõ fortior eſt opõne diſtẽpati ſenſitiuas tñ iperficiunt. ¶ Sciẽdũ vlteri⁹ q pſtigiatores ħ eſt ſenſuʒ illuſores: de qbus tãgit Ari. 18ª. pble. pblemate. 6°. mediũ aut organũ: ita diſpõere pñt q ſenſus decipiať. ita q filũ pedi galli alligatũ: ita g̊ſſum videať q extimeť gallũ trabem trahere. ſicut ẽt per vitꝝ ſuttilis lr̃a appꝫ g̊ſſa. ¶ Manuum q̃qʒ agilitate: aut reb⁹ nãlib⁹ latẽtes v̓tutes cõiter hñtibus mlta fiũt: q̃ꝝ aſtãtes artẽ ⁊ v̓tutẽ ignorãtes ad dyabolicas artes p cauſis recurrũt: ſic capitis galli partitũ eſt os q ſi in cõmiſſura gladio pforeť gallus nõ moritur. q ſi vltro: citroue capitis v̓ticẽ vulneraueris: gallus pibit: neqʒ caracteres: aut carmina in ore illi⁹ poſita illi vitã poterũt ſeruare. pportionabilr̃ de igenioſoꝝ hominũ mirãdis opibus dðm ẽ. ¶ De maleficiatorib⁹ ãt ſuis v̓bis ſanitatẽ alteri⁹ inficientibus voluerũt Aui. ⁊ Alber. magnus ad dñiũ vnius forme ſuper aliã reducere: ⁊ pſertim coadiuuãte forti imagiatione: ⁊ fide efficaci: ⁊ pſertim aſtronomicis iſluxib⁹ ↄformata. ¶ Sʒ vtplʒ res nocẽtes in cibo aut potu exibẽt: ⁊ ſic re nãlr̃ opãte vtuntur. queadmodũ. n. mẽſtruate ſpeculũ inficit: ita ſi vapores venenoſi per oculos vetule tãqʒ per ptẽ corpis rariorem. ⁊ expulſiue v̓tuti aptiorẽ trãſpirarẽt: pueri ↄploneʒ poſſent iſicere. queadmodũ iuuenis cũ vetula coire con ſuetus tabeſcit: ⁊ maraſmať pp malos vapores: q̊s caro hũana: que ſpõgioſa eſt valde: ſugit ex malis vetulaꝝ humorib⁹ eleuatos. adde q a maligna vetula fortiter imaginante fiũt act⁹ terribiles: qb⁹ infans valde tereť. ⁊ tũc ob facilẽ ↄplõnis etatiue paſſibilitatẽ ex terrore ſeq̃ť magnum nocumẽtũ. Or ſi re nãli nõ vtanť: figmẽta eẽ dixit Ari. 8°. de hyſtorijs aĩaliũ. Sed de his hactenus q̃ poti⁹ ſilẽtio pertrãſeũda ſunt q̃ʒ orõnibus explicãda.

Vapor / ocul / mulier

Dubiũ 2^m: vtꝝ intellect⁹ moueatur.

¶ Pro h⁹ qõis ſolone pmitto. p̊ q intellect⁹ dr̃ q̃tuor modis. ſ. ð mãli. 2° de itellectu in habitu: ⁊ eſt intellect⁹ ſpeculatiuus. 3° de intellectu agẽte. 4° de v̓tute imagiatiua. ⁊ eſt aĩa ſenſitiua hoĩs colligiť diſtictio. 3°. de aĩa cõmẽ. 20. diſtictio ſufficiẽs: ⁊ oẽm itellectũ ↄprehẽdit. Cui⁹ duo mẽbra ſunt ad ppoſitũ. ſ. ſuba itellect⁹ agẽtis: ⁊ ſuba itellect⁹ mãlis: icidẽtalr̃ tñ de alijs itellectib⁹ mlta declarãť. ¶ Nõ itellectũ agẽtẽ duplr̃ capi. vno° ppe p ſuba faciẽte ð po^a itellectis actu itellecta abſtrahẽdo. ⁊ ſic tm̃ vna eſt intellectus agẽtis ſuba: ⁊ illa eſt de⁹. vt in p̊ ope q̊libetto. 4. dictum ẽ. Scðo mõ capiť cõiter p oĩ ſuba vniẽte itellectionem itellectui receptiuo noue vel eterne: ⁊ ſic oĩs ſuba itellectus ſupra mãlẽ eſt itellect⁹ agẽs. ¶ Utroqʒ mẽbro diſtictionis h⁹ vtemur. ¶ Jtellect⁹ q̊qʒ mãl duplr̃ capiť p̊ ppe p itellectu qui eſt oĩa fieri. ⁊ ſic apud phꝫ nõ ẽ. niſi vna ſuba: que ſit itellect⁹ mãl. ⁊ illa eſt que dat eẽ hoĩ: pꝫ in p̊ ope q̃ſito. 3°. 2^{oo} capiť large p oĩ itellectu receptiuo itellectõis: ſiue de nouo: ſiue ab eterno. ⁊ ſic oĩs ſuba intellectus ifra deũ: ⁊ ſupra itellectũ paſſiuũ qui ſenſus ẽ: itellectus mãl eſt. vtroqʒ mẽbro diſti^{is} h⁹ vtemur. ¶ Prelibandũ 2°. q2 ƒm Ari. 2°. topico. c°. 10. cũ ↄſiderãdũ ẽ vtꝝ aĩa moueať: ↄſiderãdũ ẽ: ſi ƀʒ aliq̃ʒ ſpẽʒ mot⁹ ↄtĩgat aĩaʒ moueri: vt augeri minui vel corrũpi vel gnãri vl̓ q̃cũqʒ ſunt alie ſpẽs mot⁹. ¶ Qð mot⁹ diuidiť in gnõnẽ ⁊ corruptionẽ augmẽtũ dinutionẽ alterationẽ ⁊ motũ localem diſti° eſt Ari. in pñtis. ⁊. 3° phy. tex. cõmẽ. 6°. 12°. meta. tex. cõmẽ. 7¹. p̊. de aĩa. tex. cõmẽ. 38. ⁊. 7°. phyſi. tex. cõmẽ. 10°. Qui ãt ſint alij mot⁹ ab iſtis qntũ fundam̃tũ explicabiť. ¶ Supponẽdũ. 3° applicãdo ad motũ localẽ diſti^{cm} de trãſmutari poſitã a phõ. 5° phy. tex. cõmẽ p¹. Triplr̃ mouetur aliqd localr̃ p̊ per accñs: ⁊ eſt illud qð accit motori vt muſicũ ambulãti. Eſt ãt accidere 2^r. vno° per v̓ificationẽ a^{uam} in recto nõ eẽntialẽ ð re mota: vt muſicũ ambulat. Alio° per iexñtiã mobili. ſic accñs in ſubto ⁊ for^a ⁊ mã in cõpoſito. Scðo mõ per ptẽ: vt totũ dr̃ moueri rõe ptis mote: vt hõ ad motũ capitis moti dr̃ moueri. Tertio ƀʒ ſe ipſum. ⁊ eſt illud q moueť nõ per accñs: neqʒ p ptẽ. ¶ Accipiẽdũ. 4° q 2^r dici pt formã moueri per accidẽs localr̃: p̊ qñ for^a moueť: q2 mobile a for^a localr̃ mouetur a for^a vel ab alio: ⁊ ſic q̃ncũqʒ formatũ moueť lo^r: ⁊ for^a moueť: tc̃ for^a localr̃ moueť per accñs. ¶ Alio° qñ per motũ formati moti a for^a for^a nõ moueť: ſed p motũ

formati ab alio for^a for^a moueť. p^m mẽbꝝ diſti^{is} hẽtur ex 4°. phy. cõmẽ. 32. 2^m v̓o mẽbꝝ ex. 8°. phy. tex. cõmẽ. 52. ¶ Subſternẽdũ. 5°. q alteratio ẽ 2^r pfectiua ⁊ corruptiua: colligiť diſtictio ex. 2°. de aĩa. tex. cõmen. 57. ⁊. 37. vbi Auer. alterationẽ ſpũalẽ vocat motũ extimatuʒ. ⁊. 3°. de aĩa. tex. cõmẽ. 28. ⁊ vtiť Ari. p^a illius pte. 2°. ð aĩa. tex. cõmẽ. 121. ⁊. 138. altera v̓o pte. p̊ de gnõne a tex. ↄm̃. 46. ⁊c̃. Hanc diſtinctionẽ ponit Auer. 7°. phyſi. ↄmẽ. 12. ſub his v̓bis alterationũ a^a eſt corpalis: alia ſpũalis. ¶ Corpali alteratõe abijciť for^a a ſubiecto alterabili: ⁊ q2 ƀʒ Ari. 6. topi. capite. 9°. Oĩs paſſio magis fcã abijcit a ſuba. iõ corruptiua dicta eſt. vt pꝫ ex Auer. 2°. de aĩa cõmen. 58. ⁊ eſt actus imperfecti: q2 eſt actus ſubiecti in po^a ad terminũ motus: ⁊ ẽ actus ipfectus: q2 forma acq̃ſibilis ipfecta ẽ accidentalr̃ in via re^{ll} eius: qð ipſa eſt in termino alterationis: perdibilis aũt eꝫ: ſpũali vero alteratiõe acqriť forma in eſſe intẽtionali: ⁊ iſta alteratiõe nihil pdiť realr̃ a ſubto alterabili: ſed ipſum ſubʒ actuať ⁊ pficiť: iõ pfectiua eſt hꝫ alteratio: vtꝝ ãt deť alteratio pfectiua real: vr̃ velle phꝫ. 2°. de aĩa. tex. ↄmẽ. 58. q ſic: ſed nõ eſt ħ ppoſiti: aliã ãt ſpũalẽ alterationẽ: qua pdať forma: dimittunt phi intactã: ſed iperfectiuã nomiemus: hãc ſniaʒ voluit Auer. 2°. de aĩa ↄmẽ. 54. dicẽs q iſta trãſmutatio nõ eſt ex nõ eẽ: ſed eſt additio i trãſmutabili. Aliqñ tñ dimittit hec forma itẽſibilis ſubm alteratõis eẽ in po^a ad illã formam ſub eſſe pfectiori vl̓ minus pfecto: q2 quãtuʒ eſt de nã illius forme: pt ↄtigere q eẽ ſpũale fluere poterit: accidit. n. dyaphano iformato lumĩe itẽſo lum̃ remitti: aut remiſſo intẽdi. iõ non dr̃ lumẽ remiſſuʒ act⁹ entis in po^a ƒm q in po^a: niſi equoce cũ formis in eẽ reali fluẽtibus: ad quẽ ſenſuʒ itelligendus eſt Ari. 2°. de aĩa. tex. ↄm̃. 54. Actus. n. equoce vel analogice dr̃ de actu in eẽ reali: ⁊ in eẽ intẽtionali: cũ ſufficiat hec diſtictio aliqñ diuerſitati pdicamẽtali. ¶ Tũ q2 actus realis itẽſibilis ſaluata eq̃li approximatiõe agentis paſſo: ⁊ eadeʒ medij diſpõne: ⁊ circũſtãtiũ. ⁊c̃. intẽdiť aliqñ: aut remittiť ab agẽte: q2 nõ totus effectus inducibilis ab agẽte eſt iductus: ſed in eẽ itẽtiõali ñ: niſi itẽdať agẽs: aut varieť approximatio: aut mediũ. ⁊c̃. q2 totus effect⁹ inducibilis ſtatim iduct⁹ eſt. ⁊ iõ nõ per ſe fluxibilis eſt hic actus itẽtionalis: ſic̃ fluxibilis eſt actus realis. ¶ Correlariũ nõ in ppoſito eſt alterationẽ a magnete in ferꝝ: quã paſſuʒ ferꝝ mouetur ad magnetẽ: vocare ſpũalẽ: q̃ʒuis nõ ſẽſui ſe offerat hec alteratio. ¶ His premiſſis de p^a intelligẽtia ſint ſeptẽ dicta. p̊mũ deus nõ eſt aptus natus icipere eẽ aut deſinere. nꝫ põt aut potuit nõ eẽ. rõ phi ad hoc. Oĩs ſuba iceptibilis aut deſibilis eſt mãlis: ſed deus nõ eſt mãlis. ⁊c̃. vel ſic nulla de ſe abſtracta ſuba eſt iceptibilis aut deſibilis. iceptibilia. n. mutabilia ſunt: g̊ abſtracta a motu: ⁊ mã nõ inceptibilia ſunt: forme ãt mãles. licʒ cũ in itellectu ſũt: abſtracte ſint: non tñ de ſe abſtracte ſunt: ſed per itellectum agentẽ abſtrahunť: cũ igiť de⁹ ſit ſubſtãtia ð ſe abſtracta: ipſe nõ iceptibilis eſt: neqʒ deſibilis: fundamẽtũ rõnis ex p̊ libro h⁹ manifeſtũ eſt. ſ. mã eſt principiũ q̊ res põt eſſe ⁊ non eſſe: iõ ſube ex nã ſua abſtracte a mã non pñt non eſſe. ¶ Scða rõ eiuſdẽ. nullũ neceſſariũ eſt iceptibile aut deſibile. q2 iceptibilia: aut deſibilia ſť poſſibilia alr̃ ſe hr̃e. ſed deus eſt neceſſariũ. reſolo. n. entiũ ſtare nõ põt ad p̊^m: qð ſit ↄtingẽs. Alr̃ ipſum ens gnãreť: qð iprobat phꝫ. 9. meta. tex. cõmẽ. 22. q2 tunc ens gnãreť ex aliq̊: ſed hoc iplicat ↄdictioneʒ: neqʒ ad ipoſe ſtabit. g̊ ad neceſſariũ. ¶ Tertio nullũ eternũ incipit aut deſinit eẽ ſed deus eſt etern⁹: alr̃ haberet p̊n^m tpis. oẽ. n. fcm̃ hꝫ p̊ncipium tpis: vt ↄceſſit Ari. melliſſo. p̊ phy. tex. cõmẽ. 23. Nota tñ ex doctrina Ari. ⁊ Auer. q pt aliq̃ eẽntia ƀʒ aliqð eſſe eẽ eterna: ⁊ tñ ƀʒ illud eſſe ipſa ſit iceptibilis. licʒ nõ incipiat: q2 q̃ditas fenicis exempli gr̃a: licʒ in eẽ reali nõ ppetuetur: niſi forte in ſuis cauſis: tñ in ſuo eſſe intentionali: q̃ eſt itellect⁹ ſpeclatiu⁹: ppetuať: aut ppetuari pt: ⁊ corruptibilis eſt. Jſte. n. ſpecies que oĩbus hoĩbus non ſunt cões nõ neceĩe ſunt i felicitate itellect⁹ poſſis aut hominis ↄtinuãda: imo eẽ illi⁹ nãe reale nõ neceũ eſt ad decorẽ vniuerſi. nõ gnãtiua. n. aĩalia corruptibilia: nõ ſp ƀʒ ſpẽʒ ↄſeruanť. 2°. de aĩa cõmẽ. 35. ¶ Tertio. n. de aĩa cõmen. 5°. loquẽs Auer. de itellectis eternis dixit idiuidua oĩbus ſinglarib⁹ cõia. ſ. per pñtiã ſunt illa q̃ꝝ eẽ itellcm̃ ppetuať: ⁊ p̊ ethic. capite. 10. loquẽs. Auer. de v̓tutibus ⁊ ſapiẽtijs felici reqſitis. dixit oẽs aut q̃ſdã eaꝝ: vl̓ fiat argumentũ: qð de q̃dditate fenicis fcm̃ eſt: de aliq̃ ſpẽ aĩalium a caſu genitoꝝ. pt. n. eoꝝ eſſe itellcm̃ ↄtinuari: q2 pt eſſe q ſemp ſit hõ itelligẽs eã: ⁊ põt eſſe q nihil: qð ẽ hõ ipſam intelligat. Lux ãt in dyaphano ⁊ luminoſo habʒ aliud ⁊ aliud eẽ. iõ licʒ in vno illoꝝ ppetueť lux: ⁊ in alio nõ: nõ mirꝝ eſſet. ⁊ ſic pꝫ q licʒ nullũ eternũ incipiat vel deſinat: tñ aliqð eternũ eſt inceptibile aut deſibile. etiã in illo eſſe in quo eſt eternũ: ſi tñ inciperet: aut deſineret aliqd: iam eternũ nõ eſſet: poſſet tñ eſſe q eẽt eternũ. ſed in ſuba: ⁊ in eſſe reali eternũ ⁊ deſibile vel inceptibile nõ ſe cõpatiunť. ¶ Quarto oẽ inceptibile aut deſibile ẽ ab alio: alr̃ poſſet eſſe q aliqd gigneret ſe: aut corrũpet: cui⁹ oppoſitũ per ſe notũ eſt: ⁊ dcm̃ ab Ari. 2°. de aĩa. tex. ↄm̃. 47. ⁊ ab Auer. 3°. celi ↄmẽ. 52. ⁊ in deſtructõe deſtructionum diſpu^e p^a. ¶ Qð ſi nolueris dare p̊^m gignẽs ſe: neqʒ p̊^m ingenitũ: te oporteret in infinitũ aſcẽdere. ſʒ deus nõ eſt ab alio. ¶ Confirmať oẽ inceptibile eſt depẽdẽs: ſed deus nõ eſt depẽdẽs: reſolo. n. entiũ nõ põt ſtare ad ðpẽdens: q2 q̊cũqʒ depẽdẽte ſemp eſt aliqd p̊us. g̊ ⁊c̃. ¶ Cõfirmatur argumẽto Ari. 2°. celi. tex. ↄmẽ. 36. ingnãbile ⁊ incorruptibile eſt ipm mobile: g̊ ⁊ motor. ¶ Confirmať eterna eſt gnõ ⁊ corruptio: g̊ eternus eſt motus. 8°. phy. tex. cõmẽ. 46. g̊ mobile eternũ: g̊ motor etern⁹. ¶ Quinto qð nõ eſt cãtum finalr̃ nõ eſt cãtũ effectiue: ſed de⁹ nõ eſt cãtus in gñe cãe finalis: cũ ipſe ſit vltimus finis: quo nõ eſt finis vlterior: cũ ipſe ſit eminẽtiſſimũ: ⁊ p̊^m ſimplr̃ pbať maior: q2 agẽtis per ſe eſt pp finẽ agere: alr̃ fruſtra ageret ipm agens. agens ãt deũ nõ eſt agens per accñs: alr̃ aliqð per accñs eſſet in aliq̊ gñe ſimplr̃ p̊^m: qð eſt cõtra phm̃. 2°. phyſi. tex. cõmẽ. 67. ponentẽ nãm ⁊ itellcm̃ eſſe añ fortunã ⁊ caſum. ¶ Scðo pbať maior: q2 finis ẽ p̊^a cauſa in cãndo: q2 eius eſt ab efficiẽte appeti. ¶ Cõfirmatur deo incipiẽte eſſe: aut incepiſſet ſine motu. aut p̊^m motũ pceſſiſſet alius motus. ¶ Confirmať deo incipiente eſſe: aut incepiſſet ſine motore: aut p̊^m motorẽ pceſſiſſʒ alius motor. ¶ Cõfirmať deo incipiente eẽ aut icepiſſet deus eſſe ſine mobili: aut p̊^m mobile pceſſiſſet aliď mobile. ¶ Confirmať deo incipiẽte eẽ: ipſe nõ eẽt prius natura tpe: cuius oppoſitũ. dixit Auer. in de ſuba orbis. cap°. 2°. de orbe qð plus eſt. ¶ Scðʒ dcm̃ deus nõ eſt augm̃tabilis vel diminuibilis: pbať p̊ ex pte ſubti remoti augmenti ⁊ decrem̃ti: qð eſt mã p̊^a. Nullũ ſimplr̃ abſtractũ a mã p̊^a eſt augmẽtabile aut diminuibile. ſed deus ẽ abſtractus a mã p̊ma: q2 eterne mouet. ¶ Scðo rõne termini illius motus: qui eſt quãtitas omne augm̃tabile vl̓ diminuibile eſt quãtũ molle: ſed deus non eſt quãt⁹. ⁊c̃. vnde. 12. metaphy. tex. ⁊ cõmẽ. 41. Deus non hꝫ ptes: neqʒ eſt diuiſibile: g̊ non eſt corp⁹: neqʒ virtus in corpe: pꝫ añs: q2 deus eſt ſimplex ſimplicitate oppoſita cõpoſitõi ex partibus q̃titatiuis ⁊ eſſentialibus. ¶ Ex quo ſequitur correlarie deũ non eſſe rarefactibilẽ: neqʒ ↄdenſabilem: q2 caret mã: ⁊ eſt non q̃tũ: nõ. n. eſt diuiſibile in po

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

ſentia:neq; mobile eſt. ¶ Tertio rõne agentis requiſiti ad augmentũ.ſ.nutrimenti:qꝛ igitur deus non eſt ſuſceptiuus nutrimenti non eſt ipſe augmẽtabilis.⁊c̃.ſuſcipitur enim nutrimentũ in poroſitatibus corporis:deꝰ aũt non eſt corpus.vnde Auer.8°.phy.cõmẽ.44.motor in eternis non eſt diuiſibilis eſſentialiter:neq; accidẽtalr̃. Qḋ declaratur ex lib°.de ſubſtãtia orbis:vt pꝫ in p̊ capite:qꝛ forme abſtracte preueniunt in ſubiecto quãtitatẽ:ideo non quãtificant̃:neq; extendunt̃ ad extẽſionẽ q̃titatis. ¶ Ubi nota rõnẽ ꝑꝑ quã formã preuenire quãtitatem infert indiuiſibilitatẽ forme:⁊ tñ mãm preuenire quãtitatẽ non infert mãe indiuiſibilitatẽ:qꝛ ex preuentu forme ipſi q̃titati ſequitur formã eſſe abſtractã a materia:ſed ex preuentu mãe ipſi quãtitati non ſeq̃t mãm eẽ abſtractã a materia:non enim ipſa a ſemet abſtrahi p̃t. Cum igitur forma preueniat q̃titatẽ:nõ eſt forma quãta a ſubiecto:qꝛ materia nõ ẽ apta quãtificare:neq; mãre formã quã non cauſat:neq; q̃titas veniens recipit̃ in forma:ſed in materia.licꝫ igit̃ mã quãtitatẽ natura preueniat:adhuc tamen mã quãtitate extendit̃ ⁊ informatur: reuertamur ad ꝓpoſitũ. ¶ Tum ẽt ſumitur nutrimentum ad ſubſtantiã deperditã reparandã:⁊ aliquãdo ad q̃titatẽ debitã acquirendã:hoꝝ neutꝝ deo attribui p̃t. ¶ Tertiũ dcm̃ deus non eſt realiter alterabilis:pꝫ prio rõne remoti ſubiecti req̃ſiti reali alteratiõi:qḋ eſt mã in potentia. Deus aũt non hꝫ mãm in potẽtia partẽ ſui:neq; p̃mã:neq; ſcdam:neq; ipaꝫ iformat:neq; cãtur ab ea. ¶ Scdo rõne termini alterationis:qꝛ deus q̃litate non informatur.neq; alio accñte.alr̃ deus eſſet ſubm iformabile.⁊ ſic ipſe nõ eſſet purus actus:neq; etiam ſubm trãſmutabile ſubalr̃ aptus eſt ipſe informare. ¶ Tertio rõe agentis:qꝛ deus nõ a ſe:neq; ab alio mutabilis eſt. vnde 2°.phyſi.cõmẽ.71 Qḋ mouet ⁊ nõ mouet̃:neq; ex ſe:neq; ex alio eſt mouẽs ⁊ non motũ:⁊ iſta eſt forᵃ abſtracta a mã. ¶ Quarto rõne ſubiecti deo:qꝛ celũ eſt intrãſmutabile ſm ſubaꝫ:ſm q̃titatẽ:⁊ ſm qualitatẽ terminantẽ realẽ alterationeꝫ. ergo deus non eſt alterabilis ſubiue:neq; terminatiue:p̊ᵃ pars ꝯñtis deducitur a fortiori:⁊ a ſigno:ſcda pars pꝫ:qꝛ non terminat forma alterationeꝫ:niſi ſui ſubiecti.deo aũt orbis ſubiectus non eſt realr̃ alterabilis. ¶ Quartũ dcm̃ deus non eſt per ſe localr̃ mobilis.p̊ rõe ſubiecti motus localis:qḋ eſt corpus.dicit̃.n. primo de aia cõmẽ.38.omne motũ aliquo iſtoꝝ motuũ .ſ.localr̃ augmento aut decremento:aut alteratiõe ẽ corpus.vt declaratũ eſt.6°.phyſi.tex.cõmẽ.32. Sed deꝰ nõ eſt corpus:neqꝫ ſm ſe:neqꝫ ſm ſuuꝫ genus:ſi genꝰ habꝫ. 3°.phyſi.cõmẽ.34.in hoc.n.conueniunt oẽs opinãtes ꝙ p̃mum p̃ncipiũ non ſit corpus.Auer.in deſtructione deſtructionum diſpuᶜ q̃nta dubio.3.non.n.eſſet deus p̃mũ ens:ſi corpꝰ eſſet.qm̃ añ obm ſenſus eſt obm intellectus. ¶ Tũ qꝛ cõpe ñ viuẽte p̊ꝰ ẽ viuẽs:⁊ cõpe viuẽte p̊ꝰ ẽ aia. ¶ Scdo rõe termini motus localis:qꝛ deus nõ eſt locabilis:neqꝫ per ſe:neqꝫ per accñs:aut per partẽ. locabilitas autẽ per operationẽ ꝓpoſitũ non d̄ſtruit. ¶ Tertio rõne efficientis:qꝛ non eſt mobile a ſe:neqꝫ ab alio. non enim circũſcriptibilis eſt corpore:neqꝫ circũſcriptiuus: hanc ꝯcluſionẽ in vlĩ ponit Ariſto.5°.meta.tex.ꝯmẽ.19. Clarius tamen in tranſlatiõe arabica. vbi Auer.expõit ſubam imobilem eſſentialr̃.ſ.animam eandẽ ſniaꝫ põit Ari.6°.meta.tex.cõmẽ.primi oſtendẽdo ſub anima etiã non abſtractas contineri. Addi poſſent rationes q̃bꝰ vtitur Ari.6°.phyſi.a tex.cõmen.86.ex quibus ꝓbat indiuiſibile moueri non poſſe:niſi ſm accidens. ¶ Quintum dictũ deus non eſt localr̃ mobilis per ptẽ:qꝛ partem nõ habet:cum ſimplex ſit:⁊ irreſolubilis. vnde.4°.phyſic. cõmen.10.incorporea que ſunt intelligibilia non hñt mẽſuram. ¶ Sextũ dictũ deus non eſt localr̃ mobilis per accñs:vt colligi poteſt.8°.phyſi.tex.cõmẽ.45. de primo motore:non curando an multas intelligentias ſub ſe cõtineat.⁊c̃.⁊.12.meta.tex.cõmen.38.qꝛ deus nulli accidit qḋ moueatur:neqꝫ celũ motũ ab eo ab alia intelligẽtia moueri poteſt. ¶ Tum qꝛ mobile per accidens ſaltem p̃mũ põt non moueri:ergo poteſt non mouere: pꝫ conſequentia:qꝛ mouere ⁊ moueri eſſent in eo accidentalr̃ cõiuncta:aſſumptum probatur:qꝛ dat̃ motum tantũ:ergo dat̃ vel dabile eſt mouens tantũ:colligit̃ rõ.8°.phyſico. tex.cõmẽ.36.⁊.37.⁊.12.meta.tex.cõmẽ.35. ¶ Ex h̄ ſeq̃t deum eſſe ſimplr̃ imobilẽ.vt dicit pħs.8°.phy.tex.ꝯmẽ. 46.⁊.12.metaphy.tex.cõmẽ.43.reſolutio.n.mobiliũ nõ in infinitũ tendit:ſed ad p̃mũ imobile termiatur: negato aũt p̃mo imobili:negatur 2ᵐ.ſ. motũ mouens: ⁊ cõſequenter tertium.ſ.motum tm̃: ⁊ ad hunc ſenſum potuit Ariſto.primo celi tex.cõmẽ.100.dicere ſp̃ũali nõ accidit tranſmutatio:qꝛ cui motus localis non ineſſe põt:neqꝫ alius motus ineſſe põt:cuꝫ motus localis ceteris ſit p̊or: pꝫ ratio.12.meta.tex.cõmẽ.38.⁊.41. ¶ Septimũ dictuꝫ deꝰ nõ ẽ variabil itẽtiõalr̃.vt dixit Ari.12.meta.tex.ꝯ.51. qꝛ ipe nulloꝰ põalr̃ ẽ:aut receptiuꝰ:qꝛ ipſe ẽ purꝰ actꝰ.dixit .n. Auer.i d̄ſtructõe deſtructionũ diſpuᶜ.10.dubio.2°.qḋ nullo mõ eſt paſſibile eſt actus purus ⁊ nudus ab omni corpe:⁊ hoc mediũ generalr̃ cõcludit ꝙ nullo motu reali:neqꝫ intentionali mobilis eſt deus. Et eſt mediũ eẽntiale:cũ ſit diffinitio dei.neqꝫ puꝝ eſt negatiuũ: ſed nãm actus ſp̃alem importat:ad quã imediate ſequitur non eẽ potẽtiale:neqꝫ deo repugnat diffiniri diffõne ꝯpoſita ex terminis anaᶜⁱᵒ:ſꝫ bñ ſibi repugnat diffõ ex vniuocis cõpoſita.vt dixit Auer.in deſtructione deſtructionũ diſputatione ſeptima dubio p̊. Ex hoc corˡᵉ ſeq̃t ꝙ intellectus dei non eſt potẽtialis: qꝛ omnis intellectus potẽtialis ẽ receptiuus:ſed intellectꝰ dei nõ eſt receptiuꝰ. ¶ Sequit̃ 2°.ꝙ in deo nõ eſt intellectꝰ pol̃is:q̃tũcũqꝫ nomen extẽdatur intellectus pol̃is:qꝛ intellectus pol̃is in maxima ſui amplitudine ſolum intellectũ potẽtialeꝫ cõprehẽdit. ¶ Sequit̃ tertio ꝙ in deo nõ eſt intellectus agens:ſi eẽ in aliquo inferat diſtinctionẽ realẽ inter illud:qḋ ẽ in aliquo:⁊ inter illud in quo eſt illud qḋ eſt in aliq̊: qꝛ tale eẽ in aliq̊ ſũme ſimplicitati diuine repugnat ⁊ ſue irreſolubilitati.actio.n.diuina eſt ipſa ⁊ ſuũ eſſe:2°.celi cõmẽ.17. ⁊ ſic ꝯſequẽter ad Ari.⁊ Auer.12.meta.tex. ꝯmẽ. 51.⁊.39. ⁊ dicta in p̊ opere:non eſt aliq̃ diſtinctio inter illa que dicuntur de deo:niſi ex illoꝝ quid nominis. ¶ Sequitur 4°.ꝙ licꝫ deus ſit intellectus agens:ipſe tamen ꝯpatus deo non hꝫ rationẽ agentis.qꝛ ſm rõnẽ propriã intellectus agentis:ſm quã ſumit̃ ab Ari.3°.de aia tex.ꝯmẽ.18. ipſe intellectus agens abſtractiuus eſt faciendo de potẽtia intellectis actu intellecta.vt declarat Auer.3°.de anima ꝯmẽ.36.ſola enim materialia ſic abſtrahendo intelligibilia ſunt:que a deo intelligi negatum eſt a pħo:vt in p̊ opere quolibetto primo dcm̃ eſt cõformiter ad Auer.in deſtructione deſtructionũ diſpuᶜ tertia dubio.15°.p̃mus intellectus non intelligit de ſeipſo:niſi ſeipſum:non aliḋ rl̃m.ſ.ipſum eſſe p̃ncipiuꝫ:ſed ipſe eſt apud pħos omnia entia in gradu nobiliori q̃ ipſa ſunt i ſeipſis:⁊ ibi dubio. 18°.primus intellectus non intelligit niſi ſeipſum: ⁊ intelligens ſeipſum omnia intelligit:diſputatione ẽt ſexta dubio.2°.idẽ:⁊ diſputatione.xᵃ.dubio.2°.Scdm autem rationem cõem intellectus agentis ſm quã eſt vnitiuum intellectiõis intellectui receptiuo: qꝛ itellectus diuinus non receptiuus eſt:nõ compat̃ intellectus agens intellectui diuino ſm rõnẽ agentis:ſic igitur non ponĩmꝰ obuꝫ

intellectionis diuine eſſe aliquo modo operatiuũ in itellectu diuino.neq; ponimus intellectũ diuinũ eſſe iformatum cognitione.neq; ponimꝰ virtutẽ intellectus dei actiuam eſſe operatiuã in ṽtutẽ receptiuã que ſit deꝰ aut potentia illius intellectiua. Unde 3°.de aia tex.cõmen.ſcdi ꝯcludens Ari.intelligere eſſe:ſicut pati:optie inuenit naturam intellectionis abſolute:ſiue ſit operatio intellectꝰ ſimplr̃ abſtracti:ſiue ſit operatio intellectus non ſimpliciter abſtracti:qꝛ intulit ꝙ intelligere erat: ſicut pati: vt daret intelligere illam operationẽ non eſſe paſſioneꝫ realem:neq; ẽt intentionalẽ.ſed ꝙ intelligere erat opatio:q̃ ſm ſuam rõnẽ formalẽ dat intelligere operans:qḋ ẽ itelligens ea opõne que eſt intellĩo:cui intelligenti eſt h̄ operatio imanẽs.⁊ iõ oportuit Ari.3°.de aia tex.cõmẽ.tertij declarare q̃ũo intellectus poſſibilis erat paſſiuus:itẽtionalr̃ tñ:⁊ a quo vt effectiuo:⁊ quo vt forma: poſtq̃ ꝺclarauerat in vlĩ intelligere eſſe:ſicut pati.⁊ ad hũc ſenſum intelligo Auer.in.8°.phy.cõmẽ.40.ponẽtẽ motũ ꝓpriũ abſtractis.ſ.vt intellectus ⁊ intellectũ in eis ſit idẽ equiuoce dictũ cum motu corpoꝝ:⁊ virtutũ in corpore: ⁊ i h̄ ſenſu ꝯceſſit plato deũ mouere ſeipſuꝫ:in quo ſenſu:ſi apparuiſſet Ari.eſſe loquendũ:idem ꝯceſſiſſet. ¶ Illa aũt clauſula.2ˡ.phy.cõmẽ.73.Qḋ oẽs motores:qui ſunt ſub eo:non mouẽt:niſi qꝛ mouent̃ ab eo:⁊ ſi intelligi poſſit d̄ corporibus celeſtibus:que non mouent:niſi qꝛ mouent̃ a motore p̊:intellr̃ de motione finali intelligentiaꝝ: ⁊ de effectiua: non intelligentiaꝝ: ſed motus denominantis extrinſece intelligentias moueri. Sed hoc genus motus non in deo cadit. Non eſt igitur natura ipſius intelligere ſimplr̃ pati aut recipere:ſed dei eſſentia: ⁊ intellectus dei deũ intelligens:⁊ obꝫ intellectũ a deo ſunt veriſſime idẽ omnibus modis.intelligere.n. qḋ non eſt intelligẽs eſt forma intelligẽtis:formari aũt repugnat deo:quẽadmodum.n.eſſe dei eſt deus:ita intelligere dei eſt intellectus eius. Intelligẽtia.n.eſt pñtum p̃mi modi dicendi ꝑ ſe dictũ de deo.hoc voluit Auer.in deſtructione deſtructionum diſputatõe.5ᵃ.duᵒ4°.intellectus nomen ꝓpriũ eſt dei ſube:idẽ aſſero:⁊ de alijs intelligentijs: qḋ nõ eẽt ſi intelligere differret ab intelligente in actu:denominatiua.n.eſſet p̃dicatio:ſi ſic eſſet:⁊ nõ idẽtice vera. ¶ Tũ qꝛ ſi intelligere non eſt deus: cũ ipſuꝫ exiſtere oporteat: ipſum eſt prius deo:vel poſterius ſi p̊us:deus nõ eẽt primum ens:ſi poſterius.tunc non eſſet intelligere finis intelligentis.finis.n.ꝑfectior eſt his:que ſunt ad finẽ.ẽ igit̃ intelligere dei eque ꝑfectũ ſimplr̃.ſicut deus. ⁊ ſic ẽ idẽ deo eſſentialr̃.q̃nq;.n. cõpoſitiões a deo remouet Auer. in deſtructione deſtructionũ diſpuᶜ5ᵃ dubio.3°.ſ.ex ꝑtibꝰ q̃titatiuis.2° ex ꝑtibus eẽntialibus. 3° ex accidẽtibus ⁊ ſuba.4°ex gñe ⁊ differentia.5° ex q̃ditate ⁊ eẽ.eoꝝ tñ rationes q̃d nominis explicantes d̃nt:non ſic ꝙ res ſignificata per vnã illaꝝ diffinitionũ non ſit res ſig̃nata per alterã:ſed ſic ꝙ diffinitio intelligentis non eſt diffõ itellecti:neq; itellectiõis.⁊ ẽt diffõ opõnis nõ eſt diffõ operantis. Nõ eſt ãt dicẽda hec diſtictio diſtictio ex nã rei: qm̃ ſecluſa opõne itellectꝰ nr̃i nõ hñtur noia: neq; diffões: niſi per noia itelligeres ꝯceptus reꝝ. ¶ Licꝫ ãt mlˡta d̄ p̊ p̃nᵒ dicta eẽnt cõiter ſatis nõ.ſunt tñ iducta: vt ꝯñtem illi ordinẽ ſaluemus in determinãdo de alijs intelligentijs:in q̃bꝰ nõ ſic apte eſt v̇itas. ¶ Scdo p̃ncipalr̃ de itelligentijs medijs ꝯſiderãda ſunt ꝑtã deo attributa an illˡ ꝯueniant. Et dõm ꝙ pħs de itelligẽtijs medijs tꝫ p̊ᵐ dictum:ꝑꝑ tres rões p̃mas eius:variata tñ minore extremitate:vt ꝓpoſitũ req̃rit:qꝛ apud pħuꝫ depẽdẽtia.⁊ eſſe ab alio:nõ remouẽt neceſſitatẽ:neq; eternitatẽ:neq; abſtractionẽ.nꝫ ẽt cãri a fine ifert ꝓduci ab efficiẽte.licꝫ eꝯ vaᵃleat:vt alias dixi.qḋ ãt dix̃ Auer.i d̄ſtrᶜ d̄ſtrᵐ diſpᶜ 3ᵃduᵒ 12°. Celoꝝ forᶜ ꝓcedũt ab eiſdẽ mouentibꝰ.itelligo aĩas poſteˣ celoꝝ ab aĩa p̃mi depẽdere finalr̃:formalr̃:⁊ q̊dãmõ effectiue:nõ tñ ꝙ ꝓducte ſint.⁊c̃. Cũ igit̃ negauimꝰ i p̊ ope q̊libetto.2°.itelligentias medias ꝯſeruari a p̊ᵃ:itelligit̃ de ꝯſeruatiõe qua efficiẽs ꝓducẽs ꝯſeruat. non aũt de ꝯſeruatiõe qua agẽs ſꝫ ſil̃itudinẽ ꝯſuat.2ᵐ ẽt 3ᵐ:4ᵐ: ⁊ 5ᵐ dcm̃ eiſdẽ fundam̃tis applicant̃ dixit.n. Auer.9°.meta.ꝯ°.2°.Trãſmutatio non eſt in forma: niſi ſm ꝙ eſt in paſſiuo.ſ.in mã.iõ forme que nõ ſunt in mã nõ patiũtur eẽntialr̃:neq; accñtalr̃ ¶ Sextũ dcm̃ itelligẽtie medie ſunt mobiles localr̃ per accñs:colligit̃ dcm̃ ex.8°.phyſi. tex.cõmẽ.52.moueri ſm accñs ab altero ineſt p̃ncipijs: que ſunt in celo:q̃cũq; ſm plures motus ferunt̃:qꝛ itelligentiaꝝ mediaꝝ celi mouent̃ ab intelligẽtia p̊ᵃ. oĩs.n. ars in mẽte artificis ſm artẽ opãtis eſt efficiẽs mediatũ 2°.phy.tex.ꝯ.32.vbi Auer. medicus poſterior eſt cã:ars vᵒ p̊or:ſed deus eſt ars in vnaq̃q; intelligẽtia. iõ celũ imediate motũ ab vna itelligẽtia media eſt mediate motum a p̊ᵃ:ſed vnus modus quo p̃t vna forma ab alia moueri per accñs eſt ꝙ ſubꝫ iformatũ ab ea moueat̃ ab illo alio a quo dicere intendimꝰ formã moueri:iõ intelligentias medias ꝯcedimus moueri a deo: non qꝛ intelligentie recipiant motũ ab alio in ſe:ſed qꝛ mobile appropriatum eis recipit motũ ab alio:⁊ ſic vltra cãlitatẽ finalẽ coincidẽtẽ formali:quã deus hꝫ ſupra itelligẽtias: adhuc aliquã effectiuitatẽ hꝫ deus ſupra illas: mouẽdo eas localr̃ per accñs:licꝫ iproprie valde. ¶ An ãt intelligentia moueat̃ per accñs ad motũ q̊ ipa mouet celũ. ¶ R̃°ꝙ nõ.⁊ in h̄ ſenſu ꝯcludit Ari.12.meta.tex.ꝯ.43.⁊.48.nũerum ſubaꝝ imobiliũ.⁊.8°.phy.a tex.ꝯ.45.⁊c̃.ꝓbat̃ illas eſſe imobiles:ꝓbãdo imobiˡᵗᵉᵐ de p̊ motore.ꝯ igit̃ rñſionis hꝰ ꝓbat̃:qꝛ ſi intelligentie eẽnt mobiles per accñs a ſe:ipſe eẽnt fatigabiles:cꝰ oᵐ vult pħs. 2°.celi.ꝯ°.71.⁊.9°. meta.tex.ꝯ.17. ¶ Itẽ iducat̃ deꝰ.12°.meta.tex.ꝯ.35.dat̃ motũ nõ mouẽs.⁊c̃.rõ ſupra poſita eſt.⁊ ẽt.2°.meta.tex. ꝯmẽ.6. ¶ Itẽ iducat̃ ordo Ariſ.2°.celi tex.ꝯ.63.vbi põit p̊ᵐ gradũ ꝯſequi nobilitatẽ ſuã ſine opõne.i.ſine motu q̊ ipſe moueant̃. ¶ Itẽ ꝯñe iſtã de imobiˡᶜ itelligentiaruꝫ demõſtrat Auer.i de ſuba orbis capite.2°. Si mouerentur intelligentie per accñs:hr̃ent motũ eẽntialẽ ⁊ ꝑ ſe:ſꝫ intelligentie motũ nõ hñt eis eẽntialeꝫ.⁊c̃.ḡ itelligentie nõ mouent̃ per accñs. Sꝫ qꝛ ꝯña Auer.obſcura ẽ:qꝛ aĩa ſenſitiua eſt mobilis per accñs:⁊ non per ſe.iõ eã declaro. Oẽ mobile a ſe per accñs p̃ſupponit aliud motũ per ſe.qꝛ oẽ tale per accñs p̃ſupponit tale per ſe:⁊ põt ꝓbari mõ ꝓportionali illi quo demõſtrat̃.3°celi.tex.ꝯ.18.ꝙ motum ꝯ̃ nãm p̃cedit motus nãlis:ſed intelligẽtia per te eſt mobilis per accñs.ḡ ipſa p̃ſuppõit mobile per ſe.ſꝫ ea nõ eſt aliq̃d p̊us mobile.ḡ oꝫ ipſam eẽ per ſe mobilẽ. Si.n. ipſa eſſet mobilis ꝑ accñs:⁊ nõ ꝑ ſe:tũc reſolõ mobilium ſtaret ad mobile ꝑ accñs tãq̃ ad p̊ᵐ. ¶ Tũ ẽt ſi ſic:tunc eẽt aliq̃d mobile p̊us celo.pꝫ ãt aĩam ſenſitiuã p̃ſuppõere aliq̃d p̊us per ſe mobile.vt celũ. ¶ Septimũ dcm̃ intellĩe medie nõ ſunt ſp̃ũali alteratiõe mobiles: qꝛ q̃uis ſint põales aut receptiue:nõ tñ apud pħm d̄ nouo:qꝛ receptibile ab eis ab eterno fuit receptũ. ¶ Ubi ſciẽdũ ꝙ ab intelligẽtijs medijs nõ negat̃ intellectꝰ pol̃is:capiendo itellcm̃ polẽm ꝓ inteˡˡ cognitõis receptiuo: nõ tñ itellectus pol̃is eſt in eis reᵘ eaꝝ:ſed itellcũs pol̃is eaꝝ ẽ ipamet itelligẽtia.⁊ licꝫ 2ᵃ itelligẽtia ſit itellcũs pol̃is. ⁊ ſit 2ᵃ itelliᵃ in 3ᵃ itellĩa:nõ tñ 2ᵃ itellĩa eſt põalis reᵘ 3ᶜ:ſed 2ᵃ eſt põalis reᵘ p̊ᶜ:⁊ eadem 2ᵃ eſt actus reᵘ 3ᶜ.⁊ ſic ꝓporˡ de alijs.⁊ ſic ſi in aliq̃ intellĩa eſt itellcũs poˡⁱᵒ:nõ tñ eſt ille itellcũs poˡⁱᵒ reᵘ illius itellĩe in q̃ eſt:ſed itellcũs poˡⁱᵒ eſt

reſpcũ illius ītellĩe quã hʒ in ſe:neqꝫ negaꝛ̃ ab iſtis ītellijs medijs ītellcũs agẽs:ꝑ ītellectu qui ītellectionẽ vnit ſu mẽdo intem agẽtẽ:nõ tñ ẽ inteus agẽs ꝓducẽs aliqd de nouo apõ phm ĩ eis.nʒ iteus eaꝝ põal aliqd de nouo recipit: qꝛ in illis apõ eũdẽ nulla notitia ꝓducta ẽ.vniẽs eſt igiꝛ̃ inteꝰ agẽs itelleis itellectui in ipſis nõ de nouo ſʒ ab eterno:qꝛ igiꝛ̃ itellĩe medie ſꝛ̃ felices deo:q eſt eaꝝ itellio ꝑfecma:ꝛ ītelligibile ꝑfeum vnibile illis:nulli alteri ſubditꝰ. iõ ipſemet deꝰ ſeipʒ illis vnit:ꝛ ſemet illis vnituʒ ꝑpetuo ſeruat:ꝛ hãc vnionẽ:dictã a theologo liberã ꝛ ꝯtingentẽ ꝛ nouã.dicit phs neccĩã ꝛ nãlẽ ꝛ cõplãtatã. ꝛ ſic pʒ quo intellectꝰ agẽs eſt in itellijs medijs.ꝛ inteꝰ agẽs nõ ẽ aliq̃ intelligentiaꝝ mediaꝝ.❡ Si tñ ſumiꝛ̃ inteꝰ agẽs large ꝓ q̊cũqꝫ intellcũ vnitiuo ītellectiõis ītellectui receptiuo:tẽ quelʒ itellĩa media dici pt inteꝰ agẽs reu īferioꝛis ītellĩe. qꝛ ſupioꝛ ſemet nãlr vnit.ꝛ ẽt vnitã ſeruat itellĩe īferiori:ꝛ ſic ꝯcediꝛ̃ q̃lʒ itellĩã mediã hr̃e in ſe item agẽtẽ realr diſtictũ a ſe:nõ tñ eꝛ̃ ipſam exñtẽ.ꝛ ipſammet mediã eẽ intem agẽtẽ.nõ tñ reu ſui met ipſa eſt inteꝰ agẽs:nʒ reu ſupeꝛioꝛis ītellĩe:ſʒ reu īferioꝛis inteꝰ.ꝛ ſic licʒ aliq̃ itelligẽtiarum mediaꝝ tñ vnũ intem agẽtẽ i ſe hẽat:q nõ ẽ ipa itelligẽtia media.ꝛ hẽ 2a itellĩa.Oẽs tñ alie itellĩe medie infra ſcõaʒ itellĩaʒ pl̃es inteꝰ agẽtes in ſe hñt:q iter ſe diſtiguunꝛ̃:ꝛ ab ītelligẽtijs medijs:in qbꝰ exñt:ſic ꝙ vnꝰ illoruʒ itellectuũ agẽtiũ nõ ẽ alter.nʒ ẽ itellĩa in q̃ ẽ: ꝛ quãto iferioꝛ eſt itellĩa:tãto aritce pl̃es in ſe hʒ inteꝰ agẽtes:ꝛ hec ꝯñter dicta ſunt his que in ṗ ope q̊libetto.2o.ſ.õ mõ itellectõis itelligẽtiaꝝ mediaꝝ.❡ Tertio ṗncipalr õ intellectu ifimo:quẽ appꝛopꝛiate noiat Ari.3o.de aia intem poſſibilẽ:eo qꝛ eſt maximũ põale gñis itellĩaꝝ:ſꝛ̃ ſepteʒ dicta.❡ Primũ inteꝰ polis ꝑm phm nõ eſt iceptibil aut deſibilis:qꝛ ipſe eſt abſtractꝰ.licʒ.n.inteꝰ polis infoꝛmet mãm in põa:quã alie itellĩe nõ ifoꝛmãt:eſt tñ abſtractꝰ ab ea:qꝛ nõ eſt cãtꝰ ab illa.nõ.n.de põa illiꝰ eꝛ̃hibilis ẽ.ꝛ ſic eſt inteꝰ polis imãlis.❡ Tũ qꝛ inteꝰ polis ẽ necĩũ:qꝛ necẽ eſt hoieʒ eẽ apõ phm.g̃ necẽ eſt intelm poleʒ eẽ: patet ꝯña:qꝛ nõ eſt hõ ſine eius ꝓpꝛia foꝛma.4o.n.phy.ꝯ. 24.rõnalitas īueniꝛ̃ in coꝛpe hois:ꝛ rõnalitas ꝛ coꝛpꝰ ſꝛ̃ ꝑtes hois.ꝛ cõmẽ.17.ibi rõalitas eſt in hoie:ſicut foꝛma in ſubto:eſt ãt rõalitas ipſe itellectꝰ.ꝛ.5o.meta.ꝯ.7o.hũanitas eſt ſuba in hoie ꝑticulari.ꝛ.10.meta.ꝯ.25. rõalitas addita hoi facit hoiem:ꝛ facit hoiem eẽ hoieʒ.Auer.q̊ʒ 2o.de aia.ꝯ.4o.ꝛ ẽt Ari.iplicite ſubm idiget foꝛa:vt ſit in actu:aia ãt eſt in ſubto:qõ gnãlr de oi aia:ẽt que ẽ inteꝰ: itellĩere oʒ.qm̃ Ari.ibi deuc ꝯcludit nullã aiam eẽ cõpꝰ.ꝑ h ois aia eſt in ſubto.ꝛ coꝛpꝰ nõ.❡ Preterea.2o.de aia. Ari.tex.ꝯ.8.deat aiaʒ eẽ actũ ſubalẽ cõꝑis q̃tuoꝛ õmobus. ❡ Pꝛia qꝛ aia eſt qõqd eſt cõꝑis aiati: queadmodũ foꝛma artificialis eſt eẽ ſubale eiꝰ.Exponit ãt Auer.7o.meta.ꝯ.14.qditas ſimpr.i.dãs eẽ.❡ Scõo qꝛ poſita aia por aiatũ ꝛ ablata auferꝛ̃:qꝛ nõ remanet tale niſi equoce.vt de digito tãgit Ari.7o.meta.tex.ꝯ.35.ꝛ de manu in eodẽ li.tex.ꝯ.38.ſʒ potẽs opꝰ ꝑficeꝛ̃:q̃re aiata exñs ps.❡ Tertio.qꝛ ẽ nã aiati.qꝛ eſt ṗnm intriſem motꝰ ꝛ ſtatꝰ.❡ Quarto ibi.tex.ꝯ.9.qꝛ talẽ ꝓpoꝛtõeʒ hʒ aia ad totũ aiatũ q̃leʒ hʒ viſus ad oculũ:q eſt illiꝰ eẽ ſubale.ꝛc̃.❡ Tũ qꝛ aia ẽ quo aiatũ eſt ens ꝛ vnũ g̃.ꝛc̃.de h ãt cõplete diximꝰ in ṗ ope q̊libetto.3.❡ Tũ 3o qꝛ inteꝰ polis eſt eternus:qꝛ ꝑm phm ab eterno fuit hõ:ꝛ vnꝰ eſt nuõ inteꝰ.ſic ꝙ nõ plĩficaꝛ̃:neqꝫ ſil:neqꝫ ſucceſſiue.g̃ ipſe eſt eternꝰ.ṗnm.n.multiplicationis idiuiduoꝝ eſt mã:a qua itellectꝰ abſtrahit. ❡ Quarta ãt rõ.ꝛ 5a deo eſt ꝓpa:qꝛ intellectꝰ polis ẽ dependẽs:ſed ab alio nõ eſt apõ phm ſumẽdo ab vt notat cãm efficientẽ ꝓducentẽ:vt vult Auer.ṗ phyſi.ꝯmẽ.58. ❡ P.etiam qꝛ mobile ab intellectu poſſibili eſt ſubalr

trãſmutabile puta ſoꝛ.ꝛ ꝑꝑ hoc ſciendũ.ꝙ licʒ ꝑm phm non incipiat eẽ itellectus polis:ipſe tñ incipit eſſe in iſto. vt alias dixi.ꝛ ẽt deſinit eſſe in iſto: ex extriſeco.n.intrat nos.12o.meta.ꝯ.17o.ꝛ ex Ari.15.de aialibus.ꝛ in hoc diſtiguitur inteꝰ polis ab alijs intellijs.❡ Et ꝑꝑ hoc ꝯcedenduʒ eſt itellcm̃ polem eſſe gnãbilẽ ꝛ coꝛruptibilẽ:qõ tamen de alijs intellijs nõ cõcediꝛ̃.dixit.n.phs.ṗ phy.tex. ꝯ.vltimi ſe ꝓſequutuꝝ de coꝛruptibilibus foꝛmis.ꝛ tamen egit de intellectu.3o.de aia ꝛ h qꝛ volebat ꝙ gnõ ꝛ coꝛruptio hois:que terminaꝛ̃ intriſece ad aiam cogitatiuam:termineꝛ̃ extriſece ꝛ imediate ad intellectũ poleʒ. ꝛ ſic itellcũs eſt gnãbilis.ſilr de coꝛruptõe dõm ẽ.❡ P. aſſumptũ phi.2o.phy.cõmẽ.26.ad demõſtrãdũ intellectum polem eſſe qditatiue ꝯſiderabilẽ a pho nãli:eſt qꝛ intellcũs polis gnõneʒ terminat.dixit.n.phs ibi ſol ꝛ hõ gnãnt hoiem.intẽdebat.n.phs ibi õclarare vſqꝫ ad quã foꝛmã licebat phm nãlẽ in ꝯſiderãda qditate aſcẽdere: ꝛ vult ꝙ vſqꝫ ad intellcm̃:qui eſt foꝛa hois iclũſiue:qꝛ ois foꝛma terminatiua gnõnis eſt qditatiue ꝯſilis a pho naturali.ſʒ intellcũs polis eſt foꝛa terminatiua gnãtõis.ꝛc̃. ❡ Ad idẽ facit qõ dicit ṗ meta. Auer.ꝯ.35.eternũ nõ pt eſſe ps rei gnãbilis ꝛ coꝛruptibilis:itellcũs autẽ polis ꝛ mã ṗma ſunt ꝑtes rei gnãbilis ꝛ coꝛruptibil.iõ vtrũqꝫ illoꝝ gnãbile eſt ꝛ coꝛruptibile.ſʒ diuerſimode:qꝛ mã ṗa ſubiue gnãtur foꝛa võ terminatiue ſaltẽ per accñs:ꝛ tunc ꝯ Platonẽ eſt argm Ariſt ꝛ Auer. qm̃ Plato nõ põebat ideã gnãbilẽ nʒ coꝛruptibilẽ.Ad idẽ facit Auer. ṗmeta. cõmẽ.38.paſſiua.n.cõponũꝛ̃ neccĩo ex paſſiuis.ſoꝛtes igꝛ̃ qꝛ paſſiuꝰ eſt:cũ ex mã ꝛ itellcũ cõponaꝛ̃:qõlʒ illoꝝ coꝛruptibile ẽ.Iſtã ſniam.ſ. intellectũ polem eſſe gnãbileʒ non in ſe:ſed in iſto vel in illo ponit Auer.7o.phy. cõmẽ. 20.❡ P.ois foꝛa hñs ṗuatiue om in ſuba coꝛruptibil eſt: ſed hꝰ eſt intellectus polis qui qm̃ receptibilis eſt in.a. mã ſꝑmatis hũani:ibi hʒ ṗuationẽ foꝛmã ſꝑmatis inſeparabilr comitantẽ:qm̃ in.a. mã ſꝑmatis hũani nõ exiſtit:in qua tñ exiſtere põt:ex hac tñ rõne nõ eſt coꝛruptibilitas ſimplr elicienda:nihil in foꝛmis cãtis a mã:cuiuſmodi nõ eſt itellcũs polis:qꝛ nõ imediate opponiꝛ̃ ṗuaꝰ itellectui.ſicut neqꝫ itellcũs recipiꝛ̃ in mã:nihil mediante foꝛa:que gnõnẽ terminat:hic ꝯſideret qui negat apud Auer.itellcm̃ polem dare eſſe hoi:ꝛ videbit ſe eꝛ̃ doctrinam illiꝰ cecidiſſe.Illã aũt auc̃itatẽ.2o.de aia tex. cõmẽ. 26.vniuſcuiuſqʒ actus in poa exñtis:ꝛ in ꝓpa mã aptus eſt fieri:extẽdo ẽt vſqʒ ad itellcm̃:q̃uis nõ hẽat mãʒ ſic ꝓpꝛiã:ſicut intellĩa oꝛbẽ.❡ Scõm dcm̃:intellectꝰ poſſibilis eſt augmẽtabilis aut diminuibilis:qꝛ fcã ꝯuerſione nutrimẽti in ſubaʒ nutrimñti noua ps aie coginc icipit eſſe:q̃ mãʒ nutrimẽtalẽ ifoꝛmat:ꝛ eãdẽ mãʒ õ nouo trãſmutatã icipit intellectꝰ de nouo infoꝛmare:denoiatione igiꝛ̃ extrinſeca dꝛ̃ intellectꝰ augeri.qꝛ augmẽtũ extrinſece terminat:nõ qꝛ ps itellectus noua ſit.ſʒ qꝛ ꝯuerſuʒ nutrimẽtũ in hñs plꝰ de mã q̃ʒ habebat qõ reſolutũ eſt: qõ eſt aptum maioꝛẽ dimenſionẽ ꝑʒ tres dyametros hr̃e: itellectꝰ incipit infoꝛmare:ſi tñ ſermo eſſet de ſola q̃titatis acqſitiõe:tũc nõ augereꝛ̃ itellcũs:niſi ꝓ q̃to ſubʒ ab eo ifoꝛmatũ eẽt maiꝰ.❡ Tertiũ dcm̃ ẽ:itellcũs polis eſt realr alterabil.Scim tñ ꝙ alteraie realr ẽ 2r:vnoꝰ ſubiue: qꝛ id:qõ alteri dꝛ̃: ẽ ſubʒ alterais.alioꝰ termiaue:qꝛ id qõ alteraꝛ̃ terminꝰ ẽ alterais.tc̃ ſint duo dcã:ṗm iteꝰ polis ẽ alterabil termiue.ñ tñ ꝑ ſe:collr h ab Auer.7o.phy.ꝯ.20. Alteraꝰ.n.quã facꝛ̃ agẽs nãle i hũaꝰ embꝛiõe termiaꝛ̃ itriſece ad q̃tes ꝑpãtes mãʒ ad recipiem aiaʒ.Extrice ãt imete termiaꝛ̃ ad aiaʒ cogiuam.mete võ ad itellʒ hũam.vñ Auer. 6o.phy.ꝯ.32.trãſmuri aliqd i ñ tꝑe ẽ ꝑ accñs:qm̃ ſer trãſmuncm aliã.Et ſi dicaꝛ̃ nullũ abſtractũ imete tranſmutat

mãm:ſʒ itellcũs polis eſt abſtractꝰ.g̃ ꝛc̃.❡ Rꝰ maioꝛ eſt vera de abſtracto ſimr: cuiꝰ nõ ẽ itellcũs polis: pꝛeterea maioꝛ ẽ va nõ de foꝛmali trãſmutatiõe:ſʒ de vera effectiua ꝛ reali:itellcũs igiꝛ̃ agẽs ſenſuʒ mutat aut itellcm̃:ſine agẽte medio ſpũalr tñ:itellĩe quoqꝫ oꝛbes foꝛmãt realr ꝛ imediate:itellcũs polis mãm in poa foꝛmat ꝛ ẽ coꝛpoꝛis efficiẽs ꝑʒ ſilĩtudinẽ:vꝛ̃ velle Auer.i õſtrure deſtrum.Qõ abſtractũ ñ trãſmure mãʒ:itellr de trãſmutãte ꝑſe:ñ ãt õ trãſmutãte ꝑ accñs:cuiꝰ ẽ itellcũs poſſibil.❡ Circa 2m dcm̃ eſt ꝯſiderãdũ:qꝛ itellcũs polis eſt receptiuus õ nouo:iõ dubiũ ẽ:an poſſit ſubijci alteratiõi reali. Reſpõſio phi.7.phyco.tex.cõ.20.ꝙ nõ ꝑ ſe:qꝛ foꝛe ꝯñtes motũ receptibiles in ſubto:q ẽ itellcũs:ſunt magis relationes q̃ʒ qualitates:ſʒ ad relationẽ nõ ẽ ꝑ ſe motus:qꝛ ꝑ ſolã i altero factã mutationẽ fit relatiõis mutatio.5.phycoꝝ.text. cõ.10.g̃ ad foꝛmas receptibiles in itellcũ non ẽ ꝑ ſe motꝰ: iõ nõ ẽ ſubijcibilis itellcũs polis per ſe ipſi alteratiõi.vñ Auer.ibi.itẽdit Arꝝ.ꝓbare ꝙ in ꝑte aie cõpꝛehẽſiua nõ ẽ trãſmutatio:neqꝫ alteratio:qꝛ gnãtio cognitiõis in aia nõ ẽ alteratio:neqꝫ trãſmutatio:qꝛ cognitio potiꝰ eſt relatio q̃ʒ q̃litas:qꝛ cõpꝛehẽſio nõ ẽ aliqd factũ i ſe:ſʒ i reu ad nos:ita ꝙ nõ gnãtur in ſe:ita ꝙ añ nõ erat:vult igꝛ̃ Auer. qꝛ exñtia:quã hñt res i vtute cognoſcẽte:nõ eſt exñtia q̃ regrat ꝙ nõ ṗfuit res ſimplr:imo poteſt eẽ ꝙ res ṗfuerit ſimplr:licʒ capiat eẽ nouũ:qõ ẽ itẽtionale ꝛ ſpũale:qꝛ potuit res añqꝫ cognoſcereꝛ̃ imutare ſenſuʒ:ꝛ realr exiſtere ꝛ potuit res eẽ ſcia ṗceptoꝛis añqꝫ ſcireꝛ̃ a diſcipulo:imo iſta eẽ ṗcedẽtia facilitare pñt ſciaʒ i diſcipulo.❡ Ex quo pʒ ꝙ volẽtes itellcm̃ trãſmutari aut alterari:dũ ſpẽm intelligibilẽ recipiẽdo:q̃uis tñ nõ ꝑm ſciam:itẽtiõi Ariſt.ꝛ Auer.ſe opponũt:qꝛ volẽs Arꝝ.oñdere itellcm̃ nõ eẽ alterabilẽ:ꝯuertit ſe ad foꝛmã in itellcũ receptã:q̃ ẽ ſcia.ꝛ ꝓbat ꝙ ꝑʒ illã nõ ẽ alteratio:ſciẽs ꝙ ſi nulla foꝛa recepta i aliquo ſubo termiare põt alterationẽ:neqꝫ ſubʒ talis foꝛe eſt alterabile:nõ.n.dabilis ẽ alteratio ſine q̃litate acqſita vel ꝑdita ꝑ alterationẽ.Eſt igꝛ̃ ꝯ Arꝝ.nõ ẽ itellcũs poſſibilis alterabilis ſubiue ꝛ realr:q̃ ꝓbaꝛ̃ qꝛ nulluʒ ſubm nõ realr receptiuũ ẽ ꝑ ſe ſubijcibile alteratiõi reali:ſʒ intellectus polis nõ ẽ realr receptiuus:qꝛ ſolũ in eẽ itẽtionali recipit iteꝰ:ꝛ nõ in eẽ reali ꝛc̃.pʒ maioꝛ.qꝛ ſolũ in eẽ reali põt res termiare alterationẽ realẽ:pʒ mioꝛ ex dr̃ia inter mãʒ ꝛ itellcm̃ poleʒ poſita ab Auer.3.de aia.cõ.5.ꝛ 14.de receptiõe:qꝛ trãſmutabilis receptiõis cã ẽ mã:ꝛ nõ inteꝰ.❡ Ex quo pʒ:q̃re Auerro.dixit Arꝝ.itẽdere ꝙ in intellectu nõ ẽ:nedũ alteratio:ſʒ nõ ẽ trãſmutatio:q̃ genꝰ eſt ad alterationẽ:ꝛ ꝑ eãdẽ õmõſtrationẽ q̃ ṗus ſic foꝛmatã roboꝛaꝛ̃.Nullũ nõ realr receptiuũ eſt trãſmutabile ſubiectiue:ſʒ inteꝰ ẽ nõ realr receptiuꝰ.g̃ ꝛc̃.❡ Alia rõne vtitur Auer.7.phyc.cõ.18.trãſitꝰ itellcũs in ſciaʒ ẽ ſubitus: ergo ſciam itellcũs alteratiõe non acqrit:qꝛ foꝛma q̃ terminat alterationẽ magis ꝛ minꝰ hʒ:ꝑm q̃ ſucceſſio ẽ alteratiõis:ſʒ h rõ nõ ẽ ita gnãlis:ſic rõ Arꝝ.nuper iducta:qꝛ imaginabile eẽt ſciaʒ gnãtione eẽ acqſitã:eſt.n.ſubitꝰ trãſitus iter ṗuationẽ ꝛ foꝛmã:que ſunt termini gnãtionis. ❡ Tũ qꝛ nõ ꝯuertiꝛ̃ hr̃e gradus ꝑʒ magis ꝛ minꝰ cũ eſſe terminatiuo alteratiõis:qꝛ lumẽ gradus hʒ i medio itentionalr receptũ:ꝛ tñ alterationẽ realẽ terminare nõ põt in eẽ in quo lumẽ ẽ:qꝛ eẽ lumis in medio ẽ itẽtionale:ꝛ ñ reale.Si igꝛ̃ aliqꝫ alteratiõeʒ termiaret lum̃ i medio:illa eẽt alteratio ſpũalis:ꝛ nõ realis:ꝛ iõ ſubita eẽt:ꝛ ñ ſucceſſiua:vt dixit Arꝝ.ṗ phy.tex.cõ.23.❡ Sciẽdũ ẽ igꝛ̃ ꝙ foꝛme hñtes eẽ reale ꝛ itẽtionale:ſi gradus hñt:vt q̃litates de tertia ſpẽ q̃litatis:alterationẽ terminare poſſunt in eẽ reali:ſʒ in eẽ itẽtionali realẽ alterationẽ termiare nõ pñt. Qõ ſi ꝯtigeret tales q̃litates in eẽ itẽtionali alteratiõeʒ

terminare:illa alteratio erit ſpũal:ꝑfectiua aut iꝑfectiua:ſʒ nõ realis:ꝛ ſic õ lumie dũ itẽdiꝛ̃ aut remittiꝛ̃ ẽ dõʒ. ❡ Cũ igꝛ̃ apud phm ſole q̃litates de tertia ſpẽ i ſuo eſſe reali ſint terminatiue alteratiõis.nullas tales i eaꝝ eſſe reali recipe põt itellectus:iõ nõ eſt intells realr alterabilis.❡ P.ſola facta variatiõe in re:mutaꝛ̃ ꝓpoſitio mentalis de võ in falſuʒ:ꝛ de ſcia in erroꝛẽ.g̃ ad ſciam nõ ẽ ꝑ ſe motus:ad qõ adiuuat itellcm̃ variari de nõ aſſenſu ad aſſenſuʒ:aut eꝯ:ſignũ aũt inducit Arꝝ.vbi ſupꝛa.qꝛ motu impediꝛ̃ ſcie acqſitio.iõ ꝯtu bati minꝰ poſſunt videre:vt ṗmo elẽchoꝝ.ca.12.iõ arguẽtis cautella ẽ reſpõdẽtẽ conturbare:ꝛ.8.politicoꝝ Arꝝ.qui qdẽ coꝛpoꝛis laboꝛ intellectũ eſt ipediẽs:itẽ ſignũ aliud mathe ca:qꝛ hñt eẽ in intellectu.ꝛ nõ eꝛ̃:iõ imobilia ſunt:in quo aũt ṗdicato fit ſcia: an q̃litatis:an relatiõis trãſeat nũc.❡ Quartũ dcm̃.intellectus poſſibilis nõ ẽ ꝑ ſe localr mobilis:qꝛ nõ ẽ coꝛpus: aliter duo coꝛpoꝛa eẽnt ſil adeq̃te.ſ.aia ꝛ coꝛpꝰ.aut nõ q̃libet ps q̃titatiua aiati eẽt aiata.❡ Tũ ẽt nõ eſſet aia actꝰ coꝛpoꝛis ꝛc̃.❡ Quintũ dcm̃ itells polis nõ ẽ mobilis ꝑ ꝑtẽ:qꝛ ꝑtẽ nõ hʒ.❡ Sextũ dcm̃ itells polis ẽ mobilis ꝑ accñs eo mõ quo moueꝛ̃ itellĩe ꝑ accñs.ſ.ad motuʒ ſui ſubti ab alio ab ipo:nõ tñ mobilis ẽ inteꝰ polis ad motum ſui ſubiecti a ſeipſo:qꝛ ſolum foꝛme conſtitute in eſſe per ſubm ſuuʒ ſi mobiles a ſeipſis ꝑ accñs:intells autem poſſibilis non eſt cõſtitutus in eſſe per ſubiectũ ſuum:cũ non coꝛrumpaꝛ̃ ꝛ deſinat eſſe.cum ſoꝛtes deſinit eſſe aut coꝛrumpiꝛ̃.❡ Septimũ dictuʒ intellectus poſſibilis eſt intẽtionaliter variabilis.hanc ſniam voluit Ariſtote.2o de anima.tex.cõmen.56.ꝛ tunc pʒ quid intendat phs ibi tex.cõmen.57.dicens hanc mutationem non eſſe alterationem.qꝛ non eſt realis mutatio:aut eſſe alterum genꝰ mutationis:qꝛ eſt mutatio ſpiritualis:idem ibi cõmẽ.58. vnde ſecũdo de generatione cõmẽ.5.muſicum ꝛ non muſicum:memoꝛia ꝛ obliuio ſunt alterationes aie.❡ Tum qꝛ idem homo numero ſucceſſiue tenet diuerſas opiniones.vt de ſemet fatetur Auerro.6.phyſicoꝛum.cõmẽ.32. iõ.30.ꝓblem.ꝓbleumate.11 ꝑꝑ qd aꝰ itelligit ꝛ facꝛ̃ hõ maxime.rñdit phs ꝯrioꝝ eadẽ ẽ ſcia:hõ igꝛ̃ iteu plm viuit.ꝛ topico.2.ca.18.i plibꝰ hoies ſunt ꝑraui:i paucioꝛibꝰ võ ſtudioſi:ꝛ h ñ ex necĩtate:ꝛ i ꝓhe metaph.hoiuʒ genꝰ arte ꝛ rõnibꝰ viuit.ꝛ.7.politi.alia võ aialiũ maxie nã viuũt:hõ võ rõne:ꝛ ad meliꝰ ꝑſuaderi põt.❡ Itẽ nõ icõuenit itellʒ poleʒ certo dato itellcũ ſpeculatiuo ṗuatũ eẽ:vt ſupꝛa dictũ ẽ:qꝛ pole ẽ aliqꝫ ſpẽʒ ſtare certo tꝑe latitãtẽ:ſic ꝙ nihil ẽ hõ cognoſcẽs eã.ꝛ ꝯñr itells polis iſtiꝰ ſpẽi cognitionẽ ñ hʒ:ꝛ tũc ea ſpẽ veniẽte i lucẽ:cũ icipiat illa ſpẽs cognoſci ab hoie:mutaꝛ̃ iteꝰ polis itẽtionalr ꝛ ꝑfectiue õ poa ad actũ.❡ Poa ãt duplex ẽ.ſ.eſſentialis ꝛ accñtalis:vt vult Arꝝ.2.õ aia.tex.cõ.55.licʒ iſtis noibꝰ nõ vtaꝛ̃ ibi.ꝛ vtraqꝫ eaꝝ mutaꝛ̃ itells.dixit.n.Auer.8.phyſi.cõ.31.ſciẽs:cũ nõ vtiꝛ̃ ſua ſcia:ẽ i poa accñtali:ſʒ adiſcẽs añqꝫ adiſcat ẽ ſciens i poa eẽntiali:ꝛ ſic ſeqꝛ̃ itellcm̃ poleʒ hr̃e itellʒ agentẽ:vt ſtrictiſſime agẽs eſt:ſibi cõparatũ.nihil.n.mutat ſeipm ṗ:mutat aũt itellectꝰ agẽs poleʒ:non itellus polis ſemet:neqꝫ cadit aliqd ſub obtis dr̃ijs q̃ ſũt agere ꝛ pati:cadit aũt itellectus poſſibilis ſub differẽtia que ẽ pati ꝛ potentia:ꝛ intells agẽs ſub illa dr̃ia q̃ ẽ agere ꝛ actus:qꝛ igꝛ̃ agẽti repugnat poſſibilitas ꝯueniẽs poſſibili:itellus poſſibilis ꝛ itellus agẽs diſtiguunꝛ̃:ꝛ iõ trãſeunte intellectu poſſibili de nõ hr̃e in ſe itẽtionẽ illiꝰ ſpẽi ad hr̃e:abſtrahit intellectus agens a fantaſmatibꝰ:ꝛ de potẽtia intellectis actu intellecta facit.❡ Habet ẽt intellectus poſſibilis intellectũ agẽteʒ large ſumẽdo itellm agentẽ:qꝛ vniꝛ̃ aliq̃ ſuba ſeꝑata vt itellectio illi.ꝛ tũc licʒ itellus poſſibilis intelligat ꝑ eẽntiã:q̃ nõ ẽ ipm:intelligit tñ ꝑ aliqd:qõ nõ ẽ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

aliõ ab eo in eẽ:q꞉ illõ quo itell'ſ poſ'is intelligit nõ ẽ ſe-
parabile in eſſe ab intellectu poſſibili:⁊ ſic itelligo Auer.
12.metaph.cõ.17.ꝯcedẽtez intellectũ agẽtẽ ꝑ quẽ itelligit
intellectus mãlis:dũ eſt felix:eẽ aliõ a ſuba itell'ſ mãlis:
licꝫ nõ ſit aliud itellcũs agens ab itellcũ mãli in eẽ:q꞉ nõ
ſunt itellect⁹ agẽs:⁊ itell'ſ poſ'is duo diuerſa ſeorſum exi-
ſtentia:qm̃ mã ⁊ forma nõ ſunt duo diuerſa i eẽ:licꝫ vnũ
nõ ſit alteꝝ:vt pꝫ.12.metaph.tex.cõ.54.⁊.2.phyco.text.
cõ.12.ſed cũ itell'us poſ'is iter itelligentias infim⁹ ſit:ipſe
nõ põt alteri itellectui cõparari vt agens:ipſe.n.pure po
tentialis eſt in gñe itelligibiliũ:vt in ꝓ ope quolibetto.3.
aſſerebat᷑:iõ ipſe nõ eſt itell'us agens. ¶ Põt igr̃ itell'us
poſ'is q̃druplr̃ ꝯſiderari:vno mõ ſꝫ ꝙ paſſiuus eſt:⁊ ſic
cõparat᷑ itellectui agenti:a quo ꝑfectiue pati hꝫ. ¶ 2° cõ-
ſiderat᷑ ſꝫ ꝙ receptiuus eſt:⁊ ſic ꝯpat᷑ itellectui:q eſt itel-
lectus ſpeculatiuus vel ſcia:vel igno^a:hec.n.põt itellcũs
poſ'is in ſe recipe. ¶ 3° ꝯſiderat᷑ ſm ꝙ actiuus:⁊ ſic ꝯpa-
rat᷑ iudicio vel fidei:q꞉ ipſe cõponere hꝫ vel diuidere ⁊ iu
dicare. ¶ 4° ꝯſiderat᷑ ſꝫ ꝙ fundatiuus:⁊ ſic ſuis nãlib⁹
potẽtys ꝯpat᷑:q̃tũcũqꝫ ſint po^r idẽ ꝙ ipſemet. ¶ Mul-
tis tñ alys modis ꝯſiderari põt:q꞉ vt forma:aut vt aia:⁊
ſic formabili:aut aiato referri hꝫ:⁊ de iſto itẽtionali mo-
tu itelligẽdus ẽ Ar.3.d aia.tex.cõ.54.volẽs actũ appe-
titus eẽ motũ:ꝓpor^r ſicut.2.d aia.tex.cõ.161.dixerat:fan-
taſiaꝫ eẽ motũ factũ a ſenſu i actu. ¶ Ex his pꝫ intellcũ
poſ'eꝫ eẽ variabilẽ qbuſdã variatiõib⁹:qb⁹ non variabi-
les ſunt itell'ie ſupiores eo.q꞉ itellcũs poſ'is eſt gnãbilis:⁊
alterabil ꝑ accñs:qd nulli itell'ie ſupiori cõuenire põt:ali-
ter ipſe iformarẽt mãꝫ in po^a:qd eis repugnat. ¶ Scdo
intellcũs poſ'is variabilis ẽ ꝑfectiue:⁊ mutabilis d igno^a
in ſciaꝫ:aut eꝯ:⁊ de nõ hr̃e a.intellcm̃ ſpeculatiuũ ad ha-
bere eũdẽ:⁊ nulla iſtaꝝ mutationũ mutabilis ẽ itellcũs
ſupior eo ſm phꝫ.Alia mutatio ꝓpria itellectui poſ'i tan-
git᷑ ifra. ¶ Cõtra ois itelligentia mouet᷑ localr̃ ꝑ accñs
ad motũ quo ipſamet mouet.q꞉ oẽ aial celeſte mouet᷑:ſꝫ
ois itell'ia eſt aial celeſte:q꞉ idẽ eſt forma ⁊ ꝯpoſituꝫ:⁊ ſic
de⁹ mouet᷑. ¶ Cõfirmat᷑ oẽ ideꝫ moto mouet᷑ ꝑ accñs:ſꝫ
deus ⁊ itell'ie ſunt idẽ moto.q꞉ aiali celeſti:pꝫ maior ex 3°
ſupp^to in ꝓn°qõnis hui⁹ꝓmiſſo:pꝫ mior.q꞉ itelligẽtie ſunt
qditates aialiũ celeſtiũ. ¶ 2° oẽ locabile eſt mobile:per
ſe:aut ꝑ accñs:aut ſꝫ ptẽ:⁊ ſi ẽt locabile eſt motiuũ: etiaꝫ
ad ſuũ motuũ mobile ẽ:ſed ois itelligẽtia eſt locabilis:q꞉
deo attribuit᷑ celũ ꝓ loco.ğ a fortiori alys itelligẽtys lo-
cus nõ repugnat. ¶ 4°.n.phyco.cõ.45.aie ſunt in celo.
q꞉ ſubꝫ eaꝝ:qd eſt corp⁹:eſt in celo. ¶ Cõfirmat᷑ nõ mi-
nus repugnat loc⁹ deo q̃ꝫ mot⁹:ſi igr̃ ex locatiõe corporis
deus ⁊ alie itelligẽtie locant᷑:ẽt ex corporis earum motu
de⁹ ⁊ alie itell'ie localr̃ mouent᷑. ¶ 3° finis ẽ id ad qd mo
uet᷑ qd inatũ eſt ꝑfici ꝑ illud.3.metaphy.cõ.3.ſꝫ itell'ie ci-
tra ꝓmã fineꝫ hñt.ğ mouent᷑. ¶ 4°.ois po^a mouẽs exñs
in corpore neceſſario mouet᷑ accñtalr̃.12.metaphy.com.
41.ſed ois itell'ia eſt ṽtus in corpore:q꞉ ois itell'ia ẽ ania:
ergo ois itell'ia eſt act⁹ corporis:⁊ ſic ois itell'ia ẽ ṽtus in
corpore. ¶ Cõfirmat᷑ mouẽtib⁹ nobis neceſſariuꝫ ẽ q̃ in
nobis oia ſũt moueri.2.topico.cap.21.⁊.8.phyſi.cõ.51.trãſ-
fert᷑ per accñs ꝑ trãſlationẽ corporis oẽ ꝙ eſt in corpe:⁊
ibi.cõ.83.trãſmutat᷑ ꝑ trãſmutationẽ ſubti ania aialis: q̃
mouet ipm̃.⁊.12.metaph.cõ.36.ſicut mouetur aia q̃ ẽ in
corpore.ğ ꝓportionabilr̃ moto celo mouent᷑ oia q̃ ſũt in
celo:⁊ ſic ois itell'ſ mouet᷑. ¶ Cõfirmat᷑.q꞉ ad motũ cõ-
poſiti mã ⁊ forma illi⁹ mouet᷑. ¶ Ad ꝓ^m iter aial celeſte
⁊ itelligentiã:q̃ eſt illi⁹ forma:cadit idẽtitas ſm formã:⁊
nõ ſꝫ mãm:neqꝫ ſꝫ ꝯgregatũ:ſꝫ idẽtitas ſꝫ formã nõ eſt
ſufficiẽs ꝓn^m ad attribuẽdũ ac^a vni⁹ alteri.iõ negat᷑ ꝯña.
intellecta miore in ſenſu ṽo:data igr̃ forma ſupra quã mã
cãlitatẽ nõ hꝫ:nõ opꝫ ac^u mãe cõicari forme:licꝫ cõicent᷑
ꝯpoſito:aial igr̃ celeſte eſt q̃tũ:mouet᷑.⁊ itell'it.nõ tñ or-
bis itell'it:ſꝫ mouet᷑:⁊ q̃tuꝫ eſt:forma aũt neqꝫ mouet᷑:ne-
qꝫ q̃ta ẽ:ſꝫ itell'it. ¶ Ad ꝯfirmationeꝫ idẽtitas abſoluta
eſt:q̃ trãſfert motũ ꝑ accñs:vt pꝫ in ꝯ^o ab iferiori ad ſuũ
ſupi⁹:vt ſor.mouet᷑.ğ hõ mouet᷑. ¶ Idẽtitas aũt intell'ie
cũ aiali celeſti nõ ẽ abſoluta idẽtitas ꝑ verificationẽ a^nam
vni⁹ de altero:ſꝫ ẽ idẽtitas ſm formã. ¶ Ad 2^m intell'ias
locari celo ẽ vulgare:aſſumptũ ab ar^le ob illi⁹ famoſita-
teꝫ ad ꝯfirmãdũ:vt pꝫ.2.celi.tex.cõ.22.nõ q꞉ veꝝ ſit ſm
ſermõis rigorẽ:bonũ tñ hꝫ inte^m.q꞉ ſube ſepate opantur
opatiõe mãifeſte in loco exñte ⁊ locato:iõ locam⁹ itelli-
gentias opantes ꝑ eaꝝ opatiõis locationẽ:q꞉ igit᷑ in tali
loco manifeſti⁹ apit᷑ itell'ie opatio.vt in circũferẽtia mo-
tus magis q̃ꝫ alibi:iõ dicim⁹ itelligẽtiã eẽ ibi.⁊ h̃ mõ in-
telligẽtias locauit Ar.in circũferentia orbis.8.phy.tex.
cõ.84.⁊ hoc mõ locabilia nõ oꝫ eẽ mobilia:aut ſaltẽ nõ
opꝫ eẽ mobilia a ſe met. ¶ Ad ꝯfirmationẽ mot⁹ plus i-
telligẽtys repugnat q̃ꝫ locus:q꞉ vltra q̃titatẽ quã vtrũ-
qꝫ ſupponit:ꝑ quã neutrũ põt itrinſece itelligẽtiã dno-
minare:adhuc motu notat᷑ fluxibilitas:q̃ itelligẽtys val-
de diſconuenit:locabilitas aũt per opationẽ:q̃ itelligen
tias extrinſece denoiat:ꝓ^os dnoiare pt:mobilitas ãt q̃ ex-
trĩſece itelligas denoiat:ꝓmaꝫ denoiare nõ pt. ¶ Ad 3^m
Auerro.ibi.qd non mouet᷑:nõ hꝫ finẽ:niſi equoce:⁊ ſic fi-
nis nõ infert motũ abſolute. ¶ Ad 4^m ṽtutẽ eſſe in cor-
pore apud Ar.⁊ Auerro.importat ꝯſtitutã in eẽ per cor-
pus:ꝯſtitutuꝫ aũt eſt mãliter vel formalr̃ cãtũ:vt ꝓ hui⁹
dcm̃ eſt:ſi.n.accña ꝑ ſubaꝫ ꝯſtituũtur.4.metaphy.cõ.2.
aut itellecta ſpeculatiua per intellectũ mãlẽ:eſt q꞉ ſuba
eſt mã in qua ac^ium:⁊ inte⁹ mãlis ite⁹ ſpeculatiui:ſꝫ ſi in-
tellecta ſpeculatiua ꝯſtituunt᷑ ꝑ fan^ta ẽ:q꞉ fan^ta ꝓ dr̃ia di-
ſtictiua ite^num aſſumẽda ſunt ſpeculatiuoꝝ:ea.n.in agẽte
⁊ ſubito ꝯueniũt:ſed his vñ abſtra^ntur dr̃nt:ad ꝓpo^m igitur
ois ṽtus exñs in corpore mouet᷑ a ſe:qñ ipſa mouet:⁊ ſic
negat᷑ mior:ſi aũt ſumeret᷑ eẽ in corpe ꝓ dare ꝑfectiõeꝫ
corpori:ſiue cãet᷑ dans eẽ corpori a corpe.ſiue.nõ:tũc ne-
gat᷑ maior:⁊ ꝯcedit᷑ mior. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dcm̃ illõ ꝓ-
babile ẽ:⁊ h̃ ſufficit philo.ibi ꝯ Platonẽ arguẽti:vñ Ar.
ibi ifra.ca.22.negat ꝙ ſenſibile ſit ſcibile.q꞉ multi dicũt
ꝙ ſenſibiliũ nõ ẽ ſcia. ¶ 2° dico ar^m illõ eẽ ad hoiem:q꞉
vt pꝫ ex Auer.4.phyſi.cõ.18.mens Platonis eſt vt ſeqt᷑
ex ei⁹ dictis fors eẽ in loco:vt ſermo ẽ ibi de loco:ſed oẽ
qd ſic ẽ in loco mobile ẽ ad motũ illi⁹ in quo eſt. ¶ Dico
3° ꝙ ois forma ꝯſtituta in eẽ ꝑ corp⁹:dũ ipſa mouet corp⁹
mouet᷑ in mouẽdo a ſeipa ꝑ accñs:ſi igr̃ ſolũ idea ſit for^a
apud Platonẽ ſm opionẽ illi⁹ recitataꝫ ab Ar.2.meta.
tex.cõ.51.ſeqt᷑ ideã aliquã moueri. ¶ Dico 4° ꝙ ite⁹ poſ-
ſibilis mouet᷑ dũ mouetur hõ localr̃:q꞉ quẽ^m moto celo
vni⁹ intell'ie ab alia itelligẽtia:mouet᷑ intelligẽtia illi⁹ ce-
li ꝑ accñs:ita moto hoie ab alio:mouet᷑ ite⁹ ꝑ accñs:nõ.n.
magis ẽ imobilis ite⁹ poſ'is q̃ꝫ itell'ie altiores:ſꝫ magis mo
bilis. ¶ Sciẽdũ ẽ igr̃ ꝙ ois mot⁹ ab itell'ia dpẽdẽte ẽ ab
aliq̊ alio ab ea.q꞉ ẽ a deo glĩoſo:vt dcm̃ ſupra:ita ois mo
tus ab ite^u poſ'i ẽ ab aliquo alio ab eo. ¶ Quẽ^m ẽt ſemꝑ
intell'ia dpẽdens mouet᷑:dũ mouet:ita inte⁹ poſ'is ſꝑ mo-
uet᷑:dũ mouet. ¶ 3° quẽ^m mot⁹ ab itell'ia dpẽdẽte nõ de-
noiat intell'iaꝫ moueri:vt ab illa itell'ia ẽ.ſꝫ dnoiat illam
moueri ille mot⁹:vt a ſupiore itell'ia ẽ:ita mot⁹ ab itellcũ
poſ'i:vt ab eo ẽ:nõ noiat itellcm̃ poſſibilẽ moueri:ſꝫ vt il-
le mot⁹ ẽ ab aliquo alio ab ite^u poſ'i:ſic denomiat itellcm̃
poſſibilem moueri. ¶ Eſt tamẽ dr̃ia.q꞉ ſolum circulari-
ter mobiles ſunt intelligentie depẽdẽtes.inte⁹ aũt poſſi-
bilis recte mobilis eſt:⁊ motu mixto ex recto circulari.
¶ Eſt ẽt alia dr̃ia:q꞉ omne mouẽs intelligẽtiã dpẽdẽteꝫ
eſt formalr̃ i illa:ſꝫ nõ oẽ mouẽs itell'uꝫ poſ'eꝫ ẽ in illo.q꞉
licꝫ ab ape^u vtrũqꝫ moueri poſſit:tñ ite⁹ poſ'is põt moue-
ri ab extrĩſeco agẽte corp⁹ violẽtãte iformatũ ab it^u poſ'i.
De locatiõe ãt ite⁹ poſ'is dꝫ ipꝫ ꝑ opationeꝫ locari:pt.n.
opari in loco aliq̊ in quo ꝓus nõ opabat᷑. ¶ Ad ꝯfirma-
tionẽ ꝓmã negat᷑ ꝯña.ꝯñs tñ veꝝ ẽ de oi celo excepto ꝓ.
q꞉ de⁹ oio imobil'ẽ. ¶ Ad 2^am ꝯfirmationẽ aliq̃ ẽ ꝑs eẽn
tialis q̃ moueri nõ põt a ſemet mouẽte:⁊ ois itell'us ẽ hꝯ:
ſiue ſit ite⁹ poſ'is:ſiue ſit ſupra itellꝫ poſ'eꝫ. ¶ 2ª via ſpãlr̃
arguit d ite^u hũano.Auer.3.d ania.cõ.7.itellcũi extimat᷑
acci^re trãſmutatio h̃ mõ:⁊ nõ ẽ ita:niſi accñtalr̃. ¶ 2° ſcia
eſt trãſmutabilis ſcdꝫ locũ:cũ illõ i quo ẽ trãſfert᷑.4.phi.
tex.cõ.32.ex quo ſeqt᷑ itellcm̃ moueri:ſi.n.ſcia nõ ẽ i ite^u:
ipa nõ ẽ i aliq̊. ¶ 3° q̃ ampli⁹ ñ mota mouẽt:nõ ſt̃ phyce
ꝯſideratiõis.2.phyſic.tex.ꝯ.71.⁊.3.celi tex.cõ.2.ex greca
trãſlatiõe:ſꝫ ite⁹ poſ'is mouet ñ mot⁹ ꝑ te.ğ ite⁹ poſ'is ñ ẽ
phyce ꝯſideratiõis.ꝯñs ẽ falſum.vt pꝫ ex Ar.3.d aia.de
ipo dterminãte:⁊ Auer.3.d aia.cõ.17.ꝯſi° d aia ẽ nãlis:q꞉
aia ẽ vnũ entiũ nãliũ.Idẽ ꝓ d aia.cõ.2. ¶ Si dicas q꞉ i-
te⁹ poſ'is ꝑ accñs mo^r:ẽ phyce ꝯſideratiõis. ¶ Cõtra q꞉
alie intell'ie depẽdẽtes:ẽt ſt̃ mobiles ꝑ accñs:erũt phyce
ꝯſideratiõis. ¶ 4° ite⁹ ẽ extẽſus.3.d aia.tex.cõ.10.ğ ite⁹
eſt mobil' ⁊c̃.de^nce fundate ſup nõ q̃titate ite⁹ poſ'is vane
ſũt. ¶ Ad ꝓ^m ite⁹ fatigat᷑ ꝑ accñs:q꞉ ſenſus:quẽ oꝫ cũ ite^u
coopari:fatigat᷑.q꞉ ſenſus ẽ ṽtus organica:⁊ ſpiritib⁹ i ſu-
is opatiõib⁹ vtit᷑:q facilr̃ reſolubiles ſt̃:ꝑꝑ qd dixit Ar.
ꝓ d aia.tex.cõ.66.itelligere ⁊ ꝯſiderare marceſcũt quodã
interi⁹ corrupto.⁊.3.d aia.text.cõ.20.nõ reminiſcimur p⁹
mortẽ ⁊c̃. ¶ Ad 2^m ſi aia itellectiua mouet corp⁹:ipa nõ
mouet ſe:queãdmodũ d itell'ia dcm̃ ẽ:pꝫ ex Auer.3.d aia.
cõ.58.diſtiguẽte iter ṽtutẽ appheñuã ꝑticularis ⁊ vl'is:q꞉
ꝓ^a mouet᷑ qñ mouet.2^a nõ. ¶ 2° dico ꝙ moto corpe ab
ite^u poſ'i:poſ'e ẽ artẽ inexñtẽ itellcũi mouere:ꝯcurrẽte tñ
amore appetibilis extrĩſeci:⁊ tũc mouet᷑ ite⁹ poſ'is ꝑ acci-
dẽs:queãdmodũ de⁹ glorioſus exñs ars vl'is i mẽte itel-
ligẽtiaꝝ mouẽs eaꝝ celos eas mouet:ita ars iexñs anie
mouẽs corp⁹ iformatũ itell'u:mouet itellcm̃ ꝑ accidens.
¶ Dr̃ia ẽ tñ hic ⁊ ibi:q꞉ ars vl'is ẽ finis i illis:i itell'u aũt
poſ'i nõ ẽ finis ars:iõ cũ arte in itell'u poſ'i ꝯcurrit aliud ab
arte:⁊ ab ite^u poſ'i ad mouẽdũ vt ꝓducat᷑ artificiũ:ſed in
itell'ia nihil ꝯcurrit:niſi ars vl'is:⁊ ipa ⁊c̃. ¶ An ãt trãſla-
to ite^u ſcia:q̃ ẽ i illo.trãſferrat᷑. ¶ Dꝫ ꝙ ſcia:aut ẽ reꝝ
mobiliũ:aut reꝝ imobiliũ:aliq̃ igr̃ ſcia ẽ res imobil':⁊ il-
la nõ trãſfert᷑:q꞉ ex nã rei ſibi repugnat mot⁹:ꝑ eẽ ãt i i-
tellectu nõ efficit᷑ res mobil':iõ ipſa remanet res ⁊ ſcia i-
mobilis. ¶ Et tũc cor^le ſeqt᷑:q̃uis celuꝫ moueat᷑:nõ opꝫ
deũ:q celũ iformat moueri. ¶ 2° ſeqt᷑ licꝫ itell'ia dpẽdẽs
moueat᷑:nõ oꝫ deũ:q eaꝝ ẽ cognitio moueri. ¶ Seqt᷑ 3°
q̃uis ite⁹ poſ'is trãſferat᷑:nõ oꝫ deũ q ẽ illi⁹ felicitas:trãſ-
ferri.Aliq̃ ãt ſcia ẽ idẽ rei mobili:⁊ tũc nãe rei non repu-
gnat trãſlatio.ꝑ itellm̃ ãt nõ efficit᷑ magis imobilis q̃ꝫ ſit
ipſe ite⁹ recipiẽs ipſaꝫ:iõ trãſlato ite^u poſ'i ſcia illi⁹:cui nõ
repugnat mot⁹ trãſfert᷑.Et ꝑꝑ h̃ ꝙ põt eẽ aliqd imobile
in aliq̊ mobili.Auer.8.phyco.cõ.27.dclarãs q̃ ſunt illa q̃
mouet᷑ ꝑ accñs:nõ dixit oia q̃ ſũt i moto.ſꝫ dixit illa q̃ mo
uẽt᷑:q꞉ ſt̃ i moto mouet᷑ ꝑ accñs:⁊ ẽ hec ſnia Ar.ꝓ d aia.
tex.cõ.37. ¶ 3° dicũt aliq Auer.ibi auctoritatẽ argumñti
exponẽtẽ extẽdere nomẽ ſcie ad cognitionẽ ſenſitiuaꝫ:q꞉
dixit ⁊ iſt a diſpõ.ſ.moueri ꝑ accñs ẽ oiuꝫ formaꝝ q̃ exñt
in ſubito:ſꝫ pt illõ dcm̃ itelligi iſta diſpõ.ſ.nõ ſepari a ſub-
ſtãtia ⁊c̃. ¶ Ad 3^m ꝓ^a rñio.motor imobilis ſic ꝙ nõ ẽ mu-
tabilis ꝑfectiue:nꝫ corruptiue:nõ ẽ qditatiue ꝯſillis a pho
nãli:⁊ hꝯ ſt̃ oẽs itelligẽtie ſupra itellcm̃ poſ'eꝫ:ite⁹ ãt poſ-
ſibilis:⁊ ois for^a mãlis mutabilis ẽ ꝑfectiue vel corrupti-
ue:iõ ad phꝫ nãlẽ ſpectãt:hic tñ ſenſus:q̃uis verus ſit:ñ
eſt ad mẽteꝫ phi i auctoritate allegata loquẽtis de motu
reali. ¶ 2^a rñ°.q꞉ mobilis localr̃ ẽ inte⁹ poſ'is trãſmutã-
do locũ:⁊ alie itell'ie nõ:iõ ad phꝫ nãlẽ ſpectat itell'ſ poſ-
ſibilis:⁊ alie itell'ie ad metaphycũ:vt.2.phyco.cõ.26.di-
xit Auer. ¶ Rñ° hec ṽa ẽ.ſꝫ icõpleta:q꞉ phs nãlis ẽt ali-
qd ꝯſi^at:qd nõ trãſmutat locũ:vt celũ aut elm̃. ¶ 3ª rño
ois forma ſubalis termiatiua gnõnis ẽ qditatiue ꝯſidera
bilis a pho nãli.⁊ nulla for^a ſubalis:q̃ nõ ſit terminatiua
alteratiõis vl' gnõnis:ẽ qditatiue ꝯſiderabil':a pho nãli.
Intell'ſ aũt poſ'is gnãbilis ẽ termiatiue:⁊ nullus ali⁹ in-
tellect⁹ ſupra ipꝫ ẽ gnãbil' ⁊c̃.iõ itell'ſ poſ'is ẽ mouẽs mo-
tũ:⁊ alie itell'ie nõ:qd.n.eſt moueri:qd põt formis ꝯpete-
re:niſi mot⁹ terminatiue:⁊ ſic pꝫ phꝫ tetigiſſe cãm adeq̃-
tã diſcernẽteꝫ iter formas ſubales conſiderabiles a pho
nãli:⁊ ꝯſiderabiles a metaphyco.iſtã ſentẽtiaꝫ elicim⁹ ex
Ar.2.phy.tex.cõ.26.ipꝫ itelligendo vt ꝓexpoſuim⁹:duꝫ
dixit phm nãleꝫ aſcẽdere i cognitione formaꝝ ſubalium
vſqꝫ ad itellcm̃ hois iclusiue:q꞉ ſol ⁊ hõ gnãnt hominẽ.
¶ Ad 4^m licꝫ Auer.il' d nõ hẽat i trãſlatõe ſua:ponit tñ
ṽba ex qb⁹ exhit᷑ expõ:extẽſus.i.diſpõne ſilũ recte linee i-
telligẽs:eſt ãt diſpõ ſil'is recte linee:cũ exhit᷑ for^a a ſenſi-
bilib⁹:⁊ ſil'is linee ſpherali:cũ exhit᷑ for^a ex itelligibili ab-
ſtracto. ¶ 3ª via oñdit nullũ itellectũ moueri:q꞉ Auer.i
de ſuba orbis.ca.ꝓ.oẽ mobile ꝑ ſe ẽ diſibile ꝑ ſe.⁊ oẽ mo-
bile ꝑ accñs ẽ diſibile ꝑ accñs:ſꝫ nullus ite⁹ ẽ diſibilis ꝑ
ſe aut ꝑ accñs.ğ nullus ite⁹ ẽ mobil' ꝑ ſe:neqꝫ ꝑ accidẽs.
¶ Cõfirmat᷑ nullũ motũ ꝑ accñs eterne mouet:ſꝫ itell'ie
eterne mouẽt.ğ itell'ie nõ mouet᷑ ꝑ accñs. ¶ 2° ſpũali ñ
accidit trãſmutatio:vt ſepe allegatũ ẽ:ſꝫ ois ite⁹ ẽ ſpũal'.
ergo nullus ite⁹ ẽ trãſmutabilis.ğ nꝫ mobil'. ¶ 3° Auer.i
de ſuba orbis.capite ꝓmo.⁊.12.metaphy.cõmẽ.36.⁊.41.
aie celoꝝ non mouent᷑ ad motuꝫ corporis:neqꝫ per ſe:nꝫ
per accidẽs. ¶ Cõfirmat᷑ ꝓmo de ania.tex.cõmẽ.61.for-
maꝫ conſtitutaꝫ in eſſe per corp⁹ declarauit Ariſtote.mo-
ueri ad motũ corporis moti ab ea.ſed alio mõ eſt impoſ'e
ꝙ aia moueat᷑ in loco:ſꝫ nullus ite⁹ ẽ ꝯſtitut⁹ i eẽ ꝑ corp⁹.
ergo nullus ite⁹ mouet᷑ i loco. ¶ Cõfirmat᷑ cũ dclarauit
Ar.aiaꝫ moueri:addidit.tex.cõ.63.itelligere forſan alte-
rũ eſt:vbi nota itellcm̃ excipi a moueri:qũo aũt aia mo-
uet᷑:declarat Auer.ibi.cõ.65.ſ.ꝑꝑ ſubm̃ ꝑ qd ꝯſtituit᷑:qd
pꝫ ibi:ex tex.cõ.66.ite⁹ fortaſſis diuinũ qd ⁊ ipaſſibile ⁊c̃.
⁊ Auer.ibi mãi^m ẽ ex h̃ ſmone ꝙ ipoſ'e ẽ aniaꝫ moueri in
qbuſdã ꝑtib⁹.ſ.ite^u neqꝫ eẽntialr̃:neqꝫ accñtalr̃. ¶ Cõfir-
mat᷑.8.phy.cõ.51.⁊.52.rõ ꝑꝑ quã motor mouet᷑:eſt q꞉ cõ-
ſtituit᷑ in eẽ ꝑ motũ:ſed nullus ite⁹ ꝯſtituit᷑ ⁊c̃.ğ nullus i-
tellect⁹ mouet᷑. ¶ Quarto magis remote ſunt a nã mot⁹
intell'ie q̃ꝫ q̃titates:ſꝫ q̃titates ſunt ſoluꝫ ꝑ accñs mobi-
les:ğ itell'ie nullo mõ mobiles ſunt:pꝫ mior.3.metaphy.
cõ.3.mathe^ca q̃uis ſint in re mota:nõ mouent᷑:niſi acci-
dẽtalr̃:⁊.4.phy.cõ.9.trãſlatio ſupficieꝝ:⁊ vlr̃ vltimoꝝ:
⁊ vlr̃ ſucceſſio coꝝ ſup vbi:ꝑ accñs ẽ:qd nõ ẽ ita i corpo-
rib⁹:ꝯfirmat᷑ pũcta moueri ñ pñt.6.phy.tex.cõ.9. ¶ Cõ
firmat᷑.3.q꞉ cẽtrũ celi ipoſ'e ẽ moueri. ¶ Cõfirmat᷑.4.q꞉
impoſ'e ẽ tꝑs moueri.ğ a fortiori ipoſ'e ẽ itellcm̃ moueri.
¶ Ad ꝓ^m illa:q̃ in fine mot⁹ equant᷑ loco ipſi⁹ mobil':ſũt
per ſe diuiſibilia:aut ꝑ accñs:punctũ aũt nõ equat᷑ loco:
neqꝫ itellcũs:equant᷑ aũt totuꝫ mobile qd mouet᷑ ⁊ eius
mã:⁊ ẽt for^a ſi cãta ſit a mã.⁊ accña extenſa tota ꝓfundi-
tate illi⁹ ſubti:d his igr̃ q̃ i fine mot⁹ equant᷑ loco.loquit᷑
Auer.i auctoritate ꝓdicta. ¶ Ad ꝯfirmationẽ motoꝝ ꝑ
accñs qdã a ſe mouet᷑:⁊ quoddaꝫ ab altero.diſſõ ẽ Ar.
8.phy.tex.cõ.52.tũc dꝫ ꝙ motũ ꝑ accñs a ſe non eterne
mouere põt:oẽ.n.tale corruptibile ẽ:aliõ aũt motũ ꝑ ac-
cidẽs:nõ a ſe:ſꝫ ab altero:eterne mouere põt:tale ãt nõ ẽ
niſi itellect⁹ iter ſubales formas:⁊ tũc ꝯſiderãdũ ẽ ſuper

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

mobili ab itellīa: an ſit corruptibile ſꝫ ſubaꝫ: ⁊ tūc talis itellcūs eterne mouere nō pt: cuiꝯ ē itellcūs poſſibil. Si aūt mobile ſit eternū: tūc illi itellcūs eterne mouere pñt: q᷑ tñ reſpiciūt finē itrāſmutabilem: eterne mouēt. Sꝫ q᷑ q̄tū ē de ſe poſſent reſpicere finē trāſmutabilē: nō tñ inquātū itellīe ſūt: ſꝫ inq̄tū ſūt mouētia ꝑꝑ finē: iō q̄tū ē ď ſe nō faciūt eternū motū: ſꝫ deꝰ glīoſus ē q eternū motuꝫ fac̄: hāc ſniaꝫ voluit Auer. i ď ſuba orbis. ca. 4. dicēs: ⁊ cū ꝯſiderauit. ſ. Ar. in ḋtutibꝰ appetitiuis celeſtibus: iuenit eas moueri ad appetibile nobiliꝰ ipſis: ⁊ ſubdit. ⁊ inuenit eas finitaꝝ potētiaꝝ: ⁊ ſubdit cā ꝯtinuatiōis motꝰ eaꝝ ñ eſt iſta ḋtus q̄ mouet̄: ſꝫ illď qď largit̄ eis ꝯtinuationē eſt aliqd appetibile ⁊c̄. ⁋ Ad 2ᵐ exponit ibi. cōm. 100. Auer. trāſmutationē. i. corruptionē: ⁊ tūc ſub ſpūali cadit corpꝰ celeſte: vl̄ itelligat̄ ď pᵃ cā: ⁊ aliȷs itellīȷs: qbꝰ non accidit trāſmutatio: ⁊ licꝫ aliq̄ eaꝝ ďnoient̄ extriſeca ďnoiatiōe moueri: nō tñ itriſeca. ⁋ Ad 3ᵐ iteʳ i auctoritatibꝰ adductis aīas celoꝝ non moueri ꝑ ſe: neq꞉ ꝑ accñs a ſe: cū quo ſtat ꝙ aliq̄ eaꝝ moueat̄ ꝑ accñs ab altero: ſnia eſt Ar. 8. phy. tex. cō. 52. orb igr̄ motꝰ ab itellīa citra p̄mā a duplici itellīa moʳ. ſ. a pᵃ: ⁊ ſic pᵃ itellīa mouet ďpēdentē itellīaꝫ: mouet̄ ēt idē orb a ďpēdēte itellīa: ⁊ ſic nō moʳ itellīa depēdēs. Eodē igr̄ motu: vt a p̄ motore ďpēdēs ē hic motꝰ: mouet̄ itellīa ďpēdēs: q̄ motu nō moʳ itellīa ďpēdēs: vt a nō p̄ ē ille motꝰ. ⁋ Ad ꝯfirmationē pꝫ ex dictꝪ nullā formā mouere ſe niſi ꝯſtituta ſit i eē ꝑ corpꝰ: cū q̄ ſtat itellīus ďpēdētes moueri ꝑ accñs ab alio. ⁋ Ad 4ᵐ accñtalitas magnā hꝫ latitudinē: cꝰ ꝑs vilior ꝯpetit formis ipfectionibꝰ. ſ. ſublunaribꝰ corruptibilibꝰ: ꝑs vero ꝑfectior ꝯpetit formis ꝑfectioribꝰ: puta itellīi ďpēdēti: forᶜ aūt corporee ſe tenēt ex ꝑte corpoꝝ: ⁊ imobilitate eis ſūt multū ꝓpinquā. ſunt. n. diſibiles diſiōe ſubti in q̄ ſūt: ſꝫ Ar. in pñtꝪ: ⁊ 3° celi. tex. ⁊ cō. 7. ⁋ Ad ꝯfirmationē puncta ꝑ ſe moueri nō pñt: imo p̄ ď gñōne. cō. 29. neq꞉ pūctū: nꝫ linea: nꝫ ſuꝑficies: ſt̄ i loco: nꝫ ſꝫ ſe: nꝫ ſꝫ accñs: q̄ vt mathecᵃ ſt̄ moʳⁱ ñ pñt. q᷑ vt ſic ſūt i itellīu: ⁊ ſic cētꝝ corꝑis celeſtis matheᵐ eſt imobile: cētꝝ āt nāle: ſiue ſit pūctū i terra: ſiue ſit miᵐ nāle terre: ſiue ſit tota terra moʳ loʳ ſꝫ accñs vl̄ ſm ꝑtē: i aliȷs āt a celo nō dat̄ motꝰ ꝑfecte ſphericꝰ: iō ñ dat̄ i aliȷs corꝑibꝰ cētrū qeſcēs: eis circulr̄ motꝪ: dūmō nō ſint ꝯcaua. ⁋ Ad aliā ꝯfirmatōeꝫ ꝯcedit̄ tp̄s ⁊ motū nō moueri. ⁊ neʳ ꝯñā. lꝫ i accñte extēſo extēſiōe ſubti ñ iueniat̄ rō ꝑꝑ quā ſibi pt motꝰ attribui: tñ i itellīa: q̄uis iextēſa ſit: inueniri pt: ꝯcedit̄ tñ ꝙ motꝰ circularis corꝑis alibi exñtꝪ eſt alibi: ⁊ ſic ꝯcedit̄ motū moueri mō q̄ itellīe moueri non pñt. ⁋ Qď āt dixit Ar. 2. topi. ca. 3. Qď ābulatio ñ moʳ: itellit̄ genꝰ ñ p̄dicari ď ſua ſpē ďnoiatiue. Sꝫ eēntial ⁊ qditatiua eē dꝫ hꝯ p̄dicatio. ⁋ Qď āt dr̄. 5. phy. tex. cō. 10. ⁊ 17. ſ. motū ñ moueri: itellit̄ ꝙ nō ſubȷci t̄ motꝰ motui: nꝫ terminat motꝰ motū. Sic ēt itelligo Ar. 11. metaph. q᷑ nō eſt motꝰ motꝰ: nꝫ gñōnis gnō: nec totalr̄ ꝑmutatōis ꝑmutatio. Scďꝫ āt ḋitatē: i dictꝪ ď deo nō eſt falſitas: niſi noie dei filiū altiſſimi yhꝫ xp̄ꝫ bñdictū ꝯphēderes: ſꝫ i dictꝪ ď intellīȷs ſic. vt i p̄ 2. 7. Sūt. n. itelligētie recte localr̄ mobiles admīnꝰ aliq̄: an āt aſſumēdo corpꝰ vl̄ nō: theologis diſcutiēdū reliquat̄: ⁊ i h̄ claudit̄ liber ſcďs.

⁋ Alexādri achillini Boñ. de orbibꝰ. Liber. III.

CIrca nāꝫ totiꝰ celi ſit h̄ dubᵐ pᵐ: an itellīa ſit forᵃ dans eē celo. In hac qōne p̄ q̄tuor fūdamēta ſubȷciā. 2° gnq꞉ ponā ꝯnes ſubaꝫ celi aperiētes. pᵐ ſuppᵐ dare eē triplr̄ itellī pt: p̄ effectiue: ⁊ de h̄ ſatꝪ dixi i p̄ ope q̄ſito. 2°. ſcďo mō formalr̄: ⁊ ſic loqmur hic. 3° modo finalr̄: ad modū loquēdi Auer. i de ſuba orbis, capite. 4. dator cōtinuatiōis motui ē dator eē oibꝰ aliȷs entibꝰ: māe āt ē recipere ipꝫ eē: q̄uis cāret ipꝫ. ⁋ Premitto 2° ꝙ nō ē aliqd aial: niſi forᵃ ſubal illiꝰ formet ſubꝫ: oē. n. aial ē ſubale cōpoſitū ex actu ⁊ poᵃ: q̄ ſūt mā ⁊ forᵃ illiꝰ: ē eni anial ania ⁊ corpꝰ. 2. ď aīa. tex. cō. 10. ⁊ p̄ phyſi. tex. ⁊ cō. 17. ⁊c̄. neq꞉ q̄re ex illis fiat vnū q̄rēdū ē: vt dixit Ar. 2. ď aīa. text. cō. 7. ⁊ 7° metaph. tex. cō. 49. vnū eni ē actꝰ: ⁊ reliquuꝫ poᵃ: ideo vnū ſūt: pꝫ ꝯñā. ex Ar. 8. metaph. text. cō. 15. ⁋ Preaccipiēdū 3° ꝙ ad h̄ vt forᵃ ſubalis cōicās eē ſuū māe ſit actꝰ p̄mus quo aliqd ſit aial: oꝫ ipaꝫ eē p̄nᵐ cognoſcēdi ⁊ mouēdi: q᷑ oē aial eſt cognoſcitiuū ſenſu aut itellectu: ⁊ ē mobile i loco vel ad locū. ⁋ Hoc aūt noie mā vtor h̄: vt eſt analogū ad māꝫ i actu: ⁊ ad mām i poᵃ: ⁊ ſilr̄ h̄ noie forᵃ: vt ē analogū ad imālē formā ⁊ mālē. ⁋ Subiūgēdū 4° ꝙ ꝑ celū nō itelligo orbē ſubꝫ itelligētie: ſꝫ itellīam ⁊ orbem ſimul.

Quātū ad 2ᵐ p̄nˡᶜ ſit pᵃ ꝯ. Celū ē ꝯpoᵐ ex mā ⁊ forᵃ hāc ponit Auer. 2. celi. cō. 3. Recipiēs iſtā formā ⁊ adunatū cū ea ē corpꝰ celeſte: quā ďmōſtrat Auerro. in de ſuba orbis. i p̄n°. Oē motuꝫ ex ſe ꝯponit̄ ex duabꝰ naturis. ſ. ex recipiēte motū ⁊ agēte eūdē: ſed celū mouetur ex ſe: q᷑ ex p̄n° ſibi itrinſeco: vt alibi ďmōſtratū ē. ⁋ 2° ad hñdū cōpoſitū nō reqrit̄ aliď q̄ hr̄e māꝫ ⁊ formā vnita: ſꝫ itellīa eſt forᵃ: ⁊ orbis ſubtus ē mā: vt. 7. phyſi. cō. 9. ⁊ 2. celi. cō. 3. habet̄: ⁊ ſt̄ vnita: vt dixit Auer. i lib. ď beatitudie anie: ſphericoꝝ forᵃ ē fixa ⁊ ſtabil i ſuis materȷs: itelligo lȷ. ⁊ teneri expoſitiue: q᷑ fixū ꝓꝑe cātū ē: aliď ē tñ eē cātum in mā: ⁊ eē cātū a mā. Infra ēt ſubdit. itellꝭ abſtracti ſt̄ vere forᶜ dātes ꝑfectionē: ⁊ licet dixerit ñ entes i ſubo: patet ipꝫ itelligere ñ māles. Theologis āt facillime obuiat̄ ponentibus animaꝫ Chriſti Jeſus benedicti in triduo corpori eſſe vnitam: quia qď ſemel aſſumpſit diuinum ſuppoſitum. nūq̄ dimiſit: ⁊ tam̄ nō informabat aīa corpꝰ: q᷑ ſi ſic nō fuiſſꝫ Xp̄s vere mortuꝰ: ďďo imēſitatē ſuppoſiti tolerare ꝙ nō vniat̄ aīa corꝑi: q̄uis vniāt̄ aīa ⁊ corpꝰ in ſuppoᵗᵒ diuo: apud quos ē vnio nālr̄ p̄or ꝯpōne. vt pꝫ de angelo ex tꝑe corpꝰ aſſumēte. ⁋ Reuertamur igitur ad mētē p̄hoꝝ: ⁊ nota i ſubſtātȷs tres vnionū modos: qbus vnit̄ actus poᶜ: quos tāgit Auerro. ſcďo celi. cō. 3. ⁋ Prima ⁊ maxia vnio eſt adunatio recipiētis ⁊ recepti in forma abſtracta: ſūt. n. vnibilia indiuiſibilia ſpūalia in gñe intelligibiliū ſe habentia: vt formatiuū ⁊ formabile: vbi nota dcm̄ ab Auerro. in deſtructiōe deſtructionū. diſputatione 3ᵃ. dubio. 18. ſeparatuꝫ a mā dans fineꝫ alicui dat eſſe illi: quoniā forma ⁊ finis ſunt idē in hac ſpē entium: ergo dans finē in eis dat formaꝫ: qď autē dat formaꝫ eſt agens: ergo dans finē huic ⁊ eſſe eſt agēs: iccirco primuꝫ principiuꝫ eſt oīum iſtoꝝ p̄ncipiorum: ſcꝫ agens ⁊ forma ⁊ finis. ⁋ Scďa adunatio eſt media: ⁊ eſt adunatio recipientis ⁊ recepti in mā in actu ⁊ vnū iſtorum eſt indiuiſibile ⁊ intellcūs: alterꝝ vero q̄tuꝫ eſt: non aptuꝫ tñ perdere actū queꝫ recipit. ⁋ Tertia ⁊ infima eſt adunatio recipientis ⁊ recepti in mā in poᵃ: ⁊ hoc tertiū mēbrū particiꝑi pōt in vnionē abſtracti cum mā. ſ. intellectꝰ poſſibilis: ⁊ h̄ vnio eſt minor priore: q᷑ nō eſt actus ita intimus poᶜ ſenſibiliū: quin q̄libꝫ mām in poᵃ ꝯtingat informari: de p̄ma intelligo: ⁊ ēt ab eadeꝫ ſepari: vñ māe p̄me ſoluitur vnio cū itellectu poſſibili ꝑ corruptionē māe propinque: aliud mēbrū eſt vnio non abſtracti cū mā in potentia: ⁊ iſtoꝝ vnibiliuꝫ cū mā qďlibet eſt diuiſibile: ⁊ q̄tum per accñs: ⁊ diſſolubile ab altero: per diſſolutioneꝫ dati compoſiti: ⁊ vtrorūq꞉ vel vnius cōponibiliuꝫ. ⁋ Ex hoc itelliges Auer. 3. de aīa cō. 5. dicentē itellectū qď fit ex vnione intellectus ⁊ itelligibilis fit verius vnum q̄ ex mā ⁊ forma. ⁋ Intimius. n. vniūt̄ ⁊ adunant̄ actus ⁊ poᵃ in genere intelligibiliū q̄ actus ⁊ poᵃ in genere ſenſibilium: hñt. n. itelligibilia verius nām actus ⁊ potentie q̄ mālia. ⁋ Intelliges quoq꞉ Auer. 2. celi. cō. 3. dicētē de cōpoſito celeſti in ꝓpoſito forma ⁊ formatū ſunt in eo idē numero ſm diſpōneꝫ magis diminutā q̄ ſit adunatio recipiētis: ⁊ recepti in forma abſtracta. ⁋ Cū igit̄ ex infimo gradu vnibiliū fiat cōpoſituꝫ: ſic ꝙ mā eſt idē in poᵃ qď ē forᵃ in actu: vt. 4. phy. cōmē. 49. dixit Auer. a fortiori ex medio gradu vnibiliū fiet vnū cōpoſitum: ⁊ ſic cōpoſitū celeſte eſt verius vnū q̄ cōpoſitū corruptibile magis. n. itima ē forma ſubiecto cui inſeparabilr̄ vnitur ⁊ imediate: q̄ ſit forma ſubto intima: cui ſeparabilr̄ ⁊ p̄cedētibꝰ iterminatis dimēſionibꝰ vnit̄. ⁋ Scďo argr̄ ꝓpoᵐ. oē agens per aliqd: ⁊ patiēs per aᵈ eſt cōpoſituꝫ ex mā ⁊ forma: ſed celuꝫ eſt agens in hec iferiora ⁊ mouens orbē ꝑ intellīam: ⁊ patiʳ per aᵈ: q᷑ rōne orbis mālitér mouet̄ ⁊c̄. rō ē Auer. in de ſuba orbis. cap̊. 30. ⁊ arguēdo ⁊ reſpōdēdo: pꝫ maior. q᷑ actio facit ſcire formā: ⁊ trāſmutatio māꝫ. 8. metaph̄y. cō. 12. ⁊. 2. de gñatione. tex. cō. 53. ⁋ Tertio oēꝫ cōpōneꝫ ex ſuba ⁊ accñte preuenit cōpoſitio ſubaꝝ: q᷑ accñtia terminata nō ſunt in ſubto: niſi rōne forme. Cōpōneꝫ auteꝫ ex ſuba ⁊ accñte in celo viſu adiuuante ratio manifeſtat. ⁋ Iſtaꝝ rōnū ꝯnē ponit Auer. in de ſuba orbis. capit. 3. corpoꝝ quodā eſt cōpoſituꝫ: ita ꝙ forma nō ꝯſtituit̄ per māꝫ. ita ꝙ mā eſt ſubꝫ tm̄: ⁊ nō mā cuius eſſe ſit in poᵃ. ſ. corpus celeſte. Quoddā eſt cōpoſitū ex mā q̄ eſt in poᵃ et forma q̄ ꝯſtituit̄ per mām. ſ. corpora gnābilia ⁊ corruptibilia. ⁋ Cōtra ꝯnē arguo ex nā cōpoſiti. Oē cōpoſitum ex mā ⁊ forma eſt corruptibile. Auerro. in de ſuba orbis. cap̊. p̄. ſed celū nō eſt corruptibile. ⁋ Tū q᷑ oē ꝯpoſitū ē nouū. 12. metaph̄. cō. 39. ſed celū nō ē nouū: hāc rōnē exēplariter ponit Auer. 2. prioꝝ. cap. p̄. ⁋ Et ſi dr̄ gloſando maioreꝫ. i. in oi cōpoſito eſt nouitas: ⁊ ſic in celo eſt motꝰ. ⁋ Cōtra rñō eſt ꝯ Auer. ibi dicentē: niſi dicat aliq̄ cōponi per ſe: ⁊ h̄ reprobat ibi dicēs: ſi aliq̄ eſſent que cōponerent̄ per ſe: tūc exirent de poᵃ ad actū per ſe: ⁊ mouerent̄ ſine motore per ſe: ex quo pꝫ nouitatē eē in vnione cōponibiliū. ⁋ Tū q᷑ celū ē corpꝰ ſimplex: q᷑ motꝰ eiꝰ eſt ſimplex. ğ nō eſt in celo ꝯpoſitio. ⁋ Cōfirmat̄ ꝑ Auer. in deſtructiōe deſtructionū: diſputatiōe 3ᵃ. dubio. 21. celuꝫ eſt ſimplex ꝯ Auic. alr̄ ipm̄ eēt corruptibile: ⁊ in ſcďo itellcū eēt q̄ternitas. ⁋ Scďo ex nā forme cōponētꝪ. ſeqt̄ deuꝫ ⁊ intellīas eſſe vilia ⁊ iperfecta: q᷑ eēnt ꝯponibilia ⁊ apta eſſe pars. ⁋ Tū ēt Auer. in de ſuba orbis. ca. 3. dixit motorē nō exiſtere in re mota: quō igit̄ ibi fit ꝯpō. ⁋ Tum tertio ſeqt̄ itellīaꝫ eē q̄taꝫ: q᷑ ipſa eſt dans eē corporeū. ⁋ Tū q᷑ nō cōmunicat̄ māe q̄titas: niſi per itellectuꝫ. ⁋ Tū ēt dat̄ minima ⁊ maxia q̄titas: quā pōt itellīa iformare: ğ itelligētia q̄ta ē. ⁋ Tertio ex nā māe Auer. in de ſuba orbis. capi. 2. loquēs de ſubto corpore intellīe dixit eſt īdiuiduū ďmoʳᵘᵐ: ⁊ ens ďmoʳᵘᵐ in actu hñs figuraꝫ in actu. Ex quo infero ꝙ h̄ corpꝰ ē forma: ⁊ nō mā: ğ ipſe nō ē ꝑ ſe vnibile forme. ſ. intellīe. ⁋ Tū q᷑ ex duobꝰ exñtibus in actu nō fit vnū. 7. metaph̄yce. tex. cō. 49. eſt autē intellīa in actu: ⁊ orbis in actu. ⁋ 4° corpora celeſtia non ꝯponunt̄ ex mā ⁊ forma. 2. celi. cō. p̄. ⁊ alibi pluries: imo eſt hec ꝯ ďmrōnis eiꝰ in de ſuba orbis. cap. 2. oē in quo eſt poᵃ in ſuba non eſt niſi ad duo ꝯdictoria. ſ. ad eſſe ⁊ ad nō eſſe: ſed celū nō eſt in potētia ad ꝯtradictoria. ergo ⁊c̄. ⁋ Ad p̄mū gñationis ⁊ corruptionis ſubm̄ ē mā in potentia: non autē mā in actu: ideo oē cōpoſitū ex mā in poᵃ eſt corruptibile: nō aūt ꝯpoſitū ex mā in actu: celū autē cōpoſitū eſt ex mā in actu: ⁊ nō ex mā in poᵃ. ⁋ Ad confirmationē ſolonē datā in argumento aſſerui in p̄mo oꝑe. Teneo igr̄ eā ad replicationē. Nouuꝫ eē pōt in vnione cōponibiliū: q̄le reꝑit̄ in ꝯpoſitꝪ gnābilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ: hoc aūt eē nouū infert icipe eē: iō tale eē nouū repugnat eterno. Aliud ē nouū: nō in ſuba ⁊ vniōe ꝯponibiliuꝫ: ſed in accidētibꝰ: vt motu ⁊ lumine: ⁊ hec nouitas in corpore eterno reperit̄: ⁊ non infert hec nouitas corpꝰ ſic nouū incipe: aut icepiſſe ⁊c̄. ⁊ ꝯñr nō ifert corruptibilitatē in ſuba: hāc diſtōnē ponit Auer. 8. phy. cōm̄. 15. dicens dari mediū iter gnābile ⁊ corruptibile ⁊ eternū qď q̊daꝫ mō eſt eternū: ⁊ alio mō ē gnābile ⁊ nouū: ⁊ tale ē corpus qď mouet̄ circulr̄: qď ē gnābile q̄tū ad vbi: ⁊ manēs q̄tuꝫ ad ſubaꝫ: ⁊ tūc ꝯtinuāda eſt ſnia Auer. in argumento ſic. Cū duplex ſit nouitas. ſ. in motu ⁊ vnione ꝯponibiliū: ſꝫ in deo nō ē nouitas ꝑ motū: q᷑ ꝑ aduerſariū deꝰ ē imobilis: ğ in deo erit nouitas ꝯponibiliū. ⁋ Ad aliā confirmationē celū ē ſimplex: q᷑ nō mixtū: eſt tñ ꝯpoſitum ex actu ⁊ poᵃ: ⁊ huiuſmōi eſt ēt elemētū gnābile. ⁋ Ad cōfirmationē Auer. reſpōdeo ꝑ ipm̄met paꝝ ifra dubio. 23. talis ſphera dr̄ ſimplex ꝓut nō ꝯponitur de forma ⁊ mā potētiali. ⁋ Ad 2ᵐ ex cōponibilitate forme nō ſeqt̄ imperfectiū: neq꞉ vilitas: ſꝫ illa ex mā ſūt. 12. metaph̄. cō. 30. ſꝫ forma ꝑ ſuā iformationē cōicat ſuū eē māe: aut cōpoſito: iō ꝑfectio ē in forma dare eē ⁊ nō vilitas: ſunt. n. itellīe eīnta corpoꝝ motoꝝ ab eis. 12. metaph. cō. 37. ⁋ Ad cōfirmationē p̄mā rñdeo ꝑ duo dcā Auer. in de ſuba orbis. ca. p̄. forme celeſtiū exiſtūt i ſuis ſubtis tali exñtia ꝙ non diuidunt̄ ꝑ diuiſionē ſui ſubti: aliď dcm̄ forme celeſtium nō exñt in ſuis ſubtis ſꝫ ꝙ diuiſibiles ſūt. ⁋ Ad 2ᵘᵐ confirmationē. q᷑ corporeitas apď Auer. p̄ phyſi. cō. 63. ē trina dimēſio. ⁊ nō ē ſuba: iō dico ꝙ dans eē corporeū ꝓpꝛie ⁊ forʳ q̄tū ē aut q̄titas: ⁊ ſic nō dat itelligētia eē corporeū: alio mō remote ⁊ finalr̄: ⁊ ſic dās eē corporeū pōt nō eē q̄tū: ⁊ iſto mō dat itelligētia corporeū eē. ⁋ Ad 3ᵘᵐ ꝯfirmationē ꝯcediū ꝙ nō pōt q̄titas celi iformare ſubꝫ ſuū: niſi ipꝫ ſit ſubalr̄ actuatū ꝑ itelligētiā: nō. n. mā non hñs eē exiſtere ſubale pōt ꝯſtituere accñs i eē: ex h̄ auteꝫ nō ſeqt̄ itelligētiā q̄tificari: q᷑ ipſa nō recipit q̄titatē: neq꞉ ďnoiationē ab ea. ⁋ Ad vltimā nō dat̄ maxia aut minima q̄titas quā poſſit itellīa informare: ſꝫ dat̄ maxima ⁊ minima q̄titas: q̄ nāꝫ itellīe iformātis ſuū iformabile eſt apta ſeq: ⁊ h̄ nō arguit q̄titatē intellīe. ⁋ Ad 3ᵐ ꝯceʳ orbē eē ens ďmōſtratū: ⁊ hr̄e figurā: ſꝫ ab itellīa: ⁊ nō de ſe. iō negat̄ ꝯñā. qua ifert̄ ꝙ celū ē forᵃ. ⁋ Ad ꝯfirmationē ex duobꝰ i actu vltimato vnitis nō fit vnuꝫ ꝑ ſe: ſꝫ mā celi: licꝫ ſit i actu reᵘ forme nō habite: q᷑ nō ē apta recipe formā quā nō hꝫ: tñ reᵘ itellīe q̄ ē forᵃ habita ipſe orbis ē ſubꝫ: ſilr̄ ēt reᵘ motꝰ: q̄uis poſſit orbis dici potētialis reᵘ partis motꝰ future: pōt igr̄ orbis cū intellīa facere vnū ꝑ ſe. ⁋ Ad 4ᵐ ſi eēt ſermo de orbe ſubto itellīe: hñ negat̄ celū ꝯpōi ex mā ⁊ forᵃ: ſꝫ ꝑ celū itellī dꝫ anial celeſte: ⁊ q᷑ apď cōeꝫ illiꝰ tꝑis vulgatū moduꝫ loquēdi: ꝑꝑ famoſitatē opiniōis Auic. ꝑ ꝯpōnē ex mā ⁊ forᵃ itelligebat̄ ꝯpoᵐ ex mā i poᵃ: vt ex ďſtructōe ďſtructionū. diſputatiōe 4ᵃ. dubio. 2. collr̄. iō negat Auer. aliqñ celū eē ꝯpoᵐ ex mā ⁊ forᵃ: vt pꝫ. 2. celi. cō. 71. ⁊ alibi. ſꝫ cū iſtis ſtat celuꝫ ꝯpōi ex itellīa abſtracta: ⁊ ex mā i actu: ex qbꝰ nullū corpꝰ h̄ exñs ꝯponit̄: ideo dixit p̄hus p̄ metheoroꝝ loquēs ď celo tāq̄ nulli coꝝ q̄ ſt̄ apď nos idē exñs: ⁊ Auer. i li. ď ſuba orbis. ca. 3. Corpꝰ eternū ⁊ nō eternum nō cōicāt i aliquo oino. ⁋ Ad Auer. poᵃ i ſuba ē poᵃ ad formā nouā ſubalē recipiēdā: ⁊ pꝫ ꝙ nihil ē ꝯ ďterminata. ⁋ Cōtra datꝪ iſtis perit deꝰ Ar. 8. phyſi. tex. cō. 79. ſi poſſꝫ eē ꝙ potentia i corpore cōpoſito ex materia ⁊ forma ſuſciperet motionem in infinitū: tūc ifinitū eēt maius infinito. ꝓbat̄ ꝯñā. q̄to corpus ſenſibile fuerit maiꝰ: tāto tempus in quo ſuſcipiet motionē erit maius: ⁊ ſic motio erit maior. ğ ifinita mo-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

tio in corpore maiori erit maior īfinita motiōe i corpore minori: ꝛ ſic īfinitū ſuſcipiet īfiᵐ. Neq̧ valꝫ rñſio ponēs celū īfinitū extēſiue: ſꝫ nō itēſiue: qꝛ Ar. ſupponit ibi virtutē īfinitā in miori tpe agere effectū eq̄lē ṽtuti finite: ꝛ ſic loq̄t de itēſiua īfinitate: ꝛ nō de extēſiua. ¶ Itē perit alia deᵒ Auerro. in lib. de ſuba orbis. ca. 3. celū recipit mouere īfiᵐ. ḡ celū ē corpꝰ ſimplex: pꝫ ꝯña. qꝛ oē corpus ꝯpoſitū ex mā ꝛ forma ē finite receptiōis: ſicut ē finite motionis in aliō. ¶ Ad p̄ᵐ ꝛ 2ᵐ deᵒ Ar. ꝛ Auer. ꝓcedūt de cōpoſito ex mā in poᵃ: qꝛ illiꝰ forma in maiori q̄to ē maioris ṽtutis q̄ꝫ ſit in pte illiꝰ: ſed in celo in ꝓpoſito nō ē maior ſubalis virtus in toto q̄ꝫ in pte: ſupponit aūt ibi Ariſ. actiuā potentiā maiorē agere eq̄le in minori tpe: qꝛ ex ea ſeq̄t ſi īfinite itēſa ṽtus eēt: īfinite itēſa ṽtus ageret in inſtāti. ꝯñs ē falſuꝫ ꝯñtis huius. ḡ añs iſtius eſt falſum. Si aūt ṽtus motiua celi īfinito tpe mouēs eēt corporea: illa eēt īfinite itēſa. ¶ Scda ꝯ. celū eſt viuēs: hāc ꝯnem ſcðꝫ expōneꝫ Alexādri itēdit phs p̄ celi. tex. cōmen. 100. dicēs optimā vitā ducētia. caꝫ ṽo apte ponit Auerro. in deſtructiōe deſtructionū. diſputatiōe 3ᵃ. duᵒ. 13. di. celi ſunt viui. ꝓbat̄ ꝯ. oē cōpoᵐ cuiꝰ forma ſubalis ē aia ē viuēs: ſꝫ celū eſt ꝯpoᵐ: cuiꝰ forma ſubalis eſt aia. ḡ ꝛc̄. ¶ Pro declaratiōe mioris nota ꝙ cū Ar. 2. de aia. tex. cō. p̄mi. ꝓmiſiſſꝫ ſe traditur̄ diffiᶜᵐ aie cōiſſimā: dixit ibi. text. cō. 4. aia eſt ſuba: ſicut ſpēs corporis phyſici poᵃ vitā hñtis: q̄ eſt cōis omni aie mām in poᵃ iformāti: qð pꝫ ex ðclaratiōe q̄d ſit poᵃˡⁱ vitā hñs poſita ibi. tex. cō. 3. ſ. hñs p̄nᵐ p ſe nutrimēti ꝛ augmēti: qð ſolū vegetabilibꝰ ꝯuenit: de q̄ p̄ncipalr itēdebat: qꝛ tñ recordabat̄ itelligētiar̄ q̄ ſunt aie corporuꝫ celeſtiū ꝛ ſubꝫ metaphyce: ibi ſubiūxit in tex. cōmē. 7. Si aliq̄d cōe in oi aia oꝫ dicere: erit vtiq̧ actus p̄mus corporis organici phyci: cū igit̄ h̄ aie diffō de itelligētijs verificet̄: verificabit̄ ꝛ de eiſdē diffinitū: corpora enī celeſtia phyca ſunt: ꝛ nō artificialia: ꝛ ſūt organica: qꝛ iſtrā anime ſūt: ſumit̄. n. hic organicuꝫ appropriate ꝓ iſtrō ad operatiōes aie: forma. n. magnetꝭ pte eiꝰ nata ṽſus meridiē vtitur ad ferrū expellēdū: ꝛ ſeptētrionali ad ferrū attrahendū: vt pꝫ expientia. ¶ Sic igit̄ patꝫ illas duas diffōnes nō ꝯuerti: neq̧ organicū ꝛ poᵃ vitā hñs ꝯuertunt̄. ¶ Si igit̄ oñdamus itellīaꝫ eē actū celi: totā anie diffōnē ðclaratū erit ei ꝯuenire: hoc igit̄ oñdamus ðmōſtratiōe Ar. aſſumpta. 2. de aia. tex. cō. 24. itēdētis cōcludere aiaꝫ eē actū corporis. Ois actio attributa alicui ꝓp aliq̄ duo neceſſe eſt vnū ſit forᵃ ꝛ reliquū vt mā: ſub ſūmo maiorē ð intellīa reᵘ celi moti ab ea. ꝛ tūc qꝛ ꝯcludit deᵒ ꝓ Ariſto. aiam eē actū corporis: ꝯcludit ꝓ me itellīaꝫ eē actū celi. ¶ Cōtra eadē maiore vtit̄ Auerro. 3 de aia. cō. 36. ad ꝓbandū itellectū agentē eē formā itellectus ſpeculatiui: ſi ergo ꝯcludit de itellīa ꝙ ſit actus orbis: cōcludit de itellectu agēte ꝙ ſit actꝰ itellectus ſpeculatiui. ¶ Rñō. equiuocatio eſt in eſſe: qꝛ mālis aia ꝛ intelligentia ſm eorum eſſe reale informabilibꝰ ab eis vniūtur: ſꝫ intellectui ſpeculatiuo vnitur intellectus agēs in eſſe illius intētionali. ¶ P̄. potentia: cui comparantur anima materialis ꝛ intelligentia: non differūt p̄ñtaliter: ſicut differunt intellectus agens ꝛ itellectus ſpeculatiuus: eſt enī itellectꝰ ſpeculatiuus qualitas aie: ꝛ intellectus agens eſt ſuba: cum igit̄ ex actu ꝛ potētia fieri oꝫ vnū per ſe: opꝫ actū ꝛ potētiā ad idē genus pertinere: ꝯñs etiā arⁿ cōcedi pōt in ſenſu in quo oſtēdit Auerro. eſſe ꝯcedendū in loco allegato. ¶ Induco etiā aliā demōſtrationē Ariſto. 2. de aia. tex. cōmē. 25. ad oſtēdēdū idē ꝙ prius: ꝛ applico ſic. celū per orbem eſt poᵃ viuēs: ꝛ per itelligentiā eſt actu viuēs. ḡ itelligētia eſt actus corporis celi. Iſtā demr̄atiōnē factaꝫ de aia. dixit Auerro. dare cām ꝛ eſſe: itellige tñ poᵃ viuēs

celū per orbē: nō qꝛ aliq̄ñ ſit orbis nō ſubiectus intellīe: neq̧ ꝙ ſit celū nutribile: ſed ex nā orbis nō eſt celū actu viuēs: ſed orbis eſt receptiuus forme i ſe: qua recepta celum eſt actu viuēs: orbis igit̄ nō eſt vita: ſed ſubiectū eſt vite ꝛc̄. ¶ Ut aūt nō in obſcuro ꝓcedamus intēdētes ðclarare celū viuere: q̄d ſit vita p̄accipiamus. Uita ē actꝰ viuētis. Actus aūt duplex p̄mus ꝛ ſcðs. 2. de aia. text. cō. 2. ꝛ 5. Actus p̄mus ē forma. Actus aūt ſcðs ē duplex. vnꝰ eſt forma opans. aliꝰ eſt opatio. Ois igit̄ actꝰ viuentis: ſiue p̄mus: ſiue ſcðs vita ē: dūmō ſit actus viuētis inq̄tuꝫ viuens eſt: nō. n. calefieri hois ab igne vita eſt: ois igitur forma ſubalis qua viuēs viuit: ſiue opet̄ forma: ſiue nō: ꝛ ois opatio illiꝰ forme vita eſt: ſi igit̄ forme elntor̄ ſint i viuente: ille nō ſunt vita: hoc colligit̄ ex Auer. p̄ de aia. cōm. vltimo: qꝛ igr̄ aliq̄ vita eſt ſuba: ꝛ aliq̄ vita ē accñs: ideo h̄ p̄dicatū vita aut viuēs pōt eē ſubale ꝛ accidentale. ¶ Qð ſit ſubale aliqð viuere. ꝓbat̄. ex text. phi. 2. de aia. tex. cō. 37. viuere viuentibꝰ eſt eē. ḡ vita ē viuentis eſſentia: pꝫ ꝯña. qꝛ eſſentialis eſt p̄dicatio añtis in nō vltimate abſtractꝭ. ſub hoc ſenſu itelligo phm. 2. de aia. text. cō. 13. diſtinguētē aiatū ab in aiato in viuēdo: qꝛ eſſentialis ē eor̄ dr̄ia p aiaꝫ: viuere enī cōe vr̄ ꝛ plātis p̄ ethic. ca. 9. vñ vegetabilia p aiam vegetatiuā viuūt: ꝛ anialia corruptibilia per ſenſuꝫ. 2. de aia. tex. cō. 16. ¶ Uita aūt multiplr̄ dr̄. vt ibi phs. ſ. analogica multiplicitate ð vita mālꝭ ꝛ abſtracta: vitā mālē viuētiuꝫ diffinit Ar. in libro de morte ꝛ vita: eſt māſio aie nutritiue in calido nāli. Eſt āt māſio aie aia manens: ꝛ māſio aie eſt aia: que opat̄: aut opatiua eſt circa nutrimētū: mediāte calore nāli q̄ ē ſpiritus: ꝛ eſt aie inſtr̄m: ſic neceſſariū pro eſſe aie mālis ꝛ ꝓ operari eius: ꝙ phs in fine libri de reſpiratiōe. dixit vitā eſſe māſionē caloris: ꝛ h̄ qꝛ vita imediatius in calore ē: qui eſt ſpūs: iō recedēte calore ipoſſe eſt animaꝫ manere. Huic cōcordat diffinitio data a philoſopho in principio lib. de morte ꝛ vita: viuere eſt habitus anime cuꝫ caliditate quadā: ꝛ tunc itranſitiue legitur: qꝛ vita eſt habitus qui eſt anima: ipſuꝫ autē viuēs corruptibile diffinit Ar. ſcðo de anima. tex. cōmē. 3. dicens. Eſt id qð per ſeipſum alimentum augmentuꝫ ꝛ decrementum habet. ideſt cuius principium intrinſecuꝫ ꝛ eſſentiale eſt actus circa nutrimentuꝫ operatiuus augendo aut minuendo: tādiu. n. viuimus q̄diu nutrimur: octauo enim phyſicorum. cō. 20. nūq̄ꝫ ceſſat aliquo iſtius caloris naturalis: ꝛ cum ceſſat: tunc eſt mors: priuatum eniꝫ alimento non poteſt eē. ſcðo de anima cōmento. 48. lr̄a tamen arabice tranſlationis loquitur de vita pro operationibus: ꝛ non pro ſubſtantia anime: dixit eniꝫ Ariſto. ibi. Scðo de anima. tex. cōmenti. 3. ꝛ eſt dicere vitam augeri nutriri ꝛ diminui: q̄ſi dicat. he operationes vita ſunt. Cum igitur Ariſto. ſecūdo de anima. text. cōmen. 34. declaraſſet vegetabilia viuere per animaꝫ vegetatiuam oſtendit ꝙ operationes ſunt alimento vti. phus igitur ibi declarat virtutem ex opere: vt patet in cōmento ibi. ideo vita eſt anima: cum igr̄ forᵃ ē in mā: tūc ē mā in poᵃ ꝓpinq̄ nō abyciēte actuꝫ vt forma p̄maneat in ea: iō in diffōne anie ponit̄ corpus hr̄e vitā in poᵃ: ꝛ hec poᵃ nō abycit actū: vt dr̄. 2. de aia. tex. cō. 10. in hāc ſniaꝫ venit ꝓlogus. p̄mi metaphy. dicēs hoiuꝫ genꝰ arte ꝛ rōnibꝰ viuit. i. hoies ſuū eē ſubale ꝯſeruāt defendēdo ſe a neceſſitatibꝰ vitā iterrūpētibꝰ. ¶ Qð aūt vita ꝓ opatiōibꝰ ſumi poſſit adducit̄ phs. 9. ethy. ca. 10. ꝛ 10. ethy. ca. 8. 9. ꝛ 10. vitā vocās opationē: p̄ ēt ethyco. cap̄. 9. hois opus vitā q̄dā ponimus. ꝓ h̄ eſt ēt Auer. i ꝓhemio p̄mi phyc. felicitas vita ē: felicitas āt actio ē. 7. politicor̄ Ariſto. ꝛ ſcðo phyſicoruꝫ. tex. cōmen. 58. felicitas quedā praxis eſt: eupraxia enim eſt: ſcðo etiam de anima

Auer. cōmē. 37. Cā iſtius actionis. ſ. vite eſt anima: phus etiaꝫ. 5. metaphyce. tex. cōm. 23. anima: nāq̧ pars quedā eſt hominis: in qua p̄mo eſt ipſum viuere: ꝛ. 9. metaphy. tex. cōm. 16. ſpeculatio in ſpeculāte: ꝛ vita in aia: quare ꝛ felicitas vita: nāq̧ qualis quedaꝫ eſt: in hāc ſniam venit illud p̄mi ethicor̄. cap̄. 18. Sōnus dimidiuꝫ vite eſt: quia ſomnus eſt quies virtutum cognoſcitiuar̄: ſed virtutum nāliuꝫ non: imo melius operātur virtutes nāles in ſomno: ob ſpūs retractioneꝫ in interioribꝰ: nec contradicimꝰ alias dictis: ſed potius cōplemus. ¶ P̄. Ariſto. in lib. de morte ꝛ vita. inſpirare ꝛ expirare viuere eſt. ¶ P̄. Ariſt. 8ᵒ phyc. tex. cōm. p̄mi. motus exiſtit nā ſubſiſtentibꝰ q̄ſi vita: ꝛ exponit̄ ab Auerroe ibi. qualē ꝓportionē hꝫ vita in rebus viuis: talē ꝓportionē hꝫ motus in rebus mobilibꝰ. motus autē mobiliū eſt opatio. Si aūt intelligat̄ motuꝫ eternū eſſe vitā ſm q̄daꝫ ſilitudinē: tūc cōparatur motꝰ eternus: nō celo: qꝛ ſic eſt aie operatio: ergo vere vita. Sꝫ iſtis inferioribꝰ. Et tūc queadmodū a corde in totū corpꝰ vita ꝓfluit: qꝛ aia ꝛ eius opatiōes in alijs mēbris conſeruant̄ per effluxionē ſpūuꝫ a corde: ita ēt aie in iſtis iferioribꝰ: ꝛ opationes ear̄: a deo ꝯſeruant̄ per effluxionē motus ab eo. ꝛ ſic motꝰ eſt q̄ſi vita: ꝓ quāto eo vita conſeruat̄. ¶ Qð āt poſſit capi vita ꝓ ſuba operāte: pꝫ ex Auer. 2ᵒ de aia. cōm. 2. qui voluit actū ſcðꝫ eē formā operāteꝫ. Et cōm. 5. eiuſdē ſcði diffiniēs actū ſcðꝫ Auerro. dixit. poſtrema p̄fectio eſt diſpō rei per quā ens agit aut patit̄ in tpe in quo agit aut patit̄. ¶ Iſtar̄ aūt acceptionū p̄muꝫ ꝛ principale mēbrum eſt forma operās: qꝛ iſtud deo ꝯuenit: qꝛ. 12. metaphy. tex. cōm. 39. declarās Ariſt. deū eē vitam oſtēdit ꝙ deꝰ eſt actus inteꝰ. ꝛ ſic deꝰ ē vita. In iſtis etiā inferioribꝰ nō vr̄ icōuenire eādē ſubam: vt dāte eſſe: eſſe actū p̄mū: vt aūt opans: eē actū 2ᵐ. ¶ Ad ꝓpoſitum aūt cū volumus celuꝫ eē viuēs itelligimus ꝙ forma dās illi eē ſubale ſit ania ꝛ vita. Et hoc ſcðo p̄ncipalr ꝓbo: qꝛ celū eſt aiatum: ergo illius forma ſubalis eſt aia: ſumitur añs implicite. p̄ celi cōmē. p̄mo. explicando q̄d per corpꝰ ꝛ magnitudinē intelligēdū ſit. ſ. corpora ſimplicia: ꝛ precipue hñtia aias: qꝛ per hñtia aias celū itelligit: ꝛ. 3. phyſicoruꝫ. cōm. 54. ſub aiatis celū cōprehendit dū dixit nō inueniri dr̄ias poſitiōis nāliter diſtictas: niſi in aniatis: ſꝫ explicite. 4. phyco. cōm. 5. ꝛ. 2. celi. tex. cōm. 2. qꝛ nō locatur forma: niſi per corporis ab ea formati locationē: ꝛ cōmēto. 3. 4. ꝛ. 9. ꝛ tex. cōm. 13. ꝛ cōmē. 60. ꝛ in libro de ſuba orbis. cap̄. 4. nō fuit dcm̄ celū hr̄e aiam: niſi ꝓp appetitū exñteꝫ in eo: ꝛ motū localē: ꝛ eſt ꝯ demōſtrata. 2. celi. tex. cōm. 61. qua etiā vtit̄ Auerro. in deſtructiōe deſtructōuꝫ. diſputatione p̄ma. dubio. 11. Oē hñs figurā terminataꝫ ꝛ motū in loco eſt aiatū: corpora enī ſimplicia q̄ nō ab aia mouent̄: mouent̄ a gnāte: vel remouēte ꝓhibēs. Celuꝫ aūt eſt in gnābile: ꝛ motꝰ eius eſt nō ipedibilis: ſꝫ celū hꝫ figurā terminatā ꝛc̄. ꝛ Auer. ibi. ꝛ in. 12. metaphyſi. cōm. 25. oē nobilius aiato eſt aiatuꝫ. 2. de gnātione aialiū: viuens nobilius nō viuente: ſed celū eſt aniato nobilius. 2. phyſi. cōm. 45. ꝛ. 46. Non ſeruat Auer. aut eius tranſlator cōparatiuor̄ aut ſuplatiuoruꝫ diſtriᶜᵐ. ꝛ. 2. celi. cōm. 68. p̄muꝫ celum eſt p̄nᵐ ꝛ cā in dādo cuilibꝫ viuo ſuā vitā fortius ꝛ pluſq̄ꝫ p̄ncipia ceteror̄ corpor̄ diuinoruꝫ. ¶ 3ᵒ aūt celi. tex ꝛ cōm. 68. elnta figurā ſibi eſſentialē nō hñt: aliter nō ſaluarent̄ in mixto: neq̧ in ſuis partibus: cuiuſcūq̧ figᶜ eſſent: etiā maioribꝰ minimo: poſtq̄ꝫ eſſent ſeparate a toto. Mineralia ṽo figura ꝯtinentis: aut figᵃ māe in metallū: aut lapidē trāſmutāde figurant̄: aut alio extrinſeco. ¶ Itē. 12. metaphyſi. cōm. 41. motor finite motiōis eſt aia exñs in eo. ¶ Et. 8. metaph. cōm. vltio. intelligentie abſtracte attribuunt̄ corporibꝰ celeſtibus ſm ꝙ

aia attribuit̄ corpori. ¶ Scðo ēt metaph. cōm. 16. itellīs abſtracti ſūt poſtrema p̄fectio corpor̄ celeſtiū. ¶ Scðo negato ꝙ celū ſit aiatū perit deᵒ Ar. 2. celi. text. cō. 13. ad ꝓbādū celū hr̄e dr̄ias pōnis: itelligo diſtictas in nā: ſm ꝙ de mūdo tāgit Auer. 8. phyſic. cō. 64. ꝛ debes ſcire ꝙ iſte ptes ſunt diſticte in nā in hoie: ꝛ ſilr in mūdo: ſꝫ i homine ſunt māifeſte pſone: in mūdo ṽo p demōſtratiōeꝫ. ¶ 3ᵒ perit deᵒ Ar. 2. celi. tex. cō. 50. ad ꝓbādū ſtellas nō hr̄e ṽtutē ꝓgreſſiuaꝫ. ¶ 4ᵒ perit deᵒ Ar. 2. celi. text. cō. 59. ad oſtēdēduꝫ celū hr̄e figurā eſſentialē que oēs ſup h̄ fundant̄: celū eſt aiatuꝫ: p̄ma tñ imediate: ſcða ṽo meᵗᵉ ꝛ occulte. ¶ P̄. celū ad gnātionē aiator̄ cōcurrit p̄ncipaliter: ḡ celū eſt aiatū: agens. n. ſm ꝓpriū actuꝫ nihil nobilius ſe itēdit: qꝛ agēs ꝓducit ſile. ¶ Cōtra modus loquēdi Auer. 2. phyſic. cō. p̄. inuit celum nō hr̄e aiam: cū dixit hñtia aias: ꝛ corpora celeſtia: trāſmutari in loco: copula aūt diuerſitatē req̄rit. ¶ 2ᵒ Ar. 3. de aia. tex. cō. 59. vegetabilē aiam neceſſe ē vnūqðq̧ viuū hr̄e: ſed celū non hꝫ aiam vegetatiuā: qꝛ nō eſt nutribile. ḡ ꝛc̄. maiorem ponit Ar. 2. de aia. tex. cō. 16. viuere igit̄ p h̄ p̄nᵐ. ſ. per aiaꝫ vegetatiuā ineſt oibꝰ viuētibus. Idē habetur ab Ar. in liᵒ de ſomno ꝛ vigi. ¶ 3ᵒ in ꝯñr ſe hñtibus in aliquo genere neceſſe eſt exñs in illo genere hr̄e illud qð alia ꝯñr ſe habētia includāt: ſꝫ vegetatiuū in aiatis eſt p̄ſuppoſitū ꝛ incluſuꝫ. 2. de aia. tex. cō. 31. ḡ nō vegetatiua nō ſunt aniata: ſed celū nō eſt vegetatiuū: qꝛ nullā vegetatiue ṽtutꝭ operationē hꝫ in ſe: neq̧ ſibi ſilis gnātiuā: neq̧ nutritiuā: neq̧ augmētatiuā. ¶ 4ᵒ arguᵗᵒ Ar. 2. celi. tex. cō. 13. in celo nō eſt dextrū: qꝛ nō eſt ibi vñ motus: ob illiꝰ eternitatē: neq̧ ſurſuꝫ: qꝛ nō eſt ibi augᵐ. ¶ Tuꝫ ēt lōgitudo terminat ſurſuꝫ ꝛ deorſum: ꝛ eſt cōiter maior latitudie terminata per dextrū ꝛ ſiniſtrū: ꝛ req̄rūt hec varietates figurar̄: qð nō appet in celo. ¶ 5ᵒ omne aiatū hꝫ calorē. 2. de aia. tex. cō. 50. ꝛ in libro de iuuētute ꝛ ſenectute viuēs nō exiſtit ſine nāli caliditate: ſed celū non hꝫ calorē. ḡ ꝛc̄. ¶ 6ᵒ omne aiatum eſt tactiuuꝫ. 3. de anima. tex. cō. 66. aut melius in alia tranſlatione eſt tāgibile: ſed celum non eſt tāgibile. ¶ Septimo ſempiternitas celi nō eſt ab anima: ergo celum non eſt animatū: patet ꝯſequētia: qꝛ duratio compoſiti a forma eſt: aſſumptuꝫ vero eſt Ariſto. 2. celi. tex. cōmē. 6. ¶ Octauo Auer. 8. metaphyſi. cōmen. 12. de ſubſtātijs celeſtibus dixit nō ꝙ eſt illic ꝙ aiat̄ per aiam: aut viuit per vitā. ¶ Amp̄. mors vite opponit̄. ḡ ꝙ nō ē mortale nō eſt viuuꝫ. ¶ Ad primū ly. ꝛ explicatiue tenetur: qꝛ p̄ncipale ꝯſiderādū erat corpora celeſtia hr̄e p̄nᵐ motus localis: ſiue ipſuꝫ eſſet aiatuꝫ: ſiue non: p̄terea poteſt inter illa cadere copula: ꝓpter diuerſum moduꝫ habendi animam vel principiuꝫ motus: inferiora enim naturam hñt in mā in potentia: ſupiora vero in mā in actu: ex quo ſeq̄tur p̄nᵐ motus ſuperior̄ eſſe imāle: ꝛ p̄ncipiū motus inferioruꝫ eſſe māle: ꝓpter qð ſubdit Auerro. ibi principiuꝫ in iſtis dicit̄ fere equiuoce. ¶ Ad ſcðm nō allegatur ibi niſi diminute: ideo reſiduū clauſule: qð ſoluit argumētum: ſubdenduꝫ eſt: ꝛ aiam habet a gnātione vſq̧ ad corruptionē: ꝛ eſt ſenſus qðcūq̧ viuū hñs aniam a gnātiōe vſq̧ ad corruptionē: opꝫ hr̄e aiam vegetatiuā: ꝛ ꝙ ſic itelligi habeat pꝫ per vltimā clauſulaꝫ illiꝰ textus: neceſſe eſt igit̄ ineſſe vegetabilē potentiam in oibus generatis ꝛ corruptibilibꝰ. ¶ Ad aliā auctoritatē. 2. de aia dr̄ illā intelligēdā eē ſub limitatiōe ibi in textu imeᵗᵉ p̄cedenti. ſ. cōmēti. 15. poſita. alia aūt ab hoc impoſſibile i rebus mortalibꝰ ſeparare intellectiuū aut ſenſitiuū a vegetatiuo: ꝛ addit̄ limitatio illa ꝓpter celeſtia: que ſine ania vegetatiua viuunt. ¶ Ad 3ᵐ vegetatiuum in ſolis corruptibilibus includitur: non aūt incorruptibilibꝰ: cuiuſ

modi ſunt celi:hoc oſtēdit phs ibi paꝝ infra text.cōmē. 3z.dicens:quibꝰ ineſt rōcinatio corruptibiliū:his ⁊ reliq̄ oīa. Intelligens ꝙ oē corruptibile intellectiuū eſt ſenſitiuū ⁊ vegetatiuū:⁊ addit corruptibile ꝑpter corpora celeſtia que itelligētia ſunt ⁊ icorruptibilia:vt pꝫ ex Auer. ibi in cōmēto. ⁋ Ad 4m rñdet phs ſi icepiſſet motꝰ celi: ab illo qđ diximus dextrū incepiſſet:in celo eniꝫ dextruꝫ ante ⁊ ſiniſtrū ſunt cauſa:q̄re motus celi eſt ab oriēte in occidens per meridiē:iuxta phm.2° celi.tex.cōmē.30.intelligo dextrū terminare latitudinē:ſed ſurſum lōgitudinem:⁊ ante ꝓfunditatē:vt dicit phs 2° celi.text.com̄.8.⁊ 14.Errant.n.aſtronomi in nālibus ponentes iuxta Ptolomeum prima almageſti lōgitudinē eſſe ab oriēte in occidens:latitudinē vero a polo ad polū:⁊ ſic opꝫ eos cōcedere motum celi eſſe a ſurſum in deorſuꝫ per dextruꝫ:ad probationē ꝙ in celo non ſit ſurſuꝫ:qr nō eſt ibi augmētuꝫ:negat̄ ꝯña.motus eniꝫ ſenſationis ⁊ augmentatiōis repugnant corpori ſimplici:quale eſt celū:iō non ab illis ſumūtur iſte drīe:ſed oēs a motu locali accipiunt̄:que.n. diſperſa ſunt in inferioribꝰ accumulātur in ſuperioribus. ⁋ Ad confirmationē non ſemꝑ longitudo eſt maior latitudine:drīa autē eſt inter animalia hic ⁊ aīalia ſuperiora:qr animalia hic diuerſitatē habēt membroꝝ in figura ⁊ potentia:ſed aīalia celeſtia non hñt in partibꝰ diuerſitateꝫ figure:licꝫ habeāt in eis diuerſitatē potentie: colligit̄ ſentētia ex Auer.in deſtructiōe deſtructionū.diſputatiōe p̄ma.dubio.xi. ⁋ Ad 5m ⁊ 6m itelligūtur de animatis mālibus. ⁋ Ad 7m.arguit ibi Ariſto.cōtra tenentes celū habere motū cōtrarium motui anime:vt ibi dixit Auerroys.iō ſenſus philoſophi ibi eſt:impoſſibile eſt aiam dare ſempiternitatē corpori habēti motū cōtrariū motui aie:ideo in textu nr̄o elegāter poſitū eſt ab anima cogente. Iteꝝ ſupra cōcedebat̄ ꝙ ab aia dependente nō erat motus ſempiternitas:ſed a fine indepēdente:iō negatur ꝯñtia argumēti. ⁋ Ad 8m rñdeo iuxta ſententiam Auer.in de ſuba orbis.cap.p̄mo ponēteꝫ eandē ſniam:ſꝫ addenteꝫ ſolōnē argumēti:qr eſt corpus celeſte viuū per ſe:appetentes per ſe:nō per potētiā exñteꝫ in eo diuiſibileꝫ per eius diuiſionē.eēt eni.ſi ſic:gnābile ⁊ corruptibile.ꝯcedo igit̄ celuꝫ viuere per vitā abſtractā:ſed nō ꝑ vitam diuiſibileꝫ. ⁋ Ad 9m nō hꝫ ſempiterna vita mortem ſubalem ſibi oppoſitā ⁊c̄. ⁋ Tertia cōcluſio.celū ē aial. ꝓbat̄.qr celū eſt corpus ⁊ aīa:que non ē vegetatiua.g̊ ⁊c̄. ⁋ Iſtā concluſionē intelligit Ariſto.4.topic.cap.3.animaliū aliud mortale:aliud imortale:ſoluꝫ aūt celi aialia imortalia ſunt. Ad hūc intellectū venit Porphyriꝰ i yſagogis ponens aialia rōnalia eterna:nō tamē accipio auctoritatē illius ꝙ aial eternuꝫ ſit ſenſibile:vt pꝫ ex Ariſt. infra.ſed illā relinquo Auicēne.in hāc ſniaꝫ venit Auer. 2° poſterioꝝ.cap.4.qui declarās diuiſionē Ariſto.diuidentis aial per mortale ⁊ imortale:diuidit aial rōnale ꝑ mortale ⁊ imortale:diffōnem hoīs inueſtigās diuiſione. ⁋ Scđo Auer.in de ſuba orbis.capi.2.Animal celeſte ē prius animal q̄ꝫ animal qđ eſt hic. ⁋ Tertio Auer.2° celi.cōmēto.74.mediū aialis gnābilis ⁊ corruptibilis eſt ꝯtrariū medio aialis eterni:qr in aiali ꝑuo nobiliſſimū ē in centro.pꝫ de corde:aut ꝓporli cordi:licꝫ non ſit in medio magnitudis p̄ciſe:ꝑꝑ multas vtilitates ꝑticulares:ſꝫ in aiali magno nobiliſſimū eſt in orizōte:qr ꝯtinēs eſt vt forma.4° celi.tex.com̄.35. ⁋ Quarto Auer.4° celi com̄. 45.Celū neceſſe eſt vt habeat formā inq̄ꝫtuꝫ mouet̄ per ſe:⁊ inq̄ꝫtū eſt aial. ⁋ Quinto Auer.2° phyſic.com̄.p̄mo inuenit̄ aial ſimplex qđ trāſfert̄ in loco ex ſe:ſꝫ oia animalia in ſphera actiuoꝝ degentia ꝯpoſita ſunt ex elemētis: ſolū igit̄ aial celeſte inter aīalia ſimplex eſt:neq꞉ corruptenda eſt lr̄a:vt ex codicibꝰ antiqs ⁊ doctoribus eximys ſic allegātibꝰ cōpitur. ⁋ Sexto Auer.in de beatitudine aie abſtracta in aialibꝰ ſphericis ſunt cā per viā forme ⁊ finis. ⁋ Septimo Auer.in de ſuba orbis.capi.2.itellius eſt forma ſimplex per quā aial celeſte cōponitur ex vno mouente ⁊ vno moto:⁊ paꝝ ante dixerat:neceſſe eſt vt ħ corpus celeſte ſit mā aialiuꝫ celeſtiū:que mouent̄ circulariter ex ſe. ⁋ Octauo Auer.in d̄ſtructiōe deſtructōuꝫ. diſputatiōe p̄ma.dubio.xi.ꝯſiderandū ꝙ primū corpus celeſte eſt vnū aial ꝑ ſe:eādē ꝯ̊neꝫ cōcedit Auer.ibi infra diſputatiōe.12a.dubio p̄. ⁋ Ex his cum alias dicto.ſ.formā ⁊ cōpoſitū eodē noie noiari poſſe:pꝫ Ariſto.recte nominare.8.phyſicoꝝ.tex.com̄.64.cōpoſitū celeſte ħ nomine deus:idē p̄mo de aia.tex.com̄.8.⁊ alibi ſepe. ⁋ Iō ſapiētiſſime loquēs phus.5.topicoꝝ.capi.18.oñdēs anial diuidi per ſenſibile ⁊ itelligibile volebat: queādmoduꝫ mortaliū aialiū ꝓpriū nō eſt ſenſibile:ſed drīa ita intelligibile nō eſt ꝓprium aialis celeſtis:qđ deus eſt:ſed drīa. ⁋ Dōm eſt igit̄ aiam celi nō eē vegetatiuā:qr vegetatiua aia circa nutrimētū opat̄:circa qđ aia celi nō opat̄:vt 3° metaphyce.tex.⁊ com̄.15.collr̄.qr ſi ſic:tūc celū non remaneret eternuꝫ:iō 2° metheoroꝝ Ariſto.deridēdi ſunt oēs qcūq꞉ prioꝝ extimauerūt ſolū cibari humido. Tum qr nō eſt celū augmētabile:neq꞉ diminuibile:neq꞉ alterabile:imo nō hñs ꝯ̄riuꝫ:vt ex Auerro.in de ſuba orbis. collr̄.cap̊.p̄mo.neq꞉ mām in po°.vt libro p̄mo huius:vñ Auer.2° de aia.com̄.15.nō vident̄ corpora celeſtia augeri. ⁋ Cōtra oē aial eſt aial per ſenſuꝫ:celuꝫ aūt non habꝫ ſenſuꝫ.ergo ⁊c̄.maior eſt Ariſt.tertio de aia.tex.com̄.60. ⁊.2.de aia.tex.com̄.27.⁊ in libro de ſenſu ⁊ ſenſato:⁊ i libro de ſomno ⁊ vigilia:⁊ in ꝓhemio metaphyce. Tū etiā tertio de aia.tex.com̄.41.dicit Ariſto.vegetatiuā ⁊ ſenſitiuā oībus aialibꝰ in eē:⁊ eodē.3°.tex.com̄.43.dic̄ Ariſt. oībus aialibus in eē vegetatiuū ⁊ ſenſitiuū. ⁋ Scđo impoſſibile eſt aial eē ſine tactu.2° de aia.tex.com̄.17.⁊.3° đ aia.tex.com̄.62.⁊ ibi ſupra.tex.com̄.60.⁊ ifra ibi demonſtrat̄.tex.com̄.63.⁊.64.ſed celū tactū non hꝫ. ⁋ Tertio oē corpus eſt mixtū:aut ſimplex:ipoſ'e eſt aūt ꝙ ſit anial ſimplex.3° de aia.tex.com̄.62.ſed celū eſt corpꝰ ſimplex: p̄mo celi.tex.com̄.12.ex precedētibꝰ demonſtrationibus. ⁋ Quarto oē aial hꝫ v̄tutē ꝓgreſſiuaꝫ:ſed celū nō hꝫ eā 2° celi.tex.⁊ com̄.50.⁊.59. ⁋ Quinto Aꝝ.in libro đ morte ⁊ vita.oībꝰ aialibꝰ cōe eſt viuere:gnātio ⁊ mors. ⁋ 6° Ariſt.in libro de ſomno ⁊ vigi.ſomno ꝑticipāt oia aialia. ⁋ Septimo Auer.4.phyco.com̄.71.dixit i animalibus: ⁊ corporibꝰ celeſtibꝰ:⁊.2.phyſi.cō.45.aialia ſunt viliora. corporibꝰ celeſtibꝰ. ⁋ Octauo in celo ē añrius.g̊ ſenſus pꝫ ꝯñtia.qr 2° celi.tex.com̄.8.añriꝰ.n.dico in quo ſenſus. ⁋ Ad primū intelligit Aꝝ.de aiali corporali.imo ſemel limitat ad aialia que nō ſuſcipiūt ſpēm nō in mā ⁊ hac limitatiōe excludit Aꝝ.corpora celeſtia:vt pꝫ ex Auerro. ibi. ⁋ Cōtra Aꝝ.3.de aia.tex.cōmē.61.dixit.omne anial ſenſum:ſiue ſit gnābile:ſiue ingnābile:⁊ Auerroys ibi:ſiue ſit ſimplex:ſiue cōpoſitū:cū igr̄ nō detur aial ſimplx niſi celū:celuꝫ hꝫ ſenſum. ⁋ Rñ° argm ex malo intellectu textus ꝓcedit:qm̄ vult textus ibi:celum nō hr̄e ſenſum. Quia igit̄ p̄ncipalis ꝓpoſiti eſt ſcire an anial celeſte ſenſuꝫ hēat:iō textū exponemus ꝓpoſituꝫ nr̄m demōſtratiue ꝯcludentē. Intendit ibi Ariſto.ſoluere dubitationem hāc:an poſſit aial intellectu viuere ⁊ ꝯſeruari nō habendo ſenſuꝫ.Et ſoluēdo ponit ꝯ̊neꝫ negatiuā:p̄mo igit̄ dic̄ Ariſt.ꝓpōnē hāc. Nō pōt corpus habere aiam ⁊ itellcm̄ diſcretiuū:ſenſuꝫ aūt nō hr̄e:quā limitauit dicēs nō manſiuuꝫ exñs:gnābile aūt.q.d.loquēdo de aialibꝰ nō manſiuis.i.ꝓgreſſiuis:⁊ ſi qua ſunt nō ꝓgreſſiua:dū mō gnā

bilia ⁊ corruptibilia ſint.vt dilatabilia ⁊ ꝯſtrictibilia:que lapidibus affigunt̄.⁊ hanc limitationē oportuit addere ad reſtringendum ſermonē ꝓpōnis dicte ad oē animal gñabile:in quo erat v̄a.⁊ ad excludendum animal celeſte:de quo ꝓpō non erat v̄a. ⁋ Solo igit̄ qōnis ſtat in ħ duplex eſt aial.ſ.incorruptibile.⁊ ħ ſine ſenſu viuit.aliud eſt aial corruptibile:ſiue ſit māſiuū:ſiue nō.⁊ ħ ſine ſenſu viuere nō pōt.volens igit̄ Ariſt.primā partē huius ſolutionis apire.vt oñderet quare ꝓpōnē ſuā limitauerat: ſubiūxit interrogatiue. At vero neq꞉ ingñabile quare nō habebit:q̄ſi dicat limitata eſt ꝓpō ad aialia gñabilia: detur rō quare aialia eterna ſenſuꝫ nō hñt. Tūc interrogationi phs reſpōdet.aut eniꝫ aie melius:aut corpori: nunc aūt neutruꝫ eſt.intelligens rōnē hanc oē aial hñs ſenſuꝫ hꝫ ipm ꝑpter melius eſſe aie:aut ꝑpter melius eſſe corporis.ſꝫ corpus celeſte nō hꝫ ſenſuꝫ ꝑpter melius eē aie: neq꞉ ꝑpter melius eſſe corporis.vt ꝓbat ibi.⁊ p̄mo ꝙ nō ꝑpter melius eſſe aie:dicens hoc qdē.n.nō magis intelliget.intens ſi celū hr̄et ſenſuꝫ ꝑpter melius eē aie:tūc celū aut aia illius melius intelligeret ſenſuꝫ hñdo q̄ꝫ nō habēdo ipſuꝫ.⁊ huius dicti rōnē phs nō tangit.ſed eam Auer. cōmētator ibi addit:qr aia ſenſibilis ipedit in maiori parte intellectū.⁊ tūc recurre ad dicta in 7° phyſicoꝝ. textu cōmēti.20.in quieſcēdo nāq꞉ ⁊ ſedendo aia fit ſciēs ⁊ prudens.⁊ eſt ſatis ad ꝓpoſitū quies a paſſionibus aie ſenſitiue ⁊ ꝯcupiſcibilis:que ſepe vigent. ⁋ Tū ēt ꝑpter ſenſuuꝫ fatigationē:qr ſunt ſenſus virtutes corporee ⁊ vtentes ſpū in ſuis opationibus q facilr̄ eſt reſolubilis. ⁋ Tū ēt ꝑpter vegetatiuā indigentē cibo ⁊ ꝯñter ſomno : ſine qua ſenſus nō reperit̄. ⁋ Aliā rōnē addo:qr forma q̄ eſt abſtracta ſimplr̄ a mā:non indiget ſenſu in ſuo intelligere.⁊ formā nō indigentē ſenſu ſenſus nō adiuuat in ſuo intelligere.formas āt celoꝝ eē abſtractas pꝫ ſupra. ⁋ Tū qr intellectus:qui nō eſt cognoſcitiuus ſenſibiliū: non iuuat̄ in ſuo intelligere ꝑ ſenſuꝫ.ſꝫ intellectus aialis eterni eſt intellectus nō cognoſcitiuus ſenſibiliū.vt in p̄mo opere oſtēſuꝫ eſt:qr ſenſibilia ſoluꝫ ſingulariter receptibilia ſūt in ſenſu.ſꝫ abſtractū nō eſt ſingulariter receptiuū:iā eniꝫ eſſet māle.⁊ ſi poneres ſenſuꝫ ibi virtutē diſtinctā ab intellectu deſeruientē tñ ei.tūc etiā intelligere illius intelligentie nō eſſet ſimplr̄ abſtractū. ⁋ Ut pꝫ ꝯſiderādo ſuꝑ q̄ttuor gradibus q̄bus aliqua opatio aie dici pōt abſtracta. Quoꝝ poſt ⁊ minimus eſt opatio virtutis in corpore cōicata tñ corpori:ſic ꝙ corpus realr̄ alterat̄:aut lor mor: aut alio motu reali mor:ꝑceptibili tñ ſenſu exteriori in ſe vel in ſili.non.n.augio embrionis videri pōt intra ventrē matris.⁊ ſi operationes ſenſuū interioꝝ requirerēt motū ſpūuꝫ:ille non eſt motus:quē cōprehēdā nunc ſub ſenſibili motu.tales aūt opationes ſunt opationes aie vegetatiue.vt gñare nutrire ⁊ augere ⁊c̄.nutrimentū.n. ⁊ nutrimēti ſupfluitas ſenſibilr̄ mouent̄ aliqñ.⁊ operatiōes ſenſitiue ꝯcupiſcibilis vt triſtari iraſci ⁊c̄:qr aut humores ⁊ ſpūs incēdunt̄ vt in ira:aut mouentur ſpiritus ⁊ ſanguis a centro ad circūferentiā.vt in gaudio.aut a circūferētia ad centrū.vt i timore ⁊c̄.⁊ hec opatio dr̄ abſtracta:qr nō eſt corpis opatio.⁊ eſt mālis:qr eſt cōicās corpi:qr ē opatio virtutis cāte a corpe.⁊ cū hoc requirens motū corpis. Et eſt duplex:qm̄ opatio a corpe ichoare pōt ⁊ in aiaꝫ redūdare.vt ſomnus q a mulcebri nutrimēti euaporatione ad cerebrū incipit quo vapore frigiditate cerebri coagulato ſenſus ligant̄.inualeſcente aūt calore ꝑ digeſtionem cibi liquefit vapor coagulatus ⁊ diſſoluit̄.⁊ ſic vigilia fit aut ab aia incipit hec opatio:⁊ in corpus redundat. vt in irato ex cōuitio:qr ex diſconueniētis apprehēſiōe:⁊ appetitu recōtriſtatiōis in diſplicentē:cōmouent̄ humores ⁊ ſpūs ⁊c̄.pꝫ hoc ex p̄mo de aia.cōmēto 3°.⁊ de talibus operatiōibus dixit Auer.p̄mo de aia.cōmēto.14.oīs paſſio ſcā cū alteratione ⁊ trāſmutatiōe eſt in corpe neceſſario: aut virtutis in corpe.. ⁋ Scđs gradus eſt opatio virtutis in corpe:q̄ tñ non cōicat̄ corpi:ſic ꝙ corpus ſenſus alteretur aut moueat̄.vt ſentire.lꝫ.n.auditus motū localē mediꝫ: ꝑ qđ fert̄ vox regrat odoratus vero fumalē euaporationē ⁊ tactus alterationē realē.tñ viſus ꝑ accñs reqrit:aut motū quo adducat̄ obm ad debitā diſtantiā ex ꝓpinquo vel ex remoto:aut motū quo adſit lumen ꝯueniēs in organo vel in medio:aut motuꝫ quo diſponatur organū.tñ in viſiōis ꝯtinuatiōe neutrū requirit̄.⁊ hec opatio mālis eſt:⁊ qr eſt cāte a corpe virtutis opatio.⁊ eſt organica de qua Ariſt.p̄mo de aia. textu cōmēti.12.dixit ꝙ non ſine corpore fiebat.qđ declarat̄ ex Auerroe in libro de ſomno ⁊ vigilia dicente:actio.n.anime ſenſibilis eſt cōis aie ⁊ corpori.qr nō agit niſi ꝑ inſtrumēta.hoc aūt eſt dicere ſenſitiuā animā eſſe virtutem organicā:ex quo ſequit̄ ſenſum eſſe virtutē in corpore.virtus aūt illa in corpore eſt q̄ a corpe māliter cātur.⁊ hoc voluit Auerrois p̄mo de anima.cōmēto.12.has partes aie ꝯſtitui per corpus. ⁋ Tertius gradus eſt operatio virtutis nō in corpore : indigentis tñ aliquo exñti in aliquo exñti in corpore.vt intellectus hominis.requirit.n.fantaſma.⁊ de hac operatione loquens Auerrois p̄mo de aia.cōmēto.12.dixit.poſſibile eſt vt aliquod nō cōicās corpori ſit exñs in rebus exñtibus in corpore.intellectus eniꝫ intellectus poſſibilis eſt operatio nō cōicās corpori.qr nō eſt operatio corporis:neq꞉ opatio virtutis organice eſt tñ exñs in rebus exñtibus in corpore:qr nō eſt ſine corpore.ꝑpter colligantiā fantaſie cuꝫ intellectu. ⁋ Quartus gradus eſt opatio virtutis non in corpe: neq꞉ indigentis aliquo exñte in aliquo exñte in corpore. ⁊ hec eſt opatio intelligentiaꝝ celeſtiuꝫ.⁊ eſt ſola q̄ eſt ſimplr̄ abſtracta de qua loquēs Auer.p̄mo de aia.cōmēto.12.dixit poſſibile eſt vt actio alicuius nō cōicātis corpi ſit non exñs in aliquo coꝝ q̄ ſunt in corpe:qr intelligere itelligentiaꝝ nō eſt opatio organica:neq꞉ colligata cū aliqua v̄tute organica.⁊ hoc eſt ꝙ in hac diſgreſſiōe q̄rebamus.⁊ de hac abſtractiōe ſimr loquens phs p̄mo de aia.textu cōmenti 12.dixit ſi qd aie opeꝝ ꝓprium:ꝯtingit ipſaꝫ ſeparari :qr oīs opatio ſimplr̄ abſtracta requirit virtutē:cuiꝰ eſt opatio ꝓpria:ſimplr̄ abſtractā.⁊ iō ꝯcludit Ari.ꝙ itellectus poſſibilis non eſt ſimplr̄ abſtractus:qr intelligere eiꝰ nō eſt ſimplr̄ abſtractū:qr nō ē ſine fantaſia.vt dixerat Ari. ibi textu cōmēti.12.opatio igit̄ itellectus poſſibilis eſt aliquo mō abſtracta:qr eſt opatio virtutis nō cāte a corpe. Tū qr eſt opatio virtutis nō organice.ſed eſt nō abſtracta aliquo mō:ſeu ē mālis:qr eſt opatio colligata cū ſentire. Tū qr eſt opatio virtutis colligate cū aia ſenſitiua:q eſt cogitatiua.colligātia.n.iſtaꝝ virtutū in eſſendo eſt cā colligātie eaꝝ in operādo.ellicit.n.itellectus agēs ex his q̄ ſunt in ſenſu ſpeculatiua itellecta iformatiua itellectus poſſibilis.⁊ ſic pꝫ q̄uo itellectus poſſibilis eſt aliquo mō mālis:⁊ aliquo mō abſtractus.⁊ ēt q̄uo intellectus ipꝫ eſt aliquo mō māle:⁊ aliquo mō non.ꝑpter hoc phs.2° de aia. textu cōmēti.xi.concludit de aia nō itellectiua:ꝙ nō eſt ſepabilis:qm̄ partiū corꝑis ſeu organoꝝ actus ſunt:⁊ de itellectiua ꝙ ſeparabilis eſt aliquo mō:qr nō eſt actus alicuiꝰ corpis.i.partis corpis.vt exponit Auer.ibi.qr nō eſt actus organi.lꝫ in tactū cōiter dimittat̄ an itellectus ſit totalr̄ abſtractus a corpe ſicut nauta eſt totalr̄ abſtractꝰ a naui:ſꝫ qr in regēdo nauē nullā ꝑfectionē extrahit nauta a naui q̄ formalr̄ perficiat̄.ſed intellectus poſſibilis ex corpore recto ab eo itellectionē ellicit:qm̄ fit abſtractio a fanbus.ideo ꝯcludit̄ itellectū poſſibilem eſſe magis itimū

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA

corpi ⁊ inſepabilez ꝗ̃ ſit nauta a naue. videns ēt phs ꝙ ad variationē cõplõnis: variabaṫ itelligere. ꝯcludit pmo de aia. textu cõmēti. 14. ꝙ itellectus nõ eſt abſtract⁹. qȯ ꝯtingit: non q2 ipſe ſit virtus mālis. ſed q2 colligatus eſt cū virtute māli ſibi ſeruiente: cū igiṫ ſcȯ3 nullā cõplõnē varietur intellige intelliaꝝ: q2 in celo non ſunt q̃litates prime: ex quaꝝ refractione fiat cõplo: itelligere intelliaꝝ abſtractaꝝ eſt opatio ſimplr abſtracta. ⁊ ꝯñter eoꝝ ſube ſunt ſimplr abſtracte. ⁊ ſic nõ colligate cū ſenſu. ¶ Et ſi p oᵐ volueris q̃ttuoꝛ gradus nõ abſtractaꝝ operationū. Dices primū gradum eſſe ⁊ miᵐ: operaᶜᵐ virtutis non in corpe: colligatā tñ alicui exñti in aliquo exñti in corpoꝛe. vt itelligere hoīs: qȯ colligaṫ fantaſmati exñti in fantaſia: q̃ eſt virtus in corpe. ¶ Scȯs gradus eſt opatio virtutis in corpe nõ cõmunicate corpi. vt ſentire qȯ eſt operatio organica: nõ tñ p ſe requirens alteratione realem in corpe. ¶ Tertius eſt gradus v̓tutis in corpe cõicata corpori operatio ſic ꝙ requirit motū realē ⁊ ſenſibilē in corpoꝛe. vt triſtari aut augere. ¶ Quartus gradus eſt opatio corpoꝛis: vt motus localis. ⁊ ſic pz ꝙ opationū aliqua eſt totalr abſtracta: aliqua totalr imerſa: aliqua vero partim abſtracta: ⁊ partim nõ. ¶ Ad reſiduū p̄aſſumpti textus exponendū reuertamur. Deinde ſubiūxit Ariſt. Hoc aūt nihil erit magis ꝓpter illud: intelligens deſtruere ſecundā partez: ꝓbando ꝙ nõ iuuat additio ſenſus ipz corpus celi: q2 non melius ſe hz celum ꝓpter ſenſuz: rõnē dicit Auerrois ibi: q2 ſenſus vt in pluribus eſt cauſa ꝙ res coꝛrumpanṫ. de⁹ igitur eſt, non magis durat celū per hr̃e ſenſum ꝗ̃ nõ hn̄do ipſum: q2 celū eſt ingñabile ⁊ icoꝛruptibile. vñ Auer. ibi: ſi poſuerimus coꝛpus animatū itelligēs eſſe nõ gñabile neq3 coꝛruptibile: maᵐ eſt ꝙ non indiget ſenſu: q2 nullū iuuamētū hz ſenſus in eo. ſenſus igitur: q2 p̄ſupponit mā3 in potentia: q̃ eſt pnᵐ coꝛruptiōis: inferret breuitatē vite celi: q2 redereṫ celū coꝛruptibile: ꝗuis aiali coꝛruptibili ꝯferat ad lõgitudinē vite: q2 ſenſu tactus aut guſtus. hi. n. neceſſarij ſunt in eſſe aialis. vt dixit Auer. in principio libri de ſenſu ⁊ ſenſato: vnū ꝓpter alterabilia: 2ᵐ aūt ꝓpter nutrimētū: cū percepta fuerint nociua ab eis fugit animal: q̃ mixtionē ſoluerēt: ſi eoꝛum p̄ñtia ſaluareṫ: ⁊ ſenſu perceptis iuuātibus ea ꝓſequitur ſaltē dilatando ſe. vt tertio de aia. textu cõmēti. 63. ponit phs. ⁊ intrinſece reſolõni caloꝛis nālis agētis in illius humidū ſubſtātificū repat p virtutē nutritiuā: dando calori nāli humidū nutrimētale ꝯueniēs: quo quaſi eque bonū3 humidū reſtauraṫ loco humidi radicalis aut nutrimentalis diſſoluti. ⁊ ſic pz non eſſe intentionē Ariſt. celū3 hr̃e ſenſu3. imo illius intēta ꝯ. ⁊ demoᵗᵃ eſt ad oᵐ. ¶ Et ēt Auerrois clara eſt ſentētia. 3° de aia. cõmēto. 60. coꝛpoꝛa celeſtia: ſi hr̃ent ſenſum: nā ocioſe ageret in eis. q2 cū3 ſenſus detur ꝓpter ſalutem: celo nõ indigente ſaluari a ſenſu: fruſtra dabitur ſenſus celo. ⁊ ſuper hoc fundamēto radicatur Auer. rõ 2° celi cõmēto. 37. rephendētis Auicēnam dicētem in celo fantaſia3 ⁊ ſenſum. q2 cū detur ſenſus ꝓpter ſalutē: poſſent celis accidere occaſiōes: q2 eis poſſent accidere nociua ⁊ coꝛrūpentia: a qbus liberabile eſſet celū3 p ſenſu3 ea pcipientē. ⁊ p appetitū ab eis fuga3 imperantē. ⁊ p virtutē motiuā exequentē. cū igitur celo repugnet hr̃e virtutē ꝓgreſſiuā. vt libꝛo primo huius dictum eſt: ita etiā ſibi repugnat ſenſus: ad quē ſenſu3 ſequiṫ motus ad locū: ⁊ eſt ꝓgreſſiuus vel in loco: ⁊ ē dilatatio aut ꝯſtrictio ad hāc met intētione3. dixit Auer. 12. meta. cõmēto. 36. qȯ a multis allegaṫ pro. 35. celi non ſentiunt: q2 nõ datur ſenſus aiali niſi ad ſalutē. ⁊ 2° de aia. cõmēto. 15. coꝛpa celeſtia manifeſte videnṫ itelligere ⁊ moueri: non aūt augeri neq3 ſentire. ſupꝛa allegabatur hec auctoꝛitas ꝓpter illā particulā augeri. nūc vero ꝓpter illā: ſentire.

¶ Neq3 fundamētū Auic. neceſſariū eſt quo pꝛobat celum hr̃e ſenſum: q2 oz aial celeſte hr̃e virtutē cognoſcitiuā motus partiᶜˢ quo mouetur: q2 cognoſcere hz ſe ipſu3. ⁊ modū dirigēdi ſuum coꝛpus in opere. hec aūt virtus cognoſcitiua non eſt intellectus: q2 partiᵃ intellectus non cognoſcit. g̊ ipſa eſt ſenſus: q2 ſufficit ꝙ mouens p intellectum ꝓpter finē cognoſcat finem pꝛincipalē ꝓpter quē mouet: ꝗuis non cognoſcat finē ſecūdarium neceſſario ⁊ nāliter ſequētem cognitionē finis pꝛimarij. dȯm eſt igiṫ vt. 12. meta. cõmēto. 36. dixit Auerrois declaratū eſt coꝛpoꝛa celeſtia eſſe aiata. ⁊ ꝙ non hn̄t de virtutibus aie niſi itellectū ⁊ virtutē deſideratiuā: que mouet in loco. Eādem ſentētiā dixit Auerrois 2° de aia. cõmēto. 32. ¶ Ad 2ᵐ loquiṫ de aiali coꝛruptibili Ariſt. ibi: vt pz ex textu imediate p̄ceᵗⁱ. Celum aūt q̃litates pꝛimas nõ hz: neq3 intenſas neq3 remiſſas. ideo neq3 tactū: pz ꝯña: q2 in haru3 ꝓpoꝛᶜ tactus cõſiſtit. ⁊ hec eſt rõ oſtendens in celo nõ eſſe ſenſum: q2 ois ſenſus tactū p̄ſupponit. ſed in celo non eſt tactus. g̊ ⁊c̄. ¶ Ad 3ᵐ coꝛpoꝛa dicunṫ ſimplicia ſimplicitate oppoſita mixtioni. ad quē ſenſu3 loquiṫ Auerrois loco p̄allegato. ſ. p̄mo celi. cõmēto. 57. Coꝛpus celeſte nulli eſt elementū: ſicut ex nullo elemēto eſt. neq3 ex hoc itelligas oꝛbē celi nõ eſſe mā3 in actu aialis celeſtis: aut itelligentiā nõ eſſe pꝛincipiū eēntiale aiali celeſti: q2 elementū: vt hic ſumiṫ: reſpicit mixtū in quo cum alio ad minima cõdiuiſo elemēto miſcibile eſt. ⁊ ſic non eſt in dictis Auer. ꝯdictio ꝯcedētis itellias eſſe elemēta celeſtium: q2 ſunt eoꝝ pꝛinᵃ intrinſeca. vt alꝭ allegatum eſt. ¶ Ad 4ᵐ neʳ maioꝛ. q̃ ſi vera eſt in aiali coꝛruptibili; oz itelligere ſub ꝓgreſſu motū dilatatiōis ⁊ ꝯſtrictiōis. q̃dam. n. aialia ſunt p̄ñs nutrimētum hn̄tia: q̃ ſola dilatatiōe ipm attingūt. virtutes aūt celi cibo nõ indigent. ¶ Ad 5ᵐ ⁊ 6ᵐ vt ad 2ᵐ. ſolū etiā aial coꝛruptibile his drñtijs: q̃ maſculinū ⁊ femininū ſunt: ſecerniṫ: q̃ māles ſunt. 10. meta. textu cõmēti. 25. ſilr de volatiuo ⁊ ꝓgreſſiuo dȯ3 eſt. ¶ Ad 7ᵐ vt ad pꝛimū 2ᵉ difficultatis. ¶ Ad 8ᵐ illa eſt deſcriptio anterius reꝝ coꝛruptibiliū. ¶ Quarta ꝯ celū eſt intellectiuum. q2 celū eſt ꝯſtitutū in eſſe p intellectum. hoc voluit Auer. 8° meta. cõmēto. 12. ſubſtātie celeſtes ſunt compoſite ex coꝛpe ⁊ foꝛma aiata itelligibili. ¶ Ex hoc naſciṫ celū itelligere ⁊ amare. vñ. 12. meta. cõmēto. 36. nõ mouētur celi: niſi q2 itelligūt ⁊c̄. ⁊ ibi celum intelligit. ¶ Auerrois etiā in libꝛo de ſuba oꝛbis. ca° 4°. coꝛpus celeſte hāc itelligētiā itelligit. ¶ Et in 3° de aia. cõmēto. 14. hoc nõ fuit poſſibile ꝙ coꝛpa celeſtia reciperent foꝛmas abſtractas ⁊ itelligerēt eas. p̄ncipiū. n. receptiōis itellectiōis in coꝛpoꝛibus celeſtibus eſt intellectus poſſibilis: non tñ itelligas de itellectu poſſibili: q dat eſſe homini. ſed de intellectu q recipiendo intelligit. nõ tamē de nouo recipit. ¶ Quarto 2° cel. cõmēto. 37. imagines coꝛpoꝝ celeſtiū ſunt ſemper in actu ⁊c̄. ¶ Quinto aia celi eſt abſtracta a mā: q2 alr non inſiᵗᵒ tpe mouere põt. g̊ aia celi eſt itellecta. pz ꝯña: q2 nõ eſt cauſa nāliter incognita. ſ3 ipſa nõ eſt ſenſata: q2 ſenſus ſolum partiᶜᵃ app̄hēdit: cū ſit ſenſus virtus māli. g̊ aia celi eſt intellecta: pz ꝯña a ſuffiⁿ diuiſiōe cognoſcentiū. ſ. intellectu aut ſenſu: tūc vltra. g̊ aia celi eſt intelligēs: pz ꝯña. q2 oz eam ſubſiſtere: alr ipſa non eēt p̄ma cauſa. ſi tm̄ itelligereṫ ab alio: aut non ſubſiſteret. alie anime celoꝛum eiuſdem generis ſunt anaᶜᵃ cum pꝛima. ¶ Sexto homo itelligit: g̊ celum intelligit: pz ꝯña. q2 celū eſt pfectius hoīe. nõ eſt aūt nõ itellectiuū nobilius intellectiuo: q2 iter pfectiones potiſſima eſt ꝙ aliqd ſit itellectiuū. ¶ Septimo foꝛme particulares: eo q2 iperfecte ſunt: a foꝛmis perfectis ⁊ nõ particulatis deriuari hn̄t: q2

pfecta ſunt nālr pꝛioꝛa. ¶ Tū q2 ad gñationē hoīs celū agit: ⁊ ſic ad copulationē itellectus materie ſ3 phos. g̊ celum itelligēs eſt. pz ꝯña: q2 nullū agens p ſpēm nobiliᵒ ſe itendit Auer. ēt in deſtructione deſtructionū diſputatiōe 3ᵃ dubio. 18. putāt phi ꝙ oꝛbes pnᵃ ſeperata inteⁿᵗ. ¶ De amoꝛe āt. 12. meta. cõmēto. 30. illud ad qȯ 2ᵐ deſiderium moueṫ nobiliſſimū coꝛpoꝝ. ſ. celeſtiū: non eſt homo: neq3 aliqd eoꝝ q̃ ſunt hic: cū nobilius nõ deſiderio tendat in vilius. Iſtud tñ de appetitu nāli intelligi poſſet: q̃li mā in foꝛmā fertur. ¶ Illud aūt. 12. meta. cõmēto. 37. p̄mu3 mouens mouet pꝛimū motum: ſicut pꝛimum amatum pꝛimū amās: expoſitū eſt in pꝛimo opere. ſ. mouet imobile. eſt. n. ſimilitudo in mȯ mouendi inter amatū ⁊ deum. q2 vtrūq3 mouet p modū finis: ⁊ vtrūq3 in mouendo nõ moʳ: l3 vnū vt amatum poſſit mouere methaphoꝛice tm̄ vt amatū eſt. tñ non oz aliud puta deū poſſe mouere methaphoꝛice tm̄. ¶ Iſtud tñ aptum eſt. 12. meta. cõmēto. 36. Qȯ celū hz appetitū ꝓpter intellectū: q2 intellectus appetit maius bonū ipſo. imo coꝛpoꝛa celeſtia appetunt mai⁹ bonū ipſis: ⁊ q2 ſunt nobiliſſima coꝛpoꝝ ſenſibiliu3 ⁊ melioꝛa: neceſſe eſt vt appetant nobiliſſimū entium: ⁊ maxie totū celū in motu diurno: ſupple appetit nobiliſſimū. ¶ Tu3 etiā celū intelligit. g̊ vult. pz ꝯña: q2 ad itellectum nālr ſequiṫ voluntas. ¶ Adhuc oē ens eſt appetitiuū ſui eē ſᵐ ſuū modū appetitu nāli tm̄: ſenſitiuo: vel itellectiuo: q2 aūt alius appetitus nõ eſt celo conformis: celū appetitu intellectiuo appetit. ¶ Ad hoc celū itelligere pfectiſſimo itelligit. g̊ delectabiliſſimo. pz ꝯña: quia Auer. auctoꝛitate Alexādri. 12. meta. cõmē. 39. voluptas ſeqtur cõpꝛehēſionē: ſicut vmbꝛa coꝛpus. g̊ delectaṫ celū: ⁊ amat. ¶ Ad hec itellectus nõ mouet niſi p appetitū eſt aūt appetitus itellectiuus ei ꝯueniēs. ¶ Cõtra ſequiṫ aliqd eſſe itelligēs: qȯ nõ eſt itellectiuum vtriuſq3 partis eius eſſentialis: q2 ex p̄mo ope itellia nõ inteʳ aliqd extra ſe. celū aūt intelligit ⁊ viuit p p̄ncipiū ſeparatu3 qȯ eſt in eo Auerrois in libꝛo de ſuba oꝛbis. ca° p̄mo. g̊ nihil itelligit celū: qȯ non itelligaṫ ab illius intellia. ⁊ ex eodē fundamēto deduciṫ ꝙ cõpoſitū itelligēs nõ itelligit ſuā magnitudinē: ſiᵃᵐ dēſitatē: raritatē: motu3: lumen: an ſit ſtellatū vna aut pluribus ſtellis: an influat in hec inferioꝛa: que incõuenientia cõiter apparent. ¶ Scȯo ſi celum eſt itellectiuū: intellia itelligit aliqd extra ſe. ꝯñs eſt ꝯ determinata in pꝛimo ope. pʳ ꝯña: ois foꝛma eſt itellectio materie ifoꝛmate p eā. ſed itelligētia eſt foꝛma celi. g̊ itellia eſt itellectio materie celeſtis. g̊ aial celeſte hz ſue materie itellectionē. g̊ mā3 ſua3 itelligit. ¶ Tertio ſi celū nõ intelligit ſuā mā3: erit aliqȯ ens qȯ non erit itelligibile. pz ꝯña: q2 ſi mā3 ſui celi nõ itelligit intellia diſtincte: neq3 alia intellia eam intelligit. ⁊ ꝯñter neq3 intellectus poſſibilis: nõ. n. foꝛmabilis eſt itellectus p illā: qm̄ ſolū foꝛma foꝛmare põt. ¶ Quarto ſi celū inteʳ p intelliam ſuā: ⁊ ex dictis itellia eſt celi pars. g̊ celū inteʳ p partē. ꝯñs eſt ꝯtra Auerroim in libꝛo de ſuba oꝛbis. ca° p̄mo. ¶ Quinto in mouētibus rõnalibus ſunt due actiōes ꝯrie eēnʳ ſ3 Ari. p̄mo ethicoꝝ. ca° 18. ⁊ 8° phyſicoꝝ. textu cõmēti. 8. ⁊ 3° de aia. textu cõmēti. 53. ⁊ 34. ⁊ 9° meta. textu cõmēti. 10. ⁊ 2° perihermenias. ſ3 in celo nõ ſunt due actiōes ⁊c̄. q2 v̓tus celi nālr agit. g̊ virtus celi nõ eſt rõnalis. ⁊ ꝯñter nõ itellectiua eſt. ¶ Ad p̄mū ꝯcediṫ ꝙ iferṫ: q2 illa vt plurimū ſunt itellectiua recipiēdo intētiōes coꝝ: intellia āt ob ſui nobilitatē recipere nõ põt ita viliū itentiones. ¶ Tū q2 nõ ſunt itentiones receptibiles in itellectu niſi p abſtractionē a fantaſmatibus ⁊c̄. deficiēte eni3 ſenſu deficit ſciētia illius ſenſus: p̄ poſterioꝝ. ⁊ ſic ſi itellie illa itelligerēt: opoꝛteret itellectū itellie hr̃e ſenſu3 ſibi ꝯiūctū. qm̄ p intellectus abſtractionē q agēs eſt: itelligere: haberēt: cui⁹ nā nõ aliūde abſtractiua eſt ꝗ̃ a fantaſmatibus. quēadmodū tñ ꝯceſſu3 eſt in p̄mo ope deū itelligere oia. q2 itelligit ſe: q eſt quodāmõ oia: ita ꝓpoꝛtiōabilr itellia oꝛbis. exēpli gr̃a ſolis eſt aliquo⁹ q̃titas: figura: mot⁹: lumē ⁊c̄. qm̄ hec cāt itellia in ſuo oꝛbe. iȯ itelligit hec intellia quodāmõ lumē. aut ſi appellationē ſaluare volueris: v̓bum poſtponaṫ. ſ. aliqd qȯ eſt quodāmõ lumē itellia itelligit: q2 cā3 eoꝝ itelligit: nõ aūt itelligit illa p ꝓpꝛias naturas. ¶ Ad 2ᵐ neʳ ꝯña: q2 l3 foꝛma ſit materie itellectio: non tñ rᵒ cuiuſcūq3 itellectus. ſ3 ſolū rᵒ itellectus apti cognoſcere aliqd extra ſe exire põt in actū: cuiuſmodi eſt itellectus poſſibilis. ⁊ nõ alius itellectus apud ph3: ⁊ ſic neʳ vltima ꝯña. ſ. aial celeſte hz in ſe itellectionē ſue materie. g̊ ſuā mā3 itelligit: niſi foꝛte q2 intellia eſt cā foꝛmalis materie. iȯ itelligēdo itelligētiā mā itelligiṫ cālr. ſ3 illud tale itelligere nõ addit itellectionē itelligēti. ¶ Ad 3ᵐ negatur ꝯña. ad ꝓbationē negaṫ ꝯña: q2 itellectus poſſibilis: cū eſt felix: itelligit mā3 celi p foꝛmā appꝛopꝛiatam celo. ¶ Sed dices in quo drñt itellectio materie in actu p itellia3 illi materie appꝛopꝛiatā in itellia abſtracta. ⁊ itellectio eiuſdē materie p eādē itelligētiā in itellectu poſſibili: ¶ Rᵒ itelligētie abſtracte ſic itelligēti nõ eſt fas dicere ſibi aliqd de mā itellecta vt dixit Auer. 12. meta. cõmēto. 51. i fine. ſ3 itellectui poſſibili eſt fas vti terminis ſignificātibus mā3 ſubſtractā illi foꝛme. ⁊ ſic foꝛmare ꝓpõnes de illa mā: nõ ſic aūt pfecta eſt materie intellectio in actu ab iſto hoīe: anteq3 iſto homo ſit felix. ¶ Ad 4ᵐ duplex eſt in ꝓpoſito pars q̃titatiua. ⁊ p illā celū nõ itelligit. ⁊ ſic itelligit Auer. loco allegato. hȯ aūt q2 itelligit ⁊ fantaſiatur ſimul: de neceſſitate requirit partē q̃titatiuā vt coꝛ tāq3 fontē ſenſus. cerebꝛū aūt tāq3 cellulā: in q̃ manifeſtaṫ virtus coꝛdis. vt 2° colliget declat Auer. cap̄. de iuuamēto cerebꝛi. Alia eſt ps eēntialis. ⁊ p iſtā celū itelligit. ¶ Nota tñ ſi ps eēt q̃titatiua aut eſſentialis cāta a mā: tūc hr̃et ps iperfectionē ſecū annexā. ⁊ ſic itelligētia nõ eēt ps. Sz ſic itelligo itelligētias eē ptes aialis celeſtis eēntiales: ꝙ ſunt cā foꝛmalis non cāta a ſubo. ¶ Ad 5ᵐ ꝯrietatē opationū iuenimus in celo. ſ. gñationē ⁊ coꝛruptionē. 2° de gñatiōe. textu cõmēti. 56. hoc tñ nõ ad ꝓpoſitū. virtus aūt rõnalis diſcurſiuū ipoꝛtat: q2 rõ eſt aie itelligibilis virtus faciens currere cām in cā tū. hoc autē ſolū in hoīe eſt apud phos. vt pz in p̄mo ope. de rõnali āt diſcurſiuo itelligit Ari. q2 ipſum p̄ñt ſequi oppoſita ob libertatē ꝯtingētie: q̃ in ipſo eſt: cū quo ſtat celū eē itellectiuu3 ſine diſcurſu. ¶ Quintā ꝯcluſionē p̄ncipale3 ex his elitio. ſ. itelligētia dat eſſe oꝛbi: q2 cū foꝛma ſit illa q̃ dat eē rei. ex qd noīs foꝛme. ¶ Si ſubalis eſt: dat eē ſubale. ſi accñtalis: accidētale. ſed apud Ari. ⁊ Auer. itelligētia eſt foꝛma celi. ¶ Cõfirmaṫ p Auerroi3 in 2° phyſicoꝝ. commēto 4°. loquētē de nā: quā dixit ſupꝛa ſe extēdere ad naturā celi. nā aūt q̃ eſt foꝛma eſt ſuba: q̃ eſt in ſubo qȯ ſubſtētaṫ p illā. diximus aūt ſupꝛa ꝙ ſubſtētari ꝓpꝛie eſt cāri. ¶ Scȯo qñcūq3 foꝛma ſubalis eſt realiter vnita materie: ipſa iformat eā. ⁊ dat illi eſſe ſubale. hac eni3 negata nõ ꝓbareṫ dari foꝛmā ſubalē dantē eē cõpoſito māli. ſed itellia eſt foꝛma celi ſubalis. vt pz. 12. meta. cõ. 37. diuidit. n. Auer. ibi foꝛmā p ſubalē ⁊ accidētalē: ⁊ ſubale3 p mālē ⁊ non mālē. ¶ Tertio q2 intellia eſt aia celi. vt pz ſupꝛa. ſ3 aia eſt qua viuimus. 2° de aia. textu cõmēti. 24. ⁊ viuere viuētibus eſt eē. 2° de aia. textu cõmēti. 37. g̊ intellia dās celo vitā: dat illi eſſe. dixit. n. Auer. ibi viuū nõ hz eſſe ſᵐ ꝙ viuū: niſi p illud qȯ viuit. ¶ Quarto ois aia ē qditas aiati. 2° de aia. textu cõmēti. 8. ſed itellia eſt aia celi. 8. meta. cõmēto. vltimo. pz maioꝛ 2° phyſicoꝝ. textu cõ. 28.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ex diffe fore. ¶ Cõfirmat̃ cũ tres cauſe in vnuȝ veniant 2° phyſi. textu cõmẽ. 70. ⁊ 12. meta. textu cõmẽ. 24. ſi intellĩa eſt cã celi: ipſa in triplici gñe cauſe cã eſt. ſ. effectiue: finalr̃: ⁊ formalr̃. hoꝝ triũ geneꝝ cãꝝ coincidẽtiã in vnũ oñdit Ariſt. 2° de aia. textu cõ. 36. ¶ Itẽ oẽ qð cũ mouet mouet̃: querunt̃ in eo q̃ttuoꝛ cãe. 2° phyſi. cõmẽ. 71. ſȝ celũ: cũ mouet hec iferioꝛa: mouet̃ ḡ celum q̃ttuoꝛ cãs hȝ. ⁊ nõ alr̃ q̃ttuoꝛ cãs iuenies: niſi intellĩam ponas formã: finẽ: ⁊ effm̃o: oꝛbẽ aũt mãȝ alr̃. n. ponẽdo fundamẽta Ari. ⁊ Auerrois exires. ¶ Quinto intellĩa eſt nã celi. ḡ illi intellĩa eſt cã intrinſeca: ⁊ non mã: ḡ forma: nõ tñ eſt nã vni uoce ipſa intellĩa cũ nã inferioꝛe: q2 de nã iferioꝛe loquẽs ph̃s in libro de ſomno ⁊ vigilia oĩs v̄tus nãlis eſt fatigabilis. ⁊ hoc dictũ eſt vlr̃ veꝝ: ſiue virtus cognoſcitiua ſit: ſiue nõ. lapidis enim virtus fatigat̃. lȝ nõ ſenter. inconti nuatiõe. n. motus lapidis fortioꝛ eſt cã faciens pro intẽſione motus q̃ȝ v̄tutis debilitatio faciat pro remiſſiõe eius: nõ tñ ꝑpter motũ fatigat̃ ſic ꝙ hẽat p̃nm intrinſecũ reſiſtẽs motoꝛi. Ex hoc pro hñda cognitiõe celi ellice an celũ ſit cauſatũ aut incauſatũ. ⁊ tene p̃mo ꝙ aĩal celeſte eſt cauſatũ finalr̃: q2 intellĩa eſt illius finis. ¶ Scdo ꝙ aĩal celeſte eſt cauſatũ in gñe cauſe formalis: q2 itelligẽtia eſt illius forma ſubalis dãs eſſe. ¶ Tertio ꝙ aĩal celeſte eſt cãtũ in genere cauſe mãlis: q2 mã in actu eſt ps intrinſeca ⁊ eẽntialis aĩalis celeſtis: ex qua cũ forma fit vnũ per ſe. ¶ Quarto ꝙ aĩal celeſte eſt cãtũ in gñe cauſe efficientis: q2 itelligẽtia: que eſt illius forma: eſt illius efficiens. ſ. ↄſeruãs cõpoſitũ ſuũ: ⁊ nõ vere ꝓcudens: dixit eniȝ Auer. in deſtructiõe deſtructionũ. diſputatiõe 3a. dubio. 22. nõ opinant̃ ph̃i ꝙ corpus ꝓcedat a ſeꝑato. ⁊ ↄñter itellĩa eſt efficiens ſȝ ſimilitudinẽ ſuũ cõpoſitũ: patẽt hec ex Auer. 4° ce. cõmẽ. p̃mo. vt in p̃mo ope allegauimus. ¶ Rationũ iſtaꝝ ↄclõne voluit Auerrois p̃mo phyſicoꝝ. cõmẽto 63. cũ dixit corpus celeſte ↄſtitui ꝑ itelligẽtiã: oꝛbis igit̃ celi ↄſtituit̃ ab itelligẽtia: q2 oꝛbis celi recipit eſſe ab ea: ⁊ nõ niſi in gñe cauſe formalis coincidẽtis cũ fine ⁊ efficiẽte ↄſeruãte. ¶ Hanc ↄ̃nẽ voluit Auerrois in libro de ſuba oꝛbis. ca° 2°. ⁊ 8° phyſicoꝝ. cõmẽ. 52. dicẽs itelligentiã dare ꝑmanentiã eternã. q2 ipſa ſubȝ eterne formãdo dat quietẽ ꝑpetuã a gñatiõe ⁊ coꝛruptiõe: vt ex Auerroe in libro de ſuba oꝛbis colligi põt ca° 5°. ⁊ ad iſtã ab intelligẽtia formationẽ ſequit̃ itelligẽtiã dare diſpõnes: vt figurã: q̃titatẽ: magnitudinẽ. vt in libro de ſuba oꝛbis. dixit Auer. cap. 2. Iſte eniȝ diſpões ſunt in coꝛꝑe ꝑ nãm: ⁊ in mã ꝑpter formã. ¶ Cõfirmat̃ p̃mo celi. cõmẽ. 95. loquẽs Auer. de celeſti oꝛbe dixit. iſta nã neutra ẽ nõ exñs ꝑ ſe in actu. Cũ ḡ exiſtat iſta nã: ꝑ alteꝝ exiſtit. ⁊ nõ niſi ꝑ itelligẽtiã: q2 vt dixit Auer. in libro de ſuba oꝛbis. cap° 2° nulla eſt differẽtia in indigẽtia virtutis actiue in coꝛpoꝛe ſiue ſimplici ſiue cõpoſito ſiue gñato ſiue non. ¶ Item Auerrois. 12. meta. cõmẽto. 37. Illud qð imaginat̃ ex illis formis eſt eſſe illoꝝ coꝛpoꝝ. ⁊ q̃uis aſſumat̃ arguendo: aſſumit̃ tñ tanq̃ȝ fundamẽtũ dictoꝝ: ⁊ in rñſione non negãdũ. dixit ẽt Auer. 6° meta. cõmẽ. 2°. ſuba abſtracta ẽ cã coꝛpoꝝ celeſtiũ. Ultimo celũ eſt motũ ex ſe: ⁊ motus eius eſt nãlis. ḡ forma celi dat eẽ celo. Poſito eniȝ vt cõmuniter ponit̃ intelligẽtiã extrinſecã eſſe ⁊ aſſiſtentẽ: oȝ reſoluere coꝛpa mota in p̃mũ coꝛpus motũ ab extrinſeco ⁊ oȝ negare fundamẽtũ demõſtrationũ Ari. ſ. oẽ mouens extrinſecũ moto in mouẽdo mouet̃. ſuꝑ quo fundat̃ ph̃s 2° meta. textu cõmẽti. 61. arguẽtis cõtra Platonis ydeas dicẽs: ſin aũt vnde venit. i. ſi ydee nõ mouent̃: qð erit p̃ncipiũ motus effectiuũ: q2 idee cũ ſint extrinſeca ab iſtis apud Platonẽ: non pñt ydee mouere niſi moueant̃: motoꝛ igit̃ vt motoꝛ eſt: rõnẽ hȝ extrinſeci. niſi igit̃ coincidãt motoꝛ ⁊ forma: nũq̃ȝ motoꝛ eſt intrinſecus. ideo ſi in celo motoꝛ eſt intrinſecus: tunc motoꝛ cum forma coincidit. ¶ Cõgruẽtia dixit Auerrois 2° celi. cõmẽ. 3°. ſe ſolũ compoſuiſſe librũ de ſuba oꝛbis. vt oſtẽderet itelligẽtiam nõ eſſe diuiſibilẽ ad diuiſionẽ celi. ſed ſi itelligẽtia eſſet mouẽs nõ itra celũ exñs: qs dubitaret an diuiſo celo diuidatur intellĩa: vnicuiq̃ȝ. n. pȝ motoꝛẽ extrinſecũ a moto nõ diuidi ad diuiſionẽ moti. ſed bene dubiũ eſt ſi itelligẽtia det eſſe: ſic ꝙ corpus celeſte eſt de celo tãq̃ȝ coꝛp° de aiali. vt dixit Auerrois in libro de ſuba oꝛbis ca° 2°. q2 coꝛp° celeſte pro oꝛbe eſt mã celi: qð eſt aĩal. an diuidat̃ intelligẽtia ad diuiſionẽ celi: nõ curo realr̃: ſed an itelligẽtia ſit forma extẽſa. iõ opoꝛtuit Auer. ibi declare q̃ forma diuidat̃ ad diuiſionẽ ſubĩ. puta illa quã mã cauſat: ⁊ q̃ nõ. puta illa quã mã nõ cãt. ⁊ in quo ↄuenit forma mãlis cũ abſtracta. ⁊ mã in actu cũ mã in poa. ⁊ in quo differũt. ſi igitur motus celi ſit nãlis: oȝ celũ eſſe hñs nãm. ⁊ eſt dictuȝ Auerrois 2° meta. cõmẽ. 38. ḡ celũ eſt cõpoſitũ ſubale. pȝ ↄñã ex Ari. 2° phyſicoꝝ. textu cõmẽti q̃rti. dicente ꝙ hñs nãm ſuba eſt. Quia igit̃ ↄ̃dictionẽ iplicat formã: nãȝ: animã: dare eſſe ſubaȝ eſſe viuẽs: eſſe aiatuȝ: eſſe aĩal: eſſe intellectiuũ: eſſe appetitiuum ⁊c̃. ⁊ nõ dare eſſe. iõ ↄceſſo primo: vt ↄcedunt Ari. ⁊ Auerrois: ↄcedo intelligentiã dare eſſe oꝛbi: dixit eniȝ Auerrois in deſtructiõe deſtructionũ diſpuc 3a. dubio. 10. eſſe coꝛpoꝝ celeſtiũ ↄſiſtit in motu. iõ dans motũ eſt ſcðm veritatẽ dans eſſe. ¶ Tum q2 dans vnitatẽ dat eſſe. ſed itelligẽtia dat celo vnitatẽ ⁊c̃. coꝛreſpondẽter huic rationi arguit Ari. 2° de aia. textu cõmẽti. 7. ⁊c̃. nõ enim eſt vnitas niſi a forma. vt pȝ ab Auerroe in pluribus locis. Coꝛrñdenter ſicut de itellectu poſſibili reſpectu coꝛpis humani in primo ope dixi. Dixit enim Auerrois 2° meta. cõmẽ. 16. diſpõ itellectus: q eſt poſtrema ꝑfectio hois: eſt diſpõ itellectuũ abſtractoꝝ in coꝛpoꝛibus celeſtibus: ⁊ q2 he due materie ſunt multũ ꝓpinq̃. ideo multa ibi dicta ad hoc ꝓpoſitũ apta ſunt. ⁊ c̃ȝ. ¶ Ex quo pȝ q̃ȝ bene Ari. ex numero oꝛbiũ numerauit intelligẽtias: q2 ex aialiũ eẽntialr̃ diſtoꝝ numero: vel ex mã ꝓpꝛia: vel ex veri eterni inſtr̃i ⁊ ſubalis numero: ſufficiẽter habet̃ numerus formaꝝ eẽntialr̃ dñtium aut agẽtium: ⁊ ex numero motuũ numer° mobiliũ. ¶ Cõtra Auer. in li° de ſuba oꝛbis cap. 4. Iſtud coꝛpus. ſ. celi nõ indiget ipa. ſ. aia. q2 eſt ꝑmanens ꝑ ſe: idez ab Auerroe. 12. meta. cõ. 41. in coꝛꝑe celeſti nõ eſt potẽtia vt coꝛrũpat̃. q2 nõ hȝ ↄ̃riũȝ. eſt igit̃ ꝑmanẽs per ſe ⁊ ꝑ ſuã ſubaȝ. ¶ Scdo Auer. in li° de ſuba oꝛbis cap. 2. Coꝛpus celeſte nõ eſt neceſſarium in ſuo eẽ foꝛs: ergo itellĩa nõ dat illi eẽ. ¶ Tertio ſi ſic: tunc de° ⁊ itellĩe mouerẽt mobiles. q2 ſȝ Auer. 12. meta. cõ. 36. aia que eſt in coꝛꝑe mouet mota. ¶ Quarto Auer. in libro de beatitudine aĩe clare aſſerit celũ eſſe aiatum aia diſtincta ab intea: ḡ ↄ̃ mẽtẽ Auer. eſt itelligẽtiã dare eſſe oꝛbi. ¶ Ad p̃m ꝑmanere eſt dupliciter vno° de nã ſui nõ eẽ coꝛruptibile. ⁊ h̃ mõ celũ eſt ꝑmanẽs ꝑ ſe: q2 nõ hȝ celum mãȝ in potẽtia partẽ ſui. ⁊ ſic oꝛbis celi nõ indiget aia dãte ſibi ꝑmanẽtiã: ꝓhibẽdo eius coꝛruptionẽ. ⁊ huius opm volebat Auicẽ. Scdo mõ de nã ſui hr̃e exñtiã ꝑmanẽtẽ. ⁊ hoc ſcdo mõ celũ ꝓ oꝛbe nõ ꝑmanet ꝑ ſe. imo idiget anima dãte ſibi ꝑmanentiam eternã. hoc voluit Auer. 2° de aia. cõmẽto. 48. dicẽs v̄tutes celeſtiũ coꝛpoꝝ ſm oẽȝ diſpõnẽ ↄſeruare eſſe ipſoꝝ: ⁊ ↄſeruare partes eoꝝ eodem mõ. ¶ Ad ſcdȝ ner ↄñã neq̃ȝ tota auctoꝛitas allegat̃: ſed dimittit̃ qð ſoluit argm. ſicut eſt diſpõ aialiũ que ſunt hic. voluit. n. Auer. vt ſe declat ibi. coꝛpa aialiũ iferioꝝ idigere ſenſu. ſed coꝛpa aialiuȝ celeſtiũ non. ¶ Ad 3m negatur ↄñã ad Auer. ꝑ formã in coꝛꝑe itelligit formã ↄſtitutam in eſſe ꝑ coꝛpus. ¶ Ad 4m negat̃ añs: q2 cũ in p̃n° ponit tres entitatũ gradus in p̃mo mãlia: in ſcdo coꝛpoꝛa ſpũalia: in 3° itelligẽtias. Secũdus gradus de aĩali celeſti facilr̃ inter: cuius forma eſt tertius gradus. ¶ Scdo q2 aliquã impotem ↄtinere vr̃ ꝙ deus ſit forma coꝛpis. ar° ſic. diuinũ eſſe non põt eẽ alicuius rei q̃ditas: q̃ nõ ſit ipſum eſſe. qð aũt eſt eſſe diuinũ nõ eſt aliud q̃ȝ deus. ḡ ipoſſibile eſt deũ eſſe alicuius formã. ¶ Scdo forma coꝛpis non eſt ipſum eſſe. ſed eẽndi p̃nm. deus aũt eſt ipm eẽ. ¶ Tertio ex vnione materie ⁊ forme reſultat cõpom. qð eſt tom reſpectu materie ⁊ forme. partes aũt ſunt in potentia reſpectu totius in deo aũt nulla eſt potẽtialitas. ipoſſibile eſt igit̃ deũ eẽ formã vnitã alicui coꝛpi. ¶ Quarto ꝙ ꝑ ſe hȝ eẽ eſt nobilius eo qð hȝ eẽ in alio. oĩs aũt forma alicuius coꝛpis hȝ eẽ in alio. cum igit̃ deus ſit ens nobiliſſimũ: q2 eſt p̃ma eẽndi cã: nõ põt ipſe eſſe alicuius forma. ¶ Quinto ſi deus eẽt forma coꝛpis. aut hoc eẽt rõne aĩe: aut rõne coꝛpis. nõ p̃mũ. q2 melioꝛ eſt aĩe abſtrac° q̃ȝ nõ abſtractio. oĩs. n. forma hȝ nobilius eẽ ante cõpoſitioneȝ q̃ȝ in cõpoſitione. nõ ſcdȝ: q2 potẽtioꝛ eẽt nã coꝛpis in requirẽdo aiaȝ q̃ȝ eẽt nã aĩe in regrendo coꝛpus: ⁊ ſic aliqd eẽt deo potẽtius. ¶ Sexto ſi deus iformaret: aut eẽt melius deo pro eẽ dei: aut pro opatiõe eius. ſȝ nõ pro eẽ eius. q2 ipſe idepẽdẽs eſt. ⁊ nullã ꝑfectionẽ aliũde recipiẽs. eſt eniȝ tribuẽs tñ: ⁊ nõ recipiẽs neq̃ȝ ꝑ itellec°: q2 in ſuo intelligere tñ ſe ipȝ reſpicit. ḡ deus nõ iformat. ¶ Septio Auer. in deſtructiõe deſtructionũ. diſpuc 3a. dubio 5°. cõcedit nm ph̃oꝝ opinari deũ eẽ aiaȝ mũdi. ¶ Ad p̃m ſuppoſnit arm ꝙ eẽ forme ⁊ eſſe cõpoſiti ſint duo eẽ. qð negatur. imo eodẽ exiſtere: quo forma exiſtit: mã ⁊ cõpoſitum exiſtũt. in hoc eniȝ ꝙ forma exiſtere poſſit ſine mã: diſcoꝛdãt theologus ⁊ ph̃s. vt pȝ de itellectu humano. p̃m etiaȝ celũ ſecũdũ formã deus eſt. ideo p̃m celũ ſecundũ formaȝ eſt ſuũ eſſe. neq̃ȝ oȝ cuiuſcũq̃ȝ ꝓducti eſſe realr̃ diſtingui ab illo cuius eſt eſſe. Cõpoſiti. n. eẽ nõ eſt ipſum cõpoſitũ: eo mõ quo cõpoſitũ non eſt forma: ſȝ tñ eſſe forme: q̃uis ſit mãlis: non diſtinguit̃ ab ipſa forma. ¶ Ad 2m. oĩs forma eſt eſſe ſui. ⁊ oĩs forma eſt p̃ncipiũ eẽndi ipſi cõpoſito. ⁊ ſic negat̃ maioꝛ. ¶ Ad 3m nõ ex eo ꝙ aliqd ſit pars formalis eſt impꝑfectũ: ſed ex eo qð aliqd eſt cauſatũ aut depẽdẽs: aliquã hȝ impꝑfectionẽ. ¶ Preterea ſi aliqd eſt eminenter ↄtinẽs ꝑfectionẽ totius: illud nõ eſt pars ꝑfectionis. lȝ poſſet eſſe ꝙ eſſet pars ſube. pars aũt: que eſt in toto in poa: eſt pars q̃titatiua. qm̃ ↄtinuata eſt alteri. de° aũt non cãtuȝ eſt: neq̃ȝ depẽdẽs: neq̃ȝ pars ꝑfectiõis: neq̃ȝ quãtitatiua ⁊c̃. ¶ Ad 4m eſſe in alio eſt duplr̃. vno mõ cõmunicãs ꝑfectionẽ illi in quo eſt nihil inde recipiens. ⁊ ſic illud qð eſt in alio eſt nobilius eo in quo eſt. ⁊ hoc nõ repugnat deo: ſicut ſibi nõ repugnat cum alio numeꝝ facere. Alio mõ aliqd eſt in alio capiẽs eẽ ꝑ inexiſtẽtiaȝ. ⁊ hoc repugnat deo. ¶ Ad 5m nãlr̃ iformatiua eſt aia. ⁊ nãliter iformabile eſt coꝛpus: ⁊ ſic ꝑpter vtrũq̃ȝ eſt iformatio. abſtractio aũt: que eſt nõ cãri a mã. eſt melioꝛ q̃ȝ cãri: neq̃ȝ cõcedit̃ deũ cãri: q̃uis in cõpoſitione ſit: ſed in ipſo iuenim° rõnẽ finis: q̃ abſtractio ẽ: nobilioꝛẽ rõne forme aut effitis. ſȝ nõ eſt poſſibile dare ibi aliqd: qð ſit finis tñ: ⁊ nõ forma. ¶ Ad 6m melius eſt deũ informare pro ſui eẽ. q2 ſi nõ informaret: nõ eſſet deus. ¶ Scdo melius eſt ꝓ ſuo intere: q2 ſi nõ iformaret: non intelligeret: q2 ſoluȝ forma eſt p̃nm intedi: ſed nõ iformãs nõ eſt forma. ¶ Tertio melius eſt deo iformare pro ſua opatiõe: q̃ eſt mouere: q2 ſi nõ formaret celũ: non poſſet ipm mouere: q2 ſom nãlr̃ ⁊ locr mobile eſt celũ: ⁊ ſic ſolũ a p̃n° intrinſeco. ¶ Quarto melius eſt celo pro ſui eẽ ⁊ opari ꝙ deo informet̃. vt pȝ. ¶ Ad 7m nõ ↄcedit̃ deum eſſe aiam mũdi: neq̃ȝ celi totius. ſȝ p̃imi mobilis. iõ ⁊c̃. ¶ Tertio de alijs itelligẽtijs. forma ⁊ mã in eodem gñe ↄtinent̃. Omne. n. genus per actũ ⁊ potẽtiaȝ diuidit̃. ſuba aũt intellectualis ⁊ coꝛp° diuerſoꝝ geneꝝ ſũt. ḡ vnum nõ eſt forma alteri°. ¶ Scdo omne eſſe in mã eſt aliquo° mãle: q2 nõ eſt p̃ter eſſe materie. ſed intelligẽtiaꝝ eſſe eſt in mã cui dant eſſe. ḡ ſunt aliquo mõ mãles. ¶ Tertio nullũ eſſe in coꝛpoꝛe eſt ſeꝑatũ a coꝛpoꝛe: ſed eſſe itelligentiaꝝ eſt ſeꝑatum a coꝛꝑe. ḡ ⁊c̃. ¶ Quarto illud cuius eſſe eſt cõe coꝛpi: eius opari eſt cõmune coꝛpi: q2 non eſt opatio ſublimioꝛ virtute. Si igit̃ ſuba intellectualis eſt in coꝛꝑe: tunc eius itellectio coꝛpi cõicabit̃. ¶ Ad p̃mũ ipſa eiuſdẽ ſunt gñis analogici puta ſube. ¶ Principiat. n. vnũ eoꝝ vt actus: reliquũ v̄o vt potẽtia: de quo gñe analogo maioꝛẽ opȝ intelligi. ¶ Ad ſcðm niſi forma in mã dependeat in eſſe a mã aut opari: aut extrahat̃ ex aliquo in coꝛpoꝛe: ipſa nõ dr̃ mãlis. Nullo aũt iſtoꝝ modoꝝ dependet intellĩa. ¶ Ad 3m eſſe itelligentiaꝝ ſeparatũ eſt a coꝛꝑe: q2 nõ cãtum eſt ab eo. ſed nõ eſt ſeparatũ quin ſit ↄiunctũ coꝛpi ſm eſſe: q2 intellĩe eſſe eſt coꝛpis eẽ. ¶ Ad 4m cõicari aliquã virtutẽ coꝛpi aut cõicanti coꝛpi eſt duplr̃. vno mõ: q2 coꝛpus cauſet v̄tutẽ: aut q2 virtus illa colligat̃ cum aliqua virtute cãta a coꝛꝑe. ⁊ ſic ſumitur ab Auerroe p̃mo de aia. cõmẽto. 12. ⁊ ſic abſtractũ ſimplr̃ eſt nõ cõicatũ coꝛpi: neq̃ȝ colligatuȝ cũ virtute coꝛpoꝛea. ¶ Operationẽ aũt cõicari coꝛpi eſt eam eſſe oꝛganicã: eã aũt cõicari cõicanti coꝛpi: aut exiſtere in rebus exñtibus in coꝛꝑe: qð pro eodẽ accipio: ẽ operationẽ talẽ colligari cũ aliqua opatione virtutis coꝛpoꝛee. ⁊ ſic intellĩa nõ eſt virtus cõicata coꝛpi: neq̃ȝ cõicata cõicanti coꝛpi. opatio quoq̃ȝ celeſtis itellĩe nõ eſt cõicãs coꝛpi: neq̃ȝ exñs in reb° exñtib° in coꝛꝑe. Scdo mõ cõicatio eſt ꝑ denominationẽ: q2 opatio data eſt apta coꝛpus denoiare. ⁊ hoc mõ itelligere diuinũ ẽ opatio coꝛpoꝛi cõmunicata: q2 ab ea denominat̃ celum itelligens ipſum. ſ. aĩal celeſte: non tñ oꝛbis: qui eſt pars aĩalis. ideo quẽadmodum intelligẽtia cõmunicat ſuũ eſſe ſubiecto: ita ſuaȝ primã operationẽ cõmunicat aĩali: ⁊ ſuã ſecundã operationẽ oꝛbi qui eſt pars aĩalis. ¶ Quid autẽ ſecundũ veritatẽ dicendũ ſit de celi animatione: poſtq̃ȝ neutra pars repugnat fidei. teneo cuȝ ph̃o. ⁊ Auerroe. Magna eſt tñ huius partis difficultas: cum oẽm itelligentiã creauerit deus in ſtatu merẽdi ⁊ demerendi: viatrices enim aliquãtulum fuerunt. quid eſſet ſi aia p̃imi celi peccaſſet: ante eniȝ diem iudicij: aut ſaltem poſt: puniret̃ compom. ⁊ ſic p̃muȝ celum eſſet dãnatuȝ: ⁊ ↄtineret beatos. niſi deus ſibi ⁊ ſanctis ſuis alium locũ p̃paraſſet. Poſſet tñ deus ꝑdeſtinaſſe has itelligentias: quas ſciebat eſſe celoꝝ nãlr̃ formatiuas. ⁊ ſic licet potuiſſet eſſe ꝙ peccaſſent: nõ tñ peccaſſent. quẽadmodũ fuerunt p̃deſtinate. ⁊ potuerũt non eſſe p̃deſtinate. ſȝ p̃ſcite: nõ enim legabile eſt coꝛpus ita magnũ ſicut celum in centrũ. ¶ Sed de deo ꝙ alicui celo ſit nãlr̃ vnitus nõ eſt tenẽdũ. ꝑpter ſue virtutis ifinitatẽ: q̃ mobile infinitũ in magnitudine regreret. ⁊ illud infinite velociter moueret aut in iſtãti: quẽadmodũ Ari. p̃mo celi. textu cõmẽti. 47. dixit. ſi infinita grauitas eſſet: ipſa eẽt motiua in inſtãti. ¶ Scdo ꝑpter ſue virtutis creatiue libertatẽ ↄtingentẽ ſub ſe celũ omne continentem. ¶ Tertio ꝑpter ſue creationis nouitatẽ. ¶ Sȝ hec theologis dimittantur.

Dubium ſecundũ an mutationeȝ terminauerit celum: vel mũdus. ¶ Rñdeo ꝑ duo dicta p̃m. partẽ q̃onis negatiuã tenuit ph̃s. 2m dictum pars q̃onis aiua eſt vera. ¶ Pro primi dicti declaratiõe p̃mitto ꝙ duplex eſt mutatio ſubita. p̃a poſitiua. ⁊ eſt a p̃iuatione

ad habitum. 2ª priuatiua ⁊ eſt ab habitu in priuationem: tanq̄ terminos primos. pōt aūt hr̄e terminos p ſecundarios: vt ꝯ̄triū. ⁊ terminos p accidēs: vt ꝯ̄dictio. pñt autē habitus ⁊ p̄uatio eſſe de genere ſubſtātie: ⁊ de genere accidētis. ideo diuidit̄ generatio p ſimplr̄ ⁊ ſm quid. de primis. ſ. p̄uatiōe ⁊ forma ſubalibus nunc eſt ſermo. mutatio aūt ſubalis imaginari pōt ex ſubo ⁊ ex nō ſubo. ⁊ ab eterno ⁊ nō ab eterno. ⁊ de oībus eſt ſermo pn̄s. ⁊ ſic creationē: lʒ non eſſe vere mutatio: ſub mutatione cōprehendimus. ſcđm modū intelligēdi quo intellectus accipit rem prius non exiſtētē deinde exiſtentē. ❡ Ad primū dictuʒ quattuor vijs arguo. p̄mo ex natura mutationis. Genera mutationū q̄ttuor ſunt. 12. meta. textu cōmēti. 7. Quoruʒ quodlʒ mutatur ſubʒ vt in mutatione taʒ ſubſtantiali q̄ʒ accidentali declarauit Auerrois in libro de ſuba orbis. caº p̄mo. ⁊ p̄mo phyſicoꝝ. cōmēto. 60. 62. 63. dixit etiam Ariſt. 11. meta. nihil n. ex nō ente fieri. omne autē ex ente fere oium eſt cōe dogma: eoꝝ qui de nā. ſi igitur celū aut mūdus mutationē terminaſſent. ante alteꝝ eoꝝ fuiſſent mā: motor: ⁊ ꝯñter motus: tempus: ⁊ ſic mundus añ mūdū. ❡ Solet negari minor. ſ. cuilibet mutationi ſubſterni ſubm. ❡ Contra motus eſt actus entis in potētia ſʒ ꝙ in poª 3º phyſi. textu cōmēti. 6. ens aūt in potētia eſt ipm ſubm motui ſiue ſit eternus: ſiue nouus: ſiue ſubitus: ſiue ſucceſſiuus: ſiue in ſuba: ſiue in accn̄te. cū igit̄ in diffinitione motus cadat ſubm: impoſſibile eſt motū eſſe ſine ſubo. ⁊ ſi nō in aptitudie: a fortiori neq̄ʒ in actu. ❡ Tum qꝛ ſi ſic: motus eſſet. ⁊ nihil moueret̄: vel aliqd mutatum eſt: qđ p̄us non mouebat̄. pʒ ꝯña qꝛ data. a. mutatiōe ſine ſubo: aut ipſa eſt ſucceſſiua. ⁊ ſic habetur prima pars diſiūc aut eſt ſubita. ⁊ ſic habet̄ ſcđa pars: que cōtra phm eſt 6º phy. textu cōmēti. 46. demōſtrātē ꝙ ante qđlibet mutatū eē fuit mutari. ❡ Scđo ad p̄ncipale tria ſunt gn̄a motuū. 4º celi. textu cōmēti. 22. ſ. ſʒ magnitudinē: ſʒ formā: ⁊ ſcđm locū: per formā intellige qualitatē: ſiue ſubſtantialis ſit ſiue accn̄talis. ſcđm Auerroim. ❡ Conformiter ſicut 2º phy. exponit ipſe cōmēto p̄mo. Hoꝝ aūt generum qđlʒ ex ſubiecto eſt: ⁊ ex contrario. ſi igit̄ mundus aut celū facta eſſent: ex cōtrario eſſent. ⁊ ſic mundo aut celo cōtrarium corpus eſſet. ❡ Solet negari minor: qꝛ creatio eſt ex nō ente tam in actu q̄ʒ in poª. ❡ Cōtra. ꝯceſſa creatione perit deº Ari. p̄mo phyſi. textu cōmē. 82. ⁊ 12. meta. textu cōmēti. 10. ad oſtendendū māʒ eſſe ingenitā. ❡ Secūdo perit demōſtratio p̄mi celi. textu cōmēti. 20. ad oſtēdēdū celū eſſe ingn̄abile. ❡ Tertio perit diuiſiuus ſyllˢ primi de gn̄atione. textu cōmēti. 11. ad ꝯſtituendū in eſſe gn̄ationē ſimplr̄. ſic corrigat̄ littera ipreſſiōis primi operis in hoc paſſu. ❡ Quarto perit demōſtratio p̄mi phyſi. textu cōmēti. 62. ad oſtendendū māʒ eſſe prinᵐ reꝝ nālium. que oēs rōnes ſuper hoc fundant̄. omni agenti ſubycitur mā. qđ negat̄ ponēdo creationeʒ: ſola enim duo principia ipſi ſufficiunt. ſ. terminus a quo ⁊ terminus ad quē. ❡ Quinto perit ſufficientia inquiſitionis mutationū ab Ariſt. 5º phyſicoꝝ. textu cōmēti. 8. volentē oēʒ mutationē ex non ſubo in ſubʒ eſſe generationē: ⁊ oēm mutationē ex ſubo in nō ſubm eſſe corruptionē. ⁊ nullā eē aliā mutationem ſubitā: que tn̄ mutationes ambe non ſoluʒ in ſubiecto ſūt. imo ſe inſeparabilr̄ comitant̄. Iſtaꝝ rōnum ꝯcluſionē ponit phs 7º meta. in fine textus cōmēti 23. ⁊ in principio textus cōmēti. 24. Quare ſicut impoſſibile dicitur factū eſſe: ſi nihil preextiterit. ⁊ ꝙ quidē igit̄ pars ex neceſſitate p̄exiſtit palam ⁊c̄. ❡ Tertio ad principale ſi celū aut mundus mutationem terminaſſet: non eſſe mūdi p̄ceſſiſſet eſſenā vel tēpore. ⁊ lʒ ꝯn̄s ſit incōueniēs apud Auerroim in deſtructiōe deſtructionū diſpu.

p̄ma. quero tn̄ vlterius: qꝛ ꝯñs cōiter ꝯcedit̄: aut illud nō eſſe fuiſſet in agēte: aut puꝝ nihil: aut in ſubo: nō in agente: qꝛ impoſſibile eſt mutari agens: vel non eſt neceſſe. ſi purum nihil: ſequit̄ vnum oppoſitoꝝ mutari in alteꝝ: ⁊ compati alteꝝ. vt dixit Auerrois tertio celi. cōmēto. 25. ⁊ 4º meta. cōmēto. 27. ⁊ p̄mo phyſicoꝝ. cōmēto. 51. ⁊ 2º de gn̄atione. cōmēto. 6. Ideo 5º phyſicoꝝ. cōmēto. 55. oʒ ipm nihil accidere alicui. qꝛ puꝝ nihil eſt impoſſibile: neq̄ʒ poteſt ipſum nihil eſſe mā: aut pars entis. ❡ Tuʒ qꝛ oīs potentia actiua ſuā paſſiuā requirit: ad quā mutuo refertur: ⁊ qua mutuo diffinit̄. ſi igit̄ ipſum nihil non eſt in potentia paſſiua vt ex eo fiat aliqd. nō erit agēs factiuū alicuiº ex nihilo. iō p̄mo phyſicoꝝ. textu cōmēti. 75. ex puro nihil nō eſt mutatio. ❡ Tum qꝛ impoſſibile eſt vt generet̄ corpus ſimplr̄. 3º celi. cōmēto. 14. ⁊ in deſtructiōe deſtructionū. diſpu. 9ª. dubio 2º. qꝛ ipoſſibile eſt ex nō corpore corpus: ⁊ ex nō magni. magnitudinē fieri: qꝛ tūc ſuccederēt ſibi inuicē due q̄ʒtitates in eodē ſubo ime. ⁊ ſic eſſent ſibi inuicē ꝯ̄rie. vt dixit Auer. in libro de ſuba orbis. capº p̄mo ⁊ 2º. ⁊ huius rō collr̄ 3º celi. textu cōmēti. 29. ⁊ 54. generās ex nō corpe facit vacuū. pʒ ꝯña: qꝛ fit corpus: vbi nō p̄fuit. rō ſm magnā ptē eſt Auerrois 8º phy. cōmē. 4º ⁊ p̄mo celi. cōmēto. 106. de hoc multa dicta ſunt in primo ope. quo 2º. Si aūt det̄ 3ᵐ. ſ. illud nihil p̄cedere in ſubo: ſequit̄ mundū aut celū terminare gn̄ationē. ꝯn̄s eſt falſum. vt ex iductis libro p̄mo huius. ⁊ vt dixit Auer. p̄mo phyſi. cōmēto. 23. ❡ Tū qꝛ gn̄atio requirit locū. 3º celi. cōmēto. 29. ⁊ p̄mo de gn̄atione. cōmēto. 27. ⁊ ſic ante mūdum fuiſſet locus. rō eſt Auer. 4º phy. cōmēto. 6. ⁊ in deſtructiōe deſtructionū. diſputatiōe 3ª. dubio. 18. ❡ Tum qꝛ gn̄atio requirit agēs alterās mām. ipoſſibile. n. eſt vt nō corpus trāſmutet māʒ niſi mediante corpe aliquo nō tranſmutabili ſ. corpibus celeſtibus. Auerrois 7º meta. cōmēto. 31. Ariſt. opinio eſt ꝙ agēs non facit niſi cōpoᵐ mouēdo māʒ ⁊ trāſmutādo. 12. meta. cōmēto. 18. dixit etiaʒ infra. ſ. cōmēto. 44. ab agente nihil p̄uenit niſi extrahere ⁊c̄. 8º etiā phyſi. cōmēto 4º. neceſſe eſt vt res mobiles ſint ante motū: ḡ requirit̄ reducens mobile de poª ad actū. Cū igit̄ omne alterans ſit corpus: ante celū aut mūdum fuiſſet corpus. vt tāgit̄ p̄mo celi. cōmēto. 33. ❡ Tū qꝛ oīs gn̄atio eſt p qualitates actiuas ꝯ̄rias. p̄mo celi. cōmēto. 22. Omne gn̄atū nō gn̄at̄ niſi poſtq̄ʒ p̄mo alterat̄ in qualitate agente: neceſſario eſt ꝙ alterās ipſum ſit corpus: quapropter neceſſe eſt vt ante mundū eſſet corpº alterās ipſum. ⁊c̄. Et infra. cōmēto. 33. loquēs de mūdo an ſit nouº aut antiquº: gn̄ans aūt eſt alterās: alterās aūt eſt corpus ⁊c̄. Et 7º meta. cōmēto. 28. ipoſſibile eſt ꝙ forme ſepate trāſmutēt māʒ: nō. n. trāſmutat māʒ niſi illud qđ ē in mā: ⁊ iō ꝯtin. dicentibus mundū gn̄ari: ꝙ trāſmutans ipm ſit aliqđ idiuiduū. ſ. corpus parti. Scđo p̄ncipalr̄ arguit̄ ex nā mouētis. Si mundus aut celū eſſet factus: aut ab eterno: aut nō. ſi p̄ᵐ: aliqd inclinaſſet deuʒ ab eterno ad agēdū: qđ nūc nō iclinaret: ⁊ ſic nouitas eēt in deo. rō eſt Auerrois in deſtructiōe deſtructionū. diſputatione p̄ma. dubio p̄mo. cui ſimilē tangit phs 8º phyſi. textu cōmēti. 7. ⁊ Auerrois 8º phyſi. cōmēto. 8. Si ſcđʒ: tūc ēt aliqd inclinaſſet deum ad agendū: qđ nō ab eterno iclinaſſet: neq̄ʒ nunc inclinaret. ⁊ ſic fuiſſet deus aliqn̄ poª agēs: aliqn̄ acª. ⁊ ſic ab alio agēte reduceret̄ in actu. ❡ Tum ēt ex eternitate motoris ⁊ motº infert̄ eternitas mobilis. pʒ in libro de ſuba orbis. caº p̄mo. ⁊ 3º. ⁊ 8º phyſico. textu cōmēti. 53. ❡ Tū ſcđo ſi deus mūdū de nouo feciſſet. tūc deº fuiſſet añ mūdū. ⁊ ſic tps fuiſſet ante mūdū. pʒ ꝯña: qꝛ añ ē dr̄ia tpis. ⁊ ꝯñter mobile: motus: ⁊ motor: p̄fuiſſent. ⁊ ſic mūdus fuiſſet añ mūdū. ⁊ ſilr̄ deduceret̄ ꝙ mūdus

eſſet poſt mundū. rō eſt Ariſt. 12. meta. textu cōmē. 29. ⁊ 8º phyſi. textu cōmēti. 10. ⁊ Auerrois in deſtructione deſtructionū. diſpu. 2ª. dubio p̄mo. ❡ Tū rōne Auer. i deſtructiōe deſtructionū. diſpu. p̄ª. dubio 3º. ipoſſibile eſt reperiri cāʒ cū oībus cū qbus eſt cā: ⁊ nō repiri effectū: qꝛ cātū ⁊ cā in actu ſimul ſunt ⁊ nō ſūt. 5º meta. textu cōmē. 3. ⁊ 2º phy. textu cōmēti. 37. ⁊ 2º poſterioꝝ. textu cōmē. 13. ſʒ ab eterno fuit deº: in quo nō eſt noua volūtas: neq̄ʒ nouiter vult: neq̄ʒ noua ꝓportio ad aliud. ḡ nō nouiter mundū ꝓduxit. ſi āt eēt deº cā in poª: tūc idigeret reducēte ipm ad actū: ⁊ ſic nō eēt deº cā ſufficiēs. Similē rōnē huic facit in deſtructiōe deſtructionū Auer. diſp. 2ª. dubio p̄mo. ad ꝓbādū ꝙ nō terminabit̄ eē mūdi. ❡ Tū q̄rto. ſi nouus ē mūdus: aut potuit p̄nᵐ mūdi plus vel minus diſtare ab iſtāti pn̄ti: aut nō. ſi nō: nō p̄us potuit deº ꝓducere mūdū neq̄ʒ poſt. ſi ſic: q̄re nō p̄us neq̄ʒ poſt ꝓduxit: rō eſt Auer. in deſtructiōe deſtructionū. diſpu. p̄ª. dubio. 9. ⁊ 8º phyſi. cōmēto. 46. ❡ Solet dici deū ab eterno voluiſſe ꝓducere mundum pro tunc qn̄ ꝓduxit ipſum.

Contra hoc ſunt rōnes de tertia via ꝓcedentes ex nā modi ꝓducēdi: ſi deº ꝓduxit mūdū aut celū: aut nālr̄: ⁊ ſic ab eterno. pʒ ꝯña: qꝛ potēs idutiari: cōtingēter ⁊ nō nālr̄ agit. ꝯn̄s eſt ꝯ̄ rn̄ſionē. ſi añt a volūtate: tūc volūtas circa ꝯ̄ria: ꝯ̄dictoria: p̄uatiua: ad quorum nullū nālr̄ determinat̄: idifferēter ſe hʒ. ⁊ non magis ad vnū q̄ʒ ad alteꝝ iclinat̄. ḡ ad h̄ vt eligat deus eē mūdi: ipſe idiget determināte. ⁊ nullū eſt niſi ipſe: ḡ a cā voluntaria idifferēter ſe hn̄te pōt determinatio effectuū ꝓuenire: qđ repugnat rōni volūtatis ꝯtingētis. vt pʒ 2º phyſi. cōmē. 48. cū. n. volūtas magis eligit vnū q̄ʒ alteꝝ: eſt ꝓpter denoiationē in vno q̄ nō eſt in altero. ⁊ ſi nulla eſt denominatio in vno q̄ nō ſit in altero: tūc voluntas ambo equalr̄ reſpicit. rō ē Auer. in deſtructiōe deſtructionū. diſputatiōe p̄ª. ⁊ 8º phyſicoꝝ. cōmēto. 15. ⁊ 8º. ❡ Tūc ſcđo: qꝛ agēs libeꝝ: cui nō reſiſtit̄ in agēdo ſemꝑ eligit qđ melius eſt. ſi igit̄ eē mūdi fuit melius: ab eterno fuit eē mūdi electū: ⁊ ſi nō fuit melius: tūc nō eſt eſſe mundi nunc electū. iō Auer. p̄mo celi. cōmē. 106. aut mūdus erit oīno p̄uatus: aut ſemꝑ fuit: ⁊ ſi eſt eē iſtius mūdi nūc electuʒ: tunc ante iſtū alius eligebat̄: qđ icōuenit: qꝛ ſucceſſionē idiuiduoꝝ p̄cedit mā in poª. ⁊ etiā corpº ꝯtinēs: qbº celuʒ caret. Rō ē Auer. in deſtructōe deſtructionū. ❡ Tū tertio. aut antiqua volitiōe deº ꝓduxit mūdū. aut nō: nō noua: qꝛ deº eēt mutabilis. ſi antiqua: ſʒ oē volitū. cū ponit̄ in eſſe: ceſſat volitio. cū igit̄ deº ꝓduxit: voluit ꝓducere. ⁊ cū nō in ꝓducēdo fuit: noluit ꝓducere. ḡ mutatus fuit. rō eſt Auer. 8º phy. cōmēto. 15. ❡ Tū 4º. ſi deus eſt agens volūtariū ꝯtingēter ꝓducēs vt dic̄ rn̄ſio: aut deº ab eterno voluit ꝓducere mūdū: aut nō. ſi nō: iuidus fuit: qꝛ noluit cōicare bonū qđ potuit cōicare: ⁊ qđ bonū fuit cōicari. nō. n. bōitas entiū ſequit̄ agēs extrinſecū: ſʒ nāʒ entis. ſi aūt deº voluit: ⁊ nō ꝓduxit ꝑ te: ḡ aut fuit ipeditus: aut ꝓ meliori dimiſit. nō p̄ᵐ: qꝛ deo nō eſt obſtaculū. ❡ Tū qꝛ nihil aliud a deo fuit ante mūdi ꝓductionē. nō ſcđʒ: qꝛ oʒ eligētē bonū abſolute ſuā volitionem ꝯtinuare. rō eſt Auer. in deſtructiōe deſtructionū. diſputatiōe p̄ª. duº 2º. ⁊ partiʒ p̄mo. ❡ Tū qꝛ ſi fuiſſet ab eterno melius nō facere pro tūc: ſemꝑ fuiſſet meliº nō facere celū aut mūdū. pʒ ꝯña: qꝛ alr̄ fuiſſet mutatio de nō eē bonū facere mundū aut celū: ad eē bonū facere ⁊c̄. ❡ Tū qꝛ faciēs ⁊ factū dʒ eē ſimul: qꝛ oē agēs agit ꝑ ꝯtactū. 7º phy. textu cōmēti 10. deus aūt creās ⁊ creatū nō ſunt ſimul ⁊c̄.

Quarta via eſt ex nā ꝑpetuitatis. Oē factū pōt nō eē. ſʒ mūdus aut celū nō pōt nō eē. ḡ ⁊c̄. ꝓbat̄ maior. oē icorruptibile ē igenitū: ⁊ oē igenitū eſt icorruptibile. ḡ oē corruptibile eſt genitū: ⁊ oē genitū ē corruptibile. pʒ ꝯña: qꝛ ſi fuerint q̄ttuor termini: quoꝝ duo ſint iuicē ꝯ̄dictorie oppoſiti: ⁊ vniº oppōnis vnº ꝯuertit̄ vlr̄ cū vno alteriº oppōnis: neceſſe ē reliquū cuʒ reliquo vlr̄ ꝯuerti. hec regula ex p̄nº p̄mo. ſ. nō v̄ificant̄ ꝯ̄dictoria de eodē ſimul facillime deducit̄. ⁊ eſt regula Ari. 2º poꝝ. minor aūt rōnis p̄ncipalis ꝓbat̄: qꝛ celū ⁊ mūdus perpetuabunt̄: qꝛ ſi deſineret celū aut in aliā formā fieret trāſmutatio. ⁊ ſic celū hr̄et ꝯ̄triū: in qđ eſſet trāſmutabile. aut reſolueret̄ in elemēta. nō in ea q̄ ꝯtinent̄: qꝛ ſūt nimis parua: ḡ in alia. ⁊ ſic celū eēt ps maioris mūdi. rō eſt Auer. i deſtructiōe deſtructionū. diſpu. 2ª. dubio 3º. ſi aūt eēt mūdus q corrūpet̄. pʒ ꝙ oʒ dari aliū mūdū. qꝛ nō eſt reſolº in nihil: tūc ſic. ſi celū ⁊ mūdus ꝑpetuabunt̄. ḡ nō pn̄t nō eē: pʒ ꝯña: qꝛ dato oppᵗᵒ ꝯn̄tis cū an̄te: ponat̄ ꝙ nō ſit celū aut mūdus. ⁊ tūc ſeqtur ꝙ mūdus erit: ⁊ ꝙ non erit. q̄ ꝯ̄dicunt. pʒ ꝯña: qꝛ mūdus ꝑpetuabit̄. ḡ erit. ⁊ ꝑ poſitum nō erit. ḡ ⁊c̄. collr̄ rō p̄mo celi. textu ⁊ cōmēto. 126. Qđ āt nullū ꝑpetuū a pte poſt pōt nō eē ꝓbat Auer. p̄mo celi. cōmēto. 120. ⁊. 121. Si aliqd eſt ꝑpetuū pōt ſemꝑ eē. ⁊ ſi ꝑpetuū pōt aliqn̄ nō eē: tūc potēs ſemꝑ eē pōt aliqn̄ nō eē: ⁊ ſic idē eſt ſimul in poª ad oppᵗª imediata. qđ ē ipoſſibile. qm̄ tūc eēt poſſibile vt illa oppoſita ſimul eideʒ ineſſent: ſicut. n. eſt ipoſſibile imediata oppoſita ſimul actu iueniri: ita ipoſſibile eſt vt due potētie ſimul iueniant̄ ad duo oppoſita. potētie. n. ſuccedūt in eodē ſubo ſicut ꝯ̄ria: imo potētie ꝯ̄rioꝝ ſunt ꝯ̄rie. 3º phyſicoꝝ. cōmēto. 10. ⁊ ſic ſi ipoſſibile ē ꝯ̄ria ꝯgregari: ipoſſibile eſt vt ſemꝑ ens ſit corruptibile in aliqua hora. ❡ Clarius deducit̄ hec ꝯña ab Auerroe p̄mo celi. cōmēto. 135. Cū poſuerimus aliqđ ens hr̄e potētiā ad eē in tꝑe ifinito ⁊ ad nō eē: erit tps exitus duaꝝ potētiaꝝ in actu idē tps. iō neceſſario inuenieт̄ in eodē tꝑe ſimul ens ⁊ nō ens. Itē a phō ꝓbat̄ minor. ſ. nullū ꝑpetuū a pte poſt pōt aliqn̄ nō eē. Oē corruptibile neceſſario corrūpet̄. ⁊ ſic aliqn̄ nō erit. ⁊ ſic ſi aliqđ eternuʒ ſit corruptibile: ipʒ ſemꝑ erit ⁊ aliqn̄ nō erit. ⁊ Auer. com. 137. ſi corruptibile nō corrūpit̄ in aliquo tꝑe. in eo nō eſt poª ad corruptionē: qꝛ illa ē diffō eiº qđ non eſt in poª ad aliqd. ſ. vt nūq̄ʒ exeat ad actū: qꝛ cū poſuerimº aliqd hr̄e poāᵐ ad corruptionē abſq̄ʒ eo ꝙ corrūpat̄: ſequunt̄ hec ipoſſibilia. ſ. vt in eo ſit poª: ⁊ nō ſit: aut vt in eo ſit potētia ad duo oppᵗª iſimul. ſ. vt ſit ſemꝑ ⁊ nō ſit. ⁊ in cōmē. 124. vbi eādē rōnē tetigerat. dicit ꝙ ſi in aliquo eſt poª ad corruptionē abſq̄ʒ eo qđ corrūpat̄: talis poª in eo eſtocioſa. ⁊ 8º phy. cōmēto. 64. oē qđ ē in poª aliqd: neceſſario exibit in actū: ⁊ ſi nō: tūc nā ageret ocioſe. Qđ autē oīa gn̄abilia corrūpant̄: ꝓbat phō. iductiue. ⁊ h̄ idē Auer. cōmēto. 103. ❡ Solet obyci huic rōni: poſtq̄ʒ ꝯceſſuʒ ē ꝙ ꝑpetuū pōt nō eē: cū ponit̄ ꝙ ꝑpetuū non ſit. dn̄t ꝙ ꝓpōnes de ſenſu diuiſo nō debēt poni in eē: ſʒ cōpoſite poſſes ꝓpōnes poſite admittunt̄. ⁊ ſic itelligūt regulā Ari. p̄mo poꝝ. cap. 13. falſo poſſibili poſito: qđ ſequit̄ ex illo ē poſſe ⁊ nō ipoſſibile. ❡ Scđo dn̄t ꝙ illa lʒ deberet poni in eē. nō tn̄ admitti dʒ in ꝓpoſito: qꝛ illa repugnat ꝯceſſo. ſ. ꝙ ꝑpetuum erit ſemp. ❡ Dicēdū. nō multā facimº curā de diuiſiōe ⁊ cōpoſitiōe: qm̄ ꝓpōnes tales ſm Ari. p̄mo elencoꝝ diſtinguēde ſunt. ⁊ in vtroq̄ʒ ſenſu capi pn̄t. ponētes āt regulas i diſcernēdis ab iuicē cōpoſitis ⁊ diuiſis: q̄rūt multiplicitatē terminoꝝ remouere alio mō q̄ʒ docuerit Ari. ſ. diſtictiōe: q̄ vti recuſant. ❡ Dicēdū ſcđo ꝙ multe ꝓpōnes in ſenſu diuiſo pōi pn̄t i eē: lʒ tn̄ nō ſemꝑ i ꝓprijs terminis. ſʒ poſito pronoie demōſtratiuo pro ſubo ⁊c̄. ⁊ h̄ ſufficit i ꝓpoſito: qꝛ ponat̄ hec. ſ. h̄ pōt nō eē: deᵗª re q̄ pōt ſemper durare. ❡ Tertio dđʒ ꝙ repugnātia terminoꝝ de eodē nō ſemꝑ tollit gn ad minº ſucceſſiue ⁊ in diuerſis tꝑibus

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

ↄcedi poſſit vtraq; pars repugnãs:ſ; in pposito fieri non põt:qm̃ qñcũq; ↄceſſeris h.ſ.h nõ eſt:ſtatiȝ iferã φ nũq; h° fuit:nec vnq; erit eternũ vel ppetuũ.nedũ φ h nõ ſit ppetuũ.⁊ h eſt:q; illi qđ ẽ vel põt eẽ ppetuũ repugnat nedũ nõ eẽ.ſ; poſſe nõ eẽ.⁊ iõ illa:h nõ eſt: demõſtrato eo đ quo vificari põt ly eternũ:ẽ ipoſſibilis:pȝ ex pmo ce.textu cõmẽti.izo.imo dixit Auer.res neceſſaria trãſmutaretur i ↄtingẽtẽ.p celi.com.i38.vñ Auer.ibi.illud qđ eſt ſp:nõ ẽ ſemp:niſi ex nã inata ad h.⁊ ẽ nã ei° p quã eſt id qđ eſt ⁊c̃.io.ãt meta.com.vltio.Qđ eſt corruptibile neceſſario ẽ corruptibile:⁊ qđ ẽ icorruptibile:neceſſario ẽ icorruptibile ⁊ ſemp.⁊ ẽ ſnia textus ibi.pbãtl φ nihil ẽ corruptibile ꝼ; accñs.⁊ ſubdẽtis φ eadẽ eſt rõ de icorruptibili.ex neceſſitate.n.exñtiũ ambo ſunt. ❡ Scđo arguit̃. nullum eternũ in p̃terito ⁊ futuro ẽ factũ.pbãs.n.Auer.z° phyſi.com.z5.nãȝ nõ facere mãȝ:dixit q; ẽ eterna. ſ; oẽ eternũ vel ppetuũ in futuro ẽ eternũ in p̃terito ⁊ futuro: igit̃ nm ppetuũ ẽ factũ.pbat̃ minor:q; ex ei° oppto ſequit̃ ifim eẽ mai° ifinito.nã ſup eternũ ex vna pte addit ab eterno ex vtraq;:ifim ex reliq̃.cũ igit̃ eternũ in futuro ſit ens infito tpe:ſequit̃ ipȝ eẽ ens ifinito tpe p̃terito. ❡ Tertio arr p° celi com.i33.⁊ 3° celi.com.5z.qm̃ oẽ qđ hȝ mãm vel poam vt ſit ifito tpe:hȝ potẽtiã ifinitã.poa aũt ifinita nulla ẽ maior:neq; finita:neq; ifira.hñs igit̃ poam ifinitã in futurꝫ habuit eternã i p̃teritũ. ❡ Eãdẽ rõȝ põit Auer.p ce.cõ iz8.⁊.iz4. ❡ Solet hec rõ moleſtari:q; tp̃s p̃teritũ ifinitatẽ hȝ ex vno extremo tm̃:⁊ tp̃s futurꝫ hȝ eã ex alio:⁊ ſic ſi rõ valet:vnũ ifinitũ eſt mai° alio.⁊ vr̃ eẽ argm Ari.p celi.textu cõmẽti.i33. ❡ R° Auer.ibi.in cõmẽto.rõnẽ pcedere de ifito in actu:⁊ nõ de ifito i poa.cuiuſmodi ẽ tp̃s:q; p̃teritũ nõ ẽ actu terminatũ:q; infim tp̃s ſibi ſuccedit. ❡ 4° arr celũ ⁊ mũdũ poſſe ẽ eẽ eterna:g̃ ſũt eterna.ↄña ẽ Auer.in deſtc deſtum.ſ; nõ ẽ poſſibile φ eternũ ſit factum:q; nã poſſibilis fieret neceſſaria:q; factũ eſt poſſibile.⁊ eternũ ẽ neceſſariũ.p celi.com.zi.diffinit̃.n.eternũ p eẽ ipoſſibile nõ eẽ qđ cũ diffic neceſſarÿ coicidit.ab eternis igit̃ negãda ẽ pductio.iõ Ari.p metheororꝫ ⁊ z° eiuſdẽ ifert deriſionẽ eẽ pp puas mutatiões in terra fcãs putare celum eẽ factũ.⁊ 3° celi.textu.com.zi.reprobat Ari.Platonẽ ponẽtẽ mũdũ eẽ gñatũ. ❡ Quinto oĩs hõ gñabilis ẽ ex ſpmate: ⁊ nõ ex nõ ſpmate. ⁊ oẽ ſpma ex quo fieri põt hõ ẽ ab hoie deciſuȝ.⁊ a nullo alio ab hoie decidi põt.g̃ oẽȝ hominẽ p̃ceſſit hõ.⁊ nõ icepit mũdus.pȝ añs:q; alr̃ nã duobus modis hoieȝ pduxiſſet.ſ.ex ſpmate ⁊ ex nõ ſpmate p gñationẽ vel corruptionẽ.hinc originat̃ vulgariũ nõ diſſimulãda qđ de p̃ceſſura oui ⁊ galine rõ eſt Auer.8° phy.cõmẽto.46. ❡ Tũ q; ſi nõ eterne ↄſeruarent̃ corruptibilia:tũc appetitus eorꝫ nãlis eẽt fruſtra:q; eẽ diuinũ appetũt:qđ in idiuiduo ↄſeq nõ pñt.ſ; in ſpẽ ↄſequunt̃. z° đ aĩa.textu com.34.g̃ mũdus ⁊ celũ eterna ſunt. Tum q; eternitas materie ⁊ gñatiõis eternitatẽ agẽtis vl'is requirit ⁊c̃.rõnẽ tãgit ph̃s 3° meta.textu com.iz. ❡ Cõtra fundamẽta determinatiõis h° qdã nitunt̃ Ari.aut ſaltẽ Auerroim ad ↄ̃dictionẽ deducere.p ↄ̃ illud.ipoſſibile eſt idem ſubȝ eẽ in poa ſimul ad oppoſita.p auctoritate ph̃i 4° meta.ↄ̃ Anaxagorã.poteſtate nãq; ſimul ↄuenit eẽ ↄ̃ria:actu v̾o nõ.vbi Auer.com.zo.dicere φ ↄ̃ria exñt in eodẽ i poa eſt verꝫ:actu ãt fm.⁊ ifra eodẽ cõmẽto. Iſti hoies errauerũt ⁊ neſciuerũt diſtiguere iter poam ⁊ actũ.ſ.cũ iuenerũt ↄ̃ria eẽ ſil' in eodẽ:extimauerũt poſſe iueniri ea in actu:ſ; i actu ẽ ipoſſibile:poa v̾o neceſſariũ:pp gñationẽ. ❡ Confirr oĩs po° eſt ſil' ↄ̃dictiõis.9° meta.textu cõmẽti.17. ⁊ lr̃a cõmẽti hȝ ↄ̃dictoriorꝫ ſimul:ſũt ãt ↄ̃dictoria ibi eẽ ⁊ non eẽ:loquẽdo de eẽ anacc dicto de eẽ ſimr ⁊ ꝼȝ qd. ❡ Item p phy.cõmẽto.56.ſubȝ v̾o poa pura eſt vtrũq; extremuȝ.

❡ Itẽ.iz.meta.textu cõmẽti.z6.poa ãt mã:h.n.ẽ qđ põt fieri ambo. ❡ Scđo.ex dr̃ia iter potentias rõnales ⁊ nãles.9.meta.vbi vult approximatis acuo ⁊ pauo:ſic vt poſſint agere ⁊ pati:nõ neceſſe eſt h agere:⁊ aliud pati in potẽtÿs rõnalib°.igit̃ poc rõnales pñt agere:⁊ pñt nõ agere:⁊ ſic ipe ſũt ſimul in poa ad ora ↄ̃dicic. idẽ Auerrois cõmẽto.io. ❡ Tertio.ſn.9.meta.q̃cũq; ꝼȝ poſſe dr̃: idẽ eſt potẽs ↄ̃ria:vt ↄualeſceꝛ ⁊ lãguẽs.⁊ ĩfra poſſe qdẽ ↄ̃ria ſimul exiſtit.ↄ̃ria v̾o ſimul ipoſſibile exiſtere.idẽ Auer.ibi commẽto.i9. ❡ Quarto.ſi nõ eẽt poſſibile idẽ ſimul eẽ in poa ad oppoſita:ſeq̃ret̃ nihil eẽ ↄtingẽs ad vtrũlȝ.ↄñs eſt falſuȝ ꝼȝ ipos.vt pȝ p pyhermenias.⁊.9.meta.textu cõmẽti 7.⁊.6° ethi.capi.z°. ⁊ piret liberꝫ arbitriũ.⁊ non oporteret negotiari:neq; ↄſiliari.imo 6° meta.cõmẽ.7. dixit Auer.illã opicm eẽ ↄ̃ itellectuȝ ⁊ ſenſuȝ. ❡ Quinto poa vni° ↄ̃rÿ cõpatit̃ actũ alteri° ↄ̃rÿ:g̃ cõpatit̃ poam alteri° ↄ̃rÿ:pȝ ↄña p locũ a minori:q; nulli repugnat poa:niſi merito actus.cui igit̃ nõ repugnat act°.illi nõ repugnat poa illi° actus. ❡ Ad pm duplex ẽ poa:vna ideterminatiõis:q̃ ſubȝ q̃tũ eſt de ſe: nullũ actũ ſibi determinat.q̃lẽ dicim° nãȝ materie pme:q̃ q̃lȝ formã quã hȝ:pdere põt.Alia ẽ poa reſpectiua:p quã mã reſpicit formã:quã apta ẽ recipe. ❡ Iſtã diſtinctionẽ itelligebat Auer.in libro de btitudie aie.ponẽs dr̃iaȝ iter poſſibilitatẽ ⁊ potẽtiã:volẽs itellectũ poſſibilitatis eẽ coiorẽ ⁊ altiorẽ itellectu poc:q; ſub poſſibilitate cõprehẽdit̃ nã ſubinõ ſibi determinãtis actũ. ſ; poa reſpicit formã itroducẽdã ⁊c̃.hac diſtinctione ſtãte. ſunt duo dctã:pm.ſubȝ ↄ̃riorꝫ eſt in poa ideterminatõis ad duo oppoſita:q; nm.illorꝫ ſibi determinat.ſit h dictũ idefinitũ pp ſubta:qb° nãlr̃ alterꝫ ↄ̃riorꝫ ineſt. vt igni calm ꝼm Ari.in pñtis:⁊ h dictũ pbat̃ arg° pmo.⁊ auctoritate Ari.io.meta.textu cõmẽti.i4.Eadẽ.n.ẽ mã ↄ̃rÿs.xi.ãt meta.poſſe ſanari ⁊ poſſe laborare nõ idẽ.eteniȝ ſi ſic: ſanari ⁊ laborare idẽ eẽt.ſubȝ ãt ⁊ ſanũ ⁊ lãguẽs ſiue hũiditas ſiue ſanguis:idẽ ⁊ vnũ. Ide 3° phyſi.textu cõmẽti.io. ❡ zm dictuȝ ſubm ↄ̃riorꝫ nõ ẽ ſimul in poa reſpectiua ad duo ↄ̃ria imediata circa ipm.⁊ h zm dictuȝ erat fundamẽtũ ſupra p̃miſſuȝ:q; nõ reſpicit ſubȝ formã q̃ nõ caret:q; potẽtiã ſequit̃ appetit° q eſt rõne carẽtie in ſubo.cũ igit̃ rõne ↄ̃dictiõis aut imediate ↄ̃rietatis oporteat alterꝫ ineẽ illi ſubo.g̃ oȝ ſubȝ tm̃ alterꝫ illorꝫ reſpicere. puta id quo non actuat̃. ❡ Dic ſcim φ ph̃s p de gñatiõe.textu cõmẽti.zz.ſoluẽs qõnẽ vtm eadẽ ſit mã ↄ̃riorꝫ:dicit ipſaȝ eẽ eãdẽ:ꝼȝ ſubaȝ:aliam tm̃ ꝼm eſſe vbi Auer.mã eſt eadẽ ꝼm ſubm ⁊ multa ꝼm potẽtias ⁊ habilitates ad recipiẽdũ formas ↄ̃rias.Eãdẽ ſniaȝ ponit ph̃s 4° phyſi.textu cõmẽ.84.⁊.iz meta.Auer.cõmẽto.xi. ❡ Ad zm.duplex eſt poa.ſ.actiua:⁊ paſſiua:actiua aũt ẽ duplex:p cognitionẽ effectus:⁊ ſine cognitiõe eiuſdẽ.⁊ tũc ſunt duo dicta:pm.põt eſſe φ aliqd ſit in poa actiua ↄ̃dictoriorꝫ.hãc voluit ph̃s.9.meta.textu cõmẽti.i8.vt argm zm pbat.ſic φ agẽs põt nõ agere in a.tpe.⁊ in eodẽ põt agere.⁊ ſic eſt ſimul in poa:q; pp libertatẽ illi° ↄtingẽtẽ:dũ agit:põt nõ agere.⁊ dũ nõ agit: agere põt.pȝ 8° phyſi.textu cõmẽti.8.ẽt aliqd eſt in poa acua ↄ̃riorꝫ.pȝ 8° meta.textu com.4.diffõ.n.volũtatis ẽ actio equalr̃ duo oppoſita reſpiciens:quã ponit Auer. in deſtc deſtum dubio z°.⁊.9.meta.textu cõmẽti.3.non exit tm̃ hec poa i actũ ſine determinatõe.vt 9° meta.tex.cõ.io. ❡ Secũdũ dictuȝ.ſubȝ nõ eſt in poa paſſiua ſimul ad oppoſita:quẽadmoduȝ ſubȝ nõ põt recipe ſimul oppoſita: pp earꝫ repugnãtiã:vel abſolute:vel in certis gradibus : nõ curo nũc:quẽm igit̃ ſubȝ nõ põt oppoſita ſimul recipe:ita non põt eẽ φ agens ſimul agat oppoſita.vñ dato actiuo: aut ipm agit:aut nõ.ſi pm:tũc eſt actu agẽs:potẽtia v̾o eſt non agẽs.ſi agit actiõe a q̃ poſſit deſiſtere.⁊ ſi non agit agens

tunc eſt actu nõ agens:ſed eſt potẽtia agens : dũmõ poſſit agere:⁊ ſic vnũ iſtorꝫ dictorꝫ nõ deſtruit aliud. Actus eni ⁊ poa opponũt̃:⁊ ipoſſe eſt vt ſint ſimul.9° meta.tex.com.5.⁊ de motu ⁊ poa ad motũ.Dixit Auer.8° phy.cõmẽto 4° φ nõ eſt poſſibile φ ſint ſimul:q; tũc ↄ̃ria eẽnt in eodẽ tpe in eodẽ ſubo. ❡ Ad 3m.poa eſt duplex:logica ⁊ phyſica:poa logica.poſſe eſt adeq̃te signilc p ppõnẽ poſſibilẽ:poa aũt phyſica eſt reſpect° ſubi ad formã in eo receptibileȝ. ❡ Tũc ſunt duo dicta:pmũ.poa logica eſt ad oppoſita ↄ̃dicia:q; aliqua duo ↄ̃dictoria ſunt ↄtingentia.g̃ vtrorũq; adeq̃te cõplexe ſignificabilia ſunt poſſibilia: q̃uis vnũ alteri ſit incõpoſſibile:vt pȝ ex Ari. verſus finẽ pmi perhyermenias. ❡ Scđm dictũ de poa phyſica dictũ eſt ſupra. ❡ Ad 4m negat̃ ↄña vt pȝ. ❡ Ad qntuȝ negat̃ ↄña:vñ ſilr̃ arguerẽ:ſanitas in aiali compatit̃ potentiã ad egritudinẽ:g̃ ſanitas in aiali ↄpatit̃ egritudinẽ ⁊ ſi nõ ſit multũ ſimile arm:nõ curo. ❡ Tũ q; act° ⁊ poa eiuſdẽ repugnãt.iõ nõ oȝ φ ſi act° ſtat cũ vna poa:φ poa ad illũ actũ ſtet cũ eadẽ poa:cũ q̃ ſtabat act°.imo clare poa ad egritucȝ cõpatit̃ ſanitateȝ:q̃ tm̃ nõ cõpatit̃ poaȝ ad sanitcȝ:q; tc̃ idẽ aial eẽt in poa ad ſanitatẽ ⁊ egricȝ:⁊ ſic nõ eſſet ſanũ:neq; egrũ:⁊ ſic ſanũ ⁊ egrũ nõ eſſent ↄ̃ria imediata imenc ſubi circa aial:cui° oppoſitũ vult Ari.in poſtp̃ñtis.⁊ Auer.pmo collȝ. Idẽ eẽt argumẽtũ de qbuſcũq; datis ↄ̃rÿs:que ↄcederent̃ eſſe imediata ⁊c̃. ❡ Scđo arguunt ↄ̃ aliud fundamẽtũ.ſ.oẽ ſubm ſimul in potẽtia ad plures actus põt illos actus ſimul hr̃e.pmo q; idẽ ſimul eſt in potẽtia ad ↄ̃ria:vt pbatuȝ eſt ſupra:⁊ pȝ in viridi: qđ eſt potẽtia albũ ⁊ potẽtia nigrũ:⁊ ſic de qbuſcunq; ↄ̃rÿs mediatis. ❡ Scđo.poſſuȝ ſedere cras:⁊ non ſedere cras:g̃ ſi iſta ad actũ ſimul reducãt̃:verificant̃ ↄ̃dictoria. ❡ Tertio.mã aeris eſt ſimul in poa ad formã ignis ⁊ aque:g̃ ſil' põt aeris mã formas illas recipe:ↄñs eſt incõueniẽs. ❡ Quarto.idẽ corp° eſt ſil' i poa ad ſurſuȝ ⁊ deorſuȝ ⁊c̃.⁊ tm̃ nõ ſimul põt eẽ in illis dr̃ÿs:ſilr̃ eadẽ cera eſt in poa ad figurã q̃dratã ⁊ circularẽ:rectam ⁊ curuaȝ ⁊c̃. ❡ Ad pmũ declaratũ eſt ſupra q̃uo ſubm nõ eſt ſiml' in poa reſpectiua ad diuerſas formas. ❡ Ad cõfirmationẽ.duplicia ſũt oppoſita.mediata ⁊ imediata. ❡ Tũc ſunt quattuor dicta.Primũ.poſſibile eſt ſubȝ eſſe ſiml' in potẽtia ad oppoſita.mediata:patȝ ex prio argumẽto:ad qđ nunc reſpõdet̃. ❡ Scđm dictũ.nõ eſt poſſibile idẽ ſubȝ ſimul eſſe in potẽtia ad oppoſita ĩmediata intelligo ꝼm eandẽ ptem ſubti adequate : ⁊ ſi forme oppoſite gradus habent cõpoſſibiles:intelligo in gradibus earũ in qbus non ſe compatiunt̃:puta in gradibus ſupra graduȝ mem latitudinis exñtibus:pȝ ex Ari.in poſtp̃ñtis. ❡ Tertiũ dictũ.nõ oẽs potẽtie ſimul exiſtentes in eodẽ ſubto ſunt ſimul actuabiles:patȝ de potẽtÿs ad cõtraria mediata. ❡ Quartũ dictũ.nõ ex ſimultate potẽtiarũ licȝ inferre cõpoſſibilitatẽ actuũ ſimul:q; poc ad ↄ̃ria mediata ſunt ſimul:⁊ tamẽ actus earũ nõ ſe cõpatiunt̃. ❡ Ad ſecũdũ ibi eſt ꝼmo de potẽtia logica:q̃ nõ ordir ad actũ:q̃ tm̃ nõ facit φ ſim in poa nãli ad ſedendũ:qñ ſuȝ in poa nãli ad nõ ſedẽdũ:q; quẽadmodũ nõ ſimul verificãt̃ ↄ̃dictoria: ita nec ſil' falſificant̃:g̃ nõ ſil' verificat̃ me eſſe in poa ad ia:q; poa nãlis ad illa ifert vtriuſq; illorꝫ carẽtiã. ❡ Ad tertiũ reſpõſuȝ eſt:q; ille forc aque ⁊ ignis non ſunt imediate ſe hñtes circa ſubm:neq; mã eſt in poa nãli ad oẽs formas:q; ſemp hȝ actu aliquã:⁊ tũc ad illã quã actu hȝ nõ eſt mã in poa:q; poa puationẽ illius forme ad quã eſt poa ſemp p̃ſupponit.ſemp tm̃ nullã formã i ſe icludit mã tãq; eẽntiã ſibi ppriã. ❡ Ad 4m ſub altera dr̃iarũ põis eſt corpus in actu:ſub alÿs v̾o in poa:cera aũt põt eſſe in poa ſiml' ad illas duas figuras:q; ille ſunt forme media-

te circa illud ſubm.ſ; de recto ⁊ curuo:ſemp cera exiſtẽte ipſa eſt vnũ illorꝫ actu ⁊ reliquũ in poa. ❡ Cõtra tertiuȝ fundamẽtũ arguũt ẽt.ſ.oĩs poa nec̃io exibit ad actũ : qa poſſe eſt aliqd fieri nũc:⁊ illud nõ fit:g̃ illud nũq; fiet.pȝ ↄña:q; nõ fiet in hoc iſtanti:q; trãſit hoc inſtãs:neq; in alio:q; tũc poa ad fieri in h inſtãti nõ exit ad actũ:ſ; poa ad fieri in alio iſtanti:eſt que exibit in actũ. ❡ Secũdo.bruto hñte oculos clauſos:⁊ potẽte videre:hñte viſibile pñs:tũc ipm eſt in poa valde ppinq̃ ad vidẽdũ:⁊ tm̃ ſi iterficit̃ aut excecat̃:nũq; exibit ad actum.imo nõ poterit exire:ſicut nc poterit eẽ aut ad habitũ redire:a puanc eni ad habitũ impoſſis eſt regreſſus:cũ pua° nõ cõitet̃ potentiã.Ari.in poſtp̃ñtl. ❡ Neq; valȝ ſolo φ hec for̃a ex alio ſubto educi poſſit:q; iſti° om ſupra declaratum eſt. ❡ Tũ q; ſi ſic:tunc agẽs nãle applicitl ei duob° paſſiuis ſilib° ⁊c̃.aut in vtrũq; induceret.a.formã:aut in nullũ:q; nõ eſt maior rõ φ illa for̃a iducat̃ in vno q̃ in alio:neq; in vtroq; iducet̃:q; tũc eadẽ fora nuõ ⁊ mãlis eẽt in duobus locis nãlr̃:neq; dr̃e potes φ in nullo eorꝫ fora iducetur:q; tũc ſtaret agens nãle dñans applicitũ paſſo nõ ipeditũ ⁊c̃.⁊ nõ ageret. ❡ Si dicas opȝ deũ cõcurrere q magis cõcurrit p vno q̃ pro alio. ❡ Cõtra.deus libere cõcurrit.g̃ de° põt nõ cõcurrere.g̃ põt forma q̃ eſt in mã in poa nõ exire ad actũ:qđ eſt intentũ pncipale. ❡ Tertio.aliq̃ ps ignis exiſtẽs iuxta orbẽ lune eſt cõruptibiliȝ:⁊ nũq; corrũpet̃:⁊ põt calefacere:⁊ nũq; calefaciet:g̃ nõ oĩs poa exibit in actuȝ:neq; oẽ gñabile aut corruptibile gñabit̃:aut corrũpet̃:pr añs:q; ſi iſta ps ignis corrũpet̃: aut corrũpet̃ vbi eſt:aut vbi nõ eſt:nõ vbi eſt:q; ibi nullum eſt corruptiuũ nãle:neq; naturalr̃ poſſe eſt ibi forꝫ: q; nihil in illius mã põt nãliter gñari:celũ eni ⁊ ignis:q̃ ſunt cã vl'is ⁊ particularis ſufficiens:ibi ignẽ conſeruant: ſi aũt in alio loco corrũperet̃ iſte ignis:g̃ ignis deſcenderet ifra ſuã ſpherã qđ nõ apparet nec̃iũ:neq; naturalr̃ poſſe:nõ eni nãliter deſcenderet:vt pȝ:neq; violẽter:quia nm eſt ibi violẽtãs:neq; nãlr̃ eſſe põt ibi ignẽ deorſuȝ violenter impellens:q; oporteret vt illud violẽtãs vinceret celũ ⁊ elntuȝ ignis:que reſiſtunt corrũpenti aut violẽtãti. ❡ Qđ aũt nõ gñabit iſte ignis ignẽ aut caloreȝ:pȝ:q; nõ hẽbit iſte ignis paſſiuũ approximatuȝ ab ipſo nãliter trãſmutabile:q; nõ cem:q; eſt impoſſe nõ ignẽ:q; eſt ſile. ❡ Idẽ fiat argumẽtũ de terra in cẽtro mũdi exñte.arm aũt hoc qđ ab iſtis:ita ad lõgũ hñ deductũ eſt:ab Ariſt.ponit̃ in lib.de lõgitudine ⁊ breuitate vite. ❡ Ad pm.zr eſt poa nãlis:aut phyſica.ſ.in idiuiduo:⁊ in ſpẽ. In idiuiduo eſt reus ſubti ad.a.formã:vel ad vnã aliã diſcretam formã:in ſpẽ eſt reus ſubti ad formã:nõ determinatus tm̃ ad ſignatã formã. ❡ Tũc ſunt duo dicta.pm oĩs poa phyſica in ſpẽ exibit ad actũ apud ph̃m:⁊ ſic itelligo Auer.4° celi.ↄto 40. Oẽ poſſe nec̃io exibit ad eẽ:q; potentiaȝ in ſpẽ fruſtrari vel in gñe ppinquo nõ tolerat de°:neq; nãe ptirco:demeret̃ eni de perfectione eẽntiali vniuerſi. ❡ Scđm dictũ.nõ oĩs poa in idiuiduo exibit in actuȝ.⁊ de iſtis ſecũdis potẽtÿs pcedit argum:⁊ non de primis. ❡ Cõtra.Auer.illã ↄcedit 8° phy.ↄto 64.⁊ pbat : q; alr̃ poa eẽt ocioſa. ❡ z°.q; tũc piret de° ad pbandum φ oẽ corlc de nec̃itate corrũpet̃.puta.a.lapis:q; p te nõ opȝ in idiuiduo poaȝ exire ad actũ. ❡ R° ſuppoia diſtinctione Auer.p celi.ↄto izo.q̃ declarat̃ aliqualr̃ zm dictũ p̃miſſuȝ:poa in idiuiduo eſt duplex:ppinqua:⁊ remota:tc̃ poa remota in idiuiduo eſt nõ nec̃io exiẽs in actũ q; cũ accepta fuerit poa in mã:tũc illa eſt idiuidui entis per accñs. ❡ Dico z° φ nõ q̃lȝ poa ppinq̃ in indiuiduo nec̃io exit: exibit:aut exiuit in actũ:⁊ hoc pbat ſcđm argumẽtũ iductũ ↄ̃ hoc tertiũ fundamẽtũ:⁊ pȝ de embrione:quia faci-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

liter abortit:aut etiã abortiꝫ mulier:⁊ ſic de alijs ſemini
bus ⁊c. ¶ Ad argᵐ inteᵗ Auer. de potentia in ſpẽ:⁊ nõ in
indiuiduo:⁊ in hoc ſenſu eã cõcedit: ⁊ ꝓbat ꝑ hoc ꝙ alr
nã ocioſe ageret faciẽdo talẽ potentiã:⁊ qꝛ iſta deᵒ eſt ad
ipoſe:ideo itelligere opꝫ ꝯñs in ſenſu in quo eſt impoſſi/
bile:nãm eni ocioſe nõ agere in ſpẽ verũ eſt:ſed in idiui/
duo nõ incõuenit.⁊ ſic ſenſus:in quo ꝯñs falſuꝫ eſt:ſeqꝫ
ex oppoſito dicti ꝓbãdi in ſenſu in quo illud ꝓbandum
eſt verũ. ¶ Ad aliud argᵐ neʳ ꝯña:qꝛ q̃libꝫ mã p̃ma ge/
nus formarũ reſpicit:⁊ talẽ reᵘˢ phyſicũ ad genus forme
fruſtrari eſt impoſe:vt dictũ eſt:iõ neĉe eſt corruptibile
ſignatũ deſinere eẽ:vt potẽtia ad genᵒ forme nõ fruſtreꝫ.
⁊ ſic pꝫ ꝙ determinati gñabilis non necia eſt gnõ:qꝛ illa
potẽtia mãe ad ſignatã formaꝫ eſt: que impediri põt ab
exitu in actũ:ſed ſignati corruptibilis corruptio eſt ieui/
tabilis:qm̃ per p̃ſentiã forme illius corruptibilis in mã
ſignata eſt illa mã in potẽtia ad gña multa formarũ:⁊ ta
lem potẽtiã actuari opꝫ. ¶ Ad ſcõꝫ ſolutũ eſt. ¶ Ad 3ᵐ
dr̃ ꝙ illa pars ignis corrũpeꝫ:⁊ ꝙ ipſa idiſponeꝫ a celo:
cũ eni Ariſ. in lib. de lõgitudine ⁊ breuitate vite poſuiſſet
ꝯrñ in loco:vbi nõ hꝫ ꝯrñ formale:dixit ipſuꝫ corrũpi a
cõtinẽte:qõ eſt virʳ ꝯrñ:celũ eni qõ eſt nãliter ꝯſeruati/
uũ ignis:ꝯtinue ſeruat aliquẽ ignẽ:nullũ tñ ignem ſeruat
cõtinue. imo aliquẽ aliqñ alterat:⁊ verſus corruptioneꝫ
trahit. Lumẽ eni deriuatũ a p̃te circa poluꝫ articũ calo/
rẽ facit eſſe remiſſuꝫ. vt occulte ponit Ariſt. p̊ metheoꝝ.
ſub directo eni illius p̃tis celi ꝯſeruaꝫ elr̃tũ aque ⁊ mul/
tiplicaꝫ:cõcurrẽte ad illũ effectũ motus tarditate:⁊ ſoliꝭ
abſentia:⁊ ſic p̃tẽ ignis ſibi ſuppoſitã celũ remittit: ⁊ ſic
aliqualr̃ igroſſaꝫ:⁊ graue fit:⁊ tũc ab alia p̃te ignis leuio/
re ⁊ calidiore ſubintrãte in locũ vbi illa p̃fuit:iuuaꝫ p̃tis
ignis infrigidate deſcenſus:⁊ ſic tandem vſqꝫ ad aeris re/
gionẽ deſcẽdit:vbi ꝯſumpta illius determinata periodo
ſi illã hẽat:nedũ corrũpi põt:ſed corʳ:aut ſi vtus alteriuꝭ
elr̃ti:vtputa aeris ibi eẽt fortis:cõuertereꝫ illa ps ignis
in aerẽ adhuc in ſphera ignis:quã dehinc motu nãli exi
ret:vt pꝫ de aqua in aere genita:qꝛ igiꝫ celũ nõ ẜꝫ q̃libꝫ
ſui p̃tẽ eſt itenᵐⁱ caloris cõſeruatiuũ. iõ nõ ẜm q̃libꝫ ſui
p̃tẽ ignẽ ꝯẜuat. nõ põt aũt ps ignis data:ꝯtinuãte illius
giratione:euadere qn aliqñ ſupponaꝫ p̃ti celi calorẽ itẽ/
ſiſſimũ remittẽti vt Saturno ⁊c. an aũt iuuet hic modᵒ
facileqꝫ reddat elr̃oꝝ ad mixtionem ꝯcurſum:alˢ. ¶ Ad
q̃rtũ vſqꝫ in centrũ terre põt celũ agere terrã cõſeruãdo:
⁊ etiã calefaciẽdo:aut leuefaciẽdo:tũ etiã ꝯtinuo aquaꝝ
defluxu terra deduciꝫ:⁊ illius centrũ grauitatis variaꝫ:
⁊ ſic ps q̃ fuit in centro terre poſt lonᵐᵃ t̃pa:vſqꝫ in ſup̃fi/
ciẽ terre adduceꝫ:ad hũc terre motũ hoĩes terrã fodien/
tes adiuuãt:⁊ multa alia ⁊c. ¶ Cõtra. 4ᵐ fundamẽtũ .ſ.
ex nihilo nihil fit. p̊:qꝛ ex oppoſito nõ ſeʳ ꝯdictio:qꝛ non
eſt de eẽntia facti ꝙ fiat ex aliq̃:imo meliᵒ aliqd factũ ẽ:
ſi d nihilo factũ ſit:q̃ꝫ ſi de aliq̃ nõ eni ſeʳ. ẜ fit ⁊ nihil illiᵒ
p̃fuit:g̊ hoc nõ fit. ita nõ ſeʳ. ẜ fit:⁊ nõ fit de aliq̊:g̊ nõ fit.
¶ Scdo. nõ minᵒ fit cõpoſitũ ſubale accñtali:fit eni cõ/
poſitũ ſubale gnõne ſimʳ:cõpoſitũ vo accñtale gnõne ẜꝫ
qd:⁊ tñ minus p̃ſupponiꝫ gnõni ſubali q̃ꝫ accñtali:qꝛ mã
pura:ſaltẽ in hñtibᵒ tm̃ vnã formã ſubalẽ:ſola p̃ſuppõiꝫ
in ſubali gnõne:ſꝫ in cõpoſiti accñtalis gnõne p̃ſuppõiꝫ
mã p̃ma iformata forᵃ ſubali. ¶ 3ᵒ forᵃ ſubalis nõ fit de
aliq̊:licꝫ ñ fiat tãq̃ꝫ aliqd ꝑ ſe ſubſiſtẽs:nihilominᵒ ṽe fit.
qꝛ ṽe ẽ ab agẽte poſtq̃ꝫ nõ fuit:q̃uis fiat i aliq̊. ¶ Si di/
cas ph̃os itelligere ꝙ reqriꝫ ſubm ꝑ illã ꝓpõnẽ vel parꝭ
itrinſeca. ¶ Cõtra. nõ eſt rñſio ad mẽtẽ eoꝝ:pꝫ ex mẽte
Anaxagore:q vt vitaret ex nihilo aliqd fieri: poſuit for/
mas latitare in mã:qõ ſignũ eſt ꝙ ad ſaluãdũ illud p̃nᵐ
nõ ſufficit dare forᶜ ſubm:⁊ p̃p hoc inuenit Albertᵒ ma/

gnus formarũ incoatione. ¶ Alij antiq cõceſſerũt en/
tia fieri ꝯgregatione ⁊ ſegregatione:alij negauerũt gnõ/
nẽ:ꝯ quos negauit Ari. formã p̃exiſtere in mã:dicẽs illã
nõ fieri ex aliquo ſui. alioqn ꝓcedereꝫ in infiᵐ. Conſtat
aũt illos nõ negaſſe formã ex mã fieri tãq̃ꝫ ex ſubiecto.
¶ Itẽ neqꝫ reſpõſio ipedit ꝓpoᵐ:qꝛ p̃exigi ſubꝫ in q̊ nõ
eſt rõ q̃re aliqd fiat:qꝛ cõpoᵐ ſubale fit:⁊ nõ fit in ſubto:
q̃uis fiat ex ſibi itriſeco:ſed fit forᵃ in aliq̃:qꝛ nõ nãlr ꝑ
ꝑ ſe ſubſiſtit:vñ ſi ipſa eẽt:⁊ nõ eẽt facta:adhuc exiſteret
in ſubto:vt pꝫ de q̃titatibᵒ celi. g̊ nõ merito factionis hꝫ
ipſa ſubm:ſilr ſi eẽt forma potẽs ꝑ ſe eẽ ⁊ fieret:fieret nõ
in ſubto. iõ nõ eſt de rõne facti:inquãtũ factũ eſt:ex aliq̊
fieri tãq̃ꝫ ex p̃te intrinſeca. vt pꝫ de forᵃ:neqꝫ fieri in aliq̊
tanq̃ꝫ in ſubto:vt pꝫ de cõpoſito ſubali:⁊ ſic fieri ex aliq̊:
⁊ fieri in aliquo nõ ſũt imediate oppoſita circa factũ:nõ
igiꝫ eſt ipoſe aliqd fieri:q̃uis nõ fiat in aliq̃:neqꝫ ex ali/
quo:⁊ ſic vtroqꝫ mõ ex nihilo:queãdmodũ aliqd põt fie
ri ex aliquo ⁊ in aliquo:vt in intenſione forᶜ accñtalis ⁊
augumẽto forᶜ ſubalis. fit eni augmẽtũ ex p̃te forᶜ p̃exi/
ſtẽte:⁊ etiã ex ſubto. ¶ Quarto rõnes ph̃oꝝ ad ꝓbãdũ
illã ꝓpõnẽ ñ ꝯcludũt:vt pꝫ practicãti. ¶ Quito auguiꝫ
deũ poſſe creare. p̊ ex nã agentis nõ p̃ſupponẽtis effectũ
eius:qꝛ deus eſt a quo eſt oẽ ens:g̊ deᵒ eſt a quo eſt mã:g̊
ipſe mãꝫ nõ p̃ſupponit. ¶ Scdo ex vlitate agẽtis:qꝛ oẽ
agẽs extrahẽs de potẽtia ad actũ eſt p̃tiʳᶜ:qꝛ ad determi
natã ſpẽm cõducit:ſꝫ deᵒ nõ eſt p̃tiʳᶜ agẽs ⁊c. ¶ Tuꝫ qa
cãre ex mã cõpoſitũ eſt hñtis formã in mã. cuiꝰ non eſt
deus. ¶ Tũ qꝛ agentia ex mã faciũt ens ꝑ accñs ex nõ
ente ꝑ accñs:deᵒ aũt eſt cã eſſendi ſimplr ⁊ ꝑ ſe. ¶ Ter/
tio ex vlitate effectus:qꝛ eſſe vlior eſt effectᵒ q̃ꝫ moueri.
g̊ daꝫ cã vlior q̃ꝫ ſit cã efficiẽs cũ motu. ¶ Tũ qꝛ nõ eſt
in rerũ nã potẽtiale:qõ ſit vlr receptiuũ ipſius eſſe:g̊ oꝫ
aliqd fieri ſine ſubto. ¶ Ad p̃muꝫ expõſiturus qd ſenſerit
ph̃s rõnẽ mutationis ſubijciã:mutari eſt alr ſe hr̃e nunc
q̃ꝫ p̃us:in qua tria clauduntꝫ:ſubm qõ mutaꝫ:diſpõ anti/
qua quã ſubꝫ ꝑdit:⁊ diſpõ noua quã ſubm acqrit:opꝫ .n.
iuenire illud qõ alr ſe habꝫ:⁊ eſt ſubꝫ. ſcõo opꝫ inuenire
diſpõnẽ ẜm quã ſubm aliter ſe hꝫ:⁊ hoc eſt terminus ad
quẽ mutationis. tertio opꝫ iuenire diſpõnẽ:quã p̃us ha/
bebat ſubm:que in mutatione perdita eſt:⁊ illa fuit ter/
minus a quo illius mutationis:iõ ph̃s cõcederet ꝙ ꝯdi
ctionẽ implicant ꝙ mutatio ſit ſine ſubo:qꝛ eſſet ponere
diffinitũ ſine ſui diffõne:qꝛ in diffinitiõe mutatiõis ſubꝫ
icludiꝫ:hũc modũ ꝓcedẽdi nota:qꝛ fundamẽtũ eſt ph̃i.
p̃mo phy. in inueniendis motus p̃ncipijs. ¶ Si dixeris
ꝙ pro rõne mutationis ſufficit rem ꝓductã eẽ que p̃us
non fuerit:ꝓbaꝫ ꝙ rõnẽ mutationis non ſeruas:qꝛ ſit .a.
itellectus nũc p̃mo exiſtẽs nõ in mã:⁊ pꝫ ꝙ nihil eſt:qõ
nunc alr ſe hẽat q̃ꝫ p̃us:qꝛ nõ intellˢ de quo magis vr̃:qꝛ
nõ imediate ante hoc fuit .a. intellˢ. g̊ non nunc ſe hꝫ alr
q̃ꝫ imediate ante hoc ſe habuerit. Ex quo pꝫ. ꝙ dicentes
eſſentiã .a. itellˢ:dũ creaꝫ:eẽ illã que mutata eſt:qꝛ p̃us
habebat eſſe potẽtiale:nũc ṽo hꝫ eẽ actuale. p̊ inueniunt
creationi ſubm:2ᵒ qꝛ hr̃e eſſe potẽtiale eſt poſſe eẽ:⁊ non
eſt eſſe:qõ eſſe reqrit ſubm ad hoc vt ip̃m muteꝫ:iõ non
ſatiſfaciunt:qꝛ oꝫ eos ꝯcedere eẽntiã in potẽtia ſubiecta
re mutationẽ:quã exñtia terminat:⁊ eẽt hec occaſio neᵐ
ſubiectũ in quacũqꝫ mutatione. ideo Auerro. in libro de
ſubſtãtia orbis capi. p̊ declarauit ꝙ non eſſe rei precedit
eẽ tẽpore:⁊ ꝙ poſſe eſſe p̃cedit rẽ:⁊ fieri rei:⁊ ꝙ poſſe eſſe
⁊ non eſſe ſeipſa comitanꝫ in ſubiecto:impoſſibilia eniꝫ
non fiunt ⁊c. ¶ Ubi notandũ licꝫ huic ꝓpõni:ſortes po
teſt eſſe:ſubijciaꝫ ſortes:tñ potẽtie ſortis ad exiſtẽdũ nõ
ſubijciꝫ ſor. ſed mã que põt trãſmutari ad formaꝫ ſortis.
Et ſi mã in poᵃ ad formaꝫ ſortis non exiſteret:non eſſet

ſortes ens poſſibile. Hec eſt ſentẽtia Auerrois in deſtru/
ctione deſtructionũ ruere faciens imaginationes mul/
toꝝ circa eẽ eẽntiale:quidditatiuũ:cognitũ:⁊ obiectiuũ.
nõ negaꝫ tamẽ ꝙ potẽtie paſſiue materie correſpõdeat
actiua agentis ⁊c. ¶ Ad rationem igiꝫ ſuba facti abſolu
te ꝯſiᵗᵃ non includit in ſui eſſentia factionẽ explicite:ſed
factũ:vt ſic eẽnʳ icludit factionẽ:⁊ ad eẽntiã facti ꝯſeʳ fa
ctio:⁊ ſic ibi iplicite põiꝫ:⁊ ſic talia entia vocauit Auer.
in deſtruᶜ deſtruᵘˢ. diſputatiõe p̊ᵃ. duᵒ 12ᵒ. entia de nã mo
tus:qꝛ igiꝫ de eẽntiali diffiᶜ factiõis eſt ſubm. iõ de eẽnᵃ
facti:vt ſic eſt ẽt ſubꝫ factiõis. ⁊ res q̃ ſubijciꝫ factiõi eſt
de eẽntia rei facte:q̃uis abſoᵗᵉ ꝯſiderate itellige de eẽnᵃ
ideſt de eẽnˡⁱ diffiᶜ:nõ aũt de eẽnᵃ:ſic .ſ. ꝙ ſubm factionis
ſit qdditas vel ps qdditatˡ:ſꝫ eſt deferẽs qdditateꝫ:ſola
eni forã eſt qdditas rei:⁊ cũ dr̃ meliᵒ eſt aliqd factũ:ſi nõ
fiat ex aliq̃:neʳ a ph̃o. imo ſi nõ ex aliq̊ fiat vt ex ſubo:nõ
eſt factũ:⁊ ita ſeʳ nõ de aliq̊ fit:g̊ nõ fit. ¶ Ex quo nõ q̃re
forᶜ abſtᵗᵉ a mã fieri nõ p̃nt:ſilr mã ⁊c. nõ eni hñt ſubm
ex q̊ fiãt ⁊c. an aũt ly factũ ſumaꝫ vt p̃ticipiũ p̃ntis t̃pis:
⁊ nõ vt p̃teriti diſtictiˢ ꝯ p̃ñs:nõ eſt cura nũc ⁊c. ¶ Ad ſe/
cũdũ licꝫ minᵒ ſupponaꝫ in factiõe ſubali q̃ꝫ accñtali:di/
uerſoꝝ .n. geneꝝ actᵒ diuerſa ſubta reqrũt. vt pꝫ p̊ de gnõ
ne. tex. ꝯⁿ. 23. ⁊. 24. ab Ari. diſtinᵗᵉ iter ſubꝫ gnõniꝭ ⁊ ſub/
iectũ alterationis:ſꝫ tñ ſubijciꝫ aliqd:vt ẽt teſtaꝫ Auer.
in li. de ſuba orbis. c. p̊. ⁊ ſi iferas g̊ vbi nihil ſubijcereꝫ:
etiã factio eẽ poſſet:neʳ ꝯña a ph̃o. ¶ Ad 3ᵐ ſolũ cõpoſi/
tũ eſt qõ fit 8ᵒ meta. tex. com̃. 3. ⁊ 7ᵒ meta. tex. ⁊ ꝯᵗᵒ. 26. ⁊
27. qꝛ factũ eſt a motore ex mã ⁊ forᵃ:vt dixit Auer. 12ᵒ
meta. ꝯᵗᵒ. 12. forᵃ aũt fit ꝑ accñs rõne cõpoſiti. alr dareꝫ
creatio. vt dixit Auer. 12. meta. ꝯm̃. 18. Si tñ logicalr lo/
quamur:ꝯceʳ forãꝫ icipe eẽ:⁊ tũc iceptio alteꝝ duoꝝ re/
grit vl ſubm:⁊ ẜ reqrit forã:vl p̃tẽ cẽntialẽ:⁊ hãc reqrit
cõpoᵐ:iõ neutrũ eoꝝ ſufficit cuilibꝫ iceptioni:niſi ꝑ coin
cidẽtiã in idẽ:qꝛ idẽ eſt ſubm forᶜ:⁊ ps cẽntialis ꝯpoſiti:
⁊ cõpoſitũ ⁊ forᵃ tm̃ vna mutatione icipiũt eẽ. ¶ Sꝫ ad
radices ph̃ice veritatis reuertamur. Nõnᵐ vt antiquoꝝ
error apiaꝫ:ſubm mutationi põt duplr imaginari: vnoᵒ
cãre formã terminãtẽ mutationẽ. alioᵒ nõ cãre forãꝫ ter
minãtẽ mutationẽ. Tũc dõꝫ ꝙ ſubꝫ mutatiõis cãns for/
mã terminãtẽ mutationẽ vitat creationẽ:ſꝫ ſubꝫ ñ cãns
formã terminãtẽ mutationẽ nõ eſt aptũ vitare creatiõeꝫ
iõ theologice ꝯcedo itellm̃ humanũ ꝓduci a deo in cor/
p̃e:atqꝫ ip̃m creari:qꝛ a mã nõ caꝫ itellˢ. ſilr dico de gr̃a
a deo aĩe ifuſa:ſi ſit res ꝓducta:vt cõiter teneꝫ:⁊ ſic non
oꝫ duplicẽ mutationẽ ponere:vnã a nõ eẽ aĩe ad illiᵒ eẽ.
aliã a nõ iformare aĩe ad iformare eiuſdẽ:qꝛ aĩa:ſiue cã/
ta a mã:ſiue nõ:eadẽ mutatiõe:q̃ ꝓduciꝫ:aĩat ⁊c. vidẽs
igiꝫ Anaxagoras ꝙ formã hr̃e ſubm ſue factioni nõ vita
bat creationẽ forᶜ:poſuit formã nõ fieri de nouo:ſed lati
tare in mã:cui ſe opponẽs Ari. dixit formã p̃us fuiſſe in
poᵃ in mã. deide in actu:⁊ ſic:licꝫ forã eẽt noua:qꝛ tñ caꝫ
a mã nõ creaꝫ:ſꝫ terminat gnõnẽ:q̃ gñaꝫ cõpoᵐ hñs eſſe
ꝑ illã formã. Alijs tñ videbaꝫ inꝯᵒ nõ dari rẽ nouã:iõ vt
vitarẽt creationẽ poſuerũt res fieri ꝯgregatiõe ⁊ ſegrega
tione:qbus ſe opponit ph̃s. ſine noua ꝯgregatiõe aut ſe/
gregatione ꝑ ſolã gnõnẽ põt fieri ens nouũ:⁊ ſic ſaluauit
Ari. nouitatẽ entiũ ꝑ gnõnẽ:⁊ fugit creationẽ:p̃p cãlitatẽ
forᶜ a mã:apud igiꝫ ipꝫ:ſi forᵃ nouiter iforãt:aut cãta eſt
a mã:aut nõ icipit eſſe ꝑ gnõnẽ:⁊ ſic aut gñaꝫ:aut copu/
laꝫ:copalari tñ illud eſt gñari extriſece:nõ aũt creaꝫ:oĩs
aũt ſublunaris forᵃ vſqꝫ ad hoĩs cogitatiuã icluſiue inci
pit eẽ ꝑ gnõnẽ:itellˢ aũt poĩs gñaꝫ ꝑ accñs ⁊ extriſece.
iõ copulaꝫ:alij aũt itellˢ ſupra poleꝫ ſunt iproducti ⁊ in/
geniti. ¶ Ad 4ᵐ ſtãdo in p̃ncipijs ph̃oꝝ rõnes militãt:
ſed negatis eoꝝ p̃ncipijs:tũc ceſſat diſputatio. ¶ Ad 5ᵐ

negat ph̃s aſſumptũ. Ad p̃mã ꝓbationẽ:licꝫ deᵒ p̃ſuppo/
neret mãꝫ in agẽdo:nõ tñ p̃ſupponit effectũ:qm̃ nõ effe/
cta eſt mã:niſi ꝯſeruãdo. ¶ Tũ ẽt deus eſt id a quo oĩa:
nõ tñ effectiue. iõ licꝫ deᵒ ſit finis mãe:remotus tñ. p̃t tñ
deᵒ eã ſupponere in effiᵇᵒ. ¶ Ad 2ᵐ neʳ añs:qꝛ extractio
agẽti p̃ticulari ⁊ vlĩ attribui p̃t. ¶ Ad ꝯfirmationẽ cãn/
tia ex mã ꝓpinq̃:⁊ imediate ſunt hñtia forãꝫ in mã:non
aũt remote ⁊ mediate cãntia:põt ẽt deᵒ cuiuſcũqꝫ agẽtis
abſolutũ cãlitatẽ ſupplere:⁊ ſic agẽs imediatũ aliqõ nõ
hꝫ formã in mã:hoc tñ alienũ eſt ab Ari. ¶ Ad ꝯfirma/
tionẽ nõ põt fieri niſi ens ꝑ accñs:⁊ nõ põt fieri ꝑ gnõnẽ
ex ente vl nõ ente:niſi ꝑ accñs:pꝫ p̊ phy. tex. com̃. 75. ⁊c.
¶ Ad 3ᵐ trãſeat añs:⁊ ꝯcediꝫ pᵐ ꝯñs:ſꝫ non in ſenſu ar/
guẽtis:ſed in ẜ:qꝛ finis eſt cã vlior efficiẽte:qꝛ oẽ effectũ
eſt finitũ:⁊ nõ eꝯ:nõ .n. daꝫ efficiẽs vlius efficiẽte cũ mo/
tu:apud ph̃m:niſi efficiẽs ẜm ſilitudinẽ. ¶ Ad cõfirma
tionẽ ꝯcediꝫ aſſumptũ:ex q̊ nihil ad ꝓpoᵐ:qꝛ apud ph̃ꝫ
nõ oẽ depẽdẽs eſt effectibile:neqꝫ oẽ cãtũ ẽ cãtũ ex mã.
¶ Reuertamur vñ nos diſgredi coegerunt acutiſſimi
theologi:vt eoꝝ rõnes ꝯ Ari. ⁊ Auer. iductas ſolueremᵒ.
Ad argᵐ ex dictis eoꝝ ꝯ ingenitũ eẽ mũdi. Et p̊ Ari. 2ᵒ ce
li. tex. com̃. 104. volẽs ꝓbare terrã eẽ ſphericã p̃ſuppõit
ꝙ terra ſit gñata a celo ꝑ ſe:⁊ derelicta ſue ꝓp̃e nãe:ergo
vult elr̃tũ terre eẽ ꝓductũ. g̊ ⁊ mũduꝫ:ẽt vult elr̃tũ eſſe
eternũ ẜm ꝙ eſt vnũ elr̃tũ elr̃toꝝ:vt declaꝫ Auer. ibi. g̊
apud ph̃m ꝓductũ ⁊ eternũ nõ repugnãt. ſi dixeris Ari.
ibi. nõ loq de mẽte ꝓp̃a:hoc nõ ẽ veꝝ. Themiſtiᵒ .n. ibi.
Ari. reprehẽdit:qꝛ dũ itendit demr̃are accipit añs ipoſe.
ſcꝫ terrã eẽ factã. ¶ Cõfirmaꝫ 2ᵒ celi. ꝯm̃. 56. dixit nãm
feciſſe ſtellas ⁊c. ¶ Scdo ph̃ia ⁊ artes infinities corru/
pta ſũt. g̊ ⁊ mũdus:pꝫ ꝯña:qꝛ ſine artibᵒ nõ durãt hoĩes:
nedũ ꝙ durẽt felices:hoĩuꝫ eni genᵒ arte ⁊ rõnibus viuit
ꝓheᵒ metaᶜᶜ. añs aũt eſt Ariſt. ⁊ Auer. 12. meta. tex. com̃.
50. ⁊ p̊ celi. tex. com̃. 22. ⁊ p̊ metheoꝝ ad p̃nᵐ dicẽs eedeꝫ
opiones ad nos ifinities reuertunꝫ:nõ p̃nt aũt reuerti ni
ſi ꝑdite fuerint. ¶ Tertio in corp̃e finito nõ eſt poᵃ acti/
ua:neqꝫ paſſiua ifinita 8ᵒ phy. tex. ⁊ com̃. 79. ſꝫ celũ ẽ fini
tũ corpᵒ. g̊ nõ hꝫ celũ poᵃˢ ifinitã actiuã neqꝫ paſſiuã:g̊ nõ
põt ceᵐ ꝑp̃etuo durare. Argᵐ eſt Ioãnis grãmatici vt ex
Auer. 12. metaphy. cõmẽto. 41. ⁊ 8ᵒ phyſico. cõmẽto. 79.
⁊ in libro de ſuba orbis. caplo vltimo. ¶ Confirmatur
qꝛ celi potẽtia eſt finita:ex auctoritate Auer. 8ᵒ phyſico.
cõmẽto. 79. allegantis ſcõm celi. tex. com̃. 71. ⁊ ṽtualiter
idẽ eliciꝫ ex hac ꝯſequẽtia:celũ ſi habꝫ plures ſtellas:fa
tigatur. ¶ Tum etiam qꝛ dimenſiones celi finite ſunt.
¶ Quarto per demõſtrationẽ Ariſt. ſcõo celi. tex. com̃.
45. ẜm ꝙ deducit Auer. oĩa naturalia habẽt agens:⁊ ex
illa maiore cõcludiꝫ in celo nõ eẽ caſuꝫ. ergo celũ habet
agens. ergo celũ nõ eſt eternum. ¶ Ad primũ reſpõdet
Auerro. ibi. cõmẽto. 92. non ſupponit illud Ariſto. vt fal/
ſum impoſſibile:ſed vt falſuꝫ poſe:terra eni nõ eſt gene/
rata ſcõm totum:vt tangit Auer. ſcõo celi. com̃. 102. ⁊ ca/
ſus illos licꝫ admittere:vt videaꝫ quid ſequiꝫ ex poſitio/
ne falſa. ſcõo ꝓpter inueſtigationẽ ordinis rerũ:qꝛ remo
to priori:remoueꝫ poſterius:⁊ non ecõtra:⁊ licꝫ alˢ dixe
rim ⁊ bene:ſcõam intelligentiã nõ eſſe:inferre apud Ari
ſtotelẽ primã non eſſe:illud erat ꝓpter rem denomina/
tã prius ⁊ poſterius:nõ ꝓpter rationẽ prioritatis ⁊ poſte
rioritatis:iõ ſcõaꝫ nõ eſſe:inquirẽdũ eſt quid poſterius:
nõ infert primã nõ eſſe:inquantuꝫ quid prius:⁊ ſic ratio
prioris ⁊ poſterioris etiã in inſeparabilibus ſaluari pote/
rit:ſi ad hũc ſenſuꝫ ſumanꝫ:in quo nõ ſumpſimus in pri
mo ope q̊libetto 2ᵒ:cũ diximᵒ in itelligẽtijs nõ eẽ p̃orita/
tis nãe ordinẽ quẽ diffiniuerat Ari. 8ᵒ phy. ꝯm̃. 56. ¶ Ad
2ᵐ:qꝛ certũ eſt t̃ps ꝑ qõ durat opio vna apud nos:⁊ cer/

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

tũ eſt tp̄s ꝑ qđ nõ durat. iõ ſi ĩfinities reuertit̃ vna opĩo ĩfim eſt tp̄s durationis mũdi: ⁊ ſic ex illa auc̄itate melius ſeqt̃ mũdi eternitas q̃ȝ nouitas: ĩtelligit aũt Ari. corrũpi hic vel ibi: nõ aũt ſimplr̄. ⁋ Ad 3m alr̄ ſoluam᷑ q̃ȝ prius duplex eſt po a. ſ. pona ⁊ ꝑuatiua: tũc po a corpis finiti pona finita eſt: ſȝ po a priuatiua nõ: terra eñi hȝ po ꝰȝ ꝑuatiuam ad ſp̄ qeſcẽdũ: ꝓp abſentiã cãe mouere potẽtl eã: ⁊ eẽ mediũ mot᷑ circularl eſt cã ↄſeruãs quietẽ terre. 2o celi. ↄto 102. ⁊ tñ ipſa eſt corp᷑ finitũ. ⁋ Ad ꝓpom celi. po a ad nõ corrũpi ꝑuatiua ẽ. ſ. ꝓp defectũ cãrũ corpis. ſ. mãe ⁊ ↄ̃ry. ⁋ Cõtra. maiori tp̄e durare põt totũ q̃ȝ ꝑs. ğ nõ ĩfinito tp̄e durare põt ꝑs celi. pȝ ↄña: q2 vnũ ĩfinitũ nõ eſt min᷑ alio: ſed ꝑs ꝑ replicationẽ ↄſumit totũ. ğ ꝓpor o totius ad ꝑtẽ finita eſt. ğ tp̄is durationis toti᷑ ad tp̄s durationis ꝑtis eſt ꝓportio finita. ğ duratio toti᷑ ẽ finita. ⁋ Rñdeo eadẽ diſtinctione: po a totius poſitiua maior eſt po a ꝑtis: ſȝ ꝑuatiua nõ opȝ: ⁊ ꝓp h̄ ꝑuatio numerãda eſt ĩter ea q̃ nõ ſunt corpus: neqȝ v̄tus in corpe: vt enumerat Auer. 3o de aĩa. ↄto 5o: q2 nõ eſt minor po a ꝑtis: q̃ȝ po a toti᷑: ⁊ ꝓp h̄ dixit Alexã. ꝑhypatetic᷑ q̄ po a ĩtell's eẽt abſtracta: q̃uis ſuba ei᷑ eẽt corruptibil': qñ illa po a erat p̄paratio. ⁋ Ad 4m celũ hȝ agẽs ↄſeruãs: nõ aũt ꝓducẽs. ⁋ 2o p̄nr ſi celũ fuiſſet ab eterno: ĩfim tp̄s eẽt p̄teritũ: ↄñs eſt falſuȝ: q2 de rõne p̄teriti eſt totũ eẽ acceptũ ⁊ cõpletũ: ⁊ nihil illi᷑ ẽ in po a ad accipiẽdũ in futuro: ſȝ de rõne ĩfiniti eſt q̄ ſit ĩcõpletũ: nec totũ acceptũ ⁊ in actu poſitũ: ſȝ ſp̄ aliqd eiuſ ſit in po a: ⁊ reſtat accipiẽdũ. ⁋ 2o ſer infinitis fieri poſſe additionẽ: q2 p̄terito ↄtinue addit̃: ⁊ illõ ꝑ te eſt infinitũ. ⁋ 3o ſer aliqd eẽ mai᷑ ĩfinito ſeu aliq̃ eẽ pl'a ĩfinitis: vel ꝑs nõ eẽt minor toto. pȝ ↄña de ꝑtõ vſqȝ ad ortũ ſolis hodiernũ: ⁊ dieꝝ ꝑtõꝝ maior eſt numer᷑ cõputato p̄ñti: ⁊ ſi nõ eſt maior: nõ eſt totũ mai᷑ ꝑte. ⁋ 4o ſer vnũ ĩfim eẽ multiplex ad aliud: q2 queãdm ſenarius eſt duplex ad trinariũ: ita ĩfiniti ſenarij ad infinitos ternarios. Si igit̃ ab eterno fuerit celũ: ĩfiniti ternarij p̄ceſſerũt: ⁊ ĩfiniti ſenarij: ↄñs eſt ĩcõueniẽs: q2 vnũ ĩfim nõ ẽ maius alio. ğ neqȝ multiplex. ⁋ Ad p̄m ner ↄñs eẽ ĩpoſ'e: q2 ĩfinitas in po a ⁊ in ꝑtõ repiri p̄t ad imagincȝ diſionis ei᷑ ĩ ꝑtes ꝓporl'cs ⁊c̃. ⁋ Ad 2m ↄcer ↄñs: addẽdo ex ea ꝑte q̃ fim ẽ: nõ aũt addẽdo ex ea ꝑte q̃ eſt ĩfim. ſol'o ẽ Auer. 3o celi. ↄto. 52. ⁋ Ad 3m ↄcer cõiter in ĩfito ꝑtẽ nõ eẽ maiorẽ toto: alij in ĩfinitis nõ eſt tom ꝓp̄e: neqȝ ꝑs. ⁋ Ad 4m ner ↄña. Ad ꝓbatõeȝ ner ſil'ĩtudo: q2 ĩter finitos nũeros ꝓpor o ſumit̃: nõ ãt inter ĩfinitos. ⁋ Cõtra. datis pl'ib᷑ motib᷑: q̃rũ qlȝ eſt regularis ⁊ vnito: q̃l'is eſt ꝓpor o velocitatl vni᷑ ad velotcȝ alterius in ꝑte tp̄is eadẽ: tũc talis eſt ꝓpor o velotuȝ corũdeȝ in toto tp̄e in quo fiũt ambo: ⁊ eſt verũ nõ ſolũ de velotc motuũ: ſȝ ẽt de nuõ circulanuȝ: ſi mot᷑ ſit cirio: ſȝ ita ẽ q̄ in ãnis. 30. circuincs ſol' ad circuincs Saturni ab occitc i oriẽtẽ 30laȝ. hñt ꝓporcȝ: h̄ eñi eſt reuolutioneȝ ſolis fieri in 3a decime tp̄is reuoluio Saturni. ğ ꝓpor o reuolutionuȝ factaꝝ in tp̄e ĩfinito eadẽ eſt illi q̃ dicta eſt. ⁋ R̃o ſi totuȝ tp̄s in quo fiũt circuitiões eẽt finitũ: ſaluaret̃ in illis ꝓportio: ⁊ v̄a eſſet illa maior aſſumpta. vbi aũt tp̄s ſit ĩfim: nõ eſt v̄a. rñſio eſt Auer. in deſtruc deſtruuȝ. diſputatione p̄a. du o 4o: q2 ĩter ĩfim tp̄s: ⁊ ĩfim tp̄s nõ cadit ꝓpor o: quia vtrũqȝ ẽ in po a: ſi v̄o vnũ illoꝝ eẽt in actu: ĩter illa daret̃ ꝓpor o. ⁋ Cõtra. dat̃ reuolutio p̄ñs: ğ dat̃ p̄a reuoluc: vl' ſic: nõ dat̃ p̄a: ğ neqȝ p̄ñs. argm eſt ſile argto Ari. 6o phyſi. ⁋ Rñſio Auer. ibi negãdo ↄam: q̃ licȝ in eẽnr ordinatis teneret: nõ tñ in accñtalr ordinatis tȝ. qualr reuolutiões ordinant̃. ⁋ Aliã dat Auer. ibi maior eſt v̄a de rebus in actu: nõ aũt de reb᷑ q̃ ſunt in po a: q̃les ſũt ille reuolutiones: eſt aũt ĩtelligẽdũ iuxta datũ ſenſuȝ in p̄mo huius q̄ ſol tardi᷑ circuit q̃ȝ Saturnus: ſic q̄ defect᷑ a cõpleta circuitione ſolis ẽ in. 30lo. maior ĩ dato tp̄e q̃ȝ ſit defect᷑ Saturni ĩ eodẽ. ⁋ 3o p̄nr qñ ſũt aliq̃ ordinata: ⁊c̃ nõ dato p̄: nõ dat̃ vltim. ⁊ dato vltimo: dat̃ p̄m. ſȝ mot᷑ cirrcs ſũt ordinati. ğ nõ data p̄a circulatione: nõ dat̃ hodierna circulatio. ſilr̄ nõ dato p̄ hoie: nõ dat̃ ſor. nũc ꝑ genit᷑. aut vltimo dato: dat̃ p̄m᷑. ⁊ ſic ĩcipit mũdus. ⁋ 2o ois nũerus ẽ par vl' ĩpar. ſȝ nũer᷑ circulationũ ẽ nũer᷑. ğ eſt par vl' ĩmpar: ſȝ oẽ par vl' ĩpar eſt finitũ: maior ẽ Ari. 3o phy. tex. ↄti. 41. ad ꝓbãdũ nõ dari ĩfim. idẽ eſt argm de nuõ hoium: q fuerũt dierũ: aut ãnoꝝ. ⁋ 3o auc̄itate Ari. p̄ topi. cap. 8o. ꝓblema de mũdo ẽ neutꝝ. ğ nõ potẽtiores ſũt rões ad vnã ꝑtẽ q̃ȝ aliã. ğ neutra pars eſt demr̃abilis. ⁊ ſic rões Ari. ad ꝓbãdũ eternitatẽ mũdi ex p̄ncipijs nãlib᷑ ſuppoſitis nõ ꝓcedũt. ⁋ 4a ĩducit Albert᷑ magn᷑. 8. phy. Ari. in lib. de nã deoꝝ. ↄcedẽtẽ mũdũ eẽ creatũ. ⁊ vr̃ idẽ velle Ari. 10a. ꝓblematũ. ꝓblemate. 13. ⁋ 5o data eternitate mũdi ĩfinit᷑ eẽt nũer᷑ aĩaꝝ: q2 ĩfiniti fuiſſent hoies ⁊ eorũ ĩtell's q̃libȝ remãſiſſet: ↄñs eſt ↄ̃ Ari. 3o phy. tex. com. 41. ⁋ Ad p̄m maior eſt v̄a. ſi p̄m ſit cã ſc̄di: ⁊ nec̃ia in eẽ illius. ſȝ nõ eſt ſic de circulationib᷑: q2 eaꝝ ordo eſt ꝑ accidẽs: ſȝ ꝓceſſuȝ in ĩfim in ꝑ accñs ordinatis nõ abhorrẽt ph̄i. imo nec in cauſis ꝑ accñs: vt in ſucceſſiua hoiuȝ generatione: quoꝝ p̄ores ſũt cã poſteoꝝ nec̃io reqſiti in fieri. Rñſio eſt Auer. ĩ deſtruc deſtruuȝ. diſputatiõe 4a. duo 6o ⁊. 8o phy. com. 13. ⁊. 47. ⁋ Ad 2m rñſio Auer. in deſtrc deſtruuȝ eſt maiorẽ eẽ verã de nuõ hñte p̄nm ⁊ finẽ in aĩa vel ex̃ aĩaȝ. nõ aũt de alijs: ſȝ circulationũ numer᷑ eſt de nõ hñtib᷑ p̄nm ⁊c̃. ⁋ Cõtra. ſoluit̃ de mõ Ariſt. loco allegato. ⁋ Itẽ Auer. ibi: ⁊ forte illa ꝓpõ ẽ de gñe ꝓpoſitionũ nuõꝝ ꝑ ſe. ⁋ R̃o p̄ñtiũ ĩfinitatẽ reprobat: nõ aũt p̄teritoꝝ aut futuroꝝ ĩdiuiduoꝝ ĩfinitatẽ. ſufficit igit̃ Ari. q̄ ois numerus rerũ in actu exñtiũ eſt finit᷑: ⁊ tũc ꝓpõ eſt ꝑ ſe nota. ⁋ Ad 3m exẽplariter loqt̃ ph̄s: nõ reqritur ãt exẽploꝝ verificatio: ſȝ ꝓpoſiti manifeſtatio. 2o de aĩa. Auer. ↄto. 67. ⁊ Ari. p̄ poꝝ. ca. 40. ⁋ Ad 4m poſſet eẽ q̄ Ari. ꝑ creatũ ĩtelligat cãtũ. ⁋ Ad 5m ner ↄña apõ Auer. q2 vn᷑ ẽ ĩtell's pol'is ⁊c̃. ois eñi ml'titudo nuãlis eſt a mã. Auer. in deſtrunc deſtruuȝ. ğ ĩpoſ'e eſt eſſe pl'es forãs nuõ diſtinctas ſine mã. nõ eñi p̄t mã nũerare: que nõ cãt. ⁊ ſi Auer. in deſtc deſtuȝ dãs exẽm de lumĩe: qđ eſt vnũ nuõ in ſe: ⁊ multiplicat̃ nuõ ꝑ ml'tiplicationẽ ſubĩoꝝ. dixit q̄ ita forã eſt vna nuõ in ſe: ſȝ multiplicata eſt mãeꝝ multiplicatione. ĩtelligo ip̄ȝ de forã mãli: q̃ quemm ad ſuã rõnẽ ſ̃ȝ quã forãt eſt abſtracta ab ĩtell'u agẽte: ⁊ ſic ĩ ſuo ĩtenli eẽ eſt vna: ſȝ in mã ſ̃m ſuũ eẽ nãle multiplicat̃: ⁊ ſic in Petro de aĩa illi᷑ cogina. nõ aũt de intena: q2 igit̃ ĩtell's ĩforãt mãȝ: vt in p̄ ope. q̃libetto 3o. dixi ad plenũ: opȝ alterũ q̃tuor dr̃e: aut ĩfiniti ĩtell's exñt: non eñi hñt ordinẽ ĩter ſe: qđ tñ eſt ĩpoſ'e apud Ari. q2 ſi ex illis fieret vnũ: illud eẽt ĩfinitũ in gñe intell's põlis: ⁊ negatũ ab Auer. in deſtruc deſtruuȝ. diſputatiõe 4a. du o 4o: aut ĩtell's eẽt corruptibilis ad corruptionẽ hois deſinẽs eẽ: cui᷑ oppoſitũ ꝓbatũ eſt in ope p̄. q̃libetto 3o. aut ĩtell's eſt vn᷑: ⁊ h̄ tȝ Auer. ad mẽtẽ Ari. olo eñi mõ ẽ de ĩtell'u ſp̄eno ⁊ poli: q2 ĩtecra ſp̄ẽn ſũt vnũ ſ̃ȝ recipiẽs: ⁊ ſũt ml'ta ſ̃m ĩtẽtionẽ receptã. vt dixit Auer. 3o de aĩa. ↄto 5o. ĩtell's ãt pol'is ẽ vn᷑ ſ̃ȝ formã receptã: ⁊ ml'ta ſ̃m ſubta recipientia: aut aliqñ fora eſt ſine mã: qđ ẽ ĩpoſ'e apud nãȝ: nõ eñi ſunt hoies ſub vno nuõ p̄ciſe ↄtinue: vt pȝ tp̄e belli mortiferi: aut peſtis. iõ dato certo nuõ aĩaꝝ: aliqñ ẽ aliq̃ eaꝝ ñ ĩformãs: licȝ ĩfinities ĩforãuerit aut ĩforãbit. ⁋ Tenẽdũ ẽ ãt deũ creaſſe mũdũ ⁊ ñ ab eterno: ⁊ ab eterno ip̄ȝ potuiſſe creare: q2 cũ libere ⁊ cõtingenter creauerit: potuit p̄us creaſſe: ⁊ poſt: ⁊ potuit nõ creare: ⁊ nõ ſeqt̃ in deo nouitas: q2 antiq̃ voluntate potuit de᷑ nouũ creare: ⁊ põt: ⁊ cũ vult: creat. ⁋ An

aũt potuiſſet creaſſe: aut põt eẽ q̄ creauerit ab eterno: cõcedo q̄ ſic: ⁊ nõ oȝ dare p̄m hoieȝ creatuȝ: q2 licȝ ab eterno deus creaſſet hoieȝ ſingularẽ: nullũ tñ hoiem ab eterno creaſſet. ⁋ An aũt hõ dicat̃ ꝓp̄e creat᷑ vr̃ q̄ nõ: q2 licȝ ei᷑ ĩtell's creet̃: ei᷑ tñ mã nõ creat̃: ſed ſi p̄ria eſt: creabat̃ p̄us: ſi ſc̄da: gñabat̃. Si tñ poneret̃ q̄ d̄s ab eterno creaſſet a. equũ. dico tũc q̄ nullus eẽt p̄m᷑ equ᷑ genit᷑ ab eo: licȝ p̄ gñaſſet aliquẽ vl' aliquã: ⁊ tũc tenẽt aliq multitudinẽ equoꝝ p̄teritã fuiſſe finitã: q2 cõcedũt q̄ ĩfim tp̄s tranſiuiſſet: añq̃ȝ. a. equ᷑ gñaſſet: ⁊ q̄ ĩ ĩfim tp̄s trãſiuiſſet añq̃ȝ a. equ᷑ de p̄ñti ſibi feno comediſſet: ſȝ hec nõ oȝ ↄcedere: ex̃neũ eñi eſt ĩfinito tp̄e durare rẽ corruptibilẽ: ⁊ p̄ſertiȝ al' corlc: ⁊ p̄ſertiȝ ſine cibo: iõ potĩ᷑ cõcedendũ eſt q̄ exñte mũdo: ſic nũc exiſtit: ⁊ q̄ ab eterno ip̄m de᷑ creaſſet: q̄ ĩfinitũ eq fuiſſent: ſic ĩfinitos dies fuiſſe cõcedit ph̄s: ⁊ q̄ ab eterno corruptus fuiſſet. a. equ᷑: ⁊ q̄ aliquando fuiſſȝ. a. equ᷑: quia in oĩ tẽpore nõ infinito a parte ante fuiſſet a. equ᷑: licȝ in nullo tẽpore non infinito a parte ante fuiſſet ita q̄. a. equus eſt. Sed de his hec ſatis.

Dubium tertiũ vtrũ celũ ſit finite magnitudinis in actu. ⁋ Rño p̄miſſa diſtictione de infinito: põt infinitũ duplr̄ capi: vno o priuatiue: ⁊ ſic ĩportat idẽ q̄ nõ hñs finẽ: aptũ tñ hr̃e: vt data linea a qua imaginemur terminãtia pũcta eẽ abſciſa. 2o negatiue ⁊ ſic ĩportat idẽ q̄ nõ hñs finẽ: ⁊ hoc ſ̃ȝ mẽbrũ bipartit̃: q2 põt eẽ q̄ res nõ hñs finẽ ſit nõ quãta: vt pũctũ: ⁊ põt eſſe q̄ res nõ hñs finẽ ĩfinitã hẽat quãtitatẽ. Hoc ſc̄dm mẽbrũ biptit̃ ſ̃m q̄ q̃ȝtitas cui aduenit ĩfinitas eſt quãtitas methaforica: vt q̃ȝtitas pfectiõis: ⁊ ſ̃ȝ q̄ q̃ȝtitas: cui aduenit ĩfinitas eſt q̃ȝtitas ꝓp̄ria: diuidit̃ aũt quãtitas ꝑ p̄a ꝑ ↄtinuũ ⁊ diſcretũ: q̃ȝtitas aũt diſcreta ĩfinita eſt duplex. ſ. in actu: vt cũ eẽnt infinita entia ſil': aut in po a: ⁊ eſt 2r: ꝑ diuiſionẽ: q2 ſicut in infinitum diuiſibilis eſt quãtitas ↄtinua: ita ĩfinite magn᷑ eẽ p̄t numer᷑. Sc̄do v̄o mõ ꝑ ꝑtiũ ſucceſſionẽ: vt numer᷑ hoiuȝ: ſi in ĩfinitũ duraret mũdus: q̃ȝtitas aũt ↄtinua ĩfinita diuidit̃ ꝑ actũ ⁊ poeȝ. ĩfim cõtinuũ in actu eſt illud qđ ĩfinite eẽt extẽſuȝ. ĩfim ãt ↄtinuũ in po a eſt duplr̄: vno o ꝑ iexñtiã ꝑtiũ: vt in ĩfinitas ꝑtes ꝓportionales diuidi põt. a. ↄtinuũ alio o ꝑ ſucceſſionẽ eaꝝ: vt ſi in ĩfinitũ moueret̃ celũ: motus ⁊ tp̄s. ⁋ Ex hac diſtictione videre poteris q̃uo oẽ q̃ȝm ĩfim apud Ari. eſt in po a: nõ aũt in actu. ⁋ Ad dubiũ igit̃ rñdẽdo pars ei᷑ affirmatiua eſt v̄a. ⁊ Ari. parũ mutato ↄtẽteris: ꝓbat̃ celũ eſt magnũ: ⁊ nõ ĩfinitũ: in actu ĩtelligo. ğ ⁊c̃. ꝓbatur minor: q2 dato illi᷑ oppoſito: celũ moueri nõ poſſet ꝓbat̃ ↄña: q2 ꝓtractis in ĩfim duab᷑ rectis lineis a cẽtro terre: ille ĩfinite magnã diſtantiã clauderẽt. Si igit̃ celũ moueret̃: eo exñte ĩfinite magnitudinis: ĩfinitũ ſpaciũ celũ ꝑtrãſiret. rõ eſt Ari. p̄ celi. tex. com. 35. ⁋ Tũ q2 infinituȝ ſpaciũ ꝑtrãſiret in tp̄e finito: pȝ ↄña: q2 in. 24. horis circuitionẽ cõplet. rõ eſt Ari. p̄ celi. tex. com. 36. ⁋ Tũ tertio exeat. a. linea a cẽtro terre in ĩfim: ⁊ ſit. b. linea palella ipſi. a. ⁊ ſeqt̃ ꝑ motũ. a. linee q̄. a. ĩmetc poſt h̄ tãget. b. q2 nõ ĩmetc poſt h̄ erit. a. palella ſȝ ĩeq̃lr̄ diſtãs. a. b. ⁊ q̃buſlibet lineis ĩeq̃lr̄ diſtãtib᷑ in ĩfim ꝓtractl ſ̃m extrema magis appropinquãtia: eas oȝ cõcurrere: ſi recte ſint. ğ ⁊c̃. ⁊ ſeqt̃ q̄ ĩmetc poſt h̄ ↄcurret. a. cũ linea in duplo diſtãtiore ab. a. q̃ȝ diſtet. b. ab. a. ⁊ ſic ita cito ꝑtrãſiret̃ magnũ ſpaciũ ſicut ꝑuũ: q̃ ĩcõueniẽtia ſunt. ⁋ Tũȝ 4o qeſcat. b. linea: ⁊ moueat̃. a. tũc ĩfinite magna eſt. b. linea ğ infim erit tp̄s in quo ꝑtrãſiet̃. b. ab. a. pȝ ↄña: q2 ĩfinito ſpatio tp̄s ĩfinitũ ꝓpor r. ğ ĩfinito tp̄e ſtabit. a. ad faciẽdũ circulatõeȝ vnã. ↄñs eſt ↄ̃ ſenſuȝ. rõ eſt Ari. p̄ celi. tex. cõ. 40. ⁋ Tũȝ 5o ſer dabilẽ eẽ acutiſſimuȝ angulũ rectilineũ: ꝓbat̃ ↄña data baſi certa lineis aliquãtulũ lõgis extractl ab extremitatib᷑ baſis in conuȝ piramidalr̄ cõcurrẽtib᷑: acutuȝ cãnt angulũ. ⁊ in 2lo maiori diſtãtia in certa ꝓpors: hcm. ⁊ ſic in ĩfinitũ. ğ in ĩfinite diſtãs punctũ ↄcurrẽtib᷑ ipſis: ĩfinite acutũ angulũ cãnt. ↄñs falſuȝ: q2 ĩ 2lo minori baſi data minor angulus cãt̃. ⁋ Tũ ẽt ſer ꝑ ĩfinite magnum ſpatiũ trahi lineas finite ĩeq̃lr̄ diſtãtes: añq̃ȝ ↄcurrãt: qđ eſt falſuȝ. ⁋ Sc̄do oẽ figuratũ eſt finitũ: celũ eſt figuratũ: q2 cirrc. ğ ⁊c̃. rõ eſt Ari. p̄ celi. tex. com. 39. ꝑ maiore tãgit Auer. ibi. ſic ĩpoſ'e eſt: vt imaginet̃ pes ĩfinit᷑: q2 nõ ẽ pes niſi ꝑ ei᷑ figurã: ⁊ ſi imaginaret̃ eẽ ĩfinit᷑ in aliq̃ ꝑte tũc nõ eẽt figurat᷑. ⁋ Tertio tp̄s vni᷑ circulationis finitũ eſt: q2 q̃ſi. 24. horaꝝ: ğ ſpatiũ deſcriptũ eſt finitũ. patȝ ↄña: q2 ꝑ porr ſe hñt magbo. ⁊ tp̄s rõ eſt Ari. p̄ celi. tex. ↄti. 42. ⁋ Ex hac ↄ̃ne ſer mũdũ eẽ finitũ: pȝ ↄña: q2 celũ eſt finitũ: ⁊ ex̃ celũ nõ eſt corpus: q2 nõ ſimplex: q2 tñ qnqȝ ſunt corpa ſimplicia. ⁋ 2o vl' eẽt id corp᷑ ex̃ celum nãlr̄: aut violẽte: nõ nãlr̄: q2 tñ vn᷑ eſt nãlis locus: ⁊ ille nõ ex̃ mũdũ eſt: neqȝ violẽte: q2 nulli corpi nãl's eſt ille locus. ğ nulli eſt violẽt᷑. ⁋ Tũ q2 ibi nõ nãlr̄ locari põt mixtũ aut ſimplex. ⁋ Corm nõ põt ex̃ celũ eſſe locus nãlis: q2 nulli corpi p̄t eẽ nãlis. ⁋ Corm 2m nõ põt ex̃ celuȝ eẽ vacuũ: q2 ibi corp᷑ eẽ nõ põt. ⁋ Corm 3m nõ põt ex̃ celũ eſſe mot᷑: q2 ibi nõ corp᷑: neqȝ loc᷑ eẽ põt. ⁋ An aũt ſi in circũferẽtia celi eẽt hõ poſſet manũ extẽdere. ⁋ R̃o caſus eſt ĩpoſ'is: ⁊ ex ĩpoſ'i: ſer q̃libȝ. ⁋ 2o ſuppoſito caſu. dr̃ q̄ nõ: q2 de rõne ſphericĩ eſt nõ ſphericũ ↄtinere: ⁊ ſic man᷑ ex̃ celũ nõ ↄſuaret̃. Sȝ ſuppoſito q̄ ↄſuet̃: nõ vr̃ q̄ magis ꝓhibitiuũ ipſi᷑ mot᷑ ſit ip̄ȝ nihil q̃ȝ vacuũ: ſi ãt mixtũ in vacuo eẽt: moli poſſȝ: ⁊ ſic ↄcer dum. ⁋ Corm 4m nõ põt ex̃ celũ eẽ tp̄s: q2 mot᷑ ex̃ celũ eẽ neqt. patent hec ex Ari. p̄ celi. tex. com. 99. ⁊. 100. ⁋ Ex q̃ ſer q̄ ex̃ celũ nõ põt fieri corp᷑: vt ĩfert Ari. p̄ celi. tex. cõ. 98. ⁋ Sc̄do oẽ corpus eſt planitie terminatũ: vt pȝ ex diffc corpis: ğ nõ eſt celũ aut mũdus ĩfinit᷑. rõ eſt Ari. 3o phy. tex. ↄti. 40. ꝓbr ↄa ex diffc corpis. ſ. ꝓfũditas terminata ſupficie: ex diffc ſupci. ẽt hr̃ illã eẽ finitã: q2 ſupcie eſt labo terminata linea. ex diffõne ẽt linee hr̃ eã eẽ finitaȝ: q2 eſt lonbo terminata pũcto Ari. ẽt 5o meta. c. de q̃ȝto. Mltibo ğ q̃ȝm aliqd ſi fuerit nũerabilis: ⁊ ĩfra hoꝝ ãt pl'itas finita nũer᷑. Et. 10. metaphy. tex. com. 21. nũer᷑ eſt ml'titudo mẽſurabilis vno. Qđ ſi theolog᷑ ↄcedat deũ poſſe facere corp᷑ ĩfim: oȝ ip̄ȝ dr̃e has diffões nõ eẽ diffões q̃ȝm abſolc: ſȝ q̃ȝm finitarũ quemm oȝ ip̄m ↄcedere q̄ eq̃le vl' ĩeq̃le nõ eſt paſſio q̃ȝtitatis: ſȝ eſt pa o ꝓp̄ria q̃ȝtitatis finite. ⁋ Nõ. q̄ ſpherica vna ſupficie terminant̃ exteri᷑: ſiue ĩcõuexo. Celi ãt ↄcaui ſunt: ⁊ tria elñta: iõ ſupficiẽ hñt ĩteri᷑ ⁊ ĩcõcauo terminantẽ: linee ẽt recte nõ ſibi directe obuiãtes multe ſunt. Sed cũ directe ſibi obuiãt: ſunt ꝑtes vni᷑ ſaltẽ mathecc qnto phy. com. 22. ⁊. 30. Contigua ſunt mathematice cõtinua: iõ intelligamus maiorẽ: oẽ corp᷑ eſt ſuplc: aut ſupficieb᷑ terminatuȝ. dixit eñi Auer. corpus hȝ ſex fines ⁊ q̃ttuor ſupficies 4o phy. com. 91. vt patȝ in corpe triangulari. ⁋ Solet rõ hec moleſtari: q2 licȝ q̃libȝ corpus ſit finitũ: ⁊ finita ſunt corpa ſp̄ẽ diuerſa: tñ aggregatuȝ ex corporibus oĩbus eſt infinitũ: q2 nõ repugnat eſſe ĩfinita corpa nuõ diuerſa. Sed hec euaſio na eſt: q2 infinitus numerus indiuiduoꝝ nõ eſt pol'is: niſi ſucceſſiue: ⁊ dato q̄ eẽt pol'is ſil': q2 in corpib᷑ ĩter cõtinẽs ⁊ cõtentũ eſt ordo iõ ſi aggregatũ oĩuȝ corpoꝝ eſſet infinitũ: etiã ĩfinitũ eẽt vnũ corpus: puta q̄ oĩa alia contineret. ⁋ Tertio rõne Ariſt. 3o phy. tex. com. 42. Nõ eſt corp᷑ ĩfinitũ ſimplex: neqȝ cõpoſitũ: ğ nõ eſt corpus infinitũ: pȝ ↄña ex ſufficiẽti diuiſione: quã ſupponit Ari. p̄ celi. tex. com. 34. ꝓbat̃ ſc̄da pars añtis: ĩfinitũ ↄpoſitũ aut eſt ĩfinitũ ex vno ele

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mẽto infinito in magni^{ne}:aut ex elñtis multis magni^{e} fi-
nitis ⁊ nuõ ĩfinitis:nõ primũ:q: illud elñtũ infinitũ vin-
ceret alia:⁊ ſic mũdus corrũpereť:licꝫ eni p ſoluꝫ vnius
infiniti exiſtẽtiã:totũ occupareť:⁊ ſic ſolũ illud infinitũ
eẽt:⁊ ſic ipſuꝫ nõ vinceret:aut corrũperet.tñ multitudi-
nẽ ſupponimus entiũ tãq̃ʒ ſenſu manifeſtã:eſt eni pl'itas
entiũ pñ^{m} cog^{is}:vt p phy.com̃.8.Auer.neqꝫ pñt eẽ multa
ĩfinita:vt ꝓbať ibi.tex.com̃.43.q: vnũ infinitũ oẽm lo-
cũ occupat.ğ alijs nõ remanet locus:primã ptẽ añtis ꝓ-
bo rõne Ari.3° phy.tex.com̃.44.Aut infinitũ ſimplex
eſſet vnũ:aut eſſet multa.Si vnũ tñ:non permittet alia
entia exiſtere:neqꝫ extẽſionis rõne:neqꝫ actiuitatis vigo-
re.Si aũt multa eẽnt corpa ĩfinita:ſe penetrarẽt:⁊ ſe de-
ſtruerẽt.❡ Quarto nõ eſt ĩfinitũ corpus ſenſibile:neqꝫ
ſpũale:ğ.pma ps añtis ꝓbať:oẽ corp^{9} ſenſibile hꝫ locuꝫ
ex̃ locũ ſuũ nãlẽ:ſꝫ ĩfi^{m} nõ hꝫ locũ ex̃ locũ ſuũ nãlẽ:ğ ĩfi^{m}
nõ eſt corp^{9} ſenſibile.rõ eſt Ariſto.3° phy.text.com̃.48.
❡ Tũ 2° q: nõ ẽ ĩfinitus loc^{9}:q: deorſuꝫ ẽ determinatũ
q: nõ ꝯtingit magis recedere a circũferẽtia q̃ꝫ venire ad
centrũ.ğ etiã ſurſuꝫ eſt finitũ.ğ interme^{a} ſũt finita.rõ eſt
Ari.p celi.tex.com̃.44.⁊.45.ğ nõ eſt ĩfinitũ corpus : pꝫ
ꝯñа:q: equãť corp^{9} ⁊ locus.❡ Tũ 3° ſi ĩfi^{m} eſt:aut eſt in
loco:aut in ſeipſo:ſi p^{m} hꝫ locãs ex̃:ſi ſcðm:ğ ptes ſunt in
ſeipſis:pꝫ ꝯña:q: in eodẽ mõ eſt in loco totuꝫ ⁊ ps:rõ eſt
phy.3° phy.tex.com̃.52.❡ Tũ 4° ibi.tex.com̃.53.oẽ ſen-
ſibile eſt graue aut leue:q: oẽ graue aut leue eſt mobile
a medio vel ad mediũ.Sed ĩfinitũ nõ hꝫ mediũ:nꝫ vlti-
mũ:ğ neqꝫ grauitatẽ aut leuitatẽ.❡ Tũ 5°.tex.com̃.54.
oẽ ſenſibile eſt ĩ loco:ĩfi^{m} nõ ẽ in loco:q: loci drie ſũt ſex
drie põis:q̃ ĩfinito repugnãt.❡ Tũ 6° ibi.tex.com̃.55.oẽ
q̃ꝫtũ ẽ finitũ:q: eſt bicubitũ aut tricubitũ ⁊c̃.ſed oẽ ſenſi-
bile eſt quantũ.ğ ⁊c̃.❡ Tũ 7° ibi.tex.com̃.48.aut cor-
poris infiniti locus ğetis ⁊ mot^{9} eſt vn^{9}:⁊ tũc qeſcit ĩfi^{m}.
⁊ moueť:aut alius:⁊ tunc locus eſt maior locato ĩfinito.
❡ Tuꝫ 8° nõ dať graue ĩfi^{m}:ꝓbať aut ei^{9} grauitas eſſet
finita aut ĩfinita:nõ p^{m}:q: tunc finiti ⁊ ĩfiniti eẽt equalis
grauitas.❡ 2° finiti eẽt maior grauitas q̃ꝫ ĩfiniti.❡ 3°
ſeq̃liuꝫ corpoꝝ eẽt eq̃lis grauitas:nõ ſcðm:q: aut moue-
reť in ĩſtãti:⁊ ẽ impoſe:aut in tpe:⁊ hoc non:q: tũc finita
grauitas eq̃ ve^{ter} moueret cuꝫ infinita.rõ eſt Ari.p celi.a
tex.com̃.46.vſqꝫ in.52.Qð autẽ nõ ſit ĩfi^{m} corpus ſpũa-
le:pꝫ ex fini^{te} vigoris aie mũdi:quã ex mẽte phi oñdim^{9}
in p ope q̃libetto p:⁊ dixit Auer.in deſtru^{c} deſtructionũ.
diſputatione p^{a}.dubio.xi.mũdus finit^{9} eſt rõne ſpherici
corpis.❡ 5° dato ĩfi^{to}:aut ipꝫ eẽt hõgeneũ:aut etheroge-
neũ:ñ etherogeneũ:q: nõ ex ĩfinit]:q: tũ darẽť ſimplices
mot^{9} infiniti.❡ Tũ ẽt infi^{to} loca nãlia:vt arguit phs 3°
phy.tex.com̃.49.nõ ex finitis:q: tũc aut totuꝫ eẽt finitũ
aut ĩfi^{m} eẽt aliqð illoꝝ:ꝯñs eſt falſuꝫ:q: tũc ĩfinitaꝫ gra-
uitatẽ aut leuitatẽ hret.Tũ q: ĩfinit^{9} eẽt aliqs locus:qð
eſt ĩpoſe:q: nihil poſſꝫ moueri ad locũ ĩfinitũ:nõ homo-
geneũ:q: tũc illud eẽt cir^{re} aut rectũ.rõ eſt Ariſt.p celi.a
tex.com̃.56.vſqꝫ in.62.❡ 6° dato infinito:aut eẽt actiuũ
aut paſſiuũ:ſi paſſi^{m} aut ab ĩfi^{to}:⁊ h̃ nõ:q: nõ ſe cõpatiũť
duo ĩfinita:ſi a finito:ſe^{r} ꝙ in eq̃li tpe ageret finitũ ĩ paſ-
ſum finitũ ⁊ infinitũ:ſi ſit actiuũ:nõ in ĩfinitũ:q: non ſe
patiunť.ğ infi^{m}:⁊ ſe^{r} ꝙ ineq̃li tpe patereť finitũ a fini-
to ⁊ ĩfinito:rõ eſt Ari.p celi.tex.com̃.63.❡ 7° n^{m} cir^{re} eſt
infi^{m}:⁊ nullũ rectũ eſt ĩfi^{m}.ğ ⁊c̃.ꝓbať añs ꝓ pma pte.oẽ
cir^{re} circũduciť me^{o}:nullũ ĩfinitũ circũduciť me^{o}:q: nul-
lũ ĩfi^{m} hꝫ mediũ ſaltẽ po^{ue}.ſ.equalr diſtãs ab extremis:
q: nõ hꝫ extremũ:licꝫ q̃libꝫ ps ĩfiniti dici poſſit mediuꝫ.
ne^{ue}:q: ipſa nõ magis appropinq̃t vni extremo q̃ꝫ alteri
Scða ps añtis ꝓbať:q: nõ eſt loc^{9} nãl ĩfinit^{9}:q: tũc eẽt
loc^{9} violẽt^{9} ĩfinit^{9}:⁊ ſic pl'a ĩfinita.Scðo q: tũc hret mo-
uẽs ĩfi^{m}:⁊ ſic eẽnt pl'a ĩfinita.Tertio q: tũ mouereť a ſe:
⁊ ſic eẽt aĩal infi^{m}:⁊ ſic eẽnt duo ĩfinita:rõ eſt Ari.p celi.
tex.com̃.70.71.72.❡ Cõtra in ĩfi^{m} diffuſiua eſt lux ſui.
ğ ĩfinit^{9} eſt mũdus.❡ ℞° ne^{r} añs q: pciſe finita exñte
luminoſi vtute:ſemꝑ luminis multiplicatio eẽt finita:ꝯ
obſtaculũ eſt factiuũ vmbre in ĩfi^{m}.ğ ĩ ĩfi^{m} lux multipli-
cari põt.❡ ℞° negãdo añs:ſꝫ pciſe vſqꝫ ad q̃ꝫtã diſtãtiã
multiplicať aut multiplicari põt lumẽ:põt vmbra cãri
a corpe re^{u} illius luminoſi:⁊ nõ vltra.Tenendũ eſt ãt ſꝫ
veritatẽ ꝙ ĩfinite magnã magnitudinẽ põt de^{9} creaſſe:
alr dabilis eẽt q̃ꝫtitas certa q̃ maiorẽ de^{9} facere nõ poſ-
ſet:vtputa aq̃ q̃ꝫtitas ⁊c̃.⁊ ẽt ĩfinite magnũ mũdũ:⁊ non
ſolũ ab eterno:ſed etiã ex tpe:pꝫ diuiſa hora in ptes ꝓpor-
tionales ꝓpor^{c} dupla minorib^{9} terminatis ad finẽ hore:
ſuppoſito ꝙ in p^{a} pte ꝓpor^{li} aliquãtã magni^{tꝫ} creet ⁊ cõ-
ſeruet.in ſcða vo pte in duplo maiorẽ:ĩ tertia in q̃druplo
maiorẽ:⁊ ſic in ĩfi^{m}.❡ Si aũt de^{9} ĩ ĩfi^{m} augeret triãgulũ
aut circulũ ei^{9} figurã ꝯtinue ꝯſuãdo ꝑ ptes ꝓportiona-
les hore:tũc ſtatiꝫ in fine hore nõ eẽt circulus:neqꝫ triã-
gulus:q: eẽ circulũ ĩfi^{m} aut triãgulũ ĩfi^{m} ĩplicat ꝯdictio-
nẽ:q: certa figura figuratũ hꝫ lineas finitas : cõcediť tñ
ꝙ ĩfinite magnus erit triãgulus añ finẽ hore:licꝫ in nul-
lo inſtãti añ finẽ hore erit triãgulus aut circulus ĩfinit^{9}:
ſed in quolibet inſtãti ĩtrinſeco fuit aut erit finitus ⁊c̃.

Dubiũ q̃rtũ vtrũ celũ ſit vnũ.Ubi pmit-
to ꝙ numerũ celoꝝ nõ q̃rim^{9}:q̃rũ
vnũ ꝯtineat alterũ:nõ eni q̃rim^{9} an ſtellaruꝫ
mot^{9} cõpatianť cõtinuitatẽ:⁊ pꝫ ſupra ꝙ non:
ꝑꝑ motuũ diuerſitatẽ:ğ nõ cõpatiũť idẽ mo-
bile:niſi eẽnt rarefactibilia:cui^{9} oppo^{m} dcm̃ eſt.Silr di-
uerſitas mãe celi a mã ĩferioꝝ:etiã ſupioꝝ formaꝝ di-
uerſitas ab inferiorib^{9}:nõ patiť ꝯtinuitatẽ:nõ.n.mãꝫ in
po^{a} forẽ celeſtes pñt ĩforãre:neqꝫ mãm in actu for^{e} mã-
les:neqꝫ mã in actu cũ mã in po^{a} ꝯtinuari põt.Ariſt.eni
p metheoꝝ dicẽs.mũdũ ĩferiorẽ eẽ ꝯtinuũ ſupiorib^{9} re-
gionib^{9} itellexit ꝯtiguũ ⁊ ꝯtẽtũ : ſic ꝙ iter illa nõ eſt va-
cuũ:⁊ coꝝ mot^{9} eſt vn^{9} aliq̃ mõ.Sꝫ q̃rim^{9} an deñť duo
celi:q̃ꝝ neutrũ ꝯtineat alterũ:vl' ſi vnũ alterũ ꝯtinet:tñ
alia terra ſtellatũ nob̃ appens ambit:⁊ illã terrã alia aq̃:
aquã ali^{9} aer:aerẽ ali^{9} ignis:⁊ ignẽ aliud celuꝫ ambit.Et
tũc habitis duob^{9} celis duo mũdi hñr:⁊ habito vno celo
tm̃:tñ vnũ mũdũ hẽm^{9}:itelligo de vnitate celi aut mũ-
di nuãli:pt ẽt q̃ri de vni^{te} ſil':vl' ſucce^{ua}:⁊ de pl'itate ſpe^{ca}
gñica vl' ana^{ca} vl' eq^{ca}.❡ ℞° vnũ ẽ celũ:⁊ vn^{9} eſt mũd^{9}.
dixit.n.Auer.2° de aĩa.com̃.35.eterna pmanere ſm̃ idi-
uiduũ.ꝓbať ꝯ ꝑ 4^{or} ꝯ^{as} Ariſ.⁊ Auer.p celi.tex.com̃.90.
❡ Pria tñ vno p exiſtẽte mouẽte:oꝫ exiſtere tñ vnuꝫ
p^{m} mo^{le}.Ubi ſciẽdũ ꝙ licꝫ pm^{9} motor pl'a mobilia mo-
ueat.h̃ tñ eſt:q: h̃ 2° ⁊ me^{te} moueť : ⁊ aliqð p ⁊ ĩme^{te}:q:
igiť icõuenit eẽ duo p mobilia:⁊ aliqð eſt p^{m} mobile:iõ
illud eſt tñ vnũ.❡ Cõfir^{r} dat] duob^{9} p mobilib^{9}:oꝫ da-
re duos pmos mot^{9}:qb^{9} illa duo p mobilia moueantur.
❡ Cõfir^{r}:q: icõuenit vni efficiẽti aſſignare duo p^{a} ⁊ eter-
na inſtr̃a.❡ Cõfir^{r}:q: icõuenit dare duo cẽtra:⁊ duo or-
çõta:vt pꝫ p celi:tex com̃.80.q: ſi ſic:nõ eẽt ſupius:neqꝫ
ĩferi^{9} nãlr:ſꝫ in ſola cõpatione p celi.com̃.79.licꝫ igiť ds
oẽ celũ moueat:tñ p^{m} celũ p mouet:alios vo nõ p:⁊ p ce-
lo appropriať:tãq̃ꝫ ꝓpo iſtr̃o:⁊ ad illud ſtat oiuꝫ mobiliũ
vltima reſolutio:ſi eni oibus celis eque ĩme^{te} ſe hret p^{m}
mouẽs.tũc velocius circueret pmus motor celos ĩferio-
res q̃ꝫ ſupiores:q: eo ꝙ inferiores celi ſunt minores altio-
ribus:ſup ĩferiores maioreꝫ hret ꝓpor^{em} q̃ꝫ ſupra maio-
res:⁊ ſic veloci^{9} ẽt mouerẽť erratice q̃ꝫ ſtellata ſphera:⁊
veloci^{9} luna q̃ꝫ ſol:qð pꝫ eẽ falſuꝫ:vt dixit Ari.p metheo-
rũ.Et ſi dicať ꝙ non oportet hoc ſequi:q: pmũ nõ eque

bene applicať inferiorib^{9} celis ſicut ſuperiorib^{9}.❡ Cõ-
tra.hr intentũ:q: illud celuꝫ:cui melius applicať eſt p^{m}.
❡ Scðo:q: abſtracta ſimplr abſtrahunt a ſitu:⁊ a quo
depẽdet bona vel mala mouentis ad mobile applicatio:
q: igiť pl'itas pmoꝝ motuũ ⁊ pmoꝝ mobiliũ pl'itatẽ in-
fert pmoꝝ mouẽtiũ:ideo dato vno pmo motore tñ:dan-
dus eſt vnus.pm^{9} motus:⁊ tñ vnũ primũ mobile : ⁊ tñ
vnũ pmũ celũ:⁊ ſic tñ vnus mũdus.❡ Scða ꝯñtia.ſi
pm^{9} finis eſt vnus:pmũ celũ eſt vnũ:⁊ mundus eſt vn^{9}.
aſſumptũ deduci põt ex vltima ꝓpõne.12.meta.entia no-
lũt male diſponi:⁊ pl'itas pncipatuũ mala.ğ vnus prin-
ceps:reſol'o eni ſtare hꝫ ad vnũ pmũ finẽ:nõ ãt ad duos
primos tales:q: tũc finireť aliqd ꝑ aliqd quo dẽpto ad-
huc ſufficienter finireť.❡ Contra.apud Auer.vnus eſt
ĩtell's pol'is:⁊ eſt finis hoĩs:⁊ tñ ſunt hoĩes:nõ valẽte igr
hac ſimili ꝯña:vnus eſt finis hoĩs.ğ vnus eſt hõ:ita etiã
nõ valebit.vnus eſt finis celi.ğ tantũ vnũ primũ celũ ẽ.
❡ R̃ñ° inte^{no} eſt omnimode idẽ intellecto in deo.ideo
ex vnitate intellecti cõuinciť vnitas ĩtellectõis:⁊ ex vni-
tate ĩtellectõis cõuinciť vnitas ĩtelligẽtis : ſed intelligẽs
eſt aĩal celeſte:ideo cõuinciť vnitas aĩalis celeſtis:⁊ ꝯñr
mũdi:ſed in hoĩe nõ eſt idẽ ĩtellectio cũ ĩtelligente.iõ ex
vnitate ĩtell's nõ cõuinciť vnitas ĩtellectiõis:⁊ ſic ex vni-
tate ĩtell's nõ cõuinciť vnitas ĩtelligẽtis : qð eſt hõ:⁊ ſic
remanet poſſibilitas plurificatiõis hoĩuꝫ:nõ tñ pol'itas
plurificationis aĩaliũ celeſtiũ:⁊ ꝯñr:neqꝫ mũdoꝝ.vnde
p celi.com̃.90.pluribus imaginationibus imaginari põt
hõ circa obm idẽ.ſ.cõplexe vel icõplexe:ſi icõplexe : cõi-
ter vel ſpecialr.Si cõplexe affirmatiue vel negatiue ⁊c̃.
nõ tñ ĩtelligas ꝙ pluribus ĩtellectionib^{9} ſolũ nuõ diſtin-
ctis:vt pꝫ ex p ope.quolibetto 3°.❡ Tertia ꝯña.ſi dſide-
ratũ eſt vnũ:tũc vnũ eſt pmũ celũ:⁊ ꝯñter tñ vnus eſt
mũdus.❡ Cõtra.cibũ vnũ multi fameſcentes appetũt.
ğ nõ ſi vnũ eſt deſideratũ:tñ vnũ eſt deſiderãs.❡ R̃ñ-
ſio.ꝯ^{a} de celo facta valꝫ:q̃ꝫuis de cibo facta nõ valeat:q:
vbi deſideriũ eſt omnimode idẽ deſiderato:⁊ deſiderã-
ti:tunc ex vnitate deſiderati cõuinciť vnitas deſiderij:
ex vnitate deſiderij cõuinciť vnitas deſiderantis:vt di-
ctũ eſt de ĩtelligẽte:ſed in iſtis ĩferiorib^{9} nõ eſt idẽ deſide-
riũ deſiderato ⁊ deſideranti oĩmode pfecte ⁊c̃.❡ Quar-
ta ꝯ^{a}.ſi tñ eſt vna pma forma:tñ eſt vnũ pmũ celũ:⁊ cõ-
ſequẽter tñ vnus eſt mũdus.❡ Cõtra.apud Auerroim
ĩtell's hoĩs eſt vn^{9}.ğ nõ ſi vna eſt pma forma hoĩs:vnus
eſt hõ nuõ:ſic ꝙ nõ plures.❡ ℞° dria eſt ĩter vnã illa-
rũ ꝯñarũ ⁊ aliã:q: nullus eſt hõ q ſit formatũ.pmũ ĩtel-
lectus pol'is.iõ 3° de aĩa.com̃.5°.declarauit Auer. ꝙ hõ
nõ erat ĩtell's pol'is vã mã:neqꝫ inſtr̃m:ſed q̃ſi mã:⁊ q̃ſi
inſtr̃m:cuius oppo^{m} eſt de celo re^{u} ĩtelligẽtie.Iſtarũ igr
ꝯñaruꝫ arguit Auer.p celi.com̃.55.ex oppoſito ꝯñtis ad
oppoſitũ añtis:ſi mũdi eſſent plures:pn^{a} eſſent plura.ꝑ
pncipia ĩtelligo primũ finẽ:pmã formã:⁊ primũ mouẽſ.
Eodẽ mõ arguit Ariſto.12.meta.tex.com̃.49.Si plures
eſſent celi:tũc eorũ pn^{m} eſſet ſpẽ vnum:nuõ vero multa.
ꝯñs eſt falſuꝫ:q: numeralis multitudo ſub ſpẽ a mã eſt
a qua pmũ pn^{m} abſtrahit.Eodeꝫ mõ arguit Auer.ĩ deſt^{c}
deſt^{uꝫ} diſputatõe p^{a}.dubio 6°.Qz aie ſepate a corporibus
nõ ſunt multe:qm̃ a mã cẽnt ſepate.❡ Itẽ datis duob^{9}
mundis:illi eſſent ſimul tpe:q: aliter non eſſent duo:ſed
quẽadmodũ ſunt in eodẽ tpe:idẽ tẽpus hñt cõe:ğ vnum
hñt tẽpus illis duob^{9} mũdis cõe:ğ vnus eſt motus illis
cõis.ğ vnũ mobile cõe:ğ vnus motor cõis:que oĩa pli^{n}
mundoꝝ poſite manifeſte repugnãt.Ex his igiť habeť
mundũ eſſe tñ vnũ.Tũ q: celuꝫ eſt ſempiternũ ⁊ ꝑpe-
tuũ:ergo vnũ tñ:rõ eſt Ari.pmo celi.tex.com̃.92.Tum
etiã tantũ eſt vnũ centrũ:tñ eſt vnũ orizon:⁊ tantuꝫ eſt
vnũ mediũ.que tñ vnũ mundũ cõſtituunt:nõ eni dices
leuia eſſe extra celũ:q: nõ extra celũ terra moueri põt:
opꝫ eni locũ leuiũ eſſe infra locũ huius grauiſſimi:vl' eẽ
locũ grauiũ ſupra locũ leuiſſimoꝝ huius mundi.ğ ⁊c̃.rõ
eſt Ari.p celi.tex.com̃.91.Tũ etiã id qð ꝯſtat ex tota ſua
mã eſt tñ vnũ:ſed mundus cõſtat ex tota ſua mã.rõ eſt
Ari.p celi.tex.com̃.95.Tũ celũ ex omni corpe mãli ⁊ ſen-
ſibili eſt cõpoſitũ.ğ ex oĩ mã.pꝫ añs:q: extra celũ nõ eſt
corpus:neqꝫ ſimplex:neqꝫ mixtũ:q: corp^{9} ſiue ſimplex:
ſiue mixtũ eſt nãliter intra.rõ eſt Ari.p celi. tex.ꝯm̃.97.
Iterũ etiã ꝙ nõ ſint plures mũdi argr̃:q: ſi ſic:tunc vna
pars terre recedẽs a centro movereť nãliter:q: accede-
ret ad centrũ alterius mũdi:⁊ mouereť violẽter:q: rece-
deret a centro huius mũdi.rõ eſt Ari.p celi.tex.com̃.76.
⁊.77.Tuꝫ etiã ſi eſſet alius mũdus:aut ꝯponereť ex cor-
poribus eiuſdẽ rõnis cũ corporib^{9} huius mũdi:aut alte-
rius:nõ alteri^{9}:q: tũc mundus eẽt equocũ:⁊ mot^{9} equo-
ci:cui^{9} oppoſitũ oñdit diuiſio ſufficiẽs motus ſimplicis:
in circa centrũ:ad centrũ:vel a centro:neqꝫ etiã ꝑꝑ cor-
porũ diſtantiã hr̃ eoꝝ alteritas rõnis:neqꝫ eſſent eiuſdẽ
nãe cũ iſtis corporib^{9}:q: tũc terra nãliter aſcenderet:q:
ipſa naturalr moueret ad cẽtrũ alteri^{9} mũdi:q: oĩa cor-
pora nãlia eiuſdẽ ſpeciei nãliter moueñť ad eundẽ locũ
nuõ.rõ eſt Ari.p celi.tex.ꝯm̃.78.Tũ etiã naturalr loca-
liter mobilia moueñť a quodaꝫ in quoddã:puta ſm̃ de-
terminatũ locũ:⁊ nõ in infinitũ:q: tũc eoꝝ eſſet infinita
velocitas:⁊ cõſequẽter infinita leuitas vel grauitas.rõ
eſt Ariſto.primo celi.tex.com̃.88.
❡ Cõtra.deus nõ determinať ad vnũ mũdũ.ğ pl'es põt
cãre.❡ 2°.nã mũdi eſt pfectior alijs naturis.ğ in pl'ib^{9}
ĩdiuiduis ſaluari põt.❡ 3°.meli^{9} eſt pfectionẽ mltiplica-
ri.ğ melius eſt eſſe plures mundos.❡ Quarto.nã mun-
di eſt vl'is.ğ ipſa in pluribus mũdis põt exiſtere.❡ Quin-
to.gñabilia varianť.ğ ⁊ mundus:pꝫ ꝯña:q: variata par-
te variať totũ.❡ Ad pmũ.ſi plures eẽnt mũdi ſil'is ſpẽi:
ipſi eẽnt fruſtra:ſi vo eſſent plures mũdi diſſimilis ſpẽi:
tũc nullus eoꝝ cõprehenderet totã nãm corporis ſenſi-
bilis:⁊ ſic nullus eoꝝ eẽt pfectus:iõ ex oibus deus vnuꝫ
mũdum perfectũ cauſat.❡ Ad ſcðm negať ꝯña:q: me-
lius eſt habere vnũ indiuiduũ perfectũ q̃ꝫ multa imper-
fecta.❡ Ad tertiũ negať añs:q: vnitas perfectionẽ di-
cit:per diuiſionẽ aũt res nõ integre pfecta eſt.❡ Ad q̃r-
tũ premitto diſtinctionẽ Ari.p celi.tex.com̃.92.ſ.duplex
eſt eẽ forme.pꝫ exẽplo:q: vnũ eſt eſſe circuli:aliud eſt eẽ
huius circuli:⁊ lꝫ Ari.hanc diſtinctionẽ arguẽdo dixerit
tñ tex.com̃.93.eã cõfirmauit dicẽs:alia eſt rõ forme ſine
mã:alia eſt rõ forme in mã.Idẽ cõfirmať ibi com̃.95°.
hãc diſtictõeꝫ ponit Auer.in deſt^{c} deſtructionũ diſputa-
tiõe tertia.dubio 18°.Quo ſtãte dixit Auer.ibi com̃.92°.
plurificatio mundi eſt impol'is ſm̃ mãm:⁊ eſt pol'is ſm̃
formã.primi dicti cãm dedit Ari.ibi.tex.com̃.93.totam
mãm alicuius ſpẽi formeeẽ comprehenſaꝫ ſub.a.forma
eſt cã q̃re tñ vnũ eſt indiuiduũ ſub illa forma:⁊ ſi illud
ĩdiuiduũ ſit ĩcorruptibile:nõ eſt poſſibilis multitudo in
ſucceſſione tẽporis.hanc eandẽ ſñiaꝫ ponit Auer. in lib.
de ſuba orbis cap.p.Mũdus aũt ⁊ celũ totã eoꝝ mãm
cõprehendũt:⁊ incorruptibilia ſunt:poſſibilitas aũt mul-
tiplicatiõis ſm̃ formã in celo nõ eſt oĩmode:ſed dicẽdũ
eſt illud qð dixit Auer.ibi.com̃.92°.in omni ſubiecto eſt
aliquid cuius diſpõ abſtracta apud intellm eſt alia a ſua
diſpõne extra intellm.ſ.in eſſe:⁊ tũc dðꝫ eſt ꝙ ſm̃ eẽ for-
me in re non eſt poſſibilis celi multi^{tas}:ſed ſꝫ eſſe forme
apud ĩtellectũ poſſibilis eſt:diſtinguendũ eſt tñ de eẽ for-
me apud ĩtellectũ.ſ.ſm̃ ꝙ eſt eſſe forme abſolute ſũpte.
⁊ ſm̃ ꝙ eſt eſſe forme talis.ſ.abſtracte.⁊ tunc dicenduꝫ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

eſt ꝙ nō repugnat poſſibilitas plurificationis ipſi forme in ſuo eſſe apud itellectū: qꝛ nō cuilibet forme repugnat poſſibilitas plurificationis: ſed ipſi eſſe forme abſtracte a materia repugnat ⁊c. ⁊ in hoc finitur tertius liber.

¶ Alexandri Achillini Bononienſis de orbibus.

¶ Liber ¶ Quartus.

Circa celi accidentia: figurā: lumen: motū: ɔſideremus. ¶ Quero igit̄ ꝓ an celū ſit ſpherice figure. ¶ Rn̄° ꝑ q̄dā dcā ꝑmū. Maximū celū nō eſt angularis figure ꝓbat̄ qꝛ celū mouet̄ circulariter vt ſtellarū ortus atq; occaſus pandit: qm̄ ſtellas vtrobiq; ſubequali quantitate relinquit. Si igit̄ maximū celū ſm̄ illius ſuperficiē exterius ipſuʒ terminantē eſſet diagonū: vel trigonū: vel ſm̄ aliā angularē figurā: tunc daret̄ vacuuʒ: qꝛ ſpatio occupato ꝑ angulū nihil ſuccederet: in quo iterū angulus redire poſſet. ratio eſt Ari. 2° celi tex. com̄. 27. Supponit rō celū non eſſe rarefactibile: neq; ɔdenſabile. alr̄ ipa nō eēt efficax. vt ſupra dicebat̄. ¶ Scdo ſupponit maximū celū moueri. Scdo ſi eſſet celū maximū angularis figure maxime quadratū: vel triāgulare: tūc ptes celi a cētro iequaliter diſtarēt qꝛ a pūcto medio q̄drati aut triāgularis corꝑis ad ptē mediā iter angulos breuior eſt linea q̄ȝ ad angulū ⁊ ſic ſi ſtellatū celū ſit vltimū celū: vt ſupra dictū eſt: tūc alique ſtelle celi ſtellati eēnt cōtinue terre ꝓpinquiores q̄ȝ alie eiuſdē celi: vtputa medie iter āgulos reſpectu exiſtentiū circa angulos. ¶ Scdm̄ dictū nō eſt celū maximū figure lentis: neq; colūnaris: aut alteris figure a ſperica imaginabilis prohibere vacuum. data enim ſphera cere q̄ lateralr̄ cōprimat̄: tūc ponit̄ eius polis in partib⁹ planis: poterit cera circulariter moueri: ⁊ nō dari vacuū. huiꝰ aūt figurā nō eſſe celo aptalr̄ ꝓbo: qꝛ celū nō mouet̄ ab oriēte in occidēs equinocialē circulū deſcribēdo: neq; illi eq̄diſtantē: ſed mō ab auſtro recedit. mō accedit ideo licȝ figura lētis: aut oualis: aut pirāidalis ſʒ aliquē modū moto corꝑi poſſit vacuū ꝓhibere. nō tn̄ ipa vacuū ꝓhiberet moto mobili mō quo celū mouet̄. Tum qꝛ oȝ figurā celi eſſe talē ꝙ vbicūq; ſituent̄ poli: nō ſit poſſibile per motū celeſtē fieri vacuū: qd̄ tn̄ in dictis figuris nō cōtingit: vt in lente: ſituādo polos in ꝑtibus nō planis: h̄ tangit Auer. 2° celi com̄. 27. ſimilr̄ in ouali ſituatis polis in extremitᵗᵉ diametri breuioris per motū circularē oui vacuū fieret: idē de piramidali figura dōȝ eſt ⁊c. ¶ Tertiū dictū celū maximū ſm̄ ſui ſuperficiē exteriorē ē ſphericū ꝓbat̄ perfectiſſimo corꝑi perfectiſſima figura debetur: ſed celū eſt corpus ꝑfectiſſimū ⁊ ſpherica figura eſt ꝑfectiſſima: qꝛ illi fieri nō pōt additio. rō eſt Auer. 2° celi. tex. com̄. 23. Tū ſcdo ſimpliciſſimo corꝑi figura debet̄ ſimpliciſſima. eſt āt figura ſpherica figura ſimpliciſſima qꝛ vna linea vel ſuꝑficie claudit̄. Tū 3° ꝑmo corꝑi: prima figura debetur: quia prius ſm̄ ſubſtantiaȝ debet eſſe prius ſm̄ accidentia eſſentialia. Eſt autem figura ſpherica: ꝑma figura patȝ in planis figuris in q̄bus: qualis eſt ꝓportio circuli ad planas figuras: talis eſt ꝓportio ſphere ad alias corꝑeas figuras. imo ſm̄ Auerroim ibi: ſic eē in circulo eſt cauſa ꝙ ſic eſt in figura corꝑea: rō methaᶜᵃ eſt: qꝛ figura nuō ꝓportionat̄: ſed triāgularis ⁊ poſteriores figure numeris ꝓportionant̄: circulus aūt ꝓportionat̄ vnitati. queādmodū igit̄ vnitas eſt ꝑncipiū numeri: ita circulus figurarū: ſi eni eſſet triangulus prima figurarū: oporteret circulū eſſe extra genus figure. Tū quarto debenti oīa ɔtinere cōuenit eſſe capaciſſimū: ſed celū eſt maximū oīum aliorꝫ a ſe cōtentiuū. g̊ figura capaciſſima celo conuenit: cuiꝰ eſt circularis: qꝛ in angulis illius

Auer. 2° celi. tex. com̄. 22.

nihil perdit̄. Tum quinto velociſſime mobili localiter ⁊ perpetue figura motui locali aptiſſima cōuenit: huiꝰ aūt eſt ſpherica: qꝛ in ea nō eſt ꝑncipiū: neq; finis: niſi eodem mō ꝑ totū: cū idē pūctū in circulo ſit ꝑnᵐ: ⁊ finis: ⁊ iō perpetue mobili aptiſſimus eſt circulus. rō eſt Ariſto. 2° celi tex. com̄. 28. Tū 6° ex nā aīe ſimplr̄ abſtracte: que nō eſt apta dare celo aliā figurā. Scire debes ꝙ circulus ē duplex realis: ⁊ itentionalis: itentionales circuli ſunt intelligentie: qꝛ cū egredit̄ aliq̄d a certo dato per mediū q̊ddā ſuper id vnde diſceſſit: nō ſe ſuper eadē linea reflectendo ad circulū accedit: itelligentie aūt ſuo itelligere: tanquā medio quoddā: a ſeipſis vt intelligentibus: ſuꝑ ſeipſas vt intellectas: reuertunt̄ nō reflectendo ⁊c. ideo ipſe circulū faciunt intentionalē. Sciendū etiā ꝙ circulū realem: q̄ eſt figura: in cuius medio eſt punctū: a quo in circūferētiā oēs linee in rectū ducte ſunt equales: cāt circulus intentionalis: iō nō pn̄t corpora celeſtia: q̄ ſunt ꝑma corꝑa ⁊ imediate cāta a circulis: nō eē circularia. ¶ Cōfirmatur ſcdo ex nā aīe: qꝛ aīa eſt ꝑ ſe cā ſphericitatis: ſunt aūt celi aīati: iō oȝ eos eē ſphericos: hec aūt inferiora aīata: vt melius pn̄t ad ſphericitatē accedūt. molle eni māe in oᵐ aīe iclināti a ſphericitate aliquātulū recedūt. ¶ Cōfirmat̄ tertio ex nā lucis lux duplex: realis ⁊ itētionalis: lux itētionalis eſt itelligētia: lux realis eſt qualitas: ⁊ oīs lux ē nāliter ſpherice multiplicabilis: iō itelligētie ſpherice ſunt: lucē aūt realē itentionalis cāt: ⁊ illius eſt origo ⁊ ꝑncipiū. ideo in ꝑmo corꝑe: qd̄ celuȝ eſt: lux eſt: luce igitur nāliter ſpherice multiplicabili exn̄te: oȝ corpus celeſte qd̄ luci ſubycit̄ eſſe ſphericuȝ. ¶ Cōfirmat̄ 4° cuȝ motus ſit duplex itentionalis ⁊ realis: itelligere eſt mot⁹ intētionalis ⁊ circularis. vt dixi etiaȝ cāt nālr̄ motuȝ realē: iō oȝ ꝑmū mobile circulariter moueri: iō oȝ ipſum eſſe ſphericū: aliter ille motus nō nāliter illi corꝑi cōueniret. Tum ſeptimo ex nā motus ſimplicis: qꝛ certo dato pūcto: tn̄ triplr̄ circa hoc pūctū pōt ſe h̄re aliq̄d: qd̄ ſimplr̄ mouet̄ localr̄: aut accedēdo: aut recedēdo: aut circuēdo. g̊ tn̄ tria ſunt corꝑa ſimplicia: quibus iſti motus ſimplices nālr̄ appropriant̄ grauia q̄ deſcēdūt: leuia quorꝫ eſt aſcēdere: celi quorꝫ eſt circa centrū moueri. Cū igit̄ grauia ⁊ leuia rectarū ſint dimenſionū: tūc curuarū erūt celeſtia: qd̄ nō eſt poſſibile: niſi ſint ſpherica: qm̄ alie curue linee ſuperficiē nō claudūt vndiq;: niſi multe ſint: ſʒ figure ſimplicitatē auffert linearū pluritas ⁊c. Tuȝ octauo corporꝫ eq̄lis magnitudinis variatorꝫ ſolū ſm̄ figuram: velociſſimū dȝ h̄re minimā figurā. ſi eni equalē figuraȝ haberet velocitatem alteri equalem haberet: ⁊ ſi maiorem figuram haberet: illud eſſent tardius ſi ergo debet eſſe velociſſimū: oȝ h̄re minimā figurā: ſed minima figurarꝫ eſt ſpherica. rō eſt Ari. 2° celi. tex. com̄. 29. ¶ Cōfirmatio Auer. ibi. celum nō pōt eſſe minoris quātitatis q̄ȝ ſit: g̊ ipſuȝ eſt ſphericuȝ: pȝ ɔn̄a: qꝛ oī alia figura data eiuſdē rei: ꝑter ſphericā: imaginabilis eſt figura minor. Tum nono elīnta ſunt ſpherica: g̊ a fortiori celuȝ: qꝛ cēntialis eſt celo figura: ⁊ nō elīnto: pȝ añs: qꝛ elīnta: ſiue grauia: ſiue leuia: ſuo motu melius locant̄ vt pn̄t: qd̄ motu fit deducente corꝑ⁹ ad circularē figurā: puta in graui ꝑ deſcenſum extremas ꝑtes corꝑis deducentē ad centruȝ aut ad eq̄lē ꝑtium circunferentialiuȝ approximationem ad centruȝ: ⁊ in leui equaliter diſtanter a cētro vndiq; ꝑtes per aſcenſum ſpargēdo: ⁊ experientia ſatis oñdit de terra ⁊ aqua. rō eſt Ari. 2° celi. tex. com̄. 30. Tuȝ etiā q̄ȝto magis aſcendimus: tanto magis regularitatē ſphere iuenimus. ¶ Quartuȝ dictuȝ celuȝ minimuȝ ſm̄ ſui ſuperficiē interiorē eſt ſphericuȝ: qꝛ celuȝ eſt eiuſdē nāe in ſuꝑficie exteriori ⁊ iteriori. Tum qꝛ equaliter a centro ſunt

apte ꝑtes celi recedere: rō ē Ari. 2° celi. tex. ɔᵗᵒ. 30. ¶ Aly arguūt celū nō eſſe quadratū in cōcauo: qꝛ tūc ſtelle eēnt nobis ꝓpinquiores in meridie q̄ȝ in occidēte aut oriēte. Sed ɔn̄a de forma nō valȝ: qꝛ nō eo: qꝛ circunducto corpori q̄drato infixus ſit clauus: quadratā lineā clau⁹ ſuo motu deſcribit: ſed circularē qua nō iequalr̄: oȝ ipſuȝ diſtare a cētro corꝑis circūducti magis vel minus q̄ȝ ꝑus. ¶ Tū etiā ſi q̄dratā etiā figuraȝ ſtella ſuo motu deſcriberet: ſtaret imaginari angulū q̄drati dſcribi in meridie: ⁊ ſic nō longius diſtaret ſtella in oriente aut occaſu q̄ȝ in meridie; ſed eɔ̄. Sed ꝑnᵐ nāle ſuꝑ quo fundat̄ eorꝫ ɔn̄a eſt: ſi celeſtis corꝑis mobilis figura nālis eſt q̄drata: ſtella illius corꝑis nō circularē: ſed poti⁹ ad q̄dratū: declinātē lineā hȝ ſuo motu deſcribere: ⁊ ꝓ cōfirmatione ſupponit̄ apparentia: q̄ potius oñdit ſtellā eſſe in meridie nobis ꝓpingorē q̄ȝ ſit in ortu aut occaſu. ¶ Aly arguūt ſi celū eſſet plane figure q̄ȝtū ad cōcauū: tūc ſtelle: vt ſol: vel luna: ex lōgitudine ei⁹ a nobis nō occultarent̄ nobis in occidēte ꝑ ꝑtē poſt ꝑtē: ſed ſimul ſm̄ ſe totas: cui⁹ oppoᵐ pȝ experientia. Sed eorꝫ ɔn̄a nō valȝ: ꝓꝑ corꝑis ſtelle ꝓfunditatē nō ꝑmittēte ea ſʒ ſe tota occultari eque cito: ſicut eorꝫ icipit aliqua ꝑs occultari. Inducem⁹ igit̄ rōneȝ quā tāgit Auer. ꝑmo celi. com̄. 26. Ignis in ſuo motu nāli eq̄liter recedit a centro. g̊ in ſpherā ignis reducit̄: g̊ cōcauū celi ſphericū eſt: pȝ ɔn̄a: qꝛ nō dȝ ignis in ſuo loco nāli locationē extraneā ſuſtinere: neq; inter ꝑtes ignis ⁊ celuȝ vacuū cadere pōt. ¶ Quintū dictū. celū maximū ſʒ ſuperficiē ɔcauā eſt ſphericū: qꝛ alr̄ celorꝫ cōtentorꝫ ſuꝑficies cōuexa nō eēt ſpherica: vel ibi eſſet vacuū: aut corꝑ⁹ replens. ¶ Pōt. illi celi in motib⁹ nō debēt ſe ipedire: ⁊ tn̄ nō equalr̄ circuūt: ſʒ in eorꝫ ortu ⁊ occaſu vario mō ſe habent: qd̄ tn̄ cōtingeret ſi in alia figura q̄ȝ ſpherica in commiſſuris ſe tāgerēt. ¶ Ex hoc pȝ ꝙ rō Ari. iducta ad ꝓbādū celū eſſe ſphericū: alr̄ nō ꝓhiberet vacuū: ɔcludit ſphericitatē i cōuexo: nō ſolū in ꝑ̊ mobili: ſʒ in alys ſpheris: ⁊ etiā in cōcauo celorꝫ cōtinētiū celū: ⁊ ēt in concauo iferiori: ſm̄ ꝙ dixit Ari. 2° celi. tex. com̄ 26. ꝓbat̄ ɔn̄tia: qꝛ alr̄ ſeq̄ret̄ alterꝫ icōuenietiū ſepe r̄citatorꝫ. ſ. diſſio corporꝫ: penetratio dimenſionū: corpus replēs: ipedimētuȝ in motu: aut rarefactio ⁊ cōdenſatio ⁊c. ¶ Cōtra. figura ſpherica eſt ceteris figuri minima: g̊ maximo corꝑi. cuiꝰ eſt celū: ſpherica figura nō cōuenit. Scdo. figura ſpherica maxime ſaluat ab extrīſecis oppoſitis: ſeq̄t̄ igit̄ nām dediſſe eā corꝑi maxie idigēti vt tueat̄: aut igit̄ celuȝ hȝ ɔ̄riū extrinſecū: aut illā figurā non hȝ. Tertio eccētrici ⁊ epicicli celi ſphericitatē impediūt. ¶ Ad ꝑmū negat̄ cōſequētia: qꝛ lȝ figura ſpherica ſit minima q̊ ad loci occupationē: tn̄ ipſa eſt maxima quo ad cōtinētiā: celi aūt cōtinere eſt: ⁊ nō cōtineri. ¶ Ad 2ᵐ ꝑncipalis finis figure corꝑis eſt itrīſecus corꝑi: qꝛ forma corꝑis finis eſt: ⁊ corporis cuius eſt forᵃ: ⁊ ꝓꝑetatū corꝑi ꝓꝑ formā cōuenientiū: forᵃ aūt celi: eo qꝛ eſt aīa ſimʳ abſtracta: ſibi figuram ſphericā determinat. iō licȝ q̄ȝtū ad hoc qd̄ eſt ab extrinſecis defendi nō idigeat celū figura ſpherica: tn̄ quātum ad ſui nām ⁊ motū eius ea indiget: negat̄ igit̄ vltima ɔᵃ arᵗⁱ: q̄ diſᵗᵃ iferebat̄. ¶ Ad 3ᵐ. eccētricos ⁊ epiciclos nāliſſime loquēs Auer. negauit: vt ſupra. libro prio. imo eos dixit eſſe impoſſibiles: neduȝ neceſſarios: vt ſepe aſſeruit ⁊ in philoſophia ⁊ in aſtrologia.

Dubium ſecundum an celuȝ ſit luminoſum de ſe. ¶ Rn̄° lux eſt forma accn̄talis nāliter ſequēs intelligentiā in inſtr̄o ⁊ ſubito ꝓꝑo: ⁊ ſic lucē itellectualeȝ: q̄ eſt ſuba: lux ſenſibilis: q̄ eſt accn̄s: conſeq̄t̄: ⁊ iō oportuit orbē: itelligentie ſubm: eē lucis receptiuū. iō cū oē celuȝ ſit intelligētia iformatū: lucē hȝ: itelligentia tn̄ lune valde imꝑfecta eſt reſpectu aliarꝫ ſuperiorꝫ: iō valde remiſſaȝ hȝ lucē celū lune a ꝑncipio ſui intrīſeco: hanc ſententiā voluit Auerro. 2° de aīa cōmēto. 69. Nā diaphancitatis exn̄s in corꝑe celeſti ſemꝑ aſſociat̄ illi qd̄ facit eam diſpōnē in actu: ⁊ iō nunq̄ȝ iuenit̄ diaphanū in poᵃ: ſicut ea que ſunt iferi⁹. Cū q̄nq; ſit lucidū pn̄s: q̄nq; nō. Iſta aūt nā celeſtis ſemꝑ illuminata eſt. ¶ Quia aūt intellīs polīs nō actualis eſt itelligentia: ſed potētialis: iō ipſum nō ſeq̄t̄ lux in ſubito eius: ſed viuidus color: q̄ in ſuꝑficie viuentis hoīs eſt: ꝓꝑ mixtionē ſpūuȝ cū ſanguine eſt circa cutim exn̄tē. ¶ Ulterius dōȝ eſt ꝙ lux nō parit lum̄ ſatis notabile: ⁊ ad magnaȝ diſtantiā: niſi ſit calcata: q̄d aūt ſit trāſferens lucē ab eſſe reali ad eſſe itentionale: vt celeſtiū lux māe iſtorꝫ corruptibiliū pn̄s efficiat̄. ⁊ ea cōſeruet: nō ſit nūc cura: ⁊ iō in celo partes rare nō lucent: denſis lucentib⁹. ¶ Ex hoc pȝ dr̄ia iter dēſitatē celeſtē ⁊ elementarē: qm̄ celeſtis ad luminoſitatē ducit: qm̄ partes de nā ſui lucē hn̄tes ɔgregat: elr̄aris āt ad opacitatē cōducit: qm̄ ꝑtes lucē de nā ſui nō hn̄tes cōgregat: vt terreas: nō eni nāȝ terre lux cōſequit̄: ꝙ ſi aliq̄n ɔtigat partes lucē hn̄tes ɔgregari: poterit denſum lucere: vt in criſtallo: aut aliquo lapide ꝑcioſo. ¶ Ulterius recordāduȝ eſt ſuꝑius dictū eē Venerē ⁊ Mercuriū luceȝ eorꝫ ꝑncipalē nō h̄re a ſole: ⁊ tūc ſicut de iſtis duob⁹ dictū eſt proportionalr̄ de ſuperioribus ſtellis iudicandū eſt. ¶ De luna igit̄ dubiū remanet an ſplendor illius ſit lux a ꝑncipio illius intrinſeco effluens: an ſit lumē ab extrinſeco illi influxū: ⁊ eſt dubiū qd̄ tāgit Auer. 2° de aīa. com̄. 71. Cuius ſolō eſt: forſan luna eſt cōpoſita ex duab⁹ naturis. ſcȝ nā diaphani ⁊ nā luminoſi: ⁊ tūc dōm eſt ꝙ ſm̄ nām luminoſi: aliq̄n appet luna q̄ſi nigra vt tꝑe eclypſis: ⁊ ſm̄ nām diaphani lumē hȝ a ſole: qꝛ ipa appet arcualis figure: qd̄ nō eſt ex ſe: cuȝ ipſa eſt ſpherica. ¶ Scdo: qꝛ lucet verſus ſolē: tā ex ꝑte corꝑis lune ſemꝑ illuminati ſm̄ illā ꝑtē q̄ v̄ſus ſolē eſt: niſi terra ꝓhibeat: alia eniȝ elīnta diaphana ſunt ⁊ alia corꝑa: vt nubes: aut rara: aut ꝑua: aut etiā lunā occultātia ⁊c. ¶ Tū etiā qꝛ luna lumē ſuum ⁊ radios ſemꝑ v̄ſus ſolē porrigit. ¶ Tertio: qꝛ ipſa nō cōtinue lucet: ſʒ aliq̄n ſic: ⁊ aliq̄n nō: cui⁹ oppᵐ cōtingeret: ſi ipſa lucē h̄ret de ſe: tā ēt in cōiunctione lune ad ſolē: qꝛ tūc illuminata ꝑte lune: q̄ v̄ſus ſolē eſt: ꝓꝑ illi⁹ oppacitatē nō trāſeūt rady ſolares ad illuminādū ꝑtē lune: q̄ verſus nos eſt: tā in lune oppōne ſoli. eis eni ambob⁹ terra iterpoſita eſt obſtaculū ꝓhibēs tranſitū radiorꝫ ſolis ſupra lunā: ⁊ ſic lumine ꝑuata manet luna: vel ſm̄ totū: vel ſʒ ꝑtē: ſm̄ ꝙ tota: vel ꝑs illius vmbrā terre ſubit. ¶ An āt lumē i luna apparēs ſit ſolū reflexū ab exteriori ſuꝑficie lune. aut ſol radios ſuos itra ſuꝑficiē corꝑis lune ꝓfūdet. ¶ Dōm vt Auer. 2° celi. ɔᵗᵒ. 49. lumen in luna apparēs nō eſt reflexū tm̄: ſic ꝙ lum̄ lune ſʒ exteriorē ei⁹ ſuꝑficiē reuerberet: ⁊ nō i illi⁹ ſuba recipiat̄: quēᵐ metalla hn̄ terſa: ⁊ ſi lumē in eis nō ꝓfundet̄: radiāt ſatis intēſe ſine impedimēto luminari expoſita: ꝓbat̄: qꝛ de nā luminis reflexi a corꝑe ſpherico eſt ſolū ad angulos terminatos reflexionē fieri: cui⁹ oppᵐ appet: qꝛ tota terra ſm̄ ꝑtē illius expoſitā lune radiat̄. ¶ Tū ēt nō in oī ſitu reᵘ ſolis diſtantis lumen lune ad terrā reuerberaret̄: cui⁹ oppoᵐ apparet. Et ſic appet cā imaginationis appentis in luna: ⁊ non eſt mons aut mare reuerberatū: quemᵐ: neq; ſol in ipſa ſicut in ſpeculo appet. Sed ex diuerſitate ꝑtiū lune eſt diuerſimode lumē recipientiū. Eſt igit̄ luna nō totaliter ꝑuia: qꝛ tc̄ nō eclipſaret ſolē: dū nigra appreret: neq; eſt reflectens lumē tm̄: qꝛ tūc nō ſpargeret̄ lumē illius ꝑ terrā: ſed in determinato loco vniret̄. Sed ꝓfundat̄ lu-

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

men in luna vſq; ad certā illiꝰ ptē. ¶ Cōtra. ſeʳ lunā verſus nos cirʳ radiare tpe quo ſoli ꝯiuncta eſt: aut ſaltē ſm ptē circuli: qm ptes lune exteriores lumē recipiūt: ⁊ radiant: ⁊ qꝛ in infim ſubtilis eſt aliq̄ ps ad ſupficiē terminata: iuxta quā trāſit radius ſolis ad terrā ꝯtingēter corpori lune: ⁊ iō illa ps lune: quā radij ſolis penetrāt: appere deberet: cuiꝰ oppoſitū pꝫ experientia. ¶ Rᵒ certā ptes lune: q̄ꝫuis circūcirca illuminatā nō nobis appere: ꝫ idē ꝯcedere hn̄t tenētes lumē lune eſſe exterius tm̄: qꝛ linee quaꝝ diameter eſt q̄ſi diameter ſolis: ꝓtracte ꝯtingenter lune: pluſq̄ꝫ medietatē lune cōprehendūt: ⁊ minus q̄ꝫ medietatē ſolis in punctis ꝯtingētie: ⁊ ſic medietatis lune verſus ſolē exn̄tis ps illuminat̄: q̄ tm̄ ps nobis nō apparet: vt pꝫ in ſolis eclipſi: licꝫ igit̄ ſit luna valde minor ſole nō eſt tm̄ illa pars lune circūferentialis illuminata a ſole: dū ei luna cōiungit̄: tāte quātitatis q̄ nobis appareat: lumē aūt: qđ luna de ſe hꝫ: valde remiſſuꝫ eſt: aliter ip̄a nō eclipſaret̄: q̄ꝫuis eni caderet luna in vmbrā terre: ipſa tm̄ adhuc remaneret lumine ſibi ꝓpo notabilr ſplēdens: ſi notabile lumē hr̄et de ſe: pp ꝫ Auer. 2ᵒ celi. com̄. 32. ⁊ 42. dixit lune deficit lumē in ſe: ⁊ ſic opꝫ ipſaꝫ irradiari: nullū aūt eſt lucidū potēs eā notabilr illuminare: niſi ſol. ⁊ iō īterpoſitio terre īter ipſaꝫ ⁊ ſolē eclipſat ip̄aꝫ: quā nullū aliud elm̄tū vl' mixtū: q̄ꝫuis ei ⁊ ſoli eēt diametralr īterpoſitū: eclipſaret. Si aūt luna nullū lumē de ſe hr̄et: ipſa nō videret̄ lumē remiſſuꝫ hn̄s. Mercurius ēt ⁊ Venus dici nō pn̄t lucere: ſolū ſolares radios reuerberando: qꝛ vt 7ᵒ de aſpectibꝰ colligit̄: nō vbiq; eoꝝ radij diffunderent̄: ſed ſolū in determinatis locis: qđ experiētia cōuincit̄ in vaſe vitreo rotūdo: limpida aqua pleno aut criſtallo: aut berilo: ſphericis ſoli p̄ntatis: radij. n. ſolares ad ppēdicularē ſolis ⁊ corpis cōcurrūt ſolū in loco terminato: ita vt ibi aliq̄n inuento cōbuſtibili cōburāt. ¶ Cōtra. Ariſt. in li. de ꝓpetatibꝰ elm̄toꝝ dixit oēs ſtellas hr̄e lumē ſuum a ſole. ¶ Scđo: qꝛ p̄ntato diaphano corpi luminoſo: tūc illuminat̄ diaphanū: ſꝫ alie ſtelle ſūt diaphanū: ⁊ ſoli p̄ntate. ¶ Ad pᵐ. nā lucidi ⁊ nā diaphani non repugnāt: vt declaratū eſt in luna: iō poſſe eſt aliquid eē lucidū: ⁊ illuminatū: ſunt igit̄ ſtelle lucide ex ſe: ⁊ illuminate a ſole. Ex hoc patet ad ſcđm ⁊c̄.

Dubiū tertiū: vtrū motus celi fuerit eternus. ¶ Rᵒ ꝑmittēdo ſenſuꝫ qōnis eē hūc. ſ. an eternalr mouebat̄ celm. ¶ Et tūc ſunt duo dicta. pᵐ: opꝰ Ari. ē q̄ ſic. ¶ 2ᵐ vitas eſt ad opᵐ. ¶ Ad pᵐ dictū: arguo p̄ ex nā īſtantis: qꝛ īſtās eſt ꝯtinuatiuū tpis: imo iſtans eſt cōtinuatio eiꝰ: ſm Ari. 4ᵒ phy. tex. com̄. 121. iſtans eni p̄ns exigit tp̄s p̄teritū ⁊ futurū: ḡ tp̄s nūq̄ꝫ icepit: ḡ cū tp̄s exiſtat: tp̄s eſt eternū: ḡ cū nō ſit tp̄s ſine motu: etiā motus eſt eternꝰ. rō eſt Auer. 3ᵒ phy. ꝯᵗᵒ. 31. ſūpta ex Ari. 8ᵒ phy. tex. ꝯⁿ. 11. etiā 4ᵒ celi. tex. ꝯⁿ. 25. ⁊ in deſtruⁿᶜ deſtruⁿˢ. diſputatōe pᵃ. duᵒ 15ᵒ. ¶ Hec rō iſtātiā hꝫ: qꝛ pūctū ē duʳ. ſ. in actu: ⁊ in poᵃ: pūctū in poᵃ eſt ptiū linee ꝯtinuatiuū: ſꝫ pūctū in actu nō: qꝛ pūctū i actu eſt extremū linee. ideo terminat eā: ⁊ nō ꝯtinuat: ꝓportionabilr tm̄ in tpe duplicia ſunt iſtātia: vnū eſt inſtās in poᵃ: ⁊ iſtud eſt ptiū tpis ꝯtinuatiuū: aliud eſt iſtans in actū: ⁊ illđ eſt terminatiuū tpis: ⁊ nō ꝯtinuatiuū: quemᵐ. n. daꝰ terminatiuū aut initiatiuū diei: qđ nō cōtinuat ptes diei: ita dari pōt totius tpis terminatiuū: aut initiatiuū iſtans: qđ nō eſt ꝯtinuatiuū tpis. ¶ Cōtra rn̄ſionē. ſunt vba phi p̄ metheoꝝ verſus finē: tp̄s nō hꝫ finē: ⁊ 3ᵒ celi. ꝯᵗᵒ 15ᵒ impoſſe eſt tp̄s nō eē. ¶ P̄. ex rn̄ſione ſeʳ tp̄s icepiſſe: qꝛ in iſtāti tpis initiatiuo fuiſſet verū dr̄e tp̄s nō eſt: ⁊ imediate poſt īnſtās qđ eſt p̄ns erit tp̄s: cuiꝰ oppᵐ ꝓbat̄: qꝛ tūc nō eē tpis p̄ceſſiſſet eſſe: ⁊ ſic an̄ tp̄s fuiſſet nō eē tpis: qđ eſt inꝯʳ: pꝫ ꝯn̄tia: qꝛ nō eſt dr̄ia ſine illo: cuiꝰ eſt dr̄ia: ſꝫ an̄ ē dr̄ia tpis: ⁊ ſic ante tp̄s fuiſſet tp̄s: vt iferā: vt phs ⁊ Auer. inferūt 3ᵒ celi. tex. ꝯm̄. 15. ſeq̄t̄ fuiſſe tp̄s in q̄ nō fuit tp̄s. ¶ Habꝫ hec rō iſtātiā: qꝛ ex̄ ē dr̄ia loci 2ᵒ celi. tex. com̄. 69. neq; valꝫᵒ. ex̄ mūdū nō eſt locus: ḡ ex̄ mūdū eſt locus. ſilr non valꝫ. an̄ tp̄s nō eſt tp̄s. ḡ tp̄s eſt an̄ tp̄s. ¶ Rᵒ eſt dr̄ia ꝫ ⁊ ibi: qꝛ ex̄ mūdū nō eſt aliq̄d: ſꝫ ſi mūdus icepiſſet: tunc ante mūdū fuiſſet aliq̄d: puta deꝰ: ⁊ nō ſolū ante ſm nāꝫ: ſꝫ an̄ notāte ſucceſſionē: ⁊ nō eternitatē: q̄ eſt tota ſil' ⁊ indiuiſibilr. ¶ P̄. tpis eē ꝯpletū ē p aīaꝫ 4ᵒ phy. com̄. 88. ⁊ tex. ꝯm̄. 131. cōpantē p̄us poſteriori: locus aūt ab aīa nō depēdet. ¶ P̄. p̄nʳ ſi nō eē p̄cedēs tp̄s eēt nō eē ſimplr: tūc tēpus eēt ipoſſe: ⁊ ſic nūq̄ꝫ iciperet. ſi aūt illud nō eē non ſit ipoſſe: opꝫ q̄ ſit in ſubto mutabili de nō eē ad eē: ⁊ ſic an̄ tp̄s fuiſſet aliq̄d mutaˡᵉ ab eē tpis in poᵃ ad eē tpis i actu: ⁊ oē tale aut tpe menſurarēt: aut tpi coexiſteret: ḡ an̄ tp̄s fuiſꝫ tp̄s. ¶ P̄. nō ē p̄us nꝫ poſteriꝰ ſine tpe: nꝫ tp̄s ſine motu: ⁊ ſic dđꝫ ē dr̄iaꝫ eē īter iſtās ⁊ pūctū ſic q̄ lꝫ ſit pūctū terminatiᵐ: ⁊ nō ꝯtinuatiᵐ: qꝛ nō diffinit̄ pūctū p eſſe cōtinuatiuū ptiū linee: ſed p eē vnitatē hn̄tē pōnē: p̄ poſterioꝝ: tm̄ nō daꝰ iſtans q̄n ſit cōtinuatiuū: qꝛ diffinitio iſtantis eſt eē ꝯtinuatiuū partiū tpis: ⁊ licꝫ deꝰ terminꝰ diei nō cōtinuās diē: qꝛ illi ſuccedit nox: tm̄ nō daꝰ inſtās terminās tp̄s ⁊ nō ꝯtinuās ſpm: qꝛ in p̄ori ⁊ poſteriori q̄cūq; ſigno dato imaginat̄ p̄cedēs mēſura ⁊ ſequēs: ⁊ pp ꝫ Auer. 4ᵒ phy. ꝯm̄. 25. ſeq̄t̄ vt diſpō iſtātis ſit ſic diſpō pūcti q eſt in cirˡᵒ: nō pūcti q eſt in linea: nō ſic q̄ quemᵐ pūctū cirˡⁱ eſt p̄nᵐ ⁊ finis eiuſdē linee: qꝛ vnā ptē tpis terminat. a. iſtans: quā nō initiat: ſꝫ quemᵐ oē pūctū circuli eſt p̄nᵐ ⁊ finis: ſic oē iſtās eſt p̄nᵐ ⁊ finis. ¶ P̄. tp̄s ſucceſſiuū eſt: ḡ alicui ſuccedit: aut ḡ tpi: aut nō tpi: ſi tpi: eſt intētū: ſi nō tpi: tūc nulli ſuccederet: aut ſi alicui: tūc tēpꝰ hr̄et oppᵐ ꝯriū aut p̄uatiuū: que ſunt impoſſia. motus eni nouus ſuccedit q̄eti exn̄ti in tpe in q̄ motꝰ eē poterat: ⁊ tūc oporteret q̄ quemᵐ mutatio q̄ icipit motꝰ eē eſt inſtātanea: ita mutatio q̄ icipit tp̄s eē eēt inſtātanea ⁊c̄. ¶ P̄. ſi nō eēt motꝰ ⁊ poſtea iueniret̄: tūc nā mobiliū ꝯuerteret ad recipiēdū motū. ꝯᵃ eſt Auer. in deſtruⁿᶜ deſtrⁿˢ. diſputatione pᵃ. duᵒ 14ᵒ. ¶ Tū ēt iſtans terminās tp̄s aut remaneret: ⁊ ſic eēt ſtās ⁊ nō inſtās aut nō remaneret: ⁊ ſic ſibi ſuccedit mēſura in q̄ nō ē: ⁊ ſic ſuccedit illi tp̄s. ¶ P̄. poſt tale inſtās nō moʳ mobile: ⁊ pōt moueri. ḡ q̄eſcit. ḡ tp̄s ē: pꝫ ꝯn̄a: qꝛ motū ⁊ q̄etē tp̄s mēſurat. ¶ Si aūt correſpōdēter huic pᵉ rōni argueᵐ ē đ mutato eē i motu: qꝛ idē mutatū eē ē p̄nᵐ ⁊ finis motꝰ: ḡ ꝯtinuat motꝰ ⁊ vr̄ rō Ari. p̄ celi. tex. com̄. 100. ¶ Rᵒ q̄ rō nō ē ita ḡn̄alis: qꝛ nō de rōne mutati eē eſt terminare ⁊ initiare motū: pꝫ in iſtis īferioribꝰ. ¶ 2ᵒ argr̄ ex rōne p̄mitatis in motu: qꝛ ſi ipſe nō eēt eternꝰ. ip̄m p̄ceſſiſſet alius motus: ꝓbat̄ ꝯᵃ: qꝛ ſi incepiſſet motꝰ: ipſe prius fuiſſet in poᵃ: deide in actu: ḡ fuiſſet ſubm potēs recipe motū: ⁊ fuiſſet motor potēs mouere: ḡ opꝫ motorē aut mobile mutari aut ipediēs remoueri: ad ꝫ vt motus nouus eēt: ⁊ ſic motū celi p̄ceſſiſſet aliꝰ motꝰ. rō ē Auer. in li. de ſuba orbis. ca. 4. ſumpta ex Ari. 8ᵒ phy. tex. ꝯm̄. 7. ⁊ ꝯfirmat̄ p dcā ibi. tex. ꝯⁿ. 12. ¶ Hec aūt rō iſtātiā hꝫ: qꝛ nō recipit motꝰ eē p motū terminatū ad ip̄ꝫ. 5ᵒ phy. tex. com̄. 12. ſꝫ ſubito mutat̄ motꝰ de nō eē ad eē. nō valꝫ igit̄ ꝯᵃ. motꝰ icipit eē. ḡ motū p̄ceſſit motꝰ qꝛ ſufficit q̄ motū p̄ceſſerit mutatio. ¶ Cōtra. aut motū p̄ceſſiſſet motor ⁊ mobile: aut nō: ſi nō: ḡ oꝫ dari motū q̄ ꝓducant̄ in eē motor vel mobile: ſi p̄ceſſiſſent: aut in diſpōne q̄ mouere pn̄t: aut nō: ſi in diſpōe motiua: ergo mouiſſent p̄us: ſi eni motor eſt nālis: nō poſſet nō mouere. ⁊ ſi volūtariꝰ. ēt mouiſſet. qꝛ voluiſſet mouere. aliter opor‑

teret mutari motorē de nō velle mouere ad velle mouere: volūtas eni eſſet de diſpōnibus req̄ſitis ad mouēdū. ſi aūt nō eēnt in diſpone motiua: opꝫ dari motū quo acq̄rat̄ diſpō illa motori vel mobili: qꝛ nō eſt trāſitus a motiuo ad motorē: ⁊ a mobili ad moueri ſine mutatiōe: ⁊ ſic licꝫ nō req̄rat̄ motꝰ an̄ motū: q terminet̄ ad ip̄m motū: req̄rit̄ tm̄ motus quo acq̄rat̄ motor: vl' mobile: vel diſpō in illis ad motū req̄ſita: aut remotio impedim̄ti. ¶ Rʳ. a motore p ſimplicē emanationē producit̄ mobile: ⁊ ſic motū nō p̄ceſſit motꝰ: ſꝫ mutatio. ¶ Cōtra: qꝛ ſubꝫ i poᵃ accn̄tali p̄ceſſit ſubm in poᵃ eēntiali. ḡ ſubm motꝰ p̄ceſſit aliud ſubꝫ p̄us: ⁊ ſic ḡn̄abile eēt celū ex illo ⁊c̄. ¶ Scđo. ſuba icipiēs eē gn̄ōne icipit q̄ termino motꝰ icipit: ḡ non ſimplici emanatiōe. ¶ Tū ēt ex nō eē fit aliq̄d p accn̄s: ḡ p̄ſupponit̄ ens in poᵃ: ex q̄ p ſe fit aliq̄d. ¶ 3ᵒ rōne ꝯtinuitatis in motu ⁊ regularitatis eius: qꝛ motꝰ celi eſt ꝯtinuus ⁊ regularis: ḡ idiget motore intrāſmutabili. ḡ motor ꝯtinuauit ⁊ ꝯtinuabit motū. ¶ Hec rō iſtātiā hꝫ: qꝛ niſi hēat̄ in motu eternitas: ēt nō hr̄ motoris intrāſmutabilitas. hic igit̄ petit̄ p̄nᵐ: aut rō non eſt niſi ꝓbabilis. ¶ Sꝫ ꝯ. oīs motꝰ ceſſans: aut violentꝰ eſt: aut violētiaꝫ comitans: ſꝫ nō ponit̄ in celo motꝰ violētꝰ aut violētiaꝫ comitās. 2ᵒ celi. ꝯᵗᵒ 50. ḡ nō ponit̄ in celo motus ceſſans: violētia aūt q̄ eſt in motu ignis ſurſuꝫ: eſt qꝛ mobile ē ex̄ ſuū locū nālē: ex ꝯtinuatione igit̄ motꝰ in ꝑpetuū: ⁊ illiꝰ regularitate: ſufficiēter ifert̄ motoris ītrāſmutabilitas: ſiue iceperit motus. ſiue nō. ¶ P̄. nō eſt maior rō q̄ q̄eſcat ſtella in vna pte q̄ꝫ in alia celi. ḡ cōtinue mouebit̄: ē eni mobile cōtinue in p̄nᵒ ⁊ in fine motꝰ: q̄m idē pūctuꝫ eſt p̄nᵐ ⁊ finis: ⁊ ēt mutatū eē: pꝫ p̄ celi. ꝯᵗᵒ. 100. ¶ P̄. nō eſt aptior moueri vna ps celi q̄ꝫ altera: neq; ad q̄eſcere. igit̄ ꝯtinue mouebūt̄. ¶ P̄. meliꝰ eſt deū mouere q̄ꝫ nō mouere. ḡ ꝯtinue mouet ⁊ mouebit. ¶ P̄. entiū multitudo eſt melior nō multitudine: ḡ ꝑpetua fuit entiū multitudo: ſꝫ forᵉ nāles in ſuo eſſe ⁊ ꝯſeruari depēdēt a motu celi. ḡ eo ceſſante oēs deſinerēt: ḡ remaneret mā ſine forma: q̄ꝫ igit̄ ipoſſe eſt māꝫ eē ſine forᵃ: tā ipoſſe eſt celū nō moueri. ¶ 4ᵒ argr̄ ex eternitate motoris: quā non ꝓbo ex motꝰ eternitate: qꝛ ꝫ eēt petere p̄nᵐ: ſꝫ ex ꝫ: q̄ motor eſt p̄dicatū reſpectiuuꝫ: qđ nō pōt icipe vificari de aliq̄: niſi p mutationē in altero extremo relatiuoꝝ: ſed mutatio hec nō eſt in alio a deo: nō ēt in deo: ḡ nō incipit verificari motorē eē de deo: ſi in alio a deo eēt mutatio: ⁊c̄ an̄ pᵐ motū eēt aliꝰ motꝰ: ⁊ ſic pōt Ari. reuerti in 8ᵒ phy. tex. ꝯⁿ 50. 53. ⁊. 65. ab eternitate motoris ſup motꝰ eternitate: q̄ꝫuis ꝓbatū fuerit p̄us motorē eē eternū ex motꝰ eternitate. ¶ Hꝫ ꝫ rō iſtātiā. de habituato potēte exire i actū: abſq; mutatiōe ſui. 2ᵒ de aīa. tex. com̄. 58. ¶ Tū qꝛ agēs nāle ſine mutatione pōt agere. ¶ Tū ēt agēs volūtariū ſine mutatiōe pōt exire in opus: vt volens cras currere. ¶ Ad pᵐ. determinat̄ poᵃ habituata p appetitū operis: aut opati. ¶ Ad 2ᵐ. aut approximat̄ paſſuꝫ: aut remouetur ipedimētū ⁊c̄. ¶ Ad 3ᵐ. expectat̄ tp̄s ⁊c̄. ¶ P̄. rōne nālitatꝭ motꝰ. Motꝰ celi eſt nālis: ⁊ nō hn̄s ꝯriū: ḡ ꝑpetuus eſt. ¶ P̄. gn̄ō ⁊ corruptio in iſtis iferioribꝰ ſūt eterne: ꝓbat̄ ex nā mutationis p̄req̄rentꝭ ſubꝫ eternū: qđ cū ſit poᵃ eterna: p̄ſupponit eternū actū. ¶ Tū qꝛ gn̄ō vniꝰ eſt corⁿᵒ alteriꝰ. ¶ Tū ēt ex nā modi ḡn̄andi ⁊ ꝓducēdi res nāles: q̄s modos m̄ltiplicari oꝫ. vt 8ᵒ phy. arᵗ Auer. corroborādo arᵐ phi ibi. ¶ Tū ēt ex nā agētis ptiʳⁱˢ req̄rēte agēs vl'e eternū: vt arᵗ phs 3ᵒ metaᶜᵉ. tex. com̄. 12. ⁊ 12ᵒ meta. tex. ꝯⁿ 34. ⁊ 2ᵒ de gn̄ōne. tex. ꝯⁿ. 56. oꝫ igit̄ celi motū eē eternū: ſi gn̄ō eterna eſt ⁊c̄. Neceſſitate aūt gn̄ōnis vtit̄ Ari. 2ᵒ celi tex. ꝯⁿ 21. ad oñdēdū p̄lalitatē motuū celeſtiū. iō ea negata ꝑit demr̄atio phi. 2ᵒ de gn̄ōne. tex. com̄. 54. ad oñdēdū gn̄ōnē ⁊ corruptioneꝫ eē ꝑpetua: qꝛ aſſumit phs ꝓ an̄te motū localē celi eē eternū ⁊c̄. ¶ Cōtra eternitatē motꝰ arʳ tribꝰ vijs. P̄ria eſt ex nā motorꝭ: qꝛ oē mouēs pp finē mouet: tūc q̄ro de fine motoris eterni: aut eſt forᵃ quā appetit motor: q̄ p̄ſupponit̄ motui: aut eſt alius finis: q p motū acq̄rēdus ſit. Si pᵐ. tūc forᵃ appetita eſt eſſe corpis celeſtis: ḡ pp illā nō eſt motus: patꝫ ꝯn̄a: qꝛ hitibꝰ p̄ntibꝰ in mā ceſſat motꝰ: argᵐ eſt Auer. 12. meta. ꝯᵗᵒ 36. Si ſit alius finis: aut finis aliq̄n iducet̄: aut nō. Si iducet̄ ḡ aliq̄n finiet̄ motꝰ: ſi nō iducet̄: ḡ motus eſt ocioſus: pꝫ ꝯn̄a: qꝛ dixit Auer. p̄ celi. ꝯᵗᵒ. 65. Qđ ifinito tpe mouet: ad nullū finē mouet: ⁊ qđ ad nullū finē mouet: ocioſe mouet. ¶ Tū qꝛ finis localis motꝰ eſt locꝰ: ſeq̄t̄ corpꝰ celeſte moueri in locū: ad quē nō futuꝝ eſt venire: cuiꝰ opᵐ vult phs p̄ celi. tex. com̄. 58. ¶ Cōfirʳ. quia motꝰ: q nō hꝫ finē: eſt ocioſus: ſꝫ motꝰ eternꝰ nō hꝫ fineꝫ. 2ᵒ celi. aucᵗᵉ antiquoꝝ. tex. com̄. 2. ḡ ⁊c̄. Or ſi negaueris maiorē: tūc ꝑit demr̄atio Ari. p̄ phy. tex. ꝯⁿ. 39. ꝯ Anaxagorā arguētē: intell's vtit̄ ſegregare: qđ nūq̄ꝫ cōplebit. ḡ itell's eſt ocioſus: eodēᵒ arguo. intell's vtit̄ mouere: qđ nūq̄ꝫ cōplebit: ḡ itell's ē ocioſus. ¶ 2ᵒ ſi eēt motꝰ eternꝰ a motore eterno cū q̄libꝫ circuⁿᵒ ſit noua: ſeʳ q̄ ab eterno motore erit aliq̄d nouū imeᵗᵉ. ¶ Cōfirʳ. ſi motor celi facit motū eternū: ⁊ mediāte celo ⁊ motu celi fit noua forma in his ifeᵇᵘˢ. ḡ ab antiq̄ eſt nouitas mediāte ātiquo: quia quemᵐ antiquꝰ eſt motor: ita antiquꝰ eſt motꝰ eiꝰ. ¶ Ad pᵐ. finis p̄ncipalis motꝰ eterni eſt itell'ia. Ad ꝓbōnē neʳ ꝯn̄a: qꝛ aucᵗᵃˢ allegata de ꝯſuatio motu nō loq̄t̄: vt exercitiū: quo ſanitas ꝯſuat̄: q̄lis eſt motꝰ celeſtis: ſm Auer. 12. meta. ꝯm̄. 36. Eſt q̄ꝫ motꝰ celeſtis pp forās ḡn̄abiles ſcđario. ⁊ licꝫ ꝯtinue aliq̄ educat̄ de mā: non pp ꝫ ceſſat motꝰ: qꝛ illiꝰ finis p̄marius durat: ⁊ ſui i trāſmutabilitate ip̄e eſt cā eternitatis in motu: ⁊ intenʳ adhuc forᵃ ḡn̄abilis ⁊c̄. iō nō oꝫ qđ iducto fine ſcđario: ceſſet artificꝭ opō: tales āt ſcđarij fines māe i poᵃ acq̄rūt̄: qbꝰ acq̄ſitꝭ mutatio ceſſat: ſicut voluit Ari. p̄ de gn̄ōne. tex. com̄. 55. ¶ Ad Auer. intellr ꝓpō illa de nō mouēte localr: ⁊ ſi de localr mouēte: itellr de recte mouēte. gloſa eſt Auerro. ibidem. ¶ Ad ꝯfirᵒˢ Auer. p̄ celi. com̄. 100. celū nō hꝫ niſi vnū locū: ⁊ in illo moʳ. dr̄nt igit̄ cirʳ mota a recte motis: qꝛ recte motoꝝ locus eſt terminꝰ in quē nō exn̄s mobile fert̄: cū nō ipedit̄: ſꝫ cirʳ motoꝝ locꝰ eſt in q̄ mouet̄ mobile: non aūt ad quē: iō neʳ ꝯn̄a arⁿ. ¶ Ad aliā ꝯfirᵒˢ neʳ minor: niſi itelligat̄ ip̄ꝫ nō hr̄e terminū: in quo deſinat eē: in quo ſenſu minor eēt vā: ſꝫ negaret̄ maior: ⁊ tūc ad demr̄ationē Ariſt. alr itelligēdo ip̄ꝫ q̄ꝫ Auer. ibi exponat: facile eſt rn̄dere. iuxta lr̄aꝫ phi. Intell's itēdit ex quolꝫ extrahere qđlꝫ: ⁊ nō pōt. ḡ ocioſus eſt: ⁊ tūc ꝯ negātē minorē iducit Ari. accn̄tia ex ſubis: ⁊ tūc nō eſt rō applicabilis ad ꝓpoſitū. ¶ Ad 2ᵐ. nouū eē ab eterno pōt dupʳ itelligi: vnoᵒ variabili: ⁊ ſic pōt eē nouū ab eterno: vt eclypſis. 2ᵒᵒ inuariabili: ⁊ ꝫ duplr: aut mediate: aut imediate. pᵒᵒ ꝓducūt̄ forᵉ nāles ab altiſſimo. 2ᵒᵒ: aut nouū eſt in eē itētionali: aut reali. pᵒᵒ aliq̄s itell's ſpeculatiuꝰ pōt eē de nouo ꝓductus a deo: q eſt itell's agēs: nullo alio agēte ſecū cōcurēte: nō. n. fantaſma: aut aliud itellectui agenti coagit. Scđo mō eſt dupʳ: aut ſm q̄d: aut ſimplr. ſm q̄d nouꝫ eſt itell's poſſ̄is: q a deo vnit̄ māe. a. cui p̄us nō vniebat̄: eſt eni nouꝰ in ꝫ. 2ᵒᵒ adhuc duplr. vnoᵒ in actu: alioᵒ in poᵃ: tūc circulatio. a. eſt imediate ab eterno: ſed ipſa non eſt in actu: ſꝫ in poᵃ: qꝛ ipſa eſt ps eterni motꝰ: ⁊ ſic ip̄a nō hꝫ terminū in actu: dictū eſt eſt ꝫ ab Auerro. in deſtruᶜ deſtruⁿˢ. diſputatiōe pᵃ. duᵒ 13ᵒ. dōm eſt igit̄ q̄ ab eterno iuariabili nō pōt eē nouū imediate in reali eē: qđ ſit nouū ſimpʳ: ⁊ ſit ens in actu. ¶ Ad ꝯfirᵒˢ celū eſt antiquuꝫ

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

ſm ſubaꝫ:nouitatẽ tñ hꝫ ꝑ motũ:qꝛ eo alr ſe hꝫ:motꝰ qꝫ: ꝛ ſi eternꝰ ſit:nouitatẽ tñ hꝫ:qꝛ ſtellã adducit ſup.a.parte terre aq̃ aut aeris ꝛc.ſup quã certo tpe priꝰ nõ fuit.iõ operaṫ ſtella aliq̃ i aliq̃ pte:in q̃ ꝑus aliqñ nõ opabaṫ:ꝑt igr ab eterno alr ꝛ alr ſe hñte,ꝑuenire aliqd nouũ i ifebus ꝛc.

Secũda via argr ex nã mobilis:celũ ẽ in poª ad geſcẽ.g aliqñ geſcet:pꝫ ꝯña:qꝛ nõ fruſtraṫ poª in tpe ifinito.ꝓbaṫ añs:qꝛ orbis nõ ſibi determinat motũ:ſꝫ illi ieſt motꝰ a mouẽte.¶ Tũ zº.motꝰ eſt actꝰ entis in poª ad terminũ motꝰ.g celũ:cũ ſit mobile:eſt in poª ad terminũ motꝰ q eſt qes:pꝫ añs.3º phy.tex.ꝯti 9. ¶ Tuꝫ 3º qꝛ poª ad vbi eſt finita:g celũ eſt potẽs aliqñ geſcere. ¶ Tũ 4º aſtrũ nãlr mor.g vbi ferṫ ibi hꝫ nãlr geſcere ſꝫ ad zenith aſtrũ celi moueṫ.g ad zenith habꝫ aſtrũ nãliter geſcere:pꝫ ꝯña ꝑma:ex ꝑ celi.tex.coñ.9z.vbicunqꝫ ferṫ aliqd ſm nãꝫ ibi manet ſm nãm. ¶ Tũ 5º.qꝛ ſuba ꝑcedit accñs rõne:ꝛ noticia:ꝛ tpe.7º meta.tex.ꝯti 4i.g ipoſle eſt dari accñs eternũ:vt motũ:q̃titatẽ:figuraꝫ ꝛc. ¶ Ad ꝑm:poª eſt zr.ſ.poua:ꝛ ꝑuaua:ꝑª nõ fruſtraṫ.ſcđa vo ſic:poª igiṫ celi ad qetẽ ꝑuatiua eſt.iõ nõ icõuenit eã fruſtrari:pꝫ exẽplo in elñto terre:in quo ꝑpetuaṫ qes:ꝓpter abſentiã cãe mouẽtis. ¶ Ad ſcđaꝫ ꝯfircꝫ motꝰ eternꝰ terminũ hꝫ in poª:ꝛ nõ in actu:ꝛ ad illuꝫ mobile eſt in poª. ¶ Ad tertiã ꝯfircꝫ.rñdet Auer.in lib.de ſuba orbis.ca.5. ſi celũ ex ſe moueṫ.ſ.a ṽtute extẽſa finireṫ motꝰ eiꝰ:ſꝫ qꝛ ille motꝰ ẽ a ṽtute extrĩſeca:iõ nõ finieṫ. ¶ Ad q̃rtã ꝯfirmationẽ eliciṫ rñº ex Auer.ibi.ꝯto 84.qꝛ ibi eſt ſermo de corpibꝰ rectarũ dimenſionũ. ¶ Scire debes rectitudinẽ dimẽſionis nõ attẽdi penes corpis figurã:qꝛ elñtũ ignis:q̃uis eẽt ſpherice figure adhuc rectarũ dimenſionũ ẽ:ſilr q̃uis aq̃ ꝛ terre ſupco curua ſit:tñ rectaꝝ dimẽſionũ ſunt:corpa igiṫ ſibi determinãtia motũ circulareꝫ curuarũ ſunt dimenſionũ:ꝛ determinãtia ſibi motũ non ſphericũ rectarũ ſunt dimẽſionũ.maxie eni ꝓpe in elntl: qꝛ nõ ſibi eẽntialr ſiaꝫ deternt:penes eoꝝ nãꝫ ſibi determinãtẽ motũ rectũ attẽdiṫ dimẽſionũ rectitudo. ¶ Ad q̃ntã ꝯfircm.gloſat Auer.ibi de accñtibꝰ determinatl exiſtentibꝰ in mã ꝑma: qꝛ mã ꝑma ꝑcedit illa tẽpore ꝛc.

Tertia via arr.Oẽ cõpoſitũ eſt nouũ:ſꝫ motũ eſt cõpoſitũ:ſaltẽ accñtale.ſ.ex ſubto ꝛ motu.g ꝛc. Scđo oẽ qđ mor ex quodã in quoddã trãſmutaṫ.ꝑ celi. vbi Auer.ꝯto 86.in oĩ trãſmutatione oꝫ vt a quo ẽ ſit diuiſuꝫ ab eo ad qđ eſt:niſi trãſmutatio ſit ocioſa. ¶ Iteꝫ ex ꝑ phy.tex.coñ.4i.ꝑnª motꝰ ſunt ꝯria. ¶ Iteꝫ ꝑ phy. motꝰ tria ſunt ꝑnª.ſ.mã:forª:ꝛ ꝑuatio.g motꝰ eterni tria ſunt ꝑnª.g ꝑuatio eſt motꝰ eterni ꝑnm:ſꝫ qñ ꝑuatio eſt:tũc motꝰ nõ eſt.g aliqñ motꝰ celi nõ eſt ꝛc. ¶ Ad ꝑm motuꝫ hꝫ nouitatẽ ibi:qꝛ illius vna ps eſt in oriẽte:vbi ꝑfuit in ocidente:ꝛ ſufficit hec nouitas illi ꝯpoſito. ¶ Ad zm rñdet Auer.ꝑ celi.tex.coñ.87.in motu celi eſt ꝯrietas aliq̃ modo:ꝛ aliquo mõ nõ:qꝛ cũ reuertiṫ circulus ad idẽ pũctũ:nõ eſt ibi ꝯrietas:ſꝫ cũ moueṫ celũ ab vno extremo diametri circuli ad aliud extremũ eiuſdem diametri:eſt ibi ꝯrietas. ¶ Itẽ Auer.ꝑ celi.ꝯto.3z.motꝰ circularis duplr accipiṫ in imagine abſtractꝰ a moto:ꝛ ſic motus hꝫ ꝯriũ.ſ.cũ imaginabimur duos motꝰ ſup eũdẽ poluꝫ circa idẽ cẽtrũ ad diuerſas ptes.zº accipiṫ inquãtũ eſt in corpore moto ſm nãm.ꝛ ſic nõ hꝫ ꝯriũ.nõ eni rectus circulari ꝯriaṫ:qꝛ tũc duo vni extreme ꝯriarenṫ:qꝛ ois motꝰ rectꝰ hꝫ aliũ motũ rectũ ſibi ꝯriũ:dđꝫ eſt igiṫ ſi motꝰ eſt a quodã in quoddã:re ꝛ rõne diſtinctis:ꝙ ille nõ eſt eternus:ſed ſi eſt a quodã in quoddã idẽ re:ſꝫ rõne diſtinctũ ꝙ poteſt eſſe eternus.

Quarta via argr ex nã motꝰ. Nullũ vere effectum eſt eternũ:ſꝫ motꝰ eſt effectꝰ vere.ergo ꝛc.

¶ Cõfirr.nullũ corruptibile de ſe eſt eternũ ab alio:ſed motus celi eſt corruptibilis de ſe:qꝛ ipſe hꝫ ꝯriũ:qꝛ ei ꝑuatiue opponiṫ qes:ꝓbaṫ maior:qꝛ ſi ſic:nã ꝯtigẽtis mutareṫ in neceſſariũ. Iſta ꝓbatione vtiṫ Auer.ꝯ Auicen.ꝛ Alexãdrũ ad ꝓbãdũ ꝙ celũ non eſt corruptibile de ſe:ꝛ eternũ ab alio. ¶ zº.celũ nõ mor.g ꝛc.ꝓbr añs:qꝛ celum manet cõtinue in eodẽ loco in quo ꝑus:qꝛ in diſtãtia eq̃li a cẽtro.rõ eſt Ari.6º phy.tex.ꝯm.84. ¶ zº.qꝛ in celo nõ eſt motꝰ ꝑ fluxu forr:ſeu ſm foram:neqꝫ ꝑ forª fluẽte ſeu ſm mãꝫ:qꝛ motu celi nõ acqriṫ aut pdiṫ forª:ꝛ ſic motꝰ celi:aut nõ eſt:aut fruſtra eſt. ¶ 3º.qꝛ celũ nõ reſiſtit itelligẽtie.g celũ nõ mor.pꝫ ꝯña:qꝛ ois velocitas motꝰ ſeqṫ ꝓportionẽ agẽtis:ſupra reſiſtẽtiã:ꝓbaṫ añs ꝑm.qꝛ alr celũ moueret cũ fatigatione ꝛ pena. Cã.n.fatigatiõis aialiũ iferioꝝ in motu eſt ſm Auer.in lib.de ſuba orbis.caº zº.ꝯrietas cadẽs iter declinationẽ aie:ꝛ đclinationẽ corporis. ¶ 4º qꝛ ois motꝰ componiṫ ex tractu ꝛ pulſu.7º phy.tex.coñ.io.ꝛ 3º de aia.tex.coñ.55.aut igiṫ motꝰ non eſt in celis:aut ſaltẽ nõ eſt eternꝰ. ¶ 3º ꝑnr.ois motꝰ ſucceſſiuꝰ eſt de ꝯrio in ꝯriũ:aut igiṫ motꝰ celi daṫ terminꝰ: ꝛ ſic ipſe eſt finitꝰ:aut nõ daṫ:ꝛ ſic eſt ille motus ocioſus: aut nõ exñs.rõ eſt Ari.8º phy.tex.coñ.i6. ¶ 4º.ex ꝑ celi.ꝯto 58.ipoſle eſt fieri qđ nõ ꝯtingit factũ eẽ:ſꝫ motũ celi ꝑ te ipoſle eſt factũ eẽ g motũ celi ipoſle eſt fieri. ¶ 5º.oẽ numeratũ eſt finitũ:ſꝫ motꝰ celi eſt numeratꝰ:qꝛ tp̃s eſt nũerꝰ motꝰ.g ꝛc. ¶ Ad ꝑm Auer.iz° met.ꝯto 4i.excipit a maiore motũ celi:in ſuba eni effecta eſt mã reſpiciẽs genus formarũ:ad q̃s eſt in poª:ꝛ hãc poam fruſtrari eſt impoſle:vt ꝑdixi.ſꝫ motꝰ celi:qꝛ ꝑuatiue opm hꝫ ſm tom ſuũ genꝰ eſt corruplis:qđ eni ꝑuaue opm hꝫ:nõ de nã ſua eternitatẽ hꝫ.iz° meta.coñ.37.ſꝫ qꝛ ſubm reſpicit ꝑuacm purã:quã nulla forª comitaṫ:nõ aũt daṫ agẽs itẽdẽs ꝑuare ſolũ:iõ nõ eſt agẽs getatiuũ celi:ſꝫ agẽs motũ eſt iuariabile:iõ cõtinuat ipꝫ. ¶ Ad ꝯfircm in ꝑmanẽtibꝰ ſer cõtingẽs mutari in neciuꝫ:qñ illiꝰ q̃libꝫ ps ſil manet:ꝛ totuꝫ eſt ꝯtigẽs ex ſe:qđ tñ ꝑpetuatũ ſm ſe ꝛ quãlibꝫ ptem ſui ꝑpetuaṫ:ſꝫ motꝰ:eo qꝛ ſucceſſiuus eſt:iõ q̃uis ꝑpetueṫ: nõ ſeqṫ ipm fieri neciuꝫ:qꝛ illiꝰ ptes ꝯtinue deſinũt eſſe: qđ repugnat enti necio:verũtñ motꝰ eſt necius ad hunc ſenſuꝫ:qꝛ nõ põt eẽ gn celũ moueaṫ:eẽ igiṫ motꝰ:qꝛ depẽdet ex ſubo ꝛ effite:q̃ꝝ vtrũqꝫ ẽ eternũ ꝛ nãlr alteri applicatũ:ꝑpetuari põt:ꝛ ſic rõ Auer.valet ꝯ alios:ꝛ nõ ꝯ ipꝫ. ¶ Ad zm.negaṫ añs.Ad ꝑam ꝓbationẽ moueṫ corpa celeſtia ꝑ ſe:ſũt aũt in loco ꝑ accñs:dr̃nt eni a mũdo q eſt in loco ꝑ ptẽ:ꝛ mor locar ꝑ ptẽ:ꝛ nõ ꝑ accñs:ꝛ eſt eternꝰ ꝑ ptẽ:licꝫ igiṫ mobilia recte ſint in loco ꝑ ſe:nõ tñ ꝑp h̃ ſpherice mobilia ſũt in loco ꝑ ſe:qꝛ recte mobilia idigẽt ꝯtinẽte:ſꝫ ſpherice mobilia nõ idigẽt eo:itelligẽdo tñ in rõne q̃ ſpherica ſũt:qꝛ erratica extrĩſeco idigẽt ꝯtinente. ſcꝫ ſtellato:accidit tñ ſpherico ꝯtineri:qñ ſupficie ꝓpa terminaṫ ꝛc. ¶ Ad ꝓbõnẽ aſſumpti moueri lor ẽ dupr.ſ. ſm mãm:ꝛ ſm formam:ſm materiã eſt mutare locum ꝛ moueri circa centrum eſt mutare locum ſm formam. Auer.ãt 8º phy.ꝯto 76.allegat ſe in 6º phy.ꝯto.85.tũc dico ꝙ celũ mor ſm foraꝫ:ꝛ nõ mor ſm mãꝫ.diſtictio cum dictis eſt Auer.4º.phy.ꝯto 45.alia eſt diſtictio Auer.ꝑ de gnõne ꝯto z5.celũ mor ſꝫ ptẽ:ꝛ nõ ſꝫ totũ. ¶ Ad zam ꝓbõnẽ Auer.3º phy.ꝯto 4º.ꝛ 5º phy.ꝯto 9º.ꝑ fluxũ ſeu ſꝫ famã:ꝛ ꝑ formã ſeu ſm veritatẽ nõ itelligit de locali motu illã diſtincꝫ:ꝙ ſi ſic:ibi erit locus fluẽs nõ ſꝫ totũ:ſed ſm ptẽ. ¶ Ad 3am ꝓbõnẽ zr itelligi põt celũ reſiſtere intelligẽtie.vnoº qꝛ determinet ſibi motũ diuerſuꝫ a motu dato ab intellĩa orbi:ꝛ hac reſia nõ reſiſtit celũ:qꝛ fatigareṫ ꝛ laborarent aial celeſte:dũ mouere.alioº qꝛ ſit orbis talis in poª q̃lis eſt itellĩa in actu actiuṽtuali:ꝛ h̃ mõ celũ reſiſtit itelligẽtie:ꝛ ſic eſt ꝓportio agẽtis ſupra reſiſtẽtiã ibi:q̃ eſt cã velocitatis in motu. ¶ Cõtra ſi reſiſtẽtia talis ſufficit ꝑ motu:ſer ꝯ ꝑhm.4º phy.tex.ꝯti 7i.ſ.ꝙ ſimr moueret in vacuo:qꝛ mã illiꝰ eſt in poª illiꝰ loci:cꝰ eſt forª elti in poª ṽtuali:cũ igiṫ celo mem extrĩſecũ nõ reſiſtat:ſiṫ neqꝫ ſimplici in vacuo:tũc aut ſucceſſiue mouebiṫ ſimplex in vacuo:aut ſubito mouebiṫ celũ:nõ eni apparet rõ diuerſitatis h̃ ꝛ ibi. ¶ Rº.aſſignãdo diuerſitatẽ hic ꝛ ibi.Eſſe in poª ptes grauis deorſuꝫ nõ eſt cã ſucceſſionis in motu ſimplicis in vacuo:qꝛ quãte velor põt vna ps:puta iferior:recedere a loco in quẽ põt ſupior ps itrare:tãte velor põt ps ſupior moueri:ſequẽdo aliã ptẽ: ſꝫ ifinite velor põt ps inferior recedere:qꝛ poc ptis ſupra nullã reſiſtẽtiã eſt ifinita magna ꝓporº.g ꝛc. Sꝫ in cirr mobili hꝫ vna ps locũ alteriꝰ itrare:ꝛ ſi vna ps geſceret: alia moueri nõ poſſet:qꝛ non rarefieri:neqꝫ cõprimi põt celũ:neqꝫ diuidi:neqꝫ penetrari ꝛc.g ꝑciſe quãte velorre cedere põt vna ps:tãte velor iſeq põt alia ps ptẽ recedẽte:ſꝫ ꝑciſe ſm velocitatẽ ſequẽtẽ ꝓportionẽ agẽtis ſupra reſiſtẽtiã põt ps recedere.g ꝑciſe ſm velocitatẽ ſequẽtẽ ꝓportionẽ agẽtis ſupra reſiaꝫ põt vna ps locũ alteriꝰ intrare.dr̃ia igiṫ iter ſimr in vacuo ꝛ celũ eſt:qꝛ vnũ illorũ mutaṫ in vacuo:aliud vo mutaṫ in pleno:hec aũt reſiſtẽtia quã hꝫ celũ ad itelligẽtiã nõ eſt apta facere mouens fatigari:qꝛ cã fatigatõis nõ eſt hec reſiſtẽtia:ſꝫ eſt qꝛ motor moueṫ qñ mouet.ſm Auer.8º phy.ꝯto 83.itelligẽtia aũt mouẽs celũ nõ moueṫ a ſe qñ mouet iõ ꝛc. ¶ Ad q̃rtã ꝓbõnẽ itelligit Ari.de motu ab ex̃:nõ aũt de motu ab itra:q̃lis eſt motꝰ celi:q mor a ꝑnº ſui itrĩſeco.ſ.ab aia dãte illi eẽ. ¶ Ad 3m.dictũ eſt q̃uo motꝰ celi hꝫ ꝯriũ:ꝛ q̃uo nõ. ¶ Ad 4m.iſtã dicit Auer.ibi iportare h̃:qđ ipoſle eſt vt ſit:ipoſle eſt icipe.alij ꝯcedũt motũ hr̃e factũ eẽ:licꝫ icõplete ſil cũ ipſo fieri. ¶ Ad 5m nũerat tp̃s motꝰ finitos qꝛ ſolũ ea mẽſuraṫ tpe:q̃ excedũṫ a tpe:ſꝫ motꝰ eterni.ſi nũeranṫ:ſolũ ſm ptes nũeranṫ:ꝛ ſi ꝑmꝰ motꝰ nũeraṫ:ſolũ a poſteriori nũerari põt.ſolũ eni motꝰ ꝑmi mobilis ẽ minimꝰ:qꝛ eſt velocior in minori tpe factꝰ ſm pteꝫ ꝛc.iõ ipe:vt mẽſuratiuꝰ:eſt tp̃s mãlr ꝛ icõplete:ſꝫ vt diuidiṫ ꝑ ꝑus ꝛ poſteriꝰ ab aia:ſic eſt tp̃s forr:pꝫ igiṫ ꝙ tp̃s ſeqtur motũ:vt in lib.de ſuba orbis ca.z.Auer.ꝛ in deſtrunc deſtrunuꝫ.diſputatiõe ꝑª.duº i5º.ꝛ ꝙ tñ ẽ vnũ tp̃s.4º phy. tex.ꝯti i30.ꝛ in deſtrunc deſtruuꝫ.diſpunc ꝑª.duº.i6.ꝛ ꝙ tẽpus mãlr eſt ipſe motꝰ:ꝛ ꝙ formalr cõpleṫ per aiam.

Dubiũ q̃rtũ.vtrũ motꝰ celi ſit nãl. ¶ Rº ꝙ ſic.ꝑfecta eni exñte redditione eiuſdẽ ſupra ſeipꝫ ꝑ mediuꝫ aliqđ ꝛ nãliſſima in ꝑnº motiuo:erit ẽt motũ ꝑfecte ſphericꝰ nãliter ide exiẽs.Qꝛ igiṫ itellectio itelligẽtie exit ab itelligẽte ꝛ reuertiṫ ſup idẽ vt itellm eſt.iõ intellectio eſt ꝑnm motꝰ cirio:qñ in circulo exit corpꝰ ab.a.vt a ꝑnº: ꝛ reuertiṫ in idẽ.a.vt in terminũ ꝑ arcũ circuli ꝛc.qꝛ aũt in itellu poli diſtictio eſt iter itellectionẽ ꝛ itellm:nõ eſt motꝰ ab itellu poli ꝑfecte ſphericus in hoie:ſed pede q̃ſi ſemicirculũ deſcribit.Dđꝫ igiṫ:qꝛ aia celi eſt nã:aia:ꝛ volũtas:iõ motꝰ celi ab ea factꝰ dici põt nãlis:aialis:ꝛ volũtarius.iõ nimirũ ſi viſus eſt Auer.varie loq.dicit eni.zº celi.ꝯto 6i.neẽe eſt vt corpa celeſtia ſint aiata.iõ motꝰ eorũ eſt aialis:nõ nãlis. ¶ Scire debes ꝙ nã eſt dur q̃daꝫ eſt aia:ꝛ hº motꝰ celi eſt nãlis.vt dixit Ari.zº celi.tex.ꝯti 3i.ꝛ alia eſt nã:q̃ nõ eſt aia:ꝛ hac motus celi nõ eſt nãlis. io.meta.tex.ꝯti ꝑi.de hac nã itelligẽdus eſt Auer.in deſtc deſtruum.diſpunc i3ª.duº ꝑ.dicẽs nm molc cirr mor nã. Sꝫ de nã q̃ eſt aia.loqṫ Auer.zº celi.ꝯto 3º.Celũ nõ hꝫ motũ nãlẽ aliũ a motu voluntario. Qꝛ aũt aia celi ſit nã.dixit Auer.zº meta ꝯto i6º.Corpa celeſtia hñt nãꝫ:licꝫ equoce cũ iſtis iferioribꝰ.Et ꝑ celi.tex.ꝯti 5i.ꝛ zº phy.tex.ꝯti 3i.nã eſt ꝑnm motꝰ ꝛc. ¶ Itẽ ꝑ celi.tex.coñ.8.demraṫ Ari.motũ circm eẽ nãlẽ alicui corpi:ꝛ nulli niſi celo:qꝛ motꝰ circularis ſimr ẽ.iõ ſimpci corpi appropriari dꝫ.Simpliciũ eni corpoꝝ motꝰ ſṫ ſimplices:ꝛ mixtoꝝ mixti.ꝑ celi.tex. ꝯti 6.ꝛ 3º celi.tex.ꝯti 35.ꝛ.4i. Idẽ ꝑ celi.i plibꝰ cõtio ſeqntibꝰ.vt tex.ꝯm.io.i4.ꝛ.i5.ꝛc. ¶ Itẽ 8º phy.ꝯto z7.motꝰ celi eſt nãlis ꝑ aiaꝫ:ꝛ ꝑ corpꝰ. ¶ Itẽ ꝑ celi.ꝯto 8i.diuerſitas motuũ nõ eſt niſi ꝑp diuerſitatẽ formarũ ſubaliũ.g a forª ſubali celi eſt motꝰ celi diuerſus a motibꝰ iſtoꝝ iferioꝝ. ¶ Itẽ 8º meta.tex.ꝯti 7. Intelligẽtia nãlr mouet. ¶ Itẽ ꝑ celi.ꝯto 9º.motꝰ ciris ẽ in celo:ꝛ nõ violẽter:nꝫ ꝑter nãꝫ:qꝛ 5º meta.tex.coñ.6.Si q̃ ſṫ ſempiterna ꝛ imobilia:nihil ẽ illis violẽtũ:nꝫ ꝑter nãꝫ:cuiꝰ opm eẽt: ſi deꝰ eẽt mouẽs nõ nãlr:qꝛ tũc violẽter aut ꝑter nãꝫ moueret: mouet igiṫ nãlr. ¶ Pº.corpꝰ ſimr a ꝑnº itrinco locar motũ nãlr mor. Sꝫ cem ẽ corpꝰ ſimr ab itrinco motũ:qꝛ i mouẽtibꝰ ꝛ motl ẽ deuenire ad ꝑm motorẽ intrinum ꝑ moto. 7º phy.ꝯto 3º ꝛ 9º.neẽe ẽ ꝯuenire ad ꝑm motũ:qđ nõ mor ab alio extrinco:ſꝫ ex ſe.ꝛ 9º meta.ꝯto i8.Corpora celeſtia moueṫ ꝑ ꝑnª itrinſeca in eis:nõ ex extrinſeco. Et Auer.i lib.de ſuba orbis.c.zº.moueṇṫ cirr ex ſe.ſ.aialia celeſtia. vt ifert ex declatis ibi ex ſe.ſ.ex nã illiꝰ. ¶ Cõtra tribus vijs:ꝑª ẽ via nãlitatl:qꝛ nãlitatẽ ꝯſer necitas aialitatẽ volibtas:aut ꝯtinª:g ipoſle ẽ motũ nãlẽ eẽ volũtariũ. ¶ zº. qꝛ motꝰ nãl ẽ a ꝑnº itrinco:ſꝫ itellĩa nõ ẽ celo itrinca:ſꝫ ex̃: vt zº celi.ꝯto ꝑ:ꝛ ꝑ celi.ꝯto ioo.vñ Auer.in li.de ſuba orb. caº 3º. Iſte motor nõ ꝯſtituiṫ ꝑ rẽ motã:nꝫ exiſtit i ea:ſꝫ eſt abſolutꝰ ab oĩ mã.Et ẽt ibi.cº ꝑ.nõ eni exñt in eo.ſcꝫ ſubo:nꝫ in toto:nꝫ in pte:nꝫ in diuiſibili.nꝫ in idiuiſibili. ꝛ ꝑ celi.ꝯto zz.appꝫ ipolc ꝙ ſit ſp molc ꝑ ſe:niſi ꝑ ꝑnm extrĩſecũ. ¶ 3º.qꝛ ois motꝰ nãl ẽ velocior i fine:ſꝫ motꝰ celeſtis nõ.g ꝛc. ¶ 4º.ois motꝰ nãl terminꝰ a q̃ eſt violẽtꝰ. ſꝫ motꝰ celi nullus terminꝰ a q̃ ẽ violentꝰ.g ꝛc. ¶ Ad ꝑm ner argm.dr̃ia.n.ẽ iter aialia iferª ꝛ celeſtia:nãꝫ celeſteꝫ ꝛ iferem:qꝛ nãꝫ iferem nõ ſer necitas abſote:qꝛ igr agẽtia nãlia iferª ipedibilia ſũt.iõ ꝯtigẽter agũt:q̃uis nãlr agant. ¶ Tũ qꝛ motꝰ eoꝝ q̃tũcũqꝫ nãl eſt finitꝰ:ꝛ ſic potẽs eſt nõ eẽ:ꝛ ſic ꝯtigẽs ẽ.dr̃ tñ cõiter agẽtia nãlia necio agere: qꝛ pñte paſſiuo ipſi actiuo dñanti ſup paſſiuo:abſente ipedimẽto:tũc nõ põt cũ iſtis circũſtãtijs agẽs nõ agere.ſꝫ nãlitatẽ celeſtẽ ꝯſer necitas:qꝛ nõ ipelco ſṫ illi motꝰ:neqꝫ finiti:volũtateꝫ q̃ꝫ in iſtis ifebus ſer libtas:ſꝫ in ſupioribꝰ nõ. ¶ Ad zm ꝑ itelligẽtias eẽ ex̃ orbes itellr illas nõ eſſe eductas de poª mãe. Illas nõ eẽ imerſas mãe. Illas eẽ ñ ꝯſtitutas in eẽ ꝑ mãꝫ. Illas eẽ nõ cãtas a mã.q̃ oia diuerſis ṽbis in eãdẽ cadũt ſniaꝫ:cũ qbꝰ ſtat itellĩas dare eſſe mãe in actu:ꝛ eẽ in mã:ſic exiſtit forª in mã forata ab ea hoc ponit Auer.in li.de ſuba orb.c.ꝑ.Et cũ fuerit declatũ ei de corpibꝰ celeſtibꝰ eoꝝ foras exiſtere in ſuis ſubtis tali exñtia ꝙ nõ didũṫ ꝑ diuiſionẽ ſui ſubti ꝛc.ſubſequẽtia ẽt ꝑ celi ꝯto.zz.đclant hãc eẽ ſniaꝫ Auer.dicẽtia:neqꝫ corporeũ:nꝫ ꝙ ſit ṽtꝰ i corpe. ¶ Cõtra.ex his ſer moueri celũ ꝑ ſe:cuiꝰ om hr̃ 4º phy.ſ.celũ moueri ꝑ accñs. ¶ zº. qꝛ molc ꝑ ptẽ nõ ẽ ꝑ ſe molc.reſolõ ãt mobiliũ ſtat ad mobile ꝑ ptẽ:ꝛ ſic celũ ad qđ ſtat mobiliũ reſolõ eſt molc ꝑ ptẽ. ¶ Rº.cem eſt molc ꝑ ſe:qꝛ a ꝑnº ſui itrinco. Orbis ẽt celi:licꝫ moueaṫ ab alio diſſõne:nõ tñ mor ꝑ accñs:nꝫ ꝑ ptẽ:nꝫ ab extrico:ſꝫ ab aliq̃ ſibi copuᵗº i eẽ. ¶ Ad ꝑm igr ner opm aſſeri in allegato:ſꝫ in 4º phy.ꝯto 45.dictũ eſt celũ eẽ in loco ꝑ accñs:ꝛ nõ ꝑ ptẽ:ꝛ mũdus mor ꝑ ptẽ:ꝛ nõ ꝑ accñs:vt pꝫ ibi ꝯto 44.ꝛ virr colligiṫ ibi cõ.43. ¶ Ad zm.ps in ꝓpoſito eſt zr.q̃titatiua:ꝛ q̃liua:ſeu eẽntial:diſtictio ẽ Auer.ꝑ phy.cõ.36.tũc molc ꝑ ptẽ q̃tiuam eſt id qđ diſtinr ꝯ molc ꝑ ſe:nõ ãt molc ꝑ ptẽ eẽntialẽ.cem ãt ꝑ ptẽ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

cēntialē mo⁹. ¶ Ad 3ᵐ maioꝛ ē v̾a de motu nō ſpherico
ſilr̄ maioꝛ 4ⁱ. Sꝫ de motu ſpherico falſe ſunt. ¶ 2ᵃ via
argr̄.ſ.via nāe. Ois nā mouet ab impfecto ad pfectū:qꝛ
mot⁹ eſt act⁹ impfect⁹.3° phy.tex.com̄.15.ſꝫ mot⁹ celi nō
eſt ab impfecto. ¶ 2°.qꝛ ois nā mouet ad vnū finē:q eſt
vbi:vel foꝛᵃ:ſꝫ motoꝛ celi nō ad vnū finē mouet q ſit vbi
vel foꝛᵃ.ḡ ⁊c̄. ¶ 3°.qꝛ nulla nā mouēs ab.a.termīo mo/
uet ad.a.terminū:qꝛ ſi receſſus ab aliquo eſt nālis:acceſ
ſus ad illō ē ināle:ſꝫ celi motoꝛ mouet ab.a.in.a. ¶ Ad
pᵐ.maioꝛ eſt v̾a de motu acqᵘᵒ eē pfecᵗⁱᵒ q̄ꝫ ſit eē qō coꝛ.
pōt āt ex albo nigrū fieri.⁊ ex calō fridū:vbi qō coꝛ eſt
meli⁹ eo qō gn̄aṫ. ¶ Ad 2ᵐ.finis mot⁹ celi eſt p̄ſuppoſi/
tus motui.ſ.itelligētia:⁊ nō eſt acqſit⁹ p motū ⁊c̄. ¶ Ad
3ᵐ.maioꝛ eſt v̾a de motu recto:nō āt cirˡ. ¶ 3ᵃ eſt via aīe
oīs aīa itēdit explicare formā in mobili p motū:ſꝫ intel
ligētia nō itēdit ⁊c̄. ¶ 2°.qꝛ aīa mouēs firmare pōt mo/
bile:ſꝫ itelligētia nō pōt firmare celū.ḡ ⁊c̄. ¶ 3°.oīs aīa
reqrit coꝛp⁹ oꝛganicū difformē in ptib⁹:ſꝫ itelligētia nō
reqrit oꝛgaⁿᶜᶻ ⁊c̄. ¶ 4°.oīs aīa mouēs eſt nō hn̄s deſide
ratū eē ab ea:ſꝫ q̄rit illō adipiſci. Intelligētia āt hꝫ d̄ſiᵗᵘᶻ
eē:ḡ ⁊c̄. ¶ 5° oīs aīa mouēs eſt v̾tus in coꝛpe:ſꝫ celi v̾tus
mouēs n̄ ē i coꝛpe.ḡ ⁊c̄. ¶ R̄°.aīa dupˣ.abſtracta:⁊ n̄ ab/
ſtracta.q̄ iducūṫ v̾a ſᷓ de nā n̄ abſtracta:nō āt de nā ab/
ſtracta. Silr̄ mot⁹ eſt dupˣ acqſitiu⁹:⁊ cōſeruatiuus. Que
dicta ſunt vera de motu acqſitiuo:nō aūt cōſeruatiuo.

VLtimo dubitaṫ.vtrū celuꝫ agat in iferioꝛa motu locali: ſic q
ceſſante motu circulari celi:ceſſaret mo/
tus iferioꝝ:⁊ deſtrueręṫ iferiora. ¶ R̄°.
p̄mittēdo q due ſunt ptes celi.ſ.mā:⁊ foꝛ
ma:mā eſt oꝛbis:foꝛᵃ eſt itelligētia. ¶ 2°.
p̄mitto q duob⁹ iſtr̄is celū agit i iferioꝛa.ſ.motu:⁊ lumi
ne:motu q eſt accn̄s cuilibꝫ pti celi q̄ꝫtiᵘᵉ iherēs:nō ma/
gis vigēs in pte dēſa q̄ꝫ rara:neqꝫ eꝫ. Sꝫ magl vigēs cir/
ca ptes a polis diſtātes q̄ꝫ circa polos:applicans actiua
paſſiuis:qꝛ ſtellā adducit ſupꝛa ptē a q̄ diſtabat.dixit.n.
Auer.2° de gnōne.tex.com̄.55.mot⁹ gn̄at faciēdo appro/
pinquari gn̄antē ipꝫ gn̄ando. vbi clarius Ari.qꝛ adduc̄:
⁊ abducit generās:⁊ ēt ſui mot⁹ velocitate aerē eſt cōte/
rēs ⁊ diſgregās:⁊ ſꝫ Ari.2° celi.tex.cō 42.⁊ p̄ metheo/
rū calefacit localis:⁊ enī mot⁹ caloꝛē cāt ptes mobilis di
ſtrahēdo:qꝛ ſi violēt⁹:ꝯrictas eſt iter agēs ex̄ ſuperās ⁊
agēs itra victū:ſꝫ nālis ſit mot⁹:ptes mobilis grauis vl
leuis alr̄ moueṫ:dū ſunt ptes mobilis:q̄ꝫ ſi p ſe exiſterēt:
qm̄ p ſe exn̄tes ptes ſm rectā lineā cētro terminatā aſcē
dūt vel deſcēdūt:dūmō extra locū ſuū nālē exn̄tes non
ipediaṫ:ſꝫ iexn̄tes ſm palellā lineā linee recte ad cētꝝ
terminate aſcēdūt vel deſcēdūt:⁊ ſic ptes mobilis loca/
liter diſtrahūṫ:⁊ ꝯterūṫ:ſupueniētib⁹ ptib⁹ alys ipſis
q̄s opꝫ credere in motu:nō tn̄ pp h̄ aſſero ptē toti reſiſte
re:qm̄ tūc in cētrū terra deſcēdēte excluſo ipetu:aut alio
rū adiuuāte ⁊c̄.in ifiᵐ tardareṫ ille mot⁹:anq̄ꝫ fieret cen
trū terre cētrū mūdi:qm̄ in ifinituꝫ minoꝛareṫ ꝓpoꝛtio
ptiū ſupꝛa cētrū ꝓmouētiū deſcenſuꝫ ſupꝛa ptes ifra cē/
trū reſiſtētes illi motui:vt apud calculātes notū eſt. In
motu q̄ꝫ circulari quo aer celi motū ſe' ptes aeris leuio/
res ⁊ calidioꝛes:qm̄ aptioꝛes ſunt motui q̄ꝫ minus cale;
⁊ minus leues min⁹ leuib⁹ ſupueniūt:⁊ eas cōterunt de/
pellēdo:⁊ ſic motu caloꝛ cāṫ:vt pꝫ in foꝛti ꝯfricatiōe aꝫa
lini cū ſilice a quo fauille exiliūt:⁊ etiā motu caloꝛ cōſer
uaṫ:iō ignis cū nō mo⁹:extinguiṫ. Scōꝫ igiṫ ꝯʳᵉᶻ motus
eſt ꝓp̄etas calidi:⁊ ſm Ari.2° metheoꝝ in ſtellis cadēti
bus caloꝛ ⁊ lumē ex motu gn̄anṫ. ¶ Contra.terra mota
nō calefit nꝫ aq̄.imo 2° de aīa.cō 15°.aq̄ calefieri nequit:
ſicut nec ignis frigefieri. ¶ 2°.aq̄ calida motu frigefit.
¶ 3° flabella⁹ refrigerat. ¶ 4° poſt motuꝫ hō remanet
frigidus. ¶ Ad pᵐ foꝛtioꝛ eſt nā illoꝝ elntoꝝ ad reſiſtē/
dū motui calefaciēti q̄ꝫ ſit mot⁹ ea potēs calefaceṙ. Auer
rois aūt voluit:cū eſt aq̄ manifeſte calā:hoc eſt pp vapo
res aque pmixtos. Oꝛ ſi aq̄ eſſet pura:nūq̄ꝫ ipa remanēte
pura duceręṫ ad manifeſtā caliditatē:ſꝫ p̄us tranſmuta/
reṫ in elntū calm ⁊c̄. ¶ Ad 2ᵐ p accn̄s eſt q exeūtes va
poꝛes ex aq̄ plus minuant de coꝛpib⁹ calidis aq̄ q̄ꝫ ad/
dat mot⁹ de caloꝛe. ¶ Ad 3ᵐ p accn̄s eſt pp nouū aereꝫ
adductū ⁊ vapoꝛē:cū expulſione vapoꝝ ⁊ aeris p̄exn̄tis
circa coꝛp⁹:q̄ potētioꝛa ſunt frigefacere q̄ꝫ ſit mot⁹ potēs
calefacere. ¶ Ad 4ᵐ.mot⁹ ꝯueniēs ipꝫ calefacit:ſꝫ ſup/
fluus nō:qꝛ ſpūꝫ reſoluit.⁊ colerā icinerat:⁊ hec plus re/
frigerāt coꝛp⁹ aīalis q̄ꝫ mot⁹ illud calefaciat. ¶ Lumē
quoqꝫ calefactiuū eſt:⁊ p̄ſertiꝫ cū reflectiṫ radius ad per
pēdicularē:qꝛ tūc radius duplicaṫ:⁊ foꝛtius:cū radij cō/
greganṫ:vt experiētia ſpeculoꝝ cōcauoꝝ lumine reuer/
berato in certo pūcto ignē generantiū cōuinciṫ. Loca ēt
vmbꝛoſa frigida ſunt reſpectiue:⁊ media regio aeris fri/
gida eſt:⁊ a radioꝝ reflexione a terra nō moleſtata. So/
le q̄ꝫ ad nos accedēte:fit eſtas.⁊ eo recedēte:hyems. Tū
etiā Ari.4° de ptib⁹ aīaliū:ſꝫ q noctes plenilunÿs tepi/
dioꝛes ſint:pp lucē plenioꝛē:⁊ qnto de hyſtoꝛia aīalium
plenilunia cū dieb⁹ tepidis cōiungit.dicēs:ſꝫ maxie ple/
nilunÿs dieb⁹ q̄ꝫ tepidis reſtituūṫ:loqṫ de echinis cibo
idoneis. ¶ Tū ēt caloꝛe celeſti aīalia iperfecta ex putri/
da mā gn̄anṫ:vt 12° meta.cō 18°.dixit Auer. Sꝫ cū mo/
tu ⁊ lumine celū calefacit hec iferioꝛa:dubitatur ab ali/
qbus de tertio inſtr̄o.ſ.ifluētia:q̄ celū frigiditatē pariat:
qm̄ ſubitā aeris mutationē in frigidū videm⁹ abſqꝫ ven
to aut alia cā iferioꝛe. ¶ Scōo gn̄anṫ mineralia ſub ter/
ra:vbi neqꝫ lumē:neqꝫ mot⁹ attigūt. ¶ 3° aucītate aſtro
nomoꝝ:quā recitat Auer.in lib.de ſuba oꝛbis.c.2° ifluē
tias ꝯcedētiū. ¶ 4°.qꝛ elnta frigida celū ꝯſuat. ¶ 5°.qꝛ
frigidoꝝ elntoꝝ foꝛᵃ ſubalis eſt p ſe itēta a nā:cū ſit elm
pars mūdi cēntialis:ḡ ēt eoꝝ diſpōnes nec̄ie ſunt a celo
itēte:quarū vna ē frigiditas. ¶ Soluiṫ hec difficultas
ab Auer.2° celi.cō 42.rephēdēte Aui.celū ꝓducit i iſtis
iferioꝛib⁹ caloꝛē ſilēꝫ vnicuiqꝫ elntoꝝ:⁊ iſte eſt caloꝛ ce/
leſtis:⁊ eſt diuiſus a caloꝛe elntari:vt pꝫ 12° meta.cō 18°.
⁊ in li.de ſuba oꝛbis.c.2°.⁊ 2° celi.cōm̄.102. Et ſi fuerit fri
gus:erit ſꝫ cōparationē:quemᵐ.n.calefacto coꝛpi in ter/
mis:vrina de coꝛpe exiēs ſupfuſa appet eē frigida:qꝛ in
cōparatione ad humanū coꝛp⁹ appens eſt eē frigida:qa
minus calida eſt q̄ꝫ coꝛp⁹:ita luna cuius lumē reᶠᶜ calefa
cit appet frigefacere:ſꝫ a frigiditate aeris luna poꝛos coꝛ
poꝛis apperiēte coꝛp⁹ aīalis fit frigidius. ¶ Luna auteꝫ
ſoli ꝯiūcta:⁊ ſi q̄ſi p triduū nō nos illuminet:coꝛpa tam̄
nr̄a affligit:vt manifeſte pꝫ in coꝛpib⁹ egris.ifluit igitur
celū lune motu poſitiue:lumine v̾o priuatiue:qꝛ coꝛpa a
ꝯſeruāte deſtituta male ſe hn̄t:nauis enī naute abſentia
tpe ꝓcelle ſubmergiṫ.2° phy. ¶ Ad pᵐ luminariū maio
rū abſentia frigiditas elntaris terre ⁊ aque dn̄aṫ:⁊ vigo
raṫ:⁊ aerē q facile paſſibilis eſt ad ei⁹ nām ꝯuertit: ex h̄
ſeq v̄ magis vigoꝛari frigiditatē terre q̄ꝫ aque:qm̄ ma/
ioꝛ eſt diſtātia terre a fonte caloꝛis q̄ꝫ aq̄:ſꝫ ad opᵐ eſt ra
dioꝝ foꝛtioꝛ reuerberatio.de hoc alś.iplicaṫ.n.difficul/
tas ptinēs ad nāꝫ elntoꝝ vtrū ſint elnta ab itrinſeco al/
terabilia. ¶ Ad 2ᵐ.ps terre exterioꝛ paſſa a celeſtib⁹ par
tē illi ꝯtinuā alterat in viſcerib⁹ terre latētē aptā vt i me
talla ꝯuertaṫ:p antiperiſtaſiꝫ q̄ꝫ caloꝛ in viſcerib⁹ terre
foꝛtificaṫ ⁊c̄. ¶ Ad 3ᵐ aucītas aſtronomoꝝ ſup experien/
tia fundaṫ:cui⁹ nō eſt reſoluere:an celū agat.a.iſtr̄o.b.iō
exit aſtronom⁹ ei⁹ ſciaꝫ:cū dicit ifluētiaꝫ celi diſtingui a
motu aut lumie. ¶ Ad 4ᵐ.caloꝛ celeſtis friditatē clarē

cōſeruat p̄ſertiꝫ in tāta diſtātia quāta eſt elntoꝝ frigido/
rū a celo.iō Auer.in deſtruⁿᶜ deſtrᵘᶻ.diſpuⁿᶜ p̄ma.dubio
12.cā grauitatis terre eſt:qꝛ eſt in maxia diſtātia a motu
oꝛbiū:nō qꝛ diſtātia ſit cā:ſꝫ mot⁹ in tāta diſtātia. ¶ Ad
qntū itēdit celū elnta frigida ꝯſeruare:nō tn̄ p influētiā
diſtinctā a motu aut lumie:ſed p hec:calefaciendo ēt:pōt
p accn̄s terrā purificare:vapoꝛē ⁊ ptes calidas extrahē/
do:⁊ ꝯn̄r ſiccitatē illius adiuuat nālē. ¶ Quia igiṫ ſol in
magnitudine alias ſtellas ſupat:⁊ luminis mltitudie me
diocrē hn̄s mot⁹ velocitatē:⁊ terre ꝓpinqtatē:pꝛe ceteris
magis calefacit aut calefactiuū eſt;⁊ oculus mūdi eēt di/
cēdus:ſi p̄hm metaphoꝛice liceret loq. ¶ 3° pnʳ p̄mitto
q ſublunariū coꝛpoꝝ:q̄dā ſūt ſimplicia:vt q̄ttuoꝛ elnta:
q̄dā cōpoſita:cōpoſitoꝝ:q̄dā pfecte mixta ſunt:q̄daꝫ v̾o
impfecte:pfecte mixtoꝝ:q̄dā ſunt aīata:q̄dā v̾o nō. Aīa/
toꝝ:q̄dā ſenſitiua aīanṫ aīa:q̄dā v̾o nō. Senſitiuoꝝ vero
q̄dā eſſe hn̄t ab itellectu:q̄dā v̾o nō. Oiuꝫ iſtoꝝ ps eēn/
tialis eſt mā p̄ma.iō iſte res dicte ſunt mālesꝫ iter coꝛru/
ptibilia v̾o tm̄ boiuꝫ itellect⁹ eſt pars eēntialis. ¶ Quar
to p̄mitto:qꝛ ſublunaria coꝛpa gn̄abilia ſunt ⁊ coꝛrupti/
bilia:illoꝝ gnōnē ⁊ coꝛruptionē poſſumus cōſiderare.2°
eoꝝ pmanētiā in eſſe.3° eoꝝ opationes:q̄rū q̄dā ſunt in/
telligere ⁊ velle:q̄dā vero nō. ¶ His ſtātib⁹ ſint hec tria
dicta. Pꝛimū res māles q̄ ad ſuū gn̄ari ⁊ coꝛrūpi pēdent
a celo.ꝓbaṫ qbuſdā vÿs:p̄ma eſt rōne cālitatis mot⁹ ce/
li:qꝛ celū ſuo motu eſt cā gnōnis ⁊ coꝛruptiōis. Scōo de
gnōne.tex.cō.55.⁊ 2° celi.tex.co.21. Tū qꝛ itelligentia:eo
qꝛ abſtracta:gnōnē aut coꝛruptionē imediate cāre nō p̄t
qm̄ apud p̄hm ab eterno nō eſt nouitas:ſꝫ mediāte celo
moto ſaluaṫ p̄me liberalitas:q̄ cōicans eſt pfectionē ge/
nerabilib⁹:⁊ alie itelligētie ſaluanṫ in pfectione ſua ſilēs
p̄me:neqꝫ celū ſtellatū:q̄ꝫuis luminoſuꝫ ſit:⁊ motū:ipſas
cāre pōt:pp ſui vniformē modū ſe hn̄di:iō planete ſui ac
ceſſione ⁊ ſui receſſu:⁊ maxie ſol:gnōnis ⁊ coꝛruptiōis cā
ſunt:vt ifert Ari.2° de gnōne.tex.cō.56.⁊ p̄ meta.tex.cō
21.vbi Auer. Cū nō fuerint mot⁹ celeſtes diuerſi nō erit
gnō:neqꝫ coꝛruptio. ¶ P̄.p̄ma cā eſt datoꝛ eē oībus ife/
rioꝛib⁹:vt p̄allegatū eſt ex p̄mo celi.tex cōm̄.100.⁊ ex lib.
de ſuba oꝛbis.ca.4.⁊ ex deſtruⁿᶜ deſtrᵘᶻ.⁊ nō niſi mediā/
te motu celi:iō remoto motu celi ſubtrahiṫ influxus pꝛie
cāe. ¶ Scōo arguiṫ rōne p̄mitatis in motu:qm̄ remoto
pꝛimo remoueṫ poſterius:ſed celi mot⁹ eſt p̄m⁹:⁊ alie nā/
les trāſmutationes poſterioꝛes ſunt:⁊ in motu celi redu/
cunṫ tanq̄ꝫ in p̄mū:quēadᵐ ꝯcludit Ari.8° phy.tex.com̄.
77.nō fiunt aūt gnō ⁊ coꝛruptio ſine alteratione ⁊c̄. Tū
etiā in per ſe oꝛdinatis in mouēdo:ceſſante motu pꝛioꝛis
ceſſat motus poſterioꝛis:ſunt aūt inferioꝛa p ſe oꝛdinata
in celū ⁊c̄. ¶ Tū etiā ꝓpoꝛtionabilr̄ ſe hꝫ motus coꝛdis
aīalis coꝛruptibilis motui diurno.iō cōgruū eſt q ſicut
ceſſante motu coꝛdis ceſſat oīs motus coꝛruptibilis ani/
malis:ſic ceſſante p̄mo celo a motu oē reſiduū ⁊ mūdus
ceſſat moueri. ¶ Tuꝫ etiā ceſſante cauſa vniuerſali:ceſ/
ſat cauſa pticularis:cū igiṫ celū ſit cauſa vniuerſalis:ni/
hil enī:qō ſit indiuiduū alicuius ſpeciei coꝛruptibilium:
pōt eē cā vniuerſalis illius ſpeciei:qꝛ eēt illud indiuiduū
cauſa ſui met:eſt igiṫ illud idiuiduū cā particularis:celuꝫ
aūt vniuerſalr̄ cauſat ⁊ generabilr̄ qōlibet indiuiduū il/
lius ſpeciei:iō illius eſt cauſa vniuerſalis. ¶ Tertio ar/
guiṫ rōne cauſalitatis inferioꝛū:qꝛ hec iferioꝛa ſunt vt i/
ſtrumēta reſpectu ſuperioꝛū:ſm Ariſt.ſcōo de gn̄atione.
tex.com̄.54.⁊.55.ceſſante autē pꝛincipali ceſſat inſtrumē
tū.dixit enī Auer.in lib.de ſomno ⁊ vigilia.inſtrumētuꝫ
enī artificis:ſicut dicit Ariſto.non moueṫ:niſi ſm artifi/
cem. Et ſcōo de gn̄atione.cōmēto.55.iſtrumentū nō mo
uet ſine artifice.8° autē phyſi.cōmēto.47. Iſta inferioꝛa
ſunt quaſi iſtrumēta:per que mouent coꝛpoꝛa celeſtia.ſ.
q homo in generatōe hois nō dat niſi illud qō eſt quaſi
iſtrumētū:⁊ coꝛpoꝛa celeſtia ſunt q̄ſi artifex ⁊c̄. ¶ Quar
to arguiṫ ratione mēſure motus:qꝛ cū non eſt tēpus:non
eſt motus:ſed ceſſante motu celi:non eſt tēpus:ergo ⁊c̄.
¶ Quinto arguiṫ ratione loci. Locus enī cōſeruatiuus
eſt locati:celū aūt eſt locus generabiliū ⁊ coꝛruptibiliuꝫ.
¶ An autē quieſcente celo:eſſet celuꝫ locus ⁊c̄. ¶ Dico
q licꝫ cōtineret:non tamen eſſet locus nālis;qꝛ deficeret
ei conditio qua cōſeruaret. ¶ Scōm dictum.res nāles
quo ad ſuū eſſe dependēt a motu celi. Hoc voluit Auer.
in deſtructione deſtructionū.diſputatiōe p̄ma.dubio.11°.
ſi vllus ſuperceleſtiū motuū ceſſaret:oꝛdo totius vniuer/
ſi deſtrueręṫ. Pꝛobaṫ tripliciter imaginaṫ agens cōſer/
uare effectū.vno mō:qꝛ repugnat agenti agere circa rem
factā vt ſcindenti repugnat. ¶ Scōo qꝛ impꝛeſſa foꝛma:
reperit in paſſo diſpoſitionē conſeruantē:vt figura duro
impꝛeſſa. ¶ Tertio.quia ab alio agente conſeruaṫ:vt.a.
ignis genitus.a.b.ſed nō repugnat celo agere circa factū.
¶ Scōo in paſſo quecūqꝫ cōditio pꝛeſupponiṫ ibi:a celo
eſt vel ſaltē eſſe pōt. ¶ Tertio:quia ſecluſo celo:non ab
alio agente ſaluareṫ:non igiṫ diciṫ celum cōſeruare res
materiales ſolū ſicut impediēs lupuꝫ cuſtodit agnū:ſed
ſicut cōiter diciṫ lumē a luminoſo in eſſe ⁊ cōſeruari de/
pendere.hoc voluit p̄hs.8° phyſi.tex.com̄.pꝛimi dicens.
motū eſſe q̄ſi vitā his que ſubſiſtunt. Auer.etiā 7° meta.
com̄.9.declaratū eſt in ſcīa nāli:hoc.ſ.celū eē coꝛpus ſen/
ſibile:qō eſt cauſa alÿs ſubſtantÿs ſenſibilibus. ¶ Pꝛe/
terea.Ari.p̄ metheoꝝ diffiniēs p̄mā cām coꝛpoꝛalē diffi/
nit eam per p̄ncipiū:vnde motus:⁊ ſic vult celū p̄ncipia/
re motū in his inferioꝛibus. ¶ Scias q inducebaṫ hec
auctoꝛitas in p̄mo opere noſtro ad ꝓbādū deū mouere:
nō qꝛ intendereꝫ Ariſto.ibi loqui de deo.de celo eniꝫ lo/
quitur:ſed qꝛ actiuitas:quā habet celū in his inferioꝛib⁹:
ab aīa celi eſt:⁊ non niſi mouendo:hoc incidentaliter di/
ctū eſt ad ꝓpoſitū. ¶ Pꝛeterea in mixtis pꝛoducendis
varie ⁊ foꝛtes requirūṫ alterationes:que a ſolis partibus
celi ſupinductis fieri poſſunt:⁊ debēt. ¶ Aſtronomi pꝛe/
terea aſſerunt q exiſtentibus oībus planetis in p̄ma aut
ſcōa domo:nō cōtingit natū viuere:qꝛ opꝫ eos eſſe diſſe
minatos per celū:vt natū in diuerſis tēpoꝛibus ſuaꝝ eta
tū cōſeruent. ¶ Attribuunt quoqꝫ oꝛdinē menſiū qbus
moꝛatur natus in vtero planetarū oꝛdini. vt p̄mū Sa/
turno:2ᵐ Ioui:⁊ ſic gradati.octauū menſeꝫ iterū ſatur/
no ⁊ nonum Ioui. ¶ Tertiū dictuꝫ.res materiales a ce/
lo dependent in operari:qꝛ eoꝝ foꝛme ſubales ⁊ acciden
tales:que p̄ncipia operationū ſunt:a celo depēdent:patꝫ
de natura totius aīalis regitiua motuꝫ lune ſequente in
diebus creticis. ¶ Tum de fluxu maris ⁊ refluxu:aſcen
dente enim luna ad mediū celi ſuper aquis:vigoꝛaṫ illi⁹
operatio in eis:ipſas ſubtiliando:q̄ ſua viſcoſitate vapo/
res exire pꝛohibent. Oꝛ ſi nō fuerit terra:que eſt maris
fundū aquā maris imbibens ſui ſpōgioſitate:neqꝫ fuerit
ventus ei ꝯtrarius reſiſtens:aqua in cupū aſcendit ⁊ tur
geſcit:deſcendēte vero luna:decreſcit tumoꝛ. ¶ Tuꝫ etiā
ſol ſuis radÿs exuſtā terrā reddit incultam:amplitudine
poteſtatis ſpiranteꝫ reddit tellurē fertilem ac fructiferā:
eo igitur fructus alunṫ:augeſcunt:⁊ maturitatē aſſequū/
tur:diei:ac noctis:eſtatis:atqꝫ hyemis:alioꝛūqꝫ tempoꝝ
anni:eſt effectoꝛ. Qōqꝫ hoies alÿ ſint nigri:alÿ cādidi:ce
teriſqꝫ differant foꝛmis:alio modo ad climata vibrans.
radios cauſa eſt. ¶ Tum etiaꝫ animalia multa tempoꝛe
plenilunÿ humoꝛibus repleta ſunt:que tempoꝛe cōiun/
ctionis ſunt inanita. ¶ Tuꝫ etiaꝫ venti:pluuie:ſecte:mo
res hominū:celuꝫ ſequunṫ:⁊ ſic de alÿs:pꝛo iſtis eſt p̄hs

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA

ꝑmo metheoꝝ.neceſſe eſt hũc mundũ inferiorẽ ſuperioribus lationibus cõtinuari:vt ois eius virtus gubernet̃ inde.Ptolemeus quoq; centiloquij verbo nono:vultus huius ſeculi ſunt ſubiecti vultibus celeſtibus.

Contra determinata arguitur multiplr.ꝙ celũ nõ agit in hec iferiora:producendo:neq; cõſeruãdo.ꝑmo ex reſolutione effectus in cauſaꝫ.Omnis effectus dependẽtiam habꝫ a cauſa.ergo in ipſaꝫ reſolui põt. Hec aũt inferiora in celũ reſolui nõ pñt:q2 non poſſunt due cauſe eiuſdẽ generis dependentiã vnius effectus terminare.¶ Cauſa aũt pticularis dependentiaꝫ terminat effectus efficiendo ⁊ cõſeruando.ergo nõ celũ.¶ Scdo. intelligentia dependentiaꝫ terminat:ergo nõ celũ.patet ꝯñtia:q2 ad indepẽdẽs ſtat reſolutio.nõ aũt ad depẽdẽs. ideo Auer.12° meta.cõmẽto.18° inferiorũ operationes in nõ errantẽ intelligentiã reducit.¶ Tertio.forme ſenſibiles perfectiores ſunt celo.ğ non in ipſuꝫ vt in efficientẽ cauſaꝫ reduci ⁊ reſolui poſſunt.pꝫ ꝯñtia.q2 effectus nobilitatẽ cauſe equat:cũ vniuoca eſt.cũ autẽ equiuoca eſt:a cauſe perfectiõe deficit.vt dixit Auer.12° meta.cõm.40. nõ eñi pfectio effectus cauſaꝫ ſuperat:q2 ſi ſic:illa imperfectio independẽs videret̃:neq; liceret ex pfectione cauſati pfectionẽ cauſe cõcludere.¶ Quarto ſi ſic:tũc ſubſtantialiter mutabilia in accidẽtaliter mutabilia reſoluerent̃:cõſequẽs falſuꝫ:q2 accidẽtia in ſubam reſoluunt̃:⁊ nõ ecõtra.¶ Ad ꝑmũ.cauſaꝝ eiuſdẽ generis quedã ꝑor. ⁊ eſt cauſa mediata:⁊ remota:quedã poſterior,ſcdo phy. tex.cõm.32.tunc reſolutio effectus in duas cauſas eiuſdẽ generis primas eſt impoſſibilis:q2 ordo eſſentialis cauſarũ periret:ſed reſolutio effectus in duas cauſas diuerſoꝝ ordinũ eſt poſſibilis.ſic aũt eſt in ꝓpoſito de cauſa pticulari rei inferioris:qꝺ eſt cã poſterior:celum aũt eſt cauſa prior.¶ Cõtra.ſi in generatione ignis aut caloris reqrit̃ celũ:nõ ẽ ignis cã ſufficiens ignis aut caloris.¶ Reſpõdeo.ſufficit ignis in ordie ſuo:q2 nulla alia cauſa particularis requirit̃:ſed non ſufficit ſimpliciter:q2 requirit̃ cauſa vniuerſalis:eſt autẽ ignis cã pticularis gñatiõis ignis: q2 non ad cuiuſcũq; ignis generationẽ põt iſte ignis concurrere:q2 nõ ad ſui met generationẽ:celũ aũt cã vniuerſalis eſt:vt per oppoſitũ pꝫ:⁊ tangit̃ a phõ.ſcdo de gnõne. tex.cõm.53.¶ Ad ſcdꝫ.negat̃ ꝯñtia:q2 terminari poteſt dependẽtia vltimate:⁊ nõ vltimate:vltimata reſolõ ad ĩtelligentiã ſtat:nõ vltimata vero ad celũ.Cũ eñi cõponatur celũ ex itelligẽtia ⁊ orbe:cũ reſolutũ fuerit vſq; ad ꝑmuꝫ mouens motũ:reſoluẽdũ eſt vſq; ad primũ mouẽs ĩmobile:qꝺ eſt anima primi mouẽtis moti.reſolubile eſt eñi ꝑmũ alterans:qꝺ eſt ꝑmũ mouẽs motũ:in ꝑmũ localiter mouẽs:qꝺ eſt mouẽs ĩmobile.¶ Ad tertiũ.cõparari põt forma mãlis olno celeſti aiali:aie eiuſdeꝫ:⁊ mãe:ſi primis duobus:celũ eſt pfectius:⁊ tunc principali agenti cõparant̃ virr illas ꝯtinenti.vt dixit Auerro.in deſtrũc deſtructionũ.diſputatione 9a.dubio ſcdo.Si tertio:tunc in catena corruptibiliũ ⁊ incorruptibiliũ celũ eſt nobili9: ſed in ordine act9 ⁊ poc formã oino materialẽ ſequit̃ celi mã:qm̃ actus potẽtiã ꝑcedit:⁊ tũc cõparant̃ inſtro:nõ tñ agenti:ſed actiuoꝝ ſubto.¶ Ad quartũ.ꝯcedit̃ ꝯñs ⁊ cõſequẽtia.⁊ ad improbationẽ ꝯñtis:negat̃ ꝯñtia:reſolutio igit̃ pfectionẽ dicentiũ ſtat ad p ſe tale.ſed dicentiũ impfectionẽ nõ ſemp:mutatio aũt dicit ipfectionẽ in mutabili.¶ Scdo ꝑnr argr̃ ex nã iſtoꝝ inferioꝝ.Nullũ eternũ fieri põt aut cõſeruari.Eſt aũt itellẽs poſſis eternus.Scdo mã ꝑma eſt eterna.Tertio ex ꝯpõne itellẽs poſſis cũ mã: que ſunt eterna componit̃ hõ.Quarto.elñta eterna ſunt. Quinto.etiã mixta in eſſe ſpecifico.Sexto.mixtũ in vacuo moueri põt ſm Auer.4° phy.ꝯm.71.ergo mixtũ cõſeruari põt ſine celo.¶ Ad ꝑm.itellẽs poſſis non fit ſimplr apud phm.iõ nõ indiget quo ad hoc agente aut cõſeruãte:ſed fit in mã.a.vl.b.ꝑparatio aũt mãe:quã dꝫ itellect9 iformare:a celo pẽdet:iõ itellẽs poſſibilis quo ad eẽ in h̃ depẽdet a celo aliquo mõ:licꝫ idirecte ⁊ iꝓprie.¶ Ad ſcdm.mã quo ad ſuũ eẽ in poa:qꝺ ex ſe hꝫ:nõ depẽdet:ſed quo ad ſuũ eẽ in actu:qꝺ hꝫ a fora:q̃ eſt cã.foralis:finalis: ⁊ efficiẽs ꝯſeruãs mãe:mã depẽdet a celo.formã eñi celũ efficit:q̃ mãꝫ in eẽ actuali ꝯſeruat.¶ Ad 3m.mã ſcda hominis depẽdet a celo:iõ ⁊ hõ ab eo pẽdet.Tũ ſcdo nõ informat itellẽs poſſis mãꝫ:niſi diſpoſitã:q2 igit̃ celũ eſt cã diſpõnis ⁊ ꝑparationis mãe:iõ celũ eſt cã gnõnis hois:⁊ ꝯſeruationis eiuſdẽ:vt ſepiſſime dictũ eſt ab Ari.ſol ⁊ hõ generãt hoieꝫ.¶ Ad 4m.elñta ſunt corruptibilia ſm ptes:⁊ p partiũ eoꝝ nouã gnõnẽ cõſeruant̃ a celo.¶ Ad qntũ.mixta in eſſe ſpecifico ꝯſeruant̃ a celo p ſucceſſiuã idiuiduoꝝ gnõnẽ.¶ Ad 6m.negat̃ aſſumptũ:vult auteꝫ Auer.ſi mixtũ in vacuo cõſeruaret̃:⁊ ſue nãe relinqueret̃:ſucceſſiue moueret̃ ⁊c̃.¶ Tertio ꝑnr argr̃ ex defectu reqſitoꝝ ad actionẽ.Prio q2 cem maxie recedit a natura actus:cuius eſt agere:q2 celũ maxie ad nãꝫ corpis accedit:vt ei9 magnitudo pandit.Scdo:q2 deficit illi inſtrm, q2 lumẽ eſt in medio itentionalr:ğ realiũ operationũ lumẽ nõ eſt ꝑnm.pꝫ ꝯtia:q2 entis realis ꝑnm actiuũ eſt reale.motus aũt in aquã nõ agit:aut ſaltẽ in terrã:q2 eã nõ mouet.Tũ reſpectus nõ eſt ꝑnm agendi:ſed mot9 localis eſt reſpect9.ğ ⁊c̃.Tertio celũ nõ tangit hec inferiora.ğ in illa nõ agit.pꝫ añs de celo ſupra lunã aut elõ ifra ignẽ ⁊c̃. Quarto.q2 itellĩa lune nõ agit in itellm humanũ:ğ neq; celũ in corpus humanũ.pꝫ ꝯñtia:q2 ſicut imediat̃ itelligẽtia lune itellectui humano:ita imediari dꝫ corpi lune corp9 humanũ:ſed nõ eſt ſic.ğ ⁊c̃.Quinto datis duobus ſilib9 ſil natis.vn9 ẽ bon9:⁊ alter ẽ mal9.ğ nõ ex celo pendẽt eoꝝ opatiões.pꝫ ꝯña:q2 celũ eq̃lr agit in illis.¶ Ad ꝑm.ner argm.q2 maxie recedẽs a nã act9 ẽ poa:cuiꝰ nõ eſt corp9:cui9 ps eſt act9.Eſt ãt celũ ꝯpom:neq; corp9 mai9 ẽ minoris ṽtutl:ſꝫ ceteris pib9 eſt maioris.¶ Ad 2m.mlte forc in eẽ itẽtionali cãnt:vt pꝫ de arte:ſꝫ ñ ſp cã ſunt oiuꝫ opationũ in eẽ itentionali:q̃liũ ſunt cãe in eẽ reali:vt pꝫ de ſanitate in mẽte medici.¶ Ad 3m.q̃m ad tactũ nõ ꝓprie ẽ tact9 iter nõ repatiẽtia.ꝑ de gnõne.ꝯto 45.Sꝫ q̃m ad imediationẽ fundamẽtũ arti eſt ꝓpõ.7i.phy.quã itelligit Auer.ibi.ꝯto 13°.õ poſtremo motore:⁊ ꝑ moto.oꝫ.n. ꝙ iter hec nõ ſit mediũ:dato ãt agẽte nõ poſtremo ꝑt eẽ mem iter ipꝫ ⁊ paſſuꝫ:qꝺ mem aget:⁊ patiet̃:⁊ ſic ẽ in gnõne aialiũ p putrefactionẽ ꝙ mediũ ꝯtinens:vt aer agit:⁊ patit̃.Soluẽs tñ Auer.2° celi.ꝯto 42.rõnẽ quã ſoluim9 dixit ꝙ ex oib9 celis fit vnũ agẽs:q̃ſi vnũ aial:agẽs ſꝫ diuerſas ptes:puta ſm diuerſas ſtellas.addo ẽt ꝙ nõ incõuenit lumẽ ſtelle ſupioris trãſire p celũ iferius.imo neceẽ qꝺ ſic:ad h̃ vt lumẽ illud ad hec iferiora deducat̃.iõ celũ mediũ patit̃:itentionalis tñ eſt hec paſſio ⁊c̃.¶ Ad 4m.ner ꝯña:q2 licꝫ nõ eẽt itellẽs poſſis paſſuꝫ idoneuꝫ reu itelligẽtie:eſt tñ corp9 hũanũ paſſuꝫ idoneuꝫ reu celi. Ad ꝓbõnẽ.ordo pfcõis foraꝝ ifert ordinẽ loci aut ſit9 i corpib9 iforatl ab eis.ſ.ordinẽ dignitatl:⁊ pfectõis:iter illa corpa.Dico vlteri9 ꝙ itellẽs poſſis ẽ apt9 pati ab itelligẽa lune: q2 oẽꝫ ſubaꝫ ſepatã recipe apt9 ẽ itellẽs poſſis:vt ꝑ ope.q̃to 4°.ꝯductũ ẽ.¶ Ad 5m.admittat̃ gemelli ſil nati:⁊ ſiliuꝫ ꝯplõnũ i toto ⁊ ptib9 foras ⁊ mãꝫ iſequẽtiũ:tc adhuc pñt diſſilib9 nutrimẽtl educari.Puella.n.lacte meretricl nutrita meretricio delectat̃:⁊ puer lacte ſuis educat9:luto. Põt ẽt eẽ diuerſitas ꝯuerſationũ:⁊ diuerſitas i vita eoꝝ ex varijs occurrẽtijs:q̃uis ex celo eẽt ſilitu9:ꝙ ſi oia po ſueris paria i ãbob9:vno ridẽte:alter redib.t:⁊ flẽte vno:

flebit alter ⁊c̃.¶ 4° ꝑnr ex nã agẽtl.q2 ſi celũ i ifera ageret: celi formã celũ itẽderet ꝓducere.pꝫ ꝯña.q2 agẽs ſibi paſſuꝫ aſſilat.¶ Scdo.ſi ſic.nõ tãtã in reb9 diſſormitatẽ cãret q̃ta in eis repit̃.pꝫ ꝯña.q2 celũ ẽ vnime:⁊ oẽꝫ regionẽ eodẽ mõ ꝯtinẽs.¶ Tertio.ṽtutẽ ꝯſeruatiuã terre cãret i igne:ſilr celi iferiores a ſupiorib9 alterarent̃:aut motu cõtererent̃.pꝫ ꝯña.q2 nõ agit agẽs i extremũ:niſi p mediũ. ¶ 4.°ſi ſic:reb9 daret celũ ꝑpetuitatẽ.pꝫ ꝯña:q2 ſtella ſuã ṽtutẽ hñte:ẽt ſuũ effectũ hr̃e dꝫ.¶ Tũ ẽt neceſſitatẽ.q2 poſito actiuo ⁊ pauo ⁊c̃.neq; diſpõ materie ipedit:qm̃ materie diſpõ a celo pẽdet.¶ Tũ q2 celũ ipedit̃ aut non:ſi ꝑm:neceſſario nõ euenit effect9.ſi ſcdm:neceſſario euenit. ¶ Ad ꝑm corrupbus data ẽ ṽt9 gñaua.vt eẽ eternũ:qꝺ ꝯſeq nõ poterãt in eẽ idiuiduali ꝯſequerent̃ in eẽ ſpeco.nõ dico itẽli:ſꝫ reali.2° de gñatiõe.textu cõ.57.⁊ 2° de aia. textu ⁊ cõmẽ.34.⁊.35.nõ eſt aũt celũ corrupic.iõ nõ eſt celo data ṽt9 gñandi ſibi ſile:neq; de ſui ſuba:neq; de aliena.¶ Dico 2° ꝙ agẽtis vniſi eſt formã eiuſdẽ rõnis cũ fora ſui itendere:nõ ãt equoci.eſt aũt celũ agẽs equocũ:ad rõnẽ igit̃ negat̃ ꝯña.ad ꝓbanem celũ aſſilat ſibi paſſuꝫ faciẽdo paſſuꝫ tale in actu q̃le erat celũ i ṽtute.¶ Ad 2m ner ꝯña. ad ꝓbanem ner atum:q2 diſſorc eſt celũ diſſorrc accñli:in motu: lumine:⁊ raritate.diſſormitatẽ quoq; ſubalẽ hꝫ celũ comparãdo vnũ orbẽ alteri:ſꝫ de his ſatis libro ꝑ h9 opis.ſtellaꝝ quoq; radij ſup diuerſis terre partib9 cadunt diuerſimode.¶ Ad 3m ner ꝯña.ṽt9.n.celi ad tãtã diſtãtiã a cẽtro q̃ta eſt diſtãtia ignis nõ eſt terre ꝯſeruatiua,ꝓhibẽdo qn corrũpat̃.Neq; neceſſe ẽ mediũ ꝑciſe eodẽ mõ alterari ſicut extremũ queadmom.8° phy.cõ.37.⁊ cõmẽ.42.2° celi recitat Auer.in exẽplo Alexãdri.ſ.de piſce:q ẽ ſtupor:manũ piſcatoris ſtupefaciẽte:tãgẽtis rete:quo ſtupor retinetur:nõ tñ ſtupefaciẽte rete.⁊ lꝫ illuminent̃ celi iferiores ab altis:nõ tñ terunt̃ neq; calefiũt.¶ Ad 4m ner ꝯña. q2 lꝫ ſemp duret celũ:nõ tñ ſemp durat celũ cã.a.effect9:neq; q̃ñcũq; ſtella ṽtutẽ hꝫ faciẽdi aliqd:ſer idẽ effect9:qm̃ celũ ipediri põt:nõ dico a motu ſuo:ſꝫ a ꝓductiõe hui9 effect9 iferio.¶ Cõtra piret iudicialis aſtroi.¶ Ro negãdo ꝯñaꝫ:ſꝫ libratis aſtroꝝ ifluxib9 iudicẽt aſtroi ꝙ diſpõ celi ſic indicat:⁊ ſi nõ euenit ab iferiorib9 ipetum:eueniet effectus.⁊ tũc bñ iudicabũt.approbatũ.n.ṽo eſt:⁊ ab aſtronomiſmet ꝯceſſuꝫ:ꝙ ſapiẽs dñabit̃ aſtris.Ptolomeus.n. cẽtiloquij ṽbo ꝑmo dixit.Hec iudicia q̃ tibi trado ſũt media iter neceſſariũ ⁊ polc.i.ꝯtingẽtia vt in plĩbus:apud eũ q rexꝫ nãs ⁊ ſtellaꝝ op9 ꝯſiderat.Iõ ṽbo qnto eiuſdem. Optim9 aſtronomus multũ malũ poterit ꝓhibere:qꝺ ſꝫ ſtellas vẽtuꝝ eſt:ſic.n.ꝑmuniet eũ:cui futuꝝ eſt:vt poſſit illud pati.Et ṽbo octauo eiuſdẽ:aia ſapiẽs ita adiuuabit opus ſtellaꝝ:queadmodũ ſeminator ṽtutes nãles.Et in ꝑnº q̃dripartiti.Nõ eſt extimãdũ ꝙ ſupiora ſua ſignificata ꝓtẽdãt ineuitabilr:veluti q̃ diuina diſpõne ꝯtingũt:⁊ q̃ nullatenus euitãda.nec nõ q̃ veraciter ⁊ ex neceſſitate ꝓueniũt:vt eclipſes.¶ Ad ꝯfirmationẽ negat̃ ꝯña:q2 non totalr dñat̃ celũ paſſo:pp hois libertatẽ.Opationuꝫ eniꝫ hois:q̃dã mediãtib9 q̃litatib9 manifeſtis vl occultis fiũt realr opantib9.⁊ in iſtis celũ hꝫ dñiũ.põt.n.hõ ex ifluxu celi egrotare.Alie ſunt ſpũales:organice tñ:⁊ iſte cõplonẽ corpis ſequunt̃.iõ celũ ſup his dñat̃.Alie ſunt itellectuales.⁊ ſic abſtracte ꝙ nõ organice ſũt.⁊ iſte idirecte aliquo mõ ſubijciunt̃ celo:pp colligãtiã itellect9 cũ virib9 ſenſitiuis.2°.n.de aia.textu cõmẽ.94.Duri carne inepti mẽte. molles aũt carne bñ apti.iõ item voluit Ari.inſepabilẽ a corpe.ꝑ de aia.textu cõ.14.⁊ iõ ex diſpõne fantaſmatl varia:pp ſubtilitatẽ ſpũuꝫ vl groſſitiẽ:turbulẽtiã vel claritatẽ:mltimeꝫ vel paucitatẽ:⁊ etiã pp eoꝝ calitatẽ vl frigiditatẽ:vario mõ ꝯtingit itelligere ⁊ formare.⁊ h̃ pꝫ in litargicis ⁊ freneticis in qb9 cerebri opatio ipedit̃:⁊ ꝯñter ipm itere.Et pp haꝝ viriũ colligãtiã põt medicus ad bñ itelligẽdũ adiuuare.⁊ etiã ipedire ſpeculationẽ.⁊ etiã aſtronomus de bona vel mala nati itellectiõe iudicare.dicit eniꝫ Ptolomeus cẽtiloquij ṽbo.38.Cũ fuerit mercuri9 in natiuitate alicui9 in aliqua domoꝝ Saturni:⁊ ipe fuerit fortis in eſſe ſuo:dat bonitatẽ itelligẽtie medulitus in reb9. Sꝫ pp itellectus cõpõnẽ vel diuiſionẽ libertas eſt in iteu: loquẽs.n.Ari.de potẽtia rõnali.9° meta.textu cõmẽ.3.ſolũ de iteu ⁊ ſcia loquit̃.ꝙ ſi rõ libertatis nõ eẽt originalr in iteu:tũc Ari.de ꝑnº rõnali:nedũ icõplete loq̃ret̃:ſꝫ de ſecũdario ſermonẽ faceret:neglecta radice ꝑma.¶ Remota tñ hois libertate:nullus effect9 apud phꝫ liber eſt. Nõ tñ remota hois libertate oia neceſſario euenirent:q2 lꝫ ꝯcurrẽte alia celi pte aut pro aut ꝯ:ineuitabilr ⁊ neceſſario ꝯcurrat:⁊ cũ ꝯrient̃:aut ſunt eque potẽtes:⁊ tũc effectus nõ ꝓducit̃.ſi nõ:debili9 ſuccũbit:tñ põt celo aduenire ipedimẽtũ ab iferiori cã.vt bos rũpens ramũ fructiferũ pulullationẽ ei9 ꝓhibet.q2 igit̃ hec iferiora mãꝫ in poa partẽ ſui hñt:etiã ꝯrietatẽ hñt.¶ Eſt igit̃ optime reſolbo aduertẽda dr̃ia iter libertatẽ ⁊ ꝯtingẽtiã.q2 apud phꝫ ex ſolo hoie libertas ẽ.nõ aũt ſolũ ex hoie ꝯtingentia eſt.Eſt .n.ꝯtingẽtia amplior.duob9.n.exñtib9 potẽtialibus:vno in gñe itelligibiliũ:⁊ h̃ eſt itellect9 poſſibilis.altero ṽo in gñe ſenſibiliũ:⁊ h̃ eſt mã ꝑa.Ex potẽtiali in gñe itelligibiliũ naſcit̃ libertas.ſꝫ ex potẽtiali in gñe ſenſibiliũ naſcit̃ ꝯtingẽtia.h̃ voluit phs 6° meta.textu cõmẽ.5.in trãſlatiõe greca.q̃re mã erit cã ꝑterq; vt in plib9 alr accñtl. Qꝺcũq; tñ corpus poam ꝑmã itelligibilium in ſe hꝫ:illud poam ꝑmã ſenſibiliũ in ſe claudit:⁊ nõ eꝯ.Qꝺ igit̃ dixi in ꝑmo ope q̃to ꝑ.Sequit̃ 2° nullã eẽ in reb9 ꝯtingẽtiã:ad q̃s nõ ꝯcurrit hõ:paſſuꝫ eſt ab ipreſſura defectũ nõ apponẽdo:libertatis:q2 nõ aſſignauim9 ibi originẽ ꝯtingẽtie.ſed originẽ libertatis ꝯtingẽtis.ſ.diſcurſuꝫ itellectus:⁊ q2 diſcurſus itellect9 reperit̃ in hoie.q2 reperit̃ in ei9 itellectu: ⁊ in nullo alio aiato aut itellectu reperit̃.iõ ſolũ ſequit̃ ex ibi dictis in illo tertio dubio ꝙ ſolũ ab hoie liber effectus ꝓuenit.Nõ aũt ſequit̃ abſolute ꝙ ſolũ in hoie ſit ꝯtingẽtia:q2 de ꝯtingẽtia ſic abſolute nihil ibi dictũ fuerat vñ ſequeret̃.iõ ſanus itellectus illũ locũ bñ iterꝑtet̃:⁊ ꝯſideret ꝙ idẽ ſequit̃ tm̃ in hoie aut ei9 pte praticũ habitũ exiſtere.q2 tm̃ opari qꝺ eſt in ptãte hois eſt pratici habitus obiectũ.Et cũ vlteri9 in arto tãgit̃:oẽꝫ diſpõnẽ a celo pẽdere:h̃ negat̃.q2 a varijs cauſis pẽdere põt:vt a talpa ripã magni fluminis vt padi rũpẽte:aptũ aũt a talpa foramẽ:q̃uis paruũ ſit:aquaꝝ ipulſu apit̃:⁊ eaꝝ decurſu auget̃.⁊ tãdẽ p loca:q̃ nõ inũdaſſet:effluit eridan9:⁊ terram aliter q̃ fuiſſet diſpoſita nõ erũpẽte fluuio diſpõit.⁊ ꝑparat vt alr a celo patiat̃ q̃ paſſa fuiſſet.⁊ ſic fructifera magis q̃ ꝑus reddit̃:aut eꝯ.¶ Ad ꝯfirmationẽ.ipedimẽtũ a celo eueniẽs p pñtiã aſtri ad om ifluẽtis ineuitabilr nãlr euenit:ſꝫ ab iſtis iferioribus eueniẽs ipedimẽtũ ꝯtingenter euenit:⁊ nõ neceſſario.¶ 5° ꝑncipalr arr ex ꝯdictionibus celi:q2 ſtabilitatẽ nõ hꝫ.⁊ ſic nõ adeſt huic parti ſtella niſi p iſtãs.⁊ ſic nõ agit:neq; ꝯſeruat.pꝫ ꝯña.q2 hec oia tpꝰ reqrũt.¶ 2° ſi ageret celũ in hec:corrũpet iſta:q2 res motu ſuo diſtare fac̃ a ſuo ꝑncipio.⁊ ſic nõ gñaret.q2 nãlia ad vnũ dterminant̃.¶ 3° q2 ſi ſic:forti9 ageret q̃ iſta: q̃ accñtalr mutãt.ğ ſubalr mutaret.⁊ ſic corrũpet.¶ 4° ſi ſic:ad iducẽdũ ageret.ğ nõ ad ꝯſeruãdũ.¶ 5° ſi celũ p motũ ẽ cã:in alio ⁊ alio iſtãti fieret ali9 ⁊ alius effect9.pꝫ ꝯña.q2 in alio ⁊ alio iſtãti aa ⁊ aa eſt celeſtis planetaꝝ cõiũctio aut ſepatio:⁊ aa ⁊ aa ad hec hitudo.ꝯñs eſt falſum: q2 iterficiẽs equũ hodie vel cras idẽ cadauer facit:⁊ ponẽs h̃ ouuꝫ ſub hac gallina hodie vel cras facit ꝙ a galli-

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

na idē pullus ꝑlificet̃:queādmodū mulier hodie vl' cras pariens eūdē īfantē parit. ❡ Ad p̄ᵐ. ſtabilitatē h₃ celū in ſuba:⁊ in loco ꝓ₃ mā₃:nō āt ꝓ₃ formā. negat̃ āt ꝯñа qua īfert̃ ſtellā nō adeſſe niſi ꝑ īſtās:q₂ ſtella aut directe aut reflexe ſemꝑ reſpicit datū locū.⁊ l₃ recedat vna ſtella:remāet tñ celū pñs dato loco ꝓ₃ alias ſtellas. ❡ Ad 2ᵐ cōceſſit Ari. ſolē ī obliquo circulo accedēte eē cā₃ gñatōis: recedētē v̓o corruptiōis. 2° de gñatōe. textu com. 56. ⁊ 12. meta. textu ⁊ cōmēto. 33. ⁊ 34. iō negat̃ ꝯñа: corᵖⁱᵗ: ḡ non gñat. īmo ſe' oᵐ. q₂ vni⁹ cor^{io} gñatio ē alteri⁹. Ad ꝓbaⁿᶜᵐ. nālia ꝺm vnā virtutē ⁊ eodē mō ſe hñtia ad vnū determinant̃:nō āt q̄litercūq₃ ſe hēant. idē. n. cā ē ꝯrioꝝ. 2° phyſi. 2° poſterioꝝ. ⁊ 5° meta. ſ₃ determinatio agentis nālis eſt pñte paſſo: cui dñat̃ ſine ipedimēto non poſſe non agere. ❡ Ad 3ᵐ ꝯceditur ꝙ in vno tpe cor':in alio gñabat̃. ⁊ ſic ſubal'r mutat celū. ❡ Ad 4ᵐ ne' ꝯñа: ꝑꝑ multitudinem ſuppoſitoꝝ:in qb⁹ ille oꝑatiōes fiūt. Tū ēt cōpleto motu quo gñabat̃. a. pōt celū ꝯſeruare iſtud. p₃ de tenente ſigillū in aqua. ❡ Cōtra magis itima ē res ſibi q̄₃ aliud. ḡ ſi ipa nō ꝯſeruat ſe:neq₃ aliud ipſa₃ ꝯſeruabit. ❡ Rꝫ° non o₃ maiorē itimitatē magis facere ꝓ ꝯſeruatiōe. Tū etia₃ vnaq̄q₃ res appetit ſe ipſa₃ ꝯſeruare. ⁊ in exeūdo in actu₃ aliqñ adiuuat̃: ⁊ aliqñ ipedit̃ ⁊c̃. ❡ Tū ēt ad ꝯſeruationē q̄ res corruptibilis ſe ꝯſeruat ꝯcurrit celū tāq₃ cā vl'is ꝯſeruās. ❡ Ad 5ᵐ negat̃ ꝯñа. ❡ Ultimo ſuppōamus celū qeſcere:tūc adhuc celū ageret in īferiora lumine ⁊ influentia. ❡ Scđo qeſcēte celo:ignis ſtupā:aut ſulfur īcēderet. ❡ Tertio ſtella cal'a ēt aerē in ignem ꝯuerteret. ⁊ ſol aquā in vaporē:q in media regiōe aeris in aquā ꝯuerteretur:q̄ cadēs in terrā pulueri admiſceret̃:aut terre ībiberetur. ⁊ ſic fieret mixtio ꝑfecta vel impfecta:ēt ſtella frigida alia in el'a frigida ꝯuerteret:⁊ ſic nō capiente loco cal'a vbi gñant̃ ⁊ multiplicant̃:diſcederēt cal'a a loco vbi ſuꝑfluerēt. ⁊ declinarēt in locū vbi deficerēt. idē de frigidis. ❡ 4° l₃ nō eēt hyems ⁊ eſtas in eadē mūdi pte:q₂ ſola ſolis declinatiōe ꝑ motū ad meridiē ⁊ ſeptētrionē hec fiūt. eēt tñ in diuerſis ꝑtib⁹ mūdi ſimul. q₂ vbi ſolis eſt pñtia: ibi ē eſtas. vbi abſentia hyems. vbi meᵐ:medium. imo in eſtate mot⁹ ſol ſupra nr̃a₃ regionē magnū calorē facit. ſi igit̃ ſtaret ſupra eā:terrā redderet ībitabilē. ❡ 5° aliq̄ ꝑs celi v̓tutē h₃ ꝯſeruādi ſimˡ vel mixtū. ḡ celo ſuppoᵐ ꝯſeruabile ꝯſeruabit. ❡ 6° celū eēt effectiuū formaꝝ ſubaliū vl' accñtaliū. ⁊ mā p̄ᵃ eēt receptiua eaꝝ nō ipedita: ḡ qeſcēte celo:adhuc eēt gñatio. ❡ Ad p̄ᵐ. ſi qeſceret celū nō ageret in hec īferiora. q₂ nō motu:vt p₃ nō lumine. q₂ in his īferiorib⁹ nō eēt diaphanū lumis receptiuū. q₂ eēt hic vacuū aut mā nō formata ſubali forma. nō īfluētia:quia duob⁹ tñ īſtrumētis attingit celū hec. ſ. motu ⁊ lumine. ⁊ iſtis mediātib⁹ oē reale qđ a celo hic fit:parit̃ ⁊ ꝓducit̃. nos āt ꝯcedim⁹ īfluētiā aliqñ pro re facta a celo:de q̄ nō ē hic ſermo. ❡ Qđ āt dñt qdā ꝙ mā īfinito tpe ſeruaret formā:quā hr̄et in īſtāti p̄ qetis celi:eſt ꝯcedere aliquam formā in eſſe ⁊ ꝯſeruari nō depēdere a motu celi. cui⁹ oᵐ ſuſtinet pħs. ❡ Tū ēt eſt ꝯcedere ꝙ res corruptibilis habēs mā₃ in poᵃ ꝑtē ſui ꝑpetuari:qđ apud pħ₃ iplicat ꝯdictionē. vt p₃ p̄ celi. ⁊ ſic mot⁹ celi eēt cā breuitatis vite:vbi qes ei⁹ eēt cā ꝑpetuitatis. ❡ Aliqb⁹ tñ viſu₃ eſt min⁹ impoſſibile eē mā₃ formari:q̄₃uis nō ſit diſpoſita: q̄₃ ipſam eē īformē. ❡ Ad 2ᵐ. tūc nō eſſent:ignis:ſtupa:aut ſulfur. ❡ Ad 3ᵐ nō eēt hic elm:neq₃ mixtū. iō nullā hic poſſet celū facere opatiōnē. Si. n. hic vacuū ſit:p₃ hic nihil eē: qđ celi opatiōnē ſuſtineat. ſi āt ſit hic mā non formata ſubaliter:nō pōt fieri mutatio ſubalis. neq₃ accñtalis. q₂ oīs talis nō ſolū ex ſubo ē. ſ₃ ēt ex ꝯrio:⁊ nō ex ꝑuatiuo tm̄. ſ₃ ex poſitiuo ꝑuatiōnē comitāte:aut ex ꝑuatiuo poſitiuum comitāte. ſi. n. mutatio eēt gñatio: vel corᵗᶦᵒ: ſiue ſubalis: ſiue accñtalis:ex ꝑuatiuo eſt. ſi v̓o ſit aliqua alia realiū mutatiōnū:ex poᵘᵒ ē. p₃ 5° phy. cōmēto. 55. ❡ Ad 4ᵐ nō eſſet hyems:neq₃ eſtas. Eſt igit̃ nr̃a imaginatio reſoluēs. ꝙ in p̄mo īſtāti qetis celi reſoluerent̃ oia īferiora in mā₃ p̄ᵃᵐ q₂ deſineret celū eē ꝯſeruās īferiora:ꝑꝑ deſitionē diſpōnis reqſite in ipſo:vt ꝯſeruet. aut in nihil oia rediret. iō ſupra dictū eſt q̄₃ repugnat nature vacuū:aut mā₃ eſſe ſine forma:tā repugnat celū qeſcere. iō Auerrois. 12. meta. cōmēto. 41. aucᵗᵉ Ariſt. 9. meta. textu cōmē. 16. Nō ē timēdū celū qeſcere. ⁊ ſi diceres nō eſt poſ'e fieri corruptionē ſine gñatiōe:neq₃ ſine alteratiōe:neq₃ ſine tpe. neq₃ ſine agente. q̄ tñ pōis. q₂ ſtat nō eē alteratū mixtū. a. ad corruptionē in īſtāti in quo ponit̃ celū qeſcere. ❡ Rꝫ°. hec oñdunt nō eē nāl'r poſ'e celū qeſcere. neq₃ ſunt maiora īcōueniētia p̄ īcōueniēti poſito. ſ. celū qeſcere. deſineret. n. res:non q₂ celū poᵘᵉ ageret ad illaꝝ deſitionē: ſ₃ q₂ celū deſineret eē ꝯſeruās illas. ❡ Ad 5ᵐ igit̃ dr̃ ꝙ celū nō ſub q̄cūq₃ diſpōne ꝯſeruatiuū eſt iſtoꝝ īferioꝝ. ſ₃ ſub motu eoꝝ ē cōſeruatiuū. ❡ Ad 6ᵐ nō ē celū effectiuū in iſta īferiora:niſi moueat̃. neq₃ mā p̄ma potēs eſt recipe. q₂ nō ſubalem formā. q₂ ad illa mā eſt indiſpoſita ⁊ indifferens. ⁊ ſic aut vtrāq₃ oppoſitaꝝ formaꝝ el'oꝝ reciperet:aut neutrā. ⁊ ſi mā ſit in poᵃ. illa eſt valde remota. Neq₃ accñtalē formā pōt recipe mā cū hac circūſtātia:q₂ forma accñtalis ſubſtātialē p̄ſupponit in ſuo aduētu. q₂ forma accñtalis indiget quo ſuſtentet̃:q₂ ipſa nō eſt ſubſiſtēs:cu₃ nō ſit ſuba. mā igit̃ cū p̄us nā ordinet̃ in actū ſubalē q̄₃ accñtalē:non poterit recipe poſteri⁹ ſine p̄ori:queādmodū neq₃ ex pte forme poterat recipi poſteri⁹ nō recepto p̄ori. ❡ Cōtra. ſi mā p̄ᵃ eēt:ipſa ipleret celū. ḡ mā eēt q̄₃ta. ḡ adhuc remanſiſſet q̄₃titas in mā. ḡ ibi eēt forma accñtalis ſine ſubali: aut illi q̄₃titati p̄ſupponeret̃ forma ſubalis. ❡ Tū etiam apud Auerroi₃ iplicat ꝯdictionē mā₃ exiſtere ſine forma. vt p₃ 2° phy. cō. 12. q₂ qđ nō eſt in actu eēt in actu. ḡ apud Auerroi₃ ꝯdicᶜᵐ iplicat celū qeſcere. ❡ Rꝫ° in mā eſſet q̄₃titas iterminata. eſt. n. ipa īſepabilis a mā. p̄ phy. cōmē. 63. hec tñ q̄₃titas nō terminaret̃ itriſece a forᵃ. q₂ nᵃ forᵃ ſubalis mā₃ p̄ᵃᵐ īformaret:ſ₃ determinaret̃ extrinſece a celo ꝯtinēte. ❡ Ad aliud ꝯce' ꝯñs. l₃. n. dictū ſit accñtalē formā eē in mā. nō tñ ſubalē īformātē:aſſiſteret tñ itell'is poſ'is aut toti aut ꝑti materie. ❡ An āt aſſiſtentia talis p̄ſentialis ad īformationē ſufficeret:qdā dixerūt: vt ſaluarēt felicitatē itellect⁹ poſ'is:remotis itellectī ſpeᵘˡᵉ:ꝙ de⁹ ⁊ itelligētie īformāt itellectū poſ'e₃ nullā diſpōne p̄parāte. ⁊ ꝯñter queādᵐ pñt itell'ie. īformare itellectū poſ'e₃ nō diſpoᵐ;ita mā₃ p̄mā īformaret itellect⁹ poſ'is:q̄₃uis indiſpoſita eēt. ⁊ ſic ſaluaret̃ exñtia materie ⁊c̃. Aliȷ̓ v̓o dixerūt. pñtialitas itellect⁹ materie nō ſuffic̃ ad īformationē. Nō ēt ꝑ qetē celi deſineret eē itellect⁹ poſ'is. q₂ tūc rueret īcipet gen⁹ itell'iaꝝ ſaluato celo. ⁊ ſic daret̃ forma nō formās:⁊ mā nō māns: q̄ ſatis ipoſ'ia ſunt apđ pħos. Uacuu₃ quoq₃ iplicare vr̃. q₂ 4° phy. Auer. cōmē. 60. dixit dato vacuo:ſeq ꝙ tūc q̄₃titas eēt ſuba ſepata. ⁊ itelligo ī nominatiuo vt ſeqt̃ ex demōſtratiōe text⁹ cōmē. 80. eiuſde₃ 4ⁱ. Eligēdo tñ iter ea q̄ dicta ſūt. multis min⁹ malu₃ vr̃ ꝯcedere nouū aial ex iteᵒ ⁊ mā qđ ſit itellectiuu₃ ⁊ felix: q̄₃ ꝯcedere mā₃ ſine forma:⁊ formā ſine mā. Hec de celo nūc dicta ſint ad magnitudinē ſumme bōitatis:cui ſemper ſint Laus:Gloria:⁊ Honor.

❡ Explicit liber de orbibus. Ab excellēti artiū ⁊ medicine doctore Alexādro Achillino Bononiēſi philoſophia₃ publice ⁊ ordinarie docente.

❡ Alexandri Achillini Bononienſis de vniuerſalibus.

Utrum vniuerſalia exiſtant in intellectu. Rñdeo duplex vniuerſale:cōplexū: incomplexum. cōplexu₃ eſt propoſitio vniuerſalis pōne vel natura. poſitiōe rōne ſigni diſtribuentis ſubiectum. natura vero ratione cōtinue veritatis q̄rūcunq₃ illius ſingulariu₃. ſic loquitur Auerrois primo priorum. capite ſeptimo. de hoc vniuerſali Ariſto. ſecūdo poſteriorum dixit:eſt vnum preter multa. quoniam veritas vniuerſalis a ſingularium veritate diſtinguitur. ⁊ eſt principium artis ⁊ ſcientie. Ubi Auerrois aut cum formantur forme in eo qđ extrahat ex eis ſimilitudinem:que eſt inter eas: ⁊ ex hac ſimilitudine prouenit intellectu₃ vniuerſale anime: vniuerſale igitur intellectū anime eſt propoſitio vniuerſalis. ſimilitudo ex qua prouenit vniuerſale eſt conuenientia ſingulariu₃ propoſitionū per experientiam habitaru₃. prouentus eſt effectiuitas inſtrumentalis: qua₃ habet antecedens ſuper conſequens. Ille in quo formantur ſingulares propoſitiones habēs vim extrahēdi ſimilitudinem inter eas eſt homo: qui experitur. ⁊ tunc propoſitio elicita:aut formatur ex rebus volūtarijs. ſ. ex his quoru₃ nos ſumus principium per voluntate₃. ⁊ tūc propoſitio eſt principium artis. i. principium operādi. aut formatur propoſitio ex inuentis per naturam: ⁊ tunc propoſitio eſt principium ſpeculandi. Uniuerſale autem incomplexum duplex:in eſſendo:in predicando. vniuerſalia in eſſendo ſunt intellectus:quoru₃ ſolum poſſibilis nō in intellectu eſt:quia pura potentia in aliquo genere nō eſt receptibilis in aliquo illius generis:quia tūc pura potentia daretur potentialius in eodem genere. Eſt autem intellectus poſſibilis humanus pura potentia in genere intelligibilium. vt dixi in libro de intelligentijs. Aliȷ̓ autē omnes intellectus inferioribus intellectibus ꝯſerti ſunt. Correlariu₃: aliquod vniuerſale in eſſendo eſt extra animam. ⁊ aliquod eſt in anima. Intellectus ſunt vniuerſalia quia abſtracta ſunt. non tamen per alterum: ſed ꝑ ſe. ⁊ ſunt dicibilia de pluribus:quāuis impoſſibile ſit ibi eſſe multitudinem ſub ſpecie. dixit enim Auerrois primo celi. cōmento. 92. Celitas enim dicitur de pluribus indiuiduis. ⁊ ſicut hec inuenitur in pluribus partibus huius celi:ita non eſt longe quin inueniantur plura indiuidua totius celi. Eſt autem celitas forma celi: ⁊ eſt intelligentia. vt in libro de orbibus dixi. quia igitur huiuſmodi predicabilia impoſſibile eſt predicari de multis: vocaui ea vniuerſalia in eſſendo. Uniuerſale in predicando duplex: in potentia:in actu: vniuerſale in potentia duplex: propinqua:remota. vniuerſale in potentia eſt forma mālis: ſubſtantialis vel accidētalis dicit̃ vniuerſalis in potētia. q₂ nō eſt abſtracta de ſe:ſed abſtrahi poteſt ab itellectu agēte. ⁊ ſic p₃ ꝙ materialia intelligūtur per aliud: q₂ per intellectum agētem eoꝝ formas a materia abſtrahētem. ſ₃ tamen ſunt intelligibilia ꝑ ſe:q₂ eoꝝ nā. ſ. forma eſt abſtrahibilis. dicit̃ vniuerſalis in potētia remota: q₂ ad hoc vt poſſit forma materialis abſtrahi ad eſſe vniuerſale:o₃ eā prius abſtrahi ad eſſe ſingulare itētionale. ſ. vſq₃ ad cogitatiuā īcluſiue. ⁊ ſic p₃ in remotōe ab eſſe vniuerſali ordo ⁊ gradus:q₂ forma ſaltē. ſenſibilis hab₃ eſſe in ſubiecto:in medio:in ſenſu exteriori:⁊ interiori. Corᵐ. aliquod vniuerſale in potētia remota eſt extra animā. p₃ de forma q̄ naturaliter eſt in ſubiecto:aut extranee in medio. l₃ ipſa nō dicatur vniuerſale:niſi per reſpectu₃ ad intellectu₃:que₃ formare poteſt. Ul'e in predicādo in potentia propinqua eſt forma mālis in eſſe itētionali in imaginatiua ⁊ cogitatiua virtute. primo eſt hoc vl'e in potētia:q₂ aptū eſt itellectū formare:⁊ nōdū ē abſtractū vniuerſaliʒāte abſtractiōe. q₂ hec abſtractio vl'iʒās ſolum ab intellectu agente fit trāſferente formā de eſſe fantaᶜᵒ ad eſſe itellectu₃. Eſt autem in potētia ꝓpinqua: q₂ nulla alia preuia diſpōne idiget fantaſma vt in itellectū poſſibilem ſit trāſferibile. Corᵘᵐ. aliqđ vl'e in potētia propinqua eſt in ſenſu:ſ₃ iteriori:cū eni₃ eſt forma in ſenſu exteriori: adhuc remote eſt vniuerſalis. l₃ nō remotiſſime:nō tñ dicit̃ fantaſma vniuerſale:niſi q₂ poſſibile eſt ipſum eſſe tranſlatum ad intellectū. Uniuerſale in actu eſt forma mālis formās intellectu₃ poſſibilem. ⁊ hoc eſt actu vl'e:q₂ eſt abſtractum vniuerſaliʒāte abſtractōe:⁊ in predicādo appropriate. q₂ cū predicabilitate de multis eſt ex parte rei poſſibilitas multitudinis ſuppoſitoꝝ ſimul vel ſucceſſiue. Corᵐ. ſolu₃ in intellectu poſſibili reperibile eſt hoc vniuerſale apud Auerroim:q₂ nulla alia itelligētiaꝝ ꝑ reꝝ māliu₃ intentiones intelligit. Sed eaꝝ eſſentia eſt earum inteᶦᵒ. vt in libro de intelligētijs dixi. pōt aute₃ iſtud vniuerſale dici ſpecies intelligibilis: q₂ eſt forma obiecti intelligibilis: in eſſe tamē ſpirituali extraneo:intelligibili. nō autē in eſſe nāli:māli:reali. Qđ aūt hec duo eſſe rebus cōueniant. p₃ ab Ariſtotele primo celi. textu cōmēti. 92. ⁊ 95. ⁊ ſeptimo meta. textu cōmenti. 23. ab Auerroe aute₃ in pluribus locis. vt alibi deo dante ⁊ magis de intētione adducemus. Tum quia iſtud vniuerſale eſt ſimilitudo obiecti. Dixit enim Auerrois. 12. meta. cōmento. 4. intellectum accipere cōſimilitudine₃ inter particularia: quia iſto aſſimilat̃ intellectus obiecto. quia intellectus ⁊ obiectu₃ eade₃ forma formātur. per itellectu₃ eni₃ anima eſt intelligibilia. tertio de anima. textu cōmēti. 37. quia per ſe intelligibilium receptiuus eſt intellectus ſimilitudinu₃. Cauſa igitur efficiens vniuerſalis in actu in predicādo eſt intellectus agēs:non adiutus ab alio:quamuis fantaſmate. vt dixit Auerrois primo de anima. cōmēto. 8. ſed non eſt agēs ꝓprie. q₂ preexiſtebat res:ſed nō in eſſe: qđ acquirit ab intellectu. aut ſi in illo eſſe erat:nō erat cōtinuata cu₃. a. fantaſmate: cum quo nūc cōtinuatur. Eſt igitur trāſferēs intellectus agēs de potētia intellecto ad actu intellectum. Hoc voluit Auerrois ſeptimo phyſicoꝝ. cōmēto. 20. dicēs ipſum eſſe comprehēſionem in nobis:nō aliquid factū in ſe:ſed in reſpectu ad nos. Cauſa materialis ſubiectiua eſt intellectus poſſibilis: que melius dicitur locus. tertio de anima. textu cōmēti. 6. quia accidētibus in eſſe reali datur ſubiectu₃ cui inhereāt: ⁊ formis materialibus de quo extrahātur. ſed eiſdem in eſſe intētionali non. ⁊ preſertim vniuerſali. forma₃ aute₃ nō habet vniuerſale: cu₃ forma ſit: licet per modū materie ſe habeat ad intellectū agētem. tertio de anima. textu cōmenti. 36. ſed tamē ſecūdum naturam itellecti hec forma diuerſificat̃. alia enim eſt forma ſimplex: alia compoſita ⁊c̃. Uniuerſalis autem finis eſt: vt preparet intellectu₃ poſſibile₃ ad deum recipiēdum: aut receptu₃ cōſeruandum. Qđ igitur vniuerſale ſit in nobis: dum intelligimus: experimur. omniſq₃ ipſu₃ ſcientia preſupponit. Quid aute₃ ſit. dixit Ariſtoteles primo poſterioꝝ. textu cōmēti. 25. eſt vnum de multis. ⁊ primo peryhermenias eſt in multis natū predicari. ⁊ primo de partibus animaliu₃: que in pluribus ſunt: hec vniuerſalia appellamus. Eſt igitur intentio que omne predicamētu₃ tranſcendit. dixit enim Auerrois. 12. meta. cōmento. 4. Et facit. ſ. intellectus ea. ſ. vniuerſalia: vnam intentionem. vnde primo metaphyſice. commento ſeptimo. Auerrois declarans ſpeciem dixit. intentio in qua cōmunicant: ſupple indiuidua. eſt ſpecies. Quale autem ſit: p₃.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

quia eſt ſpirituale:formatiuum:repreſentatiuum:preparatiuū intellectus. Propter quid autē ſit patet:ſcilicet vt res materiales cum ſuo primo principio vniat ⁊ coniungat. Corruptibilium enim natura cum deo continuabilis eſt:a quo exiuit in eſſe:non autem ineſſe reali: ſed in eſſe intentionali ⁊c̄.

¶ Expletis terminorum ſignificationibus:cauſis : ⁊ queſtionibus:ſoluenda ſunt dubia. Primo ex natura vniuerſalis in ſe. Utrum vniuerſale ſit nomen tantum. Reſpōdeo ꝙ non per Auerroim primo metaphyſice. commento ſexto. Sunt enim:qui ſic dicūt:ſcientiarum deſtructores.quia eiſdem terminis vocalibus ſcriptis aut mentalibus:ad placitum tamen ſignificantibus: vtitur doctus ⁊ indoctus:carens ſenſibus:⁊ habens eos: ⁊ ſic nō neceſſe eſſet: deficientie ſenſu: deficere nobis ſcientiam illius ſenſus : qđ eſt contra philoſophum primo poſteriorum. Quare dicendum eſt intētiones rerum apud doctū reperiri:quibus indoctus caret. Dicendum tamen.ꝙ certū genus vniuerſalium analogicorū:vt ens:ſubſtātia : ſpiritus corpus.ſunt termini:⁊ nomina tantū.⁊ nō ſunt intentiones rerum naturaliter ſignificantes importata per ipſa.ſimiliter de equiuocis dicendum:ſi vniuerſalia appellarentur.generaliter enim omne corruptibili cōmune ⁊ incorruptibili.⁊ etiā omne incorruptibilibus appropriatū:cōmune tn̄ multis:eſt analogū:⁊ non vniuocum.

¶ Secundo.vtrum vniuerſale ſit ens rationis. Reſpondeo.non quia ſit fictum a ratione.quia intentioni reſpondet ſignificatum ex parte rei.ſed eſt ratiōis vniuerſale in actu.quia ab intellectu eſt:⁊ in intellectu.

¶ Tertio.vtrum vniuerſale ſit reſpectiuum. Reſpōdeo. reſpectiuum.per Auerroim primo metaphyſice. cōmento.z8. auctoritate veridicantium ſpecies ſunt relatiue. ⁊ non ſunt exiſtentes per ſe. Item ſeptimo metaphyſice. commento.48.vniuerſale eſt in capitulo ad aliquid. Itē io.metaphyſice cōmento.zi.ſcientia dicitur ſecundū relationem ad ſcitum.eſt autem aliquod vniuerſale ſcientia ⁊c̄. Item quinto metaphyſice.cōmēto. zo. intellectus in ſua ſubſtantia eſt relatiuus.ſed non eſt in ſubſtātia intellecti.quia intellectus ſpeculatiuus eſſentialiter refertur:ſed intellectum accidentaliter.quia intellectū nō eſt de natura ſua intellectū:ſed per aliud efficitur itellectū.

¶ Quarto.vtrum vniuerſalia ſint ſcientia rei. Reſpōdeo ꝙ ſic.per Auerroim primo metaphyſice. cōmento. z7. diſtinguentem comprehenſionē vniuerſalem a ſingulari.Comprehēſio vniuerſalis eſt ſcientia ſingularis in potentia.comprehenſio autem ſingularis nō eſt ſciētia. Itē Auerrois in libro de beatitudine anime. intellectus ſpeculatiuus eſt ſcientia in potentia. Item Auerrois.iz.metaphyſice.cōmento.5i.remouet ſcientiam vniuerſalem a deo.quia vniuerſale non eſt niſi ſcientia ſingularis in potentia.potentia autem non eſt in deo.

¶ Quinto.vtrum vniuerſale ſit extra animam in re abſtractum. Reſpōdeo ꝙ non.per phyloſophum primo de anima.textu cōmenti.8. Uniuerſale:aut nihil eſt: aut poſterius eſt.quia platonicum vniuerſale:aut nihil eſt : aut eſt poſterius ſingulari ſenſibili.qꝛ ſi precederet ſingulare.ita ꝙ eſſet cauſa rei ſenſibilis : non poſſet intelligi res ſenſibilis:niſi nobis probatum fuiſſet ꝙ idea eſt. quemadmodum probatū eſt ꝙ materia ⁊ forma eſt.cōſequēs eſt falſum:quia notum eſt ſingulare.⁊ nō idea.patet ꝯn̄a: qꝛ non perfecte cognoſcitur cauſatū:ignorata illius cauſa.nō eſt autem idea ſimul cum ſenſibili re.quia ponitur idea icorruptibilis:ſenſibile vero corruptibile.ergo poſt eſt.phyloſophus etiā primo poſteriorum.capite i9. Haudeant ſpecies platonis:monſtra enim ſunt.quia non ſunt a natura intenta: non enim moueri poſſunt:quia non corporee:neq̄ corpori affixe:neq̄ mouere:qꝛ abſtracte ſunt non formantes corpus.patet ſeptimo metaphyſice.commento.3i.⁊.z8. Sed ꝙ prima pars diſiunctiue vera ſit.pꝫ ratione Auerrois tertio de anima.cōmēto.i6. Si vniuerſalia eſſent in re abſtracta:res intelligerent. patet conſequentia:quia res in ſe intellectionem haberent. eſt enim res abſtracta intellectus.ſecūda ratio Auerrois.tertio de anima.commento.i8. Si vniuerſalia eſſent in re abſtracta:non oporteret ponere intellectum agentem.pꝫ conſequentia:quia ſolum ad abſtrahendum inuentus eſt itellectus agens.ex hoc patet quare Ariſtoteles enumerans predicamēta.tertio phyſicorum.textu commenti.3.⁊.i7. ſubſtantiam enumerat per hoc aliquid.⁊ alia predicamēta non ſic.quia plato non ponebat ideas accidentibus: ſꝫ ſubſtantijs.vt igitur per ſubſtantiam non intelligerētur idee platonis:dicebat hoc aliquid:quod eſt nomen indiuidui. Similiter patet quare:ſecundo de anima.textu cōmenti.z. Ariſtoteles formam diffinit per eſſe illā qua aliquid eſt hoc.⁊ tunc certum eſt formā non eſſe ideā.idē colligitur.iz.metaphyſice. textu commenti.i4. Or ſi dixit phyloſophus.ſecundo de anima.textu commenti.68. Eadem eſt natura cōmunis vtriq̄.ſ.celo ⁊ aeri: intelligit ꝙ vtrumq̄ eſt diaphanum. Saluatur etiā generationis vnitio abſq̄ natura cōmuni:per eſſe genitum eiuſdē ſpeciei vel generis propinqui cum generāte.ſimiliter in ſpecie athoma eſſe comparationem:ſeptimo phyſicoꝝ.textu cōmenti.z4. Conuenientia quoq̄:licet ſit ſimilitudo: vel in ſubſtantia:vel opere:vel accidente:ꝯtrarietas autē diſconuenientia:aut repugnantia:non requirit fundamētum aliud in re ab ipſis indiuiduis met.penes autē quid rerum perfectiones menſurentur.dixi in fine libri de intelligentijs.poteſt enim indiuiduum perfectioris ſpeciei eſſentialiter menſurare minus perfectam ſpeciem. quāuis non eſſentialiter menſuret indiuidua proprie ſpeciei. Neq̄ etiam propter hoc differentia numeralis eſt eque magna diſtinctio:qꝛ plus vel minus differunt aliqua indiuidua.poſſunt etiam alia indiuidua pluſquam numero diſtingui:abſq̄ hoc ꝙ ponatur natura ſpecifica extra.pꝫ ex diſtinctione indiuiduorum per principia eoꝝ intrinſeca. ¶ Natura etiam intendens conſeruare ſpeciem : prime intentionaliter intendit.verbi gratia. hominem:non quia cōſeruet vniuerſalem hominē:ſed qꝛ cōſeruat indiuidua.vt ꝙ ſemper ſit homo aliquis vel aliqua. Qđ ſi dixeris extra animā reperitur propria paſſio.vt riſibilitas. ergo extra animā reperitur ſubiectū:cum quo conuertitur. Reſpōdeo.non datur paſſio vniuerſalis extra aiā: ſed in intellectu ipſa reperitur.⁊ ibi habet ſubiectū:cum quo ꝯuertitur. Or ſi auerrois quarto phyſicoꝝ. cōmento.z.diffinitio cōmunis declarat hāc naturam cōmunē. pꝫ ꝙ per non habēs naturā cōmunē intelligit Auerrois equiuocū.⁊ per habēs eam: vniuocū.⁊ ꝑ appropinquās non habenti naturam:analogum.

¶ Sexto.vtrū vniuerſalia ſint extra animā. Reſpōdeo ꝙ nō. Auerrois ꝑmo de anima. cōmento.8. diffinitiones non ſunt rerum vniuerſaliū extra aiam exiſtētiū:ſꝫ particulariū. Si autem eſſent res vniuerſales extra:eorum eſſent diffinitiōes. Cōtra Auerrois ibi intellectus agens facit in particularibus vniuerſalitatē. g̃ in particularibꝰ eſt vniuerſalitas.g̃ extra animā eſt. Reſpōdeo. nō eſt in eis ꝑ formalē inexiſtētiam.ſed in eis:qꝛ eoꝝ eſt illud vniuerſale. Cōtra Auer.ꝑmo phyſi.cōmēto.z8.genus ⁊ dr̄ia ſunt entia in rei veritate:⁊ precedunt rem in eſſe. Reſpōdeo.prioritas vniuerſaliū eſt prioritas in intellectu iuxta Auerroim.iz. meta.cōmento.z7.

¶ Septimo.vtrum vniuerſalia ſubſtātiaꝝ ſint ſubſtātie. Reſpondeo ꝙ non: per Ariſto.ſeptimo meta.textu ⁊ cōmento.45.⁊.54.qꝛ ſubſtantia cuiuſlibet rei eſt ei ꝓpria: nullum vniuerſale eſt ꝓprium ſingulari. Item cōmento 57.nulla ſubſtantia eſt cōe:vl'e eſt cōmune. Tertio nulla ſubſtantia eſt in pluribus.vniuerſale eſt in pluribus. idē cōmento.58.idem Ariſto.⁊ Auerrois.io.meta.textu commēti.6.impoſſibile eſt vt aliquod vniuerſalium ſit ſubſtātia:qꝛ impoſſibile eſt vt aliquid ſit cōe pluribus : niſi ſm̄ ꝙ in anima tm̄.intelligo hec de vniuerſali in predicādo appropriate.ꝑpter cōmunitatē intellectus poſſibilis apud Auerroim. Suppoſito autē ꝙ vniuerſale ſit intētio.tunc vniuerſale non eſt ſubſtantia rei. qꝛ intentiones ſunt res velocis tranſmutationis:⁊ nō fixe.tertio de aīa. cōmento.39. Ergo nihil eſt fixū. Ratio eſt Auerrois primo meta.cōmento.45. Item intentiōes ſunt qualitates anime ipſam formantes: ⁊ denominantes intelligere: ſi igitur eſſent ſubſtantie:tunc ſubſtātia componeretur ex qualitatibus.quod eſt impoſſibile.ratio eſt Auerrois ſeptimo meta.cōmento.47. Quod ſi eſſentiā intellectū formantem conſideraueris quantum ad eſſe reale:qđ habet in materia:tunc aliquod vniuerſale eſt ſubſtātia : aliquod vero accidens.forma enim ⁊ ſubſtantiali ⁊ accidētali formari poteſt intellectus poſſibilis. Or ſi dixeris ꝙ ſubſtantia non eſt in ſubiecto. Ariſtoteles in predicamētis.verum ſm̄ ſuum eſſe reale.

¶ Octauo.vtrum vniuerſalia ſint forme. Reſpondeo cōpoſitum duo dicit.materiam:formam:materia non eſt in anima.qꝛ potentia non format.qꝛ potentia nō eſt actus. Or ſi.iz.meta.cōmento.i4. materia non habet eſſe extra animā ſm̄ hunc intellectum.quia eſt communis.dico ꝙ materia eſt in intellectu per intentionē ad placitū ipſam ſignificantē.ſed non per intentionem eam naturaliter ſignificantem.compoſitū etiam non eſt in anima.qꝛ lapis non eſt in anima.tertio de anima.textu cōmēti.38. quia potentia ⁊ materia eſt pars compoſiti: que a ſe ipſa abſtracta eſſe non poteſt forma igitur eſt in anima. ⁊ ſic vniuerſale eſt forma. Unde Auerrois ſeptimo metaphi. cōmento.30. Artificium non eſt niſi forma generati. ſicut eſt in naturalibus. Item primo meta.cōmento.z7.⁊ ſunt forme.⁊ loquitur de comprehenſionibus vniuerſalibus.⁊.iz.meta.cōmento.i4.forma eius:qđ fit:eſt in anima. Forma autem equiuoce dicitur de forma vniuerſali:que declarat quidditatem ſpeciei.⁊ de forma particulari:que eſt forma materie demonſtrate. Auerrois ſeptimo meta.cōmento.35.eſt autem vniuerſale forma declarans. Auerrois etiam ſeptimo meta.cōmento.37. diffinitio eſt intentionis vniuerſalis:⁊ forme vniuerſalis:⁊ proprie:non cōgregati ex materia ⁊ forma.⁊ de genere ⁊ differentia.dixit ſeptimo meta.cōmento.43.genus eſt forma vniuerſalis:differentia vero particularis.⁊ quamuis de genere dixit Auerrois.cōmento.i7.primo meta.ꝙ eſt medium inter actum ⁊ potentiam:intelligit ꝙ eſt forma ſub eſſe imperfecto.

¶ Nono.vtrū vniuerſale a natura denominata differat. Reſpondeo.in vniuerſali duo inueniuntur:materiale : ⁊ eſt natura tranſlata:formale:⁊ eſt eſſe intentionale datū nature ab intellectu.dico natura.quia eſt forma. dico igitur ꝙ non re differt.ſed formaliter ſeu ratione.⁊ ſic intelligo Auerroim primo celi.commēto.9z.forma eſt ſubiectum vniuerſalitatis.⁊ Auerroim 5° meta.cōmēto.30. ꝙ genus ⁊ differētia accidūt forme:ſcđm ꝙ forma eſt.

¶ Decimo.vtrum vniuerſale quantū eſt de ſe:non eſt in intellectu:nec extra.ꝙ ſic videtur.qꝛ ꝙ ſit extra:ab agente naturali eſt reducente materiam de potentia ad actū. Et ꝙ ſit intra intellectū:ab intellectu agēte eſt transferente formā de eſſe ſingulari ad eſſe vniuerſale. Reſpōdeo.differentia eſt inter non eſſe de ſe hic.⁊ de ſe non eſſe hic.prima eſt negatiua indicans naturā non trahi ad exiſtentiam naturalem a ſe ipſa.⁊ hoc eſt verum.ſecunda indicat negationem per ſe conuenire nature:qđ nō eſt poſſibile.quoniam tunc ad eſſe hic trahi non poſſet:qꝛ oppoſitum ꝑdicati ſubſtantialis rei conuenire nō poteſt. Contra.ſequitur dari vnitatē preſcindentem ab eſſe vniuerſali ⁊ ſingulari.patet de iſta natura in ſe conſiderata:que poteſt habere duplex eſſe:vniuerſale:⁊ ſingulare : ⁊ neutrū habet. Reſpondeo.differt non habere hoc eſſe a nō conſiderari ſub hoc eſſe.forma igitur cognita habet eſſe intentionale.licet non conſideretur ſub eſſe intentionali. ſed conſideratur vt poteſt ſibi vtrumq̄ eſſe aduenire : ⁊ hinc ſumpſerunt aliqui abſtractionē nature:qꝛ de ſingularitatem non includit.

¶ Undecimo. vtrum vniuerſale ſit corporale. Reſpondeo.vniuerſale in actu eſt indiuiſibile. 6° phyſicorū. cōmento.59. Ariſto.quoq̄ tertio de anima. textu cōmenti. z3.aliter non poſſet vniuerſale formare intellectum : qui eſt inextenſus.ſed in eſſe naturali eſt extenſum : ⁊ corporeum.ſed per accidens:quia ad extenſionem ſubiecti.aliter duo corpora eſſent ſimul.

¶ Duodecimo. vtrum vniuerſale ſit corruptibile. Reſpondeo ꝙ ſic:quia deſtructis primis ſubſtantijs īpoſſibile eſt aliquid aliorum remanere. Ariſtoteles in predicamentis. Sed illud concluderet de eſſe reali forme. non autem intentionali.niſi intelligeretur conſequentiā negatiue a ſingularibus ad vniuerſale valere. voluit autē Auerrois tertio de anima.cōmēto.5.ꝙ intellecta ſpeculatiua eſſent generabilia ⁊ corruptibilia. habent enim duplex ſubiectum.intellectum poſſibilem: ⁊ hoc eſt eternū: ideo ⁊ ipſa.⁊ habent fantaſmata.⁊ in iſto ſunt generabilia ⁊ corruptibilia. Item ꝑmo meta.cōmēto.z7. vniuerſalia ſunt per accidens corruptibilia:quia corrumpit̄ hoc vel illud ſingulare fantaſiatū. Or ſi dicatur ex.iz. meta. cōmento.z7.⁊ 8° meta.cōmento.i4.⁊ etiā ſeptimo meta. cōmento.53.vniuerſale non generat : neq̄ generatur. intelligitur ipſum non acquirere aut perdere eſſe reale . qꝛ non eſt ens reale.vel qꝛ remanet aliquod indiuiduū corrupto alio:preſertim de genitis generatione non ceſſabili. Ariſto.autem primo poſterioꝝ.cōmento.z6. vniuerſale eſt ſemper:⁊ vbiq̄:intelligit vniuerſale non ſibi determinat locum.neq̄ tēpus:qꝛ eorū indiuidua in varijs locis ⁊ diuerſis tēporibus exiſtere poſſunt. ¶ Contra.vniuerſale eſt igenerabile:⁊ incorruptibile. prīo poſterioꝝ. caplo.30. Reſpōdeo. conceſſum eſt conſequēs.per reſpectum ad intellectum poſſibilem:cū quo ſtat dictū Auerrois.tertio de animo.cōmento.30.vniuerſalia ſunt colligata cū imaginibus ⁊ corrupta per corruptiones eoꝝ.

Secundo principaliter cōparari poſſunt vniuerſalia ſingularibus. Primo vtrum vniuerſale ſit in ſingulari:aut ſeparatū a ſingulari. Reſpōdeo.vniuerſale in potentia remotiſſima eſt in ſingulari:ſicut pars in toto:qꝛ eſt forma.ſed vniuerſale in actu eſt in intellectu:⁊ nō in ſingulari.ſed ſeparatū eſt ab eo:qꝛ abſtractū eſt ab eo:⁊ repoſitū in intellectu poſſibili.eſt tamē in ſingulari per predicationē.per ſumptionem enim ſuperioris de inferiori regulantur ſyllogiſmus : ⁊ demonſtratio.primo poſterioꝝ.ſed non per inexiſtentiam. dixit enim Auerrois 7° meta.cōmento.44.in indiuiduo non eſt ſubſtātia:niſi mā ⁊ forma ꝑticularis:ex qbꝰ cōponit̄.

¶ Scđo.vtrum vniuerſale ſit idē vel diuerſum a ſingulari. Reſpōdeo.eſt idem ſꝫ formā:ſed diuerſum ſꝫ con

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gregatuꝫ ex materia ⁊ forma.vt ſeptimo meta.cõmento.zi.dixit Auerrois de quidditate hominis. Duplicem tamen habet forma exiſtentiaꝫ:materialeꝫ:intellectualem. prima dicitur realis:⁊ per eam res eſt extra nihil. ⁊ non multiplicatur.per ſecundaꝫ res non eſt extra nihil. multiplicantur eniꝫ eſſe intentionalia.qꝛ forma in intellectu aliquando eſt ſpecies ſpecialiſſima:aliquãdo ſubalterna. aliquando genus generaliſſimuꝫ:ſecundum ꝙ forma magis vel minus abſtracte cõſideratur.hec tamen eſſe ſunt finita.quemadmoduꝫ predicamẽta ſunt finita.primo poſterioꝝ.⁊ ſcđo meta.textu cõmenti.io. Utrumqꝫ tamen eſſe eſt a prima cauſa:ſed diuerſimode.quia ab eo:vt principium vnde motus:pendet eſſe reale:ab eo vero vt intellectus agens pendet eſſe intentionale.primo tamen agẽti reſpondet materia pro paſſo.ſecũdo vero agenti reſpõdet ĩtellectus poſſibilis.qui eſt materia ĩtelligibilis.Propter diuerſitateꝫ inter hec duo eſſe:de vniuerſali eſſe ſciẽtiaꝫ:dicit phs primo poſterioꝝ.⁊ nõ de ſingulari.⁊ Auerrois primo meta.cõmento.6.indiuidua ſunt ſcibilia ſecũdum formam:⁊ nõ ſecũdum materiam.quia ſecũduꝫ formaꝫ habent eſſe permanẽs:ſecũdum vero materiam eſſe fluxibile.¶ Item vniuerſalia ſunt remota a ſenſu: ſingularia vero propinqua.primo poſterioꝝ.¶ Item vniuerſalia ꝑcipiuntur intellectu:⁊ nõ ſingularia:⁊ ſenſu ſingularia:⁊ non vniuerſalia.¶ Item aliud eſt caro ⁊ carnis eſſe.tertio de anima.textu cõmenti noni.¶ Item ſingularia multiplicãtur:vniuerſali nõ multiplicato.¶ Itẽ vniuerſalia nõ ſunt per ſe generabilia. ſingularia ſic. Cꝛ ſi non eſſent iſta eſſe vnius forme:non ſaluaretur domuꝫ eſſe ex vniuoco.qđ eſt contra phyloſophũ.ſeptimo meta.textu cõmenti trigeſimi.domus enim intra eſt ſine materia: extra vero eſt cum materia.Cꝛ ſi Auerrois tertio meta.cõmẽto decimo.vniuerſale ⁊ ſingulare ſunt due nature.Intellexit inter ea eſſe formalem diſtinctionem.

¶ Tertio.vtruꝫ vniuerſale ſit cauſa ſingularis. Reſpondeo vniuerſalia artificialia ſunt cauſa efficiens regulans artificem.vt ſanitas in mente medici.ſecundo phyſicoꝝ.cõmẽto.3z.⁊ quinto meta.cõmẽto ſcđo.⁊ tertio.ſed in naturalibus in illo eſſe in quo ſunt abſtracta per intellectũ: nõ ſunt cauſe ſingulariuꝫ niſi vt forme declarantes:vt ſecundo phyſicoꝝ.cõmẽto.3i.⁊.iz.meta.cõmento.35.vnde Auerrois primo meta.cõmẽto ſexto.ſpecies eſt cauſa rerum.i.cauſa ſcientie indiuiduoꝛuꝫ.⁊ ſic intelligendus eſt Auerrois primo meta.cõmẽto.z8.intellectuꝫ enim vniuerſale eſt prius ſecũdum cauſam:⁊ tempus:eo quod eſt ſub eo.Sed vniuerſalia in potẽtia ſecundum eſſe: qđ habẽt in materia:ſũt cauſe ſingularium: formales: finales: ⁊ efficiẽtes cõſeruãtes indiuidua:quoꝛuꝫ ſunt forme: nõ tamẽ producũt illa.

¶ Quarto.vtrum vniuerſalia declarẽt quidditatem ſingularium.Reſpondeo ꝙ ſic.Auerrois primo meta.commento.45 qꝛ ſunt eſſentia ⁊ quidditas ipſius ſingularis. ideo cum ſingularia in intellectu ſint:ſingularium quidditas apud intellectum eſt.⁊ ideo indiuidua ſunt habentia quidditatem eoꝛum cognitam apud intellectum.⁊ ſic cognita ſunt ſecundum formam eoꝛum.

¶ Quinto.vtruꝫ vniuerſalia predicẽtur de ſingularibus. Reſpõdeo ꝙ ſic.ex diffinitiõe vniuerſalis. Nomina eniꝫ compoſitoꝛuꝫ principaliter importãt formam: ſecundo compoſituꝫ:preſertim naturalium:ſecundo de anima.cõmẽto octauo.ideo ſub ſignificato compoſiti cadit forma. verificatio autem eſt inter ſignuꝫ ⁊ ſignatum: ⁊ econtra. Auerrois autem nono meta.cõmẽto.iz.diſtinguit materiam ab vniuerſali.materia non predicatur de illo cuius eſt:nomine principali:ſed denominatiuo.vniuerſale autẽ de re ꝑdicaṫ ſecũduꝫ qđ eſt forma.forma tamen in intellectu poteſt eſſe ratio cognoſcendi partem totum: vt eſt ratio cognoſcendi partem:non eſt vniuerſale predicatuꝫ de indiuiduo.in quo ſenſu conceditur hec. animal nõ eſt anima. ſeptimo metaphyſice.textu cõmẽti.36.vt autem forma eſt ratio cognoſcendi totum:ſic eſt vniuerſale predicabile de indiuiduo.vt colligitur. ſeptimo metaphyſi. cõmento.34.forma enim predicatur per ſe de habente formam.ſecundum ꝙ declarat eius quidditatem ſubſtãtialem.item cõmento.35.

¶ Sexto.vtrum vniuerſale exiſtat:nullo ſingulari illius exiſtente.Reſpondeo.exiſtentia reali:non: ſed exiſtentia intentionali eſt poſſibile.

¶ Septimo.vtrum vniuerſale ſenſibilium:cuius nullum ſingulare fuerit ſenſatum:ſit in intellectu. Reſpõdeo nõ per ſimplicem intentionem.Sed ſi propheta iudicat de non ſenſatis futuris:hoc eſt per conceptuuꝫ pluriuꝫ congregationem.differentem tamen a cõceptuum congregatione:qua erronee comprehenduntur impoſſibilia exiſtere:qꝛ compoſſibilia ſunt importata per cõceptus plures: qualiter non eſt in aggregationibus cõceptuum repreſentantium res impoſſibiles.

¶ Octauo.vtrum vniuerſale ſit notius ſingulari. Reſpõdeo.prius notuꝫ eſt ſingulare.quia in homine duplex eſt virtus cognoſcens:ſenſitiua: intellectiua. ſenſitiua prius tempoꝛe operatur in.a.indiuiduo q̃ꝫ intellectiua.intellectiua enim cognitio a ſenſu originem ducit:ſenſus autem vniuerſalia non cognoſcit:ſed ſingularia. ⁊ eſt ſententia phyloſophi primo poſterioꝝ.⁊ primo metaphyſice. dicẽtis ſingularia eſſe prius nota.quia ſunt propinqua ſenſui. Si autem reſpectu intellectus ſumatur cognitio.tũc non prius cognoſcitur vnum q̃ꝫ alterum: quia eadem cognitiõe vtrũqꝫ cognoſcitur.quia cognitio vniuerſalis eſt cognitio ſingularis in potentia.intellectus enim ꝓpter abſtractionem ſuam:cognitionem ſingularis recipere non poteſt:quia tũc intellectus eſſet ſenſus.Tertio de anima. cõmento.i8.Item tunc non eſſet differentia inter ſingulare ⁊ vniuerſale.Si autem notius ĩtelligiṫ magis notũ: tũc nõ cõpanṫ.qꝛ alteri⁹ rõnis ſunt noticie:⁊ aliaꝝ virtutũ.

¶ Nono.vtrum ſpecies prius apprehendatur q̃ꝫ genus. Reſpõdeo ꝙ ſic.cognitiõe confuſa:ꝯtingenter tamẽ.ſed non diſtincta.patet ex Auerroe.Tertio de aĩa.textu commẽti.io.qꝛ cõceptus generis extrahitur ex ꝯceptu ſpeciei: donec intellectus aſcendat ad quidditatem ſimplicem. que eſt genus generaliſſimuꝫ.conceptus autem entis cõmunis non eſt naturaliter ſignificans:ſed ad placituꝫ. vt dixi in libꝛo de elementis.

¶ Decimo.vtrum forme intentionales educantur de potentia materie.Reſpondeo non:qꝛ oĩs forma educta de potentia materie motu ex ea extrahiṫ:quia agens extrahens hꝫ in materia in quã agit diſpoſitiões diſconueniẽtes forme extrahende:quas oꝫ abycere. Intentiões autẽ nõ motu extrahuntur.ſed in inſtãti eſt earum tranſlatio: nullo motu precedẽte.vt dixit Auerrois. ſcđo de anima. cõmẽto.ii5.ex his elicitur ꝙ vl'e eſt in ĩtellectu: qꝛ predicabilitas eſt ꝑ ĩtellectũ cõponẽtẽ ⁊ diuidẽtẽ.Tũ etiã res ſenſibiles in ſe ſunt in potẽtia:ſꝫ in ſenſu ſunt actu. propoꝛtionabiliter res intelligibiles in ſe ſunt in potentia:ſed in intellectu ſunt in actu.

Tertio cõparanṫ vl'ia ĩtellectui.Et ꝑmo vtruꝫ vl'e ſit inatũ ĩtellectui poſſibili. Rñdeo ꝙ non: qꝛ danṫ ab ĩtellectu agẽte.⁊ poſſibile ẽ ꝙ ex tpe.ĩtellect⁹ .n.poſſibilis eſt pura potẽtia in gñe ĩtelligibiliũ.q̃ nullaꝫ formã ſibi determinat.Et quãuis habitis terminis ĩtellectus nãlr aſſentiat alicui complexo: puta per ſe noto. non tamen illa incomplexa ſunt naturaliter habita.

¶ Secundo.vtrum vniuerſalia ſint obiectũ intellectus. Reſpõdeo.eſſe in ĩtellectu eſt duobus modis: obiectiue: ⁊ ſubiectiue.ſubiectiue ſunt intẽtiões vniuerſales: ⁊ q̄ ex eis componunṫ. Obiectiue eſt tripliciter: remotiſſime. ⁊ ſunt entia extra aĩam.remote ⁊ ſunt intentiões in medio: in ſenſu exterioꝛi:⁊ ĩterioꝛi.propinque:⁊ ſunt illa que formant intellectũ.primo.n.phyſicoꝝ Ariſt.textu cõmenti. 49.vniuerſale ſm rõnẽ notum eſt.ſingulare aũt ſecũdũ ſenſum.ꝓbaṫ.rõ eſt vniuerſalis in recto: q̃ rõ eſt vl'is in genitiuo.pꝫ añs:qꝛ ĩtellectus eſt ſubſtantia abſtracta. pꝫ ꝯña:qꝛ modo eſſendi propoꝛtionaṫ modus operandi: ⁊ modo opandi obiectum.pꝫ ꝯñs:qꝛ intellectus eſt ipſius vniuerſalis tanq̃ꝫ obiecti.Similr̃ de ſenſu:ipſe eſt ſingularis in recto:qꝛ eſt forma mãlis.q̃ eſt ſingularis in genitiuo.pꝫ ꝯña ab agente ſingulari.operatio eſt ſingularis:⁊ obiectũ ſingulare.Singularium.n.ſenſus eſt ꝑmo poſterioꝝ.capite.i7.Eſſe aũt obiectiue remote in ĩtellectu eſt dupliciter.vno mõ hñs intẽtionem in actu in intellectu: alio mõ non hñs:ſed potẽs hr̃e.primo mõ ſolum cognita hñt eſſe obiectiuum: ſed ſcđo mõ cognoſcibilia. Habere aũt intentionẽ in intellectu eſt dupliciter:propꝛiam: hãc hñt ꝑ ſe intelligibilia:alienã.⁊ ſic intentionẽ hñt in ĩtellectu:q̃ ꝑ accñs intelligunṫ.ex hoc pꝫ ꝙ obiectũ vl'e in potentia preſupponiṫ ĩtellectui:ſed vl'e in actu non:qꝛ ꝑmũ eſt intelligibile.ſcđm vero eſt intellectũ:ĩtellectio: ⁊ formatio.ſed obiectum vl'e in actu precedit ſcientiã que eſt habitus ꝯclõnis.⁊ põt cõponere ꝓpoſitionẽ ꝑ ſe notam.

¶ Tertio.vtrum vl'ia in actu ſint in ĩtellectu: aut extra. Reſpondeo ꝙ non extra.qꝛ tũc vl'e in illo eſſe:in quo eẽt intra intellectum:eſſet extra.vl'e.n.eſt:dum intelligitur: ſingulare vero:dum ſentitur.in particulari aũt de ente ⁊ vno phs ⁊ Auerrois.Ens ⁊ vnum ſunt vniuerſalia: que non habent eſſe:niſi in aĩa.⁊ de vniuerſalibus artificialiuꝫ dixit Auerrois ꝑmo meta.cõmento.34. Nullus dicit ꝙ vniuerſalia eoꝝ hñt eſſe extra animaꝫ.Et.iz.meta.cõmẽto.z7.vl'ia non hñt eſſe extra aĩam.Cõtra.vniuerſale ſentiṫ ſcđo de aĩa.cõmento.io8.Reſpondeo intelligit ſingularia ſub vl'i contenta ſentiunṫ.ſenſus enim eſt virtus ſingularis:cui repugnat vniuerſalr̃ cognoſcere:ſed ſingulariter confuſe cognoſcit.non enim ſcit ſenſus diſcernere ſingulare ſenſatũ ab omni: qđ non eſt ipſuꝫ.pꝫ de ouo.iterum ꝑñtato hñti cognitionẽ eius in memoꝛia:non diſcernẽti:an ſit id ĩdiuiduũ:qđ prius.non eniꝫ idẽtitas eſt per ſe ſenſatũ.Contra.natura lapidis eſt extra aĩaꝫ: ⁊ vniuerſalis.Reſpõdeo.nã lapidis eſt forma lapidis.⁊ eſt extra animam in eſſe reali:⁊ in illo eſſe non eſt vl'is in actu: ſed in eſſe intentionali vniuerſali eſt in ĩtellectu:⁊ non extra. nihil autem impedit quin termini vniuerſales ad placitum ſignificatiui ſint extra animam.

¶ Quarto.vtrum forma in intellectu habeat eſſe ſingulare.ꝙ ſic.per Auerroim 3° de anima.cõmento.io.intellectus intelligit ſingulare extra.Reſpondeo.ſingularis eſt ſingularitate vniuerſali nõ multiplicabili:non aũt ſingularitate multiplicabili.Auerrois ꝑmo meta.cõmẽto.40. dualitas eſt in re ꝓpter mãꝫ: ideo ĩmateriale non iteraṫ ſecundũ indiuiduum.ideo intellecta non iterantur. ideo intellectum animalis nõ iteratur.Auerrois aũt intelligit in hac re ſingulari formã:nõ tñ in eſſe ſingulari: ſed vniuerſali.ſingulare etiã ibi intelligiṫ incõplexũ.vt pꝫ in eodẽ tertio in multis locis.Intelligit etiam intellectus ſingulare remote:non propinqꝫ.Eſt aũt apud Auerroim intellectuꝫ vniuerſalis in eſſendo.⁊ hꝫ vnitatẽ indiuidualem eandem cum ſpecifica.⁊ tali eſſe ſingulari ſingulariꝫatur forma in ĩtellectu.Coꝛrelariũ aliqđ ſingulare ꝑ ſe cognoſcitur ab intellectu.ſ.illud cuius eſſe eſt vniuerſale.

¶ Quinto.vtrum vniuerſale verius habeat eſſe in ĩtellectu q̃ꝫ extra.Reſpondeo eſſe naturale eſt diſtãtius a primo ente:eſſe vero ſpirituale eſt ꝓpinquius. q̃ꝫuis ſit extraneuꝫ.Eſt igiṫ ſpirituale eſſe ꝑfectius.qm̃ nobilius eſt agẽs:nobilioꝛ potẽtia.ergo nobilioꝛ actus.origine tñ prius eſt eſſe naturale:qꝛ ab illo tranſumitur eſſe ſpirituale. Cõtra ſequitur accidens eſſe nobilius ſubſtãtia:qꝛ ĩtellectio eſt qualitas.Reſpondeo intellectio eſt qualitas analogice cum alys qualitatibus:nõ vniuoce.ꝯñs aũt nõ ſequiṫ abſolute:qꝛ oĩ accñte eſt aliqua ſubſtãtia nobilioꝛ.

¶ Sexto.vtrum ſciẽtia ſit ipſum ſcitum.Reſpõdeo.entium alia ſunt intelligibilia in actu:alia in potentia.intelligibilium in actu primũ eſt deus:cuius ſcientia ꝑfecte eſt ipſum ſcibile.ſcđa vero ſubſtantia eſt ſcientia: qua ſcitur ſecũda.ſed prima ſubſtãtia eſt:quo ſcđa ſcit primam. tertia eſt ſcientia ſui ⁊ ſcitum.⁊ ſcđa eſt ſciẽtia ſecunde in tertia.⁊ prima eſt ſcientia prime etiã in tertia.⁊ ſic ſemꝑ ſciẽtia eſt ſcitum.lꝫ aliquando ſciens a ſcientia ⁊ ſcito differat.in libꝛo de intelligentys dixi.Intellectus aũt mãlis cognoſcit materialia:⁊ ĩmaterialia. Si ĩmaterialia: aut ſcientia:aut ſapientia appꝛopꝛiate.Si ſpeculatiua ſcientia:tunc diſtinguitur ſcientia a ſcibili:qꝛ ſcientie ſunt noticie propoſitionũ demõſtratione cõcluſe conſtantes ex intentionibus terminoꝝ ad placitum res ſignificantiuꝫ. ⁊ de iſta ſcientia dixit Auerrois 3° de anima.cõmento. i5. ſcientiam ſpeculatiuam eſſe ipſum ſcitum eſt impoſſibile. Si autem ſapientia propꝛie dicta ſciantur:ſic ſcientia eſt ipſum ſcibile:qꝛ intellectus poſſibilis in ſe recipit: ſubſtãtias intelligentiaꝝ:⁊ eas per eaꝝ eſſentiam intelligit. de iſta ſcientiali ſapiẽtia loquens Auerrois tertio de anima cõmẽto.36.dixit.nõ eſt aliq̄d ſcientiaꝝ ſpeculatiuaꝝ. ſed aliquid currẽs curſu rei generate nãliter a diſciplina ſciẽtiaꝝ ſpeculatiuaꝝ.⁊ ſic multiplicatis obiectis intelligibilibus multiplicantur ſcientie vel ſapientie. Si autem de materialibus loquimur.primũ eſt intellectus poſſibilis: ipſe autem ſcitur ſcientia diſtincta ab ipſo ſcibili: qꝛ intellectus poſſibilis cognoſcit ſe:aut intellectione nõ felicitatiua.⁊ tunc intelligit ſe per intellecta ſpeculatiua: que in intellectu poſſibili recipiuntur:qꝛ forma eſt cognitio materie:aut ſe intelligit intellectus poſſibilis intellectiõe felicitatiua.⁊ ſic per ſubſtantiã intellectus agentis intelligit ſe:qꝛ tamen vnum infoꝛmat aliud: ideo vniunṫ.⁊ ſic aliquo mõ idẽtificantur.Si autem loquimur de alys intellectis naturalibus. Hec aũt ſunt compoſita ex materia ⁊ forma.⁊ tunc qꝛ intellectio eſt forma rei abſtracta: ideo ſcientia a ſcito diſtinguiṫ:ſicut forma a cõpoſito: qꝛ tamen forma eſt eſſentia ⁊ quidditas compoſiti dans cõpoſito eſſe nomẽ ⁊ diffinitionẽ.ideo forma eſt aliquo mõ idem compoſito.⁊ ſic ſcientia eſt aliquo modo idẽ ſcito. Si aũt comparetur ſcientia forme.ſic eſt ideꝫ ſcientia ꝙ ſcibile:qꝛ forma ſcitur ꝑ formã.Sed tamen eſt ibi aliqua diſtinctio:qꝛ forma in eſſe intẽtionali vniuerſali eſt ſciẽtia:ſed in eſſe reali eſt ſcitum remotum.ſed ſcitum propinquum eſt ipſamet forma in eſſe vniuerſali. Si aũt ſcientia comparetur materie:qꝛ illa eſt cognita per accidens: ſic ſcientia diſtinguiṫ a ſcito:qꝛ forma non eſt materia: ſꝫ eſt illi aliquo modo idem per inſeparabilitatẽ in eſſe inter formaꝫ ⁊ ipſam.qꝛ forma eſt dans eſſe determinatuꝫ ſpecificum ⁊ formatum ipſi materie.⁊ eam perficit. ⁊ ſic vnum ſunt.⁊ ſic eſt cognitio materie per formam. vt in libꝛo de elementis dixi.materia enim celi per formam celi cognoſcitur: cum perfecte cognoſcitur. Si autem imperfecte cognoſcatur:tunc eſt de ipſa ſicut eſt de alys inferioꝛibus:aut ſuperioꝛibus cum ſic cognoſcunṫ.ſ.ꝙ ꝑ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Intentiones ipſa ad placitum ſignificātes intelligitur. vt in libro de orbibus declaraui. Indiuidua autem ſuas formas habent in intellectu: que dicuntur ſcientie ipſorum. ſed in potentia. qꝛ particularia non ſciuntur niſi in potentia. vt dixit Auerrois. iz. meta. commento. 5i. quia actu ſcitum eſt vniuerſale: ꝛ non ſingulare. quia actu ſcituꝫ format animam. Si autem celeſtia dicantur potentia cognita. quia a nobis non cognoſcantur: ſꝫ cognoſci poſſint: tūc eſt potentia ſolum reſpectu noſtri. non autem abſolute: qꝛ ipſa in ſe ſunt cognita. ꝛ ſic patet quomodo oportet cōſiderātem de intellectu conſiderare aliquo modo de oibus intelligibilibus ſm certam menſuram ꝛ rationem. non tamen ꝙ alie ſcientie tollātur. vt arguit Ariſtoteles primo de partibus animalium. Scitum autem ſciētia cōplexa eſt duplex: propinquum: ꝛ remotum. propinquum eſt propoſitio in intellectu exiſtens: remotum vero eſt ſignificabile complexe. hoc autem complexe ſignificabile: licet oportet ꝙ ſit verum: poteſt tñ eſſe ꝙ non ſit. ꝛ poteſt eſſe ꝙ ſit: qꝛ negatiuarum propoſitionū poteſt eſſe ꝙ termini non ſupponant pro aliquo: quāuis vere ſint. vt nihil eſt chi^a. ꝛ poteſt eſſe ꝙ ſubiectum pro aliquo ſupponat. ꝛ tunc ſignificabile complexe eſt aliquid. qꝛ rei importate per ſubiectum identificatur. eſt enim hominem eſſe animal: ipſe homo: affirmatiuarum autem verarum alique ſunt de terminis ampliatiuis: alique non. Si ſunt de ampliatiuis verbis: aut diſtractis. poſſunt eſſe vere quamuis complexum ſignificabile nihil ſit. vt ceſſarem fuiſſe. Cū autem verbum non ampliatiuum non negatur: neqꝫ diſtrahitur. tunc ſi propoſitio eſt vera: complexe ſignificabile eſt aliquid vel aliqua. ſed ipſum eſt duplex: neceſſarium: ꝛ contingens. ꝛ neceſſarium duplex: per ſe notum: ꝛ eſt notum ex terminorum ſuorum euidenti compoſitiōe. non per ſe notum: ꝛ hoc habet cauſam. qꝛ veritas antecedentis eſt cauſa veritatis conſequentis: vel in eſſendo: vel in inferendo. non enim oportet ſi ſignificabile complexe certum ſit incātum in no^a. ꝙ etiam omne ſit huiꝰ. ꝛ ratio ex implicatione contradictionis nō valꝫ. ſ. oppoſitum implicat: ergo incauſatum eſt. tertio. n. de aīa. cōmēto. 36. veritates ꝯñtis demōſtrabiles duplicem hñt cāꝫ: vniuerſalē ꝛ principalē: ꝛ eſt intellectus agens: aliā vero particularē ꝛ inſtrumētalem: ꝛ eſt añs: aut eius notitia.

¶ Contra. conceſſa eſt identitas vniuerſalis ad ſingulare Ariſt. ſcd̄o topicoꝝ. caplo. zz. ſi ſenſibile eſt ſcibile: ſenſus eſt ſcientia. ꝛ infra. ſi ſenſus non eſt ſcientia: ſenſibile non eſt ſcibile. Secundo conceſſa eſt identitas forme in eſſe reali ꝛ intentionali: ſequitur opinio antiquoꝝ: quā recitat phs ſcd̄o de aīa. textu cōmenti. z5. ſ. terra terrā cognoſcimus: ꝛ aqua aquam. Tertio ſcientia eſt in qualitate: ꝛ ſcitum in ſubſtantia. io. meta. cōmēto. zz. ergo differunt. Quarto ſcientia noſtra cauſat̃ a rebus: ergo ipſa non eſt ipſe res. pꝫ añs: qꝛ diuina eſt cauſa rerum: noſtra aūt cauſat ꝛ eſt a rebus. iz. meta. cōmēto. 6i. Quinto accidit oēm ſcientiam ſcibile eſſe. io. meta. textu cōmenti. zi. ¶ Ad p^m a ꝯiugatis ꝯña valꝫ ſuppoſita predicatiōe pmi modi. inter autem ſenſibile ꝛ ſcibile non eſt eſſentialis idētitas. qꝛ ſenſibile eſt ſenſu perceptibile. ꝛ ſcibile intellectu: potentie autem differunt: ideo ꝛ obiecta formalr. ¶ Ad ſcd̄m. antiqui volebant per realeꝫ terram terrā cognoſci. qd̄ in conuenit. non ſic nos: qꝛ forma intentionali realē cognoſcimus. volebant enim antiqui animā realr componi ex rebus: vt illas cognoſcere poſſet. ¶ Ad 3^m diſtinctio predicamentalis formalē arguit diſtinctionem: non realem. ¶ Ad quartū. deus cauſat res: ꝛ per ſcientiaꝫ eius eſt cā earum. ſed noſtra ſcientia complexa cauſatur ab intellectu agente: ꝛ ab antecedente. prima eſt cauſa vniuerſalis: ſecunda particularis: pꝫ tertio de aīa. cōmento. 36. ſed ex hoc non ſequit̃ quin intentio ſit eſſentia: cuius eſt intentio. ¶ Ad 5^m. textus phi ſonat ꝙ accidit. ſ. poſſibile eſt omnem ſcientiaꝫ eſſe ſcitam. qꝛ habitam ab aliquo intelligente per eam. ꝛ tamē non omne ſcibile eſſe ſcitum. ſ. cognitum: quadratura enim circuli: ſi ſcibilis eſt: nondū tamen ſcita. in p̄dicamētis. caplo de relatiōe. ¶ Sed dubitatur. ſi cognitio eſt cognitum: tūc actus rectus eſt actus reflexus. Secundo ſequitur potentiā ſenſitiuam eſſe reflexiuam: qꝛ ſi actus intellectus eſt intellectus: etiā actus viſus eſt viſus. Tertio ſequitur potentiam ſenſitiuā eſſe cognoſcitiuam ſui. Reſpondeo. conſequentia non ſunt inconuenientia. patebit alſ.

F I N I S

¶ Alexandri Achillini Bononienſis de Elementis.

Aminum clariſſima lux: qua oēs alie veritates illuſtrant̃: me p vmbras māe tutum ab errore per filiū hoīs ducas in te ipꝫ. ¶ Tripartitur opus. ¶ In primo libro de intrinſecis elementorum principijs. ¶ In ſcd̄o de elementis. ¶ In tertio de ipſorum accidentibus diſſerendum.

Primum dubium circa ſi eſt materie. Utrū materia exiſtat. ¶ R̃x°. ꝙ ſic pro cuiꝰ declaratione p̄mitto duo. pmū noīe materie importat̃ ſubiectū circa qd̄ operat̃ agens transferens de vno eſſe in aliud. z^m noīe tranſmutari importat̃ aliter ſe hr̃e nūc q̄ꝫ prius. Tunc ſic. trāſmutatio eſt: ergo materia eſt. añ eſt p ſe notū. cum. n. ſenſibilia in eadē diſpōne permanent: qeſcunt. cū vero nō: trāſmutant̃ ambo vel vnum. ꝯña eſt a poſteriori p̄ſupponēte ſubiectū: qd̄ eſt materia: qꝛ illd̄ qd̄ alr ſe hꝫ nūc q̄ꝫ prius eſt ſubm: circa qd̄ ſuccedit vnū eſſe alteri. nō enim terminus a quo incipit mutatio eſt alr ſe hñs: qꝛ in fine mutationis ipe nō eſt: neqꝫ terminꝰ ad quē attingit mutatio eſt id qd̄ alr ſe hꝫ: qꝛ ipſe in pn° mutationis nō exiſtebat. ideo ſubꝫ cū ſub vtroqꝫ termino maneat: ꝛ eſſe antiquūꝫ perdat: ꝛ nouū aſſumat: eſt qd̄ trāſmutat̃. Conuertibilitatē ꝯñtis cum añte huius demonſtrationis oſtēdunt Ariſtoteles ꝛ Auerrois. pmo de generatione. textu ꝛ cōmento pmo. Neceſſe eſt poſito ſubo eſſe tranſmutationē: ꝛ trāſmutatione poſita eſſe ſubm. Idem ſcd̄o de gñone. cōmento. 6. ꝛ. 46. ad ſenſum ꝯfirmat̃ accēſa nūc primo palea: iſte ignis nō prefuit: qꝛ alr ipſe nō eēt generatus: neqꝫ eſt ipſe totalr nouus: quia p̄fuit in palea aliqd qd̄ poſt extinctionē ignis remanet in cinere: ꝛ illud p̄exiſtens poſt manens appellat̃ mā. harum duaruꝫ rationū vtrāqꝫ pꝫ eſſe a poſteriori: primā a paſſione. ſcd̄am a cauſato ſubali: Pro aperienda rōne hac p̄mitto duplicem eſſe trāſmutationē: ſubſtantialē: accidentalē: colligitur diſtictio ab Auerroe in libro de ſuba orbis. cap̄. prio. ꝛ pmo phyſicoꝝ. cōmento 93. Tranſmutatio ſubalis eſt quā indiuiduū deferēs nomē pdit ꝛ diffinitionē. Accidētalis vero eſt quā indiuiduū deferēs nō nomē pdit neqꝫ diffinitionē. Intelligo indiuiduū hoc ſenſatū per ſe extñs. vt ſortes. ſic. n. ſe exponit Auerrois in libro de ſuba orbis cap̄. p°. vbi gr̃a. corpus qd̄ eſt aer transfert̃. lꝫ. n. duobꝰ generatio attribuat̃. pmo phyſicoꝝ. textu ꝛ cōmento. 58. et pmo de gñone. textu cōmenti. 5z. ſubto ꝛ oppoſito. tamē nimis occultū eſt ſubm: vbi ſenſatū nutu demonſtratuꝫ eſt notū. colligit̃ ſnia ex Auerroe. 5. phiſi. cōmēto. 7. in fine. Quoniā ſi trāſmutatio fuerit in eſſentia indiuidui demonſtrati. ſ. indiuidui ſubſtātie: donec illud fiat nō indiuiduū. dicit̃ corruptio ſimplr. quū aūt fuerit i aliquo accidente: donec fiat non illud accñs. dicit̃ corruptio aliqua nō corruptio ſimplr. colligit̃ ſnia. pmo de gñone. textu et cōmēto. zo. primā iſtarū mutationū vocaui ſubſtātialeꝫ. ſcd̄am vero ſub accñtali mutatione cōprehēdebam: que diuidēda eſt per eā cuius termini ſunt eſſe ꝛ nō eſſe: ꝛ hec generatio eſt ꝛ corruptio accñtalis. ꝛ per eā cuius termini ſunt eſſe ꝛ eē: ꝛ hec eſt motus: ꝛ nō gño neqꝫ corruptio Intelligo nomē ꝛ diffinitionē qua indiuiduū eſt: non aūt qua ipm eſt tale vel tantū. in tranſmutatione enim accidentali oppoſitum perdit nomen: qꝛ priuatio aut ꝯrium perdit̃: ſed indiuiduū nō perdit nomē ꝛ diffinitioneꝫ per quā eſt. nō enim ſequit̃. hoc deſinit eſſe hoc albuꝫ. ergo h deſinit eſſe. ſorte aūt moriente: ipſe deſinit eſſe hoc ens. abſit. n. ꝙ ꝯcedam ſortē eſſe ſorteꝫ: ſorte nō exiſtēte. ſiue ante illius ortū: ſiue poſt illius obitū. vt in annexo huic queſtioni ſubiūgam. ¶ Cōia aūt vtriqꝫ mutationi iuxta Auerroim in libro de ſuba orbis. cap̄. p°. ſunt hr̃e ſubꝫ recipiens tranſmutationē: qꝛ ſubalis trāſmutatio eſt motꝰ regrens ſubm. tertio celi. cōmēto. 54. ꝛ ſilr accñtalis. p°. de gñone. cōmento pmo. ꝛ p° phiſi. textu ꝛ cōmento. 60. ꝛ 63. ꝓpter hoc ꝯceſſerunt aliqui theologi creationē nō eē tranſmutationē. An aūt creatio ſit ponēda. dixi in libro de intelligētijs diſcordiam theologoꝝ a phis. ¶ Scd̄o nō eſſe p̄cedit eē rei gñabilis ꝛ corruptibilis: ꝛ omnino inherere: ꝛ eius qd̄ fit. ſnia colligit̃ ex Auerroe. p° phyſi. cōmēto. 64. Neceſſe eſt vt nō eſſe p̄cedat gñatuꝫ. ꝛ ſi nō: non eſſet generatū. intelligo p̄cedere tēpore: qꝛ in tēpore res fit: ſiue requirat̃ tēpus ꝓ menſura gñationis ſiue pro menſura alteratiōis: quā terminet generatio: ꝛ tunc opꝫ ꝙ gñatuꝫ nō fuerit prius ante gñoneꝫ. ꝛ hic aduertere ꝓpter reſurrectionē. aliud. n. eſt nunq̄ꝫ prius fuiſſe: ꝛ aliqñ prius nō fuiſſe. particularē concedimus in reſurrectione; negata vniuerſali ꝓpōne: queadmodū cuꝫ pmo ſurrexit aliqs ꝯcedimus ꝙ ipſe nō imediate ante hoc fuit. ſi eniꝫ eſſe eius qd̄ fit ſit ſub tēpore qm̄ ipm eſt eē rei generabilis ꝛ corruptibilis: que excedit̃ a tēpore. 4°. phyſicoꝝ. nō pōt eſſe ꝙ nō eē illi oppoſitū ſit añ tēpus. nō eniꝫ abſtractior eſt negatio formalr accepta q̄ꝫ ſua oppoſita affirmatio. nō eſt p̄ñtis ꝓpoſiti: an priuatio inter abſtracta numeranda ſit. Intelligo eſſe ꝛ nō eē: ad q̄ ſequit̃ ꝯdictio: quia aliter nō eſſet mutatio. Intelligo ꝙ negatio capi pōt pure negatiue. ꝛ ſic nō eſt negatio terminus mutationis: qꝛ triplex eſt nō eē: nec̄ioꝝ: impoſſibiliū: ꝯtingentiū: pure āt negationi pōt aliqd nō corrñdere in re: queadmoduꝫ dicit Auerrois. tertio celi. cōmēto. 55. de corpore in actu: q̄tuor elemētis poſito ab antiqs eſſe elemēto: nō eē graue aut leue: negatione ſimplici: vt inde ſeq̄ret̃ id nō eſſe corpus nāle: cū careat motu. ꝯrio illi qd̄ Auerrois dicebat de celo: cū dixit id nō eē graue aut leue: qꝛ intēdebat celū hr̃e nām: de qua dr̃ nō eſſe graue vel leue: ꝛ ſic negationi ſimplici pōt aliqd in re ſubſterni. dr̃ enim de hoie nō leo ſimplici negatione: ꝛ certū eſt ꝙ nō eē neceſſariorum nō eſt terminus mutatiōis: qꝛ tūc neceſſariū poſſet aliter ſe hr̃e: ſilr nō eſſe impoſſibiliū nō eſt terminꝰ mutatiōis: qꝛ tūc impoſſibilia eēnt poſſibilia: ꝛ impoſſibilia aliter ſe hr̃e eſſent poſſibilia alr ſe hr̃e. remanet ergo ꝙ ſolū nō eē ꝯtingentiū eſt terminus mutatiōis. terminū intelligo p accñs: nō per ſe: neceſſariū tñ patebit in fine pmi huius libri. pōt eſſe phus pp hanc cām dixiſſe. pmo phyſi. textu cōmenti. 75. ꝙ ex nō ente nō per ſe fit aliqd. Intelligo ēt ꝙ negatio capi pōt priuatiue. ꝛ tūc negatio eſt determinati gñis regrens ſubiectū de quo dicatur. ꝛ ſic nō eē inheret ſubiecto: eo mō quo ꝯuenire pōt priuationi ꝙ māe inhereat. ſi. n. priuationō eſſet in ſubiecto: oporteret vt ipa priuatio eſſet id in quo reciperet̃ generatio. vt tangit Auerrois. tertio celi. cōmēto. 54. dicens. ſi eſſet ſic. ſ. ꝙ eēnt elementa gñata ex nō eſſe: contingeret vt nō eſſe eēt illud qd̄ gñatur. ſ. illud in quo eſt motus gñonis: ꝛ eēt hec opinio gñantiuꝫ corpus ſimpliciter. 5. phiſi. ꝯmēto. 53. Intelligo etiā priuationē poſſe generalr accipi reſpectu cuiuſcūqꝫ qd̄ fieri pōt. ꝛ ſic nō accipit̃: qꝛ tunc oporteret dare materiā ſine forma: ꝛ tunc agens illā materiā tranſmutare nō poſſet: qꝛ nō extrahitur forma de potentia materie: niſi per motū: ſed neceſſariū eſt ad hoc vt motꝰ ſit: ꝙ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mobile ſit in actu: ⁊ ideo impoſſibile eſt aliquod ens ge/nerari ex moto qđ eſt in potentia tm̄: verbi gratia: ex ma/teria ꝑma. ſm ꝙ poteſt intelligi nuda forma: nedū ꝙ ge/neretur ex non eſſe. colligit̄ ſentētia ex Auerroe. 8°. phyſi. cōmento. 4°. dixit enim Auerrois. ꝑmo phyſi. cōmento. 75. nihil fit oīno ex ſimplici priuatione: qm̄ ſi ita eēt: tūc ens inueniret̄ per ſe ex priuatione. ⁊ ſic priuatio poſſet al/terari. Intelligitur igit̄ de priuatiōe determinata rei que fit. dixit enim Auerrois. 8. phyſi. textu cōmenti. 62. expo/nens Ariſtotelē loquētē de oppoſitis. ſ. de eſſe ⁊ non eſſe generationē terminātibus ⁊ corruptionē: intelligo ꝑ nō eſſe: non nō eſſe ſimplr̄: ſed nō eē alicuius. ſ. non eē huius generati: vel huius corrupti. priuatio. n. precedens eē rei eſt terminus generatiōis: priuatio vero ſequēs eē rei eſt terminus corruptionis. Intelligo etiā ꝙ non eſſe rei que fit cōparari pōt ad formā que negatur a ſubiecto: ⁊ ſic nō eſſe ꝑcedit ipm̄ inherere forme ipſi materie. Alio mō cō/parari poteſt nō eſſe ad cōpoſitū qđ fieri debet: ⁊ ſic non eſſe ꝑcedit id qđ fit. ¶ Tertio. poſſe ꝑcedit eſſe in ſubie/cto. dr̄t autē poſſibilitas logica a nāli: qꝛ quāuis eſſet ſor/tes mortuus: adhuc poſſibile eſt ꝙ ſortes ſit: qꝛ poſſibile neceſſario eſt poſſibile: alr̄ poſſibile eēt ꝙ poſſibile eſſet impoſſibile. qđ eſt incōueniēs. intelligo de poſſibili ſim/pliciter. ſ. qđ nō potuit neqꝫ pōt. ideo cū ante mortem ſor/tis poſſibile eēt ſortē eē: infra etiā poſt illius obitū: poſſi/bile eſt ſortē eſſe: lꝫ poſt illius obitū ſit apđ phyloſophos naturalr̄ impoſſibile ipm̄ eē: ⁊ ante illius natiuitatē erat nālr̄ poſſibile. poſſibilitas igitur logica nō requirit ſubm̄ in quo ſit: ſed poſſibilitas naturalis reqrit ſubiectū tranſ/mutabile in illud qđ dicitur poſſibile. Et ꝓpter hoc. ſ. ꝙ oporteat potentiā eſſe in ſubiecto excludit̄ creatio: quia actus ⁊ potentia ſunt eiuſdē generis. iđ ſi naturalis potē/tia eſt in ſubiecto: opꝫ formā quā reſpicit data potentia eſſe in ſubiecto: ⁊ ſic cauſatā a materia: ⁊ extractā de ea: vel ſaltē mālem aliquo modo. Poſſibilitas igitur natu/ralis eſt duplex. ſ. materialis ⁊ ſubiectiua. per materialē potētiā cōparatur materia ad formas educibiles de illi9 potentia. ⁊ ſic formas quas ſic reſpicit materia: cauſat vl̄ cauſare poteſt: ſed per potentiā ſubiectiuam cōparat̄ ma/teria ad intellectū: qꝛ non educitur intellectus de poten/tia materie: ſed ipſe venit de foris. iuxta Ariſtotelē. 2°. de generatione animalium. ideo materia ſubijcitur: ⁊ ab eo cauſat̄: ⁊ non cauſat ipm̄ materia: ideo intellectus abſtra/hit a materia: a quātitate: a loco ⁊c. nō negat̄ tm̄ hic ꝙ ma/teria ſit ſubiectū formaꝝ naturaliū. imo etiā illis ſubij/citur. ¶ Quarto. terminus a quo eſt cōtrarius termino ad quē: ⁊ ꝯſiter termini ſunt eiuſdē generis: ⁊ ſubijcibilis ⁊ ꝑdicabilis: ſiue illi termini fuerint cōtrarij ꝯrietate ſtri/cte accepta: ſiue fuerint contrarij ꝯrietate large accepta: qualis cadit inter priuationem ⁊ formā: ⁊ lꝫ impoſſibile ſit dari priuationē ſubſtantialem quin eā ſubalis forma comitetur. ⁊ ſic ſit formaꝝ incōpoſibilitas circa idē ſub/iectū in potētia ad eſſe ſimul in eo: potentiū in illo ſubito ſibi inuicem ſuccedere. nō tamē ꝯrie ſunt iſte forme: ſed diſperate ſunt: ideo diſtantiā maiorē ⁊ minorem nō hn̄t ſub genere: lꝫ ſm earū loca propria diſtent. ¶ Qꝫ ſi dixe/ris motū circularē nō eſſe de cōtrario in ꝯrium ꝑmo celi. textu cōmenti. 20. aut motū aīalium. 6. phyſi. ꝯmēto. 92. ¶ Rꝫ°. motus circularis eſt aliquo mō de ꝯrio in ꝯriū. ſ. ꝓut eo deſcribit̄ ſemicirculus: lꝫ eo vt deſcribit̄ circulus cōpletus nō ſit ꝯrius terminus a quo termino ad quē: qꝛ idē non ſibi ꝯriatur. In motu aūt nāli aīaliū eſt ꝯrietas terminorū poſitionis: vt dextri ad ſiniſtrū: lꝫ in eo nō ſit cōtrarietas loci ſurſum ⁊ deorſum. Inter quātitates: licꝫ nō ſit ꝯrietas ſm eſſe earū abſtractum: tm̄ in natura con/trarietatem hn̄t ſm perfectū ⁊ imperfectū: qꝛ earū vna eſt idoneū inſtrumētū forme: nō actiuū tm̄: ⁊ reliqua nō. Si aūt generat̄ albū ex elemētis: ⁊ nō ex ꝯrio colore. ſuf/ficit ꝙ ex priuatione albedinis ſit generatio. ¶ Dr̄nt aūt he due tranſmutationes: qꝛ ſubalis ſubiectū eſt in poten/tia: ſed accidētalis eſt in actu. pꝫ. 3°. celi. cōmento. 54. ⁊. 5° phyſi. cōmento. 8. ⁊ ꝑmo de generatiōe. textu ⁊ cōmento. 10. ⁊ textu cōmenti. 23. Actus. n. ſubalis ad quē terminat̄ ſubſtātialis tranſmutatio: reqrit ſubiectum in potentia. Actus aūt accidentalis ad quē terminat̄ accidētalis mu/tatio: requirit ſubiectū eſſe in actu ſubali: ⁊ in potentia ad accn̄s aliquod. neqꝫ elemētoꝝ forme rupte tollunt māe eſſe potentiale. imo Ariſtoteles dicit elemēta eē i mixto in potētia. Lꝫ enim actus ſic rupti tollant potentiam ad formas ſimplices: non tm̄ tollūt potentiā abſolute: qꝛ re/manet ibi potentia ad formas cōpoſitas. ideo Auerrois. ꝑmo phyſi. cōmento. 82. diſtinguens materiā primam a ſcđa. dixit mām ſcđam eſſe in actu: aut mō medio iter po/tentiam ⁊ actū: ſicut eſt de materia mixti qđ generat̄ ex pluribus elementis. in materia etiā ex qua generatur hō nō ꝑſupponit̄ fuiſſe aīa cogitatiua in materia: dum indu/cit̄ intellectus: ſed ſimul tēpore cū inducitur intellectus: cogitatiua educit̄. Sed de hoc dictū eſt a nobis in libro de intelligentijs ⁊ in libro de orbibus. ⁊ amplius dicetur infra. ¶ Dr̄nt ſcđo iſte tranſmutationes ex ꝑte ſubiecti: qꝛ ſubiecto generationis ablato: auferē ſubꝫ alteratiōis: quia nō ſubijcitur aliqd alterationi niſi pro quāto ſubij/citur generationi. Auerrois ꝑmo de generatione. cōmen/to ꝑ°. lꝫ. n. gn̄abile ⁊ alterabile ꝯuertant̄. tm̄ qꝛ actus ſub/ſtātialis eſt nā prior accidentali: ēt ſubm̄ actui ſubali eſt natura prius ſubiecto actui accidētali: ſunt enim actus et potentia correlatiua ⁊ ſimul natura. ꝑmo igit̄ duorū cor/relatiuoꝝ ꝑcedente primū de duobus correlatiuis. ſcđm de ꝑmo ordine ꝑcedit ſcđm ſecūdi ordinis. ꝙ ſi non: tunc ſcđm primi ordinis nō eſſet ſimul nā cum ꝑmo primi or/dinis. ¶ Sciendū. ꝙ lꝫ motus ⁊ mutatio per ſubitum et ſucceſſiuum diſtingui poſſint: nō tm̄ dr̄t ꝓpter hoc gene/raliter mutatio ſubſtātialis ab accidētali: qꝛ in ſubſtātie mutatione ſubitū ⁊ ſucceſſiuū reperiunt̄: ſimiliter ⁊ in ac/cidentali vtrūqꝫ reperit̄. Generatio eni diuidit̄ per ſim/pliciter ⁊ ſm qđ. ſm ꝙ forma generatione acqſita aut cō/poſitū genitū eſt ens ſimplr̄: vel ens ſm qđ: ꝑ° de gn̄one. textu ⁊ cōmēto. 18. ⁊ exponit̄: ꝑmo de gn̄one. textu cōmē/ti. 20. ꝙ illud eſt ſubſtātia: vel accn̄s: vt pꝫ. 5. phyſi. textu cōmenti. 7. ⁊ ꝑmo phyſi. textu cōmēti. 62. Generatio aūt ſubſtātialis eſt duplex. ſimplex: ⁊ ꝯpoſita: ſꝫ ꝙ forma vl̄ cōpoſitum gn̄onē terminans eſt corpus ſimplex vel cō/poſitū: vel natura ſimplex vel ꝯpoſita: vt pꝫ ex Auerroe ꝑmo celi. cōmēto. 20. Gn̄o aūt ſimplex eſt duplex: cōple/ta: ⁊ eſt qua forma incipit eſſe vel cōpoſitū. ⁊ de iſta ſmo eſt pn̄s: ⁊ eſt ſubita: qꝛ eſt tranſitus inter ꝯdictoria ⁊ ꝑua/tiue oppoſita: inter que nō eſt mediū. ꝓuentus. n. forme ſubſtantialis eſt ſubitus. nō negat̄ tm̄ quin in hac gn̄one poſſit eſſe ſucceſſio ſm partes materie quātitatiuas: ſic ꝙ vna ꝑus format̄ qꝫ alia. Alia eſt gn̄o incōpleta: ⁊ eſt qua forma elementaris vel corpus ſimplex nō incipiens eſſe incipit eſſe in tanto vel tanto gradu. ⁊ hec ſucceſſiua eſt: ⁊ eſt illa qua forma elementi intendit̄ vel remittitur. Ge/neratio cōpleta diuidit̄ per gn̄onem ſimplr̄: ⁊ per gn̄onē aliquā. Cōpleta ſimplr̄ terminat̄ ad formā ꝑfectiorē for/ma rei q̄ corrūpit̄ per illā gn̄onē. Completa vō generatio aliqua terminat̄ ad minus ꝑfectā formā: qꝛ perfectius ē cōpoſitū recedens de eſſe qꝫ cōpoſitū tendens in eſſe. pꝫ ꝑmo de gn̄one. textu ꝯmēti. 20. diuidit̄ etiā gn̄o ꝑ ſimpli/cem ⁊ ꝯpoſitā in alia ſignificatiōe ab Ariſtotele. ꝑ°. phyſi.

textu cōmenti. 58. ponendo in ſubiecto vel ꝑ'° terminum ꝯplexū vel incōplexū reſpectu huius vbi fit: vt ſortes al/bus fit niger. vel ſortes fit niger. ſilr̄ ex ꝑte ꝑ'' pone exē/plū. Similr̄ accidētalis mutatio (trāſeat ꝙ diuidat̄ per ſimplicem vel cōpoſitā: ſm ꝙ qualitatū qdā eſt ſimplex ⁊ ꝑma: quedam vō ſcđa. hi. n. nō ſunt termini vniuerſales mutatiōis accidētalis) diuidit̄ per cōpletā ⁊ incōpletaꝫ. Cōpleta eſt forme accidētalis ꝑma acqſitio: ⁊ ſubita eſt: ⁊ eſt generatio ſm qđ: ⁊ qꝫuis forma per iſtā gn̄onē acqui/ſita ſit incōpleta aut remiſſa: nō tm̄ ꝓpter hoc dr̄ gn̄o in/cōpleta: niſi in terminis equocando. puta intelligēdo ge/nerationē cōpletam qua forma aut cōpoſitū accipit eſſe cōpletū. vt cū vltima pars ſortis quātitatiua que gn̄atur accipit formā: iſta ſignificatione als vtar. Incōpleta vō mutatio ſm qđ eſt forme accidētalis nō incipientis eſſe acqſitio eſſe vel gradus. ⁊ iſta eſt ſucceſſiua acqſitio: ⁊ eſt motus ꝓprie: ⁊ nō mutatio ſtricte. Gradū tm̄ acquiſitum nō intelligo illū qui eſt indiuiſibile terminās latitudinē. qꝛ ille ſubito acqrit̄: ſed intelligo gradū qui eſt pars lati/tudinis: ſed qꝛ nō oīs forma mutatiōe acqſibilis gradus hꝫ: iđ diſiunctiue dictū eſt acqri eſſe vel gradū. Et tūc cō/ſidera quō diminutionē aut corruptionē contingat eſſe acqſitionē ⁊c. Motus igit̄ ⁊ mutatio: vtriſqꝫ appropria/te acceptis. per diuerſitatē terminoꝝ diſtinguunt̄: qꝛ mu/tationis nō vterqꝫ terminus ꝑmus. ſ. a quo ⁊ ad quē poſi/tiuus eſt: ſꝫ vnus poſitiu9 eſt ⁊ alter nō: ſed ipſius motus vterqꝫ terminus ꝑmus eſt poſitiuus. 5°. phyſi. textu cō''. 49. ⁊. 51. eſt enim motus inter eſſe ⁊ eſſe: mutatio vō inter eſſe ⁊ nō eſſe: eſſe aūt ⁊ eſſe inter que eſt motus ſunt ꝯria mediata. 5°. phyſi. cōmēto. 9. ⁊. 52. ſed eſſe ⁊ nō eſſe inter q̄ eſt mutatio ſunt priuatio ⁊ forma de quibus ꝑ°. phyſi. ⁊c. ¶ Ex quo pꝫ cū ꝓprietas ꝑncipioꝝ nālium poneret̄ eē ꝯrietas: nō potuit accipi ꝯrietas: vt eſt oppoſitio diſtincta ſub gn̄e oppōnis a priuatiua oppōne: qꝛ tunc termini ge/nerationis ⁊ corruptionis nō eēnt comprehēſi: qꝛ nō ſunt ꝯrij: neqꝫ poterat dici principia eſſe ꝑuatiue oppoſita: qꝛ tunc termini motus ꝓprie accepti nō eſſent cōprehenſi: qꝛ ipſi nō ſunt priuatiue oppoſiti: ſed cōtrarie: vt igit̄ oēs termini primi mutationū eſſent cōprehenſi. dixit Auer/rois. ꝑ°. phyſi. cōmento. 43. ⁊. 44. ⁊ alibi ſepe. Intendo per ꝯtrariū cōmune priuationi ⁊ forme ⁊ ꝯtrarijs. ¶ In/ter alios aūt modos negandi mām vnus valde apparēs eſt: quē tangit phyloſophus. 2°. phyſi. textu cōmenti. 8. et ꝑmo de gn̄atione. textu cōmenti. ꝑ'. dicens ꝙ omnia ſūt vnū. fundamentū opinionis eſt ꝙ duplex eſt ens. ſ. exti/mabile ſeu apparens: ⁊ intelligibile ſeu verum. diſtinctio refert̄ ab Auerroe. ꝑ°. phyſi. cōmēto. 41. qꝛ igitur ſenſui apparet eſſe in rebus variationē: dixerūt variari ens ex/timabile: ſꝫ ens itelligibile. ſ. ſuba: nō dico intelligētia: qđ erat ens ſimplr ⁊ verū dicebāt eſſe idē ⁊ nō tranſmutatū. vtputa ignem aut aliud corpus ſm ꝙ aliud aut aliud cor/pus viſum eſt antiqs eſſe principiū: qꝛ ſciētia eſt ꝑmanen/tiū ⁊ nullū ens eſt niſi ſingulare. iđ ſingularia erant per/manētia in rei veritate: lꝫ non ſic appareret ſenſui: pꝫ ex Auerroe. 3°. celi. cōmento. 2. dicunt. n. ꝙ opiniōes vniuer/ſales vincunt ſenſuꝫ. Et tūc apparet qꝫ neceſſariū fuerit Ariſtotelē. ꝑ°. phyſi. reprobare illā opinionē antiquā oīa ſunt vnū in ſuba: qꝛ illa opinio oēs reꝝ nāliū cauſas de/ſtruit: qꝛ māꝫ deſtruit: qꝛ illud vnū apud eos erat nāliū ſuba. vt dixit Auerrois. ꝑ°. phyſi. cōmēto. 7. ⁊ nō erat mā que ſit in potētia ad ſubam. formā ēt deſtruit: qꝛ tūc due ſubſtātie in vno eſſent. qđ nolunt: eſſent enim tūc duo ꝑn/cipia. ⁊ ſi nō eſt forma differēs a mā: nō ē mā. formatiuū enim ⁊ formabile ſimul ſūt. niſi forte māꝫ capias impro/prie. ſ. ꝑ ſubto variationis accidētalis. in hoc. n. ſenſu mā ab antiquis concedebat̄: ⁊ forma accidentalis. finēꝫ ēt ⁊ verū efficiens ſubaꝝ negant: qꝛ eterna eſt ſubſtātia apđ eos nō potens incipere neqꝫ deſinere. colligit̄ ex ꝑ°. me/taphy. textu cōmēti. 11. ⁊ ſic negant gn̄onē ⁊ corruptiōeꝫ. ⁊ ſic ꝯcedebant oēm tranſmutationē eſſe alterationem. De hac tm̄ opinione. dixit Ariſtoteles. ꝑ°. de gn̄one. textu cōmenti. 52. dementiā eſſe opinari ignē ⁊ glaciē eē vnuꝫ. Sed aliq rōnē phyloſophi ampliant nullū cōtrariū eſt ſubaliter aliud ꝯtrariū: ſed elemēta ſunt ꝯtraria. Sꝫ ad/uertendū ꝙ ꝯtrarietas eſt accidētalis ſubſtātie: ꝯcludēs diſtinctionē eoꝝ accidentalē: nō ſubalē: niſi intelligam9. nō eſt poſſibile eandē rē ſubalr̄ naturalr̄ ſibi determina/re ꝯtraria. aut eſſe cām ꝯrioꝝ particularem ⁊ per ſe: ſꝫ tūc conſiderandū eſſet in minori ꝓpoſitione. ¶ Scđs. mo/dus negandi mām tenet ꝙ imediate ſuccedit nouū cor/pus antiquo corpori: qꝛ apparebat ſubalis mutatio: ſed dixerunt nihil ꝑteriti corporis: qđ tranſmutat̄ remanet i corpore nouiter facto. hūc modū tangit Auerrois. ꝑmo phyſi. cōmento. 63. verſus finem cōmēti. Ariſtoteles aūt volens oſtēdere iſtū modū dicendi nō eſſe ꝓbabilē. dixit ꝑmo phyſi. textu cōmēti. 34. Ex his que nō ſunt fieri ali/quid impoſſibile eſt: ⁊ de hac opinione oēs nāles conue/niunt. ⁊. 12. metaphy. textu cōmēti. 53. ⁊. 54. ⁊ textu vltio. colligit̄ hūc modū nō eſſe dictū ab aliquo antiquoꝝ. oēs enim ꝯria ponebant ꝑncipia. ⁊ eis aliquod ſubm̄ figura/bant. vt dixit Ariſtoteles. ꝑ°. phy. textu cōmēti. 55. ¶ Tū qꝛ nō eſſet mutatio: qꝛ nihil eēt ibi mutatū. ꝙ ſi ibi eſſet mutatio: cū nō ſit ibi ſubm̄ qđ mutat̄. ergo oppoſitū erit illud qđ mutabit̄: ⁊ qꝛ idē eſt recipiēs mutationē ⁊ termi/nū mutationis. ergo vnū oppoſitū recipet ſuū oppoſitū. qđ implicat ꝯdictionē: qꝛ eſſe reciperet̄ in nō eſſe. ⁊ priua/tio reciperet formā rō eſt Auerrois. ꝑ°. phyſi. cōmēto. 63. Itē tunc mutatio eſſet ex nihilo. qđ eſt ꝯtra inductionē ad ſenſuꝫ poſitā ab Ariſtotele. ꝑ°. phyſi. cōmēto. 63. Non enim eſſet rō quare requirat̄ ſubiectum actioni agentis: niſi materia illius reqreretur pro effectu generādo. Tū qꝛ illius ꝯtrarij pn̄tia potius eſſet ad impediendū produ/ctionem effectus qꝫ ad cauſandū effectū: qꝛ per ipm̄ ꝯriū reſiſtit̄ agenti: ⁊ ſic ad minus tardat̄ actio. Remanet igi/tur vt aliquid ſit ſubm̄ generationi ſubſtātiali: ⁊ hoc ē qđ noīe materie importat̄. ⁊ inuenitur hec materia in ꝯrio i qđ agit agens. Eſt igitur materia. ¶ Cōtra. ſubꝫ gn̄onis non eſt: ergo mā nō eſt. ꝓbatur aſſumptū: qꝛ. 5°. phy. tex/tu cōmenti. 8. Qđ mouetur eſt: qđ generatur nō eſt. ergo generatio nō eſt motus. huius demōſtrationis ſenſus mi/noris eſt aſſumptum. confirmat̄. qđ mouet̄ eſt in loco: qđ generat̄ nō eſt in loco ergo gn̄atio nō eſt motus. Si aūt mā eſſet: ipſa locaretur: qm̄ ipſa eſſet trine quantū. Non intelligit aūt Ariſtoteles per id qđ mouet̄: aut per id qđ generatur: terminū ad quē motus aut generationis: qm̄ tunc maior eſſet falſa. Neqꝫ in vna ꝑmiſſaꝝ de termino ad quē motus aut generationis intelligit: ⁊ in alia ꝑmiſ/ſarum de ſubto motui aut generationi: qꝛ tunc mediū de/monſtrationis eſſet variatū. ergo in vtraqꝫ ꝑmiſſaꝝ itel/ligit Ariſtoteles de ſubto motus aut generatiōis. ¶ Se/cundo materia nō eſt quid q̄lis aut quanta: ⁊ ſic de alijs ꝑdicamentis. 7. metaphy. textu cōmenti. 8. ⁊ probatur a cōmentatore. ꝑ°. metaphy. cōmento. 17. qꝛ oīum illorum receptiua eſt: ⁊ nihil ſeipm̄ recipit. ⁊ ſic materiaꝫ opꝫ eſſe nihil: qꝛ omne ens aliquo decem ꝑn'oꝝ comprehenditur. ꝑmo phyſi. cōmento. 25. ¶ Tertio materia eſt vnū nu/mero cū priuatione. ꝑmo phyſi. textu cōmenti. 60. ⁊ pri/uatio eſt non ens. ꝑmo phyſi. textu cōmēti. 75. ⁊. 79. ergo materia etiam eſt nō ens. ¶ Quarto. medium inter ens ⁊ non ens: nō eſt ens: qꝛ medium non eſt extremū: ſꝫ ma/

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

teria eſt medium.ꝑmo phyſi.ꝯmento.70.ergo ⁊c. ¶ Ad nō ens eſt tripliciter iuxta Ariſto.12.meta.textu ꝯmēti.11. ꝑmo qđ nō habet eſſe neqꝫ imaginationeꝫ. ſcđo priuatio. tertio nō ens in actu:ſed ens in potētia. tunc materia eſt nō ens.3° mō. ¶ Contra.etiā ſubiectū motus eſt ens i potentia:qꝛ motus eſt actus entis in potētia.3°.phyſi. textu cōmenti.6. ¶ Rñt aliqui ſubm motus eſt in potētia ad accñs:nō aūt ad ſubam.⁊ tale ens in potētia moueri pōt. ¶ Cōtra.illa diffinitio data de motu ꝯuenit generatiōi ⁊ corruptioni.per philoſophū.3°.phyſi. textu cōmenti.6.ğ ens in potentia poſitū in diffinitione motus eſt ēt in potētia ad ſubam.Dico igiť ꝙ motus diffinitus.3°.phy.requirit ſubm in potētia diſiunctiue.ſ.ad ſubam vel accñs:ſed motus diffinitus.5°.phy.ſic:motus eſt mutatio de ſubto i ſubm.textu cōmenti.7.reqrit ſubm in potētia ad certum accñs tm̄.Sed pro ſnīa phyloſophi.5°.phyſi. loqť de ſenſato qđ generať.⁊ de ſenſato qđ moueť.⁊ ſic formatur ratio.ſenſatū qđ generať nō eſt: ſed ſenſatū qđ moueť eſt. ergo gñō nō eſt motus.⁊ ſic:lꝫ in ꝑma ꝑmiſſaꝝ loquatur de oppoſito:in ſcđa vō de ſubto:tn̄ ꝯña valꝫ. Non.n.dici pōt de ſubto gñonis ꝙ nō ſit in loco:qꝛ eſt ꝗtum:⁊ ipſuꝫ tangiť ab agente.⁊ lꝫ ſenſatū ſit cōnotans ptīn: ꝯiūgitur tn̄ cū vbo generať:⁊ ſic diſtrahiť a ptō vel pn̄ti:⁊ accipiť pro eo qđ eſt in fieri. Nō ens etiā tripliciter dř iuxta philoſophū ibi.ꝑmo mō eſt falſuꝫ: ⁊ eſt nō ens in cōpoſitiōe ⁊ diuiſione.ſcđo mō eſt indiuiduū ſubſtātie nō exiſtens: ſed potēs exiſtere.tertio mō eſt negatio accidētis.vt non albū.Tunc qđ generať eſt nō ens.ſcđo mō:ſed qđ mouetur eſt ens oppoſito mō illi. ¶ Ad 2m.loqtur Ariſtoteles determinādo:neqꝫ philoſophus dicit ipoſſibilē eē ꝯnem ibi illatā.ſ.materia nō eſt in actu aliquod ens aliciuꝰ p̄ni: ſed ſupiorē apparentē antiqs eſſe verā.ſ.materia eſt magis ſuba ꝗꝫ forma aut ꝯpoſitū. Ad minorem. gñaliſſima pn̄t accipi analoga: ⁊ tunc oē ens comprehendunt iuxta ſnīam Ariſtotelis.x.meta.textu cōmenti.26. corruptibile ⁊ incorruptibile dñt genere: ⁊ Auerroim ſepiſſime.

¶ Ad tertiū.idem nūero eſt tripl'r iuxta phūm.ꝑmo topicoꝝ.cap̄.5.ſ.noīe:vt veſtis tunice:vel diffinitiōe vt aīal rationale hoi.ſcđo mō ꝓprio vt riſibile hoi.3° accñte: vt albū muſico aut ecōtra.tunc materia ⁊ ꝑuatio ſūt nūero vnū:nō ꝑmo mō:neqꝫ ſcđo mō:ſed tertio modo.mā eniꝫ eſt que dř priuata:ſed ex hoc nō ſequitur mām eſſe nihil: neqꝫ priuationē eſſe aliqd:neqꝫ priuationē eſſe eiuſdeꝫ rationis cū mā.alia.n.eſt rō priuationis a rōne materie: vt ꝑmo phyſi.dixit Ariſtoteles.textu cōmēti. 60. ⁊ in h̄ dřt Ariſtoteles a Platone.Et ſm Ariſtotelē.5.meta. tex.ꝯn.7.vnū eſt duplex ſm accñs:⁊ ſm ſe:mā ⁊ ꝑuatio ſūt vnū ſm accñs:ex qua vnitate nō inferť vnitas ſpecifica:ſꝫ nō ſunt vnū ſm ſe:ex qua numerali vnitate ea q̄ ſunt ſic idē ſeqtur eſſe eiuſdē ſpēi ⁊ gñis.vt dixit Ariſto.ibidē. ¶ Ad ꝗrtū.nō poniť mā mediū inter ens ⁊ nō ens ab Auerroe ſed inter puꝝ nō ens ⁊ ens i actu:qꝛ mā nō eſt nihil:neqꝫ ipſa eſt ens in actu:ſꝫ ipſa eſt ens in potētia:vt pꝫ in libro de ſuba orbis.capite p°. ¶ Oꝛ ſi dixeris ꝙ nō ens puruꝫ ⁊ ens puꝝ ꝯdicūt.iter que mediat mā.p°.phy.ꝯmēto.70. R°. verū eſt de rigore ſermonis:ſꝫ nō ſic intelligit Auerrois:ſed intelligit nō ens purū:ideſt purū nihil.ſ. qđ nō ē ens actu neqꝫ potētia.⁊ ens purū.i.ens in actu: ⁊ ſic inter ea mediat mā que eſt ens in potentia.

Secundum Dubium. ¶ Quia nō poſſum queſtiones obiter occurrentes ſub ſilentio ꝑterire ꝓpter ſciaꝝ ꝑmixtionē:⁊ materierum amplitudinē:vt ifra patebit.iō queſtiunculaꝫ imptinēteꝫ ſubnectā in quā cecidit ſermo noſter in principio huius prime queſtionis. An ſorte nō exñte ſortes nō ſit hō. ¶ R°. ſortes anqꝫ naſcať nō eſt hō.intelligo natiuitate intra vteruꝫ:certū.n. eſt ꝙ dū ſortes ꝑcipitat ſe vt ventrē mr̄is exeat:eſt homo:neqꝫ ſortes poſtqꝫ mortuus eſt eſt hō.intelligo dū modo ipſe nō reſurgat.⁊ ſic tēporaliter intelligiť ablatiuus in ꝯñtia poſitus in dubio.⁊ ſic ꝯcediť ꝙ ſortes:dū nō exiſtit:nō ē hō.ſimil'r ꝯditional'r ꝯcediť ſi ſortes nō exiſtit:ipſe non eſt hō.Qm̄ Ariſtoteles.7.meta.dixit ſubaꝝ ſenſibilium ſingulariū neqꝫ diffinitio neqꝫ demōſtratio eſt: qꝛ habēt māꝫ:cuius nā talis eſt vt ꝯtingat ⁊ eſſe ⁊ nō eſſe:quapropter corruptibilia oīa ipſoꝝ ſingula ⁊c.⁊ Auerrois ibi.cōmento.53.ꝑticularia enim nō ſciunť:niſi dū ſunt in ſenſu. ⁊ cū recedunt a ſenſu pn̄t corrūpi: ⁊ tunc non remanebit cognitio eoꝝ apud ſentiētes:ſed tn̄ remanebit exiſtimatio.hec aūt nō ſtant ſi ſorte corrupto:ipē ſit riſibilis ⁊ hō. hanc ſnīam hꝫ phus.p°.poſteriorum.⁊ Auerrois ꝯmēto.19.⁊.20. Rñt aliqui intelligentes Ariſtotelē ⁊ Auerroim de ꝓpoſitionibus ſingularibus ⁊ ꝯtingētibus ⁊ ꝑ accñs nō eſt ſcia:ſed de ſingularibus corruptibilibus eſt ſcia ꝑ ꝓpoſitiones necīas: ⁊ verū dicūt: ſed intelliganť ꝓpōes necīe eſſe vl'es.ſi aūt intelligať ꝙ ſingulares abſolute neceſſarie ſint:error eſt. Ariſtoteles eniꝫ.p°. poſterioꝝ i dubitatione vtrū demōſtratio vl'is ſit potior ꝑticulari.dixit de ꝑticulariū ꝓpoſitiōibus demōſtrationē ꝑticulareꝫ intrantibus ꝙ ſunt corruptibiles.⁊ nō ſic eſt de ꝓpōnibus demōſtrationē vl'em intrātibus.nō enī demōſtrationeꝫ intrāt ꝓpōnes ꝑ accñs. ¶ Scđo Auerrois.4°.meta.cōmēto.20.hō hic ſingularis cū fiet terra:non eſt iſte hō in actu:neqꝫ in potētia ꝓpinqua:aut remota:ſed ſi iſta terra fuerit hō potētia:erit alius hō nūero: nō ille idem hō corruptus. ¶ Tertio. Ariſtoteles.p°.de ꝑtibus aīaliuꝫ.quā primū aīa a corpore diſceſſit:aīal eſſe deſinit. h̄ ꝯfirmať ex diffinitione mutationis ſubalis premiſſa. ¶ Quarto. Auerrois.p°. prioꝝ.cap̄.20.ſcilꝫ de ꝯpōne poſſibilis ⁊ inuenti in figura prima dixit hāc:oīs hō eſt rōnalis: eſſe veram de eo qđ eſt hō in actu:nō de eo qđ eſt hō in potētia. ¶ Quinto arguiť ex diffinitione gñabilis.p°.celi. textu cōmēti 121.qꝛ ipm̄ eſt qñqꝫ ens ⁊ qñqꝫ nō ens. ¶ Sexto adducūt aliqui Ariſtotelē.p°.prioꝝ.capite.30. falſuꝫ eſſe oēm intelligibileꝫ ariſtomenē ſemꝑ eſſe:cū ariſtomenes corruptibilis ſit.⁊ ſic ꝓpoſitio nō eſt eterne veritatis. Sꝫ nō ad ꝓpoſitū eſt auctoritas:qꝛ Ariſtoteles loquitur de ꝓtione binaria:quā de ſecūdo adiacente cōiter appellamꝰ: ⁊ nō de trinaria.volens ꝙ eſſe alicuius rei apud intellectum ſit eternū.ſic ꝙ ſemꝑ hō intelligit ſalteꝫ habitual'r ariſtomenē.Cuius tamen eſſe nāle non eſt eternū. ¶ Cōtra.p°.Auerrois ſuper porꝰ in cōitatibus concedit ſorteꝫ ſemꝑ eſſe hominem: ⁊ rōnalem: ⁊ potentia ſemper ridētē. ¶ Scđo.qñcūqꝫ p̄tur idem de ſeipo ꝓpoſitio eſt vā:non enim verificať ꝯdictorium de ꝯtradictorio: ſed in hac ꝓpoſitione.ceſar eſt ceſar.p̄tur idem de ſeipſo. ergo ipſa eſt vera:ſiue exiſtat ceſar ſiue nō. ¶ Tertio.qñcūqꝫ eſt propoſitio in ꝑmo mō dicendi per ſe:ipſa eſt vera.ſed iſta.ceſar eſt ceſar:aut hec.ceſar eſt hō: aut hec.ceſar eſt animal rōnale:eſt primi modi:ergo ⁊c. ¶ Quarto.qñcūqꝫ eſt ꝓpoſitio que eſt mediū probandi bonuꝫ entimema illa eſt ꝓpoſitio neceſſaria:ſed hec propoſitio:ceſar eſt homo:eſt mediū deductiuū huius entimematis.ceſar currit:ergo homo currit:ergo ⁊c. ¶ Quinto.iſte terminus ceſar idē ſignificat ⁊ vniuoce ſiue ſuppoſitum exiſtat ſiue nō.ergo eadem diffinitione ſignificatur.ſcilꝫ iſta animal rationale.⁊ ſic ſiue ceſar exiſtat ſiue non: ipſe eſt animal rōnale. aliter ipſe non eſſet vniuoce idem. ¶ Sexto.omnis concluſio ſyllogiſmi ex oppoſitis eſt impoſſibilis: ſed iſta ꝓ-

poſitio.ceſar nō eſt ceſar.eſt ꝯ ſyllogiſmi ex oppoſitis.puta iſtius.quilibꝫ hō eſt ceſar: nullus hō eſt ceſar: ergo ceſar nō eſt ceſar:ergo ⁊c. ¶ Septimo.corrupta re. nō minus erit rō Ariſto.5°.topicoꝝ.cap̄.vltimo.ergo re corrupta adhuc diffinitio verificať. ¶ Ad pm.intelligit Auerrois ſorte exiſtente: nō aūt abſolute: ſic ſeipſum exponit Auerrois in fine primi peryhermenias. ¶ Ad 2m. eadē rñſione.ſ.opꝫ terminos pro aliquo ſupponere: qđ exēplo pꝫ in terminis nō ſimplicibus. ſit ſortes niger: tunc hec ē falſa.ſortes albus eſt ſortes albus.⁊ ꝯdictoria vera:cōcedo igitur has ꝯſequentias.ceſar nō eſt:ergo ceſar non eſt exiſtens. pꝫ cōſequētia a conuertibili.ſcđa.ceſar non eſt exñs.ergo ceſar nō eſt ens.pꝫ ꝯña a conuertibili. Diſtinctio enim nois entis:cum nō eſt ꝑticipiū:ab ea dictione q̄ participiū eſt:ficta eſt.vt dicetur infra.tertia.ceſar nō eſt ens.ergo ipſe nō eſt ſubſtātia: neqꝫ animal:neqꝫ hō: neqꝫ ceſar.pꝫ ꝯña a ſuperiori negatiue. vel cōiori. nō curo.deſcenſus.n.ab ente ad ceſarem nō eſt a ſuperiori neqꝫ a cōmuniori:ſed a cōi ad particulare non cōe.concediť igitur exiſtētiaꝫ ꝑdicari de his que exiſtunt in ꝑmo mō dicendi per ſe.ſatis.n.diſtinguitur deus ab alijs.ſi eſſe dicatur de ipſo independēter:vbi eſſe dependēs de alijs dicať. non incaute tranſeas:qm̄ tibi ꝯtra aſtant Auicēna. Albertus magnus.Sanctus Thomas et Scotus. ⁊ multi alij.

¶ Ad 3m.faciliter negareť minor:qꝛ in neutra illaꝝ ꝑdicatur ꝑs diffinitionis de diffinito: qꝛ ſingularia nō diffiniunť:lꝫ pro eis de intentionibus vniuerſalibus diffinitiones date ſint.tranſeat tn̄ qđ ad primū modū ꝑtineāt: nō diſcernēdo pro nūc inter illas.tunc dicenduꝫ ꝙ veritas ⁊ neceſſitas.primi modi ꝓpoſitionū nō eſt vniuerſaliter veritas ⁊ neceſſitas abſolute:ſed aliquando eſt veritas ⁊ neceſſitas non abſolute.⁊ ſic eſt in propoſito: quia nō abſolute verū eſt de ceſare:dū mortuus eſt:ꝙ ipſe ſit ceſar:ſed hic verum ⁊ neceſſariū eſt:ꝙ ipſe eſt ceſar:dum ipſe eſt:iuxta philoſophū.p°. ꝑyhermenias.oē qđ eſt qñ ē neceſſe eſt eſſe.pro cuius declaratione recurre ad logicā. ¶ Ad 4m.ad hoc vt valeant ille conſequentie ſufficit ꝙ hec conditionalis ſit neceſſaria.ſi ceſar eſt: ceſar eſt hō. ¶ Oꝛ ſi volueris reducere illud entimema i ſyllogiſmū cathegoricum.⁊ nō ypoteticū.non reduces per illaꝫ: aut ſi ſic:vnum aſſumptū eſt falſum. ¶ Ad 5m.ille terminus ſignificat idem ſm eſſentiā:nō tamen ſignificat ideꝫ ſm eſſe nāle.ſi enim ſit idem eſſe ipſius exñtis.⁊ non exiſtētis:poteſt eſſe ꝙ illud ſit eſſe cognitū.quod eſſe a ſignificatione preſuppoſitum eſt. ⁊ ſic negant vltime ꝯſeqntie rationis:qꝛ nō valꝫ.animal rōnale ſignificat ſortem.ergo ſortes eſt animal rationale. ſimiliter non valet. ſortes eſt ſignificatum vniuoce contentuꝫ ſub hoc nomine homo:ſiue ſortes exiſtat ſiue non.ergo ſortes eſt hō. arguitur.n.ab eſſe intentionali ad eſſe reale. ¶ Ad 6m.quādo concluſio infertur ex oppoſitis in terminis cōplexis: nō opꝫ concluſionē eſſe falſam.vt concluſa hac:ſortes albus nō eſt ſortes albus:⁊ ſit ſortes niger. Neqꝫ opꝫ in termis ſimplicibus cōcluſionē ex oppoſitis eſſe falſam: niſi termini ſupponant pro aliquo.vt de iſta in propoſito: ſortes non eſt ſortes:ipſo nōdum nato aut mortuo: ſed ſi termini ſupponerent pro aliquo:qꝛ ſortes viueret. ꝯ eſſet falſa. nō dico impoſſibilis ſimpl'r.Sed cum Auerrois.2°.priorum.capite.11.dixit intentionem huius ſyllogiſmi eē concludere impoſſibile aut conuerſuꝫ illius. ¶ Reſpondēt ꝙ Auerrois.intelligit extra terminos cōplexos fieri ſyllogiſmuꝫ:ſed in terminis ſimplicibus:pro aliquo tamen ſupponētibus ⁊ nō pro nullo: vniuerſalibus ⁊ nō ſingularibus. ¶ Sed hec reſponſio repugnat Auerroi ibi in cōmento.dicenti:⁊ equale eſt:ſiue ſit inuentū extra intellectuꝫ:aut nō inuentum.ſicut ſi concluditur ꝙ ircoceruus nō eſt ircoceruus:qꝛ dictuꝫ eſt contrariū ſibi ipſi. ¶ R°: igitur ꝙ iſte tales.ceſar nō eſt ceſar. chymera nō eſt chymera:ſunt impoſſibiles nō abſolute: queadmodū earum cōtradictorie ſunt neceſſarie nō abſolute.Sed iſtud non tollit:quin affirmatiue ſint falſe:⁊ negatiue ſint vere. nō valꝫ igiť hec cōſequentia.iſta propoſitio eſt impoſſibilis ſm quid:ergo ipſa eſt falſa. ¶ Ad 7m. intelligit Ariſtoteles ꝙ aſſignare proprium rei qđ exiſtit re corrupta:eſt nō bene aſſignare proprium. vt eſſe leuiſſimum igni:qꝛ igne nō exiſtente dabitur adhuc corpus leuiſſimum:qꝛ depto igne remanet aer.intellige leuiſſimum ſuperlatiue. ſcilꝫ omni alio leui leuius:non tamen intelligas leue ſimpliciter.potes tn̄ intelligere leue in ſūmo: qꝛ aer lꝫ ſit leuis ſm qđ.poteſt tn̄ eſſe ꝙ ipſe ſit ſūme leuis.ſuba.n.gradus habet apud Auerroim.vt infra declarať ⁊c.⁊ ſic illa Ariſtotelica auctoritas nō eſt ad ꝓpoſitū.

Tertium Dubium. ¶ Circa qditateꝫ ſimplicis materie. Queritur quidnam ipſa ſit. ¶ R°.dando diffinitionem ſumptam ex Ariſtotele ꝑmo phyſi.textu ꝯmēti.82.primū ſubiectum vnicuiqꝫ ex quo fit aliquid cū inſit non ſm accñs. Pro huius diffinitionis ⁊ diffiniti declaratiōe noto ꝙ motus eſt duplex.ſimplex: compoſitus.ꝑmo celi.textu cōmenti.8. ⁊ reſoluendo duplex eſt natura.ſimplex cōpoſita.p°.phyſi.cōmento p°.⁊ componēdo duplex eſt naturatū.ſimplex:compoſitum. Naturatū ſimplex ex ſimplicibus naturis cōponitur.et motus ſimplex a ſimplici natura originem ſumit. Naturatum cōpoſitum ex cōpoſitis naturis eſt: ⁊ motū cōpoſitum natura cōpoſita principiat.due aūt ſunt nature.2°. phyſi.textu cōmenti.10.materia ⁊ forma. Auerrois autē p°.phyſi.cōmento.82.diuidit materiā in primā ⁊ ſcđam. materia ꝑma eſt ſimplex. ⁊ materia ſcđa eſt compoſita. ⁊ conueniūt he due materie:qꝛ ex vtraqꝫ eſt cōpoſituꝫ ꝑ ſe:ſed dñt: qꝛ materia ſcđa eſt in actu. vt elementa: cum ſufficienter rupta fuerint:ſunt materia ſcđa mixti. ſi eniꝫ nō rupta fuerint elementa:tūc ipſa ſunt naturatū per ſe exiſtens:⁊ nō natura.opꝫ.n.naturas eſſe in toto cuius ſūt nature ⁊ materia ꝑma eſt in potētia.eſt.n. maxime ſubm ꝓpriū gñonis ⁊ corruptionis ſuſceptibile.vt pꝫ primo de generatione.textu cōmēti.24. diffiniť igitur in pn̄ti materia ꝑma.Si.n.diffinitionē queris cōmunē materie prime ⁊ ſcđe recurre ad 2m phyſi.textu cōmenti.28. ex quo fit aliquid cū inſit. ¶ Noto ſcđo:qꝛ reſolutio effectiuum nāliū in genere cauſe mālis vſqꝫ ad mām primā incluſiue ſpectat ad philoſophū naturalē. vt in ꝓhemio ꝑmi phyſi.dixit Auerrois.ſubm.n.eſt cōuertibile cū tranſmutatione ſubali.ideo decet Ariſtotelem in libro ꝑncipioꝝ. determināteꝫ de materia ꝑma.illius diffinitioneꝫ nobis tradere.errorē.n. Auicēne in hoc Auerrois reprehendit. vt in ſequēti qſtione tangā. ¶ Noto tertio ꝙ poniť ſubꝫ loco generis: quo dřt materia ab alijs tribꝰ cauſis ad generationem neceſſario ꝯcurrentibus: ⁊ conuenit cū alijs potentijs.ſcđo diciť primū:vt materia ſcđa excludať.tertio diciť vnicuiqꝫ.ſ.actui ſubali:qui generatione acquiri poteſt imediate.⁊ actui accidentali generatione ſm quid acquiſibili mediate.nō enim aīabus celeſtibus: neqꝫ celi accidentibus materia prima ſubijcitur.vt in primo libro de orbibus.declarauit:⁊ omnibus generabilibus eſt cōmunis: vt excludantur ſubiecta ꝑma alioꝝ generū.quēadmodum enim in vnoquoqꝫ genere eſt vna prima contrarietas.p°.phyſi.textu cōmenti.50.ita in vnoquoqꝫ genere eſt vnum ſubiectū primū illius cōtrarietatis.Tum

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

quia omne genus per actum ⁊ potentiam diuiditur. primo de anima. cõmento. 6. ⁊. 12. metaphy. cõmento. 8. ⁊ ſic prima potẽtia illius generis eſt primũ ſubiectũ eiuſdem. non tamẽ poteſt potentia de genere accidẽtis actui ſubſtantiali ſubijci. dicit̃ quarto ex quo fit aliqd. q: in ſuba eſt vnum ſubm primũ generis abſtractoꝝ: qd eſt intellectus poſſibilis: qui tñ nulli ſubijcit̃ gñationi. ⁊ etiã datur materia in actu: que animabus celeſtibus ſubijcit̃: ſꝫ non generationi: q̃uis motui locali ſubijciat̃. ⁊ datur ſubm in potentia: qd actui ſubali materiali ſubijcit̃. Quinto. dicit̃ cum inſit: q: p̱mo phyſicoꝝ. textu cõmenti. 58. ⁊. 61. duobus attribuit̃ mutatio: ſubiecto: ⁊ oppoſito. que differũt: q: ſubm manet. oppoſitum vero nõ manet. vt pꝫ ibi. textu cõmenti. 59. dixit autẽ Auerrois. p̱° phyſicoꝝ. ꝯmẽto. 60. Motus debet eſſe in ſubiecto. ⁊ impoſſibile eſt vt ſit ĩ illo cuius partes ſucceſſiue deſtruunt̃ per generationeꝫ: q: motus eſt actus entis in potentia ad terminuꝫ motus abijciente actum in motu ſucceſſiuo: ⁊ nõ abijciẽte ĩ motu nõ ſucceſſiuo. ergo motus ſolũ actuat id qd actuari poteſt per terminũ motus: ſed id qd corrũpit̃ in generatiõe nõ poteſt actuari per terminũ generationis: q: ipſum eſt ꝯͣriũ termino. ergo id qd corrũpitur per generationem non põt actuari per motũ qui eſt generatio. Motus aũt qui eſt inter eſſe ⁊ eſſe ſubm eſt duplex: mediatum ⁊ immediatuꝫ: intelligo de mediato ⁊ remoto ſubiecto. ¶ Cõtra. oppoſitum iam excluſum eſt per genus diffinitionis. ſcilꝫ per ſubm. ergo non amplius eſt. 5°. excludendum.

¶ Rñ°. negando aſſumptũ: q: ſubm eſt duplex: alterationis: ⁊ generationis. ſubm alterationis: cum fit ſubſtãtialis mutatio: nõ manet. ſcilꝫ propinquũ: ſed ſubm generationis manet. materia enim prima cũ alterationi ſubijcitur dicitur ſubiectum poſterius. ſcilꝫ reſoluendo. iuxta Auerroim. p̱mo de generatione. cõmento. 24. Sexto. ponitur non ſcd̃m accidens. quia ſubiectum ſubſtãtiali mutationi eſt duplex. vnuꝫ per ſe: ⁊ eſt materia prima: aliud vero ſecũdum accidens. ⁊ eſt cõmune ad materiam primaꝫ vt ens. vt ponit philoſophus. p̱mo phyſicorũ. textu cõmenti. 76. ¶ Contra. ibi loquitur philoſophus de termino mutationis a quo: non auteꝫ de ſubiecto. Tum q: per ſe attributa iſeriori attribuũtur etiã per ſe cõmuniori. ſcd̃o phyſi. Ariſtoteles. textu cõmenti. 32. ⁊ poſterioꝝ. primo. capitulo de vniuerſali. ¶ Rñ°. philoſophi ibi. ens terminat mutationem per accñs: q: nõ inq̃tum ens eſt: q̃uis aliquid per ſe terminet mutationẽ de quo per ſe dr̃ ens põt ẽt philoſophus ibi intelligi de ſubiecto mutationis. Dico tñ vltra: q: quantitas interminata eſt inſepabilis a mã. ideo q̃tum eſt ſubm mutatiõis. ſ. gñonis. ſꝫ ſm accñs: q: quantitas accidit ſubiecto. iõ ſubiecta p̱ accñs erant excludenda. q̃uis. n. interminata q̃titas ſit paſſio materie ab ea inſepabilis: nõ tñ ſubijcit̃ mã generationi per nãm q̃titatis. Ad cõfirmationẽ. p̱mo attributa minꝰ cõis nõ ſunt p̱mo attributa cõioris: ſed poſſunt eẽ cõiori ſecũdario attributa. ¶ Noto q̃rto. ꝙ aliqui in diffinitione hac addunt aliam textus clauſulam. ſ. in qd cũ corrũpitur abibit vltimũ. quã tñ addere nõ oportet: q: ex appoſitis ſeqt̃. valet. n. mã eſt primũ ſubm veniens ad ꝯpoſitiõem. ergo ip̃a eſt vltimũ ad qd ſtat reſolutio. Tuꝫ q: gñonem per ſe intẽdit nã: ⁊ nõ corruptionẽ. queadmodũ etiã motus eſt acquiſitio per ſe: ſi aũt ſit perditio: eſt per accidens: iuxta ſentẽtiam Auerrois. 5°. phyſi. ꝯmẽto. 48. corruptio. n. eſt generatio ſeu acquiſitio ipſius non eſſe: ſeu priuationis. Cum autẽ non fiat realis reſolutio in re: niſi corrumpendo: nõ erat principalr̃ intenta reſolutio. Tum q: philoſophus ad aliud vtitur ea clauſula: q: ad concludendum materiã eſſe incorruptibilẽ. alr̃ ipſa corrumperet̃ anteq̃ꝫ corrumperet̃. Si tamen primuꝫ ſubiectum vnicuiqꝫ poneret̃ ad reſtringendũ diffinituꝫ. ⁊ non ex parte diffinitiõis. tũc illa particula. ⁊ ſi corrumpitur. ⁊c̃. requiritur ad excludendũ formã. q: ex ea fit compoſitum per ſe: ſed in formã per corruptionẽ non reſoluitur: ſꝫ in materiã. niſi velles formã excludi per naturam illius prepoſitionis ex ꝓprie cõpetentẽ materie: ſed tunc oporteret negare ꝙ ex forma ⁊ materia compoſituꝫ eſſet ⁊c̃. Scienda eſt tñ alia materie prime diffinitio: quã ponit Auerrois in de ſubſtantia orbis. capite. p̱°. ſ. ſubſtantia in potentia: ſed de hoc infra. illa enim metaphyſicalis eſt: et ea quã dedimus eſt naturalis. ¶ Contra. data diffinitio competit alteri a diffinito: q: intellectui poſſibili. pꝫ quia intellectus poſſibilis eſt ſubiectũ primũ vnicuiqꝫ intelligibilium: ex quo fit hoc: cum inſit homini: nõ ſm accñs. ¶ Scd̃o. q: competit materie in actu: q: ip̃a eſt ſubiectũ primũ vnicuiqꝫ actui intellectuali: ex quo fit celum: cum inſit ei: nõ ſm accñs. ¶ Tertio. q: competit ſubſtãtie cõpoſite: quia ip̃a eſt ſubiectũ primũ accidẽtiũ quorũcũqꝫ: ex quo fit compoſitũ accidentale: cum inſit illi compoſito: non ſm accidens. ¶ Quarto. q: competit ſubiecto artificialiũ: q: illud eſt ſubm primũ in illo genere vnicuiqꝫ actui artificiali: ex quo fit artificiale cõpoſitum: cuꝫ inſit ⁊ non ſm accidens: q: illius compoſiti ſubiectum eſt ps intrinſeca ⁊ eſſentialis. ergo ⁊c̃. ¶ Ad hec duplex eſt genus entium: intelligibilium: ⁊ ſenſibilium. vtrũqꝫ illorũ generum habet materiã ⁊ formã. materia ſenſibiliuꝫ eſt prima materia: intellige ſenſibilia tactu: quia viſu ſenſibilia: non omnia in materia prima ſunt: puta lux: figura: magnitudo: motus celi: ſed in materia in actu ſunt: vt in libro de orbibus declaraui. materia vero intelligibilium eſt intellectus poſſibilis. ſententia eſt Auerrois. 3°. de anima. cõmento. 5. Scd̃o vt diſcerneret̃ vnum ſubiectuꝫ ab alio dixit philoſophus: ex quo fit: q: ſubiectũ ſenſibilium ſubijcitur reali tranſmutationi: ſed non ſubm intelligibilium. Tertio. equiuocat̃ de ex: q: principalr̃ attribuitur rei: que eſt materia: ſed in argumẽto attribuit̃ rei que eſt forma. 3° ponitur ꝙ vltima reſolutio per corruptionem ſtat ad materiã primã: ſed in intellectũ nõ ſic reſoluitur.

¶ Ad 2m. ex quo fit aliquid duplicẽ ſenſum facit. primum res fit per tranſmutationẽ ex ſubiecto. ⁊ iſte intelligitur ĩ diffinitione. aliũ. res cõſtat ex ſubiecto. ⁊ iſte eſt ſenſus argumenti. Dico igitur ꝙ mã in actu nõ eſt illa ex qua fit celum: q̃uis celũ cõſtet ex ea. ſcd̃o dicit̃ p̱mũ reſpectu ſcd̃i. in his inferioribus datur ſubiectum primũ tranſmutationis. ⁊ ſubiectũ ſcd̃m: qd eſt materia ſcd̃a ſeu compoſita: ſed nulla materia in actu eſt cõpoſita ex partibus q̃litatiuis: ergo nulla materia in actu eſt materia ſcd̃a. ergo nulla materia in actu eſt etiã materia p̱ma. ⁊ ſic mã in actu nõ eſt ſubiectũ primũ. niſi negatiue. Inter mãs tamen in actu eſt ordo pfectiõis: ⁊ in eo ẽ dare octaua: nedũ ſcd̃aꝫ.

¶ Ad 3m. aliud eſt fieri aliqd: aliud eſt fieri tale aut tantum. Eſt. n. fieri dupliciter. ſimplr̃: ⁊ ſm quid. p̱° phyſicorum. textu cõmenti. 62. ⁊ p̱mo de generatione. textu cõmenti. 11. tunc in diffinitione accipitur fieri ſimplr̃: non autem ſm quid: ſed in argumento accipitur ſcd̃m quid fieri. ſubſtantia enim fit ſimpliciter: accidentia vero ſecundum quid fiunt. ¶ Ad quartum. negatur aſſumptum. artificialiũ enim fieri eſt ſecundum quid fieri. ſecundo expoſitum eſt etiam vnicuiqꝫ actui ſubſtantiali generatione acquſibili: huiuſmodi autem non eſt materia artificialium. Tertio. datur materia naturalis vnicuiqꝫ tranſmutabili communis: ſed non materia artificialis. ſecũdo phyſicorum. commento. 22. Sunt enim artes rerum particularium.

Quartum dubiuꝫ de genere materie. ¶ Utrum materia ſit ſubſtãtia. ¶ Reſpondeo ꝙ ſic: q: materia eſt primũ ſubiectuꝫ: ex eius diffinitione. ergo ipſa non eſt accidẽs. pꝫ cõſequẽtia: q: dato oppoſito conſequentis cum antecedente: aut ipſa materia eſſet in ſubiecto: aut nõ. ſi ſic: tunc ipſa nõ eſſet primũ ſubꝫ: ſed haberet aliud ſubm prius ſe: qd eſt oppoſitũ añtis. Si ãt materia nõ eſſet in ſubo: neqꝫ in actu: neqꝫ in aptitudine: tũc daret̃ accidẽs ſine ſubiecto. qd ꝯdictionẽ implicat. vt ex diffõne accñtis in p̱ñtis eliciẽdũ eſſe vult phs primo phyſi. textu cõmẽti. 14. iõ Auerrois. 3. phyſi. cõmẽto. 65. dixit. materia nõ dr̃ in ſubo: neqꝫ de ſubo. ¶ Scd̃o ſubm eſt tp̃e ⁊ natura p̱us eo qd fit ex eo: ſꝫ ſubſtãtia fit ex materia: g̊ ſi materia eſſet accñs: eſſet accidẽs nãliter prius ſuba ꝯpoſita facta ex eo. ¶ Tertio ſeqt̃ ꝙ ſuba eſſet ex nõ ſuba. ¶ Inter mõs aũt negandi mãm eſſe ſubaꝫ: occurrit vnus aſſerens ꝙ quãtitas eſt ſubm mutationis: ⁊ capit euidẽtiã ex mutationibus q̃ fiũt in ſacramẽto bñdicti corpis xp̃i in altari: quibus materia nõ ſubijcit̃. ¶ Cõtra quẽ: dato ſubiecto ſubalis mutationis: opꝫ dare terminũ ad quẽ eſt mutatio: quẽ ſm nature curſuꝫ oꝫ eſſe actũ actuãtẽ ſubm tũc ſi actus iſte ſit accñs: mutatio eſt accidentalis. ⁊ ſi ſubalis ſit mutatio: actus acqſitus eſt ſuba: ergo ſubꝫ actui eſt ſubſtãtia: ⁊ tũc ex forma ⁊ ſubiecto fit vnũ cõpoſitũ ſubſtãtiale. ¶ Et ſic habet̃ ꝙ genus ſube analogiũ diuidit̃ p̱ actũ ⁊ potẽtiam: quoꝝ q̊lꝫ eſt ſuba. ¶ Scd̃o habet̃ ꝙ ſuba cõpoſita eſt. vt primo phyſi. cõmẽto. 51. dixit Auerrois. ⁊ in libro de ſuba orbis. capite p̱mo. ⁊ textu cõmẽti. 64. primo phyſi. dixit phs ⁊ pluries alibi. ſ. 7. 8. 12. meta. ⁊c̃. ſꝫ. n. ſenſu notũ ſit hoc eẽ: demonſtrato ligno: non tñ notũ eſt per ſe: an hoc ſit ſimplex: vel cõpoſitũ. ¶ Et tunc pꝫ ꝙ mã ⁊ forma ſunt p̱ncipiũ itrinſecũ ſubſtãtialis cõpoſiti. ¶ Et ꝙ mã ⁊ forma ſunt p̱ ſe cãe eiuſdẽ: ⁊ intrinſece ip̃m cãnt. ¶ Ex his pꝫ Auicẽnã volẽtẽ metaphyſici eẽ ꝓbare ſubſtãtiã cõpoſitã eſſe: aut materiam eſſe: aut formam eſſe: ⁊ conſequẽter actũ: aut potentiam eſſe. rationabilr̃ reprehẽdi ab Auerroe: quia hec demonſtratio eſt naturalis: quia illius medium eſt ſubſtantialis trãſmutatio: vt p̱mo phyſi. ꝯmẽto. 83. dixit Auerrois: ⁊ ſcd̃o phyſi. cõmento. 22. ⁊. 12. meta. ꝯmẽto. 5. via aũt Auicẽne qua dixit creatã eſſe materiã ab intelligentia intelligente defectũ ſui a prima intelligentia: eſt extra fundamẽta Ariſtotelis creationẽ negãtis: vt in li° de intelligentijs ⁊ de orbibus diffuſe declaratuꝫ eſt. in hoc enim mediauit Auicẽna inter peripateticos ⁊ loquentes ſue legis. ¶ Soluta eſt etiã ratio Auicẽne. ſ. dat̃ ſubſtãtia contingens ex ſe: ⁊ neceſſaria ab alio: ergo datur ſubſtantia ſimplr̃ neceſſaria. negatũ. n. eſt añs. pro minori. ſ. dat̃ ſubſtantia neceſſario ex alio. ¶ Cõtra illud cuius eẽ eſt ad aliud ſe habere: nõ eſt ſuba: ſꝫ potius relatio. vt ex diffõne coꝝ q̃ ſunt ad aliqd in p̱ñtis colligit̃. ſed materie eẽ eſt ad aliud ſe habere. 2° phyſi. textu cõmẽti. 26. g̊ ⁊c̃. ¶ Secũdo illud cuius dr̃ia eſt de p̱ñto relationis eſt nõ ſubſtãtia: ſꝫ relatio eſt: q: dr̃ia ⁊ ſp̃es ſunt eiuſdẽ gñis: nõ enim relatio ꝯſtituens eſſentialr̃ ⁊ intrinſece dare poteſt eſſe nõ relatiuũ. ſed materie differẽtia eſt de p̱ñto relationis: q: potentia eſt de p̱ñto ad aliqd. p̱mo phyſi. ꝯmẽto. 70. ⁊ potẽtia eſt differẽtia ſubalis materie: vt in libro de ſuba orbis. capite p̱mo. dixit Auerrois. ¶ Tertio illud qd eſt potentia ad ſubam nõ eſt ſuba: q: tũc illud eſſet potẽtia ad ſeipſuꝫ. ſꝫ mã eſt potẽtia ad ſubaꝫ: q: formã ſubſtãtialẽ mã eſt apta recipere tãqꝫ ſuã pfectionẽ: in quam nãlr̃ inclinat̃. p̱mo phyſi. textu ꝯmẽti. 81. ¶ Quarto illud qd nõ p̱ ſe exiſtit: neqꝫ accidẽtibus ſubſtat: nõ eſt ſubſtãtia: q: ille videnṫ eſſe ſubaꝝ ꝓprietates: p̱ſertiꝫ inferioꝝ: ſꝫ mã non p̱ ſe exiſtit ⁊ accñtibus nõ ſubſtat: quia ipſa eſt puruꝫ potentiale. exiſtẽtia autẽ eſt per actũ: ⁊ non per potẽtiam: ⁊ ſubiectũ accñti eſt in actu ſubſtãtiali. ¶ Ad primũ. materie duplex eſt eſſe: vnuꝫ ſecũduꝫ ꝙ ipſa eſt ens non inherẽs. ⁊ ſic ipſa eſt ſubſtãtia: aliud eſſe eſt ſecundũ ꝙ mã eſt potẽtia aut ſubiectuꝫ: ⁊ ſic ipſa reſpicit actum: ⁊ ſic ipſa eſt ad aliquid: ⁊ ſic idẽ ſecũdũ diuerſa eſſe ad duo vel plura predicamẽta pertinere poteſt. ¶ Ad ſecundũ differentia duplex: ꝯſtitutiua: ⁊ circũſcriptiua tunc illud cuius differentia conſtituta eſt relatio: eſt de predicamẽto relationis. ſed materia non conſtituitur aliquo: quia ipſa eſt ſimplex: ⁊ principium. ſed materie differentia circunſcriptiua eſt relatio: ⁊ hoc infert materiam ſecũdum aliquod eſſe relationem: non autem abſolute opꝫ ipſam eſſe relationem. ¶ Ad tertium materia nõ eſt in potẽtia ad ſubſtãtiam abſolute: ſed ad ſubſtantiã: que eſt forma. ideo ipſa non eſt forma: quãuis ipſa ſit ſubſtãtia. ¶ Ad quartũ materia p̱ ſe exiſtit in hoc ſenſu: q: ipſa nulli ſubo inheret. ⁊ accidẽtibus ſubſtat ĩdeterminatis ⁊ ẽt terminatis: mediãte tñ actu ſubali. non tamen ſeparata a forma eſt eius exiſtentia.

Quintum dubiuꝫ circa differẽtiã materie. vtruꝫ materia ſit forma. ¶ Reſpõdeo ꝙ nõ: quia omni forme ſubiectuꝫ formabile rñdet: q: non eſt forma niſi ipſiꝰ formabilis: maior difficultas illius ꝓpõnis eſt de intelligẽtijs: qbus orbis formabilis rñdet. vt in libro de orbibus dixi. aut de itellectu poſſibili cui corpus hominis reſpõdet: vt in libro de itelligentijs dixi. ſi igitur materia eſſet forma: ipſi reſpõderet ſubiectũ formabile. ⁊ ſic ipſa non eſſet primũ ſubiectũ: qd eſt cõtra diffinitionẽ materie prehabitã. ¶ Scd̃o nulluꝫ receptiuuꝫ oium materialiũ formaꝝ eſt forma. ſed materia eſt receptiuuꝫ oium formaꝝ mãlium. g̊ ⁊c̃: pꝫ maior: q: eo qd mã nõ eſt de gñe formaꝝ abſtractaꝝ: q: tunc ex abſtracto ⁊ mãli mãlia cõponerent̃: tũc dato oppoſito maioris: aut illud receptiuum nõ reciperet oẽm formã mãlẽ: aut ſeipſuꝫ reciperet. rõ eſt Auerrois. 3° celi. ꝯmento. 67. ¶ Tertio. illud qd nihil eſt diſtinctũ non eſt actus: actus eniꝫ diſtinguit. 7. meta. textu. ꝯmẽti. 49. ſꝫ mã nihil eſt diſtinctuꝫ. rõ eſt Ari. p̱mo meta. textu ꝯmẽti. 17. oẽs. n. forme in mã hñt eẽ potentiale ⁊ ꝯfuſum: ⁊ ſic indiſtinctũ. ¶ Quarto. cõpoſitũ eſt eſſentialr̃ vnũ: g̊ partiũ vna eſt actus: alia vͦ potẽtia: ſed forma eſt actus: ideo mã eſt potẽtia: q: forme eſt dare eſſe: materie vͦ eſt recipere. ¶ Tũ q: forma dat nomẽ rei: materia vͦ nõ: niſi denominatiue: aut ĩ ꝯcreto: mã eniꝫ q: ipſa eſt cõis multis rebus: dare nõ põt ſpẽale nomẽ. ſi aũt eſſet mã ꝓpria: illa non hꝫ propriũ nomen. ꝓpter ſue ſubſtãtie latentiã: non tamẽ ĩpoſſibile eſt ꝙ illi materie ſcd̃e nomẽ ſit ĩpoſitum. ¶ Tũ q: a forma ſumit̃ diffõ: ſꝫ nõ ſine mã: tñ res gñabilis nõ eſt ſub determinata ſpẽ: niſi facta trãſmutatione de potẽtia ad actuꝫ: ſcd̃o phyſicoꝝ. textu. ꝯmẽti. 11. ¶ Tum q: forme eſt agere: materie vͦ pati. 2° de gñatione. textu. ꝯmenti. 53. ⁊ ſic cõpoſitoꝝ motiões a forma actiue initiant̃: a mã vͦ paſſiue. ¶ Diſtiguit̃ igit̃ mã a forma: ſicut potẽtia ab actu: receptiuuꝫ a receptibili diſtinguibile a diſtinctiuo: formabile a formatiuo. ¶ Or ſi mã eſſet forma: tunc nedũ tres cauſe in vnã venirẽt. ſed quattuor. qd eſt cõtra phyloſophũ. ſcd̃o phyſicoꝝ. textu. ꝯmẽti. 70. finis eniꝫ eſt forma rei: ⁊ efficiens conſeruans. mã igitur identificata forme: q̃ttuor cauſe coinciderẽt. ¶ Tũ etiã ſequit̃ ꝙ ſubſtãtia

cõpoſita eſſet res ſimplex nõ habẽs inter ſuas partes eſſentiales diſtinctionẽ in re. ⁊ ſic vnũ mãle in actu nõ eẽt multa in potentia. qđ eſt cõtra phyloſophuꝫ. ṗmo phyſi. textu cõmẽti. zi. ¶ Tũ etiaꝫ forma predicat̃ aliquo mõ de eo cuius eſt forma: nõ autẽ materia. 7. meta. ꝯmento. 34. niſi forte predicaret̃ mã denominatiuo noĩe. vt dixit Auerrois. 9. meta. ꝯmẽto. iz. aut ſi abſtracto nomine predicat̃: in obliquo ṗdi᷑. vt lapis eſt ex mã. ¶ Et ſi dixeris etiã lapis eſt forma: in abltõ. ¶ Dicã ꝙ quiditas lapidis eſt lapis ſm formã: ſed quiditas lapidis non eſt lapidis materia: neqꝫ lapis hꝫ mãꝫ. ¶ Cõtra. illud ꝙ eſt in actu mouẽdi intellectũ: ⁊ in actu exiſtendi: ⁊ in actu real'r operandi: eſt forma. ſed mã eſt huiuſmodi. qꝛ mã eſt ꝑ ſe intelligibilis: cum ſit ens ꝑ ſe. ⁊ ꝑ ſe exiſtit: qꝛ ipſa non inheret: neqꝫ ſuum eſſe potẽtiale habere poteſt mã a forma. ⁊ mã oꝑatur: qꝛ ipſa coagit forme. quia principiũ cauſans formã cauſat operationẽ effectiue factã a forma. ¶ Secũdo illud qđ eſt cõpoſituꝫ ex mã ⁊ forma eſt aliquo mõ forma: ſed materia eſt huiuſmodi. dixit. n. Auerrois primo phyſicoꝝ. ꝯmẽto primo. Quecũqꝫ ſunt ṗter primam mãꝫ ⁊ vltimaꝫ formã ſunt materie cõpoſite ⁊ forme cõpoſite. ¶ Tertio mã aliquãtulũ diſtat a nõ ente: ergo aliquãte ꝑfectionis eſt mã. g̃ aliquãte eſt actualitatis. patꝫ añs qꝛ ſuba eſt nobilior accidente. ¶ Quarto mã intelligibiliũ ⁊ etiã ſenſibilium eſt actus corporis: g̃ ipſa eſt forma. g̃ quãuis materia ſit mã ſenſibiliũ: nihil obſtare videtur: quin ipſa mã poſſit eſſe actus. aſſumptuꝫ patet de ĩtellectu poſſibili. qui eſt mã intelligibiliuꝫ: ⁊ de cogitatiua que eſt mã ſenſibilium: in eſſe tamẽ ſpirituali: nõ aũt reali. ¶ Ad primũ negatur prima pars copulatiue. quia materia eſt intelligibilis per accidens: ⁊ non per ſe: neqꝫ intelligibilitas eſt paſſio ſequens entitatem: tanqꝫ ſuũ ſubiectũ primũ. ſed ſequitur actum intelligibiliũ. negatur etiã ſecũda pars copulatiue: ſcilꝫ ꝙ materia ꝑ ſe exiſtat. quia ipſa exiſtere habet per formaꝫ: qua actuatur. materia enim eſt in actu. quia exiſtit in ꝯpoſito. ⁊ ſic mã eſt in actu nõ diſtincto ab eo actu quo ꝯpoſitum exiſtit: tamẽ materia eſt in potentia ſm ſuã naturam. qꝛ ipſa trãſmutabilis eſt ad formã: q̃ actuari põt. tertio celi. ꝯmento. z9. pro tertia parte copulatiue mã opat̃: nõ tamẽ agẽdo: ſed patiendo. ea. n. cõpoſitũ patitur: ⁊ nõ agit. iz. meta. ꝯmẽto. 30. mã eſt cã potẽtie. in illis in quibus eſt potẽtia. ⁊ ſic negat̃ materiã coagere forme. neqꝫ mã cauſans mãliter formã cauſat motũ effectiue: effectiue factũ a forma. neqꝫ cã cauſe eſt cauſa cãti: niſi ſaluato eodẽ gñe cauſandi: cuiuſmodi non eſt hic: qꝛ vis mãꝫ ſubijci forme. ⁊ ipſaꝫ efficere motuꝫ factum a forma. ¶ Ad zm. mã prima eſt ſimplex: ſꝫ mã ſecũda eſt cõpoſita ex materia ⁊ forma. vt rupta eſt a forma vltima eſt forma mãlis ſimplex: q̃ vltima eſt via reſolutionis compoſiti in cauſas ſuas intrinſecas. ſed forma nõ vltima eſt forma compoſita: non tamẽ formaliter ⁊ intrinſece: ſed virtualiter. ſ. qꝛ ꝑſupponit in eadẽ mã formã aliaꝫ in quã reſolui poteſt. neqꝫ forme materiales ſe inuicem informant: ſicut forme abſtracte: qꝛ in aduẽtu forme mixti rumpunt̃ forme elementoꝝ. ⁊ in aduentu aĩe forma mixti totaliter corrumpit̃. ¶ Ad tertium materia eſt ĩmediata nõ enti: ⁊ ſic negatur añs. ad ꝓbationẽ. non põt illud qđ nihil actualitatis ĩcludit: eſſe ꝑfectius eo qđ eſt actus: qꝛ actus ⁊ ꝑfectio ideꝫ ſunt: materia aũt prima nõ eſt actus neqꝫ actum includens: ſed eſt pure potentia. non igitur oĩs ſubſtantia eſt nobilior accidente. Cõtra. materia ꝯtinet̃ ſub ente. ergo aliquam differentiã ſuꝑaddit enti qua differt ab alijs: ergo aliquã actualitatẽ eſſentialiter includit. Reſpõdeo ens eſt analogum: ⁊ nõ vniuocũ. neqꝫ habꝫ differẽtias: ⁊ ſic negatur prima cõſequẽtia. diffinit etiã Auerrois in libro de ſuba orbis. capitulo primo. mãm ꝑ ſubſtantiam in potentia: eſt igitur potentia id quo materia differt ab alijs. ⁊ ſic negatur vltima cõſequentia. ¶ Ad quartuꝫ. ſenſus eſt materia ſpiritualis ſenſibiliũ: ⁊ intellectus eſt materia ſpiritualis intelligibiliuꝫ. ⁊ iſta ſunt ſubſtãtialiter actus: ideo materiaꝫ in eoꝝ eſſe reali etiam poſſunt actuare. habent enim potẽtiale aliquod infra ſe. ſed materia prima eſt potentialiſſimum. ⁊ ſic nullũ potentiale habet infra ſe. ⁊ ſic materia nulli cõparatur vt actus.

SExtum dubiũ. ¶ Utruꝫ materia prima habeat aliquã formã ſubſtãtialem ſibi propriã. ¶ Reſpõſio phyloſophi primo phyſi. textu. ꝯmenti. 69. ꝙ non. qꝛ ſi ſic: nullam aliaꝫ ſubſtãſtantialẽ formaꝫ reciperet materia priori permanẽte: ſed alia generata: ſtatim corrumperetur ṗexiſtẽs: ⁊ ſic materia corrumperet̃ ad corruptionẽ forme: que eſſet de eſſentia materie. pꝫ ꝯſequentia: qꝛ non habet materia ſimul duas formas ipſaꝫ actuãtes: qꝛ intus exiſtẽs ꝓhibet extraneũ. ratio eſt Auerrois ſuper textu allegato: ⁊ in libro de ſubſtãtia orbis. capitulo primo. dixit permanẽte: qꝛ forme vniuerſales: non tñ in predicando: ſed via indeterminationis: vt in generatione equi forma qua hoc eſt aĩal: anteqꝫ forma equi ſit genita. de quibus Auerrois primo metaph. ꝯmẽto. i7. nõ permanet euenientibus particularibus formis forme ẽt elementoꝝ admixtionem venientiuꝫ non permanẽt: ſꝫ corrumpunt̃: ſꝫ non total'r. vt tertio celi. ꝯmẽto. 67. colligitur. ¶ Secũdo omne recipiens recipit ſm ꝙ in potentia: ergo radix receptionis eſt potẽtia. ergo radix receptionis non ſibi formã determinat. ¶ Tertio ſi ſic: generatio eſſet alteratio. pꝫ ꝯſequẽtia: qꝛ ſubiectuꝫ generationis non perdit nomẽ neqꝫ diffinitionẽ ſumptã ab illa forma: que eſt ꝓpria materie. ¶ Quarto ſi ſic: forme eſſent accidẽtia pꝫ ꝯſequẽtia: quia aduenirent enti in actu: qđ non intrinſece mutaret̃ per aduẽtum illaꝝ. ¶ Quinto Auerrois primo phyſicoruꝫ. ꝯmẽto. 79. ſi materia eſſet in ſua natura formata: non reciperet formas: niſi ens generaret̃ ex ente. pꝫ ꝯſequẽtia: qꝛ ſubiectum mutatiõis eſſet ens in actu. ¶ Sexto ſi ſic: materia eſſet genus primo metaphyſice. ꝯmẽto. i7. pꝫ ꝯſequẽtia: qꝛ ipſa diceret formaꝫ cõem multis ⁊c̃. ¶ Dupl'r auteꝫ imaginatur materiam habere formaꝫ ſibi propriaꝫ: vno modo ponẽdo materiaꝫ eſſe cõſtitutam ex duobus quoruꝫ vnuꝫ eſt forma: quemadmoduꝫ imaginãtur ponẽtes apud Auicẽnã materiã ſecũdo primaꝫ. ⁊ hoc reprobat̃: qꝛ ſi ſic: materia eſſet principiatuꝫ intrinſece. ⁊ non primum principium. ¶ Secũdo. quia ipſa haberet materiam priorem. ⁊ ſic ipſa non eſſet materia prima: neqꝫ eſſet primuꝫ ſubiectũ. ¶ Tertio. qꝛ ipſa eſſet generabilis ⁊ corruptibilis: quia ipſa eſſet compoſitum ſubſtãtiale habẽs materiaꝫ ṗmã partem ſui: ꝙ ſi non: daretur aliquid diuiſibile ⁊ incorruptibile qđ repugnat. Alias duas rationes format Auerrois primo phyſicorum. cõmento. 63. ſ. generatio eẽt congregatio. patet cõſequentia: quia ipſa eſſet additio actus ad actum. ſecundo ſequitur ꝙ generatio eſſet ex aliquo qđ eſt contra phyloſophuꝫ. 5. phyſicoruꝫ. volẽtem ꝙ ſit ex non aliquo. textu. cõmẽti. 7. patꝫ cõſequentia. qꝛ forma in materia permanens in generatione facit ſubiectũ eſſe aliquid. ¶ Contra autẽ illos quibus apparet ꝙ elementa ſint materia prima. arguit Auerrois primo metaphyſice. cõmento primo. elemẽta ſunt in actu: ⁊ materia prima eſt in potẽtia. ¶ Secundo. materia prima eſt ingenerabilis ⁊ incorruptibilis: elementa autem ſunt generabilia ⁊ corruptibilia. ⁊ ſm partes eoꝝ continue generantur: aut corrumpunt̃. ¶ Tertio. elemẽta habẽt cõtrariã rõne ſuoꝝ accidentiũ: que ſibi determinant: ⁊ mã nõ. ¶ Quarto. qꝛ trãſmutabile eſt vnũ elm̃tũ ĩ aliđ: aut igit̃ ṗexñs corrũpit̃: ⁊ ſic elemẽtũ ṗexñs nõ eſt mã ꝓpe: aut nõ corrũpit̃ ṗexñs: ⁊ ſic ꝯ̃ria cõgregant̃: ⁊ etiaꝫ gñatio eſt alteratio. rõ eſt Ariſto. ſcđo de gñatione. tex. cõ. 3i. ¶ Cõfirmat̃. vnũ elemẽtũ hꝫ formã alteri ꝯ̃riaꝫ: ⁊ ꝯ̃ria apta ſunt fieri circa idẽ ſubm̃. g̃ elemẽta in ſubo ꝯueniũt ⁊ differũt forma ⁊ ſpẽ: ergo ipſa nõ ſunt mã ṗma. ſi enim negat̃ in eis ſubm̃ vnũ: opꝫ negare alterationeꝫ inter ea: qđ eſt cõtra ſenſum. ¶ alius modus imaginandi mãm habere formã propriã eſt: imaginãdo aliquã formã inſeparabilẽ a mã: extra tamẽ eſſentiã materie: ſicut propria paſſio ſubm̃ inſeparabil'r ꝯmitat̃: ⁊ ex̃ eſſentiã illius eſt. quẽadmodũ in materijs celoꝝ repit̃. ¶ Sed hoc reprobat̃: qꝛ generatio vnius eſt corruptio alterius: vt prima ratio tãgit: ⁊ qꝛ iſte modus imaginari põt formaꝫ corporeitatis ſubalẽ ĩſeparabilẽ a mã cũ gñatione ⁊ corruptione poſteriorũ formaꝝ: iõ vſqꝫ ad ſpecialẽ locũ vbi corporeitas reprobat̃: reſeruamus. In ſcđo eniꝫ huius prolixe nimiũ ⁊ diligenter de hoc inquiret̃. ¶ Contra. vnicuiqꝫ potentie proprius actus correſpõdet: ſed mã eſt potẽtia ſubſtãtialis: ergo materie ꝓprius actus correſpõdet. ꝙ ſi actus ille ſeparabilis ſit: iam nõ eſt adequatus: neqꝫ proprius. ¶ Secũdo in genere cauſe mãlis eſt reſoluere ad vnã materiã eiuſdẽ rationis in oĩbus principiatis per illam: ergo in genere cauſe formalis eſt reſoluere ad vnaꝫ formã eiuſdẽ rõnis in oĩbus pricipiatis per illã: ⁊ tũc illa forma erit propria materie. ¶ Tertio. dat̃ vna materia eterna. ergo dat̃ vna forma materialis eterna: ⁊ ſic iſeparabilis a mã. patet ꝯſequẽtia: qꝛ minus cõuenit eternitas minus nobili qꝫ magis nobili. ¶ Quarto. genꝰ generaliſſimũ predicamẽti ſubſtãtie: ſiue ſuba ſit: ſiue corpus: eſt vnius rationis in oĩbus ſuis inferiorib⁹. ergo ipſum ſumptũ eſt ab vna forma: que eſt eiuſdem rationis in ſuppoſitis eius. ergo illa erit inſeparabilis a materia. patet ꝯſequẽtia: qꝛ forme in q̄bus cõmunicãt genitum ⁊ corruptũ nõ corrumpunt̃ in trãſmutatione ſymbolum habentiũ. ¶ Ad primũ. proprius actus intelligit̃: qꝛ ꝓprij generis: ⁊ ſic materia prima habet propriũ actuꝫ: ſed ipſa nõ hꝫ propriũ actum ſibi q̃rto modo cõuenientem: ſed vno actu depoſito alterũ actũ aſſumit. ¶ Ad ſecũdũ negat̃ ꝯña: qꝛ mã nihil ẽ origine ṗus. vñ ipſa fieri poſſit: ſed hñ q̃cũqꝫ mãli forma dat̃ mã: q̃ eſt prior in ſuo gñe cauſe. Tũ qꝛ forme ẽ ſpecificare ⁊ determinare ⁊ appropriare ad determinatã opationẽ: ⁊ motũ: ⁊ ad determinatum eſſe ſpecificũ: ideo forma cõis nõ dat̃. mã aũt nõ eſt de ſe determinata: ſꝫ eſt diuiſibilis in ꝑtes quãtitatiuas. ¶ Ad tertiũ. negat̃ ꝯña. vilior etiã eſt mã qꝫ cõpoſitum corruptibile: ⁊ tamẽ eterna eſt mã: ⁊ nõ cõpoſitũ. ¶ Ad quartũ forme ṗdicamẽtales ſunt eiuſdẽ rõnis gñice: nõ autẽ eiuſdẽ rõnis numeralis: aut ſpecifice. voluit autem Auer. in lib. de ſuba orbis capite. 5. genus ſumi a mã: nõ autem a forma: ⁊ ſic illa que habent materiã eiuſdem rationis: ſub eodem genere vniuocant̃.

SEptimum dubiuꝫ circa exiſtentiam materie. ¶ Utrum materia poſſit exiſtere ſine forma. Reſtringi ſolet titulus q̃ſtionis ad materiã primã: qꝛ ſecunda eſſentialiter actum ĩcludit. vt implicite tãgit Auerro. ſcđo phy. cõmento. 30. duꝫ dixit materiã nõ poſſe eſſe in actu: niſi per formã: ⁊ preſertim ṗma mã: ſed nõ oportet reſtringere: qꝛ materia ſcđa actum ita ruptuꝫ includit: ꝙ ipſa ſine actu exiſtere non põt: diſtincto ab eo: quẽ includit: niſi forte actus inexiſtẽs integraret̃. ¶ Duplices autem intelligunt̃ forme. ſ. reſpectiue: ⁊ ab his quibuſdam materia ſeparari non põt. puta a dependentia: a diſtictione a deo: ⁊ forma: ſiue propter identitatem ſit relationis ad materiã: ſiue non. ſed de abſolutis formis intelligit̃ principal'r in preſenti: ⁊ preſertim de ſubſtãtialibus. ¶ Dico tunc ad q̃ſtionem ꝙ nõ: qꝛ tunc materia eſſet priuata ſimpliciter. patet cõſequentia: quia materie priuatio nullã formam cõmitaret̃. ratio eſt Auerrois ṗ̊ phyſi. cõmẽto. 76. ¶ Secũdo. quia tũc: ex materia ⁊ forma non poſſet fieri per ſe vnum. pꝫ ꝯſequẽtia: quia actu eſſet materia quo per ſe exiſtere poſſet. ſunt enĩ materia ⁊ forma partes eius: qđ eſt aliquid hoc: quarũ nulla põt eſſe hoc aliquid. ratio eſt Auerro. 7. meta. cõmẽto. 3i. vbi ſubdit ꝙ ſubiectũ forme non habet eſſe niſi per formaꝫ. ¶ Tertio: qꝛ tunc: aliq̄d exiſteret: qđ nõ eſſet actus: neqꝫ actum eſſentialiter includens: neqꝫ ſubiectum actui. ¶ Quarto. materia in genere cauſe formalis dependet a forma: ergo deus eam ſeparare non poteſt: patet conſequentia: quia cauſas intrinſecas iſtoꝝ mãlium deus ſupplere non poteſt. ¶ Quinto ſi ſic: qđ nõ eſt in actu: eſſet in actu: qđ cõtradictionẽ implicat. patet cõſequẽtia: quia pura potentia exiſteret: ⁊ ſic ipſa eſſet pura potentia: ⁊ nõ eſſet pura potentia. ratio eſt Auerro. ſcđo phy. cõmento iz. deductionẽ rationis ponit Auerro. tertio celi. cõmento. z9. qꝛ eſſe materie in actu non eſt: niſi qꝛ ipſa eſt pars eius qđ exiſtit. ¶ Sexto. relatiua poſita ſe ponũt. in predicamẽtis Ariſtoteles. ſũt aũt materia ⁊ forma relatiua. ſcđo phy. tex. cõmẽti. z6. ⁊ cõmẽto. 30. ſed ponit̃ formam nõ eſſe. ergo ſequit̃ materiã non eſſe. ¶ Septimo. materia ſine forma non eſt intelligibilis. ergo materia: ſi forma non ſit: non eſt: patet cõſequentia: quia vigoroſior eſt ĩtellectus in ſeparando per operationem ſuaꝫ qꝫ natura extra. ¶ Et ſi dixeris eaꝫ eſſe in potentia remota ad intelligi: dicam etiam ꝙ ita debet eſſe in potentia remota ad eſſe. ¶ Octauo. forme eſt finire ⁊ determinare materiam: ergo abſente forma materia eſt ĩfinita ⁊ ĩdeterminata. Tuꝫ quia parti qualitatiue conueniret per ſe exiſtere. intelligo perſeitate tertij modi. non auteꝫ ſecundi modi dicendi per ſe. ¶ Item tunc: materia ⁊ forma eſſent duo in actu: ⁊ ſic agens generans daret multitudinem ⁊ perfectionem: qđ eſt contra philoſophum. octauo meta. cõmẽto. i5. factum enim eſt vnum in actu: ⁊ non multa. ⁊ ſic dat agens perfectionẽ: ſed non multitudinẽ: qꝛ factũ non ponit in numeruꝫ cum ṗexiſtentibus: quia eius materia prefuit: ⁊ corruptum eſt illud: cuius materia erat pars. ¶ Ad hoc eſt textus quarto phyſicoꝝ. textu ⁊ cõmento. i7. ⁊ infra textu cõmenti. 59. materia eſt inſeparabilis a rebus. ¶ Iſtaruꝫ rationũ cõcluſionẽ ponit Auerrois ſeptimo metaphyſice. cõmento. 39. contra ideas platonis. impoſſibile eſt formaꝫ eſſe ſine materia: quoniam impoſſibile eſt materiam eſſe ſine forma. ⁊ primo phyſi. cõmento. 70. forma ſuſtentat ſubiectum: ſm ꝙ ſubiectũ non poteſt denudari a forma. ⁊ tertio phyſicoꝝ. cõmento. 65. materia non inuenit̃ per ſe: ſed in aliquo. ſ. compoſito: ⁊ cum aliquo: ſcilicet cum forma. ſed materia inuenitur per formam. ſm ꝙ forma eſt perfectio eius. forma autẽ inuenitur per materiã: ſm hoc ꝙ materia eſt ſubiectum eius. ⁊ ſimiliter accidentia. De formis autem accidentalibus eſt textus Ariſtotelis. ſcđo de generatione. textu cõmẽti. 6. Nõ ſeparabilẽ: ſed ſemp cũ ꝯ̃rietate. Idẽ Auerro. ſcđo phyſi. cõmẽto. i5. prima materia non denudatur a primis ꝯ̃rijs: que ſunt quattuor ṗme qualitates loquitur tamẽ de facto: nõ de poſſibili. quãuis intelligat Auerrois vtroqꝫ modo. dixit enim philoſophus primo

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

de generatione.textu cõmenti.29.neq; vnquã materiaꝫ ſine paſſione poſſibile eſt eſſe.neq; ſine forma. Jtẽ ſi ſic: mã eſſet in potẽtia:ad ↄ̃ria imediata:⁊ ſic ↄ̃ria eſſent ſil: qꝛ potẽtie ↄ̃rioꝝ ſunt ↄ̃rie.3.phy.com̃.10. Jntellige ꝙ reſpiciũt ↄ̃ria:licꝫ ſubito idẽ ſint. ¶ Jtẽ aut digito mã mõſtrari poſſet:aut nõ:ſi ſic:ipſa eẽt alicubi:⁊ i loco:⁊ formata. Si nõ:aut vbiq; eſſet.⁊ ſic eſſet imenſa:aut nullibi:⁊ ſic nõ eẽt:nõ enĩ ipa de ſpũaliũ gñe eſt. ¶ Jtẽ aut poſſet diuidi:⁊ ſic mã eſſet quãta:aut nõ:⁊ tũc aut eſſentialr̃: ⁊ ſic quãtitatẽ recipe nõ poſſet:neq; trãſmutationẽ:aut accidentalr̃.g̃ accidẽte diſponit̃.hec rõ tamẽ nõ diſtinguit iter accidentalr̃ formatiuũ:⁊ accidentalr̃ predicatiuum: que dñt:qꝛ ſtante accñtali predicatione:nõ eſt neceẽ recipi accidentalr̃ predicabile in eo de quo predicatur: ſed in accñtalr̃ formatiuo eſt necẽiuꝫ accñtalr̃ formatiuũ alicuius recipi in illo cuiꝰ eſt formatiuũ:cũ ṽe p̃dicari hẽat affirmatiue de eo. ¶ Jtẽ tũc mã nõ geſceret:neq; moueret̃:neq; eẽt vna:neq; multa:ſupponit rõ hic eẽ ſermonẽ de accñte:ſiue poſitiuo:ſiue priuatiuo.⁊ ꝙ vnũ ⁊ multa ſint poſteriora ente:queadmodũ tenuit Auicẽna:quoꝝ neutrũ hic aſſerit̃. ¶ Jtẽ quãtitas iterminata eſt inſeparabilis a mã.p̊ phy.com̃.63.⁊ in lib.de ſuba orbis.capite p̃mo.⁊ p̊ de gñatione.t.cõ.32.quãuis arguẽdo. ¶ Cõtra. mã eſt ens diſtinctũ a forma.g̃ exñtia mãe dr̃t ab exñtia forme.pꝫ ↄ̃ña.qꝛ eſſe eſt eẽntia:qꝛ vtrũq; eoꝝ eſt quo aliqd eſt. ¶ Scdo.mã ⁊ forma ſunt duo abſoluta.g̃ ſeparabilia. ¶ Tertio.mã nõ eſt aliqd demonſtratũ in actu.g̃ mã nullã formã hꝫ.⁊ exiſtit.ergo ipſa exiſtit ſine forma. ¶ Quarto.deus ꝓducta mã nõ neceſſitat̃ ad ꝓducẽdũ formã.⁊ ꝑſertĩ:qꝛ actione nãe ꝓducit̃ forma:que ipediri põt. ¶ Quito.diuidat̃ minimũ:cũ ſit quãtũ:tũc dabitur mã ſine forma:qꝛ mã diuiſione nõ annichilat̃: neq; põt dari forma minoꝛ minima forma. ¶ Ad p̃mũ mã ⁊ forma diſtinguunt̃ ẜm rõnẽ:nõ ẜm eſſe.4° phy.com̃.17. ⁊.7.meta.com̃.27.neceẽ eſt:vt oẽ generatuꝫ ſit diuiſibile in duas ptes in mãm.ſ.⁊ formã:⁊ tex.cõ.49.in duo poteſtate:nõ actu:⁊ eſt textus ſcdo phy.cõmẽti.12.ſcdo negat̃ ↄ̃ñtia:qꝛ eſſe eſt forma:⁊ per formã ↄpoſitũ exiſtit.⁊ etiã mã ꝓpter formã eſt.vt dixit Auerro. in expoſitione ſua. 12.meta.cõmẽto.14.Scias tamẽ ꝙ ens abſolute ẽ actu: ſed ſcdario potẽtia eſt ens.ita exiſtẽtia abſolute eſt actualitas:ſed exñtia ſcdario eſt potẽtia.eẽ igit̃ actu mãe eſt a forma:ſed eẽ potẽtiale mãe eſt ſuba mãe:⁊ nõ dependet a forma:ſed iſto eẽ potẽtiali ſolo mã nõ exiſteret in reruꝫ nã. ¶ Ad ſcdm negat̃ ↄ̃ñtia.ꝓpter mutuã eoꝝ adinuicẽ cauſalitatẽ. Tum etiã antecedẽs nõ eſt ſimplr̃ veruꝫ:qa in eoꝝ rõnibus cadũt relatiua. ¶ Ad tertium.exponit Auerro.4.phy.com̃.59.i.in ſua eẽntia nõ eſt aliqd demõſtratum:⁊ ſi ita eſſet:ipſa nõ reciperet res demõſtratas. Senſus igit̃ Auerro.eſt.materia nõ eſt forma:neq; formã eſſentialr̃ includens. ¶ Ad quartũ.philoſophus negat ꝓductionẽ materie:⁊ dato ꝙ admitteret:diceret materiã ⁊ formã eſſe ſimul natura.⁊ ꝙ non ſunt ſimpliciter duo:quia ſunt ptes eius qd̃ eſt aliqd hoc.ſeptimo. meta. cõmẽto.27.in fine.queadmodũ eniꝫ ex duobus circulis non fit circulus: neq; ex portionibus circuli maioribus: neq; ex minoribus: ſed preciſe ex ſemicirculis duobus equalibus circulus integratur:licꝫ etiam eſſe poſſit ꝙ circulus ex certa portione maiori ⁊ certa minore integraretur. ¶ Ad quintuꝫ.admiſſo caſu negatur conſequentia. qꝛ poteſt eſſe ꝙ ptes minimi cõuertent̃ in cõtinens quo abſente:cõuertant̃ poſſibile eſt in inſtrm̃:aut in diuidẽs. quo non dato:caſus eſt ſupra nãm.puta ꝙ deus diuidat minimũ:ſine iſtrumẽto:in vacuo:tunc nõ in p̃ncipale diuidens cõuerti poſſent ille partes.puta in deum:ſed tũc creabit deus nouũ genus formarũ potentiuꝫ ſub tanta quantitate ⁊ materia exiſtere.quanta.ſcꝫ.eſt pars illius minimi.vel partes ⁊c̃.aut deus materiam ſic diuiſaꝫ annihilabit.hec enim in poteſtate illius reſeruata ſunt.

Octauum dubium circa vnitatẽ materie. ¶ Utruꝫ materia ſit vna numero oĩum generabiliũ ⁊ corruptibilium. ¶ Reſpõdeo per ſex ꝓpoſitiones.primum dictũ.materia prima eſt multa in potẽtia ⁊ ſucceſſiue ⁊ ſimul:probat̃ per dr̃iam inter materiaꝫ iſtorũ inferiorũ ⁊ celi in vnitate:qꝛ celeſtis eſt vna numero ſimpliciter. Jntellige non ſic:ꝙ non ſint multe materie:quarũ quelibet eſt celi materia.qꝛ multi ſunt celi:ſed ſic ꝙ nõ eſt multa numero in potentia:neq; ſimul: neq; ſucceſſiue:ſed materia iſtorũ inferiorũ eſt multa numero in potentia ſimul:quia diuerſas partes quãtitatiuas habꝫ:ẜm quas actuari poteſt ſimul diuerſis formis.ſucceſſiue etiã eſt hec materia mlt̃a in potẽtia:quia põt vna ſubſtãtialis forma alteri ſuccedere:quoniã ſubſtantialis forma mãlis ſaltẽ extrinſece ↄtrariũ hꝫ:ſnĩa eſt Auerro. in lib.de ſuba orbis capite p̃mo. ¶ Scdm dictũ.mã prima eſt plura ẜm habitudinẽ ad diuerſas formas:qꝛ mã iſtoꝝ inferioꝝ dupliciter ↄſiderari põt.vno mõ ẜm ſubꝫ ⁊ ſic ipſa eſt vna. Alio mõ ẜm habilitates:⁊ ſic ipſa ẽ plura.vna enĩ eſt mã:que iuxta Auerroi ſcdo phy.cõmento. 48.equalr̃ recipit ↄ̃ria.ſententia eſt Ariſto. ⁊ Auerro.12. meta.tex.cõmẽti.xi.⁊ q̃rto celi.cõmẽto.35. ¶ Tertium dictũ oĩa corpora cõcauo lune cõtenta habẽt materiam eiuſdem rationis.ſ.primã:qꝛ omnia cõpoſita ſunt reſolubilia in elemẽta:⁊ vnũ elementũ in alterũ eſt trãſmutabile.ergo materiã eiuſdẽ rõnis hñt:⁊ etiã ꝓprietates eaſdem gñales:vt generabilitatẽ ⁊ corruptibilitatẽ.ratio eſt Auerro.q̃rto celi.cõmẽto.37. ¶ Quartũ dictũ.mã prima prima eſt multiplicata per diuiſionẽ in ptes quantitatiuas.qꝛ corpa iſta inferiora nõ ſunt inuicẽ ↄtinua:ſed diſcontinua:ideo mã vnius nõ eſt mã alterius:neq; illi cõtinuata:aliq̃ enĩ iſtoꝝ corporũ habẽt accidẽtia:cõtraria etiã in ſũmo:que i eodẽ ſubiecto adequate cadere nõ poſſunt:⁊ etiã loca habẽt diuerſa:ideo impoſſibile eſt eãdem mãm in numero poſitiue eſſe in eiſdẽ oibus:ad qd̃ iuuat ꝙ impoſſibile eſt dari vnã formã informãtẽ mãꝫ ſimul totã:ſic ꝙ ipſaꝫ ⁊ quãlibꝫ partẽ eius ſimul informet:qm̃ tũc non eſſet diuiſus iſte mundus inferior in elementa:⁊ mixta ex elemẽtis:qd̃ eſt cõtra ſenſũ cõiter cõcipientium. ¶ Quintũ dictũ.materia prima nõ eſt vna numero poſitiue:qꝛ vnitatẽ numeralẽ poſitiuã cãt vna forma numero.nulla autem forma quãlibet partem materie informat.materia igitur ẜm diuerſas ſui partes integrales exiſtit ſub diuerſis formis. ¶ Sextum dictuꝫ. materia prima eſt vna numero priuatiue ẜm ſuum eſſe intellectum:licꝫ non ẜm ſuum eſſe reale.probatur.⁊ premitto primo ꝙ ſi in infinitũ duraret mundus:certa materia prima ſub cuiuſcũq; forme ſubſtantialis ſpecie aliquãdo exiſteret:ipſa:vel aliqua eius pars:vl̃ totũ ad eã. plus enĩ de materia ſibi determinat vna ſpẽs q̃ȝ alia.premitto vlterius ꝙ vnitas priuatiua numeralis ipſius materie eſt illa:que ↄuenit materie ſecluſa omni forma ſubſtantiali ab ea.his ſtantibus patet dictũ:qꝛ ſi demerent̃ oẽs forme a materia:ipſa eſſet vna maſſa non iformata: neq; aliquã vnitatẽ poſitiuã habẽs.patet ex.12.meta.cõmẽto.14. ¶ Ubi ſciendũ ꝙ materia habet duplex eſſe. vnum extra animam.⁊ iſtud habet a forma in cõpoſito: cuius eſt pars.⁊ iſtud eſſe in vno compoſito eſt eſſe vnũ poſitiuum.per aliud tamen. Aliud eſt eſſe intellectum. qd̃ habet materia ẜm ꝙ eſt app̃hẽſa ab itellectu:⁊ quia

in ſua eſſentia nullã formam includit.⁊ nõ intelligit̃ niſi ẜm priuationẽ.iõ vnitas materie priuatiua eſt:qꝛ diffinitur materia per potẽtiam ad formã:ſed potẽtia ad formã negat formã a ſubto.dicendũ igit̃ ꝙ materia ſub q̃ttuor elemẽtis eſt vna ẜm eſſentiã ſed nõ eſt vna ẜm eẽ. ¶ Cõtra.non ſi remouerent̃ oẽs forme a materia:ipa eẽt vna: qꝛ poſtq̃ȝ diuiſio eſt materie in plures ptes nõ ſufficit pro habenda vnitate remouere formas ſeparãtes:ſed opꝫ dare vniens ⁊ ↄtinuans ptes materie prius ſeparatas ad inuicem. ¶ Scdo. Auerrois i de ſuba orbis.cap̃.2°.loq̃ns de materia celi dixit.ſi intellectus poneret eã ſine intelligentia:queadmodũ ab ea auferret̃ moueri: qꝛ motor auferret̃:ita illius eẽ auferret̃:qꝛ forma auferret̃. Tũc materia p̃ma eſt magis potẽtialis q̃ȝ materia celi. ergo ſi remoueret̃ forma a mã: ipſa nõ remaneret. ꝙ ſi remanet: dat̃ forma ſine materia. ¶ Tertio.ſi materia eſſet plurificata in indiuiduis eiuſdẽ rõnis: ipa haberet rõneꝫ ſpẽi: qꝛ illud qd̃ eſt eiuſdẽ rõnis in indiuiduis eſt hñs rõnem ſpẽi:ſed mã nõ hꝫ rõneꝫ ſpẽi:qꝛ ipa nõ põt eſſe vniuerſalis:qꝛ oẽ vniuerſale:aut eſt abſtractuꝫ de ſe:aut abſtrabibile eſt per intellectũ.ſed neutrũ eſt materia.ꝓpter ſuuꝫ eſſe pure potẽtiale materialiũ. ¶ Quarto.ſi mã eẽt vna priuatiue ẜm eſſe intellectũ:ipſa haberet eſſe cognitũ:ſed ↄ̃ñs eſt falſum:qꝛ illud qd̃ nõ põt formare intellectũ non habet eẽ cognitũ.ſed materia nõ põt formare intellectũ. qꝛ tunc ipa haberet rõneꝫ actus formatiui ipſius intellectus:⁊ ſic ipa nõ eſſet pura potẽtia. ¶ Ad p̃mũ.remotio formaꝝ a materia põt intelligi realis ⁊ hec req̃rit vniẽs partes mãe ſeparatas:ad hoc vt ex eis maſſa vna itegretur.⁊ põt intelligi per intellectũ abiectio: nõ ꝙ intellectꝰ nõ cõſideret formã:ſed ꝙ intellectus ↄſideret formã nõ eſſe de eſſentia materie:ſed poſſibilẽ recipi in materia:et hec vnitas per forme abiectionẽ nõ req̃rit vniens partes materie. ¶ Ad 2m.dr̃ia eſt inter mãm celi ⁊ inferiorũ:qꝛ materia celi nullã prioritatem hꝫ ad formã celi.⁊ ſic nullo mõ ꝑſcindi põt a forma:qꝛ hoc eſſet abſtrahere poſterius a priori.qd̃ implicat. Sꝫ materia iſtoꝝ inferioꝝ.licꝫ abſolute ſit ſimul natura:qꝛ correlatiua ẽ forme:⁊ ſit materia poſterius natura in genere cauſe formalis: qꝛ in eo genere materia eſt cauſata:⁊ nõ cauſa.rõne q̊ꝝ ipſa neq; eſſe poteſt:neq; intelligi ſine forma.tñ prioritateꝫ habet materia ad formã in genere cauſe materialis: ⁊ ſic minꝰ repugnat materie inferiori abſtrahi a forma q̃ȝ ſuperiori q̃ȝuis ipa ſit magis potẽtialis q̃ȝ materia celi: qꝛ materiã inferioꝝ ꝑſcindere eſt aliquo mõ ꝑſcindere prius a poſteriori. Dico igit̃ materiaꝫ inferiorẽ intelligi vnã numero priuatiue:qꝛ nulla forma cadit in diffinitiõe illius. ⁊ ſi ibi implicite forma ponit̃:negata tñ ibi ponit̃. ¶ Contra.ẽt in diffinitiõe materie celeſtis nulla forma cadit.ergo nõ ꝓpter hoc eſt dr̃ia inter has materias. ¶ R°.dr̃ia circũſcriptiua materie in actu eſt illius forma ſubalis: que eſt illi propria ⁊ inſepabilis: qd̃ nõ eſt de materia inferiori. illa tñ circũſcriptio materie celeſtis per formã eſt a p̊ri: ⁊ ptinet ad primũ moduꝫ dicẽdi per ſe. ¶ Ad 3m. ſpecies reſpicit indiuidua tanq̃ȝ ptes ſubiectiuas: que ſpeciei recipiunt p̃dicationẽ: ſed materia reſpicit materias multas indiuiduis cõicatas: vt partes quãtitatiuas ſui: que non recipiunt materie totius:cuius ſunt pars: p̃dicationẽ.ſcꝫ verã affirmatiuã eſſentialem.tñ materia homogeneũ eſt habẽs ptes eiuſdẽ rõnis. ¶ Cõtra.hec eſt vera.hec materia eſt materia. ¶ R°.iſte terminus materia:eſt terminꝰ ſpecificus ſub genere tñ analogo:⁊ nõ vniuoco.⁊ ſi in itellectu eſt:eſt ad placitũ materie ſignificatiuus: ⁊ nõ nãlr̃: ſed materia q̃ȝuis habeat eſſe intellectũ:nõ tñ deponit eẽ ſingulare:qꝛ ipſa abſtrahi nõ poteſt: qꝛ tunc ipſa a ſemet abſtraheret̃. ¶ Ad 4m. duplex eſt eſſe cognitũ.per ſe:et accñs:omne per ſe cognitũ eſt formatiuũ intellectus. Licet.n.deus non ſit ſuimet formatiuũ: eſt tñ alioꝝ a ſe formatiuũ intellectuũ:nõ opꝫ aũt ꝙ per accñs cognitũ formet intellectũ.eſt aũt materia per accñs cognita: ⁊ nõ ꝑ ſe puta per formã:que oſtendit intellectui correlatiuum ſuũ.⁊ ſic vnũ correlatiuoꝝ cognoſcit̃ per alterũ. cuꝫ quo ſtat ꝙ qui diffinite cognoſcit vnuꝫ illoꝝ:diffinite cog̃ſcit alterũ:vt in p̃dicamẽtis dicit philoſophus. ¶ Cõtra. ad minus forma erit dr̃ia materie. ¶ R°.negat̃ ↄ̃ña:ſed potentia reſpiciens formã eſt dr̃ia.forma vero eſt ibi vt terminus quẽ reſpicit potẽtia:⁊ ſic forma nõ eſt dr̃ia mãe:ſꝫ correlatiuũ:q̃ȝuis notior ſit forma q̃ȝ materia:qꝛ forma ẽ per ſe intelligibile:⁊ quo materia cognoſcit̃: non ſic eſt d̃ materia:⁊ ſic aliquid eſt correlatiuum: qd̃ nedum cognoſcitur cum altero:ſed etiam per alterum.

Nonum Dubium. Utrũ poſſit eſſe ꝙ in eodeꝫ ſuppoſito ſint multe materie. ¶ R°.ꝙ non:qꝛ tũc poſſet ex illo generari aliquid ſine corruptione illius ſuppoſiti:in quo ꝑfuerãt mãe: qꝛ tũc poſſibile eẽt ꝙ extheret̃ vna materia de illo ſuppoſito:⁊ formaret̃ vna alia forma:remanẽte alia mã ſub priore forma. ¶ Scdo.ſeq̃tur ꝙ per reſecationẽ finitã a finito:ip̃m non minoraret̃: pꝫ ↄ̃ña:qꝛ ex illo ſuppoſito extheret̃ vna mã:ex qua fieret aliquid:exẽpli.gra.pedalis q̃ȝtitatis:⁊ tñ remaneret ꝑexiſtens ſuppoſituꝫ tñ ſicut prius erat.pꝫ ex Ariſtotele.p°. de gñone.textu cõmenti.28. ¶ Tertio. ſequit̃ infinitam poſſe a finito fieri reſectionẽ:qm̃ qua rõne due mãe ſunt cõpoſſibiles ſimul in vno ſuppoſito:eadem rõne infinite ſunt compoſſibiles:qꝛ nõ plus repugnãt tres q̃ȝ due ⁊c̃. Quarto.ſeq̃t dari dimẽſionũ penetrationẽ:qd̃ eſt impoſſibile:⁊ ↄ̃ nãm q̃ȝtitatis: cuius ꝓprietas eſt facere latera continentis diſtare:cũ ipſa habuerit cõtinens: pꝫ ↄ̃ña:qꝛ oẽm mãꝫ inſeparabilr̃ comitat̃ q̃ȝtitas: ⁊ ſic penetrãtibꝰ ſe materiebus:ſe penetrarẽt ẽt q̃ȝtitates eaꝝ. ¶ Quinto. ſequit̃ poſſe duo indiuidua exiſtere in eodẽ loco adeq̃te: quia cuꝫ materie poſſunt eſſe ſimul: etiam earum forme poſſunt eſſe ſimul. ⁊ conſequẽter ex illis compoſita. ⁊ ſic vt inferã ↄ̃ñs Ariſtotelis.poſſet totus mũdus eſſe in q̃ȝtitate.exẽpli gra.grani milij. ¶ Contra.q̃ttuor elemẽtoꝝ materie in mixto perfecto ſunt coextenſe: quia aliter nõ quelibet pars mixti quãtitatiua eſſet mixta: ſcdo ſequit̃ ꝙ forma mixti non formaret materiam primã mediantibus inter eam ⁊ materiã pluribus elementorũ formis. ¶ Scdo.poſſibilis eſt condenſatio.vt patet ad ſenſum g̃ materia conculcatur.⁊ ita vbi erat materia aliquãta: ibi eſt in duplo plus de materia q̃ȝ prius:qd̃ non fit:niſi illis materiebus ſe penetrantibus. ¶ Tertio.qualitates elementoruꝫ formis ꝓprie ſe compatiunt̃. ergo forme ſubſtantiales quarũ proprie ſunt ſe compatiunt̃. ¶ Et ſi dixeris eſſe differentiam inter eas formas ⁊ qualitates:qꝛ remittunt̃ aut intendunt̃ qualitates:⁊ nõ ſubſtantiales forme. ¶ Patet ꝙ ↄ̃dicis Auerroi de formis elemẽtoꝝ ſubſtãtialibus ↄtra Auicẽnam determinãti. ¶ Quarto. in mixto ẽ materia p̃ma ⁊ mã ſcda ſimul adequate:ergo plures materie in eodẽ ſuppoſito exñt.pꝫ añs. qꝛ totum locũ mixti occupat mã prima ⁊ ꝑciſe totum locũ eundeꝫ mixti occupat mã ſcda. ¶ Tum qꝛ materia p̃ma eſt ps eſſentialis materie ſcde. ¶ Ad primũ r̃ñſio.quattuor elementoꝝ materie in mixto ꝑfecto non ſunt coextenſe ſub minimo forme mixti:neq; ſe penetrant: ſed iuxta poſite ↄtinuãt̃:⁊ ſic nõ eſt poſſibile duas elementoꝝ formas eẽ in eadẽ mã adequate:neq; poſſibile eſt vnã formã mixti

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cum vna elementari forma eſſe ſimul adequate;neq; du as formas mixti materiales: ſed bene vna forma mixti quattuor formis elementorū poteſt coexiſtere: dūmodo nulli illarū adequate coexiſtat: ſed oibus illis quattuor ſimul adequaī forma mixti:cū ipſa perfecta fuerit.patet igitur q̄uo forme ſunt incōpoſſibiles.¶ Ad 2m.conceditur.pmo ꝯña:q2 conculcari notat conſtringi: nō autez ſe penetrare.⁊ ſic negatur vltio aſſumptū in argumto. Dico igitur ꝙ partes materie poterant in re que condenſaī minorē locum occupare:⁊ aduenientibus alijs materie partibus cedere:nō in viſceribus p̄ſeruatis ſuis capiēdo: ſed iuxta ſe ꝯpatiēdo.¶ Cōtra.maior eſt virtus ad agendum in condenſato q̄ȝ in rarefacto ceteris paribus. ergo virtus actiua creuit:⁊ non niſi: q2 forme p̄exiſtenti noua forma accñtalis vl' ſubſtātialis:nō curo:aduenit.¶ Rꝫ°. creuit virtus accidētali adiuuamēto:nō eſſentiali:q2 nullum punctū hȝ plus de forma q̄ȝ prius: ſed q̄ðlibet punctum habet aliud punctū:ſibi ꝓpinquius q̄ȝ prius:et ſic virtus eſt magis vnita: ⁊ ſic fortior ad in diſtans imprimendū.iuuamentū eſſentiale eſt ex qualitate in materia exñte:ſed accidētale eſt a forma ꝓpinqua illi que iuuaī. ¶ Ad 3m.conceſſa cōſequētia intelligēdo de ꝓprio.q̄rto modo.negatur añs:q2 qualitates prime nō ſunt proprie formis elemētoꝝ.caliditas.n.in terra ⁊ aqua preter nālr diſpoſitis reperiī:quibus nō eſt ꝓpria.ſunt tñ forme ſubſtantiales elemētoꝝ a ſuis nālibus qualitatibus inſeparabiles ad hunc ſenſuȝ.donec enim durat forma ſubſtantialis in materia:ſemꝑ eſt ibi aliquid qualitatū cōuenientium illi forme.dū enim eſt forma aque in materia:ſemꝑ eſt ibi aliquid frigiditatis ⁊ humiditatis.⁊ ſic de alijs formis elemētoꝝ dicēdum.Ubi ſciendū ꝙ elementū ab altero duoꝝ elementoꝝ in qualitate ſimbolum habentiū pati pōt.ideo ignis ſm ſiccū patiens ab aere ad naturaȝ aeris conuertitur:ergo q̄ȝuis ſtaret ſūma ignis caliditas: adhuc forma ignis remitteretur. Similr patiente igne a terra ſm calidū. quāuis illius ſiccitas ſūma eſſet. adhuc corrūpereī ignis in terram.ergo ſtante caliditate ſūma rumpiī forma ignis:⁊ ſic caliditatē deſerit forma ignis. ⁊ ſimiliter ſiccitatem forma ignis deſerit. ergo non ſunt inſeparabilia qualitas ⁊ forma ſubſtātialis elemēti.hinc elice quare ambe qualitates dicte ſunt eſſe elemētis ſubſtantiales:qm̄ per quarūlibet illarū rupturam perditur forma ſubſtātialis elementi:⁊ altera p̄exiſtente in materia:per cuiuſlibet alterius intenſionem forma elementi de materia educi pōt.Similr dato igne ſūme calido ⁊ ſūme ſicco debilis virtutis:igne vero calido vt.6.⁊ ſicco vt 6.fortis virtutis:q2 ignis remiſſus aſſimilat ſibi intēſuȝ: opȝ ad remiſſioneȝ qualitatū ignis intenſi remitti formā eius:⁊ quia nō eque cito remittitur vna illarū qualitatū ſicut altera.ideo aliquādo fit qualitatis remiꝰ vbi nulla ſubſtātialis forma remittiī. ⁊ ſic ſeparaī qualitas a forma ſubſtātiali qualitatē illam ſibi determinante.Ex hoc ſequitur latitudines in elemētis cōpleri per ꝯria.nō eniȝ poſſet ignis remiſſus remittere intenſuȝ: niſi ꝯrio ageret ⁊c.ſi igiī caliditas ſūma eſſet inſeparabilis ab igne ⁊ ecōtra.tunc aer calidus in ſūmo ⁊ humidus in ſūmo:quāuis valde fortis ⁊ magnus:nō poſſet cōuertere in ſui naturā minimū ignem:q2 illius ſūmā caliditatem aer nō vinceret:ſed conſeruaret.Sciendū tñ ꝙ licȝ ſepe ita ſit ſicut aſſerit datū correlarium:nō tamen ſemꝑ aut neceſſario latitudo eſt ꝯpleta.patebit infra.dū incipit caliditas ſūma remitti:q2 nō imediate poſt hoc erit generata frigiditas: ſed mediate.¶ Ad 4m.concedo materiā ſcðam ⁊ pmaȝ ſe cōpati:vnde ſi ſm radicē mā ſcða eſſet alia a pma: tūc incōuenientia p̄inducta ſequereī:ſed nō eſt ſic. q2 māe prime adueniens forma elementi componunt ambe materiā ſcðam:q2 igitur forma mixti: nedū compatitur formā elementi:ſed neceſſario p̄requirit eā:ita materia ſcða neceſſario p̄reqrit māȝ pam:⁊ cōpatiunī ſe ſuba formabilia:queādmodū ⁊ forme formātes ſe cōpatiunī.

Decimum Dubium circa veritatem materie.¶ Utꝝ mā ſit per ſe intelligibilis.¶ Rꝫ°.ꝙ non: ex Auerroe.p°.phyſi.cōmēto.69. Iſta natura:que eſt ſubiecta ſubſtātie: nō poteſt intelligi per ſe: quū nō ſit aliquid in actu habēs q̄ditatē.¶ Ubi ſciendu ꝙ per ſe intelligibile eſt id q̄ð per formā:que eſt ipm:vel eēntialr incluſa in ipſo:intelligibile eſt.Et hoc eſt duplex:q̄ðdam eſt de ſe actu intellectū.vt intelligentia ſimplr abſtracta: aut corpus ſpirituale.eius enim eſſentia eſt intellectio eſſentialiter.Aliud aūt eſt potētia intelligibile: ⁊ eſt forma aut formā eſſentialr includens:que abſtrahibilis eſt per intellectū.Alia oīa per accidens intelligibilia ſunt:qm̄ ꝑ naturā ſuā non ſunt intellectus formatiua.vt ex lib°de intelligentijs a nobis intelligere poſſibile eſt.Cū aūt materia pma nō ſit intelligentia: neq; ſit forma:neq; ſit formam ſiue abſtractā ſiue abſtrahibilem eſſentialr includēs.iō ipa non eſt per ſe intelligibilis.incōplexa.n.que per ſe intelligibilia ſunt: intellectus poſſibilis formatiua ſunt. et redduuī actualr formantia ipm per intellectū agentem ea abſtrahentē de potentia in actū. ¶ Sciendū etiaȝ ꝙ potentia eſt quedā latentia ⁊ occultatio:ideo que potentialia ſunt latentia ſunt aliquo mō.ſic ꝙ nō ſe oñdūt itellectui:ſed opȝ ꝙ per aliud oñdanī.ideo intelligentia nobis orbē oſtendit:⁊ forma mālis māȝ.⁊ in hoꝝ cognitiōȝ manuducimur: aliqñ ſimilitudine: vt tangit philoſo. p°. phyſi.textu cōmenti.69.de materia artificialium: aut de ſubto mutationis accñtalis:qm̄ ab his ad intelligendum māȝ:que pura potētia eſt:⁊ ſubȝ in trāſmutatione ſubali: deducimur:vt.12 meta. cōmento.14.colligiī. ¶ Cōtra. mā neq; per ſimilitudinē neq; per formaȝ cognoſci pōt. q2 ſimilitudine nō eſt vtendū in ſcientijs demōſtratiuis: neq; aliquā formā ſibi determinat mā:rōne cuius cogſci poſſit.¶ Scðo.mā eſt ꝑ ſe pncipiuȝ cauſans ⁊ diffiniens res naturales:ergo per ſe cognoſcibilis eſt. ¶ Tertio. ꝑ ſe ſignificaī mā.ergo per ſe intelligitur.pȝ cōſequētia:q2 ſignificatio p̄ſupponit itellectionē. ¶ Quarto.aut mām intelligis:aut nō:ſi pmū eſt intētū. ſi ſcðm:nō ꝯcedas eā nō eē intelligibilē:q2 h̄ ſcire nō potes:ignorata illius nā. ¶ Ad pm.Auerrois.p°.phyſi. ꝯmēto. 82.⁊ 3°.de aia. ꝯto. 14.in rebꝰ difficulter cogſcibilibus:ſicut eſt mā pa in gñe ſenſibiliū tactu:⁊ mā in actu:que eſt orbis ſubiectꝰ intelligētie:que eſt potētia in gñe coꝝ q̄ ſolo viſu ſenſibilia ſūt. ⁊ intellectus poſſibilis in gñe intelligibiliū:ꝑꝑ nām coꝝ potētialē in illis generibꝰ ſilitudine vti opȝ ꝯducēte ad imaginādū imaginatiōe itellectui ſufficiēter ſuiēte: vt intellectꝰ agēs abſtrahere poſſit formā in eo eē in q̄ forꝰ eſt cognitio māe.Actuatio.n.itellectus poſſibilis eſt duplex vna effectiua:⁊ eſt ab itellectu agēte:⁊ nō eſt ab alio agēte:neq; totalr:neq; ꝑtialr:neq; vlr:neq; ꝑticulr. ſiue illð aliud concurrens eſſet fantaſma:ſiue nō:vt in libello de vlībus dixi.alia eſt actuatio formalis:⁊ eſt a forma.nihil enim formalr actuare pōt:niſi ipȝ ſit forma: aut ad minꝰ formā eſſentialr includēs.cuiuſmōi nō eſt mā:ſed mām inuenimus.vt p̄dictū eſt ex ſubali trāſmutatiōe.⁊ ſubalē tranſmutationē comp̄hendimus ex ꝓportiōe ⁊ analogia ad accñtalem mutationē:vt.p°. phyſi.declarat Auerrois cōmento.62.¶ Ulterius.p̄mitto ꝙ forma ſui p̄ñtia habitus eſt:ſui vo abſentia p̄uatio.p°.phy.tex.ꝯti.68. q2 nulla forma approprīaī materie: negatione forme remanet formarum priuatio;que facit ad intellectum materie:priuatio aūt per habitum cognoſciī.ideo a forma materie cognitio pendet.¶ Ad 2m. negaī ꝯña.ſufficit.n.māȝ cognoſci ſiue per ſeipam cognoſcaī:ſiue ꝑ alteꝝ.¶ Ad 3m. negaī ꝯña: q2 diſtictius pōt aliqd ſignificari q̄ȝ intelligi. lȝ igiī ſignificare preſupponat intelligere:nō tñ diſtincte aut per ſe ſignificari p̄ſupponit diſtincte:aut ꝑ ſe intelligi illð q̄ð ꝑ ſe ſignificaī.¶ Nomē igiī reꝝ nāliuȝ.p° ſignificat formā.ſcðo cōpoſitū aut māȝ:vt 2°.de aia. ꝯmto.8. colligiī.ita forma.p°. eſt ſui cognitio.ſcðo ꝯpoſiti.3° māe. ſaltē via ꝯfuſe cognoſcēdi. via.n.diſticta ꝯpoſitū cogſciī poſt ꝑtiū cognitiōeȝ.nō ponit tñ Auerrois.ibi ſignificationeȝ māe ꝑ formā:q2 illa nō ē gñalis ſignificatio cuicūq; formā ꝯp̄hendenti: ſȝ ſolū gñalis eſt intellectui poſſibili. Si.n.forma ois eſſet māe cognitio:⁊ cuicūq; cognoſcēti: tūc pma intelligētia eſſet in ſcða cognitio ſcðe:⁊ ſic ſcða intelligētia duabꝰ cognitiōibꝰ realr diſtinctis ſe cogſceret.ſ. pma ⁊ ſcða intelligētia.imo ꝑfectius per pmaȝ ſcða ſe cognoſceret q̄ȝ ꝑ ſeipȝ.q̄ð elegāter eſt a nobis relictū ꝓ incōuenienti in p° libro de intelligētijs.Si aūt in itellectu poſſibili nō ꝯcedaī ꝙ per itellectū agentē ipſe ſeipm intelligat tēpore quo hō eſt felix:tūc negaī felicitas hois ⁊ intellectus poſſibilis:q2 iſto mō ꝯtinuationē hȝ intellectꝰ poſſibilis cū illo a quo celū ⁊ nā depēdet. Dicēdū igiī ꝙ huic cognitioni qua mā per formā cognoſciī reqriī p̄paratio per ſcias ſpeculatiuas ⁊ virtutes:q̄ preparatio in hoie ē:⁊ nō in alio intellectu q̄ȝ hois:⁊ ſic eſt in intellectu poſſibili hoc genus cognitiōis:⁊ nō in alijs intellectibꝰ.fuit.n.h̄ intellectui poſſibili neceſſariū: q2 ē pure potētialis:⁊ ſic nō potēs ſe per eſſentiā ſuā ꝓpriā cognoſcere:vt haberet.vñ ſeipm ꝑfecte poſſet cognoſcere.⁊ hec nec̄itas in alijs intellectibꝰ nequaq̄ȝ repiī.ſunt.n. intellectus in actu. ⁊ iō per ꝓpriā eēntiā ſe cognoſcētes: redeo igiī. Similr.p° ſenſatuȝ eſt forma.ſcðo ꝯpoſitū.3° mā ſubiecta forme ſenſate. Iſte igiī terminus.materia:māȝ diſtincte ſignificat.quā tñ intellectus per multa intelligit. ¶ Ad q̄rtū.ꝯceſſuȝ ē eā eſſe intelligibilē:ſed ꝑ alteꝝ. ¶ Cōtra. phylo.7.meta. textu cōmēti.39.poſtq̄ȝ dixit ꝙ corpus erat mā:dixit: ꝙ aia ⁊ corpus: vt vniuerſale: ⁊ vt ſingulare: ſupple. accipi poſſunt.g̊ mā hȝ duplex eē.ſ. vniuerſale ⁊ ſingulare. ergo materia eſt in itellectu in ſuo eē vniuerſali.¶ Itē Arꝫ.7. metaphy.textu ꝯti.35.hō ⁊ equus ex hac mā ⁊ hac forma vt vniuerſalr ſūt.ſingulare vo ex vltima mā. vbi phylo. vult vniuerſale ꝯſtare ex mā ⁊ forma vniuerſali:ſingulare vo ex mā ⁊ forma ſingulari.¶ Ad pmū. vult ibi phus ꝙ ꝯpoſita duas habeāt ſignificationes vniuerſalē vt hō: ſingularem vt ſortes.expoſitio eſt Auerrois ibi. Alias tñ ꝯceſſi māȝ eē in itellectu per terminos ad placitū ſignificatiuos:non aūt per terminos nālr ſignificatiuos. ¶ Ad ſm ſniā phylo.eſt ꝙ hō ſingularis ⁊ oē alið ſingulare nō p̄dicaī plus q̄ȝ de vno ſingulari:⁊ ipm eſt ſub ſua ſpē ſpāliſſima.expoſitio eſt Auer.ibi.Similr ꝙ māe diuerſorū indiuiduoꝝ ſint eedē rōne.exponit Auer.12.meta. ꝯmto 27.i.ſmone vniuerſali:per quem deſcribitur mā. Als tñ dixi.ꝙ vtendo terminis ꝑſonalr acceptis hō cōponiī ex carnibꝰ ⁊ oſſibꝰ:⁊ iſte hō ex iſtis carnibꝰ ⁊ oſſibus.

Undecimū Dubiū.Utrū materia ſit genus.¶ Rꝫ°. ꝙ nō:q2 genꝰ eſt forma vlis:mā aūt non eſt fora:neq; hñs formā vniuerſalem aut ꝑticularē:niſi aduēticiā.¶ Scðo.genꝰ ē vnū in multis ſm formā mediā iter actū ⁊ potētiā:ſed mā nō eſt vnū in multis ſȝ formā:ſed eſt vnum ſm eſſe potentiale.¶ Tertio.genus p̄dicaī de ſpē ⁊ indiuiduis eaꝝ.mā aūt nō p̄dicaī.niſi in obliquo:⁊ in cōcreto. Hec Auer.pmo meta.cōmento.17. ¶ Quarto.diuiſio māe eſt in ꝑtes q̄ȝtitatiuas: ſȝ diuiſio gñis eſt in ꝑtes ſubiectiuas. ¶ Quinto.genꝰ hȝ eē in itellectu:mā aūt nō:niſi ꝑ aliud:ſȝ ipa ē in re ex̄ aiam. ¶ 6°. genꝰ eſt vle itelligibile:mā vo eſt ſingularis ⁊ ſenſibilis:ꝑ aliud tñ.¶ 7°.oē genꝰ i recta linea p̄dicamētali reponiī. mā vo nō:ſȝ reductiue:vt pncipiū.¶ 8°.diuidēs mām in ꝑtes ē agēs nāle:ſȝ diuidēs genꝰ i ꝑtes ſubiectiuas ē intellectꝰ agēs.¶ 9°.diuiſio gñis eſt ꝑ dr̄ias eēntiales: ſȝ diuiſio māe nō.¶ x°.genꝰ eſt pncipiū ſpēi: q̄ apud itellectū ē: ſȝ mā eſt pncipiū indiuidui ſenſati ex̄ aiaȝ exñtis. ¶ xi°. genꝰ eſt totū vle illis q̊ꝝ eſt genus: ſȝ mā eſt ꝑs eius cuiꝰ eſt mā:⁊ nō totū.¶ Cōtra.illð q̄ð eſt vnū cōe multis ſpē drn̄tibꝰ eſt genꝰ:ſȝ mā eſt vnū cōe multis ſpē diſtictis:vt hoi leoni.ergo ⁊c. ¶ Scðo. p̄dicaī mā eſſentialr de his quoꝝ eſt mā:q2 hec eſt pmi modi.hō eſt ex mā:q2 p̄dicatuȝ eſt de diffinitiōe ſubiecti:⁊ illa quoꝝ eſt mā ſūt diuerſaꝝ rōnuȝ.ergo mā p̄dicaī de rebus diuerſaꝝ rōnum:et ſic ipa eſt genꝰ.¶ Tertio.oē illud cui dr̄ia adueniens cōſtituit ſpēm eſt genus:ſed māe aduenīēs forma que ē differētia ꝯſtituit ſpēm.ergo ⁊c.¶ Quarto.oē diuiſibile per dr̄ias eſſentiales in diuerſas ſpecies eſt genus: ſed mā eſt huiuſmōi: q2 per diuerſas formas ꝑtiī in diuerſas ſpēs. ¶ Ad primū materia eſt cōis multis ſpecie diuerſis:aut ſimul:⁊ hoc eſt ſm diuerſas ꝑtes quātitatiuas.vt i virga ſemiuiridi:ſed eſt diſſimilitudo:q2 virge ꝑtes ſunt continuate ſm materiā:lȝ nō ſm formā:niſi per accñs:ſȝ ſtat materiā ſub vna forma eſſe diſcōtinuatā ab alia materia: que eſt ſub alia forma.aut cōicaī multis materia ſucceſſiue:⁊ tūc hoc eſt per trāſmutationē vnius in alterū.quoꝝ modoꝝ neutrū generi cōpetit. ¶ Ad 2m. materia predicaī in obliquo:ſȝ genus in recto:⁊ genus dicit q̄d: mā vo eſt deferens ipm quid.vnde ad interrogationē factā per quid de re reſpōdetur per genus:ſed nō per materiā: niſi forte per diffinitionē reſpōdereī:cuius materia eēt pars. ¶ Ad tertiū.conſtitutionē ex materia ⁊ forma facit agēs naturale:ſed cōſtitutionem ex genere ⁊ differētia facit intellectus.cū hoc tamē aliquid correſpōdet ex parte rei: ⁊ ſic non eſt fictio.equiuocatio igiī eſt de conſtitutiōe.¶ Ad quartū.diuiſio per intellectū fit ab intellectu: ⁊ non eſt ficta:ꝓpter indiuidua diuerſaruȝ naturarū habētia ſpecie diuerſas operationes.licȝ ſint cōuenictes in genere:ſȝ diuiſio materie eſt ab agente reali. vt pȝ in deciſione ſanguinis menſtrui ab habēte ipm:niſi eſſet diuiſio per deſignationem.¶ Et ſi dicas genus eſt ſumptū a materia: vt ſumitur ab Auerroe in de ſubſtātia orbis. cap.5.ergo genus eſt materia.¶ Rꝫ°.negando cōſequentiā. veritas enim antecedētis eſt:q2 ſubſtātie māles in nulla ſubſtantiali forma cōueniebant: vnde generis vniuocatio ſumi poſſet:ſed bene materia erat eiuſdē ratiōis in oibus.ideo a principio materiali eiuſdeȝ rationis oibus illis cōicato ſumpta eſt generis vniuocatio ad illas ſubſtātias.nō aūt q2 genus ſit materia. ipm enim eſt forma. ſpecificabilis tñ:⁊ determinabilis:⁊ cōtrahibilis:⁊ ſic potētialis eſt ad cōtrahentia ⁊ diuidētia:que dr̄ie ſunt conueniunt igitur: q2 vtrūq; ad ſuū compar cui coniungitur habet rationeȝ potētie:que cōparaī ad actū.¶ Sed dubitaī:q2 genere drn̄t;quoꝝ nō eſt cōis materia.x.meta.textu ꝯmēti.12.h̄ nō eſt poſſibile:niſi mā ſit genus.¶ Rꝫ°.principiuȝ gñis vniuoci eſt mā:non q2 ipa componat genus: ſed q2 ipſa ē vnde ſumiī genus:q2 que ſunt eiuſdē generis in aliq pncipio eiuſdē rōnis ꝯuenire hñt:ſȝ nō formali pnꝰ. q2 ſpēs ſub gñe ſunt alterius rōnis formalis. ergo in mā opȝ res ꝯuenire:ad h̄ vt genꝰ vniuocū eis rñdeat:q̄cūq; igiī ſunt

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

inuicem tranſmutabilia habent materiaʒ eis cōem: ⁊ ſic ſunt eiuſdē generis: ⁊ ex oppoſito: ſi non ſunt eiuſdē gn̄is: nō habent mām eis cōem. Ex hoc intellige ↄ̄nam Auerrois in libro de ſuba orbis. cap. 5. ſunt in materia. ergo inuenit̄ in eis plus q̄ʒ vnū numero: ⁊ ſunt genera ⁊ ſpēs. pn̄cipiū enim ad ꝓbandū formas elemētoꝝ eſſe eiuſdem rōnis eſt ipas habere mām eiuſdeʒ rōnis: qḋ ex coꝝ mutua tranſmutatione conuincitur.

Duodecimuʒ dubium circa eternitateʒ ipſius materie. Utruʒ materia p̄ma ſit generabilis ⁊ corruptibilis. ¶ R̄x°. phyloſophy. 8. phyſi. textu cōmenti. 8z. p duas ↄ̄nes p̄ma. mā generat̄ ⁊ corrūpit̄ vt ſic: ſcilʒ per accn̄s. iuxta expoſitionē Auerrois ibi. ſcḋa materia nō generat̄ neq̄ʒ corrūpitur vt ſic. ſ. per ſe. ꝓbat̄ prima ↄ̄. priuatio q̄ eſt in materia ƀm ſe corrumpit̄: ⁊ rōne corruptionis illius dicitur mā corrumpi. ¶ Scḋa ↄ̄ ꝓbat̄: q̄ mā ƀm potētiaʒ nō generat̄ per ſe: neq̄ʒ corrūpit̄. imo neceſſe eſt ipam eſſe ingn̄abilem ⁊ incorruptibilē: q̄ ſi fiat mā: opʒ aliqḋ ſubm ſubyci illi factioni ex quo ſubto p° fiat mā: ſed materia p̄ma eſt ſubm primū ex quo fit aliquid. ergo mā prima eſt anteq̄ʒ fiat. Qḋ ſi materia ſit corruptibilis ꝓbat̄: q̄ ſi corrūpit̄ illḋ qḋ fiebat: in materiā primā abibit vl°. q̄re corrn̄dēter formādo demr̄atiōeʒ de corruptione ſic̄ de gn̄atione: materia corrūpet̄ anteq̄ʒ corrumpat̄. Iſtam rōnem intelligit Auer. p°. metaphy. cōmēto. 11. dicēs elementuʒ nō dʒ dici gn̄ari: neq̄ʒ corrūpi. contingeret. n. elemētū hr̄e elemētuʒ: ⁊ ſic in infinitū. ¶ Sciās. q generari eſt ex materia ⁊ forma fieri. colligit̄ ab Auer. 7. metaphy. cōmento. z6. quū arguit ſi forma fieret: ipſa ex mā ⁊ forma fieret. ⁊ ſic i infinitū. ⁊ ſimilr̄ eſt de mā. iḋ. 8. metaphy. textu cōmenti 3. dicit phylo. ſolius cōpoſiti eſt gn̄o ⁊ cor°. ⁊ demonſtratio poſita eſt ab Ariſt. iz. metaphy. textu cōmen. iz. q̄ omne tranſmutabile ab aliq̊ ⁊ ad aliqd: ⁊ ex aliquo trāſmutat̄ ⁊c̄. iḋ limitauit Ariſt. ↄ̄nes ſuas per vt ſic. data. n. trāſmutatione in formā: illa eſt gn̄o cōpoſiti poſitiui: ⁊ cor° compoſiti priuatiui. poſitiuū cōpoſitū eſt terminus ad queʒ: priuatiuū v̊o eſt terminus a quo. ⁊ quēadmodū mā generat̄ per gn̄oneʒ termini ad quē. ita corrumpit̄ per corruptionē termini a quo. ¶ Scias etiā q ſi ſit aliquod homogeneū qḋ nullā q̄ʒtitatem ſibi determinet ſupra minimā: nō opʒ q ipʒ diuiſiōe corrumpat̄: aut vnione īcipiat. numerus. n. vnitate principiat̄: ⁊ vtrūq̄ʒ ad q̄ʒtitatem ptinet. numerus vt ſpēs quātitatis: reliquū vero. ſ. vnitas vt principiū. iḋ vnione materia vnitur: ⁊ diuiſione materia diuidit̄. formalr̄ ſemp intelligēdo. ſubſtantia aūt ꝓprias mutationes habet. puta generationē ⁊ corruptionē. Ariſtoteles. n. p̄mo de generatione. textu cōmenti. x. voluit ſegregata facilius eſſe trāſmutabilia: cōgregata vero difficilius. ⁊ ſic ꝑparant diuiſio aut cōgregatio ad facilē aut difficilē rerū corruptionē: nō aūt ſunt generatio aut corruptio. ¶ Sciendū etiā q generabiliū ⁊ corruptibiliuʒ p̄ncipia opʒ eſſe corruptibilia ⁊ generabilia: ſic q omne principiū rei generabilis eſt gn̄abile: ⁊ corruptibilis corruptibile. ideo cū mā ſit pars rei generabilis ⁊ corruptibilis: opʒ materiā eſſe generabilē ⁊ corruptibilē. ſentētia eſt Ariſtotelis ⁊ Auerrois. 3°. celi. textu cōmēti. 61. imo vigore ēt iſtius rōnis ↄcedit̄ intellectū poſſibilē eſſe gn̄abilem aut corruptibilē. ſ. per accn̄s ſaltē: q̄ nō plus ſequit̄ ex rōne illa. Dicenduʒ eſt igit̄ iuxta Auerroim. 7°. meta. cōmento. z3. q forma nō eſt gn̄abilis: neq̄ʒ corruptibilis niſi per accn̄s: ſilr̄ eſt de mā. ⁊ q gn̄abile ⁊ corruptibile i rei veritate eſt cōpoſitū ex mā ⁊ forma. vt p̄dixi. Cōpoſituʒ. n. ex materia ⁊ forma eſt terminus ad quem generationis: ⁊ ↄpoſitū ex mā ⁊ priuatiōe eſt terminus a quo. et ſunt illa de quoꝝ vno dr̄ gn̄ari ⁊ altero corrumpi. Et hec ſunt ſubta gn̄onis. ſ. logica. de q̄bus p̄dicat̄ gn̄ari aut corrūpi. ſubm aūt phyſicū ⁊ nāle eſt mā. Scias igit̄ q gn̄o ē corruptio. ⁊ gn̄o eſt intenta a nā. corruptio v̊o non: q̄ bonū rōneʒ hʒ appetibilis. malū aūt nō. iḋ mā gn̄at̄ ad generationē termini ad quē: ⁊ corrūpit̄ ad corruptionē termini a quo. nō aūt gn̄at̄ ad gn̄oneʒ priuationis: neq̄ʒ corrūpit̄ ad corruptionē forme. ideo Auerrois. ibi vidēs cōpoſitū priuatiuū corrūpi per deſitionē illius priuationis: dixit priuationē per ſe corrūpi: nō q̄ priuatio ſit ens: non q̄ ipſa ſit cōpoſitū: ſed q̄ ip̄a eſt quo deſinēte cōpoſituʒ priuatiuū deſinit. Scias etiā q diſcordare hn̄t theologi ⁊ Auicēna. cōcedētes māʒ creatā: (lʒ diuerſimode inter ſe intelligāt) a philoſopho tenēte eā eternā. ꝓpter diſcordiaʒ in principio poſito ab Ariſtotele in lr̄a in vnaquaq̄ʒ mutatione ſubyci opʒ aliqd p̄mū: ex quo fiat. ideo dicāt Auicēna. Albertus magnus: Sanctus Thomas: ⁊ Scotus. ⁊ aly multi q̄cq̄d velint: vt q creatio ſit: ⁊ nō ſit mutatio: eoꝝ opinionē relinquit Ariſt. vt impoſſibilē. iz. metaphy. textu cōmēti. 34. dicens: ⁊ ſi non: ex nocte erunt ſil̄ oia ex nō ente. in an̄te negat̄ modus ponēdi p̄ncipia eterna ⁊c̄. ⁊ textu vltimo. oia ↄ̄ria materiā hn̄t: ⁊ hec potētia eſt. ideo apud Ariſt. nō eſt mā prima creabilis: ſed eſt effectiue v̊e incauſata: q̄ qḋ nullū eſſe in actu hʒ de ſe: non terminare pōt cauſalitatē effectiuā ꝓducentē: q̄ cā efficiēs ꝓductiua deducit de nō eſſe actu ad eē actu. ¶ R̄x°. eſt aliquoꝝ vt ſcoti. mā hʒ actū entitatiuū: lʒ non habeat actū formalē. ¶ Cōtra. diuidit̄ ens p actū ⁊ potētiā. ⁊ ponit rn̄o actū ↄuertibilē cuʒ ente. q̄ʒuis. n. cōmentator. 7°. metaphy. cōmento. 15. dicat q ens deriuat̄ ab eſſe: nō pp hoc dicit q oē ens ſit actu de ſe: ſed oē exn̄s exiſtit: aut p exn̄tiam: que eſt ip̄m: aut p exn̄tiaʒ: que eſt nō ip̄m. Item lʒ indiuiduū gn̄abile an̄q̄ʒ ſit: ſit in potētia. ⁊ cū exiſtit ſit in actu: nō tn̄ dr̄ in actu: q̄ exiſtat abſolute: ſed q̄ eēntialiter actū includit. ſi ēt mā eſt in actu: cū exiſtit: nō eſt: q̄ ip̄a ſit actus entitatiuus: ſʒ q̄ ip̄a per actū informat̄. ⁊ ab eo capit eſſe. ¶ Cōtra. aliqn̄ eſt q a forma nō eſt exn̄tia. puta cū forma nō exiſtit. g̊ forma nō eſt exiſtētia. ¶ R̄x°. negat̄ ↄ̄na: ſed ſeq̄t̄ q. a. forma nō eſt eterna. qn̄. n. forma nō eſt exn̄tia: ip̄a nō eſt forma. Itē q̄ʒuis hec negatiua ſit vera mā nō eſt forma. ⁊ ſignificet in entib⁹ diuiſionē iuxta Ar. 6. metaphy. cōmēto. 8. nō pp ħ ipſa eſt actus: neq̄ʒ de ſe eſt in actu. ¶ Or ſi Auerrois. 4. metaphy. cōmēto. 15. qḋ nō eſt in actu: nō eſt ens: pʒ intelligere: ſiue res fuerit in actu per ſe ip̄am: ſiue p alterū ¶ Itē ſeq̄t̄ mām nō eſſe purā potētiā: pʒ ↄ̄na: q̄ ipſa eſſet actus eēntialr̄: quia q̄ʒuis apud rōneʒ tuā: iſta ſit p accn̄s: mā eſt: ⁊ iſta ſit ſcḋi modi: mā eſt apta exiſtere: tn̄ apḋ te ⁊ me iſta eſt p̄mi modi. mā eſt ens. ¶ Itē ſeq̄t̄ q mā p̊ eſt aliqn̄ potētialius: ⁊ aliqn̄ minus potētiale: q̄ mā an̄q̄ʒ exiſtat eſt magis potētialis q̄ʒ poſt exn̄tiaʒ. ⁊ ſi illi eē potētiali māe oporteat rn̄dere ſubʒ: aliqd erit potētiali⁹ mā p̊. ⁊ ſic aliquid erit p̊us i gn̄e cāe mālis q̄ʒ mā p̊. aut ſi illḋ ſubʒ eēt mā p̄ma: tūc aliqd ſibi ſubyceret̄. Tū ēt ſeq̄t̄ eē aliq̄ʒ mutatiōeʒ a po^a ad po^am. pʒ ↄ̄na: q̄ i ꝓductiōe māe variat̄ mā de eē i potētia pura po^a ad eē i actu pura po^a. q̄ nō bn̄ ↄſonāt mēti phoꝝ. ⁊ p̄ſertim: q̄ apḋ Scotū ⁊ Frāciſcū: mā an̄ ſui ꝓductōeʒ habuit eē cognitū vl̄ q̄ditatiuū. ⁊ ſic eēntia māe trāſit de vno eē i aliḋ: q̄ igit̄ vigore ſacram̄ti eucbariſtie mā ḋſinit eē: ⁊ icipit ſepe: iḋ illā dico incip̄e eē cū for^a: aut ḋſinere: ſʒ ħ theologo relinq̄. ⁊ accipio ↄ̄nē phylo. z°. phy. tex. ↄ̄n. x. ſubʒ ē eternū: q̄ ipʒ fieri nō pōt: neq̄ʒ ex ſe: neq̄ʒ ex alio vel alys. ¶ Cōtra. illḋ qḋ q̄ʒtū ē de ſe nō eſt: ad ħ

vt ſit: indiget agente dante ſibi eſſe effectiue: q̄n ſi ſue nature relinquit̄: ipſum nō eſt. Sed materia eſt huiuſmōi. patet a fortiori de materia celi: que indiget virtute largiente ſibi permanētiaʒ eternam ex Auerroe in libro de ſubſtantia orbis. capite. z°. ⁊ a me in libro de orbibus.

¶ Scḋo de naturali ordine cauſarū: q̄ finis neceſſitat agens: agens formā: ⁊ forma materiā. ergo ꝓportionabiliter in cauſatis earū erit ordo. pʒ cōſequētia: q̄ correlatiua ſunt ſimul natura. iḋ ſi aliquid p̄cedit vnuʒ correlatiuoꝝ: illud p̄cedit alteꝝ illorū. ⁊ ſi aliquid p̄cedit vnum illoꝝ quicq̄d eſt ſimul natura cū illo qḋ p̄cedit alterū: precedit etiā alterū illoruʒ. Si igitur formalr̄ aut materialr̄ cauſatur aliqd: illud effectiue ⁊ finalr̄ cauſat̄. pʒ cōſequētia a poſteriori ad ſuū prius. ⁊ ſi cauſe ſunt ſibi inuicem cauſe: ⁊ cauſata ſunt ſibi inuicē cauſata: materia auteʒ eſt per formā cauſata formalr̄. ¶ Cōfirmat̄ per Auerroim in de ſuba orbis. cap. z°. finis ſignificat agens ſignificatione neceſſaria. ergo. valʒ ↄ̄na: ħ habet finē. g̊ habet cām efficientē. ¶ Tertio. Auerrois in de ſuba orbis. cap. 4. cōcludit p̄mū motorē dare eſſe oibus entibus: ⁊ eſt ſn̄ia Ariſtotelis. p°. celi. tex. ↄ̄n. 100. Ex q̊ ſeq̄t̄ deū dare eē māe p̄me. dat̄ aūt eſſe duplr̄: aut formalr̄: aut effectiue: ſʒ de⁹ non dat eē formalr̄. g̊ de⁹ dat eē māe effectiue. ¶ Quarto. Auerrois. p°. phyſi. cōmento. 60. ſubm eſt id qḋ dicitur in rei veritate gn̄ari. ¶ Ad primuʒ. qn̄ loquimur de aliquo cū hac determinatione quantū eſt de ſe: tunc accipimus ip̄m ƀm ſuā diffinitionē: ⁊ tunc materia ƀm ſuū eſſe cognitū nō exiſtit extra aiam. iḋ ſi tm̄ in illo eſſe ipſa eēt: ipſa nō realr̄ exiſteret: ſed ip̄a hʒ aliud eſſe indiuiduo: et ſub forma: ⁊ ƀm hoc eſſe exiſtit. ⁊ iſtud eſſe dat illi agens ꝓducens formā: q̄ per formā que terminauit ꝓductionem cōpoſitū eſt ⁊ materia. z°. de aia. textu ⁊ cōmēto. 7. ⁊ iz. metaphy. cōmento. 14. ¶ Ad ſcḋm. cōcedo materiā effectiue cauſari: ſed efficiens duplex: ꝓducens: ⁊ conſeruans. forma eſt efficiēs cōſeruans materiā. ¶ Ad tertiū. deus dat eſſe effectiue ipſi materie ꝓducendo formam. agens igit̄ producens dare eſſe alicui duplr̄ intelligitur. vno modo ꝓducendo illud. alio mō eſſe ꝓductū vel improductū cōicando. p̄mo mō non accipit materia eſſe: ſed ſcḋo mō: q̄ per formā que terminauit ꝓductionē cōpoſitum eſt ⁊ materia: vel per formā que nō terminat productionē: ſicut intellectus humanus apud Auerroim. de incarnatione aūt an chriſtus eſſe incipiat v̊bo nō incipiēte eſſe: ſimilr̄ de reſurgēt: theologis relinquo. ſecūde auteʒ intelligētie apud phyloſophū cōicat deus eſſe intētionale improductū: ⁊ p̄mo celo cōicat eē reale improductū. et ſic pʒ ad cōfirmationē: q̄ deus eſt intelligētiarū efficiēs ↄſeruatiuum. ¶ Qḋ aūt dixi. q̊libeto de intelligētys. z°. deū nō cōſeruare intelligētias. pʒ q ibi eſt ſermo de ſubſtantiali eſſe intelligētiaꝝ: ſeu de ſuba earū: qḋ non fluit effectiue ꝓductiue apud phyloſophū a deo: lʒ ſuba intelligētiaꝝ finaliter cauſet̄ ab eodē p̄mo ente. ¶ Cōtra. ibi cōceditur ſcḋam intelligentiā ↄſeruare ſe: igit̄ opʒ ſcḋam intelligentiā ꝓducere ſe: pʒ cōſequētia ex expōne data. ↄ̄ns falſuʒ. ¶ R̄x°. ſi conſiderat̄ deus vt extrinſecum ab intelligentia: tūc apud phyloſophū: deus nō ↄſeruat intelligentiā: ſed ſi deus tanq̄ʒ intrinſecū ſcḋe intelligentie cōſideratur: tunc ſcḋa intelligētia cōſeruat ſe: ad hunc ſenſum: q̄ id: quo ↄſeruat̄ ſcḋa intelligētia: eſt intra ſcḋaʒ intelligentiā. ad modum loquēdi Ariſtotelis. 4°. phyſi. de amphora vini q ip̄a eſt im amphora vini: q̄ vinuʒ eſt in amphora. ¶ Ad q̄rtū. dixit Auerrois. ibi. oē generatum ſemp indiget aliq̊ ſubto. ¶ Scias. generatū eſt ↄpoſitū: ⁊ ſubm materia. ⁊ dixit Auerrois. ⁊ eſt id qḋ in rei veritate dicit̄ generari. ſ. in tēpore i quo generat̄ in actu. Intelligo ſubm vere generari. ſ. per accn̄s: q̄ nō generat̄ ſubm abſolute: ſed generat̄ in actu: q̄ ip̄m fit in actu ab agente per formā ſibi datā ab eo. d. d. generatū. n. cōpletum fuit generatū: ⁊ nō eſt in actu. Nō intelligo q cōpoſitū generatū nō habeat eē actu: cū cōplet̄ generatio. hic. n. intellectus falſus eſt: ſed intelligo dari tēpus in quo dicit̄ cōpoſitū generari. ⁊ eſt illud tēpus in quo cōpoſitū generatur in actu. i. dum actualr̄ durat generatio. ⁊ dat̄ tēpus ante hoc in quo cōpoſitū nōdū dicit̄ gn̄ari. Et dat̄ tēpus poſt illud: in quo cōpoſitū generatū eſt iam cōpletū: ⁊ nō eſt i actu. i. ip̄m cōpoſitū nō amplius eſt in actuali generari. Et ſic pʒ q q̄ʒuis ſubm diceret̄ gn̄ari in actu: ſeu trāſmutari ad actū. nō ꝓpter hoc ſubm incipit eſſe. ¶ Cōtra. qn̄ aliqua forma formās eſt aliqḋ ſubm. illa eſt apta noiare illud ſubm: ſed gn̄atio eſt forma formans materiā. ergo gn̄atio noiat materiaʒ generari. ¶ R̄x°. ois forma noiat ſubʒ: nō tn̄ quocūq̄ʒ noie: vt ac° eſt in paſſo: ⁊ tn̄ ac° nō nominat paſſuʒ agere: ſed noiat ipʒ pati. ita gn̄atio eſt i materia: ⁊ nō noiat ipſam materiā ꝓprie gn̄ari: ſed nominat materiā trāſmutari ad eſſe ſeu ad actū. ¶ Contra. tranſmutari ad eſſe eſt ip̄m gn̄ari: ideo ſi materia nominatur trāſmutari ad eſſe: ipſa noiatur gn̄ari. ¶ R̄x°. proprie generari eſt ex mā ⁊ forma fieri ab agente. ⁊ ſic: q̄ prefuit materia. ⁊ cōpoſitū nō: ⁊ quia mā nō eſt ex materia: neq̄ʒ fit ex mā: ſed cōpoſitū eſt ⁊ fit ex mā: ⁊ q̄ mā non cōſtat neq̄ʒ fit ex forma: ⁊ cōpoſituʒ conſtat ⁊ fit ex forma: ideo qḋ vere fit ⁊ proprie: eſt ipſum cōpoſitum. ⁊ non aliud: et ſic ſequitur q ad ꝓprie gn̄ari nō ſufficit tranſmutari ad actum. qḋ eſt proprium materie.

Dubiū decimū tertiū circa po^am materie. ¶ Utꝝ mā ſit ſua potētia. ¶ R̄x°. videt̄ Auerrois in hoc ſibi ↄ̄rius. dixit. n. p̄mo phy. cōmento. 70. potentia māe nō eſt in ſuba māe: ſic q ſit ps diffinitionis eius: q̄ ſi ſic mā corrūperet̄ in aduētu forme: q̄ tunc potētia corrūpitur. ¶ Scḋo. q̄ tunc materia eſſet in p̄^nto ad aliquid. pʒ cōſequētia: q̄ id: cuius dr̄ia eſſentialis eſt in p̄^nto ad aliqd: ipſum eſt in p̄^nto ad aliquid. Dixit etiā in libro de ſubſtātia orbis. capite. p°. Naturā prime māe neceſſe eſt eſſe naturā potentie. ſcilʒ q potētia eſt eius differētia ſubſtantialis: ſubſtātia igitur materie eſt in poſſe: ⁊ materia ſubſtantiatur per poſſe. ¶ R̄x°. igitur q queſtio eſt vera: q̄ diuidit̄ ſubſtātia per actū ⁊ potētiam. z°. de anima. textu cōmenti. z. forma eſt actus: materia vero potentia. Tuʒ etiā illud qḋ eſt principiū tranſmutandi ab altero eſt potentia paſſiua. 5°. ⁊. 9°. metaphy. huiuſmōi autē eſt materia. Hanc ſentētiā habet Auerrois. 7°. phyſi. cōmēto. zo. vbi cum Alex. ↄcedit formā agere per ſeip̄am: ⁊ materiā pati per ſeip̄am. ¶ Sciendū ex Auerroe. z°. poſteriorū. cōmento. 9. q rerum diffinitarū quedam ſunt ſimplices: quedā compoſite. Cōpoſite per intrinſeca eſſentialia p̄ncipia diffiniri habēt: ⁊ earū diffinitio ad primū modū dicendi per ſe pertinet. Simplices autē per propriū eſſendi modū circūſcribunt̄. vt deus eſt actus purus: materia eſt ſubſtantia in potentia. iuxta deſcriptionem Ariſtotelis. de materia. z°. de anima. textu ↄ̄menti. z. ⁊ cōmētatoris in libro de ſuba orbis. capite. p°. potentia igitur cadēs in diffinitione materie: nō eſt p̄ncipiū conſtitutiuū māe: ſed eſt illius circūſcriptiua dr̄ia. materia enim ſimplex ē: ⁊ primū principiū in genere cāe mālis: non eſt reſolubile in aliqd prius in illo gn̄e. ¶ Sciendū ēt q duplr̄ mā cōparat̄ ad formā: vno modo abſolute. ſ. ƀm q ipſa eſt potētia ad formā. ſcḋo mō ↄſiderat̄ ƀm q ip̄a eſt p̄uata. a. vel b. forma. p̄mo mō ip̄a eſt res: q̄ eſt de gn̄e ſube ↄpoſitiua cum forma ipſius qḋ eſt aliquid hoc. ſcḋo autem mō cō

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſiderando eam.tunc poteſt eſſe ꝙ.a.vel.b. trāſiuerint in ꝑteritum.⁊ tunc materia nō eſt potētia earū. ſi vero non tranſiuerint:neqꝫ exiſtant.tūc materia eſt potētia illarū; alr̄ res cōponibilis ex illa forma eſſet ipoſſibilis.⁊ cū extrahet̄ aliqua illaꝝ formaꝝ in actū: tūc materia deſinet eſſe potētia eius trāſmutabilis ad illam:ꝗuis remaneat materia ſubijcibilis illi forme:qꝛ illa forma eſt etiā poſſibilis permanere. ⁊ ſic pꝫ ꝙ cū ſtatim incipit eſſe forma: ꝙ quāuis potētia ad illā corrūpat̄: nō tn̄ eſt forma: neqꝫ cōpoſitū ex illa:res ipoſſibilis:imo eſt exn̄s:qꝛ materia ē poſſibilis ſubijci illi forme:lꝫ non ſit amplius illa forma exhibilis de illa mā.⁊ cū ſtatim corrūpit̄ illud compoſituꝫ:tunc ꝑdit̄ ēt potētia ſubijcibilis:qꝛ non remanet mā amplius potēs ſubijci illi forme.in hoc ſenſu potētia accidit materie:⁊ potētia eſt de ꝑ^nto^ relatiōis:ꝗuis ipſa potentia ſit eadē res qꝺ mā.cū aūt iſta potētia ſit reſpectus ad formā nō exn̄tem:ipſa pōt cōpari ad materiā cuius ē. ⁊ ſic eſt res realis ⁊ relatio exn̄s.alio mō ꝯpari pōt ad formā nō exn̄tē.⁊ ſic ipa hꝫ rōꝫ nō exn̄tis.⁊ ſi tales volueris relones vocare rōis:ad nomē nō ꝯtēdo.de nā.n. appetit⁹ ⁊ deſiderij materie eſt eē ad nō exn̄s.p̄°.phyſi. textu ꝯm̄ti 8i.materia igit̄ non eſt potētia eēntialr̄. ⁊ hoc ꝯcludit rō Auerrois in li° de ſuba orbis.cap̄.p̄°.⁊ p̄mo phiſi.cōmēto 70.q̄ ꝓcedit ex p̄n̄toꝝ diſtinctiōe.q̄ nō eſt realis: ſed formalis.vt ex Ariſtotele colligit̄.3°.phyſi. textu cōmēti.2i. Tum qꝛ ſubalia p̄^ta^:nō aliqn̄ ſic:⁊ aliqn̄ nō:verificant̄ de illo cui ſubalia ſunt:ſed ad quācūqꝫ formā potētia ſic v̄ifica̅t de materia.iō ad quācūqꝫ formā potētia nō eſt ſubalis ipi materie:ſꝫ accidētalis.corrūpit̄.n.potētia in aduētu forme apud gn̄oneꝫ:alr̄ poſſibilis eſſet reſurrectio apō philoſophū.qꝺ eſt ꝯ ipm in fine ſcꝺi de gn̄one.colligitur ſn̄ia ex.i2.meta.ꝯmēto.xi.Sed potētia eſt mā idētice:qꝛ alr̄ potētia actuaret materiā:qꝛ in materia reciperet̄ potētia in ſubto:⁊ ſic potētia nō eſſet potētia: ſed actus. Tū qꝛ ſi ſic:materia eēt in potētia ad potētiā:qꝛ de ſe eēt apta nata recipe potētiā.⁊ ſic ante po^am^ eēt potētia ſufficiens ad recipiendū.⁊ ſic fruſtra apponit̄ potētia ſcꝺa.ſi igitur corrūpitur potētia:nō eſt:qꝛ atiqua res deſinat eſſe: ſꝫ qꝛ materia deſinit poſſe tranſmutari ad illā formā: qꝛ ad illam iā tranſmutata eſt.proportionabilr̄ de p̄mo p̄ncipio reſpectu potētie eius actiue:dicendū eſt:ſcilicet ꝙ ipſum eſt ſua potentia actiua. aliter forma nō ageret per ſe: ſed per accn̄s:potentia per potētiā actiuā ⁊ materia non pateret̄ per ſe:ſed per potentiā paſſiuā. ❡ Cōtra materia eſt vna:potentie vero multe:imo infinite.ergo materia ⁊ potentia nō ſunt idem re:qꝛ nō verificant̄ cōtradictoria de eodē:puta vnum nō vnū.multa nō multa. ❡ Secundo ſequit̄ ꝙ poſſe ſanari ⁊ poſſe infirmari erunt vnum:et ſic ſanitas ⁊ egritudo erunt vnū. pꝫ cōſequētia:qꝛ potentia eſt idē genere cū termino potētie.ꝯn̄s eſt contra philoſophum.3°.phiſi.textu cōmēti. x.⁊.xi. metaphi. ❡ Tertio nullum p̄tūm accidētaliter verificabile de aliquo eſt ꝑs deſcriptionis eiuſdē:ſed potentia eſt huiuſmōi: qꝛ per te aliqn̄ dicit̄ de materia:⁊ aliqn̄ nō. ❡ Quarto ſi materia eſſet pura potētia ipſa nō differret ab intellectu poſſibili: qui eſt oīa fieri.3°.de anima. textu ⁊ cōmento.i8. ❡ Ad primū.potētie aut ex mā numerant̄:⁊ ſic non ſunt multe quantū eſt ex natura māe:niſi ꝓpter materie extenſiōeꝫ ſeu diuiſibilitatē ⁊ tranſmutabilitatē. aut numerant̄ ex formis ad quas materia cōparat̄.⁊ ſic ſūt multe. ❡ R̄n°. eſt Auerrois.4.°celi. cōmento.35. ❡ Ulterius potentia materie eſt duplex:ꝓpinqua:⁊ remota:materia eſt potētia ꝓpinqua ad duas ꝯrietates.⁊ ſic numerus potētiarū ꝓpinquaꝝ ſcꝺm ſpēm eſt quaternarius: licꝫ infinite ſint potētie ſcꝺm numerū: ſed materia mediate eſt potentia remota formaꝝ mixtoꝝ: ⁊ qꝛ hec nō eſt ꝓprie potentia: nō opꝫ eā numerari ſm̄ numerū formaꝝ. ❡ Sciendum tn̄ ſm̄ Ariſtotelē ⁊ Auerroim.9°meta.ꝯmento.i2.ꝙ materia remota nō eſt in potentia illud cuius eſt materia:qꝛ ipſa indiget in hoc ꝙ exeat in actuꝫ alio motore ab eo qꝺ generat illud qꝺ eſt in potētia. ❡ Hinc elice diuerſitatē inter potentiā ꝓpinquam ⁊ remotā. Materia:que eſt ꝓpinqua potētia:eſt que vno ſolo agente: ꝑſupponente tn̄ vniuerſalia agētia:indiget vt exeat in actum id qꝺ ipa eſt in potētia.vt ſanguis meſtruus mulieris reſpectu hominis aut ſanguinis mēſtrui mūdi mā propinqua. ⁊ hac potentia dicit̄ mā poſſe ſimplr̄. Materia:q̄ eſt potentia remota:eſt que per plures vno motore exit in actum id qꝺ eſt in potētia.vt elemēta reſpectu hoīs:qꝛ opꝫ ꝙ illa trāſmutent̄ prius ad hoc vt ſint ꝑmixta ſm̄ ꝓportionē illaꝫ ſm̄ quā ſunt ſub forma ſanguinis mēſtrui.⁊ per iſtam potentiā materia nō dicit̄ poſſe ſimplr̄. ❡ Dr̄nt etiā potentia ꝓpinqua ⁊ remota:qꝛ nulla potētia remota ſm̄ ſpēm corrūpit̄:intellige de illa que remotiſſima eſt.ſ.de potentia materie p̄me:ſed aliqua potētia ꝓpiqua ſm̄ ſpēm corrūpit̄:qꝛ aliqn̄ elementa corrūpunt̄:intellige ſm̄ certaꝫ partē.colligit̄ ſn̄ia ex Auerroe.i2. metaphi cōmento.xi. Cōſiderandum tamē ꝙ vltra potētiā materie ad q̄ttuor cōtraria:eſt materia potēs recipere intellectū poſſibileꝫ: qui eſt forma abſtracta: ⁊ hec potentia nominari debet ſubiectiua:qꝛ ipſam māꝫ cōſequit̄ ꝙ ipſa eſt ſubiectū:nō ſm̄ ꝙ ipſa eſt materia:alr̄ inellectus eſſet eductus de potentia māe. ❡ Qꝺ autē voluit philoſophus.3°.phiſi. textu cōmenti.i7.ꝙ in potentia nāli ſit homo:hoc eſt ꝓpter animā cogitatiuā eius:que de potētia māe extrahit̄. Cuꝫ autē philoſophus.2°.de generatione animaliū dixit itellectualem formā potētia prius haberi q̄ꝫ actu:eſt verum de potentia de qua loquit̄ philoſophus.⁊ cōmento.8.metaphi. cōmento. 8.ſ.de poſſibili: qꝺ opponit̄ impoſſibili: ſed nō ſic philoſophus intelligit:ſed de potentia ſubiectiua:nō autē de potentia māli: quēadmodū enim poſſibilis intellectus conuenit cū intelligentijs ineſſe abſtracto ita ꝯuenit materia intellectus poſſibilis cū materia.intelligentiarū ineſſe ſubiectum.quēadmodū igitur orbis eſt ſubiectū intelligentie:⁊ nō materia ꝓprie:ita materia humana eſt ſubiectū intellectus poſſibilis:⁊ nō materia ꝓprie:nō tamē ita ꝓprie eſt materia ſubiectum intellectui poſſibili:vt eſt orbis ſubiectū intelligētie:quia non ſemꝑ format̄.a.materia intellectu:ideo eaꝫ nō eſſe ſubiectum: ſed quaſi ſubiectū dixit Auerrois.3°.de anima.cōmēto.5. verum quēadmodū intellectus poſſibilis dr̄t ab eis per abſtractuꝫ ſm̄ quid ab abſtracto ſimpliciter:ita ſubiectū intellectui poſſibili dr̄t a ſubiecto intelligentiarū per eſſe ſubſtātialiter trāſmutabile:qꝛ orbis eſt ſubſtātialr̄ intrāſmutabile:⁊ qꝛ intellectus eſt aliquo modo materialis.iō ſubiectum hoc eſt de nouo actuabile ab intellectu ⁊c̄. ❡ Ex his concludit̄ dictuꝫ philoſophi.p̄°.phiſi.textu cōmenti.2i.vnuꝫ eſt multa:neqꝫ eſt implicatio cōtradictionis cū diuerſimode ſumant̄. vna enim materia eſt multe forme potentia. ❡ Ad ſecūdū.dr̄nt ille potentie diffinitione: ⁊ ſi non:tūc actus illi eſſent idē:quia potētia per actum eſt diffinibilis:ſed ſubiecto ſunt idem.potētia autē actui eſt idem genere p̄n̄tiali.⁊ ſic materia vt potētia q̄litas eſt de genere qualitatis. ❡ Ad tertiū.potētia ad formā dupliciter accipi pōt:vel reſpectu determinati indiuidui.⁊ ſic accidētaliter verificat̄ de materia. ⁊ ſic non ponitur potentia in diffinitione materie. Alio mō capitur potētia abſolute.vel melius abſtracte.vel vniuerſaliter: vel ſimplr̄.⁊ ſic neceſſario ⁊ ſemꝑ verificat̄ de materia.⁊ ſic diffinitionem materie intrat potentia. ❡ Contra ſeqt̄

dari rem habenteꝫ finē:q̄ nō hꝫ principiū:qꝛ potētia reſpectu.a.forme ab eterno fuit in mā.ſed in exitu iſti⁹ forme de potentia in actū:ipſa potentia deſinit eſſe. ❡ R̄n° quēadmodū nullius agentis actiuitate ꝑuatio eſt in mā. ſed defectu agentis:ita defectu agentis potētia eſt in mā. dixit.n. Auerrois.5°meta.cōmēto.i9.potentie nāles ſunt priuationes.intellige de potentia ſubiecti ad recipiēduꝫ. ⁊ de priuatione ꝑcedente formā.⁊ de identitate ſꝫ ſubiectum:⁊ nō ſm̄ formā.forma vero requirit agens ꝑ qꝺ ſit in mā:⁊ ſic lꝫ vtrūqꝫ ꝯrioꝝ ſit accidentale materie: tamē p̄n̄tia poſitiui reqrit agens:⁊ ꝑſentia priuatiui reqrit abſentiā agentis:tale igit̄ reſpectiuum hr̄e finē:⁊ nō principium:non inconuenit.Auerrois p̄mo celi. cōmento. i2o ❡ Ad 4^m^ negat̄ ꝯn̄a:qꝛ duplex eſt puꝝ potētiale.ſ.in genere ſenſibiliū:⁊ in gn̄e intelligibiliū:mā p̄ma eſt puruꝫ potentiale ſenſibiliū:⁊ in eſſe reali.⁊ intellectus nr̄ eſt pura potentia in genere itelligibilium.vt pꝫ 3°de aīa.cōmēto.5. ❡ Sed dubitat̄.qꝛ Auerrois 2°celi cōmēto.i5.⁊.i6. aſſerit dextrum ⁊ ſiniſtrū in celo differre realiter : ꝓpter diuerſitatem potentiaꝝ q̄ ſunt in illis partibus. ⁊ ſic potentia realiter dr̄t ab eo cuius eſt potētia. ❡ Scꝺo quia Auer.5°phy.cōmento.i8.in potentia nāli eſt motus.ſꝫ nō in ſuba.ḡ ſuba ⁊ potentia realr̄ dr̄nt. ❡ 3°oē poſterius cātum eſt realr̄ diſtinctū a priori ⁊ cā.ſed potētia materie ē poſterior mā:⁊ cāta ab ea ⁊c̄. ❡ R̄n° ad ꝑ^m^. dixit Auer. 4°phy.cōmento5°.ꝙ diſtinguit̄ pōnes ſm̄ nāꝫ. qꝛ alias p̄n̄t p̄ncipiare oꝑationes.⁊ h̄ naſci pōt ex diuerſitate partis celi a parte.qꝛ vna eaꝝ eſt ſtellata:alia nō:vna ē multaꝝ ſtellaꝝ:alia paucaꝝ:vna magnaꝝ:alia paruaꝝ ē ſtellaꝝ.⁊ ex h̄ ſeqtur partem celi ab alia parte differre: nō āt potentiam ab illo cuius eſt potētia. ❡ Ad 2^m^ remittit ſe Auerrois ad 7°phy.⁊ ipſe ibi cōmento.2o.determinat ꝙ in potētia nō eſt motus.qꝛ ipſa eſt forma terminās alterationē extrinſece:ſiue potentia ſit forma ſubalis.vt vult Alexā.ſiue nō.dico tn̄ ꝙ ꝯn̄a nō valꝫ. caliditas.n. terminat motū ſꝫ ꝙ eſt q̄litas intenſibilis:⁊ nō terminat ipm: ſꝫ ꝙ ipſa eſt actio:paſſio:aut motus. ❡ Ad 3^m^ potētia cōparari pōt ad māꝫ:ſm̄ ꝙ prior: ſm̄ ꝙ poſterior:ſm̄ ꝙ ſimul:ꝓut potētia eſt eadē res qꝺ mā:ipſa eſt ſimul cū ea: ⁊ ſic nō dr̄ cātum a mā.ſm̄ v̄o ꝙ potētia reſpicit formā: tūc duplr̄ eſt:aut potentia reſpicit formā ſub eſſe ſub quo forma cātur a mā in gn̄e cauſe mālis:nō qꝛ forma intrinſece cōponat̄ ex mā.ſꝫ qꝛ forma de potentia materie educta ſubſtētat̄ a mā.tūc potētia eſt reſpectus cāe ad cātū. ⁊ qꝛ terminus eſt poſterior mā.iō reſpectus ad formā eſt poſterior mā. Alio mō potētia reſpicit formā ſub eſſe ſub quo forma cāt mām in gn̄e cāe formalis:nō qꝛ mā intrīſece cōponat̄ ex forma.ſed qꝛ format̄ determinat̄ ⁊ ꝑficitur ꝑ illam:tūc potentia eſt reſpectus ad cāꝫ. ⁊ prius. ⁊ ſic potentia eſt aliquo prior mā.⁊ ſic circūſcriptio potentie circa māꝫ aliquo modo eſt circūſcriptio a priori: ⁊ aliquo modo a poſteriori.

Quartum decimū du^m^. ❡ Utrū a materia ſit magnitudo. ❡ R̄n°. dixit Ariſt.7°meta.textu cōmenti.8.Qꝛ quātitas nō eſt ſuba.⁊ ꝯn̄ter quātitas nō eſt mā. Idē Auerrois 4.° celi.cōmento.4.o.Sed Auerrois p̄mo phy. cōmento.63.ꝓbat ꝙ dimēſiones nō ſunt ſube:qꝛ tunc mā hr̄et nomen ⁊ diffinitionem.vult igitur ꝙ quātitas non eſt mā.ſed forma:q̄ ſi eſſet ſuba : mā hr̄et nomen ⁊ diffinitionē ab ea.⁊ ſic tota trāſmutatio eſſet in accidentibus. ❡ Scꝺo actus non identificat̄ cū potētia pura.Eſt aūt q̄ꝫtitas actus vt dixit Auerrois in libro de ſuba orbis.cap̄.p̄mo.mā vero eſt pura potentia ex dictis.

❡ Tertio quandocūqꝫ in ordinandis entibus nature ſꝫ eoꝝ nālē entitatem:⁊ inter aliqua duo ponit̄ mediū.illa extrema non ſunt eadem res.non enim vna res in latitudine ꝑfectionis entiū bis ſm̄ idem eſſe nāle locanda eſt: quēadmodū ipſa neqꝫ duos gradus entitatis hꝫ : quēadmodū ipſa nō eſt duo entia.ſed inter quantitatē:quaꝫ appellat actuꝫ puꝝ:⁊ mām ponit Auerrois in libro de ſuba orbis.cap.5.ens aliqꝺ medium.ſ.mām celi.qꝛ mā celi nō eſt actus.imo ipſa eſt infra infimū actum.ſ. quātitatem: neqꝫ eſt ita potētialis ſicut mā p̄ma.qꝛ mā celi nō eſt nālis potentia ad formā ſubalem nō habitam. iō ⁊c̄. ❡ 4° ꝑ ꝯn̄aꝫ phi p̄mo phy.textu cōmēti.i5.Si ſolū ſuba eſt:nō eſt magnitudo.dictio autē excluſiua non excludit aliqd de quo dicat̄ ſubiectum.neqꝫ ad mētem antiquoꝝ eſt intelligere antecedens de ſuba incorporea.qꝛ nō ꝯcedebāt ipſi incorporea itelligibilia. ſed tn̄ ſenſibilia : imo entia rara:vt aerem:etiā nō entia aliqui appellabāt.ꝙ ſi dixerunt ſubaꝫ eſſe ens itelligibile:non tn̄ dicebāt eam incorporeā.dixerunt eniꝫ ens finitū vel ifinitū.⁊ omne tale eſt corpus.Tū etiā p̄mo phy.Ariſt.textu cōmēti.i8.ſi idiuiſibile eſt:non eſt quātum:neqꝫ quale.que ꝯn̄a nō valet:dato ente incorporeo itelligibili.qꝛ itellectio eſt indiuiſibilis:⁊ qualis.niſi forte per quale intelligas figuram. iuxta themiſtij expoſitionē.ipſa enim magnitudo eſt.iuxta Ari. 2°de aīa.⁊ Cōmētatoreꝫ ibi. cōmento.i33. loquit̄ igit̄ ibi Ariſt.de ſuba ⁊ alijs p̄n^tis^ : que poſuerat mēbra diuidētia ens ibi.textu cōmenti.i3. ❡ 5° q̄ꝫtitas eſt ꝑ intellectū abſtrabibilis a mā.pꝫ in mathematicis.ſi eniꝫ mathematicus a p̄^a^ mā nō abſtraheret. ḡ neqꝫ a forma ſubali māli. qꝛ in eē nō ⁊ in intelligi mā ⁊ forma ſe comitant̄. ❡ Illa aūt rō Ariſto. p̄mo phyſi.textu cōmenti.i5.ſi ſuba ⁊ quātitas ſunt:multa ſunt.Soluit̄.qꝛ eſt ibi multitudo:ꝓpter ꝑtiuꝫ quātitatiuaꝝ multitudineꝫ:q̄ ſequit̄ ex eo ꝙ ſuba quāta eſt.colligit̄ ſn̄ia ex p̄mo phyſi.textu cōmenti.28.lꝫ Auerrois ibi exponat ꝙ eſſe ſubſtantie eſt aliud ab eſſe quātitatis. verūtamē pluralitatem ibi eſſe exponit Auerrois ex eo ꝙ quātitas ⁊ ſuba duo ſunt. ❡ Secūdo calefacta fiala plena aere ⁊ bn̄ clauſa:ipſa frāgit̄.⁊ non niſi propter gn̄ationē quātitatis a calore rarefaciēte. ❡ Soluit̄. rumpit̄ fiala ex motu locali partiū aeris ſequente rarefactionem:neqꝫ ceteris paribus fortiori motui pōt fiala reſiſtere q̄ꝫ ſit iſte motus aeris contenti. ❡ Tertio vtre pleno nihil reſiſtit compreſſioni:niſi quantitas. qꝛ illius ſuba ſub minore loco poſſet exiſtere. ❡ Soluit̄ ꝙ ſtante ſuba materie ⁊ eius raritate aut creſcēte:ipſa non pōt ſub minori loco exiſtere. ❡ Quarto.augu° fit ꝑ additionem quātitatis ad quātitatē:quēadmoduꝫ intenſio ꝑ additionē gradus ad gradum. ❡ Soluitur ꝙ aīs eſt veꝝ:ſi mā noua adueniat.ſed nō alr̄. ❡ Quinto ſi mā eſſet ſua quātitas:etiā forma extenſa eſſet ſua quātitas.⁊ ſic dimēſiones materie ⁊ forme ſe penetrarēt.⁊ ſic duo corpora eſſet ſimul.qꝺ eſt cōtra Ariſto.4.°phyſico. textu ⁊ cōmento.8. ❡ Soluunt nō incōuenire de quātitatibus ſe informātibus.⁊ cum Ariſto.2°de aīa.textu cōmenti.69. ꝓbās lumen non eſſe corpus:adducit pro incōueniēti:ꝙ duo corpora eſſent ſimul.ſ.aer ⁊ lumen:q̄ tn̄ ſe informāt.dicūt ꝙ dicentes lumen eſſe corpus nō dicunt lumen informare: ſed ꝙ ipſum ꝑ ſe exiſtat vt flāma ⁊c̄. ❡ Dicendū tamen ꝙ non opꝫ ꝯcedere formā eſſe quātitatem:adhuc ꝯceſſo ꝙ mā eſſet quātitas:ſaltem in phyloſophia. ❡ Scꝺo nō minus incōuenit de informātibus ſe ꝙ dimenſiōes ſe penetrent q̄ꝫ de non ſe informātibus dimenſionibus.iuxta ꝯn̄am philoſophi.4.°phyſi.textu cōmēti.53.ſi duo ſimul corpora.ḡ plura.qꝛ proprietas quātitatis eſt facere diſtare.vt 4°phy.textu cōmēti.76.ph̄s dixit de cubo in aqua

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

poſito ⁊c̃. ⁋ Tertio. qꝛ etiã varia accidentia extenſa: q̃ non ſe informãt: ſunt in eodem loco adequate. puta dulcedo. caliditas. albedo in lacte ⁊c̃. ⁊ ſic iſte ſe penetrarent. ⁊ ſic te oporteret limitare: neqꝫ ambo informant vnū tertiuʒ. ⁋ Quarto. pħs ꝑmo de aīa. textu cōmẽti. 72. reprobat aīam eſſe corpus: qꝛ tūc duo corpora eſſent ſimul: tūc facilr̃ ſolueret̃ rō pħi. ſ. non incōuenit de his que ſe inuicem formant: ſicut ſunt aīa ⁊ corpus. ⁋ Quinto. incōueniẽs eſt eſſe duo pūcta ſimul: nō iuxta poſita iuxta Auerroim ꝑmo de aīa. textu cōmẽti. 70. cōtra dicẽtes aīaʒ eſſe punctū. ⁊ ſic principia quãtitatis ſunt icōpoſſibilia: g̃ etiã dimẽſiones ſunt incōpoſſibiles. ⁋ Sexto. principalr̃ arguunt aliqui gn̄aliſſimū vnius ꝑdi^{ti} vere imediate negatiue predicat̃ de gn̄aliſſimo alteri⁹. ꝑmo poſterioꝝ ca. 14. ⁋ Soluit̃. ꝙ exẽplū an ſuba ſit q̄ꝫtitas: in ſe hꝫ difficultatẽ: de qua nō eſt ſermo pħi. ibi neqꝫ Cōmentatoris. commento. 31. ſufficit enim pħo ꝙ dentur aliqua gn̄a: quoꝝ vnum nō eſt alteꝝ: ſic ꝙ non coincidãt in aliquo: vt ſuba intelligibilis tm̄. ⁊ ſuba ſenſibilis. ⁋ Septimo. Auerrois 4° phy. cōmẽto. 60. arguendo ꝙ vacuum non eſt: infert tãq̄ꝫ impoſſibile ꝙ quantitas eſſet ſuba. ⁋ Soluit̃. vult Auerrois ſequi ꝙ ſuba nō exn̄te quantitas eſſet: aut ſcd̃o vult ſequi ꝙ quãtitas eſſet ſuba abſtracta a ſenſibilibus. ⁊ neutrū iſtoꝝ ꝯcedit̃ a tenente ſubam eſſe quãtitatem. ⁋ Octauo. quãtitas eſt ꝑ ſe finita aut infinita. ꝑmo phy. textu cōmenti. 15. ꝑ ſe diuiſibilis. 5° meta. capite de quãto. ꝑ ſe terminatiua motus. 5° phyſi. ꝑ ſe ſenſibilis. 2° de aīa. dicibilis denominatiue de ſuba. Ariſto. in ꝑn̄tis: ſuba aūt nō eſt aliquod illoꝝ. ⁋ Soluit̃. ꝙ ex negatiuis de per ſe nō ſequunt̃ negatiue ſine illa determinatione. ꝓbabilr̃ igit̃ qꝛ ꝑmutatio ſm̄ quãtitatem eſt accidentalis ⁊ principia quãtitatis. ſ. punctū ⁊ vnitas nō ſunt ſuba: neqꝫ quãtitas erit ſuba. corporibus. n. humidis ⁊ liquidis vt aque aut lacti aduenit diuiſio ſine ſubali corruptione aut vnio ſine gn̄atione. ſic enim arguit pħs. 3° meta. textu cōmenti. 17. ſi corpus eſſet ſuba: linea ſuperficies ⁊ pūctum ẽent ſuba: pꝫ ꝯn̄a. qꝛ illa ſunt ꝑncipia corporis: ꝯn̄s eſt falſuʒ. qꝛ oīs ſuba generat̃: ⁊ omne qd̓ generat̃ eſt compoſitum: punctū aūt non eſt cōpoſitū. huius rationis minor: que eſt primo aſſumpta limitanda eſt. ⁋ Contra. auctoritate Auerrois. 4° phy. cōmento. 15. ꝯcedentis ꝙ quantitas eſt mã. ⁋ Secūdo. oīs actus eſt principium agẽdi: ſed quãtitas nō eſt principium agendi. 4° phyſico. cōmẽto. 84. ⁋ Tertio. raꝝ ⁊ denſum ſunt ꝯ̄ria in quantitate. 4° phy. cōmẽto. 84. inter que poſſibilis eſt muta°: dixit. n. Auerrois vbi ſupra: qd̓ trãſlatio corporis de raritate in denſitatẽ eſt tranſlatio de maiori quãtitate in minorẽ. ⁊ econtrario. g̃ poterit variari mã de vna quãtitate in aliam: ſi quãtitas ſit forma actuãs mãm. ⁋ Quarto. Ariſto. ꝑmo celi. textu cōmẽ. 1. Hec qdẽ ſunt corpora ⁊ magnitudi͞es. ⁊ exponit Auerrois ibi. i. corpora ſimplicia: g̃ ad minus illa ſunt quãtitas. ⁋ Ad ꝑmū loquit̃ Auerrois de mente antiquoꝝ: quoꝝ eſt rō: quã format. induxit. n. Auerrois platonẽ ⁊c̃. ⁋ Ad ſcd̓m nō oꝫ omnem actū accidentaleʒ eſſe opationum producẽdo aliud a ſe: ſed ſufficit ipm̄ eſſe formatiuū: a relationibus enim nō negatū eſt eſſe actuʒ: a quibus negatum eſt agere. ⁋ Ad tertiuʒ ꝯcedit̃ mutatio ad quãtitatem. ad hunc ſenſum. ſ. ad terminos quãtitatis. ħ exprimit Auerrois. 4° phyſico. cōmento. 84. mã recipit vtrãqꝫ quãtitatem: maiorem. ſ. ⁊ minorem: hanc qn̄qꝫ: ⁊ hanc qn̄qꝫ. ſine aliqua quantitate in actu addita aut diminuta. ⁊ ad hunc ſenſum intelligo Ariſto. 3° phyſi. textu cōmenti. 17. ⁊ Auerroim dicentes quãtitateʒ in actu mouere quantitatem demonſtratam. vnde Auerrois primo meta. cōmento. 17. vult materiaʒ eſſe in potentiaʒ ad quãtitatem. potẽtia tamen materie ad quãtitatem: nō referẽdo ad terminos quãtitatis: eſt ſubiecti: potius q̄ꝫ materie: eo qꝛ a mã inſeparabilis eſt quãtitas. ⁋ Qꝛ ſi dicas. tūc aliquid ꝑ propriam naturaʒ reciperet ꝯ̄rioꝝ mutationẽ. vtputa quantitas mutationẽ in calido ⁊ frigido. ⁋ Rn̄° negando ꝯn̄aʒ: qꝛ materia eſt principiuʒ recipiendi: ⁊ nō quantitas. rarum tamen ⁊ denſum: vt terminant motuʒ: habent rationẽ qualis. vt ſecundo de generatione. cōmẽto. 15. dixit Auerrois. Interroganti enim quantū eſt hoc: non reſpondet̃ rarum: aut denſum: ſed petenti quale: illã igitur quantitatẽ concedo eſſe idem qualitati. hoc innuit Auerrois. 4° phyſi. cōmento. 84. cum dixit. ꝙ trãſlatio inter rarum ⁊ denſum eſt tranſlatio inter quãtitateʒ maiorem ⁊ minorem. ⁋ Ad quartū abſtractum pro concreto ponitur. ⁋ Qꝛ ſi adducat̃ Auerrois in libro de ſuba orbis. capite. 5. exponẽs. ſol ⁊ luna ſunt forme: ideſt dimẽſiones. ⁊ ſic celū eſt ſua quãtitas. ⁋ Rn̄° negando ꝯn̄aʒ. qꝛ Auerrois ſe expōit ibi: dimẽſiones nō in materia: ideſt corpora ſp̄ualia: ⁊ ſic exponit abſtractum per concretuʒ. ⁊ ſic lr̄e ſenſus eſt. celum eſt dimenſionatū. ⁋ Secundo. dico ꝙ illa: celuʒ eſt dimenſio: eſt pars diſiunctiue ibi cōcluſe: cuius ſecunda pars concedit̃. ſ. aut hn̄t mãʒ equiuoce cum his materijs. ideo non oꝫ primaʒ partem diſiunctiue concedere. ⁊ eſt illa quam aſſumpſit argumentum. ſ. ſol ⁊ luna ſunt dimenſiones.

QUintum decimū dubiū. ⁋ Utrꝫ mã ſine quantitate habeat partes. ⁋ Rn̄° ſupponit qōnis titulus quãtitatem eſſe a mã ſeparabileʒ. Cuius oppoſitum dixit Auerrois. 4° phyſi. cōmento. 15. dimenſio nō ſeparatur a mã in imaginatione: nedum in eſſe. Si tn̄ admittat̃ mãʒ exiſtere. ⁊ ipſam non habere quantitateʒ: ſequitur eam eſſe indiuiſibilem: qꝛ diuiſibilitas ei deficit: neqꝫ ipſam materia poteſt recipere. ꝓbatur qꝛ menſura eſt paſſio quantitatis. 10. meta. textu cōmenti. 2. ⁊ ꝑ̄ſuppoñit equale vel inequale: qd̓ eſt paſſio quãtitatis in ꝑn̄tis. qꝛ menſurat quãtitas: vel per adequationem: ⁊ ſic ipſa eſt equalis mẽſurato: vel ꝑ reduplicationeʒ. ⁊ ſic eſt inequalis. ſi aūt menſura excederet menſuratum: tunc menſura non certificat de quantitate mẽſurati: niſi negatiue. ſ. mẽſuratuʒ non eſt tm̄ ſicut menſura: aut confuſe certificat. ſ. circa tantum. ꝙ ſi diſtincte certificat. hoc eſt ratione partis menſure. ſ. medietatis vel tertie: que preciſe menſurato equatur. Equale aūt vel inequale preſupponit finituʒ vel infinitum: qꝛ eſſe intrinſecum alicuius abſoluti ꝑ̄ſupponitur ipſi eſſe comparatiuo eiuſdeʒ ad extra: preſertiʒ ad non principiū. vnde primo phyſicoꝝ. textu cōmẽti. 15. finitum ⁊ infinitum quantitati congruit. ſ. accidit vt paſſio. ⁊ qd̓ Auerrois ibi dixit. finitum ⁊ infinitū ſunt de differentijs quanti. intelligo ꝙ datur differentia circūſcriptiua: vt paſſio. ⁊ cum dixit ꝙ quantum eſt genus infiniti capitur genus pro cōiori. quantitas enim a mathema° abſtracte conſideratur. ⁊ ſic infinite magnuʒ corpus admittit geometra. ⁊ cum dixit infinitum eſſentialr̃ dicitur de quanto: dico ꝙ etiaʒ paſſionis de ſubiecto prio eſt eſſentialis: licet non primi modi: ſed ſecundi modi dicendi per ſe. finitum autem vel infinitum diuiſibilitatem preſupponit: non eniʒ indiuiſibile eſt finituʒ vel infinitū. primo phyſicoꝝ. textu cōmenti. 18. punctū eniʒ eſt naturaliter prius quantitate: ⁊ non formabile eſt ꝑ eam: ideo ipſum eſt indiuiſibile: ipſum enim a quantitate abſtrahit: iō illi ſubiectum adequatum correſpōdere non poteſt: quia equalitas eſt adequatio. ideo naturalr̃ prius equalitate ⁊ quantitate eſt naturalr̃ prius adequatione. iō omne finitum eſt diuiſibile: ⁊ omne infinitum eſt diuiſibile: ⁊ non econtra. diuiſibilitas aūt preſupponit habere partes integrantes: ſiue continuatas: ſiue non: quia ſe extendit diuiſibilitas ad actuʒ: cuiuſmodi eſt in diſcreto: ⁊ ad potentiaʒ: cuiuſmodi eſt in continuo. reſolu° aūt paſſionum ad rationeʒ formalem terminatur. Eſt igitur habere partes ratio formalis quantitatis. intellige partem: non formaliter: ſed id qd̓ eſt pars: reſpectiuuʒ enim totius pars eſt. ideo illa potius circunſcriptio rationis formalis dicenda eſt q̄ꝫ ratio formalis. habere enim etiaʒ reſpectiuuʒ eſt: ⁊ ſic ſi aliquid non habet quantitateʒ: illud non habet partes: neqꝫ diuiſibilitatem. ⁋ Qꝛ ſi dicas quantitatem eſſe diffinibileʒ ꝑ diuiſibilitatem. 5° meta. ⁋ Dicenduʒ illam eſſe deſcriptionem. Sed quomodocūqꝫ ſit: ſiue diuiſibilitas ſit eſſentia quãtitatis: ſiue paſſio eius: a quocūqꝫ remouetur quãtitas: remouetur diuiſibilitas. ⁋ Qꝛ auteʒ materia quãtitatecarens non poſſit quantitateʒ recipere patet. quia ex non quãto quãtum fieri nequit: neqꝫ ex indiuiſibili diuiſibile: neqꝫ agens illaʒ mãʒ tangere poteſt. ponẽtes autẽ diuiſibilitatem in partes integrales entitatiuas ⁊ ſubſtantiales: eandeʒ cum materia: dant viam ad tenẽdum quantitatẽ eſſe eandem rem cuʒ materia: qd̓ ipſimet negant: ſolum enim reſtat tunc inſtantia ſupra naturam de ſacramento altaris: vbi quantitas manet: ſed ſubſtantia recedit. propter quã concedunt nominales nō omneʒ quantitatẽ eſſe materiaʒ ⁊c̃. Si autẽ de materia ſub quantitate exiſtente loquimur: tūc ipſa habet partes: que quãtitatiue appellantur partibus quãtitatis ſubſtãtes: non hꝫ autẽ ipſa partes eſſentiales: neqꝫ ſubiectiuas. ⁋ Et tūc conſideranduʒ eſt an ſint due extenſiones: vna formalis alia materialis: ſic ꝙ formalis ſit quãtitas: qua materia formalr̃ ⁊ intrinſece denominat̃ extenſa: ⁊ materialis ſit materia: que denominatur extenſa. ⁋ Rn̄deo ꝙ non in eo qd̓ extenſio eſt: qꝛ tm̄ vna eſt extenſio: q̃ eſt quantitas continua: qua oẽ qd̓ eſt extẽſuʒ noīat̃ extẽſum in vno ſubo: quẽadmodum eſt vna caliditas aut albedo in ſubo vno: ſed in eo ꝙ quãtitas eſt actus: tūc duplex eſt extenſio: in actu. ⁊ in potentia: quãtitas cōtinua eſt extẽſio actu: ⁊ mã receptiua dimenſionuʒ eſt dimenſio in potentia. veꝝ tn̄ abſolute mã non eſt extenſio. ſed vt ipa eſt potentia quãtitas. materia tamẽ nō eſt potẽtia trãſmutabilis ad quãtitatẽ. ſed eſt eius potentia ſubiectiua. quia quãtitati cōtinue ipſa continue ſubijcitur. materia enim eſt omniū materialiū formaꝝ ſubiectū ⁊c̃. ⁋ Ex quo pꝫ ꝙ corporeitas eſt lata: qꝛ ipſa eſt nãlr̃ poſterior ſuperficie ⁊ participans ea. ⁊ ſuperficies eſt longa: qꝛ ipſa eſt poſterior linea: econtra vero punctum eſt indiuiſibile: linea vero non eſt lata: neqꝫ ſuperficies eſt profunda: qꝛ prius eſt pūctum linea: ⁊ linea eſt prior ſuperficie: ⁊ ſuperficies corpore. hec enim ſe habent vt principium ⁊ principiatum: ⁊ ſunt poſitiua diſtincta: lꝫ per negatiuas differẽtias diſtinguant̃. qꝛ deſunt nobis noīa huiuſmodi entia abſolute aut poſitiue declarantia. ⁋ Contra. materia: que eſt pars capitis ſortis: non eſt pars pedis eius ſed quantitas non cauſat ſubſtantiam: ideo non ꝑ quantitateʒ materia partem habet. ⁋ Scd̓o. proportionabilr̃ ſe habet materia ſortis ⁊ quantitas eius: pars ſortis ⁊ quãtitas partis: ſed ſubſtantia eſt naturalr̃ prior quãtitate. ergo pars ſubſtantie eſt naturalr̃ prior parte quãtitatis: non igit̃ quantitate ſubſtantia partes habet. quia poſterius non eſt cã prioris: neqꝫ diſtinctio poſterioris diſtinctionem facit in priori. ⁋ Tertio. ſub certa quantitate ſtat eſſe plus vel minus de materia. ergo nō ſunt partes materie partibus quantitatis correſpondentes. pꝫ antecedens in mutatiōe inter rarum ⁊ denſum vt pꝫ quarto phyſicorum. textu cōmenti. 84. ⁋ Quarto. dato ꝙ imaginemur materiã ſine quãtitate: adhuc non poneremus tantam mãʒ in grano. ſinapis ſicut in orbe concauum celi replente. ⁋ Ad primum. quãtitas non cauſat materiaʒ: ſed cauſat quãtū: ⁊ vnam materie partem eſſe extra aliam: ⁊ locum occupãtem eſſe. aut replentem faciendo: ſi circūſtet continens: latera continentis diſtare. ⁋ Ad ſecunduʒ. qꝛ pars quantitatiua eſt: de qua eſt ſermo: ideo quantitate materia partes habet. tamen res: que eſt materia: naturaliter prior eſt re: que eſt quãtitas. ⁋ Contra. mã eſt quantitatis receptiua ex ſe: ergo ipſa ex ſe diuiſibilis eſt. ⁋ Reſpōdeo. in potentia remota materia ex ſe diuiſibilis eſt: ſed cum ipſa quãtitate format̃: ipſa eſt ꝓpinque diuiſibilis. ⁋ Ad tertium. conceditur rarefactio aut condenſatio: ſecunduʒ ꝙ materia ſub certa quantitate plures vel pauciores partes habet: ſic habens materiam eſt magis vel minus dẽſum aut rarum. rationis autem ans̄ veruʒ eſt in hoc ſenſu: ſub certo termino quãtitatis poteſt eſſe multa vel pauca materia. ⁊ ſic negat̃ cōſequentia. ſed falſum eſt in alio. ſ. ſub certa quãtitate abſolute poteſt eſſe plus vel minus de mã. quia quemadmodū calcatur mã: ita calcatur quãtitas: ⁊ ſic cōceditur ꝯn̄a. ⁋ Contra. ſequitur ꝙ quãtitas cōtinua nō eſt extenſio: pꝫ ꝯn̄a: qꝛ multa exiſtẽte quãtitate: pauca eſt extenſio: ⁊ pauca exiſtente quãtitate: multa eſt extenſio. ⁋ Rn̄deo. cōcedo formalr̃: ſed realr̃ nego. ⁋ Ad quartū. nō dicitur materia multa vel pauca: niſi comparatiue. ſ. ad quãtitatẽ magnaʒ vel paruã. in vno. n. puſillo inferioris elementi tãta materia cōtinet̃: ꝙ exẽpli gratia. decem puſilli elementi ſuperioris fieri poſſunt iuxta ſententiam Ariſtotelis primo metheo. ⁊ 2° de generatione. textu cōmenti. 37.

SExtum Decimū dubiū. ⁋ Utruʒ quãtitati ſuccedere poſſit alia quãtitas in mã. ⁋ Rn̄deo Auerrois primo phyſicoꝝ. cōmẽto. 63. quãtitas eſt inſeparabilis a materia: eſt enim eadem quantitas numero in genito hoc ⁊ corrupto: dūmodo in trãſmutatione illa non acquiratur aut perdatur mã. De forma eniʒ ſubſtantiali dixit Auerrois ibi illã eſſe ſeparabileʒ a mã. ⁊ de quãtitate dixit inſeparabilem: ⁊ non ob aliam cauſaʒ: niſi qꝛ forme. ſ. ſubſtãtiali forma ſuccedit: ſed non quãtitas quãtitati. ꝓbat̃. ⁊ primo. ſequit̃ ꝙ corpus fieret ex non corpore: pꝫ ꝯn̄a: qꝛ ex materia: que non eſt corpus: fit corpus: quia ex materia nullã quãtitateʒ habente. quia ꝑ̄exiſtẽs quãtitas non ſe tenet ex parte ſubiecti. qꝛ ipſa recedit in mutatione illa. ⁋ Scd̓o. ſequitur ꝙ de non magnitudine magnitudo fieret. qꝛ quãtitas educitur de materia: que non habet quantitatẽ: quaʒ ſeruet ſub trãſmutatione. ⁋ Reſpōdet. fit quãtum ⁊ corpus ex quãto in potentia: non ex quãto in actu. ſimiliter fit quantitas ex non quãtitate in actu: ſed ex quãtitate in potentia: qꝛ materia eſt corpus in potentia: ⁊ dimenſio in potentia. ⁋ Cōtra reſpōſionem ſit tertia ratio. ſequitur ꝙ quãtitati eſt aliquid cōtrariuʒ. pꝫ ꝯn̄a. qꝛ omnis forma expellibilis de ſubiecto ꝑ aliam incompoſſibileʒ ſibi ſuccedenteʒ in eodeʒ ſubiecto habet cōtrarium: ſaltem eo modo quo ſubſtãtiales forme contrarietateʒ habẽt. ſcilꝫ in naturalr̃ ſequentibus ad eas. ſed quantitas eſt forma expellibilis de ſubiecto per aliaʒ illi incompoſſibilem in eodeʒ ſubiecto. g̃ ⁊c̃. ꝯn̄s falſum. ⁊ pꝫ ex predicamẽtis. quãuis. n. quantitas habeat cōtrarium: cū ad formã ſubſtãtialeʒ cōparatur: non tamen de ſe cōtrariuʒ hꝫ: quo mō nunc de ea loquimur. Rōnes ⁊ cōcluſio earuʒ ſunt Auerrois in libro de ſuba orbis capite ꝑmo. ⁋ Reſpōdent. ſufficit quantitati eſſe priuatiue op-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

poſitum vt terminet generationē. ¶ Cōtra. ſequit̄ ꝙ indiuidua eiuſdeꝫ ſpeciei poſſunt eſſe termini ſecūdi ⁊ cōmitātes terminos ꝑmos generatiōis. ſ. a. quātitas ⁊. b. qđ eſt impoſſibile. ¶ Scđo ſequitur ꝙ omnis forma ſubſtātialis erit indiuiſibilis. ꝯña eſt falſum. qꝛ grauitates ⁊ leuitates ad diuiſioneꝫ materie diuidunt̄. vt pꝫ ad ſenſuꝫ. pꝫ ꝯña. qꝛ omnis forma ante quātitatem eſt indiuiſibilis. quia ipſa non hꝫ vnde diuidatur: niſi ex ſubiecto. ſed hoc non: quia ipſum non habet quantitatem ex ſe: qꝛ preexiñs quantitas non eſt. ſed omnis ſubſtātialis forma eſt ante quantitateꝫ per te. ⁊ etiāꝫ eo qꝛ ponis ſuccedere quantitatem quātitati: oportet auteꝫ ſubiectū: circa qđ quātitatis fit variatio: habere actuꝫ ſubſtantialem: quo exiſtat ſub vtroqꝫ termino mutationis: ⁊ ſic oportet illū actum ſubſtātialem eſſe quātitate priorem. ¶ Quarto. ſequitur ꝙ materia haberet nomen ⁊ diffinitioneꝫ ⁊ ſubſtātialeꝫ diſpoſitionē. pꝫ ꝯña. cum corporeitas ſit accñs: tunc mutatio de corporeitate in corporeitatē eſſet accidētalis. ergo preſupponeret ſubiectuꝫ in actu ſubſtātiali. ſi eniꝫ ſupponeret ſubiectū in potētia: tunc non fieret variatio in quātitate: quin etiam fieret variatio in ſubſtātia. qđ non apparet ergo illum actum ſubſtātialem perdere nō poſſet materia. qꝛ nullum actū preuenientem quātitatē poſſibile eſt eſſe corruptibile. rō eſt Auerrois ꝑmo phyſicoꝝ. commento. 63. ¶ Si aūt preintelligeret materiā exiſtere ſine quātitate. tunc qꝛ ipſa nō ſtat ſine forma ſubſtātiali: ⁊ non pōt recipere formaꝫ diuiſibilē. qꝛ ipſa non eſſet quāta: ⁊ ſic non quantitate eſſet formabilis: neqꝫ a naturali agente eſſet tangibilis. ergo illa ſubſtātialis forma tunc exiſtens in mā eſt inſeparabilis a materia: ⁊ propria illi. ¶ Quinto. rō ꝓpter quā in habētibus ſimbolū facilior eſt tranſitus: q̄ꝫ in nō habentibus: vt dixit Ariſto. ſecūdo de generatione. textu cōmenti. 24. eſt qꝛ qualitati ſimbole nō cōtrariatur diſpoſitio: quā requirit generandū. ideo ipſa nō expellitur: ⁊ quoniā nullum ei incōpoſſibile generatur. ꝓportionabilr̄ quātitati non incōpoſſibile eſt aliquid ipſius generandi. ideo nō expellit̄ quātitas de ſubiecto illo. Idem vult phyloſophus primo phyſicorum. textu cōmenti. 60. Non oppoſitū quidē ꝑmanet. ¶ Sexto. fruſtra corrūpitur quātitas preexiſtēs: vt equalis inducatur: aliter. n. mutatio eſſet de idiuiduo vnius ſpeciei in aliud non diuerſum: imo equale: cū mutatio ſit in quātitate. non enim ars preinductam in materia diſpoſitionem a natura aut ab artifice alio abycit. ꝙ ſi ſic: non ſecundum artem operatur: ſed fruſtra. non autē minus vitat ſuperfluum natura q̄ꝫ ars. ¶ Ex hoc ſequitur ꝙ non fit reſolutio vſqꝫ ad materiam primam in corruptione ex parte formaruꝫ accidentalium. vt dixit philoſophus primo de generatione. textu cōmenti. 24. neqꝫ lr̄a tolerat illius dictionis: ſed interpoſitionem ante ly alteram. vt pꝫ. quam aliqui littere addiderunt: vt ſoluerent auctoritatem illam. loquitur tamen philoſophus ibi de qualitate vtriqꝫ termino mutationis cōmuni. non auteꝫ de quantitate. ¶ Contra. quandocūqꝫ ſubiectū accidentis corrūpitur: omne accidēs illius ſubiecti deſinit eſſe: aliter accidēs remaneret ſine ſubiecto: aut migraret de ſubiecto in ſubiectum. ſed compoſitum in actum eſt ſubiectuꝫ quātitatis: ⁊ corrumpitur. vt pꝫ ex Auerroe in libro de ſubſtātia orbis. cap. primo. ⁊ ſcđo de anima. cōmento. 4. ¶ Secundo Auerrois de rarefactione ⁊ condenſatione loquēs dixit ꝙ materia vtranqꝫ quantitatem recipit ⁊ maiorem ⁊ minoreꝫ. ⁊ ſic duas ſucceſſiue: vt ex quarto phyſicoruꝫ. cōmento. 84. allegatum eſt. ¶ Tertio ad quantitatē eſt motus augmētationis ⁊ diminutionis. g̊ motu eſt apta quantitas acquiri aut deperdi. alr̄ eternum eſſet terminus motus. ¶ Quarto. equale ⁊ inequale ſunt paſſiones quanti. ergo facta variatione in eis: etiāꝫ in quanto fit variatio. ¶ Quinto. forma eſt cauſa quātitatis: ergo facta variatione in forma ſubſtātiali. fit etiāꝫ variatio in quātitate. ¶ Ad primum. materia eſt ſubiectū quātitatis inheſiōis: compoſitū vero denominatiōis vel appellationis vtendo nomine quo philoſophus vtitur in 4° phyſi. textu cōmenti. 25. cum voluit transferri appellationem a parte ad totuꝫ. alꝫ enim hunc nature ordinem in his inferioribus eſſe aſſeruimus: materia: quantitas. a. forma ſubſtantialis. non oportet autem ſubiecto inheſionis ſaluato: ⁊ ſubiecto denominationis corrupto corrumpi accidens. Ad minorem. ſubiectuꝫ ſecundū ⁊ ſm partem eſt in actu: quia eſt compoſitum. ſed ſubiectum primum eſt in actu. quia habet formam ſubſtantialem ipſum perficientem. ¶ Ad ſecundū. licet in re ſit vna quātitas. ſ. maior ⁊ minor: ipſa tamen eſt due ratione terminorū. ⁊ hoc Auerrois ibi intendit diſtinguens inter alterationem ⁊ rarefactionem ⁊ condenſationē. quia caliditas fit ab alia caliditate in actu: qđ non inuenitur in quantitate. ſcilicet quia non fit per aliam quantitatem ſecundū viam generationis: cum non ſit quantitas de potentys actiuis: ſed ſequitur potentias actiuas: ⁊ operationes earum. ſ. calidū ⁊ frigidum. ¶ Ubi nota tria. primum ꝙ quantitas non efficit. Cōtra. philoſophus tertio phyſicorum. textu commēti. 17. ſemper eniꝫ extimabitur aliqua ſpecies mouēs. ⁊ ſpecificatur de quantitate ⁊ ab Ariſtotele ⁊ ab Auerroe ibi. deducente ad quantitatem demoſtratam. ¶ Reſpōdeo. pretermiſſo ꝙ textus in cōcreto loquatur ſcilicet de quanto. ⁊ non de quantitate. dico ꝙ in augumentatione proprie dicta ad eam faciendam requirit̄ quantitas actu inſtrumentaliter faciens ad augumentuꝫ: que preexiſtēti quantitati animalis additur: nō ꝙ ipſa efficiat: neqꝫ qđ agens principale ſit quātitas. quāuis poſſit eſſe ꝙ forma principalr̄ augens quanta ſit: ſaltem per accidēs. ¶ Nota ſecundo ꝙ quātitas non efficitur. quia ſi ſic: quia tunc ipſa a quantitate in actu efficeretur: intellige in his que ꝑ ſe efficiuntur. ſed quantitas non a quantitate in actu fit. quia per primum dictum non eſt quātitas actiua. Cōtra. Auerrois. 12. meta. cōmento. 18. cum notaret calidū non induci: ſed extraduci. dixit. ſic eſt de magnitudine conſequente generationem. ſ. quum magnitudo fuerit trāſmutata apud generationeꝫ ex quantitate in quantitatē aliā: non tranſmutabitur ex quantitate adueniente ex extrinſeco. ⁊ ſimiliter motus localis ⁊c̄. ergo ex potentia quāto fit actu quantum. ⁊ ſic quantitas generatur. ¶ Reſpondeo. intelligit Auerrois de quantitate terminata. interminata enim non ſequitur generationem. ⁊ illa fit in actu. ¶ Nota tertio ꝙ variatio terminorū quantitatis ſequitur qualitates primas: ſed principaliter calidum ⁊ frigidum: ſecundario vero paſſiuas qualitates. patet de tranſitu aque in terram: vbi termini quantitatis variātur. ⁊ nō caliditas aut frigiditas: qꝛ frigiditas non: de qua magis videtur: quū caliditas non ſit ibi. quia frigiditas eſt qualitas eoruꝫ ſimbola. ſimiliter de tranſitu terre in aquam. ⁊ fortius eſt argumentum: ſumpto vno eorum qđ eſt frigidiſſimum. vtputa aqua: que in terram conuertatur. qꝛ tunc aut frigiditas non variatur: aut decreſcit. non enim ipſa creſcere poteſt. quia aſſumpta eſt aqua ſumme frigida. ⁊ tamen denſitas notabiliter creſcit. Cōtra. terminus quantitatis eſt principiuꝫ quātitatis. ⁊ eſt poſterius qualitate prima. ergo quantitas eſt poſterior eadem qualitate. quicquid enim eſt prius principio: eſt prius principiato. Secundo termini quantitatis ſunt generabiles ⁊ corruptibiles. ergo ⁊ quantitas eſt generabilis ⁊c̄. pꝫ ꝯña. qꝛ

ipſis principys poſterior eſt quātitas: quibus generatis etiāꝫ ipſam generari oportet. ¶ Reſpōſio. duplex eſt terminus quantitatis intrinſecus. ⁊ ille prior eſt: ⁊ nō eſt ſermo de illo: alter poſterior eſt ⁊ extrinſecus. ſ. figura. ⁊ de hac hic ſermo eſt. ¶ Contra. Auerrois ſeptimo phyſicoꝝ. cōmento decimoquinto. dixit ꝙ denſitas ⁊ raritas ſequuntur calidum ⁊ frigidum. ¶ Reſponſio. hoc intelligo: quia denſitas ⁊ raritas non ſunt qualitates prime: ſed poſteriores ſunt qualitatibus primis: cum quo ſtat fieri variationem in denſo ⁊ raro: per ſolam variationem factam in humido ⁊ ſicco. ¶ Contra. omnis rarefactio fit a calido: ⁊ omnis condenſatio a frigido ex libro metheororum. ¶ Reſponſio. primo metheororum habetur celum calefacere ⁊ rarefacere hec inferiora: ideo non omnis rarefactio eſt a calido. quia nunc de formali calido ſermo eſt. ¶ Uel ſi reſtrinxeris te ad inferiora agētia: ſecundo dico ex quarto metheoroꝝ. textu cōmenti. 30. aliquando rarefactio fit a frigido: ſed per accidēs: aliquādo enim comburere dicitur ⁊ calefacere frigidū ⁊c̄. Tertio. dico ꝙ humiditas agēs in grauiſſimo ⁊ ſicco alleuiat ⁊ rarefacit ⁊c̄. ¶ Qđ autem ab aliquibus aſſeritur rarefactionem aut condenſationem non eſſe poſſibilem: quoniam tunc per conuerſionem rarioris in denſum aut ecōtra: daretur continentis corporis motus in inſtanti: quia maiorem vel minorem locum occuparet genitum: q̄ꝫ illud ex quo eſt generatio. ¶ Soluitur. negando ꝯſequentiam: quia genitum eſt maius vel minus eo in quo eſt generatio: non tamen diuiſibiliter: ſed indiuiſibiliter. comparatur enim corpus nunc ad id qđ immediate ante hoc fuit: vel melius: genitum eſt maius: ⁊ in nulla ꝓportione maius: ⁊ per nullum quantitatiuum exceſſum eſt maius q̄ꝫ īmediate ante hoc fuerit materia: ex qua erat generatio. ¶ Ad tertium. in vera augumentatione quantitas acquirtur per materie acquiſitionem. ¶ Ad quartum. conceditur variatio equali aut inequali oportere alteriuꝫ relationis extremum variari: non tamen oportet illū eſſe nouum ſecundum rem. ¶ Ad quintum. forma eſt cauſa terminationis quantitatis: ⁊ finis quantitatis: non tamen eſt forma principium effectiue producens quantitatem: non repugnat auteꝫ certum datum eternum habere cāꝫ finalem: propter formam enim eſt quātitas. ¶ Sed dubium eſt. quia Auerrois primo metaphyſice. cōmēto. 17. materia non debet eſſe in aliqua diſpoſitione eorum que fiunt ex ea: ſed omnes diſpoſitiones fiunt ex materia ſubſtantiales ⁊ accidentales. Et Auerrois enumerās ibi diſpoſitiones enumerat qualitatem ſubſtantialem: ⁊ accidētalem: ⁊ quantitatem. ¶ Reſpōſio. vult Auerrois nullū actuꝫ eſſe materie eſſentialeꝫ: cum quo ſtat aliquē actum ſubſtantialem vel accidentalem eſſe materie proprium ⁊ inſeparabilem ſecundum rem: variabilem tamen ꝑ terminos. ¶ Contra. aut quantitas eſt forma educta de potentia materie: aut non. ſi ſic: ipſa non eſt eterna. Si ipſa non eſt educta de potentia materie: tūc dabitur materialis forma: que non erit educta de potentia materie. Et ſic ipſa erit abſtracta. ¶ Reſpōſio. non eſt quantitas educta: ſic ꝙ terminauerit productionem: eſt tamen educta ſic ꝙ eſt per materiaꝫ cauſata: ⁊ ſic quantitas non eſt forma abſtracta. immo diuiſibilis ⁊c̄. ¶ Correlarium. non omne ſubiectum eſt cauſa effectiua ſue proprie paſſionis: pꝫ de materia reſpectu quantitatis: quia nullam actiuitatem habet materia. Intelligo de materia in potentia: ⁊ de quātitate interminata: ⁊ ſic aliqua propria paſſio nō fluit a principys ſubiecti. quia ſubiectum principia nō habet. quia ſimplex eſt. fluit tamen a ſubiecto. quia materia eſt cauſa ſubiectiua ſeu materialis quantitatis. Tum etiam quia dans formam dat accidētia ſequentia formā quarto celi ⁊c̄. ideo ſi aliquod accidens fit in generatione: ab agente fit. ⁊ ſic non oportet ꝙ a ſubiecto. Non nego tamen ꝙ aliquod accidens in generatione fiat a ſubiecto. Sed concedo. vt de motu elementi generati pendente a generante ⁊ a forma generati.

Decimum ſeptimum dubium. ¶ Utrum quantitas interminata preueniat ſubſtantialem formam in materia. ¶ Reſpondeo. interminatum dicit negationem termini. Quantitatis autem terminus eſt duplex: vnus intrinſecus: ⁊ eiuſdeꝫ generis: vt linee pūctum: ſuperficiei linea: ⁊ corporis ſuperficies. Alius eſt terminus extrinſecus. ſ. alterius generis: ⁊ eſt figura: que eſt de predicamento qualitatis. ⁊ huius termini forma ſubſtantialis eſt principium. vt dixi in primo libro de orbibus in fine primi duby. Dico igitur ꝙ trina dimenſio omnem formam precedit cauſatam a materia. fundamētum enim Auerrois in libro de ſubſtātia orbis. capite ꝑmo. ad inueniendum intelligentias non eſſe materiales eſt: omnem ſubſtantialē formam preuenientem quantitatem neceſſe eſt eſſe indiuiſibilem: ⁊ omnem formam diuiſibilem neceſſe eſt eſſe poſteriorem in materia q̄ꝫ quātitas. quia diuiſibilitatem habent ipſe forme a quantitatis diuiſibilitate. ſicut ⁊ materia. quia recipiens recipit ſecundum naturaꝫ recipientis. ⁊ ſic in indiuiſibili materia forma indiuiſibiliter recipitur. quia igitur forme materiales ſunt diuiſibiles ad diuiſionem ſubiecti: ⁊ habentes plus de virtute in toto q̄ꝫ in parte: ideo ipſe ſunt poſteriores quantitate in materia. ⁊ quia intellectus poſſibilis eſt indiuiſibilis: ipſe eſt naturaliter prior quantitate. Tum quia ſi non precederet quantitas formaꝫ ſubſtantialem in materia: tunc non poſſent eſſe plures forme ſubſtātiales ſimul in materia: pꝫ ꝯſequētia. qꝛ pluralitas formaꝝ eſt propter pluralitatem partium materie. non enim in eadem parte materie adequate reperiūtur plures ſubſtātiales forme complete. niſi forte ipſe diuerſorum generꝝ ſint: ⁊ equiuoce exiſtentes in materia. ratio eſt Auerrois in libro de ſubſtantia orbis. capite primo. ꝓ. dictum eſt de mente Auerrois quantitatem non incipere eſſe aut deſinere: ſed omnis forma ſubſtātialis pure materialis inceptionem habet ⁊ deſitionem: ideo omnem formam materialem precedit quantitas. ¶ Tum etiam ex parte ſubiecti: qđ quamcūqꝫ formam ſubſtantialē pure materialem precedit: ⁊ determinat ſibi quantitatem ſubiectū illud. qꝛ quātitas iterminata eſt illius paſſio. ⁊ ſic aliquante nobilitatis eſt paſſio. quante non eſt ſubiectum: ideo ſubiecto precedente datam formam: quantitas inſeparabiliter comitans materiam precedit eandeꝫ formā. Tum etiam ex parte dimenſionum. qꝛ ipſe cuilibet trāſmutabili ſunt cōmunes: ideo non incompoſſibile habentes in aliquo: ſufficit igitur dimenſiones ſꝫ terminos variari: non autem requiritur ꝙ ſm ſe totaliter perdantur. ¶ Tum etiam ex parte corporei agētis: quia ipſius agētis proprietas eſt tangere paſſum in qđ agit: a principio actionis vſqꝫ ad actionis complementum: ſi autem paſſum quantitatem non habuerit: aut ſi habuerit: ſed non eandem. aut non tangetur paſſum: aut non eodem tactu. non ſumitur hic tactus pro virtute ſenſitiua: ſed ſumitur pro ſimultate extremorum ipſorum corporum agentiuꝫ ⁊ patientium. vt ex quinto ⁊ ſeptimo phyſicorum accipitur. ¶ Uel ſi dixeris. agens generatiuum eſſe intrinſecum paſſo: ⁊ non extrinſecum: ideo ad ipſum paſſum non habet agens contactum. ¶ Reſponſio. in generationibus

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſimplicium corporum agens eſt extrinſecum a paſſo.ſed
in generationibus mixtorum:exempli gratia ex ſemine
aut ex corpore ſemini proportionato: agens ſpiritus eſt
contentus a materia:⁊ in ea incluſus.⁊ ſic eſt aliquo mo-
do intra.ſed extra eſt:⁊ nō intrinſecus eſt.ſed extrinſecus
a primo patiente.⁊ hoc eſt vltimuʒ agens:cuius proprie-
tas eſt tangere paſſum.vt ſeptimo phyſicorum declarat̃.
cōmento.iʒ.¶ Cōtra.ſubiectū:qđ eſt materia: eſt prius
actuabile actu ſubſtantiali q̃ʒ accidentali: quia potentia
ſubſtantialis eſſentialiter reſpicit actum ſui proprij gene
ris:actū aūt alieni generis reſpicit accidētaliter. actꝰ aūt
ſubſtantialis eſt ſui generis.accidentalis auteʒ actus eſt
alterius.¶ Secundo.quia quantitas eſt actuatiua ſubie
cti in actu:non autem ſubiecti in potentia. quia eſſe acci-
dentale non poteſt eſſe primum eſſe:ſed preſupponit eſſe
ſubſtantiale prius. ¶ Tertio. quia forma ſubſtantialis
eſt naturaliter prior accidentali.ſubſtantia enim prior eſt
accidente.ſeptimo metaphiſice.textu cōmenti.4.princi-
pia etiam que ſunt materia forma ⁊ priuatio prius ſunt in
ſubſtantia q̃ʒ in alijs generibus.iz.metaphiſice.textu cō
menti.28.immo ad ſubſtantialia principia ſtat reſolutio
tanquam ad prima ⁊ cauſas quorundam.vt dixit Auer-
rois primo phyſicorum.cōmento.56.¶ Quarto. qꝛ im-
mediate vnibilis eſt ſubſtantialis forma ipſi materie:nō
autem mediante aliquo.quia aliter materia forme vnire
tur per accidens.⁊ ſic materia ⁊ forma facerent vnum ꝑ
accidens.que ſunt inconuenientia. ¶ Quinto Auerrois
tertio celi.commento.17.ponit ſuperficiem eſſe in mate-
ria.quia in ea exiſtit prima forma ſubſtantialis.⁊ ſic quā-
titatem preuenit ſubſtantialis forma.¶ Ad primuʒ.licet
forma ſubſtātialis ſit noua:⁊ extrahatur de materia quā-
ta:tamen intimius eſt in materia forma ſubſtantialis q̃ʒ
quantitas:quamuis preextiterit quantitas. quia ſemper
noua forma ſucceſſit antique forme ſubſtantiali:que pri-
us erat perfectione ⁊ actuatione in materia q̃ʒ quanti-
tas illa:quamuis forma illa ſubſtantialis eſſet tempore
poſterior illa quantitate. vnde ſi forme ab extra venirēt:
imaginaretur faciliter quantitatem preexiſtentem pri-
us formare ⁊ immediatius ipſam materiam. ſed non ſic
eſt.ſed extrahuntur forme de potentia materie.immedia
tiores igitur imaginari debent ſubſtātiales forme ipſi ma
terie q̃ʒ ſit quantitas.¶ Ad ſecundum.nunq̃ʒ eſt quanti-
tas in materia quin in eadē materia preexiſtat actus ſub-
ſtantialis intimius vnitus materie q̃ʒ illa quantitas. licʒ
non inſeparabilius.non enim forme eorum que corrum
puntur recedere imaginantur de materia: ſed imaginari
habent reſolui in materiam : ⁊ in potentialitatem illius
redire : aut in eam que eſt abſolutum : aut reſpectu alte-
rius indiuidui.¶ Ad tertium.cum prioritate nature ſtat
poſterioritas originis ⁊ temporis. vnde ſeruo antiquo fi
lius familiaris nouiter naſcens preponit̃ in domo.¶ Ad
quartum.inter formam ſubſtantialem ⁊ materiam nihil
mediat per ſe:ꝙ ſi dicitur quantitatem mediare eſt val-
de per accidens.quia nunq̃ʒ inuenit forma materiaʒ neqʒ
inuenire poteſt ſine quantitate.eſt enim quantitas condi
tio materie ipſam non deſerens.¶ Ad quintum. dicit ſu
perficiens quantitatem terminatam:quia figuraʒ de qua
Auerrois ibi loquitur.vbi Auerrois.⁊ eam precedit for-
ma ſubſtantialis in materia.ſ.forma elementi que eſt pri
ma in materia prioritate originis reſpectu aliarum ſub-
ſtantialium formaruʒ.¶ Sed dubitatur. quia precedē-
tia formam cadere habent in diffinitione ſubſtantie com
poſite.⁊ ſic ſubſtantia per quantitateʒ diffiniretur. qđ eſt
inconueniens.Tum quia materia cum forma eſt cauſa
accidentium primo phyſicorū.textu cōmenti.80.¶ Re-
ſpondeo.priora per ſe cadere habent in diffinitione. ſed
priora per accidens non oportet.qualis eſt prioritas quā-
titatis ad formam:neqʒ negatur materiam eſſe cauſam
quantitatis.eſt igitur quantitas prior forma ratione ma-
terie per ſe precedentis certam formaʒ in ſuo genere cau-
ſe.quia quantitas interminata eſt proprietas inſeparabi-
lis a materia : ⁊ ſic actus aliquis eſt paſſio materie ⁊ po-
tentie.

Decimum octauum dubium. ¶ Utrum quantitas
interminata ſit q̃ʒtitas terminata. ¶ Re
ſpondeo.interpretando Auerroim quar-
to phyſicorum.commento.15.cum abſtu-
leris a materia vltimum.i.ſuperficiem ⁊
figuram:nihil remanebit in ea:niſi dimē-
ſio non terminata: que eſt corpus in potentia.ſ.ad ſuper-
ficiem ⁊ figuram.⁊ cuʒ terminabitur corpus per vltima.
.ſ.per ſuperficiem ⁊ figuram fit corpus in actu. Et termi-
nantur iſte dimenſiones per aduentum forme ſubſtan-
tialis:que eſt anima in corporibus animatis.Sʒ in alijs
non ſibi figuram determinantibus:vt ſunt elementa:ter
mini corporis variantur.quia maiores dimenſiones re-
quirit vnum elementuʒ altero.⁊ ſic maioreʒ ſuperficieʒ.
Tunc dicenduʒ ꝙ quantitas interminata non eſt mate-
ria.quia nulla quantitas eſt materia. vt patuit in queſito
proprio.ſed interminata quantitas eſt quantitas.¶ Se-
cundo. dicendum ꝙ quantitas interminata non eſt quā-
titas terminata.quia terminatum ⁊ interminatum ſunt
additiones repugnantes : niſi intelligantur reſpectu di-
uerſorum.¶ Tertio eadem quantitas : que ante aduen-
tum forme ſubſtantialis certum ⁊ determinatum termi-
num non habet:intellige quantum eſt ex ſe. ſi enim ha-
bet quantitas certum terminum:ille eſt ibi ratione for-
me:que in illa tranſmutatione perdi habet: ⁊ ſic eius ter-
minus ſecum abit.ſed eſt potens accipere illum ⁊ termi-
nari:eſt illa que poſtquam aduenit forma ſubſtantialis
habet determinatum terminum.⁊ in hoc ſenſu loquitur
Auerrois capite primo de ſubſtantia orbis.cum vult de-
terminatas quantitates ſibi ſuccedere in ſubiecto. quia
quantitas interminata eſt eterna: cuʒ igitur fieret quan-
titas terminata:iaʒ eſſent due quantitates in vno quan-
to adequate.ſcilicet terminata ⁊ interminata: qđ non eſt
dicenduʒ:propter dimēſionuʒ penetrationeʒ eſſe impoſ-
ſibileʒ.¶ Contra.quandocūqʒ ſunt aliqua duo quorum
vnum eſt eternuʒ:⁊ reliquum non:illa non ſunt idem. ſed
quantitas terminata non eſt eterna:⁊ interminata ſic : ⁊
conſequenter interminata eſt inſeparabilis a materia : ⁊
ſeparabilis eſt terminata. ¶ Secundo. quādocūqʒ ſunt
aliqua duo:quoruʒ vnuʒ eſt naturaliter prius forma ſub-
ſtantiali: alteruʒ vero eſt naturaliter poſterius : illa non
ſunt ideʒ. ſed interminata quantitas eſt naturaliter prior
forma ſubſtantiali: ⁊ terminata eſt poſterior. ¶ Tertio.
quandocunqʒ ſunt aliqua duo:quoruʒ vnuʒ eſt in actu : ⁊
reliquuʒ eſt in potentia:illa non ſunt ideʒ. ſed dimenſio-
nes interminate ſunt in potētia.⁊ terminate ſunt in actu.
¶ Quarto. dimenſiones terminate ⁊ interminate diffe-
runt ſʒ equale ⁊ inequale:⁊ maius ⁊ minus. ¶ Quinto.
quia vna iſtaruʒ dimenſionum fit ex altera. quia termi
nate dimenſiones fiunt ex interminatis.nihil auteʒ fit ex
ſeipſo. ¶ Ad primum. quantitatis terminus eſt nouus:
ſed non quantitas ſub termino. ¶ Ad ſecunduʒ.quanti-
tas ſm vnuʒ modum eſſendi : ſcilicet ſʒ quem potentia-
lis eſt.prior eſt.a.forma ſubſtantiali pure materiali:⁊ ſm
modum eſſendi terminatuʒ ⁊ completuʒ eſt poſterior. ⁊
ſʒ moduʒ indeterminatuʒ eſt prior. ¶ Ad tertiuʒ. eadē

res : que prius eſt terminabilis : deinde eſt terminata
¶ Ad quartum.eadem res in diuerſis temporibus eſt
maior ⁊ minor:ſic autem eſt de dimenſionibus. ¶ Ad
quintuʒ.termino aduenienti ſubijcitur terminabile. nō
intelligas quantitateʒ recipere terminos eius. quia de
natura potentie eſt recipere:non auteʒ ipſius actus.ma-
teria igitur recipiēs quantitatē terminos illius recipit.
ſed quantitas terminata denominatur.

Decimum nonū dubiū.¶ Utꝛ
materia pma ſit cau-
ſa corruptibilitatis. ¶ Reſponꝰ ꝙ ſic.
per Auerroim primo phyſicorum.com
mento.79.vnde valʒ cōſequentia : hoc
habet materiam primaʒ partem ſui eſ-
ſentialeʒ:ergo hoc eſt generabile : ergo
alterabile:ergo ꝯdenſabile:ergo rarefactibile.vt dixi in
libro de orbibus.immo apud philoſophuʒ ſequitur. er-
go corrumpetur.non quia materia effectiue faciat cor-
ruptionem:quia potentie paſſiue non eſt efficere.tota.n.
cauſalitas materie ſuper forma aut forme operatiōe eſt
paſſiua.ſed quia ipſa ſubijcitur forme habenti contrari-
um:cui contrario forma infinito tempore reſiſtere non
poteſt: ideo indiuiduuʒ illud corrumpetur. Tum quia
materia iſtius indiuidui in certuʒ genus formaruʒ or-
dinatur:a cuius generis indiuiduo non eſt poſſibile ma-
teriaʒ euadere per futurum eternum.aliter ocioſa eſſet
potentia materie ad genus illud formaruʒ recipienduʒ.
ipſa igitur tranſmutabilitas ad materiaʒ cōparatur ſi-
cut propriuʒ ad ſubiectuʒ ſuum. Jſtaʒ ſententiam vult
Auerrois ſecundo phyſicorū.cōmento.88. Jlla que in-
ueniuntur in rebus naturalibus de neceſſitate:non pro-
pter aliquid: vt mors animalis:ſunt propter materiam.
Et illa que inueniuntur in eis propter aliquid:ſunt pro-
pter formam ⁊ rationem. Tuʒ quia in diffinitione mate
rie cadit hoc.ſ.res per quaʒ res poteſt eſſe ⁊ non eſſe. ⁊
hec eſt potentia ad tranſmutationeʒ. ⁊ ſic ſequitur iſtaʒ
eſſe materie deſcriptioneʒ datam per illius proprieta-
tatem.¶ Contra.eternuʒ non eſt cauſa corruptibilita-
tis.¶ Secundo.neceſſarium non eſt cauſa contingen-
tis.¶ Tertio qđ non eſt cauſa eſſendi:non eſt cauſa nō
eſſendi.ab eodem enim ſub diuerſis modis oppoſita ꝓ-
ueniunt.ſecundo phyſicorum.textu cōmenti.30. ſʒ ma
teria non eſt cauſa eſſendi.qꝛ ipſa nō eſt actus.¶ Quar-
to.agentis contrarij eſt corrumpere : forme autem eſt
abijci ⁊ perdi:ideo iſtis principijs corruptibilitas com-
poſiti reperitur.¶ Ad primuʒ.non eſt materia ſimpli-
citer eterna.eſt enim variabilis ſm diuerſas formas. ⁊
corruptibilis eſt ſm corruptionem compoſiti priuati-
ui:cauſa igitur intrinſeca compoſiti ſimpliciter eterna
non eſt cauſa generabilitatis aut corruptibilitatis eiuſ-
dem.extrinſece auteʒ.ſ.finaliter ⁊ effectiue poſſunt eter-
na eſſe cauſa contingentiuʒ.immo aliter eſſe non poteſt
quin ab eterno ſit contingens.¶ Ad ſecunduʒ. a neceſ-
ſario aliter ⁊ aliter ſe habente pendet contingens. puta
a celo moto pendent inferiora. ⁊ a materia formata.a.
forma contingenti pendet.b. compoſitum contingens.
¶ Ad tertium.materia eſt cauſa eſſendi ⁊ cognoſcendi
rem. omnis enim cauſa per ſe rei eſt cauſa eſſendi illius
⁊ cognoſcendi illud.non eſt tamen materia id quo ali-
quid eſt:ſed ipſa materia eſt id in quo eſt id quo aliquid
eſt. quia in materia eſt forma qua compoſituʒ eſt. non
putes me exponere Auerroim ſecundo de anima.com-
mento.37.quia nō loquor de compoſito de quo ipſe ibi
loquitur:neqʒ Auerrois dixit in quo ſit aliquid quo ali-
quid eſt.ſed dixit. illud ſcilicet cōpoſituʒ.cuius eſt hoc
ſcilicet forma:propter qđ:ſcilicet formaʒ inuenitur ali-
quid.ſcilicet materia.¶ Ad quartum. effectiue corru-
ptio eſt ab agente.ſed ſubiectiue ipſa eſt a materia : fina-
liter autem corruptio cauſam non habet.ſed ipſa ex ne-
ceſſitate materie eſt:quia non aliter fieri poteſt ꝙ ma-
teria habeat nouaʒ formam:quin preexiſtens recedat:
ideo generans cauſat corruptionem: non tamen inten-
dit eam.ideo falſum eſt ꝙ contrariuʒ intendat contra-
riuʒ corrumpere:ſed intendit ſibi ſimile generare.⁊ hoc
fieri non poteſt ſine contrarij corruptione. Non ne ad-
minus ſecundaria intentione corruptio eſt intenta:tan-
quam id ſine quo generatio eſſe non poteſt.¶ Reſpō-
deo ꝙ non.quia malum non eſt bonum : niſi intelliga-
tur bonum ad hoc faciendum:ſcilicet generandum. ſed
non eſt bene dictum.

Vigeſimuʒ dubium.¶ Utrum
materia appetat for
mam. ¶ Reſponſio Ariſtotelis primo
phyſicorum.textu commenti.80. ꝙ ſic.
quia omne perfectibile naturaliter appe
tit perfectionem ſuam. ſed materia eſt
perfectibile:forma autem eſt illius perfectio ⁊ comple-
mentum.quia materie confuſio per forme ſpecificatio-
nem : et indeterminatio per forme determinationem:
⁊ potentialitas per forme actualitatem: ſublimantur. ⁊
ſic conceditur ꝙ non eternum perficit aliquid qđ eſt
quodāmodo eternum.¶ Secundo.omne ens natura-
liter appetit permanere.ponit̃ ab Auerroe primo phy-
ſicorum.cōmento.81.eſt autem forma permanentia ma
terie.¶ Tertio.omne naturaliter ordinatum in finem:
cum contingat ipſum carere ſuo fine:naturaliter appe-
tit finem:in queʒ naturaliter ordinatur.ſed materia na
turaliter inclinatur in formam quam non hʒ ⁊c̃.¶ Cō
tra.quia appetitus ſequitur cognitionem:materia autē
non cognoſcit.¶ Secundo. ſi ſic:aut materia caret for
ma:aut faſtidit formam habitam:aut duas appetit. pri-
muʒ non eſt poſſibile.quia non ſtat materia ſine forma.
neqʒ faſtidit formam habitam.quia faſtidium ſequitur
cognitionem.neqʒ etiam duas appetit formas materia.
quia impoſſibile eſt materiam duas formas habere in
eadem ſui parte adequate ⁊c̃.¶ Tertio. omnis appeti-
tus eſt inclinatio ſequens formam.ſed materia de ſe for
mam non habet.¶ Quarto.ſi ſic:infinitas formas ma-
teria appeteret:⁊ ſic infiniti eſſent appetitus in mate-
ria.conſequens eſt impoſſibile.quia infinituʒ abhorret
natura. Ariſtoteles primo de generatione animalium.
¶ Quinto. materia ſub nobiliori forma exiſtens appe-
tens viliorem:appeteret ſui imperfectionem. qđ eſt in-
conueniens in natura.¶ Ad primuʒ. duplex appetitus
ſcilicet naturalis:⁊ cognoſcitiuus. naturalis dicitur. qꝛ
ſequitur formam vel materiam.⁊ non cognitionem par
ticularis principij.ſequitur enim cognitioneʒ principij
vniuerſalis.quia hec inferiora ab intelligentia non errā
te diriguntur.vt dixit Auerrois.iz.meta.commento.18.
cognoſcente:non dico finem ſecundarium:ſed primari-
um.⁊ ſic iſte appetitus eſt naturalis iclinatio ad formā
non habitam:non enim appetitus eſt inclinatio in for-
mam abſolute.quia recepta.a.forma.non amplius eam
appetit:⁊ tamen naturaliter inclinatur in formaʒ. ⁊ iſto
appetitu materia appetit:quamuis ipſa non habeat ap-
petitum violentum.Cognoſcitiuus autem appetitus di
ctus eſt.quia cognitionem ſequitur ſenſitiuam aut in-
tellectiuam. vel melius appetitus eſt certa cognitio:ma
teria igitur naturaliter appetit: non autē cognoſcitiue:
ſic aliquo modo diſſimilis eſt appetitus mulieris ad vi-

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

rum ab appetitu materie in formam:quia appetitui naturali femine appetentis eſſe maſculum poteſt animalis eiuſdem appetitus eſſe coniunctus.ſed appetitui naturali materie non animale materie poteſt adiungi. qꝛ materia non eſt apta cognoſcere.ſententia eſt Ariſtotelis primo phyſicoꝝ.textu cōmenti.81.¶ Ubi nota.qꝛ hic eſt ſermo de appetitu rei non habite. ideo quia intellectus intelligentiarum non cognoſcunt:neqꝫ appetunt principaliter non habita.ideo dixit Auerrois appetituꝫ duplicem.ſ.naturalē:⁊ cuꝫ ſenſu.vt excluderetur amoꝛ intelligentiaꝝ.qꝛ intellectus eaꝝ non eſt cum ſenſu.⁊ includeretur appetitus humanus itellectiuus:qui eſt cū ſenſu.quia ſenſui coniungitur:⁊ etiam poteſt eſſe ꝙ ſit iſte intellectiuus appetitus humanus reſpectu non habiti.Oꝛ ſi appetitum ponere volueris in intelligētijs:vt ſe extendit appetitus ad amoꝛem:tunc appetitus intelligentiaꝝ vocandus eſt apud philoſophū naturalis:qꝛ licet cognoſcitiuus ſit:tamē illa cognitio eſt natura illius cognoſcentis.¶ Ad ſecunduꝫ.materia de ſe nullam formā habet:ideo materia de ſe oēꝫ formaꝫ appetit.materia aūt aliquando hꝫ.a.formam:ſed tunc non appetit a.formam.materia etiā nō faſtidit formā quam habet:ſed naturaliter inclinatur in aliaꝫ.materia etiaꝫ appetit duas non ſimul.ſed ſucceſſiue habēdas.aut in diuerſis ſuis partibus quantitatiuis habēdas.nō eniꝫ eſt naturalis appetitus ad impoſſibile.¶ Ad tertium.negatur maioꝛ.qꝛ nam paſſiuam ſequi poteſt appetitus ad patiendū.¶ Ad quartū.ꝓportionabilr̄ de appetitu materie dicendū eſt:ſicut de potentia eiuſdem dictum eſt. qꝛ appetitus materie eſt quodāmodo vnus:reſpectu.ſ.materie cuius eſt:⁊ quodāmodo plures.ſ.reſpectu appetibilium.¶ Ad quintum.forma aduenieēs per ſe incompoſſibilis eſt priuationi ſibi oppoſite.⁊ ſic perficit materiam.per accidēs aūt incōpoſſibilis eſt p̄exiſtenti forme:⁊ qꝛ contingit eam eſſe nobilioꝛem aduenientē.ideo per accidens imperficitur materia.

Vigeſimum primum dubium.¶ Utrum appetitus ſit naturalis materie.¶ Reſponſio.ꝙ naturale alicui dupliciter intelligitur.primo cōueniens rei ſic ꝙ neceſſario etiam vniuerſaliter comitetur eam. Alio modo naturalr̄ cōueniens rei:ſiue ſeparabile:ſiue non.animali eniꝫ ſanitas naturaliter cōuenit:⁊ tamen aliquod animal eſt aliquādo non ſanum.¶ Appetitus etiam capitur aliquando reſpectu forme.alio modo reſpectu.a.forme.¶ Tertio.premitto ꝙ primo imaginatur materia:ſecundo carens forma:tertio naturaliter potens.¶ Quarto.naturalis materie inclinatio in formā.¶ Quinto.eſt appetitus:quo materia formam appetit. Ratio oꝛdinis:qꝛ materia eſt indifferēs ad priuationē ⁊ formam:⁊ vtriqꝫ preſuppoſita vt ſubiectū.¶ Secundo.priuatio eſt indifferens ad potētiam ⁊ non potētiaꝫ. qꝛ materia anteq̄ꝫ formetur eſt priuata:⁊ potens habere illam formaꝫ:⁊ poſtquā tranſiuit in preteritū forma: etiaꝫ materia eſt priuata.⁊ nō amplius eſt potentia forma illa.¶ Tertio.potentia eſt indifferens ad formā ⁊ ad non formam.qꝛ potentia eſt ad priuationeꝫ ⁊ formā: ⁊ appetitus eſt ſolum ad formaꝫ:⁊ nō ad priuationeꝫ.⁊ lꝫ Auerrois dicat ſecūdo phyſicoꝝ.cōmento.48.materia eſt preparata ad recipiendū duo cōtraria equaliter: ⁊ ideo receptio vtriuſqꝫ cōtrarioꝝ eſt ei nālis:nō tm̄ intelligit ꝙ priuatio ſit cōtrariū in qꝺ mā naturalr̄ inclinetur.ſed intelligit Auerrois de contrarijs poſitiuis. ¶ Quarto.nālis iclinatio materie eſſe poteſt in formā habitam ⁊ non habitam:in formā habitaꝫ eſt amoꝛ:aut fruitio potius q̄ꝫ appetitus:ſed in non habitā appetitus dicitur.Dicēdum ergo ꝙ appetitus reſpectu determinate forme nō eſt naturalis materie:inſeparabilr̄ ipſaꝫ comitans:philoſophus eniꝫ p̄io phyſicoꝝ.textu commenti.81.dicit materiā eſſe turpem per accidēs:ſed appetitus eſt rōne indigentie ⁊ carentie.vt ibi dicit philoſophus.ergo appetitus conuenit materie per accidens. P̄.requiritur in mā potētia nālis ad.a.formā:ad hoc vt materia formā illam naturalr̄ appetat.ideo cū potētia ad.a.formā ſic ſit materie accidētalis:ꝙ ſit ſeparabilis ab illa:erit etiā appetitus ſeparabilis ab ipſa mā.nō intelligo de ſeparatiōe pꝛopꝛie accepta:qua ſeparatū ſeoꝛſuꝫ exiſtit ab eo a quo ſeparetur:ſed ſic ꝙ mā remanet: ⁊ nō appetit.a.formā.extraducta igit̄.a.forma de mā ꝑdit̄ potētia nālis ad illaꝫ formā:⁊ perditur naturale deſideriū ad eandē.Si tamē ſermo ſit de appetitu ad formam non determinādo ad.a.vel.b.ſuppoſituꝫ:tūc quēadmodū potētia naturalis nō deſerit materiā:ita neqꝫ appetitus naturalis māꝫ derelinquit.⁊ ſic nālis eſt appetitus ipſi materie neceſſario ⁊ inſeparabiliter ⁊ vniuerſaliter comitans eam.materia igitur in ſua reali exiſtētia nunq̄ꝫ eſt ſine forma:⁊ ſic abſolute ipſa non appetit forma:lꝫ ipſa appetat formaꝫ aliaꝫ ab illa quā habet Sed materia in ſua diffinitiōe:⁊ in ſuo eē cognito apud animā noſtrā:nullā formaꝫ includit:nulla forma actuatur:in omnem formā naturalr̄ inclinat̄.⁊ ſic ipſam conſequitur appetitus ad formā.vt pꝫ ex ſua diffinitione.ſ. ſubſtātia in potētia.Iſtum appetitū tamē nō eſſe re diſtinctū a materia appetente cōcedo.ſed rōne diſtinguūtur.¶ Contra.materia appetit formam:⁊ ipſa non pōt non appetere eam.ergo neceſſario appetit.nō eniꝫ poſſibile eſt materiā eſſe actu formatam quacūqꝫ forma.⁊ ſic eſt appetitus inſeparabilis a materia.¶ Secundo appetitus materie eſt naturalis iclinatio materie in formā:ſed ſemper materia eſt inclinata in formā:ſiue eam habeat:ſiue nō.qꝛ forma eſt finis materie nālis.ſed melius materia cōſequit̄ ſuū finē ſub forma q̄ꝫ ſub carētia forme.ergo melioꝛ eſt inclinatio ad formā habitā q̄ꝫ ad habendā.¶ Tertio.nihil coꝛrumpit̄ in mā ſe tenēs ex parte principij paſſiui:cū gn̄at̄ compoſitū:cuius eſt forma:niſi potētia materie ad illā formā:ſꝫ p̄ te coꝛrumpit̄ appetitus materie ad eādē.g̊ ille appetitus erit potētia.¶ Quarto.mā equaliter reſpicit ꝯtraria.2° phyſi.com. 48.ſꝫ forma ⁊ priuatio ſunt p̄ma ꝯ̄ria circa mā.ſ.eſſe ⁊ nō eſſe:ergo in vtrūqꝫ eoꝝ mā nālr̄ inclinat̄.g̊ nō magis inclinat̄ mā in formā q̄ꝫ in priuationē.ſꝫ in p̄uationē mā nō nālr̄ inclinat̄.qꝛ priuatio nō eſt finis neqꝫ ꝑfectio materie:g̊ neqꝫ in formā mā nālr̄ iclinat̄.¶ Ad primū.appetitus forme nō deſerit māꝫ:quāuis appetitus ad iſtā formā deſerat materiā.¶ Ad ſcðm.dr̄ia eſt inter nālē inclinationē in formā:⁊ naturalē inclinationē in formā non habitā:prima nālis inclinatio non eſt appetitus:qꝛ illa compatit̄ p̄ñtiā forme.ſed ſcða inclinatio eſt appetitus:⁊ illa nō compatit̄ p̄ñtiā forme:quia appetitus potentiā dicit:que adueniente forma perdit̄. dicēdū vlterius ꝙ amoꝛ rei fruibilis eſt finis deſiderij: iō forma que prius deſiderat̄ a mā:poſt amatur amoꝛe nāli:⁊ nāle deſideriū eſt ad ꝯſeruari ſub forma p̄ñte.An aūt repugnet amoꝛ vni⁹ deſiderio alterius.Rñ° ꝙ nō. quēadmodū neqꝫ actus repugnat potētie ad ꝯ̄rium illi actui.¶ Ad 3m.nālis potētia materie eſt eq̄lis ad duo ꝯ̄ria:dixit.n.Auerrois.2° phy.cōmēto.48.ꝑparationeꝫ in potētijs paſſiuis eē eq̄lē ad duo ꝯ̄ria.ſed illoꝝ ꝯ̄rioꝝ illud qꝺ eſt bonū ꝑfectio ⁊ finis:eſt nālr̄ appetitū:illud

vero qꝺ nō eſt bonū:cuiuſmodi eſt priuatio:nō eſt nālr̄ appetitū.¶ Ex hoc pꝫ dr̄ia inter potētiā nālem ⁊ appetitū:qꝛ potētia reſpicit tā priuationē q̄ꝫ formā:ſed appetitus māe reſpicit formā ⁊ nō priuationē:ideo diximus appetitū māe preſupponere potentiā.potētiā preſupponere p̄uationē:p̄uationē preſupponere mām. Iſti tamē oꝛdines ſm̄ intellectū ſunt ¶ Ad quartū.licꝫ mā per potentiā equalr̄ reſpiciat vtrūqꝫ ꝯ̄rioꝝ:per appetitū tamē reſpicit tm̄ vnum illoꝝ.ſcꝫ formam:negatur igitur illa cōſequentia:materia equalr̄ reſpicit duo contraria:ergo que naturalr̄ in vtrunqꝫ inclinat̄.ꝓpoꝛtionabilr̄ eniꝫ ſic̄ inequales ſunt actus:in quos mā inclinat̄:ita ineq̄lis eſt in eos materie inclinatio.

Vigeſimum ſecunduꝫ dubium. Utruꝫ mā ſit pars q̄dditatis.¶ Rñdeo premittēdo primo. ꝙ per q̄dditatē itelligenduꝫ eſt id qꝺ eſt q̄d.⁊ id quo aliquid eſt q̄d.que auteꝫ res ſit hoc:dico ꝙ eſt forma.Si eni per q̄dditatē intelligas diffinitionē.pꝫ ꝙ ip̄ꝛopꝛie loqueris ex trāſlatione arabica grecā exponente.2° phy. tex.com̄.28.vbi greca:hoc autē.ſ.exemplū eſt ratio ipſi⁹ qꝺ erat eſſe q̄d.⁊ arabica.⁊ hec.ſ.imago eſt ſignificās:qꝺ erat eſſe q̄d:ꝓpꝛie igitur loquendo diffinitio dicenda eſt quidditatis exp̄ſſiua:⁊ nō eſt q̄dditas:licꝫ equocādo de forma:ipſa dicat̄ forma declarās q̄dditatē ⁊c̄.vt colligit̄ ex ſcðo phy.ab Auerroe cōmēto.31.⁊.7° meta tex.cōmē. 35.ſpēm aūt dico ꝙ q̄d erat eē.Cōiter aūt diſtinguit̄ forma in formā totius ⁊ partis.an aūt forma totius ſit quid diſtinctū a forma p̄tis:ſubnectā dubiū icidentale:in quo cōcludā ꝙ non.eadē igit̄ forma:vt format materiā:eſt forma p̄tis.ſ.māe:vt autē ipſa eſt quo ſuppoſituꝫ eſt:ipſa eſt forma totius.ſ.ſuppoſiti:⁊ pꝫ ꝙ forma eſt quo aliquid eſt.iuxta ph̄m.ſcðo de aīa.tex.com̄.2.⁊ iō ip̄a eſt p̄ncipiū eēndi.An aūt forma ſit id qꝺ eſt.dico ꝙ ſic.dixit eni ph̄s ſcðo de aīa.tex.com̄.7.qꝺ vere eſt.actus eſt.iō eſſe p̄tem cōpoſiti:qꝺ eſt aliquid hoc:nō tollit a forma eē quid.eſt tamē oꝛdo iter eſſe q̄d in forma:⁊ eſſe quo aliquid eſt q̄d. qꝛ res prius eſt in ſe q̄ꝫ ad aliud comparet̄:forma auteꝫ eſt in ſe id qꝺ eſt:ſed reſpectu māe ⁊ cōpoſiti ipſa eſt quo aliq̄d eſt:iō prius forma eſt qꝺ eſt.¶ Secūdo vero ipſa eſt quo aliquid eſt.¶ Tertio.forma eſt p̄ncipiū agendi operatiōes:que neceſſarie ſunt:aut opoꝛtune pro compoſiti ꝯſeruatiōe.dixit eni ph̄s.in ſcðo libꝛo de gn̄ōne ⁊ coꝛruptione.tex.com̄.53.māe eſt pati:⁊ moueri.mouere aūt ⁊ facere alterius potētie.ſ.forme eſt.ex hoc ſequit̄ ꝙ cōpoſitū nō eſt primū p̄ncipiū effectiuū ſuarū operationū: niſi rōne forme:que eſt cōpoſiti pars.¶ Quarto.forma eſt quo aliq̄d itelligit̄:qꝛ res ſm̄ ꝙ in actu ſunt itelligūt̄. 9° meta.tex.⁊ ꝯ̄to.20.ſunt autē actu per formā:ideo ꝑ eaꝫ intelligunt̄.¶ Quinto.forma eſt vnde ſumit̄ nomē rei. ph̄s eni 2° phy.dixit ꝙ res ante forme aduentū nō habꝫ nomē ſpeciale:ſed poſt forme aduētū:quēadmodū ante operationē artificis res nō eſt artificialis:ſed poſt.colligit̄ ex tex.com̄.11.¶ Sexto.forma eſt vñ accipit̄ diffinitio rei:qꝛ cōpoſitū declarari habꝫ per formaꝫ.¶ Scðo. declarandū eſt.an mā ſit q̄dditas:⁊ dico ꝙ mā eſt id qꝺ eſt:nō tamē p̄mo:ſed ſcðo:qꝛ p̄mo ens eſt forma.ſcðo v̄o potētia.¶ Scðo.mā non eſt quo cōpoſitū ſit qꝛ ille modus cauſandi eſt ꝓpꝛius forme:mā vero eſt ex quo compoſitū eſt:⁊ in quo eſt forma.ſcðo eni meta.vel p̄mo.tex. com̄.17.materia eſt indiſtinctū indeterminatū:diſtinguibile per formā:⁊ determinabile.ipſa eni eſt nā:ideo ipſa eſt p̄ncipiū intrinſecū rei nālis:⁊ principiū motus p̄mū. ſcꝫ paſſiuū:⁊ eſt in re nāli per ſe:in qua re ipſa principiat motū.¶ Tertio.quēadmodū forma eſt p̄ncipiū agēdi: ita mā eſt p̄ncipiū patiendi.¶ Quarto.mā eſt p̄ncipiuꝫ intelligendi cōpoſitū.ſ.poſtq̄ꝫ ip̄a eſt itellecta per formā.¶ Quinto.licꝫ mā det aliqꝺ nomē rei:non tamē dat illi nomē ſpecificū.vñ mā eſt cōis multis:ideo nomē ꝓpꝛiū ⁊ ſpāle non dat:ſed cōmune multis diuerſarū ſpērū:vt eſſe paſſiuum tranſmutabile coꝛruptibile alterabile ⁊c̄.¶ Oꝛ ſi materiā pꝛopꝛiam acceperis:adhuc illa non hꝫ ſpeciale nomē:ſm̄ qꝺ appꝛopꝛiet̄ ſpeciei:vt patet de carnibus ⁊ oſſibus:que hominis ⁊ bꝛutoꝝ ſunt multoꝝ.¶ Sexto.materia in diffinitione reꝝ:quas cauſat itrat. per eadem enim pꝛincipia per que res eſt:ipſa cognoſcit̄. formas autē materiales materia cauſat:ideo eaſdeꝫ materia diffinit:ſed ſi que ſūt forme abſtracte a materia:nō per materiam diffiniunt̄.ꝙ ſi ſint forme in vno eſſe abſtracte:⁊ in alio non:vt mathematica:tunc ſi ille in eſſe naturali aperiant̄:materia intrabit:ſi autē in eſſe mathematico diffiniant̄:non:quia ab ea abſtrahunt.Dico igit̄ ꝙ materia ſicut eſt quid ſcðo.ita ſcðo ⁊ impꝛopꝛie quidditas dici poteſt.Et iſto modo loquēdi aliquando vtitur Auerrois:ſed pꝛopꝛie non:qꝛ ipſa non eſt quo aliquid ſit.¶ Pꝛincipale vero eſt.an materia ſit pars quidditatis. dico ꝙ non:qꝛ de natura q̄dditatis eſt eſſe quid:⁊ id quo aliquid eſt quid.hoc autē ſoli forme cōuenit.ideo materia:quāuis ipſa ſit pars ſubſtantie compoſite:non tamē eſt pars q̄dditatis.qꝛ materia licet ſit:non tamē eſt quo aliquid ſit.ideo cum ipſa non ſit pars forme:ipſa non eſt pars q̄dditatis:ſꝫ quia ipſa eſt ſubiectū forme:ideo deferens q̄dditatē appellanda eſt.¶ Sciendū etiā ꝙ preterita oꝛdinē inter ſe habēt:quia per ꝯſequētiā ſuperioꝛa aut vniuerſalioꝛa ex particularibus eliciunt̄:cūꝫ igit̄ forma det eſſe hoc.ideo ipſa dat eſſe idiuiduale:ſpecificū:⁊ genericū.Si autē a materia aliqua preterita ſumpta ſint:illa ſunt concreta:ſubſtātialia tamē ⁊ denominatiua:vt carneum:oſſeuꝫ:materiale ⁊c̄.non eni poteſt eſſe idē formaliter ꝓpꝛie:niſi preteritū ſit ex forma ſumptū.¶ Contra. omne:qꝺ eſt:eſt quidditas:vel habens quidditatem:vel pars quidditatis:ſi eni illud non eſt alterū trium:ipſum non eſt:ſed materia non eſt quidditas:neqꝫ habens q̄dditatem:ergo eſt pars.¶ Secūdo.omnis quidditas eſt forma.per te:ſed aliqua quidditas eſt completum in ſpē. patet de itelligentijs:ergo aliqua forma eſt completum in ſpecie:ꝯſequens eſt falſum:qꝛ forma pars eſt.¶ Tertio.quidditas rei ſufficit ad hoc vt res ſit:ſed forma non ſufficit ad hoc vt res ſit.ergo forma non eſt quidditas.¶ Quarto.ſequitur ꝙ diffinitio data per mām eſſet per additamentū:quia ipſa eſſet extra quidditatē.¶ Ad primum.negat̄ maioꝛ.debuit eni tertia pars diſiūctiue eē: vel ſubiectū quidditati.¶ Ad ſcðm.in intelligentijs nō eſt ſpecies vniuoca:ideo in eis non eſt pars ſpeciei vniuoce.ſcðo apud ph̄m intelligentie ſunt partes formales celeſtiū aīalium.ideo ipſe non ſunt ſpecies cōpleta.tertio cōcedo ipſas eſſe in ſpecie analoga cōpletas:ad hunc ſenſum:quia non dependent a ſubiecto:qꝺ formāt.¶ Ad tertium.quidditas ſufficit ad hoc vt res ſit in ſuo genere: cauſe ſcilicet formalis:ſed opoꝛtet ipſam non ſufficere in omni genere cauſe:quamuis enim itelligentia ſit animalis celeſtis forma:finis:⁊ efficiens:⁊ nō tamē ipſa eſt illius materia:neqꝫ eſſe poteſt.ipſa enim pꝛopter nobilitatē ſuam ſupplere non poteſt genus cauſe materialis ſenſibilis.¶ Ad quartum.negatur conſequentia:quia licet materia ſit extra quidditatem:non tamen eſt extra ſubſtantiam compoſitam.imo ipſa eſt pars ſubſtātie.p̄mo enim de anima.cōmento.16.materia in diffinitionib⁹ naturalibus neceſſaria eſt ⁊c̄ an autem diffinitio ſit appellanda

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

quidditas.dictuꝫ eſt ſupra ꝙ iproprie:ſed an qdditas ſit idem cuꝫ eo:cuius eſt qdditas:deo dante al's diſcutieť.

Vigeſimuꝫ tertiũ dubiũ incidẽs eſt. Utruꝫ eſſe rei ſit eſſentia. ¶ Reſpõdeo:ens ⁊ eſſe ſola grãmaticali diſtinctione ſeparanť: que inter participium ⁊ verbuꝫ afferri ſolet.ens eni participiũ:eſſe vero verbũ eſt.Similiter ens dicere eſſentiã:⁊ ens dicere exiſtentiã:ſola verboruꝫ alietate dr̃nt.ſum eni ⁊ exiſto verba ſunt ſubſtãtiua:que re ſignificata nõ diſtinguũť. Auer.eni ſcđo phy.cõmẽto 71.dixit metaphyſicã cõſiderare de exiſtentibus ſm ꝙ exiſtunt.ipſo autẽ qd.⁊ aliquid:vt ſynonimis vtendum. Ens autẽ ⁊ aliquid ſignificatione cõuertibilia ſunt:dr̃ia tñ grãmaticali ſeparata:non enim aliqd participiũ eſt:ſꝫ nomẽ.Ens aũt participiũ eſt;⁊ non nomẽ:qui eni ens nomen eſſe voluerũt:grãmaticã cõtempſerunt.Ens autem ab eſſe deriuatuꝫ accipio.ex ſeptimo meta.cõm.15.nulli eni dubiũ eẽ debet participiũ a verbo deriuationẽ accepiſſe.Eſt aũt ens analogice diſtinguibile:in actum:potẽtiam:⁊ congregatũ:ſiue hec ſubſtantia ſint:ſiue accidẽs: per ṗus tñ dictũ eſt de actu.ſcđo via originis de potẽtia. tertio vero de conſtituto:ſed analogia perfectionis cõpoſitum in ſecũdo loco:materia vero in tertio locanda eſt. Hoc vult ph̃s ſcđo de aia tex.cõmẽti.7.ſed famoſa ſignificatio ṗma eſt ſup eo qđ compoſituꝫ eſt:vt de ſuba.dixit Ariſto.ſcđo de aia.tex.cõmẽti.3. ¶ Dearticulãdo igitur hec tria mẽbra ad ſubam videndũ eſt:an forma ſit ipſuꝫ eſſe.⁊ dico ꝙ ſic.qꝛ omne id quo aliquid eſt:eſt forma.pꝫ ex diffinitione forme:ſed ipſuꝫ eſſe eſt id quo aliquid eſt: ergo ipſum eſſe eſt forma. ¶ Uidendũ ſcđo:an materia ſit eſſe:dico ꝙ eſſe eſt duplex:actu:⁊ potẽtia:tũc mã non eſt eſſe actu:ſed materia eſt potẽtia eſſe. ¶ Tertio.vidẽdum an cõpoſitũ ſit eſſe. ¶ Reſpõdeo.eẽ compoſiti dupľr itelligi põt:intrãſitiue:⁊ eſt eẽ qđ eſt cõpoſitũ:cõpoſitũ eni eſt ens:vt pꝫ:alio mõ trãſitiue:⁊ eſt eſſe quo ipſum cõpoſitũ eſt: ⁊ illud eſt forma:⁊ hoc eſſe nõ eſt ipſum cõpoſitũ abſolute.Uerũ igitur eſſe forma eſt.Hac vero formabile pticipans actuať:⁊ ſic ipſa forma ⁊ forma ⁊ materia ⁊ cõgregatũ ſunt.Eſſe igitur materie eſt duplex.diminutum:hoc eſſe potentiale eſt:⁊ mãliter independens in prima mã:in ſecũda vero materia dependens eſt:finaľr tamẽ:⁊ formaliter cauſatũ eſt:effectiue vero cõſeruatiue adhuc cãtũ eſt:effectiue vero ꝓductiue apud ph̃m iproductũ eſt:ſꝫ huius oppoſitũ lux vera xp̃s benedictus nobis aperuit. Sed de his ſatis al's diximus. Aliud autem eſſe mãe eſt cõpletũ:⁊ hoc eſt forma:que materiã actuat: ⁊ in triplici genere cauſat:formali:ꝓpinquo finali:⁊ effectiuo cõſeruante:⁊ ſic cũ totũ non ſit aliud ꝙ̃ partes ſue: vt ſtatim ſubiungã:eſſe cõpoſiti patens eſt:tam actuale: qđ eſt forma:ꝙ̃ potẽtiale:qđ eſt mã:⁊ ſic pꝫ cõgregatum eſſe duo:que ſi nõ vnirenť:cõpoſitũ nõ eſſet vnũ:ſed vniunť:qꝛ actus actuat mãm:⁊ ſic cõpoſitũ eſt vnũ ens.dico igiť queadmodũ in tractatu de vl'ibus dixi:qđ hoiem eſſe eſt hõ exiſtẽs:ſed hois eſſe intelligi põt homo exñs. ⁊ ſic eſt idẽ qđ prius:vel intelligi põt hois exiſtentia:que eſt aia eius:⁊ tunc dr̃nt eſſe hois:⁊ hoiem eſſe:ſicut totuꝫ ⁊ pars:⁊ hoc mõ intelligo Auer.7.meta mouẽtẽ queſtionẽ:an quidditas hois ſit homo.dicentẽ ꝙ ipſa eſt homo ſm formam:ſed ipſa nõ eſt homo ſm congregatũ ex mã ⁊ forma. ¶ Deſcendamus iterũ ab vl'ibus in cauſando: quẽadmoduꝫ ab vl'ibus in ꝑdo prius deſcendebamus. deus glorioſus eſt oĩno ſuũ eſſe:oĩno actus:nihil potẽtiale habẽs.ſcđa intelligentia dependens eſt ⁊ potentialis: qñ ipſa eſt diuini amoris ⁊ luminis receptiua:ꝙ̃ recipientis eſt intellectio ⁊ felicitas.duo igiť eſſe ad ſm ens pertinẽt:ſecũdus actus:⁊ primus.ideo eẽntia ⁊ eẽ.ideſt prima ſubſtantia:⁊ ſecũda:duo ſunt:ſeu qdditas:⁊ eſſentia.ideſt forma:que eſt prima:⁊ forma:que eſt ſecũda:duo ſunt.ꝙ̃ ad ſecũdam pertinent.prima tanꝙ̃ intellectio ⁊ amor ſecunde:⁊ ſecunda tanꝙ̃ intelligens ⁊ amans primaꝫ:⁊ ſic quodãmodo diſtinguũť iuxta Auerroiꝫ.tertio de anima. cõmento qnto.non igiť intelligo ꝙ eſſe:⁊ forma que eſt: ſint duo:ſed vnũ.dixit eniꝫ philoſophus.ſcđo de anima. textu cõmẽti.8.Anima eſt eẽ qđ erat quid corporis:etiaꝫ eſſe dolobre erat ſubſtantia ipſius:⁊ anima hec.i.anima erat eſſe animati:ſed ſicut in ſecunda itelligentia eſſe diſtinguiť:ita ⁊ forma diſtinguitur.Teneo tamẽ cum hoc vnam formam habere plura eſſe:qꝛ eſſe naturale ⁊ ſpirituale multiplicanť:quãuis eẽ naturale ſit forma in ſubiecto naturaliter receptiuo:vel in materia:⁊ eſſe intentionale ſit forma ſubiecto intentionaliter receptiuo.vt in libro de vniuerſalibus dixi.ſiue illud receptiuũ ſit mediũ ſenſus:cogitatiua:aut intellectus. ¶ Dimitto igiť Auicẽnam.Albertũ magnum.⁊ Sanctũ Thomaꝫ qui tenent ꝙ eſſe differt re ab eſſentia.volunt enim aliqui eoꝝ ꝙ eẽ ſit actus datus ab eſſentia;⁊ ſit effectus forme:⁊ non forma. ¶ Sed ꝯtra ipſos eſt Ariſtoteles ſecũdo de anima. ponens duplicem actum.primũ:⁊ ſcđm:non auteꝫ triplicem:oportet enim ſm ipſos dare medium inter primuꝫ actum:⁊ ſcđm:quia inter formaꝫ ⁊ operationẽ dant actũ medium:ſciliꝫ eſſe ſequens formam : qđ apud ipſos eſt actus ante operationem.Similiter daretur medium inter ſubſtantiam ⁊ accidens:quia eſſe ſubſtantie non eſt ſubſtantia per te:quia ipſuꝫ non eſt materia.neꝙ̃ forma neꝙ̃ compoſitum:neꝙ̃ ipſum eſt accidens:non eniꝫ poſſibile eſt ſubſtantiam exiſtere exiſtentia que eſt accidẽs. Tum etiam generatio ſubſtantie:que eſt progreſſus de non eſſe ſubſtantie ad eſſe ſubſtantie:terminareť ad accidens:quia terminaretur ad eſſe:qđ eſſet accñs. ¶ Dimitto etiam Scotum qui dum compararet eſſe ad formam: voluit ꝙ exiſtẽtia forme materialis eſſet modus ſequẽs formã:⁊ ṕdicationẽ eſſe de ſuba vult eſſe minus intrinſecam ꝙ̃ paſſio ſubiecto.Quia teneo ꝙ exiſtentia eſt ipſamet eſſentia:⁊ queadmodũ ipſe cõceſſit hoc in deo:ita cõcedo illud in alijs formis:⁊ ꝙ exiſtẽtia predicetur in primo modo dicendi per ſe:queadmodũ ⁊ ens predicať in primo modo.Egidio igitur propiquior eſt ſermo noſter quemadmodum ipſe in hoc veritati propinquior exiſtebat. ¶ Contra.nihil concipi põt ſine eo qđ qdditatiue dicitur de ipſo:ſed res concipiť ſine eſſe:ergo eſſe nõ eſt de illius eſſentia. ¶ Secũdo.omne recipiens eſt aliud a recepto:ſed eſſentia eſt recipiens eſſe adeo dante eſſe eſſentie. ¶ Tertio.omne eſſe non receptũ eſt deus:qꝛ ipſum eſt infinitum:purũ eſſe:nihil potẽtialitatis habens:⁊ per ſe ſubſiſtens:ſed eſſe intelligentie depẽdentis nõ eſt deꝰ: ergo eſſe itelligentie depẽdẽtis eſt receptũ:⁊ non niſi in eſſentia. ¶ Quarto.omne habitum a cauſa effectiue eſt re diſtinctũ a non habito per cauſam effectiuaꝫ:ſed eſſentia non habetur per cauſaꝫ effectiuam:⁊ eſſe ſic.ergo ⁊c̃. ¶ Quinto.eſſe ⁊ non eſſe ſuccedunt ſibi in eſſentia:ergo neutrũ eorũ eſt eſſentia.Confirmať:quia põt eſſe ꝙ eẽntia non ſit:⁊ non poteſt eſſe ꝙ eſſe nõ ſit.ergo eſſentia nõ eſt eſſe ⁊c̃. ¶ Ad primum.duplex eſt eſſe:naturale:⁊ intẽtionale:ſimiliter ens diuidiť per reale ⁊ rationis : an auteꝫ omne eſſe intentionale ſit rationis. Si aliquando de ſenſibus continget nos loqui: forte planum de hoc ſermonem faciemus.tunc negatur minor:quia eſſentia concipitur ſine eſſe naturali:non tamen concipitur ſine eſſe. imo ipſa in conceptu anime eſt ens rationis:oportet igiť

proportionabiliter reſpondere ens reale forme in eſſe naturali:⁊ ens rationis forme habenti eſſe cognituꝫ per intellectum:nulli eni dubium eſt ꝙ res poteſt eſſe ꝯcepta: quãuis non exiſtat. ¶ Ad ſecundũ.conceſſa maiore negatur minor:quia licet materia recipiat formam:non tamen materia recipit compoſitum:niſi ſm partem : neꝙ̃ materia recipit mãꝫ:neꝙ̃ eẽntia recipit eẽ:quãuis deus faceret ꝙ res eſſet:que non erat. ¶ Ad tertium.negatur maior:patet de eſſe potentiali materie. ¶ Ad quartum. negatur minor:quia ꝑ cauſam effectiuã eſt res generabilis ⁊c̃.quemadmodũ eſſe eius per effectus eſt. ¶ Ad qntum.negatur antecedẽs:ſed forma ⁊ priuatio ſibi oppoſita ſunt:que in materia ſuccedunt. ¶ Ad cõfirmationẽ queadmodũ poteſt eſſe ꝙ forma non ſit:ita poteſt eſſe ꝙ eſſe naturale rei non ſit:⁊ ſic negatur minor.

Vigeſimum quartum dubium. incidens. Utruꝫ totum ſit ſue partes.Oportet enim ſcire an per humanitatem intelligẽda ſit vna res congregata ex materia ⁊ forma ; iuxta intellectum Auicenne Scoti ⁊ ſancti Thome ⁊ Egidij:an intelligẽda ſit anima:qua homo eſt : vt intelligit Auerrois ⁊ Albertus etiam : ⁊ qđ exemplariter de homine dixi:vniuerſaliter intellige de naturato. ¶ Reſpondeo ꝙ totum eſt ſue partes:probatur ṗmo ex Auerro.ṗmo phyſicoꝝ.cõmẽto.17.totum nihil aliud eſt ꝙ̃ congregatio partium.Idem tertio celi.cõmento.8.congregatio partium eſt totum Idem quarto phyſicoꝝ.cõmẽto.43.totum eſt ſue partes.Idem ſuper porꝰ ſubſtantia ipſius ſm qđ eſt extra intellectum eſt materia ⁊ forma. ¶ Et ſi dicatur auctoritatẽ illã.qrto phyſicorũ.non minus eſſe cõtra Auerro.ꝙ̃ ſit cõtra Themiſtium:cõtra quẽ arguit Auerro.ibi.quia ibi vult Auerro. totum celuꝫ moueri:ſed non ſm materiam:partes vero ſm materiã mouenť. cõtra partes celi mouenť ſm formã ⁊ ſm materiaꝫ:ergo totum celum mouetur ſm formam ⁊ ſm materiã:patet cõſequẽtia:quia totum eſt ſue partes.ideo ſi ratio Auerr.valꝫ cõtra Themiſtium.ipſa valꝫ contra Auer.⁊ ſi ſoluitur ꝓ Auerroe:ſoluiť etiã pro Themiſtio. ¶ Reſpondeo.motus partium nominat totum.ideo cõtra Themiſtiuꝫ eſt ratio:ſed modus quo nominanť partes moueri non tranſfertur ad denominãdũ totum.ideo ratio non eſt cõtra Auerro.Sed hec ad difficultatem de loco ſpectant. ¶ Secundo Ariſtote.ſecũdo de anima.tex.⁊ ꝯᵗᵒ.10.animal eſt anima ⁊ corpus. Idem ſcđo de partibus aialiuꝫ.At fieri non põt:vt ſimilares ex diſſimilaribus conficiantur:ſic eniꝫ pars ſimilaris multe eſſet diſſimilares:cõſequẽtia autẽ non valꝫ:niſi totum ſit ſue partes.Idem primo phyſicoruꝫ.tex.cõmenti.46. Alia ſunt ordo:alia vero compoſitio ſunt.Ideꝫ primo de anima.tex.cõmenti.16.domus eſt lapides ⁊ ligna. Idem ſcđo de anima.tex.cõmẽti.10.oculus eſt pupilla ⁊ viſus. Idem ṗmo de generatione.tex.cõmẽti.35.⁊ enim materia dicitur ⁊ ſpecies ⁊ caro:aut os:ex identica quideꝫ predicatione cauſalem intelligere.eſt facere Ariſtoteleꝫ huius diſtinctionis ignarum:⁊ ſue mentis conceptus male promentẽ. ¶ Tertio Ariſtoteles.ſexto phyſicorũ.textu cõmenti.38.facit demonſtrationẽ ad probandũ ꝙ totus motus non eſt aliud ꝙ̃ congregatũ ex partibus motus: quia tunc pars mobilis duobus motibus moueret.ſcilꝫ motu partis ⁊ parte motus totius . Similiter probat ꝙ motio tota non eſt aliud ꝙ̃ cõgregatũ ex motionibꝰ partialibus:quoniã tũc vni motui:quo moueť vnum mobile:due motiones correſpõderẽt:ſciliꝫ motio que eſt partes congregate:⁊ motio diſtincta a partibus cõgregatis: fiat etiaꝫ argumentũ de ṗmo motu in ṗmo mobili:⁊ queratur quis illorũ duorũ motuũ ſit primus motus.conſimili argumẽto ſequitur ꝙ duabus quantitatibus.a.corpus eſſet quantũ.ſimiliter duabus caliditatibus.a.ignis eſſet calidus:ſi quantitas aut caliditas a partibus ſimul ſumptis differãt:⁊ ſic duo accidentia ſolo numero diſtincta in eſſe eoꝝ naturali abſoluta:vere motu acquiſibilia: neꝙ̃ vnũ totũ integrantia:eſſent in eodem ſubiecto adequate:⁊ eſſet dimenſionũ penetratio:que ipoſſibilia ſunt ⁊ vana in natura. ¶ Cõtra per Auer.tertio de anima.cõmento qnto.Qđ cõponitur ex intellectu materiali ⁊ intentione intellecta in actu non eſt aliqđ tertiuꝫ aliud ab eis:ſicut eſt de compoſitis ex materia ⁊ forma. Intelligitur eni affirmatiue ſimilitudo:⁊ non negatiue. ¶ Scđo. qnto meta.cõmẽto.6.in compoſitis eſt nã addita nature cõponentiuꝫ.ſcꝫ illud qđ fit ex compoſitione. ¶ Tertio. qnto metaphy.cõmento.19.ſex eſt vnicuꝫ ſex:⁊ non tres binarij. ¶ Quarto.ſeptimo metaphy.cõmẽto.60.ſyllaba nõ eſt littere:ex quibus fit:ſed eſt aliquid additum litteris. ¶ Ad primũ.non fit naturatum ex eis:queadmodum fit ex materia ⁊ forma:quia naturatum habet in ſe principium motus phyſici:quo caret intellectuꝫ:qđ licet mouere poſſet corpus hominis:non tamẽ ſe naturaliter. vnum etiam intimius eſt vnum ibi ꝙ̃ alibi in compoſito naturali:qꝛ noĩe partis totuꝫ noĩatur:qꝛ pars eſt intellectus:⁊ totũ eſt itellectũ:ſed in cõpoſito nõ ſic eſt:quãuis ꝯcedereť ꝙ itellectus eſt hõ ſm formã:nõ tamẽ abſolute itellectus eſt hõ. ¶ Itẽ itimius vniunť idiuiſibilia ſpũalia abſtracta ꝙ̃ alia. ¶ Itẽ qꝛ recipiẽs obiectũ fit aliquo mõ obiectũ:vt intell's eſt lapis aliquo mõ:cuꝫ itellectus itentionẽ lapidis hꝫ in ſeipſo:etiam itellectus qui erat intelligibilis in potentia remota fit actu intelligibile: ⁊ ſic potẽtia cognoſcitiua efficiť obiectũ itellectus. ¶ Ad 2ᵐ. in cõpoſitis eſt habẽs nãm:⁊ nõ nã tñ:⁊ hoc vult Auer. cũ quo ſtat naturatũ eẽ naturas ſic vnitas. ¶ Ad tertiũ. vult ph̃s ꝙ tres binarij nõ eſt ṕterituꝫ eſſentiale:per qđ rñderi habeat ad iterrogationẽ factaꝫ ꝑ qd de nuõ ſenario.Eſt eni tres binarij ṕteritũ q̃le ipſius numeri:qꝛ numerũ ſenariũ notificat eſſe cõpoſitũ:⁊ ſic non negat ph̃s ꝙ ſex ſint tres binarij:ſed cõcedit. ¶ Ad quartũ. qñ intrantia compoſitũ aliquo modo rumpunť:tũc dr̃ totum non eſſe ṕciſe ille partes:ſed eſt ille partes ſic rupte:vult igiť ph̃s ꝙ lr̃e venientes ad ſyllabarũ cõpoſitionẽ in ſonis earũ aliquo modo rumpanť.vt patet cum aduertentia proferenti.ideo ſyllaba nõ eſt ille littere abſolute:ſed ſic rupte ſunt:ꝙ ad vnitatem reducte ſunt:⁊ ſic nõ negať abſolute ꝙ ſyllabe ſint littere:ſed ꝙ ſint littere in eſſe cõpleto:ſyllaba igitur eſt littere ſic determiate rupte:ꝙ ad vnitatem quandam reducte ſunt. ¶ Contra.argumentis Scoti:quia ipſe eſt qui tenet oppoſitum:preſertim de toto ex partibus qualitatiuis compoſito.ſciliꝫ ex materia ⁊ forma. Sanctus eniꝫ Thomas ⁊ multi alij quãuis per humanitatem intellexerint compoſituꝫ ex materia ⁊ forma:non tamen voluerunt totum realiter differre a partibus ſimul ⁊ determinato modo acceptis. ¶ Compoſitum generatur ⁊ non pars:vt octauo metaphyſice. textu cõmenti.3.dixit philoſophus. ¶ Secundo.cõpoſitum grauitatem habet:⁊ non pars.vt tertio celi.cõmẽto octauo.dixit Auerro. ¶ Tertio.cõpoſiti eſt paſſio:⁊ non partiuꝫ:vt homo eſt riſibilis:⁊ non intellectus:neꝙ̃ corpus. ¶ Quarto.totũ eſt intrinſece cauſatuꝫ:⁊ non pars. Similiter partes cauſant:⁊ nõ totũ. ¶ Reſpõſio Auerrois eſt negando ꝯñtiaꝫ.diſtinguit eni qꝛ ptes collectiue accepte ſunt totum:ſed partes diuiſiue accepte non : non intelligo partem diuiſiue acceptaꝫ ſic ꝙ ipſa ſit ex totũ:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

quia tunc ipa non eſſet pars:ſed partes diuiſiue acceptaſ
eſſe totum ſignificat ꝙ vnaqueqꝫ partium totius ſit ipꝫ
totum. Et ſic partibus ſimul acceptis attribuunt̃ attri/
buta toti:non autē partibus diuiſiue acceptis:⁊ ſic ꝑtes
ſunt aliquid:ſubiecto collectiue acepto:nō etiam eo diui/
ſiue accepto. Et ſic materia ⁊ forma ſunt riſibile:⁊ non ri
ſibiles:⁊ ſunt ſubſtantia generata aut compoſita:nō aūt
ſunt ſubſtātie generate:aut cōpoſite. ❡ Theologice etiā
veritati cōueniens eſt tenere totuꝫ eſſe ſuas partes:quia
aliter ſequitur ꝙ non qđ deus ſemel aſſumpſit:nunquā
dimiſit:q₂ per te deus aſſumpſit humanitatē.ſcꝫ in nati/
uitate chriſti benedicti in vtero:⁊ dimiſit eandeꝫ in mor
te xp̄i:q₂ tūc erat anima ſeparata a corpore:⁊ ꝯſequēter
tertia illa entitas non erat.ergo nō erat aſſumpta. ❡ Se
cundo ſequitur ꝙ deus bis aſſumpſit humanitateꝫ:quia
ſemel in xp̄i benedicti natiuitate:⁊ ſemel in eiuſdeꝫ reſur
rectione:que inconuenientia ſunt apud ſanctos. ❡ Et ſi
cōtra hāc determinationē dixeris ſequi ꝙ xp̄s in triduo
fuiſſet homo:quia tunc fuiſſent anima ⁊ corpus. ❡ Se/
cundo ſequit̃ ꝙ duo ſint.1000.quia due medietates toti⁹
ſunt mille milleſime eiuſdē. ❡ Ad primū.negat̃ cōſequē
tia:q₂ ꝑtes nō quomodocūqꝫ accepte ſunt totuꝫ:ſꝫ opor/
tet vt ſimul ſumantur ꝙ ſi quantitatiue fuerint oportet
vnā cōtinuari alteri:aliter totuꝫ eſſet ſicut cumulus:ciui
tas:aut exercitus:aut huiuſmodi:⁊ ſi qualitatiue fuerint:
oportet formā formare materiā:licꝫ igit̃ in triduo eſſent
anima ⁊ corpus xp̄i vnita diuinitati:nō tamē aīa anima/
bat corpus:⁊ ſic xp̄s vere erat mortuus. ❡ Ad ſcđm.con
ceſſit philoſophus.textu cōmenti.21.primo phyſicoruꝫ.ꝙ
vnū in actu eſt multa in potētia.ideo vnū totū eſt nume
rus in potentia:eſt due medietates in potentia:⁊ eſt mil/
le milleſime etiaꝫ in potētia:ſimiliter ꝯceditur ꝙ ſimpli
cia ꝑ̇ncipia ſimul accepta ſunt cōpoſituꝫ:⁊ ſic vniuerſali
ter tenetur queſtio de toto quātitatiuo:vniuerſali:quiddi/
tatiuo:qualitatiuo cōparato ad partes integrales:vt me/
dietates ſubiectiuas:que ſunt inferiora:diffinitiuas.ſcilꝫ
genus ⁊ differentiaꝫ:⁊ eſſentiales.ſcilicꝫ materiaꝫ ⁊ for/
mam:ſiue totū ſit ſubſtantiale:ſiue accidentale.

VIgeſimum quintū dubiū. Utrū
forma añ generatio/
nem habeat eſſe reale in materia. Et hoc
conſequenter querit:an in materia ſint ra
tiones ſeminales formarū. ❡ Rñdeo.pri
ma cōcluſio. Ratio ſeminalis non eſt ma
teria:neqꝫ priuatio:neqꝫ potentia materie:neqꝫ appetit⁹
vel inclinatio naturalis eius neqꝫ generaliter reſpectus:
quia ſemen eſt cauſa agens.ſecūdo phy.textu cōmēti.31.
⁊ primo de partibus animaliū.principiū nāqꝫ ⁊ efficiens
rei:que gignit̃:eſt ſemen.ratio autē ſeminalis non aliud
videt̃:niſi quo ſemen:aut ꝓportionale ſemini eſt:neutrū
autē predictorū eſt actiuum. ❡ Secūda cōcluſio.ratio
ſeminalis nō eſt forma ipſius generādi:neqꝫ pars forme:
in eſſe completo latens in materia:quia tunc res per ge/
nerationeꝫ nō inciperet:ſed prefuiſſet:vel ſm totum:vel
ſm partem.innuitur ratio ab Ariſtotele.ꝑ̇mo phyſicoꝝ.
textu coṁ.33.q₂ tunc fieri eſſet alterari:cōſequens iſtud
habebat anaxagoras concedere:ſequendo ſua fundamē/
ta:⁊ tamen negauit ipſuꝫ.ideo de eo.primo de generatio/
ne.textu cōmenti.1.dixit Ariſtote.ꝙ propriā vocem igno
rauit.patet ſecūda pars:vel intelligitur pars forme quā/
titatiua:vel gradualis. Si primuꝫ eſſet forma partim ab
intra ⁊ partim ab extra:⁊ ſic ſm vnam parteꝫ illa forma
eſſet abſtracta:⁊ ſm aliam non. Si ſcđm:tūc forma ſub/
ſtantialis:quamuis perfecta:ſuſciperet magis ⁊ minus.
❡ Secundo.forme artificialis anteqꝫ habeat formam
artis non eſt ars:neqꝫ artificioſum.ergo ſubiectuꝫ natu/
rale anteqꝫ recipiat formaꝫ naturalē non eſt forma:neqꝫ
formatum:patet cōſequētia:ex proportione artis ⁊ arti/
ficiati ad naturā ⁊ naturatū. ❡ Tertio.forma in ſuo eſſe
in potentia in ſubiecto non diſtinguit:non dat eē:nō dat
nomen:neqꝫ diffinitionē:neqꝫ operationes.ergo non eſt
forma actu latitans in materia. Eliciunt̃ rationes iſte ex
Ariſtotele ſecūdo phyſicoꝝ.textu cōmēti.11.cum cōclu
dit formā eſſe naturā. ❡ Tertia cōcluſio. Ratio ſemina
lis non eſt forma imperfecta:que ſit cauſa omnium for/
marum extrahibilium ex materia eſſentialiter diſtincta
a materia ⁊ a forma extrahenda:ſiue forma illa ponatur
generalis:vt corporeitas:ſiue non:expectans tamen for/
mam generandi in materia:quia tunc eſſet illa forma ꝓ/
pria materie:de eſſentia eius:aut īſeparabilis ab ea. Tū
quia generans daret multitudinem:quia faceret eſſe ali/
quid:non preexiſtente corrupto. Tuꝫ quia generatio nō
eſſet de non ente ſimpliciter:q₂ materie daret illa forma
eſſe ſubſtantiale. ❡ Quarta concluſio. Ratio ſeminalis
non eſt agens principale:neqꝫ virtus actiua eius:neqꝫ q̃/
litates eius prime:quia incohatiuum forme non eſt ali/
quid diſtans a materia generationis. ❡ Quinta conclu/
ſio. Ratio ſeminalis eſt forma ſubſtantialis ſeminis aut
corporis proportionati ſemini:quia ratio ſeminalis dicit
quo ſeminale exit in actum gignendi.hoc autem eſt for/
ma eius.ipſa enim regulat alterationem. Et ſi dicas in
generatione hominis formam ſpermatis corrumpi:ergo
forma ſpermatis non agit ad hominis generationeꝫ.pa/
tet cōſequentia:quia oportet agens producens aliquem
effectum eſſe in illo inſtanti in quo effectus īcipit eſſe:pa/
tet antecedens.ex primo phyſicoꝝ.cōmento.62.non ceſ/
ſant partes ſpermatis corrumpi ⁊c̃. ❡ Reſpondeo intel
ligit Auerro.per ſperma ſanguineꝫ menſtruū:quia apud
philoſophū maſculus dat principiū actiuum:femina aūt
principium paſſiuuꝫ.ideo negamus antecedēs. In proli/
fico enim ſpermate eſt pars ſpumoſa agēs ad generatio/
nem:quā partem non oportet corrumpi:ſed poſt genera/
tionē in ſpiritū euaneſcit ⁊c̃. ❡ Ex his ſequit̃.non oī for
me inchoationem reſpōdere:q₂ intelligētie non:quāuis
enim eſſet infima:cuiuſmodi eſt intellectus poſſibilis:ſo
lum enim eductis formis de potentia materie ratio ſemi
nalis eſt conceſſa.homini aūt datum eſt ſemen:ꝓpter co
gitatiuā:que ex materia educitur:formis etiā elemento/
rum non:quia ille ſpiritu generante nō indigent ad coꝝ
generationē:⁊ ſine medio generant̃.mixtis aūt:quia per
digeſtionē generātur:ſpirituoſuꝫ corpus correſpōdet qđ
calidū naturale appellatur dans digeſto cōplementum.
In plantis autē ꝑ̇ncipium materiale cū formali in vnuꝫ
corpus concurrunt:vt patet in ſeminibus:que ſerunt̃:q₂
in illis ſexus diſtinctus non eſt.in aīalibus auteꝫ que pu
trefactione generant̃ eſt ibi ſemini ꝓportionale.ſecūdo
de generatione animaliū:ſed in alijs duo ꝑ̇ncipia maſcu/
lus ⁊ femina.primo de generatione aīalium:conceduntur.
Dicēdū igitur ꝙ queſtio negatiue terminat̃:quia forme
preſupponit̃ materia:que eſt potētia forma:ſed non eſt
hoc eſſe reale forme. Soluitur autem queſtio ꝯſequēter
queſita.ſ.dari rationē ſeminalē:q₂ ſemen eſt:ſed nō omni
forme rñdet rō ſeminalis:q₂ ſemen ex coeūte natura eſt
maſculi ⁊ femine.ꝑ̇mo de generatione aīalium. Ariſtote/
les:non omne autem animal coit:ꝙ ſi nomen ſeminis ex
tendas ad genituram:vt etiam ſemini proportionata cō
prehendantur:⁊ ea que ſemina cōmuniter appellant:vt
grana que ſeruntur.tunc ad vegetatiua ſoluꝫ ſe extendit
ratio ſeminalis:quia genitura eſt ex generante factū cor
pus ad generandū ⁊c̃.alijs autē non opꝫ naturaꝫ ꝯceſſis

ſe hanc materiam ab agente decīſam. ❡ Contra.ſequit̃
Ariſto.nō mediaſſe iter formaꝝ latitationē ⁊ creationē:
dato ꝙ formaꝝ inchoationē non poſuerit.qđ eſt ecōtra
Auer.12.metaphyſice.cōmēto.18. ❡ Secundo ſequitur
nullā generationē eſſe naturalē:patet cōſequētia:q₂ nul
lius generationis ꝑ̇ncipiū actiuuꝫ eſt intrinſecū. ❡ Ter
tio.ſequitur formas fieri de nihilo ſui:⁊ ſic creari:patꝫ cō
ſequentia:quia non datur actiuū inexiſtens. ❡ Quarto.
ſequitur quācūqꝫ formā ex quacūqꝫ materia eſſe extra/
hibilē:ꝯſequens eſt cōtra philoſophū.ꝑ̇mo phyſi.tex.cō/
menti.43.⁊.44.patet conſequētia:q₂ incohatio forme
materiā appropriabat:que negat̃ in materia. ❡ Ad pri/
mum mediauit Ariſtoteles inter antiquorū opiniones.
dicendo formā in materia habere eſſe in potētia.anteqꝫ
in actum educat̃ ab agente naturali. ❡ Ad ſecundū ge/
nerationis ꝑ̇ncipium intrinſecū quo ipſa dicitur natura/
lis eſt paſſiuū.ſ.materia.non autē actiuū.patet ex Auer.
ſcđo phy.cōmēto ꝑ̇mo. ❡ Ad tertiuꝫ forma extrahit̃ de
potentia materie.ideo fit ex aliquo ſui:quia ex materia q̃
eſt cauſa eius.hoc aūt repugnat creationi. ❡ Ad quartū
ex ſemine oliue fit oliua:⁊ non frumentū:⁊ ex ſemine fru/
menti fit frumentum ⁊ non oliua. Tum ex parte agētis
propinqui productiui vnius:⁊ non alterius. Tū ex mate
ria propinqua trahibili ad vnum:⁊ non ad alterum.

VIgeſimuꝫ ſextum dubiuꝫ. Utrū
forma ſubſtātialis ſit
principium indiuiduationis prime ſubſtā
tie. ❡ Querere enim que res ſit differen/
tia materialis cōtrahens ſpeciem ad indi/
uiduum eſt ſpeciale querere.quia multa
ſunt hoc:que ſunt non ſub ſpecie:preſertiꝫ
vniuoca:⁊ eſſet queſtio logicaliter propoſita. ❡ Reſpō/
deo.principiū indiuiduationis non eſt due negationes.ſ.
indiuiſio in ſe ⁊ diuiſio a quocūqꝫ alio.q₂ indiuiduū ſub/
ſtantie eſt poſitiuum:ergo eius ꝑ̇ncipium ītrinſecum nō
eſt negatio:licꝫ eniꝫ vnū dicat negationē.q̃rto metaphy.
textu cōmē.4.tamen res:que eſt vna:non eēntialiter ne
gationem includit:licet ad eam negatio ſequat̃. Tum q₂
ſi tantū vnum eſſet ſingulare:ipſum non eſſet diuiſum a
quocūqꝫ alio. Tum quia negatiua veritas non eſt ꝑ̇ma:
ſed preſupponens aliam prioreꝫ. ❡ Secunda concluſio
indiuiduationis principiū non eſt ſeptem accidentia.ſcꝫ
forma:figura:locus:ſtirps:nomen:patria:tempus:quia
ſubſtantia in ſuo eſſe prior eſt accidente.ſeptio metaphy.
textu cōmenti.4. Et Auerro.ſeptimo metaphy.textu cō
menti.2. Indiuiduū eni ſubſtātie:qđ prius eſt alijs indi/
uiduis accidentium:manifeſtum eſt per ſe. Tum quia ſi
ſic:tunc indiuiduum ſubſtantie eſſet accidentale.patꝫ cō
ſequentia:quia ipſum in ſuo eſſe includeret accidens.cō/
ſequens eſt falſum:quia ſubſtantiale ⁊ accidentale com/
poſitum diſtingūntur. ❡ Tertia concluſio principiū in/
diuiduationis non eſt quātitas:quia indiuiduum ſubſtā
tie eſt pure ſubſtantia:ergo nullo accidente eſt:acciden/
te enim aliquid eſt tale aut tantū:aut ⁊c̃.non autem ſub/
ſtantia prima accidente eſt. Tum quia ſtante eodem in/
diuiduo variatur quantitas:patet in augmēto aut decre
mento:quantitas enim interminata precedit indiuiduuꝫ
⁊ ſic ipſa non eſt quo indiuiduum ſit.terminata autē va/
riatur. Tum quia.10 metaphy.cōmento ꝑ̇mo Auerrois
Cauſa ꝙ indiuiduū ſit continuū eſt forma eius.ergo for
ma dignius dicitur vnum qꝫ continuatio:cum forma ſit
cauſa continuationis. Et infra intendit indiuiduuꝫ natu/
rale:qđ eſt vnum per continuationeꝫ ſm ſuaꝫ formam.
❡ Item Auerrois.ꝑ̇mo celi.cōmen.72.forme diuerſa/
rum naturarū innate ſunt habere materias diuerſe quā/
titatis:cum diuerſitas formarum ſit cauſa diuerſitatis
quantitatuꝫ ⁊ magnitudinū recipientiuꝫ formas. Tum
quia intelligentie ſunt indiuidue:⁊ non quante. ❡ Quar
ta cōcluſio.principium indiuiduationis non eſt ſignatio
quātitatis:quia ſignatio quātitatis eſt quātitas:aut ma/
teria ſignata. ❡ Quinta cōcluſio.principium indiuidua
tionis:non eſt exñtia:que eſt compoſitū:q₂ exñtiā in ſuo
eſſe ⁊ operari a principijs ſuis dependet. ❡ Sexta con/
cluſio.ꝑ̇ncipiuꝫ indiuiduationis non eſt materia ſigna/
ta:quia ꝑ materiā īdiuiduuꝫ non eſt in actu:ſed in poten/
tia. Tum quia intelligentia eſt ſingularis:non tamē ſin/
gularitate oppoſita vniuerſali in eēndo:vt ī libro de vni
uerſalibus declaraui:⁊ non per mām.ſimilr intentio co/
loris in medio. Tum quia materia exiſtente vna:indiui/
dua plurificant̃.patet in virga ſemiuiridi:aut in duobus
monſtruoſe coniunctis.dixit eniꝫ Ariſtoteles.quarto de
generatione animaliuꝫ:vnū ne an plura ſit per coagmē/
tationem:qđ monſtrificum prodit animal:iudicandum
eſt ꝑ̇ncipij ratione.verbigratia ſi cor pars eiuſmodi eſt.
Qđ vnum cor habet:vnuꝫ animal eſt:qđ duo:id duo eſt
animalia:que ſibi coaluerunt:ꝓpter conceptum coniun
ctionem:vel de duobus racemis eidem palmiti alligatis:
vel de muliere pregnante. ❡ Item materia nō vere cō/
tinua indiuiduum eſt vnū:patet de animali corruptibi/
bili q₂ ibi eſt cōtinuatio ꝑ naturā:⁊ nō mathematica cō/
tinuatio:aut de mūdo:cuius ꝑtes ſunt vnite per ſpūalem
vnionē:⁊ nō ꝑ cōtinuationē:q₂ ſunt cōtigue. ❡ Iteꝫ mā
eſt eadē nuō in gñato ⁊ corrupto:nō eſt aūt idē īdiuiduū
gñatū ⁊ corruptū. ❡ Septima cōcluſio.vlr ꝑ̇ncipiū īdi
uiduationis non eſt ipſa res:q₂ aliqñ res eſt cōpoſita ex
materia ⁊ forma:que tñ nō exiſtit ſeipa:ſed ꝑ ſuā formā.
❡ Octaua ꝯ.hecceitas non eſt ꝑ̇ncipiū īdiuiduationis.
ꝓbat̃.⁊ ſuppono ꝙ ꝑ hecceitateꝫ ſignificari.vt Scotus.
ītelligo id quo aliqd formalr̃ eſt hoc.⁊ in ꝓpoſito differt
ex nā rei ab eo:cuius eſt ⁊ nō re.tunc illud qđ nō eſt ꝑ̇n^m^
eēndi:nō eſt ꝑ̇ncipiū eſſendi hoc:ſed hecceitas nō eſt ꝑ̇n/
cipiū eſſendi:pꝫ:q₂ hecceitaſ non eſt ꝑ̇n^m^ operandi ġ non
eſt ꝑ̇nicpium eſſendi:patet cōſequētia:quia eadem ſunt
ꝑ̇ncipia eſſendi ⁊ operandi:ſed hecceitas ēt apud Sco/
tū eſt ꝯditio agentis:⁊ nō eſt rō agēdi. Cōfirmat̃:q₂ hec/
ceitas nō principiat motuꝫ.ġ neqꝫ eſſe. ❡ Nona ꝯ.ꝑ̇n^m^
īdiuiduationis eſt forma:ſiue īdiuiduū ſit res ītelligibi/
lis:ſiue ſenſibilis:ſiue ſimplex:ſiue cōpoſita:q₂ forma eſt
ꝑ̇ncipiū eſſendi:operādi:diſtinguēdi:a quo ſumit̃ nomē
rei ⁊ diffinitio. ❡ Itē diſtinctionē rei eſſe per formā oſtē
dit Auer.ꝑ̇ de aīa coṁ.53.mēbra leonis non dr̃nt a mem
bris cerui:niſi ꝑꝑ diuerſitatē aīe cerui ab aīa leonis.⁊ ſe/
cūdo de aīa.coṁ.60.melius eſt extimare diſtictionē for/
marū eē cauſam diſtictionis materierum:qꝫ ecōtra:ideo
ſiue diſtictio ſit ſpecifica ſiue numeralis:nō ꝑ̇mo accipiē
da eſt a materia:licꝫ aliquādo ſcđo aliqua per materiam
differre poſſint.ſubſtantiā enim materialē ab īmateriali
diſtinguimus per materiā. ❡ Iſtā ſniam vult Auerrois
ꝑ̇mo phy.cōmēto.63.declarans quomō corpus in tranſ/
mutatione accidentali manet vnum numero:dixit eniꝫ
diſpoſitio eius ſubſtantialis eſt:qua fit vnum numero.
❡ Secunda auctoritas eſt.primo de anima cōmēto.90.
Omne qđ eſt vnum ⁊ cōtinuum:non vnū ⁊ continuum
eſt per ſuā materiā:ſed per ſuā formā. ❡ Tertia eſt.ſcđo
de anima tex.⁊ ꝯmēto.2. Ubi Ariſtoteles:ſpecies eſt ſm
quā aliquid dicitur hoc. Ubi Auerrois.forma eſt ꝑ quā
indiuiduū ſit hoc. ❡ Quarta eſt.ſecūdo de anima.com/
mento ſeptimo. Cōgregatū nō dicit̃ vnū:niſi per vnitatē
exiſtentē in forma:mā eniꝫ non eſt hoc:niſi per formaꝫ.
❡ Quinta eſt ſcđo de aīa.cōmento.8. Hoc enim indiui/

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

duum non eſt hoc niſi per ſuam formã:non per ſuã materiam. ¶ Sexta eſt ſecundo de anima.cõmento.9.vbi habetur concluſio cum demonſtratione. Indiuiduum non fit indiuiduum:niſi per formã:quia nõ eſt idiuiduũ: niſi ſm ꝙ eſt ens in actu:⁊ eſt ens in actu per ſuã formã non per ſuam materiã. Et ſeptimo metaphy.cõmẽto 7°. Compoſitum enim ex materia ⁊ forma non eſt in actu: niſi propter formã. Idem ſcḋo phyſicoꝝ.cõmento 4°. Eandem rationẽ ponit Auerrois.ſcḋo de anima.cõmento 7°.Compoſitũ non dicit̃ vnum:niſi quia ſua forma eſt vna.vnum eni eſt analogũ per prius dictũ de forma : iḋ vnitatis radix eſt forma:a qua aliorum pendet vnitas.

¶ Septima auctoritas:ſed obſcura eſt.ſcḋo de anima. cõmẽto.63.vbi dixit Auer.cogitatiuã diſtinguere ſpeciẽ ſubſtantie a ſpeciebus accidentiũ.Ex quo ſequitur ꝙ ſi ſubſtãtia eſſet hec per aliqḋ accidens:ꝙ ſpecies ſubſtantie non repreſentaret indiuiduum:niſi eſſet cõiuncta ſpeciei illius accidentis:quo indiuiduatur indiuiduũ:⁊ ſic periret cogitatiue diſcretionis operatio ſeruiens intellectui in preſentando ſibi obiectuꝫ propriũ:qḋ eſt quidditas rei materialis. ¶ Octaua eſt ſcḋo de anima.cõmento.37.Illud per qḋ eſt ens:⁊ eſt hoc:eſt ſua forma. Ideꝫ intelligit Auerrois tertio de anima.cõmento.10.res exñs in carne per quã caro eſt qḋ eſt.ſcilicꝫ forma. ¶ Nona eſt Auerrois.ſeptimo metaphſice.cõmento.5° dixit Ari. formã eſſe primã:quia eſt cauſa ſubſtantie demonſtrate: ⁊ ſubſtantie demonſtrate non ſunt ſubſtantie:niſi per illam:⁊ dixit ipſam eſſe vnaꝫ:quia ſubſtantia demonſtrata non eſt vna:niſi per hanc ſubſtantiam:⁊ per hanc naturaꝫ que dicitur forma. ¶ Decima auctoritas eſt.ſeptimo metaphyſice.cõmento.27. Ubi Ariſtote.dixit.⁊ hoc ꝟ dixit Auer.forma eſt illud qḋ demõſtratur per hoc ꝓnomen hoc. ¶ Undecima eſt.tertio de anima.cõmento 24.forma eſt cauſa vnitatis. ¶ Alie auctoritates adduci poſſent de identitate quidditatis cũ eo:cuius eſt:ex ſeptimo.⁊ octauo metaphyſice:ſed pauciores ꝗ̃ adducte ſint ſufficerent. ¶ Cõtra.illa ſunt vnũ nuõ:quoꝝ materia eſt vna.qnto metaphy.textu cõmẽti.12.ergo materia eſt principiũ indiuiduationis. Tum etiã.ſeptimo meta. cõmẽto.28 generans generat aliud ꝓpter materiaꝫ:ſed in generatione vniuoca genitum numero differt a generante. Tum etiam.12.metaphy. tex.coñ.49. quecunq; numero ſunt multa:habent materiã. ¶ Scḋo.illud qḋ eſt principiũ ſpeciei:nõ eſt ꝑncipiũ per qḋ aliquid eſt ꝟ: q; pertinentia ad diffinitionẽ ſunt cuilibet idiuiduo cõmunia:⁊ nulli ꝓpria ſed forma pertinet ad diffinitioneꝫ.

¶ Tertio Ariſto.ꝑmo celi.tex.cõmenti.93.oñs ꝙ mundus eſt vnus numero dixit:q; conſtat ex tota ſua materia.ergo materia eſt cauſa vnitatis. ¶ Quarto. Auerro. primo phy.cõmẽto.6.omnis multitudo eſt rerũ differentiũ ſm formã:aut ſm quantitatẽ:q; multa:aut ſunt alterius:⁊ ſic forma differũt.i.rõne:aut ſunt eiuſdem rõnis: ⁊ ſic quãtitate.ideſt numero:ꝗ̃ quãtitas eſt principiũ indiuiduationis. Tum q; quãtitas eſt principiũ diuiſionis in partes eiuſdẽ rationis:vt pꝫ ex diffinitione quanti.qnto meta.ſ.quoꝝ quodlibꝫ eſt aptũ eſſe vnum ⁊ hoc aliqd.

¶ Ad primũ.differẽtia eſt inter eſſe ꝑncipiũ indiuiduationis:⁊ pluralitatis numeralis:⁊ vnitatis diuerſoꝝ:q; ꝑncipiũ indiuiduationis eſt quo res in actu:⁊ hoc eſt forma:ſed principiũ multiplicationis indiuiduoꝝ ſub eadẽ ſpecie ſimul exiſtentiũ eſt materia diuiſa:⁊ etiã forma diuiſa ad materie diuiſionẽ:⁊ principiũ multiplicationis indiuiduoꝝ ſucceſſiue eſt trãſmutabilitas materie de vna forma in aliã. Celum enim pro mundo eſt vnuꝫ numero iuxta ſententiã Ariſto.pᷓo celi:q; cõſtat ex tota ſua mã.

Idem etiam vult Auerro.in libro de ſubſtãtia orbis.ca. primo.Eſt igitur materia cauſa pluralitatis numeralis. Similiter cum ſunt duo formaliter aut noie diſtincta:illa ad vnũ eſſe non reducunt̃.niſi cum materia eoꝝ vna fuerit:vel ſubiecto idem fuerint.⁊ in hoc ſenſu loquitur Ariſtote.qnto metaphy.negatur igit̃ cõſequẽtia argumẽti. ¶ Ad cõfirmationẽ generãs generat aliquid propter materiã.i.cauſa multiplicationis generabiliũ ab vno generante eſt multitudo materierũ:in quas agit generans. Expoſitio eſt Auerro.ibi. ¶ Alia cõfirmatio ponit materiã eſſe cauſam multitudinis:qḋ eſt cõceſſuꝫ. ¶ Ad ſcḋꝫ. forma duplex eẽ:naturale extraneũ:forma nãlis in ſuo eſſe naturali eſt in materia:⁊ eſt principiũ idiuidui:⁊ non eſt vniuerſalis:niſi in potentia:⁊ hoc eſt eſſe nãle ſeu reale:ſed in eſſe abſtracto per intellectũ:ipſa eſt ſpecies:⁊ in illo eſſe nõ eſt ꝓpria vni idiuiduo tñ:ſed eſt cõmunis : ⁊ in iſto eſſe vniuocant̃ indiuidua. ¶ Ex hoc patet dictuꝫ Auerrois in deſtructione deſtructionũ. Cõueniẽtie multoꝝ indiuiduoꝝ in vnũ cauſa eſt forma. Indiuidua aũt diſtinguunt̃ inuicem materia:non forma:forma eniꝫ hꝫ duplex eſſe in actu:⁊ hoc eſt eſſe vniuerſale.in quo vniuocantur ſingularia:aliud eſt eſſe forme in potẽtia.⁊ eſt eſſe forme in materia:⁊ in iſto eſſe ſingularia diſtinguuntur. Differẽtie quoq; ſpeciei in indiuiduis materiales dicũtur : quia non faciunt in indiuiduis diuerſitatẽ rationis: ſed numeralẽ:quia materiam impoſſibile eſt eſſe vniuerſalẽ:⁊ ſimilr̃ formã cauſatã a mã in illo eſſe in quo ab ea cauſat̃:ĩpoſſibile eſt eſſe vniuerſalẽ. ¶ Ad tertiũ:qñ vna forma cõprehendit ſuã mãm totã:⁊ non eſt poſſibile illḋ cõpoſitũ ex illa forma ⁊ illa materia corrumpi:tunc illud eſt vnũ numero in vna ſpecie:⁊ nõ eſt poſſibile eſſe plura indiuidua ſub illa ſpecie:ſic autẽ eſt de mundo:⁊ hoc voluit phs. ¶ Ad quartũ.negatur ꝯſequẽtia.ois differẽtia eſt numeralis aut ſpecifica:ergo quãtitas eſt principium idiuiduationis. Ideꝫ dicit̃ ad philo.3° meta.tex.coñ.11. dicens.diuiſibile omne:aut ſm quãtitatẽ:aut ſm diuiſionẽ:q; eni numerus eſt quãtitas:ideo dña nuõ differunt quãtitate:nõ ꝙ quãtitas ſit quo aliquid eſt hoc.

Vigeſimum ſeptimum dubium.

Utrum priuatio ſit res. ¶ Rño.hic videtur cõtradictio inter Ariſto.primo phy.tex.comẽti.60.diceteꝫ ꝙ priuatio cũ materia eſt vnum numero. ⁊ Ariſto.in poſtpredicamẽtis dicẽtẽ ꝙ priuatio non eſt priuari:neq; priuatũ.priuatũ enim mã eſt. ¶ Dicendũ tamẽ ꝙ priuatio eſt carentia forme in ſubto apto nato habere formã:⁊ materia eſt illa que caret certa forma.ideo Ariſto.ꝑmo phy.voluit ꝑuationẽ cũ materia eſſe vnum numero:q; de eodẽ:de quo dicit̃ mã:dicit̃ priuatio:licꝫ nõ in abſtracto:ſed in cõcreto.tamẽ nõ ſunt vnũ ſpecie:q; alia eſt priuationis diffinitio a diffinitione materie. Sꝫ quia abſentia forme poteſt importari in abſtracto.per hoc nomẽ priuatio:⁊ in ꝯcreto per hoc nomẽ priuatũ:⁊ vtrũq; importat̃ per modũ habitus ⁊ quietis. ¶ Põt etiã eadẽ abſentia importari per moduꝫ fluxus ⁊ fieri:⁊ ſic importat̃ per hoc verbũ priuari.ideo ꝯceſſit Ariſto.in predicamentis differentiã iter ꝑuationeꝫ:ꝑuatuꝫ:⁊ ꝑuari. ¶ Concedendũ tamen eſt ꝙ priuatio ſit per ſe nõ ens.vt ꝑmo phy.textu cõmẽti.75.⁊.79.cõcedit philoſophus.⁊ in hoc differt phs a platone.ideo materia nõ eſt priuatio per ſe:ſed poteſt identificari per accidẽs:qũo aũt ſentiatur priuatio:vt tenebra.ſcḋo de aĩa patebit alſ deo dante.Eſt autem differentia inter priuationem ⁊ negationem:terminat enim negatio contradictoriaꝫ oppoſitionem:ſed priuatio priuatiuam oppoſitionẽ:⁊ iſte due

oppoſitiones non differũt ex parte habitus:q; eadẽ forma habet priuatiue oppoſitũ ⁊ cõtradictorie oppoſituꝫ: quãuis poſſit eſſe ꝙ vni forme ſit dare cõtradictoriũ:puta intelligentie:quãuis ibi non ſit dare priuatiue oppoſitum:differẽtia tñ negationis ⁊ priuationis accipitur ab extrinſeco.ſcꝫ ratione ſubiecti:q; negatio reſpicit indifferenter oia non habituata:ſed priuatio requirit determinatum ſubiectũ:in quo ſit aptitudo ad formã:cui priuatio opponit̃.vt colligitur ex Auer.3° de anima. ꝯmẽto.5. ⁊ 14.differunt igitur negatio ⁊ priuatio:q; ꝑuatio eſt ablatio alicuius a mã determinata:⁊ negatio eſt ablatio alicuius negati ſimplr̃. Auer.4°.metaphy.coñ.4. ¶ Correlariũ.priuationis nõ eſt priuatio:q; abſentia priuationis eſt habitus preſens. ¶ Cõtra.priuatio eſt ꝑncipium realis trãſmutationis:ergo priuatio eſt aliqd:patet cõſequẽtia:q; nõ eſt poſſibile ens principiari a non ente:quia qḋ nihil eſt:nihil cauſat. ¶ Secũdo.illḋ quo formaliter noiatur aliquid priuatũ ſecluſo omni ope intellectus eſt res:ſed ꝑuatione mã denoiat̃ ⁊c̃.vt oculus eſt cecus ⁊c̃.

¶ Tertio.illud qḋ eſt idem realiter mãe eſt ens reale:ſꝫ priuatio eſt huiuſmodi.pꝫ maior:q; oẽ qḋ eſt mã eſt ens reale:pꝫ minor auctoritate phi : tum q; ſecluſo omni qḋ nõ eſt materia a mã:ipſa etiam eſt priuata:ergo etiã ꝑuatio eſt. ¶ Quarto:omne ad qḋ ſtat reſolutio reꝝ eſt res: ſed in priuatiuã oppoſitionẽ ſtat reſolutio rerũ:q; cõtrarietas reſoluit̃ in priuatiuã oppoſitionẽ.10.metaphy.textu cõmẽti.15.⁊ in libro de ſuba orbis.capite ꝑmo. ¶ Ad ꝑmũ.negat̃ ꝯſequẽtia.q; duplex ꝑncipiũ:per ſe:ꝑ accñs. ꝑncipiũ per ſe eſt ens:ſed ꝑncipiũ per accñs eſſe ens non opꝫ:neq; ipſuꝫ eſt cauſa.ꝑncipiũ eni cõmunius eſt ꝗ̃ cã.

¶ Cõtra.Auer.pᷓo phy.cõmento.82.priuatio eſt cauſa corruptionis. ¶ Rño.negat̃ priuationẽ eſſe cãm reruꝫ naturaliũ:quarũ ponit̃ ꝑuatio eſſe principiũ:ſed non negatur modus cauſandi negationis ſuper negationes proportionalis modis cauſandi affirmationis ſuper affirmationes.dixit eni phs.primo poſterioꝝ.quẽadmodũ affirmatio eſt cauſa affirmationis:ita negatio eſt cauſa negationis.itellige in cauſis adequatis. ¶ Ad ſcḋm.denominatio duplex:poſitiua negatiua.tunc negatiua a nõ ente ſumitur.poſitiua vero ab ente:eſſe aũt priuatuꝫ aut cecũ ſunt negationes determinati gñis ⁊c̃.forma igitur ꝑſens poſitiue denominat:ſed forma abſens ꝑuatiue denominat. ¶ Cõtra.ſequitur ꝙ priuatio ſit forma.q; abſentia forme eſt forma abſens:ſed priuatio eſt abſentia forme.

¶ Reſpõſio.licꝫ theologus ꝯcedat.ꝙ forma abſens ſit aliquid:ꝓpter itellectuꝫ:non tamẽ philoſophus:q; quãdocũq; forma non eſt in materia:ipſa non eſt apud ipm.

¶ Ad tertium.negat̃ ꝙ materia ſit priuatio:quãuis concedatur ꝙ materia eſt priuata certa forma:nõ tamẽ materia eſt priuata ſimplr̃:neq; materia eſt priuatio. ¶ Ad quartũ.reſolutio cõtrarietatis in priuatiuã oppoſitionẽ eſt ꝓpter reſolutionẽ accidentiũ in ſubſtãtiã:⁊ ꝓpter nõ eſſe variabilia accidentia:niſi ꝓpter ſubſtãtiaruꝫ variationẽ:ſi eni ſubſtantie eſſent ſtabiles:eſſent etiã accidentia ſtabilia:oppoſitio autẽ in ſubſtãtijs priuatiua eſt:que eſt terminus mutationis. ¶ Contra.priuatio eſt quodãmodo forma.ſcḋo phy.tex.cõmẽti.15. ¶ Rño. vltra expoſitionẽ Auerrois.ſcilicꝫ pro forma imperfecta.ſcḋo priuatio eſt forma per accidens.ſcilicꝫ quia ipſi coniungitur forma:quando ſunt duo oppoſita in que ſucceſſiue trãſmutabile eſt aliqḋ ſubiectũ:tunc quodlibꝫ illoruꝫ ſe hꝫ vt actus reſpectu ſubi:⁊ ſic intelligit phs priuationẽ eſſe quodãmodo formã:⁊ eſt ſignificatio valde metaphorica:quã appoſuit Ariſtoteles ad oſtendendũ amplitudinem ſue conſiderationis.

Vigeſimuꝫ octauũ duᵐ.

¶ Utrũ priuatio ſit ꝑncipiuꝫ. ¶ Rño aut refert̃ ꝑncipiũ ad naturatũ: aut ad trãſmutationẽ:ſi ad naturatuꝫ. ſic priuatio nõ eſt ꝑncipiũ:niſi per accidens. duo eni ſunt intrinſeca ꝑncipia nãti:mã ⁊ forma.ꝑ phy.tex.coñ.65.ꝑncipiũ aũt trãſmutationis eſt priuatio. ¶ Sciendũ tamẽ ꝙ trãſmutationis tria ſunt ꝑncipia.ſcꝫ ſubꝫ:terminus a quo:⁊ terminus ad quẽ.ſubm eſt mã:ſed ipſa nõ eſt terminus.ſilr terminus a quo ⁊ ad quẽ ſunt termini:ſed nõ ſuba:hoꝝ igit̃ triũ ꝑncipioꝝ duo ſunt cãe nãti.ſ.mã ⁊ forma:ſed ꝑuatio eſt ꝑnᵐ:⁊ nõ cã:eſt eni terminus. ¶ Sciendũ tñ ꝙ trãſmutatio eſt aut de nõ ſubo in ſubꝫ:aut ecõtra.⁊ iſta ſolet mutatio appellari:⁊ nõ motus:ꝑ ſubꝫ intelligo eſſe:⁊ cõſequẽter ꝑ nõ ſubm nõ eſſe:alia eſt de ſubo in ſubm:⁊ iſta ſolet motus appellari:⁊ nõ mutatio:prius igitur loquamur de terminis mutationis:deinde motus.termini igit̃ mutationis primi ſunt priuatio ⁊ forma. ¶ Scias tamẽ ꝙ priuatio qñq; comitat̃ potẽtiã nãlẽ ad formaꝫ:⁊ tunc ipſa eſt terminus a quo gñationis:forma vero eſt terminus ad quẽ:qñq; vero priuatio nõ comitat̃ potẽtiã mãe ad formã illã:cuius eſt ꝑuatio:⁊ iſta eſt terminus ad quẽ corruptionis:forma vero eſt terminus a quo. Auer.igit̃ 5° phy.ꝯᵗᵒ.7.Cum abycit modos priuationũ famoſaruꝫ numeratarũ in libro ꝑdicamñtoꝝ:abycit illã de ꝗ phs in ꝑñtis dixerat:a priuatione ad habitũ impoſſibilis eſt regreſſus:tanq; impoſſibilẽ ad terminãdũ gñationẽ:quãuis illa terminet corruptionẽ:nõ teneo tñ has eſſe duas priuationes:ſed vnã:qũo vnitas in eis reperiri põt:⁊ diuerſaꝫ rõne.ideo vna dicat̃ ante formã:alia dicat̃ priuatio poſt formã:⁊ ſic priuatio differt a potẽtia:cũ ſeparari poſſint:⁊ etiã vnũ ſit poſitiuũ ⁊ ens:reliquũ vero priuatio:vtrũq; tñ eoꝝ ꝑ actũ intelligit̃. ¶ Cõtraria igit̃ aut termini poſitiui in iſta mutatione:puta forma:termini a quo ⁊ forma termini ad quẽ ſunt termini ꝗ̃ſi per ſe:vt in gñõne eq:termini primi ſunt forma eq:⁊ ꝑuatio eius.termini ſecũdi ꝗ̃ſi per ſe ſunt forma ſpermatis:intellige ſanguinis eque.Et forma equi.Sꝫ termini per accidẽs ſũt termini ꝯdictoꝝ:vt equ⁹ ⁊ nõ equ⁹. ¶ Sꝫ de terminis motus dicẽdũ ꝙ ꝯria ſunt duplicia:mediata:⁊ imediata. inter imediata motus exiſtere nõ põt:ſed mutatio:ſꝫ bñ iter ꝯria mediata:q; opꝫ ꝙ in tẽpore in quo mouet̃ mobile:mobile receſſerit a termino a quo:⁊ nondũ totaliter attigerit terminũ ad quẽ.ſententia eſt Auerro.qnto phy. cõmẽto.10.⁊.18.termini igitur primi motus ſunt duo cõtraria mediata:termini vero quaſi primi ſunt priuatio ⁊ forma:termini vero per accidens ſunt termini contradictoꝝ:vt in motu a calido in frigidũ:termini ꝑmi ſunt calor ⁊ frigus:termini ſecundi ⁊ quaſi ꝑ ſe ſunt frigus ⁊ priuatio frigoris:termini vero per accidẽs ſunt frigus ⁊ nõ frigus.Ex hoc apparet ꝗ̃ neceſſariũ fuerit.primo phyſi. cõmẽto.44.⁊ alibi:exponere totiens cõtrarietatẽ principioꝝ cõprehẽdere ſub ſe cõtrarietatẽ verã ⁊ priuatiuã oppoſitionẽ:q; oportebat indifferenter loq de terminis primis mutationis:qui erãt priuatio ⁊ forma:⁊ de terminis primis motus:qui erant cõtraria. ¶ Cõtra Auerro. qnto phy.coñ.7.dixit tranſmutationẽ:que eſt de ſubto in ſubm.ſcꝫ de ꝯrio in ꝯriũ:collocari ſub trãſmutatione: que eſt de nõ ſubo in ſubm:aut de ſubo in nõ ſubm.ergo vtraq; iſtarũ mutationũ eſt iter eſſe ⁊ eſſe:aut vtraq; eſt inter nõ eſſe ⁊ eſſe.ſi eni vna illarũ ſit iter nõ eſſe ⁊ eſſe:⁊ altera inter non eſſe ⁊ eſſe:nõ poterit vna ſub altera collocari:ſic neq; ſubitũ ſub ſucceſſiuo:aut eꝯ:aut poſitiuuꝫ ſub negatiuo:aut eꝯ. ¶ Rño cõtrarij priuatio:exemplũ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gratia.nigri capi pōt preciſe priuatiue:ꝛ ſic eſt terminus mutationis:ꝛ nō eſt terminꝰ ꝑ ſe motus:ſed per accidēs. Alio modo poſitiue:vt eſt albedo:ꝛ tūc ipa eſt terminus motus:ꝛ nō mutationis ſubite:niſi eēt illa albedo in minimo gradu exiſtere potente. voluit igitur Auer. motū q eſt in ſubito ente in actu:ꝛ inter eſſe ꝛ eſſe:poſſe ēt habere terminos:qui noīe ſunt ꝑuatiui:ſed re ſunt poſitiui: quia albedo eſt nō nigredo:ꝛ albū ē nō nigrū.ideo data trāſmutatione inter album ꝛ nigrū:ipſa eſt inter albū ꝛ non albū:ꝛ tunc talis ꝑuatio:que eſt res poſitiua:ſubitā mutationē terminare nō pōt:niſi in minimo ſui eſſe:ſed ſolū terminat motū. Si quis vellet extendere terminos ꝑ accidens ad formas accidentales comitantes mutationē: diceret quantitatē ꝛ qualitatē exiſtentē in materia trāſmutationis eſſe terminos accidentales mutationis:vt albedo:aut rubedo:ſi materia generationis ſit alba vel rubea.hec ex ꝑmo phyſi.cōmēto.44.ꝛ qnto phyſi.cōmēto.55.colliguntᷣ:ſunt igitᷣ termini per ſe determinati: ſed termini per accidēs ſunt indeterminati. ⁋ Sciendū ēt ex parte ſubiecti generationis. Utrū non ens generari poſſit aut moueri. ⁋ Et dicendū iuxta Ariſto.qnto phy. tex.cōmēti.8. Qꝛ non ens eſt triplex primū eſt nō ens ꝑ cōpoſitionē:vt chimera nō eſt:ſcdm eſt indiuiduū ſube: qd nō eſt:ſed eſſe pōt:tertiū eſt nō ens per accidēs:vt nō albū.primū neq moueri:neq mutari pōt:ſecundū non moueri poteſt:ſed bene generari:tertiū vero ꝛ moueri ꝛ generari poteſt. ⁋ Sciendū etiā ex quo non ente fit aliquid. ⁋ Et dicendū iuxta philo.iz. meta.tex. cōmēti.z. triplex eſt non ens.ſ.nō ens ſimplr:qd non habꝫ eē:neq imaginationē:z^{m} eſt priuatio:tertiū eſt mā.ꝙ ex nō ente tertio modo:ꝛ ſic querit phs ꝑncipiū ꝑ ſe ꝑmū. ⁋ Sciēdum eſt etiā ex quo ente fiat aliquid. ⁋ Et dicēdū iuxta Ariſto.iz.meta.tex.cōmēti.8.ꝛ ꝑmo phy.tex.cōmē.78. duplex eſt ens:in actu:in potētia.ꝙ nō ex ente in actu.ſꝫ ex ente in potētia:ꝛ ſubintelligendū eſt per ſe.dixit enim Auer.tertio celi.cōmēto.64.corpus nō generatᷣ:niſi ex corpore in actu:quāuis accidentaliter:qm eēntialiter eſt ex corpe in potētia:ſed impoſſe eſt vt nō ſit oino.imo eſt neceſſariū ꝛ eternū:ex hoc habetᷣ ꝙ ꝯtrariū poſitiuū eſt terminus quaſi per accidēs. ⁋ Contra.phs ꝑ phy.textu cōmēti.43.ex imuſico fit muſicū per ſe:ergo ex ꝑuatiue oppoſito per ſe fit aliqd. ⁋ Secundo nulla res ex omni mā fieri pōt:ergo nō ex mā per ſe res fiunt. ⁋ Tertio.illud qd eſt pars rei:que fit eſt ꝑncipiū per ſe:ſed priuatio eſt pars ꝛc.per Auer.primo.phy.cōmēto.64.generatū incōpletum eſt compoſitū ex tribus:completū vero ex duobus tantū:completū eni ex materia ꝛ forma eſt:incōpletū vero ex mā ſm partē priuata eſt:ꝛ ſm partē formata. ⁋ Quarto Ariſto.6° phy.textu cōmēti.41.gnō eſt inter cōtradictoria.Adidē eſt phs.6° phy.tex.cōmenti.91.ꝛ nō eſt extimandū Ariſto.loqui de terminis ꝑ accidens gñationis:ꝛ preſertim cū ibi ex intentione.tex.com.83. ſoluit qſtionē quomodo inter cōtradictoria pōt eſſe mutatio. ⁋ Ad primū.generationis mā eſt principiū per ſe: qꝛ eſt ſubꝫ:priuatio vo eſt non ſubm:ſed terminus a quo per ſe:qꝛ igitur ly ex.ꝑncipalr attribuitᷣ māe:ideo ex priuatione nō fit aliquid:niſi per accidēs:neceſſariū tamē. vt dixit Auerro.ꝑmo phy.cōmēto.75.qꝛ neceſſe eſt generandū eſſe priuatū:ſed ex imuſico fit aliquid per ſe: non ꝓpter priuationē:ſed rōne materie. ⁋ Ad ſcdm:mā duplex:ꝑma:ſcda.tunc quecūq fuerit mā prima:dūmodo qualitatiue ꝛ quātitatiue diſponatᷣ:illa eſt apta eſſe ꝑncipium propinquū vel remotū:cuiuſcūq rei naturate fiēde:ſed vltra ꝑncipiū cōmune requiritᷣ aliquādo ꝑncipiū propriū:ꝛ eſt materia ſecūda. ⁋ Ad tertium.priuatio eſt ps rei:vt ipſa eſt in trāſmutari:qꝛ oꝫ ꝙ rei q trāſmutatur ptē eē ſub termino a q:ptē vo ſub termino ad quē:nō eni idiuiſibile eſt qd alteratᷣ:ꝛ vix ſine iplicatiōe ꝯdictionis ponibile eſt in caſu aliquid ſm quālibet ſui partē vniformiter ꝛ eque velociter alterari:ex diffinitione eni motus mobile ptim eſt in termino a quo:partim in termino ad quē:iuxta ſniam Auer.ſexto phy.cōmēto.3z.neq inconuenit quādo eſt aliquid nō pure poſitiuū:priuationē eſſe illius partem. ⁋ Ad quartū expoſuit Auer. cōtradictionē.i.eſt repugnantiā inter eſſe ꝛ non eſſe:nō negatiuā: ſed priuatiuā. ⁋ Sed dubitatᷣ an ꝯtrariū intelligendū ſit vere contrariū:qd eſt alterius rationis:dum dicimus trāſmutationē eſſe inter cōtraria. ⁋ Qd non videtᷣ:quia ponamus aliquid eſſe ſummū:puta aquā in frigiditate:q incipiat remitti:tunc nō imediate poſt hoc erit caliditas: qꝛ tunc non daretur minimū caliditatis:neq primū eſſe eiuſdē:qd eſt cōtra phm:ꝛ tamē erit remiſſio frigiditatis: ꝛ tunc queruntᷣ primi termini huius alterationis:ꝛ videtur ꝙ ſint gradus intenſus ꝛ remiſſus frigoris:ergo non requiritᷣ cōtrariū pro motu habendo:cōtrariū intelligo alterius rōnis:eſt eni ibi cōtrariū eiuſdē rōnis.ſcꝫ maior gradus minori gradui. ⁋ Rñſio cōmunis que nō cōcedit dari minimū gradū caloris:neq ꝑmū eiuſdē:gloſant eni Ari.datᷣ primū eſſe.ideſt vltimū nō eſſe caloris.faciliter euadit:cōcedendo ꝙ imediate poſt hoc erit caliditas:ꝛ ſic termini primi dari pñt vere ꝯtrarij:cōcedūt eni ꝙ vere ꝯcedendū eſt:qualitates que in certis gradibus cōtrariantᷣ:in certis gradibus cōpoſſibiles ſunt. ⁋ Sed Ariſto.qnto phyſicoꝝ.tex.cōmenti.19.cōcedit ꝙ iter magis ꝛ minus eiuſdē ſpeciei eſt ꝯtrarietas:nō ſimplr:ſꝫ tāta quanta ſufficit ꝓ motu:quēadmodū etiā inter quātitates nō ꝓprie eſt ꝯtrarietas:vt dictū eſt. Sed de his ſatis pro nunc. Et hic primū librum claudimus. Et ad totius naturam cōſiderandum pertranſimus.

⁋ Alexādri Achillini Bononieñ. de elntis. Liber. II.

Si eſt elntū:preſuppónitᷣ:qꝛ ipſum eſt ſubꝫ ꝯſiderationi.cōcauū aūt celi ſphericū eſt:vt in libro de orbibus.declaratū eſt a nobis:ꝛ mundum:quē tactu ſenſibilē appellamus:cōtinet ꝛ ignē incōplete ſphericū reddit:ꝓhibet.n.ignis ſua celo adherentia:ne iter eos vacuū intercidat.rōne cuius adherentie hūc mundū iferiorē.dixit Ari.ꝑmo metheorū celo eſſe cōtinuū:vt ois eius virtus inde gubernetᷣ. Celū igitᷣ ſua ſphericitate centrū requirit:a celo autem vſq ad eius centrū longiſſimā lineā imaginor eſſe deductā. cuius longitudinē mathematicus explorās dixit eſſe miliariū.109037.tantā eni dixit ipſe eſſe maximā lune ꝓpinquitatē terre. Lineā aūt hanc in quattuor ptes diuido. nō equales:tamen ſed potius vt mathematici aliqui dixerunt ꝓportionē ſeruantes.exempli gratia.fractionibꝰ dimiſſis:ſit diameter terre vt vnū:ſecūda pars erit.33. tertia vero.1089.quarta vero.35937. Sectionū igitur loca ſunt vbi elementorū termini contiguantᷣ.tu vero itelligas lineā hanc.ſuper ſuperficiē terre cadere:aquis imo aque elemēto coopertā:aliquādo eni inter aerem ꝛ terrā aque non mediant:querimus aūt locū caſus linee vbi elementū aque alijs iterceptū ſit. Huius igitᷣ linee pars iferior centro cōtermina mathematico eſt quaſi ſemidiameter ſuperficiei:que eſt terre diameter. Eſt eni ſm mathematicā deſcriptionē longitudo diametri terre miliariū.6500.eſt aūt terra grauis ſimplr:ideo oibus alijs ſubſtat.ſecūda pars priori proxima eſt ſphere aque ſpiſſitudinem ꝛ ſitum idicās:quia ipſa eſt grauis ſm quid:ꝛ erit diameter aque miliariū.208000 Tertia pars eſt aeris:

qꝛ aer eſt leuis ſm quid:ꝛ erit diameter eius miliariū. 6656000. Quarta vero que celū lune attingit igni appropriatᷣ:qꝛ leuiſſimꝰ eſt:cū ipſe ſit leuis ſimpliciter:vbi alie tres partes mixtis ꝛ elemētis cōſtitutis cōes exiſtunt:ꝛ celi cōcauitatē cū illis pariter implent.ꝛ erit diameter eius.212992000. Sed naturalē phm hic aduertere opꝫ qm ad experientiā ſupficies aque exterior nō lōge diſtātior eſt a cētro mūdi q ſupficies terre exterior:aque eni in ſupficie terre exiſtētes ad mare ꝯcurrūt:ꝛ certū eſt ꝙ loca decliuia petūt aque.ſi eni terre dixeris admixta eē alia.etiā aque piſces ꝛ aer admiſcentᷣ ꝛc.ideo aptior eſt pho iter elnta minor ꝓportio q hec:q data eſt.preſertim qꝛ corpoꝝ ꝓportio adhuc multo maior eſt q eoꝝ ꝓportio diametrorū:corporis eni ad ſuā diametrū quaſi triplā ſexquiſeptimā ponūt:ꝛ ſperarū proportio eſt ꝓportio diametroꝝ triplicata. Ariſto.igitᷣ decuplā iter elemēta.exēpli grā.denotauit. Triū aūt elemētoꝝ inferioꝝ eē ſenſus oſtēdit:quartū aūt ratio.nō enim manifeſta eſt in ignē mixti reſolutio:neq aſcenſus fumi in aere ignē eſſe oſtēdit:ꝓp diuerſā in partibꝰ aeris leuitatē prope terrā aut aquā ꝛ in ſuprema illius regione.nō eni ſuperficiem aeris exteriorē ſenſu diſcernimꝰ.verū inflāmationes in aere apparentes aliqd ſignificāt:ꝛ etiā corpa in aere aſcēdētia ſunt calida ꝛ ſicca:ꝙ ſi aliud corpus in aere aſcendat:illud in aerē conuerſum diffunditᷣ.ꝛ viſū effugit.iō igne nihil eſt leuius:aere aūt leuior eſt ignis.pꝫ ex Auer. qrto celi.cōmēto.3z.ꝛ ex Ari.in lib.de ꝓprietatibus elemētorū. Hec igitᷣ quattuor corpa noie elnti inportātur. verū ꝓpria ſignificatione vtēdo elntū illa importat:ſed nō abſolute:ſed vt in mixtione exñtia huiꝰ elnta ſe frāgere potuerūt. Cū igitᷣ hec corpa extra mixtionē ſunt:dicantᷣ ſimplicia grauia ꝛ leuia:ꝛ nō elnta:niſi in potentia: cū vero intra mixtū ſunt:tūc ꝓprie elnta ſunt:vt ex eoꝝ diffinitione cōprehendi pōt:ſed opiones ponentes elnta cōplete corrupta eſſe:dū in mixtionē venerūt:faciunt vt elnta vocemꝰ hec quattuor ſimplicia:quāuis extra mixtū ſint:loquamur igitᷣ vt plures:ꝛ intelligamus vt pauci:qm cōis opio nō dimittit in mixto rē:quā elntū appellet. ⁋ Quid aūt ſit elm accipiendū eſt ex tertio celi.tex. ꝯti.31. Elemētū corpoꝝ eſt:ad qd alia corpa diuiduntᷣ intus exñs potētia aut actu:idiuiſibile in altera ſpē. Sciēdū ꝙ dr aliqd elm corpoꝝ:qꝛ ipſum eſt primū corpꝰ:ad qd ſtat reſolo cōpoſitoꝝ corpoꝝ:mixta eni reſoluuntᷣ in corpa ꝑora eis:vel igitᷣ reſolutio hꝫ ſtatū:aut nō.non z^{m} qꝛ impoſſe eſt ire in infinitū:qꝛ infinitū abhorrēt ꝛ natura ꝛ cognitio noſtra:ergo opꝫ eſſe aliqua corpa ꝑma:ad q ſtet mixtoꝝ reſolutio:ꝛ terminetᷣ:ſimilr opꝫ eſſe aliq prima:que in mixtionē veniant. Iſta igitᷣ appellat phs pria corpora:nō ſimplr:ſed generabiliū:quēadmodū motus elemētorum nō ſunt ꝑmi ſimplr:ſed primi ſunt reſpectu mixtorū:ſimilr qualitates prime ſunt prime:nō ſimplr: ſed reſpectu ſecūdarū. Eſt igitᷣ celū primū corpus:eius ēt motus eſt ſimplr primus:ꝛ etiā eius qualitas vt lux eſt ſimplr prima corpis qualitas. ⁋ Sciēdū etiā elnta habere duplex eſſe intra mixtū:extra:intra ipa hñt eē potētiale:extra vero ipſa habēt eſſe actuale:qꝛ cū ipſa extra ſunt:ipſa per ſe ſunt:cum vero ipſa intra ſunt:ipſa ſunt in alio:nō tamē ſicut accidēs in ſubto:ſed ſicut pars in toto. ⁋ Sciendꝰ etiā ꝙ corpora ſunt duplicia:homogenea: etherogenea:etherogenea ſūt quoꝝ ptes itegrales quātitatiue aliā hñt rōnē a rōne totius:ꝛ ſic ipſa diuiſibilia ſunt in corpa ꝑora eis:ꝛ cū elnta nō ſint diuiſibilia in corpora ꝑora eis:ipſa opꝫ eſſe homogenea:ꝛ iſtud eſt eſſe indiuiſibile in altera ſpē.i.nō eſſe diuiſibile in aliqua: que ſint partes quantitatiue totius alterius rōnis a toto:ſed ipſa diuiſibilia ſunt in ptes quātitatiuas:que eiuſdē ſunt rōnis cū toto:qlibet eni ps quātitatiua terre eſt terra ꝛc. ⁋ Ex iſta diffōne ſequitᷣ ꝙ elnta ſunt ſubſtātie:qm ipſa per ſe exiſtunt:ſic ꝙ in nullo ſubto recepta ſunt. Tum qꝛ ipſa ſubarū cōpoſitionē itrāt. ⁋ Scdo.ſequitᷣ ꝙ elemēta ſunt corpa:qꝛ ipſa extēſa ſunt:ꝛ in ptes quātitatiuas diuiſibilia:ꝛ locū occupātia:vt ſenſus oſtendit. ⁋ Tertio. ſeqtᷣ ꝙ ipſa ſunt corruptibilia:qꝛ per alterationē ipſa in mixtionē veniunt:oē autem alterabile eſt corruptibile. ⁋ Ex quo ſequitᷣ vltra ꝙ ipſa ex mā ſunt:que eſt ſubm gñationis corruptionis:ꝛ alterationis. ⁋ Ex quo ſequitᷣ vltra ꝙ ipſa formā hñt in mā:qꝛ nō ſtat mā ſine forma. imo mā in potētia nō ſtat ſine forma educta de potentia illius. ⁋ Sequitᷣ etiā ipſa hre qualitates ꝑmas: ſm qs ipſa alterare poſſunt alia:ꝛ ab alijs alterari.ordinauit igitur Ariſto.hec ſic.ꝑ de gñatione.tex.cōmēti.6.ꝑmo materiā.ſcdo ꝑmas ꝯrietates.tertio elnta.loquēs de elemētis in illo eſſe in quo ad mixta referuntᷣ. ⁋ An aūt elnta plures ſubſtātiales formas in ſe hēant:cōſiderandū eſt. Et vt nō oporteat nos aliqd ignotū preſupponere.generalius q pñs exgreret negotium dubitatur.

An in cōpoſito ſubali plures ſubales forme reperiantᷣ:ꝛ qꝛ hec qō eſt valde difficilis:ꝛ valde ampla:ꝛ plures ſpeciales queſtiones cōprehendēs.ideo eā in qnq articulos diuidā. ⁋ In ꝑmo articulo cōſideratᷣ. an in celo plures ſubales forme reperiantᷣ. ⁋ In ſcdo articulo.an in elntis plures eſſe poſſint. ⁋ In tertio.an in mixtis nō aiatis. ⁋ In quarto an in vegetabilibꝰ ꝛ ſenſibilibus. ⁋ In qnto.an in hoie.ꝛ in hoc ſcdus hic liber cōplebitᷣ:ꝛ tertio volumini ſubſequēti cedet. ⁋ Hāc āt diſtinctionē premitto ꝙ duplex eſt cōpoſitū corpus.ſcꝫ gñabile ꝛ eternū.diſtinctio eſt Auer.in libro de ſuba orbis in fine tertij capli. Et Ariſto.ꝑmo de ptibus aialiū. capite vltio.ꝛ eſt diuiſio quā itēdit Ariſto.iz.meta.textu cōmēti.5.diuidēs ſubam ſenſibilē in eternā ꝛ gñabilem. itelligo hic cōpoſitū.nō ipſum mixtū.ſed naturatū ipm. ſiue ſimplex ſiue mixtū fuerit. Et qꝛ tantū celū eſt naturatū ingñabile:ꝛ eſt primū corpus.ideo de ipſo ſit hec ꝑma cōcluſio. Tantū vnā ſubſtātialē formā hꝫ celū.hāc in libro tertio de orbibus declaraui.primū eni celū apd phm ex prima forma cōſtat ꝛ ex orbe ꝑmo:ꝛ hec eſt inferens preiacentē ꝯclōis.nā eni ipſum ꝯſtare itelligit Ari. ꝑmo de ptibus aialiū.vbi ſupra.ꝛ nullū celū hꝫ multas ſubales formas:qꝛ celū eſt corpus ſimplex.qꝛ ipſum ſimplici motu mouetᷣ.qꝛ puro circulari:itelligo ſimplex:nō qꝛ ſit homogeneū:qꝛ incōpoſitas vocat Ariſto.ꝑmo de ptibus aialiū ſimilares ptes:oſſa:neruos:carnes:ꝛc.que mixta ſunt.in alia eni cōſimiliū partiū diuiduntᷣ.vt declarat Auerro.3.celi.cōmēto.33.ꝯcedo tñ celū eſſe corpꝰ homogeneū.ſed nego ꝙ eē homogeneū ſit rō adequata: per quā corpus ſit ſimplex:qꝛ eſſe homogeneū excedit:ꝛ eſt in pluſq corpus ſimplex:qꝛ oē corpus ſimplex eſt homogeneū:ꝛ nō ecōtra:qꝛ aliqua corpa cōpoſita ꝛ mixta homogenea ſunt:ſed itelligo ſimplex corpus.qꝛ ex ſimplicibus naturis eſt cōſtitutū. Eſt aūt ſimplex nā ſimplicis motus ꝑncipiū. Eſt aūt ſimplex motus triplex:a centro in leuibus:ad centrū in grauibus:circa centrū i neutris.ꝑ celi.tex.cōmēti.6.ꝛ qꝛ celeſtes nāe ſunt eiuſdē ſpēi analoge:ꝛ naturata:ꝛ ꝯñtia nām.iō numerus celorū nō facit numerū in numerandis ſimplicibus corporibus. Simplicitati igitᷣ ſubaliū formarū:ſubſtantialiū formarū pluralitas repugnat:qꝛ vnāquāq ſubalē formā ſimplicē ꝓprius ꝛ localis motus ꝛ ſimplex cōſequitᷣ.ꝛ ſic in habēte plures ſubales formas ꝯpoſitio repitᷣ ſimplicita

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tū oppoſita ⁊ corporis ⁊ motꝰ. ¶ Sed dubitat̃ argumētis cōibus ꝓpoſito ⁊ alijs: qꝛ celū ex genere ⁊ dr̃ia cōponit̃: qꝛ celi abinuicē eētialr̃ diſtinguūt̃: ⁊ cōueniūt. Eſt aūt genus forma vlis: dr̃ia vo ꝑticularis. 7. meta. cōmēto. 43. ⁊ ſcdo phy. tex. ⁊ ꝯm̃. 28. ⁊ ꝯmēto. 92. ¶ Scdo. qꝛ genus cōponit̃ ex potētia ⁊ actu: qꝛ actus ⁊ poᵃ ſunt p̀ncipia generū. ¶ Tertio: qꝛ genus eſt vniuocū multꝭ ſpeciebꝰ: ḡ genus nō dicit formā ſpecificā: ſed ipſuꝫ dicit formā: qꝛ aliter genus nō p̄dicaret̃ de eo: cuius eſt genꝰ: ḡ in cōtento ſub ſpē ſunt forma ſpecifica ⁊ forma generica.

¶ Rn̄deo. vt reſolute ad minus cōia ſub ente cōtēta cōſiderādo deſcēdere valeā: dubitationē de vniuocatione entis extirpabo. Dico igit̃ ꝙ duplex eſt genus: vniuocū: analogū: analogū nullā facit cōpoſitionē: aut infert eē in cōtēto ſub eo: qꝛ analogici gn̄is vnitas eſt ex ꝑte termini vocalis: aut ſcripti: aut intētionis ad placitū ſignificātis ſpēs: aut idiuidua: nō aūt nāliter. intētio eni entis eſt nālis ſimilitudo termini vocalis: aut ſcripti ad placituꝫ ens ſignificātis: ⁊ huic cōceptui correſpōdent in re plures res iter ſe ordineꝫ hn̄tes: vt ſuba ⁊ accn̄tia. ordinant̃ aūt accn̄tia in ſubaꝫ: qꝛ ꝑ eā accn̄tia cōſtituunt̃. 4. meta. cōmēto. 2. ꝑn̄ta eni attribuunt̃ ſube: nō qꝛ ſuba ſit agens aut finis eoꝝ: ſed qꝛ cōſtituunt̃ per eā: ⁊ ſubm eſt eoruꝫ. imo Ariſto. 12. meta. tex. ꝯmēti. 2. iuxta expōnē Auerro. vult ꝙ ſiue ens ſignificet vnū genus ⁊ vnā nām: ſiue genera diuerſa. ſemꝑ ſuba eſt p̀or ceteris. Eſt igit̃ ens analogū. 4. meta. tex. cō. 2. ⁊ p̊ d̉ aia. tex. cō. 78. ens multipliciter dr̃. Idē ſcdo de aia. com̄. 30. analogia etiā nō ſtante cū vniuocatione. Ens eni multiplex eſt. p̊ phy. tex. cō. 13. 16. 25. multiplicitate ſignificationū: qm̄ ſuppoſitoꝝ multiplicitas etiaꝫ in ſpē ſpecialiſſima vniuoca reperit̃: ⁊ ſic ſpēs quāuis ſpāliſſima ⁊ vniuoca dicēda eſſet multiplex qđ nō eſt dicendū. Or ſi hoc cōcedas. ¶ Contra Ariſto. eſt: volentē illā entis multiplicitatē facere ꝓpōnē diſtinguibilē: qđ nō facit ſola ſuppoſitoꝝ multitudo: vt patet p̀mo elencoꝝ. Tū qꝛ nō eſt poſſe ens: ⁊ nō ens verificari de eodē termino ſine variatione ſignificationis: ꝓpter primū principiū eſſe verū notiſſimū: ſed ſic eſt de ente ⁊ nō ente: vt pꝫ p̊io phy. tex. ⁊ cō. 25. dixit eniꝫ Auerro. ibi hoc nomē ens ⁊ nō ens dr̃ de decē p̄dicamētis. ¶ Qđ aūt cū analogia entis non ſit vniuocatio: neqꝫ equocatio: expreſſit Auerro. 3. de aia. cōmēto. 36. vbi ꝯ Auēpace dixit. manifeſtū eſt eni per ſe: qđ hoc nomē q̄ditas nō dicit̃ pure equoce: neqꝫ pure vniuoce. Et aperte Ariſto. 12. meta. tex. cō. 3. ſuba eſt ens abſolute: ſꝫ accn̄tia nō ſunt entia ſimplr̃: ⁊ hic expreſſe negat vniuocationē. Ideꝫ dixerat Ariſto. 7. meta. tex. cōmēti. 3. alia dicunt̃ entia: eo ꝙ entis. hoc idē aſſerit Auerro. 8. phy. incidentalr̃. ꝯmēto. 77. hoc nomē ens dicit̃ de ſuba: ⁊ de alijs predicamētis cuꝫ determinatione. ¶ Scdo. nā vna cōis nō eſt niſi in vno predicamēto: ſed ſignificatū entis nō eſt tantū in vno p̄dicamēto: ergo ſignificatū entis nō eſt vna nā. maior eſt Ariſto. ⁊ Auerro. p̊ ethico. capite. 7. ad oſtendēdū ens ⁊ bonū dici ambigue. i. nō ſm̄ vnā intētionē: quā ꝑticipent decē predicamēta. rō eſt Auerro. ibi. Et non itelligas ex rōne ꝙ nō poſſit eſſe vna res in diuerſis predicamētis: ſꝫ in argumēto eſt reſtrictio ad itentionē vnaꝫ ſignificatā. ¶ Tertio. Ariſto. 7. meta. tex. cō. 14. ⁊. 15. Ens non dicit̃ vniuoce: neqꝫ equoce: vbi Auer. ens deriuat̃ ab eſſe: ſꝫ eē nō eſt ſm̄ vnā ⁊ eandē intentionē in vnoquoqꝫ predicamentoꝝ: actus eni eſt eſſe independenter formalr̃. compoſiti vo dependēter: quāuis eni forma ab agente effectiue dependeret: aut a mā mālīter: a nullo tn̄ formalr̃ dependet: qꝛ tunc ipſa eſſet ſubijcibile aut cōpoſitū: nō aūt actus. ¶ Quarto. ſi ens ſignificaret vnā nām: ipſum eēt genus. patet cōſequētia ex Auer. 10. meta. cōmē. 8. oſtendente diuerſitatē iter genus vniuocū ⁊ analogū: qꝛ genꝰ ſignificat ſua ſignificata mediante vno cōi p̊ ſignificato: ſed ens aut vnū nō: ſꝫ imediate ſignificāt decē p̄dicamēta. ratio eſt Auerro. ibi. ¶ Quinto ſi eſſet ens vniuocuꝫ: tūc ad vnā ſciaꝫ ꝑtinerēt oēs q̄ttuor cauſe: patꝫ ꝯn̄tia: qꝛ nō eſt tāta rerū diuerſitas ꝙ ad diuerſas ſcias ꝑtinerēt. ratio eſt Ariſto. 3. meta. tex. cōmēti. 3. Et Auer. falſitateꝫ cōſequētis declarat. 4. meta. cōmēto p̊. ꝑtiunt̃ eni cauſe iter nālē ⁊ metaphyſicū: qꝛ metaphyſici ſunt finis ⁊ forma. ipſius vo nālis mā ⁊ efficiēs. iuxta Auer. in ꝓhemio p̀mi phy. ſube eniꝫ ꝑtite ſunt in intelligibilia ⁊ ſenſibilia: nālis ſenſibilia cōtēplat̃. metaphyſicus vero intelligibilia. pertinēt aūt oia ad vnā ſciaꝫ. vt metaphyſicā: ꝓpter entiū analogiā. 4. meta. tex. ⁊ cō. 6. nō tn̄ entia ſenſibilia: aut mathematica ita examuſcim in meta. cōſiderant̃: ꝙ alie de illis ſcie ſupfluāt: qm̄ abſtracte ⁊ vlr̃ in meta. cōſiderant̃: ſed ꝑticulariter ⁊ appropriate in alijs ſciētijs. metaphyſica igit̃ omnia cōſiderat: ſed non oī modo conſiderandi omnia illa cōſiderat: ſed ſuos modos ꝯſiderādi ſpecialibus relinq̄t ſcientijs. Huic rationi ꝓportionabilē facit Ariſto. in p̀mo ethycoꝝ. loco allegato de bono. ¶ Sexto. ſi ens eēt vniuocū: eīnta p̄dicamētoꝝ ſaltem itellectualia eēnt eadē: qđ eſt ꝯ Ari. 12. meta. tex. cōmēti 21. ⁊ cōmētatorē ibi: ḡ vnū ⁊ ens nō ſunt vna nā cōis alia a decē p̄dicamētis. ¶ Septimo arguit Auer. 3. meta. cōmēto. 10. ſi ens ⁊ vnū dicant̃ de decē p̄dicamētis vniuoce: neceſſe eſſet vt intellecta nō haberēt dr̃ias: q̄bus differēt abinuicē in oibus ſuis naturis: qꝛ p̄dicamenta non eſſent diuerſa: ⁊ ſic ipſa nō eēnt ſimplicia. ¶ Octauo. 3ᵒ phy. Ariſt. tex. cōmēti. 4. cōmune aūt in his nullū eſt accipere. ſ. p̄n̄tis. vbi Auer. intēdebat ph̄s declarare ꝙ motus nō dr̃ vniuoce: iō ipſe nō hꝫ diffōnē dictā vniuoce: ſꝫ ſm̄ prius ⁊ poſterius. niſi eni diſtributiue maior itelligatur: cū hac minori motus eſt in multis p̄dicamētis: non infert̃ motū nō eſſe vniuocū. ¶ Nono. ⁊ aduertat Scotus. Deo nihil eſt cōe vniuocū: ḡ ens nō eſt vniuocuꝫ. pꝫ ꝯn̄a. ⁊ an̄s ꝓbat̃: qꝛ dato oppoſito illius: tūc intellectus noſter poſſet magis abſtrahere q̄ꝫ eēt deus in ſe abſtractus: pꝫ. qꝛ a deo aliq̄d abſtraheret itellectꝰ noſter: ⁊ abſtractione nō ficta: neqꝫ imaginabili tm̄: qꝛ a deo abſtraheret itellectus nr̃ cōceptū entis deo vniuocū. ꝯn̄s autē eſt ipoſſe. ¶ Qđ ſi entitatē eē in ſe abſtractā poſueris: ⁊ nō per itellectū nr̃m: tūc peius eſt: ⁊ maius incōueniens: qꝛ tūc erit aliq̄d in re magis abſtractuꝫ q̄ꝫ deus: vel erit q̄ditas aliq̄ magis abſtracta q̄ꝫ deitas: qđ abſurdiſſimuꝫ eſt in nā: ⁊ in metaphyſica nāliter inuenta. ⁊ in metaphyſica ſupnaturalr̃ reuelata. ¶ Cōtra. vnius potētie vnuꝫ eſt obiectū adequatū: ⁊ nō niſi ens: qꝛ ſupra ens nō ē aliq̄d: ⁊ infra ens quocūqꝫ dato pōt intellectus poſſis aliud itelligere. ḡ tm̄ ens eſt obiectū illi adequatū: qꝛ inferiora ente excedit itellectus nr̃: ⁊ altiora non dant̃. Tuꝫ qꝛ oē intelligibile eſt ens: ⁊ oē ens eſt intelligibile: ⁊ ſic ibi eſt adeq̄tio. Scdo. vniꝰ ſcie vnū eſt ſubꝫ. ſꝫ metaphyſica eſt vna ſcia: ⁊ circa ens eſt. 4. meta. t. c. 1. ḡ ens ē vnū ⁊ vniuocū. ¶ 3ᵒ. p̊ᶜ dignitatis vnū eſt ſubꝫ. vna eni p̊ᵃ eſt dignitas 4. meta. tex. cōmēti. 8. ſi aūt enti plures cōceptus reſpōderēt: tūc plures eſſent dignitates illis ꝯceptibꝰ correſpōdentes. ¶ Quarto. omni paſſioni ſubm p̀muꝫ rn̄det: ſed paſſionibus trāſcēdētibus nō rn̄det ſpālius ſubꝫ ente ꝓ ſubto adequato. vt pꝫ. ḡ ⁊c̃. ¶ Quito ſubſtātia eſt magis ens q̄ꝫ accn̄s. ſeptimo meta. tex. cō. 4. ſꝫ nō eſt ſuba magꝭ ſuba q̄ꝫ accn̄s ſit ſuba: neqꝫ ſuba eſt magꝭ accn̄s q̄ꝫ accn̄s ſit accn̄s. ḡ oꝫ in vniuoco ſube ⁊ accn̄ti cōi eſſe ꝯpationē: nō eni in equocis fit cōparatio. ſeptio phyſi. tex. cō. 24. ⁊

nō niſi in ente. ¶ Sexto. itellectus certus de vno ⁊ dubius de duobus hꝫ cōceptū: de quo eſt certus: aliuꝫ ⁊ diſtinctū ab illis de q̄bus eſt dubius: ſed ph̄s ⁊ theologus ſunt certi ꝙ deus eſt ens: ⁊ ph̄s dicit ꝙ deus eſt finitus ī vigore: theologus vero ifinitus: licꝫ eni Aui. dixerit deū eſſe ifinitū: pꝫ tn̄ ꝙ ꝯ Ariſto. eſt dictū illud: ponētē deum nec̃io ⁊ naturalr̃ agere ad extra: ⁊ formare primū celū. ⁊ imediate effectiue mouere celū primū. ḡ vterqꝫ iſtoꝝ diſputantiū certus eſt ꝙ deus eſt ens: ⁊ ſic cōceptū habēt entis ab alijs diſtinctū. ¶ Ad primū ꝯcedit̃ maior: quā declarat Auer. ſcdo de aia. com̄. 108. de ſenſu exteriori dicens. Neceſſe eſt aliq̄d eſſe cōe illi multitudini: qđ cōprehendit̃ a ſenſu. refert dictio illa: qđ: multitudinē cognitā: ⁊ nō refert cōe ad illā multitudinē. ꝑuilegiū eni eſt relatiui neutri generis poſſe referre an̄s nō eiuſdē gn̄is. nō. n. ſunt vlia extra itellectū: ⁊ ſi eſſent extra ipſuꝫ: nō apprehenderent̃ ſenſu. vt dixi in lib. de vlibus. Si autē vis referri multitudinis genus: tūc illud dr̃ ſenſatū rōne ſuppoſitoꝝ eius. nō aūt in ſuo eē vli. ſeq̄t̃ Auer. ⁊ ſi nō ſupple ſi nō dat̃ cōe illi multitudini: nō erit illic aliq̄d ꝑ qđ ille ſenſus poſſit dici vnus: qm̄ ſenſus nō eſt vnus: niſi per vnā intentionē: ⁊ hāc vnitatē obiecti declarās ſubdit: opꝫ ꝙ ſit vnū genus ſubm eis: qđ dicat̃ vniuoce. Iſtud tn̄ dictū ſpeciales hꝫ difficultates de viſu ⁊ de interiore ſenſu: q̄s ad librū de ſenſibus reſeruo. Intellectus aūt poſſis in hꝫ differt ab itelligētijs in actu: ⁊ ꝯuenit cū ſenſu: qꝛ ipſe hꝫ obm adequatū ſibi vnū vnitate vniuocationis: ſed illđ nō eſt ens ipſuꝫ: ſed eſt actus māliū: ⁊ dicit̃ ab alijs q̄ditas rei mālis. nō intelligo tn̄ ꝑ q̄ditatē totū: ſicut ipſi intelligūt: ſed formā: que eſt altera pars cōpoſiti: neqꝫ per q̄ditatē rei mālis itelligo q̄ditatē rei ꝑ ſe apte mouet̃ ſenſum: puta q̄ditatē accidentiū: quā nominarūt alij q̄ditatē rei ſenſibilis: ſed itelligo formā ſubalē cauſatā a materia. Alie autē itelligētie hn̄t eoꝝ eſſentiā pro obiecto eis adequato. Triplicia aūt ſunt intelligibilia ab intellectu poſſibili: quedā p̀mo ⁊ per ſe: ⁊ ſunt forme ſubales materiales. vnde Ariſto. 7. meta. tex. cō. 4. dixit ſubaꝫ eē p̀orē cognitione q̄ꝫ accn̄s. ⁊ Auerro. 3ᵒ. de aia. cōmēto. 5. poſuit in diffinitione itellꝭ poſſis formā mālē tanq̄ꝫ ꝓpriuꝫ obiectū itellectus poſſis. Ex hoc ſeq̄t̃ ſubalē formā mālē eſſe ꝑ ꝓpriā ſpēm in fantaſmate. ¶ Scdo aūt itelligibilia ⁊ ꝑ ſe ſūt forme ſimplr̃ abſtracte: ⁊ forme accn̄tales: ⁊ licꝫ ꝓpingor ſit iclinatio ad formas accn̄tales q̄ꝫ ad formas itelligentiaꝝ: tn̄ magis intēdit̃ ab itellectu poſſibili itelligētia q̄ꝫ forma accn̄talis. Eſt eni forma accn̄talis: vt preparās intellectū: ⁊ itelligētia eſt illa cui preparat̃. Quedā aūt ſūt per accn̄s itelligibilia: vt mā: ſiue celi: ſiue iferiorū: ſiue itelligibiliū. Cōpoſita aūt ſunt per partē itelligibilia: puta per formā. nō poſuit igit̃ Auer. in diffōne itellectus poſſibilis obiecta per accn̄s cognoſcibilia: neqꝫ per ſe ſecundo cognoſcibilia: ſed ſolum illa que per ſe p̀mo ſunt apprehēſibilia ab illa potētia. ſ. formā mālē. eodē mō ſicut fecerat Ari. ſcdo de aia. dū obiecta ſenſibꝰ exterioribꝰ aſſignaret: nō eni ſub illis obiectis ſenſibilia ſcdo: aut ꝑ accidēs: cōprehendunt̃. Ex hoc pꝫ dr̃ia inter ſenſuꝫ ⁊ itellectū in cōparatione ad eoꝝ obiecta adequata: que illis virtutibus ſunt relatiue oppoſita: qꝛ vle obm ſenſus non apprehendit̃ a ſenſu: ſed vle obm intellꝭ apprehendit̃ ab itellectu ſcdo. qđ ſingulare cōprehenſum ſub obiecto adequato ſenſus eſt cōprehenſibile a ſenſu: ⁊ aliquādo eſt aliqđ eorum actu comprehenſuꝫ: ſed nullum ſingulare eſt actum apprehenſum ab intellectu: ſed bene poᵃ eſt apprehenſuꝫ: nō intelligo poᵃ reducibili ad actū: ſed qꝛ itellectus ſpeculatiuꝰ eſt cognitio in potentia ſingulariū: qꝛ ois cognitio in actu eſt cognoſcēs: ſed itellectus ſpeculatiuꝰ nō eſt cognoſcēs. ḡ itellectꝰ ſpeculatiuꝰ nō eſt cognitio in actu: ſed itellectꝰ ſpeculatiuꝰ eſt cognitio ſingularis: ḡ eſt eiꝰ cognitio in poᵃ oppoſita actui iſto mō accepto. iuxta modū Ariſt. p̊ poſterioꝝ. in dubitatione. vtrū demōſtratio vlis ſit potior ꝑticulari: cōcedentis ſcientē ꝑ ꝓpōnē vlem ſcire potētia illud qđ importatur ꝑ ꝓpōnē illiꝰ ſingularē: licꝫ Auer. ibi cōmēto. 39. videat̃ exponere de potētia ꝓpinqua ⁊c̃. qꝛ igit̃ itellectus ſpeculatiuus eſt forma eſſentialr̃ ipſius idiuidui: iō idiuiduuꝫ eſt aliquo mō ꝑ ſe cognitū: ⁊ qꝛ itellectiuꝰ ſpeculatiuꝰ hꝫ eſſe multū diuerſuꝫ ab eē qđ hꝫ forma in mā: iō idiuiduū eſt aliquo mō ꝑ accn̄s cognitū: ⁊ ſic pꝫ nō repugnat̃ hec: idiuiduū eſt ꝑ accn̄s itellectū: ⁊ idiuiduū ē ꝑ ſe cognitū: que a nobis alias cōcedebant̃: qꝛ idiuiduū ꝑ ſe cognoſci pōt duplr̃ itelligi vel in gn̄e cāe efficiētis. ⁊ hoc mō. vbi a multis cōcedit̃ ipſum eſſe ꝑ ſe cognituꝫ: qꝛ ipm effectiue partialr̃: minꝰ p̀ncipalr̃: ponit̃ ab eis mouere itellectum poſſibilē: a nobis dr̃ ꝑ accn̄s cognitū: qꝛ ꝑ aliud. puta per itellectū agentē ab eo abſtrahentē. ¶ Scdo itelligi pt̃ idiuiduū ꝑ ſe in gn̄e cāe formalis itelligi: ⁊ hoc mō: quia eſſentia idiuidui eſt formatiua itellectus poſſis: concedit̃ idiuiduū eſſe ꝑ ſe cognoſcibile: ⁊ qꝛ eētia idiuidui poſtq̄ꝫ eleuauit eā intellectus agens format intellectū poſſibilem. iō dicit̃ indiuiduū ꝑ accn̄s cognitū. qꝛ ipſi eē forme in ſingulari extraneat̃ eſſe abſtractuꝫ. impropie tn̄ dici pōt idiuiduū eē ꝑ ſe cognitū: qꝛ ꝑ eētiā ſuā cognitū eſt: formantē intellectū. ¶ Ad ſcdm vnitas ſubiecti ſcie opponit̃ equocatiōi. 4. eni meta. ꝯmēto. 2. de equoco nō cōſiderat vna ars: neqꝫ req̄rit̃ vnitas vniuocatiōis: qualis repit̃ in gn̄e cōꝑato ad ſuas ſpēs: ſed illi ſufficit vnitas analogie: q̄ eſt media iter vniuocationē ⁊ equocationeꝫ. ⁊ quāuis nō det̃ mediū iter hr̃e vnā ſignificationē ⁊ nō hr̃e. iter dicere vnū cōceptū ⁊ nō dr̃e. tn̄ dat̃ mediuꝫ iter hr̃e multa ſignificata: quoꝝ vnuꝫ non attribuit̃ alteri: ⁊ hr̃e vnū ſignificatū: ⁊ illud eſt hr̃e multa ſignificata ordinata: ſic ꝙ vnū alteri attribuat̃. vt dixi i q̄ōne d̉ p̀ncipijs chyromātie. ¶ Ex quo pꝫ maiorē eē vnitatē obiecti potētie cognoſcitiue q̄ꝫ ſit obiecti habitus ſcientifici. ¶ Ad tertiū dignitatis termini nō vniuoci ſunt: ſed analogici. ¶ Ad quartū paſſiones ēt multiplices ſunt: quēadmodū ⁊ id cui attribuūt̃. ¶ Ad q̄ntū magis ens. i. ꝑfectiꝰ. i. diſtātius a nō gradu entis. ¶ Ad ſextū ꝯceſſus eſt alius cōceptus: ex quo nō ſeq̄t̃ vniuocatio: neqꝫ q̄ditas ꝯceptibilis vniuoce dicta: eaꝫ. n. ponūt cōſeq̄ intelligibilitatem tanq̄ꝫ ſubm ꝓpriū eoꝝ: ſed tūc opꝫ deū nō eē p̊ itelligibilē: ſed ſcdo. ſ. rōne entis: cui p̀mo cōpetit itelligibilitas. ſequit̃ ſcdo deū nō eſſe p̀mū obm itellectus diuini: ſed entitatē: aut primū itelligibile nō eēt p̀mo apprehenſum a p̀mo itellectu. pꝫ cōparādo entitateꝫ itellectui diuino: q̄ abſurda ſunt: ad ꝓpoſitū genꝰ analogū cū dr̃ia aut ꝯhēte ꝯpoſitionē facit in itellectu nr̃o: nō aūt in re. ꝓportionabilr̃ itelligo de ſuba: que eſt genꝰ analogū ad mām formā ⁊ cōpoſituꝫ. ſilr̃ cōpoſituꝫ eſt analogum ad ſpūale ⁊ māle. vn̄ Auer. 10. meta. ꝯᵗᵒ. 26. q̄ loq̄t̃ de corꝑe ſimplici. nō loq̄t̃ niſi de noibꝰ: qm̄ hoc nomē: corpꝰ. v̄. g. qđ dr̃ de corruptibili ⁊ icorruptibili eſt nomē equocū. itelligo equocatione analogiā cōpatiēte. Et corpus ſpūale eſt genꝰ ꝓpinquū celoꝝ: ⁊ ſic nego corpa celeſtia vniuocari in aliquo: ⁊ a fortiori nō vniuocant̃ cū alio ab eis. ꝙ ſi tēpꝰ dixit Auer. 4. phy. com̄. 133. vniuoce cū alio tp̄e dici. Intelligo in rōne mathematica abſtracte. ⁊ nō nālr̃. ¶ Scias tamē talis p̄dicati analogiā nō abijcere: ſed ꝯpati p̄dicationē eētialē. vt. 4. meta. cōmēto. 2. Auer. predicabilia eſſentialia iueniūt̃ in hoc gn̄e: qđ dr̃ multiplr̃: ſicut iueniunt̃ in gn̄e: qđ dr̃ vniuoce. multe eni diffōnes ex termi

nis analogis cõponũtur. vt Auer. 2. phy. com̃. p. Hoc dixi in q̄ōne de p̄ncipijs chyromãtie. Idē intelligo de ꝯñtia. cõuerſione: cõtradictione: diſtributione ⁊c̃. qm̃ hec ꝑ termini analogiã ſaluant̃. ❡ Correlariũ licꝫ quicũq; cõceptus ſolũ naturalr̃ ſignificatiuus ſit vniuocus: nõ tamē q̄cũq; cõceptus eſt vniuocus. ꝑ cõceptũ itelligo actũ formantē itellectũ poſſ: ſed aliq̄s eſt analogus: ⁊ aliq̄s equiuocus: pꝫ de cõceptibus ſignorũ analogorũ ⁊ equocorũ. ❡ Correlariũ ſc̄dm: cũ vnitate conceptus dicibili in q̄d de decē p̄dicamētis ſtat decē gn̄aliſſimorũ ſimplicitas: ⁊ irreſolubilitas: ⁊ p̄mitas: q2 cõceptus gn̄aliſſimorũ vniuocorũ ſunt p̄mi rerum conceptus nãliter ſignificatiui ⁊c̃. ❡ Generi aũt vniuoco forma ex pte rei correſpõdet: nõ tñ eſt illa forma vl̃is in actu: ſꝫ vl̃is in poa naturalr̃ ſignificata termino mētali generico: ⁊ forte etiã ad placitũ ꝑ aliũ terminũ mentalē. alr̃ eni res per terminos p̄ntales ſignificatas itelligit itelligēs metaphyſicã ⁊ phiaꝫ nãlē cũ logica: q̃ logicus tm̃. qm̃ ꝯceptibus ad placitũ res ſignificantibꝰ vtit̃ logicus purus: eſt eni logica verborũ libra: licꝫ differat logicus ab illo: cui a natiuitate deficit ſenſus: q2 nullã cognitionē ſiue diſtinctã: ſiue cõfuſaꝫ hꝫ de re ille: cui d̃ficit ſenſus a natiuitate: ſenſibili ꝑ illũ ſenſuꝫ: ſed logicus rerũ ſignificatarũ per terminos cõfuſam hꝫ cognitionē: vel ſaltē nõ ſimplr̃ ſciētificã: ſed hñs alias ſcias itentionibꝰ naturalr̃ ſignãtibꝰ itellexit. imo hõ felix ꝓpõnes hꝫ ex eēntijs itelligentiarũ cõpoſitas: q2 eas ꝯponere põt: nõ tñ depēdētes itelligētie ex extremis habitis ꝓpõnes cõponere pñt: q2 actus cõponēdi illis repugnat: q2 actus ꝯponēdi req̄rit itellectũ eē potētia cognoſcēs: nõ aũt actu: q2 actus cõponēdi eſt idifferēs ad affirmationē ⁊ negationē: nõ etiã ſub quoq; eē forma ſignãt̃ a gñe: ſed ſub determinato: ⁊ eadē forma etiã ꝑ dr̃iaꝫ importat̃: ſed ſub alio eē: ⁊ ſic ex gñe vniuoco ⁊ dr̃ia nõ ifertur pluralitas formarũ in re: ſed bene pluralitas modorũ eſſendi forme. Corpa eni ſimplicia corruptibilia plures formas hr̃e nõ pñt: qđ tñ oporteret: ſi genus ⁊ dr̃ia inferrent formarũ pluralitatē in re: q2 ipſa ſunt hñtia genus vniuocũ ⁊ dr̃iaꝫ. ❡ Dõm eſt igit̃ p̄mo ꝙ nõ ſi aliq̄ predicata eſſentialia ſm̄ ſub ⁊ ſupra ordinant̃: illa ſumunt̃ a diuerſis formis. pꝫ de p̄dicamētis accidentiũ: vt albedo ⁊ color. oporteret eniꝫ ꝙ mãle formabile accñtis formaret ſubam: aut nõ quãlibet partē qualitatiuã accidētis eſſe in ſuba tanq̃ in ſubõ. ꝙ ſi hoc aliq̄s cõcedat. non aduertēs: aut negligēs tot eē entia ſine neceſſitate: q̄ ſenſus nõ oſtēdit: neq; rõ cõuincit. nõ tñ ꝯcedet duas quãtitates in eodē ſubiecto adequate: q2 inde ſeq̄t̃ dimēſionũ penetratio: ⁊ ſic q̃titati: q̄ eſt genꝰ nõ r̄ñdet q̃titas re diſticta a q̃ti^c: q̄ ē ſpēs eiꝰ. Extat tñ dr̃ia iter p̄ntũ ſube ⁊ predicamētũ accñtiũ: q2 in p̄dicamēto ſube iclnduntur cõpoſita: ſunt eni ſube famoſiores: vbi forme non ita apparent: iõ nõ forme. ſed in accñtibꝰ multis forme ordinant̃: q2 earũ cõcreta accidētalē ⁊ denominatiuã p̄dicationeꝫ dicere vident̃. iuxta Ariſto. ſc̄do topicorũ. capite. 3. Dõm eſt igit̃ ꝙ oē genus eſt diuiſibile ꝑ actũ ⁊ potētiã. 5. phy. cõmēto. 9. g̃ in oi p̄dicamento ſunt cõpoſita ex ꝓp̄o actu ⁊ ꝓpria potētia. ❡ Unde Auer. 4. celi. com̃. 35. Cõpoſitio rerũ. ſ. ex mã ⁊ forma ita inuenit̃ in predicamēto vbi: ſic in alijs predicamētiſ. potētia igit̃ ad accñs formaliter ſumpta eſt eiuſdē gñis cũ actu: ſed realr̃ eſt res: quã poſſe eſt eſſe alterius gñis. iõ licꝫ ex poa ⁊ actu accñtiũ nõ fiat vnũ ꝑ ſe ſubale: fit tñ vnũ per ſe reponibile in p̄dicamēto accñtis. ꝯcretũ eni ⁊ abſtractũ nõ gñe differũt. ❡ Dõ ſi Ari. in p̄dicamēto relationis ponit poſitiones: ⁊ poſitionũ cõcreta ponit in nono p̄dicamēto: eſt q2 idē ē in diuerſis generibꝰ diuerſimode. ſi eni p̄ncipia: que in ꝯpoſitionē veniunt ſunt eiuſdē generis: opꝫ p̄ncipiatũ ex eis eſſe etiã illius generis. ❡ Dico ſecũdo non ſi aliqua p̄dicata eēntialia in p̄dicamēto ſube ordinant̃: illa ſumunt̃ a diuerſis formis. pꝫ de p̄dicatis de deo ⁊ itelligentijs. iuxta Auer. 12. meta. cõmēto. 39. vt ſuba: ſpũs actus: ſed q2 iſta ſũt p̄dicata p̄nti analogi ſube. ❡ Iõ ſit tertiũ dictũ. Nõ ſi aliq̄ eſſentialr̃ p̄dicata ⁊ vniuoce in p̄dicamēto ſube ordinant̃: illa ſumũt̃ a diuerſis formis. pꝫ de p̄dicatis corporũ ſimpliciũ ſublunariũ: ifra tãget̃. Tũ q2 nõ differũt illa p̄dicata ſic ordinata niſi rõne. ſ. ſm̄ magis abſtractũ ⁊ minus abſtractũ: hec tñ abſtractio nõ eſt in naturis rerũ ꝑ nãs earũ: ſed ꝑ intellectũ agentē ſic eas abſtrahētē ſcꝫ ſm̄ magis vl̃e ⁊ minus vl̃e: ⁊ aliq̄ñ aliter: vt dr̃ie ⁊c̃. ſi eni eēnt illa ſic abſtracta: ipſa eēnt de gñe intelligentiarũ. multiplicatio igit̃ logicaliũ vocũ vt eis correſpondentiũ intentionũ nõ ifert multitudinē rerũ nãliũ: neq; metaphyſicaliũ. ❡ Cõtra. diffõ hꝫ ptes ſignificantes ptes rei: ⁊ ptibꝰ diffõnis ptes rei reſpõdēt. 7. meta. tex. cõ. 33. ❡ R̃ñdeo. ptes rei que ſunt genus ⁊ dr̃ia rõne diſtinguunt̃: ⁊ nõ re. 7. eni meta. tex. cõ. 43. vltima dr̃ia ē ſuba rei ⁊ diffinitio: qđ nõ eēt: ſi nõ idētificaret̃ dr̃ia gñi. materia eni licꝫ ſit pars idiuidui: non tñ eſt ps ipſius vl̃is: vt ex libro de vl̃ibus deducit̃. ꝓ habēda igit̃ diuerſa diffinitione dr̃ie a gñe: ſufficit diuerſitas modorũ eēndi: q̄ ēt diuerſitas eſt origo ꝓprietatũ diuerſarũ generi ⁊ ſpeciei cõuenientiũ. riſibilitas. n. ſpēm humanã ſequit̃. nõ auteꝫ genus ad hoiem. ❡ Cõtra Auer. p̊ phy. cõmēto. 28. partes diffõnis precedũt rē in eē: g̃ ante actũ itellectus circa rē. imo ante modos rei: eſt diſtinctio ptiũ diffõnis: q2 modus ſequit̃ rē: cuiꝰ eſt modus: ⁊ pars rei p̄cedit rem. ❡ R̃ñdeo. q2 v̄e diffinibile eſt compoſitũ ex mã ⁊ forma: opꝫ ptes diffiniti ꝑ diffinitionē declarari: ⁊ ſic dictuꝫ Auer. eſt indefinitũ. ſi aũt cõparauerimꝰ genus ad ſpēm: tũc p̄oritas nãe gñis eſt a quo nõ ꝯuertit̃ ſubſiſtēdi ꝯña. iuxta Auer. ſup porphirio. c. 7. ſi autē dr̃ia ſpēi cõparat̃: tũc ſi illa dicit formã aut mãm: pꝫ ꝙ eſt prior: ſi dicit totũ. ⁊ nõ ſit vltima dr̃ia: tũc illa eſt p̄or: eo mõ quo genus. iuxta doctrinã Ari. 2. poſteriorũ. c. 13. docētis diffinire. dato gñe diuiſo per dr̃ias eſſentiales: tũc adde dr̃iam gñi: ſi nõ habes cõuertibile cũ diffinito: tũc eſt caſus nr̃ ꝙ dr̃ia eſt p̄or ſpē prioritate nãe: a q̄ nõ cõuertit̃ ꝯña ſubſiſtēdi: eo mõ ſicut genus. Si aũt hēs conuertibile cũ diffinito: tũc habes diffõnē: ⁊ ſic nõ elicit̃ ex illo tex. nõ dari dr̃iaꝫ cõuertibilē cũ ſpē: neq; dr̃iaꝫ vltimã diffõnis nõ cõuerti cũ diffinito: ſed elicit̃ ꝙ donec durat acceptũ. ſ. gñis cũ dr̃ia vl̃ dr̃ijs in pluſq̃ ſit diffinitũ: adhuc addēda eſt differētia vlterior pro habēda diffõne. terminus igit̃ iſtius ꝓceſſus eſt diffinitio. cuiꝰ diffinitionis vltima ps: licꝫ diceret totũ: tñ dicit illud per modũ ptis ⁊ p̄oris: q2 ipſa eſt determinatiua generis: ex qua cũ reſiduo diffõnis habetur eēntia diffiniti cõplete apta. ❡ Ad ſc̄dm genus componi ex poa ⁊ actu itelligit̃: nõ ꝙ genus dicat mãm. ⁊ differētia formã: q2 tũc nõ p̄dicaret̃ genus d̊ re. vt. 7. meta. com̃. 34. dicit Auer. mãꝫ nõ p̄dicari: neq; genꝰ dic̃ forãꝫ determinatã: q2 tũc nõ diuideret̃ genus per dr̃iaꝫ. ſed dicit genus formã mediã iter actũ ⁊ potētiã: q2 dicit genꝰ formã ſub actu iperfecto. vt tangit Auer. p̊ meta. cõmento. 17. Genus tñ de p̄ñto ſube vniuocũ diximus eſſe itentionē ſube cõpoſite ex mã pria ⁊ forma ſimplici mãli. nõ tamē ſunt q̄tuor generaliſſima: quēadmodũ ſunt q̄tuor forme ſimplices mãles: q2 in eē ſpecifico ſumpte forme ſimplices cõſtituunt ſpēs q̄tuor: ſed abſtracte reducunt̃ in vnũ. q2 p̄ncipio eiuſdē rõnis cauſant̃. ſ. mã prima. ⁊ h̄ mõ intellige ꝙ genus ſumit̃ a mã. ⁊ tũc nõ cõuertit̃ hoc genus cũ corpore ſenſibili: q2 celuꝫ eſt ſenſibile viſu: ſed

cõuertit̃ cũ corpe tãgibili: ⁊ hoc genus eſt minus cõe q̃ corpus nãle: q2 celeſtia corpa etiã nãlia ſunt: ⁊ ſufficiēter diuidit̃ hoc genus ꝑ ſimplex ⁊ cõpoſituꝫ: ſimplex aũt ꝑ graue ⁊ leue: ⁊ vtrũq; ꝑ ſimplr̃ ⁊ ſm̄ q̄d. cõpoſitũ autē ꝑ ꝑfectũ ⁊ iperfectũ: ꝑfectũ per aiatũ ⁊ inaiatũ. aiatũ ꝑ ſenſibile ⁊ iſenſibile: vel melius ꝑ ſenſitiuũ ⁊ nõ ſenſitiuuꝫ: ſenſibile ꝑ rõnale ⁊ irrationale. diuiſio autē rõnalis per mortale ⁊ imortale: eſt ad mentē Auicē. volētis mãm celi eiuſdē rõnis cũ mã iſtorũ iferiorũ ⁊ celũ eē aiatũ ſenſu: nõ aũt eſt ad mētē phi. iõ iuſte rep̄hendit̃ Aui. ab Auer. Dicendũ igit̃ ꝙ potētia ⁊ actus in ſuba ſunt p̄ncipia intriſece cõponētia ſuppoſita de q̄bus vel de ſignis eorũ ſic intellige: ⁊ hic ⁊ alibi. gñaliſſimuꝫ ſube p̄dicat̃ eſſentialr̃. ⁊ ꝯñter p̄ncipia gñis dici pñt: qđ ſaluare nõ pñt ponētes itelligētias in p̄dicamēto: niſi dicãt eas cõponi ex actu ⁊ potētia: q2 p̄ncipia gñis oē cõtentũ directe ſub gñe principiãt. alr̃ illa nõ eēnt p̄ncipia gñis: ſꝫ forte alicuius ſub gñe ꝯtēti. ❡ Ad tertiũ pꝫ genus dicere formã eãdē quã ſpēs: ſed ſub eſſe iterminato. ❡ Cõtra. ex determinati genus ⁊ dr̃ia dicũt eãdē formã cũ ſpē. g̃ gñe eſſentialr̃ p̄dicato de ſpē: etiã genus eēntialr̃ p̄dicabit̃ de dr̃ia: cuiꝰ oppoſitũ dicit phs. 3. meta. tex. cõ. 10. ❡ P. ſexto topicorũ. phs: ſi genus p̄dicat̃ ꝑ ſe de dr̃ia: tũc ſortes eēt plura animalia: que ꝯña nõ valꝫ. ſi genus dicit eandē formã cum dr̃ia ⁊ ſpē. ❡ Ad primũ. diuerſitas itentionũ primarũ ⁊ ſc̄darũ ſufficit vt nõ p̄dicet̃ genus de dr̃ia ꝑ ſe. hñt enim diuerſas rões: cũ idētitate tñ rei. rõne cuius realis idētitatis ⁊ ordinate determinationis vnius ab altero. phs 7° meta. tex. cõmēti. 43. p̄dicat dr̃iaꝫ gñis de dr̃ia ſpecifica in abſtracto vt fiſſio pedis eſt pedalitas. genus eniꝫ ſignificat formã ſub eſſe ſub quo totũ cõprehendit̃. ⁊ dr̃ia ſignificat formã vt pars: ⁊ iõ nõ p̄dicaret̃ dr̃ia de ſpē: niſi acciperet̃ cõcretũ a forma acceptũ: vt forma eſt p̄ncipiũ diſtinguēdi aut cõſtituēdi. ❡ Ad ſc̄dm voluit phs ꝙ genus bis eēntialr̃ p̄dicaret̃ de idiuiduo ſpēi: ſi genus p̄dicaret̃ de dr̃ia: q2 pꝫ ꝙ aial dr̃ de ſorte eēntialr̃ rõne hoïs ⁊ diceret̃ aial de eodē ſorte iterũ rõne rõnalis: ⁊ ſic bis: ⁊ potes diſtiguere iter eſſe duo aialia: ⁊ eē bis aial. ❡ Sꝫ dubitat̃: q2 ad minus diſtinctio ꝓprietatũ: que eſt in re videt̃ req̄rere in p̄ncipijs illarũ maiorē diuerſitatē q̃ ſit diuerſitas rõnis. ❡ R̃ñdeo. gradus ſeu ordo in formis eſt duplex: rõnis: ⁊ cadit iter formã generalē ⁊ ſpecialeꝫ: ⁊ q2 idē refert̃ ad ſe: ideo ibi eſt ordo rõnis. Eadē igit̃ forma vt in itellectu eſt: lapis eſt lapis: ⁊ corpus inanimatũ: ⁊ corpus mãle: nõ itelligas formã in eſſe itentionali eſſe cãm eſſe realis: ſed forma vt in itellectu eſt p̄ncipiũ eē generici ⁊ eſſe ſpecifici: que ſunt intentionalia eē: ſed illa forma in re eſt que itentionibꝰ corr̄ñdet diuerſa etiã eſſe: ⁊ ꝑ illas itentiones diuerſas diuerſa illa eſſe cognoſcunt̃: ⁊ hoc voluit phs. 7. meta. tex. cõ. 43. genus nihil eſt preter gñis ſpēs: q̃uis ſubdit: ⁊ ſi aliq̄d eſt: vt mã eſt. ⁊ hunc ordinē nõ ſolũ facit rõ: ſꝫ nã: q2 ꝑfectior forma iperfectiores cõtinet. vt ſc̄do de aïa. tex. cõ. 31. trigonũ in tetragono: q2 tetragonũ hꝫ tres angulos ⁊ plures. forma aũt ad ſuũ genus ꝯparata: ibi eſt pluralitas rõnis: q2 eadē forma: vt dat eſſe ſpeciale ſupponit ſeipſaꝫ vt dat eē gñale. ſuperiora eni in diffõnibus inferiorũ ſunt cõprehenſa: q2 ꝑfecte p̄us itelligit̃ aliq̄d eſſe corpus q̃ ignis: vt de gñe cõparato dr̃ie tãgit phs ſexto topicorũ. capite. 19. genus eſt notiꝰ dr̃ia: q2 cõius eſt: ⁊ ſic itelligit̃ mãm prius iformari forma gñali q̃ ſpeciali: ⁊ hũc ordinē facit rõ diſtinguēs formã gñicã a ſpecifica: iter q̄s nõ eſt diſtinctio ſm̄ eēntiã: q2 ſupius de ſuo iferiori p̄dicat̃ eēntialr̃. rõne igit̃ identitatis gñis ⁊ ſpēi philo. 7. meta. tex. cõ. 43. voluit ꝙ i ſubſtãtijs nõ eſt ordo: ſi itelligat̃ nõ de p̄mis ſubſtãtijs tñ: que ꝯſtat nõ eēntialr̃ ordinari: ſed etiã de ſc̄dis: ⁊ rõne diuerſitatis voluit. 7. topicorũ. capite. 3. ꝙ genus ⁊ ſpēs nõ eadē ſignificãt. dicēs nã mltiplex ⁊ duplũ nõ eadē ſignificãt. Secũdo cõparat̃ forma ad ꝓpriã mãm: ⁊ ſic vna iformat mãm formaliorē q̃ altera: aut magis diſpoſitã. Tertio forma cõparat̃ ad accñtia: ⁊ ſic alicuius cõpoſiti plura accidētia tenēt ſe ex pte mãe q̃ alterius cõpoſiti: aliq̄ñ vero plura accñtia tenēt ſe ex pte forme: ⁊ cũ plura ſe tenēt ex pte forme. dr̃ forma imediatius attingere mãꝫ: ⁊ quãto plura accñtia ſe tenēt ex pte mãe: dr̃ forma minus imediate informare mãm. Quarto cõparat̃ forma ad alias ſubales formas: ⁊ ſic forma perfectior plura virtualr̃ cõtinēs dr̃ minus formare mãm primã. ❡ Ad argumētũ igit̃ negat̃ ꝯñtia inferēs ex pluralitate accidentiũ pluralitatē ſubſtãtialiũ formarũ: q2 ab eadē forma ſm̄ varios gradus plura accñtia fluunt. ❡ Sed dubitatur. qm̃ ſi eadē forma eſt importata ꝑ genus ⁊ dr̃iaꝫ: tũc in diffõne eſt nugatio: pꝫ ꝯña: q2 ibi eſt genus explicite: ⁊ etiã iplicite. ſ. in dr̃ia. ſic arguit phs. 7 meta. tex. com̃. 18. ꝙ accñtia non ꝓprie diffiniunt̃. q2 ſubm ibi iplicite ⁊ explicite ponit̃. vt ſimus eſt naſus cauus. ❡ Sc̄do philo. ſc̄do meta. tex. cõ. 10. nõ ꝓcedit̃ in infinitũ in predicatis q̄ditatiuis: g̃ neq; in formis. ꝯñtia aũt philo. tenet ꝑ hoc q2 multitudo p̄dicatorũ q̄ditatiuorũ multitudini formarũ equat̃ ſicut ſue origini. ❡ Tertio. ſeq̄t̃ ꝙ dr̃ia de gñe vere p̄dicabit̃: pꝫ ꝯñtia ex idētitate eorũ. ꝯñs eſt ꝯ Ariſt. ſexto topi. capite. 3. nõ eni de aiali greſſibili bipes p̄dicatur: ſic eni bipes de eodē bis p̄dicaret̃. ❡ Ad primũ. variatio nois ⁊ ſignificationis gñis ⁊ dr̃ie cũ varietate rerũ aut modorũ: a q̄bus ſumunt̃ nugationem tollit: ⁊ licꝫ vl̃i additũ ꝑticulare ſupfluũ faciat in diffõne: q2 de cõceptu iferioris eſt ſupius: iuxta phm ſexto topicorũ. capite. 3. in fine: nõ tñ dr̃ia generi addita: q2 extra ꝯceptũ forme per moduꝫ partis ⁊ diſtincte eſt forma per modum totius ⁊ cõfuſe: quãuis p̄us a nobis habeat̃ cõceptus forme: quo confuſe repreſentat totum q̃ conceptus forme quo repreſentat ipſa forma formam. veruꝫ eſt etiã ꝙ diffinitio ſubſtantie datur ſine aliquo addito: ſed accidentiũ non: vt ibi vult phs: ſubm aũt eſt id qđ addit̃ in accñtiũ diffinitionibus. ❡ Ad ſc̄dꝫ tenet ꝯña philo. a fortiori: quia ab vna forma multa predicata q̄ditatiua ſumũt̃. ergo ſi nõ ifinita ſunt p̄dicata q̄ditatiua: que plura ſunt: neq; etiam forme: que origines ſunt p̄dicatorũ q̄ditatiuorũ: erũt infinite: tenet etiã rõ a deſtructione ꝯñtis: q2 ab vnaquaq; forma ad minus vnũ p̄dicatũ ſumit̃. g̃ ſi ifinite ſunt forme ifinita ſunt p̄dicata. g̃ ſi nõ infinita ſunt p̄dicata: nõ ifinite ſunt forme. ❡ Ad tertiũ cõcedit̃ ꝯñs: neq; vult philo. oppoſitũ: ſed vult dr̃iam nõ vl̃r p̄dicari de gñe: pꝫ per id qđ ſubdit phs. ſed de aiali greſſibili bipede bipes p̄dicatur. cõcedit igit̃ p̄dicationē dr̃ie de gñe idefinitã: licꝫ vniuerſalē neget. ab iferiori eni valꝫ ꝯña. homo eſt bipes. g̃ aial eſt bipes. ad ſuũ ſupius affirmatiue: ſine cõfuſione. ⁊ melius p̄dicationē illã ſm̄ accñs appellamus. iuxta Ari. p̊ poſteriorũ. cap. 17. ⁊ iuxta expoſitionē Auerro. ibi. com̃. 34. i. non ſm̄ curſuꝫ nature.

Dubitatur etiã. Utrũ celum componatur ex quiditatibꝰ: ⁊ vr̃ ꝙ ſic: q2 ſub ente continet̃: ⁊ ſub ſubſtantia: ⁊ ſub corpore. ❡ R̃eſpondeo quiditas eſt forma: ſepiſſime q̄dem cõiungit phs quid eſt cũ forma. aut quid erat eſſe. quia per formã ſatiſfit queſtioni quid eſt. ⁊ earũ notat̃ eternitas per tēpus predicamꝫ incõpletũ. forma etiã vere eſt. ſc̄do de aïa. tex. cõ. 7. alia vero que ſunt a forma dependenter ſunt. ſcꝫ compoſitũ ⁊ materia. cũ igit̃ nullũ celũ ex pluribus formis cõpona

tur.neq̈ ex pluribus quiditatibus.ſi tñ large capiſ gdi/tas pro p̄dicato in quid.ſic celū hʒ multa p̄dicata in gd. ſcʒ corpus ſpūale.corpus.ſubſtātia.ens. Si capiaſ quid pro diffinitione ſic celū eſt diffinibile diffinitione analo/ga:⁊ nō vniuoca.Si capiaſ quid pro ente potētiali:ſic in celo eſt gd:ſcilʒ materia:in actu tamē.vt in libro de orbibus declaraui. ¶ Sed dubitaſ.in celo videſ plures forme:q2 ſunt ibi duo efficiētia.ſ.primū ens:qđ eſt remotū mouēs:⁊ ſcđm:qđ eſt mouēs ꝓpinquū. ¶ Scđo:q2 duplici fine finitur motus celi.primo itellectu:qui eſt finis remotus:⁊ ſcđa intelligentia:que eſt finis propinquus.
¶ Tertio.ſcđo ente itelligente p̄mū ens:primū eſt forma ſecūdi:ſed ſcđm ens dat eſſe celo formaliter.g̊ p̄muʒ ens eſt forma celi iformati a ſecūda itelligentia:pʒ ꝯñā: q2 forma formās formam format formatū. ¶ Quarto. ſtella eſſentialr̄ diſtinguiſ ab orbe:ergo ſunt ibi due forme partiales. ¶ Reſpōdeo.duplex eſt eſſe primi:vnuʒ eſt eſſe intellectū:⁊ hoc eſt duplex:q2 p̄mū eſt intellectuʒ a ſe ⁊ ab alio:eſſe intellectuʒ a ſe eſt idē eſſe reali illius:⁊ ſic vt ſic nō habʒ eſſe in intellectu:ſed eē ab alio intellectum eſt eſſe exiſtēs in intellectu intelligentis eū.⁊ iſtud aliquo modo diuerſificaſ ꝓpter diuerſitatē recipientiū. Aliud aūt eſt eſſe reale illius.⁊ in hoc eſſe apud ph̄m cō/paratur orbi p̄mo:qui appropriate illi ſubijcitur:ꝓpter quā cōpoſitionē Ariſto.p̄mo de partibus aialium.Quā/obrē celū factū eſſe ab cuius gratia cauſa:ſi factum eſt:⁊ eſſe ⁊c̄.in orbe aūt ſcđo eſt tantū vna intelligētia que cō/paratur illi vt aia ſubiecto recipienti eā:⁊ ſic eſt de alijs orbibus:⁊ ſic licʒ primū ens ſit mouens ſm orbē:non tamen eſt natura ipſius mouens ipſum:ſed eſt ars vniuer/ſalis in mēte nature mouētis eū ¶ Ad ſcđm.fineʒ eē in/trinſecū compoſito eſt dupliciter:p̄mo q2 eſt dans eē illi cōpoſito:cuius eſt finis:⁊ ſic finis eſt itrinſecus:quia eſt eēntia ⁊ gditas illi:cuius eſt finis.Secundo vero q2 eſt nō forma finito:niſi forte qualitatiua.nō ſubalis:ſʒ cauſa ⁊ actus forme finiti:⁊ ſic in diffōne eēntiali forme cadēs: ⁊ ſic deus eſt finis intrīſecus orbi ſcđo.vbi primo modo erat finis extrīſecus:⁊ ſic eē duos fines ſic diuerſos non īfert plures formas realr̄ inexiſtere cōpoſito:ſed vnᵘ eſt in cōpoſito realr̄:alius vero in eſſe intentionali. ¶ Ad tertiū formās orbē formaſ in alio eſſe q̄ʒ formet orbem: q2 in eſſe itellectiuo formaſ formans orbem:⁊ nō in eſſe reali:ſed in eſſe reali format ſecūda itelligētia orbē:⁊ nō in eſſe itentionali:⁊ ſic nō neganſ a celo due forme vna in eſſe reali:alia in eſſe intētionali.proportionabiliter de alijs celis itellige. ¶ Correlariū nō ſi ita eſt in re ꝙ itel/lectus p̄mus formet ſcđm itellectuʒ:ſecūdus intellectus formatur a primo in ſuo eſſe reali. ¶ Ad quartū.ſolutuʒ eſt in libro de orbibus negando antecedens.

¶ Secundus Articulus.

SEcūdo principalr̄ conſiderandum eſt compoſitum generabile:⁊ qm̄ ipſum diuiditur in elementū ⁊ elementatū:ad hunc ſenſum ꝙ ſubſtantiarū primarū genera/bilium:quedā eſt ſimplex:quedā vero eſt mixta.Sit ſecūda ꝯcluſio de elemēto:tm̄ vnā formā ſubſtā/tialē hʒ elemētū.huius cōcluſionis oppoſitū poniſ a te/nētibus corporeitatē eē ſubſtātialē formā eternā imperfectā genericā expectantē formā ſpecificā. ¶ Cōtra q̊s inſtaſ.p̄mo logicaliter.ſcđo nāliter.Et p̄mo ex nā predi/cationis eſſentialis premittendo diſtinctionē ꝑtiuʒ in ꝑ/tes ſm fidē:⁊ partes ſm imaginationē:quā ponit Auer. p̊ phy.com̄.5.Et q2 fides ibi cōpoſitionē verā iportat:cō/poſitionē verā itelligo:que extra aiaʒ ē.duplices ſunt ꝑ/tes vꝫ ꝯponētes totū.ſ.q̄litatiue ⁊ ſt mā ⁊ forᵃ:⁊ q̄ʒtitaᵘᵉ:⁊ ſunt partes aliquote.⁊ nō aliquote ad eas reducūtur.di/ſtinctio eſt Auer.p̄mo phy.cōmēto.36.⁊.5.meta.cōmēto 30.⁊.4.phy.cōmēto.20.⁊.3.celi.cōmēto.12.ꝑtes ſm imaginationē dicunſ partes ſm itellectū ⁊ diuidunſ in par/tes ſubiectiuas:⁊ ſunt inferiora:ſeu minus cōia reſpectu totoꝝ vniuerſaliū.iuxta ſniam Ariſto.p̄mo phyſi.textu cō.4.Et in partes diffōnis:que ſunt genus ⁊ differentia. Juxta ſniam Auer.prio phy.com̄.5.⁊ Ariſto.5.meta.tex. cō.30.Duplex aūt eſt dr̄ia iter p̄dicationē ꝑtiuʒ ſm fideʒ de toto:⁊ gn̄is:qđ eſt pars diffōnis ⁊ diffiniti.5.meta.cō/mēto.30.de eodē.qm̄ genus eēntialiter p̄dicaſ.ſ.in recto: affirmatiue:vere:⁊ in abſtracto a ſubiecto:vl̄ melius nō cōcreto cōcretione ſubiecti inheſionis:ſed partes ſm fi/dē:aut in obliquo:aut in recto:ſed denominatiue:⁊ in cō/creto:vt homo ē aial:⁊ nō eſt aiale:⁊ homo eſt ſuba:⁊ nō ſubale:viuēs ⁊ nō vitale:he ſunt p̄dicationes eēntiales.ſ. predicationes gn̄is de eo:cuius eſt genus:ſed dicēdo:hō eſt animatus:⁊ nō eſt aia.materiatus:nō materia.ſūt he p̄dicationes denominatiue:ſubſtātiales tñ:ſed homo eſt ex mā:iſta eſt in obliquo.Eſt tñ dr̄ia inter materiā ⁊ formā in p̄dicando de toto:quia forma diciſ de compoſito ſm formā:ſed mā nō.7.meta.cōmēto.34.⁊ ſcđo phyſi. cōmēto.11.exemplū lapideitas eſt lapis ſm formaʒ:⁊ lapis ſm formā eſt forma lapidis. ¶ Qȝ ſi dixeris ꝙ lapis ſm mām eſt mā lapidis.quēadmodū lapis ſm formaʒ eſt forma lapidis.dixit eñi Auer.4.phy.ꝯmēto.49.mā diciſ a qua in potētia. ¶ Rñdeo.negādo ꝯñtiā:ſi ex illo aſſumpto iferſ mām p̄dicari de re:pʒ iter mām ⁊ formā: reſpectu quoꝝ ſunt dr̄iaʒ aſſignādo.q2.forma eſt gditas vel declarās gditatē cōpoſiti:ſʒ mā nō ſic.niſi ſm ꝙ forma ipſaʒ detegit.res eñi in actu eſt vere talis:ſʒ cū eſt in potentia:nō eſt talis:neq̈ diciſ talis.ideo mā cū eſt i po/tentia lapis:nō diciſ lapis:neq̈ lignū cū eſt i potētia ſcā/num diciſ ſcānuʒ.Scđa dr̄ia de veris partibus fit vera predicatio poſſeſſiua vt manus eſt mea:corpus meū:aia mea:ſed de gn̄e nō.q2 nō diciſ aial eſt meuʒ:ſed animal eſt ego.dicendū ⁊ gdē ſm curſum nō nālē.iuxta Auerro. ſuper porphirio.c.3.⁊ primo poſterioꝝ.cōmento.35.niſi forte alterius aialis me poſſeſſorē eſſe oſtēdere voluero. colligi pōt ſnia.7.meta.tex.cō.24.34.36.Tunc arguo ſic.ex pōne.corpus eſt huius ignis pars eſſentialis:ergo hic ignis non eſt corpus:ſed corporeus:⁊ ſic hoc indiui/duū ignis nō eſt contentū ſub hoc genere corpus.Jſtam ſniaʒ voluit philoſophus.4.topicoꝝ.capite.11.nullo mo/do pars predicaſ de toto:q̄re nullo modo erit corpus genus aialis:eo ꝙ eſt pars eius.repugnant igiſ hec ꝙ cor/pus ſit genus:⁊ ꝙ ſit ſumptū a forma ſubſtātiali corpo/reitatis diſtincta realiter a forma ſpecifica.Ex hoc patet ꝙ intendētes verificare predicationeʒ generis de ſpecie per hoc cōcretū habēs:vt homo eſt animal.i.homo ha/bet aialitateʒ.ignis eſt corpus.i.ignis habet corporeita/tem:vltra hoc ꝙ primā differentiā datā deſtruant:veri/ficant illas non per identitatē vnius cum altero.qđ eſt ꝯ philoſophū.ſexto topicoꝝ.oſtendentē maiorē intimitatē generis ipſi ſpeciei q̄ʒ ipſi differentie:q2 per ſpeciem ⁊ genus forma importaſ per modū totius:ſed per differētiā importaſ per modū partis:ſed per coincidentiā in eodē ſuppoſito:de quo eſſentialiter predicanſ in cōcreto quē/admodum formarū accidentalium eſt concurſus in eodem ſubiecto:de quo accidentaliter predicanſ:etiam in concreto:⁊ tunc propter vnum concurſum genus ⁊ differentia de ſe inuicē eſſentialiter predicarenſ:qđ eſt cōtra Ariſtotelē.ſexto topicoꝝ.in eodem capite.8.inducenteʒ ꝙ tunc multa aialia de ſpecie predicarenſ.Quā ꝯñtiam ſic deduco.q2 aia ⁊ homo ſunt duo:⁊ qđlibet illorum eſt

aial per te volentē ꝙ aia que eſt differentia ſit animal.⁊ ſic erit homo duo aialia.ſcilicet animal qđ eſt totus ho/mo:⁊ animal qđ eſt pars hominis.Jtem etiā materiā de forma predicari concedere haberēt. ¶ Qȝ ſi dixeris eſſe equiuocationē corporis:qđ eſt pars a corpore:qđ eſt ge/nus:q2 materia:que eſt pars quantitate corporaſ:⁊ hoc eſt corpus qđ eſt pars:ſed quacūq̈ forma ſubſtantiali i/formante materiā:tunc corpus eſt compoſituʒ ⁊c̄.⁊ hoc eſt corpus qđ verificaſ de ſuppoſito. ¶ Sed tunc patet ꝙ non ſumis predicata gditatiua de eodeʒ a diuerſis formis ſubſtantialibus illius compoſiti ⁊c̄.ſed ab eadē:qđ intendimus:q2 corpus eſſentialiter predicaſ de igne.er/go corpus dicit eandē formā in re quā dicit ignis.pʒ cō/ſequentia:q2 ſi non eandem dicit.tunc partem dicit:⁊ ſic non eſſentialiter predicaſ ⁊c̄.genus enim dicere non pōt formā poſteriorē forma ſpecifica neq̈ formā ſimul na/tura cum ea:ſed aut ſpecificā dicit:aut priorē natura q̄ʒ ſpecifica:cui ſpecifica forma ſuperuenit ſpecificādo.Cō/firmaſ.quia hec predicatio eſt eēntialis.hoc corpus eſt ignis:demonſtrato.a.igne:⁊ nō niſi quia igneitas:que eſt forma ſpecifica:eſt eēntialis huic corpi:⁊ ita igneitas eſt illa forma qua hoc corpus eſt corpus.aliter predicareſ totum de parte:⁊ ſic illa predicatio non eſſet vera:neduʒ ꝙ eſſet eſſentialis.ſimiliter de alijs:vt hoc viuēs eſt animal:hoc animal eſt homo.al̄s.oporteret dicere iſtas eſſe veras denominatiue:aut participatiue:qđ nō eſt veruʒ: q2 ſubiectū non eſt cōmune ad predicatū:ſed eſt ſingula/re predicati ſaltem realiter:quia aliquo modo hic homo ⁊ hoc aial differunt eodeʒ ſemper demonſtrato.puta ra/tione:q2 reſpondens q̄re hoc eſt animal dicere habet:q2 tactiuum:⁊ reſpondens quare hoc eſt homo dicere habʒ quia intellectiuum. ¶ Qđ auteʒ inferunt aliqui.ſi vita eſt denominatiua corporis ⁊ ſeparabilis ab eo:poſſunt bruta reuiuiſcere:nō valʒ ꝯñtia:patet:quia non ſi albedo denominatiue ⁊ cōtingenter predicaſ de ſorte:poteſt al/bedo eadem numero in duobus tēporibus diſcontinua/tis naturaliter ineſſe ſorti.Aduertat tamē theologus hic quoniā hec predicatio chriſtus eſt homo eſt non in con/creto ad ſubiectū:⁊ vnius nature de toto ex duabus na/turis conſtituto:ꝓpter aſſumptionē vnius nature cōſti/tuentis ab altera conſtituentiū.Hanc enim aſſumptio/nem cōgruū fuit ⁊ decens fieri vt diuine legis promulgator peregregium eſſet exemplar ſeruandoꝝ ⁊ veridicus expreſſor eorūdē.Et quia regni celoꝝ explicanda ſupra cōmunē nature curſum fuerant:oportuit deū nobis ipa reuelare:⁊ non per nunciū:qui non eſſet deus:q2 illi ho/mo credere non tenebaſ:q2 iter ceteros homo aut angelus eligibilior exiſtens fideʒ ſibi exhiberi non merebaſ. qm̄ vtrorū aliqui mali extiterunt fidem alijs eiuſdē ra/tionis minuentes.mentiri ⁊ eñi quātū ex defectibili na/tura eorum eſt:poſſunt.accedit ad hoc ꝙ non eſt homo certus ꝙ que dei ſunt:qui nō eſt deus ꝑfecte cognoſcat. neq̈ decebat teſtimonium ab iferiore natura q̄ʒ homo exhiberi.ob eorū diminutā naturā:⁊ ad tam alta myſteria detegendū non bene idoneā:neq̈ decuit teſtē eſſe gd ſupra hoiem:q2 ad capeſcendas intellectuales naturas nō omnis homo faciliter aſcendit.ideo diuinitati deus humanitatē adiunxit vt inde exemplū probitatis omnis homo eliceret:in quo omnis virtutis ſpecimen refulge/ret.ad quem cognoſcendum oīs homo quātuis diminuti ſenſus leuiter cōduceret.Hec igiſ eſt fidei noſtre certi/tudo:quia deus mentiri nō pōt:⁊ ꝙ chriſtus benedictus deᵘ ſit:opera ſupra naturā ab eo facta:⁊ ab alijs ſanctis: ⁊ vndequaq̈ per vniuerſum apertiſſime ꝯfirmant ⁊ pre/cipue ꝑ Uirginē Glorioſaʒ cuius gratia circūquaq̈ dif/funditur:rem enim nō diuinā tranſeuntibus annoꝝ mi/libus quottidie magis inualeſcere:non eſt ꝓbabile:⁊ preſertim cum primos eccleſie gubernatores a recto tramite deuiare ſepe contingat:ſed extra cōmunē cōceptioneʒ (non imerito)reputaſ.fragilitati igiſ humane optime preuiſum eſt ⁊ melius q̄ʒ ratio excogitare poſſit:vt neq̈ dubitandū ſit an mētiatur dicēs:neq̈ dubitandū ſit de dicentis ignorātia:per teſtimoniū non indignū ⁊ debili cognitioni noſtre familiariſſimū.Hec obiter trāſeundo dicere volui vt bene philoſophantes gaudeant:⁊ qui de eorū hereſi letanſ:cōfundanſ:⁊ ſuos errores deponant.
¶ Confirmaſ.igneitate ignis eſt in genere:q2 oīs ſpēs ē ſub genere:ſʒ igneitate ignis eſt in ſpecie.ergo ⁊c̄ aut igiſ ſub genere non ſubalterno cuʒ corpore:⁊ tunc ignis erit in duobus generibus non ſubalternatim poſitis:qđ eſt contra principiū logicū antepredicamētoꝝ Ariſtotel.⁊ ſexto topicoꝝ.capite.8.non contingit idem in duobᵘ ge/neribus eſſe non cōtingentibus ſe inuicem.intellige formaliter idem.Si autem ſub corpore eſt ignis igneitate: ergo duplici corporeitate ignis eſt corpus:qđ eſt ſuper/fluum in natura:nō eñi per igneitatem ſub corpore con/tineſ ignis:niſi igneitas ſit quedā corporeitas per ignei/tatem intelligo formā ſubſtantialē propriā ignis q̄ ignis eſt ignis. ¶ Qđ ſi dixeris non oportere igneitatē eē cor/poreitatem:ſed ſufficere ꝙ igneitate ignis ſit ſub corpo/reitate. ¶ Contra.ſequiſ imaginabile eſſe ꝙ aliquid ſit ignis:⁊ nō ſit corpus:quia imaginabile eſt ſeruari ignei/tatem in materia ſine corporeitate.aliter opᵘ beati Thome in hoc implicaret cōtradictionē:dum poneret tantū vnam formā ſubſtantialeʒ in igne.ſcilicʒ qua ignis eſſet ignis:⁊ ſic ab inferiori ad ſuum ſuperius:vltra hoc ꝙ nō ſit concludens per ſe:quia ſermo concludens per ſe con/cludit in omni materia.vt dixit Auerro p̄mo phyſi.cō/mento.25.⁊ praticatur ab Ariſt.p̄mo priorū.in terminis ignotis:non erit formalis:qđ incōueniens eſt. ¶ Scđo arguo ex vniuocatione.Et premitto ſententiam Ariſto. ſeptimo phyſicoꝝ.tex.cōmēti.31.⁊ ſcđo poſteriorū.textu cōmenti.22.in genere latent equiuocationes:non enim tanta eſt generis vnitas:ſicut ſpeciei ſm Ariſtotelē p̄mo topicoꝝ.capite 5°.⁊ q̄nto metaphy.textu cōmēti.12.ſʒ ex poſitione corpori correſpondet vna forma numeralis: aut ſi multiplicaſ illa forma ipſa ſolo numero multipli/catur:quemadmodū forma ſpecifica multiplicaſ.g̊ erit corpus verius vnum:aut vniuocū:aut non minus vniuocum q̄ʒ ſpecies ſpecialiſſima.non enim maior aut minor indiuiduorū numerus infert maiorem vel minorē vni/uocationē:non eniʒ magis vniuocū eſt homo paucis ho/minibus exiſtentibus q̄ʒ ſit cuʒ homines multi exiſtant
¶ Tertio.ex diuiſione generis Ariſtote.ſcđo poſterioꝝ capite.13.cōmentū enim.19.Auerro.ibi nō correſpōdet. ⁊ ſeptimo metaphy.textu cōmenti.28.Differentijs for/malibus genus diſtinguiſ:materialibus vero ſpecies.cu/ius oppoſitum ex poſitione ſequiſ:q2 non differt genus in igne ⁊ aqua:niſi per materiam:q2 corporeitas eſt eiuſ/dē rōnis in vtroq̈:mā eſt eiuſdē rōnis in vtroq̈:⁊ ignei/tas ⁊ aqueitas:que ſunt alterius rōnis nō ſunt corporei/tates.differentia autē eoruʒ que eiuſdem rationis ſunt: materialis eſt appellanda:ſic arguit philoſophus.ſeptio meta.textu cōmēti.43.non bene diuidi bipedē per ala/tum ⁊ non alatum:ſʒ per fiſſionē pedis ⁊ non fiſſionē ⁊c̄. q2 forma generica eſt eadeʒ in ratione:licʒ indiuidua ſpecie diſtinguanſ:qđ eſt cōtra philoſophū.ſexto topicorū. capite.18.volentem ꝙ vita non ſm vnaʒ ſpeciem videſ dici:ſed altera quidem aialibus:altera auteʒ plātis ieſt. ⁊ cōſequenter ꝙ natura generis diuerſificeſ ſpecie in di/

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

uerſis ſpeciebus:ꝛ etiā eſt euidens:ꝙ animal:qđ eſt homo:ſpecie differt ab animali qđ eſt equus. ⁋ Et etiā eſt impoſſibile naturā generis in ſpeciebus non diuerſificari:qꝛ tunc diuiſio generis in ſpecies eſſet materialis:aut accidentalis:qꝛ ipſa eſſet per materiam:aut per accidentia:ꝛ ſic diuiſio non eſſet eſſentialis.patet cōſequētia : qa diuiſio generis eſt per aliquid poſterius natura generica:diſtinctū re ab ea:ꝛ ſuperadditum illi per te:ꝛ ſic non eſſentialr̄ predicaret̄ genus:ſed accidentalr̄ predicaret̄ de ſpecie:qđ eſt impoſſibile.patꝫ ꝯſequētia:qꝛ ex poſitione ſequit̄ ꝙ ideꝫ indiuiduū numero ſub diuerſis ꝛ diſperatis ſpecieb⁹ ſpecialiſſimis eiuſdē generis ſucceſſiue reperit̄.patet trāſmutato.a.igne in.b.aquaꝫ:aut ecōtra:eadē corporeitas numero manet:ꝛ ſic idem indiuiduū corporis. ⁋ Tum etiaꝫ ſequit̄ dari corpus materiale ſimplex:qđ nō eſt ignis:neqꝫ aliud ceterorū corporū:q̄ ſimplicia ab Ariſto.numerant̄.prio celi.tex.cōmenti.17.qđ eſt cōtra philoſophū ibi.qꝛ tunc nō ſufficiēter diuiderēt qnqꝫ corpora ſimplicia ſimplex corp⁹.qđ eſt incōueniēs ꝛ cōtra philoſophū.patet cōſequētia principalis de hoc indiuiduo ex prima materia ꝛ forma corporeitatis compoſito.ipſum eni dici nō pōt corpus compoſituꝫ:qꝛ nulla forma compoſita ipſum format̄. ⁋ Item ſequit̄ dari indiuiduū generis:qđ nō eſt indiuiduū alicuius ſpeciei. ⁋ Item ſequit̄ dari indiuiduum cuius ſpecies non eſt tota eſſentia:qꝛ indiuiduū datum nō eſt in ſpecie:ſed ipꝫ eſt pars ſpeciei ꝛc̄. ⁋ Reſpondēt aliqui hec de idiuiduo incōpleto nō incōuenire. ⁋ Sed dicendū ꝙ indiuiduū: de quo dicit̄ ꝙ ipſum non eſt in ſpecie:ſed in genere : eſt indiuiduum incōpletū:qđ natura nondū compleuit:ſed natura eſt in complendo ipſuꝫ:ſi abſit impedimētū.huiuſmodi autem non eſt indiuiduū datum:quia ipſuꝫ nō eſt completum magis ſub ſpecifica forma q̄ꝫ non ſub ea: qꝛ ſpecifica forma iuxta poſitionem nō eſt de ſubſtantia indiuidui huius:ſed ipſa eſt naturalr̄ poſterior hoc indiuiduo. ⁋ Quarto arguit̄ ex natura differentie Ariſtote.ſeptimo meta.tex.cō.42.vltima dr̄ia dicit totā eſſentiaꝫ rei:ꝛ dr̄ia prior ꝛ poſterior ſunt idem:ſed ex poſitiōe forma ſpecifica vt igneitas non dicit corporeitatem que eſt de eſſentia ignis:licꝫ illā preſupponat igneitas in materia. ⁋ Reſpondēt.vltima differentia dicit totam eſſentiam completiue:ſic ꝙ complet diffinitionem:ſed nō dicit totā eſſentiā abſolute:qꝛ ipſa non dicit genus. ⁋ Cōtra Ariſtote.4.topicorū deſtructa ſpecie nō poteſt gen⁹ remanere:probat enim ph̄s ibi.capite.10.fidem non eſſe ſpeciē opinionis:quia deſtructa fide ſtat opinio:ꝛ probat ꝯñtiam per aſſumptā ꝓpōnē.actus enim intellectus vt inclinat̄ a ratione probabili eſt opinio:ſed vt inclinat̄ a voluntate:ſequente tamē aliā rationem eſt fides:ꝛ quia ſtat ſtante ratione probabili:nolle.ideo nō eſt fides ſpecies opinionis:patet in habentibus cōſcientiaꝫ credendi malū de alio apparentibus probabilibus ſignis ad credendum cōtra cōſcientiā:ſed trāſmutato elemento in alterū iuxta poſitionem ſaluat̄ genus ꝛ perdit̄ ſpecies : iō ſi ideꝫ eſt corpus numero ſubiectū trāſmutationi ſubſtātiali:ſequit̄ ꝙ ex identitate indiuidui ſaluata nō infertur identitas ſpeciei.qđ eſt ꝯtra philoſophū.qnto metaphy.tex.cōmenti.12.ꝛ p̄mo topicoꝝ.cap.5. ⁋ Reſpondēt nō ſaluat̄ indiuiduū ignis:neqꝫ ſpeciei eius ſed ſaluat̄ indiuiduꝫ generis.ſ.corpus. ⁋ Cōtra.deſtructis primis ſubſtantijs impoſſibile eſt aliquid aliorū remanere. Ariſto. in predicamentis:ꝛ ſeptimo meta.tex.cō.8.ſed idiuidua ſpecierū ſpecialiſſimarū ſunt p̄me ſubſtātie.ergo eis deſtructis genera deſtruunt̄:nedum quo ad eſſe qđ habebāt in illis:ſed quo ad eſſentiā que in illis indiuiduis exiſtebat.cuius oppoſitum dicit rn̄o. Similr̄ generato inferiori generatur ſuperius in ſuo eē reali ꝛ ſingulari.vt ponit philoſophus.ſcđo phy.caplo de cauſis.textu cōmēti 35.ꝛ ſic non potuit forma generica precedere formā ſpecificam:aut ſpecifica indiuidualē:niſi prior recederet adueniente poſteriori.eo modo quo intelligit̄ philoſophus ſcđo de gn̄atione aialium. Iteꝫ forma generica eſt terminus mutatiōis a quo.in hoc eni differt forma a materia: qꝛ materia tranſmutationis eſt ſubiectū:forma vero eſt terminus.ſed terminus a quo ꝛ terminus ad queꝫ ſunt icōpoſſibiles ꝛc̄.impoſſibile eſt enim indiuiduum generis ſuperioris tranſire ad nām generis inferioris ſine ſubſtātiali trāſmutatione proprie forme illius indiuidui qđ perdit̄. ⁋ Quinto arguit̄ ex natura ſpeciei indiuidui: indiuiduū ſpeciei tantum ſub vna ſpecie continet̄:ergo tantum vnam formā ſubalē hꝫ.pꝫ ꝯñtia:qꝛ ſi duas formas hꝫ.a.indiuiduū:ipſuꝫ in duabus ſpēbus eſt.pꝫ ꝯñā. qꝛ ſubſtantialis forma dat eſſe ſpecificū. ⁋ Rn̄t ab vltima forma ſumit̄ ſpecies:corporeitas aūt eſt generica forma:ideo ipſa non dat eſſe ſpecificū. ⁋ Cōtra. ois forma dans eſſe hoc dat eſſe ſingulare:ꝛ cōſequēter ſpecificum: ꝛ genericū:idiuiduo exiſtenti in illo gn̄e:docet eni Ariſt. arguere ab vnitate numerali ad ſpecificā ꝛ genericā vnitatē.qnto meta.tex.cō.12.ꝛ p̄mo topicoꝝ.capite qnto:ſꝫ corporeitate ignis eſt hoc corpus.igitur corpeitate ignis eſt in ſpē.minor ꝓbat̄:qꝛ aut corpeitas eſt forma vl'is : ꝛ ſic ipſa nō determinat̄ ad hic ꝛ nunc:aut particularis ē: ergo facit ipſa hoc aliqd.ꝑterea apud ph̄m.ſcđo de aia. tex.cō.2.valꝫ.illa eſt forma:g° ipſa eſt quo aliquid eſt h̄. ⁋ Cōfirmat̄ aut corpeitate ignis ē i ſpē ignis:aut nō:ſi ſic.g° nō idiget illō idiuiduū forª ſpecifica:q̄ ē igneitas ad hoc vt ſit ignis:ſi nō.g° datū indiuiduū eſt in duabus ſpeciebus. ⁋ Rn̄t corporeitate in nulla ſpecie reponitur a.indiuiduū. ⁋ Cōtra.ſequit̄ ꝙ a.indiuiduū partiꝫ erit in ſpē:ꝛ partiꝫ nō:intelligēdo de parte que eſt per formā nō ruptā:qđ eſt icōueniēs:qꝛ tūc demōſtratū indiuiduū ignis eſt ens eēntialr̄ ꝑ formā corporeitatis ꝛ per igneitatē:ꝛ ſic ꝑ vtrāqꝫ ē ſuba:ꝛ ꝑ vtrāqꝫ ipꝫ eſt corp⁹:ꝛ ſic ipꝫ eſt bis ens:bis ſuba:bis corpus ꝛc̄.que ſunt irrōnabilia. ⁋ Aliter reſpōdet̄.ſunt ibi multe forme.g° multa idiuidua:que ſunt in multis ſpēbus:quoꝝ tamē vnū eſt p̄us origine:ꝛ alterum poſterius:ſed perfectius. ⁋ Contra. vnaquaqꝫ forma ſuppoſitum eſt quid ꝛ aliquid:ꝛ preſertim cuꝫ non ſit rupta.ergo pluribus formis eſt plura qd ꝛ ſic ipſa erit quid ꝛ quid:ꝛ ſic nō vnum. ⁋ Item ſequit̄ ꝙ non dicit ſpecies totaꝫ nām indiuidui.pretactum eſt. ⁋ Sexto.ph̄s in poſtpredicamentis.ꝛ qnto meta.textu cōmenti.16.prius natura eſt a quo illato non conuertit̄ eſſendi cōſequentia:ergo naturali ordine ſequit̄.hoc eſt ignis:ergo hoc eſt cōpus:ergo quecūqꝫ forma naturalis eſt cauſa antecedentis adequata:illa etiam eſt cauſa cōſequentis adequata vel non.ſꝫ in propoſito exceſſa:quēadmodū predicatū excedit ſubiectū.igneitate igit̄ dante eē ignē adeq̄te:oꝫ igneitatē dare eſſe corpus. ⁋ Confirmatur.vere mediū demonſtrandi hominē eē corpus eſt aial aut viuens:g° eodē p̄ncipio quo homo eſt aial:aut viuens:homo eſt corpus:pꝫ ꝯñtia:qꝛ aliter non eēt mediū illud demōſtrationis cōueniens:ꝛ licꝫ demōſtratio hec eſſet ꝑticularis:ꝑꝑ nō cōuertibilitateꝫ terminoꝝ.ipſa tn̄ eēt a priori:ꝛ mediū eſt cauſa in itelligendo ꝛ in eēndo.ꝑ° poſterioꝝ.caplo ſcđo. ⁋ Qđ ſi.ēt corpeitate diſtincta ab igneitate:hoc ſit corpus:tūc hoc hēbit duas corpeitates imo erit duo corpa:ꝛ etiā erit bis corpus:qđ ē ipoſe:ꝛ ſuꝑfluū in nā:pꝫ ꝯñtia:qꝛ multiplicata cā formali:multiplicatur effectus formalis. Si aūt conceſſeris ꝙ ꝑ igneita-

tē hoc nō eſt corpus:tunc ſequit̄ ꝙ ignis nō inquantum ignis eſt corpus:qꝛ igneitas non eſt ſpecificans : neqꝫ cā quare corpus dicat̄ de igne:ad verificandū aūt reduplicatiuam opꝫ illud aſſumere:vt patet conſiderāti p̄mo phyſicoꝝ.textu cōmēti.74.ꝛ p̄mo prioꝝ.cap.33.ꝛ 4° meta. textu cōmēti p̄mi. Et qꝛ ignis ēt nō inquantū corpus eſt ignis:ideo oꝫ ꝙ ſi ignis ꝛ corpus coniungunt̄:ꝙ non per eſſentialē eoꝝ identitatē coniūgant̄.ꝛ ꝯñter ſequit̄ appoſitionē gn̄is ſpēi non facere nugationē:etiā in diffinitiōe. vt ignis corpus eſt.qđ eſt contra phyloſophuꝫ.7° meta. textu cōmēti.43.ꝛ 6° topicoꝝ.in fine capituli tertij.pꝫ cōſequētia.qꝛ aliā formā dicit vnū ab altero ꝛ re ꝛ rōne : ꝛ etiā ſequit̄ ꝙ ſpēs nō ꝑ nām ꝓpriā recipit ꝑteritionē generis:ſed ꝑ nāꝫ cōeꝫ ſibi ꝛ alijs.ſimilr̄ de idiuiduo reſpectu ſpēi imo ſpēs nō diceret totā eſſentiaꝫ idiuidui.vt ꝑtactū eſt.ꝛ ēt idiuidua differrēt formaliter.ſ.ꝑ ꝓprias formas:ꝑ quas neutrū illoꝝ eſſet in ſpē.q̄ ſunt icōueniētia: qm̄ ſequit̄ nō valere hāc ꝯñam:iſta forma dat eſſe ſortē: g° iſta forma dat eſſe hoiem:aial ꝛc̄.vbi patet nō eſſe impedimētū in arguēdo ab iferiori ad ſupi⁹ affirmatiue ꝛc̄. vel ſic.iſto p̄ncipio hoc eſt ſortes:g° iſto p̄n° hoc eſt hō:animal ꝛc̄. ⁋ Scđo.p̄ncipalr̄ rōne nāli arguit̄ q̄druplr̄.ꝛ p̄mo ex nā forme.ſcđo māe.tertio via cōpoſiti.4° generationis. Prio igit̄ ph̄s.2° phyſi.textu cōmēti.12.diuidit nāꝫ in māꝫ ꝛ formā.ſic ꝙ ois ſubalis forma eſt nā. non eni reſtringit̄ hic nā ad nō aiaꝫ vt Auerrois.6° phyſico. cōmēto.92.ſed iuxta pōnē corpeitatem nullus motus ſequit̄:neqꝫ mixtus:neqꝫ ſimplex:ſiue a cētro:ſiue ad ipꝫ: ſiue circa ipſum:neqꝫ aliaruꝫ formaꝝ motus corpeitas p̄ncipiat:vt aſcenſum in igne.qꝛ tunc forma ignis nō eēt natura.qꝛ non eſſet primū p̄ncipiū motus:ſed eēt ſecundū principium:aut neqꝫ primū neqꝫ ſecūdum.patet ꝯñā. quia aut corporeitas ſola p̄ncipiat motū effectiue exēpli gratia.in mā.ꝛ tunc igneitas nō eſſet illius motus principiū neqꝫ primū neqꝫ ſecūdū:ſi aūt corpeitas principiat illum motū:ꝛ etiā igneitas illum principiat.tūc cū corporeitas ſit nālr̄ prior igneitate.ipſa corpeitas erit p̄mū p̄ncipiū faciens illum motū:ꝛ igneitas ſecundū p̄ncipium: nō eniꝫ magis iclinat corpeitas ſurſuꝫ q̄ꝫ deorſuꝫ aut eꝫ̄. ideo ſi ipſa corpeitas nō p̄ncipiat motus ꝯ̄rios : ipſa non p̄ncipiat vnū ꝯ̄rioꝝ.ſupponit argumētū motū localē nālem fieri effectiue a forma:ꝛ in mā fieri ab eadē.ſed de h̄ in ter° huius. ⁋ Scđo. ph̄s.8.phyſi.textu cōmēti.79.ifatigabiles formas a fatigabilibus diſtinguit ꝑ eſſe abſtractas a mā.ſed iuxta pōnē ſeqtur ꝙ corpeitas eſt forma ifatigabilis:qꝛ ꝑ pōnē ipſa eſt eterna.g° ipſa eſt abſtracta a mā.ꝛ ſic ſequit̄ ꝙ corpeitas eēt intellectus ꝛc̄. patꝫ ꝯñā.qꝛ ois forma abſtracta eſt itellectus. ⁋ Tū qꝛ corporeitas nō hꝫ ꝯ̄rium neqꝫ ꝑ ſe neqꝫ ꝑ accñs. g° ipſa eſt ifatigabilis. ⁋ Et ſi diſtinxerit Auicēna de corruptibili ex ſe:ꝛ ab alio.ꝛ dixerit ꝙ corpus eſt corruptibile quātū eſt ex ſe.ſed eſt icorruptibile ab alio.ſ.a colcodea que eſt decimus itellectus in deſcēdēdo a deo.ꝛ eſt formaꝝ datrix in ꝯcauo lune aſſiſtēs ad regulandaꝫ actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ ſpherā:ꝛ ipſaꝫ ꝯſeruādā. quēadmodū dicit etiam Auicēna de celo. ⁋ Cōtra.ſequit̄ aliquā rē fieri eternaꝫ ab alio:que tn̄ ex ſe corruptibilis eſt:vt al's dixi Auerroi arguere cōtra ipm̄.qꝛ nā cōtingētis ſube reuertit̄ neceſſaria.ꝓprie.n.paſſiōes reꝝ aliqn̄ ab extrinſecis p̄ncipijs flueret:cōtra nāꝫ p̄ncipioꝝ itrinſecoꝝ.mā.n.q̄ eſt intra eſt cā corruptibilitatis:ꝛ extrinſeca forma icorruptibilitatis.ꝛ ſic icōpoſſibilia ꝯgregant̄ in rebus nālib⁹. ⁋ 3°. ph̄s ſcđo de anima.textu ꝯmēti.29.omnis actus in propria materia natus eſt fieri:qꝛ ois forma ad hoc vt iformet materiā primaꝫ:requirit illam eſſe ꝑparatam ꝛ diſpoſitam ad talē formā qualitatiue ꝛ quantitatiue.ꝛ preſertim ſuppoſitis minimis naturalibus. ſed corporeitas iuxta pōnē nullā diſpōnē reqrit in mā : neqꝫ q̄litatiuaꝫ: neqꝫ q̄ꝫtitatiuā qꝛ ꝑuenit corpeitas q̄ꝫtitꝰ iuxta pōnē.qꝛ neqꝫ dimēſiōes:neqꝫ aliud accñs i ſubo in po° recipi pn̄t: neqꝫ poſſunt eſſe primus actus materie:ſꝫ ſunt actus cōpoſiti:vt ipſi dicunt:illud igitur cōpoſitum erit realiter alterabile:ꝛ tamē nō erit corruptibile.qđ inconuenit ꝛc̄. ⁋ Quarto.aut forma corpeitatis eſt diuiſibilis:itellige diuiſibilitate ꝑ ſepationē ꝑtis a parte : non aūt ſolūmō ꝑ deſignationē.aut indiuiſibilis.ſi diuiſibilis : tunc aliq̄ forma diuiſibilis eſt eterna.cuius oppoſitū ponit Auerrois 2° celi.ꝯmēto.47. Si corpus celeſte reciperet diuiſionem:recipet corruptionem.eſt aūt a corruptiōe diſtātius celeſte corpus nō celeſti.ideo ſi diuiſibilitas corruptibilitatem in remotiori a diuiſiōe infert:etiā corruptibilitatem in ꝓpinquiori corruptibilitati apta eſt inferre. ⁋ Si indiuiſibilis ſit iſta forma. ⁋ Cōtra.diuiſa materia quelibꝫ illius pars corporeitate.formatur.ꝛ ſic plura loco ꝛ ſitu diſtantia eadē numero forma informant̄.qđ vix de intellectu poſſibili concedendum eſt ab Auerroe. ⁋ Tum etiaꝫ multas nobiliores formas.ſ.animā plante animam animalis anuloſi ꝯcedit Ariſtoteles eſſe diuiſibiles.primo de anima.textu cōmenti.93.ꝛ ſecūdo de anima.textu cōmenti.20.ergo a fortiori diuiſibilis erit huiuſmodi forma.que vilis eſt. imo vilior eſt q̄ꝫ forma elementi.quā patet ad ſenſuꝫ diuidi. ⁋ Tum etiam daretur forma indiuiſibilis:q̄ non eſſet itellectus. ⁋ Quinto.ſequitur formas ſubſtantiales in actu non repugnar̄: aut non eſſe incompoſſibiles in eadem materia adequate.vt ſpecifica ꝛ generica.quia in aduentu ſpecifice forme generica non recedit.qđ inconuenit. quia generatio non eſſet corruptio ꝛc̄.qđ eſt cōtra phyloſophum primo de generatione.textu cōmenti.17.ꝛ.20.ꝛ 2° meta. textu cōmenti.7.data enim corruptione:que non eſſet generatio:oportet corruptionem ipſam eſſe intentam ab agente naturali.qđ eſt incōueniens:quia ipſa eſt maluꝫ.qđ nō cadit ſub obiecto appetitus naturalis.patet ꝯñā. qꝛ naturale agens intendit operationē ſuam.ideo ſi abſit bonitas appetenda:preſente malitia:oportet malitiam eſſe intentam.ſi enim agens naturale non intendit aliquid: non agit.qꝛ ſi ſic:fruſtra ageret.vna igitur forma recedēte de materia:alia ſubintrat in eam:ꝛ agens naturale nō intendit recedentem expellere:ſed intrantem educere. ⁋ Rn̄t. licet corporeitas non corrumpatur : corrumpit̄ tamē alia forma ſpecifica:ſub qua latebat forma generica:nō.n.poſſibilis eſt ſubalis mutatio ꝑ gn̄ationē:niſi ꝑ formaꝝ ſubaliū vnius alterā in mā ſucceſſionē:nō.n. dicēdū eſt nihil remanere de illo qđ corrūpit̄:qꝛ tūc nō eēt ibi gn̄atio.neqꝫ dicēdū eſt ſolū formam remanere in trāſmutatiōe:qꝛ forma ſubijci nō pōt:neqꝫ remāere pōt ſine ſubo.iō remanet mā corrupta forma ſpecifica:remanēte tn̄ forma gn̄ica cū mā. ⁋ Cōtra.ſeq̄t̄ formā ſubalē ſubo actuato.ſ.corpi accñtalr̄ aduenire:qđ icōuenit:quia tūc accñtales eēnt huic ſubo forme ſubales:qꝛ nō corrūpit̄ corp⁹ in aduētu forme ſpecifice.lꝫ aliqđ idiuiduū corrūpat̄.qđ icōuenit.qꝛ mutatio q̄ acqrerent̄ forme ſubales eēt accñtalis. ⁋ Et ſic gn̄o eſti eēt accñtalis ſubo ꝛc̄. ⁋ Etiā gn̄o ſube erit mutatio accñtalr̄ aduenics ſubo. ⁋ Tū ēt ſeq̄t̄ ꝙ iſtud corp⁹ erit in poª accñtali ad ſubaꝫ aut ad formā ſpecificā.qđ icōuenit.qꝛ ex poª accñtali cuꝫ forma ad quā ē nō fit ꝑ ſe vnū ſubale. ⁋ Tū ēt nō appet q̄re nō poſſint forme elſoꝝ māꝫ p̄maꝫ imediate actuare. ⁋ Sexto.p̄mo phyſi.textu cōmēti.62.ꝛ ꝯmēto. 63.ꝛ in libro de ſubſtātia orbis.capite primo. Et primo de ge-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

neratione.textu cõmẽti.zo.Eſſe eſt duplex.ſ.ſimplr.⁊ eſt eſſe ſubſtantie.⁊ eſſe ſecũdum quid.⁊ eſt eſſe accidentis. quero igitur vtrum corporeitas det materie eſſe ſimplr: aut non.ſi nõ:nõ eſt corpeitas forma ſubſtantialis.q̃ʒ eni põt quelibet qualitas qualificare:tam põt actus ſubſtantialis ſubſtantiare:ſi ſic:g̊ materia informata corpeitate nõ eſt amplius in potentia naturali ad eſſe ſimplr.pʒ ↄſequẽtia:qꝛ nihil eſt in potẽtia naturali ad id qꝺ hʒ. ❡ 7°. idẽ eſt homo:ens homo:⁊ vnus homo. 4° meta.textu cõmẽti.3.⁊ p̊mo elencoꝝ.capite.4.g̊ forma dãs eſſe ignem dat eſſe ens ignem.⁊ ſic dat eſſe ens:g̊ forma ignis dat eẽ corpus.pʒ ↄñã.qꝛ impoſſibile eſt aliquã formaʒ dare eẽ p̄dicatum cõmunius:⁊ minus cõmune:⁊ tamẽ non dare eſſe intermedium extremis eſſentialr ordinatum. aliter oportet aliquod intermedium precedere generationeʒ: aut ſequi corruptionẽ:extremis nõ p̄cedentibus neq; ſequẽtibus generationem aut corruptionem.qꝺ nõ eſt rationabile.mediat autem corpus inter ignẽ ⁊ ens. vt patʒ ꝑ nõ conuertendum eſſe ↄñam ſubſiſtendi:a corpore ad ignem ⁊ ab ente ad corpus. Jtẽ igneitas eſt forma ſubſtãtialis:ergo ipſa dat eſſe ſubſtãtiam:⁊ ipſa dat eſſe ignem: g̊ cum eſſe corpus ſit infra ſubſtãtiam ⁊ ſupra ignem:dabit igneitas eſſe corpus. ❡ Octauo. corpeitati danti eſſe ſupueniẽs igneitas:aut dat eſſe:aut non:ſi ſic: g̊ erunt ibi duo eſſe eſſentialiter diuerſa:qꝛ duaꝝ eſſentiaꝝ ſunt:q̃ꝝ nulla eſt rupta:g̊ duo entia.patʒ ↄñã.quia ens ⁊ eſſe ſunt idem.neq; plus facit pro multitudine equorum multitudo equinitatis:aut multitudo aĩalitatũ pro multitudine animaliũ:q̃ʒ multitudo eſſe:⁊ preſertim forme:pro multitudine entiũ.quãtũ eniʒ poſſunt accidẽtales forme multiplicare eẽ accidẽtale:tantũ poſſunt ſubſtãtiales forme multiplicare eſſe ſubſtantiale:⁊ lʒ aliquando multa ſint eẽ vnius rei:hoc erit reſpectu diuerſoꝝ:vt forma extracta de paſſo i cõpatiõe ad agẽs actio ẽ ⁊ in ↄpatõe ad paſſuʒ paſſio.Silr forma ſubalis cõpata medio itẽtiõalr receptiuo ⁊ materie realr receptiue.tamen hic huiuſmodi diuerſitas nõ accidit.quia iſta eſſe in propoſito a diuerſis radicibus originant̃.puta a diuerſis reb⁹.qꝛ a diuerſiſ formis. Hic aũt eſt eẽ radicatũ in corporeitate: ⁊ eſſe radicatũ in igneitate:neq; vnum eẽ in nãm alteri⁹ tranſit.neq; ambo in nãm tertiũ:dum fit gñatio:neq; añ:neq; poſt.hic Theologus aduertat ꝑ xp̄m bñdictuʒ : in quo ſunt due nature:quaꝝ vna alterã aſſumit.q̃ʒ igit̃ varias formas ſequunt̃ varie paſſiones:tã varia eſſe varias formas ſequunt̃.imo eẽ eſt intimius forme q̃ʒ paſſio ſubto. qꝛ nõ imaginabilis eſt forma:nõ imaginato eẽ: ⁊ tamen imaginabile eſt ſubiectũ:nõ imaginata paſſione. ❡ Tuʒ qꝛ multiplicato eẽ ſubſtãtiali ſumpto a diuerſis formis: multiplicant̃ ſubſtãtie compoſite:⁊ ſic erũt ibi due ſube. ergo plura ſuppoſita.Si aũt igneitas nõ dat eſſe: nõ fiet ſubſtãtialis mutatio:cum generabit̃ ignis. ergo generatio ſimplr nõ eſt mutatio ſubſtãtialis.g̊ igneitas non eſt forma ſubſtãtialis.hec aũt euidẽter ſunt incõuenientia. ❡ Reſpondet.eſſe eſt forma:ideo multiplicatis formis multiplicãtur eſſe ⁊ entia.non tamen ꝓpter hoc multiplicantur ſuppoſita.qꝛ idem eſt ſubiectũ ab illis formis informatũ.⁊ ſic tãtum eſt vna ſubſtantia ſubſiſtens : neq; per ſe ſeorſuʒ exiſtere eſt p̄dicatũ neceſſario dictũ ⁊ vniuerſaliter de idiuiduo.pʒ de aqua quã alteri cõtinuari cõtingit:neq; eſt ꝓpter hoc vnum ens multa entia multitudine oppoſita vnitati idiuiduali aut ſpecifice de p̄dicamẽto ſube. ❡ Sed iſta rñſio cõcedit genus eſſe partem indiuidui naturaliter p̊orẽ forma ſpecifica.qꝺ ſupra reprobatum eſt. ❡ Jtẽ data planta ibi eſt vita ꝑ formaʒ generis:aut igitur eſt ibi alia vita ꝑ differentiaʒ aut ſpẽʒ:⁊ ſic duabus vitis viuit planta.a.ſi aũt nõ eſt ibi alia vita. ergo differentia ⁊ ſpẽs non dicũt rem diſtinctam a re dicta per genus. ❡ Ultio.ſequitur ꝙ de duabus formis quarum vna eſt eterna.⁊ reliqua nõ.ꝙ complete actuat forma nõ eterna:⁊ eterna nõ.qꝺ eſt plus nobilitare formas corruptibiles q̃ʒ eternas. ❡ Tum quia ſequitur eternuʒ pro ſui exiſtentia depẽdere a corruptibili. patẽt ↄſequẽtie.de forma generica ſpecifice comparata: qꝛ poſitio aſſerit genericã eſſe formã eternam:vbi ſpecifica eſt forma nõ eterna:⁊ ꝙ mã nõ poteſt reperiri ſub generica forma tñ:ſed cũ generica neceſſario requirit̃ vna ſpecifica.⁊ q̃cũq; fuerit ſpecifica illa aliquando perditur : remanente generica cũ ſequenti forma ſpecifica. ❡ Secũdo.principalr arguit̃ ex parte materie.p̊mo phyſicoꝝ.textu ↄmẽti.69.nõ hʒ mã formã ſubſtãtialẽ ſibi propriam.qꝛ tunc tũc nullam aliam reciperet illa ꝑmanẽte.patet ſupra. ſʒ iuxta poſitionem corpeitas eſt forma iſeparabilis a mã. igitur illã nunquã perdit materia aut ꝑdere poteſt.g̊ illa eſt forma ꝓpa materie. ↄſequẽs eſt ipoſſibile. ❡ Scꝺo. natura materie eſt potẽtia.p̊mo phyſi.textu ↄmẽti.69. ⁊ p̊mo de generatiõe.textu ↄmẽti.24.⁊ in libro de ſubſtãtia orbis.capite p̊mo.Sed huius oppoſitũ dicit poſitio: qꝛ actus inſeparabilis a materia dat eſſe ꝓpriuʒ materie: aut ſubſtantiale:vt differẽtia.aut ſequẽs ſubſtãtiaʒ inſeparabilr conuertitur vt pa°. ❡ Tertio. materia nõ eſt ſcibilis per ſe:ſed eſt ſcibilis ꝑ analogiam ad formã p̊mo phyſi.textu cõmenti.69.cuius oppoſitum ſequitur ad poſitionem.quia materia habens actum ſibi proprium eſt cognoſcibilis per illum. ❡ Quarto.phyloſophus quito phyſicoꝝ.textu cõmenti.8.dixit qꝺ generatur non eſt. Si de ſubiecto gñationis intelligatur: vt cõiter intelligitur.qꝛ cũ gñatio ſit mutatio de nõ eſſe ad eſſe:aut vterq; terminus eſt ꝭm quid:⁊ ſic mutatio eẽt accidẽtalis : aut vnus ꝭm quid:⁊ alter ſimpliciter.⁊ ſic inter res diuerſorum geneꝝ eſſet mutatio.ſ.inter ſubſtantiaʒ ⁊ accidens.g̊ vterq; eſt ſimplr eſſe:vel ſimpliciter non eſſe.⁊ ſic terminus a quo eſt nõ eſſe ſubſtãtiale.cuius oppoſitum ſequitur ad poſitionem dãtem materie formam ꝓpriaʒ.ſ.aut de eſſentia materie:aut ab ea inſeparabilem. quia apud põnẽ ſubiectũ gñationis eſt hec ſubſtãtia.⁊ hoc corpus. ⁊ ſic nũq; incipiet eſſe hec ſubſtantia : neq; hoc corpus: quãuis ſubſtãtia aut corpus inciperet eẽ pars huius indiuidui ad ſenſum demoſtrati:qꝺ incipit eſſe. ❡ Reſpõdet.intelligit phyloſophus ſubiectũ gñationis nõ eẽ: qꝛ nõ eſt in actu ſubſtãtiali cõpleto:cuius oppoſitum eſt de ſubiecto alterationis. ❡ Contra.ſequit̃ ꝙ aliquid eſt idẽ ꝭm actualeʒ ſubſtãtiã ſicut prius:⁊ tamẽ eſt ſubaliter mutatũ.pʒ ↄſequẽtia.qꝛ ꝑ põnem corpus idem ꝭm ſubſtantiam ſuſtinuit gñationẽ. ❡ Quinto. incidentaliter inſero hic rõnem metaphyſicã.phyloſophus ſeptimo meta. textu ↄmenti.49.⁊ octauo meta.textu cõmenti penultimi.⁊ vltimi.declarans ex quibus fiat vnum : ⁊ ex q̄bus nõ:dixit illa quoꝝ vtrũq; eſt in actu nõ vere vniuntur.⁊ ſic varie forme in vno compoſito exiſtẽtes habẽt vnitatẽ tãtum ordinis:que non ſufficit pro vnitate ſuppoſiti. Sed oppoſitum ſequitur poſitionẽ.qꝛ mã in actu ꝑ formã corporeitatis facit vnum ꝑ ſe: vt ignem:cum inde extracta ſabali forma ignis. ❡ Rñdet. mã informata forma icompleta eſt potẽtia ꝓpria forme cõplete.⁊ ſic facit vnũ cũ ea.ſed icõpleta forma eſt ibi vt p̄parãs.⁊ ſic vult Auer.ſepe dicẽs:nõ negat̃ a recipiẽte eẽ in actu:ſʒ negat̃ eẽ i actu illud qꝺ recipiẽdũ ẽ. ❡ Cõtra.aut fit ibi vnũ ꝑ cõpõnẽ:⁊ tũc nõ dat vnũ eẽ alteri:vt pʒ de neruo ⁊ carne.aut ꝑ trãſmutationem.⁊ tunc vel accidentalem. ⁊ ſic non fit per ſe vnũ.vel ſubſtantialem:⁊ ſic preexiſtẽs forma corrumpit̃.aut igit̃ partialr:⁊ ſic corpeitas remitteret̃.⁊ tunc procedẽdo cõtinuando remiſſionẽ corpeitas tãdem corrumperet̃:aut corrũpi imaginaret̃.aut totalr corrumpit̃ corporeitas:⁊ eſt intentum:Si aũt ipſa nullo modo rumpatur.⁊ ea mediãte formam appeteret mã ſpecificam:tunc ſequit̃ erraſſe phm̃ dicenteʒ in hoc caſu ſequi materiã appetere ſui ipſius corruptionẽ.p̊mo phy. textu ↄmẽti.81.dum oſtẽderet mãm nõ appetere formaʒ mediãte aliqua forma ⁊c̃. ❡ Jtẽ ſequit̃ formã genericã eẽ potẽtiã mãe ad ſpecificã formã.qꝛ ipſa eſt qua mã ꝑt actuari ꝑ formã ſpecificã.⁊ ſic aut actus eſt potẽtia : aut forma generica nõ eſt actus. ❡ Jtẽ ex nãlr priori potentiali ⁊ ex naturalr poſteriori actuali nõ fit vnũ per ſe. qꝛ poſterius cuius eſt dare eẽ:eſt extraneũ priori:⁊ non eſt cauſa ꝓpria eius.quia põt prius exiſtere ſine poſteriori. ❡ Reſpõdet.ſufficit ꝙ prius ſit in potẽtia ad poſterius: vt gñe cõparato differẽtie:aut mã cõparata igneitati:nõ enim requirit̃ ſimultas nature inter principia cãntia intrinſece cõpoſitũ.pʒ de celo cuius forma nullã nãlem ſimultatem hʒ cum orbe:ſed ſemper prioritatẽ nature:licʒ nõ tp̄is apud phos. ❡ Cõtra. ſequit̃ ꝙ in quocũq; eſſet prius ⁊ gñale:ꝙ illud eſſet in potẽtia ad poſterius:qꝺ eſt falſum.qꝛ oporteret ꝙ corpus in lapide eſſet in potentia ad vitã. Jtem cũ quocunq; facit actus eẽntialr vnũ:illꝺ eſt in potentia paſſiua.ſʒ gñale nõ eſt in potẽtia paſſiua. qꝛ icludit actũ:imo dantẽ eſſe ſimplr:qꝛ ſi daret eſſe ſecũdũ quid generica forma vel ſpecifica:ipſa non eſſet ſubalis:neq; eẽntialr p̄dicaret̃ ⁊c̃. Neq; ſimilitudines adducte ſunt ad ꝓpoſitum:qꝛ genus ⁊ differẽtia apud itellm̃ ſunt:⁊ cõponũt ſecũdũ imaginationẽ nõ ꝭm rẽ. loq̄mur nũc de reali compoſitiõe.materia aũt lʒ origine p̄cedat: format̃:⁊ actuat̃.⁊ eſſe hʒ a forma educta ex ea:ſed ex ſeipſa nõ eſt.de orbe vero ⁊ intelligẽtia.poſituʒ eſt actum eſſe p̊orem potentia ſimplr.tu autem ponis potẽtiã ſimpliciter p̊orẽ actu. ❡ Sexto.phs ſcꝺo de aĩa. textu ↄmẽti.2.⁊ p̊mo phy.textu cõmẽti.69.declarãs nãʒ mãe dixit ipſam nõ eſſe hoc aliqd.ſed formã eſſe illã qua aliqd eſt hoc aliqd.Sed huius oppoſitũ ponit poſitio:qꝛ dat materie formã ꝓpriam:g̊ ipſa erit ꝑ illã aliqd hoc : qꝺ eſt ĩpoſſibile ſubyci gñatiõi. ❡ Reſpõdet. põt eſſe ꝙ aliqd hoc ſit ſubm̃ gñationis ſecũdũ:ſed nõ ſubm̃ p̊mũ. ❡ Cõtra.illud qꝺ nũquã ſubycit̃ gñatiõi.imo neq; ſubyci põt: ĩmo neq; imaginari põt ipm̃ ſubyci niſi cũ ipſum eſt ſub alio determinato nõ eſt ſubm̃ primũ:ſed ipm̃ ſubycit̃ rõne alterius.ſed nõ eſt imaginabile apud põnẽ ſolã mãm ſubyci.imo imaginat̃ ſemꝑ eſſe ſub forma corpeitatis qñ ſubycit̃. ❡ Jtẽ ſequit̃ ꝙ genitũ erit dupliciter aliqd h̄ ꝑ ſpecificã formã genitũ eſt aliqd h̄.⁊ ꝑ genericã. forma eniʒ eſt qua aliqd eſt hoc.2° de aĩa.textu ↄmenti.2. Et ſi retorqueat̃ argumẽtũ de dimẽſionibus iterminatis. pʒ nõ eſſe ad ꝓpoſitum:qꝛ ille ſunt paſſio materie in potẽtia:cuiuſmodi nõ eſt corpeitas ſubſtãtialis. ❡ Tertio. p̊ncipalr arguit̃ via compoſiti. Jgnis eſt corp⁹ ſimplex p̊mo celi.textu cõmẽti.12.g̊ nõ plures ſubales formas hʒ ignis.patet ↄñã.qꝛ corporis ſimplicis ſimplex eſt nã : ⁊ ↄſequẽter ſimplex motus.ſed ſimplex forma non eſt reſolubilis in p̊orẽ formã.qꝛ reſolubilitas cõpoſitionẽ arguit.p̊mo phy.cõmẽto p̊mo.forme q̃ ſunt p̄ter vltimam formã ſunt forme compoſite.ſed forma ignis ꝑ põnẽ eſt p̄ter vltimã formaʒ.qꝛ forma ignis eſt citra aut poſt corporeitatẽ. Cõpoſitio enim forme per reſolutionem eius in p̊orẽ formã cognoſcitur a poſteriori:forme autẽ reſolubiles ſunt forme cõplexionales:que ſunt forme mixtorum impfectoꝝ:⁊ forme complexioni attribute : ⁊ ſunt forme mixtoꝝ ꝑfectoruʒ inanimatoꝝ.⁊ forme ſupaddite ↄcluſioni : ⁊ ſunt anime inferiores.he enim omnes in elementares formas reſoluuntur:ideo compoſite dicuntur.elementares autem forme ſunt ille:ad quas vltima ſtat reſolutio:ideo ſimplices eas eſſe oportet. Et ſi ad eas nõ ſtet vltima reſolutio:ſed aliam formam priorem preſupponant.iam elementa nõ ſunt corpora ſimplicia: neq; prima corpora in iſtis inferioribus:qꝺ eſt contra doctrinam philoſophi. ❡ Secũdo.omnia corpora diuiſibilia in ꝑ ſe mouens ⁊ per ſe motũ ſunt per ſe ⁊ ab intrinſeco mobilia.octauo phyſicoꝝ.textu cõmẽti.42.⁊ ibi textu.28.⁊ vltra concludit ꝙ elementa nõ ſunt per ſe mobilia.ergo vult ea non eſſe diuiſibilia in per ſe mouens ⁊ ꝑ ſe motum in actu.cuius oppoſitũ ſequitur ex poſitione: quia motiua eſt forma elementi:⁊ mobile eſt compoſitũ ex materia prima ⁊ forma corporeitatis.⁊ ſic ex ſe ꝓprie mouerentur elementa:cuius oppoſitum infra declarabitur. ❡ Tertio. phyloſophus primo phyſicoꝝ. textu cõmenti.16.contra antiquos diuiſit vnum per vnum continuitate:indiuiſibilitate:⁊ ratione.ſed corpus ⁊ ignis ſunt vnum in hoc.quia de ſe ⁊ de indiuiduo vere ⁊ affirmatiue predicant̃.nõ dico vniuerſaliter:neq; conuertibiliter: ſimiliter diuiſo corpore animalis diuiditur animal.moriente quoq; animali:moritur animal ⁊ corpus.patiente etiam corpore:patitur animal.⁊ aucto animali : augetur corpus.ſed non ſunt vnum cõtinuitate:neq; indiuiſibilitate:ergo ratiõe:ergo eſſentia:ergo forma:ergo nõ dicũt corpus ⁊ ignis duas formas.de modis eſſendi vnuʒ per accidens non eſt ſermo hic. ❡ Quarto. ignis vnius generationis eſt terminatiuus.6° phyſicoꝝ Auerrois commẽto.59.in hoc enim diſtinguit̃ homogenei generatio a generatione etherogenei.g̊ plures ſubſtantiales formas non habet ignis.patet cõſequentia.qꝛ ſi plures haberet: pluribus generationibus ignis generaretur.non eniʒ generatio ſubita eſt aliud q̃ʒ forma prio itroducta. ❡ Reſpõdet.vnam formam habet ignis generationis terminatiuã.ſ.igneitatem:aliam vero non generabilẽ:ſcilʒ corporeitatẽ.⁊ ſic non oportet ipſum pluribus generationibus generari. ❡ Contra.ſequitur ꝙ numerus formaruʒ materie prime ſuperat numeruʒ potentiaꝝ illius.qꝺ eſt inconueniens.qꝛ potentia eſt differentia ſubſtãtialis materie: vt in libro de ſubſtãtia orbis dixit Auerrois capite p̊mo. patet ↄñã.qꝛ datur forma in mã:ad quã mã nõ eſt in potentia.imo nũq; potuit:neq; poterit eſſe in potẽtia ad illam.pʒ ↄñã.qꝛ potentia naturalis:⁊ etiaʒ ſubiectiua puta materie ad intellectum excludit actuʒ. ❡ Quinto. ignis eſt tantuʒ vnius quiditatis.ergo non multas formas ſubſtãtiales habet ignis.pʒ ↄñã.quia forma quiditas eſt.⁊ ſic multaꝝ formaꝝ indiuiduũ erit multaꝝ quiditatum indiuiduum:⁊ ſic ignis erit quid ⁊ quid. ❡ Reſpõdet non eſſe intentionem Auicẽne formaʒ partis eſſe quiditatem:ſed formam totius reſultantem ex partium vnione. ❡ Contra.nõ euadis.quia variatis formis variantur compoſita ex formis reſultantia:⁊ etiam quiditates:etiam tuo modo intelligendo quiditatem.Tuʒ quia dictum eſt in primo libro huius.totum non dicere tertiã entitatẽ diſtinctã a partibus:ẽt dictũ eſt ſolam formam eſſe quiditatẽ. ❡ Cõfirmatur.qꝛ vnius rei eſt tm̃ vnum eſſe:quo eſt id qꝺ eſt.6° topicoꝝ.dixit.n.capite.4.nã vnicuiq; eoꝝ que ſunt vnũ eſt eſſe qꝺ eſt:ſed eẽntia ⁊ forma eſt eſſe rei:g̊ multiplicatis ſubſtãtialibus formis in eodẽ ⁊ in toto indiuiduo:multiplicant̃ illius eſſe ſimplr: quid autẽ de homine ipſo dicendũ ſit:ifra explicat̃. ❡ Ultio principalr via gñatiõis arguit̃.qꝛ phs p̊mo de gñatiõe. textu ↄmẽti.23.diſtinguẽs iter ſubm̃ gñatiõis ⁊ ſubʒ alteratiõis:vult ſubm̃ gñationis eẽ in potẽtia.ſubʒ vero al

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

terationis eſſe in actu.iō ꝑmo phy. Auer.ꝯmēto.63.ſubꝫ
ſubalis trāſmutationis eſt vnū priuatiue:ſed ſubꝫ trāſ
mutatiōis accidētalis eſt vnū poſitiue. Idē Auerrois.5.
phy.ꝯmēto.8. Huius oppoſitū ſeqtur ex pōē.qꝛ apō eaꝫ
ſubiectū gñationis eſt corpus ſubale.qḋ icōuenit.pꝫ per
rōnes Auerrois ꝑmo phy.ꝯmēto.63.qꝛ tūc gñatio eſſet
alteratio:aut ꝯgregatio.pꝫ ꝯſequētia.aut forma adueni
ens eſt ſuba.⁊ ſic eſt ꝯgregatio:qꝛ illa nō facit vnū cū ꝑ
exiſtēte.qꝛ ꝑexn̄s eſt in actu.ſi aūt forma aduenienſ eſt
accn̄talis:tūc illa mutatio ē alteratio. ¶ Or ſi illa muta
tio eſt in ſuba:qꝛ ſubꝫ ſeruat ſuā actualitatē:igr̄ illa muta
tio in ſuba eſt alteratio ſubi. ¶ Rn̄t ſubiectū gñationis
eſt in actu ſubſtātiali incōpleto.ſed ſubiectū alteratiōis
eſt in actu ſubſtātiali completo:ſed ipſum eſt in potētia
accidentali ſiue ad accn̄s. ¶ Cōtra.ſequitur ꝙ ſubiectū
gñationis nō eſſet primuꝫ principiū in genere cauſe ma
terialis:qꝛ ſubiectū gñationis ꝑſupponit māꝫ partē ſui.
¶ Itē ſequit̄ ꝙ ſubm gñationis eſſet cōpoſitū. ¶ Iteꝫ
ſequit̄ ꝙ ſubm gñationis eēt reſolubile.cōſequētia ſunt
ꝯ phm ꝑmo de gñatione.textu ꝯmenti.22.⁊ ꝑmo phyſi.
textu ꝯmēti.56.dicētē ad patiendū ſufficit vnū. ¶ Se
cūdo.phs.5.phy.textu cōmenti.17.inuenies ſufficientiā
mutationum iuenit generationē eſſe ex nō ſubo.ſubiectū
aūt hic importat ens in actu ſubali:hoc etiā vult phylo
ſophus determinās ꝑmo phyſi.textu cōmenti.75.ꝙ ge
neratio nō eſt ex ente ſimplr̄:neqꝫ ex nō ente ſimplr̄. ibi
etiam cōmēto.78.ex ente in potentia fit aliquid.non ex
ente in actu. Huius oppoſitum aſſerit poſitio.quia ſubꝫ
generationis eſt corpus.qḋ corporeitate eſt ſubiectum.
quia per corporeitatem actu eſt ſubiectū gñatiōis: quia
omnis forma ſubſtantialis exiſtēs in materia dat mate
rie eſſe ſubiectū.⁊ ſic generatio erit motus. patet conſe
quentia.qꝛ ſm̄ phyloſophū generatio eſt in ſubiectum:
tanquā in terminū ad quē.⁊ per te generatio eſt ex ſubo
tāqꝫ ex termino etiā a quo:⁊ ſm̄ phm mutatio de ſubto
in ſubiectuꝫ eſt motus.ergo ⁊c̄.ideo Auerrois ꝑmo phy
ſicoꝝ.cōmēto.63.contra Auicēnā intulit. ⁊ quomocūqꝫ
fuerit:non erit:ſupple gñatio: niſi ex aliquo.ſupple ſub
iecto. ¶ Item ſequitur ꝙ corruptio erit motus : qꝛ ſm̄
phm ipſa eſt ex ſubiecto:⁊ per pōnē ipſa eſt in ſubiectuꝫ:
qꝛ reſoluitur compoſitum in ens in actu ꝑ corruptionē.
ergo corruptio eſt de ſubiecto in ſubiectū.⁊ ſic ipſa ē mo
tus:eo modo quo loquit̄ phyloſophus quinto phyſicoꝝ
de motu. Item ſequitur ꝙ cōis corporis vtriqꝫ termino
gñationis eſſet materia prima pˢ.qḋ eſt cōtra phyloſo
phū ꝑmo de gñatione.textu ⁊ ꝯmento.31. ꝓpter hoc Al
bertus magnus in libro de motu progreſſiuo viſus eſt li
mitare.gñatio eſt ex nō ſubiecto.ſ.nō cōſtituto ꝑ gñatio
nē.ſed alij motus ſunt ex ſubiecto cōſtituto ꝑ gñationē:
hec tamē ſolutio nō ſaluat potētialitatē ſubiecti ad eſſe
ſimplr̄:neqꝫ vnitatē ꝯſtituti ex actu ⁊ potētia.neqꝫ ſaluat
ꝙ oia habētia mām eiuſdem rōnis ſunt tranſmutabilia
inuicē.⁊ ſic de multis de quibus habita eſt conſideratio
ſupra. ¶ Tertio.phs primo de gñatione.textu cōmenti
23.declarat ꝙ in mutatione ſubſtātiali totum mutat̄ in
totum nullo ſenſibili remanēte vt ſubiecto. Ubi Auer
rois exponens nihil in actu remanſit ex illo ex quo ē ge
neratio. Huius oppoſitum concedit poſitio. qꝛ remanet
ſubſtantiale compoſitum ſub vtroqꝫ termino gñationis
apud eam.qḋ eſt inconueniens:qꝛ tūc in ſubſtātiali trāſ
mutatione ſubiectū non perderet nomē neqꝫ diffinitio
nem. Argumētum eſt Auerrois ꝑmo phyſicoꝝ.ꝯmento
63. Itē ſequitur ꝙ idē indiuiduum eſſet prius igneū de
inde aqueum:ſilr̄ viuū ⁊ mortuū:animatū ⁊ inanimatū.
Imo ſi deus ſine forma poſteriore ſaluaret id ſubm:ipſuꝫ

non eſſet animatū:neqꝫ inanimatū:quia preſcinderet ab
vtroqꝫ. ¶ Reſpōdet de māli corpore nō inconuenit ꝙ
denominet̄ ab anima animatum : ⁊ a forma que non eſt
anima inanimatū. ¶ Contra.plus repugnant oppoſite
differentie circa idem ꝙꝫ duo ꝯria.ſunt.n.itimiores diffe
rentie rei illi cuius ſunt differētie ꝙꝫ ꝯtraria ſubiecto:ſed
duo ꝯria circa idē adequate in eē eoꝝ intenſis ſunt incō
poſſibilia ⁊c̄. ¶ Itē ſequitur ꝙ idē in actu eſt idē eſſen
tialr̄ duobus cōtrarijs:qḋ de materia non ꝯcedit̄. que ē
in potētia niſi ſucceſſiue:aut ſm̄ diuerſas partes.pꝫ ꝯn̄a.
qꝛ animati ⁊ inanimati eſt ideꝫ corpus pars eēntialis ⁊c̄.
¶ Itē ſequitur ꝙ animatū ⁊ inaiatum eſſentialr̄ predi
carent̄ de eodē.⁊ ꝙ in ipſo animato inanimatū contine
retur.⁊ ſic oppoſitū in oppoſito.pꝫ ꝯn̄a.qꝛ ſecluſa anima
hoc eſt inanimatum:⁊ ea ſuperueniente:hoc idem eſt ani
matuꝫ.⁊ nō perdens nomen habitum a forma priore ⁊c̄.
exiſtēte.n.reꝝ cōpoſſibilitate:ꝯpoſſibilitas eſt nominuꝫ.
¶ Quarto.phs ꝑmo de gñatione.textu ꝯmēti.33. diſtin
guit gñationē ab augmentatione.qꝛ in gñatione qḋ gña
tur in actu nō manet idē:ſed in augumētatione ſic. Sed
huius oppoſitū ꝯcedit poſitio de corꝑe qḋ pōt dici aug
mētatū dum gñatur ignis. qꝛ in multiplicata analogia
genitū eſt. ¶ Quinto.phs ꝑ ſubalē tranſmutationē. pri
mo phy.textu cōmēti.51.inuenit mām primā: ⁊ 8° meta.
ꝯmēto.12.tranſmutatio facit ſcire māꝫ:⁊ in libro de ſuba
orbis.in principio.ğ ꝑ ſubalem tranſmutationē fit reſolu
tio vſqꝫ ad māꝫ primā.pꝫ ꝯn̄a.qꝛ aliter ille effectus non
inueniret eam:aut inueniri nō oſtenderet : ſed inueniret
corpus compoſitū:qꝛ nihil nobis ꝑcipue oſtēdit trāſmu
tatio niſi ſubiectum. ¶ Reſpondet. inuento ſubiecto:ſi
cōpoſitum eſt:pars cōponēs inuenitur. ¶ Cōtra. oportꝫ
ad hoc vt ſciatur partē exiſtere:qꝛ totum exiſtit: ꝙ ſciat̄
illud eſſe cōpoſitum:⁊ iſtud tranſmutatio nō oſtendit:qꝛ
illud ſubiectū apud pōnem nō eſt trāſmutabile. ¶ Iteꝫ
ſequitur Ariſtotelē nō inueniſſe primū principiuꝫ mate
riale nālium:niſi latēter:imo de tali ſubiecto nō habere
tur rō naturalis ad ꝓbandū illud eſſe compoſitū ex ma
teria ⁊ forma.non eni ſine cā fugiebat Auicēna ad rōnē
metaphyſicā:qua ꝓbaret māꝫ eſſe.diſtinguebat.n.mām
ꝑmā:in ꝑmo primā ſpectantē ad metaphyſicū:⁊ ſcḋo pri
mā:que ſpectat ad phm nālem:quaꝝ prima eſt pura po
tentia :ſecunda vero eſt corpus.⁊ ideo qꝛ hec opiᵒ magna
habebat fundamēta.multis rōnibus ⁊ vijs iſurreximus
ꝯ eā. ¶ Sexto.ſequit̄ ꝙ in mutatiōe ſubali eē ſubale ſal
uaret̄:ſiue dicatur māꝫ eē ſubꝫ gñatiōis:⁊ nō cōpoſitū ſu
byci.lꝫ corꝑeitas eſſet a mā iſeparabilis:nō tn̄ eſt ſubm:
ſiue dicat̄ cōpoſitū ex mā ⁊ corporeitate eſſe ſubiectum.
¶ Septimo arguunt aliqui.ignē ſequit̄ ſua ꝓpria cali
ditas:quia ipſa eſt ipſius ignis accidēs inſeparabile ⁊ ꝓ
ꝑpus effectus.⁊ in igne nō ſunt due calitates.ğ ꝑexn̄s cali
ditas receſſit.ğ ois alia forma ſiue ſubalis ſiue accn̄talis
receſſit.pꝫ ꝯn̄a.qꝛ minus icōpoſſibilis eſt igneitas calita
ti ꝙꝫ alijs formis:ğ ſi calitatē expellit:expellit ēt alˢ for
mas. ¶ Dixi tn̄ ꝙ nō ois calitatis gradus ē ab igne iſe
parabilis.⁊ ſic nō ad oēꝫ calefactionē ſeqr̄ igneitatis ex
ducᵒ:lꝫ in pᵃ ignis gñatōe nō opꝫ calitatē ꝑexn̄tē recede
re ſꝫ remāere.lꝫ ſub eē itēſiori remāeat dū ignis a calefa
ciēte gñat̄.pt.n.aer ſūme calidus igniri neqꝫ ſola calitas
ſufficiēter ꝑpat ad formā ignis.ē.n.aereitas ēt ſibi deter
minās calitatē:lꝫ nō ꝑ. Sꝫ ꝯcedimus formā elˢti remitti
aut itēdi:qḋ negat̄ ab Auic. ¶ Octauo.q̄rūt q̄re regrit̄
forma ſubalis gñica aut ſpecifica ante idiuidualē:nō vt
diſponat māꝫ:qꝛ nō ois forma requirit ſubſtātialem di
ſpoſitioneꝫ.alr̄ iretur in infinitum in formis:neqꝫ vt ap
propriet māꝫ.qꝛ iuxta Auerroiꝫ.7°. phyſi. cōmento.29.

genus non eſt ſubiectū ꝓpinquū formaꝝ:qꝛ excedit ſpe
ciē:⁊ ſpēs indiuiduū.ſexto topicoꝝ.capite.8.⁊ ſimilr̄ eſt
de accidētibus ꝓprijs generi.qꝛ tunc non poſſet genus
reꝑiri ſine illa ſpē cui appropriaret ſimilr̄ neqꝫ ſpēs ſine
indiuiduo cui materiā appropriaret. ¶ Dixi eſſe differē
tiā iter formas ſimplices ⁊ ꝯpoſitas:qꝛ ſimplicibus for
mis nulla forma ſubſtātialis preparat māꝫ:ſed ꝯpoſitis
ſic. ¶ Sꝫ reſpōſio nō tenetur ab Auicēna: qꝛ ſimplices
forme corporeitatē ꝑſupponunt apud ipſum. ¶ Contra
quē poſui correlariū in libro de itelligentijs quolibeto ꝑ.
dubio ꝑmo.ſ.tūc opꝫ dari formā eternā:que nūqꝫ : aut ꝑ
petuo operaret̄: aut ⁊c̄.ſupple aliquādo ſic ⁊ aliqn̄ non.
ſilui tertiā mediā:qꝛ notū eſt mediū inter nūqꝫ ⁊ ꝑpetuo
⁊ tunc hec diuiſio triū partiū pro ſui qualibet parte eſt i
cōueniens.primo qꝛ dare formā eternā:ꝙ nūqꝫ oparet̄ ē
ponere formam in ocio ſempiterno:qḋ natura abhorret:
quēadmodū ponere eā cauſatā a mā ⁊ eternaꝫ:eſt ipoſſi
bile.dicere ēt ꝙ ꝑpetuo opet̄:icōuenit:qꝛ nullū localem
motū principiare poteſt:neqꝫ ſimplicē:neqꝫ ꝯpoſituꝫ. vt
ꝑtactū eſt:dum dicebat̄ corꝑeitatē nō eſſe nām. ⁊ ſi non
eternat̄ mouere:ꝙ operatio corporeitatis erit eterna: di
cere etiā ꝙ corporeitas aliquādo ſic:⁊ aliqn̄ nō:operetur:
eſt dicere eā nō eſſe eternā:qꝛ modus operandi quantū
ad eternitatē ⁊ nouitatē ꝓportionat̄ mō eſſendi forme:
qꝛ interrupto modo operandi ſtatiꝫ ſequitur formā eſſe
aliquo mō corruptibilē. vt de intellectu poſſibili manife
ſtū eſt. ¶ Tū ēt ſi nullū motū principiare pōt corporei
tas:ipſa etiā non aliquādo oꝑari pōt:qꝛ operationes:que
ſunt motū ꝑcedentes:ille ſpūales ſunt:que huic corporei
tati attribuende nō ſunt.⁊ ſubiūgebamus:⁊ ſic daret̄ for
ma materialis ifatigabilis.pꝫ qꝛ illa nō haberet ꝯrium:
neqꝫ ꝑ ſe:neqꝫ ꝑ accidēs.multa ēt alia ꝓpter que reprehē
ditur Auicēna ꝑtacta ſunt.⁊ aliqua ex ꝑmo celi. ꝯmento
20.aſſumunt̄. ¶ Eſt aūt alius modus imaginādi formā
ſubſtātialē corporeitatis.ſ.nō iſeparabilē a mā:ſed ſepa
rabilē:vel aduenientē ſubiecto:ab intra tn̄:prius tꝑe ꝙꝫ
vltima forma ſubſtātialis:aut ſimul cū ea. ¶ Sed ꝯtra
qꝛ corꝑeitati nō icōpoſſibilis eſt forma poſterior tꝑe aut
nā:non datur agens expellens illā de mā.⁊ ſic illa:ſi dā
da eſſet:erit icorruptibilis:neqꝫ aliud officiū hꝫ corporei
tas veniēs ꝙꝫ recedens:nō enim eſt inter corporeitates
ſic itellectas ſpecifica diſtinᵒ.ideo ita bene corporare po
terit ꝑexn̄s corporeitas ſicut hec:quā nouā dicis. ¶ Itē
tūc due corporeitates ſibi ſuccederēt in eodē ſubiecto. ⁊
ſic ſubiectū gñationis eſſet nō corpus.⁊ ſic ex nō corpore
corpus fieret.vt arguit Auerrois in libro de ſuba orbis.
capite prio.vt in prio libro huius opis determinatū eſt.
¶ Cōtra etiā hūc modū corꝑeiꝫandi ſunt multa ꝑindu
ctoꝝ.vt ꝙ corꝑeitas nō eſſet nā:ꝙ ipſa eſſet vere vniuo
cū:ſicut ſpēs ſpāliſſima ⁊c̄.Eiſdē ēt medijs quibus repro
bat̄ corporeitas ſubſtantialis:reprobat̄ etiaꝫ forma:qua
aliqd ſit ſuba cōmunis vtriqꝫ termino mutationis : ⁊ q
buſdā r prijs.vt ꝙ ſequit̄ tunc ꝙ ois ſuba ſub gñe eſſet
ꝯpoſita ex materia ⁊ forma.hoc ꝯn̄s nō cōcedunt ipſi:ſi
cut neqꝫ nos:ꝓpter ſubſtātie ambituꝫ vltra eas que ex
mā ⁊ forma:ſubas:cōponunt̄. Remanet igitur vt corpo
reitas ſit forma accidentalis.vt dixit Auerrois prio phy
ſicoꝝ.ꝯmēto.63.ſub qua mā manēs dr̄ manere ſub eadē
corporeitate ſingulari.vt dixit Auerrois ſcḋo meta. cō
mēto.31.vel primo meta.cōmēto.17.qḋ idē eſt. ¶ Cōtra
formā elemēti ꝑcedūt dimēſiones iterminate:ſed accidē
tia nō ſubiectant̄ in ſubo in potētia:ſed in ſubiecto i actu.
2° de aia.ꝯmēto.4.ğ regrunt dimēſiones formā ſubſtā
tialē priorē forma elemēti.⁊ hanc vocauit Auicēna cor
poreitatē ſubſtātialē. ¶ Secūdo. accidētalis forma eſt

iſeparabilis a mā ergo ſubalis etiam iſeparabilis eſt ab
eadē.patet antecedens de dimēſionibus iterminatis. pꝫ
ꝯn̄a:qꝛ itimior eſt actus eiuſdē gñis ꝓprie potētie illius
gñis:ꝙꝫ actus alterius generis. ¶ Tertio.trāſubato vno
elemēto in alteꝝ:nō eſt tranſmutatio in corpore:qꝛ qōlꝫ
illoꝝ eſt corpus.⁊ alterius ſpēi ſunt elemētū incipiēs eſſe
⁊ deſinēs:ergo corporeitas eſt gñalis forma que ſaluat̄
in vtroqꝫ. ¶ Quarto.qualitates ſimbole regrūt ſubꝫ cō
mune vtriqꝫ elemētoꝝ:⁊ nō materiā primā. vt pꝫ. quia
actus ſubſtātialis preſupponit̄ accidētali. ergo corpus
ſubſtātiale eſt illis ſubiectū cōmune. ¶ Ad primuꝫ. per
corporeitatē alteꝝ triuꝫ intelligere poſſuꝫ.prio trinaꝫ di
mēſionē:que eſt lōgitudo:latitudo : ⁊ profunditas.⁊ eſt
ſpēs quātitatis cōtinue.dixit eniꝫ Auerrois prio phyſi.
cōmēto.63.tres dimēſiones que dicūtur corpus. ſecūdo
ſubſtātiale compoſitū trine dimenſionabile.⁊ eſt genus
analogū ſub ſubſtātia:diuiſibile per ſpūale ⁊ materiale:
cuius eſt eſſentialr̄ ꝑdicari:⁊ nō denominatiue:cuius ſup
poſita ſunt per ſe exiſtētia.Auerrois aūt prio phyſicoꝝ.
cōmēto.63.duꝫ dixit ꝙ deferēs vtrāqꝫ trāſmutationeꝫ
.ſ.ſubſtātialē ⁊ accidētalē eſt vnuꝫ numero. ⁊ eſt corpus
demoſtratū:ſcilꝫ ad ſenſuꝫ:itelligit non de materia.qꝛ il
la eſt nimis ignotū:ſed itelligit de idiuiduo ſenſibus no
ſtris ſubſtrato. Tuꝫ etiā quarto phyſicoꝝ.ꝯmēto.60.qḋ
iuenit̄ per ſe eſt corpus:dimenſiones vero inueniunt̄ in
corporibus. Tertio pro materia quantitate diſpoſita:iux
ta modū loquendi.7°meta.textu ꝯmēti.39. corpus autē
materia.⁊ ſic corporeitas eſt principium ſube materialis
cōpoſite ex actu ⁊ potentia reducibile ad ipſaꝫ.eſt eni pˢ
eēntialis eius.ideo denominatiue predicabilis ē i recto
in cōcreto.ſꝫ in obliquo etiā in abſtracto.⁊ ſic ipſa nō eſt
ꝑ ſe exiſtēs:ſed in alio ſicut pˢ in toto.⁊ ſi diuiſero mām
ꝑ mām in actu ⁊ materiā in potētia:tunc mā in potentia
eſt principiū ꝑn̄ti ſube vniuoci.Eſt eniꝫ genᵒ gñaliſſimū
ſubſtātie vniuocū corpus materiale conſtitutū ex mate
ria pria ⁊ forma ſubali educta de potentia materie: ⁊ ſic
celū nō eſt in ꝑn̄to ſube vniuoco.⁊ oībus iſtis modis cor
poreitas eſt aliquid in reꝝ nā.pro forma aūt ſubali cor
poreitatē accipe ſuſpectū eſt:qꝛ forma ſubalis nō quātifi
catur:niſi ꝑ aliud.ſ.rōne ſubi de quo extraducit̄. ¶ Tuꝫ
qꝛ ſi accipit̄ corporeitas pro forma diſtincta a ſpecificis
formis:qua corpus adequate eſt corpus:negatū eſt ipaꝫ
reꝑiri. Si āt formas materiales ſpecificas appellaueris
corꝑeitates:cōcedet̄ eſſe in reꝝ natura corꝑeitas ſubſtā
tialis. ¶ Ad argumᵐ igit̄ negat̄ minor.⁊ pro auctoritate
Auerrois diſtinguo de accidētibus:quedā ſunt in poten
tia:quedam in actu.accidētia in actu regrunt ſubiectū in
actu.ſꝫ accidētia in potētia nō:ſunt aūt dimēſiones iter
minate accn̄tia in potētiā.⁊ ſūt ꝑſuppoſite forme : ⁊ māꝫ
iſeꝑabilr̄ comitātes.vt pꝫ ꝑ phy.ꝯm̄to.63.⁊ in libᵒ ḋ ſuba
orbis.caᵒ ꝑ. Cū āt dimēſiōibᵒ aduenit terminᵒ:ipſe fiūt in
actu ⁊ termiate.4.phy.ꝯmēto.15.potētia ēt in mā ē : quā
reſpectiuā appellauimᵒ ſiue ſit re idē māe:ſiue nō. ¶ Ad
ſcḋꝫ.negat̄ ꝯn̄a.qꝛ nō dat̄ forma ſubalis itermiata:quē
admodū dat̄ forma accn̄talis nō terminata:nec actū eē
eiuſdē gñis cū potētia ifert ipꝫ eē inſeꝑabilē a potētia.i
mo accidētia ꝓpa iſeꝑabilia ſunt a ſubis:ꝙ tn̄ ſunt diuer
ſoꝝ gñuꝫ.vt q̄titas:⁊ mā.⁊ forma mālis ſeꝑabil' ē ꝑ de
ſitionē forme:remanēte eo qḋ ſubꝫ erat.vt 4.phy.ꝯᵗᵒ.17
dixit Auer. ¶ Ad 3ᵐ. qōlꝫ illoꝝ eſt corpus:⁊ dn̄t ſpē ꝓ
diuerſitatē formaꝝ elemētariū:nō tn̄ dn̄t dr̄ijs diuidē
tibus corꝑeitatē:niſi forte illā:ꝙ eſt genᵒ gñaliſſimū ꝑn̄ti
ſube. Sꝫ vlia nō ſunt ex̄ itellꝫ.vt in tractatu de vlibᵒ di
xi. Eſt aūt q̄titas iterminata cōis vtriqꝫ termino trāſmu
tatiōis:nō ꝑ ꝑteritionē:niſi accn̄talē:⁊ i ꝯcreto.ſꝫ ꝑ iexi

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſtentiam:queadmodũ.n.mã eſt vtriq̃ꝫ termino cõis: pri
uatiue:⁊ nõ poſitiue:ſucceſſiue:⁊ nõ ſimul.ita etiã quanti
tas iterminata.⁊ queadmodũ mã eſt potentia multa:qꝛ
ad multa habitudinẽ habet.vt dixit Auerrois.iz. meta.
cõmẽto.xi.ita quantitas iterminata varijs terminis aut
terminari põt.❡ Ad quartũ diaphaneitas aut alia q̃lita
tum duobus elemẽtis ſimbola ſubiectũ habet mãꝫ.cica
trix ẽt iter accidẽtia in potẽtia numeraꝛ̃:cuꝫ ſit ſupficiei
cutis ꝯſolidate ineq̃litas ex vlnere.iuxta Auer. in libro
de ſuba orbis.capi.pmo.priuatio etiã forme ſubalis ſube
materie accidit.pmo phyſi.ꝯmẽto.79.qꝛ forma ſubalis
imediate recipiꝛ̃ in mã prima.⁊ in eodẽ ſubto preciſe eſt
priuatio illa oppoſita.qꝛ preciſe circa idẽ ſubiectuꝫ ſunt
habitus ⁊ priuatio.vno tñ alteri ſuccedẽte.❡ Sciẽdum
tñ qð quantitatẽ iterminatã nõ itelligimus mediare in
ter mãꝫ ⁊ formã ſitualr̃:ſicut texta iter carnẽ ⁊ diploidẽ:
qꝛ ſolũ iter incõpoſſibilia ẽe in eodẽ loco cadit ordo ſitꝰ
.ſ.prius ⁊ poſterius loci.mã autẽ ⁊ forma ſunt in eodẽ lo
co.loco eniꝫ totius locanꝛ̃.neq̃ꝫ cauſaliter ⁊ ſitualiter me
diare:queadmodũ mediat aer in impreſſione coloris in
oculuꝫ:quia impreſſionẽ recipit ab obiecto : ⁊ eaꝫ reddit
organo.7.phyſi.textu ꝯmẽti.iz.⁊ 3ᵒ de aĩa.textu ꝯmenti.
65.ſiue mediatio ſit in genere cauſe mãlis:vel effectiue:ð
quo alſ.qꝛ non prius recipit quãtitas formã q̃ꝫ materia.
imo forma materialis extrahiꝛ̃ ab agẽte nãli de mã : nõ
autẽ de quantitate.queadmodũ clipeus nõ percutiens
clipeatũ:ſed ſuſtinens ictuꝫ percutientis ſitualr̃ mediat:
ſed nõ cauſaliter:prius tamẽ recipiens eſt:⁊ patiens.q̃ꝫ p
cuſſuꝫ.zᵒ de aĩa.textu ꝯmẽti.ii5.Sed dr̃ quãtitas media
re:qꝛ nõ poſſet agens naturale formã extrahere de potẽ
tia materie:niſi ipſa eſſet quãta.❡ Secundo ex natura
forme vniuſq̃ꝫ actus actiuoꝝ in patiẽte ⁊ diſpoſito vi
detur eſſe.ſcðo de aĩa.textu ꝯmenti.z4.ergo forma ele
mẽti requirit diſpoſitionẽ in materia.⁊ ſic non imediate
vnitur forma materie.❡ Secũdo vnicuiq̃ꝫ actui ꝓpria
potẽtia rñdet.ſed igneitas eſt actus.ergo ipſa habet pro
priã potentiã ſibi reſpõdẽtẽ.Sed materia prima nõ eſt
ſibi propria potẽtia:ſed cõmunis.qꝛ vna ẽ materia oĩuꝫ
gñabiliuꝫ.ergo opꝫ mãꝫ actuari ⁊ determinari.❡ Ter
tio vniuſcuiuſq̃ꝫ actus in potentia exñtis ⁊ in ꝓpria mã
aptus eſt fieri.ſcðo de aĩa.textu ꝯmenti.z6.ſed mã nulli
appropriaꝛ̃ ĝ addito ſibi aliquo mediãte iter formam ⁊
materiã appropriaꝛ̃ mã.ſꝫ appropriãs non põt eſſe acci
dẽs.qꝛ faceret potẽtiã accidẽtalẽ ⁊ propriã accidẽti:non
autẽ appropriaret ad ſubalẽ formã.❡ Quarto.zᵒ phyſi.
textu ꝯmẽti.z6.in alia ſpẽ alia eſt mã:ſed nõ pria: ĝ ſcða.
ĝ in igne ⁊ aqua ſunt diuerſe materie ſecũde:nõ acciden
tales.qꝛ ſubſtãtia nõ intrinſece cauſatur ab accidente. ĝ
ſubſtãtiales.❡ Ad primũ. materia cõparata efficiẽti in
diget vt prepareꝛ̃ ad ſuſcipiẽdũ formã ab eo.❡ Secun
do materia cõparata forme:qua formaꝛ̃ : idiget diſpõni
bus:qbus forma operari poſſit.❡ Tertio mã cõparata
forme vt actuanti nõ idiget medio.⁊ ſic inter materiam
primã ⁊ formã ſimplicẽ nihil mediat.in primo ſenſu eſt
auctoritas Ariſtotelis predicta.quia agenti preparaꝛ̃ : ⁊
preſens eſt materia cõtrarijs diſpoſitionibus affecta:que
abijciende erant:⁊ cõuenientes inducende.⁊ quãto ma
teria pauciores contrarietates habet:quas perdere habe
at:tanto facilius tranſmutatur.ideo ſecũdo de gñatione.
textu cõmẽti.z5.in habẽtibus ſimbolũ facilior eſt tran
ſitus.quia facilius eſt per trãſmutationẽ vnuꝫ ꝑmutare
q̃ꝫ multa.❡ Ad ſecũdũ.materia eſt vna ſubiecto ⁊ mul
ta aptitudine.⁊ ratiõe diuerſarũ aptitudinũ ad diuerſas
formas diuerſis formis appropriaꝛ̃.❡ Ad tertiũ. diſpo
ſitionibus accidẽtalibus appropriaꝛ̃ materia forme : nõ

tamẽ mediantibus inter materiã ⁊ formã:ſed preparan
tibus eã ad hoc vt poſſit agẽs mãꝫ actuare formaꝫ ex ea
extrahendo:⁊ etiã forma in ea abſtracta aut etiã extra
cta valeat operari pro ſui in ea conſeruatione.ꝯceſſuꝫ eſt
autẽ accidens preparare ad ſubſtãtiam non tamẽ per ſe
eſſe principiũ ſubſtantie intrinſecuꝫ ⁊c̃. ❡ Ad quartum
Auerrois eam declarat particulariter de animatis.ꝯtra.
Auerrois ſecũdo phyſicoꝝ:ꝯmẽto.io.vnũquodq̃ꝫ habet
principiũ motus propriũ:habet materiã ſecundã:ſed ce
lũ.ꝫ ⁊ elemẽta habent principiũ motus propriũ:ergo oĩa
corpora ſimplicia habent materiã.ſed materia ſecunda
eſt ſubſtãtia cõpoſita.iuxta Auerroiꝫ in cõmẽto preſenti:
⁊ prio phyſicoꝝ.ꝯmẽto prio.Et ſubdit.quoniã vnũqðq̃ꝫ
entiũ habet principiũ motus propriũ:neceſſe eſt ipſuꝫ ha
bere ſubiectũ motus propriũ:preter ſubiectũ cõmune.ſꝫ
iſta nõ eſt materia pura:ſed compoſita. ergo plures for
mas habẽt celũ ⁊ elemẽta. ❡ Qð ſi non habẽt materiã
ſecundã:non habent principiũ motus propriũ.ergo neq̃ꝫ
motũ propriũ.cõſequens falſuꝫ.vt patet.ergo ⁊c̃.❡ Re
ſpondent.mãꝫ compoſitã elemẽtoꝝ eſſe trãſeuntẽ.❡ Cõ
tra.Auerrois primo phyſicoruꝫ cõmento.8z. Cõueniũt
materia prima ⁊ ſecunda:quia ex vtriſq̃ꝫ eſt compoſituꝫ
per ſe.erga materia ſecunda intus manet.❡ Alij.mate
ria ſecũda eſt compoſita ex materia pria ⁊ accidẽtibus.
❡ Contra.materia ſecũda eſt principiũ per ſe intrinſecũ
ſubſtãtie apud Auerroiꝫ:ergo materia ſecũda eſt ſubſtã
tia apud ipſuꝫ.❡ Alij.materia ſecũda eſt idẽ materie pri
me re:quia materia ſecũda dicit materiã primã:nõ tamẽ
abſolute.ſed materia ſecũda dicit materiã primã : vt ſub
accidẽtibus determinatis eſt:⁊ ſic rõne drñt mã prima ⁊
ſecunda.❡ He due reſpõſiones ſunt contra Auerroim
ibi dicentem q̄ materia ſecũda non eſt natura.ſ.pure.eſt
eniꝫ materia ſecũda compoſita:non autem natura pura
⁊ ſimplex:ſed ipſa eſt compoſitum ex materia ⁊ forma.
❡ Alij.elementuꝫ non mouetur a ſe.ideo non oportet q̄
elementum in ſe habeat principiuꝫ motus. ❡ Reſponº
cõtra Auerroiꝫ eſt.vt patet infra de principio motus ele
mẽtorum:neq̃ꝫ ſatiſfacit reſponſio pro celo.❡ Itẽ non
ſaluat.quia dicit littera principiũ haberi:⁊ non dicit ens
eſſe principiuꝫ.❡ Reſponº.vnũquodq̃ꝫ:ideſt omne qð
habet principium motus proprium:habet materiam ſe
cundaꝫ ſibi propriaꝫ.⁊ ſic ſub illa vniuerſali non ſimpli
cia:ſed ſolum mixta comprehenduntur : quia elementa
omnibus mixtis ſunt cõmunia. licet non omnia omni
bus.quemadmoduꝫ igitur elemẽta non habent princi
pium motus proprium:ſed cõmune mixtis:non per pre
teritioneꝫ:ſed cõmune per inexiſtentiaꝫ:ſita non habent
materiam ſecundaꝫ:ſed primaꝫ.⁊ vt ſatifaciat reſponſio
pro celo.Dico Auerroim intelligere vnũquodq̃ꝫ mate
rialium.⁊ ſic celum excluditur.ratio gloſe eſt. qꝛ textus
loquitur de principio motus ⁊ trãſmutationis. ⁊ de ſpe
ciebus corruptibilibus ſe dicturum dixerat Ariſtoteles
in fine primi phyſico.patet autem q̄ licet natura in celo
principiet motum;non tamen principiat traſmutationeꝫ
de forma in formam:neq̃ꝫ ſubſtãtialem: neq̃ꝫ accidenta
lem:niſi intelligas de intentionali mutatione:de qua nõ
eſt cura in pñti.materiam vero propriam habent elemẽ
ta in generatione.ſ.materiã primaꝫ cum determinata po
tentia ad determinatam formam elementi. hoc voluit
Auerrois primo celi.cõmento quinto. dicens innata eſt
eſt forma ignis vt habeat materiam propriam. magis
auteꝫ eſt iſta materia ſub.a elemẽto q̃ꝫ ſub.b. qꝛ vltimo
paſſa eſt tales vel tales diſpoſitiones accidẽtales : ⁊ ta
lem diſpoſitionẽ ſubſtãtialem:a tali agente.⁊ hoc voluit
Auerrois.7ᵒ phyſicorum.commento.z9.quoniam ſi ita

eſſet.ſ.q̄ forme nõ haberẽt ſubiecta ꝓpria:idẽ pateret a
quocũq̃ꝫ.⁊ ſic nõ eſſent hic materie ꝓprie pro formis na
turalibus:neq̃ꝫ preparatio propria:ſciẽs formas mixtoꝝ
hr̃e mãs proprias:ſed formas elemẽtoꝝ hr̃e ꝑparatiões
proprias:⁊ ſic itelligo Auerroiꝫ.8.meta.ꝯmẽto.xi.dicen
tẽ in entibus aũt nãlibus quelibet forma habꝫ mãꝫ pro
priã.⁊ Auer.zᵒ de aĩa.ꝯmẽto.8.volẽtẽ cũ auferunꝛ̃ forme
reꝝ nãliuꝫ:auferunꝛ̃ materie.ſ.appropriate.certuꝫ.n.eſt
mãꝫ primã eſſe cõeꝫ ⁊ remanere ẜꝫ ſubſtantiã : lꝫ nõ ẜm
eſſe.❡ Tertio arguiꝛ̃ ex ꝑte mãe:qꝛ non ex quolibet fit
quodlibet pmo phyſi.textu.ꝯmẽti.36.⁊ vltra hoc ex de
terminato ⁊ ꝓportionato fit aliqd:ĝ mã idiget determi
nãte.❡ Scðo mã ordiate recipit formas: qꝛ medianti
bus formis vniuerſalibus recipit mã formas particula
res.z.meta.cõmẽto.33.❡ Tertio mã nõ eſt principium
niſi ꝓpter priuationẽ.ĝ alio idiget:qꝛ forma indiget qua
materia priuata reddaꝛ̃ ⁊c̃.❡ Ad primũ ſolũ illa quoꝝ
portio materie eſt poſſibilis eſſe vna ſunt iuicẽ trãſmuta
bilia.Itẽ nõ qðlꝫ inuicẽ trãſmutabiliũ in alteꝝ tranſmu
tari põt.qꝛ nõ mortuũ in viuũ;neq̃ꝫ acetuꝫ in vinũ: lꝫ be
ne ecõtra:ſed in elemẽtis hoc nõ hꝫ veritatẽ.in mixtis ẽt
materieꝝ ſecũdaꝝ eſt differẽtia ⁊c̃.❡ Ad ſecũdũ forme
elemẽtoꝝ nõ habẽt ordinẽ in mã:neq̃ꝫ potẽtie eaꝝ. imo
oẽs ille imediate ſunt in mã.ſed mixtoꝝ forme ordinem
habẽt ad elemẽtoꝝ formas.ſilr̃ mixtoꝝ potẽtie median
tibus elemẽtoꝝ potẽtijs ſunt i mã.forme quoq̃ꝫ gñales
a ſpãlibus preſupponunꝛ̃.Sed non dixit Auerrois for
mas oẽs pſuppoſitas manere in aduentu poſterioꝝ for
maꝝ.❡ Ad tertiuꝫ ⁊ priuatio ⁊ potẽtia materie ⁊ forma
qua mã erat priuata forma gñandi recedũt.⁊ ſic non di
ſponũt mãꝫ:duꝫ forma cuius erat priuatio aut potẽtia ẽ
in materia.❡ Ex his pro eſſentiali elemẽtoꝝ cognitiõe
predicata eoꝝ ſubalia colligamus.pmũ eſt ens:ſecũdum
ſuba:tertiũ conſtitutũ ex actu ⁊ potẽtia. Et hec oĩa pdi
camẽta ſunt analoga analogia nõ ſtãte cũ vniuocatione:
nullũ eniꝫ intrinſecũ pncipiũ celeſtiũ eſt eiuſdẽ rõnis cũ
principio aliquo mãliũ:niſi rõ ſeu diffõ analoga eẽt.quẽ
admodũ ⁊ diffinitũ.diuidiꝛ̃ igitur ens ꝑ decẽ pdicamen
ta quoꝝ primũ eſt ſuba.⁊ diuidiꝛ̃ ſuba ꝑ tria.ſ. mãꝫ for
mã ⁊ cõpoſitũ ex illis:diuiditur autẽ cõpoſitũ ex illis ꝑ
ſpũale ⁊ mãle.mãle autẽ per ſimplex ⁊ cõpoſitũ. Sim
plex aũt elemẽta cõprehendit.⁊ in q̃ttuor differẽtias di
uidiꝛ̃.mã autẽ in potẽtia eiuſdẽ eſt rõnis in omni corpo
re ſublunari:⁊ in multis mixtoꝝ eiuſdẽ rõnis eſt aliqua
forma elemẽti.ideo corpus mãle eſt primũ predicatum
vniuocũ.⁊ diuidiꝛ̃ hoc genus ꝑ ſimplex ⁊ compoſitum.
qm̃ principia:que ſunt actus ⁊ potẽtia:que ipſuꝫ compo
nunt:pñt eſſe ſimplicia ⁊ irreſolubilia in ſuo genere : vel
cõpoſita ⁊ reſolubilia.elemetoꝝ aũt differẽtia ẽ ſimplex:
nõ aũt cõpoſitũ.qꝛ ſubalis forma:ex qua elemẽtuꝫ cõpo
nitur:nullã aliã formã in mã preſupponit:ſed ipſa eſt pri
ma in illo gñe:intellige vniuoco:⁊ primitate originis: nõ
pfectionis.ſilr̃ mã cõponens eſt etiã ſimplex ⁊ irreſolu
bilis in ſuo genere:ideo conſtitutuꝫ ex duobus pncipijs
itrinſecis:quoꝝ qðlꝫ eſt ſimplex:dr̃ corpus ſimplex.⁊ rõ
nãlis ꝯfirmat.qꝛ ſimplici motu mouenꝛ̃:vel a cẽtro:vel
ad cẽtrũ ẜꝫ q̄ grauia ſunt vl̃ leuia. Corpus igiꝛ̃ mãle ſim
plex ꝑ graue ⁊ leue diuidiꝛ̃:⁊ vtrũq̃ꝫ ꝑ ſimplr̃ ⁊ ẜꝫ qd.vt
patebit cũ eloꝝ numerꝰ ſpecificꝰ:⁊ ẽt idiualis ꝯcludeꝛ̃.

❡ Tertius Articulus.

TErtio principalr̃ ꝯſiderãdũ eſt cir
ca mixta:nõ eniꝫ ſolum intẽ
dimus ꝯſiderare de elemẽtis vt ſunt par
tes vniuerſi:queadmodũ in libro de celo
de illis cõſideraꝛ̃.ſꝫ vt ordinanꝛ̃ etiã im

mixta:vt de illis determiat liber de gñatõe ⁊ corruptio
ne.elementa eniꝫ vt ſubiectũ cõſideranꝛ̃ in libro celi.ſci
entie eniꝫ naturali:⁊ motui ſubijciunꝛ̃.ſed vt cauſe con
ſiderãtur eadẽ elemẽta in libro de gñatione.qm̃ ad mix
ta referuntur:quoꝝ ſunt cauſe aut ad mixtionẽ aut gene
rationẽ.iuxta Auerroiꝫ tertio celi.ꝯmẽto primo.Diſtin
guo tamẽ de forma ſubali.totali.ſ.⁊ partiali.ꝑ totalẽ in
telligo illam que quãlibꝫ partẽ materie vnius indiuidui
informat:ſiue elemẽtũ ſiue mixtũ fuerit illud indiuiduũ.
⁊ preſertiꝫ cuꝫ forma illa extenſa eſt.partialẽ vero itelli
go:que tãtuꝫ partẽ materie vnius indiuidui format ſic
ſic q̄ nõ totã. Neq̃ꝫ intelligo mixtũ illð qð alteri admi
ſcetur.ſit eniꝫ clemẽtũ eſſet mixtũ.ſed mixtũ itelligo ſub
ſtãtiã cõpoſitã ex elemẽtoꝝ mixtione reſultantem.⁊ hec
ſubſtãtia eſt duplex aĩata ⁊ inanimata.❡ Tũc de mixto
inaĩato ſiue ꝑfectũ fuerit:ſiue iperfectũ ſit hec que tertia
eſt ꝯcluſio. Licet mixtũ inaĩatũ tñ vnã formã totalem
habeat:plures tñ ſubales formas habꝫ in ſe partiales.pꝫ
prima pars ꝯcluſionis. qꝛ omne tale eſt in determinata
ſpẽ ꝑ determinatã formaꝫ patꝫ alia pars:qꝛ elemẽta ma
net in mixto.❡ Pro huius aſſumpti declaratione hanc
materiã de remanentia elemẽtoꝝ in mixto duximus di
ſputãdã tanq̃ꝫ partẽ pluralitatis formaꝝ ſatis principa
lẽ.❡ Reſpõdeo igiꝛ̃ q̄ ſic.ſꝫ quomõ remaneãt reſpõdet
Ariſtoteles tertio celi.textu.ꝯmẽti.3z.⁊ ſcðo de gñatiõe.
textu cõmẽti.48.remanẽt in potẽtia:ſꝫ nõ in actu. Ideꝫ
dixit Auerrois pmo de gñatione.textu cõmẽti.90. ⁊ prio
cãticoꝝ.ꝯmẽto.56.In pncipio aũt ſecũdi libri de ꝑtibus
aĩaliũ dixit Ariſtoteles.Cõpoſitio ex elementis confici
tur:ſed melius dici põt ex virtutibus elemẽtoꝝ cõficiꝛ̃.
humiditas eniꝫ ⁊ ſiccitas.caliditas.⁊ frigiditas mã ſunt
corpoꝝ cõpoſitoꝝ.non intelligo accidẽtia eſſe mãꝫ : ſed
humidũ ⁊ calidũ ⁊c̃.⁊ ſunt virtutes elemẽtoꝝ : qꝛ quali
tates prie ſunt cauſe iſtrumẽtales eaꝝ.4ᵒ celi.ꝯmẽto.40.
Auerrois.Intelligo aũt mixta potius ex elemẽtoꝝ vir
tutibus q̃ꝫ ex elemẽtis fieri:ꝓpter vltimatũ eẽ ſpecificuꝫ
integꝝ:ꝑ qð ſunt idiuidua ſube ſeorſuꝫ exñtia : qð perdũt
cũ mixtionẽ ſubeũt.ideo Auerrois.iz. meta. ꝯmẽto. zz.
dixit virtus q̃ eſt in ſimplicibus ad recipiẽdũ formas cõ
trarias.Quid aũt itelligẽdũ ſit ꝑ eſſe potẽtiale elemẽto
rũ:aut virtuale:ſecundum q̄ elementa manẽt in mixto.
difficultas eſt quã ſoluit Auerrois prio de gñatione. cõ
mẽto vltio:diſtinguens potentiã:potentia vno modo eſt
eſſentia qua res poteſt multa:⁊ ſic ſumitur in propoſito.
alio modo pro preparatione qua quis eſt habile ad reci
piendũ ꝑ motũ.⁊ ſic nõ ſumitur hic.❡ In qua ſit primũ
dictũ.elemẽta non manent in mixto in ſuo eſſe integro ⁊
cõpleto:integꝝ intelligo in ſubſtãtia:⁊ cõpletũ in accidẽ
tibus que ſibi naturaliter determinãt elementa. Iſtud
eniꝫ eſt eſſe elementoꝝ in actu ſecundũ qð negauit phy
loſophus elementa remanere in mixto. ❡ Et probatur
pluribus vijs.primo ex ſubſtantia mixti:quia nulla for
ma elementi dat mixto:imo neq̃ꝫ parti quantitatiue mix
ti nomen aut diffinitionem. ⁊ ſi ſic : iam illud vel pars
eius quantitatiua non eſſet mixtuꝫ:ſed elementuꝫ.aliud
eniꝫ eſt in parte mixti quantitatiua inexiſtere igneꝫ:hoc
enim concedendum eſt in doctrina philoſophi. ⁊ mixti
parteꝫ quantitatiuaꝫ eſſe ignẽ.hoc enim zᵐ falſuꝫ eſt: qꝛ
in qualibꝫ parte mixti quantitatiua eſt mixti forma vl
terior q̃ꝫ forma elemẽti:ꝓhibens denominationeꝫ parti
quantitatiue cõmunicari a forma ſimplici. ❡ Secũdo
ex accidentibus mixti:quia non ſaluantur in mixto ele
mentorum qualitates prie in intenſo eſſe: vel due: vel in
mixto perfecto.non eniꝫ qð eſt nunc : an detur mixtum
imperfectũ ex igne ⁊ aere tãtũ:qð ſit caliduꝫ in ſummo,

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

pʒ ad ſenſum:nõ eniʒ elemẽtorum opationes mixtis cõueniunt.vt calefacere in ſummo nulli mixto pfecto conuenit.ideo Ariſtoteles ſcđo de gñatione.cõmẽto.zi nihil generat̃ ex glacie:neq; ex arſione. ⸿ Tertio.ex vnitate mixti.quia tunc mixtuʒ non haberet vnã formã ſubſtãtialẽ:⁊ ſic ipſuʒ nõ eẽt vnũ ens.rõ eſt Auerrois.3°celi.cõmẽto.67.cõtra Auicẽnam. ⸿ Aliaʒ ẽtrõnẽ inducit.ſcilʒ ꝙ gño mixti nõ adduceret formã ſubſtãtialẽ. he rões lʒ ĩducant̃ ab Auerroe cõtra Auicẽnã:ſunt tamẽ fortiores in ꝓpoſito ꝓpter remiſſioneʒ accidẽtiũ quã concedebat Auicẽna:que nõ tenet̃ a põe:cõtra quã hic arguit̃:⁊ ꝓbãtur ꝯſequẽtie.quia nõ ſunt due ſpecifice forme ſubſtãtialiter cõplete cõpoſſibiles in eadẽ numero mã:ex qua extrahunt̃.ſ.forma ſubalis mixti ⁊ elemñti.ſi igit̃ ꝑeũt forme elemẽtoꝝ ⁊ ꝑmanẽt:tunc nõ aduenit forma ſubalis mixti:⁊ ſic non remanet mã mixti ſub vna forma: ſʒ ſub pluribus:ex quibus pluribus:cũ ſint in actu:non fit vna ſuba.ĩmo remanẽt quattuor entia exempli grã.⁊ ſic patʒ prima cõſequẽtia.⁊ ſequit̃ ꝙ gño mixti nõ adduceret formã ſubſtãtialẽ in actũ:⁊ ſic pʒ ꝯña ſcđe rõnis.⁊ ſequit̃ ꝙ mixtũ nõ ſubal'r dr̃t ab elemẽtis:ſʒ tñ in accidẽtibus:qđ pʒ eſſe falſuʒ. ⸿ Secũdo nõ eſt poſſibile formã elemẽti poſſe dare indiuiduo elemẽti eſſe:nomẽ:diffinitionẽ:operationẽ:⁊ ſubſiſtẽtiã.⁊ poſtea ea non variata ſubal'r non amplius dare eſſe illi nõ actuabile ꝑ vlteriorẽ ſubalẽ formã.he ꝓbationes ſunt cões cõtra Auicẽnã ⁊ ꝓpoſitum. ⸿ Tertia ſpãlis. qꝛ nõ põt forma mixti actuare mãʒ q̃litatibus in ſũmo diſpoſitaʒ. ⸿ Quarto. arguitur ex nã mixtionis:qꝛ tũc mixtio eẽt ad ſenſuʒ tñ:quẽadmodum eſt de pipe ⁊ zinzibere tritis ⁊ ſimul ꝑmixtis.hec.n.talia ſunt admixta:⁊ nõ vere mixta:⁊ nõ ſunt vnũ: niſi cõgregatione ⁊ ꝑmixtione eoꝝ.nõ aũt ſubaliter.quẽadmoduʒ eſt de aere:cui vapor aut exala° ꝑmixta ſunt.rõ eſt phi ꝑ de gñatiõe textu ꝯmẽti.90.pʒ ꝯña.qꝛ minima elemñtoꝝ ſunt põe diſtincta.nõ.n.ſe penetrãt:⁊ ꝑ te ſuũ eſſe ⁊ ſubale ⁊ accidẽtale integrũ ſeruãt. ⸿ Quinto.arguitur ex nã ꝑtis mixti.qꝛ tũc nõ q̃lʒ ps mixti itegralis eẽt mixta: vel vna ps ꝑtis mixtis eẽtialis eẽt elemẽtũ puꝝ.rõ ẽ phi ꝑmo de gñatõe.textu ꝯmẽti.90.dicẽtis de elemñtis ad mixtionẽ veniẽtibus. Non.n.ſunt eadẽ ſimpl'r que prius. pʒ ꝯña.qꝛ aut forma mixti ẽ de q̃libet parte materie extracta.⁊ tũc habet̃ ſecũda pars.aut nõ:⁊ tũc habet̃ prima.⁊ etiã habet̃ forma indiuiſibilis:q̃ nõ eſt itellectus: qđ eſt ĩpoſſibile apud phʒ. ⸿ Arguũt aliȷ 6° ex hõgenitate mixti:qꝛ tũc ſequit̃ mixtũ nullũ eẽ vere homogeneũ.pʒ ꝯña. qꝛ minima elemẽtoꝝ nõ pñt ſe penetrare. 4°phy. textu. ꝯmẽti.76.de cubo in aqua poſito.⁊ z°de aia.textu. ꝯmẽti.69.eſt aũt alterius rõnis ꝯſtãs ex igne ⁊ forma mixti a cõſtãte ex aqua ⁊ forma mixti. ⸿ Sed diſtinguẽdum iuxta phʒ ꝑmo de gñatiõe.textu.cõmẽti.35.de ꝑtib⁹ mixti formalibus ⁊ mãlib⁹.formales ꝑtes mixti hõgenei ſũt hõgenee:mãles võ eẽ homogeneas nõ opʒ.⁊ quãuis qđlibet mixtibiliũ ſit hõgeneũ:nõ tñ mixtũ reſpectu ſimplicis homogenei ipʒ cõponẽtis ẽ homogeneũ. tñ hõgenei eſt cõparari ad ꝑtes quãtitatiuas:q̃le nõ ẽ miſcibile mixtis. ⸿ Dico ſcđo ꝯ Thomã ⁊ Scotũ Egidiũ plus q̃ʒ Cõmẽtatorẽ ⁊ alios multos.ꝙ elemẽta ad mixtionẽ veniẽtia nõ total'r corrũpunt̃:ſic ꝙ nihil de ſuba elemẽti remaneat in mixto: vel elemẽtoꝝ:niſi mã prima.ꝓbat̃ ſeptẽ vȷs. pria ex diffõne elemẽti poſita.5.meta.textu.cõmẽti.4.ſ.ex quo cõponit̃ aliqđ:⁊ eſt in eo:⁊ ĩdiuiſibile in alterã ſpẽʒ.que diffini° ꝑmo cõuenit materie prie.⁊ Auerrois ibi in cõmẽto mãʒ trãſeuntẽ excludit.dixit Albert⁹ puus ⁊ ẽt Gregorius ariminẽſis ꝙ ſoli materie prie conuenit hec diffini°. Sʒ hec expõ ꝯ textũ ẽ declarãtẽ de ſy labis ⁊ de aqua ⁊c. Et ꝯfirmat̃ ex diffõne elemẽti poſita 3°celi.textu.ꝯmẽti.3i.Elemẽtũ corpoꝝ eſt ad qđ alia corpora diuidunt̃ intus exñs potẽtia aut actu idiuiſibile in altera ſpẽ.Ex exponit̃ ab Auerroe.3°celi.ꝯmẽto.4i.Elemẽtũ eſt ſimpliciſſimũ eoꝝ q̃ exiſtũt in cõpoſito. ⁊ ꝯmẽto.65.Eſt illud in qđ vltimo diuidit̃ res:ſcilʒ mixtũ eẽntialiter.⁊ prio cõponitur eẽntial'r.diuiſio igit̃ in aliqua ꝑ corruptionẽ ꝑexñtis ⁊ gñationẽ noui nõ eſt elemñtoꝝ ad mixtionẽ veniẽtiũ.imo neq; diuiſio dici dʒ: ſʒ corruptio ꝑexñtis:neq; ſequẽtis dici dʒ mixtio ſʒ gñatio:ideo additur inexñs.Ariſtoteles aũt ibi textu ꝯmenti.37. exponit vltimã particulã ad differẽtiã homogeneoꝝ reſolubiliũ in aliqua corpora alia ſpẽ diſtincta.vt in elemẽta caro reſoluit̃.Cõuenit igit̃ hec diffinitio q̃ttuor corꝑibus ſimplicibus:vt dixit Auerrois in libro cãticoꝝ.cõmẽto.6. ſi igr̃ oppoſitũ dicti tenetur:ſequit̃ elemẽta nõ eẽ elemẽta. qꝛ nõ cõuenit eis elemẽti diffinitio.qꝛ ipſa nõ manẽt in illo qđ cõponit̃ ex illis. ⸿ Cõfirmat̃.qꝛ nõ eſt elemẽtũ: niſi elemẽtati.3°celi.ꝯmẽto.zi.⁊ 3i.⁊. 68. qꝛ corꝑa ſimplicia nõ ſunt elemẽta ſimpl'r.ſic ꝙ cuiuſcunq; corꝑis ipſa ſint elemẽta.nõ eniʒ aliqđ eoꝝ eſt alterius eoꝝ elementum: quãuis mã vnius remaneat in altero. cũ vnũ in alteruʒ ſubaliter trãſmutat̃. Qđ ſi dixeris oportere q̃litatẽ corrupti remanere. Dicã ꝙ etiã remanet qualitas:ſi q̃ ſimbola eſt genito ⁊ corrupto.neq; etiã elemẽtũ ẽ ſuimet elemẽtũ.ſʒ bene mixtoꝝ ſunt elemẽta.ſʒ corruptis elementis:ipſa nõ ſunt elemẽtati.qđ.n.nõ eſt:nulli eſt elemẽtũ. ⁊ etiã qđ extra mixtionẽ eſt:nõ eſt elemẽtũ:niſi in potentia. Et cõfirmat̃.qꝛ correlatiuoꝝ altero deſtructo:alteꝝ deſtrui neceſſe eſt. ⸿ Cõfirmat̃.qꝛ ad minus terra in terreis mixtis nõ cõrũpit̃. vt ĩ marmore:aut aqua ĩ aqueis qꝛ nõ corrũpit̃ ſuba:niſi ꝑ q̃litatũ ꝯ̃riaꝝ iductionẽ:q̃ tñ ĩ gñone mixtoꝝ illis elemẽtis ꝓportionatoꝝ nõ iducũt̃. cũ ſint ibi ſiccitas frigiditas dẽſitas multũ itẽſe. ⁊ ſic humiditas calĩtas ⁊ raritas nõ ſunt inducte aut ex̃ducte.qꝛ tantã ſuaꝝ qualitatũ remiſſionẽ tolerat elemẽtũ:ĩmo maiorẽ.vt pʒ in ĩmediata elemẽtoꝝ adinuicẽ nõ ſimboloꝝ trãſmutatione:qꝛ trãſitus ab elemẽto in elemẽtũ eſt ab extremo in extremũ:ſʒ ab elemẽto in mixtũ eſt trãſitus ab extremo in mediuʒ.

Secũda via ex nã materie:⁊ ꝑmo ex diffõne materie ꝓcedit põita.z° phy.textu. ꝯmẽti. z8. .ſ.ex qua fit aliqd cũ inſit.ſub qua phs in eodeʒ z°textu. ꝯmẽti.3i.dixit elemẽta cõphẽdi.idẽ ex.iz.meta. cõmẽto. zz.eſt enĩ duplex mã:ꝓpinqua:⁊ remota.lʒ oẽs reſoluantur in vltio in vnã mãʒ.8°meta.ꝯmẽto ⁊ textu.xi.Quod ẽt prio de gñatione aĩaliũ.phs capite prio. exẽplificauit dicẽs:mã vero aĩalib⁹ ꝑtes ſunt totis diſſimilares:diſſimilarib⁹ ſimilares:iſq; ea q̃ elemẽta corpoꝝ appellant̃.idẽ ẽt ex.iz.meta.textu ⁊ ꝯmẽto.i5. ⸿ Scđa rõ ex reſpectu materie in formã.qꝛ materia prius reſpicit ſimplicẽ formã q̃ʒ cõpoſitã.Quod nõ eſſet:ſi elemẽta ad mixtionem veniẽtia corrũperent̃.qꝛ mã pria ĩmediate actuaret̃ ꝑ formã mixti:quẽadmodũ ꝑ formã elemẽti actuat̃. rõnẽ tãgit Auerrois.3°celi.cõmẽto.67.⁊.iz.meta.ꝯm̃to.xi.vbi vult formas mixtoꝝ eẽ in mã mediãtibus corꝑibus aut formis elemẽtoꝝ.ꝯñs eſt falſuʒ.ſ.mãʒ ĩmediate actuari ꝑ formã mixti.qꝛ tunc nõ eẽt forma mixti ꝑfectior q̃ʒ forma elemẽti.⁊ ſic ꝑiret ordo vniuerſi.pʒ ꝯña: qꝛ receſſus a mã eſt mẽſura ꝑfectionis:⁊ equalis receſſus eq̃lis ꝑfectionis:⁊ inequalis.opʒ eniʒ mõʒ eſſendi formaꝝ ꝓportiõari mõ formãdi earũdẽ.Tũ qꝛ mixtũ nõ haberet niſi vnã nãʒ:itellige formalẽ.ꝯñs eſt ꝯ Auerroim ꝑmo celi. ꝯmẽto.8.cõpoſita aũt hñt plus vna nã. Cõfirmatur. qꝛ iformabile ꝑ aiaʒ eſt graue:⁊ nõ niſi:qꝛ in mixtura terra

dominat̃:ſaltẽ quantitatiue.qꝛ hõ idiget terra ipm ſubſtinẽte:cui pedẽ poſſit affigere.vt pʒ in ambulãte ꝑ arenã.qm̃ fixi defectu pedẽ ſubſtinẽtis multũ laborat hõ in ambulãdo. Quãtũ etiaʒ terreſtriũ aĩaliũ getẽ terre motus iterrũpat expientia cõprobamus.qm̃ a.z9.decẽbris i504.ꝑ totũ mẽſem ianuarȷ. i505. quaſi quottidie terra leuiter aut grauiter motu exagitata eſt.ita vt aialia domeſtica exterrita lamẽtatiuas voces ter aut q̃ter ad minus emittere audita ſint.dũ hinc ⁊ ide errarẽt.ꝯcuſſiões aũt in ſequẽtibus mẽſibus ſenſate leues fuerũt ⁊c̃.in animalibus igit̃ motus ſequẽs dñiuʒ elemẽti dr̃t a motu ſequẽte aiaʒ:elemẽtũ igit̃ dñans inexiſtit.imo Auer. ꝑmo celi cõmẽto.8.poſtq̃ʒ dixit:ſi in corꝑe ꝯpoſito iuenit̃ motus ſimplex.ille erit corꝑis ſimplicis exñtis in eo: appellauit elemẽtũ dñans in mixto ꝑtẽ cõpoſiti.Imo Auerrois.io.meta.ꝯmẽto.z3.voluit cõpoſitũ eẽ vnũ in actu per partẽ dñantẽ.al'r nõ eẽt vnũ in actu:nõ itelligas formalẽ vnitatẽ:ſed actiuã ad vnũ.Et Ariſtoteles.3°meta.textu cõmẽti i7.ſuba entiũ cõpoſitoꝝ idiuidualiũ ſunt q̃ttuor elemẽta:ex q̃bus componuntur ſube ſenſibiles. De iſtis elemẽtis loquebat̃ Auerrois ꝑmo phyſicoꝝ.ꝯmento.8z.cum dixit dari ſubiectũ ex quo gñat̃ res: ⁊ eſt in actu.ex quo eſt gñatũ per ſe:⁊ nõ eſt eo per accidens.

Tertia via eſt ex mixtione.⁊ primo ex diffinitione ipſius poſita primo de gñatione.textu commẽti.90.Mixtio eſt alteratoꝝ vnio.Alteꝝ aũt facit differẽtia accidentalis:aliud vero ſubſtãtialis.vnio etiã requirit vnita exiſtere.ideo ſuba elemẽti nõ total'r recedit. Qꝛ ſi intelligas alteratoꝝ ⁊ corruptoꝝ. Hoc ꝯ phʒ ibi dicẽtẽ.miſcibilia in mixtione nõ ſunt corrupta. ⸿ Confirmat̃.ſi nõ manẽt elemẽta in mixto:nõ miſcent̃:neq; vniunt̃:ſʒ corrũpunt̃. Hoc aũt eſt ꝯ phs.in ibi dicẽteʒ. Hec enim.ſ.miſcibilia neq; corrupta eẽ neceſſariũ eſt.qm̃ mixta.⁊ reddẽs rõnẽ phs q̃re gutta vini nõ miſcet̃.i000.amphoris aque:eſt qꝛ corrumpit̃ ſpẽs.ſoluit̃ eniʒ ſpẽs vini ĩ formã aque:ibi textu cõmẽti.88. ⸿ Qꝛ ſi dixeris:ibi nõ eẽ mixtionẽ:qꝛ vnũ cõuertit̃ in alteꝝ.nõ qꝛ vnũ corrumpit̃. Simil'r elemẽta:lʒ corrũpant̃:nõ tamen ſimpl'r dñr corrupta.qꝛ virtus eoꝝ ſaluat̃:ſcilʒ mixtũ:qđ eſt mediuʒ ꝑ cõuenientiã cũ elementis:nõ ꝑ participatiouẽ. ⸿ Contra rñſionẽ eſt Ariſtoteles ꝑmo de gñatione.textu ꝯmẽti.8z. Non eſt mixtio ſine alteratione:ſed ſi vnũ vel ambo corrumpunt̃:nõ eſt mixtio. Itẽ ibi textu cõmẽti.84. videntur enim que miſcent̃ prius ex ſeparatis cõueniẽtia.⁊ poſſibilia ſeparari rurſus.ſeparata igitur concurrũt ⁊ miſcent̃.⁊ ſunt iterum ſeparabilia.⁊ ſic in mixtione nõ ſunt totaliter corrupta.⁊ ſic mixtũ elementis participat. ⸿ Secũdo.ſi nõ manent elemẽta in mixto: ſequitur ꝙ mixtio eſſet generatio abſolute.qđ eſt cõtra phyloſophũ prio de generatione.textu cõmẽti.83.dixi abſolute. quia omnis motus in ſubſtãtia gñatio vel corruptio dicit̃. 3° phyſicoꝝ.textu cõmẽti.6.⁊ in poſtpredicamentis.⁊ in libro de gñatione animaliũ.dicitur ꝙ generatio dr̃ nutricatio.dr̃.n.quarto de gñatione animaliũ. Nihil enim refert genitura dicatur an motus:id qđ partẽ corꝑis vnãquamq; augeat:nec intereſt augentẽ motum:an a principio inſtituentẽ placeat appellare.eadẽ nãq; rõ motus ẽ. Auerrois etiã 4°metheoꝝ.cõmẽto.i4.cibatio ꝭm qd ẽ gño:⁊ nõ eſt differẽtia iter gñationẽ ꝭʒ partẽ ⁊ gñationẽ ꝭm totũ.⁊ ꝑmo de gñatione.textu cõmẽti.39.in augumẽtatione eſt nõ gño:ſed aggeneratio. ⸿ Qꝛ ſi dixeris gñationẽ ⁊ mixtionẽ accidẽtal'r differre:qꝛ diuiſionẽ elemẽtoꝝ mixtio ꝑſupponit:⁊ eorũdẽ alterationẽ:que nõ requirit gño:que nõ eſt mixtio. ⸿ Dicã ꝙ gñatio abſolute eſt corruptio completa termini a quo:quã nõ dicit mixtio. Neq; req̃rit̃ elemẽtoꝝ diuiſio ⁊ alteratio:niſi vt debentia elemẽta ſaluari in mixto rumpant̃.⁊ reducant̃ ad eẽ: in quo formã mixti poſſunt expectare. Illã enim mãʒ ꝑmã numero eandẽ priuatiue:⁊ ẽt qualitatibus eiſdẽ affectã potuit agens nãle aliunde habere q̃ʒ ex elemẽtorum diuiſione ⁊ alteratõe.ſed tũc nõ oportuiſſet agẽs nãle habere mãʒ ſecũdaʒ:ex qua mixtũ generare potuiſſet. Alia igitur ⁊ alia elementoꝝ mixtura eſt alterius ⁊ alterius mixti mã ſcđa.ex qua alterius ⁊ alterius mixti forma eſt extrahẽda.

Aliȷ arguunt ex q̃rta via ſcilʒ rõe virtutis aut q̃litatis miſcibiliũ q̃ iter ceteras minime efficax eſt:vt pʒ. Uirt⁹ elemẽtoꝝ ſaluat̃ in mixto.ꝑmo de gñatõe.textu cõmẽti.84.ſed virtus elemẽti: aut eſt eſſentia:aut iſeparabilis ab ea.g̃ elementoꝝ eẽntia eſt in mixto. ⸿ Rñt ſaluatur virtus: que eſt qualitates ꝑme ⸿ Cõtra.humidũ non eſt ſine corpore: neq; humectũ.z°de anima.textu ꝯmẽti.iiʒ.g̃ qualitates ꝑme elemẽtoꝝ nõ ſine elemẽtis ſunt. ⸿ Dico ꝙ loq̃t̃ Ariſto. de humiditate corpori ſupfuſa:que nõ ſubiectat̃ in corpore humefacto. ⸿ Secũdo.qualitates elemñtoꝝ ſunt in mixto:g̃ ⁊ elemẽta.pʒ ꝯña:qꝛ ſi nõ manẽt elemẽta: neq; eoꝝ qualitates.pʒ ꝯña:qꝛ nõ eſt qualitas alicuius: qđ nõ ſit. ⸿ Rñt ſunt qualitates: que fuerũt elementorum. qꝛ remãſit ſubiectũ inheſionis.ſ.mã:quãuis ſubiectũ denoiationis ſit ꝑditũ ſcilʒ elemẽtũ. ⸿ Aliȷ.qualitates mixtoꝝ ſimiles ſunt q̃litatibus elemẽtoꝝ. Sʒ tũc facil'r dici põt:mixta nõ conſtare ex elemẽtis:ſʒ ex.corporibus ſimilibus elemẽtis. ⸿ Aliȷ.virtus elementi ſaluat̃. qꝛ q̃litas ſecũda:q̃ eſt cõplexio:q̃ virtute cõtinet qualitates elemẽti:ſaluat̃. ⸿ Cõtra.ſequit̃ ꝙ qualitates prie eſſent ille: q̃ rõnẽ elemẽti haberent:⁊ nõ ſuba elemẽti.pʒ aũt ꝙ qualitates ꝑme ſunt ille ex quaꝝ ruptura ꝯplõ reſultat. ꝯñs aũt falſum eſt.qm̃ qualitates nõ ſunt partes mixti eſſentiales:neq; mũdi. ⸿ Aliȷ.ſaluat̃ virtus elemẽtoruʒ: quia forma mixti:que virtual'r perfectional'r continet.formas elemẽtorum. ⸿ Cõtra.tunc nõ eſſet mixtũ reſolubile in elemẽta:quãuis generabilia eſſent elemẽta ex mixto. qꝛ reſolutio eſt ſolũ in id qđ inexiſtebat reductio.

Quinta via rõne mixti.quia ſi nõ ſunt elementa in mixto:nõ eſt mixtũ ens cõpoſitũ reſpectu elemẽtoꝝ.quãuis enim mixtoꝝ qualitates rupte eſſent: aut ꝯ̃rȷs ꝑmixte:tñ mixtoꝝ ſubſtãtia eſſet icõpoſita:⁊ nõ mixta.qꝛ eius nã:que eſt mã:ſimplex eſſet:qm̃ ꝑma eẽt: ⁊ nõ ſecũda.eoꝝ quoq; forma ſimplex.eſſet.qm̃ mãʒ ſimplicem ĩmediate actuaret. ⸿ Secũdo.elemẽtũ eſt eẽntial'r prius mixto.g̃ elemẽtũ eſt cauſa mixti. non.n.teneo ordinẽ eſſentialẽ ſaluari: ꝓprie loquẽdo de ordine eſſentiali:iter aliqua que nõ ſe hñt ſicut cauſa ⁊ cãtuʒ. quẽadmodũ dixi in oꝑe de intelligẽtȷs de ſpẽbus que erãt eẽntie ordinate.ſed nõ eẽntial'r ordinabant̃.qꝛ nõ ſemꝑ ſuperior ſpẽs eſt cauſa ĩferioris ſpẽi.quãuis nãe reꝝ ſint ordinate cauſate a prima cauſa.qm̃ ordinatiſſime ab eadẽ in exñtia effluũt effectiue:⁊ in genere cãe finalis. ⸿ Qꝛ ſi aliqñ dixi in primo oꝑe vt in fine quolibeti quarti itelligere depẽdere a fantaſmatibus.ibi nõ ꝓprie capit̃ depẽdere ſicut effectus ab effectiua cã depẽdet.ſʒ ſicut a trãſferibili ad altius eſſe:ſine cuius ꝑſentia nõ ſaluaret̃ intelligere.nõ.n.cauſalitatẽ hʒ effectiuã fantaſma ſuꝑ itelligere.vt pʒ ex Auerroe.3°de anima.cõmẽto.i8.qꝛ tunc itelligere eẽt ſentire:⁊ itellect⁹ eſſet ſenſus.qꝛ cã effectiue ſingulari effectus ꝓueniẽs nõ eſt vniuerſalis: ⁊ virtus ſingulariter cognoſcẽs eſt ſenſus:⁊ nõ itellectus.vt dixi in libro de vniuerſalibus.ad genus igit̃ cauſe mãlis potius q̃ʒ effectiue obiectũ reducihʒ.ſed de hoc in libro de ſenſi

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bus deo dāte quid ſenſerit Ariſtoteles:apieꝛ.ordinē igiꝛ
effectuū nō ſe inuicē cauſantiū nō voco eēntialē. ⁋ Re-
deat vnde effluxerat orō:nō eſt aūt elemētum cā mixti:
niſi materialis:mā aūt ꝓprie eſt pars eēntialis illius cu-
ius eſt mā:ſi enim efficerēt elemēta mixtum.ex qua mā
id efficerēt:ꝛ qua virtute:cū ſit mixtū ꝑfectius elemēto
ꝛ ꝑſertim aīata valde nobilioꝛa ſunt elemētis.de quibus
Auerrois cōtra Alexandrū loquiꝛ.3° de aīa. cōmento.5.
⁋ Cōfirmatur.qꝛ mixtum eſt naturalr̄ poſterius elemē
to:ergo ſine eo ſtare nō pōt mixtū. ⁋ Tertio nō reſoluiꝛ
mixtum:niſi in ea ex qbus componiꝛ.7°.meta. textu cō-
mēti vltimi.ſed ipſum reſoluiꝛ in elemēta.elemēta.n.in
mixto ſunt ſeꝑabilia ꝑmo de gn̄atione.textu cōmēti.83.
ḡ ex elemētis mixtū componiꝛ.Qḋ ſi ex inexn̄te elemē-
to nō cōponitur mixtū:tūc ex nulla parte mixti ſegrega-
bile eēt elemētū.Qḋ eſt ꝯ ph̄m primo de gn̄atione.textu
cōmēti.84.ꝛ 2° de gn̄atione.textu cōmēti.46.Elemen-
ti.n.eē in mixto ſic eſt: ꝙ elementa redire pn̄t eadez:vel
igiꝛ ſpē.ꝛ hoc nō:qꝛ ſic vnū elemētum eſſet in altero: qḋ
falſum eſt.ḡ in numero eadē redire pn̄t.ꝛ ſic non erant
elemēta totaliter coꝛrupta.

Sexta via rōne repugnātie:qꝛ dato ꝙ nō ſint elemē-
ta in mixto:perit ratio ph̄i.2° de anima. textu
cōmēti.39.ad pꝛobandū animam eē cām augumenti. qꝛ
ſi nō:elemēta diſtraherenꝛ:ꝛ idē facerent ſi ipſa augerēt
qm̄ leuia ſurſum ꝛ grauia deoꝛſum traherent.ſi aūt ipſa
nō ſunt in mixto:quāuis anima nō augeret:nō diſtrahe-
rētur elemēta.Duplex igiꝛ eſt in mixto ligatura: vna eſt
ſubaꝝ elemētoꝝ:ꝛ iſta eſt foꝛma mixti:ꝛ in ꝓpoſito ē aīa
alia eſt qualitatū primaꝝ nexus:ꝛ hec eſt cōplexio. Con
firmaꝛ.moueꝛ mixtū a ꝑdominātī elemēto.ḡ elemētum
eſt in eo: velle aūt extoꝛquere a ꝑdn̄anti elemēto.i.a nā
mixti mouēte ꝓpoꝛtionabilr̄ ſicut elemētū ꝑdn̄ans mo-
uet:eſt facere Ariſt.neſcire grāmaticā neqꝫ logicaꝫ neqꝫ
phyloſophiā.qꝛ eſt accipe vnū nomē pꝛo alio noīe.ꝛ reꝫ
vnā pꝛo re alia. ⁋ Secūdo. perit rō ph̄i.2° de gn̄atione
aīaliū.ſi ex qualibet coꝛpoꝛis pte tā ſimilari q̄ʒ diſſimila-
ri ſemē decidereꝛ:tunc ex elemētis etiā decidereꝛ.ꝛ patꝫ
ꝯn̄aꝫ tenere ꝓpter elemētoꝝ inexn̄tiā ipſi aīali. ⁋ Ter-
tio.perit demoſtraͦ ph̄i.2° celi.textu cōmēti.22.ꝛ 3° celi.
textu cōmēti.68.ad ꝓbandū elemēta nō habere determi
natā figurā:alr̄ nō ſub quocūqꝫ mixto ſaluarenꝛ elemē-
ta:qꝛ in mixtis illis ſuā figurā nō ſeruarēt. ⁋ Quarto.pe
rit ſn̄ia ph̄i 2° metheoꝝ.Oīa terminata coꝛpoꝛa nō ſine
terra ꝛ aqua:ḡ ad minus mixta terminate figure hn̄t i ſe
elemēta:qbus eoꝝ figura terminaꝛ:ꝛ de aīalibus loquēs
phyloſophus in ꝑn̄tis.Ignis.n.ꝛ aqua ꝛ alia hō ex qbus
animal cōſtat:ante ſunt q̄ʒ aīal ſit. ⁋ Quinto. Ariſt. 4°
metheoꝝ.textu cōmēti.54.loquēs de carnibus ꝛ oſſibꝰ.
manifeſtū eſt in quolibꝫ ꝑdictoꝝ ꝙ ipſa ſunt compoſita
ex elemētis:ꝛ qḋ elemētoꝝ illoꝝ vincit ſuꝑ ipſuꝫ.vt patꝫ
ex eodē 4°.textu cōmēti.48.Et hec ſn̄ia nullū in parti-
culari ph̄ia exptū latere pōt.ꝛ niſi auctoꝛitas beati Tho
me ꝛ Scoti ꝛ alloꝝ multoꝝ oppoſitū tenētium me mo-
uiſſet ad ſcribēdum : laboꝛ hic mihi vanus apparuiſſet.
⁋ Sexto perit rō ph̄i:2° de anima.textu cōmēti.52.pꝛo
pter qd ſenſus nō ſentiūt elemēta aīalibus inexiſtentia.
vbi ph̄s rn̄det.qꝛ ſenſibus:q ſunt in potētia imediata ad
ſentire:deficit mediū itrinſecū vel extrinſecū. qꝛ ſenſibi-
le poſitū ſupꝛa ſenſuꝫ nullā facit ſenſationē. Debuiſſꝫ āt
ph̄s rn̄dere.qꝛ elemēta ad mixtionē veniētia coꝛrūpebā
tur:id eo nō ſentiunꝛ in mixto.

Septima eſt via cōcoꝛdantie.ꝑmo qꝛ putrefactis
mixtis adueniēs ea ſecūduꝫ partē icine-
rat:ſm̄ vero aliā partē reſoluit. Hoc eſt.qꝛ putrefaciens
caloꝛ humidū mixti facit ebulire:ꝛ ipm̄ cōuertit in vapo
rē:ꝛ terree partes q̄ humidis cōglutinabanꝛ remanent
diſcōtinue:ꝛ ſic groſſuꝫ remanet cinerulentū:ſubtile ve-
ro euapoꝛat. ⁋ Secūdo.aduſtio mixtis adueniēs vi ca-
loꝛis ſubtile a groſſo ſeparat.ꝛ ſic ſubtile ſublimaꝛ:ꝛ groſ
ſum deſcēdit. ⁋ Tertio.liq̄ſcūt aliqua ab igne:qm̄ a fri-
gido coagulata fuerūt:coagulanꝛ aūt q̄ frigido eliquata
fuerunt.4° metheoꝝ.textu cōmēti.46.ꝛ.40.Cōfirmaꝛ.
qꝛ 4° metheoꝝ.textu cōmēti.51.dixit. ꝙ ferrum ꝛ coꝛnu
mollificabilia ſunt.qꝛ lꝫ in eis dn̄eꝛ terra nō tn̄ tota ter-
re ſunt.multa alia dicta ex 4° metheoꝝ adduci poſſent:q̄
breuitatis cā relinquūtur. ⁋ Quarto.vnū mixtū eſt al-
tero magis aereū:qꝛ in eo ptes aeris magis dn̄anꝛ.alteꝝ
aūt magis aqueū:qꝛ partes aque in ip̄o magis dn̄antur.
⁋ Quinto.q̄re ſimplex coꝛpus nō nutrit:eſt qꝛ mā aīati
ex q̄ttuoꝛ elementis eſt ꝯgregata.ex eiſdē aūt ſumus ex
qbus nutrimur.2° de gn̄atiōe.textu cōmēti.50.ꝛ 8° de hy
ſtoꝛijs aīaliū.elemēta.n.q̄ ſunt partes nutrimēti:ſūt par-
tes nutriti poſt nutritionē:ſed in alia ꝓpoꝛtione. Nō eniꝫ
cōſtat hō ex pane aut vino.ſꝫ ex elemētis:q̄ in pane ꝛ vi-
no ꝑfuerūt.Cū.n.dixiſſet ph̄s 2° de anima.textu cōmēti.
28.ſiccis eniꝫ ꝛ hūidis ꝛ calidis ꝛ frigidis alunꝛ oīa viuē
tia:dixit Auerrois ibi quuꝫ nutrimētū eſt loco eiꝰ qḋ diſ-
ſoluiꝛ ex elemētis:ex qbus cōponiꝛ oē viuū. ⁋ Oꝛ ſi nō
ſit elemēti ſuba in mixto:tūc ſolū pꝛima mā eēt:q̄ recipe-
ret aīaꝫ.ꝛ ſic nō eſſet maioꝛ cura an mā vnius ſimplicis
elemēti eā recipet q̄ʒ duoꝝ triū vel q̄ttuoꝛ.qḋ ē ipoſſibile
iō Auerrois 3° celi.cōmēto.47.ipoſſibile ē vt coꝛpꝰ fiat a
coꝛpe vno ſꝫ ꝯplōnē. ⁋ Et ſi ad accn̄tia recurras. ⁋ Cō
tra.q̄litercūqꝫ ſꝫ q̄litates ꝑmas aut quātitatē ꝛc̄.diſpoſi
ta eſt mā ex q̄ttuoꝛ elemētis ꝑmixta:talr̄ ſꝫ q̄litates pꝛi
mas quātitatē ꝛc̄.pōt diſpoſita eē mā vniꝰ ſimplicis ele
mēti. ⁋ Qḋ ſi Ariſt.3° de gn̄atiōe aīaliū dixit.alimētum
aūt alijs aqua:alijs terra:alijs qḋ ex his ꝯſtat. Intelligit
nō ꝙ ſimplex coꝛpus ſit nutrimētū:ſꝫ ꝙ ſimplex coꝛpus
eſt miniſtrās nutrim̄tū:qꝛ aliqḋ ſimplex coꝛpus ē locus:
vnde colligiꝛ alimētū.vel mixtū eſt illud cui alligaꝛ nu-
trimētū vt fructus arboꝛi ꝛc̄. ⁋ Sexto.qūo pōt aliquid
eē ſubſtātifice ſiccius ꝛ q̄litatiue humidius. ⁋ Et eſt qꝛ
ſuba elem̄toꝝ ſiccoꝝ in mixtiōe dn̄atur:ꝛ tn̄ q̄litates hu
midoꝝ ſꝫ gradus vincūt:vel qꝛ humidū:qḋ eſt aīatū:eſt
exſicatū:ſꝫ humidū in poꝛoſitatibus ꝯtētū ē valde fluxi-
bile. ⁋ Septio.dato hoīe colerico exēpli grā:alterāte q̄-
litatibus gradualr̄ tēꝑeratis:quare abiecto alterante ex-
trinſeco ad colerici nāꝫ reduciꝛ.cū tn̄ ꝯuenientiſſima ſit
foꝛme humāe q̄litatū ꝑmaꝝ fractura:ex qua tēperamē-
tū reſurgit. ⁋ Hoc eſt.qꝛ miſcibiliū elemētoꝝ ꝓpoꝛtio
coꝛpl illi eſt nālis:in qua colera dn̄atur. ꝛ cui extraneaꝛ
tēperamētū. Nō.n.diuturnitas q̄litatis in ſubo eā reddit
q̄litatē nālē:pꝫ i ethyco ꝑ multos annos:in quo gradus
calr̄itatis febꝛilis:quāuis ſit diuturnus:ē ꝑter nāꝫ. ⁋ Ex
hoc ēt pꝫ.quomō ſanguineus ſenex eq̄lis caloꝛis ꝛ hūidi
tatis cū iuuene tēperato nō eſt iuuenis neqꝫ tēperatus:ſꝫ
terreſtrioꝛ ē.qꝛ plus ꝓpoꝛtiōabilr̄ hꝫ de ſuba terre i mix-
tiōe. ⁋ Ultio pꝫ q̄re virtus ſtomaci ē nutrimēti eliq̄ti-
ua.ſ.vt mixtio nutrim̄ti ſoluaꝛ.ꝛ illiꝰ elem̄ta ad mixtiōeꝫ
nutribili ꝓpoꝛtiōatā reduci poſſint.ꝓpotiōabilr̄ i metali
cis coꝛpibus expti mixtionē terreaꝝ ptiū cū aq̄s cōce-
dūt:q̄ deſtilatōe ſepanꝛ in pleriſqꝫ.ꝛ ſꝫ artē alchimie ali
qn̄ ꝯponunꝛ.vt docet Ariſt.in libꝛo ſecretoꝝ itelligētes
ipꝫ. ⁋ Dico 3° qḋ ꝛ ſi ad minima diuidanꝛ elementa ad
mixtionē veniētia ꝛ ꝑmiſceanꝛ.ꝛ ēt ꝑme coꝝ q̄litates re
mittanꝛ ꝛ ꝯplexionenꝛ:nō tn̄ remanēt ſube eltoꝝ itegre:
ꝛ nō rupte.qꝛ remittunꝛ q̄litates ꝑme ad h̄ vt ex eis fiat
ꝯplō:ḡ remittunꝛ ſube eltoꝝ:vt ex eis fiat mixtū.pꝫ ꝯn̄a

qꝛ elta remanēt in mixto:ꝛ nō in eoꝝ eē ſubali integro:ḡ
remanēt in eoꝝ eē ſubali rupto.nō.n.ruptio in accn̄tibꝰ
ē ruptio i ſuba:niſi foꝛte ꝯn̄ter aut comitanter. argūm eſt
Auerrois 3° celi.ꝯmēto.67.Ex hoc pꝫ epilogaꝰ Ariſt.ꝑmo
de gn̄atiōe.tex.c.90. Hec.n.neqꝫ coꝛrupta eē neceſſariuꝫ:
neqꝫ adhuc ꝑmū eadē q̄ ꝑus.neqꝫ ꝯpōꝫ eē mixtionē eo-
rū:neqꝫ ad ſenſuꝫ. ⁋ Secūdo.elemēta ad minima diuiſa
nō ꝯtinuanꝛ:quēadmodū neqꝫ in ſuis ſpheris ꝯtinuanꝛ:
ꝛ dato ꝙ adiuicē humido ꝯglutinarenꝛ:adhuc ex eis nō
fieret vnū ens in actu hn̄s vnū nomē:diffinitionē : eē : ꝛ
opationē eēntialē ab elemētis:aut ab eoꝝ opatiōibus di
uerſaꝫ:niſi extrahereꝛ de mā foꝛma:ſed extracta ide foꝛ-
ma nō pn̄t ꝑexn̄tes foꝛme eē itegre:ne foꝛma ſupueniēs
ſit accn̄s:neqꝫ ꝯpoſitū ſubale ſit vnū ꝑ ꝯgregationē:neqꝫ
pn̄t ꝑexn̄tes foꝛme recedere totalr̄:vt ꝑdixi:ḡ rūpuntur.
⁋ Qḋ ſi dicaꝛ igneitatē ſubalr̄ itegrā: exēpli grā.ſtare
poſſe in mixto remiſſo caloꝛe. ⁋ Cōtra.ſeq̄tur ipaꝫ ſtare
poſſe i mā ſine caloꝛe.pꝫ ꝯn̄a.qꝛ caliditas ē eiuſdē rōnis
in ſuis gradibus:ḡ quātū ē ex pte caliditatis ipa nō ē ma
gis ab igneitate iſeꝑabilis in vno gradu q̄ʒ in altero.ꝯn̄s
eſt falſuꝫ:qꝛ tūc nō poſſet agēs nāle igneitatē extrahere
de mā:quāuis illiꝰ q̄litatē expelleret.rō ē Auerrois 3° ce-
li.cōmēto.67.ꝯ Auicēnā. ⁋ Cōtra hāc rōnē.nō ad quā-
cūqꝫ ifrigidationē moꝛiꝛ aīal:ḡ ſtat ſenſus remiſſa calidi
tate nāli:ꝛ tn̄ nulla caliditate in eo exn̄te:nō viuit aīal : ꝛ
tn̄ aīa nō remittiꝛ. ⁋ Rn̄ſio.multiplex dr̄ia repiꝛ hic ꝛ
ibi.qm̄ foꝛma elemēti ſimplex eſt:ſenſus vō ꝯpoſitus ē.
ꝛ q̄litas elemēti ſimplex eſt:ꝛ q̄litas ſenſus eſt cōpoſita:
qꝛ ꝯplōnalis eſt:ꝛ nāliſſimū eē ignis eſt eſſe ſūme calidū
ꝛ nāliſſimū ipſius ſenſus eſt eē medie ſiue tpate calidū:i-
de fit ꝙ ſeꝑato vno gradu caloꝛis ab igneitate:non ſit cā
qn alter gradus ſit ſeꝑabilis.nō ſic de foꝛma ꝯpoſita. re-
coꝛdare tn̄ ꝙ datur maxima caliditas cū q̄ nō ſtat ignis:
quēadmodū daꝛ maxima cū q̄ ſtat etiā ignis.Tū etiam
qꝛ lꝫ diuerſimode elem̄ta apud vtrāqꝫ opiōnē.ſ.tā Aui-
cēne q̄ʒ Auer.ſunt mā mixti in eſſe rupto:ſꝫ apud neutrū
eoꝝ aīal eſt mā.ide fit vt aliquā rupturā tolerare poſſit
elemētū:quā nō tolerat aīal.ꝛ ſic ſi ꝑfectiſſimū ſuū eſſe
ꝑdit:a foꝛtioꝛi alia ſua eſſe minus ꝑfecta poterit amitteꝛ.
ideo Auerrois videns elemētoꝝ agibilitatē:ꝛ pugnā eē
merito q̄litatū:qbus ſe rumpūt gn̄ant ꝛc̄. iō dixit ꝓpoꝛ-
tionabilr̄ quātus gradus caloꝛis perdiꝛ ab igne:tātus ꝑ-
ciſe gradus ꝑditur ſubſtātie eius.itellige ſtāte ſūma ſic-
citate.ſilr̄ ꝑciſe quātus gradus ſiccitatis ꝑditur ab igne.
ſtāte caliditate ſūma:tātus ꝑciſe gradus ſube ignis ꝑdi-
tur.Sꝫ aīal mixtionē elem̄toꝝ ſibi determinās ruptas
qualitates req̄rit ad certā mēſurā:cū latitudine tn̄ q̄daꝫ.
qꝛ pōt aīal eē ſanū ꝛ egꝝ.ꝛ ſanū:tēperatū:ꝛ diſtēperatū.
ꝛ tēperatū pōt eē in motu ꝛ in q̄ete.ꝛ q̄etū pōt eē inanitū
ꝛ repletū:vigilās ꝛ doꝛmiēs:in nocte:in die:in hyeme: in
eſtate ꝛc̄.que oīa caliditatē eius apta ſunt variare.ēt itra
ſue latitudinē ſanitatis. ⁋ Tertio.arguiꝛ ex via gn̄atio-
nis applicādo:opꝫ.n.igeniū eſſe vniuerſale ꝛ applicatiuū
qꝛ tūc mixta nō gn̄arenꝛ:qꝛ eoꝝ motus quo fiūt nō eſt
gn̄o:qꝛ ille nō eſt coꝛrupꝰ:qꝛ nullius ē coꝛrupꝰ.qꝛ nō mix
ti:qꝛ tūc veniūt elemēta ad mixtionē vt ſuppono. neqꝫ
elemēti neqꝫ elemētoꝝ.qꝛ ꝑ te nulla illis aduenit muta-
tio in ſuba.ſola.n.adueniēs eis variatio eſt accidētalis.
⁋ Noto igiꝛ aliqua.pꝛimuꝫ.elementis aduenit duplex
ruptura.vna ꝑ diuiſionem eius in partes quātitatiuas:
quā triturā appellamus:ꝛ hec ꝓ mixtiōe ē nec̄ia:neqꝫ ſuf
ficit elemētoꝝ diuiſio in magnas ptes:ſꝫ opꝫ ꝙ ad mini
ma diuidanꝛ:ꝛ ꝙ plurimū vnius tāgat minimū alterius:
ſed hec ruptura nō ſufficit ad mixtionē faciēdā dixit eni
ph̄s ꝑmo de gn̄atione.textu ꝯmēti.86.neqꝫ ſecūdū ꝑus
ſaluata.opꝫ q̄ miſcētur dicere mixta eē.cōpoſiꝰ.n.erit : ꝛ
nō mixꝰ.tūc.n.ꝯtingeret ꝙ nō ex qualibꝫ parte carnis ge
nerarenꝛ ignis ꝛ aqua.vt arguit Ariſtote.2° de gn̄atione.
textu cōmēti.47.vbi Auer.ꝯtingit aut nō ex q̄libꝫ parte
ꝑtiū carnis gn̄areꝛ terra ꝛ aqua:aut gn̄anꝛ : ꝛ tūc cōtin-
git ꝙ coꝛpus penetret coꝛpus. Alia igiꝛ eſt ruptura ꝑ alte
rationē q̄ eſt variaꝰ in foꝛma ſubali vel accn̄tali:ꝯria eni
iuxta ſe poſita ſine ipedimēto agūt rūpendo ſuas q̄lita-
tes:ad quaꝝ rupturaꝫ foꝛme elemētoꝝ ſubales etiā re-
mittunꝛ.hoc voluit ph̄s.2° de gn̄atiōe.textu ꝯmēti.48.
Que miſcenꝛ coꝛrūpunt itētiōes.i.foꝛmas ab eis intētas
adiuicē:tūc neqꝫ mā erit:neqꝫ illoꝝ ꝯrioꝝ actu ſimplr̄:ſꝫ
mediū.itē ſi aer.exēpli grā.calefieri hꝫ in hoꝛa:tūc i me-
dietate hoꝛe maioꝛ ē illius leuitas q̄ʒ ꝑus:ḡ ignis leuitas
magis recipit ꝛ minꝰ. tāgeꝛ āt ifra ꝙ grauitas ꝛ leuitas
ſunt elemētoꝝ foꝛme ſubales. Itē mixtū ſm̄ nām dn̄an-
tis elemēti moueꝛ.ꝙ igiꝛ foꝛtius deſcēdat vnū mixtū q̄ʒ
alteꝝ eſt:qꝛ foꝛma grauis elemēti foꝛtioꝛ eſt in vno q̄ʒ in
alio:ſuppoſita ſemꝑ ceteroꝝ paritate in magnitudie:figu
ra:medio ꝛc̄. ⁋ Alteratio aūt iter q̄litates ꝑmas elemē-
toꝝ ad mixtionē ē neceſſaria:teſte ph̄o ꝑmo de gn̄atiōe
textu ꝯmēti.82. Impoſſibile.n. eſt alteꝝ altero miſceri.
quēadmodū dn̄t q̄dā entibus adhuc mixtis:ꝛ nō altera
tis:nō.n.magis nūc mixta q̄ʒ ꝑus inq̄unt.ꝛ lꝫ auctoꝛitate
alioꝝ h̄ dicaꝛ:nō ꝑꝑ h̄ veritatē ſuā ꝑdit.Duplex aūt eſt
alteratio.ꝯuerſiua vniꝰ in alteꝝ:ꝛ nō ꝯuerſiua.ꝑma ter-
minaꝛ ad gn̄ationē ſilr̄s dn̄anti:aut nutritionē.ſcḋꝫ ꝙ ſe
paratū eſt:id qḋ ꝯuertiꝛ:vel ꝯiūctū ꝯuertēti: puta intus
ſuſceptū.dixit.n.ph̄s ꝑmo de gn̄atiōe.textu ꝯmēti.82.al
tero aūt coꝛrupto nō mixta eſſe.ſed hoc q̄dē eē.hoc autez
nō eē.mixtionē aūt ſilr̄ ſe habētiū:eē nutrimētū.Et quē-
admodū vno mixtoꝝ coꝛrupto:nō fit mixtio:ita duobus
vel pluribus vel oībꝰ cōmixtis.ſubdit.n.phylo.ibi paruꝫ
ifra:eodē mō.ꝛ ſi ambobus ꝯueniētibus coꝛruptū ē alte-
rutrū mixtoꝝ. Nō.n.mixta ſunt nullatenus entia. Ideꝫ
ifra.textu cōmēti.88.reddēs.n.ph̄s rōnē q̄re multa pau
cis cōpoſita nō faciūt mixtionē:dixit.trāſmutaꝛ.n.alteꝝ
in dn̄ans.iō gutta vini mille amphoꝛis aque nō miſceꝛ.
ſoluiꝛ.n.ſpēs. Nō ꝯuerſiua aūt:ſi ad certā mēſurā dedu-
cit elemēta.vtputa ꝙ vnū miſcibiliū dn̄etur cū ſubdn̄io
alterius:mixtū parit.ſi aūt nō:nō.de rōne eniꝫ putrefaci
entis caloꝛis nō eſt ad determinatā foꝛmā mixti deduce
re.ſed potius ligata diſſoluere.dixit.n.Ariſto.3° de gn̄a-
tiōe aīaliū.nihil gigniꝛ putreſcēs:ſed cōcoctū. ⁋ Cōſide
rāda eſt etiā eoꝝ q̄ liganꝛ nā.qm̄ cū ſimul ſunt:ſi in actu
ſunt:ibi nō eſt mixtio.vt ſuba cuꝫ accn̄te.ꝛ hoc mō infert
Ariſtoteles tanq̄ʒ icōueniēs ꝯ empedoclē elemēta in mix
to eſſe ſaluata ſꝫ parua.2° de gn̄atione. Ubi Auerrois cō
mēto.46.pꝛimū icōueniēs ꝙ mixtio ſit cōpō ꝑtiū mini-
maꝝ:ſꝫ tn̄ ſenſibiliū.ꝛ ſic ſeq̄ꝛ ꝙ mixtio apud aliquē nō
ē mixtio apō aliuꝫ acutioꝛē in viſu.Si aūt:cū ſimul ſūt:
ſunt potētia:aut iſeꝑabilia ſunt.vt mā ꝛ foꝛma. ꝛ ſic eoꝝ
ꝯgregatio nō eſt mixtio:ſed cōpō:ſꝫ phꝫ ꝑmo de gn̄atōe
textu cōmēti.83.ꝛ.84.Si aūt cū ſimul ſunt:ſunt in potē-
tia:ꝛ ſunt ſeꝑabilia iteꝝ:tūc aut ꝯiūcta ſunt coꝛpa ꝛ ſube:
ꝛ ſic mixtio ē:aut eē pōt.eſt eni mixtio coꝛpoꝝ ligatura.
Si aūt nō:nō.ſed pōt eſſe ꝙ ſit cōplō:puta ſi q̄litates ꝑ-
me ſint:que ligate fuerint.Coꝛpa aūt:q̄ miſcenꝛ:pn̄t eſſe
elemēta.ꝛ pn̄t eē mixta:ꝛ pn̄t eē a nā applicita ꝛ ab arte:
ſemꝑ aūt nā ē mixtionē complēs:nō aut ars.actio aūt ele
mētoꝝ adinuicē aliā ꝛ aliā facit in elemētis eoꝝ ꝓpoꝛtio
nē:ꝛ ſic ad aliā ꝛ aliā mixti foꝛmā ꝑparaꝛ.ꝛ hos mixtio-
nis gradus voluit Alexāder aphꝛodiſeus eē ſubtilr̄ ꝯſi-
derādos ꝛc̄.Sciēdū ēt ꝙ mixtio ē mediū iter ꝯgregatio-
nē in qua mixta totalr̄ ſaluanꝛ:ꝛ gn̄ationē in q̄ oppoſitm

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſ. id ex quo eſt ḡnatio:totalr̄ corrūpit̄. qꝛ congregata in mixtiōe aliquo mō rūpunt̄:⁊ nō totalr̄. ⁊ ſunt oppoſitū. ex quo eſt ḡnatio mixti. ¶ Attētiōe dignū eſt ēt ꝙ miſcibiliū materie ɔtinuant̄. ⁊ forme ēt:quāuis ſuā ruptā nāꝫ ſeruent. ¶ Qꝛ ſi Ariſto. 3° celi. textu cōmēti. 68. dixit non fieri cōtinuū ex cōpōne:pꝫ ipꝫ loq de figuraꝝ cōpōne: q̄ ſic adinuicē cōiungi nō pn̄t:qn iter eas remaneat vacuitas. paucis qbuſdā exceptis: vt triāgularibus q̄dratis ⁊c̄. ⁊ adhuc nō qūocūqꝫ his ɔcurrētibus vacuitas iplet̄. ſunt igit̄ miſcibilia corpa:hōgenea:ſi prima mixtione miſceri habēt. mixtoꝝ.n. mixtio mixtio eſt ſecūda:diuiſibilia ad minima: alterabilia:q̄ſi eqpotētia: bn̄ terminabilia; ſic ꝙ abſit viſcoſitas:fluxibilitas:euaporatio:reſolutio ⁊c̄. B voluit phylo. pmo de ḡnatiōe. textu ɔmēti. 88. Actiuoꝝ aūt ⁊ paſſiuoꝝ q̄cūqꝫ ſunt facile diuiſibilia ⁊c̄. ⁊ ſi cū in mixtiōe ſunt:ſunt aliqualr̄ rupta:⁊ aliqualr̄ ſaluata: ⁊ ſic mixtū in ea reſolubile eſt ⁊c̄. Hec incidētalr̄ ad doctrine bonitatē dicta ſunt. ¶ Forme aūt elemētoꝝ: quāuis cōtinuate ſint:nō ſunt forma mixti. vt bene cōtra Empedoclē dixit Galenus pmo elemētoꝝ. pbat̄. ⁊ pmo ex nā generationis:qꝛ tūc ḡnatio mixti eēt alteratio: qꝛ ipa eſſet elemētariū formaꝝ diſpō accn̄talis. 2° qꝛ ḡnatio mixti eēt ɔtinua°:qꝛ elemētoꝝ forme ad ɔtinuitatē deducunt̄: p materieꝝ illaꝝ ɔtinuationē adinuicē:nulla ibi noua ſubali forma acqſita. q̄ icōueniētia ſunt. qꝛ tūc mixtū eēt accidēs:⁊ nō ſuba. ¶ Scdo ex nā mixti:qꝛ tūc elemēta non eſſent materia ſecūda mixti. imo ipſa eſſent ipſuꝫ mixtū. cuius oppoſitū vult Auerrois 3° celi. cōmēto. 67. ⁊ Ariſt. 2° de ḡnatiōe aialiū:ſꝫ ois aia ſiue virtus ſiue potētia corpus aliud pticipare vr̄. id qd̄ magis diuinū q̄ ea que elemēta appellant̄. ¶ Scdo:qꝛ tūc grauia elemēta eēnt infra:⁊ leuia ſupra:qꝛ nō eſſet ibi alia nā aliū ordinē requirens q̄ nā elemētaris:nō negat̄ tn̄ mēbra hōis inferiora eſſe magis terreſtria ſupioribus:quēadmodū ſanguis ad īferiora deſcēdēs ē magis groſſus ⁊ grauis q̄ ſanguis ad ſupiora nutrienda aſcēdēs:aut eniꝫ ſanguis aſcēdēs i corde caleſit:aut cordis īfluxu illuſtratus accēdit̄. ⁊ facilius aſcēdit. ¶ Tertio. ex nā aie. qꝛ tūc aia eſſet ex elemētis: qꝛ elemētoꝝ forme in certa nobili pportione cōgregatē eſſent aia. cuius oppoſitum vult phylo. pmo de aia. textu ɔmēti. 82. ⁊ 3° de aia. textu cōmēti. 6. ⁊ Auerrois 3° de aia. ɔmēto. 5. cōtra Alexādrū aphrodiſeū. ¶ Secūdo. quia aia eēt accn̄s:qꝛ pma formalr̄ nō eēt niſi elemētariū formaꝝ ordo aut pportio. Cōfirmat̄ tertio. qꝛ phylo. primo de aia arguit cōtra antiquos dicētes aiaꝫ eē cōpoſitaꝫ ex oibus reꝝ pncipijs: vt oia cognoſceret. qꝛ dicit nō valere ɔn̄am illā. pꝫ qꝛ dato ꝙ eſſet aia ex principijs rerum: adhuc ipſa nō cognoſceret mixtū. vbi Auerrois ɔmēto. 77. reddit rōnē:qꝛ forma mixti eſt alia a formis elemētoꝝ. ergo p formas elementoꝝ forma mixti non cognoſcitur. ¶ Tertio. qꝛ tūc mixtum nō haberet aliquid qd̄ elemēta iuicē ɔtineret:⁊ ſic ipſa diſtraherent̄. qꝛ grauia deorſuꝫ ⁊ leuia ſurſuꝫ iclinarent̄. hoc argumto vtit̄ phs 2° de aia. textu cōmēti. 39. ad pbandū nutritionē aut augumētationē nō eſſe a nā elementari. ¶ Quarto. ſequit̄ ꝙ ois forma mixti eſſet etherogenea:qꝛ ex ptibus quantitatiuis alterius rōnis itegraret̄. ⁊ hoc ſiue mixtū eſſꝫ pfectū:ſiue impfectū. ¶ Quarto. ex nā mixti. qꝛ mixtū nō eſſet vnū eſſentialr̄:qꝛ nō eſſet ibi vna forma:q̄ mixtū in determinata ſpē locaret̄:ſꝫ vnitas eius eēt p diuerſaruꝫ formaꝝ cōtactū. Argumētū eſt Auerrois 3° celi. ɔmēto. 67. ¶ Secūdo. qꝛ mixtū eſſet ſimplicia. qꝛ elemēta inuicē iuncta eſſent mixtū:cui° oppoſitū habet̄. 7° meta. textu cōmēti vltimi. Et dixit Auerrois 3° celi. cōmento. 38. mixtū eſt aliud ab elemētis ſuba ⁊ forma. Et dixit Auerrois. 12. meta. ɔmēto. 22. neceſſe ē vt forme eaꝝ. ſ. ſubaꝝ ex elemētis factaꝝ ſint alie a formis iſtoꝝ. ſ. corpoꝝ ſimpliciū. ⁊ pbat. qꝛ ḡnatū debet eſſe aliud ab eo ex quo generat̄. ¶ Tertio. ſequit̄ ꝙ vnū mixtū nō eēntialr̄ dr̄t ab alio:ſaltē de pfectis mixtis:qꝛ ois ſuba exn̄s in vno eſt in alio. ⁊ ſi differēter ē:ſm plus vel minus illius ſube eſſꝫ:q̄ ad ſubalē dr̄iam ɔcludēdā minime ſufficiūt. ¶ Quarto: ſeqt̄ ꝙ mixta pternālr̄ alterata ad ſuā priſtinā diſpōneꝫ nō redirēt:an aūt ab itra vel ab extra nō curo:alſ tn̄ dixi ꝙ ab extra. ⁊ ēt aliquo mō ab itra:vt ferrū calefactū ad frigiditatē:qꝛ altera° ad caliditatē aliā feciſſet elemētariuꝫ formaꝝ mixtionē:⁊ ſic ad aliud mixtū vel idiuiduum eēt ppara°. ¶ Quito. ſeqt̄ ꝙ marmor ⁊ ferrū plus ſubaliter ɔuenirēt ꝙ ferrū calidū ⁊ frigidū:qꝛ pportōes marmoris ⁊ ferri ɔuenientiores ſunt q̄ ferri calidi ⁊ frigidi. ɔn̄s eſt falſuꝫ:qꝛ primoꝝ diſtictio ē ſpecifica. ſcdoꝝ vero idiuidualis tn̄. Educit̄ igit̄ forma elemēti de mā ſcda: q̄ ē elemēta rupta a celo tāqꝫ ab agēte vl̄i:⁊ a calore nāli dirigēte tāqꝫ ab agēte pticulari. vt 4° metheoꝝ colligitur. textu cōmēti. 14. ⁊ 12. meta. cōmēto. 18. ⁊ quēadmodum forma mixti eſt diſticta a formis miſcibiliū:ita q̄litas cōplexiōalis ē diſticta a q̄litatib° pmis:ſi.n. eēt forma mixti forme elemētoꝝ:pportiōabilr̄ q̄litas ɔplonalis mixti eēt q̄ttuor qualitates pme determinato mō ſe habētes.

¶ Contra. pmo ex natura forme:qꝛ ſequit̄ formas elemētoꝝ ſuſcipere magis ⁊ minus:itēſionē ⁊ remiſſionē. qd̄ ē cōtra phꝫ in pdicamtis. ⁊ 8° meta. textu cōmēti. 8. ¶ Secūdo. ſeqt̄ ꝙ forme ſubales elemētoꝝ hn̄t ɔ̄riūm. qd̄ eſt cōtra Ariſtotelē in pn̄tis. pꝫ ɔn̄a:qꝛ eā magis ⁊ minus ē admixtio ɔ̄rij. 5° phyſi. textu ɔmēti. 19. ¶ Tertio. ſequit̄ ꝙ ad ſubſtātiā eſt motus. ɔ̄ phꝫ 5° phyſi. textu ɔmenti. 10. pꝫ ɔn̄a. ex forme ſubalis ſucceſſiua acqſitiōe vel pditiōe. ¶ Quarto. Auerrois ſibi ɔ̄dicit. 5° eniꝫ phyſi. textu ɔmēti. 21. in ſuba nō eſt forma diminuta:q̄ poſtea fiat cōpleta. Idē 6° phyſicoꝝ. ɔmēto. 45. ¶ Quinto. ponit Auerrois formas elemētoꝝ medias iter ſubam ⁊ accidēs: qd̄ eſt iter ɔ̄dictoria dare mediū. ſ. inter eſſe in ſubo ⁊ non eſſe in ſubo. ¶ Sexto. ponit Auerrois mediū iter potentiam ⁊ actuꝫ. qꝛ forme elemētoꝝ manēt in mixto:nō potētia ſolū que eſt mā eoꝝ:nō in actu. qꝛ mixtū nō eſt elemētum. ¶ Septimo. ſequit̄ formā mixti eē accn̄s:qꝛ ſequit̄ eaꝫ aduenire māe iformate forma elemēti:⁊ quelibꝫ forma quātūcūqꝫ iperfecta dat materie eē ſimplr̄. ¶ Octauo. ſequit̄ ꝙ nō ſufficit pro forma mixti extrahēda ppāratio qualitatiua:aut quātitatiua:ſed reqrit̄ ſubalis p formas elemētares diſpō. ¶ Nono. ſequit̄ quotlibꝫ formaꝝ ſubaliū cōpoſſibilitas in eodē ſubo:ex quo due ſe cōpatiunt̄. ſic arguit phs de corpibus in cōparatiōe ad locū. 4° phyſicoꝝ. textu ɔmēti. 53. ¶ Decimo. ſequit̄ ꝙ fere cū frigiditate ſūma ſtabit forma ſubalis ignis in mā. pꝫ in lapide marmoreo aut criſtallo:hō.n. lapides mixta pfecta ſūt:⁊ ſic ex q̄ttuor elemētis cōſtituta. ¶ Undecimo. ſeqtur ꝙ ſub tn̄ vno gradu caliditatis ſtabit igneitas:qꝛ iſepabiliter ſe hn̄t qualitas ⁊ forma ſubalis. ¶ Ad pmū forma ſubalis duplr̄ accipi pōt: vno mo in ſe. ⁊ ſic ipa non ſuſcipit magis ⁊ minus. ⁊ ſic dixit Auerrois in pn̄to ſube. ſubſtātiā nō ſuſcipe magis ⁊ min°. qꝛ ipſa nō pdicat̄ magis de vno idiuiduo q̄ de altero:neqꝫ magis de vno in vno tpe q̄ in alio. qꝛ eſſentia cōſiſtit in idiuiſibili:qꝛ ipſa dicit certā diſtātiā a nō gradu entis:a qua quomōcūqꝫ recedatur vel p itēſionē vel p remiſſionē:variaret̄ eē ſpecificū. Sed in formis accn̄talibus cōcrete acceptis nō ſic ē. qꝛ ipſarum multe de indiuiduis ſube cū aduerbio magis vel minus pdicant̄. ſꝫ ipſe in cōparatiōe ad eaꝝ ppria idiuidua ſuū ſeruēt pfectiōis entitatiue gradū idiuiſibilē

ſpecificū. Alio mō accipit̄ forma ſꝫ ꝙ eſt i mā:⁊ ſic ſi ipa recipit magis ⁊ minus:hoc eſt ſꝫ ꝙ ipſa ē in mā. ¶ Reſpon° eſt Auerrois 8° meta. ɔmēto. 10. ɔditionalr̄ tn̄ loqt̄ Auerrois:qꝛ ſolertia nālis ſequit̄ corpis tēperamētuꝫ. ⁊ ḡnalr̄ ois ſubſtātialis forma melius operat̄ in mā bn̄ diſpoſita q̄ in mā nō ſic ppārata. ⁊ tamē nō omnis ſubſtātialis forma recipit magis vel minus:ſed ſolū illa que itēſiuā hꝫ quātitatē:ſcdꝫ quā ſꝫ modos eſſendi intenſuꝫ ⁊ remiſſuꝫ variat̄. Ex quo pꝫ ſolutio dubitatiōis an forma itēdat̄. arguūt.n. ꝙ nō. qꝛ nō ātiqua:qꝛ illa nō eſt maior q̄ prius:nō noua:neqꝫ aggregatū vtriuſqꝫ:qꝛ nō prefuerunt. Sed mā eſt intenſior. qꝛ plus hꝫ de forma q̄ pus. Prio dico ꝙ eadē eſt forma numero q̄ pus hꝫ eſſe remiſſuꝫ 2° intenſuꝫ aut ecōtra. 2° dico ꝙ mā non dicit̄ intenſior:qꝛ cōparatiuū illud nō applicat̄ nō habēti quantitatē intenſiuā:q̄lē mā nō habꝫ:neqꝫ aliqua forma mixti: ſꝫ iter ſubſtātiales formas tātū ſubalis forma elemēti quātitatē hꝫ intenſiuā. elemētoꝝ tn̄ ɔcreta denoiatiua ſꝫ magis ⁊ minus predicant̄: vt magis aereum eſt hoc:qꝛ in eo dn̄antior eſt aer. ex quo mō loquēdi nō notat̄ forme elemētaris intēſio neqꝫ remiſſio. ſꝫ dn̄iuꝫ illius in mixto maius vel minus:qd̄ dn̄iuꝫ quantitatē elemēti ſequit̄: vel abſolute:vel in cōpatione ad alia elemēta datū mixtum cōponentia:nō neglecta tn̄ gradus itenſione. ¶ Contra. aut forma numeralr̄ variat̄ p intēſionē:aut nō. nō pmū. qꝛ tūc idiuiduū ſube nō duraret niſi p inſtās. preſertiꝫ in remiſſiōe elemētaris forme:qd̄ hꝫ Ariſto. pro icōueniēti 8° phyſi. textu ɔmēti. 63. Si aūt nō variat̄ forma numeralr̄:ḡ ſcds gradus ſupueniēs pmo nō dat materie eē ſimplr̄. ḡ ſecūdus gradus nō eſt forma ſubalis: pꝫ ɔn̄a. qꝛ ſi ſic:mā haberet duplex eē ſubale:pmū a pmo gradu:⁊ 2m a ſcdo gradu:qd̄ eſt icōueniens:ſi.n. eē a pmo gradu mā pderet:ipa ēt pmū gradū pderet. ¶ Scdo. in ſuba nō eſt ɔ̄rietas. ḡ neqꝫ remiſſio:pꝫ ɔn̄a. qꝛ intēſio ⁊ remiſſio p ɔ̄rij admixtionē aut depurationē ſunt. ¶ Ad hec duo ad ad pmū:ſi p ſe exiſteret ſcds gradus. ſ. extra totū itēſibile:ipſe daret eē ſimplr̄. nō.n. eēt gradus ſine forma cuius eſt gradus. ſꝫ qꝛ ipe inexiſtit:ipſe dat eē tāti gradus. dico igit̄ ꝙ ſcds gradus eſt in potētia:⁊ nō in actu. iō non dat eē ſimplr̄. melius eſt tn̄ formā ſub gradu q̄ graduꝫ dare eſſe. ¶ Ad ſcdm. nō ois intenſio naſcit̄ ex ɔ̄rietate:lumē eniꝫ intendit̄:⁊ ipſuꝫ non hꝫ ɔ̄rium:neqꝫ certe pti forme creſcit aut decreſcit intenſio:ſiue ipſa ponat̄ cuꝫ ɔ̄rio: ſiue non:ſiue cuꝫ paucis gradibus:ſiue cuꝫ multis ſui contrarij. Quid autē ad Ariſto. 3° topicoꝝ. capite. 9. aut 2° de ḡnatione. textu cōmēti. 59. aut prio celi. textu ɔmenti. 16. aut. 5° phyſicoꝝ. ɔmento. 19. ⁊. 45. aut quarto celi. ɔmēto 6. dixi in libro de itelligentijs. quolibetto vltio. ¶ Correlariuꝫ. dabilis eſt mutatio:qua nihil poſitiuū acquiritur. acqrēdū tn̄ eſt:cū cōtinuabit̄ tranſmutatio. qd̄ erit deperditiuaꝝ tranſmutationū finis. dictū eni ſupra ꝙ data corruptiōe:q̄ in ḡnationē nō ordinat̄:oꝫ eā eē intentā a nā: qd̄ eſt ɔ̄ nām:qꝛ data aqua ſūme frigida conuertibili in ignē:tūc in vltimo eē frigiditatis ſūme icipit pdi frigiditas:⁊ ſubſtātialis forma aque ſine acquiſitione alicuius: vſqꝫ quo minima ḡnari poſſit caliditas. Qd̄ ſi Auerrois 3° phyſicoꝝ. cōmēto. 4. dixit. ꝙ mot° eſt ḡnatio:⁊. 5° phyſicoꝝ. ɔmēto. 48. motus eſt acqrere:ſic ꝙ motus nō eſt pdere:niſi p accidens:capit ipſe pfectionem actū acquiſitionē:⁊ ḡnationē. vt ſunt cōmunia acqſitioni poſitiui ⁊ priuatiui. vt colligit̄ ex eodē. 3° cōmēto. 5. declarāte corruptionē eē de eſſe in nō eſſe. ⁊ qd̄ voluit Auerrois ꝙ motus ſit pdere p accidēs:intelligit̄ ꝙ motus eſt pditio termini a quo:ſiue ille terminus ſit poſitiuus ſiue puatiu°: ſed p accidens ipſe eſt pditio:neceſſario tn̄. ſꝫ ipſe p ſe eſt acqſitio. ¶ Correlariū. corrup° eſt acqſitio:non tn̄ ipſius eſſe:ſed ipſius nō eſſe. ſꝫ ipſa ſit de nō eſſe priuatiui in eſſe priuatiui ⁊c̄. ⁊ ſic corruptio eſt generatio partis poſt parteꝫ ⁊c̄. opꝫ.n. ꝙ ſpēi competat ḡnis diffinitio. Impfectio igit̄ motus dicit tendētiā mobilis ad aliud eē ſiue nobilius:ſiue vilius:ſiue itenſius:ſiue remiſſius:ſiue poſitiuū ſiue priuatiuum. nō reſtringit tendentia ad ſucceſſiuum. ¶ Correlarium aliud. forma ſubali hn̄te gradus:priuatio illi oppoſita hꝫ gradus. imo aliquos hꝫ cōpoſſibiles forme in certo gradu. imo pro icōpoſſibilitate priuatiōis ⁊ habitus:oportꝫ vtrūqꝫ reſtringere ad certos gradus. ¶ Correlarium aliud. ſꝫ forma ſui abſentia aut preſentia ſpecificā faciat variationē:nō tn̄ ſui intenſiōe aut remiſſione: variatio eni itenſiua potius p modos forme eſt q̄ p formas:cōcedit̄ tamē partes forme ſꝫ quas eſt intenſio eē eiuſdem rōnis eſſentialis. Per parteꝫ forme nō intelligas aliud q̄ graduꝫ:ꝙ aūt gradus ſit forma pbauit calculator capite pmo de intenſione. ¶ Contra. ſequitur ꝙ non ois mutatio ad ſubſtātiaꝫ ſit ḡnatio: aut non ois ḡnatio ſit ſubita mutatio. pꝫ ɔn̄a. qꝛ aut inten° elemēti ē ḡnatio:⁊ ſic eſt ſecundū. qꝛ ſucceſſiua eſt hꝰ mutatio. aut nō. ⁊ ſic eſt pmū. qꝛ illa mutatio poſt ḡnationem eſt:⁊ ad ſubaꝫ eſt. ¶ Reſpon°. ḡnatio minimi ſubita eſt. ¶ Contra. id in qd̄ fit muta°:eſt idiuiſibile. 6° phyſi. textu ɔmenti. 44. minimū aūt eſt q̄tū. ¶ Rn̄o. non loquit̄ Ariſto. ibi de termino aut ſubito generationis:ſed vult ꝙ illud in quo fit mutatio eſt indiuiſibile:⁊ eſt inſtans. Sed generatio maioris minimo poteſt eē nō ſubita:pꝫ ad ſenſuꝫ in cōbuſtione palee. ¶ Ubi cōſideranda eſt ſucceſſio quo ad partes ſubiecti quātitatiuas:qꝛ aliqn̄ ḡnanti extrinſeco ppinquior eſt vna pars paſſi q̄ alia:ſed ſucceſſio quo ad partes forme itēſiuas eſt in eadē pte aut eē pōt:ſi forma ſit maior minimo gradu illius forme. ¶ Contra. tu quolibetto ſcdo de itelligentijs concedis ꝙ ois mutatio menſurat̄ inſtanti. ¶ Secūdo. vr̄ oēm ſubam ſuſcipere magis ⁊ minus:corruptibileꝫ tn̄:ſiue ſimplex fuerit. ſiue mixtū:qꝛ cōdenſet̄ ſuba ſine corporis extrinſeci aduenientia:tūc ibi eſt plus de ſuba ſub aliquāta quantitate q̄ prius:⁊ nō extēſiue:qꝛ nō maior occupat̄ locus:ḡ itēſiue. ¶ Ad primū. ibi eſt ſermo de cōpleta mutatiōe:qꝛ ſoluꝫ ea ſeruit iceptioni ſimplr̄ aut deſitioni:de qua eſt ibi ſermo. ¶ Ad 2m ibi plus eſt de ſuba:nō āt magis:neqꝫ valꝫ ɔn̄a ibi corpus eſt dēſius:ḡ ibi magis eſt de ſuba. ¶ Qꝛ ſi idē dixeris de formis elemētoꝝ aut qualitatū pmaꝝ. ſ. plus eē de eis. nō aūt magis. ⁊ ſic eas nō itēdi. ¶ Rn̄o eſt diſſimilitudo. qꝛ cum fit plus aut minus de ſuba ſub certa quātitate p ſolā rarefactionē aut ɔdēſationē intenſioni aut remiſſioni nō ɔiūctā. tūc forma ⁊ materia ſimul adeunt aut abeūt. ſꝫ in itenſione aut remiſſiōe eſt principalr̄ forme variatio in ſubo:nō curando mām:an abeat: adeat:aut ſtet. niſi forte eēt intenſio p accn̄s. puta p partis itenſioris rarefactionē:aut remiſſioris ptis ſubti condēſationē. 2° in rarefactione aut ɔdēſatione eſt partium materie:aut forme iuxta pō maior vel minor:ſed in intēſione aut remiſſione nō eſt iuxtapoſitio. ſꝫ q̄ſi penet° eſt in intēſione:qꝛ ſcds gradus pmo ſupueniēs in ſubo exn̄ti ſub pmo gradu recipit̄. ⁊ illius ſubti extēſione extēdit̄ ſicut ⁊ primus gradus. ſit in tui ptāte itelligere ɔpōnem iſtoꝝ graduū eē vel formalē: vl̄ virtualē:ſeu eminētialē. ⁊ in remiſſione eſt partis forme depditio. In mutatione igit̄ quāuis ſubali imaginabile eſt aliquādo ſolū formā eē acquiſitam:⁊ aliqn̄ ſolū māꝫ: ⁊ aliqn̄ vtrūqꝫ: ſi.n. hō exiſtat itellectu tn̄:tūc in nutricatiōe acquirit̄ mā ſolū: ⁊ ſic minus eſt de forma in vniuerſo q̄ prius:ſi aūt exiſtit hō itellectu ⁊ ſenſu. iuxta opinionē Ariſt. ⁊ Auer. tūc

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

materia ⁊ forma acquiritur:non tñ intellectiua: ſed ſen-
ſitiua.ſ.cogitatiua.Si autem incõplete generet̃ ignis:ſo
luꝫ forma acquirit̃.¶ Ad ſecũdũ argumẽtũ principale
in ſubſtãtijs in quãtũ ſubſtantie ſunt:nõ eſt cõtrarietas:
qꝛ celuꝫ nõ habet cõtrariũ.¶ Secũdo.in ſubſtãtijs coꝛ
ruptibilibus nõ eſt contrarietas rõne materie.qꝛ mã nul
li ꝯtriatur.¶ Tertio.nõ cõtrariant̃ ſubſtãtie materiales
ſecũdũ formaꝫ.qꝛ forme mixtoꝝ nõ habẽt ꝯtrietateꝫ.ſed
qꝛ Alexãder aphrodiſeus conceſſit ꝙ ſic in formis ele-
mẽtoꝛuꝫ:cuius opinioni alludit Auerrois primo phyſi-
coꝝ.cõmẽto.52.Jdeo dicendũ ꝙ ſubſtantias ꝯtriari ſecũ
dũ formã eſt duplr.intrinſece ꝯtrietate fundata ſuper for
ma.⁊ ſic intelligit Alexãder ⁊ rephendit̃ ab Auerroe.qꝛ
voluit caliditatẽ.exempli gratia.eſſe formã ſubalẽ ignis.
⁊ in hoc ſenſu dixit.5° phyſicoꝝ.cõmẽto.10.ſi diceret Ari
ſtoteles ꝯtrietatẽ eſſe in ſubſtãtia ſecũdũ formã:lꝫ nõ ſe-
cũdũ ſubiectũ:ſermo non eſſet verus.extrinſece vero ꝯ-
trietate fundata ſuper qualitatibus formas ꝯtriari ꝯcedit
Auerrois.diſcoꝛdia igit̃ iſtoꝝ eſt an caliditas ſit forma
intrinſeca ⁊ ſubſtãtialis igni:aut accidentalis:pmũ tenet
Alexãder: ſecũduꝫ tenet Auerrois.⁊ cõueniunt ambo in
hoc.ꝯtrietas eſt ſuper qualitate itriſece.¶ Quarto.ſubẽ
cõpoſite nõ ꝯtriant̃.¶ Sed qꝛ Auerrois pmo phyſicoꝝ
cõmẽto.54.⁊ Ariſtoteles 2° de gñatione.textu cõmenti
6.dixerunt ignẽ ꝯtriari aque.que ſunt ſubſtãtie compoſi
te ex mã ⁊ forma:lꝫ nõ ſint mixta.¶ Secũdo.qꝛ cauſe
nãles imediate ⁊ p ſe ꝯtrioꝝ ſunt ꝯtrie.4° metheoꝝ.textu
cõmẽti.41.⁊ forme ſubſtãtiales elemẽtoꝝ ſic ſunt reſpe-
ctu qualitatũ pmaꝝ.¶ Reſpõdet Auerrois.5° phyſico-
rũ.ꝯmẽto.10.cauſe ꝯtrioꝝ ſunt ꝯtrie extrinſeca denoiatiõe
ſumpta ab effectibus:ſed itrinſeca denoiatione ſunt aut
ꝯtria aut diſpata.ſunt aũt forme elemẽtoꝝ diſpate.¶ Cõ
tra.ignis ⁊ terra maxime diſtant.quia ipſa ſunt extrema
vnius linee recte longiſſime.ſ.ſemidiametri ſphere acti-
uoꝝ.vt 5° phyſi.textu ⁊ ꝯmẽto.24.habẽtis in extremis
potẽtias ꝯtrioꝝ:quas nõ habet diameter ſphere actiuoꝝ:
neqꝫ ſemidiameter aut diameter mundi: vt dixit Auer.
4° phyſicoꝝ.ꝯmẽto.5.¶ Jtẽ grauitas ⁊ leuitas ſunt for-
me ſubales elemẽtoꝝ:⁊ ſunt ꝯtrie.vt pꝫ 2° de aĩa.ꝯto.108.
⁊.117.qꝛ enumerat̃ hec ꝯtrietas iter ꝯtrietates multiplica
tũ eẽ tactũ iferentes.¶ Tertio.qꝛ forme elemẽtoꝝ ſunt
eiuſdẽ gñis:⁊ predicabilis ⁊ ſubijcibilis.g̃ nõ ſunt diuer-
ſe.pꝫ ꝯña.ex rõne diuerſitatis.10.meta.lꝫ eniꝫ alique cau
ſe ꝯtrioꝝ vt celeſtes diuerſitatẽ habeãt:qꝛ nõ ſunt eiuſdẽ
generis vniuoci.ſꝫ analogi:hoc tñ de formis elementoꝝ
nõ eſt veꝝ.¶ Ad primũ ꝯcedo ꝯñs ꝯtrietate repta in ac-
cidẽtibus eoꝝ:nõ aũt in ſubſtãtijs:vt iter loca ſurſuꝫ ⁊
deorſuꝫ.hãc rõnẽ itelligit Ariſto.2° de gñatione textu cõ
mẽti.49.cũ dixiſſet igneꝫ ⁊ aerẽ ꝯtriari aque ⁊ terre ſub-
dit:vt cõtingit ſubſtantiã ſubſtantie ꝯtriã eẽ.qꝛ videbat
hoc eẽ p accñs ⁊ nõ p ſe.¶ Ad ſecũdũ.ꝯtrietas eſt extrin
ſeca rõne motuũ.qꝛ vt ibi declarat Auerrois nõ ſentiunt̃
niſi mediãte grauitatione aut leuitatione: que mot⁹ ſũt.
¶ Cõtra.forme elemẽtoꝝ ſunt imediate receptibiles in
eodẽ ſubto:non ſimul.ſed ſucceſſiue.g̊ ꝯtrie ſunt.¶ Si di
xeris negando ꝯñaꝫ.qꝛ ſubꝫ eaꝝ eſt in potẽtia: ⁊ non in
actu.¶ Stat argumtũ de formis mixtoꝝ.qñ eaꝝ ſubꝫ
eſt quodãmõ in actu.¶ Reſpõſio.negãdo ꝯñaꝫ.qꝛ ꝯtrie
tas eſt maxĩa diſtantia ſub gñe.10.meta.textu cõmẽti.13.
nõ aũt maxime diſtãt elemẽta:qꝛ tunc tñ duo eſſent ele
mẽta.qꝛ maxĩa ꝯtrietas eſt iter duo tñ.⁊ ſic circa mãꝫ p-
mã non poſſunt eque primo fieri quattuoꝛ forme elemẽ
toꝝ.imo opoꝛteret formas aeris ⁊ aque eſſe compoſitas
ex extremis formis ⁊ nõ ſimplices.ꝯñs eſt falſuꝫ.⁊ ſi eni
iſte non ſunt medie p cõpoſitioneꝫ neqꝫ alioꝝ duoꝝ ele-

mẽtoꝝ forme ſunt extrema.⁊ qꝛ mixtoꝝ reſolutio nõ ẽ
ad duo pria tñ.ideo diſtantia ſimpliciũ non eſt ꝯtrietas.
Et pp h̃ Ariſto.in libro de ſenſu ⁊ ſenſato.voluit ꝙ ignis
in quãtũ ignis nõ eſt actiuus:qꝛ actiuitas in ꝯtrietate ẽ.vt
p̊ de gñatiõe colligit̃.textu cõmẽti.50.⁊.51.⁊ cũ cadat re-
duplicatio ſup termino ſubali nõ exñte ꝯtrietate merito
ſube.ſed qualitatis.non eſt ibi actiuitas merito ſubſtan-
tie.ſed qualitatis.qñ actiuitas ibi ponit̃ ꝓpter alteratio-
neꝫ.Alterationis aũt principiuꝫ particulare ⁊ propinquũ
eſt qualitas aut motus:⁊ nõ ſubſtantia.quãuis ſubſtan-
tia motũ localẽ imediate habeat principiare.ſi aũt ſuba
ſubſtantiã generat:hec gñatio terminus eſt alteratiõis.
extrinſecus tamen.¶ Ad tertiuꝫ negat̃ ꝯña: qꝛ motus
ſtricte eſt in ſubiecto ente in actu: mutatio autem: qua
creſcit:aut decreſcit elementuꝫ:eſt in ſubiecto ente in po-
tentia.Colligitur fundamentuꝫ reſpõſionis.quinto phy-
ſicoꝝ.textu cõmenti.10.Tum quia motus eſt de ſubiecto
in ſubiectum.quinto phyſicoꝝ.textu cõmenti.8.ſed mu-
tatio intenſiua forme elementi eſt de non ſubiecto. quia
eſt ex materia prima.¶ Contra.ſubiectuꝫ in potẽtia nõ
tollit rationem motus:niſi quia non reſiſtit:ſed hec cau-
ſa tollit ſucceſſiuaꝫ graduuꝫ acquiſitioneꝫ.¶ Jteꝫ data
ſucceſſiua graduuꝫ mutatione in ſubſtantia eſt cõtrarie-
tas:qꝛ nõ eſt ſucceſſio in effectu agentis perfecte in actu:
niſi ratione cõrarietatis paſſi vel adiuuantis paſſum ad
agens.¶ Ad primuꝫ.negatur añs.dixit enim phs qnto
phyſicoꝝ.textu cõmenti.8.qꝺ mouetur eſt.⁊ ſic qꝛ mate
ria prima eſt pura potentia: ipſa non de ſe eſt: ideo ipſa
non poteſt imediate ſubijci motui.ideo ſi ſubijcitur mo-
tui:opoꝛtet eam ſubijci forme ſubſtantiali: qua ipſa ſit.
¶ Ad ſecunduꝫ.Auerrois quinto phyſicoꝝ.ꝯmento.10.
conceſſit dictuꝫ Ariſtotelis in predicamẽtis eſſe famo-
ſum:non tamen falſuꝫ.voluit auteꝫ Ariſtoteles in ſpecie:
cui permiſcetur contrariuꝫ:eſſe cõtrarietatem quodam
modo:quia ibi eſt contrarium in eſſe remiſſo.ſed in ſub-
ſtantia non poteſt ei contrariuꝫ permiſceri:non enim in
eadeꝫ materia totali eſt ſimul forma duoꝛuꝫ elemento-
rum.¶ Ad quartuꝫ.duplex generatio ſimpliciter.ſ.cõ-
pleta.incompleta.Completa generatio eſt qua res inci-
pit eſſe.ſed incõpleta eſt qua res non incipiens eſſe inci-
pit eſſe in tanto vel tanto gradu.Tunc in gñatione ſim-
pliciter completa nõ eſt actus fluens.ſ.imperfectus qui
poſtea fiat perfectus.differunt eniꝫ fluxus ab eſſe: ⁊ flu-
xus a non eſt.gñatio enim cõpleta eſt fluxus a non eſſe.
quẽadmoduꝫ dixit Auerrois quinto phyſicoꝝ.cõmen-
to.21.ſed in generatione ſimpliciter icompleta eſt actus
fluens etiaꝫ ab ipſo eſſe.quẽadmoduꝫ.3° celi.cõmẽto.67.
dixit Auer.vnde colligitur diſtinctio.ſi tamen per actuꝫ
fluenteꝫ intelligas actuꝫ imperfectuꝫ:tunc omni motui
conuenit actus fluens.Differunt iſte gñationes.quia cõ
pleta ſubita eſt ſalteꝫ cum generatur minimuꝫ. ⁊ ꝓpter
hoc dixit Auerrois cõmento.21.formã eſſe indiuiſibileꝫ:
non quia ſit non extenſa.quia inter ſubſtãtiales formas
ſoluꝫ intellectus eſt non extenſus: non quia forma non
habeat gradus.quia inter ſubſtantiales formas forma
elementi habꝫ eos.non tamen forma mixti gradus hꝫ.
ſed quia in ſua completa generatione non habꝫ ſucceſſio-
neꝫ per eos:aut in ea nõ ſunt gradus.¶ Contra. ſequit̃
ꝙ in accidentibus etiaꝫ non erit motus:ſed mutatio ſuc-
ceſſiua.¶ Reſponſio.negando conſequentiaꝫ: quia in
contrarijs accidentibus contrarie miſcentur forme: ſed
non in ſubſtantia.Tum quia ſubiectuꝫ ſubſtãtie eſt ens
in potentia.ſed in accidentib⁹.motũ terminantibus ſub-
iectum eſt in actu.conceditur tamen in accidentibus ſu-
bita mutatio que eſt generatio:vel coꝛruptio ſecundum

quid.¶ Qꝛ ſi dixeris ſubiectuꝫ mutationis non eſſe ma-
teriaꝫ primaꝫ:ſed elementuꝫ:qꝺ intenditur.¶ Hoc eſt
contra Auerroiꝫ pmo phyſicoꝝ.cõmẽto.60.probantem
ꝙ compoſituꝫ cuius forma variatur:non ſubijcitur mu
tationi:tunc eniꝫ forma eſſet accidens:quia eſſet in ſubie
cto in actu.¶ Neceſſitas auteꝫ diſtinctionis gñationis
p completaꝫ ⁊ incõpletaꝫ eſt:quia aliter non ſufficienter
dixiſſet Ariſtoteles qnto phyſicoꝝ.textu cõmenti.8.mu
tationeꝫ inter ſubiectũ ⁊ non ſubiectuꝫ eſſe gñationeꝫ ⁊
coꝛruptionem.Tuꝫ etiaꝫ non ſufficienter diuiſiſſet Ari-
ſtoteles tertio phyſicoꝝ.textu cõmenti.6.motum in ſex
ſpecies.⁊ ꝓpter alia de quibus infra:diuidenda eſt igit̃
gñatio per ſimpliciter ⁊ ſecunduꝫ quid.⁊ gñatio ſimplr
per ſimpliceꝫ ⁊ compoſitaꝫ:⁊ gñatio ſimplex per cõple-
taꝫ ⁊ incõpletaꝫ.gñatio auteꝫ completa per ſimplr gene-
rationeꝫ ⁊ per gñationeꝫ aliquã.diſtinctiõis membra in
pmo huius.queſtione prima declarata ſunt.¶ De gene-
ratione cõpleta loquitur Auerrois qnto phyſicoꝝ.ꝯmẽ-
to.9.dicens non eſſe mediuꝫ inter priuationẽ ⁊ formam:
que ſunt termini huius gñationis: ſic intelligendo aut
forma eſt:⁊ ſic eſt habitus.aut non:⁊ ſic eſt priuatio. ſed
bene eſt mediuꝫ inter formaꝫ maioꝛeꝫ minimo:⁊ nõ eſſe
eius.qui tamen termini quãuis mediati ſint: non tamen
terminant motuꝫ:quia non ſunt cõtraria: neqꝫ ſubiectuꝫ
eoꝛuꝫ eſt in actu:ſed in potẽtia.niſi intelligeres ꝙ termi-
narẽt motuꝫ mediate ⁊ p accidens.ſ. factuꝫ in qualitati-
bus primis.¶ Contra.ſequitur Ariſtoteleꝫ non cõtinua
re ſententiaꝫ de gñatione quã iuenerat ibi.5° phyſicoꝝ.
qꝛ cõeꝫ inuenerat.⁊ poſt ſubdit qꝺ generatur non eſt:qꝺ
non eſt veruꝫ de eo qꝺ incõplete generatur.¶ Secũdo.
quia gñatio incompleta nõ eſt de non eſſe:ſed de eſſe. qꝛ
generationẽ incompletaꝫ precedit gñatio completa: per
quã res incipit eſſe ſimpliciter.¶ Ad primuꝫ.nõ decuit
Ariſtoteleꝫ ibi exprimere aliquid propriuꝫ elementis in
eſſe in quo miſcibilia erant:quia generalis erat ibi phy-
loſophi conſideratio ⁊ nõ particularis. ⁊ quia nondum
aliquid erat declaratuꝫ de elemẽtis.ſed ſufficiebat ei lo-
qui de generatione aut coꝛruptione:qua res incipit: aut
deſinit eſſe:ſententia colligitur ab Auer.pmo phyſicoꝝ.
cõmento.57.¶ Ad ſecunduꝫ.primi termini generatiõis
⁊ coꝛruptionis incomplete ſunt tanta forma ⁊ priuatio
eius.Qꝺ ſi termini poſitiui comitentur:illi non ſunt ter-
mini primi ⁊ per ſe.⁊ dato ꝙ illi eſſent termini quaſi per
ſe:illi non ſunt contrarij.¶ Contra.quinto phyſicoꝛuꝫ.
textu cõmenti.19.contrarietas eſt inter terminos altera-
tionis inter magis ⁊ minus eiuſdeꝫ forme:ergo iter ma-
gis ⁊ minus forme elementi eſt etiaꝫ cõtrarietas.¶ Re
ſpondeo.negando ꝯſequentiã.quia per ſe cõtrarium ha
bet qualitas alterationis terminatiua:qꝺ non habet for-
ma ſubſtantialis.Tuꝫ quia alterationis qualitatiue ter-
mini primi ſunt poſitiui:potentes eſſe contrarij:ſalteꝫ lar
ge ſumendo cõtrarietateꝫ:ſed generationis primi termi-
ni non ſunt poſitiui.⁊ ſic patꝫ concoꝛdia dictoꝛuꝫ Auer-
rois:neqꝫ illius ſermo reſtringendus eſt ad ſubſtantiam
completaꝫ ibi in illo cõmento in argumento allegato.qꝛ
tunc excluderetur ſimpliciuꝫ gñatio : que non eſt exclu-
denda.¶ Ad quintũ.non dat Auer.mediuꝫ inter ſubſtã
tiaꝫ ⁊ accidens:ſed inter formaꝫ perfectã ⁊ accidẽs:⁊ tũc
mediuꝫ eſt forma imperfecta:que conuenit cum forma
ſubſtãtiali perfecta.quia dat eſſe ſimplr.⁊ cuꝫ qualitate:
quia ipſa habet gradus.Quẽadmoduꝫ igitur qualitati-
bus coꝛreſpondet latitudo a nõ gradu vſqꝫ ad gradum.
exempli gratia.vt.8.Jta formis elemẽtoꝛuꝫ etiaꝫ coꝛre-
ſpõdet.⁊ quẽadmoduꝫ nõ ſub quibuſcũqꝫ gradibus poſ-
ſunt qualitates dare eſſe ſubiecto ſecunduꝫ eaꝝ ſpecificã

denominationẽ.ſed ſub aliquibus ſic ⁊ aliquibus nõ: ita
forme elemẽtoꝛuꝫ.ſi eniꝫ forme elemẽtoꝛum ſub quãtũ-
cũqꝫ remiſſo gradu actuarent:non dixiſſet Ariſto.nõ da
ri igneꝫ frigiduꝫ:aut non calidũ:nõ curo nunc. Jteꝫ non
poſſet forma mixti extrahi elemẽtoꝝ formis in mã exi-
ſtentibus.ꝙ ſi ſic:tunc duabus exiſtẽtijs mixtum quod-
cũqꝫ exiſteret:⁊ etiaꝫ duplici eſſentia eſſentiaretur.ſ. for-
ma mixti:⁊ forma elementi.Tuꝫ etiaꝫ duplex eẽ ſpecifi-
cuꝫ res haberet.ſ.ſimplex ⁊ mixtuꝫ.differunt tamen for-
me elemẽtoꝛuꝫ a qualitatibus:qꝛ cõtraria in gradib⁹ re-
miſſis ſe cõpatiunt̃:ſic ꝙ cũ ipſa ſunt ſimul in eodẽ ſub-
iecto.puta poſt generationẽ contrarij in ſubiecto.quãtũ
vnũ eoꝛuꝫ eſt ſupra mediũ latitudinis ſue:preciſe tantũ
arithmetice alteruꝫ eſt infra mediũ proprie latitudinis.
⁊ licet pmixtio cõtrarioꝝ in gradibus remiſſis ſit apud
multos modernoꝝ ⁊ acutiſſimos viros negata: eã tamẽ
in doctrina phyloſophi ⁊ Cõmentatoꝛis concedere opꝫ:
concedentiũ reactionẽ ſm qualitates eiuſdeꝫ contrarie-
tatis.vt patet expreſſe ab Ariſto.quarto de generatione
animaliuꝫ.di.Jnterdũ etiã ita fit:vt qꝺ agit magis patia
tur q̃ꝫ agat:⁊ refrigeretur qꝺ calefacit:caleſcat qꝺ frigefa
cit ⁊c̃.Sed elementoꝛuꝫ forme non ſe cõpatiuntur in ea-
dem materia : neqꝫ in intenſis gradibus : neqꝫ remiſſis:
neqꝫ vna eaꝝ intenſa:alia vero remiſſa.¶ Sciẽduꝫ eſt
tamen ꝙ non quãcũqꝫ remiſſioneꝫ paſſuꝫ elementũ eſt
impotens actuare materiaꝫ.patet in ſubſtantiali muta-
tione vnius in alteruꝫ.vbi quaſi coꝛruptũ eſt remiſſum:
aut genitum eſt in ſuo primo eſſe.non eniꝫ data imedia-
ta ignis in aquam tranſmutatione ſaluatur forma ignis
in materia cum frigiditate ⁊ humiditate quaſi ſũmis.Et
Auerrois tertio celi.inuit ruptioneꝫ quaſi ad medietateꝫ
cõmento.67.cum elementa ad mixtionẽ veniunt: ergo
ante inſtans mixtionis rupta erant elementa.¶ Ad ſex-
tum.dicit Auerrois elementa eſſe in actu in mixto.⁊ Ari
ſtoteles dicit ea eſſe in potentia. vt Ariſtoteles declaret.
Uidens igitur Ariſtoteles elementa in mixto non dare
eſſe:nomẽ:⁊ diffinitioneꝫ:ipſi mixto:dixit illa eſſe in mix
to in potentia.quia ab actu ſumuntur:nomen:eſſe: ⁊ dif-
finitio.ſecundo phyſicoꝛũ.textu cõmenti. Et quia vidit
Ariſtoteles ꝙ per eſſe elemẽta in potentia in mixto.pote
rat intelligi ꝙ ſoluꝫ materia elementi maneret in mixto.
ideo dixit elementa remanere in mixto virtualiter. qꝺ
materie non conuenit.cui ſuccedens Auerrois.quia per
virtuteꝫ elementi poterat intelligi non ſubſtantia elemẽ
ti:ſed aliud.vt pretactuꝫ ſupra.quãuis elementuꝫ eſſet to
taliter coꝛruptum:dixit ꝙ hoc eſſe virtuale eſt forma ele
menti:ſed remiſſa.ſunt igitur elementa in mixto in potẽ-
tia oppoſita actui integro:⁊ in actu remiſſo.⁊ ſic non da-
tur medium inter actuꝫ ⁊ potentiaꝫ abſolute. Sed quẽ-
admodum in oximelle ſimplicia manent:Jta manẽt ele-
menta in mixto.ſecundo phyſicoꝝ.cõmento.31. Et quẽ-
admoduꝫ in hac ſyllaba ſtat eſt vnus ſonus:in quo repe-
riuntur virtutes litterarum ſimplicium non integre ſed
fracte.Jntegruꝫ enim ſonum non ſeruant.ſ.⁊.t. vt patet
cum aduertentia proferenti.vt voluit phyloſophus pri-
mo de generatione animalium.⁊ ſeptimo metaphyſice.
textu cõmenti vltimi.ita remanent elementa in mixto.
ſed non integra:ſed rupta.¶ Ad ſeptimũ.negatur cõſe-
quentia:ad ꝓbationẽ eſſe ſimpliciter eſt dupliciter: pro-
prie:⁊ eſt cum de toto aut parte quantitatiua verificatur
predicatuꝫ ſumptum a forma dante eſſe.⁊ ſic ignis ante
aduentuꝫ forme mixti habet eſſe ſimpliciter.quia demo-
ſtrato eius indiuiduo eſt ita ⁊ hoc eſt ignis. Alio modo
improprie.⁊ eſt cũ de toto aut parte quantitatiua nõ ve-
rificatur id predicatũ per hoc verbũ eſt:ſed per hoc ver-

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

duū ineriſtit. vnde demõſtrata illa parte ſaltem ad intellectū: de qua prius verificabatur ignis. ⁊ poſt non verificatur ꝑ aduentū forme mixti: de illa verificatur. huic ineriſtit ignis. quia ignis eſt pars partis eſſentialis mixti. ex hoc intellige Auerroiz ſecũdo de generatione. commento. 48. diſtinguentez inter eſſe potentiale partiũ in toto: ⁊ eſſe potentiale elementoꝝ in mixto. quia partes integrales ſunt partes quãtitatiue: ſed elementa in mixto ſunt partes qualitatiue. Dico igitur ꝙ forma adueniens materie habenti eſſe ſimpliciter. primo modo eſt accñs. Si vero materia nõ habet eſſe ſimpliciter primo modo: ſed bene ſecundo modo. non oportet formaz illi materie aduenientẽ eſſe accidens. ⁊ ſic forma mixti non eſt accidens. ¶ Contra. quantũcũqꝫ imperfecta ſit forma actuans materiaz: illa dat nomẽ: ⁊ diffinitionẽ. patet ex Auerroe primo phyſicoꝝ. cõmento. 63. dicente. ſi dimenſiones eſſent ſubſtantie: ſequitur ꝙ materia haberet nomẽ: ⁊ diffinitionẽ. ⁊ patet ꝙ ſi eſſet dimenſio forma ſubſtantialis: ꝙ ipſa eſſet imperfectiſſima ſubſtantialis forma.

¶ Secundo preciſe per eandẽ conſequentie negationẽ. ⁊ eandez diſtinctionez ſoluitur ratio Auerrois cõtra Auicẽnaz dicentem forme corporeitatis ſuperuenire formã ſpecificaz. contra quez Auerrois infert ꝙ forma ſpecifica eſſet accidens. ¶ Ad primuz. aliud eſt eſſe actuz imperfectum ⁊ eſſe actum ruptum. quãtitas eſt actus imperfectus: ⁊ actuare poteſt. ſed ruptio actus quãuis perfectioris actualitatem minuit: qualis in elementoꝝ formis reperitur. ¶ Ad ſecunduz. ratio mouens Auerroim ad ponenduz formas elementorum remitti eſt: vt perderent ſuum eſſe actuale quo dabant eſſe ſimpliciter ꝑmo modo: vt forma mixti ſuperueniens ſimpliciter actuet id qđ propter rupturam non erat ſimpliciter actuatũ. Sed Auicẽna ponebat corporeitatem cui non adueniebat remiſſio. Tum quia volebat Auicẽna nullam formã ſubſtantialem remitti. Tuz quia volebat corporeitatez eſſe eternaz: ⁊ ſi poſuiſſet eam remitti: poſuiſſet eam corruptibilez. ideo contra Auicẽnaz procedit argumentum. ſpecifica forma aduenit materie informate forma: que nõ remittiť. neqꝫ deſinit eſſe: ergo forma ſpecifica eſt accidẽs. Sed non contra Auerroim: quia forma mixti aduenit materie informate forma elementi: que eſt in eſſe remiſſo: ſic ꝙ illa non ſimpliciter actuat. ſed relinquit ſubiectũ poſſibile actuari ſimpliciter per formaz mixti. ¶ Cõtra. licet differant Auerrois ⁊ Auicenna. quia Auicenna vult formas induci. ⁊ Auerrois vult eas educi. ⁊ Auicẽna non ponat corporeitatem remitti: ⁊ Auerrois ponat formaz elementi remitti: adhuc corporeitas non ſimpliciter actuat materiaz: neqꝫ actuare poteſt eandem: ſed ſemper compoſitum ex materia ⁊ forma corporeitatis eſt ineriſtens habenti formam ſpecificaz: ſicut pars illius eſſentialis. Ergo omnino cõſequentia Auerrois cõtra Auicẽnam non valet. ⁊ ſi valet: euidentius cõtra Auerroim valet: quia forma elementi aliquando ſubſtantialiter ⁊ ſimpliciter actuauit: vbi nunquam forma generica ſimpliciter actuauit apud Auicẽnam. ¶ Reſpõſio. fundamentum Auerrois eſt remiſſibilitas formarum. quia aliter ſaluari non poteſt formaz vnam poſſe reponere in eſſe ſpecifico indiuiduuz in actu: ⁊ eadem remanente extrahi aliam formam ex materia eadem: qua aliud indiuiduum actu habeat eſſe ſpecificum ⁊ determinatum. ſed hec eſt formarum remiſſibilium proprietas. ſcilicet poſſe actuare materiam: cum ipſe integre ſint: cum vero rupte ſint: poſſe expectare actum vlteriorem materiei earum perfectiuum: qđ formis non remiſſibilibus repugnat. ⁊ hoc eſt magnum fundamentum contra opinionem Antonij de parma: tenentis minimuz elementorum diuidi quantitatiue in mixto. non remiſſis elementoruz formis ſubſtantialibus. Hac igitur via euadere noluit Auicẽna neqꝫ potuit. quia eſſe ſubſtantiale datum a forma corporeitatis remanet in ſe inuariatum: dum aduenit forma ſpecifica apud ipſum. ex quo fundamento multe ratiões contra ipſuz facte procedebant ſupra. ¶ Contra. iſta poſitio Auerrois deſtruit naturaz forme. quia conuertit illam in naturam materie. quia ponit poſitio duplex eſſe ſimpliciter: actuale: potentiale: qđ eſt deſtruere principia phyloſophie naturalis: ⁊ prime. ¶ Tum etiam quia vltima forma: que eſt prius in materia antequam adueniat forma mixti: dimittit materiam in potentia ad ſubſtãtiam. implicat autez contradictionem formam ſubſtantialez eſſe in potentia naturali ad ſubſtantiaz. ¶ Ad primuz. duplex eſt actus: exiſtendi: ineriſtendi: tunc tollit ruptio forme ſubſtantiali adueniens actuz exiſtendi. qꝛ non amplius ſenſus attingit ad dicendum hoc eſt ignis. exempli gratia. Sed non tollit ruptio talis actuz ineriſtendi. quia vere poteſt intellectus dicere mixto ineriſtit ignis. exempli gratia. ⁊ ſic non reuertitur forma in purã potentiaz. quia adhuc eſt ibi actualitas ineriſtentie: licet verſus naturaz potentie reducatur forma per rupturam aliquid actualitatis abycientez. ¶ Ad ſecunduz. non eſt illa materia in potentia ad ſubſtantiaz: ſed eſt in potentia ad formaz mixti: ⁊ ſic ad aliquam ſubſtantiam eſt in potentia: ⁊ ad aliquaz non. Et nõ ſic euadere poteſt Auicẽna. quia concedit indiuiduuz in eſſe ſpecifico repoſituz recipere vere affirmatiue ⁊ eſſentialiter predicationem generis ſumpti a forma: que eſt pars eſſentialis partis indiuidui: qđ ſupra reprobatuz eſt. ¶ Ad octauuz. duplex eſt forma: ſimplex: compoſita: ſimplici ſufficienter preparant accidentia: ſed compoſite non. Compoſita duplex: imperfecta: perfecta: imperfecte due vel tres elementoꝝ forme preparant. perfecte vero quattuor. ¶ Contra. ſequiť ꝙ in minimo elementi ineriſtenti mixto erunt due aut plures forme elementorum. qđ eſt impoſſibile. pꝫ cõſequentia: quia in minimo elementi exiſtit forma mixti: quia de qualibet parte materie minimi elementi educta eſt forma mixti: ⁊ quãlibet partem illius materie informat. ergo ſi in illo minimo non preexiſtunt forme elemẽtoruz: ipſe non preparant materiaz pro receptione forme mixti. ¶ Dicunt aliqui formas elementoruz exiſtere in qualibet parte materie adequate. exempli gratia. forma ignis ⁊ aque ſunt ſimul in eadem materia adequate ad hoc: vt quelibet pars mixti quantitatiua mixta ſit: ⁊ ſic dari poſſit mixtum vniforme: taz ſubſtantialiter qꝫ qualitatiue: quãuis elementa ſint actualiter in mixto. ¶ Cõtra. tunc non poſſet in illa materia exiſtere forma mixti: patet conſequentia. quia id actualitatis: qđ non datur ꝑ vnam formam elementi datur ⁊ completur per aliã formam ſubſtantialem illi coextenſam. Qđ ſi vna elementaris forma non complet actualitatem dataz per aliam: dicat poſitio quomodo forma mixti materiam ſufficienter actuat. pars eniz actualitatis preexiſtebat. conuenientius tamen eſt tentatiuis rationibus in voce vti qꝫ in ſcriptis. Tum quia eandez materiam numero exiſtere ſub formis eſſentialiter diſtinctis: quarum vna non preparat ad aliam: neqꝫ ordinatur ad aliam: eſt impoſſibile. ⁊ preſertim adequate: ⁊ ipſa materia exiſtente eodem modo qualitatiue ⁊ quantitatiue diſpoſita. non enim bene dicitur illas preparare ad tertiuz. ſ. formaz mixti. quia ex natura ſua incompoſſibiles ſunt ⁊ diſperate: vt patet ex compoſitis earum. oporteret enim concedere. exempli gratia. hoc eſt ignis. hoc eſt aqua: eodem demoſtrato: qđ eſt impõſſibile. Tum etiam ſequitur ꝙ ſub tam modica materia quãta eſt minimi ignis poſſet forã terre exiſtere: verum hoc eſſet potius ïexiſtere qꝫ exiſtere: ꝑpter cõiunctionẽ minimi ignis cũ minimo terre: non tamen apparet quid repugnet huic imaginationi ꝙ alie elemẽtoꝝ forme forment materiam minimi elementi terre: cuz ipſum plus habeat de materia qꝫ aliud minimum ſimplicis corporis: ⁊ ſic ex materia vnius minimi ſimplicis fieret mixtum perfectum: qđ extraneũ eſt ⁊ ïpoſſibile. imo vnum minimũ terre. 1000. minimas partes forme recipere haberet ipſius ignis. Tum etiam ſequiť ꝙ elementa cõplexionata eſſent pacificata: qꝛ ſimul cũ eodez qualitatiuo inſtrumento repperirenť: qđ eſt falſum: quoniaz cõtinue pugnãt in mixto: ⁊ habent mixta principiũ alterationis actiuũ intra ſe. ſcđo phyſi. cõmento ꝑmo. ¶ Sequereť etiam plura corpora eſſe in eodẽ loco adequate. ſ. quatuor elementa. Et ſi ex vnitate materie ⁊ quãtitatis eorum ea vnum corpus eſſe dixeris tunc non valet cõſequentia a numeratione ïferioris ad numerationẽ ſuperioris ⁊ vniuoci. ſcꝫ hec ſunt quatuor elementa. ergo hec ſũt quatuor corpora: qđ cõtra dialecticas diſciplinas procedit. vti etiam potes demonſtratiuo loci. ſcꝫ hic ſunt quatuor elementa. ergo hic ſunt quatuor corpora. Sequitur etiam ꝙ ea: que ſunt naturaliter cõtraria: eẽnt ſimul: qđ eſt impoſſibile: patet ꝯſequẽtia: qꝛ ad formas elementorum naturaliter ſequunť qualitates ꝑme intenſe in gradibus: in quibus naturaliter ſunt ïcõpoſſibiles. Sequiť etiam formas elementoꝝ ſe penetrare: ⁊ ſic duabus elementaribus formis in eadẽ numero materia cõpoſſibilibus: infinite numero forme eſſent cõpoſſibiles: qđ abhorret natura. Item ſequiť vnũ elementũ materiã alterius elementi ad ſui naturã cõuertere: ⁊ tamẽ nihil corrũpere: ⁊ ſic generatio cõpleta eſt ſine corruptione patꝫ ꝯñtia: qꝛ vnũ elemẽtũ: dũ fit mixtio: ꝑducit ſuã formã in mã alterius elementi: a qua non expellit preexiſtentem formaz elemẽti. ſequitur etiam ꝙ non fieret mixtio: qn generentur ſimplicia: patet cõſequentia: quia in quolibꝫ minimo ſimplici producende ſunt aliorũ elementorum forme. hec autẽ inconuenientia ſunt. ¶ Dico igitur formas elementorum determinatas partes materie diuerſas formare: ſic ꝙ in mixto materia minimi ignis formã mixti recipit ſm partẽ: non ſm totũ: ⁊ nullius elementi formam recipit: ſed preparant forme elementorũ materiam ad formã mixti: non aũt generaliter ꝑparant quatuor elementorũ forme cuilibet parti minimi mixti: ⁊ ſic concediť ꝙ maiorem ſubſtantialem preparationẽ requirit tota forma ſubſtãtialis mixti qꝫ certa eius forme ps.

¶ Ad nonũ principale. negať conſequentia: qꝛ non due elementoꝝ: neqꝫ due mixtorũ: ſed bene vna elementi: ⁊ alia mixti: neqꝫ cõſimilis eſt ratio de omnibus: qꝛ elemẽtum preparat mixtioni: ⁊ in mixtum ordinať vt materia ïmanens. Si autẽ elementũ in elementũ ordinať: vt aq̃ in aerem. q̃rto phyſicoꝝ. cõmento. 49. hoc eſt vt materia tranſiẽs ad meliorem formã ordinať: ⁊ hoc modo ẽt vnum mixtum in aliud ordinať. ¶ Ad decimum conceditꝫ ꝯſequẽs. Sciendũ tamẽ ꝙ qꝛ aliquantã remiſſionez tolerat ignis potens actuare materiã: ⁊ aliquantã nõ: qđ datur maximus gradus ſub quo ignis materiã actuare nõ põt: negatiua enĩ ïdefinita verificať pro gradibus minoribus. ⁊ dať primũ inſtans eſſe mixti: ideo ille gradus ignis: q̃ habeť in primo inſtanti eſſe mixti: eſt maximus ſub quo nõ põt ignis actuare materiã: qꝛ ſub illo nõ: ſub nullo minori: ſed ſub quolibet maiori gradu ignis materiam põt actuare: ⁊ ſit exẽpli grã. gradus vt. 7. ¶ Cõtra. ſequitur ꝙ tunc ſemper generaretur ignis eque ïtenſus.

¶ Secũdo. ſequiť ꝙ ſemꝑ eque cito generareť ignis ſiue a forti agente ſiue debili: qđ eſt cõtra ꝑncipia naturalia. ¶ Rñ̃o non ïconuenit primũ ꝯſequens: neqꝫ ipſum eſt neceſſariũ: ignibilia enĩ ſunt mixta varias ſibi qualitates determinãtia: vt ſulfur. ⁊ palea: oleũ ⁊c. ideo negať ꝯñã. ¶ Ad 2ᵐ. negať ꝯñã: qꝛ plus reſiſtiť vni agẽti qꝫ alteri: ⁊ eſt fortius vnũ agẽs altero: vel ïpediť vnũ: ⁊ non alteꝝ vl' bñ applicať vnũ ⁊ nõ alterũ. Si tñ mixtũ reſoluiť in eltuz: datur minimus gradus ſub quo eſt ignis in actu. exempli gratia. ⁊ eſt gradus vt. 7. vt exemplificaui: ⁊ tũc cõſequẽter ad exemplũ nullũ dabiť mixtũ calidũ: ⁊ ſiccũ vt. 7. neqꝫ calidius ⁊ ſiccius qꝫ vt. 7. qꝛ tunc ignis in illo mixto eſſet in actu: in quo poſſet mãz actuare: ⁊ ſic non poſſet expectare mã illa exiſtẽtiã a forma mixti: ipſa remanente ſic circũſtãtionata. ſimiliter de alys elemẽtis intellige. ¶ Cõtra. ſequitur ꝙ ignis ſemꝑ veniet ad mixturã ſub vno gradu preciſe. cõſequens eſt ïcõueniẽs: quia magnis igneũ eſt vnũ mixtũ altero. patet cõſequẽtia: qꝛ ſignas maximũ graduz ſub quo ignis actuare nõ poteſt. ¶ Rñ̃o. negãdo cõſequẽtiã: qꝛ natura per determinata media ꝑcedit: cũ enĩ venerit ignis ad illũ gradũ ſub quo exiſtere non poterit: ⁊ natura mixti generandi non tantum gradum expectet pro ſui eſſe: tunc generabitur ibi vnum mixtum ſaltem imperfectum. ſm ꝙ meli⁹ erit poſſibile nature generanti: dũmodo pro tũc ſit aliud elementũ reductum ad eſſe potentiale. ſi enim non eſſet pro tunc niſi ignis ruptus: tunc ignis in naturã agentis in ipſum conuerteretur. aut in aliud. ¶ Ex hoc apparet neceſſitas formarum imperfectarum adinuicem ordinatarum: anteqꝫ generatio mixti perfecti compleatur: ⁊ ſic patet ꝙ non omne mixtuz ex quatuor elementis eſt. Et tunc dato mixto imperfecto: cõtinuabit naturale agens actionem reducendo elementa ad determinatam menſuram: quã agens intendit: quia etiam elementa in ſuo eſſe remiſſo ⁊ potentiali creſcere poſſunt ⁊ decreſcere. Et ſic actu faciunt: quia ſunt naturaliter agentia inuicez applicata contrarietatem habentia ⁊ non totaliter impedita. ¶ Contra. ſequitur elementum ſub remiſſiori gradu forme ſubſtantialis ⁊ qualitatis reperiri poſſe in mixto qꝫ per ſe: qđ nõ videť verũ: qꝛ poſſibile eſt ſibi minus cõtrariari mediũ in quo ſit elementũ qꝫ mixtũ: in quo cõtineť elntuz. ergo ſub remiſſiore gradu durare poterit elementũ extra mixtum qꝫ in mixto. in mixto enĩ neceſſario coniungiť elementũ ꝯtrario. Sed extra mixtum põt elementũ eſſe in medio cõtinẽti nõ ꝯtrario: ſed ſimili. puta in regione propria. ¶ Rñ̃o. cõcedendo ꝯſequẽs. Ad improbationez non ponunť minima naturalium ꝑpter cõtrarietatẽ extrinſecorũ ꝑncipaliter: ſed ꝑpter nãm forme rei naturalis ſic requirentis. Secũdo: qꝛ forma mixti intendens conſeruare ſeipſam taliter regulat actiões ꝙ miſcibilia conſeruantur in illa ꝑportione: in qua mixtum ſibi determinat illa miſcibilia: ſed cuz non poſſe incipit forma mixti formas illas amplius regulare: mixtũ incipit deficere. reſiſtentiaz igitur habet elementum ruptum ad cõtraria per formam mixti: quã non habet elementum integrum. ¶ Ad vndecimuz principale. dicendum ꝙ ſub aliquanto gradu exiſtere poteſt ignis in potentia ⁊ ſub aliquanto non: qꝛ infinite remiſſus eſt gradus aliquis. ideo ſi ſub quocunqꝫ gradu exiſtere poſſet: infinite modice virtutis eſſet in mixto: ⁊ cum multum potente cõtrario: ipſum facere non poſſet mixtionẽ: ⁊ cũ datur primum nõ eſſe ipſius ignis: dabiť maximus gradus ſub quo ignis in potentia exiſtere non poteſt: ⁊ eſt exempli gratia gradus vt vnum vt predixi. Si tamẽ generaretur ignis: daretur minim⁹ gradus ſub quo ignis

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

poſſet exiſtere:⁊ eſſet ille quē haberet ignis in primo in/
ſtanti ſui eſſe. ¶ Correlarie conceditur elemēta ſub re/
miſſiori gradu generari poſſe q̄ȝ conſeruari:q2 in genera/
tione eorū preſens eſt agens faciens pro eorū ↄſeruatio/
ne ⁊ vigore.ideo vtplurimū poſt generationeȝ eoꝝ ipſa
intendunt̃.imaginabile eſt tamen ꝙ ſub illo gradu ſub
quo generant̃:etiam conſeruentur : neqȝ ſequit̃ dari ele/
menti vltimum eſſe in actu:q2 ſub illo gradu certo tem/
pore ſeruari poſſet:⁊ in fine illius temporis p̄mo nō eēt
illud elementum.intelligo igit̃ de cōſeruatione elemen/
ti in ſuo eſſe actuali.cum dico elementum ſub remiſſiore
gradu generari poſſe q̄ȝ cōſeruari.Si autē loquar de cō/
ſeruatione elementi in ſuo eſſe potētiali.dicendū ꝙ ipm
ſub remiſſiori gradu cōſeruari poteſt q̄ȝ generari in actu:
q2 remiſſior eſt minimus gradus elementi in ſuo eſſe po
tentiali q̄ȝ ſit minimus gradus elemēti in ſuo eſſe actua/
li.ſignatus eſt enim minimus actualitatis gradus.vt.7.
minimus vero potentialitatis.vt.i.ſub quo eē potentia/
li:licȝ terminent elementa generationē aut corruptionē
incōpletā:non tamē completaȝ:de qua loquebar in pre/
ſenti correlario. ¶ Contra.ſequitur ꝙ maioris reſiſten/
tie erit ignis in eſſe potentiali q̄ȝ in eſſe actuali.cōſequēs
falſuȝ:q2 minor eſt forma in eſſe potētiali q̄ȝ in eē actua/
li:patet cōſequētia:q2 ignis in aqua ſuffocat̃:dū ſubmer/
gitur.⁊ lapis in quo eſt ignis remiſſus ſeruat̃ iteger.⁊ ſic
ignis in eo ſeruatur. ¶ Reſpōdeo.duplex eſt reſiſtētia.
eſſentialis:accidētalis:eēntialis ſequitur naturā forme:
accidentalis vero ſequit̃ adiunctū adiuuans.tunc rōne
proprie ⁊ eſſentialis reſiſtētie maior eſt fortitudo forme
in actu q̄ȝ eiuſdem in potentia.iuxta rationem argumen
ti:ſed ratione alterius forme.puta lapidis:ſtat viȝ eē ma
iorem elementi remiſſi ad reſiſtenduȝ. Intelligo de lapi
de:qui eſt corpus mixtum:puta ſmaragdo aut adamāte.
⁊ niſi eſſet hec reſiſtentia per accidens:nullū mixtuȝ lō/
go tempore duraret. ¶ Ex his patet ꝙ facta ſubſtātiali
trāſmutatione aque in ignem:oportet aquā ad notabilē
ſiccitatem ⁊ caliditatem deduci:quanta requirit̃ pro ex/
traducenda forma ignis:⁊ iſte gradus ſupra mediuȝ gra
duȝ caliditatis eſt.quia iuxta Ariſtotelē ſcđo de partib⁹
animalium.capite ſcđo.ignis nunq̄ȝ frigidus datur.⁊ q2
facilius eſt aquā in alterādo calefacere q̄ȝ exſiccare:ideo
facilius ipſa in aerem cōuertit̃ ab igne q̄ȝ in ignem.ſym/
bola enim eſt aeri aqua:ſed non igni. ¶ Cōtra.ſequit̃ ꝙ
non fiet alteratio in elementis ſine gñatione vel corru/
ptione:quia forma ſubſtantialis elementi:⁊ qualitas ei⁹
inſeparabiliter ſe habent. ¶ Secūdo.ſequit̃ ꝙ igne ſū/
mo agente in aquā:ꝙ ſtatim inciperet eſſe aer ⁊ terra.pȝ
cōſequētia ex qualitatū combinationibus:⁊ ſic perfecte
mixtum fieri poſſet ex duobus elementis. ¶ Tertio.ſe/
quitur ꝙ medium aīalium terreſtriū in hyeme eēt plus
aqua q̄ȝ aer.quia ipſuȝ plus habet de frigiditate q̄ȝ de ca
liditate. ¶ Quarto.ſequit̃ ꝙ vapor eleuatus ab aqua nō
eſſet aqua.neqȝ de facili conuertibilis in aquā:quia in eo
leuitas dominatur.cuius oppoſitum patet experientia.
¶ Quinto.ſequit̃ non eſſe elementa inuicē immediate
trāſmutabilia.patet cōſequentia:q2 in pn̄cipio actionis
ſtatim fit mixtū:cōſequēs eſt cōtra experientiaȝ : ⁊ phm
ſcđo de gñatione.tex.com̄.35. ¶ Ad primū.de gñatione
completa loquēdo:negatur ↄſequentia:ſed de incōpleta
loquēdo:etiam negat̃ cōſequētia:q2 ſi remiſſa eſſet ignei/
tas per remiſſionē ſiccitatis ſtante caliditate:tunc adue/
niente remittente caliditatē:non oportet formaȝ ſubſtā/
tialē remitti donec durat gradus caliditatis ſupra gra/
dum forme. ¶ Ad ꝓbationē negatur aſſumptū:quia iȝ
ſtante ſubſtātiali forma:ſtet vtraqȝ qualitas:non tamen
oportet ſtante vna qualitatuȝ ⁊ altera remiſſa:ſtare for/
maȝ ſubſtantialē.ſimiliter vna qualitatū creſcente alia
vero decreſcente:impoſſibile eſt formā ſubſtantialeȝ cre
ſcere ſimul ⁊ decreſcere.ideo non inſeparabiliter ſe ha/
bent ⁊c̄.⁊ licȝ pro extraductione forme ſubſtātialis elnti
nō ſufficiat vna qualitas:quia non ſufficienter preparat
vna q̄litas mām ad ſubſtātiā vnius elementi.calefaciēs
enim non ignit:niſi exſiccet:aut in ſiccam materiā agat:
tamē poſtq̄ȝ forma eſt in materia:ibi ſunt due qualitates
preparantes pro ipſa forma elementi.vna tamen primo
preparat.alia vero ſcđo. Dixit eni Auer.ſcđo de gñatio/
ne.tex.cōmenti.26.vnumqđqȝ iſtoꝝ.ſcȝ elementorū cō
ſtituitur ex duabus differentȳs.ſcȝ quarū vna eſt quali
tas actiua:altera vero paſſiua.Conſiderandū tamen eſt:
an ſequatur intenſio elemēti variationē medy ꝓportio/
nalis inter illas qualitates:an non.quacunqȝ enim qua/
litatū illaruȝ variata variat̃ medium ꝓportionale illaꝝ
qualitatū.ideo ſi teneat̃ pars queſtiōis affirmatiua:quā
tenuit calculator tractatu de elementis:ſequitur elemē/
tarem formā preciſe variari:ſicut medium illud propor
tionale variat̃. Huius tamē acutiſſimi viri:cuius igeniū
ſepe admiratus ſum:opinio longe abeſt a veritate.Qua/
litates eni quas elementū ſibi determinat:alterius ſunt
rationis.ergo earū denominationes alteri⁹ rationis ſūt.
ergo non in vnā denominationē cōgregari habent. Nō
eniȝ poſſibile eſt denominationē vnā.exempli gratia.in
igne calidi ⁊ ſicci ſumendā eſſe:quia tunc oporteret cali/
ditatem poſſe nominare ſiccum.⁊ ſiccitatē calidum:que
improbabilia ſunt:caliditatis eni proprium eſt calidum
denoiare:ideo ſiccitati nō ↄueniens.ꝓbat̃ tñ ↄña:q2 ſit
a.ignis calidus:vt.6.⁊ ſiccus.vt.6.⁊ itendat̃ illi⁹ caliditas
ad ſūmū ſtāte illi⁹ ſiccitate.tūc ꝑ poſitionē eſt.a.calidius
⁊ ſiccius q̄ȝ prius:q2 medium proportionale inter 6.⁊.6.
eſt.6.⁊ medium proportionale inter.6.⁊.8.eſt quaſi.7.⁊
non eſt.a.calidius ⁊ ſiccius niſi ꝓpter intenſionem cali/
ditatis:vt ponit caſus.ergo maior caliditas poteſt nomi
nare ſiccius:neqȝ loquor nunc de ſiccitate caliditatē cō/
ſequente:quā calefaciens inducat:quia ſuppoſitū eſt ſta
re ſiccitatē:neqȝ curo an caliditas hāc faciat nominatio/
nem abſolute accepta:an reſpectu ſiccitatis:cū qua con/
iungit̃:quia qđ nature rei repugnat per nihil extrinſecū
rei poteſt attribui.ſtante igitur vna elemēti qualitate in
tenſa:alia v̄o remiſſa:preciſe quantū remittit̃ vna quali/
tatū:tm̄ remittit̃ forma ſubalis elemēti.Et ſic potius ſe/
quitur intenſio elementi qualitatis ſue remiſſioris inten
ſionē q̄ȝ ſequat̃ mediū proportionale:neqȝ calculatoris
argumenta cōtra cōcluſionē hanc arguentia procedunt
quia cōflari denominationē vnam preſuppoñt ex dua/
bus alterius rationis qualitatibus : qđ negamus. ¶ Ad
ſcđm:negat̃ ↄſequētia:quia non eque cito incipit eſſe for
ma ſubſtātialis ſicut qualitas:q2 remiſſior eſt minimus
gradus qualitatis q̄ȝ ſit minimus gradus eiuſdem qua/
litatis:cum quo ſtare poteſt forma ſubſtātialis in mate/
ria:⁊ cum incipit eſſe forma ſuccedens:non in eadeȝ ma/
teria manet ſubſtantialis forma preexiſtens.Sed mini/
mus gradus qualitatum cū quo non ſtat forma preexi/
ſtens : qui alſ potuit eſſe maximus gradus cuȝ quo ſtat
forma que nunc eſt preexiſtens:eſt minimus gradus cū
quo ſtat forma que nunc eſt ſequēs:⁊ alſ erit maximus
gradus cum quo non ſtabit forma:que nūc eſt ſequens.
poſſunt enim elementa inuicem tranſmutari. Exemplo
vtar:conuertatur aqua in ignē:tunc caliditas deducitur
ad intenſum graduȝ conuenienteȝ igni:ſit ille gradus.vt
gnqȝ.tunc ille eſt minimus gradus caliditatis cum quo
non ſtat forma ſubſtantialis aque: ⁊ ille eſt minimus

gradus cū quo ſtat ignis. Ecōtra autem econuerſo igne
in aquā:gradus.vt.5.caliditatis eſſet maximus cuȝ quo
non ſtat ignis:⁊ eſſet maximus gradus cum quo ſtat aq̄.
Si autem de frigiditate ſit ſermo in caſu conuerſionis
aque in ignem.gradum accipiam frigiditatis.vt.3.com/
poſſibilem gradui caliditatis.vt.5.⁊ dicam ꝙ maxi/
mus gradus frigiditatis cum quo ſtat ignis eſt gradus
vt.3.⁊ illemet eſt maximus cum quo non ſtat aqua.Ecō
tra autem cōuerſo igne in aquam gradus frigiditatis.vt
3.eſt minimus gradus frigiditatis cum quo ſtat aqua:q2
datur primum inſtans in quo eſt aqua.⁊ illemet eſt mi/
nimus gradus cum quo non ſtat ignis:vnius exēplo vſi
ſumus vt facilis fiat ad alia tranſitus.oportet enim itel/
lectum eſſe vniuerſalē ⁊ applicatiuum.Qđ autem fieret
mixtum perfectū ex duobus elementis mediate.ſcȝ eis
ſm partes diuerſas in quatuor elementa conuerſis:nul
lum eſt inconueniens:ſed non generando alia elementa
ex illis duobus:neqȝ aliunde habendo alia duo elemēta:
nunquā ex illis duobus mixtum perfectū haberet̃. Sȝ
ſi mixtum inde fieret:eſſet imperfectū. ¶ Ad tertiuȝ.cō
fuſa eſt aliquādo aeris ſubſtātia i hyeme:ꝓpter vaporū
permixtionem.ideo negatur cōſequētia. ¶ Ad quartuȝ.
negatur ↄſequētia.q2 impreſſionē a calido faciliter per/
dit:neqȝ aſſero vaporem eſſe aquaȝ.vt patet aduertenti.
¶ Ad qntū.negat̃ ↄña:pȝ ex rñſione ad pm̄ū:neqȝ ad/
miſcēt̃ forme elementorū ſtatim cū icipit eorū alteratio.
ſtāt enim ↄrie qualitates in elemēto vno.itelligo ꝙ qua/
litates que in certis eorū gradibus cōtrarietatē habent.
in certis gradibus:in quibus cōtrarietatē non hn̄t:ſtant
ſimul:aliter ipſuȝ non eſſet alterabile:neqȝ corruptibile:
aliter agens qualitatē ſūmam ſm ſe totam ſubito extra/
duceret poſt cōtrary expulſioneȝ:aut ſucceſſiue qualita/
tem extraduceret:quādo nihil impediret aut reſiſteret.
que nō cōſonant.patet cōſequētia:q2 aut nō ſuccedit cō/
trarium cōtrario:neqȝ ſuccedere aptuȝ eſt:⁊ ſic non ſunt
elemēta alterabilia:aut ſuccedit:⁊ hoc dupliciter:aut fa/
cta graduum cōtrarioꝝ permixtione:⁊ tūc ↄtraria ſe cō/
patiunt̃:aut ſine graduū permixtione:⁊ tūc aut imedia/
te poſt corruptionē vnius cōtrary ſūma alterius latitu/
do extraducit̃ de paſſo:⁊ ſic qualitas gradualis ſubiecto
ſm totam ſuam latitudinē extraducit̃:aut ſolum remiſ/
ſior gradus introducitur.deinde intenſior:⁊ ſic:q2 in his
ſimplicibus ſolū materia prima ſubycit̃.que nihil habȝ
quo reſiſtat agenti.poſtq̄ȝ perdidit cōtrariā formā ⁊c̄.iđ
ſucceſſiue extraducitur qualitas quādo nihil reſiſtit agē
ti. ¶ Secūdo pn̄cipaliter arguit̃ ex natura materie.ſub/
iectum generationis eſt ens in potentia.primo phy.cō/
mento.54.⁊ pm̄o de generatione.tex.com̄.io.⁊ in lib.de
ſubſtātia orbis.capite pm̄o.ergo forme elementoꝝ non
manent in mixto.patet conſequētia:quia generabile eſt
mixtum:cuius generationis ſubiectum debet eſſe ens in
potentia:⁊ non ens in actu per formas elemētoꝝ. ¶ Se
cundo:quomodo recipiens erit denudatū a natura rece
pti:ſi materia iformata formā recipit. ¶ Tertio.in oēȝ
formā natura materie inclinatur:ergo nō magis in vnā
q̄ȝ in aliā.ergo cū infinite ſint forme potentes exiſtere in
mā:vel ſpecie:vel indiuiduo:inter illas nō eſt ordo.ergo
omnes imediate materiā primaȝ poterunt informare.ḡ
forma mixti nō preſupponit formā elementi in materia.
¶ Quarto.ſequitur ꝙ non infinite eſſent potētie in ma/
teria:cōſequens eſt falſuȝ:quia infinite forme ſunt ibi re/
ceptibiles.patet cōſequētia:q2 ibi eſt ordo potētiarū.qa
priores ſunt potētie ad elemēta q̄ȝ ad mixta. ¶ Ad pm̄ū
reſpōdet Auerro.tertio celi.cōmēto.67.vniuerſale gene
rationis pn̄cipiū ⁊ materiale oportet eſſe purā potentiā:
⁊ oēm actum excludere:⁊ hoc maxime ſaluat̃ in elemen
torū generationibus:ſed in mixtoruȝ generatiōibus mā
nō ſic oēm actum excludit:ſed actū ſibi dantē eſſe ſpeci/
ficum excludit: cuiuſmodi nō ſunt forme elementoꝝ in
mixto:quia ibi ſunt in eſſe tali ꝙ ſimpliciter actuare non
poſſunt. Aliter genitum eſſet ſimplex ⁊ mixtum inſimul.
ꝓportionabiliter arguendo vt Auerro.3° celi.cōmento
54.de corporibus in actu:quorū vnuȝ ex alio generare/
tur. ¶ Ad ſcđm non recipit̃ forma mixti in materia:niſi
ſm ꝙ materia eſt in potentia.ſ.poſtq̄ȝ materia perdidit
eſſe actuale:qđ habebat a formis elementorum.dicit ly
poſtq̄ȝ ordinē nature:⁊ non tēporis:q2 primuȝ eſſe refra/
ctum elementorū eſt primū eſſe mixti:⁊ primū nō eē ele
mentarium formarū in actu. ¶ Ex quo patet ꝙ niſi ſil
fiat quatuor elementorū refractio:ꝙ nō fiet mixtio per/
fecta:procedente igitur actione elementorū adinuicem
ſic ꝙ non in eodem inſtanti corrumpant̃ forme elntoꝝ:
ſed vna prius q̄ȝ altera:tunc ex illa materia nō generat̃
mixtū perfectū:niſi forte iterū oium preexiſtentiuȝ for/
marū fiat corruptio in certo dato inſtanti:tunc eniȝ non
ſunt elnta ſubdominantia:quaſi dominantia dominata:
ſicut vult phs pm̄o de generatione.textu ↄmenti.89.ſed
eſt ibi aliqđ elemētū cōuertēs alterum in ſui nām:aut in
aliā.dic̄ tamē Auerro.huic argumto ꝙ mā eſt denudata
nō ſimpliciter:ſed a ſpecie actus:quē habȝ recipe. ¶ Cō
tra.ſubiectum generationis nō eſt ens in actu:ſȝ eſt ens
in potētia:ergo ipm nō habȝ aliquē actū.ergo gñatio eſt
de nō ſubiecto.ergo mā per nullā formā actuat̃. ¶ Tū
q2 non apparet qn forma elemēti vnius expectet formā
alterius elemēti:quēadmodū forma elementi expectat
formā mixti. ¶ Ad pm̄ū.fractura ducit ad eſſe potētia/
le. ¶ Ad ſcđm.fractura ducit ad nō ſubiectū:⁊ licȝ ſubȝ
gñationis ſimplicis nullaȝ habeat actualitatem:tamen
ſubiectum generationis compoſite habet actualitatem
inexiſtentie:licȝ non habeat actualitatē exiſtētie. ¶ Ad
tertiū Auerro.tertio celi.cōmēto.67.forme elementorū
ſunt eiuſdeȝ generis.ſ.ordinis:q2 licȝ in latitudine entiū
ordinē hēant:tamē nō eſt ordo eēntialis inter ſimplices
formas in formando mām:quia tunc ſecūda forma ſup/
ueniens priori non eſſet ſimplex:q2 ipſa eſſet reſolubilis
in priorem formā:ſed nō eſt ſic de formis mixtorū cōpa/
ratis formis elementoꝝ:forme enim mixtorū cōpoſite
ſunt.ergo in formas elntorū reſolubiles ſunt tanq̄ȝ poſte
rius in ſuum prius. ¶ Ad quartū:tātū quatuor ſpecies
formarū materia prima imediate reſpicit:⁊ ſic concedit̃
cōſequens:⁊ ad improbationē negat̃ antecedens. Sed
quantū ad numerū formarū elementarium negatur cō/
ſequentia:⁊ ad improbationem inter potentias ſolo nūe/
ro differentes non eſt ordo eſſentialis:neqȝ eſſentiarum:
neqȝ inter formas elemētoꝝ vna eſt prior in materia q̄ȝ
alia:⁊ ſic negat̃ aſſumptum. Ad ſcđam cōſequētiā.potē
tia māe ad formas mixtoꝝ:q̄ ordinē habent ad formas
eltoꝝ : nō eſt ꝓprie po⁹.vt in p̊ huius dictū eſt:⁊ ſic po/
tentie materie quadruplex eſt terminus:⁊ ſic potētia eſt
quadruplex:ſed mediantibus elementorū formis alias
pōt demū mā formas recipere.iz.meta.cōmēto.y.⁊.i4.
potentia igit̃ materie eſt aliquo modo vna:⁊ aliquo mō
multa ex parte ſubiecti eſt vna:ex parte termini eſt mul/
ta:quia igitur forma elementi eſt imediata nature mate
rie prime:ſolum illā actuare poteſt:⁊ imediate:⁊ nō me/
diate.ideo nullā formaȝ preſupponit forma elementi:ſȝ
forma mixti diſtat a natura materie prime.ideo ipſa nō
poteſt eaȝ imediate actuare.ſed requirit forma mixti for
mas elementorū in mā:aliter illud qđ dr̄ mixtū nō eſſet
mixtū:velle eni naturā potētialē:que eſt ſimplex:actua/

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ri per foꝛmā cōpoſitam.⁊ non per foꝛmā ſimplicem.eſt
ponere actum ⁊ potentiā non coꝛreſpondere in natura.
¶ Tertio principalr̄ arguit̄ ex agente.data elemētoꝛū
remanētia in mixto:ſequit̄ ꝙ agens generatiuū elemēti
approximatū mixto ſubdominanti non generaret ex il-
lo elemētū.cōſequēs eſt cōtra experientiā.patꝫ cōſequē-
tia:qꝛ elementū ibi p̄exiſtit.¶ Scđo.ſi elementa face
rēt mixtū:effectus eſſet nobilioꝛ cauſa.patet cōſequētia.
qꝛ mixtū eſt nobilius elemēto:cōſequēs eſt incōueniēs:
qꝛ illa nobilitas eēt icauſata:qꝛ a cauſa ipſa dependere nō
poſſet:quia naturā cauſe excedit pfectio effectꝰ.¶ Ter-
tio.natura agētis eſt eſſe in actu:ſed elnta in mixto agūt.
ergo ſunt in mixto in actu:⁊ nō in potētia mixtū eniꝫ eſt
ab intrinſeco coꝛruptibile:⁊ ſic coꝛrumpit̄.ſcđo phyſico.
cōmēto pꝛio.⁊ p̄mo de gn̄atione.cōmēto vltimo.elemē-
ta eni in mixto poſſunt redire ad eoſdē effectus.ideſt ad
ſuā pꝛiſtinā actualitatē:niſi affuerit impedimētū:qđ nō
fit:niſi per pꝛopꝛiā actiuitatē vnius in alterū:aut ab ex̄.
¶ Quarto ex vno ſimplici elemento pōt agens facere
mixtū:quia ex vno elemēto mixtū p̄t generare quatuoꝛ
foꝛmas elementoꝛū:ex quibus fiet mixtum.¶ Quinto.
agens mouens ad mixtionē violentaret elemēta:que in
mixtionē venirent:⁊ cum nō ſit agens violentans elnta:
illa nō veniunt ad mixtionē.¶ Sexto.ſequit̄ non dari
mixtū vnifoꝛme:qꝛ ex alterius rationis partibus mixtū
omne integratur.¶ Ad pꝛimū.agens in caſu intēdit foꝛ
mā elemēti:donec ducat illā ad eſſe actuale:⁊ tūc foꝛma
mixti coꝛrumpit̄:⁊ ſic negat̄ cōſequētia:⁊ tunc agēte ſup
totā materiā dominante:alia in ſui naturā cōuertit. Si
autē nō dominat̄:ſoluta ligatura reintegrant̄ elnta:⁊ in
eoꝛū loca naturalia abeunt abſente impedimēto.⁊ iſtud
mixti reſolutio appellat̄.¶ Ad ſcđm.cauſa vniuerſalis
eſt celū:iſtrumētalis ſunt elemēta:particularis eſt caloꝛ
materie inexiſtēs:intelligo:ſicut coꝛpus contentum:non
ſicut foꝛma in ſubiecto:qui caloꝛ celeſti caloꝛi pꝛopoꝛtio-
nat̄.¶ Ad tertiū.eſſe in potētia in aliquo eſt per inexi-
ſtentiā materie in illo:que eſt potentia aliquid:⁊ hoc eſſe
potētiale nō eſt actiuū:aliud eſt eſſe potētiale:qđ eſt eſſe
remiſſum foꝛme nō potētis dare exiſtētiā:licꝫ det inexi
ſtere:⁊ hoc eſt actiuū.⁊ huiꝯ ſūt elemēta in mixto.¶ Cō
tra.mām actuari p̄ foꝛmā nō eſt aliud ꝙ̄ mām infoꝛma-
ri foꝛma:ſed elementoꝛū foꝛma quātūcūqꝫ remiſſa ifoꝛ-
mat̄ materia.g̊ mā actuat̄.¶ Secūdo.eē foꝛme mālis
non eſt niſi foꝛma exiſtens in materia:ergo quandocūqꝫ
foꝛma eſt exiſtens in mā:ipſa dat eſſe materie.¶ Ter-
tio.effectus foꝛme inſeparabilis eſt a foꝛma:ergo inexi-
ſtente foꝛma:ipſa materiā actuat.¶ Ad pꝛimū.actuari
māꝫ eſt duplr̄.ꝯplete ⁊ icōplete:tūc ꝯplete mā actuat̄ cū
a foꝛma recipit id cuius eſt mā:nomē ⁊ diffōnē:⁊ ſic foꝛ-
me elementoꝛū nō actuant mām:qꝛ quātūcūqꝫ modica
materia ſit pars demōſtrati.hec eſt falſa:hoc eſt ignis:qꝛ
in illa mā eſt foꝛma mixti.Aliud eſt incōplete actuari:⁊
eſt māꝫ hr̄e eē nō ſpecificū ab illa foꝛma:⁊ ſic mā actua-
tur foꝛma elnti:qꝛ elntū inexiſtit tanqꝫ pars eſſentialis:
aut ſaltē tanqꝫ pars partis eſſentialis.vt dixit Auerrois
ſcđo de gn̄atione.cōmēto.48.⁊ ille.ſ.partes elemētoꝛuꝫ
in mixto ſunt partes in qualitate:vbi partes in continuo
ſunt partes in quātitate.¶ Ad ſcđm.pꝛopoꝛtionabiliter
ſicut duplex eſt foꝛma integra:ſic ꝙ dare poteſt exiſtētiā.
foꝛme eni mixtoꝝ quāuis intenſionē nō habeāt:integrā
poſſunt tamē dare exiſtentiā:⁊ rupta:ſic ꝙ tantuꝫ inexi-
ſtentiā dat:ita duplex eſt eſſe.ſ.exn̄tie:⁊ inexiſtentie:eſſe
igit̄ inexiſtens eſt foꝛma iexiſtēs:⁊ eſſe exiſtēs eſt foꝛma
exiſtens:⁊ ita foꝛma elemēti eſt in mā:a qua tn̄ materia
nō hꝫ eſſe ſpecificū ⁊ completū.¶ Ad tertiū.eſſe ſpecifi-
cū eſt ſeparabile a foꝛma.Intellige ꝙ certa foꝛma eſt in
rerū natura:a qua ſeparabile eſt eſſe ſpecificū.vniuerſa-
liter eni intelligendo falſum eſſet:qꝛ a foꝛmis mixtoꝛuꝫ
nō ſeparabile eſt:ab ea tn̄ foꝛma:a qua ſeparabile eſt eē
ſpecificū:nō eſt ſeparabile eſſe cōpletū vel incōpletū.vn̄
caliditas vnius gradus nō pōt denominare ſubꝫ calidū
ꝓpter multā frigiditatē illi ſubiecto inexiſtentē:eſt tamē
dr̄ia:qꝛ caliditas vnius gradus denoiat ſubm̄ in quo eſt
adequate calidū vno gradu:licꝫ nō nominet ipſuꝫ calidū
abſolute:ſiue ſit ille gradus in ſubo illo ſine ꝯtrario:ſiue
cōtrariū adſit:ſed foꝛma ignis nō noiat hoc eſſe ignem:
neqꝫ intenſum:neqꝫ remiſſuꝫ:ſed bene noiat hoc demō-
ſtratū ad ſenſum in ſe habere ignē intenſuꝫ vel remiſſuꝫ.
¶ Ad q̄rtū pōt eſſe ꝙ generans elemēta nō habꝫ vim
cōmiſcendi ea:⁊ ſic generatis elemētis nō idē fieret mix
tū:pꝛeterea ſic mediate ex vno elnto mixtū perfectū fa-
cere nō eſt ꝯ determinata.¶ Ad quintū pars ignis in cō
cauo lune exiſtens:cū ſit coꝛruptibilis:aliqn̄ coꝛrūpet̄:⁊
nō in ſphera ꝓpꝛia:ſed exibit eā virtute ſtelle nō intenſe
calefactiue:niſi foꝛte eſſet ita foꝛtis v̾tus in ſphera ignis
pꝛo alterius elementi generatione:ſicut eſt aliqn̄ in aere
virtus aque generatiua:aut exibit ſpherā ignis v̾tute par
tis celi ſeptētrionalis:alijs partibus ignis leuioꝛibus ſu
pꝛa eam aſcendentibus:⁊ ſic ad locū vbi aer:aqua:⁊ ter-
ra:coniungunt̄.valet deſcendere.videmus eniꝫ aliquā-
do incēſa in ſuperioꝛi aeris regione vſqꝫ ad terrā deſcen
dere:⁊ fumalis etiā euapoꝛatio exiens a terra virtute ca
loꝛis ſolis ⁊ ſtellarū:⁊ puluis a vento in aerē eleuatꝰ ſuf-
ficiunt pꝛo generatione mixtoꝝ:ſaltē imperfectoꝛū:cir-
ca mediā aeris regionē:⁊ ſic cōcedit̄ ꝙ in locū mixtiōis
aliquādo aliqua cū aliquali violētia cōcurrunt.dedit tn̄
natura elemētis medijs grauitatē ⁊ leuitatē:quibus coꝛ
poꝛa mota per ipſas adiuuant:vt facilioꝛ eſſet eoꝛū ꝯcur
ſus ad mixtionē.Dixit eni Auer.4.celi.ꝯmēto.39.qꝛ ele
menta media habēt grauitatē in ſuis locis:fuit poſſibile
vt admiſcerent̄ facile cū terra ex motibus coꝛpoꝛū cele-
ſtiuꝫ.vbi notat̄ ꝙ nō mere violētus eſt aliquoꝝ elemē-
toꝛū motus in mixtione:⁊ notat̄ celū eſſe cām effectiuā
ſuo motu elementa mouentē ad mixtionē:vt colligit̄.ſe-
cūdo de gn̄atiōe.tex.ꝯmēti.60.Tū etiā in mixtis elemē-
ta reperiunt̄:que radijs ſtellaꝝ ꝯtēperari poſſunt in cer
tā mixtionē pꝛo certo mixto requiſitā ⁊c̄.¶ Quarto.ar
guit̄ ex nā loci:qꝛ in mari generat̄ mixtū perfectū:puta
piſcis:⁊ tamē ibi ignis eſſe nō pōt.ergo aliqđ mixtū per-
fectum eſt et nō ex igne.¶ Secūdo.ſequit̄ ꝙ vbicunqꝫ
naturaliter locabile eſſet mixtum perfectum:patet cōſe-
quentia:quia vbiqꝫ ſub luna mixtum habet elementum
cum quo conuenit.conſequens auteꝫ falſum eſt.vt patet
experientia.¶ Tertio.ſequitur ꝙ omne mixtum perfe-
ctuꝫ eſſet terree:aut aquee nature.cōſequens falſum:qꝛ
dantur animalia calida:ſimilr̄ plante ⁊c̄.⁊ ſic ſequeretur
ꝙ in igne noſtro dominaret̄ terra. ſimiliter ⁊ in glatie.
pꝛobat̄ tamen cōſequentia:quia illud elementū qđ do-
minat̄ in mixto eſt locus naturalis mixto:ſed in terra:
aut circa eam:omne mixtum perfectum locat̄.¶ Quar
to.ſequitur ꝙ non poſſent duo elementa in mixto pari-
ter dominari.patet cōſequētia.quia tunc mixtum illud
naturaliter in duobus locis locaretur.¶ Ad pꝛimum.
negatur ꝙ in mari ignis eſſe non poſſit:⁊ quāuis nō poſ-
ſet ibi ignis in actu durare:quia foꝛte ſuffocaretur:aut
vinceret̄.tamen in eſſe potētiali ibi exiſtere poteſt.⁊ de
facto eſt in materia.ex qua animal generāduꝫ eſt.¶ Ad
ſecundum.negatur cōſequentia.quia locus mixti eſt ele-
mentum dominās:nō aūt elntū abſolute.¶ Ad tertiū.
p̄dominiū elemēti in mixto intelligi pōt.quātitatiuuꝫ:⁊
ſic cōcedit̄ grauia vincere in mixto ꝑfecto:ſed qualitati-
uo dominio nō:qꝛ licꝫ quo ad motū localē multū faciat
grauitas:tamē quo ad alias oꝑationes vt ſenſatiōes:aut
nutritiones nō ſic faciat vt caloꝛ.¶ Ad quartū.cōcedit̄
cōſequēs.¶ Ultimo remanēt tria dubia declarāda.pꝛi
mū ſi generat̄ mixtū ex elemētis remanentibus in mix-
to:qūo generatio vnius eſt coꝛruptio alterius.mixtū eni
generat̄:⁊ tn̄ in eius generatione nō coꝛrumpunt̄ elta.
¶ Reſponſio.dimiſſa generatione intētionali.vt acqui
ſitione cognitionis aut luminis:in qbuſ nō opoꝛtet poſi-
tiuū perdi.queadmodū nō opꝫ ꝙ poſitiuū comitet̄ p̄ua-
tionē foꝛme itentionalis:opoꝛtet tn̄ pꝛiuatiuuꝫ perdi.de
reali loquamur.dixit Auer.p̄mo de gn̄atione.tex.ꝯmēti
83.differentiā eē inter generationē ⁊ mixtioneꝫ manife-
ſtā per ſe:vnde in gn̄atione res totalr̄ coꝛrūpit̄:⁊ in mix-
tione coꝛrumpit̄ nō totaliter:vt ip̄e declarat.ſcđo de ge-
neratione.tex.cō.48.Diſtinguēdū eſt igit̄ de coꝛruptio-
ne.ſcꝫ.totali:qua aliquid deſinit eſſe:ſed coꝛruptio par-
tialis ſeu ſm̄ quid eſt qua deſinit res eſſe:ſꝫ nō totaliter:
intelligo totū reſpectu partiū intenſiuaꝝ:nō extenſiua-
rum:vt al's patuit:tunc elemēta ad mixtionē venietia nō
ſimplr̄ coꝛrumpunt̄:qꝛ eoꝝ foꝛme ⁊ etiā materia eoꝛuꝫ
in mixto manent:ſed coꝛrumpunt̄ ſm̄ quid:qꝛ illa mini-
ma elemētoꝝ:ſi eſſent diuiſa ⁊ ſeparata:durare non poſ-
ſent:qꝛ eoꝛuꝫ foꝛmis aduenit tanta ruptura ꝙ ille foꝛme
earū materias actuare nō pn̄t.ideo in materijs admixtiſ
eoꝝ ſurgere hꝫ alia foꝛma.¶ Ex quo ſequit̄ ꝙ maioꝛ eſt
partis elemēti duratio ſub eſſe integro vel fracto ꝙ̄ ſub
eſſe integro tantū.Cū aūt dixit Ariſto.generationē vniꝰ
eſſe coꝛruptionē alterius. Intellexit opoꝛtere ad minus
vnū coꝛrumpi cōplete vel incōplete.poteſt tn̄ eē ꝙ mul-
ta coꝛrumpant̄:vt in multoꝝ lignoꝛuꝫ appoſitione igni:
vbi ex multoꝝ coꝛruptione vnus ignis generat̄:⁊ ſic nō
eſt neceſſe eſſe tot entia:ſicut p̄us in vniuerſo:neqꝫ in nu
mero:neqꝫ in ſpecie.Similr̄ in reſolutiōe mixti in elemē
ta coꝛrumpitur mixtum:ſed generatur elementum:non
tamen ſimpliciter generatur:quia pꝛefuit in eſſe remiſ-
ſo:ſed generat̄ ſm̄ quid:qꝛ incipit foꝛma elemēti cōple-
te actuare poſſe materiā:quā pꝛius actuare cōplete non
poterat:ſed incōplete actuabat.¶ Oꝛ ſi dicas ꝙ genera-
tio nō eſt coꝛruptio:qꝛ ipſa opponunt̄ ꝯtrarie.quto phy.
Ariſto.tex.cō.55.¶ Dicendū ꝙ generatio cōparari pōt
ad terminū gn̄ationis a quo ⁊ ad quē:⁊ ſic negat̄ ꝙ gn̄a-
tio ⁊ coꝛruptio opponant̄.imo ſunt idē:qꝛ gn̄atio termi-
ni ad quē eſt coꝛruptio termini a quo:⁊ tūc terminum a
quo intelligo pꝛiuatiuū:pōt etiaꝫ generatio cōparari ad
terminū a quo poſitiuū comitantē terminū pꝛiuatiuuꝫ:
vt cū generat̄ homo comparet̄ gn̄atio hois ad ſanguinē
meſtruū vel embꝛionē:⁊ tūc generatio ⁊ coꝛruptio ſe co-
mitant̄:ſaltē vna ſuccedit alteri.opponūt̄ aūt generatio
⁊ coꝛruptio:cum terminus a quo vnius eſt terminus ad
quē alterius:⁊ etiā terminus ad quē vnius eſt terminus
a quo alterius:⁊ ſic vnū nō eſt alterū.¶ In nutricatiōe
aūt hois gn̄at̄ ps hois p̄ iceptionē ptis cogitatiue:⁊ coꝛ-
rūpit̄ foꝛma cibi:exēpli gr̄a.ſanguinis apud ph̄os:a qbꝰ
medici diſcoꝛdāt ponētes ſanguinē vlterioꝛē trāſmuta-
tionē pati anteqꝫ nutriat:vt in aliquā humiditatū de ſe-
cūdis:vt cambiū.¶ In coꝛruptiōe aūt hois cogitatiua
deſinit eſſe ⁊ cadaueritas incipit.¶ In gn̄atione aūt ac
cidētali qualis eſt qualitatū ſecūdarū ex pꝛimis:nō opꝫ
cōtrariā qualitatē coꝛrūpi:qꝛ illa nō habꝫ cōtrariū dire-
cte a quo vel altero mā abſolui nō poſſit:ſed pꝛiuatio il-
lius qualitatis coꝛrumpit̄:dum ipſa qualitas generatur.
¶ Oꝛ ſi gn̄atio ſit foꝛma nunc pꝛimo exiſtens in mā:tūc
illa eſt coꝛruptio pꝛiuationis oppoſite illi foꝛme:qꝛ p̄ntia
foꝛme eſt abſentia pꝛiuationis eiuſdē foꝛme.Et cōſequē-
ter eſt abſentia foꝛme icōpoſſibilis p̄ſentie illius foꝛme.
Generalr̄ igit̄ verū eſt ꝙ gn̄atio eſt coꝛruptio:ſic intelli-
gēdo ꝙ gn̄atio termini ad quē eſt coꝛruptio termini a q̊.
⁊ ſic gn̄atio ⁊ coꝛruptio ſunt idē re:⁊ differūt ſm̄ eſſe:ſeu
ratione ⁊c̄.¶ Scđm dubiū.qūo in ſubali trāſmutatiōe
nullū ſenſibile manet:iuxta ſn̄iaꝫ Ariſto.p̊ de gn̄atione.
tex.cōmēti.23.⁊ tamē iuxta determinata elnta remanēt
in mixto.¶ Rn̄ſio aliquoꝝ eſt.elnta in ſuo eē cōpleto
ſunt ſenſibilia:ſed ipſa in ſuo eē incōpleto non ſunt ſenſi-
bilia.¶ Contra.ſuba eſt ſenſibilis per accn̄s ſubiectiue
exiſtēs in ea:tūc qualitas p̄ma quātūcūqꝫ remiſſa ſit:eſt
per ſe infoꝛmatiua ſenſus:ergo ſuba illi ſubiecta eſt ſenſi-
bilis.Eſt aūt elntū quāuis ruptū:ſubm̄ ſuoꝝ accidentiū
que merito illius elnti mixto inſunt:ergo elntuꝫ quāuis
ruptū eſt ſenſibile.¶ Secūdo elntū ruptū eſt ſubſtātia.
nō intellectualis:qꝛ ipſum nō eſt abſtractū:ergo ſenſibi-
lis.¶ Tertio Ariſto.ſcđo de aia.tex.cō.52.pꝛoponēs du
bitationē quare elnta in mixto nō ſentiunt̄ a tactu aia-
lis ꝓpꝛio:qꝛ elntum in mixto eſt ſenſibile actu:⁊ tactus
eſt illius ſenſitiuus:⁊ obiectū eſt appꝛoximatū potentie
ſine ipedimento.¶ Reſpondet.ꝙ deficit materia:quē-
admodū combuſtiuū non cōburit ſe:quāuis abſit ab eo
mā cōbuſtibilis extranea:in p̄poſito tamē nō deficit ma
teria ſecundo foꝛmabilis.ſcilicꝫ ſenſus:ſed deficit mate-
ria p̄mo foꝛmabilis:ſcꝫ medium:qꝛ ab eſſe reali ⁊ māli:
⁊ ad eſſe intentionale:quale eſt ſenſatio:nō eleuari poteſt
ſenſibile imediate:qꝛ nimia eſt eoꝝ diſtantia:requiritur
igit̄ mediū inter obiectū ⁊ ſenſum:qđ in aiali nō reperit̄
mediare inter virtutē ſenſitiuā ⁊ ſenſibile:cū ſenſibile in-
tra ſit.Ex his patꝫ eſſe elnta in mixto:⁊ ipſa in ſuo eſſe ru
pto eſſe ſenſibilia.¶ Reſpondeo igit̄ per verba textus
nullo ſenſibili manente vt ſubto ſubſtantialē fieri trāſ-
mutationē:qꝛ licꝫ remaneat aliqua foꝛma ibi:non tamē
ipſa manet vt ſubiectū.¶ Cōtra.licꝫ de qualitate ſym-
bola:aut etiam quātitate:euaderet rn̄o.qꝛ illa non ſubij-
ciunt̄ trāſmutationi.nō tamē euadit de elnto:qꝛ ipſum
ſubijcitur.vult eni Auerro.pꝛimo phyſi.cōmēto.82.ele-
menta eſſe materias ſecūdas mixtoꝛū:⁊ mām ſcđam re-
manere vt ſubiectū in trāſmutatiōe:qm̄ ex ipſa per ſe fit
mixtū.¶ Scđo.licꝫ imaginaret̄:aut ab aliqbus ꝯcede-
ret̄:qđ q̄litas intenſa ꝯria actionē realē qualitatis remiſ
ſe ſecū exiſtentis impediret:nō tamē eius qualitatis re-
miſſe actioneꝫ ſpūalē in ſenſum qualitas intenſa pꝛohi-
beret:⁊ ſic poterit elementum ſentiri:quāuis ſit ruptuꝫ:
⁊ ſic ſi elementū in mixto manet:tūc ſenſibile in trāſmu
tatiōe manet.¶ Tertio.materia ſub quātitate:aut qua-
litate ſymbola manēs eſt ſenſibilis:⁊ remanet in trāſmu
tatione:vt ſubiectū.ideo aliqđ ſenſibile manet vt ſubm̄.
¶ Rn̄o philoſophus naturaꝫ ſubiecti generationis de-
clarans debuit dicere eam nulluꝫ ſenſibile ſibi determi
nare:qꝛ ſi ſic:tūc in omni ſubſtātiali trāſmutatione opoꝛ
teret aliqđ ſenſibile remanere:qđ nō eſt verū:licꝫ igitur
in generatione mixtoꝝ ſenſibile remaneret:⁊ etiam ſim
plicium ſymboloꝝ:nō tamē remanet in generatiōe ſim-
pliciū nō ſymboloꝛū:⁊ ſic patet ad ſcđm reſpōſio.¶ Ad
tertiū materia in eo:qđ ſenſibile nō eſt ſubm̄:neqꝫ in eo
qđ ſubiectū eſt ſenſibilis:⁊ licꝫ ſubſtātia generanda non
p̄cederet tempoꝛe qualitatē ſymbolā:tamē mā ipſaꝫ p̄ce
dit:de quātitate aūt dicendū ꝙ ſcđm ꝙ ſenſibilis eſt hꝫ
rōnē terminati:⁊ hanc pꝛecedit mā:ſed iterminata quā-
titas accn̄s eſt in potētia:de quo nō loquit̄ ph̄s.cuꝫ vult.
ſeptimo meta.ſubſtantiam pꝛecedere accidens tempoꝛe:
neqꝫ etiaꝫ infinito tempoꝛe ſtare poteſt materia hec ſub
ſubſtantiali foꝛma determinate ſibi caliditatē:pꝛopter

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

naturalē mãe inclinationē in genus formaꝝ nō fruſtrabilē. ideo nō perpetuabilis eſt. a. caliditas per huius ſubiecti tranſmutationē perpetuā de igne in aerē: ⁊ ecōtra. q2 opꝫ iſtam materiā aliquādo ad formam aque ⁊ terre trāſmutari: ⁊ ſic quālibet qualitatē primā mã pma preceſſit. etiā tpe. materia aũt in actu: que celeſtis eſt ſua accidentia: vt qualitatē: quātitatē: figurā: motū: non precedit tempore: q2 ſimul īceperūt: ⁊ apud phos vtrūqꝫ eoꝝ fuiſſe eternū cōcedit̄. Ariſto. aũt ſeptio meta. dū poneret pceſſionē ſube reſpectu accidentiū tēpore: non loquit̄ de ſubſtātijs eternis: ſed corruptibilibus. vt Auerro. etiā teſtat̄ ſuper. iz. metaphy. cōmēto pmo: cū numerus librorū ibi numeratoꝝ cōuenienter aptetur: aut intelligatur. ¶ Tertiū dubiū vtrū in ſubali tranſmutatione elemēti fiat reſolutio ex parte formarū ſubſtantialiū vſqꝫ in materiā pmā. ¶ Pro reſpōſione premitto q fieri reſolōnē vſqꝫ ad mãm primā eſt q ipſius qd̄ reſoluit̄ nihil remaneat niſi mã pma. dimitto intellectū poſſibilē: ſi eniꝫ remanet forma accidentalis: nō fit reſolutio ex parte accidentiū. ſi ſubſtātialis: nō fit reſolutio ex parte ſubſtātialiū formarū. hoc ſtante ad dubiū. ¶ Rñō. q ſic. nō eniꝫ forma ſubalis corporeitatis manet: neqꝫ generica aliqua alia cū ſpecifica: vt pꝫ ex determinatis: neqꝫ aliqua ptialis: iō cū in eis non ſit niſi vna ſubalis forma: quā opꝫ in ſubſtātiali trāſmutatione perdi: ſic q primū eſſe ſequentis forme eſt pmū nō eſſe precedētis forme: iō reſolutio fit vſqꝫ in mãm primā. ¶ Ex parte autē accidentalium formarū diſtinguēdū eſt: aut fit trāſubſtātiatio in elemētū ſymbolū: ⁊ ſic qualitas aliqua manet. ſcd̄o de gñatione. tex. cō. z4. ⁊ in libro de ſuba orbis. capite prio. aut in nō ſymbolū elementū fit trāſmutatio: ⁊ ſic nulla qualitatū primarū manet in genito: que fuerit nãlis ipſi corrūpendo: ſed accidētalis qualitas ab agente diſponēte producta manet. nō eni materia in extraductione forme de ipſa eſt ſolū modo negatiue diſpoſita. ſ. ſine cōtrario: ſed poſitiue. ſ. qualitatibus generādo elemēto cōuenientib⁹. ⁊ in hoc differūt qualitas prima ⁊ forma ſubſtātialis elemēti. pꝫ ſenſu. Si eni vapori patienti ab aqua in inſtanti trāſmutationis eſſet ignis potētior qꝫ aqua materie pñs aut fulmine aut alr̄: extraduceret̄ forma ignis de mã: ſi diſpoſitiones precedentes recederēt: qd̄ nō apparet. Sꝫ quātitas interminata in nulla mutatione recedit: ſed bñ variari poteſt ſm terminos: ⁊ hoc pbat Auerro. p̊ phyſi. cōmēto. 63. quia tunc materia haberet diſpōnē ſubaleꝫ: ⁊ nomē: ⁊ diffōnē: vt in p̊ deductuꝫ eſt. q. 16. ¶ Dicunt q ſolū fit quātitatū mutatio: dū ſubalis fit mutatio. ¶ Cōtra. ſi aliquādo fit quātitatū mutatio: tūc quātitas habꝫ cōtrariū: pꝫ cōſequētia: q2 formaꝫ ſucceſſiue receptibileꝫ in eodē ſubiecto ſimul ei incōpoſſibilē habꝫ. ¶ Dicunt vltra hoc requiri diſtantiā formalē ad habendaꝫ cōtrarietatē. ¶ Sed dōm q illud neceſſariū eſt ad itrinſecā ꝯrietatē cōcludendā: ſed ſufficit nobis ad preſens cōtrarietas: ſiue intrinſeca: ſiue extrinſeca: que nō requirit formalē diſtantiā. Accedit etiā q mã eſt ſubm quātitatis: qd̄ nō corrūpit̄. Accedit q quātitas eſt ꝯueniens forme generāde: ideo nō expellēda eſt quātitas de ſubiecto: ſicut neqꝫ alia accñtia vtriqꝫ termino generationis cōmunia. Si aũt fiat elemētorū mixtio pro mixti gñatione: nō fit reſolutio vſqꝫ ad mãm primā: neqꝫ ex pte accidentaliū formarū: neqꝫ ſubſtantialiū. ¶ Ex hoc aũt cōceſſo. ſciꝫ ſymbolas qualitates in ſubſtātiali trāſmutatione remanere: ſeqtur mãm eſſe ſubiectū qualitatū accidentaliū: ſi eni cōpoſitū eſſet ſubiectū. oportet formā ſubijci: ⁊ forā eſſet aliquādo calida ⁊ aliquādo frigida: q2 ipſa eſſet aliquādo ſubm caliditatis: ⁊ aliqñ frigiditatis: potētiū abſolute denominare ſubm ſm earū ſpecificā denominationē. Non eni dicendū eſt aqueitatē recipere frigiditateꝫ: q2 ſibi ſit nãlis: ⁊ nō caliditatē: q2 ſit ei ꝯria: q2 cōtrariorū eſt idē ſubm: ⁊ ſic ipſuꝫ eſt vtriuſqꝫ receptiuū ⁊ naturaliter: ſi igit̄ vnū cōtrariorū naturalr̄ inſit cōpoſito: hꝫ eſt q2 forma ſibi determinat illud cōtrariū: ſed materia eſt ſubm aptū naturalr̄ habere ꝯtrariū illud: ⁊ ſic forma nō recipit: ⁊ ſic ſi cōpoſitū recipit: rōne ſue ptis eēntialis recipit: ⁊ cōgrue: q2 pncipiū recipiendi eſt mã. Qd̄ expſſe patet in hoīe in quo intellectus nō ſubijcit̄ quātitati. ergo huius accidētis cōpoſitū: hoc. ſ. homo nō eſt ſubiectū: aut ꝯcede itellectū eſſe quātuꝫ: qd̄ nō eſt incōueniēs. corrolariū qualitates nō depēdent in eſſe neqꝫ in operari a ſubiecto denominationis. Qui igit̄ ponit formā ſubſtantialem elemēti: aut tertiā entitatē ſubijci ꝯrijs: nō ſaluat remanētiā qualitatis ſymbole poſt corruptionē elementi in ſymbolū elemētū. Qui aũt ſuſtinet Ariſt. ⁊ Auerro. de remanētia qualitatis ſymbole negat formā ſubijci recipiēdo qlitatē: q2 tūc cōfunderet̄ actus cū potētia: quia actus reciperet. ¶ Cōtra variatio in formis elemētaribus nō eſt motus: q2 ſubm eſt in potētia: g̊ etiaꝫ variatio in pmis qualitatibus nō erit motus: q2 per te ſubm earū eſt in potētia. ¶ Scd̄o. q2 Auer. ſcd̄o de aia. cōmēto. 4. ſubm accidentiū eſt in actu. ¶ Tertio. q2 Ariſto. in predicamētis voluit ſubam pmā ſm ſui mutationē eſſe contrarioꝝ receptiuā: eſt aũt ſuba prima cōpoſitū. ¶ Rñō ad pmū negādo ꝯñtiā: q2 materia pma ē imediatū ſubm ſubſtantialiū formarū: ſed accidentaliū eſt mediatū. mediatio autē eſt ex parte recepti: non recipientis: q2 forma ſubali recepta recipit mã accidentalem: nō quia ſubalis forma recipiat: ⁊ ſic ſoluit̄ ſcd̄a ratio: q2 forma ſubalis facit mãm in actu: quando ipſa materia recipit accidens. ¶ Ad tertiū. ſuba prima ſm ſui mutationeꝫ recipit ſm ptē ſui eēntialē. ſ. mãꝫ: nō q2 recipere pmo ꝯueniat cōpoſito: ſed mãe: q2 igit̄ iſta ꝓprietas attribuit̄ pme ſube de pdicamto ſube. ideo itelligēda eſt q ꝓpriū pme ſube eſt eſſe ſubm denoiabile a contrarijs ſm mutationem factam circa materiam que eſt pars ſubſtantie illius: ⁊ ſic denominatio illa radicat̄ pmo in compoſito: ſꝫ mutatio in re radicatur in materia illius.

¶ Quartus Articulus.

Quarto principaliter cōſiderāduꝫ circa animata vegetatiua aut ſenſitiua. Auer. 3. de aia. com. 6°. formarū mixtoꝝ quedā ſunt ꝯplexionales aut attribute cōplexioni: qdā aũt ſūt forme ſupaddite cōplexioni. ¶ Ubi ſciendū q ſubaliū formaruꝫ: quedā eſt cāta a mã: qdā nō. nō cāte ſūt itell's: cāte aũt ſūt ſimplices. aut cōpoſite: ſimplices ſūt forme elntoꝝ: cōpoſite vo ſūt forme mixtoꝝ: ⁊ queādmodū qlitates pme ſūt iſtr̄a ⁊ ꝓparatiões in materijs formarū ſimpliciū: ita qlitates ſcde: que cōplōnes appellant̄: ſunt ꝓparatiões ⁊ inſtr̄a foraꝝ mixtoꝝ. Cōplexionū aũt qdā eſt pria: qdā ſcd̄a. pria eſt q imediate ex qlitatū pmaruꝫ ruptura reſurgit: ſcd̄a vo ex cōplexionū ruptura ſurgit. ⁊ ſic ex qlitatibus pmis mediate naſcit̄. illas formas igit̄ ſubales: que imediate naſcūt̄ ex ruptura formarū eltariū: vocat Auer. ꝯplonales aut attributas ꝯploni: q2 queadm ex qlitatū pmaruꝫ ruptura imediate ſurgit ꝯplo: ita ex eltariū formarū ruptura ſurgit forma cōplexionalis. Illas vo ſubales formas: que ex elntariū formarū ruptura mediate reſurgunt: vocat Auerro. additas cōplexioni aut ſuperadditas complexioni: aut formas in cōplexione: q2 queadmodum ex qlitatū primarū fractura mediate ſurgit ꝯplo ſcd̄a. ita ex elementariū formarū ſubſtātialiū ruptura mediate ſurgit hec ſubſtantialis forma. eſt igit̄ ſecūda cōplexio poſterius reſpectu prime: ⁊ ſe habēs vt forma reſpectu ei⁹. ⁊ ita forma ſubſtātialis ſic mediate ſequens vt forma eſt in cōplexione. ſunt autē aie vegetatiua tantū ⁊ ſenſitiua tantū forme complexioni ſuperaddite. Intellectiuā aũt animā: ſi complexioni ſuperadditā vocare volueris: hoc erit per accidēs: ⁊ rōne alterius: puta aie cogitatiue: quā requirit poſſibilis intellectus in mã per ipſum formabili. Ad has aũt formas compoſitas cauſandas elementa mãliter ꝯcurrūt: qñ mixtoꝝ mã ſcd̄a ſunt elta. Iō oportet inueniri agens ab elntis diſtinctuꝫ: ⁊ hic eſt calor cōmiſcens ad generationē. dixit eni Ariſto. 4. metheoroꝝ. tex. cōmēti z. generant autē calidū ⁊ frigidū obtinentia materiā ſed calidū per ſe: frigidū vero p accñs. ⁊ in hoc differt gñatione ſimplicis a gñatione mixti: q2 ad generandū ſimplex nō neceſſario cōcurrūt hec ambo: ſed ad mixti gñationē ſic. frigidū eni eſt temperās calidū ⁊ intra paſſum cōtinēs ipſuꝫ nō ſinens eū euaporare. Et 4° metheororū. cōmēto. 5. Auer. omne mixtū habꝫ caloreꝫ ꝓpriū in ſe ſm ſuā nãm: qui eſt calor ei ſm ſimilitudinē forme: ⁊ nō itelligas per hoc dictū: oē mixtū eſſe calidū: ſed q calor materiā cōcludit ⁊ terminat ipſam. calorem igitur ⁊ frigus iſtrumēta eſſe opꝫ elementorū: quibus ſe rumpant mutuo ſe alterādo: ſed calorē opꝫ eē celi inſtrumentū ad formā mixti generanduꝫ: vt igit̄ eſt calor celi aut elementi iſtr̄m: elemētū gñare itendentis: ipſe rōneꝫ hꝫ elemētaris ⁊ imenſurati. vt vero calor eſt celi inſtr̄m mixtū intendētis: tūc ipſe hꝫ rōnem mēſurati ⁊ artificialis: ⁊ ſic nō opꝫ dr̄iaꝫ caloris nãlis ⁊ artificialis eſſe realē ſed ſufficit eā eſſe rōnis diſtinctionē. Aduertere tñ oportet diſtinctionē inter calorē: qui eſt corpus calidū: ⁊ calorē qui eſt qualitas. Educunt̄ igit̄ he forme non ab igneo calore. vt dixit Ariſto. ſcd̄o de gñatione aialium. ſed a ſpiritu: qui eſt corpus vaporoſum. eſt eni ſpūs calide ⁊ humide nature. ideo ipſum vocat Ariſto. ſcd̄o de gñatione aialiū n. aerem calidum: ⁊ in genitis per ꝓpagationem aut ex ſemine deciſum a generāte ſemē: aut cauſatū a celo: aut ꝓportione reſpondentem illi. vt ſcd̄o de gñatione aialiū dixit Ariſto. vt in genitis per putrefactionem. i. ex putri mã. hunc locū allegat Auer. iz. meta. cōmento. 18. ⁊ dicit Ariſto. in libro de aialibus. q iſte calor nō eſt ignis neqꝫ igneus. ignis eni corrumpit aialia: non generat: iſte aũt calor generat. ⁊ ideo videt̄ eē ſimilis calori artificiali: quē ars mēſurat ad aliquā proportionē. virtus autem hunc calorē regulās eſt celi itelligētia. vt parū īfra ibi dixit Auer. ſed q2 Auer. iz. meta. cōmēto. 13. diſtinguit ex ſemine genita a genitis per putrefactionē: q2 prima habēt duas cās. ſ. ſolē ⁊ habenteꝫ ſemen: ex putri vero materia genita ſolē tantū: nō intelligit q calor itra mãm non ſit agens: ſed intelligit nullaꝫ cauſam extra materiam effectiue concurrere ad generationē illam: niſi celuꝫ: cū ſuis tamen medijs. ¶ Qd̄ etiā dicitur illa eſſe genita per putrefactionem: nō intelligitur q putrefactio ducat ad formā: ſed q materia paſſa putrefactionē eſt: que poſt patitur digeſtionem a calore naturali regulato a celo deducēte materiā illā de potētia aia ad actu aiam: ſunt auteꝫ aie pure mãles due. ſ. vegetatiua ⁊ ſenſitiua. Intellectiuā autem in libro de intelligentijs declaraui eſſe abſtractā nō ſimplr̄: ⁊ mãlē nō pure: que nō ſunt elementares forme: neqꝫ ex elemētorū formis imediate ſurgentes: ſed complexioni ſupaddite ſunt: nō q2 ipſe in mãꝫ iducant̄: ſed extraducunt̄ in actuꝫ. vt patꝫ. iz. meta. commēto. 18. In hoc eni Auicēna reprehendit̄ ab Auer. q2 formas nimis eſſe ab extra ponebat. ecōtrario autē reprehenditur Alexander afrodiſeus: qñ aliquas nimis eſſe ab itra ponebat. Eum eni reprehendit Auerro. pmo de aia. cōmēto. 88. ponentē animā eſſe a mixtione ⁊c. ⁊ etiā tertio de aia. cōmēto. 5. vbi Auerro. verba Alexādri formalia reiterauit in ſuo libro de anima. ⁊ in libro de itellectu. Media igit̄ inter iſtos eſt Ariſtotelis ⁊ Auerro. via. ¶ Utrū autem in tranſitu ad vegetatiuā formā ſubſtātialis mixtio recedat. q non videt̄: quia ſuperadditū alicui requirit exiſtere illud cui ſuperaddit̄. forma autem vegetatiua eſt cōplexioni ſuperaddita. imo vt predictū eſt: ipa eſt forma in cōplexione. iuxta ſniam Auerro. 3. de aia. com. ſexto. preſupponit igitur vegetatiua cōplexionalem formam. ¶ Scd̄o q2 mixtione recedente in aduentu vegetatiue: ipſum vegetans nō remaneret mixtū. ¶ Tertio etiam organizatio poſterior eſt mixtione: ⁊ ipſa nō recedit in aduentu vegetatiue. g̊ neqꝫ mixtio recedere habꝫ. patꝫ cōſequētia: q2 non remanet poſterius ſine priore ad eſſe poſterioris nec̄io reqſito: pꝫ prima pars aſſumpti: q2 omne organicū eſt mixtū: ſed nō ecōtra: q2 ideꝫ eſt organicū: qd̄ ex homogeneis etherogeneū ꝯſtitutū: pꝫ ſecūda pars aſſumpti ex diffōne aie requirentis corpus eſſe organicum. ¶ Quarto: q2 aia eſt actus corporis organici naturalis: materia autē non eſt organicuꝫ ⁊c. ergo ſubm aie habꝫ vnam formā: per quā eſt: aliā ab aia. ſi eni organica ſit materia per accidentia ipſaꝫ preparantia: tūc diffinitio prioris compoſito. ſcꝫ aie dat̄ per poſteriora compoſito ſubali. ſ. per accidentia. ¶ Quinto. recedente aia: qd̄ remanet: mixtū eſt: ſicut prius. ergo aia adueniens relinquit ipſum mixtū: ſicut ipſuꝫ inuenit. patꝫ antecedēs de aiali moriente in cadendo ex turri. occupans eni aer iterficit aial ex altiſſimo ruens: iuxta Ariſtotelē in libro de ꝓprietatib⁹ elemētorū: q2 idē numero eſt motus a pncipio eius vſqꝫ in finē: qd̄ nō eſſet: ſi variaret̄ ſubm: neqꝫ etiā ſubita morte apparet mãm ſufficienter preparari p determinata forma generāda. Tū ſexto quātūcūqꝫ varia ſit mors: idē cadauer relinquit̄: ergo forma mixti preexiſtens ibi relinquit̄. non eni varia agentia eundē effectū intendūt: vt ignis: aqua: interficiēs: a qbus oibus ſequi pōt mors: probat̄ antecedēs idētitas eſt accñtiū viui ⁊ mortui. dixit eni Ariſto. primo de partibus aialiū. capite. z. At qui mortuus homo qꝫqꝫ figura formā habet eandē: tñ homo nō eſt. Tum q2 per illā diſtinguunt̄ cadauera ab electoribus eorundeꝫ. ¶ Confirmat̄. illud añs in eadē herba virente ⁊ ſicca eadē virtus reperit̄. g̊ eadem ſubalis forma in earū vtraqꝫ reperit̄. Item mors ⁊ vita priuatiue opponunt̄. ergo circa idem ſubm fieri habent. ¶ Rñō ſubſtantialē formā remanere in gñatione vegetantis dupliciter intelligitur. pmo ſm materiā: ⁊ eſt elementa ſm determinatū mixtionis graduꝫ remanere in generato vegetāte. ſecūdo modo ſm formā: ⁊ eſt ſubalē formam mixti remanere. Tunc ſunt duo dicta. primuꝫ. materia mixtionis remanet ſub anima vegetatiua. ſcd̄m. forma ſubſtātialis mixti: que preexiſtebat in materia: nō remanet eadē. dum anima vegetatiua extraducitur de materia: quia due forme pure materiales in eadem materia adequate ſunt incōpoſſibiles: niſi preexiſtens: dum fit mixtio. rumperet̄: formaꝫ auteꝫ mixti non rumpi ob ſui perfectionem oportet. ſecūdo quia tunc vegetans eēt animatū ⁊ inanimatū: quia per mixtionē. ideſt formam mixti ſubſtantialē ipſum mixtum eſt inaiatuꝫ: ⁊ per vegetatiuā ipſum eſt animatū. Ideꝫ eſt argumentum de forma corporeitatis ⁊ anima: ſimiliter de forma ſpermatis ⁊ anima: primo phyſicoꝝ. cōmēto. 6z. non ceſſant partes ſpermatis corrumpi ⁊c. Item ſperma eſt aliquo mō cōtrariū aiali aut ſaltem diſperatū: ideo non ſe cōpatiunt̄.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Ex hoc eodē medio ſoluit̃ alia difficultas. ¶ Utruꝫ ſuccedēti ſenſitiue ꝑexiſtentē vegetatiuā recedere oportea t. Et dicendū eſt ꝙ ſic. aliter ideꝫ eēt planta ⁊ aīal. aut ſaltē ſenſibile ⁊ īſenſibile. ꝑncipia eniꝫ que ſunt ſenſus ⁊ nō ſenſus intus ſunt eiuſdē gn̄is exiſtentia. ¶ Ad ꝑmū. ſupaddita eſt vegetatiua forᵃ cōplexioni: nō autē ſubſtātiali forme mixti: nō tamē eo: qꝛ cōplexio qua ꝑparabat̃ mā pro forma mixti ꝑexiſtenti remaneat in mā. imo illa corrūpit̃ mixtione: cui preparat: corrupta itelligo corrūpi ꝯplexionē ſufficiēter ꝑparantē mām ad formā: nō aūt de cōplexione diminute preparāte: qꝛ elementoꝝ ꝓportio variat̃: ſed eo qꝛ cōplexionē ſcđaꝫ reqrit: vbi prior forma ꝑmā requirebat: vtrāqꝫ igit̃ iſtaꝝ formaꝝ ſpūs: aut calor nālis cōplexionādo educit: ⁊ vtraqꝫ ſimul cum ſua cōplexione eſt: qua debilitata vtraqꝫ eaꝝ debilitat̃: ⁊ roborata roborat̃: vtraqꝫ eni eaꝝ forma eſt paſſibilis ⁊ corruptibilis. ¶ Ad ſcđm. nomē mixti ad miſcibilia refertur: ideo cū ex miſcibilibus elemētis vegetans cōſtet: ipſum eſt mixtū: quāuis ipſuꝫ mixti formā nō habeat anie via originis ⁊ imperfectionis ꝑſuppoſitā. Scđo dico ꝙ vegetans eſt mixtū: licꝫ nō per mixtionē: tñ per formam virtualr̃ cōtinentē mixtionē mixtū eſt. ſ. per vegetationē. duplr̃ igit̃ intelligit̃ aliqd eē mixtū formalr̃. vno mō mixtione: que eſt forma: que nō eſt aīa: alio modo aīa ex elītis educta. ꝙ ſi has volueris duas mixti ſpēs: quibus aiatū mixtū a nō aiato diſtinguat̃. cōcedet̃ a te tunc vegetans eſſe mixtū. ſed mixtione: que aīa eſt. nō auteꝫ mixtione: que nō eſt aīa. ¶ Ad tertiū. negat̃ prima pars aſſumpti: qꝛ celi corpus eſt organicū: ⁊ ſimplex: ⁊ nō mixtū. celorū eni ptes ꝑ v̄tutes diſtinguūt̃. verūtñ ſi per organizationē etherogeneoꝝ cōpoſitio itelligat̃ ex homomogeneis aut etherogeneis cōponētibꝰ: tūc eſt organizatio poſterior mixtione: ſed ipſa nō aliā arguit formā ſubſtantialē: ſed aliā dicit elemētoꝝ ꝓportionē ad maioreꝫ fractionē ruptorū. ¶ Ad quartū. corpus informabile ꝑ aiaꝫ nō eſt mā prima tātū: ſed ſcđa: loquēdo de informabili propinquo. corpus eni phyſicuꝫ aie ſubm eſt ſubale formas habēs elemētorū: rōne quarū ipſuꝫ eſt mā ſecūda: ⁊ in aialibus ipſuꝫ eſt motū in actu: ⁊ intrinſecū aiali: aie reſiſtēs: etiā cōtraoperando: ita vt laſſitudinē in aialibus pariat: ⁊ ſic quāuis vegetatio ſit forma mixti: aut eā virtualr̃: aut eminēter ꝯtinēs: nō tñ ꝑp hoc vegetatio eſt forma īmediate formās mām primā. ¶ Ad qntū. negat̃ añs: qꝛ aīa eſt forma mixti. ſic ꝙ ipſa formare habꝫ mām ex elītis mixtaꝫ: quoꝝ tñ elītoꝝ ꝓportio variata eſt: ⁊ variat̃ donec mixtū in elīta reſoluat̃: ⁊ iō idem eſt motus cadentis ex turre aialis ⁊ cadaueris eiuſdē: qꝛ in ſubiecto inheſionis non facta eſt ſubſtatialis mutatio: q̄ ſubm motui deſinat eē: ſed bene in ſubo denoiationis facta eſt variatio. ¶ Ad cōfirmationē. poſt mortē ſubitaꝫ relinquunt̃ forme ſubſtātiales elemētorū: que ibi ꝑfuere. ¶ Ad ſextū. negatur ꝯñtia: licꝫ eni a varijs agentibus idē cadauer relinquat̃: nō tñ eadē mixti forma relinqt̃. aliā tñ in elemētis proportionē relinquit ignis: aliā aq̄. aliā interficiēs vulnere. ¶ Ad confirmationē. virtus ꝓprie ſequēs aiam nō remanet: ſed virtus ſequēs miſcibilia ſub determinata ruptura remanere pōt. ¶ Ad vltimū pn̄tie aie ⁊ abſentie idē eſſe ſubm cōcedit̃: ⁊ remotū: ⁊ propinquū: propinquū tamē in ſe aliquā variationem paſſam eſt. ¶ Utrū aūt in trāſitu ſubi nō aiati ad ſenſitiuā formā: oportet vegetatiuā formā generari. ¶ Reſponſio vegetatiua forma duo importat aut aiam vegetatiuā: que eſt ꝑncipiū nutritionis: ⁊ iſtā opꝫ ꝑus generari q̄ꝫ ſenſuꝫ: aliud importat. ſcꝫ formā plantarū: ⁊ hāc nō cōcedimus ꝑcedere ſenſitiuā: qꝛ tūc aial in fieri aut embrio prius fuiſſet planta: deide aial: qđ nō cōcedit̃. ī nullo eni pregnationis tēpore cōmuniter cōcedit̃ mulier eꝫ cōcepiſſe plantā. ¶ Cōtra. phs. 16. de aialibus: aial ꝑus viuit vita plante. deide aialis. ꝗ ⁊c̄. ¶ Rñſio aliđ eſt eē plantā: aliud eſt viuere vita plante. i. tali vita quali viuit planta. fetus eni plāta nō eſt: ſed aliqñ nutrit̃: vbi nō ſentit: nō eni mixtio elemētoꝝ in fetu eſt tolerās actuari per formā plāte: ſed fetus eſt aial icōpletū ſeu in fieri. nomen accipies a termino vltimate intento ab agente ibi particulariter operāte. nō eni per nutritionē illā in fetu fit lignū: aut herba: ſed caro ⁊c̄. Qđ aūt cōiter dr̃ aiam ſenſitiuā a ꝑncipio animationis fetus formaſſe mām: ſed non potuiſſe aiaꝫ ſenſitiuā: tunc opera ſenſus exercere: ꝓpter māe indiſpoſitionē. habꝫ Ari. cōtra ſe. ſcđo de gn̄atione aialiū dicentē. nō ſimul aial ⁊ equus generat̃. Itē etiam Auer. ſcđo de aīa. cōmēto. 59. dicentē. cū ꝑma virtus fuerit facta. ſ. aīa ſenſitiua: ſtatiꝫ ſentiet: niſi aliqd impediat: aut ſenſibilia nō ſint pn̄tia. nō eni dicendū nām gn̄antē aial ſibipſi appoſuiſſe impedimentū. ¶ Utrū aūt oporteat ꝙ ſenſitiua generalis ꝑcedat ſenſitiuā pticularem. ¶ Reſpōdeo. per formā gn̄alē nō itelligo cōmunē per predicationē: ſꝫ ſingularē: ideterminatā tñ: ⁊ iperfectaꝫ. dico igit̃ ꝙ ſic teſte phō. 16. de aialibus. quia nō eadē generatione gn̄at̃ aial ⁊ quus. nō eni vbi nālia agētia operant̃ recurrendum eſt ad rōnes formales: qbus vtimur apud itellectū. Hoc voluit Auer. ꝑmo meta. cōmēto. 17. prius recipit formas vl̄es. i. impfectas ⁊ ideterminatas: ſingulares tñ. ⁊ mediantibꝰ illis pticulares recipit. ſ. determinatas ⁊ pfectas: ſed nō eſt intelligenduꝫ duas eſſe aīas ſenſitiuas in materia: ſed adueniēte ſpeciali forma: generalis recedit. ſi eni forma generalis nō recederet. ſequeret̃ ꝙ aial nō generaret aial: neqꝫ equus equū: neqꝫ homo hominē. qđ eſt cōtra experientiā ⁊ auctoritatem Ariſtote. ⁊ cōmunē hominū cōceptionē. pꝫ ꝯña. qꝛ potētia generatiua ſequit̃ vegetatiuā virtutē: ſed ea potentia ſolū producet̃ aīa vegetatiua. nō aūt ſenſus. ſi eni ibi eſt forma vegetatiua: eius eſt generare ſibi ſil'e. aiam autem que eſt ſolū vegetatiua ipoſſibile eſt eſſe ꝑncipiū generādi aiam ſenſitiuā: qꝛ tūc illa vegetatiua vltra gradū ſuū eſſentialē ageret. ſi autē ſenſitiua ſit que ſenſitiuā ſibi ſimilē generet: tūc ſenſitiua eſt vegetatiua. pꝫ cōſequētia a diffōne vegetatiue: que eſt eē ꝑncipiū faciēdi tale quale ipſum eſt. ſcđo de aīa. textu cōm. 49. ⁊ ſic alia vegetatiua prior: que nō eſt ſenſitiua: eſt ſuperflua. Tū qꝛ forma virtualiter cōtinēte ibi exiſtente. nō opꝫ ab ea cōtentuꝫ ibi exiſtere: ſed ſenſitiua vegetatiuaꝫ virtualr̃ continet. ſcđo de aīa. tex. cōm. 30. ſed minor eſt dubia: qꝛ vegetatiuā ꝓducere nō poteſt ſenſitiua. quēadmodū nō producit̃ ſenſitiua plantā: neqꝫ plāte operationē. ſimilr̃ neqꝫ ignē ꝓducit ſenſitiua: neqꝫ ſummā caliditatē. ideo potius dicatur eminētialis cōtinētia q̄ꝫ virtualis: qua vegetatiuam ſenſitiua cōtinet: qm̄ aialis nutritiua lignū nō generat: ⁊ plāte nutritiua carnē aut os nō generat. Dicendū eſt tñ ꝙ ſenſitiua cōparari pōt ad formas plātarū: ⁊ tunc iſtas virtualr̃ cōtinet: nō qꝛ earū opationes faciat: ſꝫ qꝛ illis ꝓportionales ⁊ pfectiores facit: qꝛ nutritiua ſeruat plantā in plāta: ⁊ in aiali ſeruat aial: pōt etiā ſenſitiua cōparari ad illā vegetatiuā: quā ꝑus generat ſenſitiua: anteq̄ꝫ ſenſitiuā generet: ⁊ ſic illā vegetatiua virtualr̃ cōtinet ſenſitiua: qꝛ illā producere pōt ſenſitiua in eſſe reali. Si autē large de vegetatiua intelligas: que eſt principiū nutritionis. ꝙ illa virtualr̃ cōtineat̃ a ſenſitiua: nō eſt verū: quia ſenſitiua eſt iſto modo vegetatiua. Cū eni dixiſſet Ariſt. ſcđo de aīa. tex. cōm. 31. ꝙ in ſenſitiuo eſt vegetatiuuꝫ in potentia. exponit Auer. ſi ſenſibile eſt: nutritiuū eſt: ⁊ nō

ecōtra. niſi forte ponas ſaluari virtualiter ꝯtinentiā per ſolā formalē vnius cū altero diſtinctionē: quāuisꝰ realiter identificent̃: nō eni generis nutribilis eſſet ſenſus ꝑ ſe dr̄ia: niſi ſenſus eſſet q̄dā nutribilitas: reuertor ad ꝑncipale. ¶ Itē ſi ſimul eēnt vegetatiua ⁊ ſenſitiua: tūc in receſſu ſenſitiui vegetatiuū remaneret: ⁊ ſic poſt morteꝫ aialis: ſcꝫ poſtq̄ꝫ aial ꝑdidiſſet ſenſuꝫ: adhuc corpus eius viueret aīa vegetatiua: vltimū eni via gn̄ationis eſt primū via corruptionis. Idē eſt argumentū ꝙ gn̄atio animalis nō eſſet corruptio termini ſecūdarij ꝯmitantis priuationē forme aialis in mā: qꝛ vegetatiua forma nō recederet veniente ſenſitiua. Hanc ſn̄iam collige ab Auer. ſcđo colliget. capite ſeptio. cū loquit̃ de diuiſione virtutū aie per vegetatiuā ⁊ ſenſitiuā: qꝛ approbat. dicentes aiaꝫ numerari per relationē ad operatiōes: ⁊ reprobat Galenuꝫ volētē ꝙ aīa vegetatiua ſit virtus ꝓpria in ſua eēntia. ſ. differēs a ſenſitiua in aiali diſtictione ſm̄ reꝫ. ¶ Cōtra. Auer. ſcđo colliget. capite. xi. aīa nutritiua: que eſt in embrione: eſt parata recipere aiaꝫ ſenſibilē. vbi inuit̃ actuꝫ poſteriorē recipi in ꝑori actu: ⁊ cōpoſſibilē eē ſimul illoꝝ actuū exiſtētiā. imo ibi videt̃ Auer. innuere ꝙ iſti actus nō ſunt vnū: neqꝫ numero: neqꝫ diffōne. ¶ Reſpōſio. intelligit Auer. nutritiuā preparaſſe ſubm vt recipiat aiaꝫ ſenſibilē: qđ cōfirmat hoc ꝙ vult ibi. ſ. ꝙ actus illi non ſunt vnū: neqꝫ diffōne: neqꝫ re. ideo ipſuꝫ itelligo de nutritiua: que recedit adueniente ſenſitiua. Dici igit̃ nō poteſt ſm̄ Ariſto. fundamenta eandē aiam ſenſitiuā in mā imperfecta ꝑncipiare ſenſuꝫ: nō dearticulando ad ſpecialeꝫ ſenſuꝫ. vbi in mā pfecta ⁊ q̄litatiue ⁊ q̄ꝫtitaᵘᵉ ſenſuꝫ pticularē ꝑbebit. ex variatione eni materie magna: qualis eſt inter terminos: qui ſunt maximū ⁊ minimū tēpera menti elementoꝝ cōcludit̃ forme variatio. ¶ Utrū autē diſtinctio partiuꝫ aialis diuerſas inferat formas: videt̃ ꝙ ſic ex Ariſt. in fine. 4. metheorū. qꝛ eaꝝ aliud eſt nomē: alia diffinitio: alia cōplexio: alia operatio: alia denſitas: aut raritas: alia mollities: aut duricies: alius color: alia figura ⁊c̄. arguo igitur ſic. mēbra ſuis nālibus ꝓprietatibus differunt. igitur ſubſtantialibus formis. patet conſequentia ex Ariſto. in libro de ſenſu ⁊ ſenſato attribuente oculū aque: aurē igni ex eorū ꝓprietatibus nālibus. Tū quia negata hac ꝯſequētia: claudit̃ via nāli phō ad iueniendū naturas rerū ex operibus. Tuꝫ quia membra ſe alterant: pꝫ ex cōtraoperantia calidorū ⁊ frigidoꝝ. ergo ſubſtantialr̃ differunt: patet ꝯſequentia: qꝛ aliter eadem forma ſubſtātialis eſſet ꝑncipalr̃ agēs ad ſui deſtructionē. ¶ Rñſo ſubaliter differūt oſſa: nerui: caro ⁊c̄. Auer. ſexto phy. cōmēto. 59. ⁊ aliqualr̃. 12. meta. ꝯmēto. 2. quia inuit membra aialis eē: ſicut ſpecies ſub genere. nō tñ in forma ſubſtātiali differūt: qm̄ oīum illoꝝ membroꝝ forma ſubſtātialis eſt vna: qm̄ ſi eſſent iſte forme partiales qꝛ diſponit̃ materia pro aīa per organizationē: aut expectant iſte forme aiam: ⁊ ſic eſt gn̄atio ſine corruptiōe: aut non: ⁊ ſic non eſt iſta formarū pluralitas in corpe aiato: ſed differētia illarū in mā eſt: nō tamē in ꝑma ⁊ remota: qꝛ illa eſt vnius rōnis in oībus illis partibus: ſed in propinqua: que elementoꝝ dicit certā mixtionē. vt ſepe dc̄ꝫ eſt. vnde in oſſis mixtura terra dominat̃: ⁊ non ignis. cōtra proportionē empedoclis poſitaꝫ ab Ari. ꝑmo de aīa. tex. cōmēti. 77. in alijs vero aliud elītū: aut idē: ſꝫ in alia ꝓportione. noīe igit̃ carnis nō mā ꝑma abſolute importat̃: neqꝫ materia certa qualitate: aut q̄ātitate diſpoſita: ſed certa elemētoꝝ mixtio importat̃ in hac re ſenſui ſubſtante. Si eni eſſe carnē nō eſſet ab aīa: nō poſſet virtute aie aliqd cōuerti in carnē: qꝛ ꝑncipiū eſſendi eſt ꝑncipiū operandi. ſi igit̃ nō anima eſt ꝑncipiū eſſendi carnis: eēt etiam nō aīa illius ꝑncipiū operandi: qđ eſt falſum ⁊ impoſſibile. ¶ Preterea. caro ſi aſſimilat carnē: ⁊ in carnē ꝯuertit: ⁊ carnē auget: ⁊ terminus actionis eſt ſimilis ꝑncipio: hec aūt ſunt opera nutritiue aie: ergo forma carnis eſt aīa nutritiua: ⁊ etiā eſt ſenſitiua vt pꝫ. ¶ P̄. aīa dat carni eſſe: ⁊ qꝛ forme: vt forma eſt: nō eſt niſi formaliter cauſare: ideo anima dat formaliter carni eē carnē. iō ⁊c̄. ¶ Iteꝫ ſi caro alia forma eſſet caro: ⁊ alia viua: ipſa caro nō eſſet per naturā ꝓpriā viua: ſed nō viua: ⁊ ſic generās carnē generaret quid non viuū: ⁊ nō quid viuū. Et quēadmodū de nutritiua dicenduꝫ: ita de ſenſitiua. Si qua eni eſſet danda diuerſitas: Forte diceret̃ ſenſitiuā eſſe in corde tantū: ſed hoc eſt dicendū iuxta Ariſt. ꝑmo de aīa. tex. cōm. 72. ſed in omni qđ ſentit corpore. ¶ Cōtra. eodem modo diſtingunt̃ partes organice quo cōcludit̃ ex earū diſtinctione trāſmutationes medias ad ipſas terminatas eſſe diuerſarū ſpecierū: ſed ſolū ex diuerſitate forē ſpecifice acqſite cōcludit̃ diuerſitas trāſmutationis ſpecifica. ¶ Rñō. ſpecifica eſt forma accidētaliū diſtictio: que arguit alterationes ſpecie differre: ⁊ hoc exēplariter declarat Auer. de cōuerſione carnis in ſanguinē. 6. phy. cōmēto. 59. ⁊ predixerat motū generationis componi ex trāſmutatione in qualitate ⁊ trāſmutatione in ſubſtātia. ¶ Contra. Auerro. ibi generatio a ꝑncipio ad finem rei etherogenee eſt habēs diuerſitatē in partibus ſpecificā: quāuis ipſa ſit vna. ¶ Rñō. generatio eſt habens ſpecificam diſtinctionē accidentalē: ſed eſt vna ſubſtantialr̃. Dixit eni Auerro. ꝑmo celi. cōmento. 39. non eſt pes: niſi per eius figurā. Auerro. etiā ſcđo colliget. forme mēbrorū ꝯſimiliū nō ſunt aliud niſi forma complexionalis. capit tamē Auer. ibi cōplexionalē formā pro accidētali forma: qꝛ ſubſtātialis forma membroꝝ non eſt complexionalis. ſic ꝙ īmediate ex elemētis reſultet. vt ſupra accipiebat Auerrois. ¶ Or ſi ꝑmo de gn̄atiōe dixit Auerro. cōmento. 37. vident̃ mortui minus habere manus ⁊ pedes q̄ꝫ carnes ⁊ oſſa: hoc eſt qꝛ apertiꝰ eis deficit manuū aut pedū operatio q̄ꝫ carnis aut oſſis operatio. manꝰ eni equiuoce eſt que ſui officio fungi nequit. primo de ptibꝰ animaliū. idem dicitur de oculo ab Ariſto. ſcđo de aīa. tex. cō. 9. pōt igitur noīe carnis iportari membrū officiale: qđ eſt potēs exire in opatiōes carnis. ſ. nutrire ſe: ⁊ ſic equiuoce dicit̃ caro mortua a viua: qꝛ differt mortuuꝫ a viuo per ſubſtantialis forme: que eſt aīa ꝑſentiā ⁊ abſentiā: que vita eſt. vt ſcđo de gn̄atione aialium. Dixit Ariſ. ⁊ octauo meta. tex. cō. 14. ⁊ latitudinē habet quandā: qa motū aliquādo perdit manus: ⁊ non ſenſuuꝫ operationē: ⁊ aliqñ ecōtra: vel quia oppilari poteſt neruus motus: ⁊ non opilari tunc neruū ſenſus: ⁊ ecōtra: aut ſi vnus ⁊ idē eſt neruus per quē ſpiritus qui eſt ſenſus ⁊ motus iſtrumentum: defert̃ ad membrū: diſtemperabit̃ neruus ꝓ vna operatione: ⁊ non pro alia: aut ſubtilis ſpiritus ꝑ anguſtos meatus penetrare poterit ad dandū diſpoſitionē requiſitā pro ſenſu: per quos groſſior ſpiritus penetrare nō poterit ad dādū diſpoſitionē ad motū requiſitā. Alio modo capit̃ caro pro certa mixtione elementoꝝ que eſt altera pars viuentis compoſiti: quā parteꝫ appellamus carnē: ⁊ hec accidētalr̃ differt viua a nō viua ſeu mortua qꝛ viua quibuſdā formis ⁊ ſubſtantialibus ⁊ accidentalibus ſubiecta eſt: quibus non ſubijcit̃ mortua: ⁊ hoc mō poſt epſeſim vel opteſim. ideſt elixationē vel aſſationem carnes pulloꝝ comedimus: ⁊ carnes ⁊ oſſa mortuoꝝ honoramus. ¶ Ad primū. negatur cōſequētia. illoꝝ enim diuerſitas ex materie ſecūde diuerſitate orit̃: ⁊ nō ex diuerſitate ſubſtantialis forme. ideo earū diſtinctio eſt numeralis: non autem ſpecifica eſſentialis: non intelligas

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA

numeralem partiū diſtinctionē ſic ꝙ vnaqueqꝫ pars ſit vnum numero actualiter diſtinctum ab alio. ꝓpter eoꝝ cōtinuationē in materia ⁊ in forma: ſed in potētia differunt ⁊c. Uarū tamē partiū diuerſitas operū ex potētiarū aīe diuerſitate aliquādo eſt orta: vn̄ primo de aīa. Dixit Auerro. cōmēto. 89. recitans opinionē Ariſto. de aīa operante diuerſas actiones. aīa non operat̄ vna virtute tantū: ⁊ vno mēbro tantū: neqꝫ vna virtute tantū: ⁊ membris multis diuerſis: ſꝫ operat̄ diuerſis virtutibus ⁊ mēbris vnicis principalibus: ⁊ diuerſis mēbris nō principalibus. Ad Ariſto. optime īuenit ipſe elementū dominans in mixtione: ⁊ non formā diuerſam: ⁊ ſic ꝯſequētiā negatā non probat auctoritas inducta. imo extat textus Ar. p̄mo de aīa. cōmēti. 58. vbi Ariſtote. cōtra opionē tenētem aīam eſſe armoniā dixit. cū multe ſint elemētoꝝ cōmixtiones in corꝑe vnius aīalis: ſequeret̄ incōueniens. ſ. ꝙ in codē eſſent plures aīe: ⁊ ſic expreſſe vult ꝙ diuerſitas mēbroꝝ nō arguit animaꝝ diuerſitatē. ¶ Ad ſcḋaꝫ negat̄ cōſequētia: qꝛ ad alterationē ſufficit diuerſitas q̄litatū: que ſunt principiū alterationis: ſed qꝛ principium alterans propinquū nō eſt aīa: nō adiuuat̄ vel impedit̄ ab aīa alteratio: niſi forte per motū localeꝫ alteratio reguleſ: quemadmodū tangit Auerro. ſcḋo de aīa. cōmēto 50. volens ꝙ aīa eſt primū alterans nō alteratū. ſ. regulans alterationē ad determinatū finem: non autē ꝙ ipſa ſubſtantialiter ſine inſtrō aut cuꝫ qualitate informante eaꝫ fiat alteratio ab aīa: ſed mouet anima localiter: quia exempli grā nutrimentū in ſtomaco p̄ma digeſtione digeſtū pellit ad inteſtina ⁊ meſeraicas ⁊ epar. vt ſecunda digeſtione digeſtū in ſanguinē cōuertat̄ ⁊c. ꝓportionabiliter ſicut intelligentia ſolis ſolē a puncto verticali in celo diſtantē vt in hyeme ad propinquitatē adducit vt in eſtate. ¶ Or ſi ītuleris ex iſtis ꝙ oſſa virtutē habeāt ſenſitiuā aliter in corꝑe aīalis eēnt plures aīe. ſ. vegetatiua in oſſibus ⁊ ſenſitiua in carne. p̄mū ꝯſequens eſt falſuꝫ: ⁊ cōtra Ariſto. tertio de aīa. tex. cōmēti. 66. dicētē ꝓpter hoc oſſibus ⁊ capillis ⁊ huiuſmodi ꝑtibus nō ſenſitiuis: terree enī ſunt. ¶ R̄n̄o. aliq̄ oſſa ſentiunt. puta dentes: patet experientia. Or ſi dixeris verū eē in magnis doloribus. dicā ꝙ quōcūqꝫ ſit ſentiunt. ſcḋo dico ꝙ etiam in paruis affectionibus ſentiunt. patet in cōtactu dentis a ferro frigido: ꝙ ſi dixeris ꝙ rōne radicis ⁊ nerui ibi exiſtentis ſentiunt. dicā ꝙ hoc eſt cōtra Ariſtotelē volentē ꝙ tactus in ſua imediata obiecto occurſione iudicet. occurrit aūt ferrū exteriori parti ⁊ dure ⁊ nō iteriori ⁊ molli. ꝙ ſi dixeris differentiaꝫ eſſe dentis ab alijs oſſibus. iō licꝫ dentes ſentiant: non oportet alia oſſa ſentire. Dicam ꝙ etiā alia oſſa ſentiunt: ⁊ pꝫ experientia: qꝛ dolores aliquādo oſſibus infigunt̄: puta cū cōtingit ea apoſtemari. Cū enī ſint vie per quas tranſit nutrimētū ad os: ꝑ illas pōt nimis magna quātitas māe trāſire: que ibi imbibita apoſtemabit. Ad Ariſto. voluit ipſe ꝙ aīal apponens ad tangendū nō prebet oſſa: neqꝫ capillos: ſed partē aliā: in qua magis viget ſenſus tactus: vt manū ⁊c. Or ſi dixeris in oſſe eē aīam ſenſitiuā: ſed eā ſentire non poſſe: propter terreſtreitatē oſſis. dicā ꝙ nō eſt ſic. qꝛ ocioſe egiſſet natura in dando ſenſum oſſi: qḋ neqꝫ in indiuiduo: neqꝫ in ſpecie ſentire pōt: ⁊ ſic abundaſſet in ſuꝑfluis: ſecūdo defeciſſet natura in neceſſarijs: nō dādo organa ſenſus habenti animā ſenſitiuā: verūtamen nō eſſet hic defectus vel abundantia in toto idiuiduo: ſed in parte indiuidui: non eſſet etiam ocioſitas in omni operatione: qꝛ non in nutritiua: ſed in ſenſitiua tātū. Qḋ etiā allegat̄ os nō ſentire ꝓpter terreſtreitatē: patet non valere: qꝛ dentes cōſiſtētiū oſſibus īfantiū ſunt terreſtriores: ⁊ tamē ſentiūt dentes ꝙ ſi dixeris priuationē ſenſus ꝑuenire ex elemētoꝝ proportione in oſſibus exiſtente: ad quā ſequit̄ terreſtreitas: dicā ꝙ non: qꝛ elementorū proportio etiaꝫ eſt in dente ad quā ſequitur terreſtreitas.

¶ Quintus Articulus.

QUinto p̄ncipal'r cōſiderānduꝫ de homine. an in ipſo animaꝫ itellectiuā expectet ſenſitiua. ¶ Hec cōſideratio duo preſupponit. vnū ꝙ intellectus ſit forma īformans materiā dās eſſe hominē. Aliud ꝙ prius tempore ſit anīa ſenſitiua in materia q̄ꝫ intellectus poſſibilis: quoꝝ primū in lib. de intelligentijs declaraui: ⁊ etiā in libro de orbibus. queſtione de motu intellectꝰ. Quibus addo ꝙ ambo illa aſſerunt̄ ab Ariſt. ſcḋo de generatione animaliū dicente. Sed quāobre talē animaꝫ prius haberi neceſſe ſit ex his que de anima diſeruimus apertum eſt. Senſualē autē qua animal eſt: tempore ꝑcedente recipi: ⁊ rationalem qua homo certū eſt: vbi diligenter conſiderandū ꝙ huic dicto nō repugnat dictuꝫ Ariſto. in lib. de motibus aīaliū. ſ. animam eſſe ſicut monarchū ⁊c. qꝛ in corꝑe eſt vnuꝫ membrū p̄ncipale ⁊ primū in quo generat̄ ſpiritus: qui tranſfundit̄ per totū corpus ad opa vite oīa perficienda ſic ꝙ vſqꝫ ad intelligere cooperatur: ſed per accidens: quia ſpiritu vtitur ſenſus: quē notum eſt cooperari ipſi itellectui. ideo teneo iuxta Auerroī primo de anima. cōmēto. 72. fuit neceſſariuꝫ: vt anima ſit in toto corpore. qꝛ igitur corpꝰ eſt ſenſibile in omnibus partibus ſuis: neceſſe eſt vt in omni parte eius ſit aliqua pars aīe: ⁊ vniuerſa aīa ſit in vniuerſo corpore: vt ibi in textu dixit ph̄s. Correlariuꝫ capilli pili vngues humores adeps (humores intellige illos qui in vacuitatibus venarū cōtinent̄) non ſunt partes principales corporis animati: qꝛ hec non animata ſunt: quāuis eorū aliqḋ ſit animabile: vt ſanguis: qm̄ ipſe eſt per virtutē nutritiuā in ſubſtantiā nutriti tranſmutabilis: perdita tamen ſanguinis forma ⁊c. ¶ Item Ariſto. ſcḋo de anima. tex. cōmenti. 9. comparat partem quātitatiuam corporis ad partem anime quātitatiuā: ⁊ ſic vult ꝙ quelibꝫ pars corporis quātitatiua ſit animata. Idem dixerat Ariſtote. p̊ de aīa. tex. cōmenti. 93. Et Auerrois ibi neceſſe eſt vt ſit aīa in toto animali: vna in ſubiecto ⁊ plures ſꝫ v̄tutē ⁊c. ¶ Item ſcḋo de aīa tex. cōmenti. 14. vult ꝓpter augmētum eſſe in toto. ſimiliter etiā vegetatiuā animā. non enī eſſe animati eſt per non aīam: ſed per animā eſt. Et vnitas animati non eſt per cōpoſitionē duarū formaruꝫ. ſ. ꝑ animā formantē cor: ⁊ non aīam formantē corporis reſiduū: neqꝫ potentie anime reperiri poſſunt ſine anima: neqꝫ anime operationes reperiri poſſunt vbi anima nō eſt. niſi itelligas de operationibus ab anima i exteriorē materiā poſitis. vt ſagitta in termino fixa. ¶ Cōſiderandum ſcḋo ꝙ de cogitatiua non pōt Ariſt. ibi intelligere. qm̄ ibi ſubdit rationalē ſolam extrinſecus accedere: ⁊ ſeparabilem a corpore: qḋ de ſenſu ibi negat expreſſe: neqꝫ de intellectu agente intelligendus eſt ibi Ariſto. contra Alexandrū afrodiſeum: quia loquitur Ariſtoteles de intellectu quo homo eſt. hic autē non eſt intellectus agēs apud Alexandrū. ¶ Ex hac igitur auctoritate colligendus eſt primo formaꝝ ordo temporaliter ſibi ſuccedentium. non enī de potētijs: quas poſſet aliquis opinari eē alias a ſubſtantia anime: aut eius operationibus loqtur: quia iſtis nullū animal eſt animal: neqꝫ eis homo eſt: ſꝫ per aīam: quāuis potētie anime ⁊ illius operationes nō ſine aīa ſint: neqꝫ de ordine nature tantum loquit̄: quia ibi ponit expreſſe tempore procedēte recipi: ⁊ licꝫ ly tp̄e in antiqua tranſlatione non ponatur: ⁊ etiam dictio illa apud multos grecoꝝ codices non reperiat̄: qꝛ vocabulū grecū tēpus notās fortaſſis nō examinauerat trāſlator. tamē in ea ponit ph̄s expreſſe nō ſimul generat̄ animal ⁊ equus. generatio aūt formā requirit incipienteꝫ eſſe in materia ſubiecta generationi: ⁊ etiā ponit̄ ibi creſcere fieri ante ſenſū ⁊c. qḋ tēpus requirit. Ariſt. etiā ibi finis poſtea contingit. ergo forma ꝓpria ⁊ ſpecifica eſt vltimate adueniens. ¶ Secūdū correlariū. intellectu homo eſt. ⁊ ſic itellectus dat eſſe hoīem. diffiniens enī ph̄s ſecūdo de aīa. formā dixit eam eſſe: qua aīal eſt hoc. Ubi Auer. cōmēto ſcḋo. forma eſt per quā idiuiduū fit hoc. intellectus aūt eſt forma. Intendens enī ph̄s aīe diffinitioneꝫ inuenire: dicit ꝙ aīa eſt ſubſtātia que eſt forma: ergo itellectu indiuiduū eſt hoc: ⁊ nō niſi ſortes vel plato ⁊c. non enī fera aut planta eſt indiuiduū per itellectū. Clare etiā Auer. ſcḋo de aīa. cōmēto. 36. anima eſt cauſa corꝑis ſm ſubſtantiā ⁊ formā: que eſt cauſa eſſe oium. Eandē ſn̄iaꝫ habet Auerro. p̄mo meta. cōmēto. xi. reprehendens antiquos negantes cauſaꝫ formalē qꝛ per illaꝫ ſubſtantie ſingulares ſunt ſubſtantie in actu: ⁊ ſunt exiſtentes per ſe.

¶ Secūdo. Auerro. in eodem cōmēto ꝓbat aīaꝫ eē ſubſtantiā. qꝛ ipſa eſt pars ſubſtātie: aut igit̄ ex ratione non habet̄ intellectum eſſe ſubſtantiā: aut intellectus eſt ꝑs ſubſtantie: ⁊ non niſi ſortis vel platonis ⁊c. Et cōfirmat̄ ex cōmēto. 4. eiuſdem ſecūdi. ex differētia p̄ma iter ſubſtantialem formā ⁊ accidentalē. ſ. eſſe partē huius ſubſtātie compoſite. Et ex ſecūda differentia: qꝛ cum dixerunt Ariſto. ⁊ Auer. aīam eſſe in ſubiecto. Dixit Auerro. ſubiectum forme non eſt in actu ſm ꝙ ſubiectum: niſi per formam: ⁊ indiget forma vt ſit in actu. Et Auerrois ſcḋo de anima. loquens de anima qua viuimus ⁊ intelligimꝰ: de qua loquit̄ Ari. ibi. dixit: ꝙ corpus recipit eam. vnde Auerro. differentia nona p̄dicamētoꝝ. rōnale inuenit̄ in ſubiecto. ſ. in homine ſicut pars eius. ¶ Tertio. Auerro. in eodē ſcḋo cōmento ꝓbat forma eſt ſubſtantia: qꝛ ipſa eſt pars qua ablata auferet̄ ſubſtātia. ergo ablato intellectu a ſorte: ipſe nō eſt amplius homo: quāuis ei remanere imaginaret̄ cogitatiua: niſi forte vtaris equiuoce hoc nomine homo. vnde Auerro. primo de aīa. cōmēto. 82. Intellectus eſt principiū ſm formā ⁊ fineꝫ. ¶ Quarto. Auerro. in eodē cōmēto. forma eſt ſubſtantia: per quā ꝑficit̄ hec ſubſtantia: que eſt in potentia forma. cuꝫ igitur intellectus ſub forma comprehendat̄: ipſe perficit materiā: que eſt in potētia forma: ⁊ ſic intellectus actuat materiā. ¶ Confirmat̄. per tex. cōmēti. 4. dicentē aīam eſſe in corpore vt in ſubiecto: ⁊ Auerro. ibi. propriū eſt forme vt ſit in ſubiecto. Et dixit Ariſtoteles ſe de aīa cōmuniſſime loqui. ſcḋo de aīa. tex. ꝯmēti p̄mi. Auerro. etiā ſcḋo phyſi. tex. cōmēti. 70. cū exponeret Ariſto. volentē hominē vniuoce generari. dixit. forma generata eſt finis motꝰ materie ab agente: ⁊ ſic iſta forma erit agens finis ⁊ forma. imaginādo autē formā extra aſſiſtere: vt cōiter imaginant̄: dicendū eſſet illā formā habere rōnē agentis aut finis: non autē forme. niſi aliū modū forme inueniant ab eis: que dedit Ariſto Et infra Auer. finis hominis in generatione eſt inuenire ſuaꝫ primā ꝑfectionē: ⁊ finis eius ſm ꝙ eſt ens: ipſum eſſe in ſua ꝑfectione vltima. nō competeret aūt homini generato felicitas vt finis: niſi ip̄e eēt intellectu. Iſtā ſn̄iaꝫ vult ph̄s ſcḋo de aīa. tex. com̄. 32. dicens. vltimū aūt ⁊ minimū ratiocinationē ⁊ intellectuꝫ. dixit vltimū. i. maximū ⁊ perfectiſſimū corruptibilium. qꝛ itellectus eſt. ⁊ dixit minimū: qꝛ viliſſimū abſtractoꝝ eſt: qꝛ ipſe ratiocinat̄: ⁊ diſcurrit: ⁊ nō alij intellectꝰ apud ph̄os. Sed apertius Auerro. ibi in cōmēto. cōplemētuꝫ animaliū: ⁊ finis eoꝝ qui intendebat̄ in ḡnatione: queꝫ: cū nā potuit attingere: ſtetit: eſt modus animaliū habēs virtutē ſpeculatiuā cogitatiuā. i. intelligibilē. vbi habes intellectū a natura ḡnatione attingi. ¶ Subiungit̄ etiā a ph̄o ſcḋo de aīa. tex. com̄. 5. inexiſtere anima ſomnus ⁊ vigilia eſt. i. actus primus ⁊ ſecūdus ſunt aīa inexiſtēs: ſi igitur aīa eſt inexiſtens: ipſa non eſt extra aſſiſtens: ꝙ ſi aliqua aīa aſſiſtit: illa intus aſſiſtit: ⁊ nō extra. Alius textus hꝫ. in eo qḋ exiſtit aīa: ſomnus ⁊ vigilia eſt: ⁊ tranſlatio arabica hꝫ: qm̄ apud ipſum ſupple aīatuꝫ eſt eſſe aīe. p̄dictoꝝ cōfirmatio eſt: qꝛ aīa eſt eſſe animati. iuxta ph̄ꝫ ſcḋo de aīa. tex. com̄. 8. ⁊ dicit etiā formaꝫ eſſe id qḋ erat eſſe quid. ¶ Tertiū correlariū intellectus nō expectat annos diſcretionis: ad hoc vt māe adueniat. Ariſtoteles aūt in libro de regimine p̄ncipū ponit ordinē virtutum ſequētiū corꝑis cōplexionē: que nō ſunt ſubſtātia aīe abſolute. ideo ex tempore virtutes tales eſſe in homie oſtēdit. ¶ Quartū correlariū realis eſt differētia inter genericā formā ⁊ ſpecificā: nō intelligas tn̄ in eodē ſuppoſito eſſe formā genericā: ſiue hoīe: ſiue nō: realiter ⁊ eſſentialiter diſtinctā a ſpecifica: qꝛ iſtud eſt impoſſe: ſed itelligo genericā ⁊ ſpecificā formā eſſe in diuerſis ſuppoſitis. vt ſeptimo phy. inuit Ariſto. tex. cōmēti. 31. ſed vna ſuccedit alteri: vt ḡnice ſpecifica: qꝛ nō pōt generica ḡnare ſpecificā: qꝛ ḡnica eſt nimis vilis: neqꝫ pōt genericā ſpecifica generare: qꝛ natural'r poſterius ⁊ etiā tēpore: non cā efficiens ſui natural'r ⁊ tēpore prioris: neqꝫ genericā generica ⁊ ſpecificā ſpecifica: qꝛ tunc ſortes eſſet plura corpora: aut vnū corpus eſſet pluribus formis: neqꝫ intelligas aliquā iſtarū formarū eſſe vniuerſalē: quāuis ipſa generica vel ſpecifica appellata ſit: qm̄ oēs in mā ſunt. ſunt ergo ſingulares. an autē itellectus ſit ſingularis in libro de itelligētijs dixi. Eſt igit̄ ſeparatione itellectus ab iſto corpore vera illius mors: ⁊ vnione eidē vera illius generatio. declarās enī Ari. p̄mo de aīa an intellectus generet̄ dedit d̄r̄iam inter fieri ⁊ infieri: dicens itellectū nō fieri: quia ḡnatione nō incipit: ſed infieri: qꝛ fit in re: qꝛ intell's incipit eſſe in iſta mā patet tex. com̄. 65. ad cuius confirmationē ſubdit ibi Ariſto. intellectū nō corrūpi: qꝛ non inceperat. ⁊ ꝯr̄ter qꝛ intellectus inceperat eſſe in iſto: ita deſinit eē in iſto: poſuit igitur ph̄s duas: que virtute ſunt quatuor ꝓpōnes. ¶ Or ſi dixeris itellectū eſſe formam aſſiſtentē: ⁊ nō īformantē: hoc eſt ꝯ ph̄m. ſcḋo de ḡnatione aīaliū vbi ſupra. ꝓpꝛium eſt finis cuiuſqꝫ ḡnationis. ḡ intellectus qui eſt forma ꝓpria homini terminat generationē eius. ¶ Itē ph̄s ibi. itellectus prius h̄r in potentia. deinde in actu a materia. ergo intellectus poſt generationē actuat ⁊ perficit ⁊ cōplet mām̄. ¶ P. Auerro. p̊ phyſi. cōmēto. 62. de forma hoīs indiuiſibili dixit ꝙ eſt forma ḡnata: ergo illa generatōeꝫ terminat: ḡ illa actuat māꝫ: ⁊ tertio phy. tex. ⁊. cō. 17. ex potētia hoīe facit homo hoīem. ¶ Cōſiderādū igit̄ ꝙ cū duo ſint itellectus qbꝰ hō opat̄ agens ⁊ poſſibilis. duo ſunt intellectus homini aſſiſtentes: qꝛ itellectus nō eſt forma cauſata a mā. ideo abſtractus eſt a ſubiecto: ⁊ cū ipſe ſubm̄ formet: ipſe aſſiſtit illi. Aſſiſtere aūt itellectus agentis bene diſtinguit̄ ꝯ formare mām̄ tactibilē: ſed aſſiſtere ipſius itellectus materialis non diſtinguit̄ cōtra formare. Intellectus enim agens non dat eſſe homini: ſed bene dat illi operationeꝫ producendo ipſum intelligere in intellectu poſſibili: aut trāſferendo obm̄ de eē māli ad eſſe abſtractū vlē. ⁊ hinc ortum eſt aīaꝫ itellectiuā nō dare eſſe homini: qꝛ anime intellectiue pars eſt intellectus agens: que non dat eſſe. ſed itellectus poſſibilis dat eē. ⁊ eſt abſtractus ⁊ aſſiſtēs. in rōne enī q̄ intellectus poſſibilis non educit̄ de potē

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL.ES

tia mãe:ītellectus poſſibilis eſt abſtractus:ſ; in ratione
qua formꝫ:⁊ nõ educit̃ :aſſiſtere dicit̃ ⁊ in rõne ꝙ actuat
materiã:dat eſſe:⁊ mãe:que eſt corpus humanũ:⁊ homi-
ni:⁊ huius latẽtia fecit aliquẽ doctorẽ ſubtilẽ in quarto
ſniarũ maledicere Auer.⁊ oblog de ipſo:⁊ de ſequẽtibus
ipſum. ¶ Or ſi dixeris ꝙ adminus itellectꝰ erit quãtus
per accñs ad quãtitatẽ ſubiecti:qui intellectus aduenit.
¶ Rñ° negãdo ꝯñaꝫ:qꝛ omnis forma quãtificabilis ꝑ
quãtitatẽ ſubiecti eſt cãta a mã:qꝛ nulli nõ cauſato a mã
cõicat̃ paſſio mãe:ſolũ eni quibus dñat̃ mã:cõicat mã
ſuas ꝓprietates:nõ ſic aũt eſt ītellectus:⁊ quãuis in iſta
materia ſit prius quãtitas ꝙ; itellectꝰ:hoc nõ eſt niſi ſm
quid:⁊ nõ ſimpliciter:qm̃ ſimplr̃ loquẽdo itellectus eſt
cauſa materie:⁊ nõ mã ipſius ītellectus.ḡ ītellectus eſt
ante mãm ⁊ quãtitatẽ ſimplr̃:quãtitas eni mãm ſequit̃
natura.apud tñ Auerro.hec mã ab eterno habuit itelle-
ctũ in ſe:ſicut formã:⁊ hec eadẽ mã ab eterno ꝑdidit itel
lectũ illũ eundẽ numero:quẽ nũc receptura eſt:⁊ ſic patꝫ
dña iter ab eterno habuiſſe:⁊ ſemꝑ habuiſſe. Intellectꝰ
igit̃ per ſe eſt nãliter prior quãtitate:ſed ꝑ accñs.ſ.rõne
cogitatiue:ipſe ẽ poſterior. Eſt igit̃ ſenſitiua duplex:vna
imꝑfecta tempore precedens intellectũ:alia ꝑfecta:quã
diximus in eodẽ inſtanti extraduci:cũ intellectus indu-
citur. ¶ Contra diſponẽs ad aliqd nõ corrũpit̃ aduenit
adueniẽte illo cui diſpõit:qꝛ nihil icõpoſſibile ſibi adue-
niente eo cui diſponit̃:nullus eni motus in inſtanti infu-
ſionis itellectus fit ſenſui incõpoſſibilis:neq; preſiebat.
Simili eni ratione probat̃:qualitatẽ ſymbolã non rece-
dere de mã:dũ trãſmutatio fit iter elemẽta ſymbolũ ha
bentia. ¶ Tuꝫ etiã diſponere videt̃ forma ad ſui corru-
ptionẽ:⁊ naturalr̃:⁊ ſemꝑ:ſi ad ſibi incõpoſſibile prepa-
rat:⁊ diſponit. ¶ Reſpõſio.motũ deſinentẽ in termino
ad quẽ nõ dicimus preparare ad ſui corruptionẽ:ſ; potiꝰ
perfici.iuxta Auerro.q̃nto phy.ↄmẽto.5z.ſimilr̃ vegeta-
tiua:licꝫ deſinat eſſe in aduẽtu ſenſitiue perficit̃ : ⁊ ratio
eſt:qꝛ vegetatiuũ eſt in potẽtia ꝓ̇mitus ⁊ ꝓ̇ma itentione
vt ſit ſenſitiuũ.iuxta ſniam Auer.4.phy.cõmẽto.49.lo
quẽtẽ de aqua in cõparatione ad aerẽ. ¶ Scdo.dicẽdũ
ꝙ in illo inſtãti fit generatio:que repugnat preexiſtenti
forme.dicendũ eſt igit̃ ꝙ nã intẽdẽs ꝑfectiſſimã elntoꝝ
mixtionẽ ꝓcedit cõtẽperando:⁊ elntoꝝ ꝓportionem ad
mediũ deducendo:vſq;quo ad itellectũ prepareṫ:ad quẽ
cũ ꝑuenit:ſtetit.vt ſcdo de aia.tex.cõ.3z.paulo ante alle
gatũ eſt.ideo primũ eſſe mixtionis ꝑfecte eſt primũ non
eſſe mixtionis imperfecte:⁊ ſic primũ eſſe aie cogitatiue
eſt primũ nõ eſſe ſenſitiue imꝑfectioris:quã genericã ap
pellauimꝰ:nã igit̃ nõ potuit attingere vltimũ in quo ſta
re habebat:niſi ꝑ medias mixtiões:⁊ ita formas imꝑfe-
ctas extrahit nã mãm actuantes:⁊ mixtionis variationẽ
tolerantes vſq; in finẽ.ſ.vſq; in mixtionẽ homini conue-
nientẽ. Queãdmodũ etiã calor naturalis cõſumẽdo hu
midũ:quo cõſeruat̃:ſe debilitat:⁊ mã naturalr̃ inclinat̃
in aliã formã:quãuis eadẽ adueniẽte corrumpat̃ forma:
que eſt eſſe materie.ita põt vegetatiuũ preparare ad ſen
ſitiuũ per ſe:⁊ ad ſui corruptionẽ ꝑ accidẽs.⁊ non per ſe.
aduenit etiã ītellectus poſſibilis īcõpoſſibilis prime for
me ſenſitiue:qꝛ meliꝰ diſpoſitã mãm ⁊ ꝑfectiorẽ:formaꝫ
requirit pro ſui eſſe ⁊ operari ꝙ; ſit illa prima ſenſitiua.
vt declarat Auerro.3.de aia cõmẽto.zo.in fine.qꝛ aliter
nõ copulareṫ alio mõ intellectus agens cũ homine ꝙ; cũ
bruto.ideo per iſtã aiam cogitatiuã.homo etiaꝫ differt a
brutis.vt tangit Auer.3.de aia.in fine cõmẽti.zo.quali-
tati aũt ſymbole nihil incõpoſſibile aduenit. Sẽſus aũt
qui colligatus eſt cũ itellectu:educit̃ de mã.⁊ nõ cõpati-
tur ibi aliã formã mãlem:niſi ruptã ⁊c̃. ¶ Qd̃ autẽ ſint

due anime in hoie vltra textũ phĩ primi ethycoꝝ.capite
18.ponentẽ in hoie aiam irrationalẽ:participantẽ tamẽ
aliqualr̃ rõne.ꝓbat̃ ex operationibus:nõ qꝛ multis : qa
eadẽ forma in multas põt:ſed ex nõ reducibilitate eoruꝫ
in vnũ ꝓ̇ncipiũ:quãuis diuerſificatũ:ꝓpter potẽtiarum
diuerſitatẽ. Impoſſibile eſt intellectũ operatione ſingu-
lari operari:qualis eſt ſenſatio:⁊ impoſſ̃e eſt ſenſuꝫ opera
ri opatione vniuerſali:qualis eſt intellectio.ratio preſup
ponit itellectionẽ ⁊ ſenſationẽ eſſe operationes in ea for-
maliter inexiſtentes:⁊ tũc qꝛ modi operandi naturalr̃ ſe-
quunt̃ modos eſſendi:ſenſu vlr̃ operãte:ipſe eẽt abſtra-
ctus ⁊ inorganicus:⁊ itellectu ſigulariter operãte opera-
tione in eo formalr̃ exñte:ipſe eẽt ſingularis:organicus:
eductus de potẽtia mãe:quoꝝ qðlibet eſt ipoſſibile ⁊c̃.
¶ Tũ qꝛ ſi itellectus poſſet ꝓ̇ncipiare ſenſationeꝫ:deus
⁊ alie intelligentie ipſaꝫ etiã poſſent ꝓ̇ncipiare:⁊ ſic opor
teret nãm dediſſe organa ſenſus celo:cõſequẽtia tamen
rõnis huius difficulter ꝓbaret̃:qꝛ intellecta ſpeculatiua
recipere põt intellectus poſſibilis:que intelligẽtia altior
recipere non põt. Sꝫ dicenduꝫ magis repugnare opera-
tionem ſingularẽ intellectui vel poſſibili:vel nõ:ꝙ; repu
gnet itellectus ſpeculatiuus eidẽ:qꝛ eiuſdẽ generis:ana-
logi tñ:eſt intellectus ſpeculatiuus cũ intellectu:ſꝫ diuer
ſi generis ẽ qð ſingulare eſt. Duo igit̃ ſũt ꝓ̇ncipia cogno-
ſcendi in nobis reperta vnũ vniuerſalr̃:⁊ eſt itellectus:⁊
eſt incorporeus:inorganicus:incorruptibilis. Aliud vero
ſingulariter:⁊ eſt ſenſus:⁊ eſt virtus in corpore:⁊ organi-
ca:⁊ corruptibilis:⁊ eſt aĩa cogitatiua. ¶ Tũ qꝛ hõ eſt
genitus:ſed intrinſece ⁊ formaliter generationẽ termina
re nõ põt mã:neq; intellectꝰ:ſed cogitatiua ſic:ſenſus eni
ab intra extraducit̃:itellectus aũt ab extra iducit̃ .pꝫ ex
Ariſto ſcdo de gñatione aĩaliũ vbi ſupra. ¶ Cõtra.ſeqt̃
ꝙ pluribus mutationibꝰ fiet homo:qꝛ vnã terminat in-
tellectus:aliã vero ſenſus. ¶ Scdo.qꝛ potẽtie in mã nõ
ſimul videnṫ actuabiles. ¶ Tertio.intellectus eſt aĩa
nutritiua:ergo itellectus eſt aĩa ſenſitiua:pꝫ ꝯña:ex ma-
iori diſtãtia inter vegetatiuã ⁊ intellectũ ꝙ; iter ſenſitiuã
⁊ intellectũ. Si eni que ſunt diſtantioris nature vniunṫ
illa que ſunt propinquioris nãe vniunṫ:cuicũq; eni com
poſſibile eſt extremũ diſtans:eidẽ cõpoſſibile eſt mediũ
inter illa:probat̃ aũt antecedẽs:qꝛ oĩs aĩa eſt actus phy-
ſici corporis potentia vitã hñtis:ſed potẽtia vitã hñs ẽ hñs
principiũ nutrimẽti.ḡ itellectus eſt actus eius qð eſt nu
trimentũ in potẽtia.ḡ intellectus eſt actus nutritiuus:pꝫ
ꝯña:qꝛ aliter per accñs dña poneret̃ in diffinitiõe:qꝛ ac-
cidit itellectui potẽtia nutritionis:qꝛ illa eſt in ſubiecto
ipſius intellectus:qꝛ intellectus preſupponit nutritiuaꝫ:
que eſt ꝓprius actus potẽtie ad nutritionẽ. ¶ Rñ°.ne
gando ꝯñam:qꝛ gñatione homo fit:⁊ nõ alia mutatione
quã gñationẽ cogitatiua terminat intrĩſece : intellectus
vero extrinſece.diximus in libro de orbibꝰ. ¶ Ad ſcðm.
hoĩs eſt illud priuilegiũ:qꝛ aliter nõ poterãt imãlia cuꝫ
mãlibus cõiungi aut ligari:neqꝫ mãlia in deum cõpleta
reditione redire ⁊c̃. Dico igit̃ ꝙ potẽtias materiales du-
as in mã ſimul actuari eſt impoſſibile:ſed vnã potẽtiam
materialẽ actuari:⁊ ſecũ aliã potẽtiã nõ mãlem:ſed ſub-
iectiuã:nõ impoſſibile eſt actuari.potẽtia igit̃ ſenſus eſt
mãlis.ideo actus ſenſus eſt cauſatus a mã:ſed potẽtia i-
tellectus nõ eſt mãlis:ſed ſubiectiua.ideo nõ oportet in-
tellectũ eſſe cauſatũ a mã.imo opꝫ ꝙ ipſe non ſit cãtus:
actus eni ⁊ potẽtia eiuſdẽ ſunt gñis ⁊c̃. ¶ Ad tertiũ.di-
co ꝙ intellectus eſt nutritiuũ aliquo mõ.qꝛ mãꝫ per nu-
tritiuã:que eſt ſenſus:appoſitã ⁊ diſpoſitã ⁊ vnitaꝫ ⁊ for-
matam ſenſu etiã itellectus format.vt in libro de orbibꝰ
declaraui q̃one an intellectus moueat̃. ¶ Cõſiderãduꝫ

quoq; ſi corrũpereṫ ſenſus ſiue cogitatiua itrante intel-
lectu:ꝙ dareṫ corruptio ſine generatione:qð eſt ipoſſibi
le:qꝛ agentis nõ eſt per ſe corrũpere.quãuis agens illud
venenũ eſſet aĩali ⁊c̃.nõ eni generatione itellectus per ſe
iducit̃:neq; ſine termino gñationis per ſe dat̃ terminus
per accidẽs:neq; cõpoſitum:cuius nulla forma eſt per ſe
terminus formalis gñationis;per ſe generat̃. ¶ P̃.ſi ſo-
lum itellectus eſſet forma hominis:qꝛ corruptio illiꝰ erit
ſegregatio.generatio eiuſdẽ erit ſola congregatio:qð eſt
impoſſibile ⁊c̃.aut copulatio:qð idẽ eſt. ¶ Arguunt aũt
aliqui ad pluralitatẽ formarũ probandã multis vijs.⁊ ꝓ̇°
rõne affinitatis:puta filiationis ꝯcte ingenito a generã-
te.nõ eni ſufficit ad hoc vt ſortes ſit filius platonis.ꝙ ha
beat ſortes accidẽtia a platone:qꝛ ſubalem generationẽ
nõ per ſe terminãt accidẽtia. Tum qꝛ accñtia habita ab
aliquo ſubam ab eodẽ eẽ habitã preſupponũt:ꝓ̇ſertiꝫ ꝓ-
pria:aut plura:dũmodo nõ per ſolã accidẽtalẽ mutatio-
nẽ fuerint acq̃ſita. Tũ qꝛ accidentia ſequẽtia formã non
pñt eſſe a generante:niſi etiã forma ſit a generante:neq;
ſufficit filiũ habere mãꝫ a pr̃e qꝛ ſm philo.ꝓ̇ de gñatio-
ne aĩaliuꝫ.illa eſt a mr̃e.ſperma eni maris ad generatio-
nẽ actiue cõcurrit:⁊ nõ paſſiue:neq; ſufficit tranſmutatio
nãlis:qua filius in eẽ reponit̃:qꝛ illa gñatio trãſit:⁊ filia-
tio manet.ḡ in filio videt̃ eſſe forma ſubalis terminans
generationem a patre.que ſit fundamentum filiationis.
¶ Rñ°.licꝫ paternitas reſtringereṫ ad ſuppoſitũ natu
re ſenſus:ſiue ad ſuppoſitũ nãe intellectus:ipſa nõ cõclu
dit pluralitatẽ formaꝝ in genito.pꝫ vltra id qð theologi
ꝫando dicit̃ de filio:qui eſt ſapia patris.nõ maiori vincu
lo alligat̃ filius patri ꝙ; fructus vegetabili:aut brutum
generanti:queãdmodũ igit̃ rõne viculi nõ ponit̃ ſpecia-
lis forma ſubſtãtialis in plantis.ita nõ opꝫ eã ponere in
hoie. ¶ Sed qꝛ argumẽtũ petit modũ q̃uo ſortes ſit fi-
lius platonis.dicã nõ curãdo:an relatio ſit qd reale rea-
liter diſtinctũ a fundamento:qꝛ virtus ſpermatis deciſi
a platone extrahit de mã:que eſt pars eſſentialis ſortis:
aiam cogitatiuã eius:⁊ vterq; illoꝝ exiſtit.ideo plato eſt
pater ſortis:⁊ ſortes eſt filius platonis. ¶ Scdo.arguũt
alij rõne diſpõnis ꝯcte a pr̃e i filio.puta hereditarij mor-
bi:qꝛ leproſus leproſuꝫ gñat:vt in pluribus.ḡ nõ a caſu.
ergo a determinato ꝓ̇ncipio:nõ a mã:qꝛ ipſa eſt intermi-
nata.nõ ab intellectu:neq; ab accñtibus ſequẽtibus eũ:
neq; ab iſluentia:qꝛ ibi gñatur ſanus.ḡ in mã eſt forma
faciẽs pro lepre gñatione:aut igit̃ intrante intellectu in
mã:recedit de mã hec diſpõ:aut nõ recedit.ſi recedit.tc̃
genitus nõ eſt leproſus:qð eſt cõtra experiẽtiã.⁊ caſum.
Si aũt nõ recedit dicta diſpoſitio:⁊ tunc aut illa diſpoſi
tio ad leprã eſt ſubſtãtialis forma:⁊ tũc eſt intentũ.ſ.plu-
ralitas formarũ ſubſtãtialiũ ibi:aut accidentalis eſt illa
diſpoſitio : ſed omnis accidẽtalis diſpoſitio preſupponit
ſubſtantialeꝫ ſine qua non ſaluatur.ergo ibi eſt alia ſub-
ſtantialis forma. ¶ Rñt remanſit virtus patris lepram
faciẽs. ¶ Cõtra arguũt.ibi nulla erat virtus patris:niſi
virtus gñatiua:que ꝓducto fetu nõ ampliꝰ opat̃ . ¶ Itẽ
nõ remanet ibi de ſpermate pr̃is:ergo neq; de virtute il-
lius. ¶ Tũ qꝛ virtus illa pr̃is nõ trãſfert̃ de ſubo in ſub-
iectũ. ¶ Item ſi remanet virtus patris:ſequit̃ ꝯ eos:ꝙ
nõ oĩa in ſubali trãſmutatione corrumpunt̃ . ¶ Ad hec
tamẽ reſpõdent ad ꝓ̇mũ ꝑ Ariſto.16.de aĩalibꝰ.capite.z.
qꝛ generato corde nõ recedit virtus formatiua:quia tũc
abeſſet generans alia membra:ideo neq; generatis alijs
membris recedit.⁊ lꝫ illa nõ ampliꝰ diceret̃ generatiua:
qꝛ ipſa generare nõ põt:tñ diceret̃ iduidui geniti guber
natiua. Sed in hac rñſione eſt falſitas:qꝛ v̇tus geniti re-
gitiua eſt geniti forma ſubſtãtialis:ꝙ ſi illa a patre trãſ-

fuſa eſſet:tũc nõ fuiſſet hic generatio ⁊c̃.⁊ ſperma vl̃ ali-
quid ſpermatis eſſet formaliter animatũ:qð nõ eſt veꝝ
neqꝫ ad mentẽ phĩ.virtus igit̃ generatiua fetus forma-
to fetu euaneſcit. ¶ Sꝫ his omiſſis ad ꝓ̇ncipalẽ dubita-
tionẽ reuertor.querit argumẽtũ modũ quo gñat̃ lepro-
ſus:aut alius hereditarius morbus cõtrahat̃ .quo habi-
to euaneſcit difficultas pluralitatis formarum. ¶ Dico
igit̃ ꝙ male cõplexionatũ ſperma ⁊ ſpiritus deciſuꝫ a pa
tre malã imprimit mẽſtruo ſanguini impr̃ſſionẽ:⁊ ſic for-
ma extracta aut inducta in mã ſanguinea malã hꝫ com-
plexionẽ pro inſtrumẽto ſuarũ operationũ:⁊ ſic heredi-
tarijs morbis filiũ laborare cõtingit. ¶ Alij 3° arguunt
ex vite longeuitate.ſi intellectus imediate format mãꝫ.
nõ eſſet vnus hõ lõgioris vite altero:qꝛ nõ rõne materie
neqꝫ ipſius intellectꝰ.qꝛ illã nõ ſibi ðterminat:neqꝫ põt
ibi eſſe forma.que nõ terminet motũ:⁊ tũc ſi illa diſpoſi-
tio pro longitudine vite eſt ſubſtãtialis:eſt intentum de
pluralitate formarũ.ſi accidẽtalis:illa preſupponit ſub-
ſtãtialem:ratione cuius illa eſt accidentalis in materia.
¶ Rñ°.longitudinẽ vite ex abũdantia calidi ⁊ humidi
bene ꝓportionatoꝝ:vt in libro de lõgitudine ⁊ breuita-
te vite determinãt Ariſt.⁊ Auerro.⁊ etiã ex bona cõple-
xione:⁊ cõpoſitione:ex quibus bona membroꝝ vnitas
cõſurgit. ¶ Alij.4.arguunt ex cadaueritate a diuerſis
agentibus relicta. Sola inciſione mortali recedit intel-
lectus.ergo forma preexiſtens ibi remanet.pꝫ ꝯñtia : qꝛ
ꝑ ſolã inciſionẽ non generat̃ ſubſtãtialis forma. ¶ Tuꝫ
quia a tam varijs agentibus:qualia ſunt potentia hoieꝫ
interficere eadẽ forma relinquit̃ :ſed nõ cauſat̃ . ¶ Sed
ſi huic rationi obediat̃ :probat vltra intellectũ ⁊ cogita-
tiuã aliã formã in hoie ⁊c̃.quia cogitatiua non remanet
poſt intellectus diſceſſionẽ. ¶ Dico igit̃ ꝙ pauciores di-
ſpoſitiões requirit forma cadaueris ꝙ; itellectus:aut co-
gitatiua:⁊ a quocunqꝫ hoĩs diſpoſitiones rumpant̃:ipſa
extrahit̃ .an aũt cadauereitas oĩs corpis humani vnius
ſit rationis.dico ꝙ nõ:ꝓpter varias moriẽtiũ diſpõnes:
quibus vnum elementũ magis vigorat̃ ꝙ; alteruꝫ:⁊ ſic
varia eſt elementoꝝ ꝓportio faciens pro alterius forme
imperfecte preparatione. ¶ Quinto.arguunt alij ex ho-
minis corruptione:dato intellectu in mã ꝓ̇ma imediate
formante.tunc nõ poſſet corrumpi:qꝛ eorũ hoĩs princi-
pioꝝ intrinſecoꝝ vtrũqꝫ perpetuũ eſt:qꝛ forma eſt ſuffi
ciens cauſa diſpoſitionũ ipſius materie. Or ſi dat̃ agens
prohibens ꝙ nõ reſtaureṫ eque bonũ humidũ radicale
per virtutẽ nutritiuã:ſicut erat illud qð eſt reſolutuꝫ:vel
illud a quo facta eſt reſolutio:aut det̃ agens reſoluẽs ipꝫ
humidũ. ¶ Cõtra.aut illud eſt agens intrinſecũ:aut ex-
trinſecũ.nõ ꝓ̇mũ:qꝛ nõ itellectus:neqꝫ mã.ergo accñs.ḡ
inſtrumentũ eſt ipſius intellectus.ḡ fortius eſſet inſtru-
mentũ ꝙ; ꝓ̇ncipale agens:qð incõuenit. Tũ qꝛ erit iſtru-
mentũ ꝯ intẽtionẽ pricipalis:qð nõ apparet. Si extrin-
ſecũ ſit agens. ¶ Cõtra.itellectus eſt eo vigoroſior : cuꝫ
ſit nobilior. ¶ Itẽ itellectus imediate vnitus mãe nũꝙ;
ſeparat̃ ab ea:ſicut neqꝫ itelligẽtia ab orbe. ¶ Tertio.ſi
ſic intime eſſet itellectus vnitus mãe:ipſe ſatiaret appe-
titũ ipſius materie. ¶ Ad ꝓ̇mũ.hꝫ intellectus ꝯriũ per
accidens:⁊ intrinſecũ corpori:⁊ extrinſecũ:⁊ põt accidẽs
corporis ꝯ intẽtionẽ itellectus.⁊ ſimilr̃ accñs extrinſecũ
licꝫ accñs vilius ſit itellectu:ipſum tñ põt eẽ potẽtius in
deſtruendo ꝙ; itellectus in cõſeruãdo:qꝛ non põt agens
regulans operationẽ facere opationẽ ſuã.ſ.bene regula-
re:nõ opante alterãte:aut nõ cõmẽſurate opante. ¶ Ad
ſcðm.negat̃ ꝯña.qꝛ diſpoſitio eſt cõtingens. ¶ Ad ter-
tiũ.negat̃ ꝯña.qꝛ nõ ſatiat̃ appetitus mãe celi:qꝛ nõ eſt
in mã appetitꝰ ad eã:niſi forte ponas appetitũ cõplacẽ-

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tie:q̄ nō eſt ibi deſideriū ſine carētia ⁊c̄.ꝓ phy.coꝰ.Si. neqꝫ ſatiat̄ mā aliquo appetitu:niſi actuet̄ forma appe-tita:quāuis mā hēat formā ꝑfectiorē ea quā deſiderat.

¶ Alij arguūt.6°.Senſitiuū hoīs cū ſenſitiuo bruti cō-uenit:⁊ intellectiuū hominis differt a ſenſitiuo eiuſdem.

¶ Rñō.licꝫ ꝯñs cōcedā:tñ aſſumit falſum.ſ.ſenſitiuū hoīs cū ſenſitiuo bruti ꝯuenire eēntialr̄ vl̄ realr̄ niſi for-te in gñe intelligas ea cōuenire:q̄ cogitatiua hoīs ſpecie diſtinguit̄ a ſenſitiua bruti.

¶ Cōtra.ex idētitate obiecti ⁊ ꝑationis arguit̄ idētitas.exēpli gr̄a.viſus.

¶ Rñō.lꝫ diſtinctio obiectoꝝ primoꝝ ⁊ adequatoꝝ īferat forma-lem potentiaꝝ diſtinctionē:tñ idētitas obiectoꝝ idētita-tem ſpecificā nō infert.aliter nō poſſet eſſe ꝙ due poten-tie eſſentialr̄ diſtincte vt ꝓmus ſecūdus ītellectus intel-ligerent vnū primū obiectū:puta primū ens:qđ eſt īpro-babile:videt̄ tñ Auerro.ſcđo de aīa aſſignare aliqđ obꝫ ſenſibile per ſe a ſenſu inquātū humanus eſt:qđ tñ non eſt ſenſibile per ſe a ſenſu abſolute:⁊ ſic facilr̄ negaret̄ eē identitatē obtoꝝ adeq̄toꝝ viſui hoīs ⁊ bruti:q̄ aliqd ca-dit ſub obo vniꝰ qđ nō cadit ſub obo alteriꝰ:q̄ forꝫ ſuba-lē ſenſus hūani pñt cōprehendere:quā ſenſus brutoꝝ cō-prehendere nō pñt:ſed de hoc al̄s.

¶ Cōtra. Auerro.in lib.de ſuba orbis.capite ꝑmo.vnā formā habere pluſq̄ꝫ vnū ſubm̄ eſt impol̄e.tunc ſi huius dicti ſenſus eſt.non pōt vna forma multa ſubiecta īformare:hoc eſt ꝯ Auer. de itellectu poſſibili.Si autē ſenſus ſit auctoritatis:non pōt vnū ſubiectū īformari a multis formis.tūc cōtra cō-cluſionē ꝑncipalē hic ſenſus eſt.

¶ Scđo.datis pluribꝰ formis in eodē:ſeq̄tur eādē rē eſſe in plībus ſpēbus:q̄ ꝑ vnamquāqꝫ formā res eſt in ſpecie:⁊ ſic non eſſet homo vnū ens per ſe.

¶ Tertio.ptes diffōnis ſunt vnū:⁊ non ſubiecto tñ:q̄ ſunt in eodē:ſed per formā a qua ſumunt̄ q̄ aliter nō eēntialr̄ ꝑdicarent̄ de diffinito:vt ꝑdeclara-ui:ſed huius oppoſitū ponit̄:q̄ hō ſenſu eſt aīal.⁊ intelle-ctu ipſe eſt rōnale.tā igit̄ aīal q̄ꝫ cogitatiuū diceret partē in hoīe ⁊ nō eſſentialr̄ ꝑdicarent̄:⁊ ſic in forte plura ſup-poſita reperirent̄.Si eni eſſet tantū vnū ſuppoſitū.g̃ tā-tū vna natura eſt ibi per ſe:⁊ ſi alie ſint:erunt ibi per acci-dens:⁊ ſortes erit homo per ſe:⁊ aīal aut viuēs ꝑ accñs: aut ecōtra.

¶ Quarto.nō cōpatiunt̄ ſe plures forme:ni-ſi altera earū remittat̄:g̃ remittet̄ ſenſus:ſi cōpati habꝫ ītellectū:ſꝫ nō remittit̄ ſenſus:g̃ ſenſus nō eſt cōpoſſ̄is cū intellectu.

¶ Quinto.appetitui rōnali alius rōnalis ap-petitus ꝯriat̄:⁊ illi eidē rōnali appetitui ſenſitiuus appe-titus cōtrariat̄.vt poſſibile eſt.g̃ duo eidem ꝯriant̄:ꝯñs eſt falſum.g̃ ⁊ añs:⁊ nō niſi in ſuppoſito.ſ.appetitū ſenſi-tiuū diſtingui ab ītellectiuo.vnde ꝓ de aīa Auerro.coꝰ. 7.virtus intelligibilis eſt eadē ſubiecto cū cōcupiſcibili. ergo nō dat̄ aliq̄ñ q̄n vnū ſit alterū aut alteri cōiunctū.

¶ Jtē Ariſto.3.meta.tex.cōmēti.9.iopinabile eſt pone-re imobilia in mobilibus.Jntellectus aūt imobilis:infe-riora vt hoīes mobilia ſunt.g̃ intellectus in hoībꝰ nō re-perit̄.

¶ Rñō.voluiſſe Auer.eſſe duas formas de potē-tia mãe eductas.quarū q̄libet eandē māꝫ numero ⁊ ade-quate informet:eſt impoſſibile.ſonāt aūt verba eius nō pōt eſſe ꝙ vna forma habeat duo ſubiecta.⁊ qđ dr̄ de in-tellectu:nihil eſt:q̄ ſortes aut ſortis corpus nō eſt ſubm̄ intellectus:ſed quaſi ſubiectum:vt al̄s dixi:⁊ etiam in-tellectus eſt quodāmō plura.ſ.reſpectu diuerſaruꝫ ma-terierū.licꝫ eſſentia eius ſit vna in ſe.Sed in ꝓpoſito cogi-tatiua eſt educta:⁊ ītellectus nō.ideo iſte ſunt forme di-uerſoꝝ generū:q̄ñ cū abſtractis numerari pōt ītellectꝰ. ꝓpter hoc ꝙ ipſe nō cauſat̄ a mā:ſenſus aūt nō:quia cau-ſat̄ a materia:⁊ ſic nō repugnāt inuicē ſenſus ⁊ intellectꝰ in formādo mām:q̄ mā prima indiget forma educta de potētia illius.aliter ipſa nō ſaluaret̄ in eſſe:⁊ tale eē nul-lo modo dare pōt itellectus:vt etiā ligent̄ ſenſibilia cuꝫ ītelligibilibus īdiget mā ītellectu:⁊ tale eſſe dare nō pōt ſenſus:neqꝫ ſm̄ totū:neqꝫ ſm̄ partē:q̄ nō ita nobile eſſe dare pōt ſenſus:ſe igit̄ cōpatiunt̄ ſenſus ⁊ ītellectus:vbi due forme mãles mām potētes actuare nō ſe cōpaterēt̄ q̄ vtraqꝫ earū mā exiſteret ſimplr̄:educta igitur forma eductā non cōpatit̄:niſi ruptā:ſed excludit:q̄ intus exi-ſtens prohibet extraneū:ſed non ꝓhibet non eductam.

¶ Cōtra.capio aīal qđ diuidit̄ per drīaꝫ:aut igit̄ ipſum diuidit̄ per cogitatiuam tantuꝫ:aut per intellectiuā tñ: aut per vtrūqꝫ: non primum:quia tunc non eſſet homo ītellectiuus.ſ.vniuerſalr̄.nō ſcđm:q̄ tūc nō eſſet hō ſen-ſitiuus.ꝓpria eni drīa adueniēs gñi totā indiuidui eſſen-tiā cōprehendit.Si tertiū.tūc genus duabꝰ vltimis dif-ferētijs imediate diuideret̄:⁊ eque prio:⁊ ex eodē latere: qđ nō eſt impol̄e.Tū ſcđo:q̄ tūc nō eſſet hō vna ſpēs:ſꝫ due.ꝓpter differētiarū formaliū vltimaꝝ multitudinē: ⁊ ſi ordinate diuidāt vt cogitatiuū prius:tūc nō cōſtituit cogitatiuū ſpēm:niſi forte incōpletā.Tū tertio vniꝰ rei erūt due q̄ditates:pꝫ ꝯña:q̄ forma eſt q̄ditas:⁊ due for-me due q̄ditates.Tū 4°.q̄ vnius rei eēnt plura eē:cuiꝰ oppoſitū vult ph̄s.6.topicoꝝ.capite.4.vniuſcuiuſqꝫ eo-rū que ſunt:vnū eſt eē qđ eſt:⁊ ꝑ hoc ꝓbat rē nō habere plures diffōnes:q̄ cū diffōnes ſunt diuerſe:tē eē eiuſdeꝫ rei eſſent diuerſa.pꝫ ꝯña:q̄ oīs forma in mā eſt eē mãe: ⁊ ſic datis pluribus formis dant̄ plura eſſe.Tū q̄nto:q̄ hō erit duo aīalia:aut bis aīal.pꝫ ꝯña:q̄ vtraqꝫ iſtarum formarū eſt apta dare eſſe aīal:ſimilr̄ ⁊ viuēs ⁊ corpus ⁊ ſubaꝫ.vñ ſi ſolū cogitatiua informaret mām:adhuc co-gitatiuū illud eēt aīal:viuens:corpus:⁊ ſuba.ſimilr̄ ſi ſo-lū itellectꝰ formaret illđ itellectiuū eēt aīal:corpꝰ:⁊ ſub-ſtātia.

¶ Rñō.aīal equoce dr̄ de aīali ꝑ ītellectum ⁊ de aīali ꝑ ſenſuꝫ:ſub aīali ꝑ intellectū cōprehēdunt̄ celi.ſub aīali ꝑ ſenſum aīalia corruptibilia:nō aūt icorruptibilia. Dico igit̄ ꝙ ad hoīem ꝑ cogitatiuā ꝯhit̄ aīal per ſenſuꝫ. eſt eni cogitatio q̄dā tactus noīe accepto ab origine ꝑori ꝑatione:ſed aīal per itellectū ꝯhit̄ ad hoīeꝫ ꝑ ītellectū poſſibilē:⁊ ſic vtrūqꝫ iſtoꝝ generū.quoꝝ q̄đlibꝫ eſt aīal equoce.ſ.aīal per ſenſuꝫ:⁊ eſt ſuba aīata ſenſitiua: ⁊ aīal per itellectū:⁊ eſt ſuba aīata ītellectiua:eſt genus ad ho-minē.ex hoc itelligēs Auer.ꝓ poſterioꝝ.coꝰ.43.volen-tem ꝙ oſtēdat̄:ꝙ hō eſt intelligibilis:per mediū qđ eſt aīal.⁊ ꝑ mediū qđ eſt rōnale:certuꝫ eni eſt ꝙ aīal qđ eſt aīal per ſenſum nō eſt mediuꝫ ad oſtēdēdū ꝙ homo eſt intelligibilis:ſed bene aīal qđ eſt aīal ꝑ intellectuꝫ:⁊ ſic queādmodū homo hꝫ duas formas:ita hꝫ ipſe duas q̄di-tates:⁊ duo eē:⁊ duo gña ꝓpinq̄:⁊ duas drīas vltimas:q̄ ſunt cogitatiuū ⁊ itellectiuū diſcurſiue.que drīe forma-liter differūt:licꝫ ipſe ſint eedē ſubto ⁊ iſeparabiles in eē queādmodū forme ſunt iſeparabiles.Si dicas hos eſſe errores:⁊ nō paruos.

¶ Reſpōſio veꝝ eēt aut in re ſim-plici:aut ſi q̄ditates eſſent eque ꝑme:ſeu ordinē nō habē-tes.Sed vna ordinat̄ in aliā.vt cogitatiua in intellectū: ⁊ etiā ſi genera ⁊ differētie differāt per analogū ⁊ vniuo-cū.Jtē cogitatiua ſeparato itellecto ad imaginationē nō daret homini exiſtentiā:ad minus itelligibilē.multipli-catio etiā quiditatū cōuertibiliū ⁊ adequataꝝ:vt diffini-nitionū eſſentialiū ⁊ quiditatiuarū ex terminis vniuocis cōſtitutarū:eſt impoſſ̄is:ſꝫ nō q̄ditatū nō adequatarum: neqꝫ diffinitionū nō q̄ditatiuaꝝ aut eſſentialiū.vñ vniꝰ rei q̄tuor ſunt cauſe ⁊c̄.diffinitio aūt hoīs per aīal intel-ctiuū eſt per genus analogū.⁊ nō vniuocū.ſed diffinitio eius per aīal ſenſituū eſt diffinitio per genus vniuocuꝫ. ſimilr̄ differentia:que eſt cogitatiuū.eſt vniuoca.ſed ra-

tionale ſumptū ab intellectu eſt drīa analoga:⁊ ſi ſumit̄ rōnale ab itellectu pure potētiali:cuiuſmodi eſt itellectꝰ humanus tñ:tūc homini appropriat̄:⁊ licꝫ vtriuſqꝫ for-me.ſ.cogitatiue ⁊ itellectus idē ſit mãle ſubm̄ remotū.ſ. mā prima ⁊ ſcđa.ſ.elīnta determinate rupta:verūtamen id eſt ꝓprie ſubm̄ cogitatiue:ſed ipſius itellectus ipſum eſt q̄ſi ſubiectū:vt in libro de itelligētijs dixi:q̄ tñ ex il-lo ſubto extracta eſt cogitatiua:⁊ nō itellectus:ideo non vniuocant̄ iſte forme:⁊ ſic diffinitio aīe vtriqꝫ cōis dicta eſt ab Auer.eſſe analoga ſcđo ⁊ tertio de aīa.ꝑncipiū igit̄ hoīs ꝑatiuū eſt ꝑfectius:duꝫ hō generat̄:q̄ꝫ ſit ꝑncipiū generatiuū brutorū:ergo ad ꝑfectiorē terminuꝫ ꝑducit homo ſuā mām in quā agit:ſed bruta ad formā ſubalem que eſt ſenſus deducunt ſuā mām:g̃ nō tñ ad formā ac-cidentalē:neqꝫ tantū ad vegetatiuam deducit homo.oīs eni forma ſubalis eſt ꝑfectior in ſuo eſſe reali ea forma:q̄ realiter eſt accñs:ſed intellectū nō per ſe iducit homo in mām:niſi forte paſſibilē:quē ſi cōcederes inductū:habe-reꝫ itentū:ſed error eſt ꝯcedere itellectū paſſibilē iduci: q̄ que inducunt̄ ab extra veniūt:que vero ab itra ſunt: extrahi dicūtur.itellectus igit̄ paſſibilis extra ducibilis eſt:nō aūt iducibilis.ergo aliā formā ſubſtātialeꝫ educit homo ab itellectu:puta cogitatiuā:nulla eni alia dat̄ for-ma ꝑfectior formis brutoꝝ:que infra itellectū poſſibilē ſit.Tū q̄ Ariſto.ſcđo de aīa.ponit gñatiuā eē ꝑfectioreꝫ augmentatiua:virtualr̄ tñ.ſ.ex rōne formali obiecti:pu-ta nutrimenti inquātū eſt ſuba:⁊ inquātū eſt quātū.tex. coꝰ.47.eo ꝙ gñatiua eſt finis argumētatiue.tex.coꝰ. 49.Eſt aūt apud multos inducēs virtus augmentatiua aīam ſm̄ ꝑtē.ergo gñatiua totā aīaꝫ educit aut inducit. Tum etiā Ariſt.ſcđo de gñatione aīaliū voluit feminaꝫ prebere corpus genito:marē vero aīam:ſed itellectū per ſe:⁊ imediate nō ꝑbet hō:q̄ in vigore illius nō per ſe cō-tinet̄.cogitatiuā igit̄ prebebit.

¶ Ad ſcđaꝫ ꝯfirmationē cōcedit̄ ꝙ hō eſt ſpēs vniuoce cōtenta ſub aīali ſenſibili in ꝑdicamēto ſube vniuoco in recta linea.ſcđo homo eſt ſpecies analoga cōtenta directe ſub aīali itellectiuo con-tento in gñe ſube analogo:ſꝫ nō in gñe vniuoco: ⁊ ſic hō eſt duobus modis ſpēs.ſ.vniuoca ⁊ analoga.vlterius dr̄ ꝙ ordo cadēs iter cogitatiuū ⁊ itellectiuū pōt dupliciter intelligi vel ordo predicamētalis:vel nãe:ordine predi-camentali neqꝫ cogitatiuū eſt ante itellectiuū neqꝫ poſt: q̄ ipſa nō in eodē predicamēto vniuoco reperiunt̄.ideo dici nō pōt cogitatiuū cōſtituere ſpēꝫ incōpletā cōplebi-lē per vlteriorē drīam:q̄ vltra cogitatiuū in gñe vniuo-co nulla eſt alia vlterior differētia formalis.Alius eſt or-do nãe:quo nā agendo ꝓcedit ad maximā ꝑfectionē per gñationē acq̄ſibilē:⁊ iſto ordine cogitatiuū eſt prius ori-gine:nō tēpore:q̄ꝫ itellectiuū:q̄ cogitatiuū eſt vltima ꝑ-paratio mãe ad hoc vt formet̄ intellectu.vt dixi in libro de intelligentijs.quolibeto.3.⁊ in hoc ordine cogitatiuuꝫ cōſtituit ſpēm in eſſe incōpleto cōplebilē per vlterioreꝫ formā.ſ.intellectū.

¶ Cōtra.mā formabilis itellectu eſt de genere vniuoco:ergo itellectus formatiuus eiuſdē eſt de eodē gñe.pꝫ ꝯña:q̄ actus ⁊ potētia ſunt eiuſdē gñis.

¶ Rñō.ꝙ materia ſm̄ ꝙ eſt potētia ad formā trāſmu-tabilē de potētia illius ad actū eſt de gñe ſube vniuoco: ſed ipſa vt eſt potētia ſubiectiua eſt potētia de gñe aīaliū intelligibiliū:analogice tñ cū alijs mãebus cōprehenſa.

¶ Ad tertiā ꝯfirmationē res pōt dici vna dupliciter ſm̄ mām:⁊ ſm̄ formā:tunc vbi res ſit vna formalr̄:illius eſt vna q̄ditas:ſed vbi res ſit vna mãliter nō opꝫ.homo aūt habet q̄d.ſ.eſſe ſenſitiuū cogitādo:⁊ eē itellectiuū diſcur-rendo:⁊ ꝯñter nō eſt hō vnū formalr̄ reſpiciendo ad pre-dicata in q̄d:ſed bñ eſt vnū formalr̄ reſpiciendo ad vlti-ma eius formā ſm̄ nāꝫ:que eſt itellectus.

¶ Correlariū aliq̄d eſt vnū in nā:qđ nō eſt vnū ſm̄ predicata in quid de eo.

¶ Ad quartā ꝯfirmationē vnius rei eſſe plura eē duplr̄ intelligit̄:vltimata:nō vltimata.Tunc vnius rei nō ſunt plura eſſe vltima:ſed vnū:eo mō quo res eſt vna: ſed vnius rei eſſe plura eſſe nō vltima nō icōuenit:ſic eſt in hoīe:q̄ forme elementoꝝ ordināt̄ in ſenſuꝫ: ⁊ ſenſus in itellectū:⁊ nō eſt vlterior ꝓceſſus:ſed ſtatus ibi.vltra tamē eſſe nãle rei aliq̄ñ reperit̄ illius eſſe extraneū:aut ſpūale.de q̄bus eē nō loq̄tur ph̄s in auctoritate in argu-mēto allegata.Ex hoc ſequit̄ dici poſſe drīam vltimaꝫ. in ꝑdicamēto:in diffōne:cōuertibilē cum ſpē ſpecialiſſi-ma:⁊ nō ordinatā in vlteriorē formaꝫ:prioribus modis cogitatiuū dici pōt vltimū:ſed nō vltimo modo.

¶ Ad q̄ntā cōfirmationē negat̄ ꝯña:q̄ pluralitas aīalium no-tat duo indiuidua:nō eſt aūt ſortes duo hoīes:ſed eſt vnꝰ homo.ſi autē intelligit̄ hoīeꝫ eſſe aīal per duo ꝑncipia.ſ. itellectu:⁊ ſenſu.tūc cōcedit̄ ꝙ eſt aīal duobꝰ modis:nō tñ aīalia.q̄ terminus equoce ſumptus in ſuppoſitis non numerat̄:eſt aūt aīal equoce dictū đ aīali ſenſitiuo ⁊ de aīali itellectiuo:⁊ ſic ſi viuit hō intellectu ⁊ ſenſu:non eſt eadē vita intellectiua cū ſenſitiua:⁊ itellectus dat eſſe vi-uens ⁊ itellectiuū:⁊ nō ſenſitiuū:⁊ ſenſus dat eſſe viuens ſenſitiuū:nō aūt eſſe viuēs intellectiuū.

¶ Sed dubitat̄ ſuppoſito ꝙ cogitatiua det eē hoī:⁊ itellectus aſſiſtat ei-dē vel formādo vel nō formādo.ſequit̄ ꝙ ideꝫ numero eſt vniuerſalr̄ itellectiuū:⁊ nō vniuerſalr̄ itellectiuū:⁊ ſic ꝯdictoria de numero eodē verificāt̄:pꝫ ꝯñtia:q̄ quādo aliqđ ꝑncipiū formale cōſtitutiuū alicuius in eſſe ſpecifi-co eſt nō rationalitas vlīs:tūc illud cōpoſitū eſt nō rōci-natiuū vlr̄:pꝫ q̄ nā ꝑncipij formalis ꝓprij cōicat̄ in cō-creto ſuppoſito cōſtituto ꝑ illud ꝑncipiū:ſꝫ nō rōnalitas vlīs eſt ꝑncipiū intrinſecū hoīs ⁊c̄.ſ.aīa cogitatiua:q̄ ip-ſa nō eſt ꝑncipiū vlīs intellectionis:g̃ hō iſte cōpoſitꝰ ex cogitatiua ⁊ corpe ⁊c̄.nō eſt vlr̄ ratiocinatiuus:⁊ iſte idē homo eſt ratiocinatiuus vlr̄ denoiatione ſumpta a prin-cipio aſſiſtente.vt pꝫ experiētia.g̃ ꝯdictoria de eodē:q̄rū vnū ꝑ ſe v̄ificat̄:⁊ reliquū per accñs.

¶ Rñō.eē itelle-ctiuū vlr̄ diſcurſiue hoī cōuertibilr̄ cōuenit:aut igit̄ ipꝫ eſt ſubale de eēntia eius:aut illius eēntiā ꝯñs:ſi ſubſtā-tiale de eſſentia:opꝫ itellectū dare eſſe homini.ſi ſubſtā-tiale ſeq̄ns eēntiā:ergo ipſum eſt ꝓpriū hoīs.⁊ oē ꝓpriū alicuius ſubiecti cōpoſiti fluit a ꝓprijs ꝑncipijs itrinſe-cis eiuſdē ſubiecti.ergo itellectus eſt ꝓpriū ꝑncipiū ho-mini:⁊ nō extrinſecū.g̃ intrinſecū.nō mā.g̃ forma dans eſſe.ideo teneo intellectū poſſibilē dare eē homini.vt ſe-piſſime dictū eſt.Ad argm̄ negat̄ ꝯña:q̄ cū ꝑnm̄ homini intrinſecū:qđ eſt cogitatiua:ſit in gñe limitatuꝫ:negatio inde accepta nō dꝫ eē trāſcēdēs:eo q̄ cogitatiua cōpatit̄ formā alterius gñis:opꝫ negationē ſumptā a cogitatiuo nō negare altius genus.Dico igit̄ ꝙ a cogitatiuo accipit̄ eſſe nō intellectiuū vlr̄:quātū eſt ex aliquo ꝑncipio de ge-nere ſube vniuoco:ſed nō opꝫ inferre negationē illā vlēꝫ.

¶ Ad ſcđm ꝑncipale negat̄ ꝯña: q̄ꝫuis in hoīe due ſpēs colligent̄:ibi eſt tñ itellectus:q eſt vltima forma: q̄ hō eſt homo.cogitatiua igit̄ forma nō eſt vltima:ſꝫ ordināt̄ in intellectū:nō tñ eſt homo vnus ꝑ ſimplicē formā:ſed ꝑ ꝯpoſitiſſimā:nullū eni eſt mixtū hoīe ꝯpoſitiꝰ:hꝫ igit̄ hō duo eſſe:vnū eſt eſſe mãle a cogitatiua:reliquuꝫ vero eſt eē diuinū ab intellectu poſſibili.Dixit eniꝫ Ariſto.4. de ꝑtibus aīaliū.hoīs nā atqꝫ ſuba diuina eſt.officiū aūt diuini eſt itelligere.

¶ Ad tertiū.cōceſſuꝫ eſt ab eodem ꝑncipio ſumi ſpēm ⁊ genus:nō aūt a diuerſis.

¶ Or ſi vo-lueris ſumere aīal a ſenſu ⁊ rōnale ab intellectu.tūc dico ꝙ a diuerſis formis ſumunt̄:ſed nō ſunt ſe habentia:ſic

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cōtractiuū ⁊ cōtrahibile: ⁊ ſicut actuatiuum ⁊ actuabile: q̄uis ipſi actus ⁊ potētie ſint ſimul. iō nō ſe habent ſm magis ⁊ minus cōe per ſe: ſed ſolū mālr: ꝑpter identitatē mālē cogitatiue cū itellectu. diuidēdo igiꝛ aial ſenſu ꝑ intellectū: aut per intellectiuū: aut diuidēdo aial intellectu ꝑ ſenſuꝫ aut ſenſitiuū: eſt diuidere hñs pedes ꝑ alatū ⁊ nō alatū: nō aūt per fiſſos ⁊ nō fiſſos: qđ reprehēdit ab Ari. 7. meta tex. cō. 43. ⁊ ꝑ de ptibus aialiū. opꝫ eni ad h̄ vt ꝑ ſe diuidat aial ſenſu ꝑ itellectū: ꝙ itellectꝰ eēt qdaꝫ ſenſus ſimilr diuidendo aial itellectu per ſenſum tanq̄ꝫ per drīaꝫ eſſentialē ⁊ per ſe: opꝫ ꝙ ſenſus eſſet qdā itellectus: que ſunt icōueniētia. Cōcedo igiꝛ nō icōuenire differentiā alterius gñis eſſe ſumptā a diuerſa forma a qua ſumiꝛ genus de alia coordinatione: ſed tñ hoc ſolū verū eſt in ſpecie ſubſtātie: que non eſt vna ſimpliciter: ſed eſt vna compoſite: ⁊ ſic intellectiuū eſt differentia animalis de pdicamēto ſubſtātie: ſed non formalis: ſed mālis. Oꝛ ſi dixeris oppoſitū: tūc cū aial vniuocū ſit aial ſenſu: opꝫ ꝙ rōnale eſſet eſſentialr ſenſitiuū: ſic ꝙ pncipiū ſentiēdi in hoie eſſet eētialr pncipiū itelligēdi: qđ eſt ipoſſibile apud Auer. ¶ Et ſi queras an homo vt itellectiuꝰ eſt ſit in gñe ſubſtātie vniuocatꝰ cū brutis. ¶ Rñſio. homo eſt vniuocatus cū brutis: tū rōne pncipij paſſiui. ſ. ratione māe pme: ⁊ etiā rōne materie ſecūde: tū rōne pncipij formalis educti de potētia materie. ſ. cogitatiue vtutis: ſed hō vt intellectiuus eſt: nō eſt vniuocatus cū brutis: qꝛ licꝫ formet itellectꝰ eādē māꝫ: quā ſenſus: non tñ eodē formādi gñe: qꝛ aſſiſtēter format itellectus: ſenſus vero inherenter. itellectus igiꝛ nō eſt pncipiū ſentiendi: ideo nō vniuocat itellectus hoiem cū brutis. ¶ Sed ſi queras an homo vt eſt cogitatiuus ſit de gñe diuinorū. ¶ Rñſio. ꝙ nō: qꝛ lꝫ cogitatiuus homo ſit de genere diuinoꝝ nō tamē per cogitatiuā: ſed per accidēs rōne itellectus ipſum formātis. ¶ Et ſi queras an hō ſit eiuſdeꝫ generis vniuoci cū diuinis. ¶ Dico ꝙ nō: qꝛ aialia diuina in nullo vniuocanꝛ: qꝛ iter ſe nō cōueniunt in aliquo pncipio formali ⁊ qditatiuo: neq̄ꝫ mālī: qđ ſit eiuſdē rōnis: niſi analogice: a qbus aialibus etiā hō differt: qꝛ materiā in potētia icludit quā nō icludit aliqđ aial diuinū. eſt igiꝛ hō inter ſpēs aialis diuini nona ⁊ ifima ſm phm vbi ſtellatū eſt pꝛia ⁊ ſuprema. ¶ Ad q̄rtū. forme eiuſdē gñis ſunt: que ſunt incōpoſſibiles: ⁊ que nō ſe cōpatiunꝛ: niſi altera remittaꝛ: nō ſic opꝫ de formis diuerſoꝝ generū. nō opꝫ igiꝛ remitti mālē formā: niſi educaꝛ alia fora q̄ māꝫ actuet: qꝛ igiꝛ eiuſdē gñis nō eſt actuatio: quā dat itellectus cū actuatione cogitatiue: ea nō remittiꝛ cogitatiua. forme eni ſubales pfecte remiſſionē aut itenſioneꝫ nō patiunꝛ: nedū aie: forme eni mixtoꝝ pfectoꝝ alium ⁊ aliū mixtionis gradū ſequūꝛ. nō. n. mixti inexñteꝫ formā diſtinguimus ꝑ actū ⁊ potētiā: queadmodū elñtorū formas diſtinguimus: ⁊ ſic ruptio accñtiū in eis nō rūpit formā: ſed abycit eādē: ſed in elñtaribus formis accidētiū ruptione pus rūpiꝛ forma ſimplex anteq̄ꝫ ipſa totaliter abyciaꝛ. ¶ Ad qntū appetitū ſenſitiuuꝫ ⁊ itellectiuum ꝯriari dicimus extriſece: ⁊ quo ad effectꝰ: qꝛ aliquā opationē appetitus ſenſitiuus intēdit: quā rō appetit nō eē: aut appetitus eſt ad ſic. rō aūt ad nō: ſed formalr ⁊ intriſece nō ꝯrianꝛ. ¶ Ad ꝯfirmationē cogitatiua ſenſitiua cū appetitu ſenſitiuo ſunt idē ſubto: cognoſcitiua vo itellectiua eſt eadē cū appetitu intellectiuo. ſed ſenſus cū appetitu itellectiuo nō ſunt idē: neq̄ꝫ itellectus cū appetitu ſenſitiuo. ¶ Ad aliā cōfirmationē nō eſt itellectus ſimplr imobilis: qꝛ gñationē terminat. q̄uis ꝑductionē non terminet apud Auer. ¶ Ultimo argumēta quedaꝫ formarū pluralitatē ꝓbātia ⁊ theologicas difficultates petētia iſeramꝰ. Et ꝑ de peccati originalis ꝯtione: qꝛ nō merito māe ꝯhiꝛ. qꝛ lapides ipm ꝯherēt: neq̄ꝫ ipſius intellectꝰ: qꝛ ille nō eſt a parentibꝰ: ğ ꝯhiꝛ peccatū originale merito alicuius forme ſubalis vel accñtalis ꝯtē: ꝙ ſi ſubalis ſit: eſt intentū. ſ. pluralitas formaruꝫ ingenito ſi accidentalis: eſt etiā intentū: qꝛ ſubſtātialē preſupponit. ¶ Rñſio. pro ipſis ⁊ pro me. iuſticia originalis eſt habitus: quo prōpte tēperat aia paſſiones appetitus ſenſitiui. peccatū vo originale eſt carētia huius habitus: ⁊ ſic macula ē puatiua: ⁊ nō poſitiua. ꝯhiꝛ vero peccatū originale: qꝛ naſcente hoie ꝑ trāſfuſionē ſeminis deꝰ de cōi lege aie illius nō infundit habitū iuſticie: qꝛ Adaꝫ peccando pdidit ipſum pro ſe ⁊ ſuis heredibꝰ. ⁊ ſic pꝫ ꝙ nō ꝯtrahit natus peccatū originale: qꝛ mā inficiat formā: neq̄ꝫ quia aliqua ſubalis forma vel accñtalis pexñs in ſemine remaneat in genito: ⁊ iclinat peccatū originale ꝯ rōnē habitualiter in pueris: ⁊ actualiter in adultis: nō poſitiue: ſꝫ negatiue: qꝛ nō hꝫ itellectus habitū: quo reſiſtat appetitui ſenſitiuo ꝯ rōnē poſitiue iclināti. An aūt iſte habitus ſit itellectiuus aut ſenſitiuꝰ. q ponūt itellm eē formā hominis: ⁊ nullā aliā formā ponūt in ea ſubalē: hñt ipſum ponere in ſuba q̄ eſt intells. Qui āt ꝯñr ad pnª Ariſt. loquunꝛ potiꝰ ponerēt ipſuꝫ in appetitu ſenſitiuo q̄ꝫ in itellectu: queadᵐ Ari. vtutes morales ponit i ſenſitiuo appetitu. radix eni erroris eſt: q̄ ſit vtus: q̄ regula idigeat: ⁊ eſt vtus hñs paſſiōes appetitꝰ. ¶ 2º. poniꝛ difficltas de trāſubatione panis i corpꝰ xpi: qꝛ nō fit trāſubatio in deū qꝛ ipſe eſt imunis a mutatiōe: nō in aiaꝫ: niſi comitāter: nō in accñtia: qꝛ nō eēt ibi trāſubatio: ſꝫ trāſaccidētatio: ğ ē ibi forª corpeitatis. pꝫ ꝯña. qꝛ ſi ꝯſecraſſet btūs Petrus in triduo ſtatiꝫ poſt xpi bñdicti expirationē in cruce: aut ꝯſecratū añ mortē dñi ꝯſeruaſſet vſq̄ꝫ poſt mortē eiꝰ. añ tñ reſurrectionē eiꝰ. fuiſſet ibi ſub ſpēbꝰ panis corpꝰ ſine aia. ſed nō ſine forª ſubali extitiſſet. ğ vltra aiaꝫ aliā formā habuiſſet corpꝰ illđ. ¶ Rñſio. ꝑ vtriſq̄ꝫ trāſubaꝛ panis vigore ſacri in māꝫ pmā vl ſcdaꝫ ſub determinati dimēſionibꝰ exñtē: nō dico i māꝫ ⁊ dimēſiones. ⁊ iſtā māꝫ pdictū ē dici poſſe corpꝰ. ⁊ corporeū pt eē drīa ſumpta a mā diſtiguēs hñſeā a nō hñte. fit igiꝛ trāſubatio in māꝫ nō abſolute: ſꝫ q̄ fuit vl eſt ps eſſentialis xpi bñdicti: ⁊ ſic pꝫ qualr dñs nr Jeſus xps. dū hoc altiſſimū ſacrm inſtitueret: nō dixit corpꝰ: qđ eſt ego: qꝛ nō de corpe qđ eſt genus. ſꝫ de pte ſui eētiali loquebaꝛ. ſi eni itellu corpꝰ eēt corpꝰ. tūc vigore ſacri eēt xps bñdictꝰ in eucharïſtia ⁊ intellectꝰ: ⁊ nō comitāter: qđ a ſanctis negaꝛ. Et licꝫ d̄ mā pꝛia abſolute nō dicaꝛ hoc: tñ de mā ſcda: aut prima ſub determinatis dimēſionibꝰ exñte dr h̄: ⁊ corpꝰ ēt ꝓpe loquēdo: ⁊ poſitū i cruce vel in ſepulchro: ⁊ formatū ex puriſſimis ſanguinibꝰ vginis: rōne cuiꝰ forātiōis ex vginis ſanguinibꝰ nō ꝯcurrēte ad forātōeꝫ illā maſclo: nꝫ ſcie a maſclo dciſo: ſꝫ vtute altiſſimi obūbrāte. noie. n. ſoli xpo bñdicto appropato dr xps bñdictꝰ hoīs filiꝰ: vbi aly hominuꝫ: cū fily ſunt: hoiuꝫ fily ſūt: ⁊ nō hoīs: xps eni bñdictus licꝫ Joſeph habuerit ꝑ prē: nō tñ nālī: ſꝫ adoptiuo: vbi aly hoiuꝫ maſculū habuerūt ad eorū gñationē nālr agētē: ſiue patrē illū appellaueris: ſiue nō. deo igiꝛ agēte ſpālr ad gñationeꝫ illā dei filiꝰ ē dñs nr. Et licꝫ mā pꝛia abſolute nō ſit tua vl mea: qꝛ ipſa ē ſublunaribꝰ oibꝰ corporibꝰ cōis. tñ mā: que vel fuit ſub aia xpi bñdicti. diciꝛ eē illius vel fuiſſe: ⁊ licꝫ mā pma vel ſcda abſolute nō dicaꝛ caro: ipſa tñ ſub dterminata q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate ⁊ mixtione caro ē: in quā panis trāſubaꝛ ꝑ vba ſacri a ſacerdote ꝓlata itēdēte actualr vel habitualr facere: qđ ſcā mr ecclīa itēdit: ⁊ q̄ fuit ps puri ſanguinis vginis ſaltē pma mā. ⁊ eſt ſub agilitate. poſtq̄ꝫ chriſtus bñdictus ſurrexit

⁊ hac comparata ad animam ſaluatur vita ⁊ mors. ⁊ ad ſuppoſitum diuinum numeralis identitas: ⁊ corporis: ⁊ accidentium eius: que tamē cōceſſimus materie pme inherere. Sciēdū etiā ſanguinē in corde cōtentū nonduꝫ cōgelatum fluere poſſe: aperta ſibi via ꝑ ſolutionē continuitatis: ſimilr ⁊ aquā in cordis capſula cōtētā. qđ tamē nō ſine magno myſterio pceſſit. ⁊ pōt ſanguis dici viuus improprie: quemadmodū aque fluentes reſpectu ſtātiū. nō enim dicēdū ſanguinē fuiſſe viuū poſt expirationeꝫ: ⁊ ante ſurrectionē. etiā ſi quis ſanguinē dicat viuum improprie loquitur. quia ipſe eſt non aiatum. ¶ Tertio. arguunt aly ex trāſubatione panis in corpus xpi benedicti qꝛ forma: qua caro eſt caro: non eſt accidentalis: qꝛ tranſubſtantiaꝛ panis in carnem: ſi autem eſſet illa forma carnis accidens: tunc tranſaccidentaretur panis in carneꝫ: ⁊ nō tranſubſtantiaretur. ¶ Tum qꝛ dixit lux. caro mea vere eſt cibus. nō. n. accñs nutrit. ¶ Tū quia homo conſtat ex carne: ⁊ non ex accidente. ¶ Si autem ſubſtātialis ſit forma carnis. ⁊ ipſa nō eſt itellectus. quia tunc hō eſſet caro: ⁊ non totuꝫ ad carneꝫ. qđ falſuꝫ eſt. Tum quia homo componitur ex intellectu ⁊ carne. ideo non eſt forma carnis forma humana. ¶ Tū quia panis tranſubaꝛ in carnem: ⁊ non in animā niſi comitanter. ¶ Si dicas cōuertitur panis in carnem: vt habet eſſe corporeū ⁊ carneum: nō vt habet eſſe viuum. ¶ Contra. iſte diuerſitates per intellectuꝫ ſunt. mutatio vero eſt realis. ¶ Si āt forma carnis ſit ſubſtantialis ⁊ alia ab intellectu. aut igitur ipſa excedit itellectuꝫ: aut intellectus eam: aut eſt excedens ⁊ exceſſa. non primū. quia non vbicūq̄ꝫ eſt intellectus: ibi eſt forma carnis. quia non in oſſe aut neruo eſt forma carnis: ſed bene intellectus ineſt. non ſecundū: qꝛ in brutis eſt caro: ⁊ non intellectus. ¶ Tum quia non omnis homo haberet carnem. ¶ Tum quia vltra ſpecificam formā non eſt deſcenſus per formaꝫ. ¶ Tū quia intellectus eſt pura potentia in genere intelligibiliuꝫ. infra autem purā potentiaꝫ non datur infra in illo genere. ¶ Si tertium. quia eſt in brutis: ⁊ non in oſſe. ¶ Contra. que ſic ſe habēt: accidentaliter coniūgunꝛ. ⁊ nō eſſentialiter. ¶ Tuꝫ datis duabus formis in eadē materia eſt ordo eſſentialis. ¶ Si aūt eſſentialiter vniunꝛ: ipſe erūt ſemper vnite. ¶ Reſponſio. nomine carnis importatur materia ſecunda accidētaliter ſic diſpoſita. ⁊ ſubſtātialiter ſecūdū ꝙ anima hominis requirit. ⁊ ſic licet caro abſolute in alio ab homine reperiatur. nō tamē reperitur in ea ruptura; qua eſt in homine: ⁊ eiſdeꝫ accidentibus. an autem ſi elemēta manēt in mixto: elemēta panis trāſubſtantiētur in elemēta hominis: cōſideret theologus intētionē principalē. ſ. corpus chriſti: ⁊ comitātē ⁊c̄. ¶ Quarto. petunt aly difficultatē de identitate corporis xpi in ſepulchro: in cruce: in vita ſuper terram: in eucharïſtia: ⁊ in celo. qꝛ ꝑ mortē nō manet mā ſine forma. ⁊ ſic ſic: nō eēt idem corpus. ¶ Si noua forma ſit ibi actuans materiā: nō eſt ideꝫ corpus: quia variata eſt eius pars eſſentialis. ¶ Tum quia etiaꝫ in veneratione comitteret ydolatria aut quaſi. ¶ Tum etiam ſequitur deū dimiſiſſe aliquid in reſurrectione: qđ aſſumpſit in morte. ſ. illam formā corporis. ¶ Tum etiaꝫ ſequitur deum bis aſſumpſiſſe: ſcilꝫ in natiuitate ⁊ in morte. ¶ Tum aſſumpſiſſe corpus nō humanuꝫ. ſ. compoſitū ex iſta forma ⁊ mā. Si autem ſit corpus idem per intellectuꝫ: tūc nō eſſet corpus mortuū. ¶ Reſponſio. pro reſpōdētis ⁊ arguentis vtraq̄ꝫ parte. Corpus ibi eſt mā. māꝫ. n. ſubiectam corporeitati. que eſt quantitas: appellauit corpus Auerrois pmo phy. ꝯmento. 63. ⁊ eſt eadē: ⁊ accidētia eadē: ⁊ ſuppoſitū diuinū idē. ſed corpus compoſitū eſt variatū variatione forme: hoc fragilitati humane cōformius eſt: an aūt hoc deus fecerit: ipſe nouit. ⁊ cui voluit ipſe reuelare. an aūt illa forma fuerit alterius nature a cadauereitate: videtur ꝙ ſic. qꝛ reſolutionē corporis in elemēta ꝓhibebat. qꝛ iuxta pſalmū. Non dabis ſanctū tuū videre corruptionē. i. reſolutionē in elementa: quā cadauereitas nō prohibet: ſꝫ hoc reſpectu potētie diuine operantis nihil facit. ſatis eniꝫ ſibi eſt influxū ſuū gñalē: ſine quo hic nihil fit: ſubtrahere: queadmodū in camino ignis ⁊c̄. factū eſt. aliud ēt eſt cadauereitatem ꝓhibere in elemēta reſolutionē ꝑ paruum tēpus: ⁊ magnū. ꝑ paruū eniꝫ tēpus cadauereitas eā ꝓhibet: lꝫ nō ꝑ magnū. ⁊ pro paruo tpe ꝓhibere reſolutionē fuit ꝓpoſito ſatis oportunū: quū tertia die ſurrexerit. Sed de veneratōe alia debeꝛ veneratio filio dei: alia aie xpi: alia huic forme. ſi ibi alia ſit forma: alia materie. indoctus vo hec nō diſcernēs in fide ſancte matris eccleſie militantis ſaluaꝛ. Et queadmodū eodem miraculo antiquo: quo aſſumpſit carnē humanā: aſſumpſit quottidie: cū nō ieiunauit: māꝫ nutriēnti: ⁊ depoſuit quottidie māꝫ ptiū reſolutaꝝ: ita i ꝓpoſito nouā formā aſſumpſit: ⁊ depoſuit. ⁊ tñ vnica fuit corporis ⁊ forme aſſumptio. ⁊ hac ſolū humanū corpus fuit aſſumptū. ſed data illa alia forma fit aſſumptio vnius ptis ⁊ nō alterius. q̄re nō materie. qꝛ iā erat aſſumpta. ⁊ ſic auctoritas Ambroſij. Idem corpus ſumptū de virgine eſt paſſuꝫ: ſepultuꝫ: reſurrexit: aſcēdit in celū: ſedet ad dexterā prīs ⁊c̄. Et infra. va caro xpi q̄ pepēdit in cruce: iacuit in ſepulchro. intelligiꝛ igiꝛ idē ꝑpter materie: ſuppoſiti: ⁊ accñtiū: idētitatē: cū drīa viui ⁊ mortui: q̄ reqrūt diuerſitatē in forma ſubali. ſ. pñtia aie: ⁊ abſentia. an aūt alia reqraꝛ forma. nō eſt neceſſariuꝫ illud reſpectu diuine virtutis. ⁊ ſic cū oia ope diffinita ſint pmo politicoꝝ: mortuū ⁊ viuū opibꝰ diſtiguunꝛ. vñ recedēte aia: opꝫ corpus variari. dixit eni xps ſoluite templū hoc: ⁊ in triduo reedificabo illud: ſolutiōe: nō ꝯtinuitatis: qꝛ foramina thome oñdit: q̄ nō erāt ꝯtinuata: nō incinerationis: vt pdixi: ğ mortis aduētu ſolutum eſt templum: non hominis tantum. ſed corporis: iuxta Joānem euangeliſtam: corruptio igitur Chriſti fuit ſimpliciter: aliter illius generatio etiam fuiſſet generatio ſecundum quid. quoniam igitur Chriſtus habuit corpus mortale: quia eiuſdem ſpeciei cum corpore aliorum hominuꝫ: fuit corpus eius: ⁊ non preſeruatum a deo. quia actio caloris naturalis in humidum mutabat ipſum ſecundū etates: ⁊ in violentia paſſionis illate a iudeis fuit mortuus ſubſtantiali mutatione perditiua intellectus: quem reſurrectione acquiſiuit. ¶ Quia igitur opinio Ariſtotelis non habet in hoc queſito de formarum pluralitate aliqd contra fidem: teneo ipſam. licet conſequenter reſpondēdo oporteat dimittere phyloſophum. ¶ Contra opinio Ariſtotelis non ſaluat reſurrectionem. quia non poteſt forma materialis redire eadem in numero: neq̄ꝫ motus terminatus ad eam. Nec enim preterita ſunt ⁊c̄. ¶ Secundo. ſequitur ex pōne potuiſſe Chriſtuꝫ non vere reſurrexiſſe: nec vere mortuum fuiſſe. quia poterat ſenſus remanere: intellectu recedente ad inferos. ¶ Tertio. ſequitur ꝙ poſt reſurrectionem corruptibilia erunt corpora damnatorum. patet conſequentia. propter corruptibilitatem ſenſus. ¶ Quarto. ſequitur poſſibile eſſe tranſ hominationeꝫ: ſine tranſubſtantiatione: tranſuitalitate: ⁊ tranſanimalitate. quia remanente forma qua eſt animal: poteſt forma: q̄ homo eſt: perdi. ¶ Ad primuꝫ. diſcordant theologus ⁊ phyloſophus. ¶ Ad ſecunduꝫ. poſui illas formas apud phꝫ nālr iſepabiles: ⁊ a mā. amplior aūt eſt dei ptās in ſeparando intellectum a corpore. de communi tamen lege anima ſenſitiua deſinit eſſe:

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

recedente intellectu. ¶ Ad tertiū. ↄceditur ↄſequēs: nō corrumperetur tamē. nō quia qeſcat celuꝫ. qꝛ tēpore ioſue quieſcente ſole pugnabatur in terra. non tamen inde habetur ꝙ oēs alij celi qeuerint. imo nō de luna: ad quā orō ioſue ſe extēdit. vt pꝫ capite. io. ¶ Or ſi oēs qeſcēt celi: quēadmodū erit poſt vl'e iudiciū: tūc nō ſe corrūpēt: non qn ſint actiua paſſiuis approximata: vt cor calidum cerebro frigido: aut celū elemētis: neqꝫ ex dote impaſſibilitatis: qꝛ eā nō habebūt dānati ſꝫ qꝛ deus ſubtrahet influxū ad actionē deſtructiuā: eo ſeruato ad afflictiuā: ⁊ ↄrio alterāti ad mortē poterit eſſe reſiſtētia ex ↄrio ad oppoſituꝫ reducēti. ¶ Ad 4^m. negatur ↄña: qꝛ hō eſt aial: viuens: ⁊ ſuba ⁊c̄. ꝑ itellectū. ſi itelligas de aiali ꝑ ſenſum ꝙ ipſum remaneat: facta trāſhominatiōe ꝑ intellectū: dictū ē nāꝫ nō poſſe: deo aūt nō repugnare. ¶ Sꝫ dices quomō ſtat opinio Ariſto. cū fide: qꝛ ſꝫ rōnē nālē: aut intellectus eſt vnus: vt itellexit Auerrois Ariſt. Aut intellectus eſt pluri ficatus incipiens eſſe: vt itellexit aphrodiſeus Alexander. iſtaꝝ aūt nulla eſt cōformis fidei. ¶ R̄ño. hec ē circūſtantia: ꝓpter quā dixi oportere relinquere phꝫ. ⁊ iter duas illas opiniones falſas ꝓbabiliorē eligēdo: illa ē opinio Auerrois. quāuis bñ dixerit: dū tenet intellectū dare eē homini: terminat eni gñationē. ¶ Or ſi ↄ Auerroim adduxeris Ariſtotelē 2° phy. textu cōmēti. 26. loquenteꝫ in plurali de forma hoīs: ad quā ſtat cōſideratio qditatiua formaꝝ. ¶ R̄ño. textus Auerrois in ſingulari eſt: ſecūdo itellectus poſſibilis apud Auerroiꝫ eſt multa rōne māe. qꝛ plures māe formantur ꝑ ipm: quāuis ipſe ſit vn° i ſe. Si ēt Auerrois ſup por° cap° de ꝓprio. dixit rōnale eſt vere ꝓpriū hoī ſm primā fidem: nō ſm actū. Intellexit ꝙ aptitudo hoīs ad ratiocinādū ē vere ꝓpriū hoīs. dixerat eni Auerrois in cōitatibus rōnale nō p̄dicari ſꝫ magis: niſi diceret rē accidentalē ⁊ ſic pꝫ ꝙ rōnale pōt iportare ſubaꝫ ⁊ accñs diuerſimode accipiēdo. ex quo ſeqtur etiā itellectū eſſe principiū intrinſecū: qꝛ ꝓpria fluunt a principijs ſubiecti intrinſecis. ḡ aptitudo ad rōcinanduꝫ cū ſit ꝓpria homini a p̄ncipio intrinſeco hoīs fluit. ⁊ ſic intellectus eſt principiū intrinſecū nō aſſiſtens ex̄. ſꝫ primaꝫ fidē itelligo aptitudinē exñtie: ſm actū aūt actualeꝫ exiſtentiā. certū. n. ꝙ nālr prius eſt aptitudo exiſtētie ꝗꝫ exñtia actualis. fides. n. apud Auerroim cōpōnē verā dicit. diſcurſus igitur cū hoīe cōponitur p̄ma cōpōne dicendo homo eſt aptus diſcurrere: ⁊ ſcda cōpoſitione vt homo diſcurrit. ¶ Sed his poſthabitis ad tertium librum accedentes ſecundum hic claudamus.

¶ Alexandri Achillini Bonomenſis. Liber tertius.

INter accidētia elemētoꝝ quantitatē primū duxim° cōſiderādū ideo dubitatur p̄mo. ¶ Utꝝ detur minimū in nālibus. ¶ R̄ño. qōnem hāc eſſe amplioris ambit° ꝗꝫ noſtra regreret cōſideratio. ¶ Sit igitur p°ↄclo. cuiuſlꝫ nāti ē dare maximā ⁊ mīmā magnitudinē: quā forma illius nāti ſibi determinat. intelligētie eni nature dicuntur quaꝝ ꝑfectio in idiuiſibili cōſiſtit: nō autem nāta. ⁊ ſi determināt itelligentie ſibi quātitatē. hoc nō ē in ſe: ſed in alio: puta in orbe ipſis ſubiecto. ꝓbatur ſub aliquāta magnitudine res nālis ꝑ ſe exiſtere pōt: ⁊ ſub aliquāta non: ḡ datur terminus iter nimis paruū ⁊ ↄueniēter paruū: ⁊ ſimilr inter nimis magnū ⁊ ↄuenienter magnū. cū. n. a non quāto imaginamur aliqd: puta māꝫ creſcere vſqꝫ quo totaꝫ latitudinē quātitatis nimis parue reſpectu determinate nature pertranſiuerit: tūc aut dabilis eſt maxia quātitas ſub qua ſtare nō poteſt nātum: cuius quātitas eſt mediocris: ⁊ cui illa eſt cōueniens: aut dabilis eſt minima quātitas: ſub qua nātū datū exiſtere poteſt: qꝛ ſignato tēpore ꝑ qō durat quātitas nimis parua: quero de quātitate habita in inſtanti terminānte illud tēpus. aut eſt poſſibile naturatum exiſtere ſub illa aut nō. ſi ſic: tūc illa eſt minima quātitas ſub qua datum naturatum exiſtere poteſt. Si autem non poteſt datuꝫ naturatum exiſtere ſub illa quantitate: tunc illas quātitas eſt maxima ſub qua datū naturatuꝫ exiſtere non poteſt. qꝛ ipſum ſub iſta quantitate exiſtere non poteſt: ⁊ ſub nulla minore quantitate etiam exiſtere poteſt: ſed bene ſub q̄libet maiore citra certam datam. Similiter ad imaginationem tranſeunte aliquo a quantitate conuenienti verſus nimis magnam quātitatem: tunc detur inſtans terminans tempus aut eſſe inſtantis qō apud Ariſto. tantū eſt vnum inſtans qō fuit ⁊ erit. ſed variatur ipſum ſꝫ diuerſa eſſe. quarto phyſicoꝝ. textu cōmenti. 103. ⁊. 104. cōi autem modo loquendi vtimur. licet ſm iſtum ſenſuꝫ intelligamus. per quod durauit quantitas conueniens ipſi naturato: aut ſub quantitate data in hoc eſſe inſtantis poteſt datum naturatum exiſtere: aut non. ſi poteſt: illa eſt maxima quantitas ſub qua datum naturatum exiſtere poteſt. ſi autem ſub illa non poteſt: tunc illa eſt minima quantitas ſub qua illud naturatum exiſtere non poteſt: quia ſub illa exiſtere non poteſt: ſub nulla etiam maiori exiſtere poteſt: ſed bene ſub qualibet minori: ſupra tamē aliud extremuꝫ. ꝓpter enim non euitabilē eſſe alteram partem cōtradictionis: non euitatur diuiſio. neqꝫ congregabiles ſunt illi termini ſimul in eodem. ſ. maximuꝫ qō ſic: cum minimo qō non. ⁊ maximuꝫ qō non cū minimo qō ſic. ꝓpter contradictionem quā claudunt. ¶ Iſtam concluſionem voluit phyloſophus ſcdo de anima. textu cōmenti. 41. omniuꝫ natura conſtantium poſitus eſt terminus magnitudinis ⁊ augumenti. nō capitur augumētum proprie. quia nō omne naturatum proprie augetur. quia nullum inanimatuꝫ proprie augetur. neqꝫ eſt dictū vniuerſale. quāuis augumentum etiam improprie caperetur. ſ. pro rarefactione niſi quo ad primā partem: quia celum non augetur neqꝫ proprie: neqꝫ improprie. ſed opꝫ ſupplere vltime parti: in augumentabilibus ſiue proprie ſiue improprie. vt pꝫ ex Auerroe. 6° phyſicoꝝ. cōmento. 91. omne gñabile naturale habet aliquam quantitatē naturaliter in initio generationis ⁊ in fine: ⁊ iſta quantitas habet extrema ⁊ medium. verbi gratia. quoniā quantitates embrionum ſunt terminate. ſ. minimi embrionis ⁊ maximi embrionis. ⁊ ſimiliter quantitates hominū ſunt terminate. ſ. maximi ⁊ minimi. vnde impoſſibile eſt augeri in infinitum aut diminui. nam ſi tranſiuerit quantitatem naturalem in diminutione ⁊ additione: ſtatim corrumpetur ens. actio enim cuiuſlibet entis perficitur per quantitatem ⁊ qualitatem terminataꝫ: ſicut eſt diſpoſitio in entibus artificialibus. ¶ Ex iſta concluſione ſequitur ꝙ termini magnitudinis ⁊ paruitatis ſunt ꝓpter formam: que eſt principium eſſendi naturatum. naturatum enim duo dicit materiam ⁊ formaꝫ. poſuit eniꝫ Ariſ. ſecundo de anima. textu cōmenti. 41. natura cōſtantium pro medio inherētie p̄di^ti ad ſubiectum: ſubdens que natura eſt hec que terminum requirit dicens: hoc autē eſt anime ⁊ rationis magis ꝗꝫ materie. ⁊ ſic datur minimuꝫ ex principio intrinſeco ⁊ naturali: qō eſt forma. dixit eniꝫ Auerrois octauo phyſicorum. cōmento. 62. Res naturaliter habent magnitudines terminatas. minimus igitur homo eſt terminatus naturaliter: ſimilr maximus. Si enim magnitudines rerum non eſſent terminate: tunc magnitudines non haberent perfectionem: queſitā in nā ꝑ motū augumēti. Manifeſtū. n. eſt ꝑ ſe. quē-

admodū nō quelibet actio fit ꝑ quālibet qualitatē. ſ. per quālibet formā. ita manifeſtū eſt eſſe ipoſſibile vt q̄libet actio entiū fit ꝑ quālibet magnitudinē. ſꝫ vnaqꝫ actio actionū ꝓpriaꝝ cuilibet enti hꝫ ꝓpriā q̄litatē ⁊ ꝓpriam quātitatē. ſicut igitur actio hoīs nō poteſt ꝓuenire niſi a forma hoīs: ita ipoſſibile eſt vt actio eius ꝓueniat niſi a ſua magnitudine. magnitudo igitur hoīs eſt terminata nālr. igitur ⁊ ſua forma: ⁊ ſimilr vnaqueqꝫ reꝝ nāliū. Et primo celi. ↄmēto. 72. ſi nā alicuius forme fuerit inata eē in corpore ifinito: neceſſe eſt vt nā iſtius forme ſit ifinita. forme. n. diuerſaꝝ nāꝝ inate ſunt habere mās diuerſe quātitatis. quū diuerſitas formaꝝ ſit cā diuerſitatis quātitatū ⁊ magnitudinū recipiētiū formas. ¶ Accedit ēt Auer. 3° meta. cōmēto. 17. dicens. minima. n. ꝑtiū corꝑis ſenſibilis q̄ nō diuidit ſm ꝙ eſt illud corpus eſt cōpoſita. v̄. gr̄a. minima ps ignis eſt cōpoſita ex mā ⁊ forma. ⁊ ſic nō eſt ſine gñatiōe. ¶ Scda ↄ. oē celū ſui maximo ⁊ minimo termino ↄtinetur. qꝛ ꝗtitas ⁊ extēſio eius variari nō pōt. iō illa quā hꝫ celū eſt maxia ⁊ minima. ⁊ ſic ſeqtur ꝙ inter maximū ⁊ minimū alicui° rei nō datur mediū. verūtamē nullum celum eſt maximum ⁊ minimum celum. qꝛ ſpera ſtellata eſt maximum: lune vero celum eſt minimuꝫ. inter que ſex ſunt media iuxta Ariſtote. in libro de proprietatibus elemētoꝝ. ⁊ ſꝫ hāc ſñiaꝫ itelligo Ari. de ſecretis ſecretoꝝ ad Alexādrū. ⁊ cū dixit ibi ꝙ nouē ſūt ſphere. dixi in libro de itelligētijs in illo nouenario ſpheram actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ ↄputari. pytagoras aūt vt teneret numeꝝ denariū eē ꝑfectū duas terras enumerabat: hanc quā habitamus: ⁊ antictonā. i. ↄ latā: q̄ nō eſt ſenſib° noſtris manifeſta. vt dixit Ariſt. p̄mo meta. Uirtuti aūt primi celi: cū multiplex ſit: cōmoda eſt illius ampla magnitudo. qꝛ in eo multe ſtelle repiuntur: nō aūt tot ⁊ tāte ſtelle in paruo corꝑe apte diſponerentur. Seruit etiā ampla illa magnitudo velocitati motus: quā in maxio orbiū eē oꝫ. Alias ēt dixi ꝑfectiorē itelligentiā alijs maiorē motū regrere ꝗꝫ alie itelligentie: q̄ minus ꝑfecte ſunt: regrāt. ⁊ cōſequēter altiorē locū. ꝓportionantur aūt ↄñter alie magnitudīes alijs itelligētijs ⁊c̄. ¶ Tertia ↄcluſio. cuiuſlibet īdiuidui elemēti maximū ⁊ minimū aſſignabile eſt. quia ipm ꝓcedente rarefactione aliqñ deſineret eē. aut ad maximā quātitatē eius deduceretur. ſilr ad minimā aut ad nō eſſe ꝓcedente cōdenſatiōe. ⁊ per augumētū improprium verſus maximā dimenſionē deducitur. ⁊ per cōpreſſioneꝫ verſus minimā. ¶ Iſti ēt termini in generatiōe cōprehēduntur. 6° phy. ↄmēto. 32. primū in omni gñatiōe ⁊ corruptione eſt minima pars q̄ poteſt inueniri de gñato. minimū. n. de omni gñato eſt terminate quantitatis. v̄. gr̄a. minima pars ignis ē terminata. ſ. minima q̄ pōt eē ignis. ¶ Ubi nota ꝙ ex quocūqꝫ generetur ignis: illud eſt denſum: aut nō eſt ita raꝝ ſicut ignis. ideo in oi gñatōe ignis datur minimus ignis. ſed maximus ignis dari nō pōt in gñatiōe: qꝛ tūc oporteret ignē ꝑ ↄdenſationē gñari. Silr in corruptiōe ignis ↄtinue tendit ignis verſus illā quātitatē q̄ fuit minima ſub qua gñabatur. qꝛ ꝑ cōdenſationem ipſe corrumpitur. ⁊ ſic nō datur maximus ignis etiā in corruptione. qꝛ omne gñabile corpus ex igne eſt minoꝝ dimenſionū ꝗꝫ ſit ignis. Si igitur ponatur ꝙ rariſſimo igni approximetur rarefaciens ipm donec illū ignē corrūpat. caſus nō eſt poſſibilis. qꝛ ſūmus ignis plus rarefieri nō poteſt: neqꝫ calefieri. ¶ Or ſi logicus ad imaginationē admittat: ↄñter ↄcedat dari ſublunare corpus rarius igne. qō abhorret phs ſed oē aliud māle corpus ab igne i maius ſe trāſmutari pōt. Terra vero ex nullo corꝑe minoꝝ dimēſionū ꝗꝫ ipſa ſit gñari pōt. neqꝫ in id corrūpi. imaginabile eſt tñ opp^m. puta vnā terrā nō multū denſaꝫ gñari ex vno mixto habēte dēſiorem terrā ꝗꝫ ſit illa q̄ gñatur ⁊ ↄñter cōcedat logicus ꝙ ſub remiſſiore gradu exiſtere poteſt forma terre ꝗꝫ ſit gradus ſub quo ipſa mixto inexiſtit. qō difficultatem facit phylo. ideo quādocūqꝫ ipa gñatur: ipſa ꝑ cōdēſationē gñatur. ideo in eius gñatione datur maxima terra. ſed cū terra ēt corrūpitur: verſus ſuā quātitatē maximā deducitur: ad quā cū venerit: tunc p̄mo non erit. ⁊ ſic dari non pōt minima terra in gñatiōe illius aut corruptiōe. ſed igne aut terra in ſuis nālibus diſpōnibus exñtibus. maximū eſt ignis: ⁊ minimū eſt terra. hoc voluit Auer. 2° de aīa. cōmē. 97. maxima dimēſionū quam mā recipit eſt dimēſio ignis: minima vero eſt dimenſio terre. ¶ Ex his ſequitur ꝙ ſub maiori quātitate pōt ignis exiſtere ꝗꝫ gñari aut corrumpi. ⁊ ꝓportionabilr eↄ eſt de terra: ita ꝙ ſub minori pōt terra exiſtere ꝗꝫ gñari aut corrūpi. qꝛ ea genita cū aliqbus raritatibus nō ſibi totaliter nālr cōueniētibus ab extrinſeco puta ipſaꝫ gñante minoratur. ignis vero cū denſitate q̄daꝫ genitus ab extrinſeco maioratur. nō tñ neceſſe eſt ignē quācūqꝫ gñatur: ſub mīma quātitate gñari. pꝫ. ſit paſſus aer a ſicco ſatis intēſe: ⁊ cuꝫ ſit calidus ⁊ ſiccus: ſibi approximetur ignis ↄuertēs aerē. ⁊ pꝫ qꝛ ſub itenſo gradu ſunt qualitates ignis: qꝛ ſub itenſo gradu gñabitur ignis. Sed elemēta media ſub maxima eoꝝ quātitate generari poſſunt ⁊ corrūpi: ⁊ ſilr ſub minima. ſub mediocribus aūt quātitatibus cōiter ↄſeruantur. nō itelligas tñ in eodē idiuiduo hec oīa ↄgregari. ſꝫ in diuerſis idiuiduis ⁊ tēporibus diuerſis. ¶ Sciēdū etiā ꝙ dato minimo ignis: illud nō eſt ↄuertibile in aerē. qꝛ minimū aeris in. 10. minima ignis ē ↄuertibile. vt ſupponitur ex cōi ↄceptione. ⁊ ſic minimū ignis tātā mām haberet: ꝙ ex ea gñabilia eſſent. x. minima ignis. qō iplicat. qꝛ tūc illud p̄mū: qō dictū erat minimū: non eſſet minimū. Similr neqꝫ minimū vnū tm̄ ſupioris elemēti in iferius elemētū eſt trāſmutabile. ſed ſi gñatio dꝫ eſſe in diminuta analogia: opꝫ multa minima ſupioris elemēti pati: exempli gr̄a. x. vel vltra. poſſibile eſt tñ minimū ignis ↄuerti i aerē: ſuppoſito ꝙ ante trāſubationē ↄtineatur rei in quam ↄuertendū eſt: ſed ipſo ꝑ ſe ſeorſuꝫ remanēte: nō. ¶ Sciēdū ēt ꝙ nō datur maxima ps rei: neqꝫ minima. qꝛ quacūqꝫ ꝑte data: illa eſt minor toto: ḡ eadē datur ps maior puta: q̄ cōtinet ꝑtē p̄aſſumptā ⁊ medietateꝫ eius: qō remanebat de toto accepta priori parte. ſimilr quacūqꝫ ꝑte data illa eſt quāta ⁊ extēſa: ḡ illa ꝑtes hꝫ: ſed pars eſt minor toto. in ifinitū. n. diuiſibile eſt ↄtinuū: ⁊ ꝓceſſus in ifinitum eſt in potētia: ⁊ nō in actu. 6° phy. cōmēto. 59. pꝫ dato q̄drato cuius diameter ex minimis. exēpli gr̄a. 5. ↄpōitur. ⁊ ꝑ parallellas lineas ad coſtas terminatas diſtātes i diamet° p̄ci ſe ꝑ vnū minimū tm̄: tūc in coſta ↄp̄hēdūt paralelle minus ꝗꝫ minimū: alr tot eēnt minima in coſta quot eēnt i diametro: ⁊ ſic eēt diameter eq̄lis coſte: qō eſt ipoſſibile. ſilr datis duobus circulis ſe ↄtinētib°: trahantur linee ab extremitate minimi maioris circuli vſqꝫ in cētꝝ vtriuſqꝫ qō idē pūctū ſuppōitur eē. tūc in miore circulo ↄp̄hēſuꝫ inter lineas eſt minus minimo. alr tot minima eēnt in ꝑuo circulo ſicut in magno. ¶ Or igitur dixit Auer. 7° phy. cōmēto. 2. Corpora nālia nō diuiduntur in ifinitū in eo ꝙ nālia. verbi gr̄a. p̄mū motū in igne eſt ps minima: que pōt eſſe ignis in actu. Silr caloris eſt minima ps q̄ pōt mouere aial. ¶ Intelligitur ꝙ nō diuiditur in aliqd qō ſeorſuꝫ exiſtit: qꝛ nō in infinitū paruū igneꝫ exiſtere tolerat nā ignis. neqꝫ etiā ↄria circūſtātia: vt dixit Ariſt. in libro de ſenſu ⁊ ſenſato. Sepate aūt tāte ſuꝑhabūdātie rōnabilr vtiqꝫ reſoluuntur in ↄtinentia: vt minimus ſapor mari infuſus: ſed ſi diuidantur minima naturalia: erit propter quantitatem que mathematice accipi poteſt. ¶ Pro-

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

portionalis ꝯ.de mixtis homogeneis tenẽdaeſt.vñ prio
phy.cõmẽto.37.Caro hꝫ magnitudinẽ terminate quãti/
tatis.ſ.ꝙ nõ iueniť caro hñs magnitudinẽꝫ minorẽ illa.
Idẽ 6°phy.cõmẽto.59.ꝛ pmo phy.cõmẽto.38. Manife/
ſtũ eſt ꝑ ſe ꝙ quãtitas carnis ẽ termiata in magnitudie
ꝛ puitate:ꝛ neceſſe ẽ vt hõ corpus:a quo excũt hꝰ corpa:
ꝓueniat ad minimã ꝗ̃titatẽ illius ſpẽi corpis.¶ Conſi/
derãdũ quoqꝫ qꝛ mã:ex qua minimũ gñari hꝫ:eſt ꝗ̃ta: ꝛ
in ifinitũ diuiſibilis.iõ nõ dať pria pars magnitudinis a
qua icipit gñatio:ab extriſeco agẽte:cũ quo tñ ſtat:ꝙ da/
tur primũ gñatũ in actu.ſentẽtia eſt Auerrois 6°phy.cõ/
mẽto.59.in fine.¶ Proportionalis ꝯ.euidẽtior eſt i mix
tis etherogeneis.dato.n.minimo hõgeneo:qꝛ ex finitis
ipꝫ cõponiť preciſe:opꝫ finitã quãtitatẽ eſſe etherogenei.
ſilr ecõtra dato minimo etherogeneo vt ſenſitiua indu/
ctio oſtendit.dare opꝫ minima homogenea ipm compo/
nentia.hãc ſniaꝫ de mixtis pfectis:que aialia ſunt:expſ/
ſit Ariſt.2°de gñatiõe aialiũ.Magnitudinis aialiũ me/
ta ꝛ terminus his deſcribiť.ꝛ 4°de gñatiõe aialiũ.ſꝫ vt
pficiendi cuiuſqꝫ aialis certa eſt magnitudo.tum ad ma
ius.tũ vo ad minus:quẽ terminũ nõ ſupragrediunť. vt
maiora vel minora euadãt.ſꝫ i me° magnitudinis ſpatio
exceſſum defectũue iter ſe capiunt:atqꝫ ita hõ alius alio
auctior ẽ.ꝛ ceterorꝫ qõuis aialiũ.ſic mã ſeminis:ex q̃ cõ/
ſiſtũt:nõ idefinita eſt:nec in plus:nec in minꝰ. vt ex quã/
talibꝫ poſſit gñari.¶ Sciẽdũ tñ ꝗ̃uis multa mixta pfe/
cta ẽt aiata ex multis minimis integrenť: nõ tñ animal
multũ pfectũ.pꝫ de plantis prima pars:a qbus ramuſcu
lus extractus põt ſeorſum exiſtere ꝛ viuere.ſilr de aiali
ãnuloſo.aialia aũt pfecta multũ ſi diuidanť:licet vna ps
poſſit exiſtere:tñ ambe corꝫ ptes exiſtere nõ pñt. Sꝫ qꝛ
animalia pfecte nature poſt ortũ creſcũt in quãtitate:ꝛ ſi
naſcerenť ſub minimis eorꝫ quãtitatibus:tũc ad q̃dru/
plũ aut qncuplũ creſcũt.ꝛ ſic hñt i q̃druplo vel qncuplo
vel alr plus de mã ꝗ̃ prius:ꝛ tñ ad duo minima illiꝰ ſpẽi
nõ attingũt:qꝛ tũc ille due ptes:que eſſent duo minima
illius aialis:poſſent ſeorſuꝫ exiſtere.qõ eſt ꝯ expiẽtiã.ve/
rũtñ ẽ ꝙ aucta tãtã hñt quãtitatẽ ſub quãta duo aut tria
aut q̃ttuor aialiã poſſent exiſtere.hñt tñ aiata maximaꝫ
quãtitatẽ:quã acqrere pñt ꝑ augumẽtũ cũ illis circũſtan
tijs quas hñt(nõ.n.ſic circũſtãtionando datur minima
quãtitas quã ꝑ augumẽtũ acqrere nõ poſſunt)cũ ad ſta/
tũ puenerint:qꝛ tñ ꝓceſſit calor naturalis exiccãdo hu/
midũ radicale:ꝛ ipꝫ ipuꝝ reddẽdo ꝑ mixtionẽ factã per
virtutẽ nutritiuã deterius reſtaurãtẽ ꝛc̃.¶ Finalẽ autẽ
cãm ponit Auer.4°celi ꝯmẽ.40.vlr finitas nõ iueniť in
rebus:niſi pp formas earꝫ:nõ ꝓpter quãtitates:qꝛ omni
ꝗ̃titate poſſibile eſt iuenire maiorẽ aut minorẽ ꝗ̃tũ ẽ ex
ſe:nõ ſic aũt hoieꝫ.1000.pedũ damus:aut tñ ſicut granũ
milij aut ſinapis.¶ Itẽ 4°celi.ꝯmẽ.24. finis ꝯueniens
augmentabili eſt mẽſura termiata in lõgitudie latitudi/
ne ꝛ pfunditate.vbi grã.augumẽtũ hois nõ ẽ niſi ad mẽ/
ſurã nãlẽ hũanitatis.¶ Itẽ pmo de gñatione.ꝯmẽ.3.in
mẽbro ẽ cã extẽſionis in oẽs dimenſiones:que rarefacit
humiditatẽ diuidendo illam ad minima foramina: que
creſcũt ꝑ extẽſionẽ corpis:ꝛ iterꝝ implenť humiditate: q̃
trãſmutať in partes carneas minimas.ꝛ applicabit ſe il/
lis:ꝛ iterꝝ ꝯtingent in illis partibus carnoſis nouis fora/
mina minima:ꝛ cũ mẽbrũ extẽdereť:rarefient illa fora/
mina:ꝛ implebunť per humiditatẽ cibalẽ per virtutẽ at/
tractiuã.ꝛ cũ calor coagulauerit illã:reuerteť in carnẽ ꝛ
os:deide 3°rarefiet:ꝛ ſic erit cremẽtũ mẽbri augumẽtatũ.
g̊ non eſt augumẽtaꝰ niſi ſm iſtã virtutẽ ſm quã hꝫ for/
mã.ꝛ iſtã virtutẽ intendebat Ariſt.¶ Alia ꝯ.ifinite ma/
gnã magnitudinẽ ꝯcedẽs mathematicus pho nãli maxi
mã quãtitatẽ in nã cõcedẽti nõ ꝯdicit.qꝛ veritas veritati
nõ ꝯdicit pmo ethycorꝫ:ꝛ 3°de aĩa.Auer.ꝯmẽ.5.dixit eni
Cõmẽtator 3°celi.ꝯmẽto.6.mathematico nõ eſt incõue/
niẽs ꝯcedere corpus ifinitũ.qꝛ ꝯſiderat de eo iquãtũ eſt
abſtractũ a corꝑe nãli.ad bonũ tñ itellectũ referanť ma
le ſonãtia.ſ.quocunqꝫ corpore finito imaginato imagina
bile ẽ maius.qꝛ nullus imaginať corpus infinitũ: qꝛ eo
qõ eſt corpus:ipꝫ ſuꝑficie aut ſuꝑficiebus claudiť:ꝛ ſic fi
nitur. Nãlis aũt diffinit hoc impoſſibile. qm̃ inquãtum
eſt vltimũ terminans corpus nãle eſt q̃ſi forma: formaꝫ
aũt iquãtũ eſt forma impoſſibile ẽ augeri in infinitũ.au/
gumẽtatio.n.in ifinitũ eſt ex mã:nõ ex forma.vt declatũ
eſt in phyſicis li°3°circa textũ ꝛ cõmẽtũ:59.ꝛ 60.8° auteꝫ
phy.ꝯmẽ.23.minima partiũ magnitudinis factarꝫ ẽ ter/
minata in itellectu in actu.Cõmẽto etiã.9.tertij celi.mi/
nima quãtitas terre eſt termiata:cũ ipoſſibile ſit ꝙ q̃libꝫ
ps hẽat ptẽ minorẽ ipa.Cõſilr eſt de oibus alijs corpori/
bus:que cũ diuiderenť:corrũperenť:ꝛ nõ poſſent rema/
nere.Silr nõ vř cur ſpongia cõpreſſa redeat ad ſuã pri/
ſtinã magnitudinẽ cũ ſibi relinqť.niſi qꝛ maiorẽ ꝗ̃tita/
tẽ ſibi determinat ꝗ̃ illa ſit ad quã ꝑ cõpreſſionẽ angu/
ſtabať:qꝛ tunc nã illa vacuitates nõ haberet ſufficientes
cõtinere nutrimẽtũ pro illo aiali ꝛc̃.¶ Sexta ꝯ. datur
minimũ certo circũſtantionato cõtinẽti potens reſiſte
re.pꝫ de illo cuius virtus reſiſtitiua eſt eq̃lis virtuti con
tinentis:a ꝓportiõe aũt equalitatis non fit motus.verũ/
tamẽ ſi ſtante agente debilitareť paſſuꝫ:lꝫ in pñti iſtan/
ti nõ ageret:tamẽ imediate poſt iſtans pñs ageret. ſilr di
cẽdum:ſi ſtante reſiſtẽtia paſſi icipet agẽtis virtus cre/
ſcere.¶ Alia ꝯ.a vtute fatigabili datur minimũ nõ por/
tabile.ꝛ eſt põdus tante virtutis in reſiſtendo ſuſtinen/
ti quante eſt agens in ſuſtinẽdo.qꝛ hoc portari non põt:
nulluꝫ maius portari põt:ſed quodlibet minus. Contra
ſupponať humeris illud qõ dicis minimuꝫ reſpectu for/
tis:ꝛ q̃ro an ſuſtinebiť a forte. ꝛ ſic erit portabile a forte:
aut nõ ſubſtiebiť.ꝛ ſic ipꝫ vincet fortem. ꝛ ſic nõ equať
virtuti fortis.cuius oppoſitũ dicebas. ¶ Rñõ admiſſo
caſu.dico ꝙ virtus fortis eſt dbilitabilis:ideo nũc nõ de/
ſcẽdit põdus illud:ſed imediate poſt hoc deſcẽdet.qꝛ nũc
nõ vincit fortẽ:ꝛ imediate poſt hꝫ vincet.iõ ꝑ nullũ tẽpus
ſubſtinebiť põdus illud a forte.niſi adiuueť aut creſcat
in virtute.aut imagieť fieri idebilitabilis vtutis.an aũt
in obuiatione hꝰ reſiſtẽtie a graui eo dato ꝯtingat inter/
rumpi motũ:eſt difficultas ad quã calculãtes aduerte/
re opꝫ.¶ Alia ꝯclõ.dabile eſt primũ inſtans in quo non
videbiť obm:cũ vř:ꝛ minorabiť obm verſus nõ quãtuꝫ
ſaluato oculo bene diſpoſito ꝛ meº ꝛ obti pñtia.aut cuꝫ
ſaluato oculo ꝛ medio remoueť obiectũ ab oculo.ab in/
tra pariferiã viſus ad extra.qꝛ in minoratiõe inſtãs cõti/
nuãs tp̃s in quo videbiť obm cũ tpe in quo non videbiť
obm:ſe tenet ex parte negatiõis.alr daretur debiliſſima
viſio:ꝛ habẽs vltimũ eſſe.ꝛ minimus angulus ſub quo
res videri poſſet.ſimilr inſtans cõtinuãs tp̃s.per qõ eſt
obm intra pariferiã:cũ tpe in quo obm eſt extra:ſe tenet
ex parte negatiue:qꝛ tũc non vř:ꝛ imediate ante videba/
tur.aliter dareť vltimũ inſtans eſſe viſiõis.¶ Et ſi Ari.
in libro de ſenſu ꝛ ſenſato.concedat nullũ tp̃s quãtũcũqꝫ
paruuꝫ eſt inſenſibile:ſed oẽ eſt ſenſibile. Hoc tñ declat
de ſenſatione ꝯtinuata quo ad partes inexñtes: ſed non
quo ad ſenſatũ ꝑ ſe ſeorſuꝫ:ifinite eni parua ẽ albedo ali/
qua viſu ꝑcepta in toto:quãuis nõ ifinite parua albedo:
ꝛ ſi ꝑ ſe exiſteret:ſic ꝙ nõ in toto videreť. põt tñ alr ꝑdi
viſio ꝗ̃ fuerit pretactum.puta ex luminis remiſſione ꝛc̃.
¶ Alia concluſio.datur minimum tẽpus mẽſurans mi/
nimũ motũ.itellige minimũ in ꝗ̃titate:nõ aũt minimuꝫ
in velocitate.dixit.n.Ariſt.2°celi.ꝯmẽto. 39. motus celi
hꝫ tp̃s terminatũ.ꝛ ipoſſibile ẽ vt celũ moueať in tpe mi/
nori illo ꝑ tñ ſpatiũ.pꝫ iductiue.qꝛ ſicut ambulãs hꝫ tp̃s
minimũ in cuiꝰ minori nõ põt ambulare ſpatiũ termia/
tũ.ꝛ muſicus hꝫ tp̃s in cuiꝰ miori ipoſſibile ẽ tãgere aliõ.
ꝛ ſilr in oi opatiõe.6°ẽt phy.ꝯmẽto.50.pmuꝫ tp̃s ẽ mini/
mũ in quo põt mobile trãſmutari.¶ Cõtra.mobile trãſ
mutať in tpe qõ dicimꝰ minimũ:g̊ in pte illiꝰ tpis:ſꝫ ps ẽ
mior toto.g̊ totũ tp̃s nõ eſt minimũ.¶ Rñõ.in pte tpis
fit ps motus:non tñ totus motus.¶ Octaua ꝯ. in motu
ad q̃litatẽ dať pmũ idiuiſibile ꝑ ſe:diuiſibile ꝑ accñs.qꝛ
minimus color eſt termiatus ꝑ ſe.queadmodũ minima
forma ẽ terminata.ſ.ꝙ minimũ eius qõ põt eẽ coloratuꝫ
in actu eſt terminatũ:queadmodũ minimũ eius qõ põt
eẽ aliqõ demoſtratũ:eſt terminatũ.vbi grã. qm̃ minima
aqua ẽ terminata:ꝛ ſilr de alijs corpibus ſimplicibus ꝛ
cõpoſitis.6°phy.textu ꝛ ꝯmẽ.49.Auer.5°phy.ꝯmẽ. 22.
loquẽs de alteratiõe dixit.Si motus fuerit in qualitate:
tũc iter.i.interclusuꝫ erit pma q̃litas:ad quã trãſmutať
trãſmutatũ.ꝛ de motu locali:de quo minus vř:prius dixe
rat:ſi motus fuerit in loco:iter erit pmus locus.ſ.primus
locus ad quẽ motũ moueť.8° ẽt phyſi.cõmẽ.23.pma ps
q̃ fit ex motu quodãmõ ẽ in actu:ꝛ quodãmõ in potẽtia.
qm̃ ſꝫ ꝙ illud qõ exit in actu ẽ dterminatũ ſꝫ hũc modũ
ẽ idiuiſibile.ꝛ ſꝫ ꝙ motus ẽ ꝯtinuus eſt diuiſibilis:ꝛ non
eſt in eo pmũ nãlr in actu:niſi qeſceret motũ.6°aũt phy.
Auer.ꝯmẽ.67.neqꝫ in motu:neqꝫ in tpe iueniť pmũ nãlr
.ſ.pmus motus aut pmus tp̃s:qm̃ motus ꝛ tp̃s ſunt diui/
ſibilia.ꝛ ꝯmẽ.70.nõ eſt pmũ tp̃s in quo ceſſat:ꝛ textu cõ
mẽti.71.neqꝫ in ipõ moueri:neqꝫ ſtari eſt aliqd pmũ.ſta/
re.i.ire ad ſtãdũ.ꝛ Cõmẽtator qꝛ tũc ꝯtinuũ ꝯpõereť ex
idiuiſibilibꝰ:ꝛ repetiť hec rõ ibi a pho textu ꝯmẽ. 73. ꝛ
cõmẽto.72. Nõ dať pmũ qetis.qꝛ in imptibili nõ poteſt
qeſcere.qꝛ in atomo nõ põt moueri.Et Auer.ibi iſta pori
tas.ſ.dari pmũ ẽ ipoſſibile in iſtis rebus: ꝓpter ꝯtinuatio
nẽ.ꝛ ꝯmẽ.74.ꝯtinuatio in motu locali ẽ mãifeſta ꝑ ſe. ꝛ
qꝛ ipoſſibile ẽ imaginari aliquã ptẽ eius exiſtere ſubito.
in ceteris aũt eſt qõ nõ pua.Itẽ 8°phy. cõmẽto.23. dicit
phylo.nõ eẽ ꝯtinuitatẽ in augumẽto neqꝫ in alteratõe.in/
tellige ꝑpetuitatẽ:qꝛ vtriqꝫ ſunt ptes ad terminũ cõeꝫ co
pulate.imo aliq̃ ẽ alteraꝰ ſubita.vt tãgiť p̊ phy.ꝯmen.23.
ꝛ 2°de aĩa.ꝯmẽ.121.verũtñ Auer.ſermo eſt de itẽtionali
alteratiõe:nõ aũt de reali.ſꝫ de reali loqť Ariſt.¶ Sciẽ/
dũ tñ ꝙ alterationẽ itentionalẽ aliqñ ꝯtingit eẽ ſucceſſi/
uã:ſꝫ ꝑ accñs:vt qñ reqriť aliqd ſucceſſiue motum: vt in
auditiõe motus aeris localis.ꝛ in odoratiõe fumalis eua
porationis localis motus.alr ſubita eſt.ſꝫ de reali altera/
tione ipſaꝫ eẽ ſubitã nõ eſt itelligẽdũ ipaꝫ fieri in iſtanti:
ſed eque cito ſubꝫ puñ ab extrinſeco alterari põt ſꝫ oẽs
ptes ꝗ̃titatiuas.nõ tñ itelligẽdũ eſt ꝙ eque velociter ſꝫ
oẽs ptes altereť.qꝛ vniformi exñte paſſo.nõ hꝫ agẽs ex/
trinſecũ eq̃lẽ ꝓportionẽ ſupra extrinſecas ptes paſſi ꝛ i/
trinſecas:neqꝫ itelligẽdũ eſt aliqd eẽ ſubitũ:qõ rõnẽ mo
tus tollat.ꝛ ſic ſimul ꝯgelanť oẽs ptes aque ꝛ ſubito. ſed
maior eſt ꝯgelaꝰ in vna pte ꝗ̃ in alia.ꝛ ſubita cõgelaꝰ eſſe
vř:qꝛ aqua nãlr eſt frigida ꝛ in ſũmo:iõ pro ea cõgelãda
nõ reqriť vlterior infrigidatio.ſed reqriť cõſtrictio que
verſus nãm lapidis reducit:ꝛ ſic intellige Ariſt. in libro
de ſenſu ꝛ ſenſato de ꝯgelatione ſubita. ¶ Ex hoc ſoluiť
dubitatio.an termini qbus claudiť quãtitas rebus nãli/
bus ꝯueniẽs ſint affirmatiui aut negatiui.ſ.maximum ꝙ
ſic:aut minimũ ꝙ nõ. minimũ ꝙ ſic ꝛ maximuꝫ ꝙ non.
¶ Rñõ.ſunt affirmatiui:ꝛ negatiui.qꝛ in iceptione dato
maximo aut minimo ꝙ affirmatiui ſint itelligiť: qꝛ datur
pmũ inſtans nãti. In deſitiõe vero itelligiť ꝙ ſunt nega
tiui.qꝛ dať pmũ nõ eẽ eiuſdẽ.¶ Et ſic ſoluiť ꝯdictio in/
ter Auer.in libro de ſuba orbis.capite pmo.dantẽ maxi/
mã quãtitatẽ aeris ꝯuertẽdi in ignẽ.ꝛ Ariſt.8°phy.textu
ꝯmẽti.69.ꝛ 6°phyſi.textu ꝯmẽti.41.ꝛ.43. dantẽ pmum
eẽ ignis gñandi data.n.illa maxia quantitate aeris eſſet
dicẽdũ in inſtãti pñti.ſub illa eſt aer:ꝛ non imediate poſt
iſtãs qõ eſt pñs erit:ꝛ in inſtãti qõ eſt pñs nõ eſt ignis: ꝛ
imediate poſt iſtãs qõ eſt pñs erit.ꝛ ſi datur primũ eſſe
ignis: in iſtanti:qõ eſt pñs:eſt ignis:ꝛ nõ imediate ante i/
ſtans:qõ eſt pñs:fuit.ꝛ ſic in iſtãti:qõ eſt pñs:nõ eſt aer.
ꝛ imediate ante iſtãs:qõ eſt pñs:fuit.ꝛ ſic illa quantitas
data nõ eſt quãtitas aeris:neqꝫ magna:neqꝫ parua.ſꝫ eſt
quãtitas ipſius ignis.¶ Solutio.ꝙ illa ẽ maxia quanti/
tas aeris.qꝛ illa eſt maxia ſub qua potuit gñari aer:ſꝫ eſt
minima ſub qua gñari põt ignis.ꝛ eſt minima quantitas
ſub qua nõ ſtat aer:dũ tẽdit aer in non eſſe.ꝛ ſic ſtant ſi/
mul dari pmũ eẽ ignis:ꝛ maximã ꝗ̃titatem aeris:ex qua
ignis eſt gñandus.¶ Cõtra iſtã rñſionẽ eſt Auer.2°celi.
cõmẽ.95.ꝯcedẽs dari maximã raritatẽ:ad quã cuꝫ ignis
ꝑuenerit:impoſſibile eſt ipſum rarefieri magis. ¶ Se/
cũdo arguiť ꝙ poſſit eẽ ꝙ nõ detur pmũ eẽ ignis.ꝓbať.
ꝛ pono paſſum cõtinuari agenti cõuerſiuo eius. tũc non
opꝫ eẽ ſubitã gñationẽ minimi:ꝓpter quãtũcũqꝫ parui
ignis gñationẽ:ꝓpter paſſi ꝯtinuationẽ cũ igne agente ꝛ
pexñte.¶ Tertio.arguiť dari vltimũ eſſe corrũpendi:ꝛ
vltimũ nõ eſſe gñandi.dato maximo aere pmo generato
ex igne:ꝯſerueť ſic ꝑ tẽpus:in cuius fine ſit ignis ſibi ap/
plicitus rarefaciens:tũc dabitur vltimũ eſſe aeris: ꝛ vlti
mũ nõ eſſe ignis.qꝛ in iſtanti applicationis nõ eſt actio:ſꝫ
imediate poſt erit.g̊ in illo iſtãti eſt aer:ꝛ nõ amp̄.¶ Si
milr dato minimo aere gñato vel ex aqua vel terra:ꝛ cõ/
ſeruato ꝑ tẽpus:approximetur cõdenſans:ꝛ ſeqtur idẽ.ſ.
dari vltimũ eſſe aeris:ꝛ vltimũ nõ eſſe gñandi.q̃ haben/
tur pro icõueniẽti:ꝛ ſunt ꝯ phylo.ꝛc̃.¶ Ad primuꝫ.ꝯce/
do ꝯñs:neqꝫ ipm eſt ꝯ dicta:qꝛ rariſſimus ignis in nihil
corrũpi põt ꝑ rarefactionẽ.ſed ſi corruptibile eſt:ꝑ ꝯden
ſationẽ eſt corruptibile.¶ Ad ſcðꝫ.ꝯcedo ꝯñs. ¶ Con/
tra.ſeqť ꝙ nõ ẽ neceſſariũ augumẽtationeꝫ fieri ꝑ mini/
ma.pꝫ ꝯña.qꝛ nutrimẽtũ nutrito ꝯtinuať:anteqꝫ ipſum
in ſubaꝫ nutriti trãſubetur. ¶ Sꝫ diſtiguẽdũ nutritio/
nẽ fieri ꝑ minima nutriti:nõ opꝫ añt ꝙ ꝑ minima nutri/
mẽti.qꝛ q̃libet ps minima nutriti nutrimẽto indiget: ſed
nõ cuilibet minimo appoſitũ ẽ minimũ nutrimẽti: neqꝫ
cõuertibile eſt in minimũ nutriti. Sed ꝯ.ſit hõ aut equꝰ
nutritũ.tũc in eis nõ ſunt minima.ꝑ dicta: g̊ nõ fit in eis
augumẽtatio ꝑ mima.¶ Rñõ.fit ꝑ minima carnis aut
oſſis:lꝫ nõ ꝑ minima hois aut eq.ꝛ ſic in eis ſunt minima
hõgeneorꝫ.an aũt nutrimẽtũ ſparſuꝫ ſit ꝑ mẽbra: ſic ꝙ i
ptibus eiꝰ ipꝫ nõ hẽat ꝯtinuitatẽ.ꝛ dato ꝙ nõ.an minus
minimo alteri ꝯtinuatũ exiſtere poſſit: alr ꝯſiderãdũ ẽ.
¶ Ad 3m.in gñatiõe potuit ſtare aer ſub tãta rarefactio/
ne:qꝛ pñs ẽ gñans aerẽ:qõ ꝯdẽſat ipꝫ:iõ ſtatiꝫ nõ erit aer
ſub tãta raritate.ẽt pp pñtiã gñantis aerẽ.Sꝫ i corruptio
ne:lꝫ deducať ad raritatẽ tãtã:tñ cũ ſtatiꝫ ẽ tãta raritas:
aer p̊ nõ ẽ.qꝛ agẽs pñs paſſo ẽ ꝯriũ aeri dſtruẽs ipm.Ca/
ſus igť argumẽti nõ ẽ nãlr poſſibilis.qꝛ ſub miori diſpõe
gñari põt aer ꝗ̃ ꝯſeruari:qꝛ ab agẽte rarefaciẽte gñari pt
puta ex grauibꝰ:ꝛ ẽt ſub maiori ꝗ̃titate gñari põt aer ꝗ̃
ꝯſeruari:qꝛ ipe ab agẽte ꝯdẽſante gñari pt.puta dũ agẽs
aerẽ gñans i leue ſimplr agit. ¶ Qꝛ ſi dixeris. dcm̃ eſſe
ſupra oppm.ſ.ſub miori elꝫ ꝯſeruari poſſe ꝗ̃ gñari.¶ Rñ:
dcm̃ ẽ elꝫ i mixtiõe ſub remiſſiore gradu ſaluari poſſe ꝗ̃
eẽ mixtiõeꝫ:ꝛ hꝫ dcis nõ repugnat.an ãt facilꝰ ſit ꝯſeruare
ꝗ̃ gñare alr diceť.ſꝫ ad imagiatiõnẽ admiſſo caſu.ꝯñter
dõꝫ ẽ ꝙ opꝫ reglarꝫ ab Arꝫ.nobꝫ traditarꝫ.8°ph.ð iceptõe

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL.ES

rei ꝛ deſitiõe eſt imaginabile: lꝫ nõ ſit veꝝ. ¶ Sciẽdũ ẽt
ꝙ minimoꝝ ſimpliciũ mãe nõ ſunt eq̃lis portiõis. qꝛ ex
vno minimo el'ti hñte ſupius el'tũ fiũt aut fieri pñt circa
decẽ minima ſupioris el'ti: ꝛ ſic circa in decuplo min⁹ de
mã hꝫ minimũ vnũ genitũ q̃ꝫ minimũ ex quo fit gñatio.
¶ An ãt vnũ minimũ ſit eq̃lis q̃ꝫtitatis cũ alio minimo.
¶ Dicẽdũ ẽ oẽ minimũ mixti ẽ maius minimo el'ti ꝯpo
nẽte ipꝫ: eo qꝛ mã minimi mixti ẽ totũ q̃ꝫtitatiuũ ad mi
nimũ el'ti ꝯponẽs id mixtũ. Sꝫ q̃ꝫtitatẽ vni⁹ minimi ſim
plicis ꝓbabile ẽ eẽ eq̃lẽ q̃ꝫtitati alterius minimi el'ti: non
enĩ ꝓbabile eſt eẽ talẽ ꝓportionẽ vni⁹ minimi el'ti ad aliḋ
minimũ alteri⁹ el'ti: q̃lis eſt ꝓpor⁰ ſphere vni⁹ el'ti ad ſphe
rã alterius el'ti. Si.n. ꝓportionẽ nãliũ accepis vt ignis
ad terrã: q̃ ſit mille ad vnũ: illa ẽ nimis magna ꝓportio: ꝛ
tãto magl': qꝛ tũc oporteret iter illas datas ſpheras eẽ ꝓ
portionẽꝫ mille ad vnũ duplicatã: qꝛ nũerus minimoꝝ
ignis eſt millecuplus numero minimoꝝ el'ti. ꝛ vnũqḋq̃ꝫ
minimũ ignis eẽt ẽt millecuplũ ad minimũ el'ti terre. Si
aũt ꝓportionẽ ſperaꝝ datã a mathematicis accipes: ad
huc illa eſt valde magna. vt dixi in pn⁰ ſcḋi h⁹ libri. Si igr̃
mã pria eẽt ſolũ ſub elemẽtarib⁹ formis ꝯpletis nõ ſeiui
cẽ trãſmutãtib⁹: tũc ipſa in q̃ttuor portiões eq̃les in mul
titudie mãe eẽt diuiſa. ꝛ ſic p̃ciſe i ea ꝓportiõe in qua mi
nus de mãe multitudie ſibi d̃termiat vnũ minimũ: p̃ciſe
in eadẽ eẽnt plura minima vni⁹ el'ti q̃ꝫ alterius: ꝛ ſic ma
iorẽ locũ occuparet ignis elꝫ. nũc aũt el'a ſe alterãt: ꝛ con
uertũt vnũ i nãm alteri⁹: ipa ẽt in mixtionẽ veniunt ꝛc̃.
¶ Cõtra minima arguit̃. ꝛ p̊ ex diffõne q̃ꝫti: qḋ lꝫ q̃ꝫtũ ẽ
diuiſibile i ptes potẽtes eẽ h̃ aliqd. 5⁰ meta. textu ꝯmen.
18. ſꝫ oẽ minimũ ẽ q̃ꝫtũ ꝛc̃. ¶ Scḋo. minimũ põt ꝑ ſe exi
ſtere: g̊ ps ei⁹ ꝑ ſe exiſtere põt. pꝫ ꝯña. qꝛ totũ ꝛ pars ſunt
eiuſdẽ rõnis eẽntialis: qꝛ el'ta ſũt hõgenea. ꝛ ẽt exñtia aut
ẽ idẽ eẽntie: aut ꝯſeqt̃ eẽntiã. ¶ Tertio. oẽ agẽs p̊us ꝛ ve
locius agit in ptẽ paſſi ꝓpiquã q̃ꝫ remotã: g̊ p̊us iducit for
mã in pte minore q̃ꝫ maiore. ¶ Quarto. ignis in ifinituꝫ
ẽ apt⁹ creſcere ꝑ appoſitionẽ ꝯbuſtibiliũ. 2⁰ de aĩa. textu
ꝯmẽ. 41. iõ nõ ẽ ignis p̊n^m auguñti. ¶ Quito. dato mini
mo i me⁰ iter calidũ ꝛ frigidũ: tunc minimũ illud ex vna
pte calefit: ꝛ ex alia frigefit: g̊ dat̃ min⁹ mimo. pꝫ ꝯña. qꝛ
ps minimi frigida ẽ minus minimo. ¶ Sexto. ex primo
phyſi. ꝯmẽ. 64. Gñatũ ẽ cõpoſitũ ex trib⁹. ſ. ex p̊uatione
ꝛ forma ꝛ mã: ſic ꝙ p̊ua⁰ ẽ in pte mãe: ꝛ forma in pte. g̊
ibi nõ ẽ mĩma mã: q̃ ſubyciť gñatiõi qm̃ mior ẽ mã ſub
iecta p̊uatiõi tm̃ q̃ꝫ ſubta p̊uatiõi ꝛ forme: nõ. n. illa p̊ua⁰
ꝛ illa forma ſe ꝯpatiunt̃ in eodẽ ſubto adeq̃te. qꝛ ſũt op
poſita ꝛ icõpoſſibilia. ¶ Ad p̊^m. rõ q̃ꝫtitatl i ſe mathema
tica ẽ: iõ rõne q̃ꝫtitatis q̃ꝫtũ ad imaginationeꝫ poſſent p
tes i imaginatõe eẽ ſepate: ſꝫ nã nõ tolerat diuiſionẽ illã
pꝫ in celo ꝛc̃. nullã diuiſionẽ realẽ tolerãte: ſꝫ iferiora ali
quã tolerãt: ſꝫ nõ oẽꝫ. ¶ Ad 2^m. nõ ſaluat mã formã: niſi
ſit mã q̃litatiue ꝛ q̃ꝫtitatiue diſpoſita: cuiuſmodi nõ ẽ in
miore minimo. iõ negat̃ ꝯña. Et ad ꝓbationẽ negat̃ ꝯña.
qꝛ mas ꝛ femina ſũt eiuſdẽ rõnis: ꝛ tñ nõ põt maſculus i
ſe ꝯcipe: ſꝫ bñ mulier. dixi als ꝙ ꝓp̃etates ſequẽtes ſpeci
fica p̊ncipia abſolute cuilibꝫ idiuiduo ꝯpetebãt. ſꝫ ſequẽ
tia p̊n^a nõ abſolute: ſꝫ ſub determiata mã aut d̃termiatis
mãe diſpõnib⁹ nõ oꝫ eẽ oib⁹ idiuiduis ſpẽi cõia: eẽ ãt ge
neratiuũ i alio reqrit organa ſeminis trãſfuſiua: ꝛ oẽ gñã
tiuũ in ſe reqrit organa receptia ſic ad ꝓpo^m ſubſiſtẽtia.
lꝫ ꝯcedat̃ ꝙ ſubſiſtẽtia ſit forma: nõ tñ ſubſiſtẽtia ẽ mã:
neq̃ꝫ ꝯpo^m: q̃ exiſtũt: ꝛ illa attribuit̃ denoiatiue p̊ncipal'r
ſuppoſito: qḋ reqrit d̃terminatã q̃ꝫtitatẽ ꝛ q̃litatẽ vltra il
lã: quã p̊n^a. ſpecifica abſolute ſũpta reqrũt: ptes. n. mino
res mimo: lꝫ exiſtãt: nõ tñ ſubſiſtũt. qꝛ nõ ſeorſuꝫ exiſtũt:
ſꝫ i toto: põt tñ aliq̃ ps ſubſiſtere: q̃ non ſubſiſtit: vt pꝫ de

mag⁰ ex plib⁹ minimis ꝯſtãte: cui⁹ ps ſubſiſtere ſola põt.
Correlariũ ſubſiſtentia nõ eſt ptũꝫ de re eẽntial'r. Corre
lariũ. aliqual'r al'r eſt accipe ſubſiſtentiã q̃ꝫ ſubaꝫ: qꝛ ſuba
q̃ditatiue p̊^r de illo de quo p̊^r: ſꝫ nõ ſubſiſtẽtia. ¶ Ad 3^m.
for⁰ ſubitã extraductionẽ ꝑ gnõnẽ p̃ceſſit altera⁰ ſucceſ
ſiua ꝛ ꝑ ptes. ꝛ h̃ tã i ſubali trãſmutatõe q̃ꝫ accñtali. iõ cõ
ceſſo añte: negat̃ ꝯña. ¶ Ad 4^m. expõit̃ in ifinitũ. i. i q̃ꝫti
tatẽ multo maiorẽ q̃ꝫ ſibi determiet aĩatũ: q̃ q̃ꝫtitas etiã
nõ determinate figure ẽ: nõ. n. determinatã figurã deter
minãt ſibi el'ta: q̃lẽ ſibi d̃terminãt aĩata. figura. n. termi
nus ẽ q̃ꝫtitatis. iõ creſcẽs nõ ad figurã: ad ifinitũ creſcere
dr̃. ¶ Ad 5^m. põt eẽ ꝙ illud minimũ diuidat̃: cuius vna
ps i ignẽ alia i aquã ꝯuertat̃. ꝛ põt eẽ ꝙ ſolũ a potẽtiore
ꝯrioꝝ patiat̃ illud mediũ. ¶ Ad ſextũ. dictũ Auer. ẽ ve
rũ in gñatiõib⁹ in qbus mai⁹ minimo gñat̃. ꝛ dixit Auer.
ſi nõ ẽ ſucc⁰ in forma: ꝙ ipa ẽ in accñtibus. de gnõne ho
minis. p̊ phy. ꝯmẽ. 62. loq̃ns. ¶ Eſt aũt difficultas an ge
neratio fiat ꝑ minima. ¶ Ad h̃ ẽ Auer. 6⁰ phy. ꝯmen. 59.
motus gñatiõis ꝛ corruptiõis ẽ ꝯpoſit⁹ ex trãſmutatiõe
in q̃litate ꝛ trãſmutatõe in ſuba: trãſmutatio i ſuba eſt in
nõ tpe. ſ. ꝓductus forme ſubalis: ꝛ motus gñatiõis totius
eſt cõpoſitus ex motibus ptiuꝫ in gñabilibus cõpoſitis
ex mẽbris diuerſis. ꝛ non eſt neceſſe vt trãſmutatuꝫ: qḋ
p̃cedit: ſit de ſpẽ tranſmutati poſterioris: ſed de alia ſpẽ:
lꝫ tranſmutatio ſit eiuſdẽ ſpẽi. in corꝑibus ſimplicib⁹ nõ
accidit hoc. vt in gñatiõe ignis ꝛ aque. ſed ſeqtur neceſſa
rio vt ante trãſmutationẽ poſita ſit alia trãſmutatio: ſiue
ſit diuiſibilis ſiue indiuiſibilis. ſ. finis trãſmutationis ſo
lũmõ. lꝫ nõ ſit dare p̊mã ptẽ magnitudinis: in qua ẽ gnõ.
ẽ tñ dare primũ gñatũ ſcilꝫ minimũ in gñato ex ptib⁹ di
uerſis. ¶ Duplex igit̃ eſt mixtũ: hõgeneũ: etherogeneũ:
hõgenei ẽ p̊mũ: nõ ita ꝑ ſe ſicut etherogenei: qꝛ hõgenei
partes ſunt eiuſdẽ rõnis. quaꝝ vna nõ p̃ſupponit alterã.
ꝛ ſic nulla eſt eſſential'r prior altera. ſed etherogenei eſt
dare partẽ vnã: a q̃ alie depẽdẽt: ꝛ ſi nõ in fieri: ſaltẽ in cõ
ſeruari. vt a corde aut ab ei ꝓportionali. ꝯcedit̃ igit̃ du
bij ps affirmatiua. nõ tñ neceſſe eſt facta primi minimi
gnõne ſm̃ minimũ ſubito gñari. puta cum mã ſcḋi mini
mi mãe primi minimi cõtinua eſt. ¶ Eſt alia difficultas
vtꝝ det̃ minimũ alteratũ: aut minim⁹ gradus forme ꝑ
alterationẽ inducẽde. probo ꝙ nõ. qꝛ approximato nãli
calido frigido in ſũmo ſine ipedimẽto in ꝓportiõe maio
ritatis: aut imediate poſt hoc aget corrũpẽdo frigiditatẽ
ſũmã. aut nõ: nõ 2^m. qꝛ nõ ſtat agẽs nãle approximatum
ꝑ tps paſſo: cui agẽs dñat̃: remoto ipedimẽto: ſine actio
ne. ſi agit: aut certã ptẽ ſui ꝯrij agens icipit abijcere: aut
nõ. nõ p̊mũ. qꝛ ifinite velociter ageret. g̊ ifinite modicã i
cipit abijcere: ꝛ cũ nõ abijciat̃ ꝯriũ ſine ꝯrij iductione. g̊
imediate poſt hoc erit caliditas in paſſo: ꝛ nulla certa ca
liditas imediate poſt hoc erit ibi. qꝛ al'r infinite velox fu
iſſet calefactio. qꝛ aliquãta caliditate in certo tẽpore idu
cta: eſt aliquãte velox alteratio. ꝛ in duplo minori tpe ea
iducta: eſt in duplo velocior alteratio. ꝛ ſic in ifinitũ mi
norãdo. g̊ ſi certa caliditas imediate poſt hoc erit: ſubita
erit alteratio. tũc vltra. g̊ ꝑ ptẽ ante ptẽ caliditas acqret̃.
g̊ nõ ꝑ minima. ¶ Rñſo. dat̃ minimũ in formis q̃litati
uis: vt in octaua cõcluſione dictũ eſt. minimũ q̃litatis ꝑ
gñationẽ ſm̃ qd acqrit̃. ꝛ ꝑ corruptionẽ ſꝫ qd deſinit eẽ.
ꝛ cũ dat̃ calidũ approximatũ frigidiſſimo: admitto caſuꝫ
ꝛ ꝯcedo ꝙ imediate poſt h̃ erit remiſſa frigiditas: ſed nõ
imediate poſt h̃ gñata erit cal'itas. ꝛ ſic cõcedit̃ aliquãta
vnius ꝯrij remiſſio ſine ꝯrij illius intenſione. ſꝫ cũ p̊mo
nõ erit certa quãtitas vt vnius gradus frigiditatis ſm̃ ſe
totuꝫ ꝛ quãlibet partẽ eius: tunc p̊mo erit caliditatis gra
dus minimus. ſed reſiduũ caliditatis poſt alterationem

ſucceſſiue acqret̃ donec durabit calefactio. ¶ Sed q̃re
nõ ſic ꝑ gñationẽ acqrit̃ ſꝫ minimũ: ſicut p̊mũ. ¶ Rñſo
ſubꝫ patiẽs: aut aliqd hꝫ qualitatis extrahẽde ab agẽte.
ꝛ tunc cõtinuatur motus ſine minimi generatione pre
cedente. ꝛ qꝛ non datur prima q̃litas in potẽtia: ſed ante
quãlibet introductaꝫ qualitatẽ in potẽtia eſt alia q̃litas
prior. ideo ſaluatur cõtinuatio in motu. ſed quia datur p̊
ma qualitas in actu quã itroducet agẽs: ideo ſaluat̃ me
diuꝫ in qḋ primo mutans venit. Si aũt ſubiectũ patiens
nihil habeat de qualitate extrahẽda ab agente: tũc dictũ
eſt. ¶ Cauſa autẽ ſucceſſionis introductionis dicta ẽ ab
Auerroe. 4⁰ phyſi. ꝯmẽto. 71. ſ. reſiſtentia extrinſeca vel
intrinſeca motori. ꝛ ſi cõtinuet̃ motus vſq̃ꝫ in totalẽ fri
giditatis remiſſionẽ: tũc cũ deuẽtũ erit ad minimã frigi
ditatẽ. exẽpli gr̃a. vt vnũ: illa ꝑ corruptionẽ ſubito rece
det: quia minus minimo exiſtere nõ põt. ¶ Cõtra. ſequit̃
gñatione ſm̃ qd priorẽ eẽ alteratione. ꝯñs eſt ꝯ phylo. p̊
mo phyſi. ꝯmẽto. 62. pꝫ ꝯña: qꝛ anteq̃ꝫ itendatur albedo
aut caliditas: illa gñat̃. ¶ Rñſo. lꝫ quelꝫ qualitas intẽſi
bilis p̊us gñet̃ q̃ꝫ intẽdat̃: tñ negãdo ꝯñaꝫ in alteratione
reali: qꝛ illa eſt iter ꝯria. ꝛ preceſſit alteratio deſtructiua
ꝯrij. lꝫ nõ p̃ceſſerit alteratio inductiua forme. ꝛ ſic ſalua
tur ph̃s 6⁰ phy. textu cõmẽti. 8. ante oẽ mutari fuit muta
ri p̊us. ¶ Contra. tunc ſequit̃ argumẽtũ Auerrois ꝯtra
Auicẽnã nõ concludere: qꝛ illud ad qḋ deducit rõ Auer
rois nõ eſt incõueniẽs. ſ. ꝙ poſſit forma elemẽti ſtare in
tegra cũ qualitate remiſſa. qꝛ concedis ꝙ forma elemen
ti remanet remiſſa illius qualitate. ¶ Tũ etiã vult ph̃s
in libro de ſenſu ꝛ ſenſato. ꝙ forme ſint diuiſibiles in i
finitũ. ¶ Reſpõſio. negãdo ꝯñam: qꝛ cũ q̃litatis remiſ
ſione rumpitur forma elemẽtaris: cuius oppoſitũ dice
bat Auicẽna. Frigiditas eniꝫ eſt iſeparabilis ab aq̃ quẽ
admodũ caliditas ab igne. 2⁰ de aĩa. Auerrois ꝯmẽto. 115.
ꝛ ſic itellige iſeꝑabilitatẽ frigiditatis ab aqua: nõ ꝙ qua
cũq̃ꝫ frigiditate data illi ſit aqueitas ꝯiuncta. pꝫ in terra
aut in igne aut aere alteratis ad corruptionẽ ab aqua vl'
terra. ſꝫ quacũq̃ꝫ forma aque data. dũ alterat̃ aqua per
frigidi vel calidi ꝯrietatẽ: ipſa pariter intendit̃ frigidita
te intenſa: ꝛ remittitur frigiditate remiſſa: ſimil'r nõ intẽ
ſa neq̃ꝫ remiſſa frigiditate: ſed ſtante. nõ intenditur neq̃ꝫ
remittitur forma aque: ſed ſtat. niſi alteratio fiat ſecũdũ
aliã ꝯrietatẽ. ſ. humidi ꝛ ſicci. ꝛ tũc qꝛ terra aquã põt cõ
uertere ꝑ ſiccũ: opꝫ ſtãte frigiditate remitti aque formã:
ꝓpter humidi remiſſionẽ. ¶ Correlariũ. corruptio incõ
pleta eſt ſine gñatione cõpleta vel incõpleta. al'r eniꝫ nõ
eſſent elemẽta imediate tranſmutabilia: ſed prius fieret
mixtũ: ſaltẽ imꝑfectũ. nõ. n. cũ ſtatiꝫ incipit alteratio ac
q̃ſita eſt forma ſimplicis gñandi. iõ ſi ibi eſſet tũc gñatio:
cũ illa corruptiõe icõpleta q̃ eſt ibi: tũc eſſet ibi mixti ge
neratio: ꝛ ſic nõ eſſet elemẽti in elemẽtũ imediata tranſ
mutatio. nõ opꝫ igit̃ elemẽtariũ formaꝝ ſubaliũ vel q̃
litatũ eoꝝ latitudies ꝯpleri. ¶ Cõtra detur calidũ vt. 7.
cũ dimidio: tũc ꝑ te nihil eſt ibi de frigiditate. qꝛ tũc geni
ta eẽt ibi q̃litas ſub minore gradu q̃ꝫ ſit minimus gradus
illius forme. ſuppono. n. gradũ vt vnũ eſſe minimũ gra
dũ friditatis. Tũc ſit huic remiſſe calido approximatuꝫ
agẽs calefaciẽs: ꝛ ſeqt̃ ꝙ ifinite velociter alterabit agẽs
ipꝫ paſſuꝫ: qꝛ ſubito mediũ gradũ caloris inducet. qꝛ ca
lefaciẽti nihil reſiſtit. vt pꝫ. ꝛ ſic latitudo q̃litatis eẽt ſu
bito ꝑ alterationẽ inducibilis. qḋ eſt ipoſſibile. ¶ Qꝫ ſi
dicas ꝙ ꝑ gñationẽ ſemigradus ille acquirit̃. ¶ Cõtra.
ſeqtur ꝙ poſſibile eẽt aliquã partẽ latitudinis ſucceſſiue
ꝑdere ꝑ alterationẽ: quã nõ eſſet poſſibile ſucceſſiue ac
qrere. qḋ nõ apparet. pꝫ ꝯña. qꝛ ſemigradus iſte ſucceſſi
ue ꝑdit̃ ꝑ te: ꝛ nõ põt iſte ſucceſſiue acqri. qꝛ generaretur

minus minimo. ergo ꝛc̃. ¶ Rñſo. illũ ſemigradum non
poſſe ſucceſſiue acqri eſt ꝑ accñs. ſ. rõne quantitatis gra
dualis: quã ex nã forme reqrit. quãtũ. n. ex quantitate i
tẽſiua ibi imaginata nõ repugnaret in illo ſemigradu flu
xũ tẽporalẽ imaginari. ¶ Sic igit̃ ſaluat̃ p̊mũ eſſe gñã
ti: queadmodũ docuit ph̃s. 6⁰ phyſi. textu cõmẽti. 41. cuꝫ
datur p̊mus gradus forme ſubalis ꝑ gñationẽ ſimplici
ter acq̃ſitus: ꝛ dat̃ primus gradus forme accñtalis ꝑ ge
nerationẽ ſꝫ qd acq̃ſitus. ¶ Saluat̃ etiã primũ non eẽ
corrupti iuxta doctrinã phylo. 6⁰ phy. textu ꝯmenti. 43.
primũ eni eẽ generati eſt primũ nõ eſſe corrupti. ¶ Qꝫ
aũt dixit phylo. 5⁰ phyſi. textu cõmẽ. 14. Eſſe opꝫ qḋ cor
rũpit̃: nõ intelligit̃ ꝙ detur vltimũ eẽ corrupti. ſed itel
ligit̃ non eſſe poſſibile aliqd cõrũpi: niſi ſit vel fuerit: nõ
eni poſſibilis eſt hec copulatiua. hoc cõrũpit̃: ꝛ hoc nec ẽ
neq̃ꝫ fuit. ¶ Saluat̃ etiã p̊mũ in quo mutat̃ iuxta ph̃ꝫ
ſexto phyſi. textu cõmẽ. 44. ¶ Saluatur etiaꝫ ꝙ ante
oẽ mutari fuit mutari. 6⁰ phyſi. textu cõmẽ. 58. ¶ Salua
tur primũ ꝑ ſe in gñatione ꝛ alteratione: ſed in augumen
to ꝛ loco p̊mũ ꝑ accidens. 6⁰ phyſi. ꝯmẽto. 59. Eſt. n. mini
mũ duplex: ꝑ ſe: ꝑ accidens: in ſuba ꝛ q̃litate eſt minimũ
ꝑ ſe: ꝛ diuiſio in ifinitũ ꝑ accñs: ſed in quãtitate ꝛ vbi eſt
diuiſibilitas ꝑ ſe: ꝛ minimũ ꝑ accñs. 6⁰ phy. ꝯmẽto. 49. ꝛ
61. ¶ Sed videt̃ ꝯdictio in dictis Auer. qm̃ 6⁰ phy. ꝯmẽ.
49. dixit trãſmutabiliũ ſunt q̃dã in qbus iuenit̃ primuꝫ
ꝑ accñs: vt in qualitate: in eis aũt q̃ ſunt in vbi aut i quã
to nõ iuenit̃ p̊mũ: neq̃ꝫ ꝑ ſe: neq̃ꝫ ꝑ accñs. ¶ Rñſo. quã
titates ꝯſiderari pñt in eſſe abſtracto ſeu mathem⁰ ꝛ ſic
ipſe nõ hñt p̊mũ: neq̃ꝫ ꝑ ſe: neq̃ꝫ ꝑ accñs: alio mõ ꝯſidera
ri pñt i ſuo eẽ nãli: ꝛ ſic ꝑ ſe nõ hñt p̊mũ: ſꝫ hñ ꝑ accñs. ſ.
rõne forme nãlis illã quãtitatẽ ſibi determinãtis. Idem
de ſupficie q̃ eſt locus dḋꝫ eſt. ꝛ ſic in dictis Auer. non eſt
ꝯdictio. ¶ Ad ſcḋꝫ. ꝯcedo in formis diuiſibilitatẽ in ifi
nitũ in partes iexñtes. ꝛ ꝯcedo ꝙ rõne q̃litatis ibi ẽ ter
minus: ſꝫ rõne quãtitatis nõ. ¶ Sꝫ dubitat̃. qꝛ videtur
ꝙ vltimus gradus forme nõ ſubito ꝑdi habeat: qꝛ ipſe ẽ
aliquãte virtutis reſiſtitiue. eo ꝙ ipſe põt ꝑ ſe exiſtere. ꝛ
p̃ciſe finite virtutis eſt agẽs. g̊ p̃ciſe finite velociter expel
let̃ iſte gradus: ſi expelli hẽat. g̊ nõ ifinite velociter: g̊ nõ
ſubito. ¶ Rñſo. ſi illius gradus ps poſſꝫ ꝑ ſe exiſtere: ipe
gradus nõ ſubito deſineret eẽ. ſꝫ qꝛ ps illius nõ ꝑ ſe exi
ſtere põt. iõ totũ ſubito deſinit eẽ: ꝓp ifinite modice ptis
eius deſitionẽ. ¶ Sciẽdũ ꝙ aliquãta exñte forma acci
dẽtali in aliquo ſubo: ꝙ nõ qḋcũq̃ꝫ agẽs i illḋ ſubꝫ aucti
uuꝫ illius forme vtit̃ gnõne: qꝛ aliqñ forma illa iã genita
ẽ: ꝛ tũc alteratione tm̃ vtit̃ aliqḋ agẽs ad aſſimilãdũ ſibi
paſſuꝫ. Sil'r agẽs nõ corrũpit ſubito ſuũ ꝯriũ: niſi cũ d̃du
xerit ꝯriũ vſq̃ꝫ ad maximũ gradũ ſub quo exiſtere nõ po
teſt id qḋ agẽti ꝯriat̃. ¶ Quidã ãt imaginãtes ꝯria non
ꝑmiſceri dñt durare ꝯrij abiectionẽ vſq̃ꝫ quo nihil ſit ibi
de ꝯrio. ꝛ in fine illi⁹ corruptiõis ſtati ꝑ gñationẽ iduci ſũ
mũ gradũ ꝯrij: qꝛ mã iã ẽ diſpoſita ꝛc̃. ¶ Sꝫ ꝯarguit̃ p̊
qꝛ Ari. ꝛ Auer. nedũ volũt ꝯria i gradib⁹ remiſſis in eodẽ
ſubo. ſꝫ ẽt ea volũt i medio ꝛc̃. cũ. n. vnũ nõ total'r dñatur
ſup alteꝝ: ſꝫ ẽ ibi dñiũ cũ ſubdñio: ꝛ ſic certũ ẽ tp̃s i quo
p̃t mixtũ datũ durare: ꝛ ſic dat̃ mĩmũ tp̃s ꝑ qḋ datũ mix
tũ durat̃ nõ p̃t. Dico igit̃ ꝙ mai⁹ ẽ iuuamñtũ ad reſiſtẽdũ
ꝯrijs extriſecis huic el'to ex mixtiõe ei⁹ cũ alijs q̃ꝫ ſit ipe
dimẽtũ ſibi adueniẽs ex ruptura ſubali ꝛ alteratõe q̃lita
tiua a ꝯrio. ¶ Scḋo. ſeqt̃ ꝙ q̃litas p̊ma nõ eẽt termin⁹
ad quẽ alterationis. pꝫ ꝯña. qꝛ ſola gnõne acqrit̃ q̃litas.
ꝯñs ãt ẽ falſuꝫ ꝛc̃. ¶ Tertio. ſeqt̃ ꝙ duo ꝯria nõ eẽnt ter
mini p̊mi motus. itellige de ꝯrijs alterius rõnis. pꝫ ꝯña.
qꝛ in alteratiõe eſſet ſucceſſiua ꝑditio ꝯrij: q̃ terminaret̃
ꝑ maiorẽ ꝛ minorẽ gradum eiuſdeꝫ q̃litatis. ¶ Qꝫ ſi di

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

catur ꝙ poſt ꝯrij abiectionez ſucceſſiua eſt alterius ꝯrij eductio. ⁋ Cōtra. ſeqꝛ ꝙ agēs ſucceſſiue agit: qñ nihil ſibi reſiſtit. qꝺ eſt ꝯ phylo. volētē motū agentis eē ex dñio agētis ſupra reſiſtētiā. vt deo dante dicemus in qōne de cōparatione motuū. pꝫ ꝯña: qꝛ qñ calidū expulit frigiditatē de ſubo: tūc ipſum nō hꝫ qd reſiſtat calori ⁊c̄. ⁋ Sꝫ oritur difficultas: qꝛ cōceſſuꝫ eſt in q̄litatibus intenſibilibus vere p alteratione acqſibilibus dari p̄mā q̄litatem. ⁋ Cōtra. in illis q̄litatibus veriſſime repiꝛ itēſio: ğ ante oēꝫ gradū q̄litatis acqſitū eſt dare gradū remiſſiorē p̄us acqſitū. alr̄ q̄litas nō acqrereꝛ p alteratione: ſed p ſubitā mutatione. ⁋ Itē qꝛ latitudo q̄litatū terminaꝛ ad non gradum illius qualitatis. ğ infinite remiſſa eſt aliqua q̄litas illius ſpeciei. ⁋ Secūdo arguiꝛ. nō dari p̄mū locū p motū localē acqſitū: qꝛ in alio ⁊ alio inſtātis eē mobile eſt in alio ⁊ alio loco: ğ cū detur vltimū nō eſſe motus localis: nō pōt dari primus locus p motū acqſitū. pꝫ ꝯña. qꝛ dato primo loco in aliquo inſtātis eſſe mobile erit in illo. Si igiꝛ nō daꝛ eſſe iſtātis alteri eſſe iſtantis imediatū: non dabiꝛ primus locus in quē mobile mutaꝛ. ⁋ Ad p̄mū. imaginatio de latitudine vniformiter difformi terminata ad nō gradū: nō iſert ꝙ in illa qualitate nō detur minima: q̄ pōt exiſtere ſola in ſubo. ſic ꝙ nō ſit pars gradualis alterius q̄litatis: ⁊ ſic illa pars latitudinis: q̄ eſt infra minimū gradū potētē exiſtere abſqꝫ hoc ꝙ ipſa ſit ps alterius: eſt imaginādā in alio ſeu inexn̄s. ⁋ Ad ꝯfirmationē ꝯcediꝛ ꝙ iſinite remiſſa eſt aliqua q̄litas in aliquo eē eius ſꝫ qꝺ inexiſtit. ⁊ ꝯcediꝛ vt p̄dixi dari mutationeꝫ accn̄talē: qua q̄litas acqriꝛ: q̄ eſt gn̄atio ſm̄ quid. ⁋ Ad ſecūdā difficultatē dico ꝙ locus eſt duplex: in actu: in potētia. locus in actu eſt locus equalis locato. cū mobile eſt extra terminū a quo ſꝫ ſe totū ⁊ quālibet ſui parteꝫ: ⁊ ſic ꝯcediꝛ dari p̄mū locū. ſ. in actu: ſed loca media inter hec data ſunt loca in potentia: ⁊ de iſtis ꝯcediꝛ nō dari p̄mū locū: ſufficit igiꝛ pro motus ꝯtinuatione dari loca intermedia in potentia: in qbus nō datur primū: ſed pro natura medij ſufficit dari p̄mū locū in actu in quē mutās primo venit. Eſt igiꝛ locus in actu ille q eſt totius mobilis. ⁊ dr̄ locus in potētia ille q eſt locus ptis mobilis. Iſtud itellige in motibus localibus rectis: qꝛ de circulari motu nō eſt verꝫ mobile dſerere locū ſuū vt acqrat aliū i actu: neqꝫ itelligas ptē mobilis recti p ſe locari. qꝛ id nō eſt verū. neqꝫ itelligas ptē mobilis habere locū ſibi ꝓpriū. qꝛ ptes mobilis loco totius locanꝛ: nō aūt loco ſibi ꝓprio. ſed verius loquēdo locus in potētia eſt pars loci totius. ⁋ Correlariū. vnus locus in actu eſt maior alio. qꝛ vnū mobile eſt maius alio. ⁋ Utrū aūt cuilibet parti ſenſibili tēporis corrn̄deat pars magnitudinis ſenſibilis pertranſite iuxta Auerroiꝫ tertio phyſi. cōmento. 6. non eſt p̄ntis ſpeculationis.

Dubitatur. Secundo circa motum. ⁋ Utꝝ aliqd moueat ſe. ⁋ R̄ño premittēdo ꝙ mouēs ſe aut eſt mā: aut forma: aut cōpoſitū. ⁊ h̄ aut ſimplex: aut mixtū: ſi ſimplex: aut graue: aut leue. Simplr̄ vel ſꝫ qd: aut neutꝝ: ſi mixtū: aut artificiale aut naturale. ſi nāle: aut perfectū: aut imperfectū. ſi iperfectum: aut aiatū aut nō: ſi aiatum: aut vegetatiua: aut ſenſitiua: aut itellectiua anima. ⁋ Secūdo. premitto ꝙ mutatio ē duplex: realis: ſpiritualis. Si primuꝫ: aut eſt ad eſſe: vt generatione. aut ad nō eſſe: vt corruptione. aut ad maius. augumēto: aut ad minus: decremēto: aut ad qualitatē: alteratione. aut ad locū latione. ⁊ hoc motu extra naturā: aut violēto: aut nāli. ⁋ Tertio. premitto ꝙ moueri a ſe itelligitur a principio motus effectiuo exiſtente in moto. ſiue illud ſit natura illius: ſiue ars: aut appetitus in illo: ſiue ſit forma violēter inherēs moto: ſiue neutralr̄: ſiue nālr̄: ſiue vna ps q̄litatiua vel quātitatiua moueat aliam: ſiue pars totū: ſiue aliud. ſiue totū moueat totū: vel aliud extra: ad cuius motū ſequaꝛ motus mouētis. ⁋ Prima cōcluſio. Oē nātū hꝫ principiū itrinſecū actiuū ſui motus localis nālis. eo mō quo localiter nālr̄ moueri poteſt. vt terra per partē: planta augumēto: animal petris affixuꝫ dilatatione aut cōſtrictione. ⁋ Nātū eſt ex naturis conſtitutū. nature ſunt mā ⁊ forma: ſub forma cōprehendo abſtractas: ⁊ māles. ſub mā: materiā in actu: in potentia. ⁋ Hāc ꝯcluſionē pōit Auerrois p̄mo celi. cōmēto. 5. In p̄ncipio octaui phyſi. declarauit ph̄s ꝙ oē motū localr̄ p ſe hꝫ mouēs in ſe. pꝫ ꝯ. qꝛ forma: p quā nātū eſt: effectiua eſt nālis lationis ⁊ variatiōis loci nālis: que nō eſt latio ſed augumētatio: aut diminutio: aut dilatatio: ⁊ ꝯſtrictio: primū analogatū nāti eſt celū. ⁊ diuidiꝛ in ptē p ſe mouētē. ⁊ ptē p ſe motā in actu. 4° phyſi. cōmēto. 71. ⁊ 8° ph. textu ⁊ ꝯmēto. 40. qꝛ illius aia eſt itelligētia: ⁊ mouet ipſuꝫ localr̄. nō ad locū: ſed in loco. Orbis aūt eſt pars p ſe mota in actu. Iſtā aūt māꝫ in actu: cuius eſt moueri: dicimus nullā actiuitatē habere ſup motū. qꝛ ipſa non eſt actus: alr̄ dareꝛ actus corporeus abſtractus a mā. qꝺ implicat ꝯdictionē. neqꝫ eſt actū eſſentialr̄ icludēs. ſed ē potētia hn̄s actū a ſe inſepabilē ⁊ ſibi ꝓpriū. Efficere igiꝛ ē opatio denoiatia: nō ſubi actui opāti: ſꝫ ſuppoſiti: aut p̄ncipij opis: neqꝫ habet iſta mā cauſalitatē ſup actum ex ſe opantē. qꝛ tūc eſſet intelligētia mālr̄ cāta: ⁊ nō abſtracta. qꝺ eſt implicatio iō neqꝫ cālitatē effectiuā habet māda ta ſup opus opantis. Intelligētia autē circulr̄ mouendo nullo vtitur iſtrumento. ſed in proprio ſubo eius nālē illius itellectionē nālr̄ ſeqꝛ ille motus iuxta ph̄os. vt in libro de orbibus declaraui. ⁋ Has aūt celeſtes aias declaraui in libro de orbibus nō moueri a ſe. ſed eaꝝ depēdētes ab alio circulariter mouenꝛ. ſ. a Deo glorioſo: qui eſt eaꝝ ars vniuerſalis. p accn̄s tn̄ mouētur ⁊ valde impropie. qꝛ. ſ. eoꝝ mobile moueꝛ a p̄mo ente. ⁋ Utrum aūt iſtud p accn̄s moueri itelligētie denoiet orbē moueri p accn̄s. dixit Auerrois in lib° de ſuba orbis. capite. 4. primū motū ex ſe: ⁊ ex alio: eſt motū p accn̄s p nāꝫ motoris ſui. Ubi itellige ꝙ primū motū tm̄ ex ſe eſt primū celū. qꝛ ipſuꝫ a nullo ſibi extriſeco moueꝛ: qꝛ tm̄ a p̄mo motore moueꝛ: q iuxta ph̄os eſt illi celo itrinſecus ⁊ nālis. ſed primū motū ex ſe: ⁊ ab alio: eſt ſꝫ celū. ſ. ſaturni. qꝛ ipꝫ moueꝛ a ſua itelligētia: ⁊ a p̄mo: ⁊ qꝛ itelligentia ſaturni moueꝛ p accn̄s a p̄mo. iō aial celeſte ſꝫ dr̄ moueri p accidēs ab alio. ⁊ ſic moueri p accn̄s ad aiatū trāſferꝛ ab aia. ⁋ Utrū aūt celū poſitū extra ſuā nālē inclinationē: aut in q̄litate: aut in quātitate. aut ſitu. ſeipꝫ poſſit reducere ad ſuā nālē diſpōnē: eſt ponere caſus quos nedū diceret Ariſto. ipoſſibiles: ſed ꝯdictionē iplicantes. Nō eſt auteꝫ in celo alia mutatio iuxta ph̄os realis neqꝫ intētionalis: niſi illuminatio aut alia ſpēꝝ itētionaliū trāſlatio. ⁊ hāc Deus imediate effectiue facit. ⁋ Error. n. pſpectiuorum in hoc eſt altioris ſcie: q̄ꝫ ſit pſpectiua. ſ. ſilitudines ab ea re cuius ſunt ſilitudines in medio ꝓducunꝛ aut in ſenſu. trāſfert. n. Deus lucē ſtelle ad alia corpa diaphana: niſi iteriacētis corpis non diaphani p̄ntia ipediaꝛ abſtractio. qd aūt in hoc ſenſerit Ariſto. alſ deo dāte dicā. Unamquāqꝫ aūt itellectualē lucē ſua propria lux ſenſibilis nālr̄ cōſequiꝛ in ſuo proprio ſubo. vnde lumē abſtrahiꝛ. Hec igiꝛ de ſpūali corpe dicta ſufficiāt. ⁋ De elemētis auteꝫ ſit primū dictū a celo effectiue ⁊ localiter moueꝛ elemētū. efficiēs aūt duplex. vle. ⁊ particulare. celū eſt agēs vle nō aūt particulare ⁊ ꝓpriū. non tn̄ agit celū attrahendo

elemētū aut expellendo: aut alia ſpē violēti motus monēdo. qꝛ tūc elemēti leuis facilius attraheret celū medietatē q̄ꝫ totū: qꝛ medietati magis dn̄areꝛ celū q̄ꝫ toti. ꝯn̄s eſt ꝯ experientiā. ſilr̄ velocius depelleret celū medietateꝫ elemēti grauis q̄ꝫ totū. Similr̄ cuꝫ attractio ⁊ expulſio ſint motus violēti. 7° phy. textu cōmēti. 10. nō repirētur motus naturales. ſed eis cōiuncta eſſet violentia. Eiſdeꝫ rōnibus ꝓbatur locum nō attrahere aut expellere corpora in ip̄m mota aut ab ipſo. ⁋ Secūdum dictū locus mouet elemētum finalr̄ ⁊ formalr̄ aliquo modo: ⁊ effectiue: ſed nō ꝓprie effectiue. primā partē ⁊ ſcdꝫam ꝯnis vult Auerrois. 4° celi. cōmēto. 25. Cauſa finalis in motib⁹ iſtoruꝫ elemētoꝝ ſunt loca cōuenientia: ⁊ ſunt aliquo modo forme. quū ſint perfectiua dicitur finis de loco: ⁊ forma equiuoce. 4° phyſicoꝝ. ꝯmēto. 14. ⁊ ꝯmēto. 30. declaꝛ. qꝛ locus ſeparaꝛ a locato. ⁊ in hoc differt a mā ⁊ forma. ⁊ in fine iſtius cōmēti locus facit trāſlationeꝫ ita ꝙ eſt cauſa finalis ei. Et in eodē. 4° textu ⁊ cōmēto. 35. forma ē finis corporis: ⁊ locus eſt finis cōtinētis corpus. ⁊ 4° phy. cōmēto. 43. Cauſa motus eius qꝺ moueꝛ i cōtinēte eſt extra nāꝫ. ⁊ eſt rem motā eē extra ſuū vbi nāle. Diſtinguit aūt moueri in cōtinēte mobilia celeſtia a corruptibilib⁹ qꝛ nō violente locabilia ſunt ſupiora ſicut multa iferiora. ⁊ ſic patet ꝙ quēadmodū eſſe in ſuo loco nāli elemēti aut elemētati eſt cā finalis quietis nālis: ita eſſe extra ſuuꝫ locū nāleꝫ eſt finalis cauſa motus nālis. Et 4° celi. locus: qꝛ ꝯtinet: eſt forma. ꝓportio eniꝫ ꝯtinētis eſt ꝓportio forme textu cōmēti. 35. Sꝫ ꝙ iproprie effectiue moueat locus ꝓbaꝛ. 5. eni phyſi. ⁊. 4° textu cōmēti. 5. ⁊. 36. locus habet quādā potētiā. itellige actiuā: ſed non ꝓductiuam: ſed bene ꝯſeruatiuā. dixit. n. Auerrois in eodem 4° cōmēto. 11. Or locus nō eſt agēs manifeſtū eſt p ſe: ſꝫ eſt tāquā finis extrinſeca in corporibus ſimplicibus. lꝫ non ita poſſit in cōpoſitis. Elemēta. n. a ſuis locis nālibus cōſeruanꝛ: ideo in ipſa mouenꝛ tāquā in fines ſuos. vn̄. 4° phyſi. cōmēto. 48. Cauſa in motu nāli eſt cauſa in quiete nāli. ⁊ hec eſt ſimilitudo cōtinētis ad cōtētū. Omne eniꝫ qꝺ trāſmutaꝛ in aliquid: trāſmutaꝛ in ſimile. ſed elementa in ſuis motibus nālibus trāſmutanꝛ in ſua loca. ğ loca ſunt elemētis ſimilia. rō eſt ph̄i. 4° celi. textu ꝯmenti 25. Correlariū. ſupficies aque eſt ſilis terre: ⁊ ſuperficies aeris aque: ⁊ ſupficies ignis aeri. ⁊ iter hec ē ſilitudo formalis ex 4° celi. ꝯmēto. 23. ſ. in q̄litatibus p̄mis: vt tāgit Auerrois 2° de aīa. cōmēto. 115. oē eniꝫ aial qꝺ inatuꝫ eſt eſſe in aqua aut aere nō ſentit aliquā q̄litatē caliditatis aut frigiditatis in eis: ſi fuerint in ſimplicitate quam debent habere: qꝛ eſt locus eius nālis. ⁊ locus eſt ſilis locato. ſed ſupficies celi eſt ſimilis ſupficiei ignis virtualr̄. vt colligiꝛ. 4° celi. cōmēto. 22. ⁋ Cōtra. elemēta media deorſum mouenꝛ magis nālr̄ q̄ꝫ moueanꝛ ſurſum. 4° celi. cōmēto. 39. ergo magis locanꝛ per ſupficiem inferioris elemēti cōtenti q̄ꝫ per ſuperficiem elementi continentis. ⁋ Secūdo. maior eſt ſimilitudo ignis ad ignē q̄ꝫ ad celum: ⁊ aeris ad aerem q̄ꝫ ad ignē: ğ moueꝛ ignis ſurſuꝫ ꝓpter elemētū ignis ſurſuꝫ exn̄s: cum quo cōuenit. ꝯn̄s eſt falſum: qꝛ ſi nō eſſet ignis in concauo lune: adhuc ignis ad ipſum moueretꝛ. argumētū eſt ph̄i 4° phyſi. textu cōmēti. 22. ⁋ R̄ño. ad primū magis nālr̄ mouenꝛ media deorſuꝫ. i. facilius recipiunt ipetum ad deorſum. tamen nālis inclinatio leuiū ad ſurſum eſt. grauiū vero ad deorſum. ⁋ Ad ſecundū. ſimilitudo intelligiꝛ loci nō abſolute: ſed in tāta vel tāta diſtantia vel ꝓpinquitate ab orbe. qꝛ ſic poſſibilis eſt cōſerua° elemēti ibi. deſcēdunt igitur grauia ad centrū: qꝛ ille eſt locus deorſum: non qꝛ ibi ſit terra: aut qꝛ ibi ſit finis aque. iuxta ſententiam Auerrois 4° phy. cōmento. 42. Idem vult Auerrois 4° celi. ꝯmēto. 23. elementa mouētur ad ſimile: qꝺ eſt locus: non aūt ad ſimile: qꝺ eſt totū. ⁋ Et ꝙ nō ꝓprie effectiue moueat locus. pꝫ qꝛ mirabile eſſet centrum trahere glebaꝫ a concauo lune. ⁋ Tuꝫ qꝛ motus elemēti eſſet violentus: qꝛ a principio extrinſeco trahente. ⁋ Tum qꝛ equalr̄ grauia equalr̄ figurata: per eque rara media equalr̄ diſtātia a ſuis locis deberēt equalr̄ moueri. ꝯn̄s eſt falſuꝫ. pꝫ vbi vnum citius inceperit moueri q̄ꝫ aliud. qꝛ impetu adiuuatur id qꝺ prius icepit moueri. ⁊ ſic ipſuꝫ velocius mouetur q̄ꝫ id qꝺ tardius incepit moueri. Or ſi dixeris non eſſe paritatē in ceteris propter ipetus diuerſitatē: dicā inde patere ⁊ nō tm̄ centrū eſt cauſa motus. vt pꝫ. ⁋ Iteꝫ mouens ⁊ motū ſimul ſunt ſcilꝫ imediatum ⁊ ſine alteratione mouens: nō autem corpus māle motū in aliquē locum ſimul eſt cū loco in quem moueꝛ. ⁋ Cōtra. tunc periret rō Ariſt. p̄mo celi ꝓbans nō eſſe plures mūdos. qꝛ grauia vnius mundi cū grauibus alterius a cētro trahūtur in eūdē locū. ⁋ R̄ño. de° Ariſto. ibi. textu ꝯmenti. 79. non fundatur ſuper attractione: ſed ſuper naturali mobiliuꝫ inclinatione in ideꝫ centrū. ⁋ Iteꝫ ſi locus imprimeret virtuteꝫ locato ſecūdum quā moueretꝛ locabile vt magnes ferro tūc omne ꝓpinquius loco velocius moueretꝛ. qꝺ nō opꝫ. pꝫ de graui a remotiori loco deſcendēte diſtantiori a loco in quē tēdit q̄ꝫ graue aliud a ꝓpinquo recedens alijs paribus. Or ſi dicas ꝙ non eſt alioꝝ paritas: puta ipſius ipetus. ⁋ R̄ño. non dr̄ oibus paribus: ſed alijs: ideo itelligenda eſt paritas in alijs excepta diuerſitate poſita in caſu ⁊ ſequēte ad poſitum. ſed diuerſitas impetus ſequiꝛ ex hoc ꝙ vnū ex ꝓpinquo: reliquū a remotis icipit. ſed alia paria itelligenꝛ: vt figura mobiliū. quātitas eoꝝ: denſitas ipſoꝝ: mediū cōſimile ⁊c̄. motuꝫ vel nō: ꝯ latum vel nō. ⁊c̄. ⁋ Tertiū dictū generans elemētum mouet ipſum mediate: ſed nō imediate. 8° eni phy. cōmēto. 31. motor corpoꝝ nālium in loco eſt in rei veritate ab eo qꝺ generat ipſa: ſicut alia accidētia que iueniunꝛ generari in re per gn̄ationē ipſius. ⁋ Potētia eniꝫ ad motū dicitur duobus modis. ſ. eſſentialis: ⁊ accidētalis. 8° phy. textu ⁊ cōmēto. 32. cū igiꝛ elemētū mobile nō exiſtit: tunc elemētum eſt in potētia eſſentiali. quia mā: ex qua gn̄abile eſt elemētū: eſt in potētia ad formaꝫ principiatiuā operis. ⁊ ſic indiget elemētū aliquo generāte ip̄m de potētia ad actū eſſendi. ⁊ tūc de potentia eſſentiali reduciꝛ elemētū ad actū motus. ⁋ Secunda pars dicti patet: qꝛ generans nō eſt localr̄ mouēs per ſe: neqꝫ imediatū: ſed mediatum. ⁊ p accn̄s. Dixit eniꝫ Auerrois 3° celi. cōmēto. 28. quēadmodū cetera accidētia exn̄tia in re gn̄ata nō exiſtūt in ea: niſi a generāte: tamē mediante forma gn̄ati: que fit a generāte. ita eſt de hoc motu. verbi grā. genita prima parte ignis iſunt oia accidētia ignis: inquātū ignis eſt: quoꝝ vnus eſt motus ad ſupius. ⁊. 8° phyſicoꝝ. ꝯmēto. 32. gn̄ans eſt illud qꝺ dat corpi gn̄ato formā ſuam. ⁊ oia accidētia cōtingentia forme: quoꝝ vnum eſt motus in loco. ⁊ ideo cū forma fuerit cōpleta in eo: cōplebiꝛ vbi ſuū debitū: ⁊ alia accidētia: niſi aliqd ipediat. ⁊ paꝝ infra in 3° celi. cōmēto. 28. oſtēdit motorē extrinſecū nō eſſe motorē eſſentialē. dicēs. iſte tn̄ motus nō eſt primus: neqꝫ eſſentialis a motore extrinſeco. ſed a forma moti. Et paꝝ ifra. neqꝫ eniꝫ nominaꝛ lapis iter ea q̄ mouenꝛ ex extrinſeco: qꝛ nō moueꝛ hoc motu ab extrinſeco ſine medio. qꝛ iter cām extrinſecam ⁊ motū mediat alia cauſa. 4° etiaꝫ celi Auerrois ꝯmēto. 25. potētia ad formā ⁊ vbi eſt in eodē ſubiecto. ſ. in corpe: ex quo eſt gn̄o. itelligo tn̄ nō imediate. ſed ordinate. qꝛ motus. exēpli gratia. ad ſupi⁹ cauſaꝛ a leuitate: vt paꝝ ſupra ibi dixerat Auer

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

rois.¶ Cōtra. 4°celi.cōmēto.zz.motoꝛ in eis eēntialr̄
eſt gñans:ꝛ motū eſt gñatū.¶ R̄ño.Auerrois ꝛ Ariſto.
4°celi.cōmēto.z5.generās cauſa ꝛ agēs elemēta eſt cau/
ſa motus ad loca eoꝝ:niſi aliqd ipediat. ¶ Oꝛ ſi fuerit:
tūc receſſus ipedimēti erit cauſa motus eius p accidens.
ꝛ tūc forme iſtoꝝ erūt mouētes:etiā p accñs.ꝛ aſſimila/
bunt̄ eis q̄ mouent̄ p ſe.dico igit̄ ꝙ gñans eſt cauſa eēn/
tialis ipſius gñationis.ſ; ip̄z eſt cā p accidēs:motus loca
lis.qꝛ.n.gñans non mouet:niſi mediāte elemēto:qđ mo
uet aliquo mō p accñs:nō pōt dici gñans mouere per ſe
ꝑprie.¶ Cōtra.oē extrinſecū mouēs maiorē habet pro/
portionē ſupra partē q̄ȝ ſupra totū. ḡ velocius moueret̄
pars elemēti q̄ȝ totū.ꝯñs eſt ꝯ ph̄z pmo celi.textu cōmē
ti.5i.ponētē regulā ꝓportionū.¶ Secundo. ſeqt̄ ꝙ mo/
uēs ꝛ motū nō eſſent ſimul.qđ eſt ꝯ ph̄m 7°phyſi.textu
ꝯmēti.x.¶ Tertio.ſeqt̄ ꝙ forme nāles nō haberēt pro/
prias opationes:qꝛ principiū motus eſt extra. ¶ Quar/
to.qꝛ gñans ꝛ remouēs ꝓhibēs nō magis mouēt ſurſu;
q̄ȝ deorſum.¶ Quinto.ſegtur ꝙ nō mouētur mixta ſm
motū p̄dñantis elemēti.qꝛ elemētū nullū motu; ſibi de/
terminat.¶ Sexto.ſegtur elemētū nō hr̄e in ſe principi
um mot⁹ localis actiuū.¶ Septimo.gñans mouet ma/
teriā grauis:ꝛ nō graue.ḡ nō eſt generans cauſa motus.
¶ Ad p̄mū.maioꝛ eſt vera de p ſe principali ꝛ imediato
agēte:cuiuſmodi nō eſt gñans:neq; remouens ꝓhibens.
¶ Ad ſcđ;.maioꝛ eſt vera de imediato agente. vt p; ex
Auerroe 7°phyſico.ꝯmēto.i3.cuiuſmodi nō gñans:neq;
remouēs ꝓhibēs:¶ Ad tertiū.negat̄ ꝯña:qꝛ p̄ncipiū ꝓ/
pinquū eſt intra.¶ Ad quartū.p̄ncipalis mouētis eſt in
determinatū locū inclinare:gñans ēt:ſm ꝙ talis vel ta/
lis forme eductiuū:mediate in talē vel talē locū iclinat.
¶ Ad qntū. negat̄ ꝯña:ad ꝓbationē negat̄ aſſumptu;.
¶ Ad ſextū.negat̄ ꝯña.¶ Ad ſeptimū.dans formā:mo
uēdo ꝛ trāſmutādo ad formā mā; grauis : dat accidētia
graui ſequētia formā.¶ Cōtra.dato ꝙ eternū eſſet ele/
mētū:adhuc aſcēderet:aut deſcēderet.ḡ gñans nihil fa/
cit.¶ Secūdo.ſtat dū mouet̄ elemētū:nō eē generans:
neq; remouēs ꝓhibens:aut abeſſe ꝛ diſtare a moto:ḡ ipa
non ſunt cauſa motus.¶ Tertio.qꝛ motus eſſet violen/
tus:qꝛ eſſet ab extra.qꝛ gñans ꝛ remouēs ꝓhibens extra
ſunt.¶ Ad primū.nō eſt gñans neceſſariū in motu ele/
mēti:niſi ad educendum formā de potentia eſſentiali: iō
poſito ꝙ nō educat̄ elemētum:aut ꝙ ſit eductū ad actū:
tunc nō indiget elemētu; ad hoc vt moueatur:generāte.
¶ Ad ſecūdū.initiū motus reqrit gñans:aut remouens
ꝓhibēs:nō aūt cōtinuatio illius motus:ſed cōtinuationē
mediū adiuuat.¶ Ad tertiū.negat̄ ꝯña.qꝛ licet ſit p ac/
cidēs ab extera:eſt tñ aliquo modo p ſe ab intra.ph̄s etiā
8°phyſi.textu cōmēti.z7.cōceſſit aliquē motu; ab extra
eē nālē.¶ Quartū dictū remouens ꝓhibēs mouet ele/
mētū p accidēs.ꝛ nō eſt neceſſe ꝙ aliquid faciat in effe/
ctu.qꝛ ſi contingat elemētū eſſe in potētia accidētali ad
moueri:hoc eſt dupl'r:aut eſt in loco ſuo nāli.ꝛ tunc non
mouet̄ nāl'r:neq; indiget motu ducente ip̄m in ſuū locū.
ſi aūt ip̄z eſt extra ſuū locū:tūc nō mouet̄: qꝛ ſupponitur
ꝙ ſit in potentia accidētali ad nāl'r moueri : ḡ quieſcit:ꝛ
cū iſta quies ſit violēta ſibi:ipſu; idiget remouente pro/
hibēs ipſu; moueri.p; ex tertio celi.cōmento.zi.ꝛ.z8. ꝛ
8°phy.cōmēto.3z.¶ Quidā p ꝓhibēs itelligūt mediū:
per qđ fit motus:qꝛ volūt elemētū p ſe mouere mediu;:
amoto vō medio ipediente:elemētū mouet ſe p accidēs:
ꝛ reducit̄ p accidēs in cā; per ſe.ſ.in elemētū mouēs me/
diū:ꝛ mediū per ſe mouēs elemētū.¶ Contra. Auerr.8°
phyſi.ꝯmēto.37.graue ꝛ leue remoto ꝓhibente mouet̄
ex ſe.dixit eni Ariſt.poſuiſſe illa non moueri ex ſe. qꝛ nō

mouent̄ ex ſe.donec moueant̄ ex alijs. mediū aūt nūq̄ȝ
eſt remotū:ſed ſemp reſiſtit.ꝛ ſine illo nō fieret motus. ḡ
p ꝓhibēs nō itelligit̄ ipſum mediū.¶ Oꝛ ſi intellexeris
mediū remoueri:ſic ꝙ cedat: ſic ꝙ fieri poſſit motus : ꝛ
tñ adhuc reſiſtat.¶ Cōtra.hoc non cōſonat lr̄e Ariſto.
8°phyſi.eſt textu cōmēti.3z.vbi exēplificat de euellente
colūnā.¶ Intelligo igit̄ ꝓhibēs illud qđ ꝓhibet vt mo/
tus ichoet̄.vt graui deſcēdere colūna ſuppoſita. ꝛ remo/
uet̄ ꝓhibēs:ſi colūna remouet̄.ꝛ ſi lapis trahit̄ extra co/
lūnā.Simil'r ſagitta ſurſum ꝓiecta:cū deſinit aer ipſam
ſurſum portare:remouet̄ aut remoueri incipit ꝓhibens.
Simil'r lapide ſui grauitate rūpēte chordā qua ſubſtine/
bat̄ lapis:lapiſmet remouet ipediens.ſil'r ſi aqua aut ar/
gentū viuū ſupercalefacta aſcēderēt p calorē:tunc remo
uēs calorē remoueret ipedimētū ꝛc̄.dictū eſt ꝯditionale:
aduerte igit̄.¶ Itē ſi mediū ipediret:nō daret̄ mot⁹ nā/
lis rectus:g nō eēt ipeditus.cuius oppoſitū vult Auerr.
4°phy.ꝯmē.7i.¶ Itē ſi ſub appetitu elemēti mouentis
cadāt mouere mediū ꝛ mouere ſe:intētum primū eēt vt
elemētū nāl'r locaret̄.ꝛ ſic itenderet elemētū p̄mo ſe mo
uere.Sed dicendū ſub appetitu elementi cadit ſe moue/
re:nō aūt mouere mediū.ſtat eni; graui deſcendente.exē
pli gr̄a.ipſum graue nō mouere mediū.vt ſi medium ab
alio motore deorſu; ipelleretur eque velociter ſicut gra
ue deſcendit.¶ Itē remouens mediū op; moueri:ad h̄
vt moueat mediū.ḡ neceſſario elemētū prius nā mouet
ſe q̄ȝ moueat mediū:ḡ nō mouet̄ p̄mo elemētū a medio.
¶ Quintū dictū mediū mouet adiuuādo : nō autē ſoli/
tarie.ſi.n.ſolus ventus aliqd moueret : tunc motus ille
nō eēt nālis illi moto.¶ Sciendū ꝙ Ariſto.3°celi.textu
cōmē.z8.vult aerē eſſe cām motus nālis ꝛ violenti facti
in eo.Et Auerrois ibi:aer ſui grauitate iuuat grauia ꝛ le/
uia in deſcendendo.ꝛ ſui leuitate ea iuuat in aſcēdendo.
correſpōdēter ignis:qꝛ leuis tm̄:vt 4°celi.textu ꝛ ꝯmēto
z9.ꝛ.3z.licet iuuet in aſcenſu:nō tñ in deſcēſu.niſi forte p
accidens ꝛc̄.terra aūt quia grauis tm̄: nō iuuat aſcēſum:
niſi p accidens ſe mouendo infra leue.Eſt igitur aer ad/
iuuans ꝛ deferens:nō autem eſt principale efficiens.quia
medium mouetur a re mobili:Auerrois etia;.8°phyſic.
cōmē.8z.aer ꝛ aqua talē habent nām:cū accipiant prin/
cipium mouendi ab alio:per ſe mouent̄. Idem 4°phyſi.
ꝯmēto.68.Aer autē ꝛ aqua poſtq̄ȝ impulſa ſunt:mouent̄
per ſe.dicit eni; poſtq̄ȝ aer ſeparat̄ ab expellente:mouet̄
a ſua forma naturali:ꝛ ante ſepationē mouet̄ ab vtroq;.ſ.
ab expellente.ꝛ a ſua forma.quapropter motus eius eſt
velocioꝛ neceſſario q̄ȝ motus expulſi.ꝛ preſertim ſi expul
ſum violenter mouetur.Et 3°celi.ꝯmento.z8.aer: qꝛ pri
cipium motus accepit a motore extrinſeco : remanebit:
poſtq̄ȝ fuerit ſeparatus a re mota:motus per ſe per prin/
cipium naturale qđ eſt in eo.ſ.grauitatē ꝛ leuitatem. ꝛ ſi
hoc non eſſet:caderet lapis ꝛc̄.¶ Ex quo patet in motu
naturali ꝛ violento mediū moueri.ꝛ ſic in naturali motu
medium adiuuat elementū:ſed in violento portat̄ mo/
bile a medio.ideo dixit Auerrois.4°celi. cōmento.zz. ſi
auferremus medium ab iſtis:ita ꝙ vacuum eſſet: nō eēt
poſſibile in eis vt mouerent̄ ꝛc̄.ꝛ ſic bene rep̄hēdit̄ Auē
pace ab Auerroe.4°phy.ꝛc̄.¶ Ubi nota ꝙ in ꝓiectioni/
bus in qbus impellēs ab impulſo ſepatur:tres eē opinio
nes:vnā Platonis volētis mediū ſuccedēs ipellere mo/
bile.¶ Cōtra hoc eſt expientia impulſoꝝ:poſt que pen/
det filū aut palea:que aer facilius portaret q̄ȝ ſagittā aut
lapidem:aut facilius impelleret.¶ Secūda eſt opio Pa
riſiēſium.Qđ impetus eſt q̄litas infixa impulſo mouēs
ip̄m:que tñ:qꝛ violēta eſt:ꝯtinue remittit̄.¶ Contra.de°
Ariſt.perit oſtendētis 4°phy.textu cōmēti.68.vacuū nō

eſſe.qꝛ tunc impulſa moueri nō poſſent. quia mediū nō
moueret ea:quā ꝯñam:dato impulſu h̄ꝛ:op; nō valere.
qꝛ res impulſa h; reſiſtentiā intrinſecā ꝛ motorē intrin/
ſecum:ḡ non repugnaret illi ipulſo:dato vacuo:ꝙ moue/
retur in eo.ꝛ ſic quieſcēte extriſeco ꝛ p̄io p̄ncipio: adhuc
lapis ꝯtinuat motū.¶ Tertia eſt Ariſto.ꝛ Auer. ꝙ me/
diū impulſu; mouet̄ a ſua forma.ꝛ portāt exēpli gr̄a. la/
pidē.ꝛ ſic qeſcēte exterioꝛi ꝛ p̄mo principio: adhuc lapis
mouet̄.ꝛ ſic lapidis iſtius mot⁹ eſt aliquo mō nāli ſilis:
aliquo mō violētus:vt aer a ſe nāl'r motus portat lapidē:
facit motū lapidis aliquo modo nāli ſimilē:vt aūt mot⁹
eſt ꝯ inclinationē lapidis:ſic eſt violētus.ꝛ dixit Auer.3°
celi.ꝯmēto.z8.motus lapidis ſurſu; aſſimilat̄ nāli:qꝛ la
pis mouet̄:dum extrinſecu; mouēs quieſcit. motoꝛ igit̄
eſt cum moto:ꝛ ſi hoc nō eſſet:caderet lapis: qꝛ nō eſt in
eo p̄ncipiū leuitatis.Sciendū tñ ꝙ q̄ȝ pōt elemētū extra
recipere impulſionē:ſic ꝙ cū impellit̄:mouet ſe.tam pōt
elemētū in mixtione exiſtens impulſionē recipere.ſic ꝙ
poſtq̄ȝ impellebat̄:ex ſe mouet̄. ideo Auerrois reddens
cām:quare ſibi relictus lapis caderet : dixit ꝙ in lapide
non erat principiū leuitatis:qđ ex ſe moueri poſſet poſt
impulſum.Sed in mixto eſt ꝯrium pñs elemento moto.
ſed extra mixtionē nō ſemper eſt ꝯrium pñs ꝛc̄.¶ Con/
tra.qꝛ retardat̄ motus impulſi verſus fine; motus: ḡ nō
portat ipſu; aer ex ſe motus.p; ꝯña.qꝛ aer a ſe motus nō
h; vñ quieſcat.¶ Itē ſequit̄ ꝙ poſtq̄ȝ incepit aer moue
ri:ꝙ mouebit̄ in eternū:qꝛ ex ſe mouebitur nō hn̄s in ſe
cām quietis.¶ Ad primū.ab aere impulſo impellit̄ ali/
us aer quieſcens:ꝛ impellenti reſiſtit:ꝛ ſic retardat mo/
tū ipellentis:ꝛ iſte aer ſcđo impulſus tardius incipit mo
ueri q̄ȝ aer primo impulſus inceperit.qꝛ aer impetuoſi/
us impellebat̄ ab exterioꝛi motore q̄ȝ ipſe impellat. ꝛ ſic
motus aeris tandē impeditur.cum continue ꝓpter im/
pedimentū medij quieſcentis aut ꝯlati cōtinue aeris mo
tus remittat̄. Cōtra. ſequit̄ medio ꝯlato non fieri poſſe
motū.quia aer non portat ꝯ motu; aeris. R̄ño.infra eſt.
cōcedendo ꝯñs.¶ Ad ſcđm.negat̄ ꝯña.qꝛ non in eter/
nū durabit iſte aer.¶ Tum qꝛ reſiſtētiā h; extrinſecā:
l; non intrinſecam.¶ Utrū aūt aer ſit adiuuans motu;
nālem:aut neceſſarius ſit:vt fiat motus naturalis in eo.
¶ Reſpōdet Auer.3°celi.ꝯmē.z8.p̄mo eſt adiuuans:qꝛ
impulſo aere:ipſe mouet ſe.ꝛ adiuuat motū nālē in eo fa/
ctū.ſcđo eſt neceſſarius ſaltem ſimplicibus:qꝛ al'r muta/
rent̄ ſimplicia:nō aūt mouerent̄:qꝛ in vacuo nō pōt eſſe
motus ſimplicis:niſi fieret reſiſtens vna pars alteri. vt
in grauiſſimo ad centrū venienti pars vltra centrū parti
citra centrum.Et infra aer:ſecūdū ꝙ eſt corpus paſſiuū
ꝛ continens:eſt neceſſarius in eſſe iſtius motus. ꝛ ſm ꝙ
eſt graue aut leue facit motū eſſe facilioꝛē ꝛ ꝑfectioꝛē. no
ta ibi neceſſariā diuiſionē medij a mobili:nō qꝛ opoꝛteat
mediū diuidi a moto in medio.qꝛ pōt eſſe ꝙ mediū ꝯti/
nens ſimul moueat̄ cum re mota.vñ medij talis diuiſio
eſt ꝯdictio in eſſe motus.qꝛ talis diuiſio ꝓhibet potius q̄ȝ
adiuuet motū:ſed diuiſio neceſſaria medij eſt qua; facit
mobile in medio ꝓpter ſui exiſtētiā in eo.de nā eni; quā/
ti contenti eſt facere latera ꝯtinentis diſtare.¶ Querit̄
tamē derelicto lapide ſue nature in aere:qd prius incipit
moueri:an mediū:an lapis:qꝛ eque nāle eſt aeri eē ſupra
lapidē:ſicut lapidi eſſe infra aerem.¶ Itē videt̄ mediū
potius impedire q̄ȝ mouere:qꝛ nō ita cito eſt mobile in
loco in quē tēdit p mediū:ſicut ſine medio : neq; ita cito
p mediū denſu; ſicut p rarū.¶ Ad primū.duo ſe tenent
ex parte moti.vnum eſt appetitus eſſe in ſuo loco : aliud
eſt eſſe ſupra vel infra medium.ſed in medio eſt vnū tan
tum.ſ.eſſe ſupra vel infra mobile.qꝛ mediu; vt in pluri/

bus eſt in ſphera propria:ſed appetit eſſe ſupra vel infra
rē motā.ꝛ ſic citius incipit res moueri q̄ȝ mediū. Idem
cōtingit in motu violento.ſ.prius moueri rē motā.vnde
Auer.3°celi.ꝯmto.z8.expellitur eni aer a lapide:ꝛ expel/
lit ip̄m:cū lapis h; duos motores.ſ.nām ꝛ mouēs extra.
¶ Itē cū duo motus ſe comitant̄:quoꝝ vnus eſt natu/
ralis:alter violentus:abſentibus alijs mouētibus.ꝑuenit
nālis violētū:ꝛ eſt nālis cā potius violenti q̄ȝ ecōtra. qꝛ
ſimpl'r primū eſt nāle:ꝛ nō violentū.motus igit̄ aeris ab
altero p̄cedens motū ſui a ſe h; motorē extrinſecū.ſ; mo
tus grauis eſt nālis:ꝛ motus aeris eſt violētus. pro q̄ȝto
ipellit̄ ꝛ diuidit̄.iō preuenit motus lapidis motū aeris.
eſt eni; elemētū motū extra ſuū nālē locū:in quo moue/
ri h;.ꝛ mediū forte eſt in ꝓpria ſphera:in q̄ nāl'r h; qeſce
re.¶ Ad ſecūdū. mediū nō ipedit:qꝛ ſi ſic:non daretur
motus nālis in iſtis iferioꝛibus:niſi impeditus:ſic arguit
Auer.4°phy.ꝯmē.7i.ꝯ Auēpace.dicēdū eſt igit̄ ꝙ licet
aer reſiſtat motui:nō tamē aer ipedit motū.¶ Contra.
aer ꝛ aqua cedūt nāl'r in loco rebus:q̄ mouent̄ in eis. 4°
phy.ꝯmē.6z.ḡ nō reſiſtunt.¶ R̄ño.negādo ꝯña;: imo
orbis:q nāl'r iclinat̄ in motū circularē p intelligentiam:
adhuc reſiſtit itelligētie.vt dixit Auer.4°phyſi.ꝯmē.7i.
Si.n.non reſiſteret orbis itelligētie:nō moueret itelligē
tia orbē.ſimil'r ſi nō reſiſteret mediū:nullū corpus mā/
le ſimplex moueri poſſet violēter:neq; nāl'r:qꝛ in oi mo/
tu reqrit̄ dñiu; mouētis ſupra reſiſtentiā:nihil aūt eſt re
ſiſtēs elemēto nāl'r moto:alijs abſentibus ipedimentis:
niſi mediū.vt colligit̄ 3°celi.textu ꝛ ꝯmē. 78.ꝛ. 8° phyſi.
ꝯmē.8z.qꝛ niſi mediū eſſet:neq; lapis:neq; aliqđ ſimpli
cium corpoꝝ moueret̄:neq; nāl'r:neq; ſm violentia;. ſi
enim auferret̄ mediū ab iſtis:auferret̄ motus. ecōtra il/
lis qui putant ꝙ velocius mouerent̄: qꝛ aſſimilant̄ p ſe
motis eſſential'r.4°celi.ꝯmē.zz.ſubito eni mouerentur.
iuxta ſñia; Auer.4°phy.ꝯmē.7i.Ex 4°igit̄ phy.ꝯmen.
7i.ꝛ.7z.mediū reſiſtit.qꝛ ip̄m eſt cā ſucceſſiōis in motu.
qꝛ ſup eo cadit dñiū mouētis.ſed nō ipedit.qꝛ motus im
peditus nō eſt nālis:q̄ȝuis ēt ab extra ipediat̄. ¶ Tum
qꝛ mediū adiuuat p ſuā nām ꝛc̄.nō ḡ impedit eodē mō.
voluit.n.Auer.8°phy.ꝯmē.8z.ꝙ lapis motus i aere ſiue
in aqua nō eſt vere ꝯtinuus:cū tñ ſenſui videat̄ ꝯtinuus:
qđ eſt ꝓpter aliū ꝛ aliū aerē:q lapidē aſſociat̄.h̄ tñ p̄nci/
pal'r itelligit̄ in motu violēto.¶ Oꝛ aūt dixit Auer.3°ce/
li.ꝯmē.z8.lapis nō mouet eſſential'r:niſi aerē in quo eſt.
ꝛ mouet ſe:qꝛ h̄ qđ mouet ſe:ſequit̄ motū aeris:eſt itelli/
gēdū ꝙ motus lapidis nālis a ſe nō eſt eēntialis ꝓprie:
ſ; lapis eſſential'r mouet aerē:cū ſic derelictus eſt ſue na/
ture.nō tñ ille motus eſt aeri nālis.ſed nō nālis. ꝛ hoc ꝓ
prima clauſula.ſed p ſcđa ſciendū eſt. ꝙ tardius icipit la
pis moueri q̄ȝ poſtea moueat̄:qꝛ poſt adiuuat̄ lapis ab
aere:ſed in principio nō.qꝛ expectat aer vt moueatur ab
alio:anteq̄ȝ ſe moueat:aut alteꝝ. qꝛ ipſe eſt in ſphera ꝓ/
priā.ſ; lapide impellente aerē icipit aer ſe mouere:ꝛ por/
tare lapidē:ꝛ ſic impelli aerē p̄cedit:nō motū lapidis ab/
ſolute:qꝛ nō motū lapidis mediū ipellentis:ſed motū la/
pidis adiutū ab aere.¶ S; dubiū eſt q̄ñ rota reuoluta
circa axē velocius mouet̄:poſtq̄ȝ reuoluēs eā ſuo ꝓprio
motui rotā reliquerit q̄ȝ prius moueret̄.nō eni vr̄ aliun/
de q̄ȝ ab impetu acquiſito nō regulato a motore: q prius
regulabatur.neq; videtur aerem tunc mouere circula/
riter: preſertim oppoſito impedimento motui aeris cir/
culari.vtputa ligno vel tela rote q̄ſi imediata.imo poti⁹
aerē reſilire ꝛ expelli a rota expientia oñdit q̄ȝ ꝙ aer ro/
tā circulet.¶ Simil'r q̄re velocius mouet̄ haſta certe lō/
ga q̄ȝ nō ita lōga.¶ Simil'r pluā nō tm̄.ꝓijcitur ſicut la
pis.vr̄.n.qꝛ nō tm̄ ipetū acqrit ab ipellēte:ꝓpter paucā

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

māꝫ quā hꝫ. ¶ Rñō. motū rote eſſe compoſitū ex mo-
tu violento partiū grauiū ſurſuꝫ ductaꝝ: ⁊ ex quaſi nāli
grauiū deorſuꝫ ductaꝝ: ⁊ ſic aliqs eſt ibi motus ex ſe. ⁊
hoc cōtinuabit motū: q̄uis aer nō adiuuet. ibi ēt eſt aliō
adiuuans. qꝛ ps grauia deſcēdēs ipellit alias partes: ⁊ fa
cit eas aſcēdere: ⁊ ad hoc mobilis figura adiuuat. ¶ Cō-
tra. quomō velocitatur motꝰ: qꝛ ita potētes ſunt partes
aſcenſure reſiſtere. ſicut partes deſcenſure trahere a ſur-
ſuꝫ ⁊ ipellere deorſuꝫ. ¶ Item ſequit̄ nihil proyci poſſe
omni aere quātuis leuiter cōtralato: qđ eſt cōtra experiē
tiaꝫ. ¶ Reſpōſio. manus applicata rote aliquādo adiu-
uabat motū. vt tempore quo deorſum trahit̄. ſed ipedie-
bat aliquo mō velocitatē tempore quo manus deducte
iteꝝ eleuant̄. ¶ Ad aliud. cōtralatus leuiter motus: aut
eſt vincibilis ab impellente ad oppoſituꝫ. ⁊ ſic mutabit
motū aer: aut non: ⁊ tūc ꝯceditur tūc ꝙ aer ipedit motuꝫ
violentū verſus differentiam illaꝫ ſignataꝫ pōnis: a qua
mouet̄ aer. aut aer ſecundū diuerſas partes in diuerſas
pōnes fertur: ꝑpter diuerſas cauſas. ¶ Ad aliud de aſta
ad illam longiorē melioreꝫ habet manus ꝓportioneꝫ: ⁊
illa eſt etiā aptior diuidere aerē. ⁊ ēt portari. ¶ Ad aliud
de pluma aer impulſus cito relinquit plumaꝫ. ⁊ non eſt
in pluma virtus ſufficiens pro diuidēdo aerē ipm: aut i-
pellendo. ¶ Ratio aūt quare homo non ita cito firmat
curſuꝫ cū vult: eſt qꝛ ſpūs poſiti in forti motu ⁊ agitatio
ne non ita cito obediunt volūtati. ¶ Sextuꝫ dictū. totū
elementū mouet ipſum elemētum ſecundario: ⁊ non pri
mo: intelligo totū cathegorematice. qꝛ in elemento ſunt
due partes eſſentiales. forma: materia: forma mouet: mā
mouet̄. 4° phyſi. cōmento. 71. ideo totū p parteꝫ eſſentia-
lem: que eſt ſua natura mouet. ſ. p formā. ſimilr totū per
ptē ſui eſſentialē: que eſt nā eius: mouet̄. ſ. p materiā. dif-
ferunt tñ iſte nature: qꝛ forma mouet ſe: ⁊ ſic mouetur.
mā aūt licet moueat̄: nō tñ mouet. ¶ Cōtra. materia nō
mouet: neq3 mouet̄. 8° phy. ꝯmē. 4. ¶ Rñō. negatur aſ-
ſumptū: voluit aūt Auerrois ibi ꝙ mā ſꝫ ꝙ intelligit̄ de-
nudari a forma: nō mouet̄. qꝛ qđ mouet̄ eſt in actu. for-
ma igit̄ duplr cōſiderat̄. vno mō ſꝫ ꝙ forma. alio modo
ſm ꝙ in mā: primo mō mouet forma: ⁊ vulgatū eſt intel-
ligentiā mouere. ſecūdo mō forma mouet̄: ſi mālis ſit. ⁊
ſi etiā imālis: dū mō mobile eius cuiꝰ eſt forma mouea-
tur ab altero ab ea. ſꝫ mālis forma mouet̄ ſecūdū ꝙ eſt
in mā mota a ſeipſa: vt pꝫ 4° phy. cōmē. 22. ibi. n. graui-
tas in lapide eſt motor: ſꝫ ꝙ eſt forma tm̄. ⁊ ipſa eſt mota
inquātū eſt in prima mā. Et Auerrois 3° celi. ꝯmē. 28. for
ma igit̄ eius. ſ. lapidis mouet inquātū eſt forma: ⁊ moue-
tur ſꝫ ꝙ eſt in mā. ꝯcedit̄ igit̄ totū trāſmutari a toto. vt
4° celi. ꝯmēto. 24. dixit Auerrois: graue aūt ⁊ leue totū
trāſmutat̄ a toto ⁊c̄. ¶ Septimū dictū grauitas aut le-
uitas mouent pñcipalr. ⁊ nō inſtrumētalr ipſa elemēta.
ſupponit dictū nō dari grauitatē aut leuitatē: que ſint q̄-
litates accñtales elemētoꝝ. ſed dari grauitatē ⁊ leuitatē:
que ſint forme ſubales eorūdē. Dixit eniꝫ Auerrois 3° ce
li. ꝯmēto. 17. in fine pria forma ſubalis exiſtit in mā. ſ. gra
uitas ⁊ leuitas. ideꝫ in ꝓlogo quarti celi. ⁊ in ꝯmē. primo
eiuſdē quarti. ⁊ ſic grauitas ⁊ leuitas dñr nāe ab Auer-
roe 4° celi. ꝯmē. 2. nā aūt ois ſuba ē 2° phy. textu ꝯmē. 4.
⁊ pmo celi. ꝯmēto. 17. grauitas eſt nā q̄ eſt forma ex qua
ꝓcedit deſcēſus. ¶ Itē Auer. ſcđo de aia. cōmē. 108. gra
ue ⁊ leue ſunt in pñto ſube. ⁊ 4° celi. ꝯmē. 20. in fine: ipoſſi
bile eſt ponere grauitatē ⁊ leuitatē ſub accidēte. ſic itelli
gēdo ꝙ grauitas ⁊ leuitas ſunt res que eſt accñs. Ex quo
pꝫ quare ſꝫ diuiſionē grauis ⁊ leuis elemēta numerant̄.
qm̄ grauitates ſpē differunt. ſimilr ⁊ leuitates: qđ nō eſt
poſſibile: ſi grauitas ⁊ leuitas ſint accidētia. qꝛ grauitas

aque ⁊ terre eēt eiuſdē rōnis. ſimilr ⁊ leuitates. differrēt
eniꝫ tūc p intēſuꝫ ⁊ remiſſuꝫ. ⁊ ſic iclinarēt in loca eiuſdē
rōnis. Or ſi dicas ſunt accñtia alterius rōnis: adminꝰ ſe-
quit̄ ꝙ nō eſſentialr ⁊ a pori elemēta diſtinguūt. ⁊ qꝛ di-
xit Auer. 4° celi. cōmēto. 27. in fine ꝙ graue ⁊ leue ſunt
in pñto relatiōis: ꝯcedit̄ idē eē in diuerſis pñtis ſꝫ diuer
ſa eſſe. puta graue ſꝫ ꝙ nālr petit cētrū graue eſt. ſꝫ vero
ꝙ velocius vel tardius petit altero: cōparat̄: ⁊ qꝛ 4° celi.
cōmēto primo dixit Auer. qua de cā iſte ꝓprietates gra-
uitas ⁊ leuitas ſunt principia motuū ꝯrioꝝ in his corpo-
ribus vocatis elemēta: dat̄ ſuba ꝓpria: ⁊ accñs ꝓpriū. ve-
rū aliquādo grauitas ⁊ leuitas ſumunt̄ pro grauitatiōe
⁊ leuitatione iuxta Auer. 4° celi. ꝯmē. 29. grauitas ⁊ leui-
tas quas hñt elemēta in ſuis locis: non eſt niſi velocitas
motus ad ſuperius ⁊ ad iferius ab eo q facit violentiaꝫ.
eſt igit̄ grauitas ⁊ leuitas iſto mō opatio forme ſubalis
aut ēt alterius. ⁊ ſic eſt motus quo mediāte grauitas ⁊ le
uitas mouēt ſenſuꝫ: aut quo mediāte iuuant̄ motus nā-
les aut violēti in medio ⁊c̄. ex quo pꝫ q̄ꝫ rōnabilr fit va-
riatio in motu: facta variatiōe in graui ⁊ leui. pmo. n. celi
cōmēto. 54. ⁊ 88. quāto magis fuerit graue aut leue: tāto
magis erit velox. ⁊ ſi velocitas eſt infinita: grauitas eſt i-
finita. ⁊ 4° phy. textu. cōmē. 71. ſtāte medio eodem: facta
variatiōe in graui aut leui: variat̄ motus. fit. n. variatio
in primo principio illius motus. iō 8° phy. textu ꝯmē. 32.
⁊ iā leue opabit̄ mox: niſi aliqd ipediat. ¶ Itē ſcđo celi.
textu cōmēti. 105. grauitas maior ꝓpellit minorē. ¶ Iteꝫ
grauitas eſt principiū geſcēdi deorſuꝫ. ḡ ipſa eſt pñcipiū
mouēdi deorſuꝫ. pꝫ añs. qꝛ grauitas eſt reſiſtēs itendēti
remouere graue ex loco eius nāli. Interrogāti enim q̄re
h pōdus eleuare nō potes. Reſpondet̄ qꝛ nimis graue.
¶ Cōtra. enumerās Ariſt. 5° meta. textu ꝯmē. 18. accñtia
quāti refert graue ⁊ leue. Ubi Auer. graue ⁊ leue nume-
rant̄ in accñtibus q̄ꝫtitatis ſecūda intētione: ſunt eniꝫ q̄-
litates nāles: ſꝫ locant̄ ſub accñtibus quātitatis. qꝛ gra-
uitas ⁊ leuitas diuidunt̄ eadē diuiſiōe qua diuidit̄ ma-
gnitudo. ¶ Scđo nō data grauitate aut leuitate accidē
tali: ſequitur ſubaꝫ ſuſcipe magis aut minus. ¶ Tertio.
ſube nō ꝯriant̄. grauitas aūt ⁊ leuitas ꝯriant̄. ¶ Quar-
to. graue ⁊ leue ſequunt̄ ꝯrietates accñtales: nō ſunt igit̄
ſube. qꝛ ſube pcedūt accñtia: pꝫ añs 4° phy. cōmē. 85. ex
raro ⁊ dēſo oriūtur due ꝯrietates. ſ. graue ⁊ leue. ¶ Qui-
to elemēta nō manēt in mixto: ſed grauitas ⁊ leuitas ſic.
ſed qꝛ negatū eſt añs ſupra: arguit̄ aliter ſic. forme ſuba-
les rumpunt̄ in mixto: grauitas aūt aut leuitas non. quia
datur mixtū grauiꝰ elemēto: vt auꝝ aut plūbū. ¶ Sex-
to ſuba nō eſt ſenſibilis per ſe. ſed grauitas ⁊ leuitas ſic.
¶ Septimo. Ariſt. 3° celi. textu cōmēti. 26. ꝓbat grauita
tē aut leuitatē eē neceſſariā his nālibus: qꝛ alr nō graue
⁊ graue eque velociter deſcēderēt. ⁊ leue ⁊ nō leue eque
velociter aſcēderēt. pꝫ ꝯña. poſito. a. nō graui deſcēdente
p. c. ſpatiū: tūc. b. graue in eodē tpe mouet̄ p maius ſpa-
ciū q̄ꝫ c. ḡ ps. b. in eadē ꝓportione ſe hñs ad. b quali ſe hꝫ
ſpaciū. c. ad ſpaciū maius q̄ꝫ. c. p qđ mouet̄. b. in dato tpe.
¶ Itē textu ꝯmē. 27. vanū eſt aūt ꝓbare nāꝫ eſſe neceſ-
ſariā rebus nālibus. Item pmo de gñatiōe textu ꝯmēti.
65. ⁊ in libro de lōgitudine ⁊ breuitate vite. appellat gra-
uitatē ⁊ leuitatē q̄litates. ¶ Ultimo in eucariſtia dat̄
grauitas ſine ſubali forma. ⁊ in nālibus in vapore aqueo
eſt leuitas: nedū q̄ nō eſt forma ſubalis eius. ſed eſt ꝯria
forme ſubali eius. ¶ Ad pmū. graue ⁊ leue in rōne q̄ pō-
dus vel pōderis abſentiā dicūt: q̄ꝫtitates appellant̄. Iteꝫ
forme ſubales etiā q̄litates nāles dicunt̄. ¶ Ad ſcđꝫ cō-
ceſſit Auer. ꝯñs de formis elemētoꝝ. ¶ Ad 3m. ꝯriari ſub-
ſtātias rōne ſuoꝝ accñtiū nō iconuenit: ⁊ ſic eſt hic rōne

motus ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ. ¶ Ad 4m. certā ſubaꝫ ſequi ori-
gine accñtia eſt neceſſariū. imo Ariſt. 2° de gñatōe. textu
ꝯmē. 6. dat pmo māꝫ primā. ſcđo ꝯrietates q̄litatū pma-
rū in mā. 3° ſubas elemētoꝝ. lꝫ pfectione ⁊ ſimplr ſuba p-
cedat. accñtia. n. māꝫ ꝓpantia pro receptiōe ſubalis for-
me tpe pcedūt illā. ¶ Ad 5m. negat̄ minor. ad ꝓbationeꝫ
negat̄ ꝯña. qꝛ dictū ſupra ꝙ ꝯpoſitū pōt vincere certam
ptē ſimplicis in q̄litate: q̄ꝫuis pdat ꝯpoſitū ꝯpatū ſimpli
ci ꝯponēti. ¶ Ad 6m. Auer. 2° de aia. ꝯmē. 108. graue ⁊ le-
ue nō ſentiunt̄: niſi mediāte motu. ⁊ 12. meta. ꝯmēto. 14.
forma eñi nō ꝯphēdit̄ ſꝫ ſenſuꝫ: ſꝫ ſꝫ ſuā actionē. Rñdeo
igit̄ ſubaꝫ ſentiri p accñs ⁊ nō p ſe. Auer. aūt 2° de aia. cō-
mē. 65. duplr ſentit̄ aliquid p accñs. vno mō: qꝛ accñtalr
ꝯiūgit̄ ſenſato: alio mō qꝛ ſentit̄ a ſenſu nō inquātū ſen-
ſus: ſꝫ inquātū hūanus eſt: ⁊ h ſcđo mō licꝫ ſuba p accñs
ſentiat̄: tñ p nāꝫ ſuā q̄ eſt forma eius ſentitur. ⁊ ſic aliquo
mō dici pōt ſentiri p ſe. vt tāgit Auer. p celi. ꝯmē. 5. dicēs
eē corpis eſt ſenſibile p ſe. Hic tñ aduertat theologus: ne
oporteat ipꝫ ꝯcedere diſcretibilē ſenſu eē hoſtiā ꝯſecratā
a nō ꝯſecrata: qꝛ vna iprimit ſenſui formā ſubalē in eē i-
tētionali: quā ꝯſecrata hoſtia nō iprimit. ¶ Ad 7m per ſe
notū eſt nālia hr̄e nāꝫ: ſꝫ nō eſt p ſe notū: ꝙ ſuba grauis
ſtet ſine grauitatiōe. ⁊ hoc ſꝫ oñdit phs. ¶ Ad 8m. in eu-
chariſtia grauitationē facit oipotēs. nō ꝙ ſit ibi grauitas
In vapore aūt ſi ipꝫ ſubalr dr̄t ab elemēto: nō ꝯriat̄ leui-
tatio forme: qꝛ vapor ex aere dñanti aque ⁊ ex aqua ꝯpo
nit̄: ⁊ ſic motus vaporis dñanti elemēto in eo ꝓportiōat̄.
Sic igit̄ ſi nō dat̄ q̄litas accñtalis: q̄ ſit leuitas aut gra-
uitas: ſꝫ ſint leuitas ⁊ grauitas forme ſubales: tūc earum
erit pñcipiare motū pñcipalr ⁊ nō iſtrumētalr: cuius ſūt
pnm. ¶ Octauū dictū elemēta mouent̄ ex ſe p accñs. ⁊ nō
p ſe ꝓpe. pꝫ rōnibus phy. 8° phy. textu ꝯmē. 27. 28. 29. p-
mo oē principiū p ſe motiuū ē vitale: ſꝫ forma elementi
nō. ¶ Scđo oē nāle mouēs ſe ꝓpe pōt ſe getare. ⁊ ꝯñter
hꝫ reſiſtētiā itrinſecā. dr̄ in maiore nāle: qꝛ celeſtia ex ſe
ꝓpe mouent̄: ſꝫ nō pñt ex ſe geſcere: ſꝫ elemētū nō pōt ſe
getare. neq3 ēt hꝫ reſiſtētiā itrinſecā. vñ Auer. 5° phy. cō-
mē. 18. Corpa ſimplicia q̄ttuor extimant̄ mouere ſe i lo-
co: ſꝫ nō hñt geſcere ex ſe. ¶ Sciēdū tñ cū elemēta fuerit
relicta a motoribꝰ extriſecis: ⁊ venerit in ſua loca nālia:
tūc pñt ſe getare. ſꝫ in rōne itelligit̄ q̄etatio anteq̄ꝫ attin-
gat̄ terminus motꝰ vltimate itētus. lignū. n. q̄ꝫuis ad ſu-
pficiē aque deſcēderit: adhuc itrat aquā: ⁊ nō reuertitur
ad ſupficiē aq̄ donec extrinſecū mouēs nō relinqt ipꝫ ⁊c̄.
¶ Tertio oē nāle mouēs ſe ꝓpe pōt ſe ad oēꝫ pois dr̄iā
mouere. elemēta aūt nō vndequaq3 ex ſe moueri poſſunt.
¶ Scias tñ ignē ad oēm locū celi ꝯcaui moueri poſſe. ⁊
terrā ex oi pte deſcēdere: ſꝫ nō eſt in ptāte ignis deſcēſus:
neq3 terre aſcēſus. ¶ 4°. oē per ſe mobile: ſiue nāle ſiue
nō: eſt diuiſibile in p ſe mouēs ⁊ p ſe motū: q̄ ſunt partes:
q̄ diſtinguunt̄: ⁊ ſunt in actu. ſꝫ elemēta nō ſic diuidūtur.
rō ab Auer. 3° celi. ꝯmento. 28. repetit̄. ¶ Or ſi ex hōge-
neitate elemētoꝝ ꝓbat̄ minor: tāgit rō ptes q̄ꝫtitatiuas
elemētoꝝ: ⁊ nō q̄litatiuas: ſed 4° phy. ꝯmē. 71. tāgit̄ diui-
ſio in ptes q̄litatiuas. qꝛ in māꝫ ⁊ formā: ⁊ mā eſt in potē
tia: ⁊ nō in actu: lꝫ igit̄ forma ſit mouēs in actu eēndi: nō
tñ mouēdi cōiter: niſi excitet̄. nō tñ mā eſt motū: qđ ſit in
actu: ſed ē motū: qđ eſt in potentia. ſnia eſt Auer. 4° celi.
ꝯmē. 22. Motor ⁊ motū in ſimplicibus nō diſtinguunt̄
in actu ab iuicē: ſic̄ diſtinguunt̄ in aīalibꝰ. ſꝫ motor ⁊ mo-
tū idē ſunt in ſubo. ⁊ drñt ſꝫ modū. grauitas. n. in lapide
eſt motor ſꝫ ꝙ eſt forma tm̄. ⁊ ipa ē mota inquātū ē in
pma mā. ⁊ 8° phy. ꝯmē. 31. Corpa ſimplicia carētia aiabꝰ
nō mouent̄ ex ſe: ſꝫ ex extriſeco. diſtinguit carētia aiabꝰ
a celo: qđ hꝫ aiaꝫ: ⁊ mouet̄ ex ſe. Idē ibi cōmē. 32. ¶ Itē

Auer. 5° phy. ꝯmē. 18. Corpa ſimplicia nō mouēt ſe in lo-
co: niſi p accñs. Et 4° celi. ꝯmē. 22. talr igit̄ ignis ⁊ lapis
mouebūt ſe accñtalr: ⁊ eſt dicere ꝙ aliqd mouet ſe accñ-
talr. i. ꝙ nō mouet ſe: niſi pp ſuā motionē i mediū: qđ de-
fert ipꝫ vt gubernator nauis mouet̄ ēt qñ ipe mouet na-
uē. ¶ Itē 3° celi. ꝯmēto. 28. lapis nō mouet (itelligo p la-
pidē glebā terre aut graue ſimplex) eēntialr: niſi aerē i
quo ē: ⁊ mouet ſe: qꝛ h ꝙ mouet ſe ſeqt̄ motū aeris: ſicut
hō in naui p ſe motū nauē: ſꝫ ſe mouet p accñs. qꝛ mouet
nauē: ad cuiꝰ motū ipe mouet̄. ¶ Sciēdū tñ ꝙ lꝫ forma
ſit mouēs in actu: ⁊ ſit motū in actu: ipſa tñ: lꝫ ſit mouēs p
ſe: nō tñ ē motū p ſe: ſꝫ p accñs. vñ Auer. 3° celi. ꝯmēto. 28.
Si lapis fuerit motꝰ eēntialr inquātū ē grauis: ⁊ mouet
eēntialr ſꝫ ꝙ grauis: ḡ eſt motor ⁊ motū eēntialr eodem
mō. qđ ē ipoſſibile. Dicēdū eſt igit̄ ꝙ elemēta non ſic ex
ſe mouent̄: qđ ſint dña ſuaꝝ actionū: ſicut aīalia gradien
tia: ſꝫ ēt nō ſunt ſic p ſe mota: qn ēt moueat̄ ex extrinſeco.
vñ Auer. 4° celi. ꝯmēto. 25. vult determinare ꝙ nō mo-
uent̄ elemēta ex ſe in rei veritate: ſꝫ ex extriſeco. 8° etiam
phy. ꝯmē. 27. poſuit Ariſt. elemēta moueri ex alys: qꝛ iſta
nō mouent̄ ex ſe donec moueant̄ ex alys. Ex qbꝰ verbis
appet: q̄re ē cū elemētū moueat̄ ab itra: ⁊ moueat̄ ab ex̄:
poſuit potiꝰ Ariſt. ea moueri ab extra q̄ꝫ ab itra. qꝛ cauſe
extrinſece ſunt pus mouētes q̄ꝫ itriſece. ¶ Quare āt ele-
mēta dicant̄ mota p accñs declat Auer. 4° celi. ꝯmē. 22.
vbi diſtinguit iter aīalia ⁊ elemēta: qꝛ mota in aīalibus
ſunt aīalia in actu: ſꝫ mota in elemētis nō ſunt elemēta i
actu: ſꝫ in potētia. ⁊ ſi ꝯtingat ꝙ ſint in actu: tūc accidit ꝙ
potētia: ad ſupius. exēpli grā: in eo ꝙ eſt ignis i actu. ⁊ qꝛ
hec potētia eſt accñs: cū remouet̄ ipediēs: motus ignis i
loco erit accñs: talr igit̄ lapis ⁊ ignis mouebāt̄ accñtalr
a ſeipſis: ¶ Itē Auer. ibi ꝯmē. 23. Qđ mouet̄ ad illa loca
eſt graue aut leue in potētia: ⁊ nō in actu: niſi accñtalr. ⁊
ꝯmē. 24. potētia pcedēs h motū nō eſt in moto: niſi vio-
lēte. ⁊ ē in ea re: ex q̄ fit res mota: vbi grā potētia ad mo-
tū ignis i ligꝰ ex quo fit ignis. Et ꝯmē. 25. ibi potentia ad
formā ⁊ ad vbi ē in eodē ſubo. ſ. in corpe ex quo ē gñatio.
ſubdit tñ poſſibile ē ſepationē iter motū ⁊ formā in his
ſimplicibus: puta dato ꝓhibēte: ſꝫ in motu. exē. grā. nu-
trimēti vt nutriat: nō dat̄ ipediēs ſanitatē ſeq̄ntē ꝓductio-
nē forme qn ipediat formā. ⁊ ſi formā nō ipedit: neq3 ſa-
nitatē ipedit. itelligo h ď pñcipali mēbro. naſci. n. egrum
nūc expiētia oñdit. Auer. ēt. 8° phy. ꝯmē. 33. Corpa ſimpli
cia mouent̄ ex extriſeco: ⁊ nō mouent̄ ex ſe: niſi p accñs.
¶ Tū etiā 5° phy. textu ꝯmē. 1. moueri p accñs ē moue-
ri p iexñtiā alteri moto. ⁊ eſt diffō Ariſt. p de aia. textu cō
ti. 37. ⁊ 8° phy. textu ꝯmē. 27. ſꝫ mouet̄ elemētū: qꝛ eſt in
medio moto: ḡ p accñs mouet̄. ⁊ qꝛ moueri p accñs duo-
bus attribuit̄. ſ. rei q̄ p ſe moueri pōt: vt egtās in naui. ⁊
rei q̄ p ſe moueri nō pōt. vt diſtiguit Auer. p de aia. ꝯmē.
37. imo Ariſt. in textu. ⁊ 8° phy. ꝯmē. 27. vt in q̄one ď mo
tu itellectus exēplariter declaui de mā ⁊ forma ⁊ accñte.
tūc elemētū mouet̄ p accñs p mō: qꝛ motus ei ꝯueniens
eſt elemēto nālis ⁊ accñtalis. ¶ Itē 3° celi. ꝯmē. 28. dcla-
tū eſt de elītis ꝙ nō noiat̄ iter ea q̄ mouent̄ p ſe: quū non
moueant̄ a loco niſi a gñante. ⁊ ifra. lapis nō ē p ſe motꝰ
eēntialr: ſꝫ aſſimilat̄ ei qđ mouet̄ p ſe: iō idiget in motu
ſuo motore extriſeco. ¶ Nonū dictū elemētū mouet̄ a ſe
p ſe ipropē: ⁊ nō tm̄ p accñs ſtricte: qꝛ ois motus localis
nālis moto effectiue pñcipiat̄ a forma moti. ¶ Or ſi ex-
triſecū efficiēs ꝯcurrat: ꝯponit̄ motꝰ aut q̄ſi ꝯponit̄: ⁊ ſic
acqrit̄ ipetus. 3° celi. ꝯmē. 28. ¶ Scđo oē motū a ſua nā
eſt p ſe motū a ſe. 3° ce. ꝯmē. 20. ⁊ 28. ſꝫ elītū mouet̄ a ſua
nā: qꝛ a ſua forma ſubali. vñ Auer. 2° phy. ꝯmē. 1. oia nālia
hñt in ſe pñcipiū motus. Exponit Auerrois ꝙ pñcipiuꝫ

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

motus eſt actiuū:tā in corꝑibus ſimplicibus q̄ꝫ mixtis. Et ꝯmēto.7°ꝯ Auicēnā.nō dubitam⁹ elemēta moueri ex ſe:nō ex motore extrinſeco. Itē 7°phy.ꝯmēto p̊. Appꝫ ſenſui aliqͩ moueri ex ſe:abſqꝫ h̄ ꝙ diſtinguat̄ motor a moto ſenſu.vt in q̄ttuor elemētis. Et ꝯmē.10.aer nālr mouetur ex ſe:cū mouet̄ ex alio.ē tñ dña iter extrinſecū reqſitū ab aiali.⁊ ab elemēto.qꝛ obꝫ extrinſecū:qđ reqrit aial: ē mouēs metaphorice: ſꝫ extriſecū mouēs reqſitū elemēto realr mouet. ❡ Itē Auer.4°celi.ꝯmē.25. mot⁹ aeris ad ſupius cātur a ſua leuitate. ❡ Itē 3°celi. ꝯmē.28. lanō noiat̄ iter ea q̄ mouent̄ ab extriſeco: qꝛ nō mouet̄ h̄ motu ab extriſeco ſine me°.vbi intellige.mediū iter mouēs extrinſecū ⁊ motū ē forma elemēti:q̄ ē itrinſecuꝫ mouēs ❡ Itē Auer.4°phy.ꝯmēto.64.ꝭꝫ expōnē Alexandri quā Auer.nō reprobat:ſi eſt nā cā trāſlatiōis effectiua elemētoꝝ:vacuū nō eſt cā. ❡ Itē 8°phy.ꝯmento.28. in corꝑibus ſimplicibus grauibus vel leuib⁹ nō eſt alietas oio iter motorē ⁊ motū. Iſta.n.inueniunt̄ moueri ad ſua loca nālia ex ſe:ſed ad loca oppoſita ſuis locis nālib⁹ ex alijs. ❡ Itē p̊ celi.ꝯmē.89. Corꝑa ſimplicia mouent̄ p ſe nālr.ſ.a pͥncipijs intrinſecis in eis:nō ab extrinſecis. Terra.n.q̄ꝫto eſt maior tāto velocius dſcēdit.ḡ nō ab ex̄ deſcēdit. ❡ Itē ois motus ab extra tardat̄ in fine:ſꝫ elemētoꝝ motus nō tardat̄ ⁊c̄. ❡ Itē ꝯmento.81.pͥmi celi. cauſa diuerſitatis corpoꝝ mobiliū eſt diuerſitas nāꝝ.⁊ īfra.approximatio ⁊ remotio nō opant̄ niſi in motibus reꝝ:quaꝝ mouēs eſt extrinſecū ſecūdū appropinquationē aut remotionē a mouēte:q̄propter verificat̄ in h̄ loco ꝙ motus elemētoꝝ nō eſt ab extrinſeco:q̄ꝫuis ſit manifeſtū p ſe.vñ nō mouent̄ attractiōe:neqꝫ expulſiōe: neqꝫ vertunt̄:aut vehunt̄.itellige dum ipſa nālr mouentur. ❡ Itē cā geñis terre eſt nā ſua:ſcilꝫ ſua forma: nō aliud extrinſecū 2°celi.ꝯmēto.102.⁊ 5°phy. ꝯmēto.64. quies eſt a nā:ſcilꝫ a cā exñte in re. Tunc ſic.cā geñis in loco eſt cā motus cū eſt extra locū 4°phy.ꝯmēto.69.ſꝫ qꝛ Auer. hic loqt̄ de cā finali.ſ.ſilitudine ꝯtinētis ad ꝯtētū: diximus eniꝫ locū finalr mouere ⁊c̄.iō induco Auerroiꝫ loquentē de cā effectiua.2°celi.cōmēto.92 ꝯ Themiſtiū. Et 2° celi.ꝯmēto.80. Cauſa in geñe terre nō ē niſi eius differētia .ſ.grauitas ſimplr.⁊ hic itellectus tuus ſit vlis ⁊ applicatiuus:vlis itelligēdo pticulr dictū vlr in oi elemento.⁊ applicatiuus motuū nālr ꝯuenietiū ſuis mobilibus pͥcipijs.vñ 2°celi.ꝯmēto.104.loquēs Auer.de motu terre ad cētrū:motus q eſt a ſua forma ⁊c̄. ❡ Itē p̊ celi.ꝯmēto 17. Et itelligēdū ex deſcriptiōe grauis ⁊ leuis nāꝫ q̄ inata eſt ad mouēdū ad mediū vl a medio.ſ.habitū ⁊ formā ex qua pcedit hec opatio:⁊ ſi h̄ nomē grauitas ⁊ leuitas nō dicant̄ vulgariter:niſi de accñte. ❡ Itē lapis mouet ꝭꝫ ꝙ eſt in actu grauis vt p̄allegatū eſt:ſꝫ p formā ſibi itrinſecā eſt actu grauis. ❡ Itē forma grauis mouet ꝭm ꝙ eſt forma ⁊c̄. ❡ Itē 4°phy.ꝯmē.71.Illa q̄ mouent̄ ex ſe:q̄ nō diuidunt̄ in motorē ⁊ rē motā in actu: neceſſario īdigēt medio:⁊ hec ſunt corꝑa grauia ⁊ leuia. ❡ Itē pro multis p̄dictis 4°celi.ꝯmēto.40. Cā motus ad ſupi⁹ eſt forma corꝑis.cā forme ē locus:cā loci eſt corpus ſphericū. ❡ Itē cā in diuerſitate motuū ē diuerſitas nāꝝ locorū:⁊ nāꝝ reꝝ motaꝝ.4°phy.ꝯmē.67.⁊ p̊ ce. ꝯmē.8. Cā motuū ſimpliciū eſt eē corpoꝝ ſimpliciū:eē aūt itelligit̄ forma eoꝝ. ❡ Itē 4°celi.ꝯmē.24. Quedā trāſmutationis pͥncipiū hñt:qđ mouet ea ex itrinſeco.⁊ nō ab extrinſeco:vt graue ⁊ leue.⁊ ibi pͥn̄m trāſmutatiōis in loco i graui ⁊ leui ē in eis p ſe.qꝛ pͥn̄m motus aut maior ps motuū eſt ex ſe:⁊ nō ex extrinſecis. ❡ Itē motus lapidis nō eſt eēntialis a motore extriſeco:ſꝫ a forma moti ⁊c̄. ❡ Contra. qđ nō eſt in potētia eēntiali nō idiget agēte p ſe: ſed elemētū nō eſt in potētia eēntiali. ❡ Scđo. ſi elementa p ſe mouerent̄:nō idigerēt me°.ſꝫ eo idigēt. ❡ Tertio.ſi elemēta ſe mouerēt:idē eēt actiuū ⁊ paſſiuū reſpectu eiuſdē. ❡ Quarto.periret de° Ariſt.pbās dabilē eē motorem imobilē.qꝛ ſufficit venire in pͥmū motū ex ſe. ❡ Ad pͥmū negat̄ maior.ab artifice.n.p ſe ꝓuenit opatio ꝭm artem. ❡ Ad ſcđꝫ.mota p ſe ꝓp̄e nō idigēt me°:niſi p accñs: qꝛ hñt reſiſtētiā itrinſecā:quā nō hñt elemēta.illud tñ p accidēs ē neceſſariū.qꝛ nō pōt eē ꝙ moueat̄ aliqͩ in iſtis inferioribus:qđ nō mouet̄ p mediū. ❡ Ad 3m. pōt aliquid ꝯpoſitū eē actiuū ⁊ paſſiuū ꝭꝫ diuerſas ptes.ſ.māꝫ ⁊ formā.ſꝫ in re ſimplici eſt icōueniēs reſpectu eiuſdē: ⁊ eodē mō:dictū eſt eni ſupra ꝙ forma ꝭꝫ ꝙ in actu ē:mouet:ꝭꝫ v̊o ꝙ in mā eſt:mouet̄.⁊ ad iſtū ſenſuꝫ hꝫ Auer.in lib°de ſuba orbis.capite p̊.p icōuenieti idē eē mouēs ⁊ motum. ❡ Ad 4m.duplex fit reſolō:vna corpoꝝ mobiliū vſqꝫ i pͥmū corpus mobile.⁊ ſic in 7°phy.phs reſoluit vſqꝫ ad pͥmū motū ex ſe:⁊ eſt celū.⁊ vltimate reſoluēdo eſt pͥmuꝫ celū. Alia q̄ reſoluit pͥmū motū ex ſe in ptē p ſe mouētē ⁊ ptē p ſe motā in actu.⁊ iſta reducit in pͥmū mouēs imobile in 8°phy.⁊ illud eſt itelligētia:⁊ vltimate reſoluēdo eſt pͥmū ens.ſcilꝫ deus glorioſus. ❡ Itē 4°phy.ꝯmē.68. aer hꝫ in ſe pͥncipiū motus.ēt ꝯmē.71.vbi diſtinguit mota ex ſe:qꝛ aliqua diuidunt̄ in motorē ⁊ motū in actu: vt corꝑa aialiū ſimplicia ⁊ cōpoſita. Aliqua v̊o ex ſe motoꝝ diuidunt̄ in motorē ⁊ motū in potētia: vt grauia ⁊ leuia ſimplicia.diuidunt̄.n.in formā:q̄ mouet.⁊ māꝫ q̄ eſt potētia:q̄ eſt motū.qꝛ igit̄ forme māliū ſunt imerſe māe.⁊ tales forme mouētes mouent̄.iō Auer.4°celi.ꝯmē. 22. motor ⁊ motū in ſimplicibus nō diſtinguunt̄ in actu: ſꝫ ſunt idē ꝭꝫ ſubꝫ:⁊ diuerſa ꝭꝫ modū.qꝛ grauitas ē motor inquātū eſt forma.⁊ mouet̄ inquātū eſt in mā. Idē hr̄ 3° celi.ꝯmē.28.⁊ ſic pꝫ in ſimplicib⁹ ꝯtētis a celo lune ſunt duo mota:vnū ē mā in potētia:aliud eſt forma inquātuꝫ eſt in mā.⁊ vnū illoꝝ ē motor.ſ.forma.⁊ reliquū nō ē motor.ſ.mā. ❡ Itē 3°celi.ꝯmē.28.lapis nō eſt p ſe motus:ſꝫ eſt ſimilis p ſe moto.⁊ idiget motore extriſeco.⁊ nō noiat̄ inter mota ex extrinſeco:qꝛ nō mouet̄ ex extrinſeco ſine medio.i.imediate:ſꝫ mediāte forma:q̄ itra eſt. ❡ Itē datur mobile p ſe:ḡ dat̄ motiuuꝫ p ſe. ❡ Qđ ſi negat̄ ꝯña. qꝛ cuilibꝫ potētie paſſiue corrñdet actiua:nō tñ appet ꝙ rñdeat p ſe talis. Sed ꝯ qꝛ pbabile ē nāꝫ nō deficiētē in mēbro viliori nō deficere in nobiliori. ❡ Itē dat̄ mobile localr p ſe ⁊ nālr:ḡ datur nā motiua:ſꝫ nō mā elemēti. ḡ forma:ſed de motu nō locali.ſ.alteratiōis nō valꝫ ꝯña. ❡ Itē motus de potētia eſſentiali indiget agente p ſe: ḡ motus de potētia accñtali eo idiget.pro veritate tñ antecedētis recordari oꝫ ei⁹ qđ ē dictū ſupra:gñans non eſt p ſe mouēs localr elemētū:lꝫ ſit p ſe cā gñatiōis. ❡ Fūdamētū aūt pp qđ diuiſa in motorē ⁊ motū in potētia nō ſint mota ex ſe ꝓp̄e:⁊ diuiſa in motorē ⁊ motū i actu ſint mota ex ſe:eſt qꝛ in grauib⁹ ⁊ leuib⁹ illud qđ mouet̄ ē in potētia illud cui attribuit̄ motus qꝛ mā de ꝓxio trāſmutāda in ignē.v̄.gr̄a.aſcēdit niſi ipediat̄.⁊ eſt potētia ignis cui motus ſurſuꝫ eſt nālis:ſꝫ in diuiſis in motorē ⁊ mām in actu illud qđ mouet̄ eſt actu illud cui mot⁹ attribuit̄. vt aial eſt actu aial:dū mouet̄ motu attributo aiali. ſnīa eſt Auer.4°celi.ꝯmē.22.⁊.24.vt tactum eſt ſupra vltra mediū octaui dicti. ❡ Decimū dictū.forma elemēti mouet māꝫ. ❡ Cōtra.ſeqt̄ motū ſimplicis poſſe eſſe in vacuo.qđ eſt ꝯ Ariſto.4°phyſi.textu ꝯmē.70.⁊c̄. ❡ Rñō. negādo ꝯñaꝫ:qꝛ mā nō reſiſtit forme:qꝛ eſt pura potentia.neqꝫ rep̄hēdit in hoc Auer. Auēpace.ſꝫ in h̄ forma ſibi determinat certā velocitatē:nō ſupra minimā reſiſtētiā:ſed ex ſe:ſic ꝙ ſi ſibi nō reſiſtit̄.adhuc certā velocitatē facit:qua mouet. ❡ Cōtra.tūc infinite velociter moueret forma.pꝫ ꝯña.qꝛ ſibi nō reſiſtit̄ a mā:q̄ eſt pura potētia.ſi.n.mā reſiſteret:tūc mot⁹ in vacuo fieri poſſet a ſimplici. ❡ Rñō.negat̄ ꝯña:qꝛ lꝫ mā nō reſiſtat:tñ mediū reſiſtit. ❡ Cōtra.infinite modice reſiſtit aliqua forma:⁊ mā minus reſiſtit q̄ꝫ forma: ḡ minus q̄ꝫ infinite modice mā reſiſtit. ❡ Rñō. negat̄ maior.qꝛ virt⁹ reſiſtitiua ex pte forme finita ē. Tū etiā nō reſiſtit mā:neqꝫ paꝝ:neqꝫ multū.iō negat̄ minor. ❡ Contra.adminus intelligētia. infinite velociter mouebit orbē.qꝛ ei non reſiſtit mediū. ❡ Rñō.negat̄ ꝯña.qꝛ mā celi reſiſtit itelligentie: non enim eſt ſic pura potētia ſicut mā elemētoꝝ.ſꝫ eſt i actu ❡ Cōtra eius actualitas eſt nō poſſe recipē formā quaꝫ nō hꝫ.q̄uō hec actualitas ꝓmouet reſiſtentiā. ❡ Tū ēt qđlibet punctū materie celi finite reſiſteret:ḡ ifinita pūcta infinite reſiſterēt.⁊ ſic nō moueret̄ celū. ❡ Tertio. ſequit̄ intellectionē fatigari:qꝛ ſibi reſiſtitur in agendo. ❡ Quarto. finite virtutis eſt forma:ḡ finitum gradū ſibi forma determinat:quo nō appetit forma veloci⁹ mouere aut moueri:ḡ finite velociter mouet aut mouet̄: q̄ꝫuis eſſet in vacuo:aut infinite modice reſiſtenti medio. ❡ Ad primū.dixit Auerrois reſiſtentiaꝫ eſſe: qꝛ orbis ē in potentia ad illū locū in quē intendit intelligentia eſſe ipſam orbis partē vt ſtellam.2° celi.ꝯmēto.63. ❡ Contra.ſequitur māꝫ primā reſiſtere.pꝫ ꝯña.qꝛ ipſa eſt in potētia ad formā:vel ad locuꝫ in quā vel in quem intēdit agēs ipſaꝫ eſſe in actu. ❡ Secundo.ſequit̄ ꝙ ſimplex in vacuo reſiſtentiā habet intrinſecam.qꝛ eſt in potētia ad illum locū in quo forma eius intendit ipſum eſſe in actu. ❡ Reſponſio ad primū.actualitas materie:q̄ facit māꝫ celi poſſe recipere motuꝫ:nulla alia forma mediante in ſubō:facit eā poſſe reſiſtere:cum fuerit potentia in loco: in quo nā r appetit eā motor eſſe in actu.ſed ois actualitas a mā pͥma negat̄. ❡ Ad ſecūdum.eius rñſionem habes de orbibus libro.4.verſus fineꝫ dubij tertij. ❡ Ad ſcđꝫ non magis afficiunt̄ puncta celi celeſtibus diſpōnibus q̄ꝫ inferiora inferioribus:ſed pūcta inferioꝝ non habent grauitatē aut leuitatē:ſed corꝑora.3°celi.textu ꝯmēti.17.ſicut igit̄ puncta hic nō reſiſtūt:ita neqꝫ ibi. ❡ Ad tertiū.negat̄ ꝯña.qꝛ fatigabilitas nō ſequit̄ reſiſtentiaꝫ abſolute.ſꝫ ſequit̄ reſiſtentiā inclinantē ad oppoſitū.ſed nō repit̄ in celo hic ſecūdus modus reſiſtendi. ❡ Ad q̄rtum conceditur prima ꝯña.qꝛ in motum naturalr inclinat̄ forma:⁊ non eſt poſſibile eſſe infinitum motuꝫ. ⁊ negatur vltima ꝯña.qꝛ datur maxima ſubtilitas medij in nā:lꝫ non detur maxima ſubtilitas apud imaginationeꝫ. 4° phyſi.ꝯmēto.72.ḡ dato maximo agente:datur maxima ꝓportio agentis ſupra reſiſtentiā:ḡ maxima velocitas.in vacuo aūt nulla eſt reſiſtentia.qꝛ nō mediū. quia non eſt ibi mediū:non mā:quia ipſa eſt pura potētia: nō forma:qꝛ nihil reſiſtit actioni:quā intendit principalr ⁊ p ſe. ❡ Itē dato ꝙ graue depelleret̄:nō tantā velocitatē appeteret:qꝛ ipſe ſibi nō reſiſtit:neqꝫ etiā appetit manere extra ſuū locū.⁊ ſic nō determinatus eſt appetitus forme ad determinatū gradū motus. ❡ Oꝛ aūt ſolꝫ dici volūtatē aut lumē in multiplicādo lumē ſint infinita:⁊ infinite velociter agentia. ❡ Rñō.negando ꝙ ſint agentia infinita:qꝛ ſolum deus eſt:cui imaginabilis eſt infinitas ꝯuenire.⁊ ſic ſolū ipſe eſt.cuius eſt iſtas opationes efficere:q̄ ſunt ſentire:itelligere:appetere.dicendū tñ vltra ꝙ iſte ſunt actiones ſp̄uales:que ſunt ſupra tēpus. ❡ Et ſi ꝯ determinata allegatur ſequi ꝙ gñans aut aliud agens non poſſit velocius agere:quāuis ſibi minus reſiſteret̄. qꝛ conceſſa eſt maxima velocitas poſſibilis ꝓuenire ab agente. ❡ Reſpon°.negatur ꝯña:qꝛ non eſt maxima velocitas:niſi reſpectu minime reſiſtentie.⁊ maximi agentis:qđ ſi in alijs conceditr̄.tunc illa nō eſt maxima abſolute:ſed cum determinatis circūſtantijs. ❡ Conſiderāduꝫ igitur ꝙ elementū:aut eſt in potentia eſſentiali ad motū:aut accidentali.ſi eſſentiali:tūc indiget elementuꝫ gñante:quo ducat̄ in actū:primū igit̄ mouēs eſt gñans. ſed ipſuꝫ eſt mouēs remotū.qꝛ gñando dat formā: q̄ eſt principiū imediatū motus. Si aūt ſit elemētū in potētia accidentali ad motū:tūc qđ prius mouet eſt remouēs ꝓhibens:ſed ipſuꝫ eſt mouens p accñs:deinde mouet forma elemēti:⁊ hec eſt imediatū:p ſe:⁊ principale mouēs: qđ mouet ſe:māꝫ ſuam:⁊ medium: medium vero vt aer eſt agens adiuuans.⁊ ſic elemētum mouet ſe: ⁊ adiuuatur. Ordo igit̄ mouentiū eſt remouens ꝓhibens:qđ licꝫ p accidens moueat elementum:per ſe tamen mouet impedimentū.deinde forma mouet māꝫ: ⁊ totū elementū: ⁊ medium:tertio totuꝫ elementuꝫ. cathegorematice capiendo totū:mouet ſe:rōne tñ partis eſſentialis: ⁊ etiam mouet medium:4° medium adiuuat elemētuꝫ in motu ſuo. Mota aūt ſunt impedimentū a remouente ꝓhibēs: aut materia mota a gñante:⁊ a forma. deinde elementū mouetur:⁊ forma eius:a forma:⁊ a generante:⁊ a remouente ꝓhibens.deinde medium mouet̄ ab elemento: ⁊ a ſe met:cum ipſuꝫ excitatum fuerit ab extrinſeco.prius igitur mouetur medium ab elemento:anteq̄ꝫ mediū moueat elementuꝫ.vnde Auer.4°celi.ꝯmēto.22.dixit graue non ſe mouere:niſi ꝓpter motionem ſuā in medium: qđ defert ipſum:intellige graue mouere mediū: deinde medium portare ipſuꝫ graue. ❡ Cōtra. Auer.3°celi.ꝯmēto.28.verſus finem ꝯmenti. lapis non mouet eſſentialr niſi aerem in quo eſt:⁊ mouet ſe:qꝛ hoc qđ mouet ſe:ſeqtur motū aeris. ❡ Reſpon°.mouet lapis duo:ſe:mediū: ⁊ mouet ſe accidentalr.ergo ſi lapis mouet aliqͩ eſſentialr:oportet vt illud motum ſit mediū:⁊ hoc qđ mouet ſe ſequitur motuꝫ aeris:qꝛ comitāter aeri mouetur: ⁊ ab aere adiuuatur. ❡ Contra.materia eſt potentia: cui⁹ nō eſt ex ſe moueri:imo 8°phyſicoꝝ.cōmēto.30.qđ eſt i potentia nō mouet:neqꝫ mouet̄. ❡ Secūdo. illud eſt p ſe pͥmo motū ad qđ refertur potentia mouens tāquam ad ſuam ꝓpriam reſiſtentiam:qꝛ non fit motus niſi ex proportione motoris ad reſiſtentiā:in ſimplicibus aūt reſiſtentia eſt mediū:⁊ non mā:ergo medium eſt p ſe motuꝫ. ⁊ non materia. ❡ Reſpon°.materia non ex ſe mouetur: qꝛ non imediate ſubijcitur motui: ſed mediante forma ſubſtātiali:prius tamen natura ſaltē recepta in materia. ❡ Oꝛ ſi fuerit motus prius in materia q̄ꝫ forma illa elementi:tunc illi motui p̄ſupponebat̄ forma ſubſtantialis ꝯria forme elementi gñandi in materia.tamen ex ſe mobilis eſt:qꝛ de natura eius eſt moueri:⁊ prius natura moueri q̄ꝫ forma:qꝛ forma non mouet̄:niſi qꝛ ipſa eſt in materia mota. Neqꝫ intelligas materiā eſſe ex ſe mobilem. quia ipſa ſit actiuam habens virtutem:neqꝫ quia ipſa ſit ſuppoſitū:qđ eſt qđ primo nominat̄ moueri: qꝛ neutruꝫ eorum eſt verum.ſed quia ipſa eſt primuꝫ principiuꝫ patiendi. materiale tamen. Oꝛ ſi in ea neceſſaria eſt forma vt ipſa ſubijciatur motui:hoc non eſt:quia forma ſit materie ratio recipiēdi.ſed ipſa forma dat materie exiſtentiam:ſub qua materia poteſt moueri. ❡ Ex quo pꝫ ꝙ elementum diuiditur in per ſe mouens ⁊ per ſe motum:licꝫ tamen non diuidatur elementū in per ſe motuꝫ in actu ⁊ per ſe mouens. ❡ Contra. Ariſtoteles 5°phyſicoꝝ.textu cōmenti.5.forma eſt imobilis.⁊ textu cōmenti.3. forma non mouet:neqꝫ mouetur. ❡ Reſponſio. Auerrois ibi intelligit de forma ſubſtantiali finiente:⁊ accidentali terminante alterationem.cum quo ſtat formā quādo

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA

non terminat generationem moueri: aut poſſe moueri.
¶ Ex quo patet materiā aliquo modo per ſe moueri: ⁊
aliquo modo per accidens: quia inquantuʒ ipſa eſt p̄mū
principium recipiendi motum dicitur aliquo modo per
ſe moueri: ſed pro quanto ſubijci nō poteſt materia mo-
tui: niſi ſubiecta ſit actui ſubſtantiali: dicitur ipſa moueri
per accidens. ¶ Ad ſecundum. negatur maior. materia
enim eſt primo motū in elemēto: ⁊ elementum eſt ſecun
do motum: ⁊ medium eſt tertio motuʒ: ſed mediuʒ eſt re
ſiſtens: quo non eſt ibi prius reſiſtens: neqʒ forte poſteri-
us. ¶ Motus autem naturalis mixto eſt a forma ſub-
ſtantiali mixti: mouetur etiaʒ motu elementi dominātis
in mixtura. primo celi. textu cōmēti. 8. ſed motus ille nō
eſt naturalis mixto. q̄ʒ elementuʒ nō eſt principium pri-
muʒ in mixto: neqʒ eſt natura formalis mixti: ſed forma
ſubſtantialis mixti eſt prior dignitate ⁊ perfectiōe ⁊ prin
cipalitate: ſed naturalis eſt huiuſmodi motus materie ſe
cunde ſubiecte forme mixti. veruʒ mixta imperfecta nō
videntur habere alium motū localem: niſi illū quē for-
ma dominantis elementi principiat: ideo dicuntur talia
mixta naturaľr moueri ſm illum motū. ¶ Plante autē
a principio intrīſeco augentur: puta ab anima: ⁊ a calore
naturali. ſcđo de aīa. textu cōmenti. 41. ideo mouent̄ lo-
caľr a ſe. ⁊ ſic habent principiū gn̄ationis actiuum: intel-
ligo cōiuncte gn̄ationis: non ſeiuncte: nutritio enim non
eſt ſeiuncta gn̄atio: ſed adiuncta. Ariſto. tamen ſcđo de
aīa. textu cōmē. 16. ⁊. 15. vim motiuam negauit a plantis
.ſ. tranſlatiuam plante de loco ad locū: vt pʒ ab Ariſtote
le in libro de plantis. ſed hanc in plantis non conceſſimꝰ:
ſed illam dedimus: que ſequitur augumētuʒ. dixit enim
Auerrois p̄mo de gn̄atione. cōmēto. 25. qđ auget̄: mutat
locū ſm partem. Sed plantis extirpatis ⁊ ſue nature re-
lictis earum motus localis a dominante eſt elemento.
¶ Sed quare non a forma ſubali mixti? ¶ R̄ñ. nō de-
tegitur dn̄ium forme ſuper materiā: neqʒ apta eſt forma
plāte tale genus motus facere. Neqʒ poſſibile eſt formā
plante illum motū regulare: q̄ʒ ipſa nimiū eſt imerſa ma
terie. ¶ Animalia lapidibus affixa a ſeipſis mouentur
dilatatione: ad nutrimentū acquirendū: cōpreſſione ve-
ro nocumēta eis concurrentia vitant quantum poſſunt.
ſed ipſis auulſis: ipſiſmet derelicta motū habēt p̄domi-
nantis elementi. hoc conceſſit Ariſto. in libro de partibꝰ
animaliuʒ. puta manu ⁊ pede mortuis. ſ. ꝙ in illis nō re-
manēt niſi opera elemētoruʒ. 4° metheoꝝ. textu ꝯmenti
54. neqʒ poſſibile eſt formā eoꝝ: que eſt ſenſus: illū mo-
tuʒ adiuuare: q̄ʒ aīa non eſt apta talē facere motū: neqʒ
etiaʒ illuʒ regulare poteſt: ꝓpter magnū dn̄iuʒ materiei
ſupra formā. ¶ Animalia perfecta ꝑ naturā ſuā mouen
tur: aut lapſu: aut greſſu: aut natando: aut volādo. ⁊ per ſe
mouens eſt aīa: ⁊ corpus eſt ꝑ ſe motū in actu. ¶ Cōtra.
requiritur cogniꝰ ⁊ appetitus: ad hoc vt ſenſus moueat:
aut etiam intellectus: que ſunt accidentaľr in appetente.
¶ R̄ñ. q̄ʒ animalia mortalia erant fatigabilia: vt eoꝝ
anima poſſet ⁊ quietem ⁊ motū principiare: oportuit eo-
ruʒ animā variari de non cognitione ad cognitionē: ⁊ de
cognitione vna in aliā: ⁊ de vno appetitu ad alium. cum
igitur motū ſenſui attribuimus aut intellectui poſſibili:
nō negamus ab eis cognitionē ⁊ appetitū. que ſunt prin-
cipia motus in aīali. tertio de aīa. textu ꝯmēti. 50. ipſum
tamen appetibile licet requiratur vt obiectū: nō oportet
ꝙ ipſum extrinſecum ſit ab animali appetente. patet de
ſanitate habita promouente exercitiuʒ animalis: vt ipſa
conſeruetur in eo. ¶ Sed dices ꝙ corpus nō eſt primū
motuʒ. quia 7° phyſicoꝝ. ꝯmento primo. dixit Auer. ꝙ p̄
muʒ motuʒ eſt calor naturalis. ¶ R̄ñ per Auer. tertio

celi ꝯmento. 28: In animalibus eſſentiaľr diſtinguit̄ in
eſſe motor a moto: quia motor eſt forma: ⁊ motū eſt ma-
teria. ſ. ſecūda. voluit auteʒ Auerrois 7° phyſi. ꝯmento p̄-
mo. Qꝛ motuʒ primū ꝑ ſe in animalibus eſt corpus: ſed
iſtud corpus non mouetur ſʒ totuʒ. quia pars iſtius cor-
poris puta calor naturalis mouet ſe: ⁊ motum totum: ſed
de iſto primo motore corporeo eſt difficultas: an ſit ſpiri-
tus: aut muſculi ſint p̄muʒ organuʒ motus in aīali: ideo
diſiuncte loquitur Auer dicens. calor naturalis aut mu-
ſculoꝝ. ſpiritus igitur aut muſculus mouet ſe: ⁊ mouet
alias partes animalis: in hoc igitur differt primuʒ per ſe
motum in animali celeſti a moto primo in animali mor
tali: quia motum celi eſt ſecunduʒ ſe totum motuʒ. ⁊ mo-
tuʒ animalis mortalis eſt motū per partem mouentem
alias partes: ⁊ q̄ʒ eorū forma per cognitioneʒ ⁊ appetitū
mutabilis eſt: ⁊ dominatur ſue materie. ipſa poſſunt ini-
tiare ſuum motū ⁊ firmare: ⁊ ad oēm poſitionis differen-
tiam ſe flectere: ⁊ q̄ʒ motus in iſtis ſequitur tēpore gene-
rationeʒ: non eſt iſte motus a generante. ¶ Et ſi dicitur
quomodo eſt iſte motus naturalis? eo q̄ʒ ipſe poteſt eſſe
velocior aut tardior. ¶ Reſponſio. in cuius forme pote
ſtate eſt motus: ꝙ ſit etiaʒ gradus motus non eſt miruʒ.
cauſaʒ tamen huius ponit Auerrois ſcđo celi. cōmento
37. animal quando mouetur motu aliquo: ⁊ eſt in natura
eius velocius moueri: tunc non mouet animal ſuuʒ cor-
pus: niſi per parteʒ ſui inſtrumenti: per qđ natuʒ eſt mo-
uere ſuuʒ corpus. ſ. caloreʒ naturaleʒ. ¶ Sʒ dices. Auer
rois 7° phyſicoꝝ. ꝯmento primo voluit ꝙ illud motum
ſecundū totū: q̄ʒ pars eius mouet totū: eſt motuʒ ꝑ acci-
dens. ergo ſequit̄ ꝙ animal nō eſt per ſe motū. patʒ ꝯn̄a.
q̄ʒ corpus: a quo dicis animal eſſe per ſe motū: mouetur
per partē ſui. vt dicis. ¶ Reſponſio. in animali conſide
ratur totū animal. 2° totū corpus qđ eſt pars eſſentialis
animalis. 3° calor naturalis. Tūc calor naturalis eſt pri-
mū motum: ⁊ eſt quo reſidue partes corporis animalis
mouētur. ⁊ ſic alie partes animalis ſunt motū per acci-
dens: q̄ʒ mouētur ad motuʒ extrinſeci ab eis. Totū cor-
pus: qđ eſt pars animalis: eſt motuʒ per parteʒ: q̄ʒ calor
naturalis eſt pars corporis: non enim calor in p̄n̄ti dicit
nobis accidens: ſed ſubſtantiam. Totuʒ autē animal eſt
per ſe motum. q̄ʒ motus animalis origo actiua ⁊ paſſiua
eſt ab intra. ⁊ ſic patet ꝙ non ita per ſe motuʒ eſt animal
mortale ſicut celeſte. q̄ʒ celeſte animal nullo modo per
accidens motū dicitur ratione corporis: ſed animal mor
tale aliquo modo per accidens motū dicitur ratione cor
poris q̄ʒ per partē mouetur. hanc ſententiā hʒ Auerrois
3° celi. ꝯmento. 20. dū dixit motuʒ ignis nō eſſe naturalē.
q̄ʒ ignis non mouet̄ illo motu a principio exiſtēte in eo.
⁊ fere illud idem dicimus in motu mēbroꝝ animalis a
primo moto qđ eſt in eis: ⁊ eſt calor naturalis. ¶ Ex his
ſequitur diſtinguendū eſſe inter primū corpus mouens
aīal. ⁊ inter primū mouens aīal. q̄ʒ calor naturalis eſt p̄-
mū corpus mouens animal. ſed calor naturalis non eſt
primū mouens aīal. q̄ʒ ante calorē naturalē eſt alius mo
tor prior. q̄ʒ anima mouet caloreʒ nālē. animā intelligo
determinatā per cognitionē ⁊ appetitū. q̄ʒ de motu volū
tario nunc loquimur: non auteʒ de motu cordis anima-
lis. Sed hec ꝑticularibus phie libris determinanda re-
linquant̄. ¶ Secūda ꝯcluſio. principalis nullius alteri-
us motus a localibus declaratis principiuʒ actiuum eſt
nā mobilis: pʒ inductiue. q̄ʒ motus corporis ignis circu-
laris aut ſuperioris regionis aeris eſt a celo. Motus ele-
mētoꝝ aut mixtoꝝ violentus eſt ab impellente aut tra-
hente. in hos enī alij preter nāʒ motus reducunt̄: dato
etiā ꝙ ad replendum vacuū motus iſti eſſent. violentus

enī eſt hic motus. 4. celi. tex. cō. 39. ¶ Sol calefaciens
elīnta frigida ſic ꝙ aſcendāt: eſt trahēs: ⁊ caliditas impſ-
ſa eſt iſtrumentū. ¶ Magnes etiā trahit ferrū: ⁊ quali-
tas impreſſa ferro a magnete eſt inſtrumētū motus. 7.
phy. cōmento. 10. ¶ Similr ambra calefacta paleā tra-
hit mediāte qualitate palee impreſſa. ¶ Cōtra. oē mo-
uens in mouendo mouet̄: p̄ſertiʒ ſi fuerit corpus locali-
ter mouēs. ¶ R̄ñ. localiter mouentiū quoddā altera-
tione mouet: ⁊ huiꝰ mouens nō opʒ moueri aliud eſt lo-
caľr mouēs nō alterādo: ⁊ huiꝰ corpus in mouēdo mo-
uetur. ¶ Medicia electiue humorē corporis euacuās:
nō aūt leniēdo: aut cōprimēdo: aut aperiēdo orificia ve-
narū: attrahit humorē: ⁊ qualitas impreſſa humori a me
dicina eſt inſtrm̄ eius. Hec tn̄ quattuor genera mobiliū
vltima dicūt̄ ex ſe moueri: q̄ʒ in ſe hn̄t qualitatē: que eſt
inſtrm̄ attrahēs: licʒ ab extrinſeco moueant̄. ſ. attrahen-
te. iſtis motibus addit̄ nutrimentū mēbris apponēduʒ:
q̄ʒ a mēbris attrahit̄: qualitatem etiā illi imprimentibꝰ.
teſte Auer. in. 7. phy. cōmē. 10. in plātis eniʒ nutrimētum
aſcēdit. vt pʒ. ¶ De motu autē generationis nihil gn̄at
ſe: ſiue ſimplex ſit: ſiue mixtū. Si tamē a virtute forma-
tiua regeret̄ idiuiduū: tūc genitū haberet in ſe id: qđ fuit
p̄ncipiū generationis actiuū ⁊ paſſiuū. ſed an̄s huius cō-
ditionalis eſt impoſe: q̄ʒ virtus formatiua eſt preſens
mr̄e ante illius animationē ⁊c̄. ¶ De motu autē corru-
ptionis ſimplicia nō hn̄t in ſe p̄ncipiū corruptionis acti-
uū mixta aūt ſic. q̄ʒ ex cōtrarijs alterātibus cōponūt̄: ⁊
ſic ab itra corrūpi pn̄t: ⁊ ēt ab ex̄. ¶ Sciēdū tn̄ ꝙ licʒ cō
cedat̄ alteratiuū eē itra mixtū: nō tn̄ alteratiuū ē i ꝑte q̄
p̄ alterat̄: ſʒ ē alterās ex̄ ꝑtē alteratā. 4. ce. Auer. ꝯto. 24.
dixit. Manifeſtū ē ꝑ ſe: q̄ʒ faciēs motuʒ alteratiōis in re
alterabili eſt extra alterabile: ⁊ accidit vt putet̄ ꝙ altera-
bile alterat̄ ꝑ ſe: cū in eo fuerint due parteS. ſ. pars altera-
tiua ⁊ pars alterabilis: vt accidit infirmo ſanāti ꝑ ſe. cor
enī in eo alterat mēbrū egrotū ad ſanitatē: mēbrū auteʒ
īfirmū ē alterabile. ¶ Semis ēt v̄tus ē actiua: ⁊ ps acti-
ua nō eſt paſſiua eadē rōne: neqʒ fac̄ ſe. Ariſ. ⁊ Auer. ſcđo
de aīa. tex. ⁊ com̄. 47. ¶ Principiū aūt actiuū nutrica-
tionis ⁊ remotū eſt nā. ſ. aīa. ſed propinquū eſt calor na-
turalis: ſimilr augmētationis: ſed reqrit̄ nutrimētū. vn̄
Auer. p̄ de aīa. cōmēto. 40. primū augumētabile eſt par
tes corporis: ⁊ p̄mū alterabile eſt corpus deferens alte-
rationē: ⁊ ꝓpter hoc nō eſt augmētatio habēs mouēs ex
ſe: neqʒ alteratio. dictū eſt partes eſſe primū augmētabi-
le: q̄ʒ p̄mo de gn̄atione. tex. cō. 35. ⁊. 37. duplices ſunt par-
tes: ſm mām̄: ſm formā: ⁊ ſm māles nō fit augmētatio:
ſed ſm formales. i. ſm ꝙ figurā ſeruāt. eadē enī pars du
pliciter cōſiderari pōt: ⁊ ſm formā: ⁊ ſm mām̄. diſſolu-
tionis aūt ⁊ diminutionis nālis cā eſt calor diſſoluens: ⁊
nō reſtaurās quātū eſt alternis vicibus diſſolutuʒ: ⁊ ſic
per accn̄s ſe cōſumit calor intēdens ſe cōſeruare ex hūi-
di ſubſtātifici in vaporē reſolutione. ¶ Alterationis aūt
elīntoꝝ ſub vniformi diſpōne exiſtentiū p̄ncipiū actiuū
eſt extra elīm alterabile. Eoꝝ vero difformiū vna ps aliā
alterare pōt: ⁊ ſic alterās extra alteratū eſt. ſimilr eſt in
mixtis. Sed mixta quātūcūqʒ vniformia pn̄t ſe alterar̄.
Hec aucte Auer. fulciūt̄ ⁊ declant̄. 4. ce. ꝯto. 24. Quedā
ex extrīſeco hn̄t p̄nm qđ mouet ⁊ n̄ itrīſeco. vt ſanabile ⁊
augmētabile. In augm̄tabili āt motor ꝓpinquꝰ: q ē cibꝰ.
venit ab extra: ⁊ motor remotus vt calor nālis eſt ab in-
tra: q̄ʒ eſt in mēbro augmētabili. intellige calorē nālem
non moueri ab extra: ſed mouet̄ ab aīa regulāte per na-
turalē ipſi aīe ſubordinationē ipſius: ⁊ hic eſt corpus: ꝙ
ſi calor iſte a cibo repatiat̄: preter intentionē eſt nature
augmētantis. ¶ Hic aūt pertinēter dubitat̄ a quo agē-

te reducat̄ aqua calefacta ad ſuā nr̄lē frigiditatē: poſtq̄ʒ
ab ea remotū eſt ipaʒ calefaciēs: ⁊ calorē ipſius ꝯſeruās
⁊ ꝓportionabilr de alijs elīntis p̄ternaturaľr diſpoſitis
intelligendū eſt. ¶ R̄n̄ſiones varie adduci ſolēt. Pri-
ma. licʒ forma ſubalis nō poſſit agere ſine inſtr̄o in ſubto
alieno: tn̄ in ſubto ꝓprio agit inducēdo qualitatē: nō ſibi
violētā: ſed nālē: pro hac ſn̄ia videt̄ Auer. ſcđo de aīa. cō
mento. 50. cōcedēs aīam eſſe primū alterās. ¶ Cui tam̄
auctoritati ꝯdicere vr̄ Auer. in lib. de ſub̄a orbis. capite
ſcđo volē celū eē primū alterās: ⁊ nō deuʒ. ¶ Sed huic
ꝯdictioni reſpōdet̄ formā eſſe primū alterās: q̄ʒ regulās
alterationē. puta approximādo aut remouēdo alterans
vel alteratū. nō tamē primū alterās eſt forma: in qua ſit
inſtrm̄ alteratiōis. ¶ Dicēdū igit̄ reſpōſionē cōiter da-
tā eſſe falſam: q̄ʒ ex ea ſequit̄ ꝙ qualitas nō eſt primū al-
terās: ſed ſub̄a eſt primū. ¶ Secūdo. ſequit̄ ꝙ alteratio
nō fieret ratione ꝯrietatis: pʒ q̄ʒ ſubalis forma: que nulli
per ſe contrariat̄: alterat. Sequit̄ tertio. ꝙ agente ſimili
paſſo in actu adhuc fit alteratio. pʒ ꝯn̄a: q̄ʒ forma ſuba-
lis pōt alterationē cōtinuare ꝑ rn̄ſionē. ¶ Scđa rn̄ſio.
ſubalis forma nō pōt agere in ſubm ꝓpriū: neqʒ alienuʒ
ſine inſtrumēto alterādo: ſed q̄litas duplex. actualis: vir
tualis: qualitas virtualis eſt inſeparabilis ab elīntis: ſed
actualis eſt ſepabilis: aqua igit̄ calefacta qualitate v̄tua-
li vtit̄: puta frigiditate ad faciēdū ſe actuaľr frigidā. Hec
rn̄ſio excellētes habuit fautores Auicēnā ⁊ pluſq̄ʒ com-
mentatorē. ¶ Cōtra. res agūt per ſuas formas: ⁊ patiūt̄
per ſuas mās. 7. phy. cōmēto. 20. ⁊ 5° meta. cap. de quali-
naturalis potētia eſt priuatio quedā ⁊c̄. ideo nō opʒ po-
nere qualitates tales virtuales: que tn̄ ſi ponerent̄: non
poſſent in ſubm ſuū agere: vt pʒ de hoīe ſua manu aquā
calefaciēte: q̄ʒ eius virtus ad calefaciēdū nō eſt multa: ⁊
tn̄ iuxta rn̄ſionē oporteret formā ſubalē aque cū illo vir
tuali inſtr̄o: ⁊ cū frigiditate actuali ſatis intenſa eſſe mul
tū potentē reſiſtere ita debili calefacienti vt manus ho-
minis naturaľr diſpoſiti. ¶ Scđo. ſequit̄ ꝙ ante quali-
tates primas eſſent ponēde alie qualitates priores. ſ. q̄li-
tates virtuales radicate originaľr in elemētari corpore.
¶ Tertio. ſequit̄ ꝙ prima radix alterationis actiua nō
eſſet qualitas prima. ¶ Quarto. ſequit̄ ꝙ ad actionē nō
reqrit̄ cōtrarietas: neqʒ diſſimilitudo actualis. ¶ Qui-
to. ſequit̄ in vino eſſe qualitatē virtualē calefactiuā ⁊ fri
gefactiuā: q̄ʒ ipſum eſt virtuaľr calidū: ⁊ tn̄ calefactum
ad ſuā redit frigiditatē actualē: quā ſibi nāliter determi
nat. iuxta Ariſt. 4. metheoꝝ. tex. com̄. 52. ¶ Tertia re-
ſponſio. forma nō pōt agere ſine inſtr̄o: neqʒ in ſubto ꝓ-
prio: neqʒ alieno: ſed non dant̄ qualitates virtuales: ſed
mediantibus qualitatibus remiſſis actualibus ſeipſam
reducit aqua ad frigiditatem intenſam: quāuis ipſa eſſet
intenſi caloris. ¶ Cōtra. qualitates ille ſe cōpatiunt̄ in
eodē ſubto: ergo vna earū nō agit in ſubʒ alterius corrū-
pendo ipſam: ⁊ de ſubiecto eam expellēdo. ¶ R̄ñ. ne-
gādo ꝯn̄am. patʒ de lumine in aqua ⁊ aque frigiditate.
¶ Cōtra. nō eſt hoc ſimile: q̄ʒ virtuaľr calefacit lumen
⁊ equoce: ⁊ ſic inter lumē ⁊ frigiditatē ꝯrietas eſt virtua
lis: ⁊ formalis nō: ſed qualitates: que per ſe ꝓducunt effe
ctū vniuocū: ⁊ nō vltra gradū ꝓpriū: tūc ſic ſe cōpatiūt̄:
nō ſe deſtruūt. ¶ Itē frigiditas caliditatē cū qua exten
dit̄ nō impedit ab agendo aliā caliditatē ſibi ſimilem in
alind ſubm. puta frigidū. ḡ nō repugnāt caliditas ⁊ frigi
ditas illa inter ſe. ¶ Itē ſequit̄ ꝙ a minori fieret actio.
ſtante enī ceteroꝝ paritate: ſi gradus caloris nō ſit acti-
uior: erit tn̄ eq̄lis actiuitatis cum gradu frigoris. ḡ a for-
tiori gradu caloris exiſtente intenſiori q̄ʒ gradus frigo
ris vt ſupponit̄ gratia argumenti: ⁊ in eodē ſubto adeq̄

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

te ſunt:ğ agente frigiditate ad expulſionez caliditatis:a
debiliori cõtrarioꝝ fit actio:⁊ ſic a proportiõe minoris
ſequalitatis.Or ſi addas frigiditati iuuamentuz forme
ſubſtãtialis:iam cadis in reprobatas opiones.ſ.formaz
ſubalẽ agere cũ inſtrõ vel ſine alterando ⁊c̃.¶ Item hi
tres modi reſpõdẽdi ꝯ Auer.ſunt volẽtẽ ꝙ alterationis
ꝑncipiũ actiuũ nõ ſit intra ſimplex alterabile:ſʒ volentẽ
nãlẽ eẽ alterationẽ a ꝑnº.paſſiuo:⁊ in hͦ differt alteratio
a motu locali.¶ Itẽ ſpecialr̃ ꝯ tertiũ modũ reſpõdendi
eſt ſpẽalis difficultas:qꝛ cõcedit q̃litates primas agere
vltra ğdũ ꝓpriũ.Et qm̃ Auer.iz.met.cõ.iS.ꝯcedit forᵉˢ:
q̃ ẽ poᵃ aĩa ꝓducerẽ forᵉˢ q̃ eſt actu aĩa.ſ.v̾tutẽ in ſeie:aut
ĩ mã ꝓportionata ſemini ğ i ſuba ꝯcedit aliquã forᵉˢ agerẽ
vltra gradũ ſuũ eẽntialẽ:qȯ multo difficilius eſt q̃ȝ age
re vltra gradũ ſuũ accñtalẽ.niſi dicaẽ ſpũm eſſe inſtrm
ad aĩam generãdã:nõ aũt agens ꝑncipale ⁊c̃.¶ Quar
ta rñ̃o.negat ſubalẽ formã poſſe agere ſine inſtrõ:negat
etiã qualitates virtuales:negat etiã dari aquã vniformi
ter calefactã:qm̃ oẽ agẽs nãle velocius agit in partẽ ſibi
ꝓpinquã q̃ȝ in remotã.Si tñ̃ darẽ aqua vniformis:ipa
non poſſet ex ſe ad ſuã nãlẽ diſpõnẽ redire:ſed ea diffor
miter alterata ipſa redire poſſet:qꝛ vna pars agit in aliã:
⁊ nõ in ſe.Sed ꝙ plus poſſit remiſſe frigida ps vincere
calidã intenſaȝ:ex iuuamẽto forme eſt.Sed ꝯ.luminoſa
equipotẽtia ſm̃ lumia ſibi obuiãtia in medio calefacti
bili pñ̃t vniformiter calefacere mediũ.puta aquã.¶ Si
diſtinguas reſiſtentiã eẽntialẽ:que par eſt per caſum : ⁊
reſiſtẽtiã accñtalẽ:que maior eſt in medio q̃ȝ in circũfe
rẽtia:tũc ſupponã in caſu argumẽti debilius eſſe mediũ
ſm̃ reſiſtentiã eſſentialẽ preciſe ſm̃ eãdẽ ꝓportionẽ ſm̃
quã reſiſtentia accñtalis maior eſt in medio q̃ȝ in circũ
ferẽtia.¶ Scȯo ꝯ eandẽ põnẽ ꝯcedẽtẽ q̃litatẽ remiſſaȝ
agere vltra gradũ ꝓpriũ ꝑꝑ iuuamẽtũ acceptũ a ſubali
forma.ga ſequiẽ actiuitatẽ forme ſub determinato gra
du nõ ſequi multitudinẽ forme abſolute:qꝛ opȝ cõputa
re ex ꝑte virtutis actiue iuuamẽtũ datũ a ſubali forma.
Secus aũt faciunt Ariſt.⁊ Auer.in cõparandis grauibꝰ
⁊ leuibus:qꝛ formã eſſe vl'em cauſaȝ in alteratione intel
ligũt nõ cõparãdã:ſed in reſponſione videtur ꝙ forma
ſubſtãtialis ponit ꝑticularis cã alteratiõis effectiua:ſic
⁊ in motu locali ipſa eſt cã ꝑticulari effectiua.¶ Quita
rñ̃ſio.frigeſit aq̃ a cõtinẽte ſiue ſit aq̃ frigidior ꝯtinente:
ſiue nõ.¶ Cõtra.mediũ alterare aquã dũ ſit ꝯriũ appli
catũ ſine totali ĩpedimẽto ⁊ dñans nulli dubiũ.¶ Sed
ſtante ſimilitudine iter mediuȝ ⁊ aquã nõ eſt actio inter
ea.iuxta Ar.⁊ Auer.ꝓ de gnõne.tex.ꝯm̃.5i.ponẽtẽ ꝯrie
tatẽ iter ſublunaria reqſitã ad actionẽ:aut ſaltẽ diſſimi
litudinẽ.¶ Scȯo.Ari.ſcȯo de gnõne.tex.com̃.55.habi
tibus pñ̃tibus in mã ceſſat motus.¶ Tertio.ſeqẽ aliqd
agere vltra gradũ ꝓpriũ:⁊ hoc ꝑꝑ diſpõnẽ mãe:⁊ ſic ſe
quiẽ paſſibilitatẽ mãe facere ꝙ agẽs plus poſſit q̃ȝ põt.
põt etiã mediũ eẽ alteratiuũ aque ad caloreȝ poſtq̃ȝ me
diũ eſt calidius aqua:neq̃ȝ meº repugnat eſſe fortius ad
calefaciendũ q̃ȝ aqua certa ad reſiſtendũ.imo etiã aqua
ad aliũ frigiditatis gradũ reduciẽ vno tẽpore.puta hye
mali q̃ȝ eſtiuo.¶ Sexta rñ̃o.aqua frigeſit a ſe per acci
dẽs:qꝛ ſe mouet ad locũ ſibi naturalẽ:⁊ reducit ſe ad cõ
denſationẽ ſibi cõuenietẽ:⁊ tantã cõdenſationeȝ:ſequiẽ
tãta frigiditas.¶ Cõtra qꝛ denſitas ⁊ raritas ſequũtur
calidũ ⁊ frigidũ.⁊ nõ eꝯ.4.phy.tex.cõ.85.Tum etiã licȝ
nãe datũ ſit eſſe ꝑnᵐ ſufficiẽs pro motu locali:nõ tamen
pro quocũq̃ȝ motu locali:ſʒ pro puro alterationi non ad
mixto:qualis nõ eſt rarefactio ⁊ cõdẽſatio.¶ Septima
rñ̃o.aqua frigeſit per accñs ab eleuãte vapores ab ea:q
cõſeruabãt caliditatẽ aque.¶ Hec poſitio ſi poneret in

aqua fuiſſe frigiditatẽ actu:ſed latentẽ:ꝑꝑ vaporis calidi
pñ̃tiaȝ:defendi poſſet in modo reducendi aque. Sed tñ̃
ſuppoſitũ eſt falſuȝ:qꝛ in aqua eſt nouus gradus frigori
qui eſt effectus poſitiuus reqrẽs cãm poſitiuã ipſiuȝ cau
ſantẽ.¶ Octaua rñ̃o.aqua calefieri nõ põt.iuxta Auer.
ſcȯo de aĩa.com̃.115.ſed ꝙ ſenſui appareat calida:eſt pro
pter vapoꝝ calidoꝝ occurſuȝ tactui:quos effumare vi
demus.¶ Cõtra.elñta ſunt mutuo adinuiceȝ imediate
trãſmutabilia.¶ Scȯo.elñta ſunt corruptibilia:ğ alte
rabilia.¶ Tertio.elñta cõicant in mã cuȝ paſſo.ğ elñta
inuicẽ approximata abſq̃ȝ impedimẽto ſatis potẽtia re
patiunẽ.pȝ ꝯña.ex ꝓ de gñatione.tex.com̃.54.¶ Quar
to.aqua eſt aliqñ calida in actu:aliqñ in potẽtia.3.phyſi.
Auer.com̃.8.¶ Rñ̃o igiẽ pro mente Auer.ibi habenda
nõ negaẽ ꝙ aqua calefieri poſſit:corrũpi:repati:i doctri
na philo.⁊ Auer.hec eni neceſſaria ſunt in iſtis.ſed nega
tur aquã calefieri:⁊ nullũ aliȯ corpus illi permiſceri.aq̃
eni nãm hȝ vaporabilẽ.ſi igiẽ fiat cõuerſio aq̃ ad calidi
tatẽ:ibi vapores ꝑmiſcenẽ.¶ Cõtra.nõ põt nouũ corpꝰ
eſſe ꝑmixtũ aque:cũ aquã nõ intrat corpus ab extra ni
ſi ꝑceſſerit alteraº cõuertẽs aquã in vaporẽ.ğ ꝑus aqua
calefiebat.¶ Rñ̃o.notabili caliditate non calefit aqua
anteq̃ȝ ſm̃ ꝑtem cõuertaẽ in vaporẽ:⁊ ſic nõ bene fuerat
applicitũ Auer.fundamentũ.¶ Cõtra.frigiditas eſt in
ſeparabilis ab aqua.vt Auer.ibi.⁊ nõ virtualis:qꝛ illam
negas.ergo formalis.¶ Rñ̃o.frigiditas eſt inſeparabi
lis ab aqua:ſic ꝙ nulla eſt aqua:que nõ habeat frigidita
tẽ intenſam vel remiſſaȝ.Si aũt loquaris de frigiditate
te ſũma.dico ꝙ illa non eſt inſeparabilis ab aqua:qꝛ illa
in terra reperiri põt.¶ Ex quoȝ ꝙ in alteratione non
acqriẽ impetus:ſicẽ acqriẽ in motu locali:qꝛ tũc vltra na
turalẽ ſuã diſpõnẽ res ſeipſam duceret:qȯ nõ apparet:ſʒ
bñ̃ appet lignũ cadẽs ſup aquã deſcẽdere in ipſaȝ:donec
ligni grauitas adiuueẽ ab extra.puta ab aere deſcẽdere.
¶ Utrũ aũt queadmodũ in motu locali velocius mo
ueẽ magna pars elñti q̃ȝ parua motu nãli.ita velociꝰ fri
geſiat magna quãtitas aque q̃ȝ parua.ꝙ ſic.qꝛ in maiori
quãto eſt maior v̾tus.8.phy.com̃.8i.⁊.4.metheoꝝ.tex.
⁊ com̃.iz.¶ Rñ̃o.ſi ab itrinſeco frigefieret aqua : aliqd
faceret argumẽtũ:ſed nõ eſt ſic.tñ̃ exñ̃te aqua vniformi
magna ⁊ parua:licȝ ſit plus de virtute in magna:non tñ̃
ꝓportionabilr̃ plus:qꝛ in pluri aqua eſt etiã plus calori
extẽſiue.ſed poſita vaſis ꝑitate aquã cõtinẽtis:vapores
calidi tardius euaporãt in aqua multa:qꝛ magis diſtãt
a ſuperficie aque:ſed ſi vaſa ſint ieq̃lia:ſic ꝙ aqua in eis
ſit eq̃ ꝓfunda:tũc põt eẽ ꝙ multe aque plus de aere ap
proximeẽ q põt adiuuare ad frigidandũ.cõputata tamẽ
fortitudine vapoꝝ accidẽtali:qꝛ plures ſunt.¶ Itẽ poſ
ſet eẽ ꝙ aer aliquãte calidus nedũ ꝓhiberet reductionẽ
ꝑue q̃ȝtitatis aque:imo illã calefaceret.Ubi aer quãtis
multus eẽt in eodẽ gradu caloris:magnã aq̃ q̃ȝtitatẽ nõ
calefaceret.neq̃ȝ eã frigefieri poſſet ĩpedire:ſaltẽ vſq̃ȝ ad
certũ gradũ frigiditatis.¶ An aũt vapores cõſeruẽt ca
liditatẽ aque:ꝙ nõ:qꝛ ipſi ſunt ſenſibilr̃ minus calidi q̃ȝ
aqua.Tũ qꝛ aqua calida citius ꝯgelaẽ.ꝓ metheoꝝ.ergo
vapor nõ ſeruat caliditatẽ.¶ Rñ̃o.facilius cõgelaẽ aq̃
calida ꝓpter raritatẽ eius reddẽtem eam paſſibiliorem.
¶ Cõtra.cũ ad priſtinũ gradũ frigiditatis deduciẽ a cõ
gelante:ad priſtinũ cõdenſationis gradũ reduciẽ.ergo ꝑ
tũc aqua nõ eſt rarior.¶ Item ex aqua remota ab igne
exalãt vapores tot quot nõ eſt veriſil'e eſſe genitos:ſʒ ge
nerari.ideo nõ ſunt calidiores aqua.¶ Itẽ calefacienti
vaporẽ reſiſtit vaporis frigiditas ⁊ aque:ſed calefacienti
aquã non reſiſtit frigiditas vaporis:ſi vapor ſit calidior
aqua.¶ Ad ꝑmũ.nõ ſemꝑ ad eũdẽ gradũ denſitatis aq̃

deduciẽ ex equali gradu frigiditatis:qꝛ ſtat eã eẽ valde
ſubtileȝ:⁊ tunc ex pauco frigore inducto poteſt plus fri
gefieri q̃ȝ acqrere de denſitate.¶ Ad ſcȯm.vapores ibi
ꝑmixti ſunt calidiores aq̃:⁊ ex aq̃ alios ⁊ alios vapores
generãt.iȯ negaẽ ꝯña iferẽs eos nõ eẽ calidiores aqua.
¶ Cõtra.aqua frigeſit.⁊ ꝯgelaẽ.vt poſ'e eſt:ſaltẽ ꝯdẽſa
tur.ğ nõ in vaporẽ ꝯuertiẽ.¶ Scȯo.manus vapoꝝ ca
liditatẽ tolerat:⁊ nõ aq̃ caliditatẽ vt ſuppono.ğ maior ẽ
aque caliditas.¶ Rñ̃o.alia eſt ps aq̃ patiẽs ab aere aut
meº ꝯdẽſationẽ aut ꝯgelationẽ:alia eſt q̃ patiẽ a vapore:
⁊ in vaporẽ ꝯuertiẽ.¶ Ad ſcȯm.hoc eſt ꝓpter fortitudi
nẽ actionis denſi:nõ ꝑꝑ gradũ aq̃ itenſuȝ.¶ Ad tertiũ.
ꝯcediẽ totũ.¶ Ex his pȝ ad qõnẽ principalẽ.ſ.an aliqd
moueat ſe:qm̃ motus eſt duplex.ſ.q eſt actus ꝑfecti:⁊ q ẽ
actus iperfecti.Tũc motꝰ q eſt actus ꝑfectus duplr̃ ſu
miẽ:abſolute vt eſt modus ꝯñs eẽntiã:alio mõ reſpecti
ue:cũ cõpaẽ ad ꝑfectibile.Tũc de actu ꝑfecto abſolute
idẽ mouet ſe:qꝛ deꝰ ſeipm̃ itelligit:ſʒ de actu ꝑfecto reſpe
ctiue:ſi actus ⁊ poᵃ reqrãt maiorẽ diſtinctionẽ q̃ȝ ex rõ
ne formali:nõ idẽ mouet ſe:qꝛ mouere eſt ipſius actus:
ſʒ moueri eſt ipſiꝰ poᵉ.Intellectus eni agẽs ⁊ poſ'is ſunt
duo:quoꝝ vnũ eſt ꝑnᵐ agẽdi:reliquũ v̾o patiẽdi.¶ Sʒ
de motu:q eſt actus iperfectꝰ.loquẽdo diſtiguiẽ res mo
ta:aut ipſa eſt ſimplex:aut ꝯpoſita:ſi compoſita:poſ'e eſt
idẽ mouere ſe:qꝛ aliqñ ibi eſt diſtictio ꝑtis eẽntialis ꝑ ſe
mouẽtis a ꝑte ꝑmo mota:mouẽtis eni ſeipſuȝ aliud qdẽ
mouet:aliud v̾o moueẽ.8.phy.De re aũt ſimplici poſ'e ẽ
ꝙ idẽ ſit ꝓ mouẽs ⁊ motũ ꝑ accñs:qꝛ formaꝝ:quedã eſt
cãta a mã:⁊ oĩs talis:ſi mouet.moueẽ ꝑ accñs:ſed nulla
forma nõ cãta a mã:q̃ȝuis moueat:mouet ſe:⁊ q̃ȝuis ipſa
moueaẽ:ipſa nõ moueẽ a ſe:ſʒ ab alio.Sʒ ꝙ eadẽ res ſit
ꝑmo mouens:⁊ ꝓ mota a ſe eſt ipoſ'e.⁊ hoc vult philo.7º.
phy.tex.cõ.z.⁊ Auer.ibi.com̃.io.nihil mouet ſe:qꝛ dmõ
ſtratũ eſt a philo.in ꝑnº ſeptimi.ꝙ oẽ ꝑ ſe motũ:ſi qeſce
ret eius ps:totũ qeſceret ad qetẽ ꝑtis:⁊ ſic non moueẽ a
ſe:qꝛ motũ a ſe nõ dȝ qeſcere ad qetẽ alterius. Or ſi non
qeſceret totũ ad qetẽ ꝑtis:iã illud eſſet motũ ꝑ ꝑtẽ aliaȝ:
que nõ qeſceret:cuius oppoſitũ ſupponiẽ:qꝛ accipiẽ mo
tũ per ſe.ſ.nõ per accñs:neq̃ȝ per ꝑtẽ.Conſiſtit hec rõ in
duabus ꝯſequẽtys.ꝑma.hoc moueẽ a ſe ꝓ.ğ ab hͦ nõ au
ferẽ moueri ꝑ ablationẽ motꝰ a quocũq̃ȝ qȯ nõ eſt ipſuȝ.
ſcȯa ꝯña eſt ab oppoſito ꝯñ̃tis ad oppᵐ añ̃tis.ſ.ab hͦ au
ferẽ moueri ꝑ ablationẽ motꝰ ab aliquo qȯ nõ eſt ipſuȝ.
ğ hoc nõ moueẽ a ſe ꝓ.⁊ q dicit nõ eſſe ſumptũ oppoſitũ
ꝯñ̃tis ꝑꝑ mutationẽ ſigni vl'is in ꝑticulare:magis conſi
derat v̾ba ꝓpõnũ q̃ȝ ſenſuȝ earũdẽ.Et vr̃.S.Thome ꝙ
dmr̃atio ſit a ꝓri:qꝛ affirmatio ẽ ꝓr negatõe:⁊ i vtraq̃ȝ
ꝯña arguiẽ ab affirmatiua ad negatiuã.Auer.autẽ vult
ꝑmã a priori:ſed nõ ſcȯam:qꝛ añs eſt cã adeq̃ta ꝯñ̃tis.⁊
tũc negatio añ̃tis eſt cã negationis ꝯñ̃tis:⁊ ſic arguẽdo a
negatione ꝯñ̃tis ad negationem añ̃tis arguiẽ ab effectu.
nõ eni oĩs negatio ad quãcũq̃ȝ affirmationeȝ cõpata eſt
poſterior affirmatione.¶ Cõtra.ſi aliqd mouet ſe:ideȝ
ſibyꝑſi reſiſtit.¶ Rñ̃o.ꝑmitto triplr̃ eẽ reſiſtẽtiã:itrin
ſece tm̃:vt in aĩalibꝰ ſimplicibꝰ:⁊ tũc aĩal celeſte per vnã
ꝑtẽ:nõ tñ̃ q̃ȝtitatiuã:ſʒ q̃litatiuã:mouet:⁊ ꝑ aliam reſiſtit
motui:⁊ ſic nõ icõuenit aliqd ſibi reſiſtere.aliqñ reſiſtẽ
tia eſt extrĩſeca tm̃:vt in grauibꝰ ⁊ leuibꝰ ſimplicibꝰ:⁊ in
iſtis cũ nãliter localr̃ moueñẽ:nihil in eis ipſiſmet reſi
ſtit:ſʒ mediũ exẽ eſt qȯ reſiſtit motori:nõ tñ̃ ipedit motũ.
ex.4.phy.com̃.74.⁊ etiã.7i.aliqñ v̾o reſiſtentiã intrin
ſecã ⁊ extrĩſecã hȝ mobile ſibi reſiſtentẽ.vt in aĩalibꝰ cõ
poſitis.mediũ.n.extrĩſece reſiſtit ⁊ corpꝰ aĩalis itrĩſece:
grauitate.exẽpli gr̃a.⁊ in iſtis idẽ ſibi reſiſtit:vt in ꝑmis
aĩalibus:diſtictio eſt Auer.4.phy.com̃.7i.¶ Cõtra.in

ter mouẽs ⁊ motũ eſt diſtinctio ſm̃ põnẽ.4.celi.cõ.zz.
ğ nõ idẽ mouet ſe.⁊.8.phy.Auer.com̃.z8.Intelligendũ
eſt hic ꝑ diſtinctionẽ diſtictõeȝ in eſſe.nõ ꝑ diffinitionẽ.
Motorẽ.n.in aĩalibꝰ eſſe diſtinctũ a moto ꝑ diffõnẽ eſt
manifeſtũ ꝑ ſe.¶ Rñ̃o eſt Auer.4.celi.com̃.zz.Et qa
motor ⁊ motũ eẽntialr̃ ſunt relatiua:neceẽ eſt vt ſint duo
ſm̃ poſitionẽ.Et qꝛ motor ⁊ motũ in lapide ſunt idẽ ſm̃
poſitionẽ:⁊ duo ſm̃ modũ:neceẽ ẽ vt nõ ſint relatiua:niſi
accñtalr̃.i.forma moueẽ ꝑ accñs:⁊ mouet ꝑ ſe vel ꝑ acci
dẽs.¶ Et eſt ſciẽdũ ꝙ Auer.8.phy.ꝯm̃.30.dixit motor
eni dȝ eẽ diſtictũ a moto aut ſm̃ diffõnẽ ⁊ eẽ iſimul : ſicẽ
illa que moueñẽ ab extrĩſeco:aut ſm̃ diffõnẽ tm̃:ſicẽ eſt
diſpõ in hñ̃tibꝰ aĩas.aĩa eni que eſt motor in eis diſtigui
tur a corpe qȯ eſt motũ ſm̃ diffõnẽ.licȝ nõ diſtinguatur
ſm̃ eẽ.ſ.qꝛ ipoſ'e eſt aĩaȝ eẽ ſine corpe niſi equoce:⁊ quia
corpa ſimplicia ſunt vna ſm̃ diffõnẽ:⁊ nullũ coꝝ diuidi
põt in motorẽ ⁊ motũ:neceẽ eſt vt nõ ſint mota ex ſe:niſi
eſſet poſ'e vt motor eẽt ipſuȝ motũ.¶ Si igiẽ aliqs dixe
rit ꝙ corpa ſimplicia ſunt cõpoſita ex mã ⁊ forma:q̃ruȝ
vtrũq̃ȝ eſt diſtinctũ ſm̃ diffõnẽ a reliquo.¶ Dicemꝰ ꝙ
mã ꝑma nõ eſt exiſtẽs in actu:⁊ illud qȯ moueẽ ex ſe dȝ
diuidi in motorẽ ⁊ motũ in actu:qm̃ illud qȯ eſt in potẽ
tia nõ mouet:neqȝ moueẽ.ſ.ex.ſe.5.phy.cõmẽ.8.Si igiẽ
lapꝭ.v̾.g.moueretẽ ex ſe:ꝯtingeret vt eſſet mouẽs ⁊ motũ
eodem mõ ſm̃ formam:qȯ eſt ĩpoſſibile:ſʒ qꝛ iſtud ꝯſe
quẽs eſt ĩpoſſibile de per ſe mouente:⁊ per ſe moto.ideo
Auer.8.phy.com̃.z8.ſubiungebat poſtq̃ȝ dixerat moto
rẽ in aĩalibꝰ eẽ diſtinctũ a moto ꝑ diffõnẽ eſt manifeſtũ
ꝑ ſe.ſubiunxit:ſʒ eſt ignotũ vtrũ diſtinguaẽ.an nõ diſtin
guaẽ niſi ꝑ accñs.nõ.n.euadi põt qn forma mãlis mo
uens moueat ſe ꝑ accidẽs:qꝛ ipſa ꝯſtituta eſt in eẽ ꝑ ſub
iectũ ⁊c̃.¶ Cõtra.oẽ qȯ moueẽ:ab alio moueẽ.7.phyſi.
tex.com̃.i.ğ nõ a ſe.¶ Rñ̃o.nõ curãdo.an tex.dicat ab
alio vel ab aliquo:qꝛ motũ moueri ab aliquo eſt ꝑ ſe no
tũ:iȯ ꝑmittiẽ vt ꝑnᵐ.ſed motũ moueri ab alio eſt occul
tũ:ſed demõſtrãdũ ibi:qꝛ aut moueẽ res ab itra:aut ab
extra:⁊ qũocũqȝ ſit:ipſum mobile moueẽ ab alio.ſ.a ꝑn
cipio motus effectiuo mobili intrinſeco vel extrĩſeco ab
eo.Et nullũ ꝑncipiũ mouẽs ſiue intrinſecũ ſiue extra eſt
ipſum motũ ꝑ ſe ꝑmo.Si aũt mobile moueẽ ab itra : ſic
ipſum moueẽ a ſe:⁊ ſic negaẽ ꝯña argumẽti.⁊ ꝓ añte al
legandu3 eſt tex.com̃.z.Dȯm eſt igiẽ ꝙ nihil mouet ſe.
ſic ꝙ motor ſit idẽ cũ moto eodẽ mõ.4.celi.cõ.zz.quia
motor dr̃t eẽntialr̃ a moto.exẽpli gr̃a.in motis ab extra.
in qbꝰ differt motor:a moto etiã põne vel diffõne.exem
pli gr̃a.in hñ̃tibus aĩas.in qbꝰ nõ differt motor a moto
ꝑ ſe põne:licȝ nõ differãt ſubto.ſ.motor ⁊ motũ ꝑ accñs.
qꝛ in elñtis nihil itra eſt ꝓprie ꝑ ſe motũ.imo totũ elm:
licȝ ſit corpus nãle ⁊ per ſe mobile:eſt tñ̃ adhuc ꝑ accñs
mobile.vt pȝ ſupra.¶ Cõtra.8.phy.tex.cõ.34.⁊.40.ni
hil mouet ſe:⁊.3.ce.cõ.z7.ipoſ'e eſt vt aliqd ſit mouẽs ⁊
motũ eodẽ modo.Idẽ Auer.in lib.de ſuba orbis. cap.ꝓ.
in principio.¶ Rñ̃o.intelligit de per ſe ꝑmo mouente.
cum eni res eſt ſimplex:non poteſt eſſe ꝙ ſit ipſa per ſe
mouens ⁊ per ſe mota vno eodem motu:quia tunc ipſa
eſſet actus ⁊ potẽtia.eodem modo.cũ autẽ ipſa eſt cõpo
ſita tunc poteſt eſſe ꝙ diuidaẽ in partem qualitatiuaȝ ꝑ
ſe mouẽtẽ:⁊ partẽ per ſe motã:⁊ põt eſſe ꝙ nõ ſm̃ diuer
ſitatem mobiliũ.dixit eni Auer.8.phy.com̃.30.res non
mouet ſe niſi ſm̃ ꝙ eſt non ꝯſimilis.i.ſm̃ ꝙ ipſa diuidi
tur in motorẽ ⁊ motum.¶ Contra.itellectus mouet ſe.
¶ Reſpondeo:licȝ hec ſit motio intẽtionalis ⁊ vniuer
ſalis:tamen intellectus agens eſt qui mouet intellectuȝ
poſſibilẽ.¶ Cõtra.ad minus volũtas mouet ſe.¶ Re
ſpondeo negando etiam.qꝛ ipſa formaliter mouetur ab

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

obto in eſſe ītellecto cōformi:aut diſconueniēti:ſ; effecti/
ue ipſa moueт ab intellectu agente:qui tunc mereт dici
volūtate agēs:neq; volūtatis ꝑdiт libertas ꝓꝑ hoc:qm̄
ītellectu ad oppoſita ꝯponēte:ipſa in oppoſita pōt:vt in
lib.de ītelligētijs declaraui.vñ operāte ītellectu ant vir
tute alia illi ſubdita:pōt ꝓꝑ ꝯuenientiā ꝯſiderationis:aut
diſcōuenientiā ꝯtinuari opatio vel īterrūpi:niſi adueniat
īpedimētū.❡ Contra.mare motu reali a ſe fluit:aut re/
fluit.❡ Rñ.corpa celeſtia illū motū efficiunt:vt luna
in ſuis quadris diurnis.vt in lib.de orbibus declaraui.
❡ Cōtra.ad minus aīalia a ſe mouenт.vt.8.phyſi.dixit
philo.tex.cō.29.⁊ ibi.ꝯto.17.iaīata nō ex ſe mouēт:ſ; aīa/
ta.❡ Rñ.motū ſcdo:cuiꝰ eſt aīal:moueт a ſe:⁊ tm̄ mo/
ueт ab alio:q: a pn̄o ītriſeco ipſius.vñ Auer.3.celi.com̄.
28.motor eēntialr̄ diſtinguiт in eē a moto.ſic in aīalibꝰ:
motor eni in eis eſt alius a moto:q: motor eſt aīa:⁊ mo/
tū eſt corpꝰ.In ſimplicibꝰ aūt corpibꝰ idē ꝯm pōnē; eſt
motor ⁊ motū:ſ; dr̄nt ꝯ; modū.lapis eni mouet ſe iquā/
tū eſt grauis in actu:⁊ moueт inquātu; eſt poa inferius.
❡ Cōtra.8.phy.ꝯm̄.28.In iſtis.ſ.elr̄tis ⁊ iaīatis nō ap/
paret alietas motoris a moto:ſic appet in hn̄tibus aīas.
imo in eis nō eſt alietas oīno.❡ Rñ.in elr̄tis non eſt
alietas iter motorē itriſecū ꝑ ſe ṗmū ⁊ motū ꝑ ſe primū
in actu:q: nihil in elr̄tis eſt ꝑ ſe motū ṗ in actu:ſed inter
ṗmū motorē ⁊ ṗmū motū ꝑ accn̄s eſt ibi diſtinctio:ſiue
illō ṗmū motū ſit mā īformata:ſiue ſit forma in mā.vñ
Auer.3.celi.com̄.28.ſeqт.Et cā in hoc:q: iueniт vno mō
in actu:alio mō in poa:q: cōponiт ex mā ⁊ forā.Forma
igiт mouet inquātū eſt foa:⁊ mor in q̄tū eſt in mā.nō eni
eſt in poa ad iferius:niſi ꝯm ꝙ eſt in mā.Idē Auer.4.ce
li.ꝯm̄.22.❡ Reſoluēdo igiт dō; ꝙ triplr̄ ē moueri.iux/
ta Ari.5.phy.tex.ꝯm̄.1.ꝑ accn̄s:ꝑ ptē:⁊ ꝑ ſe.Cū igiт mobi
le recipit motū:aut recipit ipm ꝯm nām ſuā:nā aūt eius
duplex:mā:forma.ꝯm formā nō recipit:ſ; ꝯm mā;:⁊ tūc
mobile ꝯm ſe moueт:q: nā ſua:q̄ eſt eiꝰ mā:eſt prima ra/
dix recipiēdi motū:⁊ h̄ eſt duplr̄:q: pn̄m motꝰ effectiuū:
aut eſt ab ex̄:aut ab itra.ſi ab ex̄:tūc motꝰ ille nō eſt nā/
lis:ſi localis ſit:ſ; nō nālis:vel ꝯnām eſt:ꝯm ꝙ paſſum
nālr̄ iclinaт in ꝯriū illius motꝰ:aut nō.exēplū de nō nā/
li motu eſt motꝰ circularis ignis in ꝓpa ſphera.exēplu;
de motu ꝯ nā; aſcēſus lapidis.❡ Correlariū.aliqō mo/
bile ꝯm ſe moueт:⁊ tm̄ nō nālr̄ moueт:ſ; vel violēte:vel
nō nālr̄.ſi aūt motꝰ ille eſt ab itra:tūc motus eſt nālis:⁊
hoꝰ eſt motus celi:⁊ motꝰ lapidis deſcēdentis:⁊ ſic p;:ꝙ
cū aliqd ꝯm ſe moueт:ꝙ illius q̄lib; ps quātitatiua mo/
ueт.Si aūt mobile recipit motū nō ṗ ꝑ nā; ſuā:ſ; ꝑ pte;
q̄titatiuā illius nāe:tūc moueт mobile ꝑ ptē.Et hoc eſt
duplr̄:aut ab itra:⁊ ſic iſte motus eſt nālis.exēplū eſt de
aīali:qō nālr̄ ꝓgreſſiue moueт:cuiꝰ tm̄ aīalis ps q̄titati/
ua eſt ṗma radix recipiēs motū ꝓgreſſiuū.vtputa tibie.
⁊ rōne earū totū aīal moueт.aut ab ex̄ eſt motꝰ:⁊ tunc ſi
ſit ꝯ nālē paſſi iclinationē:violētus eſt:vt igne cōburēte
manū dati aīalis:⁊ nō totū aīal:aut nō nālis:vt aliq̊ im/
pellēte manū hoīs ad illius domeſticū.ſi aūt ṗma radix
receptiua motꝰ nō ſit nā mobilis:neq; ps q̄titatiua illiꝰ
mobilis:tūc moueт illō mobile ꝑ accn̄s:ſiue moueatur
ꝯm totū:vt homo in naui:ſiue moueaт ꝯm ptē:ſūt tamē
adhuc alia mota ꝑ accn̄s.ſ.que ꝑ ſe motis accn̄t ⁊c̄.Cu;
igiт q̄riт vtrū aliqd moueat ſe:cōſiderandū eſt ſup ṗnꝰ
actiuo ⁊ paſſiuo motus:an ſit idē:an in eodē ⁊c̄.❡ Con/
ſiderādū eſt ꝙ q̄uis ptes moueāт motu totius:nō tamē
dr̄ ptes moueri ꝑ accn̄s.iuxta Auer.6.phy.ꝯm̄.86.q: ī
motu ꝑ accn̄s ea que mouenт ꝑ accn̄s ꝓꝑ vnū motū eq̄
velociter īter ſe mouenт:⁊ cū toto ad cuiꝰ motū mouēт:
ſ; in motu ptiu; nō op; ſic.p; in celo vbi ptes ꝓpe polū

tarde mouenт reſpectu totius celi.⁊ in aīali moto ꝓpter
pedes velocius moueт pes q̄; manus;⁊ pōt eē ꝙ velociꝰ
moueaт totū q̄; pars.vba Auer.Et itendit qm̄ ſi motus
earū.ſ.partiū eēt ꝑ accn̄s a motu totius:non differrēt in
ſuo motu a toto:neq; a ſeipſis.Scias tm̄ nō ꝯuerti ꝯña;
.ſ.eq̄lis eſt motus ptiū cū toto.ḡ ptes mouenт per acci/
dens.⁊ hec de hoc difficili queſito dicta ſint.

Dubitatur tertio.Utrū tantū quatuor ſint elr̄ta.❡ Rñ.ꝙ ſic ꝑ
Ari.2.de gnōne.tex.cō.16.23.⁊.34.q: tm̄ qua/
tuor ſunt q̄litates ṗme.ſ.caliditas:frigiditas:
humiditas:⁊ ſiccitas:que tm̄ ſex modis cōbi/
nabiles ſunt:ipſis in ſua ſimplicitate remanētibꝰ:quoꝝ
duo modi ſunt incōpoſſi.ſ.calidū ⁊ frigidū:⁊ humidū ⁊
ſiccū:ꝓꝑ eoꝝ ꝯrietatē:calidū aūt ⁊ ſiccū ignis eſt:humi/
dū aūt ⁊ calidū aer:frigidū ⁊ humidū aqua:ſ; ſiccū ⁊ fri/
gidū terra.modū arguēdi ponit philo.2.topicoꝝ.cap.19.
Cū aūt ꝑmiſcēт q̄litates:tūc in mixtis ſunt:ſiue vā mix/
tione:ſiue ad ſenſu; miſcerenт:vel ſubarū ꝑticipatiōe vl̄
accn̄tiū:nō icōueniт tm̄ elr̄tis violētiā paſſis in eis quali/
tatū remiſſionē ⁊ cū ꝯrio admixtionē repiri.❡ Secun/
da ratio.tm̄ quatuor ſunt motus ſimplices recti.ḡ tantū
quatuor ſunt corpora ſimplicia rectarū dimenſionū.p;
ꝯña ex eēntia motus ſup nā mobilis.ꝓbaт aн̄s:tm̄ qua/
tuor ſūt loca ꝑ motus ſimplices acq̄ſibilia.p; ꝯña.quia
ſpecificaт motus a termino ad quē.ꝓbaт aн̄s.duo ſunt
loca ꝯria maxime diſtātia ⁊ duo media:q: tm̄ quattuor
ſunt nature ſimplices:quaꝝ quelib; in ꝓpriū locū effe/
ctiue inclinat.leuitas eni ſimplr̄ in locū ſimplr̄ ſurſu; in/
clinat:qō eſt lune cōcauū:⁊ huiꝰ leuitas eſt forma ſuba/
lis ignis leuitas vō ꝯm qd ſurſu; inclinat:ſed in locū ꝯm
qd ſurſu;:⁊ eſt forā aeris ſubalis huiꝰ leuitas.Grauitas
ꝯm qd in locū deorſum ꝯm qd inclinat:⁊ ipſa eſt forma
ſubalis aque.Grauitas vō ſimplr̄ in locū ſimplr̄ deorſu;
inclinat:qō eſt centrū mūdi:⁊ ipſa eſt ſubalis terre forā.
Grauiſſimū eni oībus ſuperferт.leuiſſimū vō oībus ſup/
latis ſupferт.ṗ celi.tex.ꝯm̄.17.rō eſt Ariſt.4.celi.tex.cō.
44.⁊.2.de gnōne.tex.ꝯm̄.22.breuiter repetita.❡ Ex q̊
p; ꝙ nō ſeqт nūerus elr̄toꝝ numerū motuū ſimpliciū:
ſed nūerū motū ſimpliciū rectoꝝ in ſpē cōſeqт.❡ Ex q̊
p; ꝙ nō dr̄ aliqd graue ſimplr̄:q: oībus alijs ſit grauius
q: maior eſt grauitas in magna portiōe terre q̄; in ꝑua:
⁊ tm̄ vtraq; eſt ſimplr̄ grauis:neq; reu nr̄i itelligiт aliqd
leue:q: ſic ꝑuā terre portionē appellamꝰ leuē:q: faciliter
moueri aut portari pōt.imo pōt eſſe ꝙ ita ꝑua eſſet terre
porꝰ ꝙ nedū nataret in aqua:ſed in aere ſuſtinereт.vt p;
de puluere:q: potētior eēt magni aeris reſiſtētia q̄; ꝑui
pulueris grauitas:⁊ ſic poſſet eē:ꝙ queādmodū lignū in
aqua aque inundationē iſeqт:ita puluis datꝰ aeris agita
tionē imitareт.hinc elicuerūt aliqui modū nauigandi ꝑ
aerē:vt demone gubernāte ⁊c̄.Neq; dōm eſt ꝙ ſimplr̄
eſt aliqd graue aut leue:q: ad vacuū replēdū aſcēdat vl̄
deſcēdat:q: violēte res attrahiт:cū ꝯ ſuā nām ꝓpriam
moueт.q̄uis ad replendū vacuum mouereт.vt ex.4.
celi.cōmēto.39.preallegatum eſt.Neq; etiā quia ſine cō
dictione ſit tale:quia tunc aqua eſſet grauis ſimpliciter
aer leuis.Ex quo patet ꝙ ſi grauitates elementoꝝ eēnt
eiuſdem ſpeciei.ſimiliter ⁊ leuitates:ꝙ ex numeris eaꝝ
nō habereт numerus elementoru;:leuitatis igitur ignis
cauſa eſt caliditas primo:ſed leuitatis aeris cauſa eſt nō
caliditas:ſed humiditas ṗmo.grauitatis terre cauſa eſt
ſiccitas primo:⁊ grauitatis aque cā eſt frigiditas primo.
❡ Cōtra.tertio celi.com̄.47.iter ꝯria pōt eſſe vnū me/
diū tm̄:⁊ pōt eē ꝙ ſint plura media:ḡ pōt eſſe ꝙ ſit tātu;
vnū elr̄tū mediū.argm̄ eſt Ariſ.4.celi.ꝯm̄.38.❡ Rñ.

Auer.ꝯrietas eſt duplex.vna eſt que eſt circa idē ſubm̄:
ſed diuerſum ꝯm formā:⁊ de hac verū eſt ꝙ cōtingit tā/
tū vnū mediū itercludi.Alia eſt ꝯrietas ꝯ; formā ⁊ ſub;.
⁊ hec req̄rit duo media:quoꝝ vnū ſit vt forꝰ reſpectu al/
rius:⁊ hac ꝯrietate ꝯrianт elr̄ta.ideo duo media ibi iue/
niunт.❡ Ex hac determinatiōe q̄nq; correlaria eliciūт.
ṗmū nō eſt tm̄ vnū elr̄tū.ꝓbaт a poſteriori:q: nō tātū
eſt vnus motus ſimplex reſpectus.rō eſt Ari.3.celi.tex.
com̄.51.Eſſent.n.oīa aut leuia tm̄:aut grauia tm̄:qō ē ꝯ
ſenſu;:⁊ ꝯñter q: aliqō elr̄tū eſt:ſequiт ꝙ plura ſunt ele
mēta:q: plures ſunt motus ſimplices:⁊ plura loca:cor/
reſpondent eni motus ſimplex ⁊ corpus ſimplex.vt cō/
tra Ioānē grāmaticū dixit Auer.ṗ celi.com̄.8.Tū quia
miſcibilia ſunt elr̄ta.ḡ ipſa ſunt plura.p; ꝯñtia.q: nihil
ſibimet miſceт preſertim homogeneu; vniforme ⁊ ſim/
plex.❡ Itē ſtāte vnitatē elr̄ti nō eſſet pluralitas māeꝝ
ſcdarū:neq; pluralitas māe ṗme.ḡ nō eēt pluralitas for
marū ſubſtātialiū ſimpliciū:ḡ neq; pluralitas mixtorū.
rō eſt Auer.ṗ canticoꝝ.com̄.17.❡ Ite; mixta hn̄t itra
ſe ṗncipiū alterationis ⁊ corruptionis:⁊ nō niſi ꝓpter ṗn
cipioꝝ ꝯrietatē in eis congregatoꝝ.Rō eſt Auer.ṗ cāti/
coꝝ.com̄.9.illud impoſſe.ſ.mixta nō hn̄t niſi vnū elr̄tu;
ex quo cōſtent.ḡ nō ſunt ab intrinſeco corruptibilia ⁊c̄.
❡ 2m correlam.nō ifita ſr̄ elr̄ta:q: nō ifita ſr̄ nāliū mixtoꝝ
ṗna:q: tūc non ſcibilia eſſent mixta.ꝓportionabiliter ar
guiт:ſicut arguit philo.tex.ꝯm̄.35.⁊.8.phy.tex.com̄.75.
trāſire infinitū eſt impoſſe.finitas eni vbi poſſis melior ē
octauo phy.tex.ꝯm̄.48.⁊ ṗ phy.tex.com̄.41.rō eſt Ari.
ṗmo poſte.tex.com̄.6.ṗſupponit rō mixti ſpēm aliqua;
ex oībus elr̄tis eſſe cōpoſitā aut cōponibile;.❡ Scdo.
tūc ifinita eēnt corpa ſublunaria:⁊ ſic ifinite magna ca/
pacitate op; ipſa eē ꝯtēta:⁊ ſeqт ēt hoc ꝯñs:ſi ifinite ma/
gnitudinis extēſiue eēt aliqō elr̄tū.❡ Tertio.quia tunc
oporteret eē ifinita loca:ifinitos motus:ifinitas nās:⁊ i/
finitū mūdū:que oīa apte ipoſſia ſūt.p; rō.3.celi.tex.cō.
41.itē elr̄ti nō eſſet diffinitio:q: ſi ſic ex ifinitis eēt:neq;
eſſet elr̄ti gnō:q: ifinita vici nō pn̄t:neq; trāſiri.ſcdo de
gn̄atione Ari.tex.com̄.36.❡ Tū etiā ifinite eēnt ꝯrieta/
tes:⁊ ſic in eodē mixto.imo etiā ſimplici.ifinite eēnt q̄li
tates.rō eſt philo.ſcdo de gn̄atiōe.tex.com̄.35.pat; ꝯña.
ex alteratiōe vnius in alterū ⁊ ꝯrietate eorūdē.❡ Ter/
tiū.nō tm̄ duo ſunt elr̄ta:q: nō tm̄ vna eſt ṗma ꝯrietas:
neq; tm̄ duo ſunt loca.❡ Et ſi aliq̄s poneret ignē ⁊ ter/
rā eē ſimplicia:aquā vero ⁊ aerē eſſe cōpoſita:nō poſſet
dicere quare aqua eſſet grauior aere:niſi altero triū mo/
doꝝ.ṗ q: aqua plus h; de terra.ſcdo q: ipſa minus hab;
de igne.3.q: in aere minorē h; ꝓportionē terra ſup ignē
q̄; habeat terra ſup ignē in aqua.❡ Sed ꝯ ṗmū modu;:
q: tūc magnus aer eſſet grauior ꝑua aqua.p; ꝯñtia.quia
plus hēret de terra in ſe magnꝰ aer q̄; certa data parua
aqua.❡ Cōtra ſcd; modū dicēdi:q: tūc paruus aer eēt
grauior magna aqua.p; ꝯñtia:q: ꝑuus aer minus h; de
igne q̄; multa aqua.❡ Cōtra tertiū modū:q: tūc equa/
liter grauis eſſet magna aqua ſicut ꝑua.Tū etiā magnꝰ
aer eēt equalr̄ leuis:ſic ꝑuus aer.p; ꝯña.q: in vtroq; eq̄/
lis eēt ꝓportio.Similr̄ nō ſaluareт q̄re aqua magna eēt
in aere grauior paruo plūbo:⁊ nō ſic eēt in aq̄.❡ Quar/
tū correlariū.nō tm̄ tria ſunt elr̄ta:q: nō iter tria extre/
ma tm̄ ſaluari pn̄t due ꝯrietates ṗme.Tū etiā nō tantū
tria ſunt loca elr̄tis correſpondentia.❡ Quintū correla
riū.quattuor ſunt elr̄ta.huic ſnie rō ⁊ ſenſus cōformanт:
q: terre grauiſſime imediate circūponiт aqua:aque autē
aer.ignē aūt ſupra eſſe rōne cōuinciт.❡ Sextū correla/
riū.nō plura q̄; quatuor ſunt elr̄ta:q: hec ſufficiunt pro
ſimplici ⁊ cōpoſita nā cōſeruāda.ideo ſi plura ponerēт:

eſſet ocioſum ⁊ vanū.❡ Cōtra arguo ⁊ ꝓbo ꝙ plura q̄;
quatuor ſunt elr̄ta.q: 8.ſunt.ꝓbaт datis corpibus nālr̄
q̄litates duas ſibi determinātibꝰ:dabilia ſūt corpa ſibi
tm̄ vnā illaꝝ determinātia.ḡ dabūт ēt elta 4or q̊ꝝ vnū
erit cal; tm̄.aliō fridū tm̄:aliō hūidu; tm̄:aliō ſiccū tm̄.
⁊ ſic.8.erūt elr̄ta.❡ Confirmaт:q: alius eſt q̄ternarius
elr̄toꝝ numerus ab his que cōiter ponunт elr̄ta:q: q̄li/
tatibus cōbinatis nālr̄ ṗor eſt vna earū:q: dualitatē nā/
liter ṗcedit vnitas.ḡ ṗma corpa:que ſunt elr̄ta:non ſibi
duas determināt q̄litates.ḡ alia ſunt corpa:que ſūt ele/
menta ab his que ponunт elr̄ta.❡ Confirmaт tertio.q:
fumi in aere aſcēdētes ſimplices ſūt.ergo vltra elā data
ſunt alia.nō eni maior apparet ſimplicitas in aq̄ q̄; in fu
mo.❡ Cōfirmaт.4.daт calītas ligās ignē cū aere daт
humiditas ligās aerē cū aqua:daт frigiditas ligās aquā
cū terra:ḡ daт ſiccitas ligās terrā cū alio elr̄to.p; ꝯña.
q: nō maioris eſt vtutis vna qualitatū primaꝝ in cōiun
gendo elr̄ta ſymbola q̄; alia.⁊ ēt ꝯria q̄litas vt hūiditas
nō d; eē potētior ſua ꝯria ſiccitate.❡ 2o.arguiт ꝙ duo
tm̄ ſunt elr̄ta:q: grauitate ⁊ leuitate ſufficiēter diuidūт
elr̄ta:⁊ ſic duo tm̄ ſunt.❡ Cōfirmaт ſcdo ꝙ tria tm̄ ſūt.
q: tres motꝰ ſimplices tm̄ ſūt.Tū q: tm̄ tria ſunt loca.ſ.
ſurſu; ⁊ deorſu; ⁊ mediū:⁊ ſic tm̄ tria ſunt elr̄ta:que in
ea loca nālr̄ iclināт.❡ Cōfirmaт 3o.q: vnū tm̄ eſt elm̄:
q: tm̄ vna ē mā ṗma:ḡ tm̄ vnū ē ṗmū corpus:p; ꝯña:q:
ṗciſe nūeralr̄ vno iuēto ṗno itriſeco:ṗciſe nūeralr̄ vnum
iuenibile eſt intrinſece ṗncipiatū ex illo.Tū q: accn̄talr̄
tm̄ diſtinguiт vnū elr̄tū ab altero:vt ignis ab aere:vt ꝑ
magis calidū ⁊ minꝰ calidū:magis raꝝ ⁊ minus raꝝ ⁊c̄.
ḡ tm̄ vnū ē elm̄.Cōfirmaт.māe eltoꝝ ſr̄ eiuſdē rōnis.ḡ
⁊ forē.p; ꝯña.q: forme alteriꝰ rōnis req̄rūt potētias alte
rius rōnis:q: poa ſpecificaт ꝑ actū.❡ Ad ṗmū o; elr̄tu;
hr̄e duas q̄litates ṗmas:alr̄ nō in q̊lib; aliud elm̄ trāſ/
mutari poſſet:q: nō ad qōcūq; aliō elr̄tu; ꝯrietatē hr̄et
in q̄litatibꝰ:vt calidū tm̄ ad hūidū tm̄.ſimilr̄ frigidū tm̄
ad ſiccū tm̄.❡ Scdo.q: tūc nō inicē miſcibilia eēnt oīa
elta.p; ꝯña.q: mixꝰ miſcibiliū alterationē; ṗſupponit ⁊
req̄rit:⁊ ꝯñter nullū eēt mixtū ꝑfectū ex oībus elr̄tis eq̄
ṗ ad mixtionē ꝯcurrētibꝰ.❡ Ad 2as ꝯfirmationē l; vale
at.binariꝰ eſt.ḡ vnitas eſt.nō tm̄ val;.a.cōpꝰ ſibi determi
nat duas q̄litates primas.ḡ dabile eſt corpus ſibi deter/
minās vnā illaꝝ tm̄.❡ Cōtra.corpoꝝ ſimpliciū debēt
eē ſimplices q̄litates:⁊ ſic nō cōbinate.❡ Rñ.ſimpli/
citati q̄litatis nō opponiт cōbinatio.imo neq; remꝰ ſed
q̄litatū ſimplicitas tolliт ꝑ eē q̄litatē ex q̄litatū ṗmaꝝ
refractiōe reſurgētē:q̄lis eſt ꝯplexionalis q̄litas:q̄ foras
mixti nālr̄ ꝯſeqт.❡ Ad tertiā ꝯfirmationē rn̄t philo.2o
de gnōne.tex.cō.28.fumus ex terra ⁊ aere eſt.Auer.aūt
ibi dixit.fumus ē aer ⁊ terra.❡ Cōtra.tūc nō aſcēderet
fumus in aere:q: nihil ꝯpoſitū ex graui ⁊ leui eſt leuius
leui cōponēte ip;:q: alr̄ nihil grauitatis poneret i eo ele/
mētū graue ip; ꝯponēs.❡ Rñ.ſtat leuius eē ꝯpoſitū
ex leui ⁊ graui q̄; ſit certa data res leuis eiuſdē rōnis cū
re leui cōponēte ip;:q̄uis nō poſſit eē ꝙ ꝯpoſitū ex ḡui
⁊ leui ſit leuiꝰ leui ꝯponēte ip;:⁊ h̄ eſt q: aer iferior non
eſt multū leuis:ꝓpter multā illius alterationē ab aqua:
aut terra ⁊c̄.ideo in inferiore aeris regione aliquid aſcen
dit:qō in ſuperiori regione deſcenderet aut non aſcende/
ret:⁊ ſic eſt de fumo:du; modo non igniatur:aut ad qua/
litates intēſiores aeris q̄litatibꝰ ꝯducaт.❡ Ad q̄rtā cō/
firmationē negaт vltia ꝯña:q: op; eē ſtatū.alr̄ in ifinitū
ireт.colligatū aūt terre elm̄ ꝑ ſiccitatē eſt ignis:que; nā
ſurſu; poſuit:⁊ nō deorſu;:vt eloꝝ ordo finireт:queadm
aн̄ ignē nō fuit aliō elm̄ igni colligatū ſicco:terrā.n.opor
tebat ifra ponere:nō aūt ante ignem.❡ Ad ſecundum.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

grauitas ⁊ leuitas ſufficienter diuidūt ſimplex reſpectū nō tamē in duo tātū:q2 partiunť leuitas ⁊ grauitas per ſimplr̄ ⁊ ſm qd. ¶ Ad cōfirmationē motus circularis nō oſtēdit nobis elm̄tū:niſi equoce:q2 celū nō eſt miſcibile:ſed elm̄toꝝ pncipiū:puta celū ſed motus reſpectus in quatuoꝛ diuidiť ⁊ ſm illā diuiſionē eſt numerus elementoꝝ. ¶ Ad aliā cōfirmationē reſponſum eſt media eſſe duo. Ad aliā cōcediť vnū primū coꝛpus nobilitate ⁊ pfectione ⁊ cauſalitate ⁊ cōtinētia:nō tñ eſt cōpoſitum ex mā p̄ª:iō negať ɔñtia. ¶ Ad vltimū rñdet philo. ſcdo de gñatione.tex.com̄.31. Si elm̄ta eſſent eiuſdē ſpeciei ſpecialiſſime:ſeqtur ꝙ idē ſubaliter eſſet ignis ⁊ aq̄. ¶ Secūdo.ſequiť ꝙ trāſmutatio vnius in alteꝝ eſſet accidentalis:⁊ nō ſubalis. ¶ Tertio.ſequiť ꝙ idem eſſet nāliter calidū:cū eſſet ignis:⁊ nāliter frigidū:cum eſſet aqua.⁊ ſic duo ɔ̄ria ſibi nāliter determinaret. ¶ Sed dubitať. q2 ignis nō videť eſſe elm̄tū:q2 lucidus eſt.ſcdo q2 impuritatem habz a frigidis influentijs:vt a polis:a ſaturno. ¶ Rño ignis:qui apud nos eſt:lucet:⁊ eſt mixtū imperfectū.eſt enī humidū feruēs:⁊ ſic lucet ignis elm̄tū:cum miſceť coꝛpoꝛi diaphano.iuxta Auer.in lib.de ſuba oꝛb. cap.2. Sed ipſuz elm̄tuz ſimplex manēs tantā hz raritatē ꝙ actuare nō pōt diaphanū in potētia ipſum illuminando. ¶ Dubitať ſcdo.q2 aqua nō eſt elementū:q2 nutrit. Scdo.q2 ipſa eſt dulcis aut amara:eſt autez ſapoꝛ mixti paſſio. ¶ Rño.negando aſſumptū:ſz aquoſitati vrinali aialiū pmixta exit:aut aliunde.ſimilr̄ plātas terreo pmixto nutrit. ¶ Ad ſcdm.aqua maris ppter ſiccitates terreſtres ipſaz īficiētes amara reddiť.⁊ iō illō:qd aquā appellamus:nō eſt aqua pura. ¶ Et ſi arguiť ſeq ꝙ ēterno tēpoꝛe ſtet aqua p̄ternaturalr̄ diſpoſita. ¶ Rño.negādo ɔñaz:q2 nulla aq̄ ſemp durat:⁊ poſſe eſt dari aquaz cui amaritudo nō eſt admixta.tum etiā cā vl'is ſuo cōtinuo motu illi miſcet aliqd:⁊ ſic illud nō eſt mixtum:ſed admixtū:puta ex terreo aqueo:⁊ etiā aereo.quēadmodū etiā aeri vapoꝛes ⁊ exalationes permiſcenť: ſunt igitur ſimplicia elm̄ta ex naturis ſimplicibus:q̄uis eſſent ipura ſubſtātialr̄.p extraneē ſube pmixtionē:⁊ p ɔtrarij accidentis pñtiaz ⁊ informationē. Idez dōm eſt de terris: puta arenoſis.lutoſis ⁊c̄.⁊ ſic pz ꝙ ſm numeꝝ planetarū nō eſt numerus elementoꝝ:neqꝫ icōuenit de natura vnius elementi plures planetas reperiri.

Dubitatur quarto. Utrū p̄me qualitates ſint forme ſubſtantiales elm̄toꝝ. ¶ Rño.ꝙ nō.i hoc enī Auer. Alexandrū reprehendit.8.meta.com̄.5.quia caliditas eſt accidens in mixtis:ergo etiaz in elm̄to.pz ɔñā:q2.qd eſt accñs in vno:in nullo eſt ſubſtantia p̄mo phy.tex.cō.27.⁊ eſt tex.philo.arguētl tñ tertio meta.tex.cō.17.hoꝝ.ſ.elementoꝝ caloꝛes qdē ⁊ frigiditates ⁊ ſimiles paſſiones nō ſunt ſube. ¶ Confirmať:q2 ignis eſt ſubſtātia:aut igr̄ caliditate tm̄:aut ſiccitate tm̄: aut vtraqꝫ.ſi primū:ſiccitas eſt in eo accidēs:ſi ſecūduz. caliditas.ſi tertiū:nō eſt ignis per ſe vnū ſimplex. ¶ Cōtra.ſcia dei in deo eſt ſuba:⁊ in nobis citra felicitatez eſt accidens. ¶ Scdo.itellectꝰ eſt itelligibilia.tertio de aia. tex.com̄.37.q2 eadē diuiſione diuidiť itellectꝰ ⁊ obiectū .ſ.p actū ⁊ potētiā:⁊ eadē potētia:que aia eſt potēs intelligere:eſt obiectū potēs itelligi:⁊ quo actu aia intelligit: obiectū intelligere.3° de aia.tex.cō.38.ḡ intellectus:q in ſe eſt ſuba:reſpectu accñtis itelligibilis eſt accidēs:puta potētia q̄litas:aut potentia quātitas. ¶ Ad primū rño. eiuſdē obiecti ſunt iſte noticie:ſz nō ſunt ipſe idē:niſi equoce:q2 dei cognitio per dei eſſentiā eſt:nr̄a vō ſcia p itētiones eſt ad placitū ſignificatiuas. ¶ Sed in nāli felicitate ſcia nr̄a eſt per dei eēntiā:ſed mediate cognitā ⁊ obſcure:obſcuritate ſe tenēte ex pte poᵉ cognitiue nr̄e:q̄ debilis eſt:⁊ nō ex pte obiecti in ſe:ſz in deo imediate ⁊ clare eſt huiꝰ cognitio. ¶ Ad ſcdm.ſi intellectio ſit q̄litas: aut itellectus poſſibilis ſit potētia:hoc eſt equoce vl' analogice cū alijs q̄litatibus.⁊ nō vniuoce.ideo aliquid pōt hr̄e modū accidētis:q̄uis nō ſit accñs. ¶ Scdo.ſequiť in ſubſtātia itrinſece eſſe ɔ̄rietatē:q2 caliditas frigiditati per ſe ɔ̄riať:⁊ ſic in ſuba eſſet ɔ̄rietas ſm formā.ſed hoc ɔceſſit afrodiſeus Alexāder. ¶ Tertio.ſeqť ꝙ ad ſubaz eēt per ſe motus:qd eſt ɔ̄ philo.5.phy.tex.com̄.10.pz ɔſequētia:q2 ad caliditatē eſt per ſe motus. ¶ Quarto.ſeqť ꝙ ſubſtātia eſſet per ſe p̄mo tangibilis a tactu inquantū tactus eſt:qd eſt ɔ̄ philo.ſcdo de aia.tex.com̄.65.pz cōſequētia:q2 caliditas eſt p̄mū ſenſibile tactu:inquantū tactus eſt. ¶ Et ſi Auer.com̄.p̄.celi.cōceſſit ꝙ eſſe coꝛpis ſit ſenſibile p ſe:verū eſt ſcdo:ſed nō p̄mo:q2 ibi ſermo ē de quāto extēſiuo.ſcire enī an tale coꝛpus ſit ſuba:vl' nō queſtio eſt metaphyſica:que oꝛdine doctrine poſt nālez ſciam acgrēda eſt.ſi tñ ſit ſenſibile elm̄tū p ſuā formam ſubalē:adhuc eſt ſenſibile ſcdo.⁊ nō p̄mo:quēadmoduz coloꝛi cōpať ſenſibile in ſcdo mō dicēdi per ſe:nō aūt in p̄mo.2.de aia.tex.cō.66. ¶ 5°.ſeqť ꝙ ſuba ſuſcipet magl ⁊ minus:ſed hoc ſupꝛa cōceſſuz eſt. ¶ 6°.ſequiť ꝙ forme ſubales iter ſe ⁊ p ſe agerēt:⁊ etiā ſe coꝛrūperent:cuiꝰ oppoſitū hr̄ p̄ de gnōne.vbi Auer.ɔm̄.48.res agit in aliaz rē iquātū ē ɔ̄ria. ¶ 7°.ſeqť ꝙ mā eēt imediatū ſubz motus ⁊c̄.itelligo eo mō quo ſuba eēt ſubm q̄litatū p̄maꝝ. ¶ Cōtra.id quo p̄ ſuba agit eſt eiꝰ foꝛª ſubalis.mā enim nō agit:foꝛma aūt nō eſt ſuppoſitū operans.iō foꝛma eſt quo acᵒ eſt:ſz q̄litate elm̄tū p̄ agit.eſt eniz ea in actu:⁊ ea gñat elm̄tū. ¶ 2°.id quo poſito poniť elm̄tū:⁊ quo remoto remoueť:eſt eius forma. Ari.ſcdo de aia.tex.cō.8.ſed q̄litate poſita poniť elm̄tū ⁊c̄. ¶ 3°.oia agentia p ſe ſunt ɔ̄ria:ḡ pnᵐ actiōis eſt pnᵐ ɔ̄rietatis:ſolū aūt q̄litas ɔ̄rietatē facit. ¶ 4°.oē pnᵐ eēntialr̄ diſtinguēdi eſt pnᵐ eēndi:ſz p2ie q̄litates eēntialr̄ diſtinguūt elm̄ta.ḡ ⁊c̄. ¶ Ad p̄ᵐ.quo eſt duplex.pncipale.iſtr̄ale:pncipale eſt foꝛª ſubſtātialis:ſz iſtr̄ale ē foꝛma accñtalis.pōt aūt ignis exēpli gratia ad duos effectus ɔpari ad ignē pductū:⁊ tūc ignis eſt pncipale:ſz ad caliditatē pductā cōparādo caliditas eſt pncipalis:q̄uis ipſa nō hēat eſſe p ſe:ſz in alio.licz.n. nā pōt motū localē imediate pducere:nō tñ ipſa pōt q̄litatē pducere:licz illā poſſit ſibi determinare. Si autez ignis ſolū caliditatē pduceret:⁊ nō igneitatē: opoꝛteret igneitatē ab ex̄ venire:⁊ ſic igneitas iduceret:⁊ nō educeret de poª māe:qd ē in q̄ Ari.Plato.⁊ Auer.Auič.rephēdit.itellige ꝙ pñte igne nō gñet ignis.alqñ.n.igne abſente agēs vl'e p gnōne ignis faciēs nō creat:ſz exducit foꝛmā ignis de poªmāe. Tū ēt illo mō negareť vniuoca elemēti gnō:⁊ ɔñr mixti. ¶ Tū etiā foꝛa gñareť.cuius oppoſitū pz.7.meta.ɔm̄.26.⁊.12.meta.tex.cō.12.pz ɔñtia. q2 foꝛª icipet eē:que nō depēderet a mā. ¶ Cōtra. Ariſt. in lib.de ſenſu ⁊ ſenſato.ignis nō iquātū ignis agit.ḡ ipſe nō pducit igneitatē:q2 igneitas nō pōt vniuoce gñari ex mā:niſi ab igne iquātū ignis eſt. ¶ Rño.añs verū eſt. q2 agere dicit actū q ɔtigēter:ſeqť ad ſubaz coꝛruptibilē. Tū q2 ignis eſt p̄dicatū ſubale abſolutū. Sz agit eſt reſpectiuū.ſ.de p̄nto actionis. Tū q2 nō p māz:ſz hñ p foꝛmā:⁊ q̄litatē agit ignis. ¶ Cōtra.ſi foꝛma ſubalis ē pnᵐ agēdi:ſeqť ꝙ nō ſequať foꝛtitudo actionis multitudinē foꝛme in mā adhuc ceteris pibus.pz ɔñā:q2 opz ſecū cōputare iuuamentū foꝛme ſubalis:ſiue mltū iuuaret foꝛª ſubalis accñtales q̄litates in agēdo:ſiue parū. ¶ Rño. agētia vl'ia ⁊ remota nō cōputať.aliter opoꝛteret celuz ⁊

deū ſemp cōputare:⁊ ſic niſi deus reſiſteret nō poſſet dari reſiſtētia equalis agēti aut maioꝛ.pz ɔñā: q2 ad actionē ſemp deus agit. Eſt aūt foꝛma ſubalis reſpectu calefactionis agens vl'e:licz reſpectu ignitionis ſit pticular̄. ideo in calefactione pticulare agens eſt caliditas ⁊ principale:licz in ignitione caliditas ſit iſtrumentale. ¶ Ad ſcdm.negať maioꝛ pz de pprijs paſſionibus. Ariſto.aūt vtens cōſimili pbatione facit eā de p̄mo:quo poſito poniť cōpoſitū:⁊ quo remoto remoueť:nō aūt de ſecūdario:ſicut ipſa foꝛmať in ppoſito. ¶ Ad tertiū.maioꝛ eſt vera:ſed qualitas:que eſt pnᵐ ɔ̄rietatis in ēēntia ſua:eſt pncipiū ɔ̄rietatis in ſuba per accñs. ¶ Ad quartū.elm̄ta duplr̄ ɔſideranť.vno mō vt ptes vniuerſi:⁊.ſic naturis recte localr̄ motiuis diſtinguunť.que ſunt dr̄ie intrinſece ⁊ eſſentiales elm̄tis. Alio mō vt miſcibilia ſunt:⁊ ſic q̄litatibꝰ p2imis diſtinguūť:q2 ille q̄litates ſunt p2incipia actionis ⁊ trāſmutationis:nō aūt grauitas ⁊ leuitas:niſi remote:diſtictio eſt Auer.3.celi ɔm̄.vltimo:⁊ i phemio quarti celi. Sciendū etiā duplicē eſſe diſtinctionē:eſſentialē:accidentalē:tūc diſtinctio elm̄toꝝ p qualitates eſt p aliqd:qd eſt accñs:ſed nō per aliqd:qd ſit ſuba. ¶ Contra.oē id quo itriſece ɔſtituiť ſpēs ſube eſt ſuba:ſz p ɔ̄rietates p2imas intrinſece ɔſtituiť ſpēs ſube.pz per Ariſto. ſcdo de gñatione.tex.ɔm̄.7.manifeſtū ꝙ non oēs ɔ̄rietates coꝛpoꝛis ſpēs ⁊ pncipia faciūt:ſed ſolū que ſm tactū. cā enī effectiua ⁊ finalis potius ad idiuidua cōparanť q̄z ad ſpēs:ſed huiꝰ ɔ̄rietates ad ſpēm cōparanť.iō rōnē habent itriſeci pncipij ⁊ nō extriſeci. ¶ Pro rñſione ſcias elm̄ta hr̄e diffōnē in qua itrat q̄litas p2op2ia illi p2o dr̄ia; ⁊ ſic eēntialiter aliquo mō diſtinguūť elemēta per qualitates :ſed tñ illa dr̄ia eſt circūloquutiua:ſed minus hz illa qualitas de nā accñtis in elemētis q̄z in mixtis:quia qualitas a foꝛma mixti ſeparabilis eſt ſz certos gradus; ſed a foꝛma elm̄ti nō.ad hunc ſenſuz ꝙ ſtante vna qualitate ſūma nō pōt alia elm̄ti qualitas remitti qn foꝛma elemēti cū q̄litate illa remittať. Eſt etiā pncipiū elemēti q̄litas:licz nō intrinſecū:ſed extrinſecū:q2 effectiuū cōſeruādo vel p2oducēdo iſtrumentalr̄ ⁊c̄.vt tāgit Auerro.3. celi.com̄.67.⁊ q̄rto celi.cōmēto.40.

Dubitatur qnto. Utrū caliditas:frigiditas:ſiccitas ⁊ humiditas ſint qualitates p̄me. ¶ Rño.ꝙ ſic p Ariſto. ſcdo de gñatione.tex.cō.8.q2 ab eis alie originanť:nō aūt ipſe ab alijs:pz inductiue: graue leue:duꝝ molle:lub2icū aridū:aſpeꝝ lene:groſſuz ſubtile.addit Auer.rarū.⁊ denſuz:ſunt ɔ̄rietates:que circa ſenſibilia tactu apparent alia ab illis que p2ius enumerata ſunt.ideo videndū eſt an aliqua iſtarū ſit p̄ma:⁊ p2imo de graui ⁊ leui. Graue ⁊ leue ab aliquibus ponunť qualitates p2ime localr̄ motiue:⁊ q2 motus localis eſt ſimpliciter p2ioꝛ alijs motibus:⁊ p2eſertim in elm̄tis alios elementoꝝ motus p̄cedit:qm̄ ipſe tēpoꝛe p̄cedit ſubſtātiaz elemēti:q2 motus localis eſt in ſubto ente in potētia eēntiali: vt aſcenſus eſt in eo qd eſt ignis in potētia:iō apud eos ſunt qualitates motiue ſimplr̄ p2ioꝛes alteratiuis. ¶ Cōtra Ariſto.ſcdo de ptibus aialiū.capite p̄mo. Grauitas ⁊ leuitas ſunt poſterioꝛa qualitatibus p2imis. Idē Auerro.ſeptimo phy.ɔmē.15. ¶ Et ſi ſupꝛa diximus ꝙ grauitas ⁊ leuitas ſunt foꝛme ſubales elm̄toꝝ nāliter p̄oꝛes qualitatibus p̄mis. ¶ Rño.foꝛmas elemētoꝝ ſubſtantiales duplr̄ ɔſiderari.vno modo ſz ꝙ ſube ſunt:q̄s ɔſequūť q̄litates:ſic ſunt foꝛme p2ioꝛes q̄litatibus:cōſecutio tamē qualitatū ad foꝛmas elm̄toꝝ ſubſtātiales nō eſt itelligēda in gñe cāe effectiue:ſed oꝛdo ibi accipiēdus eſt in genere cauſe foꝛmalis:q2 mā p̄ma naturalr̄ p2ius reſpicit foꝛmā ſubſtātialē.ſcdo vero foꝛmā accidentalez. alio modo ſm ꝙ elm̄ta iſtrumētalr̄ cauſata ſunt ab accidentibus:⁊ ſic foꝛme elemētoꝝ aliquo mō ſm qd poſterioꝛes ſunt accñtibus.poſitus enī oꝛdo eſt ab Ariſt.mā ɔ̄rietas:ignis. Scdo dico iuxta Auer.ſcdo de gñatione. tex.com̄.45. Grauitatē ⁊ leuitatē impoꝛtare grauitationē ⁊ leuitationē.⁊ iſta dicūt motus quoſdā deoꝛſum vel ſurſum:⁊ hec poſterioꝛa ſunt elm̄tis ſuas pp2ias qualitates habentibus. ¶ Dico tertio cōtrarietatē inter grauitationē ⁊ leuitationē cadentē nō eſſe p̄mā cōtrarietatez. q2 a p2ima cōtrarietate poſterioꝛes ɔ̄rietates fiunt:ſed a grauitatione ⁊ leuitatione non fiunt poſterioꝛes ɔtrarietates:q2 grauitatio ⁊ leuitatio nō ſunt actiua:ſed hec nomina ſignificātia ſunt cōtrarietatē ſm motuz tantū ſine actione ⁊ paſſione.vt Dixit Auer.ſcdo de gñatione.tex. cōmēti.8. ¶ Cōtra Auer.p̄ de gñatione.ɔmēto.65.ſi caloꝛ ⁊ frigus ſunt in coꝛpoꝛibꝰ.igiť grauitas ⁊ leuitas ſunt in coꝛpoꝛibꝰ.⁊ duricies ⁊ mollicies:pbať ɔñā.cū iſte q̄litates appareāt eē p̄oꝛes in eē in coꝛpoꝛibꝰ q̄z ille. ¶ Reſponſio.ɔñā Ariſt.ibi poſita duplr̄ pbať:ad hoīez:⁊ tūc pbatio Ari.eſt ex cōceſſis ab antiqs:aut ſcdo ex eo qd famoſum erat apud antiquos:⁊ eſt pbatio Auer.pz cū dič: cū appareat:tertia eſt pbatio demōſtratiua ex neceſſaria ſequela qualitatū aliarū ad p2imas:⁊ ſic rō eſt a p̄oꝛi ad poſterius. ¶ Scdo.de raro ⁊ denſo cōſiderādū eſt. Rarū aūt ⁊ denſum ab antiquis ponebanť eſſe p2incipia dicentibus athomos.p̄ phy. Cōtra quos Auer.7.phyſi.cōto.11. Qualitatū alterationi attributarū alie ſunt p2ime. vt caliditas frigiditas ⁊c̄.alie ſecūde:⁊ ſunt ille que fiūt ex iſtis.vbi gr̄a.denſuz ⁊ rarū.coloꝛ ⁊ ſapoꝛ. An aūt ſonꝰ ſit enumerādus iter q̄litates ſcdas:hic indiſcuſſuz relinquať.dubitat enī Auer.7.phyſi.ɔmē.14.an motus alterationis iter graue ⁊ acutū ſequať variationē in qualitatibus.⁊ vr̄ ad partē negatiuā q̄ſi declinare:allegans 2ᵐ de aia.in quo declarať modus quo ſoni fiūt.ſ.ex pcutiēte ⁊ pcuſſo.ſonus enī in ſimplici elm̄to reperiť vt in aere. aptitudo tamē ad ſonū:que in coꝛpoꝛibus:que ſonoꝛa appellanť:reperiť:vt in metalicis coꝛpoꝛibꝰ eoꝝ cōplexionē ſequiť:⁊ cōpoſitionē. Al's de ſenſibus ⁊ ſenſibilibus deo dante fiet ſermo. ¶ Contra.8.phy.tex.com̄.55.p̄ma oīum p2incipia ſunt raritas ⁊ dēſitas. ¶ Rño.p Auer. ibi intēdit philo.motū localē eſſe p2ioꝛē gñatiōe.ſiue rarū denſum ſint pncipiū trāſmutationis:vt antiq dixerūt ponētes athomos:ſiue calidū ⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū. vt Ariſto. Tum etiam Auerro.7.phy.com̄.15.denſitas ⁊ raritas ſūt qualitates ſequētes calidū ⁊ frigidū. Auer. etiam ſcdo de gñatione.com̄.15.reddens rōnē q̄re Ariſt. nō numerauerat rarū ⁊ denſum iter cōtrarietates dixit. q2 ſunt qualitates nō actiue ſequētes calidum ⁊ frigus. ¶ Cōtra.ſi rarū ⁊ denſum ſequerenť calidū ⁊ frigiduz. maxime eſſet:q2 rarū ſequiť caliditatē ⁊ denſum frigiditatem:ſed hoc non videť:q2 ſtat aliqd eſſe calidius ⁊ dēſius:patet de coꝛde reſpectu pulmonis.caro etiā viri ſolidioꝛ eſt ⁊ calidioꝛ carne femelle. ¶ Dicendū ꝙ ſtando inter qualitates p2imas nō cōmixtas caliditatē ſequiť raritas:⁊ etiam humiditatem: ⁊ frigiditatem ſequitur denſitas ⁊ etiā ſiccitatē.non tamē oz ꝙ denſius ſit frigidius.terra enī denſioꝛ eſt q̄z aqua:⁊ non frigidioꝛ:ſimilr̄ aliquādo aer eſt eque calidus cum igne:⁊ denſioꝛ eo eſt. hec in naturali diſpōne ſūt.in p2eternaturali vero aqua calefactionē paſſa eſt calidioꝛ certo aere:quo ipſa eſt dēſioꝛ:ſed in mixtis nō p2eciſe omne denſius eſt frigidius: quia poſſibile eſt materiam denſam pati a foꝛti caloꝛe ⁊ intenſioꝛi q̄z patiatur materia non ſic denſa. Eſt igitur in mixto denſo materia frigidoꝛum elementoꝛum paſſa

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tamē a fortiori calefaciēte: vel forte per actionē fortem
leuia euaporarunt ⁊ grauia remanſerunt paſſa a calore.
¶ Tertio dicendū de duro ⁊ molli. Ariſto. 7. phyſi. tex.
com̄. 14. ꝑma ꝯria ſunt calidū ⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū.
ꝯria ſequētia iſta ſunt. vbi gr̄a. duricies mollities: ⁊ ſcdo
de gn̄atione. textu com̄. 13. molle eſt humidi: durū vō ſic-
ci. hoc itelligo ſuppoſita in eis actiuaꝝ qualitatū equali-
tate: aut in rebus eiuſdē ſpēi. oē eni molle eſt humidum:
⁊ nō ecōtra: quapropter mollities ē ex humiditate: ⁊ du-
ricies ex ſiccitate. verba ſunt Auer. ſcdo de gn̄atione. cō.
13. Si aūt durū ⁊ molle ad rarū ⁊ denſuȝ cōpararent̄. di-
xit Auer. 4. phy. com̄. 85. denſitatē ſequit̄ grauitas ⁊ du
ricies: eſt verū vt in pluribꝰ: qꝛ aliqn̄ grauiꝰ eſt magis ra-
rū: qꝛ plūbū eſt grauius ferro ⁊ rarius. Similr̄ ꝙ rarita-
tē ſequit̄ molle ⁊ leue. In hoc eni reprehendit Auer. Ale
xādrū afrodiſeū: qꝛ nō oē leue eſt rarū: pȝ in nube: neqȝ
omne rarū eſt leue: pȝ in vitro. Et iuxta Auer. 3. celi. cō-
mēto. 10. lapis pretioſus diaphanus: vt ſaphirus: eſt gra-
uis ⁊ rarus. Dicēdū eſt igit̄ ꝙ preciſus eſt ordo iſtarū q̄-
litatū ꝯriarū ad calidū frigidū humidū ⁊ ſiccū: ſed vniꝰ
ad alterā ordo nō eſt preciſus: ſed variari pōt. vt patȝ in
glacie: que dura eſt ⁊ humida: ⁊ in metallo qđ eſt molle
⁊ fluxibile in potētia nō in actu. ⁊ tn̄ ipſuȝ eſt ſiccū: licet
cōiter molle ſequat̄ humidū: ⁊ durū pendeat a ſicco: fri-
gidū tamē etiā indurare pōt: vt terra vincente igneȝ ſic-
ciſſimū ſui frigiditate. Intelligenda eſt tamē differentia
īter argumēta fieri in cōcretis terminis: ⁊ in abſtractis:
ſi eni ſic arguit̄. hoc eſt durū: g̊ a frigido vel ſicco. valet.
ſi autē arguit̄ hoc eſt durū: ergo frigidū vel ſiccū: ꝯn̄tia
nō ſic valȝ. qꝛ non opȝ qualitatē vincentē vt induret in
mixtione vincere. ¶ Quarto. de aſpero ⁊ leui Auer. ſcdo
aīa. com̄. 117. ex qualitatibus primis fiunt aſperū ⁊ durū.
Et ſcdo de gn̄atione. cōmēto. 15. aſperitas eſt ſiccitatis: le
ne aūt humiditatis. ¶ Cōtra. ibi Auer. vitrū ē lene: ⁊ nō
humidū. ¶ Rn̄o. lenitas ex humiditate ē in ſuperficiali
extremitate corporis repta: que humiditas non poſtea
vincit in mixto. lapides eni in aqua geniti lenes ſūt ⁊ du
ri ⁊ ſicci: hoc pȝ de lapide fulgureo deſcēdēte: iteriora. n.
illius ⁊ dura ſūt ⁊ ſicca: exteriora vero lenia: niſi forte in
illius lapidis acutie: vbi eſt vt ſerra: vt pl'ies mihi expien
tia oſtēdit. ideo Auerro. ſcdo de gn̄atione. com̄. 15. aſperi-
tas ſignificat ſiccitatē multā in ſuperficie. lenitas vō hu
miditatē in eius ſuꝑficie. ¶ Quinto de groſſo ⁊ ſubtili.
Ariſt. 3. celi. tex. com̄. 43. ex raro ⁊ paruis ꝑtibus fit ſub-
tile: ex denſo aūt ⁊ magnis partibus fit ſpiſſuȝ. ſcdo autē
de gn̄atione. com̄. 10. omne ſubtile eſt humidū. ⁊ nō ecō-
tra. ¶ Cōtra. ignis eſt ſubtilis ⁊ ſiccus. ¶ Rn̄o. de ſub-
tili fluido verū eſt: in elr̄tis eni calidis cōuerſio aeris in
ignē a calore aerē ſubtiliat: exalatio etiā: que mixtū iper-
fectū eſt: ſubtilis ē ⁊ ſicca. ¶ Sexto. de lubrico ⁊ arido.
ſcdo de gn̄atione Ariſto. tex. com̄. 10. ſubtile ⁊ groſſuȝ: lu-
bricū ⁊ aridū: durū ⁊ molle: ⁊ alie dr̄ie tangibiliū: q̄s nu-
merauit ex his ſunt. ſcȝ calido: frigido: ⁊ humido: ⁊ ſicco.
Et com̄. 11. ibi omne lubricū humidum ⁊ nō eꝯ. Ariditas
vero ſiccū. tex. com̄. 12. ¶ Dicēdū igit̄ ꝙ caliditas: frigi-
ditas: humiditas: ⁊ ſiccitas ſunt q̄litates tangibiliū prie.
dixit eni Ariſt. ſcdo de partibus aialiū. capite ꝑ̊. humidi-
tas eni ⁊ ſiccitas: caliditas ⁊ frigiditas mā̄ ſunt corporuȝ
cōpoſitorū. cetere aūt dr̄ie eas ſequūtur: vt grauitas ⁊ le
uitas: ⁊ relique id genus affectiones: qꝛ ꝑmū ſubm̄. ſcilȝ
mā̄m ꝑmā ſibi in quatuor ꝑtes diuidūt. ¶ Scdo. quia
ipſe ſunt dr̄ie primoꝝ corporū: que ſunt elr̄a. ¶ Tertio.
qꝛ ad illas alie ſenſibiles qualitates reducunt̄. ¶ Quar
to. qꝛ ille ſunt ꝯrie actiue: nullū alterās vniuocū ꝑſuppo
nentes. licȝ eni celū ſit primū alterās: ipſuȝ tn̄ eſt equoce
alterans. ¶ Sed dubitat̄ ꝑ̊ qꝛ itellectio: ſenſatio: lumē:
ſunt qualitates: quas neutra illaruȝ quattuor precedit.
¶ Rn̄o. lux equiuoce dr̄ de celeſti ⁊ iferiori: celeſtis eſt
ante qualitates primas ſequēs itellectū: queadmodum
quātitas eius ſequit̄ eundē. ſi eni ipſa ſequeret̄ mā̄m ce-
li: iam eſſet ideterminata quātitas ⁊ nō determinata: qđ
eſt cōtra Auer. in lib. de ſubſtātia orbis. capite ꝑ̊. cuȝ igit̄
quātitas celi terminata ſit: ⁊ nō iterminata: ipſa ſequitur
formā celi: ⁊ nō mā̄m: queadmodū motus ſequit̄ intelle
ctū in mā̄ quāta operantē. Sed de iſta luce nō eſt ſermo
apud nos: qꝛ de differentijs tangibiliū loqmur: de qbus
oſtendit ſe loqui Ariſt. ſcdo de gn̄atione. tex. com̄. 8. neqȝ
lux eſt qualitas ꝯriū habēs: neqȝ figura. lux autē iferior
eſt qualitas ſcda: poſterior qualitatibus ꝑmis. Si auteȝ
influentiā celeſtē poneres: illa eſſet excluſa: qꝛ nō eſſet tā
gibiliū dr̄ia. ¶ Scdo dubitat̄: qꝛ vnū ſubm̄ tantū vnaȝ
ꝯrietatē ſibi determinat. ¶ Sed mā̄ prima eſt vnū ſub-
iectū: ergo tm̄ vna prima eſt ꝯrietas. Iſta eni via incedit
Ariſt. ꝑ̊ phy. ad inueniēda tria eſſe rerū nāliū ꝑncipia.
vult eni tex. com̄. 56. ꝙ in vnoquoqȝ genere ſit vna ꝑma
ꝯrietas: ſuba eſt primū genus. ¶ Rn̄o. nō tantū eſt vna
ꝯrietas ꝑma: qꝛ tūc nō eēnt niſi duo elr̄ta: qđ eſt contra
ſenſum. Secūdo dico duas eſſe ꝯrietates primas. vt idu
ctione declaratū eſt. Tertio dico pro ph̄i intētione habē
da. ꝑ̊ phy. ſufficere duas ꝑmas ꝯrietates in vnā ꝑuatiuaȝ
oppōnē reduci. ſ. qualitatē primā ⁊ ꝑuationē eius: ⁊ hec
oppō analogiā hȝ ad oppōnē priuatiuā in ſubſtātia: ⁊ ſic
reſolutio terminat̄ ad formā ſubalē ſimplicē ⁊ priuatio-
nē eius: quoꝝ ſubȝ primū ⁊ etiā imediatū eſt prima mā̄.
ſubſtātialibus aūt formis nō eſt itrinſece ꝯriū: ſed bene
illis eſt ꝑuatiue oppoᵐ. niſi reſoluas reſolōne metaphyſi
ca formas mā̄les ad imā̄les: qꝛ ea reſolutione facta ꝑua
tio ꝑdit̄: qꝛ ſubales forme celeſtes priuatiue oppoſitum
nō habēt. ſub luna igit̄ priuatio ſubalis manet. ⁊ tūc illa
duo ꝑncipia ſunt ſimplr̄ ꝑma. ſ. forma imā̄lis ⁊ mā̄ ſubta
illi: que ſemꝑ manēt etiā in idētitate nūerali apud philo.
¶ Or ſi dixeris ꝯrarietatē paſſiuarū qualitatuȝ poſte-
riorē eſſe ꝯrietate actiuarū. ¶ Rn̄o. qualitates ꝑme ad
elr̄oꝝ naturas cōparari poſſunt: ⁊ ſic nō dicūtur paſſiue:
ſed actiue oēs: ſed cū ad mixtoꝝ nā̄m cōparant̄: due di-
cte ſunt actiue: due vero paſſiue: ſiccum eni difficilē facit
paſſionē: humidū vero facilē: ⁊ ſic per pati diffiniunt̄: ⁊
ſic paſſiue dicte ſūt. Dicūt̄ igit̄ due ꝯrietates ꝑme nega-
tiue: qꝛ nulla eſt ꝯrietas prior eis: neqȝ vna earū eſt ꝑ̊or
altera: neqȝ vna ab altera depēdet: queadmodū etiā q̄t-
tuor qualitates dicte ſunt prime. q̄uis caliditas alijs ea-
rū ſit ꝑfectior. ¶ Dubitat̄ tertio. qꝛ videt̄ ſiccitatē non
eſſe ponēdā qualitatē primā: qꝛ oēm ſiccitatis effectum
apta eſt caliditas facere: puta duriciē aſꝑitatē. ¶ Rn̄o.
nō oēm effectū ſiccitatis pōt caliditas cōplere: qꝛ ſiccuȝ
ex aqua terrā gn̄are pōt: qđ caliditas facere nō pōt. ſcdo
dico ꝙ caliditatis ē exiccare per accn̄s: ⁊ nō per ſe. puta
cū caliditas facit humidū ſubtile mixti euaporare: groſ-
ſo remanēte. an̄ aūt agēs ꝑ accn̄s ponimꝰ agēs per ſe.

Dubitatur ſexto. Utrū ambe qualita-
tes: quas vnū elr̄tum ſibi
determinat: ſint ſūme. ¶ Rn̄o. qđlibet elr̄tuȝ
duas qualitates hȝ: qꝛ aliter nō qđlibet elr̄tū
haberet ad qđlibet aliud elr̄tū ꝯrietatē: neqȝ
eſſet cū qđlibet alio miſcibile. ꝯn̄s falſum: qm̄ mā̄m ha-
bent eiuſdē rōnis. ¶ Scdo dico ꝙ qđlibet elementum
vnā qualitatū ſibi ꝑmo determinat. ⁊ ſūmā. iuxta Ariſt.
ſcdo de gn̄atione. tex. com̄. 49. dicentē ꝙ mixtū ex terra
⁊ aqua eſt mixtū etiā ex aere ⁊ igne: qꝛ aliter illud mixtū
eſſet frigidū in ſūmo: ſed hoc nō ſequit̄: ſi elr̄tū nullā q̄li-

tatē ſibi in ſūmo determinaret. ¶ Tertio. dico ꝙ nullū
elr̄tū duas ſibi ꝑmo determinat qualitates: qꝛ tunc vnā
nā̄m ſequerent̄ duo ſine ordine: ⁊ imediate. Tū qꝛ non
vnicuiqȝ elemēto remaneret qualitas: quā ſibi ꝑmo de-
terminaret. ¶ Quarto. dico ꝙ elemētū qđlibet duas hȝ
qualitates: quaꝝ vnā ſibi ꝑmo determinat: aliā vō ſcdo.
qm̄ impoſſe eſt eandē qualitatē duobꝰ ſubtis alteriꝰ ſpēi
eque ꝑmo cōuenire. iō cū caliditas igni ⁊ aeri cōueniat.
vni ꝑmo: alteri vō ſcdo attribuet̄: ſi aūt aeri caliditas pri
mo conueniret: nā̄ ipſuȝ in cōcauo celi locaſſet: qꝛ ibi ve-
locitate motꝰ celi caliditas aptiſſime cōſeruat̄. ignis igit̄
eſt ꝑmo calidus: aer vō ſcdo. ꝓportionabilr̄ de alijs pri-
mis qualitatibus iudicādū. aer eſt ꝑ̊ humidus: aqua eſt
ꝑmo frigida: ⁊ terra eſt ꝑmo ſicca. oē aūt ꝑmo tale ē ma-
xime tale. 2. meta. tex. com̄. 4. ⁊ ſi tale gradus habet: tūc
prio tale eſt ſūme tale: ⁊ ꝑſertiȝ cū ipſuȝ eſt naturalr̄ di-
ſpoſitū. cū igit̄ qđlibet elr̄toꝝ ſit alterabile a ſua natu-
rali diſpōne: pōt eſſe ꝙ nulla qualitatū elr̄ti ſit ſumma.
¶ Quinto. dico ꝙ qualitas quā ſibi ſecūdo determinat
elr̄tū eſt ſūma: cū ipſum eſt in ſua nāli diſpōne: qꝛ ſi illa
eſſet remiſſa: aut per ꝯrij admixtionē: aut ſine. ſi per cō-
trarij admixtionē: tūc elemētū naturaliſſime diſpoſituȝ
triū eſſet qualitatū: qđ eſt icōueniēs: qꝛ tūc eēnt oīa elr̄a
ſymbola. tū etiā ſimplici nāe elr̄toꝝ repugnat ꝙ quali-
tas: quā ſibi determinat in ſua nāli diſpōne ſit rupta per
cōtrariū inexiſtēs. hanc ſniaȝ hȝ Auer. 3. celi. com̄. 67. di-
cens ignis qualitates. ſ. caliditatē ⁊ ſiccitatē eē in ſūmo.
Si aūt qualitas elr̄ti ſit remiſſa ſine ꝯrij permixtione:
ſequit̄ latitudinē qualitatis ſubito induci. patȝ ꝯn̄tia. ſit
ignis ſūme calidus: ſiccus vero in meᵒ gradu latitudis.
tūc illi approximet̄ ſūme exiccatiuū: tc̄ iſte ignis ſubito
fiet ſiccus: qꝛ nihil iſtius ignis reſiſtit exſiccanti. ꝙ ſi oȝ
eſſe ſucceſſiuā alterationē: opȝ ibi eſſe humidū reſiſtens:
⁊ ſic remiſſionē eē cū ꝯtrarij ꝑmixtiōe. Cōfirmat̄. ſit ter-
ra ſūme ſicca: ſȝ frigida vt. 3. cui applicet̄ ignis dominā5.
⁊ ſequit̄ ꝙ inductis tribus gradibus caloris eſſent tres
gradus frigoris expulſi: ⁊ ſic in fine huiꝰ alteratiōis fiet
cōuerſio terre in ignē: qꝛ ignis tūc cōplete dn̄at̄ materie
terre: qꝛ nihil habȝ ibi ſibi reſiſtēs: ⁊ ſic gn̄abit̄ ignis val
de remiſſi calidi: aut reſiduū calori ſubito iducet̄. ¶ Or
ſi dixeris ꝙ gradus frigiditatis ꝑexiſtentes in terra ex-
pectant ibi latitudinē caliditatis eſſe ſupra mediuȝ. tunc
ſequit̄ idē. ſ. latitudinē ſubito iduci: qꝛ in approximatio-
ne ignis ad terrā nō habȝ terra: quo reſiſtat calori: quia
ſua frigiditate ipā nō reſiſtit: qꝛ caliditas pluriū graduū
eſt cōpoſſibilis illi frigiditati terre. ideo frigiditas illi ca
liditati multe nō reſiſtit ne iducat̄. ¶ Cōfirmat̄. ſi elr̄tū
ſibi determinet qualitatē vnā remiſſaȝ ſine ꝯrij ꝑmix-
tione: ſit aqua ſūme frigida ⁊ humida in medio gradu la
titudinis: terra aūt ſit ſicca in ſūmo ⁊ frigida. vt. 4. ⁊ ſit
terra potētior q̄ȝ aqua: ⁊ ſequit̄ ꝙ nō habebit terra iſtru
mentū: quo ſibi aſſimilet aquā in frigiditate: niſi remiſ-
ſus gradus frigiditatis ſummū gradū frigiditatis expel
lat de ſubiecto: qđ eſt incōueniens. ¶ Sciēdū eſt ꝙ eq̄-
litatē graduū formarū nō neceſſario ſeq̄t̄ equalitas vir-
tutis actiue earū: niſi forme fuerit eiuſdē rōnis: ⁊ cetera
fuerint paria: puta multitudo forme que ex mā̄e multi-
tudine variat̄ ⁊ iudicat̄: ſeu ſubti denſitate vel raritate.
¶ Sexto. dico ꝙ elr̄tū extra ſuā nālē diſpoſitionē exn̄s
nō eſt ſummū. pȝ. qꝛ qđlibet elr̄tū eſt alterabile a cōtra-
rio elr̄to: ſiue illi ſymbolo: ſiue nō: ⁊ ſic cū elr̄tuȝ eſt paſ-
ſum violentiā aliquāto tēpore: ipſum eſt remiſſuȝ. Dixit
eni Ariſt. 4. metheorū. ⁊ Auer. ꝯm̄. 10. magis eni frigidū
aqua q̄ȝ aer calidus. ¶ Itē Ari. ſcdo de gn̄atōe. terra eſt
magis ſicci q̄ȝ frigidi. vbi Auer. cōmēto. 23. terra eſt ma
gis ſicca q̄ȝ frigida. Itē Auer. 4. celi. ꝯmēto. 39. Omnes
ꝯueniūt ꝙ humiditas in aere eſt maior q̄ȝ caliditas. Itē
Ariſt. ſcdo de partibus aialiū: aqua feruens calidior eſt
q̄ȝ ignis exiguꝰ. Itē aer trahit̄ ad pulmonē aialis gratia
euentādi cordis igniculū. vt cōtra Galenū in libro. de iu
uamento anhelitus. dixit Ari. in libro de reſpiratione. g̊
aer eſt minus calidus calore cordis. pȝ ꝯn̄a. qꝛ aliter nō
euentaret aer cordis caliditatē: ſed cōſeruaret eā: aut in-
tēderet. Itē experiētia. ignis nos alterat ad calorē: ⁊ nō
aer. cōſiderāda eſt tamē ignis mixti nā̄: qm̄ denſior ē q̄ȝ
aer: neqȝ eſt diaphanus: ſed aer ſic. Itē aer eſtatis eſt ni-
mis calidus reſpectu hoīs. ⁊ aer veris cōueniēs eſt homi
ni. g̊ aer: vt ſit homini locus cōueniēs: nō eſt aer calidus
in ſūmo. Or ſi dicas aerē iferiorē a terra: aqua: aut vapo
ribus. aut alio frigefieri. hoc eſt intētū. ſ. nō oēm qualita
tē elr̄ti eſſe ſūmā. Itē miſcibilia ſunt elr̄ta. g̊ ipſa in ſuis
q̄litatibꝰ ſunt remiſſibilia: ꝙ ſi miſcent̄. remittunt̄. dixit
eni auer. 4. metheo. ꝯm̄. 10. ad hoc vt ad mixtionē veniāt
elr̄ta: opȝ potētias eoꝝ nō eē equales: ⁊ ad hoc vt poten
tie eoꝝ nō ſint equales: opȝ vnā qualitatū eē ſummaȝ ⁊
aliā nō. Experiētia etiā pȝ. ignis eniȝ magis calefacit q̄ȝ
exſiccet. patȝ eo agēte in aquā q̄uis frigidiſſimā: non tn̄
humidiſſimā. eā eni cito calefacit: ſed nō cito exſiccat. g̊
in ꝑ̊ eē ignis ex aqua geniti ignis ſiccitas nō eſt ſumma.
Caliditatem igitur ignis ſibi primo determinat: ⁊ ſicci-
tatē ſecundo. Aer humiditatem primo: caliditatem vero
ſecundo. conſeruans caliditateȝ ignis eſt celum ſuo mo-
tu velociſſimo rem calefactibilē cōterente: intrinſecum
vero cōſeruās eſt forma ſubſtātialis ignis. remiſſa vero
eſt aeris caliditas ꝑꝑ certā diſtantiā a velociſſimo motu.
⁊ humiditas eſt ſūma: cuius cauſa nō eſt negatiua tantū:
qꝛ eam non cōſumat caliditas: qꝛ caliditas ⁊ humiditas
ſe cōpatiunt̄ in ſimplici corpore: licȝ in mixto vnius ꝑtis
caliditas humiditatē alterius partis aliqn̄ faciat euapo
rare: frigiditatē vero ſibi prio aqua determinat. humidi
tatē vero ſcdo. Terra eſt prio ſicca. ſecūdo vero frigida.
⁊ ſicca nāliter eſt terra: nō ꝑꝑ expreſſionē humidi factaȝ
ex partiū terre conculcatione: quāuis in mixtis terre hu
miditatibus fiat grauitate ⁊ frigiditate humiditatis ex-
preſſio: que expreſſio nō ita velociter fit: qn certo tēpore
duret mixtū ex ſicco frigido cū humido. ¶ Dubitatur
ꝑmo. ſi miſcibilitas elr̄oꝝ ſequit̄ qualitatū illoꝝ iequa-
litate: tūc ſi naturalr̄ miſcibilia ſunt elr̄a. ipſa nāliter ſūt
inequaliū qualitatū. ¶ Rn̄o. differt mixtio ab aptitu-
dine ad mixtionē: mixtio eni qualitatū rupturā preſup-
ponit: ſed aptitudo ad mixtionē duplex eſt: propīqua: re-
mota. ꝓpinqua eſt cū actuali qualitatū iequalitate: ſȝ re
mota ſtat cū vtriuſqȝ qualitatis in ſūmo equalitate. ſtat
tn̄ forte agens elr̄o: vndequaqȝ ſūmo applicitū ipſuȝ ad
mixtionē cogere: neqȝ ipoſſe eſt elr̄tū ſm̄ duas qualitates
equalr̄ remiſſuȝ venire ad mixtionē ⁊c̄. ¶ Scdo dubi-
tat̄. qꝛ qualitas mixti eſt itenſior qualitate elr̄ti. g̊ elr̄tū
nō hȝ qualitates ſūmas. probat̄ an̄s. qꝛ grauitas mixti
eſt maior grauitate elr̄ti. g̊ ⁊ qualitas. pȝ an̄s: qꝛ plūbuȝ
eſt grauius q̄ȝ terra: puta ſtante paritate in quantitate.
Auer. 3. celi. com̄. 9. ⁊ ſic intelligendus eſt Auer. 4. ce. cō-
mento. 11. plumbi quātitas minor eſt maior quantitate
maiori ferri: ſimilr̄ aurū eſt grauius terra: ſimilr̄ argētū
viuū. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ opiū ⁊ mādragora ſunt frigidiora
aqua: qꝛ tanta aque quātitas nō ſic ifrigidat corpus hu-
manuȝ: quanta opij: imo opiū magnū imprimit effectū
in frigidādi: vbi aqua frigida nedū aialibꝰ non nocet: ſed
eis maxime ꝯfert. ¶ Rn̄o. velociſſime deſcēdere plum
bo attribuit̄: nō tn̄ ꝯparato plūbo terre: que ad plumbi
mixtionē venit: qꝛ impoſſibile eſt ꝙ mixtū ex grauiſſimo ⁊

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nō grauiſſimo ſit grauiꝰ grauiſſimo ad mixtionē venienti: preſertim cū eoꝝ par quātitas fuerit: plumbuꝫ igitur certam terrā: que eſt graue ſimplr̄ vincit in grauitatiōe. puta illā: que formā terre habꝫ nō ſummā: ſed remiſſaꝫ. ponere enī duas grauitates ſiue ſubſtātiales ſiue accidētales in eodē mixto: quarū vna eſt ſimul: alia vō mixta ſuperfluuꝫ eſt in natura. eadē reſponſio eſt de auro ⁊ argento viuo. Similiter licet igni noſtro attribuatur feruere: ⁊ nō el'ntari: ⁊ eidē attribuat̄ actiuitas rōne calcate caliditatis: tn̄ ſumma caliditas elementari danda eſt. ¶ Ad cōfirmationē: in opio ⁊ mādragora eſt proprietaꝫ extinguendi calorē nālē. puta ſpūm: ⁊ frigefaciunt priuatiue deſtruēdo calidū qd̄ vitā ⁊ caliditatē aīalis ꝯſeruat. vbi aīalia vim habēt fortē reſiſtēdi qualitati: quā aqua eſt apta iprimere ⁊c̄. ¶ Tertio dubitat̄. qꝛ per excellēs frigus aqua cōuertit̄ in niuē ⁊ grādinē. ḡ ipſa nō p̄fuit frigidiſſima. Or ſi cōcedit̄ terrā in mixtione aut aquā eē cōpactiorē in natura ſua: ſequit̄ terrā poſſe pati cōdenſationē preternaturā. ¶ Reſpōſio aqua patiēs a forti frigido cōgelat̄: nō tn̄ frigefit magis q̄ꝫ eſſet p̄us: dūmodo nō fuerit remiſſe frigida prius: ideo verſus nām lapidis reducit̄ a ſicco. dare aūt denſius aqua nō incōuenit. ꝙ ſi ad tactū appareat glaties frigidior: eſt qꝛ potētior eſt illa frigiditas imprimere in ſenſum q̄ꝫ prius: ꝓpter ſoliditatē ſubito acq̄ſitam. Terra aūt ſūma cōprimi non pōt: ⁊ ꝑ oēm alterius corporis cum ea mixtionē terra redditur maiorem locum occupans.

Dubitatur ſeptimo. Utrū figuraꝫ aliquā ſibi determinet el'ntū. ¶ R̄ñ o. ꝙ non. qꝛ homogeneū eſt el'tū: non aūt eſt oīs figura diuiſibilis in figuras toti cōſimiles. vt pꝫ de circulari ⁊ pyramidali: de q̄bus magis videt̄ alterā earū igni ꝯuenire: aliter enī poſſibile eſſet diuidere elementū in partē quātitatiuā: que nō eſſet el'ntū: neq̄ꝫ ex el'to. rō eſt philo. 3. ce. tex. cōm. 65. Quelibet enī pars ignis eſt ignis: nulla ps pyramidalis eſt pyramis. ḡ ſibi nō determinat ignis pyramidalē figurā. 3. celi. tex. cōmēti. 48. ¶ Cōtra. nō quelibet pars celi eſt ſpherica: ⁊ tamē celū ē homogeneuꝫ ſimplex ſibi determinās ſphericā figurā. ¶ R̄ñ o. dr̄ia eſt iter ſimplex curuarū dimenſionū ⁊ rectarū: qꝛ per realē partiū ſeparationē diuiſibile eſt corpus: qd̄ eſt rectarū dimenſionū ſed nō id qd̄ curuarū eſt. ſcd̄o qꝛ partes in actu hꝫ corpꝰ rectarū dimēſionū: dūmodo nō fuerit ſub minima quātitate: certa enī pars ignis pōt ſubſiſtere: nulla autē celi pars ſubſiſtere pōt ex̄ totū ſuū. Or ſi pars el'ti potēs ſubſiſtere eſſet alterius rōnis ab el'nto: ipſa eſſet el'ntū el'nti. ⁊ ſic ante el'ntū eſſet aliud el'ntū prius. ¶ Secūdo. el'nta figura cōtinentis figurari pn̄t. ergo ipſa nō habēt terminatas figuras: ſic ꝙ ſine figura data ſtare non poſſint. ratio eſt philo. 3. celi. tex. cōm. 68. ¶ Tertio. el'nta ſunt māoīum figurarū mixtis appropriataꝝ receptiua. ergo nullā eaꝝ ſibi determinānt. Or ſi in infinitū variabiles ſunt figure: ſiue nāliter: ſiue nō: mixtis cōuenientes: maior eſt ambitus receptibilitatis figurarū q̄ꝫ formarū ſubſtātialiū. ¶ Quarto. ſi el'nta haberēt figuras proprias: nō poſſet ex eis fieri mixtū. pꝫ ꝯſequētia: qꝛ figure nō admiſcēt̄ adinuicē. 3. celi. tex. cō. 68. ¶ Forte dices figuras el'toꝝ ſuſcipere magis ⁊ minus: quēadmodū elementoꝝ forme ſuſcipiūt. ¶ Huic ſe opponit Auer. 3. celi. cōm. 67. cōueniunt figure cū formis ꝑfectis in hoc ꝙ cōſiſtūt in idiuiſibili: ideo alterationē recipere nō pn̄t. vt. 7. phy. philo. ⁊ in p̄dicamētis. ¶ Or ſi per ſpheriū corpus itelligere volueris: corpus tantum vna ſuperficie cōtentū a centro illius corporis equaliter diſtante. tunc nedū el'nta ſpherica eſſent: ſed neq̄ꝫ celi: q̄ꝛ cōcauā hn̄t ſuperficiē. quēadmodū ⁊ tria el'nta alia a terra. terra vero cauernoſitates habet: aut aqua: aut alio corpore repletas: cuius exterior ſuꝑficies montes ⁊ valles hꝫ: eā nō eſſe perfecte ſphericā oñdētes. ⁊ dato ꝙ ad ꝑfectā ſphericitatē exterior ſuperficieꝫ ignis accederet: qꝛ celi cōcauū eſt vē ſphericū: cui: ne det̄ vacuū: imediari hꝫ ignis: nō enī facile aliorū corpoꝝ ꝑmixtionē tolerat ignis. nō tn̄ iſeparabilis ē hec figura ab ipſo. vt ex ꝑtibus ignis varijs ibi aſcendentibus ⁊ deſcēdentibus iudicari pōt. quēadmodū enī nō neceſſariū eſt ignis ꝯcauū eſſe ꝑfecte ſphericū: ſic nō eſt neceſſariū aerē eſſe perfecte ſpericū: aqua aūt nō vndeq̄q̄ꝫ terram ambit: neq̄ꝫ cētrū ſuū. ideo plus alijs el'ntis quantū ad h̄ recedit a ſphericitate. ¶ Cōtra. figura: qua per motū naturalē figurat̄ aliq̄d: eſt ibi nālis: ſed ſpherica eſt huiꝰ: qꝛ ꝑtes terre naturalr̄ petunt centrū. ⁊ cum nō ſit poſſibile ꝙ omnes ſint in cētro: tūc motu earū a grauitate in circulū diſponunt̄: vt cētro melius approximēt: ſm̄ ꝙ poſſunt. Hoc cōfirmat caſus grauiū ſuꝑ ſuperficiē terre ad equales angulos. derelictis enim duabus terris in aere nāe ſue: ipſe ad angulos acutos tendētes: duas lineas rectas ſuis motibus deſcribēt. eo fit vt motꝰ hominis ſuꝑ terrā quodāmodo ad ſphericū declinet: q̄ꝛ linea capite deſcripta longior eſt ꝙ linea pedibus deſcripta. ¶ Secūdo. deciſio lune ab vmbra terre ſm̄ giboſaꝫ diſcretionē inter ꝑtes lune illuminatas ⁊ nō illuminatas eſt: qd̄ nō eſſet niſi terra eēt ſpherica. ¶ Tertio. ſucceſſiua ſtellarum apparitio: que prius latebant ambulantē ad ōterminatū polum. puta articū ſphericitatē terre oſtendit. vt tangit ph̄s ſcd̄o celi. ad fineꝫ. ¶ Confirmatur. defectus lune in oriente circa tertiam noctis horā apparentes: circa primā horaꝫ noctis nobis apparent. qd̄ ex giboſitate terre eſt: non permittente ſoleꝫ. ita cito oriri nobis: ſicut orientalibus orit̄. ¶ Idem iudiciū eſt de ſtellis ꝓꝑe polos exiſtentibus: que aliquibus nō occultant̄: aliquibus vero ſic. ¶ Reſponſio. aliud eſt elemēto figurā eſſe naturalē: ⁊ elementū determinare ſibi figurā: tūc nālis eſt ſpherica figura el'nto: quia naturalr̄ ſibi cōuenit. vt ſanitas aīali nāliter cōueniēs eſt: ſine qua tamē viuit anial. ſed figuram nō ſibi determinat elementū: quin ſine illa ipſum reperiri poſſit. ¶ Ad primū. terra ſuo motu ſphericitati meliꝰ appropinquat iuxta poſſe. qꝛ natura de poſſibilibus facit qd̄ melius: ſed illā nō attingit: ob multas cauſas: aque autē fluxibilitas ſuperficiem reddit a cētro equaliter diſtanteꝫ: niſi aliud impedierit. Ex quo ſequit̄ ꝙ ideꝫ vas in in eleuatiori loco a centro minus de aqua continet q̄ꝫ in loco propinquo centro. pꝫ ꝯn̄tia: qꝛ equalis portio circuli parui plus recedit a linea recta q̄ꝫ equalis portio circuli maioris: ide fit ꝙ ſpherica corpora magna in ſuperficie viſa quaſi plana apparere: ⁊ terraꝫ q̄ſi plane ſecare orientem ſoleꝫ apparere. ſed ſuperficies aq̄ in vaſe prope terrā eſt vt porio parui circuli. ⁊ in eodem vaſe alto eſt. vt equalis portio circuli maioris: qꝛ equaliter vndequaq̄ꝫ diſtantem a centro ſuperficiē ſeruat aq̄. quia ad concauitatem partes aque circunſtantes ꝯfluūt ⁊ ab eminentiori defluunt. Sed forte aqua in vaſe violēter contenta non diſponit̄ ſm̄ partes ſicuti extra vas ſm̄ ſuā ꝓpriā naturā diſponeretur. ¶ Ad ſcd̄m. vmbra ab obiecto quāuis non ſpherico ad diſtantiā protenſa rotūdatur. quemadmodū quadratū ad diſtantiaꝫ viſum apparet circulariter. ⁊ quēadmodū lumen per foramē quadratū tranſiens in diſtantiam rotundat̄. ideo negat̄ cōſequentia. vmbra terre ſm̄ portionē circuli diſcernit inter partes lune illuminatas ⁊ non illuminatas. ergo terra: cuius eſt vmbra: eſt ſpherica. ¶ Ad tertiuꝫ. ſufficit ꝙ terra verſus ſphericum declinet. Et ſimilr̄ ad ꝯfirmationes. Argumentum aūt qd̄ probat ſphericitatē aque: poſito ſigno in pupi ipſum apparet prope: ⁊ non diſtans. ḡ aqua arcuat̄: ſupponit ꝙ medium. ſ. aer non ita ingroſſatur ab aqua prope aquā ꝙ viſionē impediat. vbi aer diſtantior ab aqua non ſic ingroſſari poteſt: ⁊ ꝙ non plus impedit viſionem paucus vapor q̄ꝫ multus.

Dubitatur octauo. Utrū vnum el'ntū ſit locus naturalis alteriꝰ. ¶ R̄ñ o totalis non: ſed partialis ſic. p̄ma ps patet. ignis enī cōtinet aerem ⁊ aquā ⁊ terrā. ergo ipſe non eſt proprius adequate aereꝫ cōtinens: aut vnū aliorū elementoꝝ: ⁊ de iſto loco itelligit q̄ſtio: nō aūt de cōmuni. diſtinctio eſt Ari. 4. phy. tex. cō. 14. aer aūt terrā ⁊ aquam continet. aqua vero terram cōtinet: ſed non vndequaq̄ꝫ eaꝫ ambit: neq̄ꝫ etiam ſolū terrā cōtinet. Sꝫ ⁊ mineralia: ⁊ alia que intra terrā latent. ſecūda pars patet ex Ariſto. 4. celi. tex. cōmēti. 23. ignis enī naturaliter locat̄: ſed nō ab elemēto: ſed a celo ſꝫ partem exteriorē: ⁊ licꝫ inter locu ⁊ locatū ſimilitudo requirat̄. vt tangit Auer. 4. phy. tex. cōmēti. 43. nō tamē req̄ritur actualis inqualitate eiuſdeꝫ generis: ſed ſufficit virtualis ⁊ alterius: vel non eiuſdē generis vniuoci. vt tāgit Auer. in libro de ſubſtātia orbis. capite ſcd̄o. ¶ Or ſi dixeris lunā eſſe naturalr̄ frigidam. ergo non ignis conſeruatiuā. patet añs. per aſtronomos ponentes ipſam eē frigide nature ⁊ humide: ⁊ per ph̄os dicentes eam nō eſſe intenſe calefactiuā. ¶ Dixi ignē ꝯſeruari a celo celi motu velociſſimo. nō tamē melius cōſeruaret̄ ignis imediate ſub ſtellata ſphera: que velocioris valde eſt motus q̄ꝫ ſphera lune: quia nimis diſtaret ignis a centro terre: ſeu mundi ⁊ ab alijs elementis: neq̄ꝫ ipſe ſubeſſet alijs celiꝫ. lumina etiam ſtellarū a cōcauitate celi reflexa multum ſunt calefactiua. licꝫ enī celū diaphanū ſit. reflexiuū tn̄ eſt luminū. propter ſue ſubſtātie ſoliditatē. Ex his patet ꝙ de tribus opinionibus quas tāgit Auerro. in libro de ſubſtantia orbis. quomodo celū calefaciat iſta iferiora. p̄ma. celū nō eſt calidū ſecūda. celū eſt calidū equiuoce. tertia. celū eſt calidū analogice. p̄ma eſt Ariſtotelis tenētis celū calefacere motu: aut lumine: neq̄ꝫ agēs aliquod accidēs requirit in ſe accidēs illius ſpeciei vel generis q̄ agat. ſecūda opinio eſt modernoꝝ tempore Auer. qꝛ celum mediante qualitate quadā que eſt caliditas virtualis calefacit: qua celum format̄: ideo celū eſt virtualr̄ calidū: ⁊ non formalr̄. tertia opio eſt aſtronomoꝝ cōcedentiū celū eſſe calidū vt mars aut frigidū vt ſaturnꝰ. ¶ Or ſi cōtra hanc tertiā viam dixeris ꝙ qualitates paſſiue ⁊ qualitates non paſſiue nō ſunt eiuſdē generis: ſed iferiorū qualitates ſunt paſſiue ⁊ q̄litates celi nō. ḡ ⁊c̄. ¶ Reſpōdet Auer. ibi. maior eſt vā de genere vniuoco: non aūt analogo. ¶ Quo aūt p̄ncipio celū frigefaciat dubiū eſt. nō enī ſola diſtātia id efficit. qꝛ licꝫ abſentia calidi ſit cā ꝙ caliditas abſit: nō tamē ipſa eſt cauſa ꝙ frigiditas adſit: eſt aūt celū poſitiue frigefactiuū ⁊ elemētoꝝ frigidorū ꝑ ſe cōſeruatiuū. ideo videt̄ oportere ponere influentiam. ¶ Reſponſio. aliud eſt eſſe frigefactiuū: ⁊ eſſe frigidorū cōſeruatiuū. licet igitur celū non frigefaceret: frigida tamē cōſeruat. Ignis autē aerē locat: inter que eſt ſimilitudo actualis in qualitate pria. ſcꝫ in calido. iuxta Auer. ſcd̄o de aīa. cōmēto. iiꝫ. quēadmodū igit̄ ignis naturaliter petit cōcauū celi. ita aer concauū ignis. non tn̄ ſic ꝙ ſi ignis eſſet extra ſuū locum: naturalr̄ moueat̄ aer ad ignis cōcauū: ſed oportet vt cōcauū ignis locet aerē. ipſum eſſe in certa determinata diſtantia a centro mundi. ⁊ determinata ꝓpinquitate ipſi celo. Hanc ſn̄iam voluit Auerrois quarto phyſicoꝝ. ꝯmēto. 42. loquens de loco terre. graue non querit hunc finē. ſ. ſuperficiē aque niſi ſm̄ ꝙ eſt mediū totius: non ſm̄ ꝙ eſt finis aque: ⁊ ſi nō: tunc terra moueret̄ ad aquā vbi eſſet finis eius ⁊c̄. ⁊ q̄rto celi. tex. ⁊ cōmēto. 23. ⁊. 25. ¶ Sed dubitat̄ primo. qꝛ ex determinatis ſequi videt̄ locum totalem elementi ignis eſſe: nō vnā ſuperficiē: ſed duas. ſ. celi cōcauā ſuperficiem ⁊ aeris cōuexam. ſed hoc eſt falſum: qꝛ ex eo ſeq̄t̄ locū non eſſe vnā quātitatē: ⁊ ſic nō valꝫ ꝯn̄tia: hoc eſt vnus locus. ḡ hoc eſt vna quātitas. ¶ Secundo. ſequit̄ ꝙ poſſibile ſit ꝙ minorato loco creſcat locatū: qd̄ eſt incōueniens: qꝛ tunc locus ⁊ locatū nō eſſent equalia. probat̄ ꝯn̄a: rarefiat ignis vel apponat̄ illi. ſic ꝙ plus diſtet ſuꝑficies cōcaua ignis a celo q̄ꝫ prius: ⁊ tūc patet locatū creſcere. ꝙ aūt tūc locus decreſcat probat̄. quādocunq̄ꝫ eſt aliquod aggregatū ex duabꝰ quātitatibus: quaꝝ vna ſtat altera decreſcit: illud aggregatū decreſcit: ſed locus ignis eſt aggregatū ex duabus ſuperficiebus. ſ. celi cōcaua ⁊ aeris cōuexa parte: ⁊ vna earū ſtat. ſ. quantitas celi: altera vero minorat̄. ſ. cōuexum aeris: quia ipſuꝫ efficit̄ propinquius cētro q̄ꝫ prius. ergo locus decreſcit. ¶ Reſponſio. concedit̄ cōſequens. ⁊ negat̄ ſequi locū non eſſe vnā quantitatē. qꝛ licꝫ ille due ſuperficies non ſint vna ſuperficies: ſunt tamen vnus locus: ⁊ ſic ſunt vna quātitas. ¶ Ad ſcd̄m. equalitas inter locum ⁊ locatum eſt in cōtinentia: ſic ꝙ preciſe quantū cōtinet locus: tantuꝫ eſt locatum: ⁊ quantū eſt locatum tantū eſt locus continēꝫ: nō requirit̄ autē equalitas in quātitate inter locū ⁊ locatum. diſtinctio cum dictis eſt Auerro. q̄rto phyſicoruꝫ. cōmento. 43. ſcitum eſt eniꝫ ꝙ maioris capacitatis ⁊ cōtinentie eſt certus circulus aliquātulū extenſiue minor quadrato aut triāgulo. q̄uis aliquātulū ſua cōnua extēdente extra circūferētiā dati circuli: ⁊ hoc propter deꝑditionem in angulis factā quā non contingit fieri in circulo. ſcd̄o celi. cōmēto. 29. ¶ Secundo dubitat̄. qꝛ licet dictum ſit vnum elementū eſſe locū naturalē alterius. non tamē dictum eſt ꝙ vnuꝫ ſit locus duoꝝ: qꝛ non pōt elementū cōtinens cum duobus ſibi imediate ſuccedentibus ſymbolaꝫ qualitatē habere: qua mediante locꝰ naturalis cōſeruet locatū: ⁊ cōſequēter ſequi videt̄ violentam eſſe locationem terre in aere: ⁊ ſic violentum perpetuari: ⁊ deuꝫ cōtingenter agere ad extra: qꝛ ipſe diſponit elementa ſm̄ ſui voluntatem ad ſalutē aīaliū terreſtriū: non aūt ſicut natura elementorū exigit diſponi. ¶ Reſpondeo ⁊ concedo violenter locari terrā in aere: ſimilr̄ violenter tangere aerem terrā. ⁊ cum infert̄ violentum perpetuari. dico ꝙ violentia eſt ſm̄ partem illoꝝ el'ntorum: ſed non ſm̄ totum eorū: ſecūdo dico ꝙ nullus aer perpetue manet iuxta terram: neq̄ꝫ aliqua terra ꝑpetue manet iuxta aerem: ꝓpter variationē in vtroq̄ꝫ elementoꝝ ſm̄ partes eoruꝫ: ⁊ ſic illa non eſt ſimplr̄ violentia: neq̄ꝫ ſimpliciter ſeruat̄: ſed ſm̄ quid. ⁊ cum infert̄ deum cōtingenter agere ad extra. dixi in libro de intelligentijs ꝙ cōſequens eſt verum. licꝫ ipſum ſit ꝯ philoſophū. ideo negaret philo. cōſequētiā: qꝛ deus diſponit el'nta ſm̄ ꝙ naturaliter diſponibilia ſunt ſm̄ partem: ⁊ ſm̄ ꝙ requirunt mixta diſponit aliam partē. ¶ Tertio dubitat̄: qꝛ remota terra aqua deſcendit in locum terre. ergo locus terre eſt naturalis aque. Similiter aer cedente igne verſus ꝯcauum celi aſcendit. ¶ R̄ñ o trahuntur hec el'nta ne detur vacuū: ⁊ ſic violentus eſt ille motus ⁊ non naturalis. hoc voluit Auerrois. 4. celi. cōmēto. 39. dicēs hoc fit violente. ſ. neceſſitate vacui: ⁊ loquit̄ de aere intrante ſuperficiem aque. ¶ Contra. in locum terre facilius trahibilis eſt aer q̄ꝫ aqua: ergo aer ibi trahi habet. ⁊ nō aq̄.

¶ Rñ̃o.deorſum facilius trahiť aqua:⁊ preſertim itra
terre ſpherã.¶ Quarto dubitať.qꝛ ignis eſt ꝯ̄rius aque
duplici ꝯ̄rietate.q̄re igitur eſt ꝙ locus ignis eſt ſimpl'r
ſurſum:locus vero aque nõ eſt ſimpl'r deorſum.cõſimi-
le eſt dubiũ de aere ⁊ terra.¶ Rñ̃o.melius ſaluanť cõ
traria per diſtantiã mediata q̄ꝫ imediata.ꝑpter minorẽ
cõtrarietatẽ medij ad extrema q̄ꝫ extremoꝝ inter ſe:ex-
trema hic intelligunť duplici cõtrarietate repugnantia:
mediũ vero intelligitur vnã tantũ habere cõtrarietatẽ.
ſecundo dico ꝙ maxima diſtãtia localis eſt propter na-
turas localiter motiuas.ſ.leuitas ſimpliciter ⁊ grauitas
ſimpliciter.nõ autẽ per qualitates alteratiuas.⁊ ſic ma-
xime diſtant localiter ignis ⁊ terra.

Dubitatur nono.Utrũ vnuꝫ elemen-
tuꝫ in alterũ imediate trã-
mutari poſſit.¶ Rñ̃o ꝙ ſic.ex Ariſt.ſcđo de
generatione.tex.cõmenti.24.qꝛ elementa ha
bent adinuicẽ ꝯ̄rietatem.ergo agere poſſunt
vnuꝫ in alterũ.ergo poſſibile eſt ꝙ fortius aſſimilet ſibi
id qđ eſt debilius.ergo poſſibile eſt debilius conuerti in
naturã fortioris:⁊ poſſibile eſt id qđ vna vice fortius al'r
circunſtantionari.vt al's ſit debilius.¶ Secundo:quia
ipſa habent materiã eiuſdem rõnis.ergo inuicẽ tranſmu
tabilia.¶ Tertio.quia ſi non:tunc eẽnt generatio ⁊ cor-
ruptio impoſſibiles:vt ad longum declarať ſcđo de ge-
neratione.vſqꝫ in tex.cõmẽti.30.Dicendum eſt igiť ſiue
elementa fuerint ſymbola:ſiue non:cũ vnũ abſolute do
minať ſuper alterũ.facta eorũ approximatione:ſine ex-
trinſeco impediente:tunc dominãs in ſe cõuertet alterũ.
intellige in ſe:in aliquid eiuſdẽ ſpeciei cũ ipſo.Si autem
vnũ in vna qualitate dominať:⁊ reliquũ in alia:tunc ge
nerať tertium elemẽtũ ex eis.Si autẽ hec elementa cuꝫ
dñio nõ abſoluto agerent:tunc ex eis tertiũ fieret:mixtũ
.ſ.⁊ ſic intelligit Ariſto.ṗmo de gñatione.tex.cõmẽti.89.
dicens.Quãdo autẽ potentys adequanť equaliter.tunc
trãſmutatur vtrũqꝫ in dominãs in ſui ipſius nã.non ge-
nerať enĩ alterũ.ſed mediũ.requiriť igiť adequatio:non
tamẽ tollens actionẽ:ſed tollens omnimodã vnius ſup
altero victoriã:relinquẽs aliquã victoriã vnius ſuper al
terũ.ideo proportionẽ ibi appellauimus dñiuꝫ cuꝫ ſub-
dominio.Uoluit tamẽ philo.faciliorẽ eſſe inter ſymbo-
la elementa tranſmutationẽ.ſcđo de gñatione.tex.com̃.
24.⁊ etiã citiorẽ.ſupponẽdo tamẽ in huiꝰ cõparatione
actiuitatis ⁊ reſiſtentie paritates:⁊ applicationis agẽtis
reſiſtentie:⁊ remotionis impedimẽtoꝝ.facilius enĩ vin-
ciť vnum q̄ꝫ duo ⁊c̃.¶ Nõ intelligimus tamen in huiꝰ
trãſmutationibus fieri deordinationẽ in vniuerſo:ſic ꝙ
vnũ elementũ totum in alterũ cõuertať:ſed ſufficit par-
tẽ:⁊ ſatis paruã:elemẽti eſſe:que trãſmutationẽ patiať.
Neqꝫ intelligimus fieri ſemper tranſmutationeꝫ vnius
in alterũ elemẽtũ:quin aliquãdo fiat ex elementis mix-
tum.puta cuꝫ eſt dñium vnius ſuper altero cum ſubdo-
minio.¶ Cõtra.arguiť ex natura agẽtis:qꝛ opꝫ ꝙ agẽs
in primo inſtanti gñationis exiſtat.qꝛ aliter ſequeretur
generari aliquid ſine generãte.Huius tñ̃ oppoſitũ ſeqť:
admiſſo ꝙ ex duobus elemẽtis generet tertiũ:qꝛ tũc in
ṗmo eſſe tertij geniti duo elemẽta corrupta ſunt:que ge-
nerare dicunť tertiũ elementũ.¶ Secũdo.qꝛ oportet
agens gñans nõ corrumpi in inſtãti gñationis:qꝛ prius
nãliter deſinit agens poſſe agere in extrĩſecũ q̄ꝫ ſe defen
dere:qꝛ maior requiriť virtus ad agendũ in extrinſecũ
q̄ꝫ ad reſiſtendũ:ergo ſi in hoc inſtanti corruptũ eſt hoc
agens.imediate ante hoc perdita erat eius virtus imu-
tandi extrinſecũ.Huius tamẽ oppoſitũ ſequiť:ex eo ꝙ
duo elemẽta generant ex ſeipſis tertiuꝫ.¶ Tertio.quia
agens corruptiuũ non habet agere in ſuã propriã mate-
riaꝫ per ſe.quia tunc ipſum ſeipſum per ſe corrumperet.
Huius tamen oppoſitum ſequiť:qꝛ quodlibet duoꝝ ele
mentoꝝ conuertit ſeipſum in tertiũ.¶ Quarto.qꝛ agẽs
non põt agere vltra ſuam propriã ſpeciem:qꝛ tunc plus
eſſet entitatis aut perfectiõis in cauſato q̄ꝫ in cauſa.⁊ ſic
non poſſemus ex nobilitate effectꝰ ſup cãe nobilitate cõ
cludere:videreť etiam pars perfectionis effectꝰ ſm̃ quã
effectus ſuperat cauſam independens a cauſa effectiua.
Huius tamẽ oppoſitũ ſequiť:qꝛ ex duobus minus per-
fectis elementis.tertiũ vtroqꝫ perfectius generari poſ-
ſet.vt ex aere ⁊ terra ignis.vincẽte caliditate aeris:⁊ vin-
cente ſiccitate terre.¶ Ad primum.duplex.agens prin-
cipale:⁊ inſtrumẽtale:⁊ principale duplex reſeruãs ſibi
virtutẽ qua agat:⁊ alteri dans virtutẽ ad agendũ.tũc nõ
oportet inſtrumentũ preparans remanere in iſtãti edu-
ctionis forme.Exempluꝫ in bello hoſtis miles aduerſa-
rium deijcit.⁊ haſtam frangit:⁊ illa duo elementa ad ge
nerandum tertiũ iſtrumenta ſunt.principale etiam dãs
virtutẽ alteri nõ oportet exiſtere.vt ſortem in generãdo
filio dicimus dediſſe vim gignitiuã ſpermati:⁊ ſic poteſt
eſſe ꝙ ſortes non exiſtat in inſtanti generatiõis iſantis.
ſed principale:qđ virtutẽ actiuaꝫ ſibi reſeruat:eſt id qđ
oportet eſſe:dũ incipit eſſe effectus:⁊ iſtud eſt celũ in ca-
ſu argumenti.poteſt igiť elementuꝫ dupliciter generari
vniuoce.⁊ tũc ab alio eiuſdẽ ſpeciei generať:qđ eſt agẽs
ꝑticulare ⁊ per ſe.licet non ſit eſſential'r ordinatuꝫ:⁊ põt
equiuoce generari a celo:⁊ tunc inſtrumentũ eſt illa duo
elementa:que ad eius generationẽ cõcurrũt.¶ Ad ſecũ
dum:qꝛ imaginamur agentia nãlia vſqꝫ ad certũ termi-
nũ extra ſe eſſe actiua:⁊ circa ſe pariferiam ſue actiuita-
tis habere:quã imaginamur ſucceſſiue perdi:⁊ minora-
ri per debilitationẽ virtutis.ideo cõcedimus imaginabi
le eſſe virtutẽ aliquãdo deſinere poſſe agere in extrĩſecũ
quãdo ſibi ꝯ̄trario adhuc aliquo modo reſiſtere poteſt.
cõcedo qđ aſſumiť.⁊ nego ſequi oppoſitũ eius ex deter-
minatis:qꝛ argumentũ ſupponit vim actiuã tertij elẽnti
eſſe ṗncipaliter in duobus que corrumpunť.qđ eſt nega
tum.¶ Ad tertiũ.negať ſequi oppoſitũ illius aſſumpti.
quia vnum duoꝝ elementorũ alterat aliud:⁊ nõ alterat
ſe:ſed alterať ab altero.ideo nullũ illorũ elementorũ cõ
uertit ſe in tertiũ:ſed celũ vtrũqꝫ cõuertit facta materie
ꝑparatione vnius ab altero.¶ Ad quartũ.duplex gene
ratio:vniuoca:equiuoca.in vniuoca generans agit intra
ſuã ſpeciẽ:qꝛ genitũ eſt eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime cuꝫ
generante.vbi autem generatio fuerit equiuoca.tũc effe
ctus eſt alterius ſpeciei vel rationis a generante:⁊ tunc
ſi eſt effectus minoris perfectionis eſſentialis q̄ꝫ cauſa:
tunc dicitur generans egiſſe infra ſpeciẽ ſuã.Si aũt effe
ctus eſſet maioris perfectiõis eẽntialis q̄ꝫ cauſa efficiẽs
ipſum:tũc diceret agens egiſſe vltra ſuã ſpecieꝫ.ideo cõ-
cedo aſſumptũ:nec illius oppoſitũ ſequiť.quia iſtrumẽ-
to nobilius eſſe genitũ non inconuenit:ſed pricipali agẽ-
te ⁊ totali incõueniret:⁊ duo elementa dicta ſunt eſſe in-
ſtrumentum.¶ Secũdo arguiť ex proportione agẽtis
ſupra paſſum:qꝛ oportet ad hoc vt agens agat:ꝙ domi-
neť paſſo.quia ꝑportio agentis ſupra paſſum:ſi eſt equa
litas:tunc agens ab actione eſt totaliter impedituꝫ:ſimi
liter ſi ꝑportio illa ſit minoris ad maius:ergo ad actio-
nem faciendã requiriť in agente maioritas.iuxta Auer.
12.metaphy.cõmento.41.Sed huius oppoſitũ ſequitur
approximatis duobus elemẽtis non ſymbolis:ex q̄bus
tertiũ generari habet:qꝛ ſi vnũ dominať ſuper alterum:
tunc cõuertit alterũ in ſui naturam:ſed vnum eoruꝫ nõ
cõuertit alterũ in ſui naturã:per caſum.ergo vnũ eorum

nõ dñatur alteri:⁊ agit vnum in alteruꝫ:ergo ſine dñio
eſt actio.¶ Secũdo.approximatis duobus elemẽtis:
aut vnũ eoꝝ eſt equalis virtutis cum altero:⁊ ſic non fit
actio:ſi aũt inequalis:tunc debilius perdet:⁊ permuta-
bitur.nõ aũt maius ⁊ fortius.¶ Rñ̃o.vnũ elementuꝫ.
alteri dominari:põt eſſe:vel ratione ambarũ q̄litatũ in
eo repertarũ:vel ratione vnius:tũc ſi dñatur elementũ
quo ad duas qualitates:tunc abſolute dominať dñio q̄
poteſt alterũ cõuertere.aut cũ ſubdominio quo cũ alte-
ro in mixtionẽ venire poteſt.Si autẽ ratione vnius q̄li-
tatis tantum dominať.⁊ tunc altera exiſtente ſymbola:
adhuc eſt totale dominiũ.altera vero non exiſtente ſym
bola:tunc eſt partiale dominium:tũc in caſu argumenti.
vtrũqꝫ elementoꝝ dominať alteri ſm̃ vnã qualitateꝫ:⁊
ſic vtrunqꝫ elemẽtorũ agit in alterũ ſm̃ ꝑportionẽ ma-
ioris ad minus:q̄uis nõ cõuertat alterũ in ſe.qꝛ neutrũ
alteri dñari diciť ſm̃ duas qualitates.¶ Ad ſecunduꝫ.
ſtat eſſe dñium equale vtriuſqꝫ ſuper altero.ſm̃ aliam ⁊
aliam qualitatẽ:⁊ eſſe inequale:neqꝫ ꝑpter hoc cõuertiť
maius in minus.¶ Tertio.arguiť ratione actionis:qꝛ ſi
ex igne ⁊ aqua generari põt terra:frigiditate aque vincẽ-
te caliditatẽ ignis:⁊ ſiccitate ignis vincente humiditatẽ
aque.iuxta ſniam Ari.ſcđo de gñatione.tex.com̃.27.tũc
ſequiť ignem agere in aquã.⁊ nõ calefacere eam.¶ Se
cundo.agat ignis in aquã cõuertẽdo eam in aerẽ:qđ erit
dominãte caliditate ignis ſuper frigiditate aque:⁊ domi
nante humiditate aque ſuper ſiccitatẽ ignis:⁊ tunc ſeq̄ť
ignẽ calefacere aquã:⁊ nõ exſiccare eam.generãs enim
humidã rem in ſũmo nõ exſiccat.¶ Tertio.ſi ignis eſt
cõuerſiuus aeris in ignẽ:ſit aer ſũme calidus:tunc ſeq̄ť
ꝙ ſiccitas rarefacit:patet ꝯ̄ñtia:qꝛ aer rarefit.dũ in ignẽ
conuertituť:⁊ nõ niſi a ſicco.cõſequẽs eſt falſuꝫ:qꝛ ſicci-
tas eſt in ſũmo cõdenſatiua.g̃ nõ rarefactiua.pꝫ añs.ſit
aqua frigida in ſũmo que patiať a terra conuerſioneꝫ in
eã:tunc aqua ꝯ̄denſať:⁊ a ſicco patiť.¶ Quarto.voluit
Auer.ſcđo de gñatione.cõmẽto.17.cõdenſationẽ fieri a
frigido.ex quo ſequi videť.ꝙ aqua non poſſit tranſmu-
tari in terrã:qꝛ ſi ſic:tunc aqua ingroſſareť:⁊ nõ infrigi-
dareť.puta ſi ipſa aqua fuerit a principio ſũme frigida:⁊
terra agens fuerit remiſſe frigida.⁊ tunc aqua cõdenſa-
reť:⁊ illius frigus remittereť.¶ Quinto.ſequiť ꝙ poſſi
bile ſit aliquid rarefieri ⁊ ĩfrigidari:qđ videť icõueniẽs.
ꝓbať tamẽ ꝯ̄ñtia.ſit terra remiſſe frigida:que ab aqua
ſũme frigida patiať cõuerſione in aquã.tũc patet ꝙ ter-
ra rarefit:⁊ infrigidať.¶ Sexto.ſequiť eẽ poſ'e ꝙ aliq̄d
rarefiat:⁊ nõ calefiat.qđ videť icõueniẽs.probať ꝯ̄ñtia.
⁊ ponať ꝙ aer ſũme calidus vincať ab igne ſũme calido
⁊ ſũme ſicco.tunc patet aerem rarefieri:⁊ non calefieri.
¶ Rñ̃o.cõcedo primũ ꝯ̄ñs:qꝛ ignis ſm̃ caliditatẽ ꝑdit
cũ aqua in caſu illo.licꝫ vincat aquã ſm̃ ſiccitatẽ.¶ Ad
ſm̃ cõcediť cõſequẽs:qꝛ caliditatis ſiccitas eſt effectus
per accidẽs nõ neceſſarius:licꝫ aliq̄ñ fiat ꝙ in mixto ca-
liditas ſubtiliãs humidũ faciat euaporare ipſum:⁊ ſic re
manẽt in mixtione dñantes partes ſicce:que nõ domi-
nabanť.¶ Ad tertiũ.negať ꝯ̄ñtia:qꝛ cõdenſare ⁊ rarefa
cere nõ per ſe ſequunť qualitates primas:licꝫ ſequãtur
eas.Ex quo ſequiť ꝙ idẽ inſtrumentũ a diuerſis agenti
bus in diuerſos effectꝰ dirigiť:qꝛ ſiccitate vtiť ignis ad
ignĩedũ:⁊ ſiccitate vtiť terra ad terreſtrificãdũ.¶ Ad
quartũ.dixit ibi Auer.facientia raritatẽ ⁊ denſitatẽ ne-
ceſſario faciunt caliditatem ⁊ frigiditatẽ:qđ verũ eſt:qꝛ
raritas ⁊ denſitas ſũt effectus natural'r poſteriores q̄li-
tatibus primis:⁊ cũ reperiať qualitas vnius cõtrarieta-
tis prime ſine qualitate alterius ꝯ̄rietatis:oportet ꝙ fa-
ciens denſitateꝫ aut raritatem de numero iſtorum infe-
riorũ habeat ſecũ caliditatẽ aut frigiditateꝫ.Sed ſupfi-
cialius intelligendo dictum Auer.eſt indefinitum.cõdẽ
ſatio enĩ a frigido fieri poteſt:⁊ ab hũido:⁊ a ſicco.¶ Ad
quintũ.cõcediť ꝯ̄ñs.Alium tamẽ caſuꝫ ponũt alij ad ꝓ-
bandũ aliquid frigefieri ⁊ rarefieri:⁊ ponũt aquã calidã
deſcendere per aerẽ flante borea:⁊ cadere ſuper lapideꝫ
calidũ:ita vt in vaporẽ ipſa cõuertať:⁊ pꝫ ꝙ aqua frige-
fit a vento frigido:⁊ ſubtiliať in vaporẽ.Sed dicenduꝫ
aqua dum deſcendit:frigefit:ſed nõ in vaporẽ conuertiť
ſed in cõtactu lapidis calidi:tũc cũ in vaporẽ conuertiť:
calefit.¶ Ad ſextũ.cõcediť cõſequẽs.¶ Quarto.argui-
tur rõne q̄litatũ ṗmo:qꝛ nõ dať ignis frigidus.dixit eniꝫ
philo.ſcđo de partibus aĩaliũ.ignis quãtũcũqꝫ exiguus
frigidus nunq̄ꝫ fit.⁊ in poſtpredicamẽtis:nõ eſt poſſibile
ignẽ frigidũ eſſe:huius oppoſitum ſequiť data tranſmu
tatione ignis in aquã:qꝛ nõ educitur forma ſubſtãtialis
aque.donec qualitas eius ſit remiſſa in medio gradu:vľ
infra mediũ.⁊ ſic ĩmediate ante ꝯuerſionẽ ignis in aquã
ignis eſt frigidus.¶ Secũdo.arguiť ꝙ ñ imediate trã-
ſeat aqua in igneꝫ.qꝛ non eque cito corrũpiť humiditas
ſicut frigiditas.ergo aliq̄ñ erit in hac mã caliditas cum
humiditate ſatis intẽſa.ergo tunc facta eſt aque in aerẽ
cõuerſio.¶ Tertio ſequiť ꝙ vnũ elemẽtũ.puta terra:
eſſet duabus ſiccitatibus ſiccũ:⁊ duabus frigiditatibus
frigidũ:qđ eſt incõueniens in natura.pꝫ ꝯ̄ña:qꝛ genereť
terra ab igne ⁊ aqua:tunc terra eſt ſicca ſiccitate ignea ⁊
terrea:⁊ ipſa erit frida frigiditate aq̄a ⁊ terrea.¶ Quar-
to.ſequiť ꝙ generari poterit ignis valde denſus.patꝫ.q̄e
patiať terra cõuerſionẽ in ignẽ.aut igniať ferrũ:tunc in
ṗmo inſtanti ignis aut ignis habet quãtitatẽ conuenien
tẽ igni:⁊ tũc qꝛ ĩmediate ante hoc fuit forma terre ĩ ma-
teria:ergo erat forma in mã cũ quãtitate ꝯueniente igni
aeri aut aque.non enĩ eſt tranſitus a quãtitate terre cõ-
uenienti in quãtitatẽ cõuenientẽ igni ĩmediatus.Si aũt
nõ eſt ignis nũc primo genitus ſub quãtitate cõueniente
igni:ſequiť ꝙ ſtabit forma in materia non quãtitate di-
ſpoſita pro illa forma ¶ Ad primum.minimus gradus
frigiditatis ſub quo generať aqua eſt gradus medius.⁊
tunc primũ eſſe gradus vt quatuor frigiditatis in mate
ria illa eſt primũ eſſe aque:nec ſequiť dari ignẽ frigidũ.
imo neqꝫ non calidũ:quia ṗmũ inſtans:in quo ignis nõ
eſt calidus:eſt ṗmũ iſtãs:in quo nõ eſt ignis.¶ Ad ſcđꝫ.
actio ignis in aquã eſt duplex:paulatiua:⁊ tũc conuertiť
aqua in aerẽ:veloci aũt ignis actiõe aduriť humiditas.
⁊ ſic cõuertiť aqua in ignẽ.¶ Ad tertiũ.negať ꝯ̄ñtia:qꝛ
eiuſdẽ rõnis eſt ſiccitas ſiue ignea ſit ſiue terrea.hec enĩ
cõcreta ſubſtãtialem formã cõnotant:que qualitati non
intrinſeca eſt.¶ Ad quartũ.alie ſunt dimenſiones:cum
quibus ſtare poteſt elemẽtũ:ab eis cũ quibus ſtat in ſua
nãli diſpõne:ipſis igiť elemẽtis natural'r diſpoſitis quã-
titates differentes ſm̃ magnũ ⁊ paruũ reſpondẽt ordina
te:ſicut in vniuerſo ordinanť:ſed nõ ſic differunt quãti-
tates nõ nãles eaꝝ.ignis igitur ex terra aut ferro genitꝰ
poteſt eſſe cum aliqua denſitate non ſibi naturali.veruꝫ
caliditas ferruꝫ remollit ſoluendo duriciẽ a frigore acq-
ſitam:⁊ ſic reddiť ferrũ aptum recipere figurã artis:⁊ ẽt
rarefacit ipſum:vt ſenſus oſtẽdit:qꝛ groſſius apparet in-
flãmatũ q̄ꝫ cum frigidať ⁊c̃.¶ Sed dubitať an ex tri-
bus elemẽtis quartũ generari poſſit.⁊ videť ꝙ ſic.quia
applicenť ignis aer ⁊ aqua:vincente frigiditate aque ca-
liditatem ignis ⁊ aeris:⁊ ſiccitate ignis vincente humi-
tateꝫ aque ⁊ aeris:⁊ pꝫ fieri elemẽtũ frigidũ ⁊ ſiccũ.⁊ ſic
terrã.¶ Rñ̃o.Auer.ꝙ nõ.ſed ĩtelligiť quãdo illoꝝ ele-
mentorum quodlibet dominať in qualitate vna.modo
in caſu noſtro aer vndequaqꝫ perdit.¶ Dubitať ſcđo.

VNiVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

an in iſtis permutationibus elemētoꝝ aliquādo ſit infinite velox motus: ⁊ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ īfinite modica erit aliquādo reſiſtentia ipſi agenti: qꝛ ad non gradum remitti habet qualitas reſiſtens. ḡ infinite modica erit aliquādo ante finē alterationis. ¶ R̄ñ. ꝙ nō. qꝛ finite velox eſt motus celi: ⁊ eſt ceteris motibꝰ velocioꝛ. Ad argumētū negat̃ ꝙ īfinite modica erit aliqñ reſiſtētia: qꝛ nō ſit remiſſio ad nō gradū ꝑ ſucceſſiuā perditioneꝫ latitudinis: qꝛ certus gradus ſm̄ ſe totū coꝛrumpit̃: qꝛ dat̃ minimꝰ gradus foꝛme. queadmodū in gñatione q̄litatis certus gradus ſubito eſt acq̄ſitus: ſed non per alterationeꝫ: niſi foꝛte p̄cedentem. ſed per generationē ⁊c̄.

DUbitatur decimo. Utꝝ q̄litates ſymbole elemētoꝝ ſint eiuſdē ſpeciei. ¶ R̄ñ. ꝙ ſic: qꝛ ꝓpꝛiiſſime comparant̃ ille qualitates: ḡ in ſpecie vniuocant̃. pꝫ ꝯña. ex. 7. phy. ⁊c̄. ¶ Secūdo. data p̄te q̄onis negatiua ſequit̃. dū cōuertit̃ aer in ignē: ꝙ ignis duplici caliditate eēt calidus. ſ. ignea ⁊ aerea. Oꝛ ſi caliditas p̄exiſtens vt aerea coꝛrumpat̃: tunc nō eſt in habentibus ſymbolū facilioꝛ trāſitus ꝑ paucioꝝ coꝛruptionē: quāuis imaginaret̃ facilitas trāſitus per qualitatū cōfoꝛmitatē: qđ eſt ꝯ ph̄m. ſcđo de gñatione. tex. cō. 24. ¶ Oꝛ ſi ab igne ⁊ aere qualitates eiuſdē rōnis inducant̃: cuꝫ ille ab vniuoco agente fiant: ille qualitates ab vtriſqꝫ eoꝝ facte erunt eiuſdē rōnis. ¶ Cōfirmat̃: qꝛ ſequit̃ ꝙ mixtum erit duabus caliditatibus caliduꝫ: vt aerea ⁊ ignea: ſimil'r ⁊ frigidū duabꝰ frigiditatibus: pꝫ ꝯſequētia: quia vtraqꝫ foꝛmaꝝ illoꝝ elntoꝝ in mixto cōſeruat̃. ḡ vtraqꝫ earū caliditas etiā in mixto reſeruat̃. ¶ Item ſequit̃ ꝙ octo erunt elnta: qꝛ datis duabus caliditatibus oꝫ dari duo elnta: quoꝝ vnū igneā caliditatē ſibi determinet. reliquū vero caliditatē illā ſibi p̄mo dterminet: quā aereā appellauimꝰ. ¶ Itē ſe^r ꝙ eēnt q̄tuoꝛ hūoꝛes vniꝰ q̄litatis ⁊ nō ꝯbinate q̄litatis: q eēnt alij a q̄tuoꝛ hūoꝛibꝰ cōbinatas q̄litates hn̄tibus: q ſunt colera: ſanguis: flegma: ⁊ melācolia. ¶ Itē ſeq̄tur etiā nō eſſe tantū quatuoꝛ qualitates p̄mas: ſed octo eſſent. ¶ Itē ſequit̃ ꝙ non eſſent tantū due cōtrarietates: frigiditati enim aque caliditas ignea ⁊ aerea ꝯriarent̃. ¶ Itē ex duobꝰ elntis tertiū generari poteſt. ſcđo de gñatione. puta ex igne ⁊ aqua aer. ergo opꝫ caliditatē ignis vincere frigiditatē aque: ⁊ humiditatē aq̄ vincere ſiccitatē ignis. ergo caliditas ignea ⁊ aerea ſunt vnū: ⁊ hūiditas aerea ⁊ aquea vnū. ¶ Iteꝫ terra ex aere aquā generare pōt. p̄io metheoꝝ: qꝛ terra frigefacere pōt aerē. ḡ inter illa eſt ꝯrietas: ⁊ nō ꝑ diuerſitatē inter caliditatē ⁊ caliditatē: ſed inter caliditateꝫ ⁊ frigiditatē. ¶ Tum etiā ſequit̃ ꝙ elntū p̄ternatural'r diſpoſitū. puta terrā in humido nō poſſet ignis ad ſuam naturalē ſiccitatē reducer̃. ¶ Cōtra. ignea caliditas ſiccitati eſt compoſſibilis: ⁊ non aerea. ergo ille caliditates ſpecie differūt. probat̃ añs. trāſubſtātiato igne in aereꝫ: caliditas remittit̃: ⁊ nō niſi ab humiditate. ¶ Secūdo. humiditas aerea flāmā conſeruat: aquea v̄o extinguit: ḡ humiditates ille diſtinguūt̃. pꝫ ꝯñtia: ab effectibus cōtrarijs cauſarū cōtrarietatē arguentibus. 4.° metheoꝝ. ¶ Tertio ſiccitas ignea cū maximis raritate ⁊ caliditate ſtat: terra vero cum maxima denſitate ⁊ frigiditate. ḡ differūt. ¶ Quarto. ſi caliditas ignis ⁊ aeris ſint eiuſdē ſpēi: ⁊ ipſa eſt ſūma in igne. ḡ ipſa eſt remiſſa in aere: ⁊ nō niſi per cōtrarij admixtionē. ḡ aer non eſt ſimplex. Oꝛ ſi ipſa ſit ſimplex ⁊ ſūma: ḡ alterius erit rōnis a caliditate ignis. ¶ Quinto. quātū inducit̃ de vno ꝯrio: tantū coꝛrumpit̃ de alio. ſed tota latitudo frigiditatis īducit̃ a generante aquā ex aere. ergo tota latitudo caliditatis coꝛrūpit̃: ⁊ ſic aer cōuertendus in aquā erat ſūme calidus. ¶ Sexto. ſi grauitas ⁊ leuitas elementoꝝ ſpecie dr̄nt. ergo ⁊ qualitates actiue etiā ſpē differunt. ¶ Septimo. mixtoꝝ caloꝛes differūt vt febꝛilis: ⁊ naturalis: caloꝛ enī nālis eſt aīe iſtr̄m ad nutritionē ſuboꝛdinatū: augumentationē: ⁊ generationē: ⁊ figurā. elntaris autē caloꝛ non. ¶ Octauo. ſubta eoꝝ ſpecie differunt. ḡ ⁊ eoꝝ ꝓpꝛia. ¶ Ad p̄mū. negat̃ aſſumptū: neqꝫ oꝫ in gñatione aeris ex igne remitti caloꝛē. ¶ Ad ſcđm. ignis noſter mixtum eſt. flāme igit̃ cōſeruatio ab humido eſt aeree ſubſtātie ⁊ vnctuoſo: qđ faciliter in flāmā cōuertit̃. nō aūt merito qualitatis tm̄. imoderata etiā olei multitudo: q̄uis ipm̄ ſit flāme valde cōſeruatiuū: flāmā ſuffocaret. ¶ Ad tertiū. ſtat ſiccitas cū calidiſſimo rariſſimo: ⁊ cū fridiſſimo denſiſſimo. ideo negat̃ ꝯñtia. ¶ Ad quartū. elntoꝝ ſimplicitas penes naturas ſimplices attēdit̃: nō aūt penes hr̄e accidētia intenſa vel remiſſa: per ꝯrij admixtionem vel non. ideo negat̃ vltia ꝯñtia. verū elementoꝝ purioꝛ eſt nā q̄litatibus eoꝝ ſūmis exn̄tibꝰ q̄ꝫ nō ſūmis. ¶ Ad quintū. minoꝛ eſt cōtingēs: qꝛ pōt gñari aqua ſub ſūma frigiditate ⁊ ſub remiſſa. cū eniꝫ ipſa ex terra: que fuit ſūme frigida: gñat̃. nō opꝫ ipſa generari in eē remiſſo frigiditatis: ſed cū ex calidis gñat̃: ipſa in eſſe remiſſo frigiditatis gñari pōt. ¶ Ad ſextū. negat̃ ꝯña. qꝛ grauitas ⁊ leuitas ſunt foꝛme ſubales: que ſunt alterius rōnis. ſed non ſic opoꝛtet de qualitatibus. ſ. ipſas eſſe alterius rōnis in elntis alterius rōnis. ¶ Ad ſeptimū non eſt dr̄ia in illis qualitatibus ꝑ ſe: ſed dr̄ia eſt in ſubſtātijs: qꝛ ſpūs bonus eſt nālis caloꝛ: ſed fumus aut putrida fuligo eſt p̄ter nāꝫ. ¶ Ad octauū. nō ſunt ille qualitates ꝓpꝛium quarto modo elementoꝛum.

VNdecimo dubitat̃. Utruꝫ ignis ſit pꝛimo calidus. ꝙ non. qꝛ ipſe nō calefacit. qꝛ nimis rare ſube exiſtens alia vincere nō poteſt. ¶ Secūdo. qꝛ ipſe naturaliter deſcendit ad mixtionē. ḡ ipſe frigidus eſt ⁊ grauis. ¶ Tertio. qꝛ ipſe non lucet. ḡ ipſe non nō eſt calidus in ſūmo: patꝫ ꝯñtia. a negatione ꝓpꝛij ad negationē ſubti. patꝫ antecedens: qꝛ ſi ſic. ipſe ꝓhiberet ſtellas de nocte videri. ¶ Quarto. ſi ſic. tunc ipſe coꝛrūperet aerem: ⁊ mundū. ¶ Quinto. ſi ignis eſſet p̄mo calidus: ipſe eſſet ſiccus in ſūmo: qꝛ caliditas oēm humiditatem cōſumeret. ꝙ ſi ipſe nō ſit ſiccus in ſūmo. tūc poſſet ipſe magis exſiccari: ⁊ ſic ipſe poterit magis rarefieri: ⁊ certo igne dabit̃ aliq̄d rarius: ⁊ ſic certo igne erit aliq̄d calidius. ſiccitas enī eſt lima caloꝛis. Tum qꝛ ſi aliquid humidi cū igne miſceret̃: tūc nō eſſet ignis purū elntum. ¶ Sexto. ignis deſcendit. ḡ ipſe non eſt calidiſſimus: pꝫ añs de ſtellis cadentibus. ¶ Septimo. ſi ignis eſſet pꝛimo calidus: tūc alia eſſent calida rōne ignis: qꝛ p̄mo tale eſt cauſa alijs ꝙ ſint talia. ꝯñs eſt falſum: qꝛ aer eſt calidus nō p̄mo: ⁊ tamē non rōne ignis eſt calidus. ¶ Octauo. ſi ignis eſſet ſūme calidus: tūc calide influentie ipſuꝫ nō calefacerent: ſed ipſum calefaciunt: qꝛ eſt actiuuꝫ approximatū paſſiuo: nō impedituꝫ. ¶ Reſpōſio. ignis in ſua nāli diſpōne eſt calidus in ſūmo: ſed poteſt eē ꝙ ipſe ſit calidus nō in ſūmo: cū extra nālē diſpoſitionē eſt: ſed rōne motꝰ celi: ⁊ ipſiuſmet ignis: ⁊ rōne luminis ſibi a cōcauo celi reuerberati ad ſuā naturalē diſpoſitionē redit. ¶ Ad pꝛimū. negat̃ aſſumptū: qꝛ cōterminaꝫ ſibi aeris extremitatē ignis calefacit: licꝫ aliter etiā patiat̃: ſm̄ ꝙ accidit eſſe foꝛtitudinē maioꝛē ex p̄te vnius q̄ꝫ ex parte alterius. ¶ Ad ſcđm. cū aliqua violētia eſt motus ignis deoꝛſum: quāuis ad mixtioneꝫ veniret: ⁊ motu celi cogi pōt magis calefaciēte certā ignis partē: que leuioꝛ facta

depellit p̄exiſtentē ſibi ignē non ita leuē. aut celi radio remiſſi caloꝛis factiuo. ¶ Ad tertiū. nō eſt ꝓpꝛiū ignis ſimplicis lucere. nō enī ꝓhibet ſtellas videri de nocte: neqꝫ ipſe illuminat terrā: ſed cū miſcet̃ aeri lucet: ⁊ cum miſcet̃ aque etiā: ⁊ efficit̃ flāma: ⁊ cū miſcet̃ terre efficit̃ ab aliquo cōpoſitū: qđ carbo dr̄. ¶ Ad quartū. negatur ꝯñtia. qꝛ ipſe nō coꝛrūpit celū: qꝛ celū non cōicat ſecū in mā: neqꝫ aerē totaliter coꝛrūpit: qꝛ aer eſt potēs illi reſiſtere. ſed queadmodū aliqñ coꝛrūpit ignis p̄tē aeris: ita aliqñ aer p̄tē ignis. ¶ Ad q̄ntū. negat̃ ꝯña: ſed concedit̃ ꝯñs: neqꝫ caliditatis eſt humiditatē ſimplicē ꝯſumere: ⁊ cōcedit̃ certū igneꝫ poſſe magis ſiccari: magis calefieri: magis rarefieri: ⁊ ſic certo igne aliq̄d eſt rarius aut calidius. ꝯcedit̃ tn̄ ꝙ ignis: ꝑꝑ foꝛtē ſuā actiuitatē nō tolerat extranei coꝛpoꝛis cū eo permixtionē: qꝛ cito illud conſumit: ſiccitatē aūt eſſe limā caloꝛis eſt verum: nō qꝛ ſiccitas caloꝛem itendat: ſed qꝛ ipſum foꝛtius actiuuꝫ reddit. ¶ Ad ſextum. negat̃ añs. Ad ꝓbationē ſtelle cadentes non ſunt ignis: ſed mixtū: in quarū mixtione multa quātitas aeris includit̃ faciliter motū deoꝛſum ſuſcipientie. ¶ Ad ſeptimū. negat̃ ꝯſequētia. qꝛ eſt ibi equocatio de p̄mo tali. ¶ Ad octauū. ſūme calido nō addūt īfluentie calide caloꝛē: tū qꝛ ipſe nō ſunt itenſioꝛis caloꝛis ꝓductiue neqꝫ paſſuꝫ eſt intenſioꝛis gradus caloꝛis receptiuū.

DUbitatur duodecimo. Utrū elta media equal'r habeāt d̄ grauitate ⁊ leuitate. arguit̃ ꝙ ſic: qꝛ equal'r diſtant ab extremis: ſaltē vnūq̄dqꝫ illoꝝ a ſuo extremo: vel equal'r imediat̃ illi. Oppoſitū aūt arguit̃: qꝛ maioꝛ ē ſphera ignis: per quā diſtat aer a celo q̄ꝫ ſphera terre: per quā diſtat aqua a cētro. ¶ Scđo ſi ſic: elnta ex ꝯrijs eſſent. ¶ Tertio. elnta media in ſua ſphera nāliter locant̃: ⁊ natural'r q̄eſcunt. ḡ ipſa in ſuis ſpheris nō grauitāt: neqꝫ leuitant. ¶ R̄ñ. per Auer. 3. celi. cōmēto. 39. grauitas medioꝝ eltoꝝ in ſuis locis eſt maioꝛ leuitate eoꝝ. pꝫ a ſigno: ⁊ p̄mo: qꝛ in alto vociferans: aut ſonās diſtātius audit̃ q̄ꝫ in depꝛeſſo ſonās. iō in altis locis: vt turribus ſonātia extollunt̃. verū etiā aer in loco altioꝛi ſubtilioꝛ eſt: ⁊ minus habēs vapoꝛes ſibi permixtos ceteris paribus q̄ꝫ aer: q depꝛeſſioꝛ eſt: ⁊ hoc fac̄. vt ipſe equal'r ipulſus ad maioꝛē diſtātiā mobilis ſit q̄ꝫ q depꝛeſſioꝛ eſt. ¶ Cōtra. nō hn̄t elta duas ſubſtātiales foꝛmas: ꝓpter eoꝝ ſimplicitatē: aut igit̃ grauitas ⁊ leuitas nō ſunt foꝛme ſubſtantiales: aut non ſunt ibi ambe. ¶ R̄ñ. in eis eſt grauitas ⁊ leuitas ſm̄ quid: ⁊ ſunt in capitulo relationis. 4. celi. cōmē. 27. foꝛma igit̃ ſubalis aeris eſt plus grauitas q̄ꝫ leuitas. ¶ Contra. ſequit̃ foꝛmā ſubalē aeris inclinare in locum deoꝛſum ſm̄ quid: in quē aqua inclinat. ¶ R̄ñ. aereitas aqueitati cōparari pōt: ⁊ ſic eſt leuitas ⁊ nō grauitas: ⁊ in locū ſm̄ quid ſurſum inclinat: ⁊ talis nature eſt etiam aer: cū abſqꝫ cōparatiōe accipit̃. Alio modo pōt aereitas ꝯparari ſibimet: dū ipſa alteraꝫ duarū paſſa eſt impꝛeſſionuꝫ. ſ. vnam ad ſupꝛa: reliquā vero ad infra: ⁊ in hac cōparatione aereitas eſt plus grauitas ſm̄ quid. q̄ꝫ leuitas: eo: qꝛ pari ipulſu illato aeri: ad ſurſum. ſ. ⁊ deoꝛſum. aer facilius mouet ſe deoꝛſuꝫ q̄ꝫ ſurſum. 4. celi. cōm. 29. ⁊. 39. ¶ Coꝛrelariū pꝛimū Auer. ibi. motus aeris impulſi ad ſurſum ꝓpinquioꝛ eſt motui violento: q̄ꝫ motus aeris ipulſi deoꝛſuꝫ. ¶ Cōtra. ſequit̃ ꝙ motui nāli aeris ꝓpingoꝛ erit certꝰ datus deſcenſus q̄ꝫ aſcenſus: qđ vr̄ falſuꝫ: qꝛ aſcenſus eſt nālis aeri. ¶ Secūdo. hn̄tia grauitatē ī aliquo loco: ibi violenter quieſcūt. ḡ aer violente quieſceret in regione ſua. ¶ Ad pꝛimū r̄ñ. ſimilitudo deſcenſus ad motum naturalē aeri eſt intelligenda facilitate: ⁊ ſic licꝫ magis cōueniat aſcenſus aſcenſui in rōne motus. non tn̄ magis cōuenit in hoc: qđ eſt faciliter fieri. ¶ Ad ſcđm. habentia grauitatē in vno loco: ⁊ ibi grauitantia: ſunt que violēter ibi quieſcūt: ſed habētia grauitatē: ⁊ nō grauitātia: nō violenter ibi locant̃: cū quo tn̄ ſtat ꝙ facil'r ſunt ipulſionē recipiētia ad deoꝛſuꝫ: ⁊ ſic eſt de aere. Elemēta igit̃ media in ſuis regionibuſ habēt foꝛmā ſubalē: per quā in igne vel in ignis regione deſcenderēt: ſi ibi eſſent: ⁊ in terre regione exiſtentia aſcenderēt: ſi nō eēnt impedita ⁊c̄. Hec aūt elemēta nō in ſuis regionibus grauitantia ſunt. nō enī aīal ſentit grauitationē a ſphera aeris: neqꝫ a ſphera aque: quāuis ſub valde pꝛofunda aqua exiſteret aīal. nō enī eſſet poſſibilis natatio in aqua ⁊c̄. ſi etiaꝫ aqua in ꝓpꝛia regione grauitaret: ipſa lignū ſub ea exiſtens aſcēdere nō permitteret: qm̄ poſſet tāta aque quātitas ligno ſuperponi ꝙ ipſa ſua virtute reſiſtitiua viceret ligni viꝫ aſcenſiuā. ¶ Cōtra. argumēto Ari. vter aere plenꝰ plus ponderat q̄ꝫ vacuus. ſimil'r veſica. ¶ Secūdo. plūbuꝫ duarū libꝛarū tardius deſcendit in aere q̄ꝫ lignū centuꝫ libꝛarū: ⁊ hoc nō eſt: niſi ꝓpter aerē in ligni cōpoſitione intrantē. ḡ aer in ꝓpꝛia ſphera grauitat. ſimil'r in aq̄ plūbū deſcēdit: ⁊ nō lignū: qꝛ aqueitati ⁊ terreitati aer reſiſtit dominans in ligno: ⁊ ſic aqua nitit̃ deoꝛſum trahere in ſphera pꝛopꝛia. aſſumpta ſunt Ariſto. ⁊ Auerro. 3. celi. ¶ R̄ñ. themiſtij ⁊ ſimplicij: nō ꝑcepi dr̄iaꝫ in experiētia. ⁊ ſi ibi eſt differentia: ipſa eſt ibi ꝑꝑ aeris cōculcationē: q grauioꝛ ſit aere exterioꝛe. ¶ Cōtra. rei leuis cōculcatio potius leuitat q̄ꝫ grauitet: qꝛ velocius aſcēdit plus de aere q̄ꝫ minus de eo ceteris paribꝰ. ¶ Dicēduꝫ ꝙ aer vndecūqꝫ depꝛimat̃: ex ſe deſcendit: a ſuperioꝛi aūt veſice depꝛimit̃. ideo deſcenderet ille aer: niſi impediret̃. iō veſica plena eſt grauioꝛ. Sed Auer. 4. celi ꝯmēto. 30. dixit vtrē Ariſt. eſſe tenuioꝛē ⁊ ſiccioꝛē q̄ꝫ vter Themiſtij: aut foꝛte aerē in vtre Ariſt. fuiſſe humidū groſſuꝫ: ſꝫ in vtre Themiſtij ſiccū ⁊ ſubtilē. ¶ Coꝛrelariū ſcđꝫ. ſpūs in aīali nō exeunt ab eo: aut euapoꝛāt aſcendēdo qꝛ eoꝝ maioꝛ ē grauitas q̄ꝫ leuitas: ſic ꝙ maioꝛ ē aeris q̄ꝫtitas ī illoꝝ mixtiōe q̄ꝫ ſit p̄s ignis in eadē: vnde p̄ti ignis: q̄ eſt in ſpū cū ſit leuis ſimpl'r: nō accidit grauitas: niſi ꝑꝑ partē aeris ſibi admixtā. ideo cū iſte due p̄tes ſegregabunt̃: moꝛiet̃ aīal. ¶ Ex h̄ pꝫ q̄ꝫ ꝓpīquū veritati eſt ſpūm in coꝛpoꝛe noſtro aere nutriri: ⁊ p̄ſertim qꝛ ꝑ motū coꝛdis ſanguini ꝑmiſcet̃ aer ex quo ſpūs generant̃: ſed qꝛ ſpūs inanimatū eſt: ideo nō nutrit̃. ¶ Oꝛ ſi hic dixeris eſſe in ſpiritu humiditatē ipſum depꝛimentē. dicā in ipſo eſſe caliditatē ſubleuātē. ¶ Ad ſcđꝫ. Themiſtius dixit hoc eē. qꝛ terreitas ⁊ aqueitas in arboꝛe vincunt terreitatem ⁊ aqueitatem plumbi. ⁊ aer arboꝛis grauibus in aere non reſiſtit. Auerro. vero voluit hanc eſſe cauſaꝫ accidētalē: qꝛ ſtat ꝙ terreitas ⁊ aqueitas ſint paria in plūbo ⁊ ligno ſed tunc lignū velocius deſcēdet in aere: ꝓpter aerē detrahentē. ⁊ hāc dixit eſſe cām eētialē ignotā: quā nō cōpꝛehendit Themiſtius. diſtrahit̃ tn̄ aer a terra ⁊ aqua: ⁊ excitatus ſe mouet deoꝛſuꝫ. ¶ Scđꝫ ſignū eſt de fulmine ⁊ aſſub. que ſunt mixta imperfecta ex duobꝰ elntis. ſ. aere ⁊ igne: que incēſa deſcēdūt. qđ eē nō poſſet: ſi aer tātā haberet leuitatē ſicut grauitatē: vt ſi ex vna p̄te ignis ⁊ mille aeris fiat mixtū: impoſſe eēt vt illud deſcenderet ſine extrīſeco ipellēte. ¶ Cōtra. nō ne req̄rit̃ impellēs? ¶ R̄ñ. poſſe eſt ꝙ nō vt ſi aer in ꝯpoſitione eſſet ſatis denſus. ¶ Tertiū ſignū: qꝛ caloꝛ eſt cā leuitatis aeris: ⁊ humiditas eſt cā grauitatis eius. modo apud oēs humiditas aeris maioꝛ eſt ſua caliditate. ſaltē vt plurimū: q aer eſt in humiditate pꝛimū. in caliditate vero ſecundū. ¶ Cōtra. ſi grauitas ⁊ leuitas ſunt ſube: q̄uo cauſant̃ ex

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

qualitatibus primis. ¶ Rñſio. forma ſubſtātialis elñti ex qualitatibus primis cauſalitatē hʒ. 4. celi cōmē. 40. imo etiā locus eſt cā elñtoꝝ. ¶ Correlariū dñe ſubarū ſunt accñtia: neqꝫ icōuenit: qꝛ elñta ſunt diminuti eſſe: ſʒ accidētia in formis aīaliū potius cauſata ſunt qꝫ cauſa. Iſtas tñ accñtales dñas alie ſubales dñe precedūt ſum pte ab eaꝝ formis ſubalibus. vt leuitas ꝛc. ¶ Cōtra. aq̄ facilius aſcēdit qꝫ aer deſcendat. ꝰ nō ſic facilis eſt aeri deſcenſus vt poſitū eſt. probaṫ añs. de vaſe aut fiala calefacto: ꝛ reuoluto ſup ſuperficiē aque: tūc aqua itrat fialā: ꝛ aſcēdit: ꝛ aer fiale iclusus nō deſcēdit. Argumētū eſt Auerro. 4. celi. com̄. 39. ¶ Rño Alexādri afrodiſei. aer calefactus ꝓpter contactū aque frigide frigefit: ꝛ ſic aer cōdenſaṫ. ꝛ ſic ipſe minorē locū occupat: ꝛ ſic aqua ipſuʒ inſequiṫ ad probibendū vacuū. ¶ Hanc dicit Auerro. eſſe ſcdaʒ cām. pma aūt eſt. qꝛ aer calefactus nāliter aſcēdit. qꝛ igniṫ: ꝛ ſic loca aque ꝓpiqua relinquit: ꝛ ſic aqua aſcendentē aerē inſequiṫ. ¶ Tertia cā eſt Alexādri: qa plus moueṫ de aqua qꝫ ſit neceſſariū pro repletione vaſis: ꝛ ſic aer calcaṫ ſeu cōprimiṫ: aqua eni poſtqꝫ vigore vacui pncipiū motꝰ accepit: tūc ex ſe moueṫ. ¶ Cōtra. aqua attrahiṫ ab aere: ꝛ aq̄ impellit aerē. ꝰ illð qð attrahiṫ impellit aut qð impelliṫ attrahit. ¶ Reſpōſio. cōcedendo ꝯñs: qꝛ attractū in pncipio motus in fine eius expellit: ꝛ attrahēs in pncipio impelliṫ in fine. ¶ Ad argumentū in oppoſitū: ſi media eſſent ex extremis cōponibilia: q̄ ab extremis equalr diſtarēt: illa eſſent ex extremis equalr cōpoſita: ſed media in propoſito ſunt ſimplicia: ꝛ nō ex extremis cōpoſita: neqꝫ cōponibilia: ſed qꝛ diſtantior eſt aer a celo qꝫ ſit aqua a cētro: ſufficit ꝓpoſito aerē facilius depelli qꝫ ipſuʒ ſurſuʒ pelli. ¶ Ad ſcdm. hñt elemēta media adiuuare mobilia in ſuis motibus nālibus ꝛ violētis: ſiue grauia ſint: ſiue leuia: ſiue aſcendant: ſiue deſcēdant. ꝰ ipſa grauitate ꝛ leuitate inexiſtēte indigent. Ad argumētū. negaṫ ꝯña: ſed illius cōfirmationē ponit Auer. 4. celi. cōmēto. 6. dña inter graue ꝛ leue ſimplr ꝛ ſm qd nō eſt niſi ſm magis ꝛ minus: ꝓpter illud qð admiſceṫ cū eis ex altero ꝯrio. ꝛ 5°. phy. tex. cōmēti. 45. Hic aūt minus ſemp ꝯmixtio ꝯrij eſt. ¶ Rño ꝑ Auerro. 4. celi. cōmēto. 26. Nō eſt itelligēdū ꝙ due potētie. ſ. grauitatis ꝛ leuitatis exiſtāt inſimul in his medijs: quēadmodū ꝯria exiſtunt in medio: qꝛ ſi ita eſſet: tūc aq̄ ꝛ aer cōponerenṫ ex terra ꝛ igne: ſed intelligendū ꝙ due exiſtūt in eis ſm cōparationē: ex quo nō ſequiṫ vt ſint cōpoſita. ꝛ ſic Auer. ſimul ſeipſum exponit ꝛ Ariſto. ¶ Ad tertiū. nō grauitāt aut leuitant elñta media: niſi poſtqꝫ impulſionē paſſa ſunt: aut attractioneʒ: ꝛ hoc ſi in loco ſuo nāli exiſtāt: vt terra in centro: ꝛ ignis in cōcauo lune. ¶ Cōtra. ſupra dictū eſt ꝙ partes terre grauiores depellūt minus graues. ¶ Rño. nō eſt ꝯdictio: qꝛ nō eſt debitus ordo grauiora ſupponi: qm̄ grauiorū eſt ſupponi: ꝛ ꝯſequēter cū grauiora ſubſunt: tunc nō eſt grauitatio.

Dubitatur tertiodecimo. Utrū aer ſit frigidus. ꝙ nō arguiṫ: quia ipſe nā ſurſuʒ ferṫ. ¶ Secūdo. violēta ē aeri frigiditas: ꝛ nālis eſt caliditas. ¶ Oppoſituʒ aer ꝑ leuē infrigidationē mutaṫ in aquā: ergo ipſe nō eſt calidus. ¶ Scdo aer nullā caliditatē ſibi determinat: ꝰ ipſe nō eſt calidus: pʒ añs. qꝛ aer eſt idifferēs ad calidū ꝛ frigidum: vnūqðqꝫ illoꝝ celeriter recipiens. ¶ Rño. aeris regio in tres diuidiṫ ptes: ſuperioreʒ igni cōterminā: mediā: iferiorē. ſuperiorē itelligūt illā ꝑ quā vis ignis calefactiua pōt. Inferiorē vo illā in qua fortis eſt radiorū reuerberatio calefacere potēs. mediā vo iter has duas iterſeruerūt. Tūc dicēdū ꝙ ſupior aeris regio calida eſt: tū ex ignis ꝓpinquitate: tū etiā ex ꝓpinquitate aliquāta ad motū celi velociſſimū: tū ab effectu: quia ignite impreſſiones ibi generāṫ. Aeris etiā regio iferior calida eſt. ſ. ex radioꝝ reflexione. Sed he rōnes potius ab exterioribus caliditatē oſtēdunt qꝫ nālem ꝛ inſertā. reflexio etiā licʒ nō ſit cauſa calefactionis: eſt tñ quo melius fit calor a radiāte luce. magis igiṫ accedētes ad ꝑpēdicularē reflexiones ſunt fortiores. ſtellis igiṫ magis accedētibus ad punctū vertici directe correſpōdēs in celo: qð çenith appellāt: fortior fit impreſſio: ꝛ cū ſub oriçonte ſtellarū exiſtentiū radij: aut nō directe reflexi ſint ad ſuperficiē terre: aut nimiū a remotis veniāt: debilis eſt corū impreſſio reſpectu ipſius radij nō ſub oriçōte exñtis. Habet etiā aeris regio hec iferior humiditatē ſibi aduēticiā: quā vapores ab aqua eleuati cōicāt aeri: cū ipſi ꝑmiſcenṫ. Media aūt aeris regio apð cōiter opinātes frigida poniṫ. Et petrus aponēſis poſuit dña. 14. ꝙ effectꝰ poſitiui. ſ. date frigiditatis cauſaʒ eſſe priuatiuā. ſ. a fonte caloris diſtātiā: ꝛ ſic nullā dedit frigiditati medie regionis aeris cām poſitiuā: qð extra nām eſt. licʒ eni diſtātia a calido ſit cauſa ꝙ calidū nō imprimat. nō tñ diſtantia illa eſt cauſa ꝙ frigidū inſit: imo illa diſtātia nō eſt cā ꝙ calidū nō inſit: licʒ illa diſtātia ſit cauſa ꝙ calor nō inſit huic ab illo agēte a quo diſtat. Cōceſſit etiā ꝙ aliqð violentū erat ꝑpetuū: qꝛ hec frigiditas violenta eſt aeri: ꝛ ꝑpetuo ineſt. ſed hoc ꝯñs eſt apte cōtra phʒ per totū librū de celo: neqꝫ dicendū eſt aliquā ptē aeris ꝑpetuari: neqꝫ aliquā ptem aeris frigidā ꝑpetuo ſtare frigidā: ꝛ ꝯſequēter nō ꝑpetuaṫ violentū: quāuis ꝯcedereṫ mediaʒ regionē aeris eſſe ſemꝑ frigidā: qꝛ ſepe adueniūt ptibus aeris corrūpentia: ꝛ aliqñ impellentia vel ad ſurſuʒ vel ad deorſum: ꝛ ſic cōtingit aerē: qui prius erat frigidus: calefieri: cū igiṫ aeri naturalr inſit caliditas: ſi nulla cā violentans ipſum: ipm alterat: ipſe eſt calidus. Alij doctores cōmunes cām frigiditati aeris poſitiuā inuenerūt. ſ. impſſionū frigidarū gñatio: qꝛ cōmuniter ꝯcediṫ aquā ibi generari: ſed hāc cām videmus aliqñ adeſſe: aliqñ abeſſe. etiā ad illā portari: aut aſcendere pōt res calida: ſicut frigida: ꝛ a calidis facilꝰ patieṫ aer ille qꝫ a frigidis: ꝓpter ſimilē proportionalē ꝛ cōuenietē aeri eſſe paſſionē illaʒ: diſſimilē vero ꝛ improportionalē ꝛ diſconuenietem eſſe frigiditatē. ferunṫ aūt per illā regionē exalationes calide: que vſqꝫ in tertiā aeris regionē aſcendere habēt. veꝝ nō tāto tēpore moranṫ ibi calida: ſicut frigida: que ſubleuata amplius aſcendere nō poſſunt: neqꝫ deſcēdere: niſi grauia fiant: aut depellanṫ. Cōtrariorū etiā cōtreoperātiā appoſuerūt: quā antipariſtaſim appellarunt: per quā ꝯriū alterius iuxta ſe poſiti fortificatiuū eſt: ſed per accidens: ad qð accedit poſſibilē eſſe mixti impfecti alterationē ab itriſeco: ſic ꝙ ꝑs ptē aliā alteret: ꝛ ſic ꝑs remiſſe frigida ad actualitatē deduciṫ: ꝛ itēſionē. Influxuʒ ēt celeſtē appoſuerūt aliqñ ibi frigus opantē: aut calorē remiſſuʒ. Sʒ dðʒ ē ꝙ hʒ oīa ab aere extriſeca ſūt: ꝛ ſi illi frigiditatē iprimāt: illa ē nō nālr ꝛ aduēticia aeri: ꝛ ſic ſi ipe ſue nāe relinq̄reṫ: calidꝰ eēt: iō dico ꝙ nō ſp ē media aeri regio frida poſitiue. ¶ Argumēta añ oppm admittūṫ: qꝛ oñdūt calitatē aeri nālr ꝯuenire. Sʒ ad argta poſt oppm rñdeṫ. ¶ Ad pm. aer ſube ſubtilē. iō pauce ē reſiſtētie tāreu calidoꝝ qꝫ fridoꝝ agētiū: iō negaṫ ꝯña. qm̄ facilē paſſionē a frido fac̄ aliqñ friditas rei nāl: aliqñ vo alia cā: vt raritas poroſitatū corpis: aut ſubtilitas ſube: ꝛ ſic ē i ꝓpoſito: qꝫuis calefactio ſit aeri nāl: frigefactio vo ꝯ naturā. ¶ Ad 2m. aeri idña ſumi pt ab eo qð ſibi nālr ðtermiat aer: ꝛ tc̄ negaṫ aſſūptū: qꝛ calitatē ſibi ðtermiat. pt āt ſumi idña a mō ſbe facile paſſibilij: ꝛ tc̄ ꝯceſſo añte neꝰ ꝯña.

Dubitatur quarto decimo. An aer ſit primo humidus. ¶ Reſponꝰ ꝙ ſic. qꝛ vnicuiqꝫ elemēto vna qualitatum primaꝝ attribuenda eſt: que illi primo iſit: vt caliditas igni: frigiditas aque: ſiccitas terre ꝛc. dixit etiam Auer. 2° colliget. capi. ſcdo. aer eſt humidior aqua ſicut declaratū eſt in naturali philoſophia: humiditas tamē aeris eſt duplex: qualitatiua in ſubſtantia aeris radicata. ꝛ hec eſt aeri naturalis. alia eſt humiditas ſubſtantialis aeri ꝑmixta. vt vapor aeri permixtus: ꝛ hec humiditas ab aqua eleuata per aerem diſſeminaṫ: aut a ſupra deſtillans eſt ꝛc. ¶ Contra. per Auerroiʒ 4° metheoꝝ. ſicci quidem terre: humidi auteʒ aque. ¶ Secundo. per Galenum primo farmacorum. aqua eſt magis humida qꝫ omnis res: dixit eniʒ ſūme humidū aliud confiteri qꝫ aquam videtur valde vanum. ¶ Tertio. ꝑ Galenū in libro de cōplexionibus. nō pōt dari aial ſumme humidum ſicut aqua. ¶ Quarto. quia hyems eſt humidior vere: ꝛ ꝓportionatur hyems aque: ver auteʒ aeri: ꝰ aqua eſt humidior aere. ¶ Quinto. experientia. qꝛ magis humefacit aqua qꝫ aer: imo potius exſiccat aer qꝫ humectet. patet de corpore nr̄o: cuius cutis ab aere tacta riget: ꝛ exaſpaṫ. pʒ etiā de pānis humidis in aere extenſis: exſiccanṫ enim neduʒ ꝙ humectenṫ. ¶ Rño. aqua rōne denſitatis ſue ſubſtantie: quā habet reſpectu aeris: fortius opaṫ humectando qꝫ aer: lʒ ipſa ſit remiſſioris gradus humiditatis qꝫ aer. aquā enim calidam magis experimur ledere manū qꝫ flammam: ꝛ tamen nulli dubium eſt aquam eſſe minus calidā qꝫ flāma. ¶ Ad ſecundum. reſpondet Auerrois 2° de aīa. cōmento. 105. nō graduanṫ apud medicos res ſm ſuas cōplexiones in ſe: ſed ſm cōparationem eaꝝ ad corpus humanū. ideo negat Auerrois ꝯſequentiam hanc: talem effectū facit hoc in corpore humano: ergo ipſum talis nature eſſe dicendum eſt. ¶ Ad tertiuʒ ex ſcdo reſpondendū. ꝙ ſummū eſſe aque in humiditate accipiṫ a Gal° a forti effectu in humectando: quem facit aqua in corpore humano: nō autem accipiṫ ab intenſo gradu: de cuius gradus intenſione nunc: cum in philoſophia ſimus: loqui opʒ. ¶ Hāc ſentētiam habet Auerrois primo cāticoꝝ. ꝯmento. 15. Qui cōparās aerem aque dixit aerem eſſe humidioreʒ aqua. ꝛ ꝙ aqua ſit nihilominus potentior in humectatione corpoꝝ: quibus obuiat: qꝫ ſit aer. ¶ Ad quartuʒ. negatur aſſumptū. quāuis eniʒ humiditas hyemis poſſet intelligi eſſe extēſiua: qꝛ pluries cōmuniter pluit. nō tñ hūiditas hyemis eſt intēſiue maior humiditate veris: neqꝫ in aqua in hyeme depluta apparet maior humiditas qꝫ in aqua in vere cadenti. ¶ Ad quintum in aere ſtellaꝝ virtus reperitur exſiccans corpus noſtrum: ideo diſpoſitionem aeris nō aliunde a ſua nāli diſpōne alteratam difficile eſt expiri. ¶ Sed dubitaṫ vnde eſt. ꝙ cum aer humiditatem ſibi primo determinet: ꝛ nō aqua: humiditas ab aere ſeparabilis eſt: ab aqua vero inſeparabilis. ¶ Rño. hoc eſt ex forti humiditatis reſiſtentia preſertim in ſubiecto dēſo exiſtentis: ꝛ debili actiuitate ſiccitatis in corpus humidū ¶ Secūdo dubitaṫ: an ſit conuenienter dictuʒ humidū aeris eē formale: aque vero materiale: aut humidū aeris eſſe ſubtile: aque vero groſſum. ¶ Rño. ſi intelligiṫ inter illas humiditates accidentalis diſtinctio. ſ. ex pte ſubiectoꝝ: aut modo ſubſtantie illorū elementoꝝ: bene dictum eſt. Si autem intelligiṫ diſtinctio eſſentialis inter illas qualitates: male dictū eſt. ¶ Tertio dubitaṫ. an humiditas ſit ſm eſſentiam in aere: ſecundū vero apparentiā ipſa ſit in aqua. ¶ Rño. hic ſenſus verus: ſenſui euidētior eſt aque humiditas qꝫ ipſius aeris. ¶ Quarto dubitaṫ. an humiditas aeris ſit ſubſtātifica: aque vero madefactiua. ¶ Rño. hic ſenſus verus eſt in mixtis ꝑfectis puta aīalibus. humiditas aerea eſt conuenietius pabulū caloris nālis qꝫ humiditas aquea.

Dubitatur quintodecimo. Utrū terra ſit frigidior aq̄. ¶ Reſponꝰ ꝑ Auerroim primo canticoꝝ. cōmento 15. aqua eſt frigidior qꝫ terra. ſed ꝓpter textuʒ phylo. pmo phyſicoꝝ. cōmenti. 54. differētie aque ſunt minus ſenſibiles differentijs terre. voluerunt aliqui aquā eſſe minus frigidā terra. ¶ Sed ꝯ. omne elementū ſibi primo determinans qualitatē aliquaʒ habet eam intenſiorem: vel ſaltem nō remiſſiorem: cū ipſuʒ eſt in ſua puritate exñs: qꝫ illud qð nō ſibi primo determiat illā. qð eniʒ eſt primo tale eſt maxime tale. 2° meta. textu ꝯmenti. 4. ſed aqua eſt primo frigida. ¶ Ad auctoritatē. nō ſi aliqd eſt magis ſenſibile. illud eſt itēſius: qꝛ ſtat maioritatē ſenſibilitatis ſeq fortitudinē q̄litatis ad agēdū. ſeqṫ aūt fortitudo q̄litatis ad agēdū multitudinē forme alijs pibꝰ: nō. n. opʒ magis calcatā formā alterius ſpēi eē fortiorē minꝰ calcata. ſed ſuppoſito ꝙ forma ſit eiuſdē rōnis: ſtat mltā eē formā ſub remiſſo gradu: ꝛ paucā ſub itēſo. ſʒ aūt ꝙ mā ē mlta aut pauca: forma ē mlta vl pauca. de formis eniʒ q̄ de potētia materie educunṫ loqmur. Si eniʒ cōſiderauerit aliquis terrā ſub radijs ſolaribus: ꝛ aerē terre contiguū: inueniet aerē magis paſſiuum a calore qꝫ terrā: qꝛ calor eſt aeri nālis: ꝛ terre violentus: ꝛ ſubtilis ſube eſt aer. ꝛ ſic paꝝ reſiſtētis: terra vero groſſior: ꝛ ſic multe reſiſtentie. ꝛ tamen ad tactū ſentiṫ calor terre impreſſus: ꝛ non aeri. ¶ Cōtra. 2° de partibus animalium Ariſtoteles diffinit calidius: id qð ampliorē inuehit ſenſum: cū tāgitur. ꝛ ſic maioris caloris iudicanda erit terra qꝫ aer illi contiguus. ¶ Reſpōſio. intelligenda eſt Ariſtotelis ſententia. ſuppoſita ceterorū paritate: erat autem in propoſito diſparitas: ſcilicet terra denſa: ꝛ aer rarus. Secundo per amplioreʒ intelligo intenſiorē qualitatem: non autem fortiorem. Eſt igitur aqua primo frigida: neqꝫ ſunt duo elementa primo frigida. neqꝫ primo tale eſt remiſſius tale: vnde aqua eſt intenſius frigidum qꝫ terra. calidiſſimo enim frigidiſſimū opponitur. vt igni aqua. ¶ Contra. terra eſt diſtātior a fonte caloris qꝫ aq̄. ergo terra eſt frigidior qꝫ aqua. ¶ Secundo. ſi aqua ſit primo frigida: ꝛ aer primo humidus. ꝰ aqua in comparatione ad aerē eſt actiua: ꝯñs eſt falſum. quia tunc ſupius ꝛ actualius eſſet paſſiuum. ¶ Tertio. ſi nō eſt terra frigida in ſummo: tūc poſſibile eſſet aliqd rarefieri: qð nō calefieret. imo frigefieret. pʒ de tranſitu terre remiſſe frigide in aquā ſūme frigidā. ¶ Quarto. ſeqtur poſſibile eſſe aliquid cōdenſari: ꝛ eius frigiditatem remitti. patet dato tranſitu aque ſumme frigide in terram remiſſe frigidaʒ. Confirmatur. quia ſequitur ſtāte equali frigiditate poſſibile eſſe variationem in raro ꝛ denſo. patet ꝯſequentia. ex conuerſione terre ſumme frigide in aquaʒ ſumme frigidam: aut econtra. ꝯſequentia vidētur eſſe cōtra Auer. ſeptimo phyſi. cōmento. xi. Similiter illud: qð rerefit: neceſſe eſt vt tangatur a rarefaciente: ſm ꝙ eſt calefaciens. ¶ Ultimo aliquid eſt frigidius qꝫ aqua. ergo aqua non eſt primo frigida. patet ꝯſequentia: ꝛ antecedens probaṫ per Ariſtotelem ſcdo de generationeʒ. textu cōmenti. 21. attribuentem glatiei frigiditatem oppoſitam ibi. ¶ Ad primum. dixit Albertus magnus ex Auicenna aqua eſt frigidior ideſt magis frigida qꝫ humida: non auteʒ quia aqua ſit frigidior qꝫ terra. imo eꝯ terra ē frigidior qꝫ aq̄. ¶ Cōtra. Ari. pͦ methe. in medio. ꝛ circa mediū ſunt frigidiſſimū ꝛ grauiſſimū. vbi nō eē hec idē. ſ. mediū ꝛ circa

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

medium conſiderandum eſt:ſed medium eſt mundi cētrum.ſ.terra ⁊ crca mediū eſt circa centrū.ſ.circa terrā: neq̄ȝ idē ē grauiſſimū ⁊ frigidiſſimū:ſȝ terra eſt grauiſſimū.⁊ eſt in medio.qꝛ ipſa eſt cētrū celi:⁊ circa terrā: que eſt medium:eſt aqua:q̄ eſt frigidiſſimū. ¶ Secūdo data hac opinione ſeqtur.ꝙ ꝯña Ariſtotelis nō valeret. aqua eſt magis frigida q̄ȝ humida:ḡ aqua eſt primo frigida:qꝛ cū hoc:qḋ eſt eſſe intenſius tale:ſtat eſſe non primo tale. Egidius romanus diſtinguit: duplex calor. celeſtis: elementaris:patet diſtin°.7°meta.textu commenti.3i. ⁊.i2. meta.cōmento.i8.⁊.i6.de animalibus.Celeſtis eſt mēſuratus:gñans:informans figura propria elemētaris vero eſt corruptiuus:nō proprie figuratiuus figura cōueniēti: neq̄ȝ eſt hec caliditas menſurata:ſed excedēs ⁊ adurens. proportionabil'r duplex eſt frigiditas.ſ.celeſtis:elemētaris:frigiditate celeſti terra eſt frigidior q̄ȝ aqua. qꝛ terra eſt diſtātior a celo:⁊ ſic radij celeſtes ⁊ motus celi min⁹ ad ipſam ꝑueniunt.Elemētari vero frigiditate aqua eſt frigidior.quia frigiditatem primo ſibi determinat aqua. ¶ Sed qꝛ principaliter queritur hic de q̄litatibus elemento ꝓprijs:nō aūt de extrinſecis q̄litatibus:aut aduēticijs: ideo abſolute ⁊ ſine diſtinctione ſupra rñſum eſt. Tū etiā dato ꝙ duo calores in mixtis repiant̄:nō tamen duo in elemētis calores exiſtūt.Addo tñ ꝙ remotio a motu dat gētē:grauitatē ⁊ frigiditatē.2°celi.cōmento.94.⁊ lȝ maxima ſit grauitas in terra.⁊ maxima quies localis. nō tñ ibi maxima eſt frigiditas.vicinitas aūt motui celeſti dat ſiccitatē:caliditatē:⁊ motuȝ.qꝛ in igne nō eſt maximus motus:ſȝ maximi motus imitatio.ſunt tñ hec a celo tanq̄ȝ cauſa vniuerſali:cui cauſe particulares corrñdent. ꝓprietates aūt,figurātis ⁊ mēſurati ſunt:q̄ circa mixtoꝝ gñationē ꝯſiderant̄.qualitas.n.in ſuo eſſe itenſiſſimo ꝓportionat̄ elemēto:ſed diſproportionat̄ mixto.ꝑſcindendo igit̄ a naturis mixtoꝝ ſtādo in ſimplicibus: eadē res ſunt caliditas celeſtis ⁊ elemētaris:ſil'r ēt frigiditas celeſtis ⁊ elemētaris:nō.n.ignis duabus calitatibus: ſiue numero:ſiue ſpē differētibus:calidus eſt.neq̄ȝ aqua duab⁹ frigiditatibus frigida eſt. ¶ Et ſi etiā mixto cōparaueris iſtas:eaſdem eſſe elemētares nāles ⁊ celeſtes aſſero. ¶ Et ſi dixeris calorē animalē nutrire:elemētarē auteȝ nō. ¶ Nego minorē.qꝛ ſcđo de aīa calor ignis eſt cōcauſa nutritionis. ¶ Et ſi dixeris calorem viui preſeruare a putredine:mortui aūt calorē preparare ad putredinem. ¶ Rñſio.calor viui regulat humidū.⁊ eſt nālis caliditas:ſed calor mortui a medio eſt faciēs euaporare calorē nālem.⁊ ꝯñter diñari ibi humidum: ⁊ ꝯñter ſit putredo: quāuis illi calores ſint eiuſdē rōnis. ¶ Et ſi dixeris animalē calorē eſſe nālem ⁊ ſuauem: elemētarem vero eſſe preter nāȝ ⁊ pungitiuū. ¶ Rño.iſtas diuerſitates facere pōt diuerſitas caloris ꝑ intenſum ⁊ remiſſum:ꝑ cōiunctum ſicco:⁊ nō cōiunctū.vñ Auicēna prima primi. cap° de elementis.igni attribuit ꝓprietates que celeſti caliditati attribuunt̄.vt maturare ſubtiliare:ꝑmiſcere:rūpere frigiditatē:vt ipſa de elementaria ꝓprietate ad cōplexionalitatē redeant.cū igit̄ eadem ſpē ſit mixti caliditas elementari caliditati:⁊ elementaris caliditas idem ſit celeſti:tūc celeſtis ⁊ mixti caliditas in identitatē ſuppoſiti cadunt. ¶ Et ſi adduxeris Ariſtotelē.i6.de aialibus dicentem calorem celeſtem nō eē ignē:neq̄ȝ originē ducere ab igne.Intelligo vaporē calidū mixtionē faciētē. ſimil'r ⁊ ſpūm in aīalibus regulari in opando a celo:qḋ nō eſt elemētum:neq̄ȝ ab elemētis originē ducit. ¶ Alij imaginati ſunt.ꝙ lȝ aqua frigiditate elemētari frigidior ſit q̄ȝ terra:nō tñ cōbinādo frigiditatem eſſentialē aque cū accñtali frigiditate ex celo ex diſtantia ab ipo cāta ⁊ fonte caloris:terra eſt frigidior q̄ȝ aqua. ¶ Sȝ huic obſtat quies terre ſub radijs ſtellaꝝ:⁊ motibus:ſub quibus a qua nō quieſcit.fortius etiam ſtellaꝝ radios terra reuerberat q̄ȝ aqua:neq̄ȝ multo altius a cētro terra recedit q̄ȝ aqua:aut ecōtra. ¶ Ad ſcđm.licet aqua q̄tū eſt merito qualitatis: quā ſibi p̄mo determiat:ipſa ſit actiua.tamē merito modi ſube ⁊ leuitatis plus eſt mālis. ¶ Ad alia reſpōſuȝ eſt concedendo ꝯñs. ¶ Ad vltimuȝ igni noſtro fortius actiuo q̄ȝ igni in ſpera opponit̄ glaties fortius actiua q̄ȝ aqua cum quo ſtat intenſiorem eſſe caliditatis graduȝ in igne elementari:ſimiliter intenſiorem eſſe frigiditatis gradū in aqua q̄ȝ in glacie.

Dubitatur ſexto decimo. Utrū terra ſit centrū mundi. ⁊ videt̄ ꝙ non.qꝛ ſi ſic:tunc ipa eſſet cooperta aquis. ¶ Reſpōſio.ꝯcedo queſtionē. qꝛ taȝ quo ad magnitudinem ipſa centruȝ eſt q̄ȝ quo ad grauitatem:⁊ nō dico ꝙ ipſa ſit prope centrum:qꝛ ipſa ē circa quā reuoluit̄ celum.ḡ terra celi eſt centrum: ⁊ ꝯſequēter mundi.Ad rōnē negat̄ cōſequentia. qꝛ ſecūduȝ Ariſtotelem primo metheoꝝ. quantitas terre ⁊ quantitas aque ſe parum excedunt ſic ꝙ aqua eſt parum amplior: ſic cōmuniter allegatur:ſed hoc non eſt ibi explicatum: neq̄ȝ per conſequentiā deducibile.verum eſt tamen: qꝛ cum centrum ſit corpus quantitate ſatis amplum: ſi vndequaq̄ȝ ambiri haberet:oporteret ꝙ a corpore multotiens maiore q̄ȝ ſit centrum circundaretur. ¶ Contra.qꝛ locus medius eſt nobilior.patȝ de corde in animalibus. ergo locus medius viliſſimo elemento:cuiuſmodi ē terra: non conuenit. ¶ Secundo.nulla pars terre in centro eſt:ergo neq̄ȝ tota terra.patet conſequentia. qꝛ totum eſt ſue partes.probatur antecedens: quia a centro ſupra medietas non eſt in centro:neq̄ȝ a centro vltra alia medietas. ¶ Tertio.de natura centri eſt quieſcere:terra nō quieſcit:quia a ſole continue leuefit. ¶ Quarto. celū eſt maioris virtutis in mouendo terraȝ q̄ȝ ipſa ſit in quieſcēdo.ergo terra aliquando mouebitur vel mota eſt. patet antecedens:quia ſi non:tunc virtus materialis:vt terre: eſſet tante virtutis aut maioris q̄ȝ virtus abſtracta a magnitudine:qḋ non eſt poſſibile. ¶ Ad primum.dixi in libro de orbibus.aliter diſponi magnuȝ animal q̄ȝ paruū. centrum igitur eſt locus vilis.⁊c̄. ¶ Ad ſecundum. terra eſt naturaliter ſituata:⁊ partes eius etiam.⁊ cuiuſlibȝ partis ſecundum certam diuiſionem centrum eſt cētruȝ mundi:ſed non eſt poſſibile ꝙ ſecundum quālibet diuiſionem terre:ꝙ cuiuſlibet partis terre centrum ſit centrum mundi.per centrum intelligo mathematicuȝ.⁊ eſt punctum a quo in celum omnes linee ducte ſunt equales. ¶ Ad tertium.non eſt terra in centro mathematico ſicut in equilibri:ſic ꝙ partiȝ addito vel ſubtracto variaretur terra:ſed ipſa centrum eſt naturale:mouenti ipſam multum reſiſtens:vel mouere tentanti. ideo nō quelibȝ leuefactio ipſam mouet. ſol tamen circa eam girans in die agit circūquaq̄ȝ.ideo flumina deferentia terraȝ mouent ſm partem. ¶ Contra.ex reſponſione ſequitur terram non habere punctum mathematicum medium celi pro medio grauitatis terre:patet conſequentia. quia ex terrarum tranſpoſitionibus:⁊ magnis edificijs:ipſa non mouetur.⁊ tamen grauitas eius ad vnam partem ſit maior q̄ȝ eſſet prius. ¶ Reſpondeo.⁊ concedo ꝙ cōſequēs eſt poſſibile. ¶ Sed dubitat̄.quia aqua terre ſuperfuſa eſt fluens ad mare:ergo mare eſt locus inferior q̄ȝ terra. aliter eniȝ aſcēderet aqua in illo motu. ḡ arcus ſupficiei terre eſt maior arcu ſupficiei aque. ¶ Secūdo. aqua in ſupficie terre deberet quieſcere.quia ipa eſt nāliter locata ſibi circa cētrū:aut ſi aqua fluit:ipſa nō magis ad vnā ꝑtē terre fluere hȝ q̄ȝ ad aliam. ¶ Rñſio.ſupficies terre nō bñ plana eſt:⁊ aqua fluxibilis eſt:iō ipſa termino ꝓpō nō terminat̄:ſed fluit.imo aliqñ aqua ab altitudine mōtis deſcēdēs ipetū acqrit vt ſup plano fluat.

Dubitatur decimo ſeptimo. Utꝝ terra reſpectu celi ſit vt punctum. ¶ Rño.ꝙ terra eſt maior q̄ȝ luna. qꝛ vmbra terre in acutū ꝓtēſa oculit lunā.Sed in illo dicto terra cōparat̄ ſtellate ſpere.non qꝛ terra ſit īdiuiſibilis:nō qꝛ ipa nō hēat finitā ꝓportionē ad ſtellatū celū:ſȝ qꝛ oculū exiſtere in ſuperficie terre nō facit diuerſitatē ſenſibilē in ꝑcipiēdo medietateȝ celi ſtellaꝝ fixaꝝ:quā medietatē videret oculus:ſi terre medietas citra cētꝝ eſſet ablata:⁊ oculus ibi in cētro celi locaret̄. ¶ Cōtra.ēt abſente ipedimēto foramē oculi ē ita ꝑuū:ꝙ celi medietatē recipe nō poſſet. ¶ Rño.circūgirari oculū ꝑſupponit̄. ¶ Al'r tñ terre iſenſibilitas reſpectu ſtellaꝝ fixaꝝ ꝑpēdit̄.qꝛ ſol ē q̄ſi.i66. vicibus maior terra:⁊ multū luminoſus:⁊ appȝ ſolūmō pedalis quātitatis.ḡ terra ibi exñs:ſi apperet:nō apperet maior q̄ȝ vna de.i66.ꝑtib⁹ pedalis q̄titatis.ḡ reſpectu ſtellaꝝ fixaꝝ:q̄ valde plus diſtāt a ſole q̄ȝ ſol a terra:non eſſet terra ſola exiſtens ſenſibilis magnitudinis a nobis.

Dubitatur decimo octauo. Utꝝ terra:ſi eēt lucida:⁊ exiſteret in celo:videret̄ a nobis. ¶ Rño. ſupponēdo ꝙ terra nō participet minus de lumine q̄ȝ luna:aut q̄ȝ mercurius:aut ſaltē q̄ȝ luna.duȝ eſt eclipſata.⁊ tūc dicēdū ꝙ terra tñ diſtās a cētro celi mathematico q̄tū luna aut mercurius diſtāt:videret̄.pȝ qꝛ ille due ſtelle errātes vident̄ ad diſtātiā dictā:⁊ ſunt minores q̄ȝ terra. ¶ Sȝ dubitat̄.an ſi terra in ſtellato celo exiſteret:vel penetrādo ipȝ:vel nō:nō curo.dū ipſa eſſet luminoſa:vt ꝑus dictū ē:ipa a nobis ad cētꝝ celi exñtib⁹ videret̄:abiectis ipedimētis tā ex ꝑte medij q̄ȝ ex ꝑte vidētis:dubiū ē.qꝛ dubiū ē:an aliq̄ ſtella fixa tāta vel minor ſic̄ ē terra:a nobis videri poſſit.lȝ cōiter dicat̄ ꝙ nō. pōderat̄ tñ dictū.q̄lȝ ſtellaꝝ fixaꝝ viſu notabiliū ē maior terra:ly viſu notabiliū.qꝛ oñdit̄ ꝙ oculo appeāt magne ad h̄ vt terra maiores dicant̄.

Dubitatur Decimo nono. Utruȝ terra ſit vbiq̄ȝ habitabilis. ¶ Rño.cōis terra in qnq̄ȝ zonas diuidit̄ ꝑ q̄ttuor circulos paralellos.i.equal'r diſtātes ſm ꝑtes ſuas:lȝ maior ſit diſtātia tropici a coluro q̄ȝ egnoctialis a tropico:hñtes cētrū in linea a polo ad polū trāſeūte:haꝝ zonaꝝ extreme polis rñdētes ſunt frigore ihabitabiles:diximus tñ al's ꝙ frigiditas illaruȝ extremitatū ē ꝑꝑ planetaꝝ abſentiā.⁊ lȝ ꝑs ſeptētrionalis ſit frigida:ſunt tñ ibi multe ſtelle:ſȝ ꝑue.viſus tñ meridionalē polū ſunt ſtelle fixe magne q̄titatis valde: ⁊ lȝ ſtelle mot⁹ velocitate:q̄ ibi tarda ē:ibi nō calefaciant:tñ ſtelle luminis multitudie ⁊ lōga qete vel māſione ſuper regiōes illas calefaciūt illa loca.De regiōe aūt media voluit Auicēna.⁊ q ſequut⁹ eſt ipm ꝯciliator: tēperatiſſimā eē:⁊ ꝑꝑ h̄ optime habitalē.Alij aūt cōiter eā toridaȝ appellauerūt.⁊ iō calore ihabitabilē.qb⁹ aſſentire vr̄ ph's 2°metheoꝝ.Sol.n.ſup illis locis bis in āno radios ꝑpēdiculares:q vrētes ſunt:ibi diffundit.cui ſepe alij planetaꝝ ꝯiūgunt̄.Sȝ Auicēna dixit ſolis morā eſſe breuē.qꝛ ſol cito trāſit regionē illā.vñ plus opat̄ ſol calore ꝑ lōgitudinē more ſupra terrā q̄ȝ ꝑ radioꝝ rectitudinē.q̄tū.n. ad morā diurnā ſol ibi medio mō morat̄:quia in die nāli tm̄ ſtat ſol ſub terra quātū ſupra terraȝ: qꝛ ſole ibi exñte

ſup terrā:eſt egnoctiū vl'e:quātū aūt ad morā plurium dieꝝ ſol ibi nō recurrit:ſicut facit in reuerſiōibus tropicorū.plus āt opari ſolē ꝑ morā q̄ȝ ꝑ radioꝝ reflexioneȝ cognoſcit̄ a nobis bononie natis ⁊ habitātibus:eo qꝛ i eſtate apud nos maior ē caloris feruor circa decimā octauaȝ horā diei:q̄ȝ circa.i5.aut.i6.horā.⁊ tñ tūc eſt ſol ad zenith capitū magis accedēs.veꝝ tñ cū ſol ad occidētē deducit̄ minus opat̄ ꝑ lōgiorē morā q̄ȝ ꝑ radioꝝ reflexionē a ꝑpēdiculari recedētē.iō opȝ ꝓportiones in ea ꝯſiderare. ſole.n.occidēte:aer refrigerat̄. ¶ Scđo cognoſcit̄ ex mēſe.qꝛ circa initiū iulij accedit ſol in cācro ad zenith. ⁊ minus calefacit q̄ȝ v̄ſus p̄nm augusti. ¶ Cōtra tñ Auicēnaȝ eſt Ariſt.p̄ metheoꝝ.⁊ Auer.2°colliget cap.vltio. ſub lāce diei nō eſt tp̄s tēperatū.dixit.n.Ariſt.in li°de ꝓpetatibus elemētoꝝ.loca ꝓpinqua linee eq̄litatis ſunt cal'a valde.⁊ h̄ eſt iuētū ſenſu. ¶ Rō eſt Ari.qꝛ ille locus ē medius iter duas arſiōes:qꝛ ſol ſub tropicis vſtiuus ē. ⁊ ille locus iter duos tropicos mediās eſt. Et auteȝ i auguſto ſit feruor maior ē:qꝛ ſol ē in ſigno cal'o:vbi p̄us fuit in frigido.2°ſol ē i domo ſua.3° qꝛ adiutorē hȝ caniculā cui cōiūgit̄.4°ſiccitatē aeris:⁊ ſic iflāmabilitatē eius: ex his q ꝑceſſerūt calorib⁹.Alie due zone iter egnoctialē ⁊ poluȝ: q̄ꝝ vna ē meridionalis:alia v̄o ſeptētrionalis: habitabiles ſunt:niſi terreſtre aut forte aquaticum adueniat impedimētū.ſub terreſtri ⁊ terra ⁊ ſtās ſup terrā ꝯphēſum eſt. ¶ Cōtra.ibi ſunt loca tropicis corrñdētia. q̄ vrentia ſunt. ¶ Rño.nō negat̄ in aliqbus locis fortis calor: nō ita bñ habitabilē reddēs locū.Sȝ de plaga ſeptētrionali expiētia oñdit ipſam habitari:non ſic de meridionali. ¶ Rō aūt Auicēne nō ꝯuincit.qꝛ lȝ ſol plus calefaciat ꝑ morā q̄ȝ ꝑ radioꝝ rectitudinē:ide tñ nō ſeqtur ſolē tēperate calefacere.ſed ſeq̄t ꝙ ſol ibi nō ardētiſſime calefacit. ¶ Et aūt ſub egnoctiali ꝯtinue habeant̄ ficus. aut ꝙ aer ſit ibi tēperatiſſime diſpōnis:aut ꝙ aialia ibi habitātia tēperatā habeāt cōpl'onem: aut ꝙ paradiſus terreſtris ibi ſit.ſunt res q̄s expiētia nālis nobis nō oſtendit. ¶ Et aūt dr̄ ꝙ in plaga meridionali ſol eſt in oppoſito augis.iō adurēs:reprobauimus in libro de orbibus.oſtēdētes ſolē nō eē terre magis ꝓpinquū vice vna q̄ȝ alia:cū declarem⁹ Auerroiȝ in illo ſibi nō ꝯdixiſſe. ¶ Correlariū.dat̄ zona frigore ihabitata:⁊ ēt calore.ſȝ non equal'r. qꝛ frigiditas eā total'r q̄ſi ihabitabilē reddit: ꝑꝑ ifertilitatē loci.ſȝ cal'itas ēt imoderata vitā plātaꝝ minuit. ſed itelligētia ſtellas cal'as ſup regiōe vna nō ſic tenet:ꝙ eaȝ total'r vrat.cal'itas ēt eſt nature aialiū ꝯueniētior:remiſſa tñ.qꝛ cal'itas ſūma facilius iterficit q̄ȝ ſūma frigiditas. qꝛ cal'itas ſibi viā penetrādi apit:⁊ iteriora patefacit:ſed frigiditas viā ſibi obſtruit ꝯprimēdo:nō ita difficulter ēt ad vitā reuocat̄ aial aut mēbꝝ ꝯgelatū ſic̄ ꝯbuſtū. Aui. tñ ſentire vr̄ frigiditatē ſūmam eē magnā mortiferam. ¶ Et ſi ſeptē climata:in q̄ diuiſa ē terra habitabilis: tm̄ quartā ſeptētrionalē occupēt:ſeptē alia climata meridionali plage erūt aſſignāda:⁊ corrñdēter alijs duab° q̄rtis qbus tota terra cōplectit̄.Et faciēda ē dr̄ia iter hitari locū:⁊ bñ habitari.ſeu cōmode:⁊ eē hitabilē regionē: ⁊ eſſe habitabilem regionem: ex parte influxus celi vel aliarum cāꝝ ⁊c̄.qꝛ pro maiori parte veritas illaꝝ ex hyſtoria qꝛ eſt dāte:petēda ē:iō hec hyſtoriographis reliquātur.⁊ preſertiȝ de Marco veneto aut Dñico indiano loquentibus.Sint Deo optimo ac maximo: Laus: Gloria: ⁊ Honor.

¶ Explicit liber de elemētis a filio Claudij Achillini Bononienſis ordinariam medicine theorice publice docente editus.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Alexandri Achillini Bononienſis queſtio de ſubiecto
phiſionomie ⁊ chyromantie.

Queritur vtrū phiſionomie aut
chyromãtie ſubiectum
ſit homo. ¶ Reſpõdeo. premittendo ꝙ
ſubiectum primum ⁊ adequatum ſcien-
tie: eſt primo in ſciẽtia cõſideratum. Ex
primo enim poſteriorū. textu ꝯmẽti. 24.
Tria ſunt in ſciẽtia principalr̃ ꝯſiderata
ſubm paſſio: principium. ſcilicet complexum. non eniꝫ cõ
cluſiones: cum de ſe euidẽtes nõ ſint: fieri poſſunt euidẽ-
tes: niſi per principia complexa illuſtrentur: ⁊ ſic ſi qua
ſit ſcientia de ſubiecto incauſato: vt metaphiſica: que de
ente in eo qđ ens cõſiderat: habet principia ſubiecti. Ho-
rum trium ſubiectum eſt primo cõſideratum: paſſiones
autem ⁊ p̃ncipia ſecundario contemplantur. Si autem
ſubiectum eſſet intrinſece conſtitutuꝫ: tunc p̃ncipia ſub-
iecti intrinſeca in ſcientia cõſiderantur: ſiue eſſentiales
partes fuerit: ſiue integrales: vt materia ⁊ forma in phia
naturali: que ſunt partes naturati eſſentiales: aut in ſub-
alternante. homo enim medice conſiderationi ſubiectũ
eſt: ⁊ illius principia intrinſeca in philoſophia naturali
medicinam ſibi ſubalternante conſiderantur. idẽ de par
tibus diffinitionis dicendam non eſt. partes auteꝫ ſubie-
ctiue ad ſcientiam illius ſubiecti ſpectant: adminus ſcđm
ꝙ ſub ſubiecto comprehenduntur. Metaphiſicus enim
omne ens conſiderat in eo qđ ens eſt. ¶ Principia aũt
complexa duplicia ſunt: cognitionis tantum: ⁊ cognitio-
nis ⁊ eſſe. principium cognitionis tantum eſt propoſitio
per ſe nota compoſita ex ſigno aut cauſato vt motus eſt:
in philoſophia naturali. principium cognitionis ⁊ eẽ eſt
propoſitio per ſe nota compoſita ex cauſa ſeu principio.
vt natura eſt: in naturali. diſtinctio eſt Auerrois primo
phyſicorū. cõmento octauo: neq; datur tertium membrũ
ſcilicet principium eſſendi ⁊ non cognoſcendi: quia mate
ria: de qua magis videtur: eſt principiũ diſtincte cogno-
ſcendi: ⁊ primum in ſuo genere. licet ipſa non ſit primuꝫ
ſimpliciter: quia per aliud ipſa cognoſcitur: vt in libro de
elementis declaraui. Iſte tamen: materia eſt: forma eſt:
ſunt ꝯcl'ones in naturalibus: ⁊ nõ principium: niſi forte
reſpectu aliquarū cõcluſionum: ſed non ſic accipitur pri-
cipium hic. Ad propoſitum principijs cognitionis tantũ
vtitur ſcientia a poſteriori demõſtrans: vt naturalis. ſed
principijs cognitionis ⁊ eſſe vtitur ſcientia a priori demõ
ſtrans: vt mathematica. ¶ Sciendum etiaꝫ ꝙ licet p̃n-
cipale: cuius proprietates querũtur eſt ſubiectuꝫ: tamen
aliquando queruntur proprietates paſſionum. vt motus
queritur vnitas: contrarietas: diuiſibilitas: comparatio:
eternitas. vt pꝫ in quattuor vltimis libris phyſicorū. ſi
ſi enim paſſionis: vt paſſio eſt: eſſet paſſio: iretur in infini-
tum in paſſionibus: habent igitur paſſiones rationẽ ſub-
iecti: cum earum paſſiones inquirũtur. principiorū etiam
incomplexorū proprietates querũtur: vt in naturalibus:
materia inclinatur in formam: q2 ea perficitur ⁊ termi-
natur. principiorū etiam complexoruꝫ q̃rit metaphiſicus
ꝓprietates: vt ꝙ cõiſſima ſint: q2 ex terminis cõmuniſ-
ſimis componuntur. firmiſſima: quia illis non poteſt in-
tellectus non adherere. indemõſtrabilia: q2 eis nihil eſt
notius in veritate: neq; prius: neq; poſterius: reſpectu co
gnitionis noſtre: deus enim in ſe notior eſt. ¶ Sciẽduꝫ
etiam ꝙ omnia alia ab iſtis tribus in ſcientia conſidera-
ta non principaliter conſiderantur. ſed propter ſubiectũ
⁊ ad ipſum attributionem habent. ¶ Subiecto autem
attribuibilia ſunt: ſubiecti generatio: corruptio: negatio:
priuatio: cõtrarium: licet hec non omni ſubiecto ſint attri
buenda. colligitur ſententia quarto metaphiſice textu cõ
menti ſecundi. ¶ Ex his ſequitur Ariſtoteleꝫ inter attri-
buta non numerare: principia: neq; partes ſubiectiuas:
neq; proprietates. iſta enim de his: que principaliter cõ-
ſiderantur: ſunt. quãuis iſta: vt ſubiecti noticia perfecta
compleatur: indigentur: alio tamen attributionis gene-
re per ſe conſideratorum vnum alteri infra attribuetur.
¶ Sciendum etiam ꝙ ſubiectum metas ſcientie non
tranſcendit: aliter non eſſet illi ſcientie adequatuꝫ. quia
igitur vna natura intrat duas artes. ſecũdo phyſicorum.
cõmento. 71. oportet inuenire rationem formalem conſi-
derandi vni arti ſubiectum appropriantem: homo enim
inquãtum ens. aut ſubſtãtia: a metaphiſico conſideratᷣ:
ſed inquantum homo: animal: aut corpus: a naturali: ⁊
etiam inquantum ſanabile eſt. patet a phyloſopho in li-
bro de ſenſu ⁊ ſenſato. inquãtum vero homo eſt arte ſana
bile: a medico cõſideratur. ¶ Scias ꝙ cum ſubiecto ni-
hil plus attribuitur: q̃ꝫ eſſe principaliter conſideratum:
nihil habetur ſapientie diuine aut intelligentiarū repu-
gnans: ſed cum principia aut proprietates conſiderantᷣ:
aut demõſtratione ſcientia acquiritur: iuxta diffinitionẽ
ſcire habitam primo poſteriorū. textu cõmenti. 5. aut ſex-
to ethicorum. capite quarto: tunc a ſapientia recedimus:
quoniam illa incomplexa eſt per intelligentiarum eſſen-
tias: nedum cum ab intelligentia habetur: ſed etiam cuꝫ
ab homine poſſidetur: cum homo ad altum ſue nobilita-
tis gradum aſcendit. vt tertio de anima. cõmento. 36. col
ligitur. ſed de his in libro de intelligentijs ⁊ de vniuerſa-
libus ſatis dixi. Ex quo patet quanta ſit ſapientie equiuo
catio: cum ipſa per metaphiſicales acquiritur demõſtra-
tiones. Et cum per ſimplicium intelligentiarū aſſiſtẽtiaꝫ
intellectui completur. ¶ His igitur ſic logicaliter ꝑtra-
ctatis ad particularia cõtrahendo redeo. Hoc ſubſtratũ
homo eſt phiſionomie ⁊ chyromãtie ſubiectum: quia in
illis eſt primo conſideratum: huius ſubiecti partes eſſen-
tiales ⁊ quiditatiue preſupponuntur in metaphiſica ⁊ na
turali conſiderate. partium etiam integraliuꝫ noticia ex
naturali animalium diſſectione duce Ariſtotele petẽda
eſt. ¶ Or ſi dixeris bruta etiam phyſionomia iudicari
poſſe: ⁊ ſic ampliore ſubiecto q̃ꝫ homo ſit: opus eẽ. ¶ Re
ſpõdeo animalium noticia chyromantie ⁊ phiſionomie
preſupponitur: ideo ex apparẽtibus in brutis proprieta-
tibus ex determinatis cauſis ad proportionabilia ꝓprie
tates ⁊ cauſas ⁊ ſigna ſe trãſferre poteſt naturalis ad pti
culares iſtas ſcientias condeſcẽdẽs. vt ſcđo priorū. capi-
tulo vltimo. tãgit Ariſtoteles. Or ſi aliorū animaliũ iudi-
cia quis afferre voluerit: ad capeſcendas alias artes ſe cõ
uertat. quẽadmoduꝫ neq; medicina: qua homo regitur:
equi aut boues ab eoruꝫ egritudinibus curantur. ¶ In
iſtis autem ſcientijs: regiones: montes: valles: artes: per
accñs cõſiderantur. prout iſtis variabilia ſunt ſigna: ex
quibus homo iudicandus ſe offerebat. aut ſcđm qđ iſtis
hominũ mores variantur: aut complexiones. ¶ Ratio
autẽ formalis cõſiderandi ſciẽtijs iſtis appropriata eſt:
ſcđm ꝙ natura bonus. ¶ Ex qua elicitur diuerſitas cõ-
ſiderationis partium hominem integralium inter natu-
ralem metaphiſicum ⁊ phiſionomuꝫ. quia philoſophus
naturalis eas ſecũdum ꝙ partes hominis conſiderat:
medicus vero ſcđm ꝙ partes hominis arte ſanabilis
ſunt. vt ex Auerroe primo coll'et. capite primo colligi po
teſt. ſed phyſionomus aut chyromanticus hãc cõſidera-
tionẽ homini attribuit ſecũdũ qđ bonus eſt natura. In-
ter membra tamen phiſionomus ⁊ chyromãticus diſcer
nũt: q2 exterioribus iteriora iudicãt: ⁊ ſic exteriora vt ſi-
gna: interiora vero vt ſignata: cõprehenduntur. ¶ Iſto-
rum etiam membrorum complexiones compoſitiones
⁊ vnitates conſiderant phiſionomus ⁊ chyromanticus:
ſm qđ ex iſtis iudicandus eſt homo ſm qđ bonus. vbi
medicus ad hominem ſm qđ arte ſanabile eſt refert cõ-
ſiderationem. ſubiectuꝫ eniꝫ in qđ agit ars medicine eſt
corpus hominis ſcđꝫ qđ eſt homo Auerrois ſecũdo phy-
ſicorum. cõmento. 3. ¶ Attributum autem ſubiecto eſt
contrarium rationi formali ſubiecti: ſcilꝫ malicia ex na-
turali complexione aut compoſitione orta. hominis aũt
generatio ⁊ corruptio in altiore ſcientia cõſiderata ſunt:
vt ſecũdo de generatione animalium comprehenditur.
¶ Ex his colligitur ꝙ ſubiecti proprietatem non poni-
mus virtualem de ipſo veritatum continentiam. ⁊ ſup-
ponamus termini ſignificationem. b. virtualr̃ contineri
ab. a. eſt. b. poſſe produci in eſſe reali vel cognitio ab. a.
tũc neq; p̃cipia ſubiecti naturalia: vt materia ⁊ forma:
neq; metaphiſicalia: vt actus ⁊ potentia: neq; logicalia:
vt genus ⁊ differẽtia: illo modo continent diffinitum: aut
paſſionem diffiniti. quia non producunt aliquod eoruꝫ:
neq; in eſſe reali: neq; cognito: ſed intrinſece ſubiectũ cõ
ſtituunt vel diffinitionem ſubiecti: ⁊ ſunt ratio propter
quam paſſio eſt in ſubiecto. Or ſi diffinitio declarat diffi-
nitum. ſeptimo metaphiſice: aut primo: aut ſexto topico-
rũ. hoc non eſt effectiue producendo: niſi ponas diſcurſuꝫ
in ſimplici intellectus formatione: quo vnam ſimpliceꝫ
noticiam aliaꝫ parere concedas. Nullius etiaꝫ ſciẽtie na
turaliter inuente aſſignatur ſubiectum non cõmune per
predicationẽ: neq; aliquod tale eſt ſpecies ſpecialiſſima:
niſi forte in determinata ſciẽtie parte: aut in ſubalterna-
ta ſcientia: alia igitur ſubiecta ſunt genera vniuoca aut
analoga: ⁊ quomodocũq; ſit: neq; iuxta fundamenta no-
ſtra: neq; opinionis oppoſite ſcilicet Scoti ſunt huiuſmo
di genera virtualiter continentia omnes veritates ſcibi-
les: quia apud me ſubiectũ nõ eſt cauſa effectiua ſcientie:
que de eo eſt. vt dixi in libro de vniuerſalibus: q2 quiddi
tas relucens in fantaſmatibus nondum eſt vniuerſalis
in actu: quia ipſa nondum per intellectum agentem eſt
abſtracta: quia abſtractio fit per tranſlationem intẽtio-
nis a ſenſu ad intellectum. ideo omnis effectus ab ea ꝓ-
cedens eſſet actu ſingulare. ergo nullum effectum ab ea
recipere poteſt intellectus: quia tunc intellectus eẽt ſin-
gulare: ⁊ non abſtractum. eo quia ſingulariter reciperet
intellectus. concurrit igitur obiectum ad cauſandũ ſuaꝫ
noticiam apud intellectum: ſicut tranſferibile ab intel-
lectu agente ad intellectum materialem: ⁊ ſic quodam-
modo vt materia concurrit obiectum: ſed noticia termi-
norum cum intellectu agente eſt ſufficiens cauſa intelle-
ctui materiali pro euidentia propoſitionũ per ſe notarū:
quam euidentiam ſolet Auerrois naturalẽ appellare: q2
ipſa habentur a nobis: ⁊ non per demonſtrationẽ: vt pri-
mo poſteriorū. capite nono: ⁊ in fine ſecundi poſteriorum
⁊ ſexto ethicorū. capitulo quarto habetur. dixit enim phs
primo topicorū. capitulo primo. Sunt autem vera qdem
⁊ prima: que non per alia: ſed per ſe ipſa fidem habẽt ⁊c̃.
⁊ tunc principiorum propriorū demonſtrationis noticia
cum intellectu agẽte ſufficienter continẽt virtualiter no-
ticiam concluſionis: quam ſolet Auerrois voluntariam
nominare: propter diſcurſum: quem ſequitur huiuſmodi
noticia: quo vti poſſumus ad vtrãq; contradictionis par
tem concludendã. ⁊ ſic ſubiectũ ſcientie non virtualiter
continet illam noticiam. ¶ Secundo etiam apud eos:
licet proprie paſſiones ſubiecto ab intrinſecis principijs
ſubiecti cõſtituti fluant: nõ tamẽ paſſiões proprie minus
cõmuniuꝫ: directe contentorū ſub ſubiectis: in cõmunio-
ribus illis virtualiter cõtinẽtur: nõ enim potentialr̃ cõ-
tinere eſt virtualiter cõtinere: natura enim gñis actuabi
lis eſt per determinatam differentiam ad determinataꝫ
ſpeciẽ: ⁊ tunc propriuꝫ fluit a differentia ⁊ genere ſimul:
nõ autem a genere tantum: ſi enim proprium ſpeciei na-
turam generis tãtum ſequeretur: tũc proprium illud nõ
eſſet proprium ſpeciei: ſed cõmune illi: ⁊ alijs eiuſdem ge-
neris ſpeciebus. Si tamẽ proprium ſpeciei tantũ vnum
ſpeciei principium ſequeretur: potius differẽtiã q̃ꝫ genus
ſequeretur. q2 vltima differentia cum ſpecie cõuertitur.
non autem genus: ⁊ quia in cõſtitutiõe ſpeciei genus ma-
terialiter: differentia vero formalr̃ cõcurrit: ideo fluxus
proprij ſpeciei a genere: potius ad genus cauſe materialis
reducendus eſt: q̃ꝫ effectiue. ⁊ ſic non eſt virtualis conti-
nentia. ⁊ ꝓportionabiliter ſicut de genere vniuoco dictũ
eſt: de analogo eſt intelligendũ. ipſum enim habꝫ analo-
gas ſpecies ad quas comparatur: ſicut vniuocuꝫ vniuo-
cas. Comparando etiã ꝓprium ad ſpeciem cuius eſt pro
prium: quãuis eſſet proprietas virtualiter incluſa in ſub-
iecto: ⁊ veritas propoſitionis eſſet idẽptitas extremorū:
adhuc obiectum apud eos non eſt cauſa totalis effectus
noticie: ſꝫ partialis: ⁊ nõ principalis: ſꝫ ſecũdaria. ¶ Re
uertamur: nõ fluunt proprietates a differentia aut gene-
re ſcđꝫ ꝙ apud intellectum ſunt: ſed ſecunduꝫ ꝙ extra in
tellectum ſunt in ſingularibus: ⁊ ſic rerum proprietates
principia in re conſequuntur. Optime enim diſtinguens
Auerrois conſtituta ſuper Porphirio. capitulo quarto.
dixit aggregatum generis ⁊ differentie eſt ipſa ſubſtãtia
rei ſecũdum ꝙ in intellectu eſt: ſicut ſubſtantia ipſius ſe
cundum ꝙ eſt extra intellectuꝫ eſt materia ⁊ forma. hoc
nota propter queſtionem de toto ⁊ partibus: ad propoſi-
tum conſtitutorū proprietates ſm ꝙ extra intellectum
ſunt: materiam ⁊ formam ſequunᷣ: ſed proprietates in eẽ
cognito non ſic neceſſario genus ⁊ differentiam cõſequũ-
tur: quãuis cognita: quin aliunde proprietatum cognitio
haberi poſſit. quia tũc demõſtrationi quia demeretur lo
cus: in ea enim notum eſt antecedẽs: puta ꝓprietas: vbi
cõſequens eſt ignotum. ſ. proprietatis principiũ. ⁊ ſic ꝓ-
prietatis cognitio aliunde q̃ꝫ ex generis ⁊ differentie co-
gnitõe haberi poteſt: vt ex ſenſu: q̃uis cognitio ſenſus nõ
diſtinctam det nobis cognitionẽ. ¶ Dicenduꝫ eſt igitur.
dato ꝙ deum ponerent ſubꝫ in aliqua ſciẽtia: aut aliquã
ſpẽm ſpecialiſſimã: ⁊ ꝙ ab iſtis nõ negarentᷣ virtualis cõ-
tinẽtia: adhuc nõ eſſet ponenda virtualis continentia in
diffinitiõe ſubiecti abſolute quia ipſa aliqbus ſubiectis
repugnat: ſubiectis. ſ. per p̄dicationẽ cõioribus q̃ꝫ ſit ſpe-
cialiſſimũ: niſi diceret alia nõ eſſe vere ſubiecta. ſed hec di
cta doctrine phi valde aduerſantia eſſe cõperimus: Me-
taphiſica enim ⁊ nãlis ſubiecta hñt p̄di[ne] cõia: neq; Ari-
ſtotelicũ eſt ponere deum aut ſpẽm ſpecialiſſimã vnius
totalis ſciẽtie eſſe ſubiectũ. q2 nulla ſpẽs eſt q̃ principio
careat ſibi ⁊ alijs cõi. vltra eniꝫ principia ꝓpria ⁊ ꝓprie-
tates proprias: principia cõia ⁊ proprietates cões in ſpe-
ciebus reperiũtur. quẽadmodũ neq; Ariſtotelicũ eſt po
nere ꝙ in aliqua ſpeciali ſciẽtia ſubijciatᷣ genus vniuocũ
⁊ qđ ad illam ſcietiam nõ pertineat illius gñis ſpẽs: erro-
neum enim eſſet arithmeticũ de numero determinãtem
de binario nihil dicere. qui omni alteri numero in actu
preſuppoſitus eſt. Auerrois. 12. meta. cõmento ſcđo. ⁊ de
numeris: ⁊ de figuris. Et dato ꝙ ſpẽs ſub genere cõtẽte
dependẽtie ordineꝫ nõ haberẽt: vt animalis ſpecies: niſi
forte q̃dã: vt mulus ab equo ⁊ aſino: adhuc palã vitupe-
rãdus eẽt determinãs de aiali: q oẽm aialis ſpeciem pre-
termitteret. Similiter ⁊ de plantis. ¶ Quãuis autẽ me-
taphiſicus. generaliſſima ꝯſideret ⁊ quidditatiue. ⁊ eorū
ſpecies quidditatiue non conſideret: niſi in vniuerſali:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſcilicet in eo qđ entia aut ſubſtantie. Non autem conſiderat metaphiſicus generaliſſima ſm ꝙ genera ſunt: ſꝫ ſcđꝫ ꝙ partes entis ſunt. ¶ Neqꝫ phs .5. metaphiſice diuiſionē generaliſſimoꝝ enumerās ordinat p̄nta. dixit.n. Auerrois ibi cōmēto.19. Nō intēdit hic phs de ſpēbus q̄titatis aut qualitatis ſꝫ ꝙ ſunt p̄nta: ſed ſolū modo intēdit enumerare intētiones: quas ſignificāt he dictiōes quātitas ⁊ qualitas. ¶ Spectant igitur principaliter ad logicū p̄nta: nō aūt ad phyſicū aut metaphiſicū. ⁊ ſic nō ponēda ſunt tria p̄dicamētoꝝ genera.ſ. logicalia: nālia: metaphiſicalia. logicalia eniꝫ ſufficiētiſſima ſunt. ¶ Dico etiā qđ lꝫ paſſiones a ſubiecti principijs effluerentur: ⁊ principia ſubiecti eſſent formalr̄ clauſa in ſubiecto: nō tamen ſemꝑ facit proprietas cū principijs ſubiecti propoſitionē ꝑ ſe notā: neqꝫ ſubiectū cū ſuis principijs. aliquādo eni paſſio nota eſt: ⁊ id qđ eſt eius cauſa: ⁊ tamē ꝓpoſitio eſt ignota. vt videns eclipſim lune: ⁊ terre interpoſitionem inter ſolem ⁊ lunam: nō cognoſcens lunaꝫ lumē ſuū hr̄e a ſole: nō videt veritatē hāc. ſi eſt diametralis terre interpoſitio ſoli ⁊ lune: ē lune eclipſis. Immo dato ꝙ ſcireť lunaꝫ hr̄e lumen ſuū a ſole: ſtaret ipm̄ credere vmbrā terre vſqꝫ in celū attingere nō poſſe. Iſte etiā ꝓpoſitiones: ignis eſt ex materia: ignis eſt ex forma: ſunt ꝓpoſitiones primi modi dicēdi ꝑ ſe: ⁊ tamen in naturali ſciētia per ſe ſubiectū eaꝝ conſiderante: nō ſunt per ſe note. ſed cōcluſiones a poſteriori tamē demonſtrate.ſ. ꝑ viaꝫ trāſmutatiōis: vt ſepiſſime dixit Auerrois contra Auicēnaꝫ ⁊ in phyſicis ⁊ in metaphiſicis. principia enim ſubiecti: quāuis a priori probari non poſſint: a poſteriori tamē ꝓbari poſſunt. ſcđo phyſicoꝝ. Auerrois cōmento.zz.⁊.iz. meta. cōmento quinto. ¶ Scias preterea. ſubiectuꝫ eſſe per ſe notum in ſcientia: dupliciter intelligi poſſe. primo ꝙ ſubiectū ante ſcientiaꝫ ſit perfecte cognitū aut diſtincte. ⁊ hoc eſt falſum: quia tūc fruſtra elaborandum eſſet in ſcientie de ſubiecto illo adeptione. quia ante laborem in ſcientia: ſubiectū eſſet ꝑfecte cognituꝫ. ¶ Si adhuc ſubiecto ꝑcognito elaborandū eēt: tunc alius error adeſt .ſ. ſciētiaꝫ ſubiecti eſſe exornatinaꝫ noticie ſubiecti. quia ſcilicet paſſiones ſunt noticiam ſubiecti exornātes. Sed hoc totam Ariſtotelis doctrinaꝫ poneret in ruinam. voluit enim Ariſtoteles in demōſtratione ſcire ſimplr̄ faciēte ꝙ concludatur paſſio de ſubiecto. vt pꝫ primo poſterioꝝ. Ad ſcientiaꝫ igitur de ſubiecto aliquo diffinibili ꝑtinet diffinitionem illius eſſentialē. ſi ignota ſit: ⁊ ꝓprietates de ſubiecto demōſtrare: ⁊ pricipia ſubiecti: ſi ea habeat ſubiectū: ⁊ ignota: declarare: aut in priori ſciētia declarata preſupponere. ſic igitur poſt ſcientiā de ſubiecto habeť perfecta ſubiecti cognitio: non autē ante ſcientie illius adeptionem. Scđo mō intelligi poteſt ꝙ ante ſcie acquiſitionem ſubiectum ſit imperfecte cognitum: puta quantū ad ſuum quid nominis: ⁊ quantuꝫ ad ſuum eſſe: ſic veꝝ eſt. ⁊ eſt ſententia phi primo poſterioꝝ. capitulo primo. ⁊ capitulo nono. Si aūt eſſe ſubiecti fuerit per ſe notum: bene eſt. Si aūt non: oportet ipſum eſſe inuentū in ſcientia alia ordine doctrine preſuppoſita illi ſcientie: in qua datum ſubiectū ſubijcitur: vt primo poſteriorum dixit phs textu cōmenti.z4. phia enim naturalis ſuum ſubm̄ preſupponit tanq̄ꝫ manifeſtum.ſ. corpus ſm qđ ex ſe moueť. cum enim dixit Cōmentator ibi caliditatem ⁊ frigiditatem eſſe ſubm̄: intelligit corpus calidū aut frigidum. ſed metaphiſica: quia in ea ſubijciť genus intelligētiarum: qđ non eſt per ſe notum eſſe: preſupponit ſubm̄ ſuum inuentum ab alio artifice.ſ.a pho naturali. ipſum enim per viam motus inueniť. ⁊ ſic phia naturalis ordine doctrine metaphiſicā precedit: licet perfectione poſtponať. Ut dixit Auerrois ſexto metaphiſice. cōmento.3. ⁊ ſic non eſt naturalis ſcientia ſimpliciter prior q̄ꝫ metaphiſica: neqꝫ eā ſibi ſubalternat naturalis. qꝛ phia naturalis licet probet ſubſtātiam abſtractam eſſe: non tamē a priori probat: ſed a poſteriori.ſ. per motum. Quemadmodū etiam metaphiſica ſuas veritates ad principia ꝑ ſe nota reſoluit: ita etiam naturalis. cuius etiā principia ſubiecti ſunt irreſolubilia.ſ. prima materia: ⁊ primū mouens. eis nihil prius eſt in ſuis generibus cauſaꝝ. Et hec non ſunt ſcientiaꝝ ſubalternataꝝ cōditiones. vt pꝫ primo poſterioꝝ. textu cōmenti.30. Eſt igitur ens preſuppoſitum de ſubiecto: nō aūt conditio ſubiecti. noticia igitur ſubiecti noticie principioꝝ complexoꝝ ſcientie propriorum preſuppoſita eſt confuſa: ⁊ nō diſtincta: preſertim ſi ſubm̄ illud ſit confuſe cognoſcibile: ideo noticia ſubiecti diſtincta: cum ipſum diffinibile fuerit: per eſſentialē eius diffinitionē venari poteſt. quāuis quid nomine ſubiecti importatur. preſupponatur: vt primo poſteriorum dixit phs textu cōmenti ſecundi: ⁊ capite nono. ideo aliquādo diffinitum eſt per ſe notum eſſe: ⁊ diffinitio nō. vt de motu: loco: ⁊ tempore contingit tertio ⁊ quarto phyſicoruꝫ. Hec determinatio: que eſt contra volentes demōſtrare ſubiectum eſſe: ſalteꝫ a poſteriori: dicitur primo poſteriorum ab Ariſtotele ⁊ Auerroe textu ⁊ cōmento.z4. ⁊ ſecūdo phyſicorum. cōmento.z6. ⁊.iz. meta. ꝯmento quinto. ¶ Noto etiaꝫ ꝙ equiuocatio abijciens a p̄nto eſt latior q̄ꝫ equiuocatio excludens ab hoc vt de aliquo ſit ſciētia: quia omne dicibile de multis ſecundum diuerſas rōnes eius eſt extra predicamentum. Sed dicibilium ſecundū diuerſas rōnes: quedam rationum habent ad rationem alteram attributionem. vel illa quoꝝ eſt ratio vna attribuunť ad illa: quoꝝ eſt ratio altera. ⁊ talia ſcibilia ſunt: ⁊ propter hoc dixit Auerrois ſecundo phyſicoꝝ. cōmento primo ꝙ nemo poteſt facere meliꝰ q̄ꝫ Ariſtotetes in diffiniendis analogis: cuiuſmodi erat natura. de qua tunc loquebatur Auerrois: ponens in diffinitiōe eius terminos analogos: vt principium analogice dictum de materiali: ⁊ formali: ⁊ formale: de abſtracto: ⁊ materiali. ⁊ materiale principium: de materia in actu. ⁊ in potētia. ⁊ materia in potentia de prima: ⁊ ſecūda. Si enim quis melius faceret q̄ꝫ Ariſtoteles: tunc analogoꝝ diffinitiones per terminos vniuocos explicaret. ſed ſic facere nō eſt poſſibile: quia tunc diffinitio non conuerteret cum diffinito. niſi tanti ambitus eſſet terminus vniuocus cum analogo. qđ non eſt poſſibile: quia tunc illa analogata per diffinitionem vniuocam eſſent ſub diffinito vniuocata: ⁊ non analogata: ⁊ ſic diffinitum eſſet vniuocum: ⁊ non analogum. Et ſic patet ꝙ aliquid eſt analogum qđ rationem habet analogam: ⁊ aliquod eſt analogum: quod rationem non habet analogam: ſed multas habet rationes: quarum vna ad alteram attribuitur. ¶ Ens enim propter ſui tranſcendentiam diffiniri nequit: neqꝫ deſcribi: ſed ſubſtantia ⁊ accidens proprias deſcriptiones habēt: quarum ratio accidentis ſubſtantie attribuitur. natura autem non ſic. Sed equiuoca quorum rationes ordinē non habent: ad vnam ſcientiam non pertinent. Quarto metaphiſice. cōmento ſecundo. ideo equiuocatio de qua in predicamentis Ariſtoteles cuꝫ vniuocatione medium non habet: quia inter habere vnam rationem: ⁊ nō habere: mediare eſſet inter contradictoria mediare. habentia enim vnam rationem: ſcđm quam de ſignificatis ſuis dicantur: ſunt in predicamento. ⁊ non habentia eam: non ſunt in p̄dicamento: intellige vniuoco: ⁊ ſub nō habentibus rationem vnam analogam: rationem habētia comprehenduntur. Et vniuocationis vnitas ab ele-

menti vnitate originem ſumit. Sed equiuocatio in metaphiſica cū vniuocatione predicamentali medium habet.ſ. analogiā. Eſt enim equiuocatio in metaphiſica pluralitas rationum nominis ordinem adinuicem non habentiū. ⁊ talis equiuocatio excludit a ſcientia. tale enim equiuocū non eſt ſcibile per vnam ſcientiam tāq̄ꝫ ſubiectum ſcientie. vt dixi quarto metaphiſice. cōmēto ſcđo. non enim a tali ſubiecto ſciētia vnitatem trahere poſſet. Subiectū igitur ſciētie debet eſſe vnū vnitate analogie vel vniuocationis. ¶ Sciendū tamē ꝙ nō omne primū analogatum eſt ſubiectū primū attributiōe in ſciētia de analogo: nō enim ſufficit attributio ſecūdi mēbri analogie ad primū: vt primū membruꝫ analogatū ſit ſubiectū primū in ſcientia. Corpus enim ex ſe mobile eſt analogū ad ſpirituale ⁊ materiale: vt in libro de orbibꝰ plene declaraui: ⁊ tamē in naturali phia: cuius ſubiectum primū ⁊ adequatum eſt corpus: ſcđm ꝙ ex ſe mouetur: non eſt ſubiectū primū per attributionem corpus ſpirituale: puta celū: ſed ipſuꝫ eſt ſubiectū ſecundum cōtentuꝫ ſub primo: ſicut minus cōmune: ⁊ ſic ipſum eſt ſubiectū particulare: ſed nō adequatū ſciētie: ſed exceſſum a ſciētia: ⁊ hoc eſt: qꝛ nō dicūtur ſublunaria corpora mobilia: eo qꝛ ſit celum corpus mobile vt pꝫ infra. Sed ens: qđ eſt ſubiectū in metaphiſica: analogum eſt ad ſubſtātiam ⁊ accidens eſt enim primū cōitate: ⁊ quia accidens conſtituiť in eſſe ꝑ ſubſtantiam: ideo ſubſtantia in metaphiſica eſt ſubiectum attributiōe primū: vt dixit Auerrois quarto meta. cōmento ſecundo: nō autem ſubſtantia eſt ſubiectuꝫ primum attributione: quia ipſa ſit agens aut finis accidentium: ſed qꝛ vniuerſalr̄ accidētia nō ſunt entia: niſi quia ſunt entis. vt ſeptimo metaphyſice. textu cōmenti ſcđi. ⁊ iz. metaphiſice. textu ꝯmenti tertij dixit phs. Similiter ſi ſciētia eſſet de ſano: aīal ſanum eſſet primū attributione: quia non dicunť alia ſana: niſi propter animalis ſanitatem: ſcilicet quam efficiunt: conſeruant: aut ſignificāt. aut aliud huiuſmodi. ¶ Ultimo quātū ad hec generalia addo: cum ſubiectū diffinitur: ex parte diffiniti due cōditiones ponunť.ſ. primū ⁊ adequatū: ſunt igitur in ſciētia ſubiecta prima: ⁊ ſcđa: vt in ſcientia de genere vniuoco: ſubiectuꝫ zm ſunt ſpēs ſub illo graue ꝯtente: vt arithmetice ſubiectū primū eſt numerus in actu vel in potentia: zm vero numeroꝝ ſpēs. ſubiectū autē in ſciētia primum triplicē habere poteſt primitatē: cōitatis: vt ens in metaphiſica: attributionis: vt ſubſtātia in eadē: pricipalitatis vt genus ſubſtātiaꝝ abſtractaꝝ etiā in eadem. primitas cōitatis requirit in ſciētia adequationē: ſic ꝙ de qbuſcūq̄ꝫ eſſentialr̄ predicať ſubiectū: illa in ſciētia ꝑ ſe ꝯſiderātur in eadē vt ſubiecta: ⁊ econtra.ſ. ꝙ oīa in ſciētia cōſiderata vt ſubiecta eſſentialē illius gn̄is recipiant p̄dicationē: qđ ponitur ſubiectū primū cōitate. ¶ Ex hoc pꝫ quare phyloſophi ad conceptum anime cōmunem per predicationeꝫ non aduertētes: neqꝫ aduertere debētes: ſubiecta ſuaꝝ ſcientiarum in plurali nominant: ⁊ particularia ſubiecta nominant. vt Auerrois in prohemio primi phyſicorum: ſcilicet res ſenſibiles: que nāli ſubijciuntur. Et primo metaphiſice. ꝯmento.19. ſubiectū Aſtronomie: ⁊ in primo phyſicoꝝ. cōmento vltimo. ſubſtātias abſtractas: que metaphiſico ſubijciunť. Et hoc maxie fieri poteſt. cum huiuſmodi ſubiecta non ſunt eadem ſecūdū naturam: ſed eadem ſint ſermone vniuerſali. iuxta modum loquēdi Auerrois. iz. metaphiſice. cōmento.z7. ¶ Ex his etiam ſequitur ꝙ non eſt ponendum ſubiectū cōmune in ſciētia: qđ predicetur de ſubiecto: principijs: ⁊ paſſionibus: queādmodum dicunť aliqui ꝙ res naturalis ſubijcitur naturali: tanq̄ꝫ ſubiectum cōmune per predicationeꝫ: de naturato: de natura: ⁊ de accidentibus ſcđm naturam. qꝛ ſubiectum cōmune predicari debet de ſubiectis particularibus: nō auteꝫ de principijs ſubiecti aut paſſionibus: qꝛ intrinſece conſtituentibus ⁊ cōſtituto nō eſt aliquid cōmune vniuocum: quia alterius rōnis ſunt prima ſimplicia ⁊ conſtituta: elemēta enim mixtoꝝ non ſunt principia prima: ⁊ vniuocātur licet diuerſuꝫ eſſe habeant extra mixtionem ⁊ in mixtione. ¶ Adequatio aūt ſubiecti attributionis non requirit cōmunitatem predicationis de omnibus ſubiectis ibi. ſed ſufficit illud ibi ſubijci: ⁊ primo recipere p̄dicationē ſubiecti per cōitatē: ⁊ aliud qđ in eadem ſcientia ſubijcitur: recipit p̄dicationē ſubiecti primi cōmunitate per attributionem ad illud: qđ ponitur primuꝫ attributione: ſubſtātia enim in metaphiſica: in qua de omni ſubſtātia cōſideratur: eſt primuꝫ recipiens entis predicationeꝫ: ⁊ accidens ibi conſideratum tanq̄ꝫ ſubiectum ſecundarium alteri attribuibile recipit entis predicationem: qꝛ ipſum eſt entis ſcilicet ſubſtantie affectio. non quia ſubſtātia de accidente eſſentialiter predicetur: niſi ad diffinitiones datas per additamētum eſſentialem extendas predicationem. ¶ Ex quo pꝫ quomodo primitas ſubiecti ꝑ cōmunitatem cuꝫ primitate ſubiecti per attributionem non coincidunt: ſed ſm magis ⁊ minus cōmune ſe habent. ¶ Sequitur etiaꝫ ꝙ licet corpus ſpirituale ſit cauſa efficiens producens vel conſeruans: ⁊ aliquo modo finis corpoꝝ materialiū: nō tamen dicitur ſubiectum primuꝫ attributione in naturalibus: quia non recipit corpus materiale predicationē corporis ex ſe mobilis: quia ad ſpirituale corpus attributionem habeat: ſed per propriam naturam. ⁊ ſic patet ꝙ non omnis attributio ſubiecti vnius ad alterum in ſcientia ſufficit ad hoc vt vnuꝫ ſubiectū ſit primū per attributionē in ea. ¶ Ex hoc patet quomō in ſubiectis per ſe in ſcientia conſideratis vnius ad alteruꝫ poteſt eſſe attributio: ⁊ tunc ſi principia ⁊ proprietates ſubiecto attribuentur: erit omniū in ſcientia attributio ad ſubiectū datum: ſed alterius rationis ponenda eſſet principioꝝ aut paſſionum attributio ad ſubiectū q̄ꝫ que dicta eſt. ¶ Sꝫ pro primitate principalitatis ſciendum ꝙ ad hoc vt aliquid ſit ſubiectum primū principalitate: non ſufficit ipſum ꝑfectius inter alia: que in ſcientia ſubijciuntur: ſed requiritur dependentia alioꝝ ſubiectoꝝ ab illo: quod poniť primum principalitate. vnde ab intelligentiaꝝ genere alia entia omnia in metaphiſica cōſiderata vt ſubiecta depēdent: ideo bene ponitur genus intelligētiaꝝ in metaphiſica ſubiectū principalitate primuꝫ. Similiter in ſciētia naturali corpus ſpirituale: ſcilꝫ celum eſt principalitate ſubiectū primum. quia ab eo oīa alia in naturali ſubiecta dependēt. intelligentie eniꝫ quāuis a celo nō dependeāt: hoc non impediunt: quia ipſe non ſunt ſubiectū in naturali: ſed ſunt principia ſubiecti. Tunc etiaꝫ celuꝫ. qđ eſt particulare ſubiectū in naturali: non eſt orbis tantū: ſed ipſuꝫ eſt animal celeſte. ⁊ ſic ipſaꝫ intelligentiaꝫ nō excludit: quā tamē eſſe incluſaꝫ metaphiſicus habet declarare: cū declarat primum motorem a naturali inuentū eſſe primā formaꝫ. ¶ Ex quo ſequiť ꝙ ſcientie habentie genus vniuocū pro ſubiecto: nō oportet illius generis ꝑfectiorē ſpēm ſubijci in ſcientia illius generis: tanq̄ꝫ ſubiectum principalitate primuꝫ niſi ab ea ſpecie alie ſpēs generis illiꝰ ꝺpēderēt: vt numeri a binario. aut figure a circulo: aut rectilinee figure a triāgulo. ¶ Et ſic ſeqť ꝙ in ſcia de aīalibus hō nō eſt p̄ncipale ſubꝫ: lꝫ aliquo mō ponať hō finis aliaꝝ ſpēꝝ aīalis ſenſibilis: imo quorūcūqꝫ ſublunariū. zº phy. textu ꝯmē. z4. nālia. n. ſolū i hoīe cū deo glorioſo ꝯiūgi p̄nt. qꝛ i mēte illiꝰ deū p̄nt iueniſſe ⁊c.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

q꞉ hoīe nō īdigent alie ſpēs in ſuo eſſe aut ꝯſeruari: ſaltē reali. ¶ Sic etiā libꝛi poſterioꝝ nō eſt ſubꝫ pͥncipale demōſtratio ꝓpter qd: aut ſimplr: ⁊ ꝯn̄ter neqꝫ in tota logica: ꝗuis iſta ſint pfectioꝛa ſub ſyllogiſmo aut demōſtratiōe ꝯtenta: q꞉ ab eis alie demōſtrationes nō depēdent. ¶ Qꝫ ſi ad eſſe pͥncipalr̄ itētū ſolū mō aduertis: tūc multa ſubta pones in vna ſcia pꝛicipalia: vt iter demr̄atōes: demr̄atione ꝑꝑ qd: iter demr̄ationes ꝑꝑ qd demr̄atione ſimplr̄. queadmodū iter vegetabilia aīalia ſūt melioꝛa: ⁊ aīaliū rōnale. ¶ Qꝫ ſi dixeris quomō ſtat pͥmitas pͥdicationis cū analogia: q꞉ analogis nō rn̄det qdditas eſſentialr̄ participata a ſuppoſitis. ¶ Rn̄o. lꝫ analogū nō haberet vnū ſignificatū extra: ſed multa: adhuc eſſentia. pͥdicabile eſt: teſte Auerroe 4° meta. ꝯmēto ſcd̄o. dicēte. ⁊ diſpō in hoc mō generis eſt ſicut diſpō in genere qd̄ dr̄ vniuoce. q꞉ predicabilia eſſentialia iueniunt̄ in hoc genere: qd̄ dr̄ multiciplr̄: ſicut inueniunt̄ in genere: qd̄ dicitur vniuoce: ſed hoc non inuenit̄ in genere qd̄ dicitur equiuoce ⁊c̄. diuerſitatē inter huiuſmodi eſſentiales pꝛedicationes in libꝛo de elemētis declaraui: dum de pluralitate formaꝝ in cōpoſito diſputarꝫ: dictum etiā eſt ſupꝛa terminos analogos aliquādo eſſe diffinitūꝫ: ⁊ ꝯſequēter terminos diffinitionis eſſe etiā analogos: inter diffinitū aūt ⁊ diffinitionē eſſentialis cadit pꝛedicatio. ¶ Alia eſt adequatio in rōne foꝛmali: vt ratio foꝛmalis ꝯſiderandi reſtringat ſubꝫ ad certaꝫ ſciētiam: aliaꝝ ſcientiaꝝ ꝯſiderationē de eodꝫ excludendo: ⁊ iſtam adequationē intelligimus: cū dicimus ſubm non tranſcendere metas ſcientie. ¶ Cum igitur in his particularibus ſciētijs loqmur dicētes ꝙ homo eſt ſubiectū: intelligimus pꝛimū pꝛimitate cōmunitatis ⁊ etiaꝫ attributionis: cū auteꝫ dicimus ſcd̄m ꝙ natura bonus: explicamus rationē foꝛmalē conſiderandi: rōne cuius appꝛopꝛiatur homo iſtis ſciētijs: ⁊ ab alijs hoīeꝫ conſiderantibus remouet̄. ſed iſte ſcientie ſubiectū nō habēt pꝛincipalitate pꝛimū: q꞉ non depēdēt homines vnus ab altero ineſſe ⁊ ꝯſeruari: niſi p accidēs. ¶ Jdeo nō ponitur temperatiſſimus homo ſubiectum hic: neqꝫ in medicina: neqꝫ cōitate: neqꝫ attributiōe: neqꝫ pꝛincipalitate: queadmodum iuſtiſſimus: ea quā matreꝫ virtutū appellamus: ponit̄ in moꝛalibus ſcientijs ſubꝫ. ¶ Ex his ſequit̄ ꝙ aliquod eſt ſubiectū pꝛimū pꝛedicatione: qd̄ non eſt pꝛimū attributōe: ⁊ in metaphiſica ens. Et aliquod eſt pꝛimū pꝛedicatione ⁊ attributiōe: vt phīa naturali coꝛpus ex ſe mobile: intelligēdo attributionem nō vnius particularis ſubiecti ad alteꝝ: ſed alioꝝ a pꝛincipalr̄ ꝯſideratis vt quieſcibile ⁊c̄. ¶ Secūdo aliqd̄ eſt ſubiectū pꝛimuꝫ attributione: ⁊ non pꝛedicatione: vt in metaphiſica ſubſtātia: nō enim pͬ ſub̄a de accidentibus: neqꝫ de pꝛincipijs complexis. ¶ Qꝫ ſi ſubſtantia conſtituens in eſſe accidentia eſſet ſubiectū metaphiſice: quēadmodū docet Auerrois: tunc aſſerenduꝫ eſt ꝙ aliquod ſubiectū pꝛimū pꝛimitate pꝛincipalitatis nō eſſet cōtentū ſub ſubiecto pꝛimo pꝛimitate attributionis: ſub ſubſtātia enim conſtituēte accidētia in eſſe nō cōtinetur genus intelligentiaꝝ apud Auerroim: niſi poneres ꝙ cōſtituere accidentia cōueniret ſubo per attributionē non pꝛimo ſed rōne inferioꝝ ſub eo contentoꝝ. ¶ Ad particularia igitur magis accedentes pꝛemittamus ꝙ triplex eſt bonitas pꝛimo ethicoꝝ. capite. io. animi. coꝛpoꝛis: foꝛtune. Omnia hec bona ſub rōne foꝛmali ſubiecti iſtaꝝ ſcientiaꝝ cōpꝛehendunt̄. ⁊ ſic ratio foꝛmalis ſubiecti eſt analoga: per pꝛius dicta de bonis anime: ſcd̄o coꝛpoꝛis: tertio foꝛtune. bonuꝫ animi duplex intelligit̄: cognitio: virtus: inter cognitiones: ſenſitiua: ⁊ intellectiua. cōpꝛehenduntur. virtus autem eſt bonū appetitus: ⁊ apud Ariſtotelē ⁊ Auerroiꝫ: nō intellectiui: nō eniꝫ in deo aut angelis virtutes apud eos inueniūtur. vt pꝫ decimo ethicoꝝ. capitulo. io. ſed ſenſitiui. q꞉ ſenſitiuus eſt ille cuius ſunt paſſiones a rectitudine diuertentes: vt ira: odium ⁊c̄. ideo illis frenuꝫ eſt iniungendū. non autem rationi: recte eniꝫ ſemper depꝛecatur ratio ad optima. pꝛimo ethicoꝝ. capitulo. i8. ſed quia iſta ſunt de his que accidentalr̄ acquiruntur: de his non eſt iudicandū niſi ſecūdum ꝙ confoꝛmiter ad coꝛpoꝛis inclinationē haberi poſſunt. Ad hoc pꝛopoſitum cū ſecunda technis Galenus de naturali coꝛdis complexione loqueretur per ſigna ex moꝛibus iudicanda dixit ſe non loqui de moꝛibus per phīaꝫ exercitatoꝝ. Sed pꝛincipaliter ſermo eſt de moꝛibus in quos homo ex naturali ſua complexione aut cōpoſitione iclinatur: ⁊ etiaꝫ ad foꝛtune bona pͥparatur. huic ſententie atteſtatur phs in libꝛo de ſecretis ſecretoꝝ: cum facieꝫ hypocraticam dixit oſtendere moꝝ malitiam. cū tamen ipſe eſſet bonus. vnde homo etiā ex accidentali triſtitia non eſt melancholicus iudicandus. Timētes eniꝫ aliquādo foꝛtibus ſimiles in coloꝛe inſpicimus exangui remanente facie: ob ſanguinis ⁊ ſpirituuꝫ reuocationē factam ab anima affectionē in coꝛde percipiente. ¶ Moꝛes auteꝫ in quos ex naturali complexione homo iclinatur: ex ſanguinis natura magna ex parte accepti ſunt. dixit eni phs ſecūdo de partibus animaliū. pꝛofecto naturā ſanguinis cauſaꝫ eſſe cur per multa animalibus veniant: tuꝫ p moꝛes: tum etiam per ſenſum: ratio eſt: materia enim totius coꝛpoꝛis eſt: quippe cuꝫ alimētuꝫ materia ſit: ſanguis autem vltimū alimentū habeatur. facit igitur vt plurimū differētie exiſtat: ſi calidus: aut frigidus ſit: ſi tenuis: aut craſſus: ſi turbidus: aut nitidus. ¶ Ex his ſequit̄ ꝙ per rōnem foꝛmalem ſubiecti nō intelligimus diffinitioneꝫ illius eſſentialē. eſt enim aliqua ſciētia cuius ſubiectum nullo modo declarari poteſt. ſ. metaphiſica ſcilꝫ ens. hominis etiaꝫ diffinitio eſſentialis ad naturalem ſpectat: nō autem ad medicuꝫ: neqꝫ moꝛalē: neqꝫ phiſionomiſtam: imo in ſubalternatis ſciētijs additur ſubiecto differētia accidētalis: vt arte ſanabile: qd̄ eſt rō foꝛmalis conſiderādi hominē in medicina: homini ſuperaddit quid nō ſibi eſſentiale: ſimilr̄ bonitas facit. vnde ſanitas: que bonū eſt coꝛpoꝛis: bonā dicit complexionē: bonā coꝛpoꝛis cōpoſitionē: ⁊ bonā partiuꝫ vnitatē. in quibus accidētalia inſeruntur. ¶ Eſt igitur ratio foꝛmalis in pꝛopoſito ratio ſub qua aliquid in ſciētia conſideratur: ⁊ vbi eſſet aliquid quidditatiue pꝛopꝛie conſiderāduꝫ: replicādū eſſet nomē ſubiecti: vt homo inquātum homo: non aūt diffinitio: vt hō inquantuꝫ aīal rōnale: nobis etiaꝫ notius eſt nomen diffiniti ꝗꝫ diffinitio. pꝛimo phyſicoꝝ. textu ꝯmēti quinti. ⁊ pꝛeſuppoſituꝫ eſt aliquādo nomē diffiniti: vbi diffinitio eſt inueſtiganda. ¶ Ex hoc pꝫ ꝗꝫ alienuꝫ eſt a veritate velle ꝙ oīs pꝛopoſitio compoſita ex diffinito ⁊ diffinitiōe ſit per ſe nota: qd̄ apud ſcotizantes notiſſimū reputatur. ¶ Sciendū etiā ꝙ plus poteſt chyromanticus aut phyſionomiſta ſup accidētali iudicāda coꝛpoꝛis bonitate: aut foꝛtune: ꝗꝫ ſuper animi bonitate. ꝓpter eſſe minus directe ſuppoſitā celi influxibus aīam ꝗꝫ coꝛpus: aut ꝗꝫ bona exterioꝛa. H voluit phs in phyſionomia maioꝛe volēs nō eſſe diſcretibile p exterius apparētia: ſi ſoꝛtes grāmaticus ſit: an rhetoꝛ: vocis eni ꝓpꝛiū eſt hoc iudicare: accidētia eniꝫ aīe: ſecūduꝫ que ſimul trāſmutant̄ anima ⁊ coꝛpus iudicari poſſunt. vt dixit Ariſto. ſecūdo pꝛioꝝ. vbi Auerrois. notū eſt ꝙ accidentia nō naturalia nō faciunt veſtigium niſi in anima: ſicut ſi quis ſcit artē muſicam: habet veſtigiuꝫ in anima: ſed non habet veſtigium in coꝛpoꝛe ex ea. ¶ Sciendum eſt etiaꝫ ꝙ malitia

quāuis ꝯria ſit bonitati: nō tn̄ ipſa cadit in rōne foꝛmali ꝯſiderādi ſubm in his ſcientijs: ſed bonitas ſola: malitia aūt eſt de attributis ſubto: ⁊ eſt de his que p ſe: ſed ſcd̄o: cōſiderant̄: aut p accn̄s: iuxta modū loquēdi Ariſto. 9° meta. tex. cō. 3. nō eni qeſcere cadit in rōne foꝛmali ſubti phīe nālis: quāuis moueri ſit rō foꝛmalis conſiderandi coꝛpus in nālibus. Similr̄ ſanitas eſt finis medicine. iō ab ea rō foꝛmalis cōſiderādi ſumit̄. ſ. ſanabilitas p artē. ideo egrotabile in rōne foꝛmali ſubi medicine cadere nō pōt. de hoc dixi in qōne de ſubto medicine. ¶ Ex his elitio pͥmo ꝙ phīa ⁊ chyromātia ſunt ſcia. hn̄t eni ſubm qd̄ eſt hō: ſm̄ ꝙ nā bonus: pͥncipia aūt ſunt talis complexio tales bonitates vl̄ malitias oſtēdit. vt ſanguinea liberalitatē: colerica iracūdiā: melācolica timiditatē: flegmatica pigritiā: aut ſomnolētiā ⁊c̄. Jſtis eni phyſicalibus pͥncipia ꝓpͥa iſtarū ſciarū cōfirmant̄: ſunt igit̄ hec pͥncipia cōia. Sed ꝓpͥa ſunt. talis vel talis mons tali vel tali influxui celi coꝛrn̄det vt mons digiti medij Saturno: anularis Soli: idicis Joui. ¶ Qꝫ ſi in aliquo mōte ſit diſcoꝛdia: cui planete mons ille rn̄deat: tunc ad inductionē ex ſenſatis recurrendū eſt: ex qbus alia ſciētiarū pͥncipia: q̄ ex ꝓpꝛijs terminis euidentiā nō hn̄t: accepta ſunt: vt dixit phs. 6. ethicoꝝ. ca. 4. paſſiones aūt hoī attribute ſūt ſpeciales bonitates aut affectiones: poſitiue per boni pꝛeſentiā: aut negatiue: vl̄ pꝛiuatiue p boni abſentiā: vl̄ ꝯrie p mali pꝛeſentiā: malitia eni paſſio eſt: ⁊ pōt de ſubiecto pticulari cōcludi: quāuis nō ſub rōne foꝛmali ꝯſiderādi cōtenta ſit. ſufficit eni ꝙ ad eā habeat attributionē. Cuꝫ igit̄ habeat phyſionomiſta ta: ſubm: mediuꝫ: ⁊ paſſioneꝫ: poteſt ipſe demonſtrationē errigere: ⁊ diſciplinā in diſcipulo generare. ¶ Qꝫ ſi dixeris ſubm eſſe coꝛruptibile: g̊ nō ſcibile. pꝫ ꝯn̄tia ex pͥmo poſterioꝝ: ⁊ ſexto ethicoꝛuꝫ. ¶ Rn̄deo. negādo ꝯn̄tiaꝫ: q꞉ coꝛruptibilia duplicē partē hn̄t: māꝫ: ⁊ ſm̄ hāc coꝛruptibilia ſunt: ⁊ nō permanēt. aliā partē hn̄t. ſcꝫ foꝛmā: ⁊ tūc ſm̄ foꝛmā permanēt: ⁊ ſcibilia ſunt. licꝫ foꝛma habeat duplex eſſe ſingulare: ⁊ ſm̄ hoc eſſe nō ſcitur induiduū: vl̄e: ſm̄ hoc eē ſcit̄ idiuiduū dixit eni Auerro. pͥ meta. ꝯmēto. 6. ſenſibilia quedā ſunt nō trāſmutabilia eēntialr̄: ſed permanētia. ſ. foꝛma: quedā ſunt tranſmutabilia ſemper. ſcꝫ mā. ideo de eis vl̄es ſunt ꝓpoſitiones neceſſarie: ⁊ ſic voluit phs pꝛimo poſterioꝝ. tex. cō. ſeptimi. i5. i7. ſciaꝫ eſſe neceſſarioꝝ: ⁊ non coꝛruptibiliū. Jſtarū aūt neceſſariarū p ſe note ſunt pͥncipia: ſed nō per ſe note ſunt ſcibiles. ¶ Qꝫ ſi dixeris infinitas lineas nō reduci ad artē. ¶ Rn̄deo. queadmodū Aſtronomus pͥncipaliū aſtroꝝ cognitionē hn̄s ſatis loqtur de futuris: quamuis inumerabiles ſint alie ſtelle ab Aſtrologo: quaꝝ nullā hꝫ perfectā cognitionē: ita chyromanticus per pꝛincipales lineas iudiciū fert: multarum aliarū nō pͥncipaliū noticiā nō hn̄s: facilius tn̄ ſuperabilis eſt defectus iſtarū ſcientiaruꝫ ꝗꝫ aſtronomi. ¶ Qꝫ ſi dixeris ꝙ de lineis ꝓpꝛietatē indiuidui ſeqntibus iudicari nō pōt: ⁊ ita Chyromanticus nō bene iudicat: q꞉ tales lineas nō cognoſcit. ¶ Rn̄deo medicus cōplexionē ſm̄ foꝛmā cognoſcens: ⁊ nō cōplōnē ſm̄ mām: vt in pluribus bene iudicat: ⁊ tn̄ in ſuo iudicio certitudinē nō hꝫ mathematicā: ita neqꝫ chyromāticus in ſuo iudicio per acribologiā mathematicā regulat̄. ipſa eni nō in oīb⁹ expetenda eſt. ſcd̄o meta. tex. cō. i6. ⁊ diſciplinati eſt in tantū certitudinē inquirere ſm̄ vnūqdqꝫ genus inquātū natura rei recipit. pͥ ethicoꝝ. capite ſcd̄o. ⁊ in eodē pͥmo ca. io. meminiſſe aūt ⁊ pꝛedictoꝝ opꝫ: ⁊ certitudinē nō in oībus ſimilr̄ exquirere: ſed in ſingulis ſm̄ ſubiectā mām: ⁊ in tantū inquātū eſt pꝛopꝛiū doctrine: hec aūt nālia multe māe imerſa ſunt: vn̄ variabilia ſunt. imo de iſtis ꝓpꝛietatibus occultis loquēs Auer. pꝛio cāticoꝝ. cōmento. 3i. dixit ipoſſe eſt cognoſcere ꝓpꝛietates per modū ſyllogiſticū: niſi ſciremus pͥciſe quantitates elm̄toꝝ in quolibet entiū: ⁊ niſi etiā ſciremus operationē egredientē a qualibet ꝓpoꝛtione generata in quolibet: ſm̄ quātitates elementoꝝ in eis exiſtentiū. hoc aūt nobis eſt ignotū: neqꝫ poſſibile eſt iueniri ab hoīe: cū ſit infinitū: ⁊ fine carens. ¶ Qꝫ ſi dicas ꝓpoſitionē iudicatā a chyromāte eſſe cōtingentē ⁊ non ſcibilē. ſ. iſte iraſcit̄. ergo chyromanticus nō eſt ſciēs. ¶ Rn̄deo. nō valꝫ ꝯn̄a: q꞉ vl̄i nec̄ia iudicāt: quā itellectu cōcipiūt. puta oīs ſic lineatus naturalr̄ faciliter iraſcit̄: cu⁹ vniuerſalis. h. minoꝛe ſenſu accepta: īfert ſingularē ꝯclōnē: ſic iſte eſt ſic lineatus. ergo nāliter faciliter iſte iraſcit̄. demōſtrata igit̄ ꝯ eſt vl̄is: ſed ꝯ iudicata de ſingulari extra ſingularis eſt. demōſtratio igitur eſt. oīs colericus eſt iracundus: oīs ſic lineatus eſt colericus ergo oīs ſic lineatus eſt iracūdus: maioꝛ eſt ſuppoſita ex phīa naturali ⁊ minoꝛ eſt in chyromātia ex experientia collecta. ¶ Coꝛrelariū ſcd̄ꝫ. chyromātia ⁊ phyſionomia naturali phīe ſubalternāt̄: pꝫ q꞉ earū ſubm eſt hō: q eſt ſcd̄ariū ſubm in phīa nāli: ⁊ ſic accipiūt ſubm ab ea: ſcd̄o eidē ſubto ipſe addūt accidentalē drīaꝫ: puta bonitateꝫ. Tertio. iſte ſua pͥncipia capiūt a nāli. ¶ Qꝫ ſi dixeri eas mathematice ſubalternari: q꞉ de lineis cōſiderāt. ⁊ ſic illis ſubiectū pͥbet geometria: ⁊ nō phīa. ¶ Reſpōdeo. negando ꝯn̄tiā: q꞉ ſcie iſte lineas ꝯſiderant: vt ſigna p que iudicāt: nō aūt vt ſubta neqꝫ linee in eis mathematicam habēt abſtractionē: neqꝫ mediā inter nālē ⁊ mathematicā: ſed cōtracte ⁊ in mā nāli cōſiderant̄ linee. vt. ſ. in manu vel facie ⁊c̄. Tū q꞉ cōſideraт̄ linea vt cōiuncta quātitati ſenſibili: puta qualitati pͥme vt caliditati: ⁊ ſcd̄e vt coloꝛi: qd̄ mathematice repugnās eſt cōſiderationi: ⁊ medie inter mathematicā ⁊ naturalē: vt ſcd̄o phy. tex. com. i8. colligit̄. ⁊. 20. Tū etiā linea mathematico ſubiecta latitudine carēs eſt ⁊ ꝓfunditate: q꞉ mathematicoꝝ linea in conceptu eſt. Jſtarū aūt ſcientiarū linea nō eſt carēs latitudine. imo ſm̄ ꝙ lata vel exilis cōſideraт̄: ⁊ ſm̄ ꝙ ꝓfunda vel eminēs: ⁊ ſm̄ ꝙ longa vel bꝛeuis: ⁊ ſm̄ varias illius diſpōnes varie ſignans eſt: ⁊ varia iudicant̄. ideo potius lineamēta hec ꝗꝫ lineas appellare conſueui. ſm̄ etiā ꝙ in mā nāli ſunt hͦ linee ꝯſiderāt̄. ſ. ſm̄ ꝙ ſūt in facie naſo oculis ⁊ huiꝯ: ⁊ ſic nālē hn̄t cōſideratioueꝫ ⁊ queadmodū in iſtis ſciētijs ſubꝫ nō eſt mathematicū: ita neqꝫ rō foꝛmalis ſubti mathematicā ſapit abſtractionē: nō igit̄ mathematicis ſubalternant̄ iſte ſcie. pͥncipia aūt que a nāli phō accipiunt̄: ſunt: hō ex mā ⁊ foꝛma cōponit̄. ſ. itellectu ⁊ coꝛpe debite oꝛganiçato: ⁊ ꝙ in mā aliter ⁊ aliter diſpoſita alr̄ ⁊ alr̄ apta eſt foꝛma operari. patet facta ſola variatione de ſano ad egruꝫ: aut eꝯ. aut ad ebꝛietatē. ꝗuis coꝛpus eſſet ſanuꝫ: aut ex coꝛpoꝛis cita ⁊ ſtricta circūgiratione: ⁊ tūc patens eſt in operationibus notabilis variatio. mā eni foꝛmā ꝺ illius potētia eductā nālibus afficit diſpōnibus. ¶ Alia etiā pꝛopingoꝛa recipit. Cōplexionē ſiccā eſſe cām aſperitatis cutis humidā aūt mollitiei: ⁊ ſic de alijs. puta tēperatā craſiꝫ hec ſigna cōmittant̄: diſtemperatā aūt alia: ⁊ ꝙ octo ſunt diſtemperate cōplexiones: ad quas coꝛpus humanū labi pōt: ⁊ ſm̄ nām ⁊ accidentaliter ſeu preter nām: vel meli⁹ quatuoꝛ. ſm̄ ꝙ dixit Auer. ſcd̄o collꝫ. caplō pͥ. non eni datur in nā ſimplex coꝛpus calidū tm̄: neqꝫ humidū tm̄ ⁊c̄. Et tertio collꝫ. capite pꝛimo difficile eſt imaginari egritudinē mālē eſſe ſimplicē. Sed clarius pͥmo cāticoꝝ. cōmēto. 264. ¶ Pꝛincipijs etiā mathematicis iſte ſcie adiuuant̄: puta aſtronomicis: puta celū in tali poſitione ſm̄ ſtellas fixas ⁊ erraticas talē vel talē effectū impꝛimit in

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

habēte talem vel talem celipartē in ortu vel in alio do-
minātí loco. ¶ Exptum eſt aūt bonā montis indicis di-
ſpōnē in rebus iouis bonā indicare diſpōnē: ⁊ malā ma-
lā. ꝓportionalr̄ de mōte Saturni: ⁊ ſic de alijs dicēdum.
Et tūc chyromāticus ſuam ſciētiā cōpleat iſtoꝝ exptoꝝ
cauſas inueniēdo. ¶ Scientias aūt ſe inuicē adiuuare ⁊
mixtis tradi: manifeſtū eſt in pluribus ſciētijs praticāti:
pro q̄ mixtiōe faciēda aduocati nūc ſumus ad ſcribēdū.
¶ Elitio tertio modū arguēdi quo iſte ſcie vtí pn̄t. demō-
ſtratiōe eniʒ q2 ⁊ a ſigno ꝓcedēte vti pn̄t: puta linea ſola-
ris ſm̄ lōgitudinē latitudinē ⁊ ꝓfunditatē bene diſpoſi-
ta ⁊ ſecūdū colorē ⁊ bene ſita: ⁊ nō ipedita ibi: neqꝫ alibi
eſt ꝯopantía: ǵ talis cū dn̄is ⁊ principibus gratiā habere
aptus eſt. vel ſi ipſam ꝯcluſionē vt in pluribus ꝯtingētē
volueris: ǵ talis cū principibus ⁊ dominis gratiā habet.
ſimilr̄ a ſigno comitāte argui pōt ecōtra: ſi cui ꝯtingat no-
tū eſſe ꝯn̄s experiētia: ⁊ an̄s ignotū. Ubi ſciēdū ꝙ a vir-
tute formatiua fetus operāte ſecundū determinatā com-
plexionē indeterminatā mā3 cadūt iſte linee manus aut
frontis ⁊c̄. ſunt eniʒ caſus cōplexiōis: ⁊ q̄dā ſunt linee cō-
pōnis: q2 forma cōpō eſt: que lineis claudit̄. a virtute ēt
mediāte cōplexione fiūt ꝯpatiōes: ⁊ aptitudines ad ope-
randū: ꝓcedere igit̄ a lineis ad opationes aut opationū
aptitudines: eſt ꝓcedere a ſigno cōmitante. Sed iſte pro-
ceſſus in duos reſoluit̄: quoꝝ primus eſt a poſteriori: ſe-
cūdus vero a priori. prim⁹: hr̄ data linea puta ſolaris ⁊c̄.
ǵ cōplexio habet̄ ſolaribus viris ꝯueniēs. argumētū eſt
a caſibus cōplexionis ad cōplexionē a qua cadūt. ſecun-
dus a priori. Cōplexio habet̄ ſolaribus viris ꝯueniēs: ǵ
hn̄s cōplexionē illā illis placere aptus eſt aut placet: cō-
plexio eniʒ eſt cā imediata hꝫ aptitudinū. ¶ Intulim⁹
etiā ꝯcluſionē vt in plurib⁹ verā ꝓpter cās nāles: q̄ ipedi-
ri pn̄t: lʒ eas ipediri raro ꝯtingat vt in fine quarti de gn̄a-
tione aīaliū dixit Ariſt. ⁊ ſic nō cogit̄ libertas: neqꝫ cauſe
nāles a ſuis effectibus nālib⁹ fruſtrant̄. ¶ Aſtronomo-
rū enim qdā: cū aſſumūt celum neceſſitare hoies in ſuis
opibus: ſtatuūt ſibi principiū falſum: cuius oppoſituʒ in
nāli phīa demōſtratiue ꝯcluſum eſt p nām materie ha-
bētis formā: cui ꝯriū eſt: vel p ſe vel p accn̄s: mā eniʒ ori-
go eſt ꝯtigētie. vt in libro de orbib⁹ dixi. ¶ Ariſtoteles
ēt p̄mo perihermenias: vt a rebus ꝯtingētibus futuris ne-
ceſſitatē auferet: in eis dixit nō eē determinatā veritatē.
⁊ in h̄ parcat mihi gregorius. ariminēſis: aliud enim eſt
datis ꝯdictorijs in ſingularibus ꝯtingētibus futuris non
eē veritatē: ⁊ nō eē determinatā veritatē: ꝯcedit̄ enim in
illis veritas: cū diſiūctiue ꝯdictoria ꝯiūgunt̄: vt teſtatur
phs ibi. Cū quo ſtat in illis nō eē veritatē determinataʒ:
q2 nō eſt in aliq̄ ꝓpōne determinata v̄itas: cū illius poſſi-
bilis eſt cāꝝ opp^m opantiū applicatio. ſic autē eſt in tali-
bus: lʒ eni hec ſit vera antichriſt⁹ erit nō tn̄ determiate:
qm̄ ei⁹ poſſibilis eſt falſitas. neqꝫ p̄uidētia diuina eā ne-
ceſſitat. queādmodū neqꝫ viſio mea q̄uis eēt i fallibilis:
te neceſſitaret ad ſedēdū. neqꝫ nō ſedēdū: dū te ſedētē vel
nō: iſpicerē. Et hāc ſniaʒ hʒ Auer. in ꝯmēto dicēs: ſʒ i mā
ꝯtingēti in reb⁹ futuris: ⁊ ipē diuidūt veꝝ a falſo. q2 oʒ vt
īueniat̄ vna duaꝝ ꝯdictoriaꝝ in eo futuꝝ: ſʒ nō determi-
nate in ſe. Ueꝝ ſcd̄ʒ ꝙ ſūt nā ipſaꝝ ex p̄uatiōe determi-
natiōis: ſic ſūt ipē apud nos. ⁊ pp h̄ nō eſt poſſibile: vt de-
terminet̄ in h̄ gn̄e ſcia: cū ipſa ſit res ignota ⁊c̄. diſtiguē-
dū igit̄ ē iter p̄teritū ⁊ pn̄s ex vno latere: ⁊ futuꝝ ex alio:
q2 lʒ v̄itas pn̄s ēt ſit poſſibilis eē falſaʒ ꝑ pn̄ti: ē tn̄ ſic de-
termiata ad v̄itatē: ꝙ ipā iā agētiū mutātiū variabilita-
tē effugit: ⁊ v̄itas p̄terita ēt magis. ſʒ futura adhuc iſtabi-
litatē hr̄e vn̄r: q2 agētia cās ipediētia pn̄t aduenire: ⁊ fu-
tuꝝ alſ a ſui futuritiōe diuertere. teceāt igit̄ q de pho in
h̄ ob loquunt̄: qm̄ ipſuʒ aut nō itelligūt aut itelligere ip-
ſum nolūt: futuroꝝ tn̄ quāuis non exiſtētiū: aliqn̄ ineui-
tabilis eſt a nā euētus: vt eclipſes: per eclipſabilitatē eniʒ
aſtronomus nō iudicat. ſed p eclipſim: non eni eclipſabi-
litas effectū parit in inferioribus: ſʒ eclipſis: ꝓpter igitur
tales effectus ineuitabilr̄ euenietes: ſed nō ſemp exiſten-
tes: dixit phs primo poſterioꝝ. textu cōmēti. 43. ſciētiaʒ
eſſe eoꝝ que ſunt ſemp vel frequēter. tales eniʒ effectus
cū ad cām ſuam cōparant̄: neceſſarij ſunt: ⁊ ſemp exiſtē-
tes: ſic. ſ. qn̄ eoꝝ cā exiſtit. ſed cū ad tēpus cōparant̄: non
ſemp: ⁊ cū iſte cauſe ad iferiora cōparant̄: lʒ eſſent nāles
⁊ in eſſendo neceſſarie: nō tamē iuincibiles ſunt: ſed inge-
nio humano iferioꝝ cās aliter diſponēte variabiles ſūt.
Qd̄ aūt impediant̄ cū difficultate fit: ⁊ raro: iō iudiciuʒ
aſtronomicū veritatē hʒ artificialem. homo igit̄ in ſuis
opibus nō agitur: ſed agit: dato enim oppoſito: nō oporte-
ret negociari: neqꝫ ꝯſiliari: vt recte inquit phs in fine p̄-
mi perihermenias ⁊ nono meta^{ce} ꝯfirmat: vn̄ Auerrois in
fine cōmēti ſexti. qui negant primā mām ⁊ oēs motus ⁊
gn̄ationē ⁊ corruptionē: ⁊ oēs artes que agunt p cogita-
tionē: ⁊ voluntatē ad expellendū nocumentū: ⁊ ducēduʒ
iuuamētū: hō igitur: cū p prudētiā regulat̄: futura mala
poterit minuere: ⁊ bona augere: cū preuiderit ea: vt ad lō-
gū declarat phs in libro de regimine p̄ncipū. Iſta igitur
ꝯcluſio ſic phiſionomatus: aut ſic manū hn̄s deſignataʒ
eſt iraſcibilis eſt neceſſariā: intellige neceſſitate nō abſo-
luta: ꝓpter ſubiecti cōtingentiā iuxta Auerroim primo
perihermenias: ſʒ iſta ſic phyſionomatus: aut ſic manuʒ
hn̄s deſignatā ex leui cā iraſcit̄: eſt artificialis: ⁊ vera vt
in pluribus: ⁊ dicit̄ ſcibilis ampla ſignificatiōe huius no-
minis ſciētia vtēdo: ſed melius loquēdo opinabilis dicē-
da eſt. ¶ Elitio quarto ꝙ phiſionomia ⁊ chyromātia ſpe-
culatiue ſcientie ſunt: ⁊ non pratice. q2 in ſcientijs altero
duoꝝ modoꝝ inuenit̄ praticum: vel ex obiecto incōplexo
cuius rō formalis eſt reddēs ſubiectū operabile a nobis:
hoc voluit Auerrois ſcd̄o ethicoꝝ. capitulo ſcd̄o. dicēs ꝙ
ſciētia pratica docet ꝯſtituere ſuū ſubiectū: ⁊ tūc ſi theo-
logie ſubiectū ſit deus inquātum deus: theorica eſt theo-
logia. Si aūt theologie ſubiectum ſit deus inquātū ama-
bilis a nobis: pratica eſſet ſimilr̄ cū ſubiectum ſit homo
in medicina ſm̄ ꝙ arte ſanabilis eſt. tunc medicina eſt to-
ta pratica: non aūt logica: que de mō ſciēdi eſt. ſm̄ ꝙ nr̄i
regulatiuo: ⁊ nō ſecūdū ꝙ a nobis operabili. ⁊ hoc modo
pratici habitus: pʒ has ſcias nihil pratici in ſe ꝯtinere: q2
nulla haꝝ ſciētiaꝝ hʒ ſubiectū opabile a nobis. ¶ Alio
mō accipit̄ praticū ex obiecto cōplexo demōſtratione cō-
cluſo: vt ex eo qd̄ ꝯcluſio dictat ſic faciēduʒ: vel nō: ⁊ ſic
medicina eſt partim theorica ⁊ partim pratica. ſimilr̄ ⁊
theologia: ſimilr̄ ⁊ logica. q2 alique ꝯcluſiōes dictāt qd
faciendū ſit. vt diuidēdū eſt genus in ſpēs p differentias
eſſentiales: ⁊ nō p accidētales: demōſtrādū eſt ex ꝓpōni-
bus p ſe: ⁊ nō ex his que ſunt p accn̄s. ſyllogiʒandū eſt in
prima figura ex combinatione affirmatiuaꝝ: ⁊ nō nega-
tiuaꝝ ⁊c̄. eſſe enim opationes de genere eaꝝ: que reales
appellent̄ ⁊ extra animam: vel non. naturā praxis non
variat: que diffinit̄ p operationē ſecundum electionē hu-
manam: non determinando ad operationē imanētē vel
tranſeuntē: quia moralis circa operationes immanentes
eſt: quia iram virtus aliquando excitat: aliquando vero
frenat. Tertio enim ethicoꝝ. capite. io. aliquando virtus
eſt imitenda furori: aliquādo etiam virtutem furorē eri-
gere opʒ. ⁊ tn̄ pratica eſt. neqꝫ curando an operationes: q̄
regulentur: ſint intellectus operationes: vel non: imo ne
logica philoſophicaʒ inquiſitionē de anima ⁊ anime ope-
rationibus preſupponeret. Ariſtoteles in noie ⁊ verbo

diffiniendis primo perihermenias ad voces ſe contulit:
quas regule logicales dirigerent. Intellectus etiaʒ extē-
ſione fit praticus: nō dico extra ſe tēdēdo: ſed cōſiderādo
obm̄ icōplexū: iquātū eſt a nobis opabile: aut obʒ cōple-
xū dictās de ope: cui ꝯformiter eliciēda eſt recti appetit⁹
opatio. pratici eniʒ itellſ veritas eſt ꝯfeſſe ſe habēs appe-
titui recto. 6° ethicoꝝ. capi° 3. ⁊ tunc praxes ſolū ab hoie
ſunt: nō aūt a deo: aut ab alia intelligentia: neqꝫ a brutis:
neqꝫ infantibus ⁊c̄. hic aduertat theologus. Non igitur
omnes operatiōes ab homine facte praxes ſunt: quia nō
que naturaliter ſine cognitione fiunt: neqꝫ que violenter
fiunt: ſed que libere: ⁊ non quecūqꝫ libere: ſed que cū ele-
ctione fiunt: electio aūt eſt eoꝝ que ad finem ſunt: vbi vo-
lūtas eſt ipſius finis. tertio ethicoꝝ phs. capitulo. 5. frica-
tio eniʒ barbe quamuis libera ſit: cum inaduertēter fit:
nō eſt praxis. electio etiā cū rōne ⁊ itellectu eſt. vt in eo-
dē tertio i fine eiuſdē capituli teſtat̄ phs. ¶ Tūc ad pū-
ctū. phiſionomia ⁊ chyromātia nō ſunt practice: q2 q̄uis
iſtaꝝ ſciaꝝ ꝯcluſio eēt de ope: vt iſte furabit̄: nō tn̄ dictat
illa ꝯclo aut ſentētiat ſic eſſe faciedū: vel ſic: vel nō ſic fa-
ciēduʒ. ¶ Dicendū tn̄ ꝙ adiuuāte chyromātia aut phi-
ſionomia ꝯ practica elici poteſt. vt inuēto per artes iſtas
ꝙ iſte temperatus eſt in complexione ⁊ moribus: tūc eli-
citur ꝙ bona eſt illius conuerſatio: ſed inuento illo pro-
ditore: aut maniaco: mala. Sed iſte concluſiones mora-
les ſunt. ⁊ per prudentiam eliciuntur: non auteʒ per phi-
ſionomiam aut chyromantiam: quāuis antecedens ad
cōcluſiones illas ſcitum fuerit per chyromantiā aut phi-
ſionomiaʒ. prudentia enim preceptiua eſt ſexto ethicoꝝ.
capite. xi. Iſte autem ſunt iudicatiue. ¶ Huic ſentētie ꝓ-
portionabile eſt dictum Auerrois ſecundo canticoꝝ. cō-
mento. 55. Quod hec concluſio. non eſt nauigandum per
mare tēpore hiemis. non eſt medicinalis: ſed conſiliaria.
Et hoc modo aſtronomiā etiam pono Theoricā quam-
uis de humanis operibus determinaret. ¶ Elicio quin-
to differētiam inter chyromātiam ⁊ phiſionomiaʒ: qm̄
phiſionomia altero duoꝝ modoruʒ diffiniri poteſt: vno
modo: quia ipſa ſit ſcientia hominis ſecundum ꝙ bonus
eſt nā: ex apparētibus ſignis in corpe: vndequaqꝫ appa-
reant hꝫ ſigna. ⁊ ſic eſt phiſionomia totuʒ integrale ad
ſcientiaʒ chyromātie. Si aūt reſtringatur phiſionomia
principaliter ad ſigna faciei: ſic ipſa differt a chyroman-
tia: nō ex ſubiecto: non ex ratione formali ꝯſiderādi ſub-
iectuʒ: ſed ex medijs per que iudicatur. q2 phiſionomiſta
principaliter accipit ſigna ex facie: aut ſi ex alijs corpo-
ris partibus: non tamen ex manuum lineamentis: chy-
romantie aūt ex manuū lineamētis oritur vt ex ſignis.
⁊ ita ſtricte loquutus eſt phs de phiſionomia: cum de ſi-
gnis manus nullam adhibuit conſiderationem: neqꝫ in
phiſionomia metaphorica: neqꝫ in phiſionomia breui ad
Alexandrum illum magnuʒ macedonē. Qd̄ inaduerten-
ter contigiſſe minime de tāto phyloſopho ſuſpicandum
eſt. ⁊ preſertim cum primo de hyſtorijs animaliuʒ linea-
mentoruʒ chyromantie meminerit: dicens: vola iciſuris
vite indicibus diſtincta eſt. Ideʒ trigeſimaquinta ꝓble-
matuʒ problemate decimo. qd̄ ⁊ decima problematum
problemate. 49. ¶ Et ſi quis diligentiore vtens conſi-
deratione ⁊ pedimantiam ⁊ vmblimantiaʒ ſecernere vo-
luerit. quoniaʒ in illis etiaʒ proprie diuerſitates propria
habentes ſignificata inueniuntur. ¶ Dicenduʒ eſt illas
eſſe phiſionomie partes. phyloſophus eniʒ in phiſiono-
mia ad Alexandruʒ a capite vſqꝫ ad pedes phiſionomi-
ca ſigna comprehendit: exceptus manuuʒ lineaturis vt
predixi. ꝙ ſi etiam illa tua ſigna pedis: aut vmblici: aut
partis alterius excipere volueris: non tecuʒ ad nomen
contendaʒ. ¶ Elicio ſexto diuerſitateʒ cadentem inter
philoſophiaʒ moralem conſideranteʒ hominē ſʒ ꝙ mo-
raliter bonificabilis eſt: ⁊ has particulares ſcientias ho-
mineʒ ſecunduʒ ꝙ natura bonus eſt conſiderantes. quo-
niam moralis conſiderat homineʒ ſecunduʒ ꝙ bonifi-
cabilis eſt prudentia: ⁊ iſta ratio formalis conſiderādi
homineʒ pratica eſt. vt patet: quoniaʒ reddit ſubiectum
ens operabile a nobis. licet ſubiecti materiale nō fiat ab
homine per electionē: licet fiat ab eo per naturaʒ. nō ne-
go tamen quin in concurſu ad muliereʒ cōcurrat electio:
vt octauo phyſicoruʒ. cōmento quadrageſimo ſeptimo
colligitur ab Auerroe. non eniʒ conſideratur materiale
ſubiecti principaliter ad habenduʒ eſſe praticuʒ vel ſpe-
culatiuuʒ. ſed formale. quia intentio phyloſophi moralis
eſt: vt boni fiamus. Teſte Ariſtotele ſecundo ethicoruʒ.
capite ſecundo. ⁊ primo ethicoruʒ. capitulo tertio. Ampli-
us autem paſſionuʒ ſequutor exiſtens inaniter audiet: ⁊
inutiliter. quia finis eſt: non cognitio ſed actus. Sʒ phi-
ſionomici aut chyromantici aut Aſtronomi non eſt hec
cura: neqꝫ eſt hic finis: ſufficit eniʒ ipſis preſentem bonita-
teʒ cognoſcere: vel abſentem: ⁊ etiaʒ preteritam aut futu-
ram. ideo moralis praticus eſt: hi vero theorici ſunt arti-
fices. ¶ Ex quo ſequitur ꝙ eidem ſcientie ſubalternari
poſſunt ſciētia practica ⁊ ſpeculatiua. q2 phyloſophie na-
turali ſubijcit̄: ⁊ moralis: ⁊ etiaʒ medicina: quaꝝ vtraqꝫ
practica eſt: ⁊ etiaʒ phiſionomia ⁊ chyromantia: quaruʒ
vtraqꝫ ſpeculatiua eſt. ⁊ iſtaꝝ oium homo ſubiectuʒ eſt.
non dico animaʒ ſubijci morali: neqꝫ corpus: qd̄ eſt alte-
ra pars cōpoſiti: medico: ſed homo omnibus ſubijcitur.
licet ſecunduʒ aliaʒ ⁊ aliā rationē formaleʒ. non igit̄ mo-
ralis philoſophia inter tres philoſophie partes diuiſa ab
Ariſtotele ſexto metaphiſice. textu cōmenti. 2. neglecta
relinquebatur: ſed cōprehenſa ſub naturali philoſophia
ipſam ſub eſſe continente ⁊ ſubalterāte latitabat. Errāt
igitur qui diuiſam ⁊ ſufficientem ſcientiam ab Ariſtote-
le in tres primas partes: ad ſpeculatiuaʒ reſtringūt. qua-
ſi practice ſcientie nō extitiſſent cōprehendende. ¶ Eli-
cio ſeptimo differentiaʒ inter concluſiones artificiales ⁊
ſcientificas pertinentes ad has duas ſcientias. quoniam
ſecunduʒ Ariſtoteleʒ ſexto ethicoruʒ. capitulo quarto ale-
ganteʒ ſe primo poſterioruʒ. textu cōmenti ſeptimi. ſcien-
tia eſt neceſſarioꝝ: cuʒ autē eſt propoſitio vt in pluribus
vera: ad opinionē ſpectat. ⁊ tunc artificialē eam appella-
mus. non quia ſit de numero concluſionū: quaꝝ habitus
eſt ars. qm̄ ars: quāuis ſit poſſibiliū aliter ſe habere: non
tn̄ ipſa eſt quorūcūqꝫ contingētiū: etiā vt in pluribus: ſed
eoꝝ quoꝝ principiū eſt in faciente: ⁊ nō in facto ſcd̄ʒ de-
terminationē phi ſexto ethicoꝝ. capite. 5. cuiuſmodi nō
ſunt: que p chyromātē aut phiſionomū iudicant̄. nō in-
telligo tn̄ ſolū ea eſſe factibilia: q̄ operatiōe nr̄a ponūtur
in eſſe: qm̄ vltra artē ſic operatiuā: quā ꝑfectiuā appella-
mus: dātur etiā artes due: ſcilicet operatiua: qua nihil re-
manet poſt opationē: vt ars cātādi aut ſaltandi: ⁊ ſic de
alijs multis de qbus mētionē fecit Auer. 2° phy. ꝯmēto
3. Nō igit̄ dōʒ eſt oē agibile eſſe p prudētiā regulabile. di-
xit eniʒ phs p̄mo magnoꝝ moraliū Cythariſta actor eſt
⁊ artifex. Q2 nō prudētia regit̄ cytharā: ſʒ arte. Sʒ pru-
dētia ē circa agibile eligibile ad cōmodū iuxta phʒ ibidē.
Alia āt ē poſſeſſiua: vt venatoria: aut piſcatoria ars: he q̄-
dē reꝝ cōiuʒ ꝑticulares nos faciūt eē poſſeſſores ſʒ artifi-
cialē ꝯnē itelligim⁹. q2 rōnali ꝯiectura elicitā. ꝯnes igit̄
in his ſciētijs ꝯcluſe ſunt neceſſarie: artificiales āt ſūt vt
in plib⁹ vere: ⁊ vl̄es ex ſubito: nō dico ex vl̄i clauſura idest
mō diſtribuēte ſubʒ iuxta Auer. p̄ per her^{ae}. ſʒ indicia pla-
ta vt in plib⁹ v̄a ſūt: ⁊ ſingularia. qm̄ ſenſus ſingularia iu-

dicat.q̃uis iudiciū apud intellectū ex terminis vl'ibus componatur:ſiue diſtributis ſiue non.experientia autē apud interiorem ſenſum reperitur.⁊ eſt copulatiua compoſita ex ſingularibus propoſitionibus cōſimilibus ſenſatis:quarum memorialis habitus conſeruatur.⁊ ſic ſequitur cogitatiuā virtutem cōponere cū hoc verbo eſt ſubiectum cum predicato: inter tñ terminos ſingulares in eſſendo:quemadmodū cogitatiua eſt virtus ſingularis in eſſendo:q2 ipſa eſt virtus educta de potentia materie. ꝙ ſi iter vl'es terminos cōponit:illi vl'es ſunt ſolū modo in ſignificādo nō aūt in eſſendo.vt talis habēs tale ſignū ſuper police fuit ſuſpēſus:⁊ talis ⁊c̄.operationes aūt exteriores circa ſingularia ſunt ſcđo ethicoꝝ.capᵒ.7.⁊.3.ethicoꝝ capitulo p̄mo:⁊ ēt ſingulariū vt ꝓhemio metaphiſice colligit̃. ❡ Addo etiam his que dicta ſunt octauū correlarium.lȝ ab hoīe multe fiant operationes:quedā enī ab inexiſtenti nā elementi fiunt:vt deſcēdere: qñ homo in aere ſue nature relinquitur:aut in aqua:poſtq̄ aer aut ſpūs in interioꝝ vacuitatibus precōtentus euanuit:quedā fiunt ab anima ſecundū ꝙ vegetatiua eſt vt nutrire corpus:augere ipſum:⁊ gn̄are tale quale ipſum eſt: in nō orbatis:neq; imperfectis:neq; in gn̄ationē ſpontaneā habētibus iuxta Ariſtotelē ſcđo de aīa.textu cōmenti.34. ſpōte fieri ea intelligo:cū nō extrinſecū particulare agēs concurrit ad gn̄ationē:quale eſt illud a quo deciditur ſemen:in his que ex ſemine generant̃:ex putrefactiōe enī genita multa non generant:ꝙ ſi ſic:generāt:non tale q̄le ipſa ſunt:ſed effectus eſt alterius rōnis a gn̄ante.vt apertiſſime dixit Ariſto.primo de gn̄atione aliūm. Potuit librorum penuria facere ꝙ locū hūc doctor ſubtilis Scotus nō viderit cōcedens genita ꝑ putrefactionē cum genitis ꝑ ꝓpagationem eiuſdē eſſe rōnis:materie enim ſecunde ſunt alterius rōnis ⁊ agentia ꝓpinqua:ergo forme. Sed ꝯn̄am hanc opȝ Theologum negare de mā ex qua.ſ.limo ⁊ ſanguine meſtruo.nō imanente:q2 adde mā ⁊ filij eius diuerſa extitit ⁊ agens propinquū:qui tamē eiuſdē rōnis fuerunt.cū aūt non ſit ꝓcedere in infinitū in talibus ſpēbus:q2 infinitū abhorret nā:data vltima ſpē genita:ipſa nō prolifica eſt:quedā aūt fiunt ab anima ſecūdū ꝙ cognoſcitiua eſt:vt audire:videre ⁊c̄. quedā fiunt ab eius anima ſecūdū ꝙ cognoſcēte ⁊ appetente: vt motiones locales. Iſtaꝝ tñ operationū:q̃q̃ nā hoīeȝ ſtatuerit vti finem artificialiū:⁊ huius inferioris mundi dominū ⁊ preſertim ſuarūmet operationū.ipſe tñ quarūdā excellētius dn̄at̃ q̃ aliaꝝ:hoīs igit̃ appetitui directe ſubijcit̃ motus localis illius ꝓgreſſiuus:intra tñ terminos ſue velocitatis:maximū ſcilicet ⁊ minimū.nō enī infinite velociter moueri pōt homo.remotis etiā ipedimētis tā ſe tenētibus ex parte aīalis:tam intrinſecis aīali:vt egritudo mēbri amputatio:q̃ extrinſecis vt ligatura:cōpedes.tam tenētibus ſe ex parte medij:nō enim infinite reſiſtēs medium ab aīali diuidi pōt:neq; aqua hoīs reſpirationi eſt ꝯueniens mediū:quāuis ſit diuiſibile medium ab hoīs virtute:tam ſe tenētibus ex parte ſpacij ſuper quo ſuſtineri dȝ animal ⁊c̄.indirecte autē homini alie ſue opationes ſubijciuntur.que ante cognitionē ſūt.ei tñ minime ſubijcit̃ operatio elementaris:inde fit vt reſolutionē humidi ſubſtantifici a calido illius nāli ſe ipſum ꝯſeruante ꝓhibere homo non poſſit:neq; ꝓceſſuȝ etatiuū.aliter perpetuabilis eſſet hō exiſtens adhuc corruptibilis a natura. Quāuis theologus eos q ſurrexerūt vocare habeat corruptibiles hoīes:cū ſint eiuſdem ſpēi.imo idem numero poſt reſurrectionē qui fuerunt ante:nō tñ ſtante diuina voluntate pōt nā eos corrūpere.ideo theologi eos appellant imortales.deus tñ illos ſue nature poſſet relinquere:⁊ tūc lapſu tēporis iteꝝ corrūperent̃. Sed de his al's. Cōmunē tñ ſtomaci digeſtiuā ⁊ adiuuare pōt ⁊ impedire ⁊ ꝓhibere.pro quanto motus localis ſibi ſubijcit̃.prerequirit̃ enim in ſtomaci operatione:nutrimēti ad os approximatio:aut maſticatio:aut trāſglutitio. Tum etiam cibi aut potᵒ boni ⁊ mali poſſibilis eſt famelico p̄ñtatio: ſimiliter ex medice artis regulis poſſibile eſt ſtomacum in digerēdo adiuuare:aut ex regulaꝝ oppoſitis ipſuȝ impedire. Iſtaꝝ igitur operationum quedā nāl'r precedunt intellectum:⁊ iſte non ꝓprie illius dn̄io ſubijciunt̃: quedam vero nāliter ſequunt̃ intellectum vt motiōes locales totius vel partium:que membra exteriora ſunt. non enim motus cordis in poteſtate hominis poſitus eſt directe. In iſtis etiam operationibus intellectū preuenientibus:quedā ſunt quaꝝ ſimiles p̄ñt eſſe imperate ab appetitu vt viſio:quedā enim viſio nāliter precedit itellectū. noticiam enim hominis intellectiuam oēm nāliter precedit ſenſitiua eiuſdem ⁊ appetitiuam cognoſcitiua: ⁊ in iſtis operationibus precedentibus vt p̄cedūt intellectū non reperitur bonitas moralis vel malicia:de iſtis enim dictū eſt ab Auguſtino:primi motus non ſunt in poteſtate noſtra. Aliquas tñ viſiuas operationes appetitus imperat:⁊ in iſtis bonitas eſt moralis vel malitia.dixit enī phs ſecūdo ethicoꝝ.capite.5. Adhuc iraſcimur quidem ⁊ timemus nō ſponte:ſed hᵉ operationes ſecūdum ꝙ itellectu poſteriores dicunt̃.libere ſunt:pro quanto rōnis imperio ſubſunt.ideo participatione rōnales appellant̃ ab Ariſtotele. ❡ Utrum aūt omnium iſtaꝝ operationum phiſionomus aut chyromanticus eque facil'r iudicet bonitatem aut malitiam:ꝯſiderandū eſt.⁊ primo de altioribus operationibus dicēdum ꝙ rōnis ⁊ volūtatis operationes non certe iudicant̃:ſunt enim rōnales: vt nono meta.textu cōmenti tertij.⁊ ſecundo perihermenias: ⁊ ꝯſequenter poſſibilitas eſt oppoſita.⁊ hᵉ etiam ſunt paſſiones anime non notabiliter corpus alterantes vt dicemus de grāmatico iudicando:an grammaticus eſſet: aut rhetor. Dicendum tamen ꝙ appetitus ſenſitiuus diſpoſitionem corporis conſequitur.anima enī imaginatiua ſequitur complexionem corporis iuxta Auerroiȝ primo canticoꝝ.cōmento.350.hic autem anime appetitus:non alterum eſt:ſed eſſe aliud.vt tertio de anima.textu cōmēti.29.dixit phs.⁊ hic appetitus vt in pluribus trahit itellectiuum.virtus enim anime noſtre non organica: propter colligantiā quam habet cum virtutibus ſenſitiuis: vt in pluribus diſpoſitionibus conuenit cum organica. ſunt enim organa anime inſtrumenta. primo de anima. Auerrois cōmento.52.vnde Ariſtoteles primo de partibus animaliū.capitulo vltimo. Quapropter corpus etiā totum anime gratia conditum eſt.⁊ membra officiorum gratia conſtant:⁊ munerum:ad que ſingula accōmodantur. Si igitur inter eos accidat diſcordia:vt dixit Ariſtoteles tertio de anima.textu.53.tunc ratione dominante appetititus ſenſitiuus intellectiuo ſuccumbit: ecōtra vero ſenſu dominante:appetitus ſenſitiuus trahit intellectiuum.ſecundum ꝙ dixit phs tertio de anima.textu commenti.57.⁊ primo ethicoꝝ.capitulo decimo octauo. Ariſtoteles ⁊ Auerrois.⁊ in libro de magnorum moralium phyloſophus. ❡ Dicendum eſt igitur ꝙ chyromāticus aut phiſionomus iſtos ſic ſecundum naturam complexionis operantes iudicat:⁊ bene iudicat. Sed tamē eoꝝ iudicium tale ſcilicet iſte ſic operabitur: contingens eſt. Sed eorum iudicium tale ſcilicet iſte ſecundum complexionem ſuā nāl'r ſic inclinatur ad operandū: non ſic cōtingens eſt.q2 inclinationes cōpl'onū:nō libere:neq; ꝯtingēter ſequunt̃ cōpl'ones:q̄ꝝ ſūt iclinatōes:ſȝ mere nāl'r.

❡ Qđ autem ſenſitiuus appetitus ſequatur corporis diſpoſitiones. dixit aperte Ariſtoteles in principio ſue phiſionomie.⁊ patet.naȝ anima indiget certa ⁊ determinata organoꝝ corporalium diſpoſitione:qua ſtāte operari poter:qua nō ſtāte:nō opari pōt.qua bōa:bene.qua nō bōa: nō bene. Et iſta via venatur bonos canes ad venādū cognoſcit.ſil'r ē de alijs aīalibᵒ: vt iumētarijs:aut ad alia ſeruitia vtilibᵒ:artifices ꝓprij ꝓpa ferūt iudicia: vtile ab inutili diſcernētes:aīa igit̃ orgāica ſue nāe derelicta:ſcđȝ aliā ⁊ aliā organi diſpōnē al'r ⁊ al'r opat̃.pȝ in freneticis:maniacis apopleticis ⁊ cetera.in q̄bus manifeſtiſſime ledūtur opatiōes:ablate:diminute:aut corrupte.nimis itēſaȝ ſub corrupta cōp̄hēdo iuxta Galenū.4.de accñti. capite 7.ſil'r ⁊ in gaudijs ⁊ in triſtitijs. Tū ēt ex climatū diuerſitate varias videmus fieri opatiōes.g̊ a fortiori ex varia corpis diſpōne:imo ēt in eodē climate ſcđȝ variā tp̄is diſpōnē:al'r ⁊ al'r hō opat̃.appetitus.n.ad coitū in mulieribus creſcit in eſtate:in viris vō in hyeme Ari.4ª ꝓblematū ꝓblemate.28.25. Si.n.nihil poſſent corpis diſpōnes pro eē forme:tūc poſſet forma qđl'ȝ corpᵒ idifferēter formare:qđ eſt ipoſſibile.qđ ſi admittat̃:oēs nāles trāſmutatiōes tā ſubales q̄ accñtales ꝯfundunt̃. ⁊ ſic tota ruit nālis phīa.vñ ab Ari.p̄mo poſterioꝝ.textu ꝯmēti. 43.⁊ 44.⁊ p̄mo de ꝑtibus aīaliū.⁊ 2ᵒ phyſi.determinate materie determinata eſt forma.textu ꝯmēti.26. ⁊ 2ᵒ de aīa. textu ꝯmēti.26.vnuſq̄ſq; actus in ꝓpria mā eſt.ſi.n. diſpōnes nō facerēt pro eſſe forme aut opari: tūc nō poſſet aliqua forma expelli de mā:agēte quātūcūq; forti aut ꝯ̄rio aplicato:q2 forme ſubales ꝯ̄riū nō hn̄t:niſi rōne ſuaꝝ diſpōnū accñtaliū:q̄bus ſaluatis ſaluant̃:⁊ eductis educunt̃:abiectis abijciunt̃.diminutis debilitant̃:vigoratis vigorant̃.⁊ p̄mo de aīa.textu ꝯmēti.51. illudit phō Pythagorā ponētē aīas migrare de corpe in corpus: ponēs vnūqđq; corpus ſpēȝ hȝ ꝓpriā:apud enī pythagorā forma q̄libȝ cuilibet corpi eēt cōis:⁊ Auerrois ibi. nō differūt mēbra cerui a mēbris leonis:niſi ꝑꝑ diuerſitatē aīe. idē tāgit̃ 2ᵒ de aīa.ꝯmēto.60.ab Auerroe.diuerſitas enī forme eſt cā diuerſitatis māe magis q̄ eꝯ̄.pȝ ēt eꝯ̄ ex corporis affectōibus aīaȝ mutari: vt amore:timore:triſticia: delectatiōe.in iudicādis ēt corpibus ſaluāde ſunt etatuȝ diuerſitates: vt in iuuene:⁊ ſene eadē appetēte. pōt enim cōpl'o certa furiā facere: vt in iuuene:⁊ nō in ſene: vt aduſtio humoꝝ ꝯpl'onalis in iuuene fortiſſimos motus promouet:nō ſic in ſene:ſiue ex virtutū ſenis debilitate: ſiue flegmatū ꝯ̄opantia ꝯtingat.exercitia etiā ſolertia conſiderāda ſunt:nutrimēta:loca:⁊c̄.ſtudio enī litteraꝝ melācholicū aliqñ fieri videmus.ex cōſuetudine ēt aliqñ mēbra aut mēbroꝝ ſigna rubicūda ſunt.⁊ aliqñ aliqđ membrū groſſius: vt i ludētibᵒ ad grauē pilā:dextra groſſior. ❡ Cꝫ ſi dixeris hoīs beſtialitatē iudicari nō poſſe cū ipa ſpūalis ſit:cū ſit ſenſus iterioris opatio corrupta. ❡ Reſpōdeo ſi ex ꝯſuetudine tñ fuerit hō beſtialis:ab ignorāte ꝯſuetudinē nō iudicabit̃.p̄ſertim cū nō opet̃ ſic beſtialis.ſil'r in nālibus paſſionibus vt iracūdo:timido:coeūti: ⁊ ſic de alijs paſſionibus: vt phiſionomia maiore ſcribit phs.vñ 2ᵒ ethicoꝝ Ari capite p̄mo.hi q̄dē enim tēperati ⁊ mites fiūt.hi autē intēperati ⁊ iracūdi.hi q̄deȝ in eis ex ſic ꝯuerſari:hi aūt ex ſic. nihil enī adeo bonum eſt:ſicut horum viroꝝ ꝯuerſatio crebra.ſexto enī ethicoꝝ. capite 14. Quare opȝ attēdere exptoꝝ ⁊ ſenioꝝ vel prudētiū in demōſtrationibus enūciationibus ⁊ opionibus:nō minᵒ demōſtrationū:ꝑꝑ enī hr̄e experientia iuſtū:vidēt principia. Si vero ex nā beſtialitas fuerit:tūc iudicat̃ eſſe talis:aut ex mēbris:aut colore:aut figura:aut lineis: ſȝ maxime ex ſitu oculi:⁊ vt bonitatis potius ſigna referamᵒ q̄ oppoſiti.dixit Ari.p̄mo de hyſtorijs aīaliū.mediocris tñ ſitus nota moꝝ eſt optimoꝝ.motu ēt oculi.dixit enim phs p̄mo de hyſtorijs aīalium: Notā moruȝ laudabiliū hn̄t:qui mediocriter ꝯniuent.reliquoꝝ alteri ipudentie: alteri incōſtantie indices ſunt.ſil'r ex oculoꝝ colore. pupilla enim caprina optimoꝝ eſt morum. Ariſt. primo de hyſtorijs aīalium.ſil'r colligit̃ ab Ariſt. Iſtis enīȝ cerebri complexio aut compoſitio iudicat̃:que enim mala extiterit:morbos:deliria:mortes affert.ſcđo de partibus animalium Ariſtoteles:non tñ ꝓpter hoc ponimus cerebꝝ eſſe primam ſenſus radicem:ſed cor ipſum. vt dixit Ariſtoteles tertio de partibus aīalium ⁊ ſepe.ad experiētias enim Galeni 4ᵒ de accidenti ⁊ morbo cōtra Ariſtoteleȝ non difficile eſt reſpondere. vt ſcđo colliget capite.20.ab Auerroe colligi pōt.⁊ inter cetera dixit phs. Que enim ſenſu hebeti ſunt:cor habent durum ⁊ ſpiſſum:que auteȝ ſenſu valent:mollius.pauida cor grandius. audentiora minus vel mediocre: Caute tñ attendendū eſt. Qm̄ facilius pōt bona nālis complexio ex cōſuetudine deprauari:q̄ mala reintegrari. Ariſto.decima ꝓblematū ꝓblemate.45.facile eſt fieri prauum a principio:⁊ trāſmutari in ſe:⁊ ratio cōfirmat.q2 alterabilius eſt medium ab oppoſito cōtrario q̄ aliud extremū.vnde phs in poſt predicamētis oſtendit longum labi tempus antequā malus ꝑ bonoꝝ ꝯuerſationem fiat bonus: vbi pȝ ꝙ bonus ſtatim fieri poteſt malus. ❡ Cꝫ ſi dixeris. qđ naturale eſt non aliter aſſueſcit.ſcđo ethicoꝝ.capite primo:g̊ mores naturales non ꝑmutant̃. ❡ Reſpōdeo operatiōes mere naturales:ſcilȝ que rōnis imperio non ſubſunt nō mutātur derelinquentes ſua ſubiecta:non enim lapis per iterataȝ quantūcūq; volueris ſurſum ꝓiectionem aſcendere aſſueſcit:ſed que rōnis imperio ſubſunt:aliquā recipiūt variationem.licȝ quedā maiorem:quedā minorem ab inuicem variationem ſuſcipere apte ſint. ❡ Ex his ſequit̃ ꝙ licet magis alterabilis ſit anima ſenſitiua q̄ itellectiua: tñ etiam per accidens alterabilis eſt ſenſitiua.q2 ipſa nō eſt paſſum alterationi ſubiectum. ſed corpus celeſtibus influxibus ſubijcit̃:ex cuius corporis varia diſpoſitione anima ſenſitiua aliter ⁊ aliter operat̃.omnibus enim videt̃ ſingulos morum exiſtere nā:aliqual'r enim iuſti ⁊ tēperati ⁊ fortes:⁊ aliam confeſtim habemus a natiuitate: ſexto ethicoꝝ.capitulo.17.⁊.10.ethicoꝝ Ariſtoteles capitulo.11.fieri aūt bonos exiſtimant: hi naturali ꝯſuetudine:hi aūt doctrina. Intellectiua aūt anima:eo q2 colligata eſt cuȝ imaginibus ſenſibilibus variat̃. vt dixit Auerrois tertio de anima.ꝯmento.30. ❡ Cꝫ ſi dixeris ꝙ appetitus ſenſitiuus non videt̃ poſſe contra rōnē: q2 illius obiectum eſt bonum:ergo in malū nō pōt appetitus ſenſitiuus:g̊ nō datur appetitus natural'r malus. ❡ Reſpōdeo.appetitus eſt duplex:naturalis ⁊ cognoſcitiuus:tunc appetitus naturalis obiectum eſt bonū: ſed appetitus cognoſcitiui obiectum eſt bonum: vel apparēs bonū iuxta Auerroim ſecundo phyſicoꝝ.cōmento.31. ⁊ ſic negatur minor. Item dicitur ꝙ agens naturale in ſua operatione in multis habet impedimentum:ſi enim ꝓduceret agēs temperatam cōplexionem : faceret appetitum:q ſequēs corporis complexionem eſſet rectus:ſed agenti naturali ſepe occurrit impedimentum:e,: mala complexione:aut mala cōpoſitione:aut mala membroꝝ vnitate.⁊ ſic a rectiſſima ſui operatione natural'r agens per impotentiam diuertit:⁊ in vanum aut caſum ipſuȝ exire cōtingit. Iteꝝ de bonitate diſtinguendū:morali:⁊ naturali.bonitas nālis eſt forma cui opponit̃ p̄uatio:q̄ eſt malū: Et bonitas moris eſt mos bene ordinatus ad iuſticiā.tūc primā bonitatē nā appetit:ſȝ nō opȝ ꝙ ſecūdā:niſi rōne dirigente.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

alius eniꝫ eſt finis gn̄atiōis a fine rei gn̄ate 2° phyſi. cōmēto. 70. q̄uis ēt in ſcire ſit nālis iclinatio. p̄mo meta. ⁊ maximā ſciētiā maxime deſideram⁹ ex p̄mo poſterioꝝ. capite. 8. ⁊ etiā in bonos mores ēt nāl'r tēdimus: q2 nālis iclinatio dicit aptitudinē aut potētiā: nos aūt nūc loquimur de actu. phyſionom⁹ igit̄ aut chyromāticus diuerſitates ipedimētoꝝ ꝯſiderat: ⁊ iudicat in qd iclinat̄ ille de quo iudiciū fertur. ¶ Ferociſſimus aūt ⁊ lupinoꝝ moꝝ cū ſubditis: cū ſubditis ſenſitiuū ſeq̄bat̄ appetitū: ⁊ idem cū extraneis affabilis: curialis: ⁊ iuſtus: ſeq̄bat̄ itellectiuū. ¶ De his ēt opationib⁹: q̄ idirecte rōni ſubyciunt̄: iudicat phyſionomus aut chyromāticus ſecūdū q̄ ipſa cōplōnē ſequunt̄: nō aūt rōnē: q̄uis eēnt: bōa corpis: ſup qbus dn̄at̄ celeſtis ifluxus. in iudicādo igit̄ de iſtis ⁊ de bonis fortune: ſignis ſequētibus celeſtes ifluxus vtitur. q̄ſi demōſtratio a poſteriori ſeu a ſigno p̄cedens in duas demr̄atiōes reſoluat̄. Primā a poſteriori: talis mōs manus vel talis linea vel pūctū: pūctis. n. nō tn̄ mathematicis: ſ3 vt paruis foueis: etiā vtimur ad iudicādū oculoꝝ euulſiōes: aut vulnera: ſecūdū q̄ in linea vite vel mēſali repiunt̄: eſt bonū vel malū: q̄ ifluxus celi ad hoc cōparatus eſt bonus vel malus. Effectus. n. ſue cāe veſtigiū eſt. Scd̄a demōſtratio ⁊ a p̄ori: celeſtis ifluxus ad hec cōparatus eſt bon⁹ vel malus: q̄ bonū vel malū eſt aptū iſtud idiuiduū ꝯſeq: q̄uis talia ab extra fiāt: ⁊ nō ab intra: vt excecato aut vulnus. S3 dices. qūo fortune bona: cū extrinſeca ſint: dici pn̄t eē cōprehēſa ſub bono nāe. qd̄ poſitū eſt rō formalis ꝯſiderādi ſub3 in his ſciētys. bona eni3 corpis ex nā hoie3 p̄ducēte ſunt: ⁊ aie bona ab eadē p̄ro q̄to in ſuis opibus corpis diſpōnes p̄ualēt. Cū eni fantaſmata itellectui neceſſario p̄ſentent̄ ad h̄ vt itell's intelligat. ꝯfuſo exn̄te ſpeculo in quo imagies relucēt aut turbido aut diſtorto. quomō clare p̄ſentāt̄ imagies itellectui: ⁊ ſic ſi opatiōes itell's variant̄: a fortiori alie. S3 exteriora bona nō nāe: ſ3 fortune aſcribūtur. ¶ Rn̄o. nāe agēti p̄ ſortis gn̄atiōe. exēpli grā. coopat̄ celū. ⁊ tūc ꝑ3 celoꝝ ifluxus agēti nāe cooperātes: ſunt bona fortune aut oppoſita māe attributa: ⁊ ſub rōne formali ſubti ꝯphēſa. ⁊ p̄p hāc cā3 de iſtis bōis vere iudicāt: phyſionomus: chyromāticus: ⁊ aſtronomus. ¶ Inter ſigna aūt qb⁹ phyſionom⁹ in iudicādo vti pōt. q̄ ab Ari. in phyſionomia enumerant̄. figura eſt de potiorib⁹ ea ſigno exn̄te corpis cōplexionē ⁊ ꝯpōnē itime effigiāte. vn̄ in canib⁹ magnis qd lupinū appet: in alys qbuſdā nō magnis: qd vulpinum oñdit̄. Genus ēt apū optimū Ari. 5. de aialiū hyſtorys iudicat ex figura: q̄ breues varie ⁊ in rotūditatē cōpactiles ſunt. he. n. ſolertiā ⁊ agilitatē oñdunt. Nā. n. figuras formis aptat in opatiōe adiuuātes. ⁊ volatilia rapacia puis ꝯſtāt capitibus: vt ipetuoſe volādo facilius aerē valeāt diuidere hic tn̄ finis ſecūdarius eſt. ⁊ nō p̄ma intētione. ¶ Figura ēt celeſtibus p̄ncipys variat̄. dixit Ptolomeus cētiloq v̄bo. 53. Cū nō fuerit ſignificatoribus aſcēdentis latitudo: natus erit macilētus. ſi v̄o multa: pinguis. ſi v̄o meridiana: cū carnoſitate motus erit leuis. Si ſeptentrionalis: pōderoſus in motu. Sil'r cū fuerit ſignificator ad retrogradationē vel directionē vel ad ſtatiōes: opabitur idē. Ari. ēt in libro de regū regimine ad Alexādrum macedonē dixit q̄ Alexāder multas ſolis habuit p̄p̄etates. q2 ſole ex orizōte aſcēdēte: ⁊ domū p̄p̄riā pagrāte ex mr̄is vētre p̄mū efferebat̄ in lucē. Cor. n. leonis influxit. Ingbuſdā ēt ſuſpēſoꝝ effigies aduertētiū ſenſib⁹ ſe offert iudicāda: quos mala morte itercipi vt in plib⁹ notat experiētia. vn̄ Raſis 2° almāſoris de effigie ⁊ forma capitulū appoſuit. Nō tn̄ ex figura tm̄ cōiter iudicādū eſt: ſicut neq3 ex aliquo vno ſigno: vt in phyſionomia ad Alexādrū teſtat̄ Ari. Mortuus. n. hō q̄q̄3 figure formā habeat eādē: tn̄ hō nō eſt. Ari. p̄mo de p̄tibus aīaliū. In hominibus ēt figure varietas multū opat̄. dixit. n. Ari. 4° de p̄tibus aīaliū: bruta hoibus demētiora: iter hoies pueri viris: iter viros pomiliones mēte deficiunt: q̄q̄3 alys viribus forte valeāt. Simia ēt eſt hoi multū p̄pinqua: ⁊ tn̄ opationibus multū diſtinguit̄: ſ3 tn̄ caput: p̄s valde p̄ncipalis: bn̄ diſpoſitū in hoie: nō ſic in ea diſponit̄. pect⁹ quoq3: in homine eni a lato ad anguſtū deſcēdit: ⁊ i ſimia ab anguſto ad latū deſcēdit: ⁊ iteꝝ a lato in anguſtū redigit̄. ¶ Pigmei ēt genus hoiu3 puſillū ex Ari. 8. de hyſtorys aīaliū: aut ex 7°. capite. 7. iuxta trāſlationē antiqua3: ope ab alys hoibus deficiūt. nō. n. ciuitates colūt: ſed cauernas: vn̄ troglodyte dicti ſunt. S3 q2 ꝯciliator ſup decima p̄blematū p̄blemate. 12. ſe iſtoꝝ aliquē vidiſſe ⁊ tetigiſſe aſſerēs eos nō eē hoies ꝯ Ari. dixit. nihil vl'e iudicātes: ⁊ loquellā ⁊ ſermonē iperfectū h̄ntes. Jō pro Ari. ¶ Rn̄o ip3 nō bn̄ potuiſſe mētis eius ꝯceptū indicare an vl'is eēt: an ſingularis: ob ſermonis iperfectionē: ⁊ forte ob ſignoꝝ ſignificationē ipſi nō bn̄ cognitā: manū eni h̄nt: q̄ ſignū eſt magne prudētie: iuxta Ari. 4. de p̄tibus aīaliū. vn̄ ſubdit. nā igit̄ ei q̄ artes plurimas recipe pōt: manū reddidit: q̄ ad plura iſtrumēta vtilis eſt. Tū etia3 q2 ter i āno exeūt cauernas: ⁊ caſtrametant̄ ad oua gruū diſſipāda: q̄ſi nō al'r eaꝝ multitudini ⁊ vigori ab eis faciliter reſiſti poſſit: qn ipſi ab eis p̄ aera portent̄. ⁊ iterficiātur: ⁊ ſic eoꝝ cogitatio cōprehēdit̄ ſup futuris ex p̄teritorū memoria. dixit aūt Ari. p̄mo de hyſtorys aīalium. hō vn⁹ ex numero aīaliū oīu3 vi3 obtinet cogitādi: ⁊ aliq̄ ciuilitas ad bonū publicū pagendū: ⁊ aliq̄ ſuaſio ad alios excitādū: ⁊ aliq̄ ars qua iuuētur in pugna offendēdo aut defendēdo: aut mercātia in eis iudicat̄ ⁊ p̄pēdit̄. Ex his p3 q̄ multa negant̄ q̄ ab Alberto magno. 21. de aīalibus aſſumunt̄ capite. 2. Hūc. n. puto a ꝯciliatore imitatū fuiſſe. ¶ Tū ēt oportuiſſet Ari. eos appellaſſe hoies: ex eorū figura: ⁊ nō ex eoꝝ forma ſubali. ⁊ ſic antiquoꝝ opionē ab eo reprobatā ⁊ in eodē libro icidiſſet: vt p3 p̄ d̄ p̄tibus aīaliū. ¶ Tū ēt erraſſet ph̄s cū rephēderet eos qui aſſerūt hoie3 deterrime oīu3 aīaliū ꝯſtare. cū nudū atq3 ifformē referāt hoie3 gn̄ari. dicēs cetera eni aīalia vnum auxiliū h̄nt. q2 pigmei nullū auxiliū h̄nt. imo deteri⁹ homine pigmeos nā muniuiſſet. cū nō igenio aut virib⁹ reſpectu alioꝝ: quos hoies appellat: poleāt: ſ3 ml'tū a nobis deficiāt. ⁊ lōgo diſcrimine ſupent̄. ¶ Redeamus: ſi iſti hoies nō eēnt: cū figura hūana figurent̄: ⁊ opere diſtent: adhuc ꝯcludit̄ q̄ nō ex figura tm̄ ē iudicādū. ¶ Coloris aūt iudiciū fallax: aliqn̄. n. hūores in iteriorib⁹ corpis latētes ſunt. Aliqn̄ ēt ex ſtirpe color ꝯhit̄. vn̄ Ari. p̄ de gn̄atiōe aīaliū. mulier elide ex ethiope albā genuit. ⁊ alba filia ex albo viro ethiopē. l3 tn̄ fallax ſit iudiciu3 ex colore acceptū ad iudicādū ſup p̄re: aut filio nigro: aut de regione ethiopie. nō tn̄ fallit ſic ſup cōplōne illi⁹ cui⁹ ē color. q2 eā ſaltē in exteriorib⁹ mēbris calidā eē oñdit. ¶ Et ſi ieūte autūno ficedula ſit auis q̄dā: ⁊ ab autūno p̄tin⁹ atricapilla: ob coloris ⁊ vocis diſcrimē: quā tn̄ eē auē eāde3 ꝯſtet: iuxta Ari. 9. de hyſtorys aīaliū: nulli tn̄ dubiū ē eā ꝯplōne variari. ¶ S3 de his hacten⁹ dcā ſufficiāt. Sūt igit̄ chyromātia ⁊ phiſionomia ſcie nāli ph̄ie ſubalternate: q̄ꝝ ſub3 ē hō ꝑ3 q̄ bonus eſt nā: demr̄atiōe q2 vtētes: ⁊ ſpeculatiue: ⁊ de hūanis opibus recte iudicātes.

Laus Deo gloria ⁊ honor.

¶ Explicit qd̄ de ſubiecto phiſionomie ⁊ chyromātie: a filio Claudy Achillini ambas ordinarias ⁊ ph̄ie ⁊ medicine Theorice publice docente: Edita: ⁊ impreſſa.

¶ Alexandri Achillini Bononienſis de prima poteſtate ſyllogiſmi.

VTrum poſſe plura concludere ſit poteſtas ſyllogiſmi. ¶ Soluendo erunt tres articuli. In primo quedā fundamēta ſubyciam. In ſecundo reſpondebo ad q̄ſitum. In tertio dubia quedā ſolua3. ¶ Quantum ad primū premitto q̄ ad aliquā concluſionem inferenda3 aliquādo vna propoſitio ſumitur. vt in multis non ſyllogiſticis conſequentys faciliter inueni tur. vt ab inferiori ad ſuperius ⁊c. aliquādo due vt in ſyllogiſmo. aliquādo plures: vt in inductione multoꝝ ſingularium. due propoſito noſtro requiruntur ⁊ ſufficiunt. He autem poſſunt eſſe cathegorice: hypotetice: ⁊ mixte. de cathegorico diſcurſu nunc loquendum. poſſunt aute3 huiuſmodi cathegorice medium habere vniens maius extremum minori. ⁊ poſſunt non habere: de medium habentibus intelligimus. quoniam he vere combinate dicuntur: quia due ſunt ⁊ coniuncte: ſiue earum copula fuerit affirmatiua ſiue negatiua: ſiue inter eas ponatur coniunctio ſiue non. Combinationū autem quedā vtilis eſt ad concluſionem inferendam: quedam non. inutiles relinquo. Utilem intelligo nunc illā que in omni propoſitionis materia concluſionem infert. p3 ex Auerroe prio priorum. capitulo ſeptimo. ⁊ obiter primo phyſicoꝝ. cōmento. 25. In omni materia concludit combinatio: que in terminis ignote ſignificationis vim ſeruat illatiuam. nulli enim dubium eſt tunc illationem tenere merito cōbinationis extremorum in medio: ⁊ nō ratione terminorum qui combinantur. ¶ Correlarium. conuerſio in oppoſitā qualitatem nō eſt formalis cōſequentia: neq3 probans eam eſſe formalem: ⁊ conſequēter de ea in poteſtate ſyllogiſmi non curamus. Medium autem quo fit cōbinatio poteſt eſſe terminus cōmunis. diſcretus: nūc ſyllogiſmum reſolutorium relinquimus accipientes termini cōmunis medy combinationes: ex his autē ſic combinatis propoſitionibus elicere poſſumus determinatum conſequens: ſuper quo noſtra cogitatio naturaliter conſequentis elicitiua cadit: ⁊ tunc talem modum arguendi naturalem vocamus: quales ſunt quattuor priores modi prime figure: quattuor ſecunde ⁊ ſex tertie: aut non determinatū cōſequēs elicimus: ⁊ tunc talem modū arguēdi artificialem vocamus: iuxta Auerroim primo prioꝝ. capitulo ſeptimo. artificiales etiam vocauit Auerrois modos tribus figuris cōmunes: ſcilicet fapeſmo ⁊ friſeſom. primo prioꝝ. capitulo. 12. ⁊ quartā figurā Galeni dixit ⁊ deduxit non eſſe naturalē. primo prioꝝ. capitulo quinto. Modi aūt naturales per perfectū ⁊ imperfectū diuidūtur ⁊c. ¶ An aūt ſit ſyllogiſmus artificialis perfectus: videtur q̄ ſic. patet de barbari: euidens enim eſt particularis conſequentis ex vniuerſalibus p̄miſſis ſequela. ¶ Secundum fundamētū ꝯcluſio nō eſt de eēntia ſyllogiſmi. Ad qd̄ declarādum aſſumo q̄ differētia eſt inter diffinitionē ⁊ deſcriptionem. quoniam diffinitio per principia rei intrinſeca componitur: ſi quid enim non cōſtitutum eſt: ipſum non diffiniri: ſed deſcribi habet. ſed deſcriptio ex genere ⁊ paſſione aut modo eſſendi diffinito proprio dari habet: an autem oratio per correlatiuum explicās quid eſt res: ſit diffinitio vel deſcriptio appellanda: preſentis non eſt ſpeculationis. ¶ Cum igitur deſcribendū eſt aliquid per propriam paſſionē non debet paſſio illa conuenire deſcripto per alterum: ſed per ipſum. Sed paſſiones toti attribute ratione partis eius itegralis nō toti per ſe attribuuntur: in hoc eni3 partes eſſentiales ab integralibus diſtinguūtur. quoniā p̄tes eſſentiales paſſionum toti per ſe conuenientiu3 ſunt cā: q2 proprie paſſiones a p̄p̄rys ſubiecti p̄ncipys effluūt: ſed nō ſic eſt de proprietatibus toti attributis ratione partis integralis. in principio enim quinti phyſicoꝝ dixit ph̄s motu3 attributum toti rōne partis integralis: non illi toti mobili p̄ ſe attribui. Cum autem demoſtratio deſcribatur p̄ facere ſcire primo poſterioꝝ. textu commēti quinti. ideo hec virtus hec non eſt demōſtrationi attribuēda ratiōe partis integralis: ſed per ſe illi attribuenda eſt. aliter diffinitio Ariſtotelis non eſſet bona: ideo demoſtratio eſt due premiſſe: que cōcluſionē inferunt: ⁊ notificāt: ⁊ cōſequēter concluſio non eſt de eſſentia demonſtrationis: ſic q̄ demoſtrationem cōponat tāquā pars: Idem argumētū eſt de diffinitione ſcire. ſ. per demōſtratione3 intelligere. ſi enim concluſio eſſet de eſſentia demoſtrationis: tunc ſcire eſſet per parte3 demoſtrationis intelligere. Et ſi ſcire eſſet per demōſtrationē intelligere: hoc eſſet ratione alterius ſcilicet partis demonſtrationis integralis. ſ. antecedentis. Idem eſt argumētum de diffinitiōe ſcire poſita. ſexto ethicoꝝ. capitulo quarto. ſcilic3 habitus demōſtratiuus ſeu demōſtratione acquiſitus. Idem eſt argumentū de diffinitione ſyllogiſmi. quoniā ipſum ſyllogiſmu3 diffinit Ariſtoteles per eſſe concluſionis illatiuum. ideo per ſeipſum ſyllogiſmus eſt concluſionis illatiuus: non aūt per partem ſui. ⁊ hoc voluit ph̄s primo prioru3. capitulo primo. ⁊ ſecundo prioru3. capitulo primo. ⁊ primo topicoꝝ. capitulo primo. Satis enim errādo deuiaret Ariſtoteles a ſuis regulis vniuerſalis primo poſteriorū raditis cum proprietatem ſyllogiſmo cōuenietē p̄ alteꝝ ſcilicet ratione partis: ⁊ repugnantē toti per ſe: toti attribueret. ⁊ p̄ſertī3 cū nūquā multiplex diſtixiſſet. ſ. ſyll'3 aliqn̄ capi pro duabus. aliqn̄ v̄o p̄ tribus p̄pōnibus. Et aūt illis trib⁹ p̄pōnibus repugnet eē illatiuū concluſionis: patet quia ſyllogiſmus cōmune eſt ⁊ demonſtratiōi ⁊ dialetico ſyllogiſmo. quoꝝ eſt facere conſequens euidens: contra quos eſt fallacia petitionis principy: peteretur enim principium ſi aſſumeretur concluſio ad ipſam inferēdā vt p3. Ide3 eſt argumētū de diffinitiōe argumētationis que eſt ratio rei dubie faciēs fidē: nullus eni rōnē dicti reddens dictum aſſumit: cuius fidē facit: ſ3 aliunde inquirit euidētiā. Iſtā ſentētiā habet Auerrois primo prioꝝ. capitulo primo. dicens omnis ſyllogiſmus cōponitur ex duabus propoſitionibus: ⁊ nō pluribus: neq3 paucioribus: ⁊ primo prioꝝ. capitulo. 20. dixit ꝯn̄am concluſionis eſſe ex ſyllogiſmo. Idē Auerrois ſcd̄o prioru3. capitulo quarto. dum oſtēderet in tertia figura ex falſis ſequi veꝝ: dixit nō ſequit̄ quādo aufert̄ ſyllogiſmus vt auferatur ꝯcluſio. ⁊ exponit. ſ. cū ſunt falſe p̄poſitiones. op3 igitur intelligere ſyllogiſmus. i. antecedens. ph̄s etiā primo prioꝝ. capitulo. 29. docet demere aut addere in p̄poſitionibus donec veniat ad duas propoſitiōes. vbi parum ſupra dixerat: primū op3 tentare duas propoſitiōes accipere ſyllogiſmi. Idem capitulo. xxx. ſed primū ſumēdum eſt duas p̄poſitiones. ⁊ capitulo. 22. Quare manifeſtu3 quoniā oīs demoſtratio ⁊ oīs ſyllogiſmus erit p̄ tres terminos tm̄. hoc aūt manifeſtū pala3. qm̄ ex duabus p̄poſitionibus: ⁊ non pluribus. ⁊ paꝝ infra. manifeſtū igit̄ eſt quoniā in qua oratione nō pares ſunt propoſitiōes: p̄ quas ꝯcluſio fit principalis: hec oratio nō ſyllogiſtica ē. ⁊ paꝝ ifra. erit oīs ſyllogiſmus ex p̄poſitionibus quide3 p̄fectis ex terminis aūt habūdātibus. Et primo poſteriorū Auerrois cōmēto. 34. qm̄ ſyllogiſmus q̄ eſt ex duab⁹ p̄poſitionibus p̄babilibus qui eſt ſyllogiſmus topicus

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

non conditionatus in ꝓpoſitionibus:niſi vt ſint famo
ſe tātū ⁊c. ⁊ primo poſterioꝝ phs capitulo.3. ex duabus
dūt ꝓpoſitionibus primis ⁊ minimis ꝯtingit ſic quidem
ſyllogizare.idē Auerrois ibi.cōmēto ſexto.De illo igitur
eodem ſyllogiſmo de quo phs primo prioꝝ dixerat eſſe
illatiuum cōcluſionis:ad cōcluſionem naturalē aduertē
do:dicit ſecundo priorum eſſe illatiuum plurium conclu
ſionum:indifferenter cōſiderando conſequentia nālia ⁊
artificialia.Dico igit̄ ꝙ barba cōparatū ad ra eſt ſyllo
giſmus naturalis.ſed cōparatum ad ſubalternatā illi eſt
artificialis:⁊ nominatur barbari.⁊ quāto magis cū com
paratur ad conuertentem ſubalternate.⁊ nominatur bar
baris.ſed cōmuniter dicitur baralip.qꝺ ſi voluerint per
accidens cōuertēdā eſſe particularē in vniuerſalē error
eſt.qꝛ vniuerſalis cōcluſio de barbara eſt. que per acci
dens ꝯuertenda eſt in particularē vel indefinitā. conſe
quentie eniꝫ male pro regulādis ſyllogiſmis nihil ſunt:
ſed ab vniuerſali ad particularem ſubalternataꝫ: ⁊ a par
ticulari ad conuertētē eius ſimpliciter ꝯſequētia valet.
nō aūt a particulari ad vniuerſalē valꝫ.Primā igit̄ con
cluſionē modus ille imediate ⁊ naturaliter infert: alias
vero duas mediate ⁊ artificialiter:⁊ ſic tres cōcluſiones
infert barba:non tamen barbara:qꝛ non ſunt tres ꝓpo
ſitiones illatiuū ſyllogiſticū:vt in principio petebamus:
neqꝫ tres ꝓpoſitiones dici poſſunt cōbinatio ſed cōtrina
tio ⁊c.Celar aūt concludit quattuor cōcluſiones vniuer
ſalem negatiuā naturalr̄:⁊ dicitur celarent. artificialiter
vero ſubalternatam illi.⁊ dicit̄ celaront:⁊ cōuertentem
ſimplr̄ vniuerſalis negatiue.⁊ dicit̄ celātes:⁊ ſubalterna
tam conuertentis.⁊ dicit̄ celantos. dari aūt duas infert:
primā naturaliter ⁊ dicitur dary.Secūdā vero.ſ.cōuer
tentem artificialiter.⁊ dicit̄ dabitis.ſed feri vnam tantū
.ſ.particularem negatiuā:⁊ dicit̄ ferio.qꝛ particularis ne
gatiua nō eſt cōuertibilis:neqꝫ aliam hꝫ in ſe incluſaꝫ:ni
ſi cōuerſionibus vtamur de inconſueto modo loquendi:
ſed de Ariſtotelicis ꝯuerſionibus cōtentamur.in ꝯuerſio
ne enim ꝑ ꝯpoſitionē nō ſaluant̄ termini. ¶ Ex quo pꝫ
ꝙ plures modos arguēdi ⁊ bonos cognouit Ariſtoteles
q̄ꝫ illi auctores qui Ariſtoteli tantuꝫ quattuor naturales
modos prime figure enumeranti quinqꝫ alios indirecte
ꝯcludētes addere voluerunt.ſ.baralip:celātes:dabitis:⁊
alios duos omnibus tribus figuris cōes:imo q̄ꝫ illi q vn
decim adiunxerūt:quia naturalibus tantū recitatis pri
mo prioꝝ:vniuerſalizauit Ariſtoteles intellectū in ſecun
do prioꝝ ad cōcluſiones tam naturales q̄ꝫ artificiales:
vt ſe nō fuiſſe inſufficiētē in enumerādis vtilibus cōbina
tionibus:ſꝫ prudētiſſimū electorē oſtēderet.qꝛ ꝯcluſiōes
poſt primā ſunt mediate ſequētes ⁊ q̄ſi ꝑ accidēs.vt ſecū
do prioꝝ.caº p̄mo dixit Auerrois. ¶ Ex his pꝫ vtiles cō
binatiōes p̄me figure eſſe decē:qbus additis duabꝰ quas
Ariſtoteles dixit eſſe cōmunes tribus figuris.ſ. fapeſmo
⁊ friſeſom:duodeciꝫ erūt cōbinatiōes vtiles.qbus viſis
ad enumerādas ꝯbinatōes vtiles aliaꝝ figuraꝝ facilior
patebit aditus.iō ab eaꝝ enumeratione ſupſedemus.Or
ſi de incōſueto modo loquēdi conuerſione vti volueris.
qnqꝫ alios arguēdi modos vtiles p̄dictis adiūges.Quia
ꝯclo ferio fapeſmo ⁊ friſeſom illo mō cōuerti pōt: ſilr̄ cō
cluſio celaront ⁊ celantos.Tertio accipiēdū ꝙ poteſta
tes ſyllogiſmi ſunt ſex:due qbus 2º p̄oꝝ.Ariſt.quaꝝ pri
ma eſt poſſe ꝯcludere plura.de alijs poteſtatibus nō loq
mur i p̄ſenti.Plura aūt ꝯcludere triplr̄ fieri pōt. p̄mo ꝑ
ꝯuerſionē ꝯcluſiōis vel ſumēdo ſubalternataꝫ ꝯcluſiōi:
nō curādo an illa ſit ꝑticularis vel ifinita : ſingularē ſub
idefinita cōprehēdo:qꝛ nō diffinit̄ indefinita ꝑ hr̄e ſubm
cōe:ſꝫ ꝑ ꝓpōnē de ſubo nō determinato ſigno vlī vel par
ticulari. ¶ Secūdo ſumēdo in latus puta cū ſub medio
diſtributo plures minores extremitates accipiunt̄. ¶ 3º
in poſt aſſumēdo:⁊ h̄ fit capiēdo plures minores extre
milates ſub minori extremitate diſtributa. ¶ Ex quo ſe
qtur ꝙ vbi ꝯclo ꝯuerti nō pōt:⁊ vbi mediū nō diſtribui
tur:neqꝫ minor extremitas:nō ꝯtingit plura ſyllogizare.
¶ Sꝫ qꝛ paꝝ ante diximꝰ ꝙ feri tm̄ vnā ꝯcluſionē ifert
⁊ tm̄ in ipſo mediū diſtribuit̄. ¶ Dicēdū ꝙ primo modo
plura ꝯcludēdo manet vnus ſyllogiſmus re: lꝫ rōne va
riet̄:qꝛ vtraqꝫ p̄miſſaꝝ manet:q̄ realr̄ ſunt ſylls: ſꝫ ꝯ̊ ad
quā ꝯparat̄ ſyllus variat̄:iō rōne ſills variat̄.ſ. de nāli
ad artificialē:imo ſi ad ꝯ̊nē nō idē ſequentē cōpararet̄:
de bono in malū variaret̄:ſꝫ nō deberet dici abſolute ma
lus.ſꝫ reſpectu illiꝰ ꝯcluſiōis:qꝛ ſills ille ꝯ̊nē illā nō ꝯclu
dit.ſꝫ aliā:nō eſſet igit̄ bonꝰ ſills ad illā ꝯ̊nem. lꝫ eēt bo
nus. ¶ Ex quo ſequit̄ ꝙ iſte dr̄ie ſilli.ſ.artificiale:⁊ nāle:
ſunt extrinſece ſillo:⁊ nō intrinſece:ſumpte.ſ.penes ꝯclu
ſionē ad quā ſills cōparat̄:q̄ eſt extrinſeca ſillo. ¶ Patꝫ
ſcđo q̄re in enumerandis iſtis modis bn̄ noiant̄ tres lr̄e
vt barbara.qꝛ de iſtis ſillis loqmur vt nāles ſunt: iō opꝫ
eoꝝ ꝯclōnē ſpecificare:qꝛ illa eſt reſpectu cuius p̄miſſe
dn̄r nālis ſylls:aut nō nālis.iō nō enumerant̄ tres voca
les.vt tres ꝓpōnes qbus ille tres vocales corrn̄dēt ſint
eētia ſylli:ſꝫ tertia eſt reſpectu cuius ſills eſt naturalis.
¶ Scđo aūt mō plura ꝯcludēdo manet maior tm̄. Sꝫ
tertio mō manet ꝯclo tm̄ aſſumēda pro maiori in ſecūdo
ſillo.iō itelligimus minorē extremitatē diſtribui in ꝯ̊ne.
⁊ ſic p̄ſupponit̄ ipſaꝫ fuiſſe diſtributā in minori ꝓpōne.iō
dixit Cōmētator 2º p̄oꝝ.capite p̊.ꝙ his duobus vltimis
modis vnus ⁊ idē ſills.ſ.ſꝫ cōputationē ⁊ nō ſꝫ veritatē
plura ꝯcludit.qꝛ in rei veritate eſt alius ⁊ alius ſills. qꝛ
facta eſt variatio in his q̄ de eētia ſilli ſunt.ſ. in p̄miſſa.
Iſtaꝝ tm̄ variationū tertia eſt maior q̄ꝫ ſecunda vt patꝫ.
¶ Quātū ad ſcđꝫ articulū fit ꝯcluſio rn̄ſiua qōnis.aliqs
ſills vnus ⁊ idē manēs pōt plura ꝯcludere.pꝫ de modis
vlibus p̄me figure q ꝯcludūt.ſ.vlr̄ ꝑticulr̄ directe ⁊ indi
recte.pꝫ ēt alr̄:qꝛ ꝯuerſio:in latus ſumptio: ⁊ poſt ſūptio.
ſunt pluriū cōcluſionū cāe.Eſt āt ꝯuerſio vel ſimplex vl
ꝑ accn̄s:⁊ in latus ſumptio eſt acceptio duaꝝ minoꝝ ex
tremitatū ſub medio diſtributo:vt ſub aiali hō ⁊ equus.
Et poſt ſumptio eſt acceptio alteriꝰ minoris extremi cō
tēti ſub p̄mo minori extremo:vt ſub hoie ſortes. ¶ Cor
relariū p̄mū.nō ois ſills pōt plura ꝯcludere ꝯuerſiue:qꝛ
nō ois ꝯclo ē ꝯuertibilis. ¶ Correlariū ſcđꝫ.nō ois ſills
pōt plura ꝯcludere ſumēdo in latus qꝛ nō ſemꝑ mediuꝫ
diſtribuit̄. ¶ Correm tertiū.nō ois ſills pōt plura ꝯclude
re in poſt aſſumēdo:qꝛ nō ſemꝑ minor extremitas diſtri
buit̄ in ꝯ̊ne. ¶ Quātū ad 3m artim dubitat̄ qūo pōt vnꝰ
ſills plura ꝯcludere:cū ꝯ̊ ſit de eētia ſilli:qꝛ ipa igredit̄
diffōnē eiꝰ. ¶ Rn̄º ꝯ̊nē eē de eētia ſilli duplr̄ itelligit̄.
p̊ qꝛ ꝯ̊ ſit ꝑs ſilli aut cā aut p̄nm eiꝰ:⁊ in h̄ ſenſu negatuꝫ ē
ꝯ̊nē eē đ eētia ſilli. Alio mō itelligit̄ ꝙ ꝯ̊ ſit ꝑs diffōnis
ſylli:⁊ i h̄ ſenſu veꝝ ē ꝯ̊nē eē de eētia ſilli.ſills.n.ē illa
tiuū ꝯ̊nis.⁊ ꝯ̊ ē iferibilis ꝑ ſyllꝫ.vnū āt correlatiuū diffi
niri ꝑ alteꝝ voluit Ari.6.topicoꝝ.caº.5. ¶ Scđꝫ dubiuꝫ
qꝛ vr̄ ꝙ diuiſio ſilli ꝑ nāle ⁊ artificiale ſit eētialis.qꝛ nā
⁊ ars eētialr̄ diſtinguunt̄. ¶ Rn̄o negādo ꝯn̄a.nos eni
ſillos oēs facimꝰ ſaltē apud phꝫ.ſꝫ eos appellamꝰ nāles
cū ꝯcludūt illā ꝯ̊nē quā aia n̄ra ex nā ſua ē apta elicere.
cū v̊o ꝯcludūt aliā:illos vocamꝰ artificiales.qꝛ ꝯcludūt
ꝯ̊nē quā aia n̄ra nō eſt ꝑ nāꝫ apta elicere.ſꝫ elicit illā ali
quo diſcurſu adiuta vt a ꝯuerſa ad ꝯuertētē. aut a ſubal
ternāte ad ſubalternatā ⁊c.dꝫ igit̄ quēadmom ꝯ̊ aliquo
mō eſt de eētia ſilli:ita ē diuiſio illa aliquo mō eſt eſſen
tialis:ſꝫ diuiſio ꝑ affirmatiuum ⁊ negatiuum ipſius ſilli

eſſentialis eſt ꝓprie.qꝛ ꝑ naturā premiſſaꝝ eſt:ſi eni am
be affirmatiue ſunt:ſyllogiſmus eſt affirmatiuus: ſi autē
altera earū ſit negatiua:negatiuꝰ.Sed diuiſio ſyllogiſmi
per vniuerſale ⁊ particulare accidentalis eſt ſeu extrin
ſeca:qꝛ ſumit̄ ex nā cōcluſionis ſequētis:quā ſi cōtingat
eſſe particularē:particularis eſt ſyllogiſmus:ſi aūt vlem
vniuerſalis:nō aūt ex nā premiſſarū accipienda eſt hec
diuiſio:qꝛ ſtat vtraqꝫ premiſſarū exiſtēte vniuerſali par
ticularē eſſe ſyllogiſmū:vt darapti inter naturales:⁊ ba
ralip.⁊ felapton iter artificiales.Ex h̄ pꝫ ꝙ penes aliud
dicēda eſt vlis demōſtratio q̄ꝫ ſyllogiſmus vniuerſalis.
qꝛ cū tres termini demōſtrationis cōuertunt̄.eam vleꝫ
appellant:cū vero nō ꝑticularē:⁊ ſic ſtat ſyllogiſmū vni
uerſalē eſſe demōſtrationē ꝑticularē:⁊ demōſtrationeꝫ
vniuerſalē eſſe ſyllogiſmū particularē.quēadmodū ſtat
aliquā demōſtrationē vniuerſalē eē etiā ſyllogiſmū vni
uerſalē:⁊ aliquā demōſtrationē ꝑticularē eē ſyllogiſmū
particularē. ¶ Tertiū dubiū.qꝛ nō videt̄ ſyllogiſmum
poſſe plura cōcludere:qꝛ ipſe eēt qui diſcurreret. ¶ Re
ſpōdeo negādo ꝯn̄aꝫ:qꝛ potētia ſyllogiſmi eſt ſyllogimꝰ
ipſe:qui eſt diſcurſus:ſed non diſcurrens.ſed aie:aut ho
minis eſt opus diſcurrere. ¶ Quartū dubiū.eadē rōne
qua ſylls eſt antecedēs:ꝯn̄tia erit an̄s:⁊ copulatiua erit
vna pars copulatiue:ſimilr̄ ⁊ diſiunctiua erit vna pars
eius:que incōuenientia ſunt. ¶ Rn̄o.admiſſo cōmuni
modo loquēdi.ꝙ ꝯn̄tia ſit ꝓpoſitio rōnalis cōpoſita ex
antecedēte ⁊ ꝯſequēte:tūc nego ꝙ ſyllogiſmus ſit ꝯn̄tia.
ſed certa cōſequētia eſt totū ad ſyllm.⁊ ſylls eſt pars cō
ſequētie:totū itelligo nō vle:ſed itegrale.ſimilr̄ admiſſo
cōi mō loquendi de copulatiua ⁊ diſiunctiua ꝙ ipſe ſint
ꝓpōnes cōpoſite ex categoricis ꝯiunctis per notā copu
lationis vel diſiunctionis.negat̄ ꝯn̄a argumēti:patꝫ aūt
ꝙ cōis vſus loquēdi nō accipit ſyllꝫ niſi pro orōne apta
inferre:ſed hoc intelligimus de an̄te:nō autē de ꝓpōne
cōpoſita ex an̄te ⁊ ꝯn̄te:⁊ ſic cōcedit̄ ꝙ an̄s eſt ſuperius
ad ſyllogiſmū:verū ſi intelligat̄ ꝯn̄tia pro orōne ad quā
alterū ꝯfert̄:tūc ſuperius eſt ꝯn̄tia ad ſyllogiſmū:⁊ con
uertit̄ ꝯn̄tia cū an̄te.Et tūc ſequit̄ aliquā cathegoricā eē
ꝯn̄tiā:nō tm̄ ipſam abſolute accipiēdo:ſꝫ reſpectu ꝯn̄tis
qꝺ ipſa eſt apta inferre.Sed hec pro nūc ſint ſatis.

¶ Alexādri Achillini bononieñ.q̄ſtio de ſubto medicīe.

Utrum homo ſm ꝙ arte ſanabi
lis eſt:ſit ſubm medicine.
¶ Rn̄dēdo erūt tres articli. In p̊ ſolue
tur qō. In 2º nōbūt̄ q̄dā ꝓpoſito vtilia.
Tertio dubitationes alique ſoluentur.
¶ Quantū igit̄ ad primū:pars q̄ſtionis
affirmatiua ꝯcedit̄:qꝛ ipſe eſt in illa ſciē
tia p̄mo cōſideratū.patet ꝯſequētia ex diffinitione ſubti
quā dedi in q̄ſtione de ſubiecto phyſionomie : ⁊ ꝓbatur
antecedēs ex proprietatibus ad ſubm cōſequētibus:qm̄
homo partes hꝫ integrales arte medica regulabiles. Iō
ille ⁊ earū paſſiones in medicina conſiderant̄:⁊ oia alia
que in medicina cōtemplant̄:homini attribuunt̄:qꝛ ꝓ
pter ipſuꝫ ſpeculant̄:neqꝫ ſubꝫ hoc medicine metas trā
ſcendit. ¶ Or ſi Gallenus p̄ma afforiſmoꝝ.afforiſmo p̊.
aut Auicēna prima p̄mi.caplo de diffinitione medicine.
aut Auerro.primo colliget.capite p̄mo.Aut ſcđo phyſi.
cōmento.3.aut Halyabbas primo theorice.aut Alexan
drinus cōmētator libri ſectarū.dixerūt corpus humanū
eſſe ſubiectū.intelligat̄ homo. ¶ Or ſi Gallenū induxe
ris in libro de ſubſtātia virtutū naturaliū nolentē homi
nē ſubijci:ꝓpter aiaꝫ itellectiuā:cuius ſubſtātiaꝫ medi
cus non cognoſcit:aut ꝓpter hois virtutes:que ad ſciaꝫ
moralē pertinēt:nō autē ad medicū. ¶ Reſpōdeo,licꝫ
ibi dixerit Gallenus. Aptiſſime eni opꝫ eſſe corpus ſuſce
pturū aiam:nō tamē ꝓpter hoc voluit corpus:qꝺ eſt al
tera pars hois eſſe ſubm medicine:licꝫ eni illud ſit ratio
principalis ꝓpter quā homo ſubijcit̄ medici operatiōi.
non tamē eſt id circa qꝺ p̄ncipaliter verſat̄ medici cōtē
platio:qꝛ intendit medicus hominē cōſeruare aut ſana
re:vt ſibi ſolitas poſſit operationes producere.tum etiaꝫ
nāli philoſophie medicina nō ſubalternaret̄:qꝛ ſubiectū
philoſophie eſt corpus ex ſe mobile:⁊ hoc eſt naturatuꝫ:
⁊ nō natura:qꝛ nulla natura eſt per ſe mobilis.ideo nul
la natura ſub eo cōprehenſa eſt.eſt aūt corpus hominis
materia ſcđa:ideo natura eſt illius:⁊ iō ſub corpore mo
bili:qꝺ ſubm eſt phie naturali:nō cōtinet̄. ¶ Ad rōnes
intellectus preſupponit̄ in phia nāli cōſideratus:iō me
dico nō eſt neceſſariū ſubam aie qd ſit cognoſcere. vt re
cte teſtat̄ Gallenus in libro de ſuba virtutū nāliū.nō.n.
rō formalis ꝯſiderādi hoieꝫ in medicina replicat ſm ꝙ
hō ē:ſꝫ ſꝫ ꝙ arte ſanabile eſt.Uirtutes aūt morales:aut
vicia a medico per accn̄s cōſiderant̄:prout ad cōſeruan
dā ſanitatē:aut variandā faciunt:dixit eni Gallenus pri
mo de regimine ſanitatis.Qꝺ mores animi corrumpūt̄
a malis cōſuetudinibus:⁊ cibis:⁊ potibus:⁊ gimnaſijs:⁊
inſpectionibus:⁊ auditionibus:⁊ mala muſica.Qꝺ opor
tet medicū qui debet cuſtodire ſanitateꝫ ſtudere ne mo
res animi corrumpant̄:nō vt philoſophus:vt conſeruet
ipſius anime ſanitatē:ſed vt nō facile in egritudineꝫ de
ueniat corpus.Et ſcđa primi Auicenna capite.14.voluit
imaginationes mutare complexionē. ¶ Or ſi rectificā
da ſit ſenſus aut intellectus operatio:ſufficit organū tem
perare:aut inſtrm̄:dixit eni Gallenus primo de ingenio
ſanitatis:ſi quis aiam curare voluerit:oportet vt antea
curet corpus. ¶ Or ſi Chriſtoforus đ honeſtis dixit cor
pus humanū excedi a medicina:ꝓpter multa alia que in
medicina cōſiderant̄.Patet ipſum debuiſſe diſcernere
inter ſubꝫ ⁊ ſubiecto attributū:nō eni oportet oia in ſciē
tia conſiderata ſub ſubiecto cōtineri:quēadmodū neqꝫ
principia ſub ſubto ſunt:neqꝫ paſſiones. ¶ Quantuꝫ ad
ſcđm articulū.primo noto differentiā:inter ſubm operis
medici:⁊ ſubm medicine:qꝛ medicina eſt ſcia ⁊ habitus
intellectus.Ideo ſubm eius eſt vle:qꝺ eſt in aia:ſed ope
ri medici ſubijcitur ſingulare:⁊ nō vle.Differunt igitur
ſubiectuꝫ medicine ⁊ medici:ſicut reale:⁊ intentionale:
⁊ conueniunt:ſicut ſuperius ⁊ inferius:qꝛ ſubm ſcientie
eſt predicabile de indiuiduo ſubiecto operi vel de prono
mine demonſtrante ipſum. ¶ Or ſi Ariſt.ſcđo phyſico.
tex.cōmēti.25.transfert opus circa inferius ad ſuperius
pꝫ ꝙ accipit̄ ſuperius nō ſm eius eſſe intentionale : ſed
ſm illius eſſe reale. ¶ Sciendū ſecūdo ꝙ cōſideratum
in ſciētia eſt triplex:per ſe primo:per ſe ſcđo:⁊ per accn̄s.
per accidens conſiderata in medicina ſunt montes val
les ſitus ⁊c.ſm ꝙ apta ſunt diſpoſitionē hominis ſꝫ ꝙ
arti ſanabile eſt cōſeruare aut variare vel medici opera
tionē:egrotabile autem egritudine magna vel parua:eſt
qꝺ ſcđo vel per accidens cōſiderat̄.Gallenus etiam pri
ma technis intentioni medici circa cauſas ſanas poſtpo
ſuit intentionē circa cās egras ⁊ neutras. Sed p̄na ſubꝫ
⁊ proprietates eorū p̄nr cōſiderant̄.ꝓprietates aūt ſunt
dietabile cyrugicabile.⁊ medicinabile:ita dixeriꝫ. Intē
tioni eni nomina ſubijciunt̄:⁊ non ecōtra: principia aūt
quia ſcientia eſt docens opari ſunt duplicia.ſ.ſubi ⁊ ope
ris:complexa ⁊ incomplexa:principia ſubiecti icōplexa
formalia ⁊ finalia naturali relinquunt̄:ſimilr̄ ⁊ efficiēs
remotū.Sed efficiens propiquū cōſiderat̄:oportet eniꝫ
virtutē fetus formatiuā medicū aliquādo adiuuare ⁊c.
materialia etiam diuiduntur per propinquū ⁊ remotuꝫ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

remotū vt materia pꝛima naturali ph̄o relinquitur cōtemplandū. elemēta etiā philoſophi ſunt. iuxta ſentētiā Galeni in libꝛo de ſubſtantia virtutū naturaliū dicentis. Siue aūt coꝛpoꝛalibus ſubſtātijs totis per eas inuicem exiſtentibus: ſiue qualitatibus ſolis complexiones fiant neq; neceſſariū aio cognoſcere: neq; aſſero. patꝫ autē ꝙ elemētis nō foꝛmaliter in mixto remanentibus nō opꝫ medicū elemēta cōſiderare. ¶ Auicēna aūt de elementis determinās pꝛima pꝛimi maluit ex ph̄ia libꝛo ſuo aliquid inſcribere q̃ medicinā icōplete cōpꝛehēdere. ideo Galenus in libꝛo de elm̄tis loquēs ph̄s eſt. ¶ Humoꝛes aūt mēbꝛa ⁊ ſpūs medico ſubſternūt̄. ¶ Operādi autē ꝓncipia: que in ſpeculatiuis nō querunt̄: ſunt medicine ſimplices: vel cōpoſite: aut res nō nāles: que ad inducēdā ſanitatē vel cōſeruādā ſaltem inſtrumētaliter operātur. Cognitionis aūt principia incōplexa ſunt ſigna: per que venāda eſt coꝛpis diſpoſitio nālis aut aduēticia. vulgatiſſima aūt ſunt pꝛincipia cōplexa. Cōtraria cōtrarijs curant̄: ⁊ ſimilibus conſeruant̄. ¶ Ex his pꝫ quā lōge a nr̄a ſnia diſtet Tadeus ponēs canonē pꝛo ſubiecto pꝛedicationis in medicina. nō eni ſubiectū querimus complexū: ſed incōplexū: nō de omnibus pꝛedicabile: ſꝫ particularibus ſubiectis ⁊c̄. cū eni canon de homine nō pꝛedicet̄: nō ſubijceret̄ homo medicine ⁊c̄. ¶ Sciendū tertio ꝙ ratio foꝛmalis cōſiderandi hoiem in medicina. ſ. ſm̄ ꝙ arte ſanabile: diſtiguens eſt medicinalē hominis cōſiderationē ab ea quā hꝫ metaphyſicus: ipſum cōſiderans inquātū eſt ens vel ſubſtātia: ⁊ ab ea quā habet naturalis cōſiderans hoiem ſm̄ ꝙ eſt coꝛpus mobile ⁊ inquantū ipſe homo eſt. facit igit̄ ratio foꝛmalis cōſiderādi ſubiectū ꝙ ipſum nō trāſcendit metas ſciētie cui ſubſternit̄. Diſtictionē medici ⁊ naturalis ph̄i collige a Galeno in libꝛo de ꝑtibus artis medicatiue. caplo quarto. ¶ Sciendū quarto ꝙ finis intentus a medico eſt vnus ſcꝫ ſanitas. vt dixiſſe Teſillum. dixit Galenus pꝛimo de ingenio ſanitatis. caplo ſcḋo. ⁊ in libꝛo de optima hereſi: ⁊ in introductoꝛio medicoꝛum. a fine igit̄ ratio foꝛmalis ſubiecti ſumpta eſt: ⁊ licꝫ dupliciter cōſiderabilis ſit ſanitas: vno mō ſm̄ ꝙ acquiſibilis homini: alio mō ſm̄ ꝙ cōſeruabilis eſt in homine: tamē nō ſunt duo fines i medicina: ſed vnus tantū. ſcꝫ ſanitas: ſunt tamen duo modi attingendi finē. ſ. inducendo ⁊ cōſeruādo. ¶ Oꝛ ſi adducas Auerro. pꝛimo colliget. caplo ṗmo. finis iſtius artis non eſt ad ſanandū omnino: ſed ad faciēdū qḋ pōt fieri. ¶ Rñō. intelligit ꝙ medicus nō ſemꝑ inducit ſanitatē: quāuis circa egrū coꝛpus operet̄. Aut ex mala egritudinis diſpoſitione: aut egri: aut alterius circunſtantie: ſed iſtud non tollit quin ſanitas ſit finis medicine: ⁊ etiā medici: nō eni tollit̄ nature intentio in ꝓcreando maſculo quāuis feminā aut monſtrū aliqñ vix valeat attingere. imo nā aliqñ vane operat̄ nullū attingendo finē. ¶ Oꝛ ſi iterū adducas Auerro. ibi finis pꝛeintenti ſunt due ſpecies. ſ. cōſeruare ſanitatē ⁊ remouere egritudinē: ⁊ idem confirmes ex diffinitione medicine habita pꝛima pꝛimi ab Auicēna. ¶ Reſpōdeo. intelligit duobus modis attigibilē eſſe ſanitatē. ſ. cōſeruādo ⁊ educēdo. nō eniꝫ aliud eſt ſanitatis eductio: q̃ egritudinis remotio: ſunt eni ſanitas ⁊ egritudo cōtraria imediata. vt Auerro. ibi. ⁊ generatio vnius eſt alterius coꝛruptio. ¶ Sciendū quito. ꝙ ſanitas hꝫ duplex eē: itentionale: ⁊ reale: ſanitas in eē intentionali eſt regulans medicū in operādo: ſed ſanitas in eſſe reali eſt quā optāt infirmi: ⁊ quā debet medicus pꝛoducere aut cōſeruare in coꝛpe: cū eſt ei poſſibile ⁊ cōueniēs. ¶ Ex quo ſequit̄ ꝙ ſanabile qḋ eſt ratio foꝛmalis cōſiderādi hoiem in medicina dicit duo ſub diſiunctione. ſcꝫ ſub ſanitate cōſeruabile: vel ad ſanitatē deducibile: ⁊ recte dico ſanabile: ⁊ nō ſanatū: qꝛ ſanatū ē finis operis medici cōſeruantis ſanitatē aut eā pꝛoducentis: non aūt ſubiectū. ¶ Oꝛ ſi dicas medicum operari circa ethicum tertie ſpeciei cōfirmatū: qui nō eſt ſanabile: niſi foꝛte aptitudine logica: de qua nō eſt ſermo ad pꝛopoſituꝫ. ¶ Reſpōdeo. illud coꝛpus eſt de reducibilibus ad ſubiectū medicine: ſed nō eſt ſubiectū in ea: neq; vniuerſale: neq; particulare: quēadmodū etiā coꝛpus hominis moꝛtui eſt de reducibilibus ad ſubm̄ medicine. pꝛo quāto medicus intendit aliquādo mundare ipſum a fecibus ⁊ cōſeruare ipſuꝫ a putredine. ¶ Non tamē ita per accidens cōſiderat̄ a medico ethicus: ſicut coꝛpus moꝛtuuꝫ qm̄ medicus ethycū regere habet taliter: vt nō tam cito ipſuꝫ moꝛi cōtingat: ſicut fieret ſi nō regularet̄: ⁊ hoc appellat Auicēna decima tertij viuificabile. ¶ Coꝛrelariū aliquid infra ſpeciē ſpecialiſſimā ſciētie ſubiectū pꝛimū eſſe pōt. cōceſſi eni hoiem ſm̄ ꝙ arte ſanabile eſt: nō cōpꝛehēdere ſub ſe ethicū tertie ſpēi. ¶ Oꝛ ſi Galenus pꝛima technis: aut pluſq̃ cōmētatoꝛ ibi. cōmēto. 13. itelligit medicinā eſſe oium ſanoꝛū egroꝛū vel neutroꝛū: qꝛ ars eſt de oibus vniuerſalr̄. Intelligo medicinā eſſe oiuꝫ hominū arte ſanabiliū: non eſt auteꝫ oium hoium abſolute: neq; eoꝛū qui imoꝛtales facti ſunt. Oꝛ ſi pluſq̃ cōmentatoꝛ infra ſpeciē ſpecialiſſimā deſcendit: reſtringens ſanum per eſſe a natura: patet ꝙ plus reſtringit q̃ nos: qꝛ etiā ſanū per artē factum eſt arte regulabile ⁊ ſubiectuꝫ medico: voluit enim pꝛima technis. cōmento. 15. ⁊ tertia technis. cōmēto. 22. ſana per artem facta non eſſe medico ſubiecta: ſed ea eſſe terminos artis. Oꝛ ſi foꝛmaliter itelligat̄: veritatē ſapere deteget̄. ¶ Ex hoc patet q̃ lōge abſimus ab opione Ugonis ſenēſis ponētis viuificabile in rōne foꝛmali ſubiecti medicine. ¶ Oꝛ ſi dicas ꝙ ſanū eſt ratio foꝛmalis ſubiecti huius ſcie. iuxta pluſq̃ Cōmentatoꝛē pꝛima technis. cōmēto. 9. ¶ Reſpondeo ꝙ nō: qꝛ medicina eſt ſcīa pꝛatica: ⁊ nō ſpeculatiua: eſt aūt ſanū ratio foꝛmalis ſpeculatiua: eo qꝛ nō dicit operabilitatem a nobis: ſed ſanabile bene dicit operabile a nobis. Nō ſubijciunt̄ igit̄ operi medici egrū vel neutrū niſi vt ſanabilia ſunt. in quibꝰ educēda eſt ſanitas in egro egritudinē remouēdo ⁊ in neutro lapſum vlterioꝛē ad egrū pꝛohibendo: ⁊ ad ſanitatē ipſuꝫ reuocādo. Similr̄ ſanuꝫ nō ſubijcit̄ operi medici niſi in ſanitate cōſeruabile. ideo ꝓpoꝛtionabiliter dicendū eſt de ſubiecti ſcie rōne. ſ. ꝙ ipſa ſit ſanabile: ⁊ nō ſanū. ¶ Oꝛ ſi ex pluſq̃ cōmentatoꝛe ibidē dicas ꝙ ſubm̄ medicine eſt ſanū magis q̃ coꝛpus vel homo. ¶ Reſpōdeo ꝙ nō: qꝛ nulla diſpoſitio quaꝫ intendit artifex pꝛoducere in ſubiecto: vel cōſeruare in eo: eſt ſubm̄ operi artificis: ſed ſanitas eſt diſpoſitio quā intendit medicus cauſare in ſubiecto hoie vel ꝯſeruare. ideo ipſa nō ſe tenet ex pte ſubiecti operi: ⁊ cōſequēter ſe tenet ex parte ſubiecti ſcientie pꝛactice. ¶ Sciēdū. 6. ꝙ ſanabile eſt duobus modis arte: natura: tūc homo vt ſanabile natura tantū: ꝯſiderat̄ a ph̄o naturali. vnde ph̄s in libꝛo de ſenſu ⁊ ſenſato. ph̄i eſt de ſanitate ⁊ infirmitate pꝛima inuenire pꝛincipia: ſed hō vt ſanabilis a natura adiuta per artē a medico cōſiderat̄. ¶ Ex hoc patet diminute aſſignatuꝫ eſſe ſubm̄ medicine a cōciliatoꝛe differētia. 6. ⁊ a Jacobo foꝛliuienſi: qꝛ nō addiderūt ſubiecto per artem. Colligit̄ ſnia ab Auer. pꝛimo colliget. capitulo ṗmo. in fine. ¶ Sciendum ſeptimo ꝙ neutrabile ⁊ egrotabile nō cadunt in ratione foꝛmali ſubiecti: qꝛ non operatur medicus circa hoiem: vt in ipſum inducat egritudinē vel neutralitatē: neq; vt cōſeruet harū aliquā diſpoſitionū. ¶ Oꝛ ſi dixeris conſiderant̄ iſte diſpoſitiōes

vt abijciant̄. ¶ Licꝫ reſpōſio vera ſit. nō tñ ſufficit pꝛopoſito: qꝛ nullus terminus a quo in trāſmutatione habꝫ rōnē finis illius trāſmutationis: ſed illud qḋ ꝑ tranſmutationē eſt abijciendū: eſt terminus a quo: vel per ſe: vel per accidēs: nō curo. ideo illud nō habꝫ rationē finis. ergo ab illo nō eſt ratio foꝛmalis ſubiecti ſumenda: ſed a fine. puta a ſanitate. ¶ Ex hoc apparet ſuꝑfluitas Jacobi foꝛliuienſis ⁊ Ugonis ſenenſis ⁊ multoꝛū alioꝛū: qui ponunt in rōne foꝛmali ſubiecti medicine egrotabile ⁊ ſub neutra diſpoſitione ponibile. Jſte eni diſpoſitiones: quia aliquā cōtrarietatē hñt ad ſubiectū: ad ipſuꝫ attribuūt̄. ¶ Ex his habet̄ poſſibile eſſe. imo neceſſariū paſſioneꝫ alicuius ſubiecti eſſe rationē foꝛmalē cōſiderādi illud: ⁊ pꝛeſertim cū ſcientia ſubalternat̄ alteri ſcientie ſubꝫ illḋ quidditatiue conſideranti. Sic autē eſt de medicina cui ſubijcit̄ homo quē ph̄s nālis quidditatiue conſiderat. ⁊ ⁊ ph̄ia naturalis medicinaꝫ ſibi ſubalternat: vt recte dixit pluſq̃ cōmentatoꝛ pꝛima technis. cōmē. 20. ¶ Oꝛ ſi dixeris illud eſt ſubm̄ ſcie qḋ pꝛo differētia intrat diffinitionē ſcie: ſed medicine diffinitionē intrant ſanū egruꝫ ⁊ neutrū. vt pꝫ ex Galeno pꝛima technis. ⁊ ex Auicēna pꝛima pꝛimi. ¶ Reſpondeo circunſcribunt nobis ille particule hominē ipſum vt arte ſanabilē: ipſuꝫ enim opoꝛtet eſſe: aut ſanū: aut egrum: aut neutrum: ſi neutrum ponendum cenſueris: ⁊ qꝛ materialia hec ſunt in ſubiecto: ideo diffinitio Auicēne ſuperaddens rōnem eoꝛū foꝛmalem conſiderandi: lautioꝛ eſt ⁊ lotioꝛ. ¶ De ſubiectis autem libꝛoꝛū vt techni. aut affoꝛiſmoꝝ: aut pꝛimi Auicēne. nō multum curamus. qꝛ in poteſtate ſcribētis eſt de q̄bus voluerit diſputare. ſed ſciētie ipſe ex ſui natura ſubiectuꝫ exigunt eis determinatuꝫ. ¶ Quantum ad tertium articulum dubia quedā ſulcanda ſunt. pꝛimum eſt queſtio quā mouet Galenus in libꝛo de cōſtitutione artis medicatiue an medicina ſit ſpeculatiua. ¶ Ad quā ip̄e reſpōdendo artes diſtinguit: quoniā quedā eſt ſolum ſpeculatiua: vt arithmetica ⁊ aſtrologia ⁊ ph̄ia: quedaꝫ vero eſt pꝛactica tantū: quia oſtendit opus: nō tamen cum ceſſat ab opere: vt coꝛiaria. quedā ecōuerſo oſtendunt opus: vt edificatiua. quedā aūt nihil faciunt: ſed acquirere faciūt aliquid: vt venatoꝛia. Tunc dicit medicinā eſſe de genere factiuarū: oſtēdentiū tñ opus: cū non operant̄: hec ex ſecūdo caplo pꝛimi libꝛi. Ex tertio vero caplo. dicit eam potius factoꝛū coꝛrectiuā q̃ factiuā. vt reſarcinatiua: q̄a nature eſt ſanitateꝫ facere: artis vero reparare. ex caplo vndecimo: ⁊ etiā caplo vltimo. Aliqñ aūt artifex ſibi exēplum plaſmat vt pictoꝛia: aliqñ vero nō: medicina de ſecundis eſt: qꝛ per anathomiā certitudinalr̄ videt ipſum. differt autē a dictis artibus: in eo ꝙ plurima natura operante: ipſa famulat̄ ſpeculationē: tam vniuerſaꝫ ex qua pꝛocedens medicus ſpeculatiuus ⁊ miniſtratiuus eſt. capitulo vltimo. ¶ His aūt pꝛeſuppoſitis reſoluēdo dicamus: eſſe pꝛacticū vel ſumitur a ratiōe foꝛmali ſubiecti: ⁊ ſic medicina eſt pꝛactica: quia arte ſanabile eſt a nobis operabile. Alio modo ſumit̄ ab obiecto complexo dictāte de opere. ſ. ſic eſſe faciendū vel nō: ⁊ ſic medicina diuiditur per pꝛacticū ⁊ ſpeculatiuū: qꝛ cōcluſionuꝫ medicinaliū alia dictans eſt de opere: alia nō: dictātes de opere parte medicine pꝛactica compꝛehendunt̄. vt flobothomandū eſt: calefaciendū: frigefaciendū ⁊c̄. nō dictantes vero ſpeculatiue: vt genera febꝛiuꝫ ſunt tria: complexiones ſunt. 9. vel quinq;. febꝛis eſt caloꝛ extraneus ⁊c̄. ⁊ tūc quia habituū aggregatio integrā dat ſcientiā: tūc pꝫ quō pꝛacticū ⁊ ſpeculatiuū ſunt partes medicine integrales: ⁊ nō ſubiectiue: ſed pꝛacticū ⁊ ſpeculatiuū vt ab obiecto ſcientie incomplexo oꝛiginē trahunt: ſunt differentie diuidentes ſcientiā in partes ſubiectiuas. ¶ An autē ſint differentie eſſentiales vel accidentales non curo nunc: ¶ An autem ſubiectū partis medicine que theoꝛica eſt a ſubiecto partis medicine: que pꝛactica eſt: diſtinguat̄. ¶ Dicendum ꝙ incōplexū ſubm̄ nō diſtinguit̄: ſed ideꝫ eſt in vtraq;: ⁊ ſm̄ materiaꝫ: ⁊ ſm̄ foꝛmaꝫ. ſ. homo ſm̄ ꝙ arte ſanabile. medicina eni vna eſt ſcientia extrinſece ab vnitate ſubiecti ſui. ¶ Niſi foꝛte diceres ꝙ homo arte ſanabile ſm̄ ꝙ de ipſo foꝛmabiles ſunt ꝓpoſitiones de opere dictantes ſubijcit̄ pꝛactice. ipſe vero ſm̄ ꝙ de ip̄o foꝛmabiles ſunt pꝛopoſitiones non dictantes de opere: ſubijciatur theoꝛice: ſed patet hanc eſſe diſtinctionē: quā anima noſtra fabꝛicat. que a ſciētijs realibus abijcienda eſt. Obiecta vero theoꝛica cōplexa ab obiectis complexis pꝛacticis diſtinguunt̄: ſunt enim cōcluſiones differētes. ¶ Ex his autem concludamus alterius dubij ſolōnē: an ſcꝫ medicina ſit ars. Et dicamus qḋ capiēdo arteꝫ vt dicit collectionē pluriū pꝛeceptoꝛū ad vnū fineꝫ tendentium: ſic medicina eſt ars neq; ars ſic accepta cōtra diſtinguit̄ ſcientie: ſed quid cōius eſt ea. Sed vtendo h̄ nomine ars ſm̄ ꝙ eo vtitur ph̄s ſexto ethycoꝝ. medicina nō eſt ars. Erroꝛ eni fuit Jacobi foꝛliuienſis nolentis ſub ſciētia ſexto ethicoꝝ diffinita pꝛacticā compꝛehēdi: qꝛ ipſa eſt habitus demōſtratione acquiſitus. pꝫ ibi capite quarto. Alius erroꝛ fuit eiuſdē putātis ſciam pꝛacticā ſub arte. ſexto ethycoꝝ. diffinita eſſe cōpꝛehenſaꝫ. cuius oppoſitū voluit ph̄s ibi. caplo ſexto. dicens artē eē circa contingentia. ſciam vero eſſe impoſſibiliū aliter ſe habere ⁊c̄. Auerrois autē pꝛimo colliget ⁊ ſexto ⁊ ſeptimo. ⁊ ꝓ canticoꝝ. voluit medicinā eſſe artē. Non vt ipſum exponit Ugo ſenēſis ſcilicꝫ large artē accipiendo. iuxta queꝫ ſenſum intelligendi ſunt Galenus ⁊ Hyppocrates. quia ipſaꝫ voluit Auer. eſſe mecanicā artē: ⁊ nō ſciaꝫ. dixit eni ipſe pꝛimo de aīa. cōmēto. 17. medicū eē artificē mechanicū: quēadmodū eleganter dixit pluſq̃ Cōmētatoꝛ pꝛima technis. cōmento ſeptimo.

¶ Finis.

¶ Expliciūt qōnes de ṗma ſyllogiſmi poteſtate ⁊ de ſubiecto medicine. a Magnifico dño filio Claudij Achillini medicine theoꝛice publice docente edite. Et impꝛeſſe Uenetijs mandato ⁊ impenſis heredū nobilis viri oliꝫ dñi Octauiani Scoti ciuis ac patritij Modoetienſis ꝑ Bonetū Locatellū p̄ſbyterū Bergomenſeꝫ. Anno dñi 1508. kal. quarto Auguſtas.

¶ Laus deo gloꝛia ⁊ honoꝛ Amē.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

¶ Dubia pꝛimi libꝛi.
¶ Pꝛimum.
VTrum in celo ſit materia. car.21.
Celũ eſt nec̃iuz ⁊ eternũ. 21.
Celum eſt ingenerabile. car.22.
Celum eſt incoꝛuptibile. car.22.
Celũ nõ ẽ alterabile: niſi itẽtẽtionalr̃. 22
Celũ nõ eſt calidũ: niſi virtualiter. 22.
Celum non eſt coloꝛatũ: niſi ſimpliciter. 22.
Celum nõ eſt augumentabile: neq; diminuibile. 22.
Celum non eſt rarefactibile: neq; cõdenſabile. 22.
Celum nõ eſt ſeneſcibile: neq; fatigabile. 22.
Celum eſt tantum actiuum. 22.
Celum eſt coꝛpus ſpirituale ⁊ diuinum. 23.
Celum non eſt graue aut leue. 23.
Celum non indiget athlante: neq; aia cogente. 23.
Celum eſt nature neutre. 23.
Celum non eſt ſenſibile niſi viſu. 23.
¶ Dubium ſecũdum.
Utrum ſpecifice differãt ſtella ⁊ oꝛbis ei⁹. car.24.
Stella mouetur ad motum ſui oꝛbis. 24.
Stella eſt continua ſuo oꝛbi. 24.
Stella eſt dextrum celi.
Aggregatũ oium celoꝛũ eſt quaſi vnum aial.
Nullo motu mouent̃ coꝛpoꝛa celeſtia: niſi circulari.
¶ Dubium tertium.
Utrum eccentrici ⁊ epicicli ſint ponẽdi. car.26.
Unum eſt centrum mundi.
Celi non ſunt perfoꝛati.
Inter celos nõ eſt coꝛpus replens vacuum.
Ois diuerſitas ſtellarũ pene ꝓpoꝛtionabilẽ hʒ i ſole.
Non eſt ſtella terre aliqñ ꝓpinq̃: ⁊ aliqñ remota.
Maxima ſpherarũ eſt ſtellata.
Tantũ motu diurno celũ ſtellatũ mouet̃.
Pũcto velociſſimo diurni mot⁹ nõ ꝺ̃ſcribit̃ eqnoctialis
Sufficit aſtrologis imaginarium eſſe oꝛbem: quẽ putãt pꝛimum mobile.
Pꝛimus oꝛbis mouet alios. 29.
Infra ſolem ſunt Uenus ⁊ Mercurius. 30.
Regularis eſt motus celi. 31.
¶ Liber ſcd̃us.
Utrum intelligentia ſit. 33.
Solius naturalis eſt ſubſtantiam abſtra-
ctam eſſe demonſtrare. 33.
Utrum demon ſit. 33.
¶ Dubium ſecundum.
Utrum intellectus moueat̃. car.34.
Deus eſt igenerabilis ⁊ icoꝛruptibilis. 35.
Deus nõ eſt augmentabilis: neq; diminuibilis. 35.
Deus non eſt cõdenſabilis: neq; rarefactibilis. 35.
Deus non eſt alterabilis. 35.
Deus non eſt localiter mobilis: neq; per ſe: neq; per ptẽ neq; per accidens. 35.
Deus nõ eſt intentionaliter variabilis. 35.
Non eſt intellectus agens in deo: niſi identice: neq; poſ-
ſibilis aliquo modo. 35.
Intelligentie medie ſunt igñabiles ⁊ icoꝛruptibiles. 36
Intelligentie medie ſunt nõ augmentabiles ⁊ non dimi-
nuibiles. car.36.
Intelligẽtie medie ñ ſũt rarefactibiles: aut ꝯdẽſabiles. 36
Intelligentie medie non ſunt alterabiles. 36.
Intelligentie medie ſunt localiter mobiles per accidens ab alio: non a ſe. 36.
Intelligẽtie medie non ſunt intẽtionalr̃ variabiles. 36.
In intelligentijs medijs eſt aliquo mõ intellectus agẽs ⁊ intellectus poſſibilis. 36.
Intellectus poſſibilis eſt generabilis ⁊ coꝛruptibilis. 36.
Intellect⁹ poſſibilis eſt augmẽtabilis ⁊ diminuibilis. 36.
Intells̃ eſt realr̃ alterabilis terminatiue: nõ ſubtiue. 36.
Intellectus poſſis eſt localr̃ mobilis per accidens. 37.
Intellectus poſſibilis eſt itẽtionaliter variabilis. 37.
In intellectu poſſibili eſt intellectus agens. 37.
¶ Liber tertius.
Utrum celũ recipiat eſſe ab intelligentia. 38.
Celũ eſt cõpoſitũ ex mã ⁊ foꝛma. 38.
Celum eſt viuens: ⁊ non eſt vegetatiuum. 39.
Celum eſt aial: ⁊ nõ eſt ſenſibile. 40.
Celum eſt intellectiuũ: ⁊ appetitiuum. 41.
Celum eſt: finaliter: foꝛmaliter: ⁊ materialr̃: cãtum. 42.
Celum eſt effectiue cõſeruatum. 42.
¶ Dubium ſecundũ.
Utrum celũ mutationẽ terminauerit. 43.
Nõ eſt mutatum celum ad eſſe: mutatione nõ hñte ſubʒ: neq; tali mutatiõe mutabit̃ ad nõ eẽ.
Nõ ꝯcederet Ari. celũ fuiſſe creatũ: neq; annihilabit̃.
Nõ fuit mũdus gñatus: neq; coꝛrumpet̃.
Apud Ari. nõ incepit mũdus eẽ: neq; deſinet.
¶ Dubium tertium.
Utrum celum ſit finite magnitudinis in actu. 47.
¶ Dubium quartum.
Utrum celum ſit vnum. 47.
¶ Liber quartus.
Utrum celum ſit ſphericum. 48.
¶ Dubiũ ſcd̃m.
Utrum celum ſit luminoſum de ſe. 49.
Non eſt lumen lune reflexum tantũ.
¶ Dubium tertiũ.
Utrum motus celi fuerit eternus. 49.
¶ Dubium quartum.
Utrum motus celi ſit naturalis. 51.
Celum mouet̃ ſine fatigatione ⁊ pena. 51.
¶ Dubium quintum.
Utrum quieſcente celo perirent contenta. 51.
Celũ eſt effectiuũ hñtiũ nãʒ i iferioꝛib⁹.
Celũ eſt cõſeruatiuũ hoꝝ inferioꝛũ.
Ad omnes operationes in iſtis inferioꝛibus celum con-
currit: ſaltem mediate.
Celum inferioꝛibus iſtis nõ imponit neceſſitatẽ.
In intellectum humanũ nõ directe agit celum. 54.
Non eſt influentia celi inſtrumentum diſtinctũ a motu ⁊ lumine.
¶ Finis.

¶ Queſtiones pꝛimi libꝛi.
VTrum materia ſit. car.57.
¶ Quid ſit trãſmutatio ſubſtantialis: quid accidentalis. car.57.
¶ Quomodo cõueniunt: qũo dr̃nt. 57.
¶ Quid gñatio ſimplr̃: quid ſm qd. 57.
¶ Quid gñatio cõpleta: qd incõpleta. 58.
¶ Quomodo materia eſt ens. 58.
¶ Quomodo ipſa eſt in pꝛedicamẽto. 58.
¶ Qũo mã eſt vnum cum pꝛiuatione. 58.
¶ Qũo ipſa eſt mediũ iter ens ⁊ nõ ens. 58.
¶ Scd̃ʒ dubiũ eſt an ſoꝛte non exñte ſoꝛtes ſit hõ. 58.
¶ Tertiũ dubium: quid eſt materia. 59.
¶ Mã p̃ma ꝯſiderat̃ a pħo nãli. 59.
¶ Quartũ dubiũ. vtrum mã ſit ſubſtãtia. 60.
¶ Philoſophi naturalis eſt pꝛobare materiaʒ eſſe: foꝛ-
mã eſſe: compoſitum eſſe. 60.
¶ Materia eſt in duobus p̃dicamentis. 60.
¶ Mã habʒ dr̃iam circũlocutiuã: nõ cõſtitutiuã. 60.
¶ Quintum. vtrum materia ſit foꝛma. 60.
¶ Mã nõ eſt in actu motiuo intellectus.
¶ Materia nõ eſt operatiua: niſi patiendo.
¶ Materia non per ſe exiſtit: ſed in alio. ſ. in compoſito ⁊ per alterum. ſ. per foꝛmam.
¶ Dr̃ia mãe eſt potẽtia ⁊ nõ actus niſi negatiue.
¶ Sextum. vtrum materia habeat aliquã foꝛmã ſuba-
lem ſibi pꝛopꝛiam. 60.
¶ Materia nõ eſt cõpoſitũ: neq; aliqđ q̃tuoꝛ elñtoꝝ.
¶ Materia nõ habet foꝛmã ab ipſa inſeparabilem: ſed quãlibet perdere poteſt. 60.
¶ Septimũ. vtrũ mã poſſit exiſtere ſine foꝛma. 61.
¶ Materia nõ eſt ſuum eſſe in actu.
¶ Octauũ. vtrum mã pꝛima ſit vna numero oium ge-
nerabilium ⁊ coꝛruptibilium. 61.
¶ Materia celi nõ põt pꝛeſcindi a foꝛma.
¶ Materia inferioꝛ aliquo modo pꝛeſcindi põt.
¶ Materia non eſt ſpecies.
¶ Nonum. vtrrum poſſit eſſe ꝙ in eodeʒ ſuppoſito ſint plures materie. 62.
¶ Decimũ. vtrũ mã pꝛima ſit itelligibilis. 62.
¶ Mã non põt effectiue: neq; foꝛmalr̃ mouere intellʒ.
¶ Undecimũ. vtrum mã ſit genus. car.63.
¶ Duodecimũ. vtrũ mã ſit gñabilis ⁊ coꝛruptibilis. 63.
¶ Materia apud pħm eſt ineffecta.
¶ Materia nõ eſt de ſe in actu entitatiuo.
¶ Decimũtertiũ. vtrũ mã ſit ſua potẽtia. 64.
¶ Non eſt potentia de eſſentiali diffinitione mãe.
¶ Potentia eſt deſcribens materiã.
¶ Potentie pꝛopinque materie ſunt quatuoꝛ.
¶ Remote potentie numerant̃ numeratione ſpecieꝝ.
¶ Mã eſt potentia ſubiectiua intellectui.
¶ Decimũquartũ. vtrũ mã ſit quãtitas. car.65.
¶ Decimũquitũ. vtrũ mã ſine quãtitate hẽat ptes. 65.
¶ Decimũſextũ. vtrũ quãtitates ſibi ſuccedãt i mã. 66.
¶ Decimumſeptimũ. vtruʒ quãtitas pꝛeueniat foꝛmã ſubſtantialem in materia. 67.
¶ Decimumoctauũ. vtrum quantitas terminata ſit in-
terminata. 67.
¶ Decimũnonũ. vtrum materia ſit cauſa generabilita-
tis ⁊ coꝛruptibilitatis. 68.
¶ Uigeſimũ. vtrũ mã appetat foꝛmaʒ. 68.
¶ Uigeſimũpꝛimũ. vtrũ appetitus ſit nãlis mãe. 68.
¶ Uigeſimũſecundũ. vtrũ mã ſit pars qditatis. 69.
¶ Quiditas eſt qđ ⁊ quo aliqd eſt.
¶ Mã nõ eſt quidditas niſi impꝛopꝛie.
¶ Uigeſimũtertiũ. vtrum eſſentia ſit eſſe. 69.
¶ Ens ⁊ eſſe ſunt idem.
¶ Eſſentia ⁊ exiſtentia ſunt idem.
¶ Foꝛma eſt eſſe actu.
Materia eſt eſſe potentia.
¶ Compoſitum eſt vtroq; participans.
¶ Uigeſimũquartũ. vtrum totum ſit partes. 70.
¶ Uigeſimũqntũ. vtrũ foꝛma habeat eſſe foꝛmale foꝛ-
mabile in materia. 70.
¶ Uigeſimũſextũ. vtrũ foꝛ̃a ſit p̃n^m idiuiduationis. 71.
¶ Foꝛma eſt cã vniuocationis: mã v̈o pluralitatis.
¶ Uigeſimũſeptimũ. vtrũ p̃uatio ſit res. 71.
¶ Uigeſimũoctauũ. vtrum pꝛiuatio ſit pꝛincipiũ trãſ-
mutationis. 72.
¶ Termini gnõnis ⁊ coꝛruptionis ſunt p̃uatio ⁊ foꝛma.
¶ Termini motus ſunt ꝯ̃ria mediate.
¶ Liber ſecũdus.
¶ Elemẽta ſunt ſube coꝛpoꝛee ſublunares. car.72.
¶ Utrũ in compoſito ſubſtantiali plures ſubſtãtiales foꝛme reperiantur. 73.
¶ Ens non eſt vniuocum: neq; equiuocũ: ſed analogũ.
¶ Ens non eſt obiectum adequatũ ⁊ pꝛopꝛium intelle-
ctus poſſibilis: ſed actus materialis.
¶ Generi nõ rñdet foꝛma in re realr̃ diſticta a ſpecifica
¶ Celũ nõ cõponit̃ ex duab⁹ qditatib⁹ in actu. 75.
¶ Nõ eſt ponenda coꝛpoꝛeitas ſubalis in re diſtincta a ſpecifica foꝛma: neq; noua: neq; eterna. 75.
¶ Coꝛpoꝛa ſimplicia tantum vnam ſubſtantialẽ foꝛmã habent. ſ. ſpecificam. 75.
¶ Elemẽta manent in mixto: non in actu: non in poten-
tia: ſed in eſſe medio inter potẽtiaʒ ⁊ actum. 80.
¶ Foꝛme elñtoꝝ itendunt̃ ⁊ remittunt̃: ſed nõ ꝑ motũ.
¶ Foꝛme elñtoꝝ ꝯ̃riant̃ nõ intriſece: ſed extriſece.
¶ Elñta violentiã paſſa veniunt in mixtionem.
¶ Gñatio vnius eſt coꝛruptio alterius
¶ Generatio eſt mutatio totius in totuʒ nullo ſenſibili remanente vt ſubiecto.
¶ In generatiõe ſimplici fit reſolutio vſq; ad materiã pꝛimã in foꝛmis ſubalibus: ſed nõ in accidentalibus.
¶ Inter vegetatiuã ⁊ elemẽtoꝝ foꝛmas nõ mediat foꝛ-
ma mixti in viuo: ſed coꝛrũpit̃ anime pꝛeſentia.
¶ Facta planta ex elñtis: pꝛius tẽpoꝛe factũ eſt ex illis elementis mixtũ inanimatum.
¶ In tranſitu ad aiam ſenſitiuã pꝛius tẽpoꝛe generat̃ vegetatiua que ſenſus pñtia coꝛrũpit̃: ⁊ pꝛius tempoꝛe generatur ſenſitiua iperfecta q̃ʒ perfecta: que perfecte pꝛeſentia coꝛrumpitur.
¶ In aiali inter ſenſitiuã ⁊ elñtarẽ foꝛmã nulla ſubſtã-
tialis foꝛma mediat: neq; toti⁹ aialis foꝛma: neq; ptis homogenee: neq; etherogenee.
¶ Licʒ in hois gnõne ſenſitiua imperfecta nõ expectet intellectũ: tñ ſunt in hoie due aie ſenſus ⁊ intellectus: ⁊ intellectu hõ eſt: ⁊ eodẽ hõ eſt homo.
¶ Quomodo ſit affinitas: moꝛbus hereditarius.
¶ Peccatum oꝛiginale. 92.
¶ Quomodo tranſubſtantiat̃ panis in coꝛpus Chꝛiſti. aut in carnem eiuſdem. 92.
¶ Liber tertius.
¶ Pꝛimum. vtrũ detur minimũ nãle. 93.
¶ An generatio ſit per minima. 94.
¶ An detur pꝛimum alteratum. 96.
¶ Secundũ. vtruʒ aliquid moueat ſe. 96.
¶ Elementũ mouet̃ a celo.
¶ A loco.
¶ A generante.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

De Elementis

℄ A remouente prohibens.
℄ A medio.
℄ Et a ſua forma ſubſtantiali.
℄ Tertium. vtrum q̃tuor ſint elementa. car. io2.
℄ Quartum. vtruꝫ prime qualitates ſint forme ſubſtã tiales elementorum. io3.
℄ Quintum. vtrũ caliditas ⁊ frigiditas ſint qualitates prime. io4.
℄ Sextuꝫ. vtruꝫ ambe qualitates vnius elementi ſint ſumme. io4.
℄ Septimuꝫ. vtrũ elñtũ ſibi determinet figuraꝫ. io5.
℄ Octauũ. vtrũ vnũ elñtũ ſit loc⁹ nãlis alteri⁹. io6.
℄ Nonũ. vtrũ vnũ elementũ in aliud imediate trãſmutari poſſit. io6.
℄ Decimũ. vtrũ ſymbola qualitas duorũ elemẽtoꝝ ſit eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime. io7.
℄ Undecimũ. vtrum ignis ſit primo calidus.. io7.
℄ Duodecimũ. vtrum elemẽta media equaliter habeãt de grauitate ⁊ leuitate. io8.
℄ Decimũtertiũ. vtrum aer ſit frigidus. io8.
℄ Decimũquartũ. vtrũ aer ſit pmo humidus. io9.
℄ Decimũ quintũ. vtrũ terra ſit frigidior aqua. io9.
℄ Decimũſextũ. vtrũ terra ſit centrũ mundi. io9.
℄ Decimumſeptimum. vtrum terra reſpectu celi ſit vt punctum. iio.
℄ Decimumoctauũ. vtrum terra ſi eſſet lucida ⁊ exiſteret in celo. videret a nobis. iio.
℄ Decimũnonũ. vtrũ terra ſit vbiqꝫ habitabilis. iio.

℄ Finis.

Regiſtrum

a
Habes
℄ Alexandri
textu cõmenti
ſunt ab ipſo

b
ipſaꝫ põt eſſe
corpora celeſtia:
in infinitũ in
mẽtatoꝝ. nã ei⁹

c
intelligentiarum
tiua fuerit exiſtẽtia
titas. Sed de
quelibet pars

d
orbis: tũc valde
retur diuerſitas
excentrici. rõ eſt
vt gnto metaphyſice.

e
ne q̃z in meridie:
formantes mãm
formati ab alio
intellectionis diuine

f
bilia ⁊ corruptibilia
pfecta ſunt nãlr
tres entitatũ
eſſet poſt mundũ.

g
apte ptes celi
teret mutari
celũ reſiſtit
cõſeruat pſertiꝫ

h
℄ Alexandri
textu cõmenti.
poſitio. ceſar
Quartum dubiuꝫ

i
dari rem habenteꝫ
tum eſt diuiſibile
ipſis principys
res: que prius

k
q꞉ aer eſt leuis
nõ niſi in ente.
cõuertit̃ cũ
aial per te

l
dominat̃: ſaltẽ
q꞉ elta remanẽt
ſpecificũ. Alio
quid. ℄ Or ſi

m
ecõtra. niſi forte
in antiqua
quoqꝫ ſi corrũperet̃
tionale ſumptũ

n
elemẽtũ aut
eſſe: q꞉ tunc
motus ſurſuꝫ
tẽ facit: qua

o
tatẽ ſibi in ſũmo
terra verſus
nõ dñatur alteri
depellit pexiſtentẽ

p
quãuis 9ria
diffiniendis
℄ Qñ autem
℄ Alexandri

℄ Finis.

venenũ fugat. [illegible] dulce .1. d.
Cupiditas [illegible] .t.1.c.10.e. [illegible]
Cybele [illegible] d. plant. 1a. d.
[illegible] plan-
ta [illegible] ex oleo oliue irri-
gata i loco vmbroso [illegible] dies [illegible]
[illegible] mala [illegible] melanco-
licos [illegible] colicos [illegible]
Cicutum [illegible] .c.q.g. [illegible] ad
putrefactio [illegible]
induc̃ ſedat calorẽ [illegible]
[illegible] rabidi
morſu corripit [illegible] i matre.
Deus [illegible]
[illegible]
Dina [illegible]
Dina [illegible] voluntatẽ [illegible]
Dina [illegible]
Delcõ marina [illegible]
Delcõ [illegible]
Delcõ [illegible] c.q.f.

Delcõ [illegible]
Demõſtrõis [illegible]
Demones ſũt [illegible]
[illegible] vino [illegible] aſtrologia [illegible]
[illegible] dolore ſedat [illegible]
Deſidiũ [illegible]

apprehensive vel in alio et sunt apprehensive vel in plantis .1. de plantis .t.1.c.10.a.
Desiderium quod est in anima sensibilis per apprehensiva desiderio in vegetabile naturale est proprium .3. de anima .t.q.c.10.k. / malorum est quod vniuersaliter de
Desideria quorumdam sicut quod sitis non quod de colera adusta desiderat scilicet adusta humida ad amaritudinis sive fortes alia opposito de sanguine desiderat temperate colera et humida sicut carnes leues et oua recentia et vinum rubeum et panem album fermentatum et opposito flegma frigida et humida sicut pisces et olera et huiusmodi et quod .1. de memoria et rememoratione .t.1.c.1.e.
Desidia sunt .k. .1. de motu perfectiuo .t.1.c.3.f. / sic ab eo in quo et non a quo .4.
Denarii pro .t.1.c.7.d. / q.e.
Deorsum simpliciter est centrum et quod / et m. .t.1.c.7.f. / totius acceptio duplex est scilicet per se
Deceptio et per aliud .4. physicorum .t.3.q.c.4.e. / citro est completo alimenti .1. de anima
Deco .t.1.c.4.f. / simul est mundus et
Decoris excellentis / corpora superiora respectu inferiorum habent decorem excellentem cuius comparatione habent cum inferiora .1. celi et m. .t.1.c.3.e. / corporis nitidissimum reddit vnctio
De albore habetur .6. de plantis .t.1.c.7.b. / bilitas est ex nomine quam ex actu quare
Decadentia et debilitas que existit in animalibus omnibus est actualis ex nomine .1. celi et m. .t.1.c.6.d. / corpori non necessario dissimulatur
Desiderio pro p. .3. de anima .t.3.c.13.f.
Dextrum est principium latitudinis et ab eo incipit quod .1. celi et m. .t.1.c.q.d. / omnis quod
Dextrum et sinistrum sursum et deorsum sunt secundum naturam .c.4. / celi est unum et motor et habet omne
Dextro / enim et generatione .c.4.c.6.6.a. / spe
Dextrum et sinistrum tamen possunt dici que indicabunt dominium spermatis .t.3.c.q.f. et quod
Dextrum in celo est vbi est initium motoris maior et sinistrum vbi minor et sic in aliis .1. de motibus alium .t.1.c.1.f. / generabilibus
Diaphonitas celo et dicitur et quod .1. celi et m. .t.1.c.1.d. / .1.d. / scilicet per
Diaphonitas quia sunt c. / sibilis neutro
Diaphonum scilicet non est in / lore .1. de anima .t.3.c.q.a. / per recipit omnes colores quod
Diaphonum nullum habet aer scilicet omnes in positiuo .c.q.a.c.13.e. / recipit colorem in esse intentionis
Diaphonum naturale .c.q.a. / lores vel nullum
Diaphonum non recipit eo / natum aer quod abstrahit non reddit nisi ei que est sed recte oppositum .1. de sensu et sensato .t.1.c.q.g.
Diaphoni diuisitas in .1. de intellectu et intelligibili .t.3.c.1.a. / ma est locus ignis galli et tacendum
Diastagma et huiusmodi recipiunt aerem exteriorem et sic vox est eorum et non per respirationem et de diastagmate scilicet et voluntatibus .1. de anima .t.3.c.1.1.b. / celi et de physica scilicet motus physice
Diameter non est .1. de anima .t.1.c.1.1.l.3.t.q.c.q.d. / sed quod sit .1. physicorum .t.1.c.1.f.c.
Diapa / physice et methaphisice quod dicitur
Discordes .t.1.c.q.c. / per formam declaratur
Differentia in physicis vel dat materiam vel in potentia .t.3.c.6.f. / de igni .q.l.t.1.c.6.a.
Differentia quidem que dicitur que sunt de forma recepta
Differentiae multas cum in .1. de generatione .t.1.c.1.c.
Differentiae scilicet quas non substantia acta ex quo cognoscere scilicet de ipsis sensible coniecturam differentiae dicitur et vane eo quod non inducunt variationem diminutione diuisionis .1. de anima .t.1.c.4.g.d. / ma diminuta
De differentiis sunt in potentia scilicet opposite materia dissima scilicet posterior via oppositis sunt vero collectionis scilicet .c.3.g. / dicitur per respectum rei prius
Differentiae differentiae non scilicet per vniuersalem iterationes que nulli sunt apte et non distinguntur differentiae per formam que de se complete est differentia non physice dicitur per respectum rei prius .c.4.a. / differentie in diuersa sunt
Differentia scilicet sic dicitur m. .3.l.t.1.c.19.f.
Differentie accipitur duplex scilicet vel non simpliciter differentiae contrarias differentiam et vel contraria quantitatem et vniuersaliter in esse differentiam .1. physicorum .t.1.c.6.g.
Differentia vero quod sic .1.l.t.1.c.1.c.
Differentiae scilicet rerum prius est differentia et similiter physicus .3.1. de anima .t.1.c.1.f. / spe .1. physicorum
Differentie quod sese habent ad genus .t.3.c.3.b.
Differentie scilicet quas dicitur de .c.3.c.
Differentia non dicitur per scilicet sepius .c.13.d.
Difficilium / potest aliud est incomparabile aliud laudabile .1. celi et m. .t.1.c.q.d. quod.
Digestionis principium motor est ut natura .t.3.c.4.e.

te non est et distantia orbis .c.9.d. lot cum orbis elementorum forte sunt diminute et ideo pro eadem re locus cum virtute orbis .c.9.d. / et contine elementorum grauiorum est per motum orbis .1.c.1.
clima quod est prope ubi virtutes ille plus sint intense in comparatione pro et maioris et maxime
in illa et quod .3. de plantis .t.1.c.1.c.
Elementorum q. virtutes veniunt in ostensionibus plantarum .q.ll.t.1.c.1.a. scilicet aliud .b. aliud .c.
elementorum proprietates in mixto vocantur plo et nouos et quod .4.l.t.1.c.1.b. / to non solum propositis
elementa habent virtutes in mixto scilicet celi et aer .c.1.e.
elementa sunt .q. tantum et quod mouentur .1. methaphisice .t.1.c.1.a. / aer adiuncte maior in omnium
elementa continua aqua est aer cum igne quam est aqua et aqua cum terra maior quam ignis est aer .k. et quod .c1.
elementis condit generibus circularem de globis et sphericis et quod .c.6.b. / et quod .c1.a.
elementa generantur ex motu orbis / sed et aliud scilicet quod
elementa aliud motorem habent scilicet / vegetatur ad locum
mixtionis .c.1.7.d. / aut per suam formam et sic
elementa consideratur duplex sunt absoluta et districta in suis formis et locis aut per quod sunt / in
mutationis adiuncte et sic non sunt declarate in formis suis et locis et quod .1.l.t.1.c.q.f.
elementa habent relationem ad sua loca agere naturaliter que eundat eis formam dat et omnis formam per locum et motum ad eum scilicet ad mixtionem et mixtionis locum motum cum motor solis et stellarum et quod .t.1.c.6.a. / sunt magis formalia et ideo plus occupant
elementa superiora parua de loco inferiora non sunt minus formalia et non minus occupant et quod .t.q.c.7.d. / scilicet plurimum et est plurimo alius ex mixti
elementis est omne .1. de anima .t.1.c.g.e. / .1.l.t.1.c.
elementa exigunt multa in mixto .3.f. / ex diuersa
elementa ad attribuit elementorum scilicet per plures per suam potentiam .t.3.c.1.b. / non patiuntur scilicet in rore quintum
elementa sunt se non agunt .1. de sensu et sensato .c.1.c.6.f. / sunt cum generationis et corruptionis .1. de motu et
elementa vi .t.1.c.1.a. / .6. de plantis .t.1.c.6.
Elboru non et ... .d. lupos et canes ut fiat pestilentie vim vince sine vinum resolutum delet morpheum in iuris exercitat sanguinem cuidem fistulam cum omni parte passis et doloribus medici et dominum confortat auditum debilem est melancolie epilepsie .f.

Elboru albus vi ... nes .c.6.g. / ad ela ...
igitur scilicet et deteri ...
Eles naturam non est in aere ...
Embria per contenta ... nari
a s artia et vena ... yena .1. de anima .t.1.c.13.d. / aeu ... .2.l.t.q.c.q.a.
Embria scilicet ... nes quod manifestat sunt
Embrio opposito / celsine .1. de origine aie .t.1.c.q.d. / est vinum quod ... alterat et prius
Embrio per ... alterat quod ... ut leo .c.4.d. et ... que intellectu et intellectuale omnium quod de anima .d. / formales sunt animam et
Empiriorum prius / vnexium .1.l. de motibus alii .t.1.c.1.e. / et suppositis oportet ad non
Enuc et vini ... est in vino et ad in ad .1. physicorum .t.1.c.3.d. / quid probat mellus enim non habent prius .c.6.g. et per ... c.
a.b. / dicit mellus est vnum ... et
enim mole .c.6.b.c.a.b. / clari sic et
... in vini non sic scilicet ... est in potentia non aer et quod .c.6.d. / contra opinionem physicorum .t.1.f.
Ex non esse non fit / non tamen potentia sunt
enim in potentia eundem intellectum ipso forte quod relinquit principio .t.3.c.14.a. / .f.
... est ... physice per .c.19. / m. p. .1.l.
ens et eius principium sunt potentia .t.1.c.10.b.
Ens est duplex scilicet quod est in ... solum sunt aer quod est omnino per ... et que est in potentia .3.l.t.1.c.1.a. / ... ad .1. ... ad ... ad
Enunciatio ... .1.c.1.b. / .t.1.c.1.d.
... non oppositum .4.l. / ... vel per
enunciatio opposito ... natura .c.1.d.
... simpliciter ... vel quod componitur ea que habet dicitur vel homo est asinus vel quod dicitur ea que habet opponitur vel homo non est albus et quod non aer est enim et hec ... in potentia me et patitur vel homo non est albus .c.3.a. / ... et quod .c.3.b.
... non ... oppo est scilicet quod est actus
... simpliciter et ... scilicet victoria forte est ... .1. de generatione .t.1.c.13.b.
... necessarie simpliciter esse quod ... est non esse .t.3.c.9.c. / ... potest ... ad esse
... duplex ex ... non sunt
in non esse ... ignia et ex ... ri
bit potest ad ... non ... .q.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA